6
41-a
6
28 N
25
5 - 41 - a - 1

Jn hoc volumine continentur C. Plinii Caecilii Secũdi epiſtolaꝝ libri nouẽ. Eiuſdẽ Plinii libellus epl'aꝝ ad Traianũ cũ reſcriptis eiuſdẽ pricipis Eiuſdem panagyricus Caeſari dictus cũ enarrationibus Joannis Mariae Catanaei.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Bibliothecæ Domus Romanæ Pauperum
Matris Dei Scholarum Piarum.

CLARISSIMO PRAESIDI GRATIANOPOLIS: AC MEDIOLANI IAFREDO CAROLO IVRIS CIVILIS: ET PONTIFICII PRVDENTISSIMO IOANNES MARIA CATANAEVS FELICITATEM.

INterpretādi munus apud ueteres utile: ꝓbatumq;:nūc difficillimū:& neceſſariū eruditoꝝ nemo dubitat:cū multa ex hiſtoriis:& priſcoꝝ moribꝰ īterciderint:dicēdarūq; cauſaꝝ ritus: & habendi ſenatus: deniq; fere oīa nūc īmutata:q̄ difficulter ab authoribus colligi poſſunt. Ad hæc tot iter deprauatiōes:quas bonæ litteræ paſſæ ſunt:ſcriptoꝝ nullū magiſq̄ ſolutæ orōnis hmōi calamitas inuaſit:quæ difficilius animaduertit̄:& tollit̄.nā carminis menda metri ratione facilius depræhendit̄:& teſtituit̄.a proſa uero:& dictiōes:& totæ clauſulæ ſæpius deciderūt: quas ī integrū reficere:niſi alicuius fidi exēplaris teſtimoniū ſubueniat:nec ipſi q peperere:ſi ad nos redirent: cōſequerent̄.Nos aūt peculiares quædā ī hoc opere difficultates circūſtetere.nā primū elaborandū fuit:ut multa cū īpreſſis uetuſta exēplaria cōferremus: qbus Pliniū Cæciliū ſupra cæteros ſcriptores deprauatū ex Hippolyto:ſi fieri poſſet: Virbiū faceremus.tot errores:& ī latinis & græcis curādi fuerūt. plura īſuper de legibus diſcutiēda ueniebāt iā abrogata:& deſueta: quæ uix a prudētibus diſcerni poterāt.nec ille mediocris ſcrupulus nos offendebat Neruæ: Traianiq; Cæſaꝝ res:quæ ſæpius explicādæ occurrebant:iā fere cōclamatæ:nā cōpēdia:q̄ ſuperſunt:nō ſingula:ſed ſummā illuſtriū reꝝ uix denotāt.p̄terea ſtilus preſſior:& emunctior:q lectori multa p ſe excogitāda relinqt:ita frequēter acuti ſenſus enodandi ſunt.Quare factū crediderim:ut ſuperioꝝ nemo hoc opus q̄uis maxie deſideratū attigerit:p̄ſertim cū nōdū ab alio præoccupatis authoꝝ marginibus unicuiq; liberū eēt deligere quencūq; īterpretari placuiſſet:ſed poſteris difficillimos expoliēdos reliqrit:Scyllas.ſ.& Gorgonas nobis domādas.nauigarūt illi p aperta pelagi:nos ſcopulis:& fretis commiſerūt. Itaq; nōnulli paruo labore illuſtrati ſunt.fit.n.plærunq;:ut multoꝝ noīa ipſa temporū felicitas: & occaſio a tenebris educat. at quoſdā maximam meritos laudē fortunæ malignitas opprimat:ingenteſq; uigilias minima comitet̄ gloria.Neq; tn̄ iccirco magnū aliqd feciſſe credimus:ſed cū Plinianas epiſtolas adoleſcētes admodum legeremus:mirūq; ī modū eaꝝ uenuſtate:ac lepore caperemur.poſtmodū utilitate publica ducti exiſtimauimus operam noſtram nō perdituros:ſi ab oībus ꝓuinciam deſperatam:uberrimos tn̄ fructꝰ ſubactā:redditurā: primi aggrederemur:& emendando:& interpretando:nō ut plæriq;:q a præceptoribus ſuis:quæ exceperunt:uel doctōribus elaborata ſurripuerunt: ea ſibi uendicantes p ſuis publicant: ſed hæc qualiacūq; ſunt ſtudio noſtro lucubrauimus ſublatis innumeris erroribus præter unum: aut alterū: quos ſine fide ueteris exēplaris uelle reponere:fuiſſet temerare:nō emendare:& reſtitutos ſi ubiq; enumerauiſſemus:legentibus faſtidiū:nobiſq; iactantiæ notā cōtraxiſſemus.in qbuſdā uero uiſus ſum mihi nō ſine ſuſpitione mendæ q̄ſi per ſentes:& inculta aratrū trahere:quæ ita excoluimus:ut ſuſpenſa manu ſtilū duceremus. neq; annotationes quaſdā hinc inde tantū decerpſimus reliqua diſſimulantes :ſed ubertime ſingula uidemur attigiſſe:aut ſaltē tentauimus.multis .n.non paucis conſulebamus:ut credat̄:ſi alius tantūdem laboris: uel inertiæ in Pliniū contulerit:nihil poſtea lectorē deſideraturū.q̄q̄ impoſſibile ſit oībus ſatiſfacere.nā q ſibi doctiores uidebuntur:nos interdū tanq̄ nimios arguent:alii fortaſſe ī qbuſdā parcos fuiſſe dicent:& ſi nō deſperamꝰ alia alios detentura.ſunt.n.quædā in noſtris nō uulgaria:multa mediocria:plura notiſſima:quæ ſingula ſtilo humili:ac ſermoni ꝓximo referre cōſulto ſtuduimus:nā qui eloqui in cōmentariis quærunt:hi mihi uident̄ in alieno foro litigare. cū ſæpius utendū uerbis de medio petitis: & ea data lex iuterpreti ſit:ne indigeat interprete.Quod ſi in hac prius in acceſſa prouincia aliquod minus domitū:q̄ ut eruditi iudicauerint:occurret:ipſi opem ferant.quicqd.n.ad utilitatē oīum inſuper publicabitur:modo non fiat detrahendi ſtudio: id nos plurimum iuuabit: neq; .n.ii ſumus qui oīa ſciamus: neq; aliis bonū:quo nos caremus: ſuideamus:ēt ſi alius inſurgat: quia uiderit a nobis primū aſpera cōplanata:manca reſtituta:uberiores ī Pliniū cōmentarios trāſcripturus.agat quomodo lubet & qualibet appēdice legentiū utilitati conſulat.admoneant̄ tn̄ ſtudioſi ī quo huius operis lectiōe ꝓfecerint:id nobis imprimis debendū.Præterea addidius reꝝ:ac uerboꝝ electoꝝ īdicem:ut(qd plærunq; fit) eadē annotatio pluribus locis ſatiſfaceret:& quaſi digito mōſtraret̄.ad hæc fortaſſe quidā ī luboribꝰ nr̄is requirēt ſibi:& libroꝝ numeꝝ:& caput authoꝝ: quos ꝓ commō nr̄o citamus:rep̄ſentari.alii talē modū īprobabūt:tanq̄ neq; ad ornatū facientē: neq; nobis uſquequaq; cōceſſum.Quare neſcio qđ tēperamētū ſtuduimꝰ obſeruare:ut interdū ꝓpriū locū monſtraremus: ſæpius uero cōtenti authorē tm̄ nominaſſe. qđ ſi curioſius aliquis ulteriora requiret:inquirendo experiat̄:an cū fide teſtes ꝓduxerim.Et tn̄ in hac nr̄a diligentia nō deerūt inuidi:q longas:& intenſas uigilias ul̄ anteq̄ uiderint rabido morſu feriāt: carpant:ſiue inſito obiurgandi ingenio:ſiue dū ſic putant ſe alicuius nominis apud ineruditos eſſe:ut conſueuere: qui uix primas litteras egreſſi ſtatim ſapiunt arrogātes:& tumidi nihil præter caninā rabiē ſecū ferētes qđ præſtare nequeūt maledicendo reprædendūt:hos tn̄ facile contemnimus. non.n. ab ingratis gratia requitenda eſt:& maledicū legimus a bonoꝝ cœtu primo ſtatim limine repellendū. Eſt aliud hominū genus: qui cū poſſint ſtudia ſua proferre:nec faciant ſiniſteritate conciti ſumma ī alienis ſcriptis inge-

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

nioſi: ſi unũ aliqd minus bñ dictũ depræhẽdunt: oĩa dãnant aucupio tali famã ſibi aucupantes. hi ut
aliqñ reprimanť pp eoꝝ iam apud multos autoritatẽ:cõfugiẽdũ duximꝰad præſidiũ amplitudinis tuæ:
qui non minus eloquentiæ:q̃ iuſtitiæ Præſes oẽs bene litteratos:quoꝝ maximus in hac urbe numerus:
ſano iudicio in ſententiã tuã ductutus es.oſtende modo te uelle.non deerunt:qui quod uelis cupiant.di
ligeris:coleris: frequentaris:nec ĩmerito.nã aliquid in ſtudiis præſtantes tueris:foues:ornas: ut ſub te ſpi
ritũ & ſanguinẽ:patriãq; recipiant bonæ litteræ.adhæc cũ pari fere itinere tu: & Plinius ad ſumma uir-
tutes:& dignitates perueneritis iure dicandæ tibi fuerunt elucubrationes nr̃æ:nã uterq; ſenator optius.
tu iuriſconſultus ſubtilis:& orator eloquens:ille ſummus dicendi artifex:nec iuris ciuilis inſcius. huma
nus:liberalis:iucũdus uterq;:nemini niſi malis ĩuiſus uterq;:grauiſſimaꝝ reꝝ iudex:& moderator uter-
q;.ille amicis gratuitũ patrociniũ:tu plerũq; uel inimicis operã tuã p̃ſtitiſti: & quos fortunæ turbo pcul
ſerat:releuaſti.publica.n.priuatis anteponis.ille rebus honeſtæ partis honeſtiſſime uſus ẽ:tu uirtute tua
cõparatas pari prudẽtia diſpenſas:& quæ meruiſti benemeritis erogas. uterq; ſub feliciſſimis regibus p
bonas artes ad ſumma ꝓuectus.illũ Traiani felicitas clariorẽ reddidit: te Galloꝝ Regũ benignitas ad
ampliſſimos magiſtratus extulit:& ſub feliciſſimo Rege Carolo ſublatã dignitatẽ tuã ſub Ludouico fe
liciore l maius auxit.ille a peſſimo Domitiano ĩchoatos honores ſub Traiano optĩo pfecit poſt cõſula-
tũ Bithyniæ:& Ponti Præſes:tu ꝓuinciæ Narbonenſis:& Inſubriæ ſumma cũ ĩtegritate ſummã cuiuſq;
ordis hoĩuꝫ rõnẽ ſeruãs:hoc illo maior. ꝙ diuerſiſſimas terras uelociſſimi ſyderis moť tu regis.ille ꝓxias
& cõiunctas adminiſtrauit.Proinde aliis affectata uirtus:tibi ĩgenita.ita cæteris ignoſcis tanq̃ ipſe quoti
die pecces:ita peccatis abſtines:tanquã nemini ignoſcas.nõ caſtigas errãtes:ſꝫ emẽdas.abeſt ſupbia:aſpe
ritas:in quoꝝ loco humanitas:comitas emicet.male.n.ueneratio terrore acquiriť.ſi adſunt amici:dulciſ-
ſimi:& honeſtiſſimi ſermones explicanť.nã ſeueritatẽ iucũditate miſcere:ſummæq; grauitati tñ comi-
tatis adiungere nõ minus difficile:q̃ laudabile eſt: ut qui ex admiratione Igenii tui diligere te cepit: qđ
eu:nire cõtra ſolet:magis te admireť:poſtquã penitus ĩſpexit.Plinius doctos uenerabať.tu undiq; conq
ris:& ĩuentos ſtipendiis publicis:ſacerdociis honeſtiſſimis:de tuo muneraris:eruditorũq; cõſpectu liben
tiſſime frueris.ſcis.n.eſſe uerã felicitatẽ ppetuo cũ ſapientibus uerſari:qđ tu ptinaciſſime ſeruas. nã per-
actis rebus maximis cũ ampliſſimis ſenatoribus:qđ reliquũ dať ocii inter tot occupationes:aut diſputã
tes de diſciplinis auſcultas: aut ipſe cũ audiẽtiũ admiratione diſeris.nã oẽs:q ĩ aliqua litteraꝝ facultate
excellunt:admittis humaniſſime.Sed & ſcriptoꝝ ueteres nõ minori ſtudio reparas:& a mortalitate tue-
ris:cũ tibi maximã libroꝝ ſuppellectilẽ cõparas.erraui ſcio.nõ.n.tibi tñ:ſed ſtudioſis:qbus exẽplarium
tuoꝝ ſpectatæ in multis fidei copiã facis.Imprimis tñ ueluti geniũ plinianas epl̃as uenerarís:ita morũ ſi
militudine ferente:quæ generis eius ſunt:ut niſi ab acutiſſimo Igenio ut a tuo ꝓbari: & ĩtelligi poſſint:
qa huiꝰ authoris dictio ſit elaborata:ppenſa:reciſa:nõ effluens.nõ redundans:uerũtñ plena:eloquens:in
ſuo genere copioſa:& ſi multũ ei tẽpoꝝ ĩniuria nocuerit:magis atticoꝝ ſalẽ:& romanã grauitatẽ:q̃ aſia
ticã latitudinẽ effingens: neq; ad laconicã breuitatẽ cõcidẽs. nã ſicut.M.Tullio ĩ epl̃is copia:pataq; dicẽ
di facultas elucet:ita Plinio exculta:penſitata:amputata:utq; illius reliqua diuini eius ingenii opa maxi-
mã familiaribus epl̃is cõmendationẽ adferunt:ſic Plinio tũ reꝝ: tũ uerboꝝ: & ſplendor: & dignitas fa-
ciunt:ut quæ nõ extant eius ſcripta ſummo cũ deſiderio requiramus:quẽ cũ deponere conſtitueris:iteꝝ
reſumes.tot illecebris lectorẽ tenet:& afficit:ut cupidũ ulteriora legẽdi rerũ nouitate faciat : nolẽtemq;
aculeis trahat:& ducat.neq; breuitate officiat:ſed magis lectorẽ capiat.M.Tulliũ ſubinde ſacietas comi
tať:ut iã legere paratũ plerunq; nimia copia deterreat.ille quẽ ſenſum ĩtendit:explicat optie: & nouita-
te ſniaꝝ:ac rerũ acumine nõ opprimit laſſum:ſed reparat.pungit.n.tãquã chia ficus:neq; aliqd abſq; ſa
le cõdit:qđq; ĩ eo nõ ſpernẽdũ:in hoc opere talia cõplexꝰ: quæ noſtris tẽporibus ad imitationẽ apprime
faciant.maior in illo grãditas:ĩ hoc cura:& diligẽtia:par nitor.ſummũ utriſq; acumẽ.& facetiæ nõ iur-
banæ.cõmendãdi ordo diſpar.nã Cic. multa:& fere eadẽ repetit. Pli. p diuerſa : nihil tñ dicẽdũ p̃terit.
acrius.n.cõtẽdit:colligit aſtrictiꝰ.ĩ hoc plus lacertorũ:& curæ.ĩ illo plus carnis:& naturæ. huic nihil de
mi:illi nihil adiici poteſt.quãquã ꝓpoſitũ noſtrũ ſit alterũ laudandi:nõ accuſandi alterũ.Cæcilianus ſti-
lus floridus:iucũdus:uenuſtus:grauis:caſtigatus:tẽporibus ſuis ꝓprius:uerbis pcior: rebus plenior. Oẽs
ſane numeros ĩ familiaribus epl̃is abſoluit:quas ſepticii hortatu recognitas ĩ nouẽ libros diſtixiſſe Sido
nius Apollinaris tradidit diſciplinã:maturitatẽq; ĩ ipſis cõmendans:opus ſane cõpoſitũ:& abſterſum:in
quo mirifice affectus exprimunť.amat(ipius.n.uerbis utar)ut q ueriſſime:dolet ut q ĩpatientiſſime: lau-
dat:ut q benigniſſime:ludit ut q facetiſſime:oĩa deniq; tanquam ſingula abſoluit.Habes hic Clariſſime
Præſes de publicis:& priuatis rebus:multa de principatu:nec minora de republica:frequentiora de mu-
nificentia:& ad beneuiuẽdũ cõducẽtia.Quæris quomõ ſtudeas? ĩmortalitatẽ uirtutibus cõſequaris? hic
unus ſatis tibi faciet.exornat uirtutes:inſectať uitia nõ uerbis turpibus:ſed turpia honeſte repræhẽdẽs:
quã mirꝰ ĩ deſcribendis locis felicitas? in cõmendando humanitas? in explicando facilitas? deniq; nihil ĩ
illis eſt non ad exemplum pertinens.Sed dices quid mihi cũ tã longa præfatiõe? uerũ ita difficultas ope-
ris:& ĩuidorum malignitas:tuæq; uirtutes:ac Plinii ſtilus caſtigatiſſimꝰ poſtulabat:ut quãuis multa di
xerimus:longe tamen plura dicenda ſuperſint.Mediolani cal.Decembris.M.D.V.

C. PLINII CAECILII SECVNDI VITA PER IOANNEM MARIAM CATANAEVM COMPOSITA.

SCriptoꝝ illuſtrium duo in urbe ſæcula ĩprimis feliciſſima fuere: Auguſti.ſ. & Veſpaſianorũ fratrum: cũ inter alios duo Plinii floruere: e quibus iunior: quo dic: & anno nat⁹ ſit adhuc quæritur: ſub Nerone non ambigiť. patria Nouocomẽſis. L. Cæcilio patre: & hiſtorici Plinii ex ſorore genitus: a quo per adoptionẽ familiæ eius inſertus: auunculi bonorum: & ſtudioꝝ alio ſcribendi genere ſucceſſor. præceptores habuit Fabium Quintilianum: & Nicæam ſacerdotem. in Syria tribunus militũ Euphratẽ philoſophum audiuit. ubertate Liuiana plærúq; capiebať. græca in latium noſtra in græcũ transferens ſtudium ſuũ adoleſcens intendebat. puer admodum comœdiam græcam cõpoſuit: elegos: & heroicos aliquando pangens. ſuos etiam hendecaſyllabos: quoꝝ libellũ emiſit: a græcis probari gloriať. nonnunquã. n. uerſiculos parum ſeueros: ipſe tñ ĩtegerrimus uita luſit non ſine ſummoꝝ uiroꝝ exẽplo. undeuiceſimo ætatis anno dicere in foro cepit: & in ſenatu plures grauiſſimas cauſas egit. Prætor ludos dedit uix Domitiani callidam ĩmanitatẽ declinans: cũ omnẽ uirtutẽ excindere conareť. Cæſaris Quæſturã: Tribunatũ pl. Præfecturã ærarii. Aemiliæ uiæ: & aluei Tyberis curã: Auguratũ: Conſulatũ ſumma fama & pari integritate adminiſtrans. In Tribunatu militũ: & Quæſtura Caleſtrium Tyronem collegam: in conſulatu: & præfectura Cornutũ Tertullũ ſortitus. augurali dignitate Iulio Frontino ſucceſſit. Ponti: & Bithyniæ ad ſtatũ ordinandũ miſſus ꝓconſulari poteſtate non minorẽ prudentiæ gloriã: q̃ moderationis: & diligẽtiæ ſecũ rettulit. Traiano gratiſſim⁹: & ſumma cũ authoritate: a quo amicis ſuis honores ſæpius impetrauit: ſibi uero quot optauerat unquã. In ſigillo quadriga utebať. diuitias: quas patrimoniis: & honeſtis hæreditatibus largas cõparauerat: liberaliter diſpenſauit. nã & nutrix eius: & Quintilianus præceptor: ac interdũ q̃ plurimi munificentiã Plinii ſunt experti. in municipio ſuo bibliothecã dedicauit: & annuos ſumptus in alimenta ingenuoꝝ policitus erogauit: tertiãq; ſalarii ptem: publico ꝑceptori obtulit. Romanũ: & Firmũ cenſu equeſtri iuuit. Caniniũ ad bonas artes reuocauit. in agendis cauſis abſtinuit nõ modo pactione: dono: munere: ueꝝ etiã xeniis. Laurẽtinũ rus: & alterum in Thuſcis: quibus mire afficiebať epiſtolis celebrauit. de multis aũt: quas iuxta Lariũ poſſedit uillas: dilexit imprimis: quã fere in plano conditã Comœdiã: & quã Tragœdiã uocat: quia in edito ſita. Romæ habitauit ĩ Exquiliis. uxores duas habuit: poſteriorẽ noĩe Calphurniã Calphurnii: & Põpeiæ Celerinæ filiã: cũ qua iucũdiſſime quãuis ſine prole uixit: & eius ſtudioꝝ miniſtrã quidã teſtanť. Ex doctiſſimis amicorũ referã Virginiũ Rufum: Veſtriciũ Spurinnã: Siliũ italicũ: Põpeiũ Saturninũ: Valeriũ Martialẽ: Cor. Tacitũ: Suetoniũ: Tranquillũ: Voconium Romanum: Antoninũ: Martialẽ etiã uiatico ſecedentẽ proſecutus: Tacitũ ut rectorem: & magiſtrum ſuſpiciens: Tranquillum cõtubernalem ſuum fouens: & ornans. fuit illi cum Ariſtone: Corœlio: Frontino: Neratio: Arriano iuriſcõſultis amicicia ſumma. Inter libertorum prædilectos habuit Zoſimum: & Encolpum. gloriæ appetens: & imortalitatis ſummus aucupator quod reliquum temporis dabatur a rebus ciuilibus: & domeſticis: id totũ ſtudiis ĩpartiens: quorũ uariis generibus nulli ſatis confiſus experiebatur. nam præter iudiciales: quibus Demoſthenem imitabatur: demonſtratiuas ſcripſit orationes: hiſtorias incertum. hunc potiſſimum crediderim Fabium ꝑ iſta demonſtraſſe. ſunt hodie ſumma: quibus illuſtratur forum ingenia. nanq; & conſumati iam patroni ueteres æmulantur: & eos iuuenum ad optima tendentium imitatur: ac ſequitur induſtria. Nullum emẽdandi genus omittebať: ac primum quæ ſcripſerat ſecum ipſe pertractabat: deinde duobus: aut tribus legebat: mox aliis tradebat annotanda: notaſq; eorum: ſi dubitabat: cum uno rurſus: aut altero penſitabat: nouiſſime pluribus recitabat.

IOANNIS MARIAE CATANAEI COMMENTARII IN EPISTOLAS LIBRI PRIMI C. PLINII CAECILII SECVNDI NOVOCOMENSIS.

FRequēter.primū ꝓfari libet iſcribendū ex ueteribus marmoꝝ titulis.C. Plini⁹ Cæcilius Scds: ad hoc Tráq.& Dione i Auguſto tradēte lege cautū fuiſſe: ut adoptat⁹ adoptātis appella tionē ſumeret .i. nomē familiáq;:ſua etiā retenta:unde Octauiáus a Iulio adoptatus.C.Iulius Cæſar Octauius eſt appellatus:&.P.Cornelius Africanus Scipio Aemilian⁹.L. Pauli filius & Afrieani

C.PLINII CAECILII SECVNDI EPIST.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUEL

LIBER PRIMVS.

C. Plinius.Septicio.S.

FRequenter hortatus es: ut epiſtolas:ſi quas pauloaccuratius ſcripſiſſem: colligerē: publicaremq;:collegi:non ſeruato temporis ordine: neq; enim hiſtoriam componebam:ſed ut queq; in manus uenerat.Supereſt ut nec te cōſilii: nec me pœniteat obſequii.ita enim fiet:ut eas:quę adhuc neglectę iacent:requirā:& ſi quas addidero:nō ſupprimā.

C.Plinius.Arriano.S.

QVia tardiorem aduentum tuum proſpicio librum:quē prioribus epiſtolis ꝓmiſeram: exhibeo: hūc rogo ex cōſuetudine tua:& legas: & emēdes: eo magis:q; nihil unquā perę; eodé

per adoptionem nepos: neq; refert utra familia præcedat.Septicius Clarus: cui hoc opus epiſtolare dedicat: & hortatu ei⁹ ſuſceptum emittit: uir fuit iudicio Secundi ab omni fraude remot⁹: Euritii Clari auūculus: præfecto prætorii Turboni Adriáo uolente ſucceſſit:deinde tamen illi ſucceſſorem dedit imperator: q; apud Sabinam uxorem iniuſſu eius familiarius ageret: quá reuerētia domus Cæſariæ poſtulabat moxq; loco hoſtis habuit. Accuratius.diligentius. a cura ſua facit lectorē attentū. Septici⁹ Clarus

Colligerem. i unum redigerem. ſeruauit ordinem:nam prius neceſſe ē colligere: deinde publicare. Nō ſeruato temporis ordine. nō conſideraui tēpus: quo una quæque epiſtola compoſita fuerat:q; non tam ſeruandum iis: qui epiſtolas emittūt: q̄ hiſtoricis: quibus proprium: quo tēpore ſingula geſta ſunt explicare: unde ſubiecit.

Neq; enim hiſtoriam componebá.credo feciſſe Secundū ad exemplum Tyronis liberti: qui nullo certo compoſitionis ordie M.Tullii cōgeſſit epiſtolas.at i hiſtoria rerum ordo requiritur.plærunq; tamē tranſmutatur: quod Tranquillus ē ſequutus ꝑ ſpecies:non per tempora dimenſa Cæſaꝝ uitas monumētis tradendo nō ſine ratione.& excuſatiōe. Sed collegi. In manus uenerat.caſu & forte. notandū in manus uenire nō ſolum ſignificare inuentionē:ueꝝ etiá recognitionē: ſicut dicitur in mentem uenire:non recordationis cauſa tantū:ſed recognitionis conſiderationiſq;. Cōſilii tui.quo me ad epiſtolas publicandas incitaſti. Obſequii: ut tibi morē gererē.ſenſus ē:reſtat igiť ut uterq; hoc op⁹ cōprobet:& placeat lectoribus. Ita.ſi placuerit ícitabor regrere:q̄ ſunt i obſcuro:& deide quas ſcripſero i uolumē redigá. Addidero.cōpoſuero. Nō ſupprimá. nō cōtineá apd me ſed publicē. In man⁹

QVia tardiorē.hic me fere confundit diuerſitas exēplarū:ná Adriáo alia:alia rurſus Arrio:plura Arriáo ſcriptá fidē faciūt:ſ3:Arriáo oino cōtenderi Arriáo iquá Maturio Altinati eqti:cui⁹ familiaritate & iudicio in litteris Scds utebať eodé libro tertio mentionē ad Maximū faciēte: fuit & Arrianus philoſophus ex Nicomedia Romæ clarus Adriáo &.M.& Antonio iperátib⁹ nouus Xenophon cognomēto:& Arriani iuriſconſulti mētio fit ab Vlpiano: ut alios aliis tēpibus Arrianos uigētes omittá.ná & Iabolen⁹ de iure fiſci ſcribit Arrianū Seueꝝ.ꝑfectū ærarii:cū ei⁹q tacite rogat⁹ fuerat nō capiēti fideicōmiſſū reddere:bona publicata erāt: ꝓnūciaſſe nihilomius ius deferēdi ex cōſtitutione diui Traiani hēr eū:cui fideicōmiſſū erat relictū.pōt ét uideri ſcripta Arrio Antonio : ad qué alibi Antonini iquá Pii auo materno:q Neruá miſeratus:q; ipare cœpiſſet hō ſcūs & bis cōſul ſemel cū Mario Celſo autho.hēo Sptia.& Tacitū.mittit libros ſuos ꝑ Accia Viriola emēdádos: rogat ut itēdat limá & iudiciū cōſilio ei⁹ i editiōe uſur⁹. Aduētū i urbē.librū.actionē ꝑ Accia Viriola:quá teſtať ſcripſiſſe ad imitarionē Demo.ꝑ Cteſiphōte. Priorib⁹ eplis.q̄ ñ ſunt i hoc uolumie:ná ali⁹ liber ē de quo nono ſcribit. Arrian⁹ Maturi⁹ Arrian⁹ Seuerus Arrius Antoninus

Ex cōſuetudie tua.diligēter. Peræq; piter.Cæſar Libro ſeptio pæq; e regiōe caſtroꝝ caſtra ponebať. uideť tñ ſapſluū aut peræq; aut eodē ſtilo:idē.n.ſignant.q.ꝑ ſtilo legūt Zelo:nō recte iudicāt & ſi græci dicant ζῆλον ac interdū nři:e qbus Auſonius & Sene.i ꝓuerbiis:ubi ét uerbū zelari uſurpauit: niſi forſan uolumus iterꝑtari zelū ꝑ nimia decoris affectatione ut obſeruať apd Cyprianū & a grámaticis dř cacozelia nimia decoris affectatio corrupta ſnia. Stilō.dicēdi gñe.ſtilus ferrū acutū: quo pugillaribus Peræq; Zelus Stilus

ſtilo ſcripſiſſe uideor.tentaui.n.imitari Dēoſthe
nē ſp tuū:nup meū:dumtaxat figuris orōnis.Nā
ui tantā uerboꝝ q poſſum: nec materia ipa huic
(Vereor ne iprobe dicā) ęmulatiōi repugnauit:
erat.n: prope tota in cōtentione dicendi: qđ me
longe deſidię indormientē excitauit:ſi mō is ſum
ego ut excitari poſſim: nō tñ omnino Marci no
ſtri. τασ ληκυθος Fugius:quoties paulū itiere de
cedere nō intēpeſtiuis amœnitatibus ſubmōeba
mur:acres.n.eē:nō triſtes uolebamus: nec ē: qđ
putes me ſub hac exceptiōe ueniā poſtulare.imo
quo magis intendā limā tuā:cōfitebor: & ipſum
me:& cōtubernales:ab editione nō abhorrere: ſi

ſcribitur:ſæpe tñ ꝑ compoſitiōe ſumit:uerba ſunt ex primo de oratore.ſtilus optimus & pſtantiſſimus
dicēdi effector & magiſter.& tardū & diligentē Quintilianꝰ ſtilū pbat. at Euanthiꝰ uoluit ſtilū uerbis:
orationē ſenſu cōſtare. Semper tuū.quo maxime delectaris:& tibi propoſuiſti iptimis imitandū. Nu
per meū.quē i hoc libro imitatus ſum primū. Figuris orōnis dicēdi genere.eſt.n. figura conformatio
quædā orōnis remota a cōmuni.& qua diuerſa ſermonis forma coniungit.figuris igitur ſententiaꝝ:q
bus Fabio referente plurimū oratio inſignit:a quo libro duodecimo hæc ꝑ Demoſthene tradunt: non
ne inqt cunctos illos teretes oratores ſub
limitate.vi.ipetu:cultu: cōpoſitiōe ſupera
uit:nō iſurgit locis: nō figuris gaudet:nō
trāſlationibꝰ nitet:nā pene lex orādi fuit.
tanta uis i eo:tā denſa oīa:ita qbuſdā ner
uis intēta ſunt. Vim uerborū:quæ ſolet
Aeſchines mōſtra iuidioſe appellare. fuit
.n. egregius uerborū fabricator. Qui.
qūo.aſeq poſſum:iterrogatio hoc agit ut
neges:pinde ac ſi diceret.ipoſſibile ē. Ma
teria ipſa.nſa cā:argumentū rei. Impro
be.iſolēter.a modeſtia cōmēdat opus ſuū.
Nec repugnauit nec fuit aliena.cōuenit.
Huic æmulatiōi. demoſthenicæ.aduer
te æmulatorē poni ꝑ eo q de pari loco cō
tēdit: ſecus imitatorē. hic idē alibi. nō ut
æmularer ſed tñ imitarer:& ſequerer tm̄:
aliqñ cū iuidia ponit 1 ut apud Apuleiū i
terio floridorū, Marcellus ſic diſtinguit:
Aemulator. æmulus inqt ſimilitudinē uitæ:uel iſtituti repſentat: itē æmulatio ab imitatione hoc diſtat: q imitatio
ſimplex ē: & liuorē: atq iuidiā nō admittit:æmulatio hēt quoddā imitādi ſtudiū:ſed cū malitiæ opera
Imitator tiōe.M. Tullius ꝑ ſectatore idifferēter uſurpat.æmulo dicēs atq imitatore ſtudiorū meoꝝ: ac laborū.
Cōtētio. In cōtentiōe dicēdi. cōcertatiōe ai intēſione: q maxie cōſiſtit i cōfirmatiōe:& cōfutatiōe. cū ſit orō ad
cōfirmādū & cōfutādū accōmodata:eā Ci.i cōtinuationē & diſtributionē diuiſit:neq hic locū hēt exor
natio eiuſdē appellationis:q fit ex cōtrariis uerbis. Lōge deſidiæ.deſuetudini a forenſibus cauſis. Ex
citauit.Plurimū ualet:ſi Fabio credimus:acumē in altercatiōe.q ſine dubio a natura ueniēs arte adiuua
tur: & exercitatiōe. Si mō.correctio. Marci nñ.Ciceronē ſignat:quē noſtrū ideſt latinū appellat:reſpe
ctu græci Demoſthenis.ληκύθους.lepores:ſuauitatē.lucubratiōes:ſic lucernā uſurpat Martialis. eſt .n.
Lecythꝰ. lecythꝰ uas oleariū: & plærūq ex alabaſtro unguētū cōtinens dictū qſi λατινιον.i.receptaculū:q capa
ciſſimū ſit παρατονυτος a uaſe λανοτος: aut q planū hēt fondū: ul labellū.miſericordia lecythos
qdā metaphorice accipiūt ꝑ gymnaſio authore poluce:ut ſit ſenſus Plinium nō declinaſſe a Cice.ſchola.
ideoq in numero pluriū dixiſſe lecythos.quoniā.M.Tulliꝰ Cyclicā noſcebat pædiā: aut q oleum celat.
authores hēo Suidā:Hāmoniū.Athæneū:& Sophocles euphōiæ cā lecythiſmū dixit.poſſemꝰ ēt iterptari
lecythū ꝑ cōmiſeratiōe: nā Ariſtophāes uſurpat oleū nō ē i lecytho: uꝫ nō mouemur miſericordia. Nō
Digreſſio fugimꝰ.imitati ſumus. Itinere.a ꝓpoſita cā. Decedere.uti digreſſionibꝰ:ſæpe utile ē digredi ab eo qđ
ꝓpoſueris pmouēdorū aiorū cā:itaq ul narratiōe expoſita ſæpe dat ad cōmouēdos aios digrediēdi: lo
cus:uel argumētis cōfirmatis:uel cōtariis refutatis:uel utroq: uel oibus: ſi hēt cū cā dignitatē: atq co
piā: ſed maxie cū cōcitamus aios:nā ibi plurimū pōt:eaq laus una oratoris ē: & ꝓpria ſecūdū Craſſum
apđ Ciceronē de oratore:mō nō ſit lōgior:i q:cū fuerit delectatio.dēt ēt reditus ad rē aptus: & cōcinus
eē. Nō i tēpeſtiuis amœnitatibus.opportūe ad demulcēdas iudiciū aures:Quint.oratet erit egreſſioni
bus amœnꝰ:i qbus.M.Tulliꝰ excelluit laudes ſuas:ul aduerſarii uitia notās. Acres.acuti igenio:& mēte
ſeueri diſputādo:q niſi libꝛ digreſſiōibꝰ exhilaraſſet triſtis ex ſeuera fuiſſet orō. Nec ē.ꝑ nō opus ē: pe
culiare Secūdo dicēdi genꝰ:qđ iterdū depħēdes apđ Martialē:qle illud.Nō ē qđ timeas Cādide. Exce
Lima. ptiōe.qđ acres eē uolebamus.Veniā.errorū:ſi quos i digrediēdo cognoueris. Intēdā limā tuā. acuā:& ex
citē tuū iudiciū:ac emēdationē i hūc librū. Lima trāſlatio ꝑ cēſura:& emēdatiōe:ſicut & ſolēt fabri ſu
pflua abradere:uñ Mar.iudiciū & correctionē eiuſdē Plinii:ac Seueri cōmēdās libro qnto ſcripſit. Quē
cenſoria cū meo Seuero docti lima momorderit Sedi: & limatū uatio togæ uſu idē rettulit Auctū (ut i
hoc quoq Martiali opē feramus)q optie calleret oia:q togato uiro cōuenirēt.ſane uerbū frequēs apud
utroſq. Cōtubernales.meos amicos:familiares.ꝓprie tñ de his dñr q militiæ ſub uno tētorio uitā de
gūt:& cōtuberniū ꝑ decē militibꝰ una militātibꝰ:& cōſuētibus.nā tabernæ appellatio declarat oē uti
le ad hitādū ædificiū:ñ ex eo q tabul claudat:ide tabernacula & cōtubernales.hæc iuriſcōſultꝰ de uer
borū ſignatiōe.Feſtus tñ Pōpeius cōtubernales a tabernis:q fiebant ex tabulis dictos opinat hic ſimpli

modo tu fortaſſe errori nr̃o albũ calculũ adiece-
ris:eſt.n. aliqd plane edendũ:atq; utinã hoc po-
tiſſimũ qd paratũ ẽ.Audis deſidiæ uotũ: edendũ
aũt ex pluribus cauſis: maxie q; libelli quos emi
ſimus:dicunẽ in manibus eſſe:quãuis iã gratiam
nouitatis exuerint: niſi tñ auribus noſtris biblio
polæ blandiunẽ: ſed ſane blandianẽ: dũ per hoc
mendacium nobis ſtudia noſtra cõmendent.

C.Plinius.Caninio Rufo.S.

QVid agit Comũ tuæ meæq; delitiæ? qd
ſuburbanũ amœniſſimũ? qd illa portic⁹
uerna ſp? qd Platanon opaciſſimus? qd

riter p conuictoribus:& domeſticis:e qbus erat Trãquillus:& liberti nõ illiterati: ĩtelligit: ſic libro prĩo
Columella uillico mulierẽ cõtubernalẽ ex Celſi ſnĩa aſſignauit. Errori nr̃o.ſnĩæ cõtubernalium. ubiq;
modeſtiã ſuã prætẽdit:inuens poſſe iudicio decipi ſe & ſuos. Albũ calculum adieceris.approbaueris:aſ Calcul⁹ albus
ſenſeris.dignũ editione iudicaueris.Sidonius in epl'is.ego tñ huiuſmodi cõſilio albũ calculũ minie appo
nã.i.ñ cõprobabo.mos erat p albũ calculũ ſuffragari.Agathias libro.iii.epigrãmatõ.λευκὸν ψῆφον δε
ξάμενοι albũ calculũ ſuſcepimus:dũ oñdit Theodoti & uxoris inocentiã cõprobatã:& abſolutos a cri-
mine:per nigrũ aũt condemnare.Ouidius
Calculus immitẽ demittiẽ ater in urnã: &
Apuleius decio manũ urnali opponit ori-
ficio:ne calculus ater intrudaẽ. Edendũ. Edere.
publicandũ.Vlpiãus edere eſt uel dictare:
uel tradere libellis: uel codicem proferre.
Hoc potiſſimũ.hoc q; ſum emiſſurus op⁹:
ſit optimũ.ut editionẽ mereaẽ.ne ſi editio
ne indignũ fuerit aliud deintegro mihi ſit
elaborandũ. hoc.n. deſidioſi hois uotum.
Deſidiæ uotũ. homis ignaui deſideriu;
optantis ſua ſcripta eẽ p̃ſtantiſſima.Libel
li quos emiſimus.intelligerẽ libellos de ul
tione.Heluidii: quos tẽporib⁹ Neruæ ſcri
pſiſſe:ac mox emiſiſſe teſtaẽ alibi. In ma-
nibus eſſe.laudari.pbari.placere. Gratiã
nouitatis exuerint. iã pridẽ ſint publicati:
neq; legaẽ tanquã noui:placẽt.n.qualiacũq; ſint noua ſcripta. Blãdiunẽ aurib⁹.adulanẽ. falſa referũt.
Studia noſtra cõmendent.& per hoc incitent me ad potiora publicanda.

QVid agit Comũ.Caniniũ Rufũ municipẽ ſuũ hortaẽ:ut ſe monumẽtis lr̃aʒ a mortalitate uĩ Canini⁹.
dicet omiſſa reʒ uulgariũ cura.Fuit.n.ſtudioſus:carminũ p̃ſerti: qbus bellũ Dacicũ Traiani
ſcribere orſus ẽ. Comũ.p̃ria nr̃a. oli mediocre oppidũ cæteʒ. Põpeius Strabo Põpeii magni
p̃r colonos ab icũbentibus Rhetis uaſtato reſtituit:cui.Cn.Scipio tria milia hoiu; iſup adie-
cit.poſtmodũ Iulius Cæſar quiq; iqlinoʒ milia ad habitãdũ.deduxit:e qbus quigenti illuſtriſſimi fuere
græci:hos ẽt ciuitate donatos i habitatoʒ numero deſcripſit:haud tñ ibidẽ domiciliũ habuere: ſ; oppi
do nomẽ relinquẽtes:& Nouũ Comũ appellãtes Nouocomẽſes oppidanos uocauere. nobilitaẽ Comu; Comum
Pli. referente aq̃ ad tẽpaturã ferri.iterpres Appiani decept⁹ ẽ ubi tradit Cæſarẽ Nouũ Comũ cõdidiſſe:
cũ græce ſcribaẽ κατῴκισε.i.coloniã deduxiſſe. Tuæ meæq; delitiæ.utriq; nr̃u; magna oblectamẽ-
ta p̃ſtans. Quid.tepete agit. Suburbanũ.rus iuxta urbẽ Comũ. Verna.aprica æſtate:& hyeme:ubi ſit
ppetuũ uer. Platanus opaciſſima.legiẽ etiã platanõ opaciſſimus. nã platanõ locus eſt platanis cõſitus: Platanus
cuius accuſatiuũ platanona Mar.ptulit libro tertio:& Sidonius octauo. eſt aũt forma græca : ſicut da-
phnõ lauretũ a latis dictũ.platanus arbor ẽ umbræ gratia tm̃ expetita: & adeo poſtea honoris icreuit:
ut mero iſuſo enutrireẽ:nã p̃ter Plinii teſtimoniũ accedit Mar.authoritas de platano Cordubenſi talia
ſcribentis.Creuit & effuſo lætior umbra mero.cõmendatio arboris nõ alia maior:q̃ ſolẽ æſtate arcere:
hyeme admittere:uñ tradit Cicero i ſuo oratore diſputaſſe cõmode Sæuolã cũ Craſſo:& reliquis in pla
tanone:quẽ ſane Tacitus libro undecio ſuarũ hiſtoriarũ ſignauit:dũ inquit ne opacitas arborũ uapore
ignis minuereẽ. Euripus. ut diei æſtum redderent leniorem aquam deriuabant per uarias ſemitas fluẽ Euripus.
tem: riui aũt huiuſmodi obliqui:& reciproci:qui fluunt:& refluunt euripi appellantur:de quorũ iſtabili
tate extant apud Suidã græca prouerbia quale illud ἄνθρωπος εὔριπος.homo euripus. aduerſus ho
mies facile ſe mutãtes:& iſtabiles:& illa ad idẽ τύχη εὔριπος ἢ διάνοια εὔριπος.i. fortũa eurip⁹:
& ſnĩa euripus.eſſe aquaʒ ductus euripos ſatis conſtat Senecæ teſtimonio libro quarto decimo epl'arũ
referentis qui euripos ſubito aquarũ impetu implet aut ſiccat.Lampridius in Heliogaballo ferẽ i euri-
pis uino plenis nauales circenſes exibuiſſe.Plinius Cæſar dictator in elephantorũ munere euripis arenã
circumdedit:ne:ut prius:cũ populi uexatiõe eruptionẽ temptarent:abhorret.n.aquam id genus belluæ.
ex quibus apparet non ſatis uerã illorum ſententiã: q riuulos p prata defluentes ſi paulo murmuratio-
res eſſent:euripos:alios maiuſculos nilos appellarunt:nã.M.Tullius libro primo de legibus idifferenter
poſuit ductus inquit:aquarũ quos iſti nilos euripoſq; uocãt quis cũ uiderit non irriſerit. ſed magis ridi
cula illorũ opinio qui euripum uitẽ malleolus circumquaq; ductis i formã latus eſſe crediderunt neque
aſſentior diſſentientibus euripos manu factos p foſſas & cuniculos dictos a ſimilitudine Chalcidici fre-
ti ſepties in die reciprocantis authoribus Iuſtino & Suida a quo euripus fretũ locus aquoſus iter duas
terras boetiæ & atticæ interpretaẽ Liuius tamẽ non ſepties die ſicut fama fert temporibus ſtatutis reci-
procat euripus ſed temere in modũ uenti nunc huc nũc illuc uerſo mari uelut mente p̃cipiti deuolut⁹

torrens rapiť:& Pauſanias libro ſcđo teſtatur Euripum circumfluere ĩ circuitu regionis Plataniſtæ:quæ
quia multis platanis cõſita: inde traxit appellationẽ: & libro texto Mitilenã lquit dupliciter euripi diui
dũt.appellati euripi παρατόρ ιπι ω a latitudie p cõtrariũ:ꝙ ñ ſint latiſ ʒ anguſti ſic ſcriptũ repies apđ
magnũ etymologicũ. Viridis.referť ad herbas:quas alluit. Gẽmeus.ad ſplendorẽ aquæ:& calculorũ.
Geſtatio Subiectus.demiſſus:nã uilla iuxta lacũ ſurgebat. Seruiẽs uſibus tuis.lacus.larius. Geſtatio.locus :quo
geſtabanť ſanitatis:uel uoluptatis gr̃a.idẽ ad Gallũ:geſtatio buxo:aut rore mario:ubi deficit buxus:am
bitus: de qua locutus ſatyra ſeptia luue.

Euripus uiridis:& gẽmeus?qd ſubiectus & ſerui
ens lacus?qd illa mollis:& tñ ſolida geſtatio?qd
balineũ illud: quod ſol plurimus implet & circu
it?quid triclinia illa popularia?qd illa paucoꝝ?
quid cubicula diurna nocturnaq;? poſſident te?
& p uices ptiunť? An ut ſolebas itentione rei fa
miliaris obeũdæ crebris excurſiõibus auocaris?
Si poſſidẽt fœlix:beatuſq; es:ſi mius:un⁹ ex mul
tis:Qui tu(tp̃s ẽ.n.)humiles & ſordidas curas
aliis mãdas:& ip̃e te ĩ alto iſto:piguiq; ſeceſſu ſtu
diis aſſeris:hoc ſit negociũ tuũ:hoc ociũ:h labor
hæc reqes:ĩ his uigiliæ:ĩ his etiã ſõnus reponať:
effinge aliqd:& excude:quod ſit ppetuo tuũ. nã

Balnea ſexcentis:& pluris porticus:in qua
Geſtetur domin⁹ quoties pluit:& quarta.
Quid refert igitur quãtis iumenta fatiget
Porticib⁹? quãta nemoꝝ uecteť ĩ umbra?
& Paulus geſtationẽ confici ex arboribus
aſſerit. ſed ꝓ ipſa ſuccollatione interdum
uſurpať. nam Celſus inquit lenis ĩ naui: ĩ
lacu geſtatio eſt:uehemẽtior in alto:uł le
ctica:aut ſcamno:actior uehiculo. Mol
Balneũ lis & tñ ſolida.ut lectica ſenſim lata. Bal
neũ. legiť ĩ multis codicib⁹ balineũ:ſicut
apđ alios:ꝙ ñ abhorret a rõne:cũ græ. Βα
λανεῖον uocẽt:de cuius uerbi deriuatiõe
Suidã:& magnũ etymologicũ lege:cũ ue
ro ĩ monumẽtis antiquoꝝ balineũ poti⁹
q̃ balneũ annotauius frequẽter.poetæ tñ
balnea & ñ balinea uſurparũt.balneas ue
ro.P. Victor ſæpi⁹:iterdũ Plini.hiſtoric⁹:
& iuriſcõſulti Varro tradit balneas publcas ſignificare:at neutro priuata. Plurius ſol ĩplet:ac circuit.ĩ
qđ Seneca ſic in ep̃lis inuehiť.at nũc blactaria uocant balnea:ſi qua nõ ita apta ſunt: ut totius diei ſolẽ
Tricliuʒ feneſtris ampliſſimis recipiant:niſi & lauenť ſiml:& colorenť:niſi ex ſolio agros:ac maria ꝓſpiciãt. Tri
clinia.tricliniũ neminẽ adeo ieruditũ puto q neſciat locũ eẽ cõuiuii.dictũ authore Seruio a tribus lectis
ſtratis:quod ẽt uocabuli interp̃tatio oñdit:& Varro in re ruſtica triclinũ ſterni cœnandi cã dixit: ſicut
Apuleius comeſſatorib⁹ ĩngetũ.id Porphyrius latine cœnaculũ ſentit.lectos eius pares:& altitudine: &
materia:& figura Varro fieri ſolitos aſſeuerat:q triclinaria æſtiua ad frigus oriẽtis:hiberna ad ſolẽ occi
dentẽ cõſtrui p̃cipit:a quo nõ diſſentit Vitruuius:niſi ĩ quãtũ ad ſeptẽtrionẽ:p̃terea uerna: & autũnalia
ad orientẽ uergi mandat:rõneſq; inſup explicat talis poſitus:& tricliniorꝝ:quæ cõclauia ſiue cœnatoria
dici poſſunt:quanta latitudo fuerit: bis tanta longitudo ſicut altitudo dimidio latitudinis: & longitu
Pplaris dinis fieri debebit. Popularia multoꝝ:& cõia multis.uñ qdã græcoꝝ popularia appellarũt populi cõ
gregationẽ:iterdũ populare populo gratũ ſicut apud eundẽ:ac plæroſq; ſæpius.popularis ẽt eiuſdẽ po
Pplaritas puli uir:& cõditionis:aliqñ amicus:& popularitas in oĩs rei cõſortiũ ſumiť: quæ ſecundũ plutarchũ in
opere politicoꝝ rõne orõneq; populo perſuadet. Diurna.in quibus quieſcere ſolemus interdiu:nã no
cturna proprie dicuntur dormitoria. Partiũtur.ſortiuntur. in ſecunda tamen lectione patiuntur fuit.
Auocaris.diſtraheris.remoueris ab hmõi cõmodis. Obeundæ.curandæ.componendæ. Si poſſidẽt.
Felix ſi occuparis tot uoluptatibus:& iſto pinguiſſimo ocio. Felix beatus es.felix qui recipit a fortuna felici
Beatus tatẽ:aliquando tamen ut apud Virgiliũ ponitur pro eo:qui dat:beatum uero eſſe ſcribit Seneca:quem
nulla res minorem facit:& ſũmã tenet:ne ulli quidem niſi ſibi innixus eſt:nam ille beatus uideť : cui &
bona ſuppetunt:& quemadmodũ carere uitiis debeat callet:felicem minus eſſe: q̃ beatũ Apuleius indi
cat felix inquit:& certius beatus:unde ſeruauit ordinẽ Secũdus.quẽ libro tertio mutauit poſtponẽs mi
Beare nus.beatũ & felicẽ Siliũ dicens.Plato felicitatẽ quinq; partitẽ diffinit:& beare Vlpianus interpretať pro
Bona deſſe:inde bona quod p̃ſint.Si minus.ſi non te poſſident. Vnus ex multis.plebeius es:& uulgaris.hic
dicendi mos apud græcos uſitatiſſimus cum uolunt oſtendere aliquem.nulla uirtute eminere inquiunt
δυτοσέστιν ἐκ πολλοισ hic eſt ex multis. Tẽpus eſt.n.iã perueniſti ad ætatẽ ſtudiis aptã. Humi
les curas.admĩſtrationẽ rei familiaris cõuenientẽ uulgaribus:nẽinẽ.n. excelſi igenii uiꝝ hũilia delectãt:
& ſordida.magnaꝝ reꝝ ſpiritus ad ſe uocat:& extollit:& p̃ter dicta Senecæ Mamertius p cõſulatu. nõ
põt quicquã abiectũ:& humile cogitare:q ſcit de ſe ſemp eſſe loquendum. Sordidas.deformes:auaras.
Aliis.diſpenſatoribus tuis.ſiue hominibus auaris:& p̃ſentia tm̃ cogitantibus. Aſſeris. liberas. uẽdicas:
qđ etiã in aliquibus exemplaribus offendi. Negociũ.in hoc inſuda. Hoc ocium hoc oblectares: nam
intentione ſtudii ſũma corpus:& aium fatigamus:remiſſa fouemus. eſt aũt cõtrariũ exornatio. Som
nus reponať.ſtudendo ſomnũ expectes. Effinge:& excude.illud ad inuentionẽ: & cõpoſitionẽ: hoc ad
emẽdationẽ referť. Perpetuo tuũ.ſp circumferať ſub tuo noĩe:fere ſimilib⁹ eundẽ hortať libro tertio.

nos certe ſtudiis ꝓferamus:& q̃tenus nobis denegat̃ diu uiuere:relinquamus aliqd: quo nos uixiſſe teſtemur. Reliq̃ reꝝ tuaꝝ. bona fortũæ. Hoc opus litteraꝝ. Semel cœpit. merito laudatũ fuerit: uñ apd Athenæum legimus hæc hẽo qcunq; didici: & ſtudui adhæc q̃ ꝓba ſenſi: reliq̃ q̃uis cũ uoluptate oĩa ꝑtenere. Scio quẽ aiũ. noui te ſtimulis ñ egere. Vt tibi ipe ſis tãti:ut aliqd op⁹ edas qd a te ꝓbet̃:nã ſi id laudabile crediderís cæteri tuã ſñiam ſequent̃. tãti facit iudiciũ Caninii. QVantũ copiaꝝ. Laudata prius rerũ copia ĩ uillis Põpeiæ Celerrimæ ſocr⁹ ſuæ:& ſeruoꝝ diligẽtia. inuitat illã ad ſua ꝑdia. In Ocriculão. ꝑdio. Ocriculãi populi:ſi Plinio credimus: in Gallia togata: Strabo refert ad uiã Flaminiã Arimiuũ uerſus. at Diõyſius inqt ocricula ciuitas Tyrrhenoꝝ:cui⁹ gẽtile Ocriculanus tradẽte Stephano. Narniẽſi. ꝑdio tuo. ẽ ãt Narnia Ocriculo uicina ciuitas Sãnitũ:p quã Nar amnis labit̃: uñ ẽt Narnia dicta cũ antea Nequinũ uocaret̃: colonia a Tito Flamimo aduerſus Vmbros eo miſſa authores ſunt Liuius: Strabo:Plini⁹:& Stephãus:ut omittã Martialẽ libro ſeptĩo:& Claudianũ ĩ laudibus Honorii aſſerẽtes Narniã ĩ edito cõditã:& ĩ Narniẽſi agro ſicitate lutũ fieri: hibre ãt puluerẽ libro .xxxi. ꝓdidit Plinius qd admirãdis ſuis ĩſeruit. M.Ci. Carſulão. Carſulani:quos Strabo Carſulos nominat:populi ſunt:& ipſi parũ a Narnia diſtãtes. at Colũella libro .iiii. Carſeolanũ ſcribit: & ita ĩ qbuſdã Scd̃i codicib⁹ legiſſe memini. Nã & ouidi⁹ faſtoꝝ .iiii. Carſeolos opidũ fuiſſe teſtat̃ qua uia ab urbe impelignos itur. agroſq; inibi frumẽto fertiles olíueto ſteriles. Carſeolanæ quoq; uulpis fabellã recitat. Peruſino tuo. fũdo. Peruſia iuxta Cluſiũ ciuitas: illuſtrata auguſti obſidiõe aduerſ⁹. L. Autoniũ. M. Antõii fratrẽ. Sufficit. ſubaudi ꝓbare. Tuis. epl̃is ad ꝓbãdũ hoc. Nõ me hercule:hæc uerba uſq; hoc tñ differũt:fuerũt ĩ principio illius breuis: & ueteris epl̃æ Secundi: quoꝝ ſenſus. amo magis tua q̃ mea. ẽ aũt traductio:q̃ facit ut cũ idẽ uerbũ ſæpius ponat̃:nõ mõ nõ offendat animũ auditoris:ſed ẽt orõnẽ cõciniorẽ reddat. Tui. ſerui domeſtici. Excipiũt:diuertẽtẽ hoſpitant̃. Idẽ. q; ſerui mei diligẽtius te ſuſcipiẽt:q̃ tui. Nr̃a. ꝑdia. Ac nos tuis rebus ꝑfruimur. ideſt domeſtici. Mei. ſerui. Exoleſcit. paulatĩ recedit. Mitiũ:nã ſi eẽnt crudeles magis gliſceret ĩ ſcd̃a lectõe uicio fuit. Nouitatib⁹ cũ nouus hoſpes accedit. Per alios aicos dñi qb⁹ ſtudẽt gratificari:ut p eos ſtudiũ ſuũ apd̃ dños cõmẽdet̃. Quã p ipſos. q̃ p dños ſolertes ipis ſe mõſtrãdo. ul̃ legas q̃ p ſe ipos. ſ. ſeruos. ut ſit ſenſus cupiũt magis apud dños ab aliis laudari q̃ ipos facere laudãda a dominis. VIdiſti ne. mores ſubdolos & malos. M. Reguli cauſidici Vocõio p epiſtolã oñdit. is. n. poſt malos pricipes:quoꝝ tẽporib⁹ uſus fuerat:cœpit timere ne Secundũ quẽ ĩ cauſis agẽdis læſerat: iratũ hẽret :qre ambibat illius amicos:ut ſe recõciliarẽt:erat. n. cũ timebat oĩuꝫ timidiſſim⁹: cũ audebat audaciſſimus: Voconius aũt Roman⁹ equeſtri familia ex citeriore Hiſpania: flamẽ Dialis:& Secũdo cõtubernalis:ac orõnũ caſtigator fuit:mira ĩ ſermõe:ipſoq; uultu ſuauitate:adhæc fidelis:& iucũdus: cauſidicus eruditus:cuius epiſtolas muſæ dictare uidebant̃: ſub Adriano iteriit:& tumulo ei⁹:dũ uelut aicũ:& poetã iperator uenerare t̃: ita ſcripſit ſcd̃m Apuleiũ. Laſciuus uerſu mẽte pudicus erat. fuit & Voc. Saxæ:ad quẽ diuos ſr̃es reſcripſiſſe teſtat̃ Vlpi. cõtinet hæc epl̃a duas exornatiões notatõe ꝫ:& ſermocinationẽ. M. Reguli:q captator teſtamẽtoꝝ:ex paupe:& tenui ad maxias opes p flagitia ꝓceſſerat:hui⁹ loquẽtiã: & temeritatẽ ſæpe mordet Secũdus:nã iterdũ ĩ hac epl̃aꝝ ſcena occurret: quem Martialis more ſuo blandiendo tãq̃ ſummũ cauſidicũ carmibus inſeruit. Domitiani mortẽ. de q̃ alibi cõmodi⁹ dicet̃. fuit ãt Regul⁹ Domitião acceptus. qa malus. Nõ minora flagitia. maxia ſcelera. flagitiũ more militari dr̃ res flagitatiõe:hoc ẽ increpatiõe digna. nã flagitatio ad ſtrepitũ refertur:uñ flagellũ & flagitare ꝑſonare intelligimus: author Donatus. Tectiora. ſecũdũ imperatoꝝ ingeniũ:ſub

Põpeia: Celerria
Ocricula
Narnia.
Nequiũ
Carſulãi
Peruſia.
Voconi⁹ Romãus
Regul⁹.
Flagitiũ

reliqua reꝝ tuaꝝ poſt te aliũ atq; aliũ dñm ſortiẽtur:hoc nũq̃ deſinet eẽ:ſi ſemel cœpit tuũ. Scio quẽ aíum:qd̃ horter ingeniũ:tu mõ enitere:ut tibi ipſe ſis tãti:quãti uídeberis aliis:ſi tibi fueris.

C. Plinius Põpeiæ celerrimæ ſocrui. S.

QVantũ copiaꝝ ĩ Ocriculano:ĩ Narniẽſi: ĩ Carſeolano:ĩ Peruſino tuo:in Narnienſi uero ẽt balineũ:ex epl̃is meis (Nã iam tuis opus nõ ẽ) una illa breuis & uetus ſufficit:ñ me hercule tã mea ſũt:q̃ mea ſũt:q̃ quæ tua : hoc tñ differũt:q; ſolicitius & intentius tui me:q̃ mei excipiũt. Idẽ fortaſſe eueniet tibi:ſi qñ in nr̃a diuerteris. qd̃ uelim facias:primũ:ut ꝑinde nr̃is rebus:ac nos tuis ꝑfruaris:deinde:ut mei expergiſcant̃ aliqñ:qui me ſecure ac ꝓpe neglígẽter expectãt. Nã mitiũ dñoꝝ apud ſeruos ipſa cõſuetudine metus exoleſcit:nouitatibus excitãt̃ : ꝓbari q; dominis per alios magis:q̃ p ſe ipſos laborant.

C. Plinius Voconio Romano. S.

VIdiſti ne queq̃. M. Regulo timidiorẽ:humilioreq; poſt Dõitiãi mortẽ? ſub quo ñ miora flagitia commiſerat:q̃ ſub Nerone:Sed tectiora. cœpit uereri ne ſibi iraſceret. nec fallebat̃

iraſcebar. Ruſtici Aruléi periculū fouerat: exultauerat morte: adeo ut librum recitaret: publicaretq;: in quo ruſticū inſectat': atq; ēt Stoicoꝝ Simiā appellat: adiicit Vitelliana cicatrice ſtigmoſum. Agnoſcis eloquētiā Reguli: lacerat Herenniū Senectionē tā itēperāter quidē: ut dixerit ei Metius Carus: Quid tibi cū meis mortuis? Nūqd ego Craſſo aut Camerino moleſtus ſū? quos ille ſub Nerōe accuſauerat. Hęc me Regulus doléter tuliſſe credebat: iōq; ēt cū recitaret librum: nō adhibuerat. Prætcrea reminiſcebat' q̄ capitalr meipm apd cētūuiros laceſſiſſet. Aderā Arriōillæ Timōis uxori rogatu Aruleni ruſtici: Regulus contra: nitebamur nos in parte cauſæ ſententia Metii Modeſti optimi uiri: Is tum in exilio erat a Domitiano relegatus. Ecce ibi regulus: q̄ro inqt Secūde: quid de modeſto ſentias? Vides quod periculum ſi reſpondiſſem bene: quod flagitium ſi male: non poſſum dicere aliud tūc mihi quā deos adfuiſſe. Reſpondebo inquam quid ſentiam: ſi de hoc Centumuiri iudicaturi ſunt. Ruſus ille: q̄ro quid de Modeſto ſētias: Iterum ego: ſolebant teſtes in reos: non in damnatos interro-

Ruſticus Aruléus

Nerone in propatulo peccabat: ſub domitiano malitiā diſſimulabat. Ruſtici Aruleni periculum fouerat. adiuuit Ruſtici accuſationē Regulus ſub Domitiāo: qđ philoſopharet': & Thraſeā laudaſſet: uirūq; ſanctū dixiſſet: neq; in ipm mō authorē: ſed in libros quoq; ei⁹ ſæuitū eſt. delegato triūuiris miniſterio: ut monumēta clariſſimoꝝ ingenioꝝ in foro urerent'. hæc ſumpta ex Dione græco & Tacito: apud quē inſuper ſcribit' Arulenū ſub Nerone tribunū pl. cupidine laudis flagrātē obtuliſſe ſe itercesſuꝝ ſenatuſcōſulto: qđ fieret cōtra Thraſeā: niſi ei⁹ igētes ſpūs Thraſea cohibuiſſet: ne uana: & reo nō ꝓfutura: interceſſori exitioſa icipet: hūc iā iterfectū ad ſe cū enſe accedentē uidit ꝑ quietē Domitianus paulo anq̄ trucidaret' referēte Dione. Stoicoꝝ ſimiā. falſum imitatorē ſtoicæ ſectæ. Vitelliana cicatrice ſtigmoſū. notatū cicatrice ex uulner' q̄ tumultu Vitelliāo acceperat. uictor nāq; Vitellius (ut ſcribit Tacitus) legatos ꝓ cōcordia: & pace ſuadenda ad duces Veſpaſiani miſit: ſed uaria legatoꝝ ſors fuit: nā q̄ Petilio Cereali occurrerūt extremū diſcrimē adiere uulnerato ꝑtore Aruléo Ruſtico: auxit iuidiā ſup legati: prætoriſq; nomē: ꝓpria dignatio uiri. Eloquētiā. ironice. nā erat uir malus dicendi imperitus.

Herēni⁹ Senectio.

Herēniū Senectionē. hic i Bethyca nat⁹. & ibi Quæſtor accuſante Metio Caro interficitur a Domitiano: q̄ nullū magiſtratū poſt Quæſturā longo tēpore medio petiiſſet: q̄ Heluidii Priſci uitā cōpoſuiſſet acceptis a Fannia uxore cōmētariis. nos inqt Tacitus inocēti ſanguie Senectio ꝑfudit.

Metius Carus

Meti⁹ Car⁹. cui uidebat' Regulus exprobat' necē Senectiōis: quē reū ipietatis feciſſe teſtat' libro ſeptimo Secūdus: & ſūmū delatorem ſub Domitiano fuiſſe cōſtat Iuuena. & Martialis teſtimonio. Quid tibi cū meis mortuis. fuit mos antiqs ſecūdū Ariſtophanem grāmaticū nō accuſare defunctos. hoc ēt nos monet Home. libro ſeptimo Iliados dicēs nullū eē odiū cū hoībus uita fūctis: unde ꝓuerbiū ουχοσιον φθιμενοισι λοιδορειν impiū defunctis cōuiciari: ſuper quo libro octauo a Secūdo allegato plura explicabimus meis āt dixit: ut q̄ delatiōe ſua oppſſerat. Senectōe. Craſſo. Piſonis frē Regulo accuſante interfecto a Nerone. Camerino. Scribonio Camerino. utriuſq; fit mētio apud Tacitū: Ille. Regulus. Hæc ſcripta in Ruſticū. Nō adhibuerat. non inuitauerat me. Capitaliter. cū periculo uitæ.

Cētūuiri

Centumuiros. apud quos Secundus plurimū excelluit: ſolet n. arenā ſuā appellare. in cauſis cētumuiralib⁹ uſu capionū: gētilitatū: agnationū: alluuionū: nexoꝝ: mancipioꝝ: parietū: luminū: fluminū: ſtillicidioꝝ: teſtamentoꝝ ruptoꝝ: aut ratoꝝ: cæterarūq; reꝝ inumerabiliū cauſæ uerſabāt': añ Secūdū: & Tacitū centūuirales cauſæ: adeo ſplendore alioꝝ iudiciorū obruebant': ut neq; Cice. neq; Cæſaris: nō deniq; ullius magni oratoris liber apud cētūuiros dictus legat' exceptis orōnibus Aſinii ꝓ hæredib⁹ Liburniæ: omittimus qñ primū inſtitutæ: & iudicū numerū alio loco opportunius.

Arrionilla Timon.

Arrionillæ Timonis. neq; uxoris Arrionillæ mentio: neq; Timonis mariti apud ullū ſcriptorū: q̄ fuerint illa tēpeſtate mihi occurrit: prius. n. fuerat Timon cognomēto μισανθρωπος & alius Timon phliaſi⁹ philoſophiā ꝓfeſſus.

Rogatu. ꝑcibus. Ruſtici Arulem. anteq̄ damnaret'. Regulus cōtra. nitebatur aduerſum me: & cōtrarias partes tuebat'. Nitebamur. argumēta iaciebamus. In pte cā. in ea pte cōtrouerſiæ ſup q̄ iā lata fuerat ſnia Modeſto. Vectii Modeſti. Modeſtū ꝑfectū Aegypti tradit Suidas: & Martialis Modeſti acumē circa difficilia poetarū cōmendat: Vectii declamatoris meminit Iuuenalis. & Iuliū Modeſtū recēſet Gellius. Ibi. in hoc loco defenſiōis: cū inſiſterē ſentētiæ Modeſti, Quod piculū. imminebat mihi: unde libro quarto cōquerit' piclitatū fuiſſe ſua eloquētia. Si rñdiſſē bñ. ſi dixiſſem me bene ſentire de Modeſto exule: uerū ſi male rñdiſſem: magnā infamiā mihi imiſiſſem: ut qui dānarē: cuius ſniam cōprobarem. Tū. dum rñdeo. Quid ſentiā. de Modeſto. Ille. Regulus. Solebāt. apud iuſtos iudices: ut tacite oñderet tpibus Domitiani ſolere teſtes ēt in damnatos iniuſte produci. In reos. aduerſus eos: q̄ in iudicium

citãť.uel Modeſtꝰ nõ reus amplius ẽ:ſed dãnatus:ergo fruſtra ſup hoc me ĩterrogas.M.Tul.de orato re reos inqr appello nõ eos mõ:q arguunť:ſed oẽs:quoꝝ de re diſceptať:Iuſtinianꝰ reus ẽ:q facere aliqd cõať:actor q deſiderat ne qd fiat:q̃ diffinitio ſane apd oratores nõ ſeruať. Pronũciatũ.iudicatũ: nã ꝓnunciare ii dñt:q hñt ius cognoſcẽdi. Vlpianus de reꝝ ſignãtionibus ꝓnunciatũ:& ſtatutũ idẽ dici põt. ꝓmiſcue.n.& ꝓnunciaſſe:& ſtatuiſſe ſolemus dicere eos:q ius hñt dicẽdi:uel cognoſcẽdi.alias.M.Tulliꝰ ꝓnũciatũ uocat axioma.interdũ ꝓnũciare abſolute ꝓ dicere:idẽ ꝓnunciatio oratori cõueniens. Cõticuit.Regulus obmutuit. Laus.iudicũ & auditoꝝ. Famã.bonã. Vtili ſi rñdiſſem me male ſẽtire de Modeſto. Inhoneſto.turpi ſi de uiro bono male locutꝰ fuiſſe;. Cõſciẽtia exterritꝰ.Reglus:nã mali quodã latẽti cruciatu ſp flagellanť: uñ ſatyricũ illd.Cur tñ hos tu euaſiſſe putas: quos diri cõſcia facti Mẽs hẽt attonitos:& ſurdo uerbere cædit Occultũ quatiente aĩo tortore flagellũ? Cæciliũ.Celerẽ.gentilẽ Scdo. ambiguũ an is ſit:quẽ Mar.libro ſeptio fuiſſe reſtať in Hiſpania cũ iperio:& itegre ꝓuĩciã adminiſtraſſe. Iuſtũ Fabiũ: cui tacitus opus de cauſis corruptæ eloqntiæ inſcripſit:& Scds interdũ litteras mittit.Iuſti ſcriptoris meminit Euſebius ĩ rebus Neruæ. Appræhendit. detinet ꝑtereuntẽ. Nec cõtentus.rogaſſe illos. Spurinã. Veſtricius Spurĩa uir rebus geſtis ꝑclarus:ut opportuniori loco dicẽus: & eiꝰ uitã ꝑ epl̃aꝫ paucis abſoluit Scds libro.iii: uixit ad multũ ætatis cũ uxore Coccia:ſꝫ filiũ Cocciũ admodũ iuuenẽ amiſit:ĩ cuiꝰ laudẽ Scds quædã compoſuit: nã Spurina amiciſſime utebať. Abiectiſſimus.uiliſſimus. Videas.uiſites. Plane.oĩo. Mãe. notat metũ Reguli Spurinæ inſtantis: ne ulteriꝰ ꝓcraſtinaret congreſſum ſuũ. Euigilauerã.ſurrexerã ad lucubrandũ. Nũcius Spurina ait ad te uenio. Nuncius.ĩternuncius:& pacis ĩterpres:ac medius. Immo ego ad te.ĩquit Scds uẽio:nã dignior erat Veſtricius. In porticũ Liuiæ.porticum Liuiæ in tertia regione urbis iuxta caſtra Miſenatium non procul a Saburra:& uia ſacra:ubi domus.C.Cæſaris erat: cõſtruxit Auguſtus tradẽte Dione demolita Oui.Pollionis liberti crudeliſſimi ſimul:& ditiſſimi domo ſibi teſtamẽto relicta:in qua nomen Liuiæ uxoris inſcripſit:hinc Ouidius in Faſtis.Diſce tamen ueniens ætas.ubi Liuia nunc eſt Porticus:immenſæ tecta fuere dõus.authores ſunt Pli.ſenior:Trãql.Victor.& Oui.in amoribus.Alter ad alterum tenderemus.conueniſſemus una obuiã. Exponit. Narrat Spurina. Suas.ſuo noĩe honeſtas. Viruꝫ.ſpurinã. Diſſimillimo. peſſimo Regulo. ego rñdi. Diſpicies.cognoſces.ſic libro.iii.idẽ:& Iuſtiniãus utunť.Serui.& Donatus diſpicere dicũt ẽ diſquirere cõſiliũ. Renunciandũ.remittendũ:uľ recuſandũ: nã renunciatio: ut refert Aſconius:dr̃ eius rei:q in placito uenerat recuſatio:& aliter declaratio: qualis cõſulũ renũciatio: tñ inqt Scds ex renunciatione cõſulũ uoluptatis:quantũ prius ex deſtinatiõe capiebat. Te decipi a me non oportet.tibi conſiliũ meũ detegã ſimpliciter tecũ agã. Mauricũ. Iuniũ Mauricũ Ruſtici Aruleni fratrẽ:uirũ grauẽ:& conſtantẽ:qui Neruæ Catullũ Meſſalinũ ſæuiſſimũ ſenatorem ꝙ foueret:exprobauit.apud Tacitũ:& Secundũ ſcriptũ indifferenter offendi Maricũ: & Mauricum: Martialis Mauricorũ æquitatem laudat. Ab exilio.in quod fuerat actus a Domitiano. Alterutram ĩ partẽ.an remittam:an magis iraſcar. Ille.Mauricus. Huius conſilii.ſuper uenia concedenda.uel ſecus. Comitem.ſequi illiꝰ ſententiam. In prætoris officio.in prætorio:ubi prætor officium ſuum exercet:uel apud prætorem quo conueneram officii cauſa. Secretum petit. quærit mecum ſecreto colloqui: quo dicendi genere Sue-

gari. Tertio ille:non iã qd̃ de Modeſto:ſed qd de pietate Modeſti ſentias quero. qris inquã qd ſentiã. at ego ne interrogare quidẽ fas puto de quo pronunciatũ eſt.cõticuit. me laus:& gratulatio ſecuta ẽ.ꝙ nec famã meã aliquo rñſo utili fortaſſe inhoneſto tñ læſerã nec me laqĩs tã inſidioſę interrogationis iuoluerã. Nũc ergo cõſciẽtia exterritus appræhendit Cæciliũ Celerẽ:mox Fabium iuſtũ:rogat:ut me ſibi reconciliẽt. nec cõtentus ꝑuenit ad Spurinã:huic ſuppliciter(ut ẽ: cũ timet abiectiſſimus)rogo ĩquit mãe Videas Pliniũ dõi:ſed plane mane.neq̃.n. diutius ſollicitudinẽ ferre poſſum:& quoquo mõ efficias: ne mihi iraſcať.Euigilauerã: nuncius ait Spurina uenio ad te:imo ego ad te:Coimus in porticũ Liuiæ:cum alter ad alteꝝ tenderemus:exponit Reguli mandata: addit ꝑces ſuas: ut decebat optimũ uirũ ꝓ diſſimillimo:parce ĩquienſ.cui ego:diſpicies ipſe quid Renunciandũ regulo putes: te decipi a me non oportet:expecto Mauricum.nondum enim ab exilio uenerat.Ideo nihil alterutram in partẽ reſpõdere tibi poſſum: facturus quicquid ille decreuerit:Illum enĩ eſſe huius conſilii ducem: me comitẽ decet.Paucos poſt dies ipſe me reglus cõuenit in prætoris officio:illuc ꝑſequutus ſecretũ petit: ait tiere ſe ne aĩo meo pœnitus hæreret:qd̃

Reus
Pronunciare.
Cæcilius Celer.
Iuſtus Fabius.
Veſtriciꝰ Spurina.
Liuiæ porticus.
Ouidii locus.
Diſpiceř
Renũciař
Iunius Mauricꝰ
Secretũ petere.

Satrius Rufus. tonius interdum utitur. Penitus hereret.ualde in eũ iraſceret. Satrio Ruſo.aduocato.quẽ libro octauo commemorat pro publicio Certo quædam dixiſſe in ſenatu ambigua:& aquis publicis præfectum teſtatur Iulius Frontinus. æmulatio contentio ex equo in eloquentia. Non contentus eloquentia noſtri ſæculi.ſummæ facultatis orator.ironice dictum ſcribunt pariter Catonem non fuiſſe contentũ eloquentia ſuæ ætatis.i.ſuperaſſe omnes oratores ſui temporis: erant autem ſæculo Plinii oratores in eloquentia minores.q̃ ante:ꝗ Tacitus lucubratiſſime diſſerit de cauſis corruptæ eloquentiæ: Maligne dictum iniquo animo prolatum ĩ Satrium.

in Centumuirali iudicio aliquando dixiſſet: cũ reſponderet mihi & Sarrio Rufo: Satrius Rufus: cui eſt cum Cicerone æmulatio:& qui contentus non eſt eloquentia ſæculi noſtri:reſpondi nũc me intelligere maligne dictum:quia ipſe cõfiteretur. Cæterum potuiſſe honorificum exiſtimari. Eſt.n. inquam mihi cum Cicerone æmulatio:nec ſum contentus eloquentia ſæculi nr̃i. Nam ſtultiſſimum credo ad imitandum non optima quæq; proponere. Sed ru qui huius iudicii meminiſti:cur illius oblitus es: in quo me iterrogaſti?quid de Metii Modeſti pietate ſentirem:ex palluit notabiliter: quãuis palleat ſemper:& hæſitabundus ĩquit:interrogaui: nõ ut tibi nocerẽ: ſed ut Modeſto. Vide hominis crudelitatem: q ſe non diſſimulet exuli nocere uoluiſſe. Subiunxit egregiã cauſam.ſcripſit inquit ĩ epiſtola quadam:quæ apud Domitianum recitata eſt. Regulus omnium bipedum nequiſſimus: quod quidẽ Modeſtus ueriſſime ſcripſerat. hic fere ſermonis noſtri terminus. neq; enim uolui progredi longius:ut mihi omnia libera ſeruarem: dũ Mauricus uenit.Nec me præterit eẽ Regulũ ἀνδατανταλαισον.Eſt enim locuples:factioſus:curarur a multis:timetur a pluribus:quod plærunque fortius amore eſt.poteſt tamen fieri: ut hæc concuſſa labantur.nam gratia malorum tam infida eſt:quã ipſi.Verum ut idem dicam ſæpius expecto Mauricum:uir eſt grauis:prudens:mulris experimentis eruditus: & qui futura poſſit ex præteritis ꝓuidere. Mihi & tentandi aliquid:& quieſcẽdi illo authore ratio conſtabit: hæc tibi ſcripſi:quia æquum erat te pro amore mutuo:non ſolum omnia mea facta dictaque:uerumetiam conſilia cognoſcere.

C.Plinius.Tacito.S.

Honorificum. Honorificum. honore dignum ꝗ eſſet Ciceronis æmulus. Martialis in eundem ſenſum. Si quid honorificum pagina noſtra ſonat. Enim. Enim at: ſic Terentius enim non ſinam:pro at non ſinam.& diomedes inquit enim eſſe interiectionem cum intẽtius aliquid demonſtramus:ex quibus apparet non ſemper reddere cauſam. Non optima quæq; ꝓponendã. Non optima queq; proponere.ſecutus eſt iudicium præceptoris ſui Quintiliani præclpientis in inſtitutionibus optimos authores imprimis imitandos: prius tamen hoc ſcripſerat Seneca:& ante eum.M. Tullius de oratore libro ſecundo: quæ inquit maxime excellunt imitanda ſunt. Palleat ſemper.ſic libro ſexto de eodem timebat: pallebat: nam pallor ẽ malorum morum index.rubor bonorum. Hæſitabundus. cunctabundus.ambiguus quid reſponderet. Egregiam.ſimilis ironia apud Virgilium Egregiam uero laudẽ: & ſpolia ampla refertis. Cauſam excuſationem. Bipedum nequiſſimus.uirorum peſſimus:ſatis modeſte locutus eſt Modeſtus: at .M. Tullius pro domo ſua aſperius:hoc miniſtro inquit omnium non bipedum ſolũ ſed etiam quadrupedũ nequiſſimo temp. perdidiſti. Libera integra .ἀνδατανταλαισον ineluctabilem.Factioſus factionũ: Factio. & diſcordiarum fautor: factio enim pro diuiſione ciuium in malum legitur apud Liuium: & Tacitum. Curatur a multis. idem ad Clæmentem conuenitur ad Regulum mira celebritate:curſant:frequentant.Martialis Cinctum togatis poſt:& L de Saufellum Quanta reduci Regulus ſolet turba. Fortius ſenſus eſt interdum timore maiora obſequia præſtant:q̃ amore. Fieri. euenire. Vt hæc concuſſa labantur. ut Reguli fortuna: ſi oppugnabitur:ruat. Nam gratia. Sententia exornatio. Infida.incerta: inſtabilis. Quam Eruditio ipſi. mali ſunt infidi. Eruditus. edoctus: eſt autem eruditio multarum rerum exculta cognitio:& quãquam de litteris ſæpius dicatur:ut Tranquillus in Caligula: ex diſciplinis liberalibus minimum eruditioni: eloquentiæ plurimum attendit: tamen aliquando etiam de rebus aliis. Tentandi aduerſus Re- Ratio conſtat. gulum. Ratio conſtabit.erit legitima cauſa:conſtat enim ratio:quando æqua & legitima reddi poteſt: quod dicendi genus frequenter inuenies apud Secundum.

Idebis:& licet rideas: ego ille quē noſti
apros tris:& qdē pulcherrīos cæpi : ip-
ſe:inqs:ipſe:ñ tñ ut oīno ab inertia mea
& quiete diſcederē ad retia ſedebā:erat ī pxímo:
nō uēabulū aut lācea:ſed ſtilus & pugillares:me
ditabar aliqua:enotabāq3:ut ſi māus uacuas: ple
nas tñ cæras reportarē.Nō ē quod contēnas hoc
ſtudēdi genus.miꝝ eſt:ut aīus agitatiōe: motuq3
corpis excitet:iā undiq3 ſyluæ & ſolitudo:ipmq3
illud ſilentiū:qd' uenationi dat magna cogitatio
nis īcitamēta ſunt:pinde cū uenabere licebit au
thore me:ut panariū & laguncūlam:ſic ēt pugil-
lares feras:experieris non Dianam magis monti
bus:quam Mineruam inerrare. Vale.

C:Plinius Octauio Rufo.S.

Ide in quo me faſtigio collocaris : cum
idem mihi poteſtatis:idemq3 regni dede
ris:quod Homerus Ioui optimo maxio
τῷ ἀτέτερον μενεάωνὲ πάταρ ἕτερον ἀανευεσέ.Nā
ego quoque ſimili nutu ac renutu reſpondere
uoto tuo poſſum. Etenim ſicut fas eſt mihi:præ
ſertim te exigente:excuſare Bethycis contra unū

Idebis.Tacitū ſcriptorē gratiſſimū:ſibiq3 arctiſſima familiaritate cōiūctū monet ī ſyluis exē
plo ſuo poſſe:& ſtudere:& uenari cōmode:ueꝝ ab hac opiōne multū receſſit Quintilian⁹:q
li.decio penitus tale ſtudēdi gen⁹ īprobat:& rōnibus cōfutat:cui ſniæ Tacitus accedēs epl'am
reſcripſit:q in hoc uolumine extat:nō poſſe ſimul Dianæ & Mineruæ operā dare. Licet cōce-
do. Quē noſti.totū ſtudiis deditū:& uenationi ineptū. Ipſe inquis.cū admiratiōe pnunciādum ē. Ipē:
inquā Pli.uenatus ſum. Inertia mea.ocio litterario. In pximo.iuxta me.in eundē ſenſum libro octa-
uo ſcribit.uenor aliquādo:ſed nō ſine pu-
gillaribus:ut q̄uis nihil cœperim: nōnihil
referā. Venabulū.telum aduenādum in — Venabulum
quod illud Mart.diſticon.Excipiēt apros:
expectabūtq3 leōes:Intrabūt urſos: ſit mō
firma manus. Lancea.hiſpanicū uerbū ē — Lancea
referēte Gellio:longius telū:græci uocant
λογχην. Stilus.ferre⁹: quo ſcribebat an-
tiquitas in pugillaribus:& apud Tranquil
lū legimus Domitianū muſcas ſtilo præa
cuto cōfigere ſolitum. Pugillares.tabulæ — Pugillares
de ligno:ſiue alia materia ceratæ : dicti a
pugno uidenť:q eo cōtineri poſſent:de q
bus Mart.ſecta niſi ī tenues eſſemus ligna
tabellas:Eſſemus libyci nobile dētis on⁹:
ſed Gellii uerba quomō fierent clarius ex
primunt.Aſdrubal inquit epiſtolā ſcriptā
ſuper rebus arcanis hoc modo abſcondi-
dit.pugillaria noua nondum ēt cæra illita
accepit:litteras in lignū incidit: poſtea ta-
bulas uti ſolitū eſt cæra colliuit. Plini⁹ ex
authoritate Homeri aſſerit pugillarium
uſum fuiſſe ante troiana tpa ex pcedenti-
bus ergo colligiť dici pugillares & pugil-
laria numero pluriū. Meditabar enota-
bāq3.ſecutus eſt ordinē.nā cogitata ſcribi
mus. Vacuas.præda. Cæras.tabulas cæ
ratas. Iam.præterea:Tacit⁹ iam opes tot
uictoriis quæſitæ:& ſtatim.iā aqua priua- — Iam
toꝝ licentia ītercepta. ipſe in oratiōe pa-
nagyrica.iam quis adeo diſſolutus. Datur: ſeruatuŕ inueſtigando. Proinde. quare. Liuius libro — Proinde
primo belli punici:proinde omitte Sagunti mentionem facere. Panarium.panis receptaculum ſicut
granarium grani. Lagunculam.uas uinarium.diminutiuum a lagena : quæ tumorem in medio ex- — Lagun
tendit ſecundum Iuuenalem : græci λάγυνον uocant per tria genera indiſcrete : ſicut Athenæus in — cula
ſuis cœnis notat plurimorum teſtimonio. Dianam . uenationis deam. Mineruam . diſciplina-
rum præſidem.

Ide in quo.Roganti Octauio ut uellet adeſſe Gallo cōtra Bethycos:polliceť ſaltē ab aduoca
tione Bethycoꝝ deſtituꝝ:quos ēt cum ſuo periculo ſæpe iuuiſſet:& in fine petit ſibi fieri co-
piam carminum:quæ Octauius componebat:extat enim epiſtola libro.ii.qua conať Octauii — Octaui⁹
uerſus publicari. Faſtigio. altitudine maieſtate. τῷ ἀτέτερον μενεάωνὲ πατηρ ἕτε- — Rufus
ρον ἀανευευσέ. huic autem alterum quidem pater dedit . alterum uero renuit . carmen ex ſextodeci-
mo Iliados : ubi Achilles precatur Iouem ut Patroclus pugnaturus a nauibus pugnam remoueret: &
ad ſe incolumis rediret : cui prius Iuppiter conceſſit : ut rediret incolumis non dedit. ſic inquit Secun-
dus : ego tanquam Homericus Iuppiter alterum q petis : ut deſiſtam ab aduocatione pro bethycis ti-
bi concedam : q uero exigis:ut Gallo adſim: renuam.hoc carmen imitatus eſt Virgilius libro undeci-
mo. Audiit:& uoti Phœbus ſuccedere partem. Mente dedit : partem uolucres diſperſit in auras:& Stra
tonicus citharedus in rem ſuam aliter uſus eſt : nam inuitatus olim audire canentem citharedum:
poſtquā finiuit inquit τῷ ἀώτερον μενεχωνὲ πάτηρ ἕτερον ἀανευευσε hoc eſt male quidem pul
ſare dedit : bene autem cantare renuit. Athenæus author. Nutu . aſſenſu:dum promitto non age-
re aduerſus Gallum. Renutu.dum nolo adeſſe Gallo contra Bethycos. Excuſare.honeſtis rationib⁹
non ſuſcipere. Bethycis.hiſpanis a flumine Bethy defluente a monte Caſtaone: qui naturam oceeni
erga fluxum:refluxumque imitatur:lege pluta apud Philoſtratum . eſt autem Bethyca pars hiſpaniæ. — Bethyca

nec. Fidei noſtræ.nõ cõuenit mihi:q ſoleo fidẽ cõſtãter tueri. Prouinciã.Bethycã.Tot officiis.non ſemel.n.ꝑ Bethycis egit:ut aduerſum Cæciliũ Claſſicũ:in qua cã magnos labores paſſus eſt:ut aduerſum Bebiũ Maſſam:ubi fere periclitat⁹ eſt. Tẽperamẽtũ.modeſtiã. Studio.amori. Iudicio.rectæ rõni. In
In pñtia ꝑſentia:& ipræſentiarũ authores indiſcrete utunť: Vlpianus fere ſp impſentiarũ:alii iterdũ in pñs:& ad ꝑſens:cõtẽderim ipræſentiarũ legi debere cõiũctim. Probaturus: cũ ille ardor tuus ſubſederit:nã prio quæ ꝓbabamus:poſtq̃ refrixit ĩpetus aliqñ ĩprobamus remota aĩ paſſione. Idus octobres. quintumde
Aquilius Gallus cimũ octobris diẽ. Aquilio Gallo. Aqliũ Gallũ fuiſſe iuriſcõſultũ teſtantur Sceuola:& Florẽtin⁹. η κάι κυανεησιν επ' οφρυσι νευσε κρονιων.dixit & ceruleis ſupercilíis annuit Saturnius.uerſus ex prĩo Iliados:& libro decimoſeptĩo eiuſdẽ repetit⁹: dũ oſtendit Iouẽ annuiſſe.
Vſquequaq; Vſquequaq;. ſemp.idẽ libro ſeptimo uſquequaq; narrabiť qua cõcordia uixerimus:& columella: ſed neq; eodẽ modo:neq; iiſdẽ tpibus uſquequaq; fieri placet. Tuis ageř nõ pateris:nõ facis mihi copiam tuorũ uerſuũ:nã alibi tanquam nimiũ patiẽtẽ:uel poti⁹ durum Octauiũ increpat:qui tam inſignes libros:tã diu retineret:ne cederet. Hac ſola mercede.tuorũ carminũ. Corrũpi. flecti in malũ.iocať cũ amico. Adſim. agã pro
Cariotæ Gallo. Cariotas.palmæ fructus.ſcribit Pli.ſua tẽpeſtate celebratas fuiſſe in cibo: cũ ſucco uberrimæ ſint:ex qb⁹ ꝓcipua uina orlẽti inĩqua capiti:uñ ẽt pomo nomẽ eſt a capite:uerũ nobilitas in Hiereciite ludeæ:ſunt & ſucco pingui lactentes:quodã q; uini ſapore in melle ꝑdulci. Diodorus ĩ interiore Syria fieri Cariotas aliis excellentiores:tum dulcedine:tum magnitudine: ac humore teſtať:his maiores multo Arabia fert ac Babylonia:quaꝝ magnitudo ẽ ſex digitoꝝ:colore ſunt quædã ſubæreo: nonnullæ pũiceo:aliæ porphyreo aſpectu amœnæ:& ſuaues guſtu deaurari ſolitas: & Calendis Ianuariis mitti tradit Martialis:apud quẽ legiť fuiſſe pauperis munus: cui ſentẽtiæ cõuenit illoꝝ lectio certamẽ nõdũ habẽt:uerum ſi ſublato nõdũ: ut in multis codicibus ſcriptũ offendi:uideť Secũdus auunculi opinioni ꝓpius accedere.

Ficis.iter quas Martialis chiam extollit:quæ meꝝum & ſalem ſapit. Boletis.quanti fecerit boletos antiquitas idem notat indiſticis aſſerẽs facilius donare romanos aurum:& argentum:q̃ boletos:& ſatyricus Iuuenalis boletos lautiſſimum ciborum regi:& domino apponi pulſat.Pli.boletos ſuilloſq; gulæ nouiſſima irritamenta uocat.

hoiem aduocationẽ:ita nec fidei nr̃æ:nec cõſtantiæ:quã diligis cõuenit adeſſe cõtra ꝓuĩciã:quã tot officiis:tot laboribus:tot ẽt ꝑiculis meis aliqñ deuinxeri. Tenebo ergo hoc tẽpamẽtũ:ut ex duobus:quoꝝ alterutꝝ petis:eligã id potius: in quo ñ ſolũ ſtudio tuo:ſetetiã iudicio ſatiſfaciã. Neq;.n.tãtope mihi cõſiderãdũ ẽ: qd uir optius in pñtia uelis:q̃ qd ſp ſis ꝓbaturus:me circa idus Octobris ſpo Romæ futuꝝ:eadẽq; hæc præſente Aquilio gallo cõfirmatuꝝ:cui tñ iã nũc licet ſpõdeas de anio meo. η κάι κυανεησιν επ' οφρυσι νευσε κρονιων Cur enim nõ uſquequaq; hõericis uerſibus agã tecũ: q̃tenus tu me tuis ageř nõ pateris: quorũ tanta cupiditate ardeo:ut uidear hac ſola mercede poſſe corrũpi:ut uel cõtra Bethycos adſim.pene præterii quod minime prætereũdũ fuit:accepiſſe me cariotas optimas:quę nunc cum ficis:& boletis certamen habent.

C.Plinius Pompeio Saturnino.S.

PEroportune mihi redditę tuæ ſunt lr̃æ qbus flagitabas:ut tibi aliquid ex ſcriptis meis mitterem: cum ego idipſum deſtinaſſem. Addidiſti ergo calcaria ſponte currenti: pariterq; & tibi ueniam recuſandi laboris:& mihi exigẽdi uerecundiã ſuſtuliſti.nam nec me timide uti decet eo qđ oblatũ eſt:nec te grauari:qđ depopoſciſti. Nõ ẽ tñ qđ ab hoie deſidioſo aliqd noui opis expectes.petitur⁹ ſũ.n.ut rurſus uaccs

Põpeius Saturninus PEroportune.Mittit Pompeio Saturnino ſingulari doctrina uiro orationem: quam habuerat apud municipes ſuos dedicaturus ibidem bibliothecam:& annuos ſumptus in alimenta ingenuorum filioꝝ pollicitus:excuſat q; in ea maiores ſuos:& ſe quoq; laudet: tãtũ demq; Pompeio defert:ut de editione pro illius arbitrio ſit facturus.fuit autem Põpeius Saturninus acer cauſidicus ſiue ex tpe:ſiue meditata proferret:tũ pſa:tum uerſu clarus:in orationibus & hiſtoria mirabilis:alterius Saturnini hiſtorici meminit Trãqui.Saturninũ nominat Lucianus: ubi de morte Seueriani agit.& Qu.Saturninum iuriſconſultum Pomponius citat.ille igitur Pompeius Saturninus moriens Secundum reliquit hæredem. Addidiſti calcaria.tranſlatio ab equo.i.iam paratum ad id magis incitaſti.
Laboris.emendandi. Exigendi.petendi a te:ut limam adhiberes. Eo opera tua in corrigendis meis libellis:quam tu ultro mihi obtuliſti. Ab homine deſidioſo.ſemper de ſe parce loquitur extenuando facultatem ſuam & deſidem appellando. Rurſus.iam enim Saturninus eam orationem legerat,

Sermoni.oratõi: an ideo ſermonẽ appellauit: qa ſecundũ Porphyrionẽ ad p̄ſentes dicit̃: an qđ oratio illa eſſet remiſſa:& finitima quotidianæ locutioni:nã p̄ter.M.Tullii teſtimoniũ Seneca tradit ſermonẽ eẽ orõnẽ uoce demiſſa: & tenui figura ꝓlatã: accedit authoritas Fabii ſcribẽtis parũ admodũ ſermonẽ ab oratõe differre:& interdũ eẽ idẽ oñdit:Seruius inqt ſermo ẽ cõſertio oratõis:& confabulat̃o duorũ: uel pluriũ a ſerẽdo dictus. Antiſthenes apđ Diogenẽ primus ita diffiniuit. ſermo ẽ q quid ſit: aut fuerit: exprimit. Municipes.nouocomẽſes.ſunt aũt municipes ciues romani i opp dis municipalib⁹ ſuo iure: — Sermo. — Municeps

ſermoni:quẽ apđ municipes meos habui biblio-thecã dedicaturus.Memini qdẽ te iã q̄dã adno-taſſe:ſed gñaliter:ideo nũc rogo:ut ñ tm̃ uniuer ſitati eius attendas:Verũetiã p̄ticulas:q̄ ſoles li-ma pſequaris. erit.n.& poſt emendationẽ liberꝝ nobis.uel publicare:uel cõtinere.Quinimo for taſſe hãc ipſam cũctationẽ ĩ alterutrã ſniam emẽ datõis rõ deducet:q̄ aut ĩdignũ editiõe:dũ ſępius retractat:iueniet:aut dignũ:dũ ĩdipſum experit̃: efficiet.q̄q̄ huius cũctatõis meæ cauſæ ñ tã ĩ ſcri ptis:q̄ ĩ ipſo materiæ genere cõſiſtũt.Eſt.n.pau-lo glorioſius & elatius.onerabit hoc modeſtiam noſtrã ẽt ſi ſtilus ip̄e preſſus demiſſuſq; fuerit:ꝓ-pterea ꝙ cogimur: cũ de munificẽtia parẽtũ no-ſtroꝝ:tũ de nr̃a diſputare.anceps hic & lubricus locus ẽ: ẽt cũ illi neceſſitas lenocinet̃.&.n.ſi alie næ quoq; laudes parũ eq̃s auribus accipi ſolẽt:q̄ difficile ẽ obtinere: ne moleſta uideat̃ orõ de ſe: aut de ſuis diſſerẽtis.Nã cũ ipſi honeſtati:tũ ali-quãto magis glorię eius p̄dicationiq; iuidemus: atq; ea demũ recte facta minus detorq̄mus & car pimus:q̄ ĩ obſcuritate & ſilẽtio reponunt̃.Qua ex cã ſæpe ipſe mecũ:nobis ne tm̃ quicq̄d ẽ illud cõpoſuiſſe:an & aliis debeamus ut nobis? admo-net illud quoq;:qđ plęraq;:q̄ ſunt agẽdę rei neceſ ſaria:eadẽ pacta:nec utilitatẽ parẽ:nec gr̃am reti nẽt:ac ne lõgius exẽpla repetam⁹:qđ utili⁹ fuit: q̄ mũificẽtię rõnẽ ẽt ſtilo ꝓſeq̃? Per h̃.n.aſſeque-bãur:primũ: ut hõeſtis cogitatiõib⁹ imorarẽur.

& ſuis legibus utentes:muneris tm̃ hono-rarii cũ populo ro.p̄ticipes: a quo munere capeſſendo appellati uident̃ nullis aliis ne ceſſitatibus:neq; ulla populi ro.lege aſtri-cti. ſatis cõſtat municipiũ fuiſſe ĩ meliori cõditiõe:q̄ coloniã: hæc Gellius. Vlpian⁹ iuriſcõſultus.ꝓpriẽ qdẽ municipes appel-lant̃ muneris p̄ticipes:recepti ĩ ciuitate:ut munera uobiſcũ facerẽt: ſed nũc abuſiue dicimus municipes ſuæ cuiuſq; ciuitatis ciues: utputa Cãpanos:Pureolanos.ſic iu-riſcõſulti:niſi ĩ quantũ Paulus aperti⁹ ui-det̃ uocabulũ interpretari de ſignificatio ne uerboꝝ.municipes inqt dic ꝙ munera ciuilia capiãt.Feſt⁹ tres municipiorũ ſpẽs facit:ſed authorẽ ſatis ẽ indicaſſe. Dedi-caturus:aſſignaturus titulo: & nomini ali cuius cõſecraturus.oblaturus:& Põponio tradente quaſi dicẽdo deferturus.oſtendit libro triceſimo q̄nto Pli.cõſueuiſſe roma-nos bibliothecas .i. librorum repoſitaria: quas latinorũ aliqui librarias uocãt:cõſe-crare. Generaliter.ſummatim.p genera. — Dedicat̃. — Bibliothecas dicari.

Vniuerſitati.argum̃to. Particulas.mi-nima quæque. Qua ſoles lima acri iua emẽdatiõe. Erit liberũ nobis.i facultate noſtra erit. Publicare. in publicũ mittere. Cũctationẽ.cdendi morã. In alterutrã. in unũ duoꝝ dũ ſæpius recognoſcit̃: aut uidebit̃ indignũ opus editiõe uel emẽdan do frequenter elaborabit̃:ut merito emit ti poterit. Efficiet. crebra emẽdatiõe. In ſcriptis. in uerbis. Materiæ. ſenſus reꝝ. Elatius:iactantius.legimus ẽt latius:& ĩ aliq̄bus exẽplaribus lauti⁹.i.uberi⁹: ut qđ digrediat̃. Modeſtiã cũ alias ſoliti ſimus de nobis loq modeſte:ꝙ nõ feciſſe ĩ his re p̄hendar. Preſſus ĩ tenui figura; q̄re poti us ſermonẽ q̄ orationem appellauit. Pa-

rentum.maiorũ:qui uſi fuerant liberalitate erga patriã Comum:ex quibus apparet non ſolũ Cæcilium fuiſſe Comenſem: ſed etiam maiores ſuos inde ortundos: Anceps locus. periculoſus tractatus & argu-mentatio:anceps.n.pro mortifero & periculo proximo Plinius ſenior uſurpat:uoluptas inquit tãta an-cipitis cibi:& Liuius:qa reuocare:aut ut retinere eos anceps erat:& Virg ferrum anceps: quod gramma tici interpretãtur utrinq; acutum. Lubricus.qui facile ad malum flecti poteſt. Etiã.quãuis:alibi inter dũ cõſentientis aduerbiũ:q̃nq; ꝓ adhuc:& p̄terea. Lenocinetur.blandiat̃.tranſlatũ uerbũ a lenonib⁹: quo p̄ceptor ei⁹ Quintilianus uſus plærũq;. Alienæ.quæ de aliis dicunt̃. Aeq̃s auribus.benigne. Ac cipi.audiri.admitti. De ſe.de ſua laude. Nã cũ ipſi honeſtati.iuidemus honeſtis uiris:ſed p̄cipue eoꝝ gloriæ:& laudi:quæ uero bene geſta latẽt:& a nullo p̄dicant̃:minus rep̄hendimus. Tũ.maxime. Me cũ tractaui.cõſideraui. Tãtum cõpoſuiſſe nobis.cõtinere apđ me:& mei gr̃a ſcripſiſſe. Quicq̄d ẽ iſtud. ſiue bona: ſiue mala ſit oratio. Aliis: alioꝝ cã cõpoſuiſſe : & ideo emittere . Agendæ rei neceſſaria. dum rẽ agimus neceſſaria ſunt:ſicut commẽdare liberalitatem ſuam: & maiorum. Parem.neceſſitati. Gratiã commendationem. Stilo.ſcriptis. Honeſtis cogitationibus.munificentiæ laudibus:quæ eſt — Anceps. — Etiam. — Lenociari

deinde:ut pulchritudinē illaꝝ lōgiore tractu ꝑ-
uideremus:poſtremo ut ſubitæ largitionis comi
tē pœnitētiā caueremus. Naſcebaẽ ex his exerci
tatio quædā cōtēnendæ pecuniæ. Nā cū oēs ho
mines ad cuſtodiam eius natura reſtrinxetit:nos
cōtta multū ac diu penſitatus amor liberalitatis
cōmunibus auaritiæ uinculis eximebat: tantoq;
laudatior munificētia nr̄a fore:uidebaẽ: qđ ad il
lā nō ipetu quodā:ſed cōſilio ttahebamur: Acce-
debat his cauſis:ꝙ nō ludos:aut gladiatores:ſed
annuos ſūptus i alimēta īgenuoꝝ pollicebamur.
Oculoꝝ porro & auriū uoluptates adeo ñ egēt
cōmēdatiōe:ut nō tā icitari debeāt oſone. quā re
primi. Vt uero aliquis libenter educationis tæ-
dium laboremq; ſuſcipiat: non præmiis modo:
uerumetiam exquiſitis adhortationibus īpetrā-
dum eſt. Nam ſi medici ſalubres: ſed uoluptate
carentes cibos blādioribus alloquiis proſequū-
tur: quanto magis decuit publice conſulentē uti
liſſimum munus: ſed nō perinde populare comi-
tate orationis īducere. ꝑſertim cū enitendum ha-
beremus ut qđ parentibus dabaẽ: & nobis ꝑpare
tut: honotēq; paucoꝝ cæteri patiētet & ſpecta-
rēt & mirarenẽ. ſed ut tunc cōibus magis cōmo-
dis q̄ priuatæ iactantiæ ſtudebamus: cū itētionē
effectūq; mūeris nr̄i uellemꝰ itelligi: ita nūc i rō-
ne edēdi uetemur: ne forte ñ alioꝝ utilitatibꝰ: ſ3
ꝓptię laudi fuiſſe uideamur. ꝑterea memimꝰ quā
to maioř aīo honeſtatis fructus i cōſcia: q̄ i ſama

Liberali- tas. tribuere merentibus amore:& ſtudio honeſtatis:ut patriæ ꝓpinqs:affinibus:amicis:pauperibꝰ. Tractu.
placet magis:ut legaẽ tractu:q̄ tractatu:nā ꝑter fidē exēplariū ipſe ad Capitonē de oſone ſcribēs iquit
Tractus. illa tractu placet:& M. Tullius de oratore tractū uerborū i Antonio laudat. Tacitus tractū belli ꝓ mo-
Largitio ra & ꝓductiōe:& libro quinto decimo piter uſurpat durāte ſcribit tractu:& lōgitudine mortis. Comi-
tē ſubſecutricē. Largitōis. liberalitatis. iproprie uſus:nā largitio ē nimia:& imoderata pecuniarū ꝓfu-
ſio:& alii ſic uſurpant. Ex his ſcriptis. Cōtēnendæ pecuniæ. ſpernēdæ auaritiæ. Ad cuſtodiā eius. ad
cōſeruandā pecuniā. Reſtrinxerit natu-
Auaritia natura lis. ra pecuniaꝝ auidi ſumus a natura de aua
ritia ſic locutus ē Seneca i epiſtolis admi-
rationē parētes auri: atq; argenti ſecerūt
& teneris infuſa cupiditas altius ſedit:cre
uitq; nobiſcū:deinde totus populus i aliis
diſcors:i hoc cōuenit:hoc ſuſcipiūt: hoc
ſuis optant. Cōibus uinculis. naturali ui
tio. Nō impetu. nō icōſiderate: nec ſine
rōne. Ludos. ſpectacula: erant.n. ludoꝝ
Gladia tores uaria genera. Gladiatores: quos in fune-
ribus illuſtrium dari populo notū: & poſt
cœnā iterdū referēte Athenæo:qui ex au-
thoritate Hermippi aſſerit Mātinēſes in-
ueniſſe gladiatores Deme a oſtēdente i ur
be primū Brutū i honorē patris defuncti:
ſed Valerius i foro boario primū munus
dediſſe teſtaẽ. cur exhiberenẽ opportuniꝰ
diceẽ in panagyrica oſone: Annuos ſum-
ptus ut ex reditu agri: quem actori publi-
co emācipauerat:& īpoſito uectigali con-
duxerat pueri pauperes ingenui alerenẽ:
& educarenẽ. meminit huius rei latius li-
bro ſeptio ad Caniniū. audio adhuc Co-
mi extare ueſtigiū liberalitatis plinianæ.
Porro. Porro. ꝑterea:ut apud Terentiū in Ecy-
ra. alś affirmātis aduerbiū:ſignat ēt minꝰ
interdū poſtea:qn̄q; tēporis aduerbiū:ali-
as expletiua:nōnunq̄ ꝓcul: alias hortātis.
commode exempla ſumes a Terentio: &
Virgi. Oculoꝝ uoluptates: quæ per ocu-
los percipiuntur. Cōmendatione. laudari
oratione. Incitari. intendi. augeri. Re-
primi. ſedari. Educationis. alēdi alienos
filios. Exqſitis. elaboratis. egregiis. Pro
ſequūẽ. cōmendant. Vtiliſſimū munus.
Perinde educationē igenuorū. Non pinde popu-
lare. nō multū uel æque populo gratū:nā
pinde multū ſignat. Trāq. qre aduētus eiꝰ
Inducere nō pinde gratus fuit. Cōitate oſonis. benigno ſermōe. Inducere. iſtituere pſuadere p iductionē: q̄ ſecū
dū rhetores eſt oſo rebus non dubiis captans aſſenſionē eius rei:quæ inſtituta eſt. Enitendum habere-
mus opus eſſet. eniti. Parentibus dabatur. ꝙ i laudem maiorum meorum diſertabam:& nobis præpa
raretur. qui eramus apud poſteros:gloriam ex hoc munere conſecutori. Paucorum. meorū. Cæteri.
municipes ſpectarent. intuerentur. Imiterentur. incitarentur ad imitandum exemplo noſtro. legitur
etiam mirarentur. Tunc. cum diximus orationem. Priuatæ iactantiæ. noſtræ laudi. Aliorum. mu
nicipum ideſt uereor ſi emiſero hunc ſermonem: ideo uidear feciſſe ut me laudarem: non ut Nouo-
comenſes hortarer ad ſimile. Quanto maiore animo. eſſe indicium excellentioris animi contentos
eſſe ſua conſcientia pro benefactis: q̄ laude:unde Mar. Tullius in Thuſculanis. quin etiam inquit mihi
laudabiliora uidentur omnia: quæ ſine uendicatione & ſine populo teſte fuerit: non quod fugiendum
ſit:omnia enim benefacta in luce ſe collocari uolunt:ſed tamen nullum uirtutis theatrum:uirtutis con
ſcientia maius eſt. unde Secundus Ariſtonem comendans. ornat hæc inquit magnitudo animi:quæ ni-
hil ad oſtentationē:oia ad cōſciam refert. recteq; facti nō ex populi ſermōe mercedē ſed ex facto petit.

Sequi.p ſe comitari benefacta:nã & ſi(idẽ refert Cicero)nihil in ſe hẽat gloria cur expetaſ:tamẽ uirtu
tẽ:tãq̃ umbrã ſequiſ. Appeti.affectari. Nec icciro eſt minus pulchruʒ.nec iõ eſt minus glorioſum:ꝙ
gl'iam meruit:& dignus eſt laude: q̃uis eã nõ ſit cõſecutus. Prædicare.uulgare. Feciſſe. bñfeciſſe famæ
cã ſecus laudat Traianũ in panagyrica oſone:nõ iõ dixit uiciſſe uidearis:ut triũphares:ſed triũphare:qa
uiceris. Referẽte.narrãte. Vaneſcit.nõ crediſ.mẽdax exiſtiaſ. Rẽ.factũ p ſe laude dignũ:ut p̃bere ali
mẽta igẽuis.deſtruere.demoliri:cũ ueritate notaſ.Iactationẽ.ꝙ nimiũ applauſerit ſibi author. Inceſſũt.

reponaſ.ſeq.n.gloria nõ appeti debet:nec ſi caſu
aliquo nõ ſequaſ:iccirco ꝙ gl'iam meruit minus
pulchrũ ẽ.ii uero q bñfacta ſua uerbis adornãt:
nõ ideo p̄dicare: qa fecerint:ſed ut p̄dicarẽt feciſ
ſe credũt.Sic qd' magnificũ referẽte alio fuiſſet:
ipſo q geſſerit recẽſẽte uaneſcit.hoies.n. cũ rẽ de
ſtruere nõ poſſũt:iactationẽ eius iceſſũt:ita ſi ſilẽ
da feceris factũ ipm:Si laudãda nõ ſileas:ipe cul
paris.Me uero peculiaris quædã ipedit rõ:&.n.
hũc ipſũ ſermonẽ nõ apud populũ:ſed apud De-
curiones hũi:nec i ꝑpatulo:ſed in curia.Vereor
ego ne ſit ſatis cõgruẽs:cũ in dicẽdo aſſentationẽ
uulgi:acclamationẽq; defugerim:Nunc eadẽ ſe-
ctari:cũ q̃ plebẽ ipſam:cui cõſulebaſ:limine cu-
riæ parietibuſq; diſcreuerim:ne quã in ſpẽm am-
bitiõis icidere:nũc eos ẽt ad quos ex munere nr̃o
nihil ptinet p̄ter exẽplũ:uelut obuia aſſentatiõe
cõgrere:hẽs cũctatiõis meæ cauſas : obſequar tñ
conſilio tuo:cuius mihi authoritas pro ratione
ſufficiet.

C.Plinius Minutio Fundano.S.

MIrum eſt q̃ ſingulis diebus i urbe rõ : aut
conſtet aut conſtare uideatur. Pluribus
cunctiſq; non conſtet:nam ſi quem inter
roges:hodie quid ægiſti.reſpondeat officio to-
gę uirilis interfui : ſponſalia:aut nuptias frequẽ
taui:ille me ad ſignãdũ teſtamẽtũ:ille i aduocatio

infamãt.iuehuuſ. Silẽda.turpia. Factũ
ipſũ culpaſ.Nõ ſileas.ſed iactes & gl'ieris.
Decuriões.ſenatores i mũicipiis:i qb⁹ idẽ Decuriones
erat dcurio:q Romæ ſenator: ꝙ i ſenatu:
& cõciliis municipalib⁹ itereſſe poterat:ſi
hũiſſet cẽſũ cẽtũ miliũ nũmũ:&decuriões
qdã dictos aiũt ex eo:ꝙ in initio coloniæ
cũ dduceręſ:decia ps eoꝝ:q deducerẽſ cõ
ſilii publici gr̃a ɔſcribi ſolita ſit. porro de-
curio ordo i militia:& q ſuã qſq; curiã tue
baſ decurionẽ appellatũ Diony.aſſerit.de
curiones qnquẽnales Apuleius uſurpat ꝓ
ſacerdotib⁹ Iſidis in qnquẽniũ cæteris p̃fe
ctis.fuiſſe ãt Comũ municipiũ p̃ter Cæci-
lii teſtimoniũ cõfirmãt ãtiquoꝝ mẽoriæ.
Populo.corã pplo ut in foro. Curia.ſena-
tu. Acclamationẽ. laudẽ cũ aſſenſu.ꝙ iu Acclamatio
niores hiſtorici frequẽter uſurparũt:& ipe
in oſone panagyrica:iterdũ tñ ꝓ cõuicio
accipiſ:ut apud Lãpridiũ:& Tranqllũ.re-
clamationes aũt cõtrariæ ſũt acclamatio-
nibus:nã reclamare eſt iugẽti uoce repro- Reclamare
bare:at acclamaſ:aſſentiri:cũ clamoſ ꝓba
re. Eadẽ illa.aſſentationẽ:& plauſũ. Cui
cõſulebaſ i cui⁹ utilitatẽ h fecim⁹.Diſcre
ueri.excluſeri. Ambitiõis.imoderatæ lau Ambitio
dis cupiditate.eſt ãt ambitio cũ ad publi-
cos honores:& magr̃atus turpib⁹:atq; in-
honeſtis artibus:& blãdiciis:p̃cibus:largi-
tiõe:cõtẽdimus:at ſecũdũ Diony.ſniam ẽ
inanis gloria ſequẽs imaginem decoris:&
deſideriũ exitialiũ uoluptatũ:Claudianus
cecinit ãbitõem eẽ auaritiæ nutricẽ fœdiſ
ſimã:quæ ueſtibulis: foribuſq; potẽtũ ex-
cubat:& p̃ciis cõmercia paſcit honoꝝ pul
ſa ſimul: Eos.extraneos. Exemplum.imi-
tationem. Obuia.manifeſta. Cunctationis.moræ cur tantum contineam. Authoritas. fama: Authoritas
& fides ex uirtute quæſita.

MIrum eſt.Minutiũ Fundanũ hortaſ ad ſeceſſum & ſtudiũ:cum in urbe occupati ſint hoies re Minuti⁹ Fũdanus
bus inanibus.ruri nihil audiant:ꝙ audiſſe pœniteat.Minutius Fundanus:cui alibi in ꝓximũ
annũ cõſulatũ auguraſ eruditus:& ſapiẽs fuit:ut qui ſe ab ineũte ætate altioribus ſtudiis de-
derat:ex duab⁹ natis alterã uix pubertatẽ ingreſſam amiſit:ꝓcõſul Aſiæ ex Adriani reſcripto
monit⁹:ne ſine obiectu criminũ Chriſtiãos cõdẽnaret:authores ſunt Euſebius:& Oroſius.Cõſtet rõ:ali-
qua rõ adduci poſſit trãſacti diei nõ ignaue.Aut cõſtare.correctio. Nõ cõſtet.nulla ẽt falſo adduci ra-
tio poſſit:cur ſint occupati in urbe. Quẽ aliquẽ. Officio togæ uirilis.præſtiti officiũ meũ duʒ amicus
togã uirilẽ ſumeret:quæ authore iuriſcõſulto ad ſeptimũ decimũ annũ ſumebaſ:quã ætatẽ militarẽ ap Toga uirilis
pellauit antiqtas:legimus tñ apud Trãquillũ ſexto decimo ætatis anno ſumpſiſſe Auguſtũ togã uirilẽ.
argumẽtũ.ſ.trãſeundi a pueris in uiꝝ:cui ſniæ Dion aſtipulaſ fere in eundẽ ſenſum Martialis ad Potitũ
cõquerẽtẽ ut uix uno anno librum emitteret:ſcribit.Spouſalia.pacta ante nuptias:& ſpõſio nuptiaꝝ fu-
turaꝝ:a ſpõdẽdo dicta. Signãdũ teſtamẽtũ.tria teſtamentorũ gñ̃a Gellius nixus Lelii felicis authorita
te tradit,ſed poſtq̃ in unũ ius ciuile:& p̃toriũ iũgi cõſtitutũ eſt: ſeptẽ teſtib⁹ adhibitis:& ſubſcriptiõe te Teſtamẽtum.
ſtiũ ſignacula teſtamẽtis ſunt ipoſita ex edicto p̃toris:ſicut ſubſcriptiões ex ſacris cõſtõnibus nõ.n.olim

ut nunc publici notarii ſtipulabanť:ſed domini:uel alii eoꝝ noīe tabulas ſcribebāt:quas a ſeptē teſtibꝰ ſubſcriptas lineo uinculo claudebāt notatas teſtiū ſigillo.teſtamētū cōpoſitū ex teſtatōe mētis ſulpitius arbitrať:ꝙ rephēdit Gellius arguēs eē ſimplex uerbū. In cōſiliū rogauit.ut cognoſcerē:& iudicarē: uel ut ſibi cōſulerē. Inania.nulliꝰ momēti. Multo magis.uidēt ſupuacua talia officia. Seceſſeris.uacuꝰ eris a curis urbāis. Frigidis.inutilibꝰ.Laurētino:rure:ꝙ laurēs ēt appellari poſſe libro ſequēti īdicat:ubi totū graphice deſcribiť. Corpi uaco.curo corpꝰ. Fulturis.adminiculis.tūc.n.aīus maxie ītēdiť:& uires ſuas operať:cū nullo dolore corpus uexať. Siniſtris maledicis:iniquis.Ingetor.raꝝ īuētu uerbum apud antiquos.quo tamen Cyprianus frequenter utitur. O rectā. alii legunt o regiam ideſt felicem.quia reges putanť felices. Ocium.ſtudium litterarium. Negocio.ope.μουσειον eſt aūt muſeum muſaꝝ locꝰ:q̄lis bibliotheca.nā Athenæus teſtať Ptolemæi Philadelphi bibliothecā uocatā muſeū:& Strabo in deſcriptiōe Alexādriæ pꝰs inqt regiaꝝ ē muſeū:ꝙ ambulacrū hꝫ & exedrā:& maximā domū:in q̄ cœnaculū ē eoꝝ:q muſeo participāt hominū circa diſciplīas uerſātiū: hic cōuētꝰ cōes pecūias hēt:& ſacerdotē:q muſeo p̄eſt olī a regibꝰ deīde a Cæ.cōſtitutū:& alteꝝ ueteri muſeo aſtructū ſub Clau.noīe eiꝰ hiſtoriaꝝ cā tradit Sueto.īſtitutūq;:ut quot ānis in altero Cyre.libri:altero Carchedoniacō diebꝰ ſtatutis uelut in auditorio recitareťtoti a ſingulis ꝑ uices.ad hæc ſcribit Athenæ.muſeū græciæ:urbē Athenaꝝ fuiſſe magis ad diſciplinā doctrināq;.q̄ ad ædificia reſpiciēs:q̄q̄ Pauſanias li.i. referat Demetriū Antigōi filiū muro einxiſſe Athe.urbē muſeū appellatā:ꝙ erat īntra āriquū ambitū:e regiōe arcis:ubi dn̄t Muſeū ceciniſſe:& ī ſenectute mortuū ibi exſtructo mōumēto ſepultū. Pli.ſēior muſea īquit in ædificiis uocant dependentia ad imaginem ſpecus arte reddendam.

nem:ille in conſilium rogauit:hæc quo die feceris neceſſaria:eadē ſi quotidie feciſſe te reputes: inania uidētur:multo magis cū feceris tūc.n.ſubit recordatio:quot dies q̄ frigidis rebus abſūpſeris:qđ euenit mihi poſtq̄ ī Laurētino meo:aut lego aliqd:aut ſcribo:aut ēt corpi uaco:cuiꝰ fulturis aīus ſuſtineť:nihil audio:qđ audiſſe: nihil dico:qđ dixiſſe pœniteat.Nemo apđ me quēq; ſiniſtris ſermonibus carpit:neminé ipē rephēdo:niſi unū me:cū paꝝ cōmode ſcribo:nulla ſpe:nullo timore ſollicitor:nullius rūoribus inqetor: mecū tm̄:& cū libellis loquor: O rectā ſincerāq; uitā: o dulce ociū honeſtūq;:atq; pene oī negocio pulchrius.o mar.o litꝰ ueꝝ:ſecretūq; μουσειον q̄ mľta iuenitis:q̄ mľta dictatis.ꝓinde tu quoq; ſtrepitū iſtū:īanēq; diſcurſū:& mľtū ieptos labores:ut primū fuerit occaſio relinq;:teq; ſtudiis uel ocio trade.Satius ē.n.ut Attilius nr̄ eruditiſſime ſimľ & facetiſſime dixit:ociosum eē:quā nihil agere.

C.Plinius Atrio Clęmenti.S.

SI qn̄:urbs nr̄a libalibꝰſtudiis floruit:nūc maxie floret.mľta claraq; exempla ſunt:

Inuenitis.datis facultatem iueniendi. Dictatis. ſuggeritis. ſenProinde ſus eſt multa per uos excogito & repono. Proinde quare.alibi præterea. Iſtum.urbanum. Ocio.quie

Attilius ti.Attilius noſter.plures extitiſſe Attilios eo tempore lego.Plinius duos nominat:Spartianus totidē:Ta

Creſcēs citus tris:dubitari forſitan poſſet quem Secundus monſtraſſet:niſi ad priſcū ſcribens diceret.noſti At

Facetū tilii Creſcentis facetias:inibiq; multis neceſſitudinem cum illo arctam teſtatur. Facetiſſime. facetū nō tantum circa ridicula opinor conſiſtere:neq; enim diceret Horatius facetum Virgilio genus natura cōceſſum:hanc magis excultæ cuiuſdam elegantiæ appellationem puto:ideoq; in epiſtolis.M.Tullius hæc Bruti uerba refert:ne ulli ſint pedes faceti:ac deliciis īgredienti mollius: & quidā facetū dictū arbitranť eū q facit uerbis ꝙ uult.M.Cicero de ꝑfecto oratore dicacē acrioris īgenii eē uult: facetū maioris artis: hn̄t aūt facetiæ in narrando uī maximā. Ocioſū eſſe.qeſcere.uacare ab officiis.Quā nihil agere.q̄ mul

Dicax tis rebus inanibus implicari:in eundem ſenſum Mart.ī Attalum. Et nō eſt ꝙ agas Attale ſemper agis.

SI quando. Duo intendit in hac epiſtola Secundus Euphratē philoſophum laudare a doctrina & humanitate:& Atrio Clæmenti perſuadere:ut quamprimum ad urbem ueniat:ſeq; Euphratis præceptis expoliendum tradat. eſt inſuper neſcio quod tertium:ubi conqueritur non licere ſibi occupatiſſimo circa quæſturam ærarii eadem facere. Clæmentes pene in

Atrius numeros ex diuerſis authoribus colligo floruiſſe Secundi temporibus:ſed hunc Atrium Clæmentem:

Clæmēs ad quem alibi ſcripſit ex teſtimonio Mart.opinor fuiſſe patauinum:a quo uxor eius Ateſtina Sabina pro docta epigrammate celebratur. Quādo ullo tempore. Liberalibus ſtudiis. ſciētiis & diſciplinis:

Libales quas uocant liberales:ꝙ hoīe libero dignæ ſunt.cæteꝝ Seneca ſolā philoſophiā ſentit eſſe liberalē diſci

diſcipliæ plinā:ꝙ libeꝝ facit hoīem:hoc ē ſapiētē.ſublimē fortē magnanimū:cætera puſilla:ac puerilia eē.Vlpi.titulo de uariis & extraordinariis cognitiōibꝰ liberales artes appellat rhetoricā:grāmaticā: geometriā:medicinā.iuriſperitiā. Nūc.ſub Traiano.cū ſtudia prope extincta refouerentur. Clara.uirorum clarorū.

Vnũ.exẽplũ unius uiri doctiſſimi:q̃lis.Euphrates ẽ:q ſtoicã ſectã ꝓfeſſus Veſpaſianũ ab ĩperio deter- Euphrates
rere cõatus ẽ:ſub quo uſq; ad Adrianũ uixit cõparatis maximis diuitiis cõtra ꝓfeſſionẽ ſuã:nã ut omit-
tamus Apolloniũ tyaneũ multis illũ ĩmodicũ mercatorẽ:& arrogãtẽ ĩcrepãtẽ:Philoſtratus tradit cõpa- Philo.
raſſe ſibi diuitiaꝝ fontes.iã.n.iter fœneratoꝝ mẽſas nũcupabaẽ caupo:q̃ſtuarius:fœnerator:publican⁹:
numularius ad oĩa uenalia ſe cõuertẽs:foribus potẽtioꝝ magis affixus:q̃ ianitores:uolũtaria morte ex-
ceſſit e uita, ueniã dederat ei Adrian⁹ citra ignominiã:& ĩfamiã:ut cicutã ſenectute:& morbo ĩgraueſcẽ
te bibere poſſet.hoc refert Dion.

ſuffecerit nobis unũ: Euphrates Philoſophus:
hũc ego ĩ Syria:cũ adoleſcẽtulus militarẽ peni-
tus & domi ĩſpexi:amariq; ab eo laboraui: & ſi ñ
erat laborãdũ:Eſt enim obuius:& expoſitus:ple
nuſq; humanitate:quã ꝑcipit:atq; utinã ſic ſpem
ĩpſe:quã tũc ille de me cõcæpit:ĩpleuerim:Vt il
le mltũ uirtutibus ſuis addidit. At ego nũc illas
magis miror quo magis intelligo: quanq̃ ne nũc
q̃dẽ ſatis:Vt.n. de pictore: ſculptore:fictore: ni
ſi artifex iudicare:ita niſi ſit ſapiẽs nõ põt pſpice-
re ſapiẽtẽ:quãtũ tñ daẽ mihi ĩ Euphrate cerneẽ:
multa ſic eminẽt:& elucẽt:ut mediocriter quoq;
doctos aduertãt:& adficiãt. Diſputat ſubtiliter:
grauiter:ornate: ac frequenter: ẽt platonicã illã
ſublimitatẽ:& latirudinẽ effĩgit:Sermo ẽ copio-
ſ⁹:& uari⁹:dulcis ĩprimis:& q repugnãres quoq;
ducat:& ĩpellat.Ad h̃ ꝓceritas corpis:decora fa

Milita
rẽ.tribunus militũ eſſem. In Syria.ubi ẽt Syria.
Arthemidoꝝ pĥum arcta familiaritate
cõplexus ẽ.Syria late littora tenet:terraſq;
ẽt latius introrſus aliis: aliiſq; nuncupata
noĩbus:nã & Coele dicebaẽ: & Meſopota
mia:& Damaſcena.& Adiabena: & baby-
lonia:& iudea:& ſophate.eadẽ fere Plini⁹
ex Aſia Põponii mutuatus. Strabo ita de-
termĩat.Syria ſeptẽtrionẽ uerſus cilitia &
Amão terminaẽ.a mari ad Euphratis põ-
tẽ:ſtadia ĩterſunt ab Iſſico ſinu uſq; ad põ
tẽ:q eſt iuxta Comagenã dictũ latus ter-
minantia nõ pauciora quadrĩgẽtis. orien-
tẽ uerſus terminaẽ Euphrate: & Arabib⁹
Schænitis:q cis Euphratẽ ſunt:auſtrũ uer
ſus felici Arabia:& Aegypto:occidẽtẽ uer
ſus Aegyptio pelago Iſſicũ uſq;. Homeꝝ
Syriũ inſulã Syriã appellaſſe idẽ libro deci
mo ꝓtulit. Penitus.circa oĩa eius ſtudia.
Domi familiarius. Obui⁹.paratus. Hu Humani
manitate.quæ uetat ſuperbũ eẽ aduerſus tas.
ſocios: uetat auarũ uerbis: rebus: affecti-
bus eõem ſe: faciléq; oĩbus p̃ſtat. nullum
alienũ putat.bonũ aũt ſuũ ideo maxime:ꝙ alicui bonũ eſt:amat.& præter hæc:quæ recitanẽ a Seneca.
Plato humanitatẽ triplicẽ inducit: aliam quippe per ſalutationem fieri: ut cũ forte obuiũ quẽlibet hu-
mane quis ſalutat:& dextrã porrigens comiter excipit:aliã:cũ in caſus uarios:erumnaſq; iactato qs opẽ
clæmenter ĩpendit.tertiã:qua cœnas:& conuiuia ĩter ſe hoĩes celebrãt.aut igiẽ ſalutationis officio.aut
ope:aut auxilio:aut cõuiuio:frequẽtiq; cõgreſſu cõſtare humanitatẽ.at Gellius humanitatẽ nõ eẽ putat
amorẽ erga hoĩes: quẽ φιλανθρωπίαν græci uocant:& ſi ſignificet dexteritatẽ quandã beniuolentiãq;
erga oẽs hoĩes ꝓmiſcuam:ſed humanitatẽ:quã iidem græci παιδείαν uocãt: nos eruditionẽ: Iſtitutio
nemq; ĩ bonas artes dicimus:quas q ſinceriter cupiũt.appetũtq;:ii ſunt uel maxime humaniſſimi. Præ
cipit.docet:philoſophorũ.n.dogmata dicunẽ. Atq; utinã:ſenſus eſt.Euphrates tũc de me bene ſpera-
bat:ſed utinã tantũ poſtea ꝑfeciſſem:ut ille ſuas uirtutes ſublimiores reddidit. Nũc.iam uir & prudẽ-
tior effectus q̃q̃.hoc addidit:ut uitaret arrogantiã:ubiq;.n.minuit facultatẽ ſuã. Pictore. nõ iniucũdũ
fuerit referre hoc loco Appellen pictorẽ pfecta opera ꝓponere ſolitũ tranſeuntibus:atq; poſt ipſam ta-
bulã latẽntẽ iudiciũ uulgi experiri:ferũtq; a ſutore notatũ ꝙ ĩcrepidis pauciores anſas una ĩtus feciſſet:
eodẽ poſtero die ſupbe emendationẽ priſtinæ annotationis cauillante circa crus:indignatũ Appellẽ de-
nũciaſſe:ne ſupra crepidã ſutor iudicaret.qđ & ipſũ ĩ ꝓuerbiũ uenit:quo admonemur ne ſupra noſtrã
artẽ iudicemus:& conuenit cũ Cæcilio ne.ſ.iudicemus rem:quã nõ nouimus. Sculptore marmorario
ſtatuario:& q pocula facit.ἀνδριαντοποιός? Fictore.q & figul⁹ diciẽ ex creta:& argilla uaſa cõponẽs Multa. Fictor.
laudãda. Aduertãt.admoneãt alliciant:ſe cognoſcẽda p̃ſtent ẽt mediocri doctrina uiris. Afficiãt.dele
ctẽt. Platonicã ſublimitatẽ & altitudinẽ.de q̃ ſic loquiẽ Fabius.qs dubitet Platonẽ eẽ ꝓcipuũ:ſiue acu Platõica
mine diſſerẽdi: ſiue eloquẽdi facultate diuina quadã:& Homerica:multũ.n.ſupra ꝓſam orõnẽ: quã pe- oratio.
deſtrẽ græci uocant: ſurgit: ut mihi nõ hominis ingenio:ſed delphico uideaẽ oraculo iſtinctus: diuinũ
appellat Columella:& Diogenes platonicæ orõnis geminũ ſtilũ:ſed utrunq; ſummũ tradit. Subtiliter.
referẽ ad argumenta. Grauiter.ad ſententias. Ornate.ad eloquiũ. Latitudinẽ.ubertatẽ amplã facũ
diã.reſpexit ad nom̃:nã q̃dã aiũt fuiſſe exercitatũ apđ Ariſtonẽ palæſtritã:a quo Platonẽ ꝑ egregio cor- Plato qua
poris hitu cognominatũ cũ prius Ariſtocles ex aui noĩe uocatus eẽt.ſunt qui ob oratõis ubertatẽ:& mi- re
rã latitudinẽ ſic appellatũ putẽt:ſiue ꝙ ampla fuerit frõte:ut Neãthes authore Laertio ſcribit. Effingit.
exprimit.rep̃ſentat. Varius.de rebus diuerſis.ſic.n.declinaẽ faſtidiũ. Dulcis.lenis.mitis. Repugnan
tes.uitio laborãtes.diſſentiẽtes. Ducat.perſuadeat:attrahat.Ad hæc.præterea accedit.illi.poſt aĩ bona

cíes:demiſſus capillus:íngens & cana barba:quę licet fortuita:& inanía putentur:illi tamen plurí mũ uenerationis acquirunt: nullus horror ĩ uultu:nulla triſticía: multũ ſeueritatis. reuerearis: ut occurſum non reformides:uitæ ſanctitas ſumma:comitas par:ínſectať uitía:non homínes:nec caſtigat errantes:ſed emendat:ſequaris monẽtem attentus: & pẽdens: & perſuaderi tibi etiam cum perſuaſerit cupías. Iam uero liberi tres: duo mares:quos diligentiſſime ínſtituít:ſocer Pompeius Iulianus: cum cætera uita:tum uel hoc uno magnus & clarus:quod ipſe prouincię princeps hũc inter altiſſimas conditiones generum non honoribus principem: ſed ſapientia elegit.quanquam quíd ego plura de uiro:quo mihi frui nõ lícet? an ut magis angar:quod non licet? nam diſtrigor officio:ut maximo: ſic moleſtiſſimo. Sedeo pro tribunali: ſubnoto libellos:conficio tabulas:ſcribo

enumerat etiã corporis & fortunæ. Demiſſus planus: ꝙ eſt indicium facilis ingenii ſecundum philoſophos. Ingens & cana barba Apollonius Tyaneus ĩ epiſtolis:quas ſcripſit aduerſus Euphratẽ inquit baculus erat tibi tunc & barba cana & ingens.præter hæc nihil. Fortuita fortunæ bona:quæ ſtoici negligunt:putantq; ueram fœlicitatem in ſola uirtute conſiſtere. Acquirunt aſtruunt. Triſtitia & ſeueritas
Seueræ uicinæ ſunt res:ſed hæc datur laudi: illa uitio. ſeuerum appellant grãmatici a ſequenda ueritate. Re-
Sancti- uerearis ita Euphraten ueneraberis:ut non timeas illi occurrere. Vitæ ſanctitas.integer uitæ:ſceleriſq;
tas purus ſanctitas & ſanctimonia pariter la-
Sancti- tine dicuntur: nam & illo Fabius: & hoc
monia M. Cice. uſus ẽ uerbo.ſed ſanctitudo uo-
Sancti- cabulum Apuleianũ neſcio quid maioris
tudo dignitatis eſt.ſanctum iterdum ꝙ ſacrum
Sanctũ & religioſum: interdum incorruptum.cui ſentẽtiæ uidetur accedere Martianus primo.ff. ſanctum iquit eſt ꝙ ab iniuria hominum defenſum eſt atq; munitum: dictũ autem a ſagmie quadam herba: quam legati romanorũ ferre ſolebant: ne quis eos uiolaret & Vlpianus. ſancta proprie dicimus: quæ nec ſacra nec ꝓphana ſunt: ſanctione enim quadam confirmata: ut leges ſanctæ ſunt ſanctiõe quadam ſubnixæ ꝙ enim ſanctione quadam ſubnixum eſt:id ſanctum eſt: & ſi deo nõ ſit conſecratum. & Donatus ſanctum dixit eſſe quod ẽ omni obſeruatione inuiolatum. Par comitas.ſumma facilitas. Inſectatur uitia nõ homines.taxat uitia nõ uitioſos: parcit.n. nomini malorum:ĩ quam ſententiam ſcripſit de ſuis libellis ad numatiũ Martialis Hunc ſeruare modũ noſtri nouere libelli Parcere perſonis:dicere de uitiis. Nec caſtigat.minis & uerberibus. Emẽdat.corrigit uerbis blandis. Sequaris.neceſſe ſequaris.modus dicendi gratior & compendioſior. Pendens.ſuſpenſus.expectans etiam poſtquam dixerit.perſuaderi ulterius di
Liberi cendo progredi & amplius ſatiſfacere:tanta erat orationis ſuauitas ĩ eo. Iã. præterea. Liberi tres.ſunt illi tres filii.liberi pro filiis ſecundum Caium ſemper proferunť numero plurium: liberorum appellatione etiam fœminæ intelliguntur autores ſunt iuriſconſulti: & ſequentia indicant: cum poſt liberos tres ſubdiderit duos mares & fœminam:quinimo referente Caliſtrato nepotes & pronepotes cæterique qui ex his deſcendunt:continentur:hos enim omnes liberorum appellatione lex.xii. tabularũ cõpræhendit.
Inſtituet Duo mares.ſubaudi & tertiam fœminam. Inſtituit.docet. format hinc inſtitutiones priæ iductiones
Inſtõnes ad bonos mores & diſciplinas:ut Fabii & Iuſtiniani. Socer. Euphratis. Pompeius Iulianus.extant ĩ.ff.
Põpeius frequentiſſime reſponſa Iuliani iuriſconſulti celeberrimi. Cætera uita. qui in cætera uita ſua uir cla-
Iulianus rus extitit:ſed in hac re præcipue: ꝙ cum eſſet inter ſyros autoritate & opibus princeps elegit ſibi generum Euphraten non dignitate:ſed ſapientia illuſtrem Prouinciæ Syriæ. Altiſſimas conditiones. diuitias.nobilitatem.honores quibus Iulianus excellebat:an ꝙ magis placet:cum eſſent multi & natalibus & opibus ac cæteris fortunæ bonis præſtantes:qui nuptias filiæ peterent. Plura.ſcribam. Viro.Euphrate. Frui.propter occupationes publicas. An plura.dicam. Magis angar. magis crucier cum ſæpius illius: quo non frui licet: mentionem faciam. Diſtringor.occupor. Officio.præfectura ærarii: in qua collegam habuit Cornutum Tertullum. Vt maxio ſic moleſtiſſimo.eadem repetit in fine orationis pa
Præfecti nagyricæ.nondum inquit biẽnium compleueramus ĩ officio laborioſiſſimo & maximo.ꝑfecti ærario: &
ærario ante hos.Quæſtores:Prætores:Tribuni(ſic.n.inuenio mutata nomia ꝑfectoꝝ ærario)pecunias quoquo-
Tribũal modo expenſas & acceptas in tabulas publicas reponebant nã inter cætera legatis ſumptũ dabant: & q̃ ad remp.ſpectare uidebanť:diſtrahebant. Pro tribunali ĩ ſuggeſtu. tribunal eſt ubi iudex ſedet populo ius dicturus.ꝑ tabulatis excreſcentibus Plinius ſenior utiť.Fabius notat eos q tribunale q̃ tribunal mallunt dicere. Libellos:quos uulgo ſupplicationes appellamus: quare ſupplices & querulos iterdũ Mart. uocat.Scds.ꝑ accuſationibus alibi poſuit:& Vlpianus pro denunciatione fere ĩ idẽ cõcurrente Apuleio:
Libella qui tñ ĩ aſino ſuo.ꝑ forma ꝑconii uſus ẽ.Fabius etiã fieri libellos breui annotatione mẽoriæ cã teſtať: at
Tabulæ libella fabroꝝ & agri diuiſoꝝ ẽ inſtrumentũ. Subnoto:ſubſcribo:cõfirmo. Tabulas ĩ qbus rõnes æra-
publicæ rii reponebant:q̃q̃ legeri apud Capitolinũ ꝑfectos ærario tabulas publicas habuiſſe:qbus noĩa ingenuo-

tum pueroꝝ referebant:ut ſi forte aliquis cauſam liberalẽ diceret:teſtationes inde ꝑduceret:ꝙ Antoninus philoſophus etiã per prouincias inſtituit. Illitteratiſſimas litteras.inornatas: forenſes:uulgares:ſtilo infimo:quibus utunť rationarii in noibus:quẽ locũ minus feliciter Sidonius conatus eſt mutuari.illitteratiſſimis inquit litteris uacãt.uideamus ſi placet nõ iportune:an oẽs tũc latine loquerenť:& qd ſit latine loqui:ꝙ ſane nihil aliud eſt:quã uti lingua latia:& romana:nã Cicero inquit nõ iã præclaꝝ eſt ſcire latine:quã turpe neſcire:neq; tã id mihi oratoris boni:quã ciuis romani propriũ uideť: & Pollionẽ legimus iuſſiſſe filios loqui latie:adeo:ut græce:uel difficile:uel raro loquerentur:Liuius libro prĩo ab urbe cõdita. magna pars Fidenatiũ:ut qui coloni additi romani eſſent:latine ſciebant.& a uarrone Fabioq;: ubi de analogia diſputať: quæriť: an aliđ ſit latine loqui:aliud grãmatice: nullaꝫ.n. loquendi legem:ſed obſeruationẽ quidaꝫ uoluere:ut ipſam analogiam nulla res alia fecerit:quã conſuetudo. quare Vitruuius ſe excuſat: ſi quid contra grammaticã locutus ſit:quaſi latine ſcripſerit:& non grammatice:utitur enim interdũ uerbis:q̃ grammaticus non admitteret.quãuis interdum latine loqui ſumať ꝓ eleganti ſermone uti: hinc Iuuenalis dixerat cũ ſit turpe magis noſtris neſcire latine:& Seneca epiſtolaꝝ.y. nunc uulgo breuiariũ dicitur:olim:cũ latine loqueremur:ſummariũ uocabať.ex uerbis.M.Tullii colligiť grammaticã paulo ante ſuum ſæculum in urbem inuectam.cũ ſit inquit quædam certa uox romani generis:urbiſq; propria:in qua nihil offendi nihil animaduerti poſſit.nihil ſonare:aut olere peregrinũ:hanc ſequimur: neq; ſolum ruſticam aſperitatem:ſed etiam peregrinã inſolentiam fugere diſcamus. equidem cum audio ſocrũ meam Læliam(facilius enim mulieres incorruptam antiquitatẽ conſeruant:ꝙ multoꝝ ſermonum expertes ea tenent ſemper:quæ didicerunt prima)ſed etiã ſic audio:ut Plautum mihi:aut Neuiũ uidear audire.ſono ipſo uocis ita recto:& ſimplici eſt:ut nihil oſtentationis:aut imitationis afferre uideatur: ex quo ſic locutũ eius patrẽ iudico:ſic maiores:& ſunt præcepta latine loquẽdi: quæ puerilis doctrina tradit:& ſubtilior cognitio:ac ratio litterarũ alit:aut conſuetudo ſermonis quotidiani:ac domeſtici libri confirmant:& lectio ueterũ oratorum.Cæſar quidem ſolum:& quaſi fundamentũ oratoris: uides elocutionẽ emendatã:& latinã:cuius penes quos laus adhuc fuit:nõ fuit rõnis aut ſcientiæ:ſed quaſi bonæ cõſuetudinis mitto.C.Læliũ.P.Scipionem ætatis illius iſta fuit laus tanquam innocentiæ latine loquendi: nec omniũ tñ:nam illoꝝ æquales Celium:& Pacuuium male locutos uidemus:ſed oẽs tã fere: qui nec extra urbẽ hanc uixerant:nec eos aliqua barbaries indomeſtica infuſcauerat recte loquebãť: ſed hãc certe rẽ deteriorẽ uetuſtas fecit:& Romæ:& in græcia:confluxerunt .n.Athenas:& in hanc urbẽ multi inquinate loquentes ex diuerſis locis:quo magis expurgandus eſt ſermo:& adhibenda q̃ abſterſa ratio:quæ mutari non poſſit:nec utendũ prauiſſima conſuetudinis regula.T.Flaminium.qui cũ.Qu. Metello conſul fuit pueri uidimus:exiſtimabať bene latine:ſed litteras neſciebat.Cæſar autem rationẽ adhibens cõſuetudinẽ uicioſam:& corruptã pura:& incorrupta conſuetudine emendat. declarať ergo latie loqui nihil aliud fuiſſe: q̃ uti uerbis romanis propriis: & incorruptis: etiam non adhibita grammaticæ ratione: & fuiſſe tempus:quo omnes ro.ſine ulla regula latine loqui poterant:& aſueuerant:poſtea in urbem confluentibus aduenis:& priſcoꝝ lingua perturbata paulatim deflexiſſe ad uernaculam noſtrã. ꝙ qui tunc erant ingenio acutiſſimo cernentes:de grãmatica:& latinitate certas regulas tradidere:nam & Tranqui. in libello de grãmaticis ediſerit ſero grammaticã in urbẽ Romã inuectã.ſ. inter ſecundũ & tertiũ bellũ punicum:& uulgares ſermones fuiſſe meminit:ac Pli.latine græcos edoctos:cõqueriturq; Iuue. linguaꝫ peregrinã in urbem introductã:& Apuleius in limine ſuæ metamorphoſeos aſſerit ſe linguã latinã didiciſſe nullo præunte magiſtro:ueꝝ labore erũnali:ꝙ ſi oẽs tũc latine locuti fuiſſent:quid opus erat ſummo cum labore per ſe litteras diſcere:cum in urbe uerſareť.uerum:quia tunc nõ conſuetudine:ut pri⁹: ſed grammaticoꝝ præceptis litteras diſcebant ro. dixit erumnali labore. neq; tamen id admodum mirabile:ſi Apuleius per ſe litteras latinas didicit:cum noſtra tempeſtate Benedictus Iouius Comi natus ꝑ ſe græca didicerit.ꝙ aũt Marcus Tullius ſecũdo Thuſculanarum refert ſuas orationes iudicio multitudinis approbatas:popularẽ.n.facultatẽ eſſe:& effectũ eloquentiæ:non ideo crediderim oẽs dicendi uim: ſenſumq; percepiſſe: ſed alios aliqua: quoſdã pauca admodũ:ut nunc aſſolet in concionibus ꝓ fide:pleroſq; inſuper nihil intelligentes laudaſſe ſupra cæteros.Quandoq;.raro. His.meis. Hanc partẽ.negocia publica tractare:quæ moralis philoſophia diciť:pertinet ea ad ciuiles actiones:qua utunť qui remp. adminiſtrant.nã illã ſapientes in tris partes diuiſerunt:moralẽ:naturalẽ: rationalẽ. Epicurus in canonicã:phyſicã:ethicã:alii in phyſicã:ethicã:dialecticã.Plato primus tripartitã:philoſophiã copulauit:ſibiq; inuicẽ neceſſarias ptes:neq; pugnare inter ſe tmmõ:ſed ẽt mutuis adiuuare auxiliis oñdit.hæc ſumpta ab Apuleio:Agere negociũ publicũ.tractare res ad utilitatẽ publicã ſpectãtes.Cognoſcere. audire diſceptãtes examiare.Promere.diſcerne:explicare.declarare. Ipſi philoſophi. In uſu hre.agere:qđ mai⁹ẽ q̃ do-

pluriās:ſed illitteratiſſimas litteras. ſoleo nõnunquã(Nã id ipſum qñq; cõtigit)de his occupationibus apđ Euphratẽ queri.ille me cõſolať.affirmat ẽt eẽ hãc philoſophię:& qdẽ pulcherrimam ptẽ:agere negociũ publicũ:cognoſcere:iudicaƒ:

Latie log

Philoſophiæ ptes

ꝓmere & exercere iuſticiã. Quæq; ipſi doceãt ĩ uſu hr̃e:mihi tñ hoc unũ ñ pſuadet:ſatiꝰ eẽ iſta facere: q̃ cũ illo dies totos audiendo diſcendoq; cõſumere. Quo magis te:cui uacat:hortor: cũ ĩ urbẽ ꝓxie ueneris(ueĩas ob hoc aũt maturius) illi te colẽdũ limãdũq; pmittas. Neq;.n.ego:ut mľti ĩuideo aliis bonũ: quo ipſe careo:ſed cõtra ſenſũ quẽdã:uoluptatẽq; pcipio:ſi ea q̃ mihi denegãt̃: amicis uideo ſupeſſe. C.Plinius Iuſto.S.

OLim mihi nullas ep̃las mittis. nihil ẽ ĩqs qđ ſcribã. at hoc ipſũ ſcribe: nihil eẽ qđ ſcribas: uľ ſolũ illud uñ priores incipere ſolebãt:Si uales bñ ẽ:ego ualeo. h mihi ſufficit. Eſt.n.maximũ. Ludere me putas. ſerio peto. fac ſciã qd agas:qđ ſine ſollicitudie ſũma neſcire non poſſũ. Vale. C.Plinius Caleſtrio Tyroni.S.

IActurã grauiſſimã feci:ſi iactura dicẽda eſt tanti uiri amiſſio. Deceſſit Corœlius rufus:& quidẽ ſpõte:qđ dolorẽ meũ exulcerat. Eſt.n.luctuoſiſſimũ genus mortis:quę ñ ex natura:nec fatalis uidet̃. Nam utcũq; in illis: qui morbo finiunt̃:magnũ ex ipſa neceſſitate ſolatiũ eſt. In his uero quos accerſita mors aufert: hic ĩſanabilis dolor ẽ:quod credunt̃ potuiſſe diu uiuere. Corœliũ qdẽ ſumma ratio q̃ ſapientibus

cere. Non perſuadet hoc unũ.ut credam melius eſſe ius dicere: q̃ illum audire: tanto deſiderio teneor fruendi illo uiro. Cui uacat.eſt ociũ:qui uacuus eſt a negociis publicis. Proxime q̃primũ.Ob hoc. ut audias Euphratẽ. Maturius.celerius q̃ decreueras.Limandum.emendandũ a uitiis per philoſophiæ præcepta. Vt multi.ſolent inuidere aliorũ bonis. Multi aũt mali more græcorũ. Inuideo bonũ. elegãtiꝰ:q̃ ĩuideo bono. Sẽſuʒ.titilationẽ cognitionẽ cũ delectatiõe.Supeẽ.licere:uľ potiꝰ abũdare tradẽte gellio. OLim nullas.Conquerit̃ familiariter de Fabio Iuſto:ꝙ tã diu nihil ſcriberet. Olim. iã prideʒ. At hoc ipſum ſcribe. æmulatꝰ ẽ.M.Ci.q ad Atticũ inqt:tu mihi & ſi nihil erit: qđ ſcribas: tñ idipſum ſcribas ueli: te nihil hũiſſe:ꝙ ſcriberes. Priores. ueteres: quos ex teſtimonio.M.Tu.,licet cognoſcere ſolitos ĩ ep̃lis ꝑponere.Si uales bñ eſt: ego quidẽ ualeo: quimo Seneca:libro ep̃larũ ſcđo ĩqt. mos antiqs fuit uſq; ad meã ætatẽ ſeruatꝰ primis ep̃læ uerbis adiicere.Si uales bene eſt: ego ualeo. Hoc.ut ſignifices te bñ ualere. Maximũ. plurimi facio ſcit̃ tuã bonã
Serium ualitudinẽ. Serio.grauiter.uere. ſeriũ.n. triſte & ſine riſu dixit antiqtas.extat Afranii authoritas apud Noniũ. nõ ego te noni.triſtẽ ſeruũ ſeriũ. ſed iuniores etiã hoc uſi ſunt:q̃lis Capitolinus referens Antoninũ philoſophũ uirũ ſeriũ:& grauẽ. ſeriuʒ etiã ſubſtãtiuũ ĩ frequẽti uſu. Fabius:aut aliqđ iocis ſeriũ quoq; eſſet admixtum.& Curtius itaq; res in ſeriũ uerſa eſt.at ſeriꝰ comparatiuũ a ſero diuerſæ ſignificationis eſt.Neſcire.non admoneri. IActurã.Corœlii Rufi uoluntariũ obitũ pp longã: & intolerãdã pedũ ægritudinẽ inſinu amici Caleſtrii deflet: ſeq; iõ maxie affligi teſtat̃: ꝙ amiſerit uitæ ſuæ teſtem: rectorẽ:& magiſtrũ.fuerunt iiſdẽ tẽpibus
Tyro Tyrones tres:Caleſtrius Tyro: ad quẽ alibi Cæcilius: q ẽt meminit Iunii Tyronis: tertius Aponius Tyro. Feci iacturã. paſſus ſum damnũ ꝙ amiſi Corœlium meæ uitæ moderatorem.Si iactura. dubitat an hoc uerbũ iactura cõueniat tãtæ calãitati:pide ac ſi aliđ uerbũ pqrat:quo ſignãtiꝰ atrocitatẽ mali oñde
Corœliꝰ ret. Corœ.Rufus.Corœliũ eqtẽ ro. Ateſte genitũ ſuomet ſurculo caſtaneã ĩſeruiſſe ĩ neapol.agro ſcri.
Rufus Pli.auũcls:q ab ĩpo nomẽ ĩter laudatas accepit. fuit Corœ. Ru.iuriſcõ.ſpectãtiſſimꝰa Cæ.cũ admiratõe dilectꝰ:a quo ĩ petẽdis honoribꝰſuffragator:& teſtis aſſũptꝰ: ĩ ĩchoãdis deductor:ĩ gerẽdis cõſiliariꝰ:uñ Pli.ut pia Corœ.faceret:poſt eiꝰobitũ Corœ.ſororẽ:& filiã ſp tuitꝰẽ.dũ Corœ. uiueret fuit ſũmæ auth. apđ Ner.ĩpatorẽ:morit̃ ãt ſub Tra. Spõte.uolũtaria mor.deceſſit. Exulcerat.exaſpat.auget rẽouat. ſic dũ mortẽ Auiti deflet apđ Marcel.qđ iqt uľ maxie dolorẽ meũ exľcerat.ſæpiꝰutiur teſtionio Cæ.ut oñdãus q̃ ſibi ſiſis ubiq; ſit. Vlp.ex authoritate Neratii rñdit: q mãus ſibi ĩtulerit tædio uitæ lugeri ſolent: nequaq̃ q mala cõſcia. Quæ ñ ex natura:nec fatalis uř.uolũt tribꝰ hũanã cõtieri uitã:natura:fato:fortũa.naturæ.c.&.xx.ãnos cõceſſũ eẽ:fato.lxxxx.for.oẽs alios caſus:ut ſũt ruia:ĩcẽdia:naufragia:uenẽa:uolũtariæ mor.uñ Vir.de Didõe dixit.Nã qa:nec fato:merita nec mor.pibat:Sʒ miſera añ diẽ:ſubitoq; ac
Vtcunq; cẽſa furore.M.Tu.ĩ phili.mľta mihi iminere uidebãt̃ ꝑter naturã:ꝑterq; fatũ. Vt cũq;.qũocũq; aliq̃ rõ
fatum ne.Apule.li.vi.certe calculo cũctorũ:utcũq; mors ei fuerat deſtiata.Finiũt̃.itereũt. Neceſſitate.fato:quo mortales ægritudie:& morbo ĩtereũt citra.lxxxx.ãnũ mõ ſeriꝰmõ ulociꝰſcđʒ fata:q refert Se.ius ſuũ p. agẽt:nec ulla cõmoueri ꝑce:ñ miſeri.flecti.ñ gr̃a:ſeruãt curſũ irreuocabilẽ:igeſta. & deſtiata fluũt:quẽadmodũ rapidorũ aq̃ torrẽtiũ ĩ ſe ñ recurrit:nec morat̃ qdẽ:qa priorẽ ſupueniẽs ꝑcipitat:ſic ordinẽ fati æterna ſeries regit:cuiꝰ h pria lex ẽ ſtat̃ decreto.qđ.n.ĩtelligis fatũ?exiſtio neceſſitatẽ rerũ oĩuʒ:actionũq;:q̃ nulla uis rũpat.Quos accerſita mors aufert.q mãus ſibi ĩferũt:& ſpõte moriũt̃.Potuiſſe.ſi tolũiſſet ĩpi.Sũma rõ li.ep̃larũ.x.qrit Se.mors occupãda ſit:an expectãda:& demũ plibꝰ ꝯcludit potiꝰeẽ occupãdã

ꝓ neceſſitate.loco fati. Hoc cõſiliũ.ſponte moriẽdi. Optimã cõſcientiã. laudat Corœliũ a bonis aĩ: & q̄ ab his deſcẽdunt:ut a fama:& authoritate. deĩde a bonis fortunæ. Filiã. Corœliã hiſpullã. Vxorẽ. Hiſpullã. Nepotẽ.filiũ Corœliæ Hiſpullæ bonæ idolis. Sorores.quaꝝ altera Corœlia Fuſco erat matrimonio cõiuncta. Pignota.cognationes:ĩ quẽ ſenſum bis ĩ orõne panagyrica uſurpat.hoc uocabulo latius uſus q̄ apd alios ꝑter unũ Tacitũ iueneri: hic.n.lib.xvi.hiſtoriaꝝ inqt: ne ĩ cætera pignota ſæuiret:nõ ſolũ filiã:ſʒ & geneꝝ:& alios cognatos itelligẽs:iõ pignora appellata:qa ſunt amoris hypothecæ: Pignus:

ꝓ neceſſitate eſt:ad hoc conſiliũ cõpulit: q̄q̄ plurias uiuendi cau as habentẽ:optimã famã: optimã cõſcia3:maximã authoritatẽ:ꝑterea filiã:uxorẽ:nepotẽ:ſorores:interq; tot pignora ueroſamicos. ſed tã longa: tã iniqua ualitudine conflictabaẽ:ut hæc tanta ꝑcia uiuẽdi: mortis rationibus uincerenẽ. Tertio &.xxx.anno(ut ipſum audiebam)pedũ dolore correptus eſt:patrius hic illi. Nã plærũq; morbi quoq; ꝑ ſucceſſiones quaſdã: ut alia tradunẽ.hũc abſtinẽtia:ſanctitate:quoad uiridis ætas uicit:& fregit. nouiſſime cũ ſenectute igraueſcentẽ uiribus aĩ ſuſtinebat. Cũ quidẽ icredibiles cruciatus: & idigniſſima tormenta patereẽ.iã.n.dolor nõ pedibus ſolũ: ut prius iſidebat:ſed oĩa mẽbra ꝑuagabaẽ: ueni ad eũ Domitiani tẽporibus in ſuburbano iacentẽ:ſerui e cubiculo receſſerunt: habebat.n. hoc moris quoties intraſſet fidelior amicus. quietiã uxor qua nquã oĩs ſecreti capaciſſima digrediebaẽ. circumtulit oculos: & cur inqt me putas hos tantos dolores tãdiu ſuſtinere?ut ſcilicet iſti latroni:uel uno die ſuperſim. dediſſes huic animo par corpus: feciſſet quod optabat.affuit tamen deus uoto: cuius ille compos: ut iam ſecurus: liberq; moriturus: multa illa uitæ: ſed minora retinacula abrupit. increuerat ualitudo:quã tẽperantia mitigare tẽtauit:pſeuerãtẽ conſtantia fugit.iã dies alter: tertius quartus: abſtinebat cibo. Miſit ad me uxor eius Hiſpulla cõem amicũ.C.Gẽiniũ cũ triſtiſſimo nuncio deſtinaſſe Corœliũ mori:nec aut ſuis

ſʒ ꝑprie liberos pignora dicius tanquã uinculũ certiſſimũ inter maritũ: & uxorẽ.aľs. pignus ſcdm Vlp.eſt ꝙ ad creditorẽ tranſit:at Caius dicit pignus ꝓprie rei mobilis cõſtitui. Longa. ꝑ quartũ & trigeſimum annũ. Iniq̃. dura. crudeli. Cõflictabaẽ. cruciabaẽ. Pretia.ꝑdicta pignora. Pedũ dolore.podagra. Vt ipſum audiebã.narrantẽ ſume extrinſecus. Patrius hic illi. hic morbus erat in patre Corœlii: unde ñ ſua intẽperantia: ſed ex genitura parentis podagra correptus eſt: nã Galenus aſſerit quoſdã morbos ueluti podagrã: & arteticã ex hæreditate tradi: quia ſperma ĩ parẽte uiciatum neceſſario filioꝝ pedes debilitat. Auicena etiã ſupiorib⁹ addidit phthiſin:& leprã. Nã plærunq; morbi. ꝙ etia3 Columella libro octauo notauit.paternæ ĩquit notæ plærunq; natis inhærent. Vt alia.effigies :geſtus:mores: patrionia traſmittunẽ filiis. Hunc.morbũ. Abſtinentia.ꝑce uiuẽdo ad cibos referẽ. Sanctitate.modeſtia a reb⁹uenereis. Viridis ætas. iuuenis:& fortis.Ingraueſcentẽ. inualeſcẽtẽ:crudeſcentẽ. Cũ ſenectute.qua multæ ægritudines magis augenẽ. Viribus aĩ. cõſtantia. Incredibiles.imenſos. Inſidebat, occupabat. Oĩa mẽbra. totã corpis cõpaginẽ. Iacentẽ. laborãtem podagra.

Domitiani tpibus. iperãte Domitiano: nã cũ hæc ſcriberet Traianus regnabat. Hẽbat.n.hoc moris. ut iuberet ſeruos faceſſere e thalamo.Intraſſet.cubiculũ. Fidelior.cõparatiuũ ꝓ poſitiuo. Vxor.eius Hiſpulla.ſecreti capaciſſima. cui oĩa arcana tuto cõmitteres. Circuntulit oculos. an alii adeẽnt ꝑter q̄ Cæcilius.uiſur⁹. Iſti latroni. male intelligũt: q de podagra locutũ ſentiũt:ꝙ.ſ. hic morbus ẽt latera inuaſerat. nullũ.n.id ſecretũ: ſed potius Domitianũ indicaſſe dicimus ſe auare:& crudeliter in principatu gerentẽ. optabat igiẽ Corœlius tãdiu uiuere donec interitũ Domitiani uideret ſic poſtea libenter moriturus. Dediſſes.more ſuo ſubtraxit ſi:ꝙ etiã Martialis ĩ tertio fecit. Audieris:dices eſſe Maronis opus:ꝓ ſi audieris:& alii iuniores ſenſus ẽ:ſi ita corpore ſicut aĩo ualuiſſet ſuperuixiſſet Domitiano:ꝙ optabat:& deus ꝑſtitit:nã libro octauo ad Quadratũ:ubi de ultione Heluidii tractat:uero uerius oſtendiẽ Corœliũ ſuperfuiſſe Domitiano: ut omittã per quæ alibi ſigñat nõ ſolũ uixiſſe ſub ĩperatore Nerua:ſe ẽt honores geſſiſſe. Cuius ille cõpos.ꝙ uotũ cõſecutus:nã uoti cõpotẽ dicimus eũ:q qď intendit obtinuit. Securus.relicta rep.melioribus auſpiciis. Liber.ſub Traiãno optio pricipe:q libertatẽ ꝑ Neruã reductã:ĩ melius:& maius augebat. Illa multa retinacula. cognatiões:aĩcos:bonã cõſcia3:& reliq̃.Retinacula.q̃ retinere potuiſſet Corœliũ ĩ uita:ſʒ minora q̄ rõnes q̃ cõtra occurrebãt.Abrupit.ĩtercidit.neglexit. Valitudo.podagra. Cõſtãtia fugit:ñ potuit ulteri⁹ pati q̄uis cõtra nitereẽ.Quart⁹.erat quo. Hiſpulla.Hiſpullæ mẽinit Iuue.& Cæcilii amitã fuiſſe lego.Gẽminiũ.ad quẽ plures extãt Cæcilii epľæ.Papini. ĩſup ad lɐgẽ Iuliã de adulteriis rettulit Adrianũ Hiſpulla:

aut filiæ p̃cibus inflecti: ſolũ ſupereſſe me: a quo reuocari poſſet ad uitã. Cucurri: perueneram in ꝓximũ: cũ mihi ab eadẽ Hiſpulla Iulius Atticus nunciat nihil iã ne me q̃dẽ ĩpetraturũ: tã obſtinate magis ac magis ĩduruiſſe. dixerat ſane medico admouẽti cibũ κέκμηκα Quæ uox quantum admirationis ĩ animo meo: tantũ deſiderii reliquit. Cogito quo amico: quo uiro careã. Impleuit quidem annũ. vii. &. lx. quæ ætas etiã robuſtiſſimis ſatis longa eſt. Scio euaſit perpetuã ualitudinẽ. Scio deceſſit ſuperſtitibus ſuis: florente republica: quæ illi oĩbus carior erat. Et hoc ſcio: ego tñ tanquã iuuẽis: & firmiſſimi mortẽ doleo. doleo autẽ: licet me ĩbecillũ putes: meo noĩe. amiſi enĩ uitæ meæ teſtem. rectorẽ. magiſtrũ. In ſumma dicã: q̃d recenti dolore contubernali meo caluiſio dixi. Vereor ne negligẽtius uiuã: ꝓinde adhibe ſolatia mihi: ñ hæc: Senex erat: ĩfirmus erat. hęc .n. noui: ſed noua aliqua: ſed magna: q̃ audierim nunq̃: legerĩ nunq̃: nã quæ audiui: quę legi ſpõte ſuccurrunt: ſed tanto dolore ſuperant. Vale.

C. Plinius Soſio Senectioni. S.

MAgnũ prouentũ Poetarũ annus hic attulit. Toto menſe Aprili nullus fere dies: quo nõ recitaret aliquis. Iuuat me q̃d uigẽt ſtudia. ꝓferũt ſe ingenia hoĩum: & oſtẽtant. tã & ſi ad audiendũ pigre coit: plærique ĩ ſtationibus ſedẽt: tẽpuſq; audiẽdis fabulis cõterũt: ac ſubinde ſibi nunciari iubent: an iã recitator intrauerit: an dixerit præfationem: an ex magna parte

---

Gẽinius rescripſiſſe. C. Roſiano Geminio: Cõem. meũ & Corœlii. In ꝓximũ. in ꝓpiquũ ædiũ. Ab Hiſpulla nomine Hiſpullæ. Iulius Atticus. cuius eloquẽtiã: & græcã facundiã cũ familia laudat Martialis libro. vii. Attice facundiæ renouas: qui noĩa gentis: Nec finis ingentẽ cõticuiſſe domũ. Te pia cecropiæ comitatur turba mineruæ. Te ſecreta quies: te ſophos oĩs amat. Atticũ eximiæ cœnaſſe tetigit Iuuenalis. Iuliꝰ Atticus tẽpeſtate Columellæ laudẽ meruit: q; de una ſpecie culturæ ꝑtinẽtis ad uites ſingularẽ librũ edidit.

Iulius Atticus

Induruiſſe. oĩno moti decreuiſſe. Admouẽti. porrigẽti. κέκμηκα uixi cũ labore. ſuſtinui. ꝑteritũ irregulare a uerbo κάμνω. i. laboro. alia exẽplaria hñt κέκρικα. i. decreui. ſ. mori ἀπὸ τοῦ κρίνω. Deſideri. expectatiõis Corœlii abſentis & amiſſi. Robuſtiſſimis ſano corpore uigẽtibus. nullo morbo cõcuſſis. Euaſit. morte: quæ maloꝝ finis eſt. oĩa abſcidit: & deuorat: mors: adeo extra oẽ malũ eſt: ut ſit extra oẽm maloꝝ metum. author Seneca. Florẽte rep. ſub Traiãno. Hoc ſcio. repetitio. Imbecillũ. incõſtantẽ. minus fortẽ aduerſus calamitates. Meo noĩe. mea cã.

In ſũma

In ſumma. q; Mar. ad ſummã oĩum dixit. hoc dicẽdi genere utimur: cũ aliq̃d cõcludimus. Recẽti. nup mortuo Corœlio. C. Caluiſio: cuius in mẽoriis marmoreis fit mẽtio: fuit is Secũdo archiſſima familiaritate cõiunctus: uñ hic: & alibi ſuũ cõturbernalẽ appellat. ualidiſſime ẽt amauit Caluiſiũ Nepotẽ. C. Caluiſiũ arcta ꝓpinquitate coplectentẽ: erat. n. filius ſororis. Caluiſianæ actionis iuriſconſulti meminere. Negligentius. ocioſius: minori cura. Proĩde. q̃re. Noua. iuſitata. ĩcognita.

Caluiſiꝰ

MAgnũ. Laudat ſua tp̃a: q̃bus ingenia lõge ꝓferebant: ſed auditoꝝ ignauiã notabiliter taxat. ſe uero aſſerit oĩum recitatiõibus adfuiſſe: indẽ tardius: q̃ decreuerat in urbe reſtitiſſe. Soſſius Senectio aliꝰ ab Herẽnio Senectiõe: ad eũ ſcripſit Plutarchus Dionis uitã: q̃q̃ ꝓ Soſſio mẽdoſſe legatur Socio. Prouẽtũ. copiã. Nullus fere dies fuit. accedit Cæcilianæ ſñiæ Martialis eo carmine. Audit toto ſæpe poeta die: & Iuuenalis longa recitatione colũnas ruptas exaggeratis. Proferunt. extẽdunt. Oſtẽtant frequenter recitando. Coitur. conuenit. Pæriq;. auditoꝝ. Stationibus. ĩ locis publicis: in quæ poſt negocia ſolent ciues cõuenire cõfabulandi: uel potius deſidẽdi grã. dicta ſtatio: q; ibi ad tp̃s ſtat: de qua locutus Iuue. oẽs cõuictus: ĩ thermæ: ſtationes: itẽ locus. i quo naues ſtant ad tp̃s: & ubi milites ad tutelã ſtant: ſiue caſtroꝝ: uel oppidoꝝ: iterdũ ꝓ cuſtodia: ut apud Tranquillũ abducta ſtatione militũ. aliq̃ñ ꝓ ſtatu: & cõditione Scd̃s ĩ panagyrica orone: nõ te læta: & ꝓſpera ſtationis huius: ſed aſpera: & duras ad capeſſendã eã cõpulerũt. Vlp. titulo de Fluminibus cũ Seruio grãmarico cõuenit: ſtationẽ inq̃t dictus a ſtando: is locus demõſtrat: ubicũq; naues tutæ ſtare poſſunt. Subĩde. frequẽter. in qua ſignificãtia p̃ter ipſum alibi Columella interdũ utit: ſtabula boũ ſubinde emundanda: & equas ſubinde reſpicientes ſcribendo. Martialis pariter: ut libro prĩo. Interponis aquã ſubĩde Rufe. & quarto. Quid me Thai ſenem ſubinde dicis. Tranqui. in Iulio Cæſare. ſubinde ſe obſeruandũ admonens: quin etiã Liuius prædictis antiquior: ni ſubinde auro principũ animi concilient. Intrauerit. auditoriũ. Præfationẽ. eſt præfatio: q̃ ante opus præponitur conſiliũ ſcriptoris: & ſummam totius operis breuibus explicans: nec eſt pars operis: ut quidam exiſtimant: cum dicatur omnino opus eſſe perfectum ſine præfatione: ideo inuentæ ſedent

Statio

Subinde

Præfatio

Caium iuriſconſultū ꝓfationes:ꝙ libentius nos ad lectionē ꝓpoſitæ materiæ ꝑducant:& cū illuc ueneri mus:eius euidentiorē ꝓſtant intellectū. Euoluerit. recitauerit. Tunc. poſt dimidiā opis recitationē. Ve niunt. ad audiendū. Permanēt. uſq; ad finē recitationis. Diſſimulanter. cū aliqua ſtropha: & falſa ex cuſatione: Furti. lectore nō uidente. Alii ſimpliciter. quidā palā diſcedunt: ſine ullo ꝓtextu ꝓfectionis. Memoria pentū. tēpibus noſtrorū parentū: paulo ſupra ætatē noſtrā. Claudiū Cæſarē: quē Trāquillus aſſerit fuiſſe ꝑtinaciter liberalibus ſtudiis deditū; ac multa ſcripſiſſe: & græce; & latine. In palatio. uoca

euoluerit librū: tunc demū: ac tūc quoq; lente cū ctanterq; ueniunt: nec tñ permanent: ſed ante finē recedunt. Alii diſſimulanter: & furti. Alii ſimpliciter: & libere. Ac mehercule memoria parentū Claudiū Cæſarē ferunt cū in palatio ſpaciaretur: audiſſetq; clamorē: cauſam requiſiſſe: Cūque dictū eſſet recitare Nonianū: ſubitum recitanti: inopinatumq; ueniſſe. nunc ocioſiſſimus quiſque multo ante rogatus & idētidē admonitus: aut nō uenit: aut ſi uenit queritꝰ ſe diē: quia non perdiderit: ꝑdidiſſe. Sed tanto magis laudandi: ꝓbādiq; ſunt: quos a ſcribendi: recitādiq; ſtudio hæc auditorū uel deſidia: uel ſupbia nō retardat. equidē ꝓpe nemini defui. erāt ſane plærīq; amici. Neq;. n. eſt fere quiſquā q ſtudia: ut nō ſimꝉ & nos amet. His ex cauſis lōgius ꝗ̄ deſtinauerā tp̄s i urbe cōſumpſi: poſſū iā repetere ſeceſſū: & ſcribere aliqd qd̄ nō recitē: ne uidear: quorū recitationibus adfui ñ auditor fuiſſe: ſed creditor: nā ut i cęteris rebus: ita i audiēdi offō pit grā: ſi repoſcatꝰ. Vale.

C. Plinius Iunio Maurico. S.

PEtis ut fratris tui filię ꝓſpiciā maritum: qd̄ merito mihi potiſſimū iniūgis. Scis. n. quantopere ſummū illū uirū ſuſpexerim dilexerimq;: quibus ille adoleſcentiā meā exhortatōibus fouerit. Quibus & laudibus: ut laudādus uiderer effecerit. Nihil ē qdē: qd̄ a te mādari mihi: aut maius: aut gratius: nihil qd̄ hōeſtius a me ſuſcipi poſſit: ꝗ̄ ut eligam iuuenē: ex quo naſci nepotes Aruléo Ruſtico deceat: Qui qdē diu ꝗ̄rendus fuiſſet: niſi patus: & quaſi ꝓuiſus eēt

tur Palatiū authore Dione domus regia romanorū imperatorū: ubi Cæſares prætorium habebant: olim Romuli domus: nō procul a Tyberi: fere in media urbe. P. Victor i decima regione locat. antea Pallantium ſiue Pallāteum dictum a Pallanteo urbe Arcadiæ: uel a Pallatio urbe in agro Rheatino: alii qd̄ palantes illuc cum Euandro uenerunt: quidā a Palantia uxore Latini: ſiue quod ibi pecus paſcens balare: uel palare. i. errare cōſueuit. alii a Pallanto Hyperborei filia: ꝗ ex Hercule Latinū pepit: alii ꝙ Pallas ibi ſepultus ſit: quā opinionē Dionyſius arguit tradens Palantinū collem palatiū dictum confundente tēpore certitudinē: & multis inconuenientium etymologiarum materiam ꝓbente. — Palatiū

Nonianum. fuit Seruilius Nonianus: quē Plinius ſenior conſulem uidit: & Quintilianus audiuit: ingenio clarus: & ſentētiis creber: minus preſſus: ꝗ̄ hiſtoriæ authoritas poſtulabat. — Seruilius Noniāus

Inopinatum. præter expectationem. Laudatꝰ Auguſtus a Suetonio: ꝙ recitantes: & benigne: & patienter audiuerit. Recitanti. ſuas hiſtorias. Idētidē. ſæpius. Liuius ab urbe condita idemtidē: nequis uiolaret Thalaſſio ferri: clamitatū eſt. Apuleius idemtidē boaui non: nō. Curtius illa malis fatigata idemtidem muliebris adhibere blanditias. Cato i re ruſtica. quaſſato. ſuppletoq; idemtidem. & Columella locus idemtidē runcandus. M. Tullius pro Roſcio illum idemtidem monetꝰ. Tranquillus. Caligula inuocare idemtidē atq; expectare luce conſueuerat. quæritꝰ. — Idētidē

Se diem: quia non perdiderit perdidiſſe. ſenſus eſt unuſquiſq; ignauus lamentatꝰ: ſi adfuit recitationibus: perdidiſſe diē i re inutili: cū uere nō ꝑdiderit recitantes audiendo: ſed potius ꝑdidiſſet: ſi deſediſſet: & totū diē fabulis contriuiſſet. nā deſides interpretabantꝰ ſe perdere diē: dum illum audiendo tranſmittunt: uerum Secundus: dum ocioſi nugantur. clarior ſcriptura. quē non perdiderit. Defui nemini. audiui oēs. Qui amet ſtudia. qui ſit eruditꝰ. Simul. cū ſtudiis. ideſt oēs fere docti me amant. eſt alia lectio ad idem fere. qui non nos amet; ut ſtudia non ſimulet: ſcilicet modo ſit uere ſtudioſus: neq; ſimulet doctrinā: & per hæc monſtrari poſſet Regulus. Repetere ſeceſſum. ſecedere in uillam. Creditor. ne audiendi mutuum ab illis repetere uideat. In audiendi officio. ꝙ facerem ſi mea recitarem.

PEtis. Maurico ſuadet: ut filiam fratris deſpondeat Acciliano iuueni formoſo: & honeſtiſſimo: quem a parentum ſplendore: commendat: & honores geſſiſſe: opibuſque abundare: præter uirtutes: adfirmat. Proſpiciam. deligam. Fratris tui. Aruleni Ruſtici. Summū. Arulenū ob uirtutes: & doctrinā præclarū. Quibus laudibus. dū me laudat: nam magnū laudari a laudato uiro. Viderer. crederer. Laudandus. laude dignus. nepotes filios filiæ. Decet. decēs ſit & decorū

Municius Aciliăus: q me ut iuuẽis iuuenẽ(ẽ .n. minor pauculis annis)familiariſſime diligit: reuerett ut ſenẽ.nã ita iſoŕari a me & iſtitui cupit: ut ego a uobis ſolebã.Patria ẽ ei Brixia ex illa noſtra italia:quæ multũ adhuc uerecũdiæ:frugalitatis:atq; ẽt ruſticitatis antiquæ retinet:ac ſuat. Pater Municius Macrinus equeſtris ordinis prĩceps:qa nihil alti⁹ uoluit:allectus.n.a diuo Veſpaſiano iter ꝑtorios honeſtã quietẽ huic noſtræ ambitioni dicã?an dignitati?cõſtãtiſſime ꝑtulit. Habet auiã mr̃nã Serranã ꝓculã e Mũicipio patauio. Noſti loci mores: Serrana tñ Patauinis quoq; ſeueritatis exẽplũ ẽ.Cõtigit & auunculus ei.P.Acilius grauitate:prudẽtia:fide ꝓpe ſingulari.In ſũma nihil erit i domo tota: qd ñ tibi tãq̃ i tua placeat.Acilião uero ipſi plurimũ uigoris: induſtriæ:quiq; in maxima uerecũdia q̃ſturã: tribunatũ: præturã honeſtiſſime ꝑcucurrit:ac iã ꝓ ſe tibi neceſſitatẽ ambiendi remiſit. Eſt illi facies

Muniti⁹. Acilian⁹. Munitius Acilianus.hũc Cor.Munitiũ Acilianũ appellatũ:& ornamẽtũ regionis ſuæ:ſeu dignitate: ſeu motib⁹:natũ ſplẽdide:& facultatibus abũdantẽ libro ſeptio ſcripſit Secũd⁹. A uobis.Mautico: & Aruleno.
Brixia. Brixia.ciuitas i agro Cenomanoꝝ ſita:ut Pli.& Ptolemæus ſcribũt:a Gallis Iuſtino authore cõdita:quã gẽtis Cenomanoꝝ caput fuiſſe Liuius aſſerit. Noſtra.trãſpadana.ſicut Veronẽſes alibi ſuos appellat. Verecũdiæ.cõtinentiæ a uitiis. Frugalitatis.abſtinẽtiæ a cibis ſupfluis:nã q remotis ab urbe municipiis ſeuerã adhuc:atq; antiq moris ſcdu3 Tacitũ retinet it Italiã.fuerũt.n.(ut omittã latinos)authore Athenæo frugales romãi: & i q̃bus optimi:q̃bus tolerantia: & tenuis uictus patrius erat:& Idigena:q Iuuenalis ſatyra q̃rta decima pluribus laudat. Ruſticitatis.
Muniti⁹ Macrin⁹ ſimplicitatis.iuſtitiæ Munitius Macrin⁹: fuit ad quẽ Perſius ſcripſit. Macrinũ uirũ ꝑtoriũ refert Pli. libro undecio capite de ſanguine ſtatuto tẽpore paſſu3 ſanguinis profluuiũ per os.
Priceps. Princeps. authoritate. ſcientia.diuitiis.nõ ſolũ:qui rerũ domin⁹ eſt princeps appellaŕ:ſed qui in ciuitate ꝑſtat authoritate:prudẽtia:dignitate.opib⁹ alibi enim dixit acuent.princeps uiros ad liberos ſuſcipiendos:& de Quadratilla loquens fouebat effuſius:q̃ principi fœmiæ cõueniebat.Siliũ præterea inter principes ciuitatis: ſine potentia: ſine inuidia fuiſſe teſtaŕ.Liuius ꝓdita multitudine a principibus. & Frontinus aquarũ præfecturã p principes uiros ſolitã miniſtrari ſcripſit.& Trãqui.principes ciuitatis uiginti ſibi delegit Tiberius:& p primo ſæpe uſurpatur Plinius ſenior:princeps claſſe depugnauit Minos.Macrobius.q gradus princeps habebaŕ.& Virg.Cũ priceps:medioq; Gyas in gurgite uictor. nam princeps ſecundũ
Eqrũ dignitas. Põpeiũ ẽ:q primũ cœpit:& prio loco ẽ:ut principes i acie. Equeſtris ordinis.q̃ dignitas inter patres: & plebẽ fuit:Seuerus iperator cõſueuit equeſtrẽ ordinẽ appellare ſenatorũ ſeminariũ:iudicandi ius aliqñ habuit:uñ equites iudices appellati:deide authoritas nois uario ſeditionũ euentu ſubſtitit circa publicanos.lege Roſcia ius ſedendi i quartodecimo gradu theatri hẽbant:& qa gerendorũ annuloꝝ authoritatẽ tenuerũt:illuſtres ab hiſtoricis appellati.olim ſexcẽti numero fuere. Nihil altius.nullã maiorẽ dignitatẽ. Allectus a diuo Veſpaſião.q ampliſſimos ordines cæde uaria exhauſtos:& ueteri negligẽtia cõtamiatos:repurgauit:ſuppleuitq; receſo ſenatu:ſũmotis idigniſſimis:& honeſtiſſimo quoq; Italicoꝝ:ac
Prætori⁹ ꝓuincialiũ allecto. Allectus.i locũ idignioris electus. Prætorios.q ius geſtãdi ꝑtoria ornamẽta hñt.ꝑtorius ẽt dicebaŕ:q ꝑturã geſſerat ſicut q̃ſtorius:q Quæſturã. Quietẽ. uacationẽ a reb⁹ publicis. Noſtræ ambitioni.dignitatibus:quas nos ambire ſolemus. Prætulit.elegit.amplexus eſt. E municipio patauio.nata Patauii:q olim iter eius regiõis urbes excellebat.nã i eo cẽſi ſunt qngẽti equeſtris ordinis uiri:ãtiqs ãnis cẽtũ & uigiti militũ milia emiſiſſe cõſtat:quã uero ciuitas ipa:& uiroꝝ ꝓbitate:& artiũ bõitate floruerit:magnitudo:cũ aliaꝝ reꝝ:q̃ i urbẽ mittebãŕ:tũ uero pãnoꝝ:& ueſtimẽtoꝝ oĩfaria mercatura declarat. Mores.ſeueros:cui⁹ pudiciciã p trãſitũ Mat.cõmẽdat: eo uerſiculo ſis patauia l3: & Petũ Thraſeã Patauii gẽitũ uirũ ſeuerũ:& grauẽ fuiſſe ſcripſit Tacit⁹. Seueritatis exẽplũ. ſciſſima: quã aliæ
Exẽplũ ſeq̃nŕ i ſeueritate.exẽplũ ẽ:q ſeq̃mur:aut uitem⁹.ẽ.n.ipa res:quã imitamur: aut ſi ſors ita tulerit: euitam⁹.Põpei⁹ author.ſ3 de hoc alibi cõmodi⁹.P.Acili⁹.ãbiguũ an pŕ Acilii Glabriõis:quẽ collegã i cõſula-
Acilius Glabrio. tu Traião Domitiãus iterfecit authore Dione: q cũ feris pugnaret:re uera pp iuiſu3 robur:nã i albano
Iuue. leonẽ cõfecit:an ipſe Acili⁹ Glabrio:utrũq; notauit Iuue.ſatyra q̃rta.Proxim⁹ eiuſdẽ ꝓperabat Acilius
locus. æui Cũ iuuene idigno:quẽ mors rã ſæua maneret.Et dñi gladiis iã feſtinata. q̃q̃ iterpẽtes aliter ſentiãt: iiſdẽ ẽt tpibus Aciliũ Rufũ cõſulẽ deſignatũ Scds recitat:& Acilii Glabriõis ſub Antonino:& Seuero Iperatorib⁹ mẽinit Vlpiãus. Singulari:cui ſimilis nõ reperiaŕ. Domo.cognatiõe Aciliani. In tua.oia tibi placẽt. Aciliano.cõmendat a bonis aĩ:corpis:& fortunæ Acilianũ. Vigoris.robuſti ſpiritus.Curti-
Vigor. us libro nono uigor quoq;:q cõſtat ex ſpiritu:nõ deſtituerat uultũ. Induſtriæ.diligẽtis curæ. Verecundia.modeſtia. Honeſtiſſime pcurrit.cũ ſũmo honore pægit. Percurrit.añ ætatẽ admiſtrauit. Remiſit neceſſitatẽ ambiẽdi.abſoluit te a cura ambiẽdi trib⁹: & aicos ꝓ ſe cũ multis honorib⁹ ſuſct⁹ ſit.

Liberalis.libero hoīe digna:qualē decet īgenuũ. Senatorius decor.aſpectus uenuſtus: q̄lis cōuenit ſe
natori. Quæ.bona corpīs. Hoc.pulchritudo. Neſcio.dubitat an laudet Acilianũ a copia reꝝ. Am-
plas.facultates.ſatis cōſtat habuiſſe ſaltē quadrigenta ſextertia:qm̄ erat eques: ſed ſi diligētius cōſidera
mus Plinii ſcripta lōge plura dicēus Macrinũ poſſediſſe. Vos.q nō cenſũ ī marito: ſed uirtutes reſpici-
tis. Geneꝝ īproprie dixit:nō.n.Maurico:ſed Aruleno gener futurus erat Acilianus: ueꝝ qa Mauricus
natā fratris loco filiæ habuit:iō cũ Aruleno ſoceꝝ Mauricũ appellat. Publicos mores.conſueuiſſe oēs
īgenero quærere amplas facultates. ꝙ ſic
indignat̄ Iuue.Quis gener hic placuit cē-
ſu minor:atq; puellæ Sarcinulis īpar?quis
paup ſcribit̄ hæres? Quādo in cōſilio eſt
ædilibus?unde Oui.prio Faſtoruꝫ. In ꝑ-
cio ꝑcium nũc eſt:dat cēſus honores: Cē-
ſus amicicias:paup ubiq; iacet. Leges ci-
uitatis quæ uetabant quēq; ſedere ī quar-
todecio gradu : niſi habuiſſet cēſum qua-
drigentoꝝ miliũ:neq; iudices eſſe: niſi ea-
dē ſumma cenſerent̄:uel ſaltē ex conſtitu
tione diui Auguſti ducēta ſextertia poſſi-
derent:qui ducenarii iudices uocabant̄:ꝙ Ducenarii iudices
ducentũ miliũ cenſũ haberent:uñ hi de le
uioribus ſummus iudicabāt. ſenatoꝝ ue-
ro cēſus erat octingētoꝝ dimidio plus q̄
equitũ. quare legius apud Tacitũ multos
ob anguſtias familiares ordine ſenatorio
ſpōte ceſſiſſe:& motos:q remanēdo īpudē
tiā pauptati adiicerēt:ī quas leges Plinius
ſenior ſic inuectus. poſtq̄ ſenator cenſu le
gi cœptus:iudex fieri cēſu:magiſtratũ: du
cēq; nihil magiſ exornare q̄ cēſus: oēſq; a
maxio bono liberales dictæ artes in cōtra
riuꝫ cecidere.Cenſus. opes: quæ oī quoq;
luſtro a cēſorib⁹ recēſebāt̄:& examiabāt̄.
Hic calculus deligēdi.illa rō:& ſuffraga
tio plurimũ pōt ī electiōe.uel legat̄ ī deligēdis cōditōibus. De poſteris.nepotibus. Et his plibus:& ab
nepotibus:ac ꝓnepotibus.i.reſpectu deſcēdentiũ:uñ ꝑcipit Vlpianus maxīe neceſſariũ eē dotatas fœmi-
nas ad ſobolē ꝓcreādā:replendāq; liberis ciuitatē. Indulſiſſe amori meo.ſcripſiſſe de iuuene: quē amo:
plura q̄ eſſent. Supra extuliſſe.auxiſſe p amplificationē. Iſta.bona. Res.ueritas. epiſtola: quæ nudas
res tm̄ narrare conſueuit. Fide mea.integra:& incorrupta ut conſueui. Amantis eſt. officiũ amici eſt
amicum mediocriter commendare.

liberalis:mlto ſanguie: multo rubor̄ ſuffuſa: ē ī-
genua totius corpis pulchritudo:& qdā Senato
rius decor.q̄ ego nequaq̄ arbitror negligēda.De
bet.n.hoc caſtitati puellaꝝ q̄ſi ꝑmiũ dari.neſcio
an adiiciā eē patri eius amplas facultates. nā cũ
imaginor uos:qbus quęrius geneꝝ: ſilendũ de fa
cultatibus puto:cũ publicos mores:at ꝓ ēt leges
ciuitatis ītueor:quę uel īprimis cēſus hoium ſpe
ctādos arbitrant̄: ne id qdē ꝑtereundũ uidet̄: &
ſane de poſteris:& his plibus cogitāti: hic quoq;
ī cōditionibus deligēdis ponēdus ē calcls: tu for
taſſe putas me īdulſiſſe amori meo: ſupraq; iſta q̄
res patit̄ extuliſſe: at ego fide mea ſpōdeo futuꝝ
ut oīa lōge āpliora q̄ a me ꝑdicant̄ īuenias.Dili-
go qdē adoleſcentē ardētiſſime ſicut meret̄. Sed
hoc ipſũ amātis ē nō onerare eũ laudibus. Vale.

C.Plinius Septicio Claro.S.

HEus tu: ꝓmittis ad cœnā: nec uenis. Dr̄
ius? ad aſſē īpēdiũ reddes:nec id modicũ
Paratę erāt lactucę ſingulę:cochleę ter-

HEus.Septicius Clarus ꝓmiſerat ſe uenturũ ad cœnā:fidemq; feſellerat:Secundus itaq; enume Heus
rat paratos cibos:eũq; in ius dāni dati uocat. Heus. ſignificationē hēt ad intentionē : conſi-
derationēq; reuocātis. Dicit̄ ius.uel ſubtractũ ē ſi more ſuo:uel īterrogatiue ꝓnũciandũ.ſen
ſus eſt ſi ius reddit̄ dāni dati:cautũ.n.lege:ut dāni dati ſit actio. Ad aſſē īpendiũ reddes. ī ſo- Impendiũ
lidũ reſtitues īpenſam cœnæ. aſſem.n. ꝓ uniuerſa hæreditatis ſumma uſurpāt iuriſcōſulti:ſicut hic ꝓ to
ta cōuiuii expēſa uel ad aſſeꝫ minimā quāq; ꝑticulā. nā aſſem ꝓ minio ꝑcio poni auctor ē Catul.ſcribēs
Rumoreſq; ſenũ ſeuerioꝝ oēs unius æſtimemus aſſis & Virg.in Priapeis.Non aſſis faciunt. impendiuꝫ
ſecundum Varronē ſignificat pecuniā:quæ in fœnore ſorti accedit: hoc eſt uſurā īpſam ꝙ inter ſe iun-
gat utrunq;:fiatq; quaſi compendiũ:dicit̄ nō minus latine īpenſum a pendendo.Apuleius īpendio ꝓ eni Impenſũ
xe uſus eſt. Lactucæ ſingulæ.unicuiq; cōuiuæ una fuit lactuca appoſita: q̇ principio cibi parat̄: nō tm̄ Lactuca
ex cōſuetudine noſtra:ſed teſtimonio Martialis ad excitandũ ſtomachũ: ſicut apud antiquos eodē refe-
rēte ī fine cœnæ ad ſedandā ebrietatē:ē.n.frigida.ꝙ ēt Athenæus teſtat̄ aſſerēs lactucā ī pricipio cœnæ
nequaq̄ apponi ſolitā:quā a lacte dictā nemo ambigit. Cochleæ.hæc tanq̄ uilia ſpreuit Mat. hoc diſti Cochleæ
co.Dũ pinguis mihi turt̄ erit:lactuca ualebit.Et cochleas tibi habe:pdere nolo famē.ab Heſiodo φερέο
ικος dicit̄:ꝙ ſecũ domũ portet.Hāmonius παρατονοχλῶ ideſt circundo:uel a conuertendo chocle-
am dictā deducit eſt aũt id animalis:ꝙ uulgo limacha appellat̄.quod ſi quis mihi parum fidei adhibet:
legat Pliniũ hæc ſcribentē.cochleæ inquit aquatiles & terreſtes ſe domiciliis exerunt: biaq; ceu cornua
protendentes: contrahenteſq; oculis carent: ideoq; corniculis prætentant iter. eas ſaginari docet Cato:
& eum ſecutus Plinius: generaque multa uterq; recenſet. Oua bina.ſorbilia: hæc dabantur in cœnæ Oua

procœmio Horatio in ſermonibus dicente ſi collibuiſſet ab ouo Vſq; ad mala citaret.ſimiliter oua iuue nalis Perſico policetur.Naucratitas ſcribente Athenæo tradit in conuiuiis apponi ſolita bina oua : quæ
Alica in ſecunda menſa dari:ſicut leporem:& turdum cum mellitis apud eundem legimus. Alica cũ mulſo. præſtantiſſima fiebat Alica in Italia præcipue in parte Campaniæ:ſi Theophraſto credimus ex quodam genere ordei ſyluestris:ſicut ex eodem panis optimus fit: unde quidam apud homerum ζει ἀλφον inter pretatur zeam:ex qua alica conficiebatur:ferẽtem.tondebatur authore Plinio granũ eius in pila lignea: & excuſſis inde tunicis. iiſdem armamen tis nudata medulla concidebatur.tria ali cæ genera numerat.minimũ: ſecundariũ: grandiſſimum: quod apherema appellãt. dicta alica ab alendo ut Pompeius refert. mulſo uino eluebat : q Martialis tetigit dicens.Nos alicã:mulſum poterit tibi mit tere diues: Si tibi noluerit mittere diues: eme.illud adam genus placentæ ex melle:
Subitallum oleo & alica confieri ſubitallum nomine, authores ſunt Fe. & Athenæus.

> ne:oua bĩa:alica cũ mulſo & niue.Nã hãc quoq; cõputabis:imo hanc iprimis: quæ perit in fercu lo. oliuæ. bethicæ. cucurbitę ; bulbi. alia mille non mius lauta. Audiſſes comœdum: uel lecto rem: uel lyriſten. uel quæ mea liberalitas : oẽs. At tu apd neſcio quẽ oſtrea: uuluulas: echinos:

Nix Et niue:qua in potu: & ferculis refrigerandis ẽ uſa antiquitas. erãt.n. Romæ officinæ niuis reponendæ:cuius ſaporẽ paleis:qbus cuſtodiebat inquinabãt. in quã luxuriã diſti co Mar.inuehit.Nõ potare niuẽ:ſed aquã potare rigentẽ.De niue cõmenta eſt ĩgenioſa gula. ſed pluri bus Sene.li.quarto naturaliũ quæſtionũ:& Pli.ſenior libro decĩonono. eã Macro. ex authoritate Ariſt. ſcribit eſſe corporibus noxiã:non omittã Athenæũ tradere uinũ ex niue reddi frigidiſſimũ: & antiqua; græciã eam bibiſſe:atq; magno æſtu ab Alexandro ſeruatã. Computabis. numerabis inter impenſam
Oliuæ bethicæ cœnæ. Perit.liqueſcit reſoluitur in aquã poſita in cibis. Oliuæ. quæ inchoant & claudunt cœnã. au thor Mart. Bethicæ. hiſpanæ a flumine Bethi hiſpaniæ. pars Bethicæ maria proſpicit ad occidentem Atlanticũ:ad meridiem noſtrum.cõmendatas fuiſſe olim bethicas oliuas præter Plinii teſtimoniũ. Mar tialis libro duodecimo tradit amatũ ſcilicet Bethin a pallade ultimo epigrammate:cui initium. Bethis oliuifera crinẽ redimite corona.hodie etiã maiores ab Hiſpãia mittuntur oliuæ: aptiores eſui: ſed oleo ſcundũ Columellam inutiliores.quare non admitto legentes oliuæ:Betacei.ut duo ciborum genera in
Cucurbitæ telligant.legimus etiam beta loco bethicæ:quod eſt olus ſatis obuiũ. Cucurbitæ ſunt: & hæ non mi nus gratæ:& ſalubres in cibo:præcipue prius cauſis:& quo lõgiores tenuioreſq;:eo gratiores:& ob id ſa
Bulbus lubriores referente Plinio:quæ pendendo creuere. Bulbi.eorum radix optima:etiã cruda eſui.triaq; bul borũ genera quidã faciunt:Pli. plura: libenter eni utor eius teſtimonio in confirmandis: & declarandis filii ſcriptis.incitant multum Venerem teſte Martiale. Alia.fercula. Mille.innumera. Non minus.q̃ ptiora. Comœdum.comœdiæ actorem:nam comicus author eſt operis.ſic octauo ad Fuſcũ: poſt cœ nam inquit comœdus:aut lyriſtes:& ad Genitorem cũ lector:aut lyriſtes:aut comœdus inductus eſt:nã ſolebant in conuiuio romani audire pœma:qd Perſius notabiliter taxat:ne tam ſæpe Martialis noſtra;
Lyriſtes paginã impleat. Lyriſtes autem qui lyra ſcit:inſtrumẽtum ab antiquis receptum:ſicut tibiæ reiectũ. q etiã Athenæus cõprobat ex teſtimonio Nicoſtrati:& multis oſtẽdit Gellius libro.xviii. ubi explicar poſt edulia:& pocula adoleſcentes uoce canẽtes:& pſallentes:q poſtq̃ introducti ſunt. Anacreontis uerſus:& ſapphica:& elegos:& amatoria quædam dulcia cecinerũt:& Suidas aſſerit muſicã iteriiſſe:poſtq̃ ſympo ſia introiit. Quæ liberalitas eſt. Omnes.lectores:cantores.citharedos. Neſcio quem.ignobilem ui
Oſtrea rum:& contemnendũ. Oſtrea:horũ uiuaria primus in Lucrino iſtituit Sergius orata auariciæ: non lu xuriæ cauſa.creſcunt luna creſcente:deficiente uero minuunt.unde Lucr.ait.Luna alit oſtrea:multa eo rum genera tradit Athenæus:naſci in paludibus:fluminibus:mari: optĩa marina: ubi fluuius exonerat: ac græcorum antiquos oſtrea tm̃ dixiſſe:ſatis conſtat in numero unius fœminini generis: at i plurali neu
Vulua tri eſſe.celeberrĩa ſunt in lacu baiano ex diſtico Martialis:& circeis teſtimonio Horatii. Vuluulas. uul ua ex papillis porcarum:quam lege cenſoria interdictam fuiſſe meminit Pli. erat aũt eiecticia quæ fiebar enecto ptu:& ante tẽpus eiecto:melior ſane q̃ edito:hæc porcaria dicebat: unde Hipparchus apd Athe næũ uuluæ pulcher aſpectus eiecticiæ:ſed pulchrior eodẽ referente uulua primipara eiecticia:qđ etiam Martialis ſenſiſſe uidet.Te fortaſſe magis capiet de uirgie porca: Me materna graui de ſue uulua capit. inde Horatio ampla uulua placuit.græci μήτραν uocant ſuauiſſimã quippe carnẽ:quã cõdiri aceto: & iure ſecundũ Lynceum Athenæo ſcribẽte dicimus:ubi etiam legimus nõ omnes antiquos appoſuiſſe i
Echinus principio cœnæ uuluã:neq; aliud qd eorum q̃ tpe illius apponebant. Echinos.optimi:q iuſta Miſenũ ca piebant.Horatio authore:fuiſſe eorũ uſum in cibis Martialis aſſerit.Iſte licet digitos teſtudine pungat acuta:Cortice depoſito mollis echinus erit. ſunt his ſpinæ p pedibus: includunt.n. echinato calice. eſt & aliud genus. q echinometra appellat:cui ſpĩæ longiſſimæ:calices minimi:ſed plura de eorum generi bus Ariſt.libro quarto de animalibus: & Athenæus i ſuis libris. echinũ quidã dictũ putãt παρὰ τοῦ συνέχειν.a contrahendo ſeipſum in rotunditatẽ:nã in ulciſcendo ingruentẽ aduerſariũ reſtrictus ſpinarum

circumferentiam obiicit ueluti munimentū.aut ꝙ habeat carnes ſpinis cōtectas:uel per contrariū:ꝙ nō poſſit tāgi ꝓp ſpinas.enimuero echinus apud Athenæum pro genere placētæ ſumitur authoritate Lyncei ſamii: & pro uentre bouis apud Suidā. Hammonius uentrē tantū ſignificare ſcripſit: apud quem lege plura de Echini ſignificātia. Gaditana.cantica.geſticulatiōes: qbus puellæ gaditanæ plurimū præſtabant:uñ Martialis libro.v.ubi Torānio conuiuiū parat:pollicet̃ nō ſe introductuꝶ illas.Nec de gadibus impro bis puellæ Vibrabunt ſine fine prurientes Laſciuos docili tremore lumbos:& in diſticis commēdans puellæ gaditanæ titillationes: & motus. Tā tremulum criſſat:tam blādum prurit:ut ipſum Maſturbatorem redderet Hyppolitū. ac alibi iterdū pariter & luue. Scilicet expectas. ut gaditana canoro incipiat prurire choro.eſt.n.pulchra exaggeratio ad finē clauſulæ ſeruata neq; me pręterit paſſim legi echinos gaditāos : utpote q apđ Gades Hiſpāiæ ꝓcipui naſcerēt. Nō dico q̄s.puto latēter inuere uelle ſibi pari cœnā a Septitio:cū iā dixerit ad aſſem impendiū reddes. Dure.iurbane. Inuidiſti. ſenſus eſt male feciſti:q utrunq; tanta lætitia priuaueris:q̄ fūcti eſſem⁹: ſi ueniſſes. Apparatius. Lautius.ſumptuoſi⁹. Nuſq̄ hilarius.iucūdius cœnaɼ poteſiq̄ apđ me. Te aliis excuſaueris.cū expert⁹ fueris: q̄ ſuaue ſit cœnaɼ apud me:niſi ab aliis inuitatus cauſam aliquā inueneris:ut cœnare poſſis apus nos:cōcedo:ut ſp cāṁ afferas mihi quare non ueneris:perinde ac ſi diceret:cum captus fueris urbanitate meæ cœnæ: facile omnibus aliis repulſam dabis:ut ſis mecū:ꝙ niſi feceris:uolo ſemper admittere tuam excuſationem. Mihi.apud me.ſic Ouidius de Triſtibus Excuſem ne te ſemper amice mihi. — Gadita na puella

gaditana maluiſti: dabis pœnas:nō dico q̄s.dure feciſti.Inuidiſti neſcio an tibi:certe mihi:ſ; tñ & tibi.Quātū nos luſiſſem⁹:riſiſſem⁹:ſtuduiſſem⁹: potes appatius cœnare apđ mltos: nuſq̄ hilari⁹: ſimplicius:icautius:inſūma expire:niſi poſtea te aliis potius excuſaueris:mihi ſemper excuſa.

C.Plinius.Euritio.S.

AMabā Pōpeium Saturninū (hunc dico noſtrū) laudabamq; eius ingenium:etiā anteq̄ ſcirē:q̄ uariū:q̄ flexibile:q̄ multiplex eēt: nunc uero totū me tenēt: hēt: poſſidetq;: audiui quaſdam cauſas agentem acriter & ardenter:nec mius polite & oṙate:ſiue meditata:ſiue ſubita ꝓferret.Adſūt acutę:crebręq; ſnię:grauis & đcora

AMabā. Erutiū Claꝶ hortat̃ legere Pompeii Saturnini ſcripta:cuius acumē in cauſis agendis: & ſplēdorē in hiſtoriis more ſuo.i.amiciſſime cōmēdat.uerſuū leporē admirat̃: & eplās uxoris eius uetuſtatē redolētes exoſculatur.Erutius:ſiue Eurutius(ſic.n.apđ uarios authores ſcriptum inuenio)uir ſanctus:antiquus:diſertus patronus:& conſtans:morū:litterarumq; ueteꝶ ſtudioſiſſimus præfecturā urbis geſſit:bis conſul fuit:ſub altero eius conſulatu naſcitur Seuerus:qui poſtea iperauit:ambiguū:an is fuerit:quē multo poſt tēpore interfecit idem Seuerus ob crudelitatē: cum tñ uideri uellet clæmētiſſimus:an eius filius:ſicut haud dubie cōſtat ipſum fuiſſe:ad quē Iulianus libro .i.ff.refert diuū Antoninū ſcripſiſſe q̄q̄ ibi pro Euritio Claro corrupte legatur Euriptio Claro: ut i illis libris multa priſcoꝶ nomina ſunt inuerſa.hæc collecta ex Spartiano:Gellio:& ipo Secūdo.Nrum.ſic in ſeptimo ad priſcū nrm appellat:ex qbus adducor alios fuiſſe Pōpeios Saturninos iiſdē tꝑibus. Voluſiū Saturninū urbis ꝓfectū:q nonageſimū exceſſerat annū oium:quos i cōſulatu ſniam rogauerat ſupſtitē: noiat Pli.ſenior. Variū cognitōe:& facultate diuerſaꝶ diſciplinaꝶ. Flexibile.facile ad alia trāſit.Multiplex.fertile.multaꝶ reꝶ capax.poſſidet.ꝙ maius eſt:q̄ tenet:& hēt. Cauſas agentē.fuit.n.cauſidic⁹ ſūmus.Acriter.cū acrimonia:& uehemētia:q̄ potiſſimū cōuenit iudicialibus cauſis.ardēter.cū calore:& icitatiōe corpis.ut ſolet fieri in cōtētōe. Polite.eloquēter. Meditata ꝓferret.ex tpe ageret.Aptæ.Cōuenientes materiæ:legit̃ ēt acutæ. Crebræq; ſniæ.ſnia uarie apud oratores accipit̃:cū.ſ.ex ſcripto:& ſnia naſcit̃ cōtrouerſia:ubi uidet̃ ſcriptoris uolūtas cōſcripto diſſentire:de qua ſane nō loqt̃ Cæcili⁹: ſicut nec de qua Fabius.ſnia eſt decretū quoddā:atq; ꝓceptū:qđ de reo.i.de iudicio quæri poteſt.ſunt:& ſniæ trāſlatiuæ: quas proprie ſnias dicimus:q̄ nihil habent cū ipſa cōtrouerſia implicitum:ſed ſatis apte alio trāſferunt̃:ſi Senecæ credimus:tāq̄ de fortuna:de crudelitate:de ſæculo.de deliciis dicuntur.hoc gen⁹ ſententiaꝶ Porcius Latro ſuppellectilē uocabat.&.M.T.ſentētia inquit eſt oratio ſumpta de uita:quæ aut qđ ſit.aut qđ eſſe oporteat in uita breuiter oſtendit hoc modo.liber is eſt exiſtimandus:qui nulli turpitudini ſeruit:uñ idē de ꝓfecto oratore.nihil eſt aliđ pulchre & oratorie dicere:niſi optimis ſentētiis. uerbiſq; lectiſſimis dicere:& nec ſnia ulla eſt:quæ fructū oratori ferat.niſi apte expoſita:atq; abſolute:has igitur Secūdus itellexit.ſed cū dicit crebræ a ꝓceptis Ciceronis diſceſſit:qui in rhetoricis iubet ſnlas interponi raro:ut rei actores:nō uiuendi præceptores uideāur eſſe. Grauis.plena nō fluxa.nō uulgaris: cōparatur hoc maxie p accuſatiuos. Decora.ſplēdida.apta rebus grauibus:eſt.n.componēdū quomō pronunciādū:nā cōpoſitione uelut amentis quibuſdam:neruis ue intendi:& concitari ſententiæ uidentur:ideo eruditiſſimo cuiq; perſuaſum eſt ualere eā quā plurimū nō ad delectationē modo:ſed ēt ad motū aīorum

Euritius Clarus

Sniæ

cōſtructío:ſonátía uerba & antíq̄. Oía hæc míre placēt:cū ípetu quodā & fulmíe puchūť: placēt ſi retractenť: ſentíes qđ ego cū orōnes eíus ī manus ſumpſerís:quas facile cuílíbet ueterū: quoꝝ ē Aemulus:cōparabís. Idem tñ ī hiſtoría tíbí magís ſatíſfacíet uel breuítate:uel luce:uel ſuauítate:uel ſplēdore:ēt & ſublímítate narrādí. nā ī cōcíoníbus eadē quæ ín oratíoníbus uís eſt: præſſíor tamen:& círcunſcríptíor:& adductíor. Prætera facít uerſus q̄les Catullus meus aut Caluus: quantum íllís leporís dulcedínís: amarítudínís: amorís íſerít: quoſdā Sane ſed data opa mollíuſculos leuíuſculoſqꝫ duríuſculos quoſdā: & hoc

Cōſtructio.cōpoſitio:ordo uerboꝝ:nā ſunt uerba uerbis q̄ſi coagmētāda. Sonātia uerba:& ātiq̄.ī oratore debēt eē uerba ꝓpria:ſonātia:antiqua:nō īſolētia:nō ſordida:nō audaciꝰ trāſlata:nō poetica licētia ſumpta:nō inaudita. Antiqua.latina:nō pegrina neqꝫ tñ obſoleta uetuſtate.ī uerbis ītuēda ē elocutio: in rebus inuētio:in utraqꝫ collocatio. Flumine.magis placet fulmine ex antiquo codice.ad hæc paulo poſt Periclē laudat oratorē:ꝙ fulguraret:tonaret:totāqꝫ græciā cōuolueret q̄q̄ nō icōueniēter legeť flumie.i.copia pp ſequētia. Si retractēť.ſi ſupuacua amputēť:ſi meditata ꝓferāť. Sēties qđ ego.eris eius ſententiæ:cuius ſum ego de orōnibus Saturnini. Aemulus.par ī dicendo. antiquarius ſine uitio.

Historia. In hiſtoria.ſcribēda. Magis.q̄ ī orōnibus. Breuitate. hiſtoria Victorino ꝓcipiēte breuis eſſe debet: qđ qdē Taciꝰ obſeruauit:niſi electa:& ad exēplū ꝑtinētia tradēs. Luce.ut ſit apta:ſit āt lucida:ſi cauſas ob q̄s mirabilia: ꝓterqꝫ opinionē publicā opa ꝑfecta ſunt:explicuerimus.

Suaue. Suauitate.q̄ fit ſi uerbis liberioribꝰ: & remotioribus figuris narrādi tædiū uitabimꝰ.ſuauitatē magis q̄ dulcedinē cōmendat Macrobiꝰ.nā oē qđ dulce ē cito faciať nec diuturnā deſiderii ſui fidē tenere: ſed in locū ſacietatis ſuccedere horrorē. uinū cū iſantia eē dulce cū pubertate ſuaue:uñ Homerꝰ mel dulce: & uinū ſuaue uocat. hāc igitur ſuauitatē ꝑtinere ad hiſtoricū cōfirmat.M.Tullius Xenophōtis ore muſas eē locutas exiſtimās. Splēdore elegātia:& Fabius ī Liuio iucunditatē:& cādorē ꝓbat: Narrādi ſublimitate ꝓ̄ſtantia.elatū.n.abunde ſpiritū:ac audaces ſentētias miramur ī Tacito:ſicut bellicū canorē in Thucydide auctore Cicerone:

Concio. Cōcionibus:q̄bus utunť hiſtorici.cōcio aūt idē ſignificat:ꝙ apud græcos ἀγορὰ locus ē:in quē populus cōuenit ad audiendū.ipſa multitudinis cōgregatio: & orō.ſtilus ingt eſt in cōcionibus par orōnibus. Preſſior.demiſſior:ſtrictior:ut poſcit locus. Circūſcriptior.breuior. Adductior.cōpendioſior:non enim latius euagatur:neqꝫ digreſſionibus gaudet. Catullus meus. ſcio in aliquibus exemplaribꝰ nō legi meus.ſed ſane legať:& dicamus meū uocaſſe: ꝙ eius hendecaſyllabo caperetur:an ſicut paulo ante Brixiā ſuā appellauit tanq̄ ī regiōe trāſpadana ī q̄ Comū:ſic Catullū ſuū: ꝙ patriā Veronā hēat.in eo laudať maxie ſuauis litterarū appellatio:fuit.n.poetarū mundiſſimus:& elegantiſſimus:plurimū leporis: & grāæ ſcribēdo adeptus.

Caluus. Caluus.C. Licinius Caluus: q ī adoleſcētia exceſſit eruditior Curiōe:tū ēt accuratiꝰ quoddā dicēdi:& exq̄ſitius attulit genus:ꝙ q̄q̄ ſciēter elegāterqꝫ tractabar:nimiū tñ inquitēs ī ſe:atqꝫ ipſe ſeſe obſeruās:metuēſqꝫ ne uitioſum colligeret:ēt uerū ſanguinē deꝑdit:atqꝫ eius orō nimia religione attenuata doctis:& attēte audiētibus erat illuſtris:a multitudine aūt: & a foro:cui nata eloquētia ē:deuorabať:& ꝓter Ciceronis uerba Tacitus de Caluo loquēs qđ opus inquit eſſet oratori intellexit:ſed ingeniū:& uires ei defuerūt:ī dicendo nimiū aſtrictus: &.M.Tullio ī epiſtolis uiſus ē tenuis:& exanguis:cū quo tradit eū Seneca habuiſſe iniquiſſimā litē de pricipatu eloquētiæ:quare Fabius memorat inueniſſe:q Caluū ꝓ̄ferēt oībus oratoribꝰ:& q cōtra crederēt: ſed ſanctā: & breuē orōnē:& caſtigatā in eo fuiſſe:& frequēter uehementē:imitatorēqꝫ atticorū.compoſitionē eius in actionibus ad exēplū Demoſthenis rigere:nihil in illa placidū:nihil lene:oīa excitata: & fluctuātia: uſqꝫ eo uiolentus accuſator:& cōcitatus fuit:ut ī media actiōe eius ſurgeret Vatinius reus:& exclamaret:rogo uos iudices:nunqd ſi iſte diſertus ē: iō me damnari oportet?uiſa ī quiete uenerea ſpōte naturæ erūpentia uſqꝫ ī morbi gēus laminis plumbeis cohibuiſſe tradiť: uireſqꝫ corpis ſtudiorū labore cuſtodiſſe. author Pli.luſiſſe epigrāmata multi teſtanť:ꝓter unū:& uiginti orōnū libros. Trāquillus ī Cæſarē notiſſimos uerſus emiſiſſe.Bithinia qcqd:& pædicator Cæſaris unq̄ habuit:& pedianus ſcripſiſſe hēdecaſyllabū elegātiſſime ī Curiū notiſſimū aleatorē:& Ouidiꝰ illis uerſibꝰ.Par fuit exigui:ſimiliſqꝫ licētia Calui:Detexit uariis q ſua furta modis:ipſe ꝓterea Secūdus libro quīto:& Catullus Calui facetias: & iocos carmine perſequiť.Quintiliā amicā ex teſtimonio Propertii adamauit. memini ēt legiſſe Bibaculū pro Caluo ī quibuſdā codicibus:quē ſcimus Iamborū acerbū poetā fuiſſe. Leporis:grāæ:uenuſtatis. Amaritudinis.notādo uitia:& infelices cāus ſcribēdo. Inſerit illis.uariat ſuos uerſiculos diſtinctione multarū rerū. Data opa.ſpōte:ex īduſtria:nō caſu:& natura cogēte. Molliuſculos.amabiliores. Leuiuſculos.ludit de re ludicra:& inani:ut ſit ſēſus quoſdā uerſus facit laſciuiores:nōnullos minoris ſucci: alios aſpiores:ſicut Catullus:& Caluꝰ ſuos libellos uariarūt:q̄ ſniam uť Martialis hoc diſtico cōprobaſſe.Sūt bōa:ſūt q̄dā mediocria:ſunt mala plura Quæ legis:hic aliter nō fit Auite liber. Duriuſculos quoſdā.

uerſus facit. Quaſi Catullus. ad imitationẽ Catulli: quẽ Pli. ĩ ꝑfatiõe naturalis hiſtoriæ aſſerit cõpoſuiſſe Catullus
uerſus duriuſculos: q̃ natura carmis patereẽ in prio hẽdecaſyllabi pede iambo uſus. ille. n. iqt ꝑmutatis durior
prioribus ſyllabis duriuſculũ ſe fecit: q̃ uolebat exiſtimari a Verãniis ſuis: & Fabullis uerũ Terẽtian⁹ te
ſtaẽ iãbũ & trochæũ in prio hẽdecaſyllabi pede recte poni uel qa ĩ Catullo nõ ſp carmẽ bñ fluit: nři tñ
hic Secũdũ repħẽdũt: qđ duriuſculos uerſus notet illũ ſcripſiſſe: cõtẽdũtq; molles eẽ: ꝙ nos nõ negamus
ſubide: ꝓſertim in reb⁹. ĩterdũ tñ & ĩ uerbis. Vxoris. ſuæ. Metro ſolutũ. ſi redigãẽ in ꝓſam: & legib⁹

quaſi Catullus aut: Caluus. Legit mihi nuꝑ epiſtolaſ: q̃s uxoris eẽ dicebat. Plautũ: uel Terẽ. metro ſolutũ legi credidi: q̃ ſiue uxoris ſunt: ut affirmat: ſiue ipſius: ut negat: parigl̃ia dignus: q̃ aut illa cõponat: aut uxorẽ: quã uirginẽ accepit tã doctã: politãq; reddiderit. Eſt ergo mecũ ꝑ diẽ totũ eũdẽ añq̃ ſcribã: eũdẽ cũ ſcripſi: eũdẽ ẽt cũ remittor ñ tãq̃ eũdẽ lego: qđ te quoq; ut facias: & hortor: & moneo. neq;. n. debet opibus eius obeſſe: qđ uiuit: at ſi itet eos: quos nũq̃ uidimus: floruiſſet: nõ ſolũ libros eius: uerũetiã imagines reqreremus: eiuſdẽ nũc honot pñtis: & gr̃a quaſi ſacietate lãgueſcit. At hoc prauũ malignũq; nõ admirari hominẽ admiratione digniſſimum: qa uidere: alloqui: audire: complecti: nec laudare tantum: uerumetiam amare contingit. Vale.

C. Plinius Ticiano. S.

EſSt adhuc curæ hoĩb⁹ fides: & offm̃. Sũt q defũctoꝝ quoq; amicos agãt. Titini⁹ ex ære inter ſuas: & ſuorum coluiſſe.

metri liberẽẽ: an ꝙ hi duo comici Priſcia. & Rufino authorib⁹ ĩ effuſũ licẽtiæ ſpaciũ dilatauere metꝝ: & Terẽ. uſq; ad imaginẽ ꝓſæ oſonis reſoluerit: & cõmiuerit. uideẽ ãt imitatio Tulliana: apđ quẽ ſcriptũ de oratoẽ ꝑfecto ẽ. eqdẽ cũ audio ſocꝝ meã Lelliã: ſic audio: ut Plau. mihi: aut Ne. uidear audire. Illa. tã admirãda. Politã. limatã. ꝑfectã: oẽs. n. ꝑfectiões antiq politiones dicebãt. Eſt mecum. ſp Saturnini ſcripta. ĩ manib⁹ teneo. Remittor. recreor. Nõ tãq̃ eundẽ. ſp. n. aliqd noui in illo inuenio. Quod uiuit. nã uiuẽtes ſcriptores comitaẽ inuidia. Martia. Eſſe qđ hoc dicã: uiuis qđ fama negaẽ? Et ſua ꝙ rarus tpa lector amat? Hi ſunt inuidiæ nimirũ Regule mores: Præferat ãtiquos: ſp ut illa nouis. Quos nũq̃ uidius. q añ ætatẽ noſtrã fuerũt. Imagines: picturas ſimiles uiuẽti Saturnino: ſcriptoꝝ. n. imagines inuẽtore Aſinio Polliõe ſolebãt ĩ bibliothecis locaẽ: & q̇ ñ erãt fingebãẽ: piebãtq; deſideria traditi uult⁹: quo maius nullũ erat felicitatis ſpecimen: q̃: ſp oẽs ſciẽ cupere: q̃lis fuerit aliqs: hæc Pli. at. M. T. de ꝑfecto oratore teſtaẽ Brutũ imaginẽ Demoſthenis

Politus

Imagiẽs ſcriptoꝝ

Præſentis. uiuentis. Langueſcit. decreſcit. uilet.

EſSt adhuc. Varia exemplaria diuerſimode ad quem ſcripta ſit epiſtola oſtendunt: quædã lcciano: alia Riciano: nonnulla Cithiano: aliqua Titiano. magis approbo Titiano miſſam: cuius Titianus
nominis crebra fit mentio ab hiſtoricis: qui res illorum tempoꝝ monumẽtis mandarunt: ut
omittã Tacitũ: & Tranquillũ Lucianus: & ſpartianus Titiani meminere. nã Atiliũ Titianum:
ut cõſciũ tyrannidis Adrianus: & argui paſſus eſt: & ꝓſcribi: quem olim ꝑfectum: & tutorẽ ſuũ: cum potẽtiam eius ferre non poſſet: niſus eſt obtruncare: ſed reuocatus inuidia quattuor cõſulariũ occiſorum
a ſe: coactũ ſucceſſorẽ petere magiſtratu priuauit: is poſtea ſub Antonio Pio ſenatu punicte tyrãnidis affectatæ reus cõcidit. ad eundẽ libro octauo ſcribit Cæcilius: hic uero cõmẽdat. Titinniũ Capitonẽ: ꝙ cõ
ſenſu ĩpatoris. L. Syllano ſtatuã poſuerit: & claroꝝ uiroꝝ imagines domi habeat. Titinnii Capitõis bis Titinni⁹
factã memoriã apud Pli. inuenies: & Lactantius rerum diuinaꝝ tradit Titinniũ Capitonẽ ſcripſiſſe ſpe- Capito.
ctaculorum libros: Luciũ Capitonẽ hiſtoricũ Suidas refert. Fides & officium. ex fide procedit officiũ:
dictum authore donato quaſi efficiũ ab efficiendo. eo ꝙ quæritur: quid eẽ cere in eo unum quẽq; cõueniat pro conditione perſonarum: dicimus. n. ſeruum officium ſuum facere: quãdo bene ſeruit domino: Officiũ
& officium oratoris eſt dicere appoſite ad perſuaſionẽ. de officiorum ordine libro quinto cap. xiii. Gelli⁹
multa diſerit: & Seneca de beneficiis non ſatis probare uidetur illorum ſententiã: qui ita diſtingunt: q̇dam beneficia eſſe: quædam officia quædam miniſteria: beneficium eſſe: ꝙ alienus det. alienus autem ẽ: Bñficiũ
qui potuit ſine reprehenſione cedere: officium eſſe filii. uxoris: & earum perſonarum: quas neceſſitudo
ſuſcitat: & ferre opem iubet: miniſterium eſſe ſerui: quem conditio ſua eo loco poſuit: ut nihil eoꝝ: quæ
præſtet imputet ſuperiori. Aſconius officium ad uirtutem pertinere memorat: ꝙ ſane conuenit huic loco. Seneca aliquando utitur officio pro magiſtratu. ſexageſimus inquit annus ab officio me dimittet:
hinc Apuleius officialem deduxit pro eo: qui magiſtratum gereret uel potius ꝓ lictore: & Treuelli⁹ Pollio palatina officia: ac Lãpridius in aĩo habuit oĩbus officiis genus ueſtium proprium dare: dixerũt: in ea
ſignificatiõe: qua nũc uulgo utimur: uñ Apuleius modo officia feralia: modo inferalia dicit: quæ ĩferis:
ac mortuis fiunt. Agant amicos defunctorum. ſc agant amicos in defunctos ideſt ſeruent amiciciam
etiam in mortuos. in re non diſpari laudatur Melior: ꝙ Bleſum amicum etiam poſt uitam coleret.

Imperatore. Traiano:ſcripſit.n.ſuas ep̄las ſub eo Cæcilius.q̄q̄ iterdū de rebus Domitiāi loquať: ſed tāq̄
Syllanus de p̄teritis.L.Syllani.duos.L.Syllanos uiros claros tradūt hiſtorici:alterū inſigné triūphalibus ornamen
tis:& gladiatorū muneris magnificētia uulgo acceptū:& Octauiæ ſponſum Claudius ſtimulāte Agrip-
pina abdicare p̄tura an̄ quartū calendas Ianuarias:moriq; initio anni die nuptiarū Agrippinæ coegit:
alterū eximia nobilitate:diſciplinaq;.C.Caſſii:apud qué educatꝰ erat:ad oēm claritudiné ſublatū Nero
ſenatu mouit:ac municipio Apuliæ:cui nomen eſt Bariū:clauſū Cēturio iuſſu īpatoris tāq̄ in pugna:q̄q̄
inermé obnitété cōfecit.húc igiť potiꝰ i-
telligo:cui potuit cū Titinio-Capitōe fuiſ-
ſe amicicia. In hoc.in amicis defūctis ex
ornādis. Alioꝝ honoribꝰ.cōferendo ho
nores in alios,neq;.n.minus decorū eſt da
re magiſtratus:q̄ gerere. Eſt in uſu Capi
toni.cōſueuit.Capito. Vbi pōt q̄uis loco
publico tyrānicidaꝝ ſtatuas ponere nō li-
cet,eas tn̄ in priuato.hoc ē domi. ubi pōt.
hēt qa difficulter īueniebanť.ná.C. illa ro
máoꝝ fax ſtatuas uiroꝝ illuſtriū ab Aug.
in Martiú cápū collatas ita ſubuertit:atq;
diſiecit:ut reſtitui ſaluis titulis non ualue
rint:& legimus Caſſiū dánatū:q; Caſſii ef-
Bruti. figié domi haberet. Brutoꝝ. ſcio mł'tos
Brutos fuiſſe:ſ; hic p̄cipue ītelligi.L. Bru
tū:q Tarquiniis expulſis libertaté romāis
aſſeruit:ité.L.Brutū plebeiū:cuius cōſilio
populus tribunos pl.a p̄ribus impetrauit.
ité.D.&.M.Brutos inter principes cōiura-
Caſſii toꝝ ī nec ē Cæſaris dictatoris. Caſſioꝝ.
nobis occurrit agmen Caſſioꝝ: tū; rebus
bellicis:tū doctrina:& iuriſſcientia p̄ſtan-
tiū:ſed hoc loco tyrānoꝝ iterfectores au-
diendos imprimis opinor.qualis.C. Caſſiꝰ
Iulii Cæſaris:& Caſſius Cherea Caligulæ
interfectores:de quibus locutꝰ eſt Iuuena.
ſatyra q̄nta Brutoꝝ:& Caſſii natalibus:le
gimus apud Tranqui.quendá hiſtoricū ultimos romanoꝝ appellaſſe Brutū:& Caſſiū:& Athenienſes de
creuiſſe ſtatuas æreas Bruto:& Caſſio tanq̄ libertatis ꝓpugnatoribus iuxta Harmodium:& Ariſtogito
na.latenter aūt indicat Secundus Capitoné fuiſſe libertatis amatoré:qui hos coleret:ſicut Iuue. Thraſeā:
& Heluidiū. Catonū.Cenſorini:& Vticenſis . fuerunt & alii plures:ſed obſcuriores Catones:quos Gelli
us lib.duodecimo ſigillatim enumerat. Egregiis carminibus.Capitoné poetā citat Athenæus:ſed Ale-
xandrinū fuiſſe meminit. Redditus.uel cōpoſitū ꝓ ſimplici uſurpauit.uel reſtitutus:cu; olim ſtatua ei
fuiſſet data:ſed poſtea diſiecta. Proſpexit cauit.cōſuluit. Suæ.ut per hoc & ipſe Capito eſſet immor-
Statuas talis. Statuá in foro populi ro.hr̄e.prius effiges hoīum non ſolebát exprimi:niſi aliqua illuſtri cā:ex mē
poni. bris ipſoꝝ ſimilitudine expreſſa:excepta deinde res a toto orbe terraꝝ humaniſſima ambitione & iá fo-
ri ornamētū ſtatuæ eſſe cœperunt:prorogariq; memoria hoīum & honores legi:& baſibus īſcribi:mox
foꝝ:& in domibus priuatis factū:atq; in atriis.honos clientū inſtituit ſic colere parentes.

Capito ab īperatore noſtro impetrauit: ut ſibi li
ceret ſtatuam.L.Sillani in foro ponere:pulchꝝ:
& magna laude dignum amicicia pricipis in hoc
uti:quantumq; gratia ualeas aliorum honoribuſ
experiri.Eſt omnino Capitoni i uſu claros uiros
colere.miꝝ eſt q̄ religione:quo ſtudio imagines
Brutoꝝ:Caſſiorū:Catonū domi:ubi poteſt:ha-
beat:idē clariſſimi cuiuſq; uitam egregiis carmi
nibus exornat.Scias ipſum plurimis uirtutibus
abundare:qui alienas ſic amat. Redditus eſt.L.
Sillano debitus honor:cuius immortalitati Ca-
pito proſpexit pariter:& ſuæ:neque enim magis
decoꝝ & inſigne eſt ſtatuam in foro populi Ro-
mani habere:q̄ ponere. Vale.

C.Plinius Suetonio Tranquillo.S.

Cribis te perterritum ſomnio: uereri
ne quid aduerſi in actione patiaris: ro-
gas ut dilationem petá:& paucos dies:
Certe proximū excuſem. difficile eſt:
ſed experiar καὶ γάρ τ᾽ ὄναρ ἐκ Διός ἐστι refert tamé

Cribis.Deterritū Tranquillū:ne quá acturus erat in ſenatu cám:diceret: exemplo ſui monet
Suetoniꝰ agendá:q; ſi uereť:ſalté polliceť operá ſuá:ut in aliud tp̄s tráſferať.Suetonius Tráquillus ſcri
Tráqui. ptor hiſtoriæ emendatiſſimus:& candidiſſimus ſub Adriáo epiſtolaꝝ magiſter fuit:uir Secū-
di iudicio ꝓbiſſimus:honeſtiſſimus:eruditiſſimus:que; ob moꝝ elegantiam:& ſtudia incōtu-
bernium ſuum aſſumpſit:& ardenter dilexit.cui:cum paꝝ felix in prole eſſet ius trium natorum ab im-
peratore Traiano impetrauit.in ſumma ſicut Tacitum Secundus:ita Tranquillus Secundum ſuſpexit:&
magiſtro uſus eſt. In actione.in cauſa quá acturus es. Dilationem.aliud tempus agendi. Certe.haud
dubie.ſaltem. Proximum.craſtinum. Excuſem.honeſta cauſa impetrem. Difficile eſt. obtinere dila-
tionem.καὶ γάρ τ᾽ ὄναρ ἐκ Διός ἐστι.i.quamuis enim hoc ſomnium ex Ioue ſit.ita enim ſcripſerat Trá
quillus Secundo.eſt autem ex principio Iliados:ubi Achilles inſtinctu Palladis concionem habet apud
græcos.nam quæ uera ſunt ſomnia:ea fieri ab Ioue creduntur: quod teſtatur Seruius libro ſexto Aenei
dos idem carmen homericum allegans:& Macrobius. ὄνειρον. ſomnium interpretatur: q; tegit figu-
ris: & uelat ambagibus non niſi interpretatione intelligendam ſignificationem rei: quæ demonſtratur:

eiuſq; ſpecies quinq;. Euētura.uera ſomnia. Meū.ꝙ olim mihi occurrit ne.ſ.agerē:& tamen ægi pro‑ſpere:ſequentia melius declarabunt. Quod times.quo ſomnio deterreris. Egregiā.cū uictoria:& laude. Iulii Paſtoris.i cōſpectu Iulii Paſtoris teſtať Seneca.C.Cæſarē filiū eius occidiſſe:apud quem ēt fit mentio Paſtoris declamatoris.crediderim Cæciliū ſenſiſſe Paſtorē:ad quem libro nono ſcripſit Martia. Paſtor

Socrus mea.Pompeia Celerrima. Quieſcēti.dormiēti. Adoleſcētulus adhuc.nā undeuiceſimo.ætatis anno dicere in foro cœpit. In q̄druplici iudicio.in centūuirali iudicio.alibi hic locus declarať:quadruplici inqt iudicio:bona paterna repetebat:ſedebant iudices centuȝ:& octoginta (tot.n.quattuor conſiliis conſcribuntur): nā de una re in baſilica Iulia fiebant quattuor iudicia apud totidem tribunalia:& lib.iiii.cū apud centūuiros in quadruplici iudicio dixiſſem.uñ Fabius Trachalli oratoris uocē commēdās duodecimo lib.certe ſcribit cum in baſilica Iulia diceret Trachallus primo tribunali:quattuor aūt iudicia:ut moris eſt:cogerentur: auditū eū: & intellectum:& laudatum quoq; ex q̄ttuor tribunalibus memini.dicta ſunt centumuiralia iudicia a centumuiris ſecūdū Feſtum:nam cum eſſent Romæ triginta: & quinq; tribus:terni ex ſingulis tribubus ſunt electi:& licet quinq; amplius fuerint: tamen quo facilius nominarentur centūuiri ſunt appellati:dein procedēte tempore auctiuſq; ad centuȝ octoginta: ſeruata ſemp priori appellatiōe. Martialis. Dum centum ſtudet auribus uirorum de Secundo ſcribens:Ouidius de triſtibus. Nec mala commiſſa eſt nobis fortuna reoȝ. Vſq; decem decies inſpiciēda uiris.poſtea a Veſpaſiano electi:qui iudicia centumuiralia: quibus peragendis uix ſuffectura legatorum ætas uidebatur:extra ordinem diiudicarent:redigerentq; ad breuiſſimum numerum.fuerunt inſtitutæ centumuirales cauſæ.a Cor Sylla Carbone oratore agente admodum iuuene:authores ſunt.Marcus Tollius:& Pomponius. Cæſaris.Domitiani. Centum uiri

euentura ſoleas:an cōtraria ſomniare.mihi reputanti ſomnium meum:iſtud:quod times tu: egregiam actionem portendere uidetur.Suſceperam cauſam Iulii Paſtoris: cum mihi quieſcenti uiſa eſt ſocrus mea aduoluta genibus:ne agerem: obſecrare:& erā acturus adoleſcentulus adhuc: etiam in quadruplici iudicio:eram contra potentiſſimos ciuitatis: atque etiam Cæſaris amicos: quæ ſingula mihi excutere mentem poſt tam triſte ſomnium poterant:ægi tamen λογισάμενος Illd. εἷς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρας. Nā mihi patria: ſiqd carius patria:fides uidebatur. proſpere ceſſit:atque ideo illa actio mihi aures hominum: illa ianuam famæ patefecit. proinde diſpice: an tu quoque ſub hoc exemplo ſomnium iſtud in bonum uertas: aut ſi tutius putas illd cautiſſimi cuiuſq; præceptum:quod dubites ne feceris: idipſum reſcribe: aliquam ego Stropham inueniam: agamque cauſam tuam:ut ipſam agere tu: cum uoles: poſſis. Eſt enim ſane alia ratio tua:alia mea fuit. Nam iudicium centumuirale differri nullo modo: iſtud ęgre quidem: ſed tamen poteſt.

C.Plinius Romano Firmo municipi.S.

Excutere mentem. remouere animum ab actione. λογισάμενος. conſiderans: reputans. Illud. carmen. εἷς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρας.unum augurium optimum pugnare pro patria.ſentētia ſimplex:quā Aphthonius in ſuis præexercitamentis recitat:&.M.Tullius ad Atticum citat Lucianus Home.aſcribit Athenæus Metagenis comici recognoſcit: tantum mutata ultima dictione ab Vlpiano interlocutore pro commodo ſuo.εἷς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ λειψάνου.non diſſimile homericū illud ex libro.xv.Iliados.οὔ οἱ ἀεικὲς ἀμυνομένῳ περὶ πάτρας τεθνάμεν .i.nō illi indecēs pugnāti pro patria mori.ꝙ in ſuis carminibus ita tranſtulit Horatius.Dulce:& decorum eſt pro patria mori. Nā mihi patria.ordo: & ſenſus eſt:nam fides: quam dederam Iulio Paſtori: uidebatur mihi eſſe patria ut eam caram haberem tanquam pratriam: ſiquid tamen mihi carius eſt patria: perinde ac ſi diceret. nihil amo ſupra patriam. Proſpere ceſſit.ægi feliciter. habuit bonum euentum actio mea. Ideo.ꝙ tantum ſim auſus: & bene. Aures: fauorem.gratiam. Ianuam. initium. Proinde. quare.

Diſpice. diſquire. cognoſce. Somnium iſtud. tuum. Hoc. meo. Vertas.interpreteris. experiaris ſecus quam appareat. Illud præceptum cuiuſque cautiſſimi. quod ſequitur: uidelicet. ne feceris quod dubites. Idipſum. in quo dubitas. Stropham. excuſationem doloſam ἀπὸ τοῦ στρέφω.a uerbo uerto.hac dictione uſus interdum Martialis.iam ſtropha talis abeſt: & libro tertio. Stropha

nihil ſtropharum eſt: & Prudentius. impune tantas furcifer ſtrophas. Agam. diſponam: ita accommodabo.ut tu poſſis agere ipſam: cum uoles. Alia.diuerſa. Differri. in aliud tempus protrahi. Iſtud.tuum. Aegre.cum labore differri poteſt.

Firmus. Vniceps. Firmo municipi pro liberalitate ſua dono promittit trecentum ſextertia ad explē dum cenſum equeſtrē. Municeps meus. ex eodem municipio Como. Firmū ſub Antonino imperatore memorat fuiſſe Modeſtinus. alios inſuper Firmos recitant Tacitus: & Secundus. Cōdiſcipulus. una in ſchola. ab eodē præceptore inſtitutus. durant. n. a teneris annis amiciciæ ad ſenectutē uſq̧ firmiſſimæ: religioſa quadā neceſſitate imbutæ: neq̧. n. ē ſanctius ſacris iiſdē: q̄ ſtudiis initiari. Ineunte. tenella. Cōtubernalis. cōuictor ſub eodē tecto. Auunculo. C. Plinio Secūdo hiſtorico: cui per adoptionē factus ē Cæcilius filiꝰ. Diuerſitas. diſparilitas: quia ego adoleſcens erā: ille grādæus. magis. n. par parē delectat: ſecundū græcū prouerbiū. ηλιξηλικατερπει. Magnæ: & graues cauſæ prædictæ magni momenti ratiōes. Suſcipere. defendere. Cenſum. æſtimationem. opes. Centummiliū. nummū: nā tanti erant mille nūmi quanti unum ſextertium: ergo centum millia nummū: erāt centum ſextertia. Decurio. ſenator in municipio. Nos. nouocomenſes: facultates decurionū fuerant olim centum miliū nummū. Equeſtres facultates. cēſum equitum romanorum: qui quadringentis ſextertiis: uel quadringentis milibus nummū (nam idem ideſt) conſtabat. unde ſubtiliter illum locum Horatius in epiſtolis executus. Si quadringentis ſex. ſeptem milia deſunt: Eſt aius tibi: ſunt mores: & lingua fideſq̧: Plebs eris. cuius ſenſus ſi quadrigētis ſex ſextertiis: ſeptem milia nummū .i. ſeptem ſextertia deerunt: uidelicet unum ſextertium: uel mille nummū ꝙ tantundē eſt ſi deerit tibi de quadringentis: eris plebeius: q̄uis habeas cætera. equitis. ad idem luſit martialis libro quinto Ingenium ſtudiumq̧ tibi: moreſq̧: genuſq̧ Sunt equitis (fateor): cætera plebis habes. fuiſſe autē equeſtris cenſus hanc cauſam ſcriptū reliquit Plinius cū. C. Sulpitius Galba uenalē famā apud principē Tiberium popinaꝝ pœnis aucuparetur: occupatus ꝙ in his eſſet: queſtus in ſenatu inſtitores eius culpæ defendi annulis: hac de cauſa cōſtitutū: ne cui ius eſſet: niſi cui ingenuo ipſi: patri: auoq̧ paterno ſextertia quadrigenta cenſus fuiſſent: & lege iulia theatrali i quatuordecim ordinibus ſedendi. poſtea gregatim id appeti cœptū: paſſimq̧ ad ornamēta ea etiā ſeruitute liberari tranſilierunt: ita dū ſepararet ordo ab ingenuis: cōmunicatus eſt cū ſeruitiis. Diuturnitas amiciciæ noſtræ. uetus in nos: & ꝑpetua amicicia promittit te forē memorē meæ liberalitatis. A me data. quā per me cōſecutus es. Solicitius. diligentius. Beneficiū amici. etiā reſpectu amici cuius bn̄ficiū tueberis: ſi te modeſte geſſeris in eo: nā ſecus periret: ſi uidelicet in arrogantē: & indignum contuliſſet.

Eqſtres facultates q̄tæ & origo Horatii locus.

MVniceps tu meus: & cōdiſcipulus: & ab ineunte ætate cōtubernalis: pater tuus & matri: & auunculo meo: mihi etiā q̄tū ætatis diuerſitas paſſa eſt: familiaris. Magnæ: & graues cauſæ cur ſuſcipere: augere dignitatem tuā debeam. Eſſe autē tibi centum miliū cenſum ſatis indicat: quod apud nos decurio es: igit̃ ut te nō decurione ſolū: uerumetiā equite romano perfruamur: offero tibi ad īplendas equitis facultates .ccc. milia nūmū: te memorē huius mūeris amiciciæ noſtræ diuturnitas ſpōdet. Ego ne illd̄ quidē admoneo: quod admonere deberē: niſi ſcirem ſponte facturum te: ut dignitate a me data q̄ modeſtiſſime utare. nam ſollicitius cuſtodiēdus eſt honor: in quo etiā beneficiū amici tuendum eſt. Vale.

C. Plinius. Tacito. S.

FRequēs mihi diſputatio ē cū quodā docto hoīe & pito: cui nihil æque ī cauſis agēdis: ut breuitas placȝ: quā ego cuſtodiēdā eē ↄfiteor: ſi cā pmittat: alioqn ꝑuaricatōē

Tacitus FRequens. Cor. Tacitus eloquentiſſimus: & grauiſſimus reꝝ ſcriptor tātæ fuit apd̄ poſteros auchoritatis: ut Tacitus: qui poſtea īperauit: eundē parentē ſuum diceret: & i oībus bibliothecis collocari: ac ne exemploꝝ raritate interiret: librū per ſingulos annos decies tranſcribi a uicorum principibus iuſſerit: ſed ne ſolerti quidē iſta diligentia potuit oīno periculo occurrere: nā ꝙ extat (proh dolor) mancum: inuerſum: neq̧ caput: neq̧ pedes habens: ut uix Cornelii maieſtatē deprehendas. hūc puto Quintilianū per hæc intellexiſſe. ſupereſt inquit adhuc: & exornat ætatis noſtræ gloriam uir ſæculoꝝ memoria dignus: qui olim nominabit̃: nunc intelligitur: hēt amatores: nec imitatores: ut libertas: q̄q̄ cicumciſis: quæ dixiſſet: ei nocuerit: ſed elatū abunde ſpiritū: & audaces ſententias deprehendas: etiā in his: quæ monent: niſi tn̄ mallinus de Plinio hiſtorico dicta. conſulit ergo Tacitū per epiſtolam: an magis probet dicendi genus amplum: copioſum: in quo profecto uis magna eſt: an breuius: & circumſcriptius: ꝙ placere cuidā ex diſputatione narrat: ſibi uero nequaq̄. eſt autē epiſtola longiſſima: & magnæ frugis: hoc. n. in ſe hn̄t Secundi litteræ: ut lōgiores ſint fructuoſiores: breuiores: gratioſiores. Aeque. tā. Permittat. exigat. Præuaricatio: ē ab officii ſui ꝑſcriptione deflexio: atq̧ aberratio: ſiue malitia: ſiue imprudentia: tn̄ Marcellus iquit præuaricari. eſt uera crimina abſcondere: nā ꝑuaricatorē eū ſentimus: q colludit cum reo: & trāſlatiue munere accuſandi defungitur: ꝙ proprias probationes

Fabii locus.

Preuaricatio

Præuaricari

diſſimularet:falſas excuſationes admitteret. Vlpianus ꝓuaricator eſt q̄ſi uaricator:qui diuerſaȝ adiuuat partem ꝓdita cauſa ſua cauſam aduerſariis donat:& ex parte actoris in ꝑtem rei concedit. Labeo a ua-ria concertatione tractũ ait:nã q præuaricatur ex utraq; parte conſiſtit:quinimmo ex aduerſa. alii a præ tergrediendo præuaricatores dictos. Fabius aſſerit in uniuerſum nunq̄ oratoris eſſe præuaricari. qui ꝓ-uaricationes feciſſe:qui ue ob accuſandum:negocium ue cui faciendum pecuniã accepiſſe iudicatus erit: ius accuſandi non habet. Tranſire.omittere. Curſim.leuiter. Inculcanda.ingerenda:cui ſentẽtiæ Fa

tranſire dicenda: præuaricatio eſt curſim etiam breuiter attingere:quæ ſunt inculcanda: infigen da:repetẽda.nam pleriſq; lõgiore tractu uis quæ dam & pondus accedit. Vtq; corpi ferrũ: ſic oõ aio non ictu magis:q̄ mora ĩprimit̃. Hic ille me cũ authoritatibus agit:ac mihi ex græcis oões Lyſię oſtẽtat:ex noſtris Gracchoꝝ Catõiſq;:quo rũ ſane plurimæ ſunt circunciſæ:& breues. Ego Lyſię demoſthenem:Aeſchinem: Periclem mul-

bius accedit Repetere dicens:& diu incul care utilius eſſe quod cõſequemur: ſi iter-pretatione utemur: nã per hãc neceſſe eſt aĩum auditoris cõmoueri:cũ grauitas pri oris dicti renouat̃ interpretatione uerbo-rũ. Infigenda.memoriæ:& aĩo iudicũ cõ mittẽda:quod fit per cõmorationẽ maxĩe in loco firmiſſimo:quo tota cã cõtinetur. Immorandũ diutius præcipit.M.T. & eo-dẽ ſæpius redeundum:idq; boni oratoris ualde proprium:neq; eam exornationẽ eẽ ranq̄ mẽbrum:ſed ueluti ſanguinẽ ꝑfuſũ per totũ corpus oõnis. Repetẽda.quod fiet cõmodiſſime per cõduplicationẽ:quæ uehemẽter auditorẽ cõmouet:& uulnus maius efficit uerboꝝ:ut reꝝ reintegratio quaſi aliquod telũ ſæ pius perueniat in eandẽ ꝑtem corpis. Pondus.authoritas.preſſura. Tractu.ſpacio.mora. Ferrũ.telũ ex ferro. Imprimit̃.infigit̃.intromittit̃. Hic.hoc loco cũ rõnibus conuincit̃. Ille.uir doctus. Autho ritatibus.teſtimonio ueteꝝ oratoꝝ. Græcis.ſcriptoribus. Oões Lyſiæ.Lyſias orator Syracuſan⁹ Ce phali filius:Tiſiæ:& Niciæ auditor ſocrati reo oõnem obtulit:qua ſe defenderet.Subtilis ſane oõ:atq; elegãs:& quo nihil:ſi oratori ſatis ſit dicere:quæras perfectius:nihil.n.in illo eſt inane:nihil acceſitũ,pu-ro iñ fonti:q̄ magno flumini ꝓpior.hẽt aũt textũ tenue:atq; raꝝ.maxĩa in eo eſt gr̃a ſimplicis:atq; inaf fectati coloris:fides ſũma:ſcribebat aliis:nõ ipſe dicebat ſi ex eius oõne uerbuȝ aliqd̃ demas:mutes ue: atq; id cõmodiſſime facias:de ſententia tñ detraxeris:& ꝓter Suidæ Diogenis:Fabii:& Gellii teſtimoniũ: M.T.de optimo gñe oratoꝝ tenuem notat Lyſiam:quia & priuatas:& paruaꝝ reꝝ cauſas ſcripſit:inde ieiunior eſſe uidet̃:& de pfecto oratore tenuitatem in eo reph̃ẽdit:q; nihil in ſolẽs: aut ineptum dixerit: ꝓbat:q̄q̄ idem alibi fuit Lyſias qdem in cauſis forenſibus nõ uerſatus:ſed egregie ſubtilis ſcriptor:atq; elegãs:quem iã ꝓpe audeas oratorẽ pfectũ dicere. Noſtris.latinis oratoribus. Gracchoꝝ.C.& Tiberii fratꝝ tri.pl.apte q̄tum dicendo uterq; ualeret Plutarchus in uitis eorundem oñdit:ꝑcipuus ſui tpis ora tor fuit.C.Gracchus Catone ſene plenior:& uberior ſecundũ Tacitũ:& Fabiũ. Catonis cenſorini:quẽ q̄uis nõ contentũ eloquentia ſui tpis:& romanũ Demoſthenẽ dictũ Cicero tamen non putat imitandũ: nã omnis generis orationes:& pro ſe multas:& pro aliis:& in alios reliquit:non ſolum accuſando.ſed ẽt dicendo fatigans inimicos.Illaꝝ ſæpe meminit Gellius q̄tum autem præſtiterit ingenio circa res geren das:ſi quis ſcire intendit:legat præter eundẽ Gellium.M.Tullium de oratore libro tertio:Liuium in bel lo macedonico:& Plutarchum cum Nepote. Oppono monſtro maiorem: & copioſiorem. Demoſthe nem.lyſia in dicendo:de quo.M.Cicero de claris oratoribus.plãe quidem perfectum: & in quo nihil ad modum deſit Demoſthenẽ facile dixerim:nihil acute inueniri potuit in eis cauſis quas ſcripſit:nihil ſub dole:nihil uerſute:qd̃ ille nõ uiderit:nihil ſubtiliter dici:nihil preſſe:nihil enucleate : quo fieri poſſit ali-qd limatius:nihil cõtra grãde:nihil incitatũ.nihil ornatũ:uel uerboꝝ grauitate:uel ſñiarum:quo quicq̄ eſſet clarius.& Fabius decem ſimul Athenis oratores magnos ætas una tulit quoꝝ longe princeps De-moſthenes:ac pene lex orandi fuit:tanta uis in eo:tam denſa omnia:ita qbuſdã neruis ĩtẽta ſunt.tñ nihil ocioſum.is dicendi modus:ut ne quid deſit in eo:nec quid redundet inuenias:magna ex parte Ciceronẽ fecit:ſi Fabio credimus:in inuentione facilis:eloquendo denſus:concludit aſtricte:pugnat acumine:cu-ra in eo ſumma:ut nihil detrahi poſſit:q̄q̄ libro duodecimo dicat:quod ſi mihi des concilium iudicum ſapientũ per q̄ multa recidam ex orationibus non Ciceronis modo:ſed etiam eius:qui eſt ſtrictior mul-to:Demoſthenis. Aeſchinẽ.de quo idem Fabius Demoſthene plenior Aeſchines:& magis fuſus:& grã-diori ſimilis:quo minus ſtrictus:carnis tamen plus habens:lacertorũ minus.in ſumma inter atticos orã tores palmã Demoſtheni:ꝓximum uero locum Aeſchini tribuerim:uterq; ex orationibus ſuis notus. Periclem.ſcio quoſdã legere Hyperiden:nam utriq; ſummi fuerunt oratores:fortaſſe:qui ꝓ Pericle Hy periden repoſuerũt ducti ſunt teſtionio Quintiliani lib.duodecimo ſcribẽtis:Periclis eloquentiæ nulla ad nos monumenta ueniſſe:& nõ multo poſt tradit:nihil poſteritati mãſuriſq; mox lr̃is reliquiſſe Peri-clem.hic quo me uertã cũ.M.T.libro ſecundo de oratore prodiderit antiquiſſimos fere eſſe:quoꝝ ſcrip ta cõſtent Periclem:& Alcibiaden:& de claris oratoribus ante Periclẽ:quando periclem neminem man-

Lyſias

Gracchi oratores

Catonis eloq̄ntia

Demo-ſthenis uis

Aeſchi nes

Periclis ſcripta

toſqꝫ p̄terea gracchiſ:& Ca.Pollionē:Cæ.Cæ.& ĩprimis.M.T.oppono:cuius oṙo optia ferē eē: q̄ maxia & mehercule ut aliȩ bonȩ res:ita bonus liber qſqꝫ melior ē:quo maior. Vides ut ſtatuas: ſigna:picturas: hoium deniqꝫ: multorumqꝫ aialiū formas:arborum etiam ſi modo ſint decoræ: nihil magis:q̄ amplitudo commendat:Idem orationibus euenit: quietiam uoluminibus ipſis auchoritatem quandam:& pulchritudinem adiicit magnitudo. Hæc ille:multaqꝫ alia: quæ a me in eandem ſententiam ſolent dici:ut eſt in diſputando incomprehenſibilis:& lubricus:ita eludit:ut contēdat hos ipſos:quorum oṙonibus nitar:pauciora dixiſſe:q̄ ediderint:ego cōtra puto. Teſtes ſunt multæ multorum orationes:& Ciceronis ꝓ Murena:& pro Vareno:in quibus breuis: & nuda quaſi ſubſcriptio quorundam criminum ſolis titulis indicatur. Ex his apparet: illum per multa dixiſſe:cum ederet omiſiſſe. Idē ꝓ Cluētio

daſſe monumētis oṙonem:& eius quædā ſcripta circūferri:ſed non noſtrum inter duo latinæ linguæ lumina iudicium interponere. Periclis fulmen mox oñdemus. Pollionē.C.Aſinius Pollio Trallianus philoſophus:& orator ſumma diligentia uſus:adeo:ut quibuſdā ēt nimia uideaẗ:& conſilii:& animi nitoṙ: & iucunditate Ciceroni proximus:cui & æmulus:& infenſus fuit:oṙonibus ſuis multum urbanitatis:& antiquoꝝ poetaꝝ iſeruit.at Sene.eius cōpoſitionē tāq̄ ſalebroſā: & exiliētē notat: & ubi mīme expectes relicturā: apud quē oia cadāt exceptis pauciſſimis:ñ.n.inquit fortis eſt oṙo eius:q̄uis elata ſit:non eſt uiolēta:nec tonēs:q̄uis effuſa:ñ ē pſpicua:ſed pura.ueꝝ longe plura in ꝓlogo declamationum libri quarti.nunquā admiſſa multitudine declamauit:primus omnium romanoꝝ aduocatis hoibus ſcripta ſua recitauit primus bibliothecam dicando:inſtituit:in ea ſcriptoꝝ præſtantiſſimoꝝ imagines collocari.eum Aſinius Gallus filius auſus eſt Ciceroni conferre: & præponere aduerſus Catonē cauſas ægit. Cæſarē.C.Iulius Cæſar ſummis oratoribus æmulus teſtimonio.M.Tullii oṙonem elegantem:ſplendidam:magnificam: generoſamqꝫ præ ſe tulit:ſentētiis accutus:& creber:ꝙ niſi magnitudine reꝝ gerendarum occupatum diuinum eius ingenium fuiſſet:non alius ex noſtris contra Cice.nominaretur. Cælium.in Cælio maxime laudatur Indoles:uitor:& altitudo: & præcipue ĩ accuſādo multa urbanitas:ſed aſperitatē:& ſordeꝫ uerboꝝ in eo damnāt:nā hians compoſitio:& incōditi ſenſus tedolebant antiquitatem. M.Tullium.quo nemo tam multa orator:ne in græco quidem ocio ſcripſit:uim cuius in dicendo:& copiā a Fabio libro decimo:& ſeneca ſuaſoriarum primo commendatam pluribus:quam ut deceat in commentarios conferre:ſatis habemus lectorem admonuiſſe. Quæ maxima.qualis eſt pro Cluentio:& pro domo ſua apud pontifices. Aliæ bonæ res.ſunt meliores;quo ſunt maiores. Signa.opera ſculptilia:& ad alicuius animalis effigiem formata: a ſigno diminutiuum fit ſigillum. in commune ſignum eſt: per quod aliqua res ſignificatur. Ille. aduerſarius. Eludit hæc.fruſtratur:ludendo euitat. Tacitus Parthos una ciuitas tam diu eluſerat: & alibi eludi parthus tractu belli poterat. Lubricus. ſubterfugiens ſtratis prioribus argumentis ad alia.auſam: & ſtropham ex aduerſarii uerbis colligens. lubricum ſecundum grammaticos dicitur: ꝙ labitur dum teneri creditur:ut piſcis ſerpens. Contendat.certet.aſſerat. Hos ipſos.Demoſthenem:& reliquos. Dixiſſe.dum agerent cauſas:nam illud proprie eſt dicere. Ediderint:publicauerint:emiſerint:ut ſcilicet multa poſtea addiderint:& in maius aucta uulgauerint ſcripta ſua.Quintilianus libro.xii.multis tractat non ſemper oratorem ſcribere:quæ dixit:cum plærunqꝫ tempora breuitate impedianti& multum ex eo:ꝙ oportuit dici reciderit: huiuſmodi enim caſus efficiunt:ut aliquando dicatur aliter:q̄ ſcribitur:cum dicere quomodo ſcribendum eſt:non licet:quæ ſi non interuenerint:ſemper aget orator:ut ſcribit:ſi melius.ſ.ſcribat. Multorum.oratorum. Murena.L.Murenam accuſauit Cato crimine ambitus:Cicero defendit abſolutus conſul creatus eſt.extat pro Murena oratio:ſicut pro Vareno:cuius ſæpe fit mentio apud Fabium:intercidit. Subſcriptio. denunciatio: notatio.ſuper quo uerbo plura libro quinto. Nuda.nullis argumentis:nullis ſignis fulta. Titulis.inſcriptionibus breuibus.officium ſcriptoris inquit ſecundus exiſtimo:ut titulum ſuum legat.Martialis Addita ꝑ titulos ſua noia rebus habebis.eſt.n.titulus index cuiuſqꝫ operis:unde in ſtatuis:& in picturis titulum dicimus lr̃as: quæ uel artificis uel eius:cuius ſtatua:ſiue imago eſt:nomē demonſtrat:ſicut apud Plini.legimus Appio Claudio:qui cōſul cum Seruilio fuit placuiſſe in excelſo titulos honorum legi:& Liuius inſignes imaginum titulos ſcribat.ſed tituli milites appellati:quaſi tituli:ꝙ patriam tuenẗ:unde & Titi prænomē ortum tituli ēt debitoꝝ nomina dicuntur:præſertim in his debitis:quibus debitorum noia ſcripta ſunt. Per multa.plura. Dixiſſe.dum ageret cauſas. Ederet.emendaret:limaret:ut emitteret. Omiſiſſe.permulta. Cluentio.Aulus Cluentius Habitus Larinas per multos annos inuidia flagrauit:ꝙ per eius pecuniā Opianicus innocens condemnatus eſſet:cumqꝫ ideo:& aliis criminibus impiæ matris impulſu iactuſare

Marginal notes: Aſinii Pollionis eloquētia. — Cæſaris eloquentia. — Cælii eloquētia — Signum — Eludere — Lubricū — Titulus

tur a Cicerone lõgiſſima orõne ꝑtectus eſt. Ait.uerba ſunt ex fine eiuſdẽ orõnis: meũ laborẽ: q totam hanc cauſam uetere iſtituto ſolus perotaui:mẽ oppugnat. nã ueteri iſtituto poterat orator dicere quot horis libuiſſet. author Tacitus ante.Gn.Pompeiũ conſulẽ neminẽ intra pauciſſimas horas ꝑorare coactũ:& liberas comperendinationes fuiſſe:& modũ dicendi ſibi quenq; ſumpſiſſe:& numerum neq; dierũ neq; patronorum cautum:unde teſtatur Secundus Tullium totam actionẽ pro Cluẽtio ægiſſe ſine auxilio alterius patroni. Peroraſſe.totam cauſam dixiſſe.Cornelio.L.Cornelio Balbo.hũc ciuitate romana

ait ſe totã cauſam uetere iſtituto ſolũ ꝑoraſſe. Et ꝓ.C.Cornelio q̃triduo egiſſe: ne dubitare poſſimus:q̃ ꝑ plures dies: ut neceſſe erat: latius dixerit:poſtea reciſa ac repurgata i unũ librũ grandẽ q̃dẽ:unũ tñ coartaſſe.At aliud ẽ actio bona:aliđ orõ.ſcio nõnullis ita uideri.Sed(ego forſitã fallor)ꝑſuaſum habeo poſſe fieri: ut ſit actio bona: q̃ ñ ſit bona orõ:nõ poſſe aũt: ñ bonã actionẽ eẽ: q̃ ſit bona oratio. Eſt.n. orõ actionis exemplar: & q̃ſi αρχετυπον.Ideo i optĩa quaq; mille figuraſ extẽpales iuenius:i his ẽt: quas tm̃ editas ſimus: ut i Verrẽ:artificẽ quẽ?nã recte admones:polycletũ eẽ dicebãt.Sequit̃ ergo: ut actio ſit abſolutiſſia:q̃ maxĩe orõnis ſimilitudinẽ expſſit:ſi mõ iuſtum: & debitum tempus accĩpiat:quod ſi negetur:nulla oratoris: maxima iudicis culpa ẽ. Adſunt huic opinioni meæ leges:quæ longiſſima tẽ

a Gn. Pompeio donatũ rebus i Hiſpania præclare geſtis iudices accuſarunt: ꝙ contra leges:& fœdera uteret̃.Quatriduo. ꝙ extat facile uno die: uel paucis horis dici potuit: hic igitur apparet ex actione quatriduana multa reciſa: añquã publicaret. Latius.copioſius. Reciſa.limata.amputata.Repurgata. emendata ſublatis ſuperuacuis: quæ lectorem offendiſſent: iudicẽ tamen mouere poterant Fabius quod libris dedicatur: & in exemplum redigitur terſum:ac limatum: & ad legem: ac regulam compoſitum eſſe oportet: quia ueniat in manus doctorum:& iudices:artis habeat artifices.unde Secundus ad Celerem ſcribens de recitatione orationis:ſuperuacuũ tamen eſt recitare:quæ dixetis.ẽ:ſi eadem omnia:ſi iiſdem omnibus:ſi ſtatim recites:ſi uero multa inſeras:multa commutes:non. ex quibus apparet non ſatis conſtare ſibi:cum illic ſcribat:multa inſeri ſolita pro editione. Vnum librum. unam orationem.Grandem. amplum non enim tantum ad ætatem pertinet: ſed etiam ad alias res:unde apud Senecã Senectio cognominatus eſt Grandio:ꝙ rebus grandioribus uteretur: & Cato grandire dixit fruges:pro in maius creſcere. At aliud eſt.proponit:quæ poſſent obiici: ut ea confutet.ſenſus igitur:quibuſdam uideri actionem bonam aliud eſſe q̃ orationem:Fabius libro.xii. teſtatur: bene dicere:& bene ſcribere idem eſſe:neq; aliud eſſe orationem ſcriptam:q̃ monumentum.actionis habitæ.eſt autem actio quaſi ſermo corporis ex motu eius: & geſtu conſiſtens:quo magis menti congruẽs eſſe debet.hæc.M.Tullius:uerum iuriſconſultus Celſus:nihil aliud inquit eſt actio: q̃ ius quod ſibi debeatur in iudicio perſequendi:& Vlpianus de actionibus duo earum genera facit. Ita uideri.aliud eſſe actionẽ:aliđ orationẽ bonã:Fabius uult actionẽ bonã:eandẽ debere eẽ bonã orationẽ: ꝙ ſi cõtingat male agere:omnino bene ſcribendũ eſſe:unde caute dixit Secundus:bonã actionem: facilius enim ex bona actione:fiet bona oratio:q̃ ex mala: Bona actio.reſpectu auditorum: & tẽporis:nã illa bona eſt actio: quæ perſuadet:etiã ſi non ſit terſa:& culta:quæ ſane debent eſſe in oratiõe:põt ergo fieri:ut ſit bona actio:& non bona oratio. Non poſſe non eſſe bonã actionẽ.omnino neceſſe eſſe illam fuiſſe bonam actionem:quæ ſit bona oratio. Et quaſi archetypon.primitiuũ: & primam formã retinens: ſic interpretat̃ Suidas: & Martialis nugas archetypas dixit mãu authoris ſcriptas: ſic iuuenalis archetypos Cleãtes:primas Cleantis ſtatuas:& imagines. Optima:oratione. Mille.innumeras. Figuras.dicendi modos iuſitatos non uulgares. Extemporales.non præmeditatas. His.orationibus. Tantum editas.non actas: ſed ſolũ publicatas. Vt in Verrẽ. Vertinarũ genus eſt admirabile:quas Cic.ægiſſe contra Sedi opinionẽ teſtat̃ Aſconius:ſunt aũt libri i Verrẽ emiſſi:ꝙ ꝓtor i Siciliã totã inſulã expoliaſſet. Artificẽ quẽ nã.uerba ſunt ex ſexto Verrinarũ.ꝑterea inq̃t erãt ænea duo ſigna:nõ maxĩa:ueꝝ eximia uetuſtate:uirginali hitu atq; ueſtitu:q̃ manibus ſublatis ſacra q̇dã more Athenienſiũ uirginũ repoſita i capitib⁹ ſuſtinebãt.canophoræ ipſæ uocabant̃:ſ3 eaꝝ artificẽ:quẽ nã?recte admones:Polycletũ eẽ dicebãt.cui⁹ ſenſus:ſ3 quis eas uirgĩes fabricauerat:tanq̃ ſi ꝑ hæc.M.Tulliũ aduerſari⁹ iterrogaret:recte igr̃ iq̃t hoc loco me admones:dicebat̃ Poly.ille optius ſtatuari⁹ effigiaſſe:uľ ea referãt̃ ad Cic.iterrogãtẽ pragmaticũ.uľ a quo didicerat cãm q̃ſnã eẽt artifex.& cũ audiuiſſet eẽ polycletũ.ſubiũxerit.recte admões.i illis ẽt plærũq; ſunt nuda criã:q̃lia illa nolite expectare:dũ ego hoc crim̃ oſtiatĩ agã:a Terſchilo Tidaritão paterã abſtuliſti: a Thraſõe itẽ Tidaritão patellã:a Nymphodoto Agrigẽtio turibulũ.Seq̃t̃.cõcludit̃. Actio.illa. Expſſit.repñtauit.Silitudinẽ orõnis.typũ:& formã dicẽdi abſolutã. Iuſtũ:& debitũ:ex lege:& re.i.cõueniẽs cãæ. nã authore Quĩti.cãæ frequẽter breuitate tp̃is ĩpediunt̃:tũc nulla actoris:ſ3 iudicis culpa. Adſunt.fa

Liber Grande

Grandiſ

Actio

Archetypon

Orare intra tps

pora largiunť:nec breuitatẽ dicẽtibus:ſed copiam:hoc eſt diligentiã ſuadent:quã præſtare niſi ĩ anguſtiſſimis cauſis non poteſt breuitas. Adiiciã quod me docuit uſus magiſter egregius:frequenter ægi:frequenter iudicaui: frequẽter ĩ conſilio fui. Aliud alios mouet:ac plærũq; paruæ res maxias trahũt. Varia ſunt hoim iudicia:uariæ uolũtates. Inde q eandẽ cauſã ſimul audierũt: ſæpe diuerſum:iterdũ idẽ: ſed ex diuerſis ai motibus ſentiũt. Præterea ſuæ quiſq; iuentioni fauet:& quaſi fortiſſimũ amplectitur: cum ab alio dictum eſt: quod ipſe p̃uidit. Oibus ergo dandũ eſt aliquid: qđ teneãt: qđ agnoſcãt. Dixit aliquãdo mihi regulus cũ ſimĺ adeſſemus: tu oia q̃ ſunt ĩ cauſa putas exequenda. ego iugulum ſtatim uideo: hunc premo:premit ſane qđ elegit:ſed in eligendo frequenter errat: rñdi poſſe fieri: ut genu eſſet: aut tibia:aut talus:ubi iugulũ putaret. At ego ĩquã qui iugulum proſpicere non poſſum omnia pertento:oia experior. πανια deniq; λιθον κινῶ utq;

uẽt. Leges.cõſuetudine ueterũ iudiciorũ nemo ĩtra pauciſſimas horas porare cogebať:& liberæ cõperendinationes erãt:& modũ dicendi ſibi quiſq; ſumebat:& numer⁹:neq; dierũ:neq; patronorũ cauebať: primus huius libertatẽ cõſul Gn.Põpeius aſtrinxit:ĩpoſuitq; ueluti ſrenos eloquẽtiæ & ternas horas ad dicendum dedit:Cæcilius accuſatori ſex horas: reo uero nouem ex lege datas: ita tamen: ut omnia in foro: omnia ĩ legibus:oia apđ prætores gererenť:unde Mar. Cæcilianum irridet: qui contra legem maius temporis ſpacium impetrauerat:cũ eſſet ad dicẽdum ineptus. Aſconius teſtať uiginti dies legitimos accuſationi: & totidem defenſori ad reſpondendũ conceſſos.hinc alibi ſua tẽpora Secundus uellicãs: an nos ĩquit ſapientiores maioribus noſtris. nos legibus ipſis iuſtiores:quæ tot horas:tot dies:tot cõperendinationes largiuntur: quibus poſtea mot⁹ Antoninus ĩpator oratoribus pmiſit quãtũ aquæ actioni petiuiſſent:& iudicia longius protraxit. Copiã. dicendi ubertatẽ: quã rẽ per exornationẽ:quæ interpretatõ dicitur:declarauit:diligentiam.ſ.oſtendẽs oratori per longum temporis ſpacium cõceſſam. Anguſtiſſimis.minoris probationis:& unius tantũ:uel paucorum criminũ cito tranſigendorum. Breuitas. dicendi.

Vſus magiſter — Vſus magiſter.ſic lib.ſexto:q; tamẽ multi ante eum dixerant:imprimis.M. Tulli⁹: uſum eſſe dicendi magiſtrum frequenter præcepit: & oium magiſtorum præcepta ſuperare:hinc pro Cor.Balbo.aſſiduus inquit uſus uni rei deditus:& ingeniũ:& artem ſepe uincit: eſt enim ratio loquẽdi: & regula ſermonis: at omnium etiam rerũ magiſtrum uſum eſſe ſcribit Cæſar in cõmentariis: quod latius explicuit Columella:qđ.ſ. iter uſum & artẽ iterſit:ſcriptorũ dicens monumẽta magis iſtruere: q̃ faceř artificem: uſum: & experientiã dominari in attibus:neq; eſſe ullam diſciplinam:in qua non peccando diſcať:nam ubi quid perperam adminiſtratum ceſſit improſpere:uitatur quod fefellerat:illuminatq; rectam uiam docentis magiſteriũ. Frequen

In Conſilio eſſe — ter ægi.plures cauſas dixi. Iudicaui.iudex fui. In conſilio fui. aſſumptus fui iudex extra ordinem pro cõſultatione rei dubiæ: nam in conſilio eſſe dicitur aliquis:cum ſuper re ambigua conſuliť.M.Tullius: ut haberet in conſilio:& fratrem: & ĩ panagyrico Conſtantini:quiſquis illius author:qui tibi in conſilio erant:hærebant. Apuleius in conſilio iudices eſſe dixit:q; poteſtatem iudicii haberent:& principem dici

Iudiciũ Conſiliũ — mus bonos in cõſilio habere:q; ẽ decernere ex cõſilio bonorũ:neq; me præterit Quintilianũ ſcribere iudiciũ a conſilio parũ differre.q; illud oſtendentibus rebus adhibeať:hoc latentibus:& aut omnino nondum repertis:aut dubiis:& iudiciũ frequentiſſime certũ eſſe:conſiliũ uero rationẽ quandã alte repetitã: & plærunq; pluta perpendentẽ:& comparentẽ:habentemq; in ſe:& inuentionẽ: & iudicationẽ. Aliud alios mouet.una res mouet alium:alia alium. Varia ſunt hominis iudicia. nã ſicut ingeniorum plurimæ ſunt formæ:ſic iudiciorum ſecundum Quintilianum. Variæ uoluntates.imitatio Perſiana: Velle ſuum cuiq; eſt:nec uoto uiuitur uno:& Terentius in Phormione.uerum ita eſt:quot homines:tot ſentẽtiæ.ſuus cuiq; mos. Diuerſum ſentiunt.diuerſam habent ſententiam ab aliis authoribus. Idem.ſimile aliis:ſed diuerſis affectibus. Suæ inuentioni.q; præuidit:& excogitauit:antequã orator diceret:id tãquã ueriſſimum ſeruat. Fortiſſimum.certiſſimũ. irrepræhenſibile. Alio:ab actore. Teneãt.credant.

Agnoſcant.tanquã ſuum inuentum. Adeſſemus.cauſam ageremus. Quæ ſunt in cauſa. quæ pertinent ad cauſam dicendam. Iugulum.firmiſſimum argumentũ: cauſæ conſtitutionem: nam iugulus ĩ homine maxime lætalis:inde per tranſlationẽ iugulatũ litteris dixit ĩ Verrẽ.M.Cicero & Terẽtiãus Dauus iugulaſti hoiem uerbis. Hũc p̃mo.urgeo:& ĩ ſumma totius cauſæ p̃ſto nõ euagãdo. Premit.iſtat: ubi credat eẽ cardinẽ rei:ſed ſæpe falliť ĩ eligẽdo. Rñdi.Regulo.Fieri.euẽire. Genu.ps leuior cãæ:p̃ſtat ĩ trãſlatione cũ iã p̃miſerit iugulũ. Iugulũ.firmiſſimũ argumentũ minuẽdo ſuã facultatẽ Reguli ſubſannat arrogãtiã. Oia.oẽs ptes cãæ.πανταλιθονκινῶ.ſ.oẽm lapidẽ moueo:huius puerbii mĺti mẽineř. nicarchus in epigrammate πανταλιθον κινει Baſilius ad monachos πανταλιθον κατατην παρο

μὲν κινοῦντες:& q græce uitã Auguſti ſcripſit.πάντα λίθον κινῶν τὸ τῆς παροιμίας ſimile illđ πάντα κίνησον πέτρον:q a Suida piter ſcribiť:eius originẽ ide tractã inuenio.Polycrati Thebão emẽti locũ:ubi Mardonius caſtrametatus fuerat:rñdit oraculũ:ut inibi foderet: & oẽm lapidẽ moueret: futurũ:ut magnã auri copiã offenderet:quidã tractũ putant a uenatoribus: q feras indagãtes magna diligẽtia oĩa pluſtrãt. In cultura agri.i colendis agris. Arbuſta.loca arboribus cõſita:uel arbores qbus uites maritanť:nã Pli.nobilia uina nõ niſi in arbuſtis gigni cõfirmat:& ulmũ:populũ nigrã:fraxinũ: ficũ: Arbuſtũ

I cultura agri nõ uineas tm̃:uerũetiã arbuſta:nec arbuſta tm̃:uerũetiã cãpos curo & exerceo:utq; in ipſis cãpis nõ far:aut ſiliginẽ ſolã: ſed hordeũ: fabãq;:& cætera legumia ſero:ſic i actõe plurima quaſi latius ſæmia ſpargo: ut quæ ꝓuenerint colligã:neq;.n.minus imperſpicua:incerta: fallacia ſunt iudicũ ingenia : quã tempeſtatũ: terrarũq;. Nec me ꝑterit ſũmũ oratorẽ Peri. ſic a Comico Eupolide laudari πρὸς τοῦτο πειθώ τις ἐπεκάθητο τοῖς χείλεσιν· οὕτως ἐκήλει καὶ μόνος τῶν ῥητόρων τὸ κέντρον κατέλειπε τοῖς ἀκροωμένοις. Verũ huic ipĩ p̃icli:nec illa πειθώ:nec illđ ἐκήλει breuitate:uľ uelocitate: uľ utraq;(differũt.n.) ſine facultate ſũma cõtigiſſet. Nã delectare:pſuadere

oleã:cornũ:tiliã:acerẽ:otnũ:carpinũ: quercũ:ſalicẽ iter arbuſta cõnumerat: ſecutus Verronẽ:qui p̃cipit arbuſta ſerenda i ſpaciũ quincũcis:& uineas:ac arbuſta putanda:ſic docet Columella arbuſtũ faciundũ: & arbuſtiuã uitẽ arbuſto coniunctã rettulit.Palladius ſimiliter. Plinius etiã arbuſtare agros pro arbuſtis cõſerere uſus eſt. Arbuſtũ Cato & eũ imitatus Seruius pro loco arbuſculis referto uſurpauere.at arbutũ iter ſp uirẽtes arbores enumerat.Theophraſtus. Exerceo.colo. aro. Siliginem Theophraſto & Pli. authoribꝰ ſiligo gẽus grani nunq̃ piter matureſcit:nec ulla ſegetũ minus dilationẽ: patiť ꝓpter teneritatẽ:matura grana ꝓtinus decidunt: ſed minus: q̃ cætera frumẽta periclitať i ſtipula: qm̃ ſp rectã hẽt ſpicã:nec rorẽ continet:q rubiginẽ faciat. tria eius genera bromos: Arbutus Siligo

ſiligo exceptitia:& tragos. Sæmina.argumenta. Prouenerint.prouentũ:& meſſem bonã reddiderint. iuuerint. Imperſpicua.incognita:dubia. Incerta fallacia.incerta ad cognoſcendum an fallant:an magis diſiunctim legatur: incerta:fallacia. Ingenia tempeſtatum.naturæ: temporum qualitates bonæ: ſiue malæ:nam tempeſtas uocabulum mediũ eſt.Summũ oratorem Periclem.de cuius dicẽdi copia ſic accepimus:ut cum contra uoluntatem Athenienſium loqueretur pro ſalute patriæ : ſeuerius tamen idipſum:q ille contra populares homies diceret: populare omnibus:& iucundum uideretur: cuius in labris ueteres comici:etiam cum illi maledicerent:q tum Athenis fieri licebat:leporem habitaſſe dixerunt: tã tamq; in eo uim fuiſſe:ut in eorum mentibus:qui audiſſent quaſi aculeos quoſdam reliqueret. præſtitit igitur Pericles doctrina: cõſilio:eloquentia:per quadraginta annos:quibus in patria:& urbanis eodẽ tẽpore:& bellicis rebus præfuit:q Anaxagoræ phiſici auditor fuit hæc ſumpta ex.M.Tul.& Valerio Maximo.de illo tamen longe plura Thucydides:& Plut.quem aſſerunt ob eloquentiam cognomiatũ olympium meminit ſequentiũ uerborum ſuidas:ſed breuius τοιαῦτα τίς ἐπεκάθητο πειθὼ τοῖς χείλεσι τοῦ ἀνδρός .i.talis ãt quædã ſubſidebat ſuadela labris uiri. πρὸς τοῦτο πειθώ τις ἐπεκάθητο τοῖς χείλεσιν· οὕτως ἐκήλει καὶ μόνος τῶν ῥητόρων τὸ κέντρον κατέλειπε τοῖς ἀκροωμένοις ideſt adhoc ſuadela quædã ſubſidebat labris:adeo demulcebat:& ſolus rhetorũ aculeũ reliquebat auditoribus:quæ uerba Eupolidis ueteris comœdiæ ſcriptoris ſæpe Cicero trãſtulit ad nos:ut de claris oratoribus.de Pericle ſcripſit Eupolis cum delectatione etiam aculeos relinquebat in animis eorum: a quibus eſſet auditus:& Fabius libro decimo:quod de Pericle ueteris teſtimonium eſt:in Platonem trãſferri poteſt iuſtiſſime in labris eius ſediſſe quandam perſuadendi deam:ſic enim interpretatur. πειθώ: quæ ſane ab antiquis colebatur:nam tradit Pauſanias Thebis in templo Veneris fuiſſe eius deæ imaginem opus Praxitelis:& templum Pithus ſine ſtatua. Herodotus libro.viii. teſtatur apud Andros dixiſſe Themiſtoclem duas deas ſuadelam:& neceſſitatem:Suidas aſſerit nihil aliud eſſe Pithus templũ: q̃ orationẽ.M.Tullius cum libro tertio de oratore leporem πειθώ appellaſſet:de claris oratoribus idẽ ſuadelam uocauit:cuius effectorem dicit eſſe oratorem:quam ſuadam dixit Ennius: eius aũt Cethegum medullam fuiſſe uult ut quam deam in Periclis labris ſediſſe:huius hic medullã romanũ oratorẽ fuiſſe dixerit:alii Flexianimam:& dicendi præſidem.Horatius etiam poeticã mellam uocauit: & Cebetes in ſolio inquit ſedet ſuauibus moribus:& formoſa indole mulier:quæ poculum manu tenet:ſuada uocatur mortales oẽs ſeducens.ſyracuſiũ quendam Apollonius Pithonẽ appellabat oratione ſua pſuadere conãtem: de quo Philoſtratus libro ſeptimo. ἐκήλει. demulcebat. Differunt enim breuitas: & orationis uelocitas.nam breuitas eſt dicere citra cauſam:uelocitas etiã copioſe:ſed nimiũ feſtinãter: & ſine mora: ac tractu.Hermogenes diffinit uelocitatẽ eẽ cõpoſitionis accelerationẽ: qua uiua:& mobilis oratio uidetur. Facultate.facili poteſtate dicendi. Delectare.quod includit in ſe floridum dicendi genus: eſt autem procemii proprium:q̃uis etiam in aliis orationis partibus opportune fiat. Perſuadere.pſuademus

Pericles

Pitho

grandi:& robuſto genere dicẽdi authore Quintiliano pſertim argumẽtis tñ ex arte:q̃ fine.pſuaſionis loci ſunt cõfirmatio:& refutatio:ac peroratio:q̃uis etiá ſcdm rhetores in narratione debeamus pſuadere. Copiá.ubertaté oronis. Spaciú.tẽporis morá. Aculeũ.perſuaſionẽ:& fidẽ facere. Pungit.leuiter tangit:& breuibus agit. Infigit.multis imoraſ:& pſuadet. Comicus alter ſcribit: is eſt Ariſtophanes pariter comœdiæ ueteris ſcriptor.ηστραπτευ εβροντα ξυνεκυκατε παντα.i. fulgurabat: tonabat:& cõuoluebat oía.M. Tullius de perfecto oratore nunq̃ inqt ab Ariſtophane poeta fulgurare:tonare:pmiſcere græciá dictus eſſet Pericles: ſi tenui genere uſus fuiſſet.& Fabius lib.xii. quid Periclea:ſimilẽ ne credimus lyſiacæ gracilitati:quẽ fulmibus: & cœleſti fragori cõparant cõici: dũ illi cõuicienſ: ad q̃ uideſ Martianus alluſiſſe:ubi de rhetorica agit. at uero qd cũ cõmotũ publici noís atteſtatione clamauerat:fulgurare:pmiſcere. ardere oía uidebanſ. ꝙ adeo illi placuit: ut repetat hæc cũ i pgreſſu arma cõcuſſerat ueluti fulgoreæ nubis fragore colliſo:bõbis diſſultantibus fracta diceres crepitare tonitrua:deniq; creditũ:ꝙ inſtar Iouis poſſet ẽt fulmina iaculari: hác totá fere græciá miſcuiſſe ferebát: unde quidá codices apud Scdm pro παντα: ελλαδα hñt .i. græciá.iiſdẽ fere uerbis Suidas de Sulmoneo utiſ ηστραπτευ εβροντα ξυνεκυκατε τας των υπηκοων ψυχας.i. fulgurabat.tonabat:pturbabat ſubditorũ aíos.

Periclis fulmen

copiá:dicendiq; ſpaciũ deſiderat: relíquere uero aculeũ in audientiũ aĩs is demũ poteſt:quí nõ pũgit:ſed ifigit: adde quæ de eodẽ pericle comícus alter ηστραπτευ εβροντα ξυνεκυκατε παντα Nõ .n.amputata oratio:& abſciſſa:ſed lata:& magnifica:& excelſa tonat:fulgurat:oía deniq; perturbat:ac miſcet.Optimus tamẽ modus eſt: quis negat:ſed nõ minus non ſeruat modũ: qui infra rẽ: q̃ qui ſupra:qui aſtrictius:q̃ q effuſius dicit:itaq; audís frequẽter:ut illud imodice:& redundáter: ita hoc ieiune:& ĩfirme: alius exceſſiſſe materiá: alius dícit non impleſſe:æque uterq;:ſed ille imbecillitate: hic uiribus peccat.Quod certe:& ſi non limatioris: maioris tñ ingenii índiciũ ẽ. nec uero cum hæc dico: illum homericum pbo αμετροεπης:ſed hunc και επεα νιφαδεσσιν εοικοτα χειμεριησιν: ñ qa nõ & ille mihí ualidiſſie placeat

Amputata. breuis: circũciſa. Abſciſſa. manca. Lata.copioſa. Magnifica.ſublimis:Excelſa. illud dicendi genus admirabile cõtinens. Optimus tamen modus eſt. reſpondet quæ poſſent obiici:tenendũ eſſe modum i oratione:ne ſit nimiũ redundans. Non minus.pariter. Infra rem.dicit nimium breuiter & ieiunius:q̃ cá exigit. Supra rem.redundanter:& extra cauſam. Qui aſtrictius. non minus non ſeruat modum:qui dicit minus:q̃ ille qui dicit immodeſtius. Redundanter. exceſſiue dixiſſe. Hoc.alicuius actionem. Ieiune.aride. Infirme.infra cauſam unde.M. Tullius de perfecto oratore utrunq; genus improbat: meæ inquit aures:& perfecto:completoq; uerborum ambitu gaudent:nec curta ſentiunt:nec amát redundátia:nam ſicut cauenda eſt oratori preſſo inopia:& ieiunitas:ita amplo inflatum: & corruptum dicẽdi genus:nam copia authore Fabio modum habet:ſine quo nihil:nec laudabile:nec ſalutare eſt: hinc de claris oratoribus tradit Cicero Apollonium Molonẽ ſummum oratorem dediſſe operam:ut nimis redundantem:& ſuperfluentem iuuenili quadam dicendi impunitate & licentia reprimeret: & quaſi extra rippas difluentem coerceret. Materiam. propoſitá cauſam. Non impleſſe.ieiune dixiſſe. Aeque peccat. excedendo regulam: & præſcriptum: an quia peccata paria: ut alibi latius docebimus. Ille.qui infra

Hic Ille dixit. Hic.qui ſupra aduerte hic: & ille poſitum a Secundo contra multorum uſum: apud quos ille reſpicit longiora:hic propinquiora:ſunt tamen authores probati:qui ſimiliter utuntur:ꝙ nos in ſequentibus latius annotauimus. Viribus.nimiis. Limatioris. abſolutioris. Vitium.lego indicium: nullũ.n. uitium quia limatum eſt. Maioris.copioſioris.in quam ſententiam pedibus iuit Fabius de Steſichoro loquens.ſed redundat:atq; effunditur:ꝙ ut eſt repræhendendum:ita copia uirium eſt:& iam libro ſecũdo dixerat: peius uitiũ eſſe:quod ex inopia:q̃ quod ex copia ueniret: facile remedium ubertatis:ſterilia nullo labore uinci:quam rem.M. Tullius libro ſecundo de oratore ſic tractauit:uolo ſe efferat in adoleſcente fœcunditas:nam facilius reuocantur ea:quæ ſeſe facilius profuderunt: q̃ ſi nihil ualet materies. noua ſarmenta cultura exputanſ: ita uolo eſſe i adoleſcente: unde aliquid amputẽ.non enim poteſt in eo eſſe ſuccus diuturnus:ꝙ nimis celeriter eſt maturitatem aſſecutũ.ſic fortaſſe nos:aridiores quidá notabunt:tanq̃ copioſius Secundũ interpretantes:ſed hæc multis non delicatis ſcripſimus. Illum homericũ.illum Homeri uerſum.ex ſecundo Iliados. θερσιτης δ᾽ ετι μουνος αμετροεπης εκολωα ος ρ᾽ επεα φρεσιν ησιν ακοσμα τε πολλα τε ηδη.idest Therſites autem adhuc ſolus ſine uerborũ menſura tumultuabat:qui certe uerba mentibus ſuis incõpoſita:multaq; nouerat fruſtra. Húc.uerſũ ex tertio Iliadis in laudẽ Vlyſſis. και επεα νιφαδεσσιν εοικοτα χειμεριησιν. idest & uerba niuibus ſimilia hyemalibꝰ:ná eius oro copioſe fluebat inſtar niuiũ.M. Tul.de claris oratoribꝰ: ui dicẽdi tradit aſſignatá Vlyſſi ab Home. Ille uerſus ſup orone Menelai ex eodẽ Iliadis libro: παυρα μεν αλλα

μάλα λιγέως ἐπεὶ οὐ πολύμυθος.i. pauca quidem:ſed ualde acriter:quia nõ multiloquus erat.de quo Cicero Menelaũ dulcẽ illum quidem refert Homerus:ſed pauca dicentem. breuitas autem laus eſt interdũ in aliqua parte dicendi:in uniuerſa eloquentia laudẽ non habet.omiſit Secundus tertium dicẽdi genus ab eodẽ poeta ſub oratione Neſtoris deſignatũ. ἡδυεπὴς ἀνόρουσε λιγὺς πυλίων ἀγορητὴς τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδή.i.ſuauiloquus ſurrexit acer Pyliorũ cõcionator: Cuius etiam a lingua melle dulcior fluebat uox.q; et aſſerit Cicero: & Plutarchus plæraq; Homeri exponens Neſtorem refert ſuauiloquum introduci: & gratum auditoribus:Menelaum breuem:& elegantem:neceſſaria perorãtẽ: Vlyſſem uehementem: & copioſum. q; apud nos Quintilianus ita ſcripſit.Homerus breuem quidem animi iucunditatem:& propriam:id enim eſt non errare uerbis:& carentem ſuperuacuis eloquentiam Menelao dedit:ex ore Neſtoris dixit dulciorem melle profluere ſermonẽ: qua certe delectatione nihil fingi maius poteſt. Vlyſſi facundiam: & magnitudinem iniunxit:cui orationem niuibus hybernis:& copia uerborum: atq; impetu parem tribuit. Crebram.uelocem.inſtantem. Largam.copioſam. Diuinam.qualis fuit Pericli. Multis. uulgaribus. idiotis.more græco. Eſt quidem. confirmat obiecta. Inertibus:delicatis: & malis auditoribus:qui grauãtur audire neceſſaria: Iudicium reſpicere.uelle dicere illos habere iudicium in eloquentia. In conſilio. iudicis. Sed omnino.melius ẽ. Hæc ſententia. orationem debere eſſe copioſam. Cur. rationes: & cauſas: quibus potius breuiter dicẽdum ſit. Cedere.parere.credere. Tanta re.tanti ponderis:& difficultatis. Proinde.quare. Non errare. uera ſentire de modo dicendi. Idipſum. meã ſententiam ſcribe. Sed tamen. ſed omnino reſcribe. Iudicium meum. ſcribendo tibi placere copiã. Si errare. uideor: alia lectio ſi errauero.placet ſuperior. Longiſſimam para.multa argumenta:& rationes quibus noſtra confutes. Non corrupi te.imponẽdo neceſſitatem longioris epiſtolæ:ſi diſentires:& breues litteras approbando:ſi mecum ſentires.ſolent.n.plærunq; uel nimium occupati amico ſententiam facile concedere: ne:ſi ſecus ſenſerint:cogantur animum intendere refellendo.

παῦρα μὲν ἀλλὰ μάλα λιγέως .ſi tamẽ detur electio illam plenam orationem ſimilem niuibus hibernis:ideſt crebam:& aſſiduam: & largam: poſtremo diuinam: & cæleſtem uolo. at eſt gratior multis actio breuis:eſt quidẽ: ſed inertibus:quorũ delitias deſidiãq; quaſi iudiciũ reſpicere ridiculum ẽ.Nam ſi hos i conſilio habeas: nõ ſolum ſatius ẽ breuiter dicere: ſed oĩno nõ dicere. Hæc ẽ adhuc ſnia mea: quã mutabo: ſi diſſenſeris tu: ſed plane: cur diſſentias: explices rogo. q̃uis enĩ cedere authoritati debeã tuæ:rectius tamẽ arbitror:in tanta re:rõne q̃ authoritate ſuperari.Proĩde ſi nõ errare uideor:idipſum q̃ uoles breui epiſtola:ſed tamẽ ſcribe:cõfirmabis.n.iudiciũ meũ: ſi errare:longiſſimã para.Non corrupi te: qui tibi:ſi mihi accederes breuis epiſtolæ neceſſitatẽ: ſi diſſentires:longiſſime impoſui.

C.Plinius Paterno.S.

VT animi tui iudicio: ſic oculorum plurimum tribuo: non quia multum tibi placeas: ſed quia tantum: quantum ego ſapis. Quamquam hoc quoque multum eſt.omiſſis iocis credo decentes eſſe ſeruos: qui ſunt empti mihi ex conſilio tuo. Supereſt ut frugi ſint:

VT.Cõmendat ſeruos iudicio Paterni emptos eẽ decoros:ſupereẽ ut ſint frugi. & Paterno: uel Materno ſcriptã epiſtolã in uariis exemplaribus notaui.Paternũ pfectũ prætorii a Cõmodo trucidatũ legimus:Dion Maternũ militẽ ſcribit. utriuſq; meminit Martialis:nã lib.x.municipẽ ſuũ teſtat̃ dicẽs:Iuris & æquaꝝ cultor ſanctiſſime legũ Veridico latiũ: q regis ore forũ: Municipi Mẽne tuo:ueteriq; ſodali Calliacũ mãdas ſi qd ad occeanũ.&.xii. ditiſſimũ oñdit fuiſſe Paternũ.Nũmi cũ tibi ſint:opeſq; tantæ:Quantas ciuis hẽt Paterne rarus. Dion refert Domitianũ occidiſſe Paternũ declamatorẽ:q; contra tyrannos declamaſſet:& de re militari ſcripſiſſe Paternũ tradit Martianus Iuriſcõſultus:ac Iulium Maternũ nominat Vlpianus. Animi iudicio: uel litterarũ: uel prudentiæ. libro quarto ſup ſuis hendecaſyllabis iudiciũ eius requirit. Non. ideo hæc ſcribo. Tibi placeas. efferaris ſurgere tibi ſoleãt i uertice criſtæ ex laudatiõe. Martialis. Ne tibi regali placeas Cleopatra ſepulchro:& Fabius pariter. Multũ ẽ. ſapere quantũ ego.iocat̃ cũ amico Secũdus: uñ poſtea omiſſis iocis ſerio loquit̃. Decentes.formoſos.decoros. Mihi ad uſum meum.mea cauſa. Frugi.fructuoſi.utiles.neceſſarii.in quibus ſit aliquid:quo fruamur.unde etiam deductum frugalitatis uocabulum putat Quintilianus:quod fruges humano generi ſint neceſſariæ.author eſt Marcus Tullius frugi hominem ſignificare nõ ſolum utilem:ſed moderatum:& temperantem:& parcum. quod Cognomẽ in .L. Piſone maxime laudatum fuit: quanq̃ idem pro de iotato frugalitatis uerbo laudari regẽ non ſolere dicat: & frugi

Patern⁹. Matern⁹ Frugi.

BIBLIOTECA ... ROM...

hominem non multum habere laudis in rege. frugi ſecundum grammaticos aptoton eſt a prima ſui po ſitione non cadens. Venalibus. ſeruis uenũ expoſitis. Auribus. dum loquunť. poteſt alluſiſſe ad Aeſopum deformem: qui ob ſcommata emptus: magiſquam cæteri formoſiſſimi conſerui. Oculis. quibus tantum intuemur pulchritudinem.

qđ de uenalib⁹ melius auribus: q̄ oculis iudicatť.

C. Plinius Catilio Seuero. S.

DIu iam in urbe hæreo: & quidẽ attonitus: ꝑturbat me longa: & ꝑtinax ualitudo. T. Ariſtonis: quẽ ſingulariter: & miror: & diligo. nihil ẽ. n. illo grauius: ſanctius: doctius: ut mihi non unus hõ: ſed litteræ ipſæ: oẽſq; bonæ artes in uno homĩe ſummũ periculũ adire uideantur. q̄ peritus ille: & priuati iuris: & publici: quantũ reꝝ: quantũ exẽploꝝ: quantũ antiq̄tatis tenet: nihil ẽ qđ diſcere uelis: ꝙ ille docere nõ poſſit. Mihi certe quoties aliq̄d abditũ quęro ille theſaurus eſt: nã quãta ſermonibus eius fides: quãta authoritas: quã ꝓſſa: & decora cunctatioť Quid eſt qđ non ſtatĩ ſciatť & tñ plærunq; hæſitat: dubitat diuerſitate rõnũ: quas acri: magnoq; iudicio ab origĩe: cauſiſq; primis repetit: diſcernit: expẽdit: Ad h̄ q̄ ꝑcus ĩ uictu: q̄ modic⁹ ĩ cłtu. Soleo ip̄ȝ cubiclũ eius: ip̄mq; lectũ: ut imaginẽ q̄

Diu Reddit cauſas Catilio ſuo tam diutinæ in urbe moræ: ꝙ Titus Ariſton: cuius peritiã iuris ita laudat: ut admiretur: uitã probat: ut ſupra philoſophicã extollat: graui ualitudine premebatur: ꝙ ſi deus (ſic medici ſpõdebãt) meliora annuiſſet: ſe ſtatim laurentinũ ſuum ad ocium litterarũ petiturũ: ſcribit. Catilius Seuerus a Traiano conſul: iterum ab Adriano creatus: deinde Syriæ præpoſitus: mox præfectus urbis ſub eodẽ cũ Antonini pii adoptionẽ factã doluiſſet re prodita: ꝙ ſibi imperium præpararet: accepto ſucceſſore dignitate priuatus eſt: ꝑtius tñ grauiter ab imparatore obiurgatus: fuit aũt Catilius maternus ꝓauus Antonini philoſophi: qui poſtea ĩperauit: & ſi ſciam apud Spartianũ Cataliũ ſcribi: & paulo poſt Attiliũ: ac iuriſconſultus florentinus: & eum ſecutus Iuſtinian⁹ in inſtitutionibus prodiderint Statilio Seuero diuum Adrianum reſcripſiſſe. Hæreo. maneo inuitus. Attonitus. ſtupidus: & mentis inops: nam attonitus proprie is dicitur: cui caſus uicini fulminis: & ſonit⁹ tonitruum dant ſtuporem. Pertinax. nimium perſeuerans. continua. Titi Ariſtonis: cuius officia grata: & iucunda erãt Secundo: Ariſtonẽ iuriſconſultũ fuiſſe Traiani temporibus: & eius conſilio imperatorem uſum teſtatur Papinianus: & Vlpia. plærunq; illius mentionem facit: fuit & Saluius Ariſto: quem Iuliano reſcripſiſſe Iulianus titulo de legatis refert. Nihil eſt illo grauius. modus dicendi elegantiſſimus: pro nemo eſt illo uiro prudentior: & circumſpectior: ac uenerabilior: unde leues contemnendos: & uanos dicimus. Sanctius. morum integritate. Doctius. multiplici ſcientia. Litteræ ipſæ. omnis res litteraria. Vno homine. perinde ac ſi diceret omnes bonæ artes periclitantur ægrotante Ariſtone: qui ſi interierit: uidentur mihi cum illo moriture. Iuris publici: & priuati: quod Iuſtinianus ita diffiniuit: publicum ius eſt: quod ad ſtatum rei romanæ ſpectat: priuatum: ꝙ ad ſingulorum utilitatem. Caius iuriſconſultus aliter deſcribit: publicum eſſe: ꝙ ratio naturalis inter omnes gentes conſtituit: id apud omnes peræque cuſtodiri: uocariq; ius gentiuȝ: quaſi quo iure omnes gentes utuntur. ꝙ quiſq; populus ſibi conſtituit: id ipſius proprium ciuitatis eſſe: uocariq; ius ciuile: quaſi ius proprium ipſius ciuitatis. Iuriſprudentiam Vlpianus ĩquit eſſe diuinarum: atque humanarum rerum noticiam. de cuius partitione latius habes primo. ff. & apud philoſophos. Rerum. quarum obſeruationem. quadruplicem eſſe tradunt. an magis hiſtoriarum: cum paſſim pro hiſtoriis res ponantur. Exemplorum. quorum uſus: ſi cum materia iungatur plurimum poteſt. Antiquitatis. ſeueritatis antiquæ: au rerum: & uerborum ueterum gnarus. Nihil eſt. nulla diſciplina eſt. hic mihi uidetur Cæcilius dum laudat Ariſtonem demonſtrare illum ſummum oratorem: quem Craſſus apud Mar. Tullium quærit omni laude cumulatum: qui naturas: & hominum mores ſciat: & hiſtorias: antiquitates: reipu. adminiſtrationem: denique ipſum ius ciuile cognoſcat. Theſaurus. arca: cuſtos rerum reconditarum. Abditum. incognitum non uulgare. Authoritas. fides ex fama quæſita. Preſſa contatio. diligens mora: & emuncta. Apuleius preſſiorem cautelam pro uigilantiore: & diligentiore dixit: ſic preſſiores cogitationes ideſt intentiores: & preſſum pro apprime: nec Quintilianus preſſum: ac limatum dicendi genus improbat. uideo etiam preſſum pro attenuato uſurpari. Secundus libro ſeptimo preſſus ſermo: & purus ex epiſtolis petitur. Decora. non nimia: nec ſine gratia. Hæſitat. moratur antequam reſpondeat: non quod ei rationes deſint: ſed multitudine earum & diuerſitate. dum illas diligenter expendit. Ab origine: a principio a cauſis: & primis motibus: ꝙ philoſophorum proprium ẽ: unde fit ut nõ decipiať. Diſcernit. ꝑtiť: nã ex diuiſiõe res illuſtranť. Expendit. ad amuſſiȝ dilgẽter exigiat. Ad hæc. ꝓterea: poſt doctrinã mores Ariſtonis cõmẽdat. Parcus. abſtinẽs: tẽꝑatus. Cultu. ueſtitu

Margin notes: Catilius. Seuerus. — Attõitus — Titus Ariſto. — Ius publicũ & priuatum. — Preſſum

dam priſcæ frugalitatis aſpicere. Ornat hæc magnitudo ai: q̃ nihil ad oſtētationē: oīa ad cōſciētiā refert: recteq; facti: nō ex populi ſermōe mercedē: ſed ex facto petit. In ſūma nō facile queq̃ ex iſtis: q ſapiētiæ ſtudiū hītu corporis p̄ferūt: huic uiro cōparabis. Non quidē gymnaſia: aut porticus ſectat̃: nec diſputationibus longis aliorū ocium: ſuūq; delectat: ſed ī toga negociiſq; uerſatur: multos aduocatiōe: plures cōſilio iuuat: nemini tñ̄ iſtoꝝ caſtitate: pietate: iuſtitia: fortitudine ēt prio loco ceſſerit. mirareris ſi ītereſſes q̃ patiētia hāc ip̄am ualitudinē toleret: ut dolori reſiſtat: ut ſiti differat: ut īcredibilē febriū ardorē īmotus: opertus quę trāſmittat: nup me: paucoſq; mecū: quos maxīe diligit: aduocauit: rogauitq;: ut medicos conſuleremus de ſumma ualitudinis: ut ſi eſſet inexuperabilis ſponte exiret e uita: ſi tantū difficilis: & longa reſiſteret: maneretq;: dandum .n. p̄cibus uxoris: dandū filiæ lachrymis: dandū etiā nobis amicis: ne ſpes noſtras: ſi mō nō eſſent inanes uoluntaria morte deſereret. Id ego arduū imprimis: & præcipua laude dignū puto: nam īpetu quodā: & inſtinctu procurrere ad mortem commune cum multis: deliberare uero: & cauſas eius expendere: utq; ſuaſerit ratio uitæ: mortiſque conſilium: uel ſuſcipere: uel ponere ingentis eſt animi: & medici quidem ſecunda pollicētur. Supereſt ut promiſſis deus adnuat: tandemque me hac ſollicitudine exoluat: qua liberatus

Priſcæ frugalitatis. magnæ parſimoniæ. fuerunt. n. antiqui parciſſimi. Magnitudo. fortitudo: nā Seneca autumat magnanimitatem: & fortitudinem idem eſſe: nihilq; aliud in rebus humanis magnum: niſi animum magna deſpicientem. diogenes magnanimitatem circumſcribit eſſe ſcientiam: quæ habitum facit excelſiorum omnibus: quæ cōtingere poſſint æqualiter bonorum: ac malorum. Ad conſcientiam in qua uoluerunt ueram tranquillitatem conſiſtere. non in oſtentatione. Ariſto igitur cum quid benefactum a ſe fuiſſet: ex conſcientia ſola: nō ex populari aura præmium petebat. quib⁹ uirtutibus ſui temporis philoſophos longe anteibat. Ex facto. re bene geſta. Præferunt. ſimulant. prætexunt. Studium ſapientiæ. philoſophiam. Habitu corporis. barba: & palio: Atheneus pariter libro nono: & pluribus decimo inſectatur ſimulantes philoſophum baculis: & intonſis barbis. Non facile comparabis. quia multo ſuperior illis eſt. is. n. qui ſtudet ſecundum Ciceronem: omnium rerum diuinarum: atq; humanarum nim: naturā: cauſaſq; noſſe: & oēm bñ̄uiuēdi rōnem tenere: & perſequi nomie philoſophi appellatur: q̃ro magis: qui illa optime norit? & perſequit̃? Gymnaſia. ſcholas: exercitationes. Suidas academiam: lyceū: cynoſarges tria atticæ gymnaſia fuiſſe tradit: in quibus non ſolū corporis uires: ſed etiā animi exercebant: unde: & quandam dialecticæ partem: quæ in exercitaciōe cōſtabat gymnaſiam dixeret & gymnoſophiſtas indoruȝ philoſophos ad reſpondendum acute: & prompte exercitos. hic faciunt illa Ciceronis uerba ex ſecūdo oratoris. ſæculis multis ante gymnaſia inuenta ſunt: q̃ i his philoſophi garrire cœperunt: & hoc ipſo tempore teneant: tamen eorum auditores diſcum audire: q̃ philoſophum mallunt. qui ſimul ac increpuit: in media oratione de maximis rebus: & grauiſſimis diſputantē philoſophum omnes unctionis cauſa relinquunt: ex quibus apparet gymnaſia in uſu fuiſſe: & corpori: & ingenio exercendo. Porticus. ſtoicos deſignat: quorum princeps Zeno orationem formabat ad porticū pœcilē: quæ & peſianacta dicebatur: eo igitur diſcipuli confluebant: atque Ideo ſtoici uocati, quod græce ςτοα latine porticus appelletur. Aliorum. auditorum. Toga. officio. Aduocatione. patrocinio aduocatos accipere debemus omnino omnes: qui cauſis agendis quoquomō ſtudio operantur. Conſilio. reſpondendo: conſilia etiam nunc uulgo reſponſa prudentū dicuntur. duo tetigit: quæ iuriſperitus facit: agere: & conſulere. Iſtorum. philoſophorum. Etiam primo loco. qui principatum inter philoſophos obtinent. Opertus. pannis intectus: ut facilius ſudorem exprimat. Tranſmittat. prætereat. inſuperabilis. inſanabilis. Sponte. præueniendo mortem. Difficilis. dura: & partinax. Maneret. uiueret. duraret. Dandum precibus uxoris. ratio qua uitam protraheret niſi medici deſperaſſent: reſpectu uxoris: & filiæ: & amicorum. Dandum. concedendum hoc ſic ad Hiſpanum ſcribit: demus hoc tuis: demus optimi adoleſcentis honeſtiſſimis precibus. Inanes. fruſtra ſperando eum poſſe conualeſcere. Arduum. difficile inuentu in uno alio. laudabile cum uirtus circa difficilia conſiſtat. Impetu. furore. Multis. uulgaribus. gladiatores: & ſeruos ſæpe uidimus mortem conſtanter appetere inquit Seneca: & belluas in ferrum irruere. Expendere. rationes examinare. Conſilium uitæ. uiuendi deliberationem. Ponere. omittere. Secunda. bonam ualitudinem: Deus ſine cuius nutu: & conſilio noſtræ ſpes irritæ. Leurentinum. rus cuius

Magnanimitas:

Philoſophus qs.

Gymnaſia

Stoici.

Aduocatus.

loci:& ſitus amœnitate captus plurimum oblectabatur ocio litterarum. Pugillares.tabellas:in quibꝰ ſcribitur.Studioſum ocium.quia poteſt eſſe alterıꝰrei ocium:ut ignauiæ. Aſſidẽti.corã Ariſtone ægro ſtanti. Vacat.cum ſim occupatus circa remedia ualitudinis. Anxio.abſenti:ſed cum dolore:& cura. Quid timeam:mortem Ariſtonis. Optem.ſanitatem. Deſtinem.ſtudium in ſeceſſu.iſta obtinent uicẽ epilogi. Lætioribus.non triſtia:ſicut meæ:ſed læta continentibus. Confuſioni.perturbationi.dolori. Nihil quereris.nihil querulum:& triſte in illis ſcripſeris.

laurentinum meum:hoc eſt libellos: & pugilla-
res:ſtudioſumꝗ ocium repetam:nũc enim nihil
legere:nihil ſcribere:aut aſſidẽti uacat:aut anxio
libet.Habes quid timeam:quid optem: quid eti
am in poſterũ deſtinem.tu quid ęgeris:qd agas:
quid uelis agere inuicẽ nobis:ſed lætioribus epi
ſtolis ſcribe:erit confuſioni meæ non mediocre
ſolatium:ſi tu nihil quereris. Vale.

C.Plinius Pompeio Falconi.S.

COnſulis an exiſtimem te ĩ tribunatu cau
ſas agere decere:plurimum refert : quid
eſſe tribunatum puteſ:inanem umbram:
& ſine honore nomẽ:an poteſtatem ſacroſanctã:
& quam in ordinem cogi:ut a nullo: ita ne a ſe q
dem deceat.Ipſe cum tribunus eſſem: errauerim
fortaſſe:qui me aliqd putaui:ſed tanq̃ eſſem: ab-
ſtinui cãis agẽdis:primũ qd' deforme arbitrabar:
cui aſſurgere:cui loco cedere oẽs oporteret: hũc
oibus ſedẽtibus ſtare:& qui iubere poſſet tacere
quẽcũꝗ:huic ſilentium clepſydra indici:& quem

Pōpeius Falco COnſulis.Pōpeius Falco: ad quẽ
diuum Adrianũ epiſtolã de ca-
ſibus infecti teſtamẽti Vlpianꝰ
ſcripſiſſe tradit ſub Pertinace
cōſul libere ĩperatorẽ pupugit:ſed nec mi
nus acriter:q̃ prudẽter ab ĩpatore remorſꝰ
eſt:cui poſtea Falco ĩperare uolẽs parauit
inſidias:de quo cōqueſtꝰẽ ĩ ſenatu ĩpator.
Falcōi tñ pepcit:& a ſenatu ĩpunitatẽ eiꝰ
petiit.deniꝗ Falco in rebꝰ ſuis ſecurus ui
xit:& hærede filio periit:q̃uis multi Falco
nẽ neſciſſe dixerint ĩperiũ ſibi parari:huic
igiť cōſulẽti an ĩ tribunatu pl.cãs ageret:
rñdet Secũdus ſe dũ tribunatũ ageret ab
aduocatione abſtinuiſſe:cauſaſꝗ:qbꝰ mo
tus fuerit:enumerat. Te decere.legiť etiã
debere. In tribunatu cãs agere.duʒ geris
tribunatũ defendere reos orone.Paulꝰter
tio.ff.q magiſtratũ initurus eſt idoneꝰ de-
fenſor nō intelligiť. Quid eẽ tribunatũ.
Tribunatus pl. tribunatꝰ dignitas plebeia a.L.Iunio Bru
to inſtituta:cuius dignitatis officium erat
læſis plebeiis cōtra potẽtiores auxilio eſſe:
ꝙ ꝗ hi plebẽ rogaſſent:id tatũ eẽt.ĩ ſũma
ius tribunitiæ ptãtis magis ad ĩpediẽdũ:q̃
ad agẽdũ introductũ. Vmbrã.magiſtra-
tũ. Inanẽ.ſine poteſtate: tanq̃ circulũ ad
tabernã. Sine honore.nã etiam quidam tradunt tribunatum pl.non eſſe magiſtratum: unde creato di-
ctatore cæteri magiſtratu abibant:præter tribunos.ſatis tamen conſtat fuiſſe ſummam poteſtatem poſt
dictatorem:qui ſi abfuiſſet:in urbe primam:ac fere ſolam. Sacroſanctam. uenerabilem tanq̃ rem diui
Sacroſanctum nam:& deo conſecratam:cuius contrarium prophanum.M.Tullius pro Cor.Balbo ſacroſãctum eſſe ni
hil poteſt:niſi ꝙ populus plebs ue ſanxiſſet:& ſanctiones ſacrandæ ſunt:aut genere ipſo:aut obteſtatiõe:
& cōſecratione legis:aut pœnæ:cum caput eius:qui cōtra fecit conſecratur.nã creati tribuni primi hãc
legem tulerunt:Tribunum inuitum tanquam unum e multis nemo cogito agere:neꝗ uerberare:neꝗ al
teri:ut uerberet imperato:neꝗ occidito:neꝗ occidi iubeto.ſi quis autem prohibitorum hoꝝ aliquid fe
cerit impius : execrabiliſꝗ eſto:bonaꝗ eius publicanto ad ſacra Cereris:& qui aliquem hæc agentium
occiderit cædis expiatus eſto:ac ne fiat poteſtas deinceps populo abrogandi hanc legem:ſed in omne tẽ
pus reliquum immobilis permaneat.Sit ſtatutum omnes iurare nobis per ſacra:hac ſe lege ipſos:& eoꝝ
poſteros uſuros eſſe perpetuo:prexꝗ adiecta ſit iuramento ſtabilientibus legem ipſam deos eſſe ꝓpitios
cæleſtes:genioſꝗ: & manes:trãſgredientibus uero numina aduerſa fieri:tãquam maxime polutioni ob-
noxiis:ex hiſꝗ conſtitutus romanis mos:ſacroſancta eſſe tribunorum corpora. In ordinem cogi.im-
In ordiné cogi pediri.interturbari:negligi inter uiles & abiectos:auctore priſciano nũerari quod ex prædictis apparet
non licuiſſe.nullus enim alius magiſtratus compeſcere:aut prohibere tribunum poterat:unde apud Li-
uium Fuluius conſul tribunis inquit:uidetis ne uos in ordinem coactos eſſe:& rem ad ſeditionem ſpe-
ctare:& Tranqui.ſcribit Veſpaſianum altercationibus inſolentiſſimis ab Heluidio pene in ordinem re
dactum.erat enim imperator poteſtate tribunitia. A nullo.alio quam a tribuno:nam cæteros collegas
unum aliquod uolentes unus tantum tribunorum impedire poteſt:hinc Secundus deceat.ideſt decoruʒ
ſit dixit:nō liceat. A ſe.ſua ſponte ſubmittere ſe imperio alterius. Errauerim fortaſſe.corrigit dictũ:
ne uideatur iactantiæ crimen incurrere. Aliquid.alicuius poteſtatis: & honoris. Tanquam eſſem.
exempli gratia : ac ſi fuiſſem tribunus:cum uere fuerit:ſed hoc prætextu uerborum declinat arrogan-
tiam. Aſſurgere.honorem præſtare:aperire caput. Stare:pedibus ſtantẽ agere:ſic enim dicebant : quã
Clepſy. conſuetudinem etiam apud græcos fuiſſe oſtendit Homerus in Iliade. Clepſydra.uaſe:quo defluen-

te guttatim aqua: ſicut nunc puluere:horarum ſpacia deſignabātur:uel etiam quæque temporis momē ta. Apuleius libro tertio ſui aſini:rurſum præconis amplo boatu citatus accuſator: qdā ſenior exurgit: & ad dicendi ſpaciū uaſculo quodam inuicem coli graciliter fiſtulato: hac per hoc guttatim defluo infuſa aqua populū ſic adhorat: & tertio epiſtolarū Seneca: Clepſydra nō extremū ſtilicidiū exhaurit:ſed qcqd añ defluxit Suidas ſcribit Clepſydrā eē uas anguſtiſſimo ore circa fondū:ad qđ i iudiciis aqua plenū ꝓpoſitū dicebāt oratores: ſicut inuit Aeſchines i Cteſiphōtē:quā cōſuetudinē imitati poſtea romani:

ĩterfari neſas eēt:hūc ēt cōuitia audire: & ſi iulta pateref :inertē:ſi ulciſceretur iſolētē uideri. erat hic quoq; æſtꝰ ſi añ oculos forte me appellaſſet: uel ille cui adeſſem :uł ille cōtra quē ĩtercederē: an auxiliū ferrē: an quieſcerē: ſileremq;: & quaſi eiurato magiſtratu priuatū ipſe me facerē? His rōnibus motus malui me tribunū oibus exhibere:q̄ paucis aduocatū. Sȝ tu:iteꝝ dicā:plurimū ĩtereſt:qd eſſe tribunū putes:quā pſonā tibi iponas:q̄ ſapiēti uiro ita aptāda ē:ut pferaf. Vale.

C. Plinius Bebio Hiſpano. S.

TRanqllus cōtubernalis meus uł emere agellū:quē uēditare aicus tuus dr:rogo cures quāti æquum eſt emat:ita .n. delectabit emiſſe: nā mala ēptio ſp ĩgrata:eo maxie: ꝙ exprobare ſtultitiā dn̄o uidef :in hoc agello:ſi

ná:&.M.Tulliꝰ Aulū ad Clepſydrā uocat. accipif iterdū ꝓ iſtrumento aſtronomico horas metiēte:& ꝓ iudicio græcis authoribus hæc aſſerētibus. Pauſanias inſup in uertice Ithoniæ arcis Meſſenēſiū fontem clepſydrā oriri tradit. inditū: & meretrici cognomētū noie prius Metiche:poſtq̄ ad clepſydrā cōcubuit tota aqua defluente. inde Euboli poema Clepſydra appellatū. Athenæus author:& apud Suidā ſup uerbo clepſydra q̄dā ꝓuerbia explicanf. fuiſſe illā ꝓ horologio ēt ad alios uſus ſequētes ſcriptores idicāt. Vegetiꝰ libro tertio, quia ĩpoſſibile uidebaf p totā noctē uigilantes ſingulos i ſpeculis manere ideo in quattuor partes ad clepſydrā ſunt diuiſæ uigiliæ. Cenſorinus. P. Cornelꝰ Naſica cēſor ex aqua fecit horarium:ꝙ & ipſum ex cōſuetudine noſcēdi a ſole horas ſolariū coeptum uocari: Vitruuius teſtaf horologioꝝ ex aqua cōpatione Ctæſibiū primū explicuiſſe:& libro ſeptimo. Athenæꝰ igt hydraulicū inſtrumentū uidef eſſe clepſydra:unde ferunt Platonem paruam quandam inſtrumenti excogitationē excogitaſſe : dū nocturnū horologiū fingit ſimile hydraulico : referens clepſydrā admodū capacem. ſatis conſtat clepſydrā deduci. ἀπὸ τοῦ κλέπτον δ' τοῦ ὕδατοσ. i. a ſubducendo aquā. Interfari. loquentem interrūpere:impedire. Conuitia. ab aduerſariis iurgia:qualia noſtri temporis i foro ſtrepunt. Inulta. impunita. Inertem. nimium patientem:qui non exerceret ſuā poteſtatem: Vlciſceref. detrudendo conuiciantē in carcerē:uel ab aduocatione repellendo. Inſolentem. arrogantem. Aeſtus. ſollicitudo. Ante oculos. coram. Appellaſſet. prouocaſſet. auxilium me oraſſet. appellādi ius q̄ ſit frequens:quāq; neceſſariū:qui neſciat nemo eſt:quippe ꝙ iniquitatem iudicantium:uel imperitiam corrigat. lege iuriſconſultum. ff. xlix. titulo de appelationibus:eſt aūt authore Aſconio appellario minoris ad potiores prouocatio:ſignificat etiam appellare blanda oratione alterius pudiciciam attentare ſecundū Vlpianum. Cui adeſſem. pro quo agerem:cuius cauſam tuerer. Ille. Aduerſarius me appellaſſet. Intercedetem. occurrerem. obſtarem. itercedere eſt prohibere:cuius extremum ius erat apud tribunos pl. Appellaf

Auxilium ferrem. perinde ac ſi diceret utri eorum opem tuliſſem: aduocati partes exceſſiſſem: ſi ſiluiſſem uidebar me tribunatu priuare. Eiurato. depoſito. abrogato. eiurare Pompeio referente ſignificat id:quod deſidetatur non poſſe præſtare:quare Secundus dixit eiuratum tribunatum: ut qui in eo deductus eſſet:non poſſe præſtare honeſte:quod iure debuiſſet. Priuatum. ſine poteſtate. Omnibus po. ro. exercendo ius tribunitium:& opem dando preſſis. Paucis. ad uſum paucorum aduocare. Perſonam tibi imponas. qualitatem:& mores dignitati tuæ cōpetentes. ſic. M. Tullius pro Sylla: deniq; inquit iſtā perſonā uehementē: & acrē: quā mihi tunc tēpus:& reſp. impoſuit: iam uoluntas: & natura detraxit:& Ouidius. Cū tibi contigat formā Iunōis adire: Fac ſcis pſonæ quā tueare memor. inq̄ ſignificationem ipſe alibi: & Fabius uſurpant. neq; ignoro accipi interdū perſonā pro ſcenico habitu:uł hiſtrione a perſonando dictam: & pro corpore: ut ſæpius apud iuriſcōſultos: & quale illud Traiani in epiſtolis: quid in perſona ſtatuendum ſit. Præferatur. magis probetur. Eiurare. Perſona:

TRanqllus. Hiſpanū rogat:ut ꝓ Tranqllo ſuo agellū iuſto ꝓcio cōparet:ne ſit poenitētiæ locꝰ. Bebius Macer Hiſpanꝰ poſtmodū cōſul deſignatus:ſub Adriāo ꝓfectus urbis fuit. i qbuſdā exēplaribus ſcriptū ē Vipſano. nā Vipſanū Meſſallam legimus tribunū legionis:cui præerat Aponius Saturninus:uiꝝ egregiū: & qui ſolus ad id bellū artes bonas attuliſſet: alioqui ſub Veſpaſiano pietatis:eloquentiæq; famam adeptus:nondū ætate ſenatoria ꝓ fratre Aquillio iperatorem auſus deprecari: cuius lauretum Martialis carminibus memorat. Venditare:cupere uendere: & quærere præſtinatorē. Mala. pluris. Domino. emptori. Stultitiam. ignorantiam:quipluris emiſſet: quod Bebius Nacer Hiſpanꝰ Vipſanꝰ

minoris eſſet. Arriſerit.placuerit:honeſtum fuerit. Stomachum.appetentiam. Sollicitant. inſtigant. augent. Vicinitas urbis.cenſet Columella in propinquo agrum mercati:quo frequenter dominus ueniat: & frequentius: q̃ ſit uenturus denunciet: ſub hoc enim metu cum familia uillicus erit in officio.
Opportunitas uiæ.multum confert agris iter commodum:primum:quod eſt maximum:ipſa præſentia domini:qui libentius commeaturus ſit:ſi uexationem uiæ non reformidet:deinde ad uehenda: & exportanda utenſilia:quæ res frugibus conditis auget precium:& minuit impenſas rerum inuectarum:ga minoris apportentur:eo ꝙ facili niſu perueniatur:nec non nihil eſſe etiã paruo uehi:ſi conductis iumẽtis iter facias : ſeruos quoq;:qui ſecuturi patrẽ familiæ ſint: nõ ægre iter pedibus ingredi. Mediocritas uillæ.ædificii i agro:ne.ſ.uilla ſit adeo ampla:uti inde ſecundum Catonis præceptũ exire nequeas. Modus ruris.mediocritas agri.huc pertinet illa præclari poetæ ſententia:laudato ingentia rura. Exiguũ colito:ꝙ uir eruditiſſimus traditũ uetus præceptum numeris ſignauit:ne maiorem q̃ rõ calculorũ patiatur emere agrũ uelim⁹: quippe acutiſſimã gentem pœnos dixiſſe cõuenit:ĩbecilliorẽ agrum q̃ agricolam eẽ debere. modus aũt erit unicuiq; uolũtas: facultaſq;:neq;.n. ſatis ẽ poſſidere uelle: ſi
Aduocaſ colere non poſſis: Aduocet.delectet:alliciat:conſolet: inde aduocamentum conſolatio. Diſtringat.occupet. Scholaſticis.qui adhuc inſtituunſ:& in ſchola uerſantur:an ꝙ i ocio ſtuderet. Tranquil.Nã iã cauſas agebat dimiſſus a p̃ceptore. Porro.ſane.p̃cipue. Releuare.recreare. Caput.ſtudiis feſſum. Reficere. reſtaurare i ſecunda lectione refigere fuit:hoc eſt alio diuertere. Reptare.lente & quaſi teſtudinis paſſu ire:ut conſueuere: qui ſpacianſ. ſic Horatius.an tacitũ ſyluas interreptare
Limites duo ſalubres. Per limitem.limites i agris duo maximi ſunt cardo: & decumanus. limes
Cardo. decumanus eſt:qui agrum ab exortu æquinoctiali ad occaſum æquinoctialẽ ſecat: cardo aũt a meridie
Semita ad ſeptentrionẽ.reliqui limites anguſtiores ſunt:diſtantq; inter ſe paribus interuallis.ſemita eſt arcta:& quaſi dimidia uia. Arbuſculas. Columella de oliuis paruis loquens arbuſculas dixit. Salubriter.iuſto precio. Vt non relinquat locum pœnitentiæ.ut ſemper emptio placeat:nã is non relinquit locum pœnitentiæ:quẽ nullius rei pœnitet.

mõ arriſerit p̃ciũ. Trãquil li mei ſtomachũ multa ſollicitãt:uicinitas urbis:opportũitas uię: mediocritas uillæ: modus ruris: q aduocet magis: q̃ diſtringat. Scholaſticis porro ſtudioſis: ut hic ẽ:ſufficit abunde tm̃ ſoli:ut releuare caput: reficere oculos: reptare p limitẽ: unamq; ſemitã terere:omneſq; uiticulas ſuas noſſe:& numerare arbuſculas poſſint. Hæc tibi expoſui quo magis ſcires q̃tum etiã ille mihi:ego tibi debiturus ſim: ſi prædiolum iſtud: quod commendatur iis dotibus:tam ſalubriter emerit:ut pœnitentię locum non relinquat. Vale.

C. PLI. CAECILII SECVNDI EPISTO. LIBER SECVNDVS.

C.P. Vocõio Ro. S.

POſt aliquot ãnos inſigne: atq; mẽorabile.P.R.oculis ſpectaculũ exhibuit publicũ funus Virginii Rufi maximi & clariſſimi ciuis: & p̃ide felicis.xxx.ãnis gl'ę ſuæ ſup̃uixit. legit ſcripta

IOANNIS MARIAE CATANAEI ENARRATIONES IN EPISTOLAS SECVNDI LIBRI C.PLINII CAECILII.

POſt.Voconiũ Romanũ admonet Virginio ruſo publice factũ funus honeſtiſſimũ: uirumq; ſummũ:& amiciſſimũ pari laude celebrat:& q̃uis ſenem:tñ ut iuuenẽ deflet.Spectaculũ.rem
Funus publicũ. ſpectandã.Publicũ funus.q uiri iſignes:& memorabiles ſtrenue ꝑ patria pugnãdo occubuiſſent:aut reip.operã ſuam prompte nauaſſent:publice funerabanſ:tracta conſuetudine a Bruto:qui a collega Valerio publice tumulatus ẽ.erat autem publicũ funus ſicut Plutarchus in uita Publicolæ oſtendit:cum quis propter ſua in rempu.beneficia publicis ſumptibus ſepeliebatur. comitabãtur præterea conſules:tribuni:ac ſenatores: deniq; omnis magiſtratus uſq; in forum:ubi uir aliquis laudatiſſimus orationem pro laudibus defuncti habebat:deinde ad locum ſepulturæ profectis omnibus quidam incenſam facem accipiens quam maxime alte poterat efferebat: re teſtans licere quidem : ſed honori parcendum : funus authore .M. Tullio fiebat imaginibus : exequiis: pompa : laudatione : cantu: ludis: lamentationibus : rogo: ſic Tranquillus .L. Vitellium Auli Vitellii imperatoris patrem publico funere: a ſenatu honoratum aſſerit. Maximi: ac clariſſimi. rebus geſtis. Perinde. pariter. Felicis: dum Cæſares:quibus ſuſpectus erat euaſit. Superuixit gloriæ ſuæ.poſt uictoriã adeptã contra Vindi-

de ſe carmina:legit hiſtorias:& poſteritati ſuę interfuit:perfunctus eſt tertio conſulatu:ut ſummum faſtigium priuati hominis ipleret:cũ principis noluiſſet.Cæſares qbus ſuſpectus:atq; ẽt inuiſus uirtutibus fuerat:euaſit:reliqt incolumẽ optimum:atq; amiciſſimũ tãq̃ ad huncipſum honorem publici funeris reſeruatus:annum tertium:& octogeſimum exceſſit in altiſſima tranquillitate:pari ueneratiõe.uſus eſt firma ualitudine:niſi q̃ ſolebãt ei manus tremere citra dolorem tamẽ:

Virginii geſta.

tem:uixit inſup triginta annis Virginius.Rufus equeſtri familia ignoto prẽ:cũ oẽs a Nerone ad Galbã deficerent:Ipſe in Gallia germanicum ducẽs exercitum p ſeſe agebat:præerat.n.potẽtiſſimis legionib⁹: cum ueniſſet Beſontiona:id oppidum eſt depredatus:q; ſe nõ recepiſſet:Vindice ad auxiliũ urbis occurrente:& non ꝓcul caſtra metante miſſis ultro citroq; quibuſdam:tãdem ſoli inter ſe duces collocuti cõtra Nerone͂ coniurarunt:deinde Vindice urbem cum exercitu occupare quærente:Rufi milites hoſtiũ aduentũ edocti:ac opinantes aduerſus ſe exercitum duci ſine ꝑcepto præfecti Vindicianos inopinatos:& inordinatos adorti omnes interficiunt:quibus Vindex conſternatus ſibi mortem conſciuit:multi poſtea militũ cadaueri illius inſultantes conati ſunt in ſe gloriam facti transferre.Rufus occiſum uehementer defleuit:& imperium q̃uis ſæpius iſtãtibus militibus ſuſcipere noluit:cum facile illud conſequi potuiſſet:ſtrenuus.n.uir erat:& robur magnũ:& ꝓ̃ptũ habebat:militeſq; Neronis imagines demoliebãt:ipſum Cæſarẽ:& auguſtũ appellantes:uerũ poſtq̃ renuebat militũ unus in uexillo:ut imperaret:ſcripſit:quod ille ptinaciter repudiauit uix tumultuantes ſedans:pſuadenſq; fore in ſenatus:& populi ro. poteſtate dare imperium cuicunq; uoluiſſent.omnino magnificus:utpote non appetens principatum:ꝓ quo alii omnia ſubeunt pericula:mox tradito exercitu in poteſtatem Galbæ ab eo non debito ſuſceptus honore inuidia Titi Iunii neſcientis uiꝝ illũ miti ingenio a bellis:& malis quoſcunq; duces alios occupantibus:in ſecuram uitam:& ſenectam pacis:ac quietis plenã ſe ſubducere.hæc ſumpta ex Tacito. Dione:& Plutarcho. Legit hiſtorias.quas ſcripſerunt.Cluuius Rufus:Plinius ſenior:Cor.Tacitus. Poſteritati ſuæ interfuit.uidit itaq; monumenta p quæ uicturus erat apud poſteros:& ꝑter aliorum ſcripta ipſe inſuper Virginius reliqt rhetoricæ libros:meminerunt Tacitus:& Quintilianus.qui libro tertio inſtitutionum p hæc aperte oſtẽdit opus ſuum emiſiſſe ſub Traiano:accuratius inquit Galliõe ſcripſit Celſus:& Lenas:& ætatis noſtræ Virginius:& Plinius:Tutilius.ſunt:& hodie clari eiuſdem operis authores:ex quibus apparet:cum hæc ſcriberet:ſiue potius ederet:iam Virginium e uita migraſſe:eum autem Traiano imperante conceſſiſſe:præter huius epiſtolæ teſtimonium:etiam illa ex panagyrico uerba ſignificãt: erat in ſenatu ter conſul:ſicut ibidem enarrabimus:Virginium manifeſte deſignant.hic dicet aliquis:ſi Fabii inſtitutiones contendis Traiano imperante emiſſas:cur in quibuſdam ꝑfationibus Domitianũ commendat:ea ſane fuit ſcriptoris conſtantia:& magna ſub Traiano libertas:ut quæ uiuo ſcripſerat: mortuo non detraheret:& licebat ſub optimo principe impune ſcribere:Quare crediderim Domitião impante mlta:ac fere omnia:quæ i inſtitutionibus continent̃ cõpoſita:& quædã ẽt publicata:uel eo iuſſo:ut ipſe teſtat̃:poſtea diu limata ſub Traiano emiſſa. Perfũctus eſt tertio conſulatu. primũ cõſulatũ geſſit cum Memmio Regulo.alteꝝ cum Pompeio Vopiſco referente Tacito:tertium cũ Nerua imparator:author Iulius Frontinus de aquæductibus:& Dion inquit:Nerua Virginium ſæpius impatorem nominatum non timuit in conſulatu ſuo collegam aſſerere.in cuius mortui tumulo hoc epitaphium inciſum eſt.Hic ſitus eſt Rufus pulſo:qui Vindice quondam impium aſſeruit non ſibi:ſed patriæ.non ideo intellige Virginiũ mortuum ſub Nerua:ſed ut in tranſitu tam memorabile facinus tangeret:hoc addidiſſe Dionem:quod tñ apud eum metro non cõſtat. Perfunctus.explens:quia quartum:cui a Traiano fuerat deſtinatus:non potuit gerẽ obitu intercedente. Summum faſtigium.tot conſulatus:& in ſenatu eẽt ter conſul:cũ Traian⁹ ipator tertium conſulatum:ut nimiũ recuſabat. Priuati.non pricipis:ſic in panagyrica oꝛone priuatũ dixit reſpectu principis:& Tacitus in eundem ſenſum uſurpauit:ex quib⁹ appet:nõ tantũ priuatũ dici:qui ſine magiſtratu eſt. Cũ principis.faſtigium implere noluiſſet delatum ei a milite impium conueniebat:ſed dubium fuiſſe an ꝓ Galba impare uoluiſſet:impem ratus:ſi accepiſſet:tutum:ſi recuſaſſet.hæc Tacitus ꝓ commodo ſuo.Cæſares euaſit. Neroni:Galbæ:Othoni:Vitellio:Domitiano ſupuixit:& eoꝝ immanitatem uitauit:nam ꝑcipue opes erant bonis artibus inoffenſa tot principum malicia:& in coniuratione Piſoniana ſcribit Tacitus Virginium Rufum claritudine nominis in exilium expulſum:quod ſtudia iuuenum eloquẽtia foueret. Optimum.Traianum cognomento optimũ:quo maxime gloriabatur tradente Dione:& Secũdus in oratione panagyrica hoc cognomẽ tum pluribus extollit. Reſeruatus.conuenit cum Plutarcho:quem diximus ſcripſiſſe. Virginium inuidia Iunii ad meliorem uitam reſeruatum:nam ſub peſſimo principe nunquam talem honorẽ fuiſſet conſecutus. Altiſſima tranquillitate.ſummo ocio:& quiete. Pari.maxima. Firma. ꝑpetua. Manus tremere.Celſus tremorẽ manuũ inter gña paralyſis:eiuſq; curationẽ ponit. Citra dolorẽ.ſine pœna:&

Quintiliani inſtitutiones

Virginii cõſulat⁹

Priuatus

aditus tantum mortis durior: longiorqꝫ : ſed hic ipſe laudabilis. Nam cum uocẽ præpararet actu rus in conſulatu principi gratiaſ:liber:quem forte acceperat grandiorem:& ſeni:& ſtanti i pſo põdere elapſus eſt : hũc dum conſequitur:colligitqꝫ per læue:& lubricum pauimentum fallẽte ueſtigio cecidit:coxamque fregit:quæ parum apte collocata reluctante ætate male coiit. Huius uiri exequiæ magnũ ornamẽtũ principi:magnũ ſæculo:magnũ etiã foro:& roſtris attulerunt. Laudatus ẽ a coſ. Cornelio Tacito.nã hic ſupremus felicitati eius calculus acceſſit laudator eloquentiſſimus:& ille quidẽ plenus annis obiit : plenus honoribus:illis ẽt:quos recuſauit:nobis tñ quærẽdus:ac deſiderãdus eſt:ut exẽplar uitæ prioris mihi uero præcipue:qui illũ nõ ſolũ publice q̃tũ admirabar:tm̃ priuate diligebã: primũ ꝙ utriqꝫ eadem regio:municipia finitima:agri etiã:poſſeſſioneſqꝫ cõiunctæ. Præterea ꝙ ille mihi tutor relictus affectũ parentis exhibuit:ſic cãdidatũ me

tortura. Aditus.præludium.principium. Longior.longioris temporis. Laudabilis.ex cauſa laudabili contractus fuit. Vocem præpararet.orationem componere uellet panagyricam. Cõſulatu. quarto: cui fuerat deſignatus a Traiano. Et ſeni:& ſtãti ipſo põdere.tria ponit ſeniũ Ruſi.& ꝙ pedibꝰ ſtaret:ac magnitudinẽ libri:quibus oſidat in maius luxatã illius coxam. Conſequiť.diſpactum colligit. Læue. lithoſtratum:& ideo lubricum:uel læue:politũ. Pauimentum.ſolum ſtratum. Fallente. nutubante:labente:inſtabili. Coxamqꝫ fregit.ad quod uideť Iuuenalis ſatyra decima reſpexiſſe:mala ſenectutis enumerans:ubi inquit:hic coxa debilis.Collocata.coniuncta: in locum ſuum repoſita.

Reluctante ætate.quia difficilius ſenes in fracturis curanť. Coiit.coiuit:conglutinata eſt. Exequiæ.indifferenter ꝑ funere:q̃q̃ funus maiora complectať:ſicut alio loco dicemus. Pricipi.Traiano: ſub quo tãtus uir honoratus eſt. Foro : & roſtris. in quibꝰ laudatus eſt.nam romani omnes claros uiros(author Dionyſius) ſiue ꝙ illi bellorum ducatum acceperint:ſiue ciuilium negociorum magiſtratus:& ſua prudentia conſilia:actioneſqꝫ pulchras ediderint:neqꝫ tantum bello morientes : ſed & cæteros qualicunqꝫ functos uitæ fine laudari in foro inſtituerunt: ſumpto initio a Publicola:qui bruti corpus ibi proponẽs ornatum decenter in lectulo aduocata populi concione pro roſtris funebrem orationem habuit.nec me præterit roſtra pro magiſtratibus ſumi:ꝙ in his concionarentur:& Cornelium Seuerū dum laudat Ciceronem:pro eloquentia poſuiſſe.
Roſtra Roſtra inquit Liuius ex nauibus Antiatum:ex quibus ſuggeſtum in foro extructum adornari placuit:roſtraqꝫ id templum appellatũ: ad Comitium prope iũcta curiæ : ſed poſtea loco mota:&.M. Tullius in Vatinium produxeris iudicem in roſtris.illo inquam inaugurato templo.roſtra in regione octaua iuxta forum locat Victor:quem locum ad ſtatuas clariſſimum fuiſſe docet Cicero pro Deiotaro : hinc Iuuenalis: cum forum nominauit:ſtatim ſubdit triumphales ſtatuas.Tranquillus bina roſtra fuiſſe indicat:Auguſtum laudatum pro roſtris ueteribus referendo: & Mar . Tullius in legibus inquit honoratorum uirorum laudes in concione memoranto : eaſque ad cantus: ad tibicinem proſequuntor. Supremus calculus. maximum ſuffragium : legitur etiam cumulus ideſt copia. Laudator. eloquentiſſimus. fuit enim in Tacito grauis:& eloquens oratio : cuius ſcripta:quo magis leguntur : eo plus ponderis & admirationis cum multiplici copia habere creduntur.dicam quod ſentio:nemo hiſtoricorum magis diligentem lectorem tenet : & alit : modo robur:& uim dicendi:non leuia tantum conſectetur. Plenus annis.ſenex admodum ſepultus eſt in Alſienſi uilla. Quos recuſauit.immo maiorem meruit gloriam:ꝙ principatum: quem uirtutibus meruerat: recuſauerat:laudabilius enim honores mereri:& non gerere:q̃ immeritos ſuſcipere. Quærendus.optandum ut uiueret. Exemplar uitæ prioris.tanquam unus ex antiquis romanis:qui nobis eſſet imitandus. Mihi.deſiderandus eſt. Publice.boni publici cauſa. Priuate.reſpectu meo. Eadem utriqꝫ regio.inſubria.ſumus ex municipiis.quæ ſunt in eadem regione:& cũ Ptolemæus in Inſubria quattuor tantũ municipia ponat.Nouariam: Titinum:Mediolanum:Nouũ Co
Virginiũ Medi. mum:addendo municipia finitima:& contermina neceſſe eſt Virginium Mediolanenſem:ſatis .n. conſtat Secundum fuiſſe Nouocomenſem.neqꝫ ullum prædictoꝝ oppidoꝝ:q̃ Mediolanum Como conterminum:& addiderit agros poſſeſſioneſqꝫ coniunctas.gaude igitur Italicarum præſtantiſſima ciuitas tãto ciue repto:non indigna tã clariſſimi uiri alumna:nec ille tã florentiſſimã pãriam ſibi reſtitutam dedigneť.utraqꝫ autẽ fuiſſe municipia:teſtimonio Secundi:ac Taciti:& antiquaꝝ memoriarum uero uerius confirmať. Relictus.teſtamento a patre. Affectum. amorem. Sic.tanta beniuolentia.
Candidatus Candidatum.petentem honores:mos erat magiſtratum petituris:ut abſqꝫ interiore tunica in comitiũ cãdida opti ueſte deſcenderent:ſiue:ut eo habitu ad oplicãdũ humiliores accederent:ſiue innocentiam ſuam ꝑ album indicantes colorem:ſiue:ut qui cicatrices haberẽt manifeſte ſigna fortitudinis apirent.nec

ſolum magiſtratus petitores dicebantur candidati:ſed ē̃t aliarũ reꝝ:nam Tranqui.in Veſpaſiano diſpenſationis candidatum dixit petentem diſpenſationem·candidati item Cæſaris appellati:qui principis epiſtolas in ſenatu legebant:& milites principales cãdidatos teſtatur Vegetius priuilegiis muniri. Suffragio.auxilio.uoce. Sic.tanto ſtudio. Ex receſſibus occurrit.tã:& ſi abeſſet:nec amplius ſe huiuſmodi officiis implicaret:tñ cũ præſenſerat me petere magiſtratꝰ ſtatim properabat in urbem:ut mihi adeſſet.
Officiis renunciaſſet.modus dicendi elegantiſſimus renuncio ſtudio:pro non amplius ſtudeo:& a ſtis ceſſo:a quo renunciatio.i. ceſſatio.

ſuffragio ornauit:ſic ad omnis honores meos ex ſeceſſibus occurrit:cum iampridem eiuſmodi officiis renunciaſſet:ſic illo die:quo ſacerdotes ſolẽt nomiãr:quos digniſſimos ſacerdotio iudicãt: me ſemꝑ noiabat:quin ē̃t in hac nouiſſima ualitudine ueritus:ne forte inter qnqueuiros crearetur:qui minuẽdis publicis ſumptibuſ iudicio Senatus cõſtituebant̃: cum illi tot amici ſenes:cõſulareſq; ſupereſſent: me huius ætatis: per quem excuſaretur: elegit:his quidem uerbis:etiam ſi filium haberem tibi mãdarem. Quibus ex cauſis neceſſe eſt tãq̃ immaturam morté eius ĩ ſinu tuo defleam: ſi tamẽ fas eſt:aut flere:aut oĩno morté uocare:qua tanti uiri mortalitas magis finita: q̃ uita eſt. Viuit enim:uiuetq; ſemper: atq; etiã latius ĩ memoria hominũ:& ſ̃moẽ uerſabit̃: poſtq̃ ab oculis receſſit. uolui tibi multa alia ſcribere: ſed totus aĩus in hac una cõtẽplatione defixus ẽ: Virginium cogito:Virginium uideo : Virginiũ iam uanis imaginibus:recentibus tñ audio:alloquor : teneo:cui fortaſſe ciues aliquos uirtutibus pares:& habemus:& habebimus: gloria neminem.

C.Plinius Valerio Paulino.S.

IRaſcor:nec liquet mihi an debeã: ſ; iraſcor.Sciſq̃ ſit amor iniquꝰ iterdũ:ĩpotẽſ

Illo die.calendis ianuariis lege Ouidium ĩ Faſtis:& Cor.Tacitus quindecimuirale ſacerdotium ſcribit pricipio anni ſolemne iuſiurandum ſolitum iurare:& nuncupationibus uotorum adeſſe: & Secundus libro quarto Frontinũ:cui in auguratu ſucceſſit:teſtatur ſe per multos annos ante obitum ſui inter ſacerdotes nominaſſe: tanq̃ in locũ ſuũ cooptaret. Me. dignũ ſuo ſacerdotio.Nouiſſima.qua interiit. Quinquemuiros.erant quinquemuiri.magiſtratus extraordinarii:primo creati ſunt de legibus imperio cõſulari ſcribendis. deinde agris diuidendis:quibus aliquando trium uiros præponebant:tertio de muris:turribuſq; conficiendis: nonnunquam minuẽdis ſumptibus imperatorum liberalitate cum ciuitas grauari uideretur. Minuendis publicis ſomptibus.ut ſupfluos: & nimios reip.ſumptus detraherent. Iudicio ſenatus.ſenatuſconſulto:& electione: cui Traianus multum tribuit. Conſulares.q conſulatum geſſerant. conſulares etiã fœminas dicimus conſularium uxores: adiſcit Saturninus matres:quod nuſquam relatũ ẽ:neq; reprũ autho. Vlp.at ſenatores aliđ erãt:nã oẽs cõſulares ſenatores erant: ñ oẽs ſenatores cõſulares:hoc apte colligitur ex lib. ſcđo belli punici ſcđi apud Liuium. Huius ætatis. iuuenem admodũ.
Excuſaretur.apud ſenatum q; ſe ualitudine excuſarem ne inter quinquemuiros eligeretur. Tibi mandarem. te tutorem relinquerem:uel hoc munus excuſandi iniungerem. Immaturam. ante tempus reſpectu deſiderii Secundi:nam ſi reſpexeris ad tertium:& octogeſimum annum erat matura. In ſinu tuo:apud te.Mortalitas.corpus:q; ſolum morti obnoxium erat. conditio moriendi: nam uita duplex eſt: una cum anima coniuncta corpori eſt:altera cum apud poſteros memoria nominis uiuit rebus præclare geſtis. Viuit.Martialis in obitu Salonini. Viuit qua uoluit uiuere parte magis. Viuet.fama illius erit immortalis. Ab oculis receſſit.remota inuidia. raro enim ante cineres gloria uenit. Multa alia.præter Virginii interitum. Video. uidere uideor.imaginor.
Vanis. falſis. Recentibus. actibus pauloante cum illo habitis. Gloria. laude: qui cum poſſit imperare id recuſet.

Quiquẽuiri

Conſulares

IRaſcor.Paulinũ monet:ut aliqđ ſcribat:cũ tãdiu nihil ab urbe litteraꝝ miſerit Valerius Paulinus circũiectas Galliæ Narbonẽſi ciuitates Vitelliana tẽpeſtate ĩ uerba Veſpaſiani: cuiꝰ añ fortunã aĩcus erat:adegit:cõcitiſq; oĩbus:qui exauthorati a Vittellio bellõ ſpõte ſumebãt.Foroiuliẽſem coloniã:clauſtraq; maris ꝑſidio tuebat̃:eo grauior author:q; Paulino pr̃ia Foriũiulii:& bonus apđ ꝑtorianos:quoꝝ quõdã tribunꝰ fuerat:ipſiq; pagãi fauore mũicipali:& futuræ potẽtiæ ſpe:iuuare ptes annitebat̃.plures ſunt ad eũ ep̃læ:moriẽs ius libertoꝝ ſuoꝝ Secũdo reliq̃t: Paulinũ tribunũ ĩ bello iudaico Ioſephus:& alteꝝ ꝑfectũ Alexãdriæ refert.Martialis pedũ pnicitaté ĩ Paulino admiratur:& Paulinũ a Seuero imp.interfectũ legimus. Nec liquet mihi.nullam adhuc certã rationẽ habeo an debeam iraſci. Iniquus.qui iniuſte cogat iraſci. Impotens.ad comprimendos affectus iniquos

Valerius Paulinus

μικραίτιος.pro minima quaqꝫ re iraſcibilis.quiqꝫ parua cauſatur. Cauſa.qua iraſcor:ꝙ nihil ſcriberet. Non minus.æque.Litteræ nullæ.ueniūt:mittuntur. Exorare:placare. Plurimas: litteras. Non ſum auditurus.non admittam tales excuſationes:quales ſi diceres:non eram Romæ:uel negociis occupabar. Enim.certe. Nec dii ſinant.nec uelint. Illud.ut afferas hanc cauſam moræ a ſcribendo. Vt ſi diceres eram infirmior. Vtrunqꝫ ſtudere:& deſidere. Ocio.quiete:difficile enim lucubramus in tumultu:& animi perturbatione.

ſępe: μικραίτιος ſemper.hæc tamen cauſa magna eſt:neſcio an iuſtá:ſed ego tāquā ñ minus iuſta: q̄ magna ſit:grauiter iraſcor: quod a te tamdiu litteræ nullæ.exorarī me potes uno:mō:ſi nūc ſaltē plurias:& lōgiſſimas miſeris:hæc mihi ſola excuſatio uera:cæteræ falſæ uidebuntur: non ſum auditurus:nō eram Romæ:uel occupatior erā: illud enim nec dii ſinant:ut infirmior. ipſe ad uillam:partim ſtudiis:partim deſidia fruor: quorū utrūqꝫ ex ocio naſcitur.

C. Plinius Nepoti .S.

MAgna Iſæum fama præceſſerat:maior inuentus eſt: ſummā eſt facultas: copia: ubertas:dicit ſemper extempore:ſed tā quam diu ſcripſerit.Sermo græcus:immo Atticus:præfationes terſæ:graciles:dulces:graues interdum:& erectæ.ꝓponit controuerſias plures: electionem auditoribus ꝑmittit:ſępe ēt īparatus

Iſæus MAgna.duos inuenio fuiſſe Iſæos ꝓſtantiſſimos rhetores atheniensem unū Demoſthenis ꝓceptorē:ut Philoſtratus tradit: alteꝝ Aſſyriū declamatorē:quē Suidas uiguiſſe ſub Adriāo:& plurima ſcripſiſſe refert Lolliani epheſii dclamatoris magſtꝝ: & Iuuena.illius dicendi torrētem ueneraſ per tranſitū.unde prouerbium illud Tantali ortos uindemiari traxiſſe originē Philoſtratus:& Suidas enarrant:cū prius intēperanter uiueret:mox ad modeſtiam conuerſus interrogareſ:quis nā piſciū:& auium optimus eſſet? explicata Iſæi ſumma facultate:& eloquētia hortatur Nepotem ut eum auditum ueniat:cū uiua uox ma-
Nepos gis afficiat.Licinius Nepos diu orbus ſuſcepta filia captatores fruſtratus domum habuit apud ſacellū Floræ ad ueteres Ficelias authore Martiale:in prætura ſūma uſus cōſtantia:& ſeueritate.fuit:& Caluiſius Nepos Cæcilii cōtubernalis: Nepotē Adrian⁹ loco hoſtis habuit:& Nepotis piſtoris meminit Iuuenalis . Præceſſerat.āte aduentum eius in urbem. Maior. maio-
Facultas ris facundiæ q̄ crederetur. Facultas.facilis poteſtas dicendi.alibi pro diuitiis. Vbertas. fertilitas cum delectu:ſic pinguæ dicendi genus Cæcilio aſſignat Macrobius:ſicut copioſum Ciceroni: & Philoſtratus
Extpe Iſæo non aridū:ſed immenſum:ac naturale:& rebus ſufficiens. Extempore.imparatus. ex improuiſo. nam maximus ſtudioꝝ fructus eſt:& uelut præmium quoddā amplius longi laboris extēpore dicēdi facultas:quā qui non erit conſecutus Fabii ſnīa ciuilibus officiis renunciabit. Diu ſcripſerit.ſtilo elaborauerit.Quintilianus præcipit multo:ac fideli ſtilo elaborandam oronem:ut ſcriptorum colorem etiā ea:quæ ſubito effuſa ſunt reddant.extemporalis.n.garrulitas:nec expectata excogitatio:& uix ſurgendi
Aticus mora circulatoriæ iactationis ſimilis eſt. Atticus.optimus:nam attice dicere eſt optime dicere: quia at-
ſermo tici inter alios græcos preſſi:& integri ſunt:& Xenophon pro dulcedine eloquii:& incredibili facilitate attica muſa appellatus.M.T.de optimo genere oratoꝝ:attice dicere tradit eſſe:ornate:appoſite:eleganter in uno quoqꝫ dicendi gn̄e probato differere.ſale:& facetiis uti uel maxime atticū eſt:ſciatqꝫ ſi qs Demoſthenē imiteſ:eum:& attice dictuꝝ:& optime:quo oratore ne Athenas quidē ipſas magis ꝑredo fuiſſe atticas:& de claris oratoribus:attice dicere eſt ad ſimilitudinē Demoſthenis dicere:ut non omnes qui attice iidem bn̄:ſed ut omnes:qui bn̄ iidem etiā attice dicant. Præfationes.quæ ante opus ponuntur breuibus cōſiliū ſcriptoris explicantes. Terſæ.limatæ:accuratæ:politæ. Graciles:preſſæ:acutæ. Dulces:ſuaues:delectabiles:non aſperæ:non tetricæ. Graues.ſententiis refertæ. Erectæ.ſtilo grādiori.ātitheton.graciles:& erectæ:graues:& dulces. Poſcit.ſibi dari ab auditoribus lego tamen melius ꝓponit.
Controuerſia Plures controuerſias:quas tractet extēpore.añ controuerſiam ꝓfationem dicebant:non ſolum hoc ex Cæcilii uerbis.ſed ēt Gelii dicentis introit adoleſcens:& præfatur arrogantius.& elatius q̄ ætati eius decebat:ac deinde iubet exponi cōtrouerſias:quid aūt ſit controuerſia Seneca inquit. declamabat Cicero
Theſis non quales nunc cōtrouerſias dicimus:nec quales quidē:quales ante Ciceronē dicebant: q̄s theſis uocabant.hoc aūt genus materiæ:quo nos exercemur:adeo nouū eſt:ut nomē quoqꝫ ei⁹ nouū ſit.cōtrouerſias nos dicim⁹:Cice.cās uocat:hoc uero alteꝝ nomē:hoc ē theſis:græcū ē:ſed ī latino ita trāſlatū:ut ꝓ latino ſit:ſcholaſtica cōtrouerſia multo recētı⁹ ē:ſicut ipſa declamatio artē tractādæ cōtrouerſiæ Aphthōius ꝓbet:& plures Seneca exponit:q̄s Sylo Pōpeius apud eundē quoties cōmodum erat exiſtimabat ſumi poſſe de omnibus legis uerbis. Electionem.ut eligerent de qua primum diceret. Imparatus.ignarus quā ſint auditores cōtrouerſiam ꝓpoſituri:ꝙ facit ut magis in ſupioribus legendum credam proponit

niſi mallemus legere paratus:q̧ in uulgatis codicibus ſcriptũ offendes.Iſæus quaſdã cõtrouerſias ꝓpone
bat auditorib⁹:ut quã uellẽt tractari eligerẽt:plerũq̧ nullas ꝓpõebat:ſed quãcũq̧ dixiſſent auditores ex
ĩprouiſo diſſerebat. Exurgit.ſtãtes.n.dicebãt. Amicif.palio qa græc⁹:nã ſi roman⁹ toga:cui⁹ formã ĩ
oratore Quintilian⁹ optime deſcribit.alii codices hñt. Iã ergo.loco amicif:& ſic iã:expone ſtati. Oĩa.
ſuccurrũt neceſſaria dicẽti. Pariter.eodẽ momẽto. Ad manũ.in prõptu. Recõditi. rari.admirabiles.
Occurſant.fluũt.ſugerunf.uberãt. Verba.utrũq̧ tetigit ex qbus oĩo cõficif ex uerbis:& reb⁹:ĩ reb⁹

exurgit : amicitur:iam ergo ĩcipit:ſtatim omnia
ac pene pariter ad manũ:ſenſus recõditi : occur-
ſant uerba:ſed qualia:quæſita & exculta : multa
lectio ĩ ſubitis: multa ſcriptio elucet: procœmiaf
apte:narrat aperte:pugnat acriter : colligit for-
titer:ornat excelſe:poſtremo docet:delectat : ad
ficit.qđ maxie dubiteſ:crebra ενθυμηματα και νοη
ματα.crebri ſyllogiſmi circunſcripti : & effecti:
quod ſtilo quoq̧ aſſequi magnũ eſt:incredibilis

intuẽda inuẽtio:in uerbis elocutio:ĩ utriſ
q̧ collocatio:uerba:aut ſingula : aut con-
iuncta ſunt:in ſingulis intuẽdũ eſt ut ſint
latina:pſpicua:ornata:& ad id qđ efficere
uolumus accõmodata:in cõiũctis:ut emẽ
data.ut collocata.ut figurata. Quæſita.
electa. Exculta.emẽdata:ut alterũ ad ſin
gula:alterũ ad cõiuncta referaf. Multa
lectio ĩ ſubitis.cũ dicit Iſæus ex ĩprouiſo
apparet multa legiſſe:cõparaf .n. facultas
extẽporalis ex multa lectione:& lõgo ſti-
lo ac fideli.unde libro.ii.de oratore.M.T.
q̄ a ſcribẽdi cõſuetudie ad dicendũ uenit:
hãc affert facultatẽ:ut ẽt ſubito ſi dicat:tñ illa q̄ dñr ſimilia ſcriptoꝝ eẽ uideaf. Multa ſcriptio. multũ
ſcripſiſſe:nulla.n.res tm̃ ad dicẽdũ ꝓficit quãtũ ſcriptio.author Cice.de claris oratorib⁹.multa lectio re
fert ad res.hoc ad uerba:nã pſpicuitas in uerbis ṗcipuã hẽt proprietatẽ.cõpauit itaq̧ delectũ reꝝ ex mľ
ta lectiõe.at ſtilo diutio pſpicuitatẽ uerboꝝ. Procœmiaf apte.ſumit ꝓœmiũ ſubiectæ rei cõgruũ:uult Procœmium
.n.principiũ eẽ accõmodatũ cauſæ:& materiæ inſitũ:uñ Hermogenes inqt difficillimũ eẽ inuenire ꝓœ
miũ cãæ cõueniẽs:quo reperto cõmode facilius cætera tractẽf:cũ aliæ oĩonis ptes ab illo depẽdeãt.Nar Narratio
rat apte.narratio debet eẽ lucida:breuis:uerĩſimilis:erit apta:ſi fuerit expoſita ꝓpriis uerbis:& ſigñanti-
b⁹:diſtincta reb⁹:pſonis:tpibus:locis:cauſis:ipſa ẽt ꝓnunciatõe in hoc accõmodata. Pugnat acriter.dũ
ſua argumẽtis cõprobat:& aduerſarii ptes cõfutat.ibi.n.uis:& acrimõia dicẽtis tota effundif. Colligit.
cõcludit.ut in ꝑoratiõe:ubi ualidiſſima quæq̧ p oĩonẽ ſparſa colligim⁹.an magis nõ tã ꝑorationẽ intel
ligit:q̄ uniuſcuiuſq̧ ſyllogiſmi uel enthymematis cõcluſionẽ cum colligere ſit ex duobus pluribuſue ꝓ
nũciatis concludere. Inde per ſuis.Mendoſe colligis inquit Stoicus. Ornat excelſe.oĩo ei⁹ magnifica:
& excelſa eſt.hoc ptinet ad uniuerſam oĩonẽ:nã de elocutione intelligit:qua oẽs ptes ſunt exornãdæ.
Docet.qđ ꝓprium eſt narrationis:& argumẽtationis. Delectat.qđ eſt procœmiũ ꝓprium.ſicut afficere ꝑ-
oratiõis.q̄q̄ p oẽs oĩonis ptes ṗcipiat Fabius mouẽdos affectus:maxie tñ in ĩgreſſu:& fine. Afficit. mo
uet.fidẽ facit. Maxie dubites.uix credas fieri poſſe extẽporali oĩone. ενθυμηματα crebra. freqnẽtes
ſyllogiſmi.enthymema latine cõmẽtum interpretamur:rhetoricus eſt ſyllogiſmus:ab aliis pars dr̃ ſyllo Enthymema.
giſmi:ut a diuo Thoma ſyllogiſmus detruncatus ꝓcedens ex ṗcognito:ſicut.n.ſyllogiſmus eſt oĩo:in q̄ Syllogiſmus
qbuſdã poſitis:& cõceſſis p ea neceſſe eſt aliud euenire:ſi uero fuerit imperfectus:hoc eſt ex duobus aſſũ
ptis alteꝝ deſit.enthymema dicif:ut oĩs homo eſt animal:ergo hõ ẽ ſubſtãtia.Ariſt. inquit enthymema
eſſe ſyllogiſmum ex probabilibus:& ſignis:Fabius concurrit fere cum Thoma.ſyllogiſmus : ſcribit:hẽt
concluſionem.rationem:& propoſitionem:& per omnes partes efficit:quod propoſuit:ethymema ſoluꝫ
intenta contentum intelligi:habet.n.rationem:& propoſitionem:non habet concluſionem:ita eſt imper
fectus ſyllogiſmus;ut bonum eſt uirtus.qua nemo male uti poteſt.ſyllogiſmus talis.ſolum bonum uir-
tus:nã id demum bonum eſt:quo nemo male uti poteſt: bonum eſt ergo uirtus.Hermogenes in rhetori
cis:enthymemata rotunde:& per cõparationẽ prolata acrimoniæ maiorẽ exiſtimationẽ afferunt:ad qđ
uidef Iuuenalis reſpexiſſe:cum ſatyra ſexta inquit curtũ ſermone rotato torqueat enthymema: & for- Iuuena. locus
taſſe de epẽthymemate ĩtellexit:id qđ Hermogenes teſtaf eſſe ꝓuenienti enthymemati aliud excogita-
tum enthymema:in quo maxime uerborum breuitas laudef.accedit Quintiliani authoritas dicentis:&
illud eſſe decorum cõpreſſis tribus digitis:quo nunc græci plurimũ utunf:etiã utraq̧ manu quoties en
thymemata ſua geſtu uelut corrotunda:ceſſim manus leuior ꝓmittit:& aſſentaf:citatior hortaf:interi
laudat.νοηματα intellectus,excogitationes. Syllogiſmi.prædictis addã ſyllogiſmum eſſe inſtrumen- Syllogiſmus
tum ad manifeſtandum aliquam rem obſcurã manifeſtis:& cognitis:de quo:& enthymemate lege lati⁹
apud Fabium:& Hermogenem libro tertio rhetoricorum. Circunſcripti.breues:& quadam æquabili
circũactione deuincti.nã ſecundum Philoſtratum breuibus ĩterpretabatur Iſæus:& uniuerſum argumẽ
tum paucis colligebat. Effecti.elaborati:& arte perfecti. Stilo.meditatione.tpe.ſcriptiõe.cura.diligẽ-
tia. Incredibilis.admiranda:exempla raræ memoriæ Pli.libro ſeptimo:& Iulius Solinus:& Seneca tra- Memoria
dit ſe in hac floruiſſe:ut nõ tãtum ad uſum ſufficeret:ſed in mirãdum uſq̧ ꝓcederet:quæ ſane theſaurus
eſt rerum oĩum:& niſi cuſtos inuentis:cogitatiſq̧ uerbis:& rebus adhibeatur : ĩtelligimus etiã ſi fuerint

memoria.repetit altius : quæ dixit extẽpore: ne
uerbo quidem labitur:ad tãtã ἕξιν ſtudio:& exer
citatione peruenit:Nã diebus:& noctibus nihil
aliud agit:nihil audit:nihil loqtur:ãnũ .lx.exceſ
ſit:& adhuc ſcholaſticus tm̃ eſt:quo genere ho-
minũ:nil aut ſincerius:aut ſimplici⁹:aut melius.
Nos.n.qui in foro:ueriſq; litibuſ terimur:multũ
maliciæ(q̃uis nolimus)addiſcimus . Schola: &
auditoriũ ut ficta cã:ita res inermis:inoxia : nec
minus felix:ſenibus pſerti:Nã qd ĩ ſenectute feli
cius:q̃ quod dulciſſimũ ẽ in iuuẽta?Q uare ego
Iſæũ nõ diſertiſſimũ tm̃:uerũetiã:beatiſſimũ iu-
dico:quẽ tu niſi cognoſcere cõcupiſcis ſaxeus:fer
reuſq; es:ꝑinde ſi non ob alia:noſq; ipſos:at certe
ut hũc audias:ueni.Nũq̃ ne legiſti Gaditanũ quẽ
dã Titi Liuii noie gl'iaq; cõmotũ ad uiſẽdũ eũ ab
ultimo terraꝶ orbe ueniſſe?ſtatimq;:ut uiderat:
abiiſſe?ἀφιλοκαλον illitteratũ:iners:ac pene etiã
turpe eſt:nõ putare tãti cognitionẽ : qua nulla ẽ
iucũdior:nulla pulchrior:nulla deniq; hũanior.
Dices habeo hic?quos legam nõ mĩus diſertos:
etiam:ſed legendi ſemper occaſio eſt : audiendi
non ſemper : p̃terea multo magis : ut uulgo di-
citur:uiua uox afficit.nam licet acriora ſint q̃ le
gas:altius tñ ĩ aĩo ſedẽt:quæ ꝓnunciatio:uultus

præclariſſima:ĩ oratore peritura:eã Suidas.ſic diffinit.memoria eſt obſeruatio eoꝶ:quæ didiciſti:M.Tul
lius uero memoria eſt firma animi reꝶ:& uerboꝶ diſpoſitionis perceptio. Repetit altius.multa reci-
tat extẽpore:quæ iã dixerat.Seneca duo millia nominum recitata:quo ordine erant dicta : referebat: &
ab iis:qui ad audiendũ præceptorem conuenerãt:ſingulos uerſus ad ſingulos datos:cum plures q̃ ducen
ti efficerent:ab ultimo incipiens uſq; ad primum recitabat. ἕξιν habitum. Exercitatione. cõſuetudo
& exercitatio facilitatẽ maxĩe parãt:cum.n.memoria ſit naturæ munus:maximam tamẽ efficit exercita
tio:& labor:multa ediſcere:multa cogita
re:&:ſi fieri poteſt:quotidie potentiſſimũ
eſt:nihil æque augetur cura:uel negligen
tia itercidit.Nihil aliud.q̃ ſtudere:& ſe ex-
ercere. Sexageſimũ.alia ſcriptura ſeptua
geſimũ. Scholaſticus.declamator:ſolum
in fictis cauſis:& ocioſis uerſatus.nõ in ue
ris litibus. Nos.cauſidici. Foro. forenſi
eloquẽtia tuendis ciuibus:& in ipſa arẽa.
Terimur.diſtrahimur.ætatem conſumi
mus. Multũ malitiæ addiſcimus . ſimus
ſubdoli:& uerſuti. Quãuis nolumus.ne
ceſſario.& inuito. Auditoriũ:& pro ipſis
auditoribus:& loco:in quem audituri cõ-
ueniunt frequẽter uſurpat. Ficta cã. ubi
declamationes:& fictæ controuerſiæ tra-
ctant. Inermis. ſincera. Felix. recipiens
felicitatem:& proſperũ ſucceſſum. Dul-
ciſſimũ.ſ.declamare eſt iucũdiſſimum iu-
uenibus:& præſertim ducere claſſem. Sa
xeus:ferreuſq;.durus.inexorabilis.ruſtic⁹.
qui negligas tanti uiri cognitionẽ. Pro-
inde.quare. Si nõ.uis ĩ urbẽ uenire. Ob
alia.aliis cauſis inſtantibus. Noſq; ipſos.
reſpectu nr̃o. Hunc.Iſæum. Gaditanũ.
bethicũ uiꝶ:gades.n.iuxta Bethicaꝫ. hoc
latius tractat.Diuus Hieronymus in præ-
fatiõe bibliæ:legimus iquit ĩ ueterum hi-
ſtoriis quoſdam luſtraſſe ꝓuincias:nouos
adiiſſe populos:maria tranſiſſe:ut quos ex
libris nouerant:coram quoq; uiderent.ad
Liuii laus. Titũ Liuium lacteo eloquentiæ fonte ma
nãtẽ:de ultimis Hiſpaniæ:Galliarũq; fini
bus:quoſdã ueniſſe nobiles inuenimus: &
quos ad cõtẽplationẽ ſui Roma non traxerat:unius hominis fama perduxit.habuit illa ætas inauditum
omnibus ſæculis:celebrandumq; miraculum:ut urbem tãtam ingreſſi aliud extra urbem quærerent.
Ab ultimo terrarum orbe.a Gadibus ultra quas eſt mare oceanum.ἀφιλοκαλον. inelegãs.rude. Illit-
teratum.uiri idiotæ eſt:& rudis. Turpe.indecorum. Tanti.ut uenias. Cognitionem.eruditionem.
Nulla eſt iucundior:cum cæteræ uoluptates ſint momentaneæ:hæc pene diuina:unde interrogatus Ze
no Citieus quomodo quis felicem uitam duceret:rñdit ſi cum mortuis immoraretur:.aperte ſignificãs:
ſi libris:& eruditioni ſtuduiſſet. Hic.ruri. Quos.authores. Non minus diſertos.ita eloquentes:qua-
Viua uox lis eſt Iſæi ſermo. Vt uulgo dicit.ut iam in prouerbium receptum eſt. Multo magis uiua uox afficit.
magis mouemur audiendo:q̃ legendo.quod celebratũ a Seneca Fabius his uerbis rettulit licet ſatis exẽ
ploꝶ ad imitandum ex lectõne ſuppeditet:tamen illa(ut dicitur)uox alit plenius:præcipueq; præcepto-
Pronũciatio ris. Acriora.abſolutiora.uehementiora. Altius ſedent.memoriæ diutius mãdantur. Pronunciatio.
Valerius Max.eloquentiæ ornamenta in pronunciatione apta:& conuenienti motu corporis conſiſtũt:
& reliqua.in quem ſenſum.M.Tullius de perfecto oratore carent inquit libri ſpiritu illo propter quem
maiora eadem illa cum agunt:q̃ cum legunt:uideri ſolent.pronunciatio a uoce nomen accepit:cui ĩ to
to genere dicendi Demoſthenes palmã dedit:eidẽ ſecundum:ac tertium locum:donec ab eo quæri deſi
Vultus neret:ut eã uideri poſſet non præcipuam: ſed ſolã iudicaſſe. Vultus.qui maxime dominat in actiõe:
hoc ſupplices:hoc minaces:hoc blãdi: hoc triſtes:hoc hilares:hoc erecti:hoc ſubmiſſi ſumus:hoc pẽdẽt
hoies:hoc intuentur:hoc ſpectant:etiam anteq̃ dicamus:hoc quoſdam amamus:hoc odim⁹: hoc pluri-

ma intelligimus:hic eſt ſæpe pro omnibus uerbis. Habitus.corporis qualitas.a.M.Tullio ita deſcribitur.corporis habitus eſt commoditas aliqua non natura data:ſed ſtudio:& induſtria parata. & Fabius libro undecimo:plæraq; multa de eo diſſerit. Geſtus. motus corporis: qui debet eſſe magis ad ſenſus q̃ ad uerba aç commodatus:nam flexus ille: &(ut ſic dixerim) motus dat actum quendam ad id: quod factum eſt. Illud Aeſchinis.dictum:cuius Fabius:& Pli.ſenior meminere. Aeſcines athenienſis orator:cū accuſationē: qua fuerat uſus Rhodi legiſſet: legit & defenſionē Demoſthenis:ob quā in illud depulſus

Habitus

Geſtus.

Aeſchies de Demoſthene.

habitus: geſtus etiam dicentis adfigit: niſi uero falſum putamus illud Aeſchinis: qui cum legiſſet Rhodiis orationem Demoſthenis: admirantibus cunctis adiecisse fertur τιᾶι ειᾶυ τοῦθηριου ακηκοειτε.Er erar Aeſchines:ſi Demoſtheni credi mus:λαμπροφωνοτατος. farebatur tamen longe melius eadem illa pronunciaſſe ipſum: qui pepe rerar:quæ oīa huc tendunt:ur audias Iſæum:uel ideo tantum:ut audieris. Vale.

C.Plinius Caluinæ .S.

SI pluribus pater tuus: uel uni cuilibet alii:q̃ mihi debuiſſet: fuiſſet fortaſſe du birandū an adires hæreditaré etiā uiro grauē.cū uero ego duct⁹ affinitatis officio dimiſ ſis oib⁹:q ñ dico moleſtiores: ſ3 diligētiores erār

fuerat exilium: mirantibuſq; Rhodiis tū magis miraturos fuiſſe dixit:ſi ipſum orātem audiuiſſent:i calamitate teſtis ingens factus inimici.hanc rem.M. Tullius libro tertio de oratore clarius eſt executus. mihi melius etiam ab Aeſchine illud dictū uideri ſolet: qui cum per ignominiam iudicii ceſſiſſet Athenis:& ſe Rhodum contuliſſet : rogatus a Rhodiis legiſſe fertur orationem illam egregiam: quam in Cteſiphonem contra Demoſthenem dixerat: qua perlecta petitum eſt ab eo poſtridie: ut legeret illam etiam: quæ erat contra a Demoſthene pro Cteſiphonte edita : quā cum ſuauiſſima: & maxima uoce legiſſet: admirantibus omnibus quāto inquit magis admiraremini ſi ipſu3 audiuiſſetis. Va lerius Maximus. cum eadm de Aeſchine narraſſet cap.de ꝓnunciatione: tantus ait orator: & modo tam infeſtus aduerſarius ſic inimici uim ardoremq; ſuſpexit: ut ſe ſcriptorum eius parum idoneum lectorē eē ꝑdicaret: exptus accerrimū uigorē ocu loꝝ: terribile uultus pōdus: accōmodatū ſingulis uerbis ſonum uocis:efficaciſſimos corporis motus.ergo & ſi operi illius nihil adiici poteſt:tñ in Demoſthene magna pars Demoſthenis abeſt: quæ intelligitur:potiuſquam auditur. hæc omnia breui⁹ uidetur Cæcilius expreſſiſſe. τιᾶε ειαυτου θηριου ακηκοειτε. quid autem ſi ipſam belluam audiuiſſetis.ſcilicet quid dixiſſetis.idem Aeſchines in Cteſiphontem appellat Demoſthenem belluam operæꝑciū dicens exiſtimo mentionem huius bellua facere.λαμπροφωνοτατος. ſplēdiſſimæ & clariſſimæ uocis ſiue. μεταλοφωνοτατοσ ideſt maximæ uocis male quidā codices habēt μικροφωνοτατοσ ideſt minimæ uocis.nam præter ꝙ prædictis:& ſequentibus non conueniat:Aeſchines in eadem oratio ne teſtatur ſolitum Demoſthenem comparare uocis ſuæ ſuauitatē ſirenū cantilenæ:& Demoſthenes in oratione pro Corona ſcribit Aeſchinē fuiſſe ſplendiſſime uocalem etiā dum puer in ſacris caneret: qui poſtquā in uiros euaſit ſplendore uocis tragœdus factus multas tragœdias recitauit: & ibidē λαμπρο φωνοτατον appellat:ſicut alibi ευφωνον & μεταλοφωνον. præſertim de tranſgreſſa legatione magnitudinē uocis eius pluribus cōmemorans. Ipſum:qui pepererat. Demoſthenē authorem. Vel ideo tantum:ut audieris.iccirco hæc ſcripſi:& omnia in illo expreſſi:ut per ea cognoſcas Iſæi ingeniū: & eloquentiā tanquam ſi eum audiuiſſes.

Aeſchinis. uox.

SI pluribus.perſoluto ære alieno: quo premebatur Caluinæ pater eo mortuo Cæcilius hortatur filiam ut adeat hæreditatem:quam propter grāde debitum recipere timebat.Caluinas tres fuiſſe lego Iuniam Caluinam originem ab Auguſto trahentem: quæ Veſpaſiano ſuperuixit:aliam meretricem:tertiam Caluini:ad quem ſcribit Iuuenalis parentem: quanquam & Caluillæ epiſtolam miſſam legimus: quæ maritum habuit Annium Verum prætura functum: ex quo filium ſuſcepit.M.Antonium nomine:uirum in omni uita philoſophantem: qui imperator creatus uitæ ſanctitate omnes principes ſuperauit. Si pluribus. ſenſus eſt: ſi pater tuus debiror fuiſſet multorum: uel ſaltem alterius unius potuiſſes fortaſſe dubitare hæreditatem ſuſcipere difficilem aditu uiro propter æris alieni magnitudinem: ne dum fœminæ:ut tu es. Adires hæreditatem.neceſſariis hæredibus permittit prætor uolentibus ſe abſtinere ab hæreditate : ut potius parentum quam ipſorum bona ſimiliter a creditoribus poſſideantur. Caluina igitur patris neceſſaria hæres uerebatur hæreditatem parentis recipere præſſam multo ære alieno. Affinitatis officio.uť innuēre.C.Caluiſium parentem Domitiæ Caluillæ Cæcilio arcta ꝓpinquitate cōiunctū. Affinitatis officio.quo tenemur ꝓſſos ſubleuare: magis quam externos. Dimiſſis omnibus.perſolutis omnib⁹ creditoribus:quibus pater tuus debuerat

Caluina. Caluilla.

Creditor ſolus extiterim.ſummam totius crediti in me tranſtulerim. Eo. patre tuo. Centum milia nummum.ideſt centum ſextertia fuit enim munificentiſſimus in ſuos Cæcilius. Præter eam ſummã. contuli tibi centum milia mummum præter eam ſummam nummorum: quos pater tuus promiſit tibi ĩ dotem quaſi de meo:nam omnia illius bona erant mihi obligata: nec quicquã iuito me poterat diſtrahere.De meo.de rebus iure mihi ſpectantibus. Facilitatis.liberalitatis. Pignus.argumentum.teſtimonium. Famam defuncti.debes quamprimũ adire hæreditatẽ paternã:hoc pacto tutaberis famã:& pudorem patris tui mortui: ſin minus declarares omnia ſua dillapidaſſe: ꝗ ſummo dedecore:& infamia illum circũueniret. Verbis. ſanibus:& ſpecioſis. Acceptũ fieri iubeo. remitto: & condono tibi omne debitum: ꝗ pater tuus mecum contraxerat. Honeroſa.immenſa:nimia. Modicæ. mediocres. Dignitas.ſenatoria. Sumptuoſa. quæ magnos ſumptus expetat. Conditionem agellorum: ſterilium admodum: quales poſſedit iuxta Larium: nam ĩ Thuſcis ſoli ubertatem commendat. Incertior.qualitate temporum: alibi conqueritur Thuſcos ſuos grandine excuſſos: in tranſpadana regione ſummam abundantiam:ſed parem uilitatem. Sed quod ceſſat.ſenſus eſt quando redditus:& annona fuerit minor : q̃ ut noſtra dignitas poſtulet tunc uiuemus parce:& temperate. Ex qua.ex uictu frugali. Ex fonte.ex perenni copia. Decurrit.diffunditur ĩ amicos.

Inareſcat. extinguatur nimium largiẽdo:& pauperes fiamus. Inareſcat.perſtat in tranſlatione: cum præmiſiſſet fontem.

In te.liberalitatis meæ effuſæ in te. Ratio conſtabit.in promptu erit cauſa: ꝗ tibi affinis ꝗ famam parentis tui protexerim. Modum exceſſerit.donauerim plura q̃ deberem.

creditor ſolus extiterim:Cũq; ego uiuente eo nubenti tibi in dotẽ centũ milia cõtuleri: præter eã ſummam:quã pater tuus quaſi dẽ meo dixit:erat enim ſoluẽda de meo: magnum habes facilitatis meæ pignus: cuius fiducia debes famam defuncti:pudorẽq; ſuſcipere:Ad quod te ne uerbis magis:q̃ rebus horter: quicquid mihi pater tuus debuit: acceptũ tibi fieri iubeo. Nec eſt qđ uerearis:ne ſit mihi honeroſa iſta donatio. Sunt quidẽ nobis oĩno modicæ facultates:dignitas ſumptuoſa:redditus ꝓpter conditionẽ agellorꝫ:neſcio minor:an ĩcertior. Sed qđ ceſſat ex redditu: frugalitate ſupplet̃: ex q̃ uelut ex fonte liberalitas nr̃a decurrit:quæ tñ ita tẽperanda eſt:ne nimia profuſione inareſcat:ſed temperanda in aliis:in te uero facile rõ cõſtabit: etiã ſi modũ exceſſerit.

C.Plinius Luperco.S.

ACtionem frequẽter: & a te efflagitatam: & a me ſemper promiſſam exibui tibi:nõdum tamẽ totam: adhuc enim pars eius perpolitur:interim q̃ abſolutiora mihi uidebantur nõ fuit alienum iudicio tuo traditum iri : his tu Rogo intentionem ſcribentis accommodes. nihil enim adhuc inter manus habui: cui maiorẽ ſollicitudinem præſtare deberẽ. nã ĩ cæteris actõnibus exiſtimationi hominũ diligentia tantum: & fides noſtra:ĩ hac etiã pietas ſubiiciet̃. Inde & liber creuit:dum ornare patriam: & amplificare gaudemus: pariterq;: & defenſioni eius deſeruimus:& gloriæ. Tu tñ hæc ipa:quãtũ rõ exegerit

ACtionem.In dedicatione bibliothecæ in patria ſua orationem habuit de laudibus ſuorum: & ſoli natalis apud municipes:ei⁹ partem corrigendam Luperco deſtinat: quem rogat:ut ſuperflua amputet:concedat tamen aliquas digreſſiones præſertiꝫ in deſcriptione locorum.

Lupcus

Mutius Lupercus legat⁹ legionis aduerſus Ciuilem inclytus fama:& potior. Lupercum refert Martialis librum ſuum ſæpe exegiſſe: ſed diſpari euentu a Cæcilio : naꝫ ille ſemper negauerat: hic policitus mittit. Actionem.orationem: q̃ ægi apud municipes meos. Perpolitur. elimatur: emendatur. Abſolutiora. correctiora. Non fuit alienũ. placuit imprimis: ut tu ea iudicares. Traditum iri. demandari.

Intentio

Intentionem. mentem animum. phantaſiam. intentio eſt animaduerſio & diligentia : qua animus ad quod intenditur : dirigitur. alias eſt ex qua ſtatus principium habet : quæ depulſione conficitur. de hac non intelligit cum laudatiuum genus nullum habeat ſtatum. Scribẽtis.mei. Accommodes.induas.ſumas.

Inter manus.non ſolum per hoc ſignificatur inuẽtio:ſed etiam recognitio. Fides noſtra.ueritas ſubiicitur. Pietas. amor in patriam:& maiores. Subiicietur. pro argumento: & ſubiecto erit. Liber. oratio: ſic in prioribus librum dixit orationem Ciceronis pro Corne. Balbo.

Amplificatio

Amplificare. uti amplificatione:quæ potiſſimum quattuor conſtat: incremento: comparatione:ratiocinatione:congerie. Defenſioni.in q̃bus crimiabat̃:& uitupabat̃. Gloriæ.ut a cõditoribus:ab opportunitate ſitus:a rebus geſtis

reſeca: quoties.n. ad faſtidiũ legentiũ: delitiaſq; reſpicio: intelligo nobis commendationẽ ex ipſa mediocritate libri petendã: idem tñ qui a te hác auſteritatẽ exigo:cogor id:q̃d diuerſum eſt: poſtulare: ut i plęriſq; frontẽ remittas. Sũt.n. quędã adoleſcẽtiũ auribus dãda: ꝑſerti ſi materia nõ refraget᷑. Nã deſcriptiones locoꝝ: q̄ i hoc libro frequẽtiores erunt:nõ hiſtorice tm̃: ſed ꝓpe poetice proſequi fas eſt. Quod tñ ſiquis extiterit: qui putet nos latius feciſſe: q̄ orationis facultas exigat:huius(ut ita dixerim)triſtitiã reliquę ꝑtes actionis exorare debebunt. Adnixi certe ſumus:ut quanlibet diuerſa genera lectoꝝ per plures dicẽdi ſpecies teneremus. Ac ſicut ueremur: ne quibuſdã pars aliqua ſecundũ ſuã cuiuſq; naturã nõ ꝓbet᷑:ita uidemur poſſe cõficere:ut uniuerſitate oibus uarietas ipſa cõmendet. Nã & in ratione cõuiuioꝝ:q̃uis a plæriſq; cibis ſinguli tẽperemus:totã tñ cœnã laudare oẽs ſolemus: nec ea:quæ ſtomachus noſter recuſat: adimunt gratiã illis:quibus capit᷑. Atq; hæc ego ſic accipi uolo:nõ tanquã aſſecutũ me eſſe credã: ſed tãquam adſequi laboraueri: fortaſſe non fruſtra: ſi mõ tu curã tuã admoueris:interi iſtis:mox iis: quæ ſequent᷑. dices te nõ poſſe ſatis diligenter id facer̃: niſi prius totã actionẽ cognoueris:fateor:in pñtia tñ: & iſta tibi familiariora fient: & quædã ex his talia erũt:ut ꝑ ꝑtes emendari poſſint. Etenim ſi auulſum ſtatuæ caput:aut membrũ aliq̃d inſpiceres: non tu quidẽ ex illo poſſes congruentiam æqualitatemq; deprehendere: poſſes tamen iudicare:an id ipſum ſatis elegans eſſet: nec alia ex cauſa principia libroꝝ circũferunt᷑:quã quia exiſtimatur pars aliqua:& ſine cęteris eſſe perfecta. Longius me ꝓuexit dulcedo quædã tecũ loquẽdi:ſed iam finẽ faciã:ne modum:quẽ etiã orationi adhibendum puto:in epiſtola excedam.

C.Plinius Auito.S.

Reſeca.amputa:dele ſupflua. Delitias.ignauiã. Reſpicio.conſidero.ſæpius.n.oportet ſcribere ſecũdũ lectoꝝ opinionẽ. Commendationẽ.laudẽ.Petendã.quærendã. Auſteritatem.ſeueritatẽ.aſperitatem:græcũ uocabulũ:cuius contrariũ eſt ſuaue. Diuerſum.non tam ſuauitatẽ q̃ licentiã:hilaritatemq; intellige. Frontem remittas.in læticiam reſoluaris.rugas diſſoluas: nam ſeueriores ſunt fronte contractiore:& caperatiore.hinc Martialis in ſeueros Triſte ſupercilium:duriq; ſeuera Catonis Frons. Adoleſcentiũ auribus.Lætioribus uiris:quales ſunt adoleſcentes.tenentur.n.ſuauioribus. Refragetur. repugnet.obſtet. Deſcriptiones locorũ. agro Comenſi erectorum.tangit chorographiam. Hiſtorice.uere.ꝗ adeo probat:ut libro ſeptimo dicat ſæpe in oratione quoque non hiſtoricæ modo:ſed prope poeticæ deſcriptionis neceſſitas incidit. Poetice. fabuloſe more poetarum. Proſequi. tractare. Facultas.norma. ſunt exemplaria:in quibus ſeueritas eſt: ꝗ fortaſſe non inconueniens. Latius feciſſe.pluribus cõplexos. Triſtitiã.nimiã ſeueritatẽ. Reliq̇ partes.ſeueræ:& circumſcriptæ. Exorare. mitigare. Quælibet diuerſa: legitur etiam quanlibet diuerſa ideſt multum diſtantia. Lectorum:quorum alii ſeueri:quidã triſtes:nonnulli iucundi:interdũ acres: alias delicati.ſenſus eſt: cuꝫ uariæ ſint hominum ſpecies: ſic & dicendi: ſtuduimus aſpergere totam orationem dicendi uarietate: ut unuſquiſque pro ingenio ſuo haberet aliquam partem :qua oblectaretur. genera:& ſpecies indiferenter acipit. Pars aliqua.ſi ſeuera improbabitur iucundis:ſi iucunda ſeueris. Naturam.immitem: uel mitem. Vt uarietas.ut ex una parte:quæ placuerit alicui ſecundum proprium ingenium:omnes poſſint uniuerſam orationẽ approbare. In ratione conuiuioꝝ.inſtruendis:& apparandis cõuiuiis ex lege. Quibus capitur.quibus cibis ſtomachus delectatur. Hæc.mea dicta. Accipi.itelligi.

Aſſecutum.uarietatem orationis cõmode diſtinxiſſe. Aſſequi.perficere. Fortaſſe non fruſtra. ſubaudi elaboraui ideſt abſolui:quod intenderam. Curam.emendationem.Interim iſtis. admouebis tuam limam parti:quaꝫ miſi. Mox iis.quæ ſequẽtur ideſt ei parti quam poſtea deſtinabo: iam enim prædixerat:actionis partem exhibere:quædam apud ſe continere i aliud tẽpus. Id.emendare. Iſta. quæ miſimus.

Talia erunt. talem habebunt conditionem.Per partes.ſeorſum:ſine ſequentibꝰ.

Auulſum.exemptum:detruncatum.ſtatuis tamen ſolebant ꝓ arbitrio capita demere:& reponere:quibus aliam:atque aliam effigiem addebant interdum. auctor. Tranquillus. Congruentiam. proportionem: an cum reliquis membris conueniret. Elegans. formoſum. Circũferunt᷑. ante opus editũ:& abſolutũ publicant᷑.& legenda permittũtur. Orationi.ne ſit nimiũ diffuſa.In epiſtola.quæ minus:q̃ oro: debet euagari.

Auſteritas

Frontẽ remittere

Auitus

LOngum. Admonet Auitum:ut ſimul fugiat:& nimiam lauticiam: & ſordem commemorãdo cœnam cuiuſdam:qui alia aliis poſuerat:quam inæqualitatem Martialis more ſuo: & Iuuenalis ſatyrice notant. ſcio Auitum Antoninum procuratorem Cæſaris in Cilicia iiſdem: quibus Secundum temporibus floruiſſe:& diuum Antoninum Martio Auito prætori reſcripſiſſe:ac Auitum Stertinium monumentis a Martiale celebratum:ut omittam Lollianum Auitum uirum conſularem:cuius Capitolinus:& Apuleius meminere:ſed aut Iulio Auito:aut Iunio ſcriptam fuiſſe hãc epiſtolam crediderim: nã Iunii Auiti ædilitatis candidati obitum libro nono amariſſime deflet:ut Iulii libro quinto ubi ſui amantiſſimum: & ſumma fuiſſe conſecuturum aſſerit:ſi maturuiſſent ei⁹ uirtutes. fuit & ſub Nerõe Iulius Auitus germanicis copiis præfectus:q̃q̃ apud Tacitum parum diligentes legant Dubium Auitum.

Taciti locus

LOngũ eſt altius repetere: nec refert quẽadmodũ acciderit: ut homo minĩe famíliaris cœnarẽ apđ quẽdã:ut ſibi uidebatur lautũ:& diligentẽ: ut mihi ſordidum ſiml': & ſumptuoſum. Nã ſibi:& paucis optĩa quædã:cæteris uilia: & minuta ponebat. Vinũ etiã puulis lagunculis ĩ tria gña deſcripſerat: nõ ut poteſtas eligẽdi:ſed ne ius eẽt recuſandi:& aliđ ſibi: & nobis:aliđ mĩoribus amicis(nã gradatĩ amicos habet)aliud ſuis:nr̃iſq; libertis. Aĩaduertit: q mihi ꝓximus recũbebat: & an probarẽ interrogauit: negaui. tu ergo ĩquit quã cõſuetudinẽ ſequeris? Reſpõdi eadem omnibus pono:ad cœnam enim nõ ad notã inuito:cunctiſq; rebus exæquo:quos toro:& menſa æquaui. etiã ne libertos? etiã: conuictores enim tũc:non libertos puto: & ille magno tibi conſtat? minime. qui fieri poteſt? qa ſcilicet liberti mei non idem: quod ego bibunt: ſed idem ego:quod liberti:& mehercule:ſi gulæ tẽperes:non eſt honeroſum:quo utaris communicare cum pluribus. illa ergo reprimẽda:illa quaſi ĩ ordinẽ redigẽda ẽ:ſi ſumptibus pcas: qbus aliquãto rectius tua cõtinentia: q̃ aliena cõtumelia cõſulas. Quorſus hæc? ne tibi optĩe ĩdolis iuuẽi

Altius. a principio:a cauſiſ. Nec refert. narrare. Homo. ego Plinius. Minime familiaris. non ſolitus foris cœnare:uel illi amico domeſticus. Lautũ. ſplendiduq;. copioſe uiuentem. Diligentem. parcum nam diligẽtia iudicio Mar. Tullii ex libro ſecundo de oratore uirtutes reliquæ continentur. Vt mihi. uidebatur. Sordidũ auarum. Sumptuoſum:magna impendẽtem:& plura q̃ credebat. Paucis. carioribus conuiuis. Optima. legitur etiam opima fere ad idem. egregios ſcilicet cibos.

Minuta. minimi. an forſan reſpexit ad piſciculos:quod Iuuenalis damnat non ſecius in Varrone. Cæteris. minorib⁹ amicis. Lagunculis. diminutiuum a lagena: ſuper quo uerbo in præcedentibus. Deſcripſerat. diuiſerat denorauerat Marcus Tullius pro Millone. cum me latronem ac ſiccarium abiecti homines: & perditi deſcribebant. at Iulius Cæſar uir tãtus piſtorem alium panem quem ſibi conuiuis ſubiicientem compedibus uinxit: facinus haud diſſimile rebus uitæ ſuæ geſtis. erãt enim quidam diuites ſibi: pauperes amicis:atrociter hoc Iuuenale inſectante:& Plinius ſenior frugalitatem Catonis redeuntis ab Hiſpania cũ triumpho laudans:non aliud inquit uinum bibit:q̃ remiges:in tantum diſſimilis iſtis:qui etiam conuiuis alia quam ſibi metipſis miniſtrant:aut procedente cœna ſubiiciunt. Recuſandi. niſi uoluiſſent eſſe abſtemii. Aliud. uinum apponebat. Nobis. maioribus amicis. Aliud. mediocre. Aliud. peius. explicat illi tria uini genera primum optimum ſibi:& dignioribus miſcebat:ſecundum minoribus: ut clientibus:q; Martialis non ſine ſumma indignatione ſæpius mordet: tertium ideſt uiliſſimum libertis. Gradatim. differenter. non æque omnes diligit. Qui. conuiua. Animaduertit. has uini notas. Eadẽ. eiuſdem generis cibos. Notam infamiam. ut per uini ſpecies amici cognoſcãtur quoto ſint loco apud me. ſcio etiam notam uini eſſe. Etiam pariter. Ne libertos. exæquas:ſic conuictor Secundum interrogauit:eſt enim epiſtola inſtar dialogi. Conuinctores. conuictorem appellamus familiarem conuiuam: qui quottidie nobiſcum uiuat. Horatius nunc quia ſum tibi Mecœnas conuictor. Tranquillus fuit Tiberius nihilo lenior in conuictores græculos. Etiam. ſic affirmantis aduerbium. Ille. conuiua ſubiunxit. Magno. precio alere tuos libertos eiſdem:quibus dominum cibis. Minime. non conſtat magno.

Deſcribere

Conuictor

Qui. quomodo. Idem. optimum. Quod ego. bibo. quod tu reris me bibere. Quod liberti. bibunt mediocre ſcilicet uinum. Si gulæ temperes:ſi parce uiues. Honeroſum. ſumptuoſum. Quo quibus cibis. Pluribus. domeſticis. amicis. Illa, gula. Ordinem temperantiam. frugalitatem. Quaſi. quia traſlatiue dictum. iam enarrauimus quid ſit in ordinem redigere. Aliena contumelia. notando gradus amicorum per cibos. Quorſus hæc. ad quem finem hæc ſcripſimus. niſi ut te monerem exemplo. Indolis. ſpei. eſt autem indoles uirtutis indicium in puero: uel adoleſcente Valerius de indole: attinguam

Indoles

inquit nunc quaſi cunabula quædam:& clementa uirtutis:animiq; procedente tempore ad ſummũ glo tiæ cumulum peruenturi:& tam uitii q̃ uirtutis ſignum eſſe oſtendit Liuius cõnumeratis Annibalis uirtutibus: & uitiis inquit cum hac indole uirtutũ: ac uitioꝝ triennio ſub Aſdrubale imperatore metuit.

Immenſa luxuria.dum ſibi guloſiſſimi ſunt. Specie.ſub prætextu. Frugalitatis. dũ aliis ſunt auari. Tibi imponat.te decipiat.Iuuenalis:facile eſt barbaro imponere regi: a quo impoſtor: ideſt deceptor emendanda dictio apud iuriſconſultos; cũ paſſim legatur impoſteres: pro impoſtores:& ita peruerſe a quibuſdã iterpretet. Sub exẽplo. per aliorum facta. Luxuriæ: & ſordiũ. ꝓdigalitatis:& auariciæ:ſic Iuuenalis in ſimiles inuectꝰ:ſed quis feret iſtas Luxuriæ ſordes.

Imponere.

quorundam immenſa luxuria ſpecie frugalitatis imponat.Conuenit autem amoti in te meo quoties tale aliquid inciderit ſub exemplo præmonere:quid debeas fugere.Igit̃ memẽto nihil magis eẽ uitandũ:quã iſtam luxuriæ:& ſordiũ nouã ſocietatem quæ quum ſint turpiſſima diſcreta ac ſeparata: turpius iunguntur.

Nouã ſocietatẽ.inauditã:& inuſitatã eõ iunctionẽ diuerſarum rerum: cum dicat duo cõtraria ñ poſſe ſiml'ſtare i eodẽ ſubiecto. Diſcreta.ſingula. Turpiſſima. magnæ infamiæ. Turpius iungunt̃. longe maius dedecꝰſi ſint in uno aliquo connexa. aduerte comparatiuũ habere maiorẽ ſignificantiam ſuo ſuperlatiuo. ſic in panagyrica oratione meliorem optimo genuit.

Cõparatiuũ maius ſuplatiuo.

C.Plinius Macrino.S.

HEri a ſenatu Veſtritio Spurinæ pricipe authore triũphalis ſtatua decreta: ñ ita ut mltis: q nunq̃ i acie ſteterũt:nunq̃ caſtra uiderũt:nũq̃ deniq; tubaꝝ ſonũ:niſi i ſpectaculis audierũt. Veꝝ:ut illis q decus iſtud ſudor̃: & ſanguine:& factis aſſequebant̃. Nã Spurinna Bructeꝝ regẽ ui:& armis iduxit i regnũ: oſtẽtatoq; bello ferociſſimã gentẽ:qđ ẽ pulcherrimum uictoriæ gẽus:terrore ꝑdomuit. Et h̃ qdẽ uirtutis ꝓmiũ:illđ ſolaciũ doloris accepit: qđ filio eiꝰ Coccio:quẽ am ſit abſens:hitus ẽ honor ſtatuæ. Raꝝ id i iuuene:ſed pt̃ hoc quoq; merebat̃: cuiꝰ

HEri.impatorẽ Spurinæ rebus ꝑclare geſtis ſtatuã triũphalẽ decreuiſſe:& filio eiꝰ Coccio defũcto i ſolatiũ pr̃is Macrinũ monet. Heri.ſcribit̃ ẽt here antiquo more: quo Iuuenalis utitur.imo fuit eius ſæculi mos.nã Martialis dixit. Cur here qđ dederas. hodie puer hile negaſti? & Fabiꝰ heri apud Terẽtiũ tãq̃ antiquũ recognoſcit. & ſuis tẽporibus here ſcribi oñdit. A ſenatu.ſenatuſcõſulto. Authore principe.ita uolente Traiano. Triumphalis ſtatua.in habitu triũphantis. lege Pli.libro .xxxiiii. capite quarto de honore ſtatuaꝝ. Veſtritio Spurinæ. q Othoniani exercitꝰdux ad occupandas Padi ripas ꝓmiſſus.Placẽtiã coloniã aduerſus Cecinnã ſtrenue:& prudenter tutatus ẽ: nã indomitũ militẽ: & belli ignaꝝ:neq; iperio parare uolentẽ itra mœnia cõtinuit:ſũmo tñ ſuipſius diſcrimine ne a ſuis perderetur ſed ipſe uolentes mœnibus eduxit:deinde noctis interuentu:cũ Cecinna ueni re nunciaretur timentes introduxit: ſtrenueq; coloniam tunc maxime florentem tutatus eſt: ibi relicto modico præſidio:Macro cũ cohortibus ſubuenit:uir ſanctiſſimus q ex longa ſenectute nihil præter ſolam prudentiam habebat:utraq; lingua doctiſſimus: & in ordine uitæ diſpoſitus. Decreta. conſtituta. nam decreta principũ:& ſenatus conſtitutiones dicuntur. Vt multis.quibus paſſim in foro pro libidine principũ ſtatua dabatur: in qđ Iuuenalis ſatyricum fulmen torquet ſatyra prima non ſine ſumma indignatione. In acie.in pugna. Vt illis.uiris ſtatuæ decernuntur. Decus iſtud.honorem triumphalis ſtatuæ. Factis.præclare geſtis.ſumpto initio ab Athenienſibus:qui primi Harmodio: & Ariſtogitoni tyrãnicidis ſtatuas poſuere. Bructerum.pro Bructerorũ:ſunt autẽ Bructeri Germaniæ Populi ſecũdum Claudianum ſyluæ Ercyniæ accolæ:qui quondam uicinarum conſenſu nationũ ſuper ſexaginta milia ceciderunt:deinde cum nouos motus in Germania aduerſus Romanum nomen excitaſſent:& aliquando ſuperiores facti mortua regina Velleda nomine imperium ſub Domitiano recuſarunt. poſtea eorum regem:qui ad romanos confugerat Veſtricius Spurinna Traiani iuſſu i regnum introduxit ſine ſanguine: & cæde: ſed terrore ſolo domitis Bructeris: quos pariter ſub Nerone a bello metu deterritos per Iulium Auitum tradit Tacitus: & procedente tempore a Conſtantino Conſtantii ad internitionem uſque deletos in laudibus eiuſdem legitur. Vi: & armis. dum metuunt copias romanorum armatas. Oſtentato bello.tanquam omnino eſſet acie cum Bructeris decertaturus. Terrore.ſine cæde. Pulcherrimum uictoriæ genus.ſine ſanguine: & pugna hoſtem ſuperare:ſi autem merebantur ouationem minorem triumpho. Hoc.ſtatuam triumphalem accepit in præmium rei benegeſtæ.

Veſtritiꝰ Spurina.

Bructeri.

Doloris.quem interitu filii conceperat. Abſens.in expeditione contra Bructeros. Habitus eſt honor ſtatuæ.donatus ẽ Coccius ſtatua honoris gratia. Rarũ id in iuuene.raro accidit:ut ſtatua ponat̃

iuueni in foro. Vulneri.dolori. Fomento.medela.ſolatio. Coccius.cuius mater Coccia: & auus materous Coccianus. Specimen indolis.indicium futuræ uirtutis. Breuis.quia raptus eſt i flore ætatis. Hac immortalitate.hoc honore diu manſuro. Proferri.ulterius celebrari. Vt ſenex. ſi diuti⁹ uixiſſet:
Prouocate.æquare. Illos.uiros illuſtres:qui ob uirtutes ſtatuam i foro meruerunt. Exemplo.imitationi cæterorum iuuenum. Proſpectum.cautum. Bonas artes.bonos mores. Acuent: inde Auguſt⁹ in publicis decorus opera cuiuſq; ducis manentibus titulis reſtituit: & ſtatuas omnium triumphali effigie in utraq; fori ſui porticu dedicauit.

grauiſſimo uulneri magnō aliquo fométo medédum fuit. Præterea Coccius ipſe tam clarꝫ ſpecimen indolis dederat:ut uita eius breuis:& anguſta debuerit:ac uelut imortalitate ꝓferri. Nā tanta ei ſanctitas:grauitas:authoritas etiā:ut poſſet ſenes illos ꝓuocare uirtute:quibus nunc honore adæquatus ē. Quo qdē honore (quantū ego interptor) non mō defuncti memoriæ:dolori pris: uetū etiā exēplo ꝓſpectū eſt. Acuent ad bonas artes iuuentutē:adoleſcētibus quoq; (ut digni ſint modo) tanta pmia cōſtituta: acuent principes uiros ad liberos ſuſcipiendos:& gaudia ex ſupſtitibus:& amiſſis tam glorioſa ſolatia. His ex cauſis ſtatua Coccii publice lætor: nec priuatim minus. amaui cōſumatiſſimū iuuenē tā ardenter:q̄ nunc ipatiēter requiro. Erit ergo pgratū mihi hāc effigiem eius ſubinde intueri:ſubinde reſpicere: ſub hac cōſiſtere:pter hāc cōmeare: eteni ſi defunctorum imagines domi poſitæ dolorē noſtrū leuāt: quanto magis hæ: quibus in celeberrimo loco n̄ modo ſpecies:& uultus illorū: ſed honor & gloria refertur.

Acuent. incitabunt. Digni ſint his præmiis modo tales honores mereantur:& latenter Traianum laudat: ſub quo meritis honores decernerentur. Principes. proceres.ſummates. Liberos ſuſcipiendos. ad uxorem ducendam:multi enim ſub malo principe cælibem uitam mallebant; cum uiderent in perniciem ſui plærunque filios tolli: quoſdam auaritia detinebat orbitatis munera aucupantes: nam lex illa de maritandis ordinib⁹ iam exoleuerat: qua locupletes ad tollendos liberos ingentia præmia:& pares pœnæ cohortabantur. Publice.reſpectu utilitatis publicæ. Priuatim.cauſa ipſius Coccii. Effigiem leonaa formatam ad exemplar Coccii. Subinde. frequenter in quem ſenſum Liuiu;: Columellam:Martialem:plærunque uſos annotauimus:ſed imprimis Tranquillu;.

Subinde

Præter:iuxta. Commeare. ſpaciari cu; aliquo. Domi poſitæ. in atrio ſuper tabulino qui locus erat atrio proximus:authore Feſto. Celeberrimo loco.urbis:ideſt in foro. Species:& uultus.nam authore Plinio ſolebant effigiem exprimere: & imaginem uiuentis quantum per artem poterant reddere. Refertur. repræſentatur.

C.Plinius Caninio Rufo.S.

STudes: an piſcaris: an uenaris: an ſimul omnia? poſſunt.n.oīa ſimul fieri ad larium noſtrum.nam lacus piſcem:feras ſiluæ: quibus lacus cingitur: ſtudia altiſſimus iſte receſſus affatim ſuggerunt: ſed ſiue omnia ſimul: ſiue aliqd facias:nō poſſum dicere iuideo. angor tn̄:nō & mihi licere:quę ſic cōcupiſco: ut ęgri uinū:balnea:fontes. nunq̄ ne hos arctiſſimos laqueos:ſi ſolueī negat:abrūpā? nunq̄ puto. nā ueteri

STudes. Si quando poterit occupationibus urbanis diſſolui ꝑmittit Caninio uenturū ad Larium:ubi: & ſtudere: & piſcari: uenarique commode liceat. Simul. eodem die. Larium noſtrum. Larium lacum ad Comum patriam noſtra;: ex quo Abdua fluuius exit.Polybius tamen hiſtoricus referente Strabone contra omnium opinionem ſcriptum reliquit Larium longitudine fere ſtadiorum tercentum:latitudine triginta amnē eiicere Ticinum: Verbanum uero abduam quod quidam parꝫ diligentes tanquam menda eſſet interpretis:ſiue Strabonis corrigunt:non anteriora reſpicientes: ubi Strabo Polybiu; dicit hoc aſſerere:quæq; uſque ad finem libri quarti referuntur:ex eius ſententia dici:& alibi ſæpius Strabonem ſentire Larium emittere Abduam:non Ticinum. Appianus tamen:niſi menda eſt:ſcribit libro primo bellorum ciuilium flumen Larium ad Liternum defluere. Altiſſimus.maxime idoneus. Seceſſus. locus remotus a rebus urbanis:& ſecedere eſt ab urbe rus proficiſci ocii cauſa. Affatim.largiter. Suggerunt.ſubminiſtrant. Aliquid.unum horum. Inuideo:quia uirꝫ bonū non decet inuidia: ꝓſertī; aduerſus amicū. Angor. afficior moleſtia. Licere.eadē:q̄ tibi licēt. Aegri.deſiderāt uinū:balnea:aquā. Fontes.qbus hauſtis æſtū febris mitigēt. Hos arctiſſimos laqueos.urbanas curas iſtātiſſimas. Soluere.

Larius

Strabōis locus

perficere.abſoluere conuenieter. Abrumpā.ſaltem relinquam imperfectos. Noua accreſcunt.alia coaceruanť. Peraguntť.abſoluunť. Nexibus.annulis. Cathenis. ſicut cathenas annuli cōnexi efficiunt i mai⁹:& Mar.cathēatos labores appellat multiplices:& cōiunctos li.i.Expectāt curæꝗ.cathēatiꝗ labores. Agmē.cumulus. Extēdiť.augeť.i ſcda lectione ē oñdiť.i.exurgit:apparet.

Anxium.Apollinari.Euritiū commendat: ut i petitione tribunatus adiuuet:exponens quot in illum beneficia contulerit:quibus uirtutibus:& parentū laudibus orneť. Claudiū Apollinarē Apolli-naris

bus negociis noua accreſcunt: nec tamen priora peraguntur:tot nexibus:tot quaſi cathenis maius in dies occupationum agmen extenditur.

C.Plinius Apollinari.S:

Anxium me: & iquietū habet petitō Sexti Euritii mei:afficior cura: & quam ꝓ me ſollicitudinem nō adii: quaſi pro me altero patior. & alioquin meus pudor: mea exiſtimatio: mea dignitas in diſcrimē adduciť. Ego Sexto latumclauum a Cæſare noſtro: Ego quæſturam impetraui:meo ſuffragio peruenit ad ius tribunatum petendi: quem niſi obtinet in ſenatu: uereor ne decepiſſe Cæſarem uidear. Proinde adnitendum mihi:ut talem eum iudicent om

præfectum claſſis Tacitus: Apollinaté tragœdum Gellius: Ceſennium Apollinarez Iuriſconſultus Paulus memorant. fuerūt & alii plurimi Apollinares:antiquiores:& Secundo poſterioes: ſed ſuſpicor ſcriptaz epiſtolam Domitio .ſ. Apollinari conſuli deſignato:cuius Secūdus libro octauo meminit:uel Sulpitio Apollinari doctiſſimo: quem ſane ex uerbis Gellii cōlector fuiſſe Cæcilii temporibus:ad quez Martialis ſuū ſcazonta mittit libro ſexto: & græca ſcripſiſſe epigrammata ſcimus. Anxium ad animū refert.inquietū ad corpus. Petitio.tribunatus.Eritii. legitur etiā Euritii. Mei.amiciſſimi. Pro me.dum tribunatū peterē. Pro me altero.pro Euritio: quē alterum me exiſtimo. Alioquin.præterea.ſic i panagyrico. in aliā tamen ſignificationē uſurpat Apuleius: niſi tandem i quit ſapienter alioquin ipſe mihi tuliſſez auxiliū:pro imprimis. Exiſtimatio. authoritas eſt in periculo. Latumclauum. dignitatem ſenatoriā.erat enim latuſclau⁹ ueſtis ſenatoria:ut do- Alioqui

cet Spartianus:& Tranquillus in Auguſto referens liberis ſenatorum:quo celerius reip.aſſueſcerēt protinus uirilem togam latumclauum induere: & curiæ intereſſe permiſiſſe: & Claudium latum clauū:quāuis initio affirmaſſet non lecturum ſe ſenatorem niſi ciuem romanum:ob nepotem etiam libertini filio tribuiſſe.& idem author in Auguſto laticlauios ſenatores appellat: ac ſumenti Auguſto uirilem togam tunicam laticlaui reſutam ex utraꝗ parte ad pedes eius decidiſſe:quo ſigno oſtendebatur ſenatum futurum ei dicto parentem:ut omittam Cæſarem dictatorem uſuz fuiſſe latoclauo ad manus fimbriato: & præcinctum moliore cinctura.Lampridius in Seuero non latumclauum:ſed laticlauiam uocat: dicēs illum præfectis prætorii ſuis ſenatoriam addidiſſe dignitatem: ut uiri clariſſimi & eſſent: & dicerenť: quod antea:uel raro fuerat:uel omnino non fuerat:eo uſꝗ: ut ſi quis imperatorum ſucceſſorem præfecti prætorii dare uellet:laticlauiam eidem per libertum ſubmitteret. Vopiſcus clauatam ueſtē: & Lāpridius auro inſperſam appellant:erat autem clauus aureus purpuræ infixus quam tunicam laticlaui i modum gauſape texi ſuis temporibus inceptam tradit Pli. ſenior: & Fabius inquit lumen clauus purpuræ loco inſertus affert. Vlpianus de auro:& argento legato.claui aurei:& purpuræ pars ſunt ueſtimē torum.Pomponius clauos ueſtimentis conſutos tamen ueſte legata contineri. acceſſionis uice cedunt: quæ ſunt inſitæ ueſtimentis picturæ:clauiꝗ qui ueſtibus inſuuntur.Cæſare noſtro.Traiano:quo uſus ē familiariſſime. Impetraui. cum non eſſet Euritius ciuis romanus ſenatoriam dignitatem:ac quæſturā ab imperatore impetraui:an quia ante tempus gerendorum honorum: quamuis ciuis eſſet: nam inquit Vlpianus de minoribus annis.xxv.ad munera:ſiue honores creandis iuſta ætas ſeruanda eſt:nec ante tēpus legitimum niſi ab imperatore ad magiſtratus creari poterant. Quæſturam. quæ dignitas erat honorum initium:de qua alibi latius. Suffragio.auxilio:fauore. Ius. non enim omnibus licebat petere magiſtratus:unde tradit Tacitus Veientonem accuſatum:ꝙ ab eo uendita fuiſſent munera principis:& adipiſcendorum honorum ius:nam & ſi fuiſſet iure municipali: quo tantum muneris honorarii cū populo romano particeps erat:tamen authore Gellio id ius iam oblitteratum:& per innoticiam inuſitatū manebat. Tribunatus.plebis intellige pro quo conſequendo Clodius plebeium ſe fecit:cum non liceret nobilioribus eam dignitatem petere.quem modum potuit ſeruaſſe Euritius.ſequētia faciunt ut credam fuiſſe tribunatum plebis:magis quam legionum:quanquam Tranquillus tradat Auguſtum ſtatiz poſt uirilem togam liberis ſenatorum latumclauum indulſiſſe:& curiæ intereſſe pemiſiſſe: militiamque auſpicantibus non tribunatum modo legionum:ſed etiam præfecturas alarum dediſſe. In ſenatu: cui creandorum magiſtratuum poteſtatem conceſſerat Cæſar. Decepiſſe. ſi reiiciatur tanquam indignus: & Traiano dignum omni dignitate perſuaſerim. Talem.dignum.Omnes.quibus datum eſt ius crean- Latus Clauus

dorum tribunorum. Incitaret.accéderet. Studium.diligentiam. Adiutum.adiuuari. Iuuenem.Eu- **Euritius** ritium. Et quidem.digniſſimum. tota domo.affinibus eius omnibus. Euritius Clarus:quem ſcribit Gellius fuiſſe præfectum urbis:morum:litterarumq; ueterum ſtudioſiſſimum. Sanctus.ad mores perfectiſſimos & uitæ integritatem. Antiquus.tá ad uitæ ſeueritatem: q̃ ad cognitionem rerum antiquarum. Diſertus.ad eloquentiam referť. Pari.ſumma. Verecundia.modeſtia.magis.n.in ſtudiis timor:q̃ fiducia hoies decet. C.Septitiũ: Septitium Claru:cuius conſilio ep'las publicauit. Certatī. ſedulo. Aequalr. maxie. In uno.Euritio:ſi meo auxilio tribunatũ adipiſceť. Stationes.ubi conſident ciues in ocio: & fabulandi cauſa. Precibus. ad preces uſque deſcendo. Muneris.officii. Tanti.quanti ego puto ideſt maximi. Vicem.beneficium par. Si non repoſces. non rogatus. Diligeris.a poſſibili nititur perſuadere. Oſtende.a facili. nam ut ſolum cognoſcať hoc tibi placere ſtatim multi ſuffragatores occurrent. Quod uelis. creari Euritium Tribunum.

NOminem. Octauium admirať poſſe tandiu continere uerſus ſuos: hortaturq; ad editionem ſic Martialis Fauſtinuʒ libro.i. Nominem: uera lectio non hominem: ut Laurentium Vallam:& alios uideo legeř.

Durum Durum.aſperum:nimium ſeuerum.iurbanum:pariter Vlpianus titulo de furtis: & idem in panagyrico: Papinianus etiã p inhumano:ſicut.Mar.Tullius de perfecto oratore pro agreſti. Libros. metro conſtantes. Teneas.coh beas apud te. Quouſq;. perinde ac ſi diceret ſemper ne. Inuidebis.per inuidiam auferes. Laudem. quam publicatione illorum conſequeris. Voluptatem.ex lectione:& tua laude. Per ora. in publicum. in celebrationem. Virg.uolitare per ora.in eundem ſenſum dixit. Iiſdem ſpaciis.per imperiuʒ romanum: nam latinitatem conati ſunt romanorum priſci una cum imperio diffundere.teſtatur Valerius maximus libro ſecundo: capite de inſtitutis. Magna expectatio.multum deſiderantur. Fruſtrari.deludere. Enotuere.in notitiam: & publicuʒ uenerunt. Clauſtra.ſcriniorũ. Refregerunt.exierunt. In corpus.I opus integrũ.

Erro Errones.uagabundi ſerui.& fugitiui:ſic enim interpretať Vlpianus Titulo de ſeruis fugitiuis quanquã Arrianus de re militari uelit erronis crimen in ſeruo leuius eẽ q̃ fugitiui.inde Labeo puſillũ fugitiuũ erronem appellat:ut ex diuerſo fugitiuuʒ magnum erronem:in ſumma erro eſt:qui non equidem fugit:ſed frequenter ſine cã uagatur: & temporibus in res nugatorias cõſumptis ſerius domũ redit. hinc Columella erronẽ. Apum ducẽ.cenſet detractis alis uelut quadam compede domi retinendum.P. Nigidius ſtellas erraticas authore Gellio errones appellabat:quas Apule.erronias:& uagas uocat.Cuius dicanť.q ſibi illos uendicet.Aſſere. liberaľ rẽouere.Monumẽto.lſaʒ.Cætera.bona.caduca.cito iteritura.Viderit

nes:qualẽ eẽ princeps mihi credidit. Quæ cauſa ſi ſtudium meum non incitaret: adiutũ tamen cuperem iuuenem probiſſimũ.grauiſſimum: eruditiſſimũ:omni deniq; laude digniſſimum:& quidẽ cũ tota domo. Nam pater eius Euritius Clarus uit ſanctus:antiquus:diſertns: atq; ĩ agendis cauſis exercitatus:quas ſumma fide: pari cõſtantia: nec uerecundia minore defendit. Habet auunculũ.C.Septitium:quo nihil uerius:nihil ſimplicius:nihil cãdidius:nihil fidelius noui. omnes me certatim: & tñ æqualiter amant: omnibus nunc ego ĩ uno referre gratiam poſſum. Itaq; præhenſo amicos:ſupplico:ambio domos: ſtationeſque circũeo:quantũq;:uel auctoritate: uel gratia ualeam:precibus experior:tequoq; obſecro:ut aliquam muneris mei partem ſuſcipere tanti putes: reddam uicem ſi repoſces : reddam : & ſi non repoſces : diligeris : coleris: frequentaris: oſtende modo uelle te : nec deerunt: qui quod uelis:cupiant.

C.Plinius Octauio.S.

NOminem te patientem:uel potius durũ: ac pene crudelem? qui tam inſignes libros: tandiu teneas? quouſq;: & tibi: & nobis inuidebis? tibi maximã laudem:nobis uoluptatem. Sine per ora hominũ ferantur: iiſdẽq; quibus lingua romana ſpaciis peruageñť:magna etiam longaq; expectatio eſt: quam fruſtrari adhuc:& differre non debes. Enotuere quidam tui uerſus: & inuito te clauſtra refregerunt: hos niſi retrahis in corpus: quandoq; ut errones aliquẽ: cuius dicantur:ĩuenient. Habe ante oculos mortalitatem:a qua aſſerere te hoc uno monumento potes:Nam cætera fragilia:& caduca nõ minus: q̃ ipſi homines occidunt:deſinuntq;:dices:ut ſoles:amici mei uiderit:opto equidem amicos tibi

prouidebunt:edēt poſt me. Intentionis.diligentiæ. Diſpice.conſidera. Paꝝ prouidū. imprudens. Quod.publicatione tuoꝝ libroꝝ. Interim.poſtea diſcernit rem:quæ ad narrationem ſuperiorem pertinet. Interim Vt uoles.facito ut lubet. Recita.recitare ē libꝝ:uel ſuū:uel alienū repetere.Cicero pro Cluētio. Recitare tris:& ipſe excitauit recitatores cū ſingulis libellis. Præſumo.quibuſdam ſignis intelligo ante tempus. Imaginor.in aium:& phantaſiā induco.ac per imaginē intueor.concurſus.auditoꝝ. Clamor.laudantiū. Silētium.intētio.ſtupor. Dico.cās ago.Acre.uigilans. Fructu.gaudio. Fraudare.priuare. Studia.tuas lucubrationes. Quæ.mora. Inertiæ.nimia cunctatio ſolet non modo pigritiæ:ſed timiditati aſcribi:& ipſa emendatio finē habet authore Quintiliāo:apd quem plura lege libro decimo: capite de emendatione.

tam fideles:tam eruditos:tam laborioſos: ut tm̄ curę:itentioniſq; ſuſcipere:& poſſint:& uelīt:ſed diſpice ne ſit parū ꝓuidum ſpare ex aliis: qđ tibi ipſe nō præſtes:& de editiōe quidē iterim: ut uoles:recita ſaltē:quo magiſ libeat emittere:utq; tādem ꝑcipias gaudiū:quod ego olim ꝑ te nō temere præſumo.imaginor.n.q cōcurſus:quæ admiratio te:q clamor:quod etiā ſilētiū maneat: quo ego cū dico:uel recito:nō minus q̄ clamore delector.Sit modo ſilētiū acre:& intentū: & cupidū ulteriora audiēdi:hoc fructu tāto:tā pato deſine ſtudia tua īfinita iſta cūctatiōe fraudare:quæ cū modum excedit:uerendum eſt ne inertiæ:& deſidiæ:uel etiam timiditatis nomen accipiat.

C.Plinius Arriano.S.

Solet eſſe gaudio tibi:ſiquid actum eſt in ſenatu dignum ordine illo:quāuis enim quietis amore ſeceſſeris:inſidet tamē animo tuo maieſtatis publicæ cura. Accipe ergo quod per hos dies actū eſt pſonę claritate famoſum:ſeueritate exēpli ſalubre: rei magnitudīe æternū. Marius Priſcus accuſantibus Afris: qbus ꝓconſule præfuit:omiſſa defenſione iudices petiit Ego:& Cor. Tacitus adeſſe ꝓuicialib⁹ iuſſi exiſtiauim⁹ fidei noſtræ cōueīre:notū ſenatui facere:exceſſiſſe priſcū īmanitate:ſęuitia cria:qbus dari iudiceſ

Solet.Marius Priſc⁹ Africæ ꝓconſul a prouīcialibus cum ſuis miniſtris accuſatus repetundarum agēte Secundo damnatus eſt.hoc ſenatuſconſultum laudat: at Iuuenalis carpit. Illo ſenatorio. Quietis.ocii. Seceſſeris.ab adminiſtratione reruʒ publicarum:& urbe abieris. Inſidet.remanet. Maieſtatis publicæ.ſenatus dignitatis:& amplitudinis:q maioribus inſunt:unde Ioui maieſtatem aſcribunt poetæ:& Imperatoribus rerum ſcriptores:de qua Valerius.eſt:& illa quaſi priuata cenſura maieſtas clarorum uiroruʒ ſine tribunaliū faſtigio:ſine apparitorū miniſterio: potens in amplitudine ſua obtinenda.grato enim & iucundo introitu animis hominum illabitur admirationis prætexta uelata:quam recte quis diceret lōgū:& beatuʒ honorē eſſe ſine honore:dicta authore Feſto a magnitudine:hinc Curtius hominibus barbaris in corporum maieſtate uenerationē eē dixit. Famoſum.clarū:cognitū:uocabulū mediū:quo Apuleius cū laude utitur:ſecus alii. Perſonæ.Marii Priſci. Claritate.quia conſularis:& ſeptēuir epulonū fuit. Exēpli. quo cæteri:qui ꝓfuturi ſunt prouinciis deterrebunť a rapinis:ne & ipſi pariter damnētur. Rei.cauſæ.habent iſta locum procemii:ſicut ſeqntia narrationis. Accuſantibus afris.Marium Priſcum ex Bethica proconſulem Africæ una ciuitas publice:multiq; priuatim reum perægerunt: hæc Secundus libro tertio. Proconſule.præfuit.proconſulatu ſuo rexit Africam. Omiſſa defenſione.non enim.poterat dicere hanc cauſam non conſtare:neq; factum negare:neque non eſſe quod obiicebatur:neque ut recte factum defendi poterat:quare contentus erat Priſcus:ut relictis cæteris criminib⁹: de repetundis tantum iudicarent:ne dum ſe defendere conatur in ſenatu atrociora detegerentur: & iudices facilius q̄ ſenatores putabat poſſe corrumpere. Iudices petiit.poſtulauit ut ſibi darentur iudices. Iudices primum iudicia in manu equitum fuerunt:deinde per Syllam ad ſenatum traducta:poſtea lege Aurelia ad equites:ſenatores:tribunos ærarios.Iulius Cæſar ad duo genera iudicū redegit:eqſtris ordinis:& ſenatorii.tribūos ærarios:quod erat tertiū ſubſtulit. Iuſſi a ſenatu.ſolitos dari patronos publice præter Secundū oñdit.M.T.pro Murena. Adeſſe.opem ferre. Prouincialibus.Afris.fuit enim Africa poſt deletam Carthaginem redacta in formam prouinciæ:ſcilicet ſublatis regibus:& aliorum pricipatu paruit romanis legibus:& iudicibus:tributis inſuper impoſitis, quod ne Paulum Oroſium:& Tacitum citem⁹: Prouinciæ forma Cæſar libro ſeptimo belli gallici docet:nam cōmutatis legibus illaꝝ gentium ſecuribus fiebat ſubiecta prouicia:& a proconſulibus regebatur iure romano. Exceſſiſſe crimina.maiora patraſſe ſcelera q̄ ut iudicibus ordinariis excutiēda. Immanitate.crudelitate. Dari iudices.demādari eis:quos iudicii cauſa

delegiſſet ſenatus libro.vi.idē teſtatur accuſaſſe Marium Priſcū:qui lege repetundaꝝ damnatus.utebatur clæmentia legis:cuius ſeueritaté īmanitate criminum exceſſerat. Condemnādos.in exilium detrudendo.ut equitem romanū unum. Interficiendos:ut ſeptem eius amicos:& alterum equitem ro. Reſpondit.mihi:& Tacito pro Mario. Fronto Catius.Frontones multos fuiſſe lego:nam Frontonis cum Tito amicicia coniuncti bis meminit Ioſephus:& Tacitus Iulii Frontonis in rebus Othonis:& Liciniuʒ Frontoné monſtrat Vlpianus fuiſſe ſub Imp.Antonino.Frōtoné cōſulem ſub Nerua Dion:quem Mar. & bello:& pace clarū prædicat.fuit igitur Cornelius Fronto Catius orator nobiliſſimus romanæ eloquentiæ nō ſecundum: ſed alterum decus:q̄q̄ illi Macrobius ſiccū dicēdi genus aſcribat:Antonini philoſophi præceptor:Dion teſtatur in Adriano plurimum floruiſſe:& primas in agendis cauſis partes habuiſſe: cuius Cæcilius alibi:& Iuue.in prima ſatyrarum mentioné faciunt.neq; ignoro Vlpianum de pœnis tradeᵗ Iulio Frōtoni reſcripſiſſe Adrianum Catiorum cognomina uetuſtiſſima teſtantur ſcriptores:& ſepulchrorum antiqua epitaphia:quæ nos Veronæ interdū: ſed inter Inſubres frequentius annotauimus:hodieq; Nouariæ ampliſſima familia parili cognométo durat. Deprecatuſq; eſt.uſus ē deprecatione:ſicut locus poſcebat:Fabio.n.referēte lib.vii.in ſenatu:& apud principé.& ubicunq; iuris clæmētia ē hēt locū deprecatio:in qua plurimū ualét.p ipſo qui reus eſt hæc tria:ī anteacta uita:ſi inocēs fuit:ſi bñ meritus:ſi ſpes in futuꝝ īnocenter uicturi:& ī aliquo uſu futuri. p̄terea ſi uel aliis īcōmodis:uel p̄ñti periculo:uel pœnitentia uideaᵗ ſatis pœnaꝝ dediſſe.extra.nobilitas:dignitas:ꝓpinquitas:amici.M.T.tñ libro.ii.de oratore deprecationem opinatur infimum obtinere locum:ſed nonnunquā utilem eſſe.

Fronto

Catius

poſſent:cum ob innocentes condemnādos: interficiendos etiam pecunias accepiſſet. Reſpondit Fronto Catius:deprecatuſq; eſt:ne quid ultra repetundarum legem quæreretur:omniaq; actionis ſuæ uela uir mouendaꝝ lachrymaꝝ peritiſſimus quodam uelut uēto miſerationis impleuit. Magna cōtētio:magni utrinq; clamores : aliis eognitioné Senatus lege cōcluſam:aliis liberā:ſolutāq; dicentibus: quātūq; admiſiſſet reus: tantum uindicādū.Nouiſſime cos.des. Iulius Ferox uir

Repetundaꝝ lex. Repetundaꝝ legem.lata repetundaꝝ lex primum a.L.Piſone tribuno pl.alii a Manlio Acilio Glabrione. demum a Iulio Cæſare lex Iulia repetūdaꝝ appellata:quæ pertinet ad eas pecunias:quas quis in magiſtratu:poteſtate:curatione:legatiōe:uel quo alio officio:munere.miniſterio ue publico accepit:uel eū ex cohorte cuius eoꝝ eſt:uel quo magis:aut minus quid ex ſuo officio fecerit.hæc ſecūdum Marcellum:& Venuleium.alii breuius circūſcripſere dicentes legem repetundarum latam eſſe contra eos qui in magiſtratur pecunias uel ui:uel fraude abſtuliſſent.Gratianus:& Val.Imp.repetūdaꝝ damnatum quadruplū eius quod accepit perſoluere iubēt.ergo. Vltra legé.ultra quadruplum ex lege cōſtitutum q̄q̄ Marcellus.ff.xlviii.dicat nō fuiſſe certam pœnā damnatis repetundarum conſtitutam.ſed puniri:uel exilio:uel ēt durius pro ut admiſiſſent.quid enim ſi ob hominem necādum pecuniam acceperint:uel licet nō acceperint:calore.tñ inducti interfecerint:uel innocétem:uel quem punire non debuerant:capite plecti debent:uel in inſulā deportari.ide exorta illa Iuuenalis īdignatio:ꝙ homicidaʒ nō necaſſent:uel deportaſſent:non ob pecuniam priuati uiri in ærariū relatā:ut quidam opinātur. Mouendarum lachrymarum peritiſſimus.ſciens auditores:& iudices ad miſericordiam commouere. Vento.turbine : impetu:copia uehemēte.Impleuit uela.amplificauit orationem.perſtat in tranſlatione ſumpta a uento.tonat auté iſta oratio opportune. Cōtentio.lis.altercatio.orta eſt inter patronos:an magis ſenatores diuerſa ſentientes. Cognitionem ſenatus.ius inquirendorum criminum per ſenatum cognoſcere enim eſt diſquirere & examinare crimina unde Virg.de Minoe tanq̄ de iudice dixit.uitaſq;: & crimina diſcit:& Iuuena.iam cognitione peracta. Lege.repetundaꝝ:quia ſenatus ſecundum eam cenſuerat:ut mulctaretur.an magis lege:qua cautum erat ne bis de eadem re agere liceret.quare qui fauebant Mario dicebant ſenatum iam decreuiſſe:ut repetūdaꝝ tātum damnaretur: neq; poſſe iam peracta cognitiōe amplius retractare: ſecus alii ſentiebāt libeꝝ p̄ribus eſſe cognoſcere quicquid uoluiſſent:nā ſicut princeps nō ſubiacet legibus:ita nec ſenatus illius uices ſuſtinés. Solutam.legibus nō obnoxiam. Admiſiſſet. peccaſſet.Tantū uindicandum:parem pœnā decernendam. Nouiſſime.poſtremo. Iulius Ferox.Feroci ſcripſiſſe Proculum meminit iuriſconſultus Paulus.Iulium Ferocem clariſſimum uirum:& plurimæ authoritatis teſtātur Traiani litteræ.hūc Secūdus alibi doctiſſimū memorat:& Tiberis curatorem antiquꝰ in lapide titulus adhuc extās.Ex authoritate Impe.Cæſ.Diui Neruæ Traiāi Aug.Germanici.pont.Max. Trib.pot.v. Cos.iiii.pp.Ti.Iuliꝰ Ferox curator aluei:& rippaꝝ Tiberis:& cloacaꝝ urbis terminauit rippam.R.R.ad prox.cip.p.xxii.ff.ii.s. Conſul deſignatus.qui proximis cal.martiis creati fuerant conſules ſequentibus cal.ianuariis cōſulatum inibāt:q̄uis etiam prius initum legamus:ut apud Liuium cal.martiis : qui uero poſtea creabātur in ſequentem annū:ii deſignati dicebātur authore Flauio Vopiſco:poſtremo adeo creuit ambitio ſub impatoribus:ut uno anno tradat Lampridius ſub Commodo fuiſſe uiginti qnq; cōſu-

Iuuena. locus

Cōtētio.

Cognoſcere

Iulius ferox

Cōſules Deſignati

les deſignatos.cum igitur res aliqua relata fuerat ad ſenatum:conſules qui præſidebant primũ deſignatos conſules ſuper ea ſententiam rogabant:ac deinceps cæteros ſenatores. Rectus.ad iuſtitiam refertur. Sanctus.ad uitæ integritatem. Iudices dandos.qui de repetundis iudicarent. Interim. dum euocantur conſcii:an interim ideſt ſtatim dandos iudices:ut Terentius in Ecyra.interim miris modis odiſſe cœpit Soſtratam. Euocandos.introducendos in ſenatum. Innocentium. reorum immeritorum. Pœnas.ſupplicia. Vendidiſſe.Marium ſubaudi. Preualuit.ſuperior fuit:& potior. Sola frequens.ab omnibꝰ comprobata. Miſericordia.M.

Interim

rectus:& ſanctus Mario quidem iudices interim cenſuit dandos:euocandos autem: quibus diceretur innocẽtium pœnas uendidiſſe:Quæ ſentẽtia non præualuit modo:ſed omnino poſt tantas diſſenſiones fuit ſola frequens:adnotatumq; experimentis:quod fauor:& miſericordia acres:& uehementes primos impetus habent : paulatim conſilio:& ratione quaſi reſtincta conſidunt. Vnde euenit:ut quod multi clamore permixto tuentur:nemo tacentibus cæteris dicere uelit : pateſcit enim cum ſeparaueris a turba contemplatio rerum : quæ turba teguntur. Venerunt qui adeſſe erant iuſſi : Vitellius Honoratus : & Flauius Martianus:ex quibus Honoratus.ccc. milibus exilium equitis Romani:ſeptemq; amicorũ eius ultimã pœnã:Martianus unius eqtis:Ro.D.cc. milibus plura ſupplicia arguebatur emiſſe:erat enim fuſtibus cæſus:damnatus in metallum:ſtrãgulatus in carcere : Sed Honoratum cognitioni Sẽatus mors opportuna ſubtraxit.Martianus

Tullius ex authoritate rhetoris apollonii lachryma inquit nihil citius areſcit:& Fabius libro ſexto:nec ſine cauſa dictuꝫ eſt: nihil facilius:q̃ lachrymas inareſcere: naꝫ cum etiam ueros dolores mitiget tempꝰ: citius euaneſcat neceſſe eſt illa : quam dicendo effinximus imago. Impetus:motus.affectus. Relicta. præſidio deſtituta.eſt alia lectio ſatis commoda reſtincta.

Lachryma exareſcit

Conſidunt.minuuntur.ceſſant. Permiſto.confuſo. Pateſcit.detegitur. Contẽplatio rerum.cõſideratio:& cognitio cauſarum. Cum ſeparaueris a turba. cum ſolus ſentẽtiam dicis attentis cæteris. Turba.ſtrepitu:& clamore multorum. Adeſſe iuſſi.poſtulati apud patres. Vitellius. Honoratus.Fabium Honoratum in antiquis memoriis reperio.Spartianus in Seuero Honorati cuiuſdam mentionem fecit: & Plutarchꝰ in uita Galbæ Antonini Honorati:ubi etiam Vitellium Martianum nominat diuus Hieronymus Honoratuꝫ præfectum prætorio Galliarum primuꝫ. Flauius Martianus.Martiano libro ſexto ſcribit Martialis:& Martianum iuriſconſultum fuiſſe lego:& Aelium Martianum Vticæ proconſulem imperante Antonio Pio refert Vlpianus:ut omittam Icelium libertum cognomento Martianum: ac uirum erudititiſſimum Martianum Capellam.ſatis conſtat ex teſtimonio Caliſtrati.ff.quarto Martianum ſub Traiano fuiſſe accuſatum. Trecentis milibus nummum : uidelicet trecentis ſextertiis. Arguebatur. conuincebatur.probabatur. Vltimam pœnam.necem. Plura.quæ ſtatim ſequuntur. Fuſtibus . nodoſis ſtipitibus:& uirgis. In metallum.qui ad effodienda metalla damnati erãt cum die:noctuque in labore perſeuerarent continua defatigatione moriebantur:cum nulla eis ab opere daretur requies: aut laboris intermiſſio:ſed uerberibus coacti raro diu uiuerent.robuſtiori quidam corpore & animi uigore plurimum temporis in illa uerſabantur calamitate:quibus tamen ob miſeriæ magnitudinem mors erat uita optabilior.hæc ſumpta ex Diodoro.inter eos autem qui in metallum:& qui in opus metalli damnantur differentia eſt tantum in uinculis ſecundum iuriſconſultum : q; qui in metallum dãnantur grauioribus uinculis premuntur : qui in opus metalli leuioribus . præfecto plane urbis ſpecialiter competere ius in metallum damnandi : & exempla diui Seueri : & Antonini ad Fabium Cillonem exprimunt tradente Vlpiano : quo authore.ff.primo : qui uniuerſas prouincias regunt ius gladũ habent : & in metallum dandi eis poteſtas permiſſa eſt . metalli quidem ſupplicium tam ad perſonas liberas:q̃ ad ſeruiles pertinet conditiones.ſed ueterani : & eorum liberi nec in metallum damnabuntur : nec in opus publicum:uel ad beſtias:nec fuſtibus cedẽtur.eadem fere Vlpianus titulo de decurionibus:& eorum filiis. prima Semiramis captiuos iſti ſupplicio deſtinauit:q; notauit Suidas in dictione Semiramis:id quod etiam uidetur intellexiſſe:in Superbus. Strangulatus.ſuffocatus laqueo.quæ omnia patrauerat contra legem Iuliam de repetundis:qua præcipitur:ne quis ob hominem in uincula publica coniiciendum : uinciendũ:uinciri ue iubendum:ex ue uinculis dimittendum:ne ue quis ob hominem condemnandum:ab ſoluendum ue:ne ue ob litem æſtimandam : iudicium ue capitis faciendum pecuniæ aliquid accipiat.

Vitellius Honoratus

Martia.

In Metallum damnari

Opportuna.in tempore:nam morte declinauit dedecus:& ſupplicia: quæ ſubiuiſſet: ſi uixiſſet:& damnatus nemo uideri poſſit.anteq̃ de eo forte iudicium redditum:& pronũciatum eſſet neq; cuiuſq; mortui bona:anteq̃ de eo Romæ pronunciatũ ſit:publicata ſunt:eaq; bona hæredes poſſidere debent.unde

inductus ē abſente Priſco. Itaq; Tutius Cerealis conſularis iure Senatorio poſtulauit: ut Priſcus certior fieret: ſiue quia inuidioſiorem fore arbitrabatur: ſi præſens fuiſſet: ſiue: quod maxime credo: quia æquiſſimum erat commune crimen ab utroque defendi: & ſi dilui non potuiſſet: in utroque puniri. Dilata res eſt in proximum Senatum: cuius ipſe conſpectus auguſtiſſimus fuit: priceps præſidebat: erat enim cos. ad hoc Ianuarius menſis: cum cætera: tum præcipue ſenatorum frequentia celeberrimus. Præterea cauſæ amplitudo: auctaque dilatione expectatio: & fama: inſitumque morralibus ſtudium magna: & inuſitata noſcendi omnes undique exciuerat. Imagiare quæ ſollicitudo nobis: qui metus: quibus ſuper tanta re in illo cœtu præſente Cæſare dicendum erat. Equidem in Senatu non ſemel ægi: quinimmo nuſquam

Martianus titulo de bonis eorum: qui ante ſententiam mortem ſibi coſciuerint: inquit: qui rei criminis
non poſtulati manus ſibi intulerunt bona eorum fiſco nō uendicentur: non enim facti ſcelus obnoxiū:
ſed conſcientiæ metum in reo ueluti confeſſo teneri placuit. ergo: aut poſtulati eē debent: aut in ſcelere
depræhenſi: ut ſi ſe interfecerint bona eorum confiſcētur. opportune igitur mortuus ē Honoratus: an
tequā poſtularetur. nam bona eius ad hæredes pertinebant. Cognitioni ſenatus. ut patres diſcuterent:
Cerealis & examinarent eius crimina. Inductus. intromiſſus in ſenatum. Tutius Cerealis. Cereales multos circa illa tempora fuiſſe notaui: Minum Cerealem: & Iunium filium ſub Adriano. ad Vellium Cerealem alibi Secundus: ſicut Martialis ad Iulium Cerealem libro. xi. q bellum giganteū heroico ſcripſit. Turulli Cerealis: & Petilii Tacit⁹ cum Ioſepho: & Dione meminere. Suidas inſuper Primum Cerealem citat. Conſularis. qui cōſulatum geſſerat. Iure ſenatorio. ius ſenatori erat: ſi Gel. libro quarto credim⁹: ut ſentētiam rogatus: ante quicquid uellet: & quoad uellet de alia re diceret. Inuidioſiorem. maiori inuidiæ obnoxium Priſcum. Commune crimen. Marii uendentis plura ſupplicia equitis romani: & Martiani ementis. Dilui. tolli. falſum argui. Vtroq;. Mario: & Martiano. In proximum ſenatum. uſq; in eum diē: quo primum ſenatores in curiam conuenirent. non enim omni quoq; die ſenatus habebatur: ut eſt uidere apud Mar. Tullium

Auguſtiſſimus. maieſtatis plenus. uenerandus. Pauſanias Auguſtus idem ē: q ue-
Agustus nerandus. Dion Octauius Auguſti cognomen recepit tanquam maius aliquod ſupra mortales: omnia enim ueneranda: & ſacra auguſta romani appellant. q luculētius Tranquillus exequitur Octauium dicens ex Munacii Planci ſententia accepiſſe cognomen Auguſti: q loca religioſa in quibus augurato quid conſecraretur auguſta dicātur ab auctu: uel ab auium geſtu: geſtu ue: ſicut etiam Ennius docet ſcribens: Auguſto augurio poſtquam inclyta condita Roma eſt. ab illo igitur ſecundum Dionem omnes deinceps imperatores Auguſti cognomentum ſibi uendicarunt: quo ſignificatur omnium rerum poteſtas. quare Secundus nō iniuria præſente imperatore auguſtiſſimum conſpectum dixit.

Princeps preſidebat. Traianus cæteros ſenatores præibat: & princeps ſenatus erat. quia conſul: nam cō
Præſes ſulum alter uniuerſo ſenatui præerat: habebatq; poteſtatem rogandarum ſententiarum. eum principē ſenatus a romanis. προκριτον a græcis appellatum quidam prodidere. ſciendum præſidis nomē Martiano. ff. primo atteſtante generale eſſe eo quod: & proconſules: & legati Cæſaris: & omnes prouincias regentes licet ſenatores ſunt: præſides appellantur. Ad hæc. prætere a: Ianuarius. quo ſolebant conſulatum inire authore Ouidio in Faſtis. Cum cætera. aliorum uirorum frequentia. Senatorum frequentia. qui in principio anni plures quā aliis temporibus ſolent intereſſe ſenatui: tum celebritate conſulum ineuntium magiſtratum: tum rebus ruſticis exoluti. Cauſæ amplitudo. reſpectu accuſatorum: & reorum: ac criminum. Expectatio. deſiderium. Fama. diuulgatio cauſæ. Inſitum. natiuum ac proprium. Inuſitata. tunc temporis inſolita raro inquit alibi Secundus incidebat cauſa: uel perſonarum claritate: uel negocii magnitudine inſignis. Exciuerat. ſuſcitauerat. conuocauerat. Omnes: ſenatores. reſpiciunt enim hæc freqnentiam patrum. Imaginare. reputa. Sollicitudo Mar. Tullius de oratore teſtatur eum optime dicere: qui maxime dicendi difficultaté uarioſque euentus orationis: expectationemque hominum pertimeſcat. Nobis. aduocatis. nam cauſa una a pluribus defendebat: q introductum temporibus Ciceronis uidetur: qui libro de claris oratoribus hanc conſuetudinem multis re-
Patroni quot. præhendit. raro tamen ſupra quattuor utebantur patronis: poſt bella ciuilia ante legem Iuliam uſque ad duodenos eſt prouentum: deinde quot ſenatui placuiſſent. Super. de. Cœtu. ſenatorum con-
Séatores quot. uentu. priſcis temporibus tercentum ſenatores fuiſſe legimus Mar. Tulli⁹ quadringentos: & decem cōnumerat in ea oratione: quā in ſenatu pro reddito ſuo dixit. Tranquillus imperante Auguſto ſupra mille per gratiam: & præmium allectos ſcribit: quos tamen idem princeps ad modum priſtinum: & ſplendorem redegit duabus lectionibus. Cæſare. Traiano. Non ſemel. multocies. Nuſquam. apud

nullos iudices. Præmouebant.antequam inciperem perturbabant. Obſeruabatur. conſiderabatur legitur etiam obuerſebatur ſcilicet occurſabat mihi. Cauſæ difficultas.non circa chrimina quæ ſatis arguebantur:ſed propter Priſci dignitatem. Illa.frequentiam ſeoatorum:& præſentiam Cæſaris:& reliqua. Stabat.occurrebat Priſcus in animo quod fuiſſet conſul:& ſeptemuir epulonum:& turſum mihi uidebatur omni honore priuatus.hoc ſolet euenire in metu:ſic ad Fundanium de ſe ipſo . me conſularem inquit eſſe non ſentio : rutſus mihi uideor.

audiri benignius ſoleo:tunc me tamen: ut noua omnia nouo metu prẽmouebant.Obſeruabatur præter illa:quæ ſupra dixi:cauſę difficultas.Stabat modo conſularis:modo.vii. uir epulonum: iam neutrũ. Erat ergo per quam honeroſum accuſare damnatum : quem ut premebat atrocitas criminis:ita quaſi peractæ damnatiõis miſeratio tuebatur : utcunque tamen animum: cogitationemque collegi:cœpi dicere non minore audientium aſſenſu:quam ſollicitudine mea.Dixi horis pene quinq̃. nam.xx.clepſydris:quas ſpacioſiſſimas acceperam:ſunt additæ quattuor: adeo illa ipſa:quę dura:& aduerſa dicturo uidebantur: ſecunda dicenti fuerunt:Cæſar quidem tantum mihi ſtudiũ:tãtã curã etiã(nimiũ.n.ẽ dicere ſollicitudinem)ꝑſtitit:ut libertũ meũ poſt me ſtãtẽ ſæpius admoneret:uoci læteriq̃ cõſulerẽ: cũ me

Epulones

Epulones quos antiqui epulonos authore Feſto dixerunt.Iouis optimi max.paraſiti erãt datum his nomen:quod epulas indicendi loui:cæteriſque diis poteſtatẽ haberent.unde Martialis capitolinas:& pontificum dapes epulonum uocat:quas puto Tranquillum notaſſe in Auguſto ubi refert ſex deos:& totidem deas in capitolio diſcubuiſſe:& Varronem de agritultura collegiorum cœnas:quæ tunc innumetabiles excandefaciebant annonam macelli. in hos diuus Auguſtinus libro ſexto de ciuitate dei tanquam in paraſitos Iouis:& mimos Varrone dictante inuehitur:& tertio eiuſdem uoluminis helluones:atq̃ ſacrificiorum adipibus inhiantes:& fallacium diuinationum calliginem appellando.M.Tullius de reſponſis haruſpicum teſtatur ſiqd in ludis eſſet prætermiſſum: aut commiſſum.epulones ſolitos ad pontifices referre:quorum de ſententia illi iidem renouati:& inſtaurati celebrabantur:& tertio de oratore pontifices inquit ueteres propter ſacrificiorum mltitudinem tres uiros epulones eẽ uoluiſſe: cum eſſent ipſi a Numa: ut etiam illud ludorum epulare ſacrificium facerent:inſtituti.poſtea auctus eſt numerus:& ſeptem creari cœpti:hinc Lucanus.ſemptemuirq̃ epulis feſtus:& Iuue.quis fercula ſeptẽ Secreto cœnauit auus: erãt aũt epulones ſummæ authoritatis:flaminibus:auguribus:quindecimuitis pares:& cuius pater ſecundũ Gellium ſeptemuir epulonum fuiſſet:eam excuſationem merebatur:ne ĩ cõſortium Veſtæ legeret.plura lege apud Macro.& recentiores. Iam neutrum.iam priuatus utroq̃ magiſtratu. Damnatum.repetundarum:an quod omiſſa defenſione ſuo ſe iudicio obnoxium criminibus reddiderat. Atrocitas.imanitas.nõ enim ſolum lege repetundaꝝ:ſed etiam Cornelia de ſiccariis tenebatur:qua cauetur cõtra eos: qui cũ in magiſtratu eſſent eoꝝ quid fecerint aduerſum hois necem:ꝙ legibus permiſſum non ſit.legis Corneliæ de ſiccariis: & ueneficis pœoa eſt io iſulã deportatio: & omnium bonorum ademptio:niſi honeſtiore loco poſiti fuerint ut pœoam ſuſtineant:ſicut mox interdictũ Mario urbe:Italiaq̃. Peractæ damnationis.ſignate locutus addendo quaſi:nã:& ſi iudices petierat:nõdum tamen pronunciauerãt de eo. Vtcũq̃.aliquantulũ:difficulter inter tot perturbationes. Collegi aium.uires cœpi ad agendũ. Aſſenſu.fauore. Sollicitudine:quæ neſcio quomõ magis oratorem decet. Viginti clepſydris ſunt additæ quattuor clepſydra poterat diſtingui:per quodcunq̃ tẽporis ſpacium libuiſſet:unde legim9 apd̃ Philoſtratum in Adriano declamatore fuiſſe clepſydram diſpoſitam ad menſurã centum uerſuum.hic ſane qnq̃ clepſydræ ſpaciũ unius horæ cõplectebanẽ:unde inquit dixi horis pene quinq̃ cũ præmiſiſſet uigitiquattuor clepſydras impetraſſe.ſi enim qnq̃:& uiginti accepiſſet:quinq̃ ſolidas horas ægiſſet. Acceperam.impetraueram:cum ex lege accuſatori ſex horæ:reo uero nouem eſſent cõceſſæ.ſenatus autẽ ꝑmitteret dicenti quot ſibi placeret. Illa ipſa.iam prædicti obices. Secunda.ut accuſationem meã iuuerint. Sollicitudinem.quod maius eſt:ꝗ ſtudiũ:& cura:fuit enim.Traiano cariſſimus Secundus. Voci.curanda in oratore uox eſt:neq̃ ultra uires urgenda:nã:& ſuffocata ſæpe:& maiore niſu minus clara eſt:& fatigatio:ut corpa nõ ad pñs modo:ſed etiam futuꝝ uocem deſtruit:quare non immerito reprehẽditur apud Senecam Portius Latro:ꝙ nihil uocis cauſa faceret:non illa paulatim ab imo uſq̃ ad ſummum perduceret:non rurſus a ſumma cõtẽtione paribus interuallis deſcẽderet:ſed libro ſecũdo epl'aꝝ hunc locum latius tractauit.

Clepſydra

Lateri.uiribus.nam libro tertio ne latera deficerent dicit:& Iuuenalis:nec querit quod:Et lateri parcas:nec quantũ iuſſit anheles.Apuleius:& meis iam defectis lateribus conſulas.Martialis Rumpis Baſſe latus:ſed in comatis.conſulere ergo lateri eſt ꝓuidere ne uiribus deficiam9 dum nimiũ intẽdimus uocem.nam qui uolunt:exclamare in maius ſecundũ Ciceronem latera:fauces.

linguam intendũt:equibus elici uocẽ:& fundi uidemus toto corpe:atq; oĩbus ungulis cõtẽtionis uocis aſſeruiunt.Seneca præcipit latus balineo reparandũ. Intendi.uocem augere.ſiue incẽdi.i.eferueſcere. Gracilitas.tenuitas.fuit.n.Secundus corpore non admodũ robuſto. Claudius Marcellinus. cuius alibi fit mẽtio:& Martia.duobus epigrãmatis Marcellinũ a mortalitate uendicauit. Miſſus.dimiſſus diſſolutus ſenatus diſſoluebaẽ his uerbis:nihil uos moramur patres conſcripti.hæc ſumpta ex Capitolino. Actio.Saluii. Scindereẽ.impedireẽ.nõ perficeretur. Interuentu noctis.ſupueniente nocte:cũ neq; poſt occaſũ ſolis:neq; añ ortũ liceret ſẽatũ habere Gellio tradẽte.uerũtñ nõ uſqueq̃q; lex iſta ſeruabatur. Saluius Liberalis.qui ſub Domitiano accuſatus ẽ:eũq; Secũdus aſſerit fuiſſe uehemẽtem:& diſertũ oratorẽ:nam ſi Tranquillũ audimus ĩ defenſione diuitis auſus eſt dicere:quid ad Cæſarẽ ſi Hipparchus ſextertiũ millies habet.qđ dictũ q̃uis audacius Veſpaſiãus laudauit. Saluio legato Aquitãiæ reſcripſiſſe Adrianum refert Caliſtratus titulo de accuſationibus.Seneca Liberali patriã Lugdunũ aſſignat.itẽ Liberalis ſub Tito Centurionis Ioſephus meminit. Subtilis.in inuentione. Diſpoſitus in coaptando ſingula locis ſuis.eſt.n.diſpoſitõ rerũ inuentarũ p locos diſtributio:ſiue Fabio ſcribente:eſt utilis rerũ:ac partiũ in locos diſtributio: quæ quãq̃ fit cõis toti oĩoni: præcipue tñ narrationi attribuitur:ſicut ſubtilitas principio. Acer.uehemẽs:q; propriũ eſt confutationi:& cõfirmationi:diſert⁹ uero oĩbus actionis partibus. Artes ſuas.uehemẽtiam imprimis:quãuis:& reliquæ in eo uirtutes eſſent laudabiles: qui autem repetundarum inſimulabitur crimine:ante actam uitam: & quibus de cauſis per prouinciam uniuerſam:uel accuſatorẽ:uel teſtẽ offenderit:non inutiliter præcipiente Fabio exponet. Reſpondit.Saluio. Eloquentiſſime.optime. σεμνως.grauiter:& uenuſte:nam proprium oratoris eſt dicere grauiter:& ornate:& hoĩum ſenſibus:ac mentibus accommodate.Cicero primo de oratore teſtatur. Eximium.pcipuũ:& pfecto hiſtoriæ grauiſſimus author:utpote:q niſi ad exemplũ pertinẽtia:& magna nõ referat uerbis:& ſententiis paribus. Inſigniter.egregie. Locus ille poſcebat.ultimũ cauſæ gen⁹ eſt deprecatio:cũ nulla alia rõne tueri reum poſſumus.ea in ſenatu:& apud populũ:principẽq;:& ubicunq;:ſi iuris clæmentia eſt:locum habet:in qua plurimũ ualent ex ipſo qui reus eſt hæc,tria in uita præcedere:ſi innocens:ſi bñmerit⁹:ſi ſpes in futuꝝ inocẽtis uicturi:& ĩ aliquo uſu futuri.pterea ſi:uel aliis Icõmodis: uel pñti periculo:uel pœnitentia uideaẽ ſatis pœnaꝝ dediſſe.extra.nobilitas:dignitas: ppinquitas:amici. In pcibus.indeprecatione. Vt abrumperet.perinde ac ſi diceret cum die finem actioni impoſuit. Veſpera.ſerũ diei. Probationes exierunt.ſunt exibitæ tabulæ.& teſtes:quas inartificiales probationes rhetores appellant:de quibus lege plura apud Fabiũ Quintilianũ.pterea.ff.xxii.titulus eſt de pbationibus:& pſumptionibus. Antiquũ.ſimile antiquis pribus. Nocte dimitti.interuentu noctis diſſolui hoc iudiciũ Marii factũ Traiano iperante teſtaẽ Secundus in oratione panagyrica non ſolum rem eandem referens:ſed ẽt uerboꝝ multa:ubi Traiani patientiã in agendis cauſis commẽdat.ſcribit.n.Iam q̃ antiquum q̃ cõſulare:quod triduũ totũ ſenatus ſub exemplo tui ſedit:cũ interea nihil præter conſulẽ ageres. interrogauit quiſq; qđ placuit:diſſentire:diſcedere:& copiã iudicii ſui reip.facere licuit:cõſulti oẽs:atq; ẽt dinumerati ſumus:uicitq; ſnia nõ prima: ſed melior.dicemus igitur Iuuenalem qui prima ſatyra carpit hoc ſenatuſcõſultũ:q; ſatis cõſtat faſtum ſub Traiano:ſuũ opus cõpoſuiſſe:& emiſiſſe ſub eodem:p inde tanq̃ pœnitentia ductus:q; ſtatim in pricipio uiuos notaſſet:pmittit ſe dictuꝝ de mortuis:hinc in Domitianũ iã occiſum aperte inuehitur.imo iã mortuum teſtatur:non.n.eo uiuente auſus fuiſſet talia dictare:gnarus quidem multis expimentis ſolitũ mĩma quæq; in ſe dicta atrociter punire:Traiani uero iperiũ rarã temporꝝ felicitatem:ubi ſentire quæ quis uoluiſſet:& quæ ſenſiſſet:dicere licebat:ac oĩa ſtudioꝝ genera iã liberius:quæ prope ſub Domitiano fuerant extincta:refouerentur:inde Iuuenalis Traianum ſup hoc laudans(fuit.n.poetaꝝ fautor)inqt.Et ſpes:& rõ ſtudioꝝ ĩ Cæſare tm̃.Solus.n. triſtes hac tẽpeſtate camœnas Reſpexit:& multis argumẽtis cõprobatur Secundum ſcripſiſſe ſuas epiſtolas poſt necem Domitiani:adde q; Martialis:dum poſt obitum illius receſſit in Hiſpaniam:ſcripſit carmen ad Iuuenalem in urbem occupatum circa ſalutationes potentiorum.pari ſcribẽdi libertate Tacitus: & Trã-

Marcellinus

Saluius Liberalis

Diſpoſitio

Iuuena. quando ſcripſit

uehementius putaret incendi: q̃ gracilitas mea perpeti poſſet. reſpondit mihi p Martiano Claudius Marcellinus: miſſus deinde Senatus: & reuocatus in poſterum: neque enim iam inchoari poterat actio: niſi ut noctis interuentu ſcinderetur. Poſtero die dixit pro Mario Saluius liberalis uir ſubtilis: diſpoſitus: acer: diſertus. In illa uero cauſa omnes artes ſuas protulit. Reſpondit Cornelius Tacitus eloquentiſſime: &: quod eximium orationi ſuæ ineſt: σεμνως. Dixit pro Mario rurſus Fronto Catius inſigniter utq; iã locus ille poſcebat: plus in precibus temporis: q̃ in defenſione conſumpſit: huius actionem ueſpera incluſit: non tamen ſic ut abrumperet. Itaque in tertium diem probatiões exierunt. iam hoc ipſũ pulchrum: & antiquum: Senatum nocte dimitti

triduo uocari:triduo cõtineri.Cornut⁹ Tertull⁹ cos.des. uir egregi :& ꝑ ueritate firmiſſimus cẽ fuit.D.cc.milia:q̃ accepat Mari⁹ ærario iferẽda: Mario urbe:Italiaq; interdicẽdũ:Martiano hoc amplius Africa:in fine ſententiæ adiecit : quod ego & Tacitus iniũcta aduocatione diligẽter: &

quillus in hiſtoriis ſuis ſub eodem uſi ſunt.quod autem Suidas(nam quæ de Iuuenale ex Probi authori-
tate referuntur:tanquam non legitima illius probatiſſimi grammatici Probi reiicimus)ſcribit Iuuenalẽ
poetam romanum fuiſſe temporibus Domitiani:& paridem hiſtrionem praſinæ factionis ab imperato
re dilectum conuiciis a ſenatu:& Iuuenale notatum:hinc principem relegaſſe poetam Pentapolin lybyæ
ciuitatem:hiſtrionem uero ditatum miſiſſe in Antiochiam:qui domum:& balineum extra oppiduȝ ædi-
ficans ibidẽ interiit:non ideo refert ſub eo ſcripſiſſe ſatyram:nã potuit ſola uoce:uel epigrammate Pari-
dem inceſſere:neq; quis prohibet poſt obi
tum Domitiani clæmentia Neruæ in ur-
bem rediiſſe:hinc iniuriarum memor ſaty
ram exorſus immaniſſimum principẽ cũ
ſuo hiſtrione carminibus merito proſci-
dit.nolo dicere praſinam factionem in hi-
ſtrionibus inſolitam:ſed in aurigis circen
ſibus frequentem:nec Paridis ſepulchrum
in Antiochia : ſed uia Flaminia authore
Martiale fuiſſe:hoc tantum addidero: Sui
dam græcum non Secundo romano conferendum:qui rem ſui temporis:& agente ſe tractat:immo re-
petit. Triduo.per tres dies Cornutus Tertullus.in præfectura ærarii:& conſulatu Secundo collega uir Cornut⁹
ſanctus:& in omni laude ſimilis antiquis:Aemyliæ uiæ curator fuit:ſummo neceſſitudinis uinculo pari Tertull⁹
ter coniuncti.Tertulli:& Maximi conſulatus meminit Vlpianus ad legem Iuliam de adulteriis: ſequens
tamen epiſtola demonſtrat Tertullum fuiſſe deſignatum conſulem cum Nerua:& Tertullianum ſenat⁹
conſultum:quod factum eſt temporibus diui Adriani:Iuſtinianus aſſerit traxiſſe appellationem a Ter-
tullo.diuus Auguſtinus irridendo author eſt Tertullum uirum grauem:& Philoſophũ ædilem futuruȝ
clamaſſe in auribus ciuitatis inter cætera ſui magiſtratus officia ſibi Floram matrem ludorum celebri-
tate placandam.nam quæ Iulius Capitolinus de Tertullo ſcribit:non de Cornuto:ſed eius filio:uel alio
dicta autumo.inquit enim crimini datum eſt Antonino philoſopho:quod adulteros uxoris ſuæ Tertul
lum: Vtilium:Orfitium:Moderatum promoueret ad uarios honores: Tertullum etiam cum uxore prã
dentem depræhenderit:de quo minus in ſcena præſente Antonino dixit:cum ſtupidus nomen uxoris a
ſeruo quæreret:& ille diceret Tertullus:& adhuc ſtupidus quæreret:reſpondit:iam tibi dixi : Tertullus
dicitur. Conſul deſignatus.cum Iulio Feroce. Vir egregius.de quo alibi Secundus:Cornuto quid
melius?quid ſanctius?quid in omni genere laudis ad exẽplar antiquitatis expreſſius? Septingenta mil-
lia.nũmũ. Acceperat.a Martião:nã trecenta non potuerant ſatis probari Honorato morte intercepto.
Aerario.inferenda.in pecuniam publicam reponenda:non enim erant reſtituenda Martiano obnoxio
maioribus ſuppliciis : quod ea ſũma necẽ equitis ro.emiſſet.ærarium erat quo publica pecunia per præ
fectos referebatur: ſicut fiſcus quo principis tantum. ſecundus in panagyrico.at fortaſſe fiſcum non
eadem ſeueritate: qua ærarium cohibes ? immo tanto maiore : quanto plus tibi licere de tuo:q̃ de pu- Aerariũ
blico credis:& Spartianus . uetuit Adrianus damnatorum bona in fiſcum priuatum redigi:omni ſum Fiſcus
ma in ærario publico recepta.dictum: ærarium ab ære.nam ante argentum:ac pene etiam aurum in pre
cio fuit æs. erat autem Saturni ædes:quod tempoꝛ:quo Italiã incoluit fertur in eius finibus nullum eſſe
furtum commiſſum:& ꝙ ſub illo nihil erat cuiuſque priuatum: ideo apud eum locaretur populi pecu-
nia communis:ſub quo fuiſſent cunctis uniuerſa communia:an ꝙ fructum inuentor : & agricolationis
author fuiſſe credatur? fructuum uero copia:ac uenditio pecuniam gignat?hæc ſumpta a Plinio ſenio-
re:Macrobio:Plutarcho. Interdicendũ Mario.inhibendum: & ſubmouendum Mariũ.uſitatius dicitur
interdico Mario urbe Italiaq;:q̃ urbem:Italiãq;:ſicut iterdico tibi aqua:& igni.q̃ te aqua & igni.interdũ Interdi
tamen accuſatiuo iungimus diuerſis modis.nam idem libro quinto interdicendum ei aduocationẽ di- co
xit:& Tranquillus Neronẽ interdixiſſe uſum amethyſtini:tyriiq; coloris:& Ouidius Iunonẽ interdixiſ-
ſe orbem:apud Senecam ter idem dicendi genus annotauimus.poſſeſſionem interdico tibi: & illi domũ
meam interdicam:& non interdicit ſibi:ac ſuis admirationem.at Iulius Cæſar Arioniſtum inquit omni
gallia romanos interdixiſſe.edico:& interdico differunt:ꝙ edicimus quæ iubemus:interdicimus:quæ ue Edico
tamus fieri:itaque prætoris edicta:& interdicta dicuntur. Hoc ãplius.præter urbẽ:& Italiã. Africa.pa
tria . nã conſtitutũ eſt:eum cui patria interdictum eſt etiam ab urbe abſtinere debere:contra autẽ ſi cui Aduoca.
urbe fuerit interdictũ: patria ſua interdictum nõ uidetur:& ita multis conſtitutionibus cauetur autho- Cauſidi-
re Vlpiano de interdictis. Fortiter.conſtanter.pari induſtria:fide.conſtantia laudatus eſt Secundus ple cus
niſſimo teſtionio dũ pro Bethicis ægit aduerſus Claſſicũ. Iniuncta aduocatione.accuſatiõe demanda- Patron⁹
ta a ſenatu.nã aduocatus cõmune uerbũ eſt tã accuſatoris q̃ defenſoris:qui ſi inutilis foro extitiſſet uul Procu-
go cauſidic⁹ dicebať.hoc Fabius:at Pedianus qui defendit alteꝝ in iudicio:aut patronus diciť:ſi orator rator
eſt:aut aduocatus:ſi aut jus ſuggerit amico:aut ꝑſentiã ſuã:aut procurator:ſi abſentis negociũ ſuſcipit: Cogni-
aut cognitor:ſi præſentis cauſaȝ nouit:& ſic tuetur ut ſuam.apud quẽ deſideratur dictio abſentis:reſti- tor

tuenda ex teſtimonio Feſti. Arbitrari cenſere. Dignum.conueniens. Mandatis partibus. officio im-
poſito nobis nam tutabātur partes Afrorum iuſſu ſenatus. Deſignati.electi creati.dectinati. Conſu-
Pōpeius lares.qui conſulatum geſſerant:nam hii præcedebant cæteros ſenatores ordine. Pompeium Collegā.
Collega. apud Ioſephum libro ſeptimo falſo legitur Colligas pro Collega.uix inquit motus eorum potuit repri
mere Collega adhuc iuuenis legatus poſtulans ſibi præmitti ad Cæſarem geſta: nam paulopoſt præter
Secundum idem ſcribit: habita diligenti ratione Collegam reperiſſe ueritatem. In quinquénium:per
quinq; annos tantum relegandum. Re-
petundarum pœnæ.ut quadruplum abla
ti perſolueret. nec exularet. Paſſus eſſet.
nam ſe ſuo iudicio condemnauerat: dum
iudices peteret. Vtraq;.Tertullii:& Colle-
gæ ſententia. Hac.Collega. Solutiore.
mitiore. Quidam ſenatorum. Aſſenſi
annuiſſe.conſenſiſſe. nam aſſentior: & aſ-
ſentio dicimus. Hunc.Collegam. Seque
bantur.mutata priore ſententia. Diſceſ-
ſio.fiebat referente Gellio ſenatuſconſul-
tum duobus modis:aut per diſceſſionem:
ſi conſentiretur: aut ſi res dubia eſſet per
ſingulorum ſententias exquiſitas.ad illā
conſuetudinem alludens Apuleius dixit:
non pedibus: ſed totis animis latrones in
eius uadunt ſententiam. at Cicero rem ip
Sentētia ſam notauit.proſpiciebatur inquit ī Hor
quot mo tenſi ſententiam multis partibus plures
dis. ituros.ſed Flauius Vopiſcus manuū ele-
uationē ſuperioribus modis addidit:poſt
hæc interrogati plæriq; ſenatores ſentē-
tias dixerunt: deinde aliis manum porri-
gentibus:aliis pedibus in ſententiam eun
tibus : plæriſque uerbo conſentientibus
conditum eſt ſenatuſconſultum ſuffragia
p elationē manuum pluribus Suidas exe-
Sellæ quitur. Sellis conſulum.iuxta conſules.
qui in ſellis ſedebant currulibus: aut tri-
bunalibus:hi maiora iudicia ſecundum Aſconium exercebāt:ut conſules:& prætores: ſicut: qui in ſub-
ſelliis.minora:ut tribuni:triumuiri quæſtores.erant autem ſellæ quattuor pedum. Vopiſcus in Firmo
dicitur habuiſſe duos dentes elephanti pedum denū:e quibus Aurelianus ipſe ſellam conſtituerat face-
re:additis aliis duobus.ſellarum inuentores fuerunt Ethruſci:erant præterea ſellæ familiares:quibus ad
uſum domeſticum utebantur ut Varro in agricultura ſcribit. Annumerari Collegæ.aſſenſi fuerāt Pō-
peio Collegæ. In diuerſum.in ſententiā Cornuti. Impulſoribus.ſubornatoribus.perſuaſoribus. Di
Dictare. ctauerat.compoſuerat.ſuggeſſerat. nam dictare quantum ex libro quinto epiſtolarū Senecæ colligere
Dicere. Poſſumus hoc differt a dicere: quod illud eſt tarde: & diuulſe enunciare: quæ alius excipiat: & hoc eſt
continue:& uno tenore orare.quanq̄ etiā dictare pro continenter dicere uſurpetur:ſicut Treuellius Pol
lio:non ſcribo ſed dicto:& dicto cum ea feſtinatione: ut reſpirandi non habeam facultatem. quod Fa-
bius ſic repræhendit.quid de illis dictandi delitiis ſentiam?eius manum cui dictamus urget: atq; iterim
pudet etiā dubitare: aut reſiſtere. aut mutare quaſi cōſcium infirmitatis noſtræ timentes.dictare etiā p
ſuggerere uſus eſt Columella libro quinto.modus inquit materiarū is erit quem dictabit humi:atq; ip-
Dictata. ſius ſtirpis lætitia:& dictata ſunt:quæ ludi magiſter de aliquo authore pueris tradit īterp̄tamenta: ut p-
diſcātur:eademq; ipſis poſt paulum ita reddantur:ut tradita ſunt.omiſſis igitur Varrone:Perſio:& Ora
tio:ſolo Ciceronis teſtimonio contenti erimus:qui ad Qu. Fratrem inquit de Caluenti Marii oratione
qd ſcribit:miror tibi placere eidē reſcribere:p̄ſertim cū illā nemo lectur9 ſit:ſi ego nihil reſcripſero:meā
in illū pueri oēs tanq̄ dictata perdiſcant. Tranquillus etiā pro regulis: & præceptis uſurpat:Iuliū Cæſ.
aſſerens enixū:ut tyronū ſingulorū diſciplinā romani eqtes:& ſenatores armorū periti ſuſciperēt:& di-
ctata exercentibus darēt.i.præcepta uitādi:& inferēdi uulnera. Alioquin.īſuper. Plurimū audeat. cū
audebat omniū audaciſſimus:cū timebat omniū timidiſſimus erat.idē in primo.ut ē cū timet abiectiſ-
ſimus:& libro ſexto.timebat: palebat. Ampliſſimæ.maximi momenti. λειτουργιον.officium perti-
nens ad remp.inde recentiores λειτουργιαν ſacrificiū publicū:quam miſſam uulgo Chriſtiani appel-

fortiter functi eſſemus:Arbitrari Senatū ita nos
feciſſe:ut dignū mandatis partibus fuerit: aſſen-
ſerunt conſules deſignati:omnes etiam conſula-
res uſq; ad Pompeium Collegam: ille: &.D.cc.
milia ærario inferenda :& Martianum in quin-
quennium relegandum:Marium repetundarum
pœnæ:quā iā paſſus eſſet: cenſuit relinquēdum.
Erant in utraq; ſententia multi:fortaſſe etiā plu-
res in hac:uel ſolutiore:uel molliore: Nam qui-
dam ex illis quoque : qui Cornuto uidebantur
adſenſi: hunc: qui poſt ipſos cenſuerat: ſequebā
tur: ſed cum fieret diſceſſio: qui ſellis coſſ. aſtite
rant in Cornuti ſententiam ire cœperunt. Tum
illi: qui ſe Collegæ adnumerari patiebantur : in
diuerſum tranſierunt: Collega cum paucis reli-
ctus:multum poſtea de impulſoribus ſuis: præ-
cipue de Regulo quæſtus eſt:qui ſe in ſententia:
quam ipſe dictauerat : deſeruiſſet . Et alioquin
Regulo tam mobile ingenium:ut plurimum au
deat:plurimum timeat: hic finis cognitionis am
pliſſimæ. ſupereſt tamen λειτουργιον non leue.

lant. Hoſtilius Firmius.nemīnē legius Hoſtiliū Firminū circa illa tpa. Legatus. qui ꝓconſulis īperio Hoſtili⁹ Firmius
pebat:ſicut magiſter equitū Dictatoris:quare Apuleius conſularē in legato authoritatē dixit:is.n. ſi abe Legatus
rat ꝓconſul uicarias uices agebat.aliæ aūt ſunt legati ptes:aliæ ꝓconſulis: ille oīa agere ad ꝑſcriptū: hic
libere ad ſummā reꝝ cōſulere debet.nā legatus ſcdm Vlpianū accipit iuriſdictionē a ꝓcōſule ſuo: ſi qd
tn̄ erit qd maiorē aīaduerſionē exigat:remittere legatus ad ꝓconſulē debet:neq; n.aīaduertendi:uel co-
ercendi:uel atrociter uerberandi ius hēt:imo Pōponius ſcribit legatū ꝓconſulis nihil ꝓpriū hſe:niſi a ꝓ-

Hoſtilius Firmius legatus Marii Priſci:qui per-
mixtus cauſæ : grauiter : uehementerq; uexatus
ē:nā:& rōibus Martiani:& ſermone:quē ille ha-
buerat ī ordine leptitanoꝝ operam ſuam Priſco
ad turpiſſimū miniſteriū cōmodaſſe : ſtipulatuſ-
q; de Martiano.L.milia:denariū probabat : ipſe
præterea accepiſſe ſextertiū.x.milia : fœdiſſimo

conſule mādata fuerit ei iuriſdictio.at Cu-
ius Cæſar æquata legati potētia ſuo ꝓcō-
ſuli ꝓconſulare ius minuit:& legatoꝝ au-
xit. Permixt⁹ cauſæ. cōſcius: & miniſter
rapinaꝝ Marii: nā in comites iudicū: qui
repetundaꝝ rei ſunt:lege Iulia iudiciū da-
tur.author Marcellus iuriſcōſultus. Rō-
nibus Martiani.calculis: & cōputis ſeptin
gentoꝝ miliū: dū per hæc romani equitis
plura ſupplicia emeret. Sermone. oratio
ne remiſſa ſimillia quottidiānæ locutioni.
Ille Marius Priſcus. Ordine.decurionū.Leptitanoꝝ.Leptis ī africa a Tyriis:ut Carthago:ut Vtica cō- Leptis
dita:īmunis:ac libera Hirtio tradēte.Neapoli dictā teſtaf Stra. prius ī ditiōe Carthaginēſiū fuit:qb⁹ ſin-
gula talēta quotidie pēdebat:poſt ad Maſiniſſam:deide ad ro.ꝑuenit.hæc Liuius. Probabaf.arguebaf.
cōuinciebaf. Operā ſuā.ꝑſonetæ:& pecūiæ cōponēdæ. Turpiſſimū.uiliſſimū.& ꝑſonaꝝ abiectarum.
Priſco.ad utilitatē Priſci.Stipulatuſq; de Martiāo.obligaſſe Martianū noīe marii:nā ſtipulari ē obliga Stipulari
re aliū īterrogādo.Se.utinā nulla ſtipulatio emptorē uēditori obligaret.Pōponi⁹ de uerboꝝ obligatiōi-
bus ſtipulationū alias iudiciales:alias ꝑtorias:alias cōuentionales:alias cōes tā ꝑtorias q̄ iudiciales eē re-
fert:erat aūt iſta cōuentionalis: ſed īterprete Vlpi.gn̄alr nouius turpes ſtipulationes nullius eē momēti:
poſſumus igif exponere ſtipulatū Firminū de Martiano ꝙ obligationē ſcriptis notaſſet: quā Martian⁹
fecerat Priſco ad ſummā quinquaginta milia denariū.ſtipulari enim interrogare ſignificat: ꝙ obſeruāt
etiā nunc notarii in obligationibus. Varro ſtipulandū idest interrogandum plærunq; uſurpat:& ſtipula
tio Pomponio teſte:eſt uerboꝝ conceptio:quibus is:qui interrogaf daturum:facturum ue ſe id:quod ī-
terrogatus eſt:reſpondet. Quinquaginta milia denariū.denariū ꝓ denarioꝝ uſitata dicendi forma. de Denari⁹
narius inquit Plutarchus ex decē æreis erat:pariter Varro de latinitate & Feſt⁹:& Pli. ac Priſcian⁹ īquit
denarius olim decuſſis ualebat:& decē libraꝝ nummus erat. Vitruuius in denarios:denos æris cōſtituiſ-
ſe antiquitatē aſſerit:& ea re cōpoſitionē nominis ad ſuam uſq; ætatē denarium retinere:quāuis ſtatim
ſubiiciat æreū denariū habuiſſe.xvi.aſſes Gellius denarium ualuiſſe quanti drachmam oſtendit.Lais in-
quit decē milia drachmaꝝ popoſcit: hoc facit nummi noſtratis decem milia. Celſus denariū in ſex un-
cias diuidit:ſed hoc magis ad medicos facit. Seſtertiū decē milia. opinor milia tollendum:nā fidez ex- Seſtertiū
cedit:niſi ſecundū Feſtum uelimus dicere ſeſtertiū quartā partem denarii dictam. & Pli. ſcriptū reliquit
ſcrupulū olim ualuiſſe ſeſtertiis uicenis:qd efficit in libras ratione ſeſtertii: qui tunc erāt ſeſtertios noue
nos:neq; negauerim ſeſtertiū in maſculino fuiſſe longe minoris:q̄ neutro genere:ꝙ declaratur ſequenti Seſterti⁹
bus authoritatibus.Tranquillus in Cæſare dictatore ſcribit eundē annuā habitationē uſq; ad bina mi-
lia nummū:quæ ꝓculdubio faciunt duo ſextertia.ī Italia non ultra quingēos ſeſtertios remiſiſſe. ſic Fa-
biū ualentē tradit Tacitus addidiſſe tricenos ſingulis militibus ſeſtertios:ubi ſane longe minoris eſt.Iu-
ſtinianus in inſtitutionibus pro re minia ſeſtertiū poſuit: ut pro mille ſeſtertiis unus aureus computef:
& Plutarchus in.M.Antonio(niſi menda eſt)cuidā ex amicis dari iuſſerat milia uigitiquinq;. hoc romāī
decies ſeſtertiū appellant:quāquā Aruntius apud Priſcianū inquit ſeſtertius oli dupōdius & ſemis:ideſt
duæ libræ:& ſemis:q̄ſi ſemiſtertius:quo tpe denarius decuſſis ualebat: hoc eſt poſt duos ſequens tertio
loco eſt ſemis.duobus.n.& ſemis antiquus ſeſtertius ē.& ueteris cōſuetudinis ut retro æra dicerēt:ita ut
ſemis qntus ſemis q̄rtus:ſemis terti⁹ nūciarēt:ab ſemiſterti⁹ ſeſterti⁹ dict⁹:cui aſtipulanf Var.Se. & Fe.
Vitruuius Pollio ex duobus aſſibus:& tertio ſemiſſe ſeſtertiū antiquos uocitaſſe teſtaf. q̄re multoꝝ te-
ſtionio Oratii:Mar.& Macrobii ꝑferti ſeſtertiū unū tāti erat:quāti mile nūmi.tā & ſi a Varrone: & cæ-
teris Lāpridius uideaf diſſentire ī Heliogaballo referēs nunq̄ mius centū ſeſtertiis:hoc ē argēti libris tri
gita cœnaſſe.Vopiſcus ī aere ſeſtertiū qnquagies: & ī Bonoſo æris ſeſtertiū dixit:quibus oſbus colligif
ſeſtertiū fuiſſe pecuniā certi ponderis.auri:argenti:æris.nec me ꝑterit ſeſtertiū apud Columellā:& Frōti
nū eē mēſuræ gēus e qbus illū ſeſtertios adiectiuū ꝓtuliſſe:& Mar.ſeſtertiolū diminutiuū pro re maxla.
Fœdiſſimo titulo.ſub ꝑtextu īfami.lex.n.Iulia de repetūdis iubebat magiſtratus ſe ab oī ſorde abſtine-
re.uiles autē habiti ſunt unguentarii:nec mirū quippe cū unguentū ſit materia luxus maxīe ſuperuacui: Vnguē-
unde.P.Licinius Craſſus:& Iulius Cæſar cenſores edixerunt ne quis uenderet unguenta exotica:ſic.n. ꝑ- tarius
egrina appellauere.& Auguſto a.M.Antonio exprobratū legimus proauū habuiſſe:qui mō unguentariā

tabernã:modo piſtrinũ exercuiſſet.Seneca etiam libro quarto naturaliũ queſtionũ tradit ungnẽtarios a lacedæmoniis expulſos:& ꝓpere cædere finibus iuſſos:quia oleũ diſperderent. Athenæus hoc amplius addidit ꝑter unguentarios tinctores eieciſſe urbe lacedæmonios:illos tanquã olei:hos tanquã lanæ corruptores:ubi multa de unguento explicant:& Ariſtotelẽ pharmacopolã notat: pariter Oratius collegia pharmacopolaꝝ. Nomine unguentarii.tanquã ſi Martiano unguentũ uendidiſſet: ꝙ hodie faciũt honeſtiores fœneratores:nomen rei:non rẽ ipſam uendentes. cauetur aũt principalibus cõſtitutionibus ne qui prouinciam regunt : qui ue circa eos ſunt:negocientur: mutuam ue pecuniam dent:fœnus ue exerceant. Apuleius modo unguedinem:modo unctulum.pro unguento uſurpat:quod grammaticus Seruius dempto.u.poſt.g.ſicut ungo ꝑcipit ſcribi. ſecus uero unguẽ. Titulus.famoſum nomen unguentarii. Pumicati. mollis. pumice leuigati. Referri.poni ĩ conſultationem. Eo.Firmino. Proximo ſenatu. quã primum ſenatus haberetur. Conſciẽtia: qui ſe pticipẽ rapinarum Marii ſciret : iõ cum hoc cognoſceretur ſpõte abfuerit a diſquiſitione. Aeque longã.parem meæ.

Vnguẽtum

Non eſt.non opus eſt. frequens dicendi modus apud Secundũ:quo etiã Martialis utit.Non eſt crede mihi ſapiẽtis dicere uiuã:& alibi:Non eſt ꝙ timeas Candide.

ILlud. Noto iam per ſuperiorez epiſtolam argumẽto ſignificat: quem finem cognitio Firmini habuerit. λειτουργιον.miniſteriũ publicũ. nã λιτον publicum: ſiue prytaneuz:& εργον opus græci dixerunt ex quibus λειτουργον miniſtrum procuratoris: hinc λειτουργιον deduci Suidas:& Hammonius ĩ etymologico declarant.loge tñ melius hoc loco:ſic in præcedenti epiſtola ut legamus λιτουργιδιον .i.negociolum:paruũ opus.nã rectius procedit.Circũciſum.emendatuz.purgatum. Abraſum.leuigatũ. deletũ. Noto.ꝑcedentibus litteris: an multoruz teſtimonio cõprobato. Ordine mouẽdũ. ꝓhibendũ ne ingrederet ſenatũ. dignitate ſenatoria priuandum. Acutius. ſubtilius cenſuit. Nerua.conſul deſignatus:nõ imperator Traianus:ipſe.n.præſidebat. fuerunt autẽ plures Neruæ: quoꝝ quietẽ Martialis cõmendat. In ſortione ꝓuinciæ.dũ ſenatus ſortiret ꝓuicias:quaꝝ ſortiõe ſenatorii uiri ad eas regẽdas mittebãt.Rõnẽ. reſpectũ. i quẽ ſenſuz Var. ptio rei ruſticæ tõnez cũ orco hẽri ſcribit. Mitior.qa nõ mouebat ordie & ſane erat mitior:nã ſi motus ſenatu fuiſſet ex Caſſii Longini ſnia propter turpitudinẽ iudicare:uel teſtimoniũ dicere non poterat.qa lex Iulia repetundaꝝ hæc fieri uetat:hinc non miꝝ: ſi tantum hæc ſnia a Secundo repræhenditur tanq̃ contra legem Iuliã. Vicit.obtinuit ſuperior fuit. Durior.aſperior.ſeuerior. Exactum.priuatũ.remotũ. Honoribus ſenatoriis.ſortione prouinciaꝝ. Laboribus.negociis:& cauſis: quæ in ſenatu agebantur. Sollitudine.loco remoto:& ſecreto. Altiſſima ſpecula.curia:quã propter frequentiã: & dignitatẽ ſenatoꝝ tranſlatiue altiſſimã ſpeculã appellauit. Monſtrandũ.deſignandũ digito. Notatum. ignominia affectũ. Aequari.hr̃e æquale ius dicẽdæ ſniæ.A ꝓcõſulatu.a ſortiõe ꝓuinciaꝝ:quas ꝓcõſules: & legati eoꝝ comites ſortiebant. Turpiter.auare.Iudicare:dicere ſniam ſuã. Sordiũ.rapinaꝝ auaritiæ. Pluribus.maiori pti ſenatorũ:nã qđ maior pars curiæ efficit ꝓ eo habet:ac ſi oẽs ægerit. hoc aſſerit Sceuola. An pluribus.iprudentioribus:ſapientes.n. rariores ſunt.unde Liuius in præfatione ſecũdi belli punici

qdẽ titulo:noĩe unguentarii:q titulus a uita hominis compti ſemp: & pumicati nõ abhorrebat. placuit cẽſente Cornuto referri de eo ꝓxio Senatu.tunc.n.caſu incertũ:an conſcientia:abfuerat. Habes res urbanas:ĩuicẽ ruſticas ſcribe:qd arbuſculæ tuæ:qd uineę:qd ſegetes agunt:qd oues delicatiſſimæ:ĩ ſũma niſi æque longã eplãm reddis: nõ eſt qđ poſtea:niſi breuiſſimã expectes. Vale.

C.Plinius Arriano.S.

ILlud qđ ſupereſſe λειτουργιον Marii priſci cauſæ proxime ſcripſerã:neſcio an ſatis circumciſum tamen : & abraſum eſt. Firminus inductus in ſenatum reſpondit crimini noto : ſequutæ ſunt diuerſæ ſententiæ conſulum deſignatorum:Cornutus Tertullus cenſuit ordine mouendum:acutius Nerua: in ſortitione prouinciæ rationem eius non habendã.Quæ ſententia tanquã mitior uicit: cum ſit alioquin durior: triſtiorq;.Quid enim miſerius:q̃ exactum: & exemptum honoribus:Sẽatoriis laboribus:& moleſtia non carere:quid grauius:quam tanta ignominia adfectum : non in ſolitudine latere ; ſed in hac altiſſima ſpecula conſpiciendum ſe: monſtrandumque præbere? Præterea quid publice mĩus: aut congruens:aut decorum? notatum a Senatu in Senatu ſedere:ipſiſque illis a quibus ſit notatus ęquari?& ſubmotum a proconſulatu:quia ſe in legatione turpiter geſſerat.de procõſulibus iudicare?damnatumq; ſordium: uel damnar alios: uel abſoluere.ſed hoc pluribus uiſum ẽ. numerã

dicit:ut plærunq; ſit maior ps meliorẽ uicit : & græcũ ad hoc ꝓuerbiũ Τὸνω ἀξίονδὲν ἡ ψῆφοσ νικᾷ .i.pluriũ ſuffragiũ uicit. Nõ ponderanẽ.nõ cõſideraẽ:quæ ſit melior. In cõſilio publico.i ſenatu. Nec aliud põt fieri.q̃ p ſuffragia decernere:& q̄ pluribus placuerit tenere. Inæquale. iniquũ qa alii prudentes:alii inſipiẽtes. Aequalitas. qđ unuſquiſq; ſenator æquale ius ſuffragii hẽat: erat in ſenatoribus idẽ ius:ſed diſpar prudẽtia. Fidẽ.nã dixerat ſupeſſe quoddã officiũ publicũ : & p hoc uidebaẽ policitus ſe ſcriptuꝝ ſinẽ:& euentũ illius. Colligo.cõputo.Partes.offm̃.Illã.priorẽ eplãm. Iſtic.a te eloquẽtiſſimo.

tur.n. ſniæ:nõ ponderanẽ:nec aliud ĩ publico cõſilio põt fieri: in quo nihil ẽ: tã inęquale:q̃ æqualitas ipſa. Nã quũ ſit ĩpar prudẽtia: par oium ius eſt. Impleui ꝓmiſſũ: prioriſq; eplæ fidẽ exolui: q̃ ex ſpacio tpis iã recepiſſe te colligo. nã feſtinãti: & diligenti tabellario dedi:niſi qđ ĩpedimenti in uia paſſus eſt:tuæ nunc partes:ut primũ illã:deinde hanc remuneres litteris:quales iſtinc redire uberrime poſſunt.

C.Plinius Cornelio Priſco.S.

ET tu occaſiones obligãdi me auidiſſime amplecteris:& ego nemini libentius debeo: duabus ergo đ cauſis a te potiſſimũ petere conſtitui:qđ impetratũ maxime cupio:regis exercitũ ampliſſimũ:hinc tibi beneficioꝝ larga materia:longũ prætere a tempus:quo amicos tuos exornare potuiſti:cõuerteẽ ad noſtros. Nec hos multos:malles tu qdẽ multos: ſed meæ uerecũdiæ ſufficit unus:aut alter: ac potius unus. Is erit Voconius Ro. Pater ei ĩ equeſtri gradu clarus:clarior uictricus:imo pr̃ alius.nã huic quoq; nõi pietate ſucceſſit mr̃.e primis ipſe citerioris Hiſpãię. Scis qđ iudiciũ ꝓuicię illius:q̃ta ſit gra

ET tu. Voconiũ Romanũ maioribus claꝝ:& uirtutibus ſuis p̃ſertim eruditione Priſco cõmẽdat ſumma arte: & gratia. ſunt q Iuliũ Priſcũ: qui p Vitelliũ ad p̃fecturã cohortis puenit:intelligãt: qui ꝓpius uero accedunt Neratiũ Priſcũ temporibus Traiani iuriſconſultũ celeberrimum authore Põponio:& Papiano:ac Secundo amicicia cõiunctũ:a quo lib.iii. fatetur ſe impetraſſe tribunatũ militarẽ.hunc igiẽ Priſcũ Neratiũ Marcellum Traianus unice dilexit: adeo ut frequẽs opinio fuerit id animi fuiſſe Traiano relinquendi illũ:non adrianũ ſucceſſorẽ ĩperii multis amicis in hoc conſentientibus:uſque eo:ut Priſco aliqñ dixerit cõmendo tibi prouincias ſi qđ mihi fatale contigerit. hunc poſtea Adrianus ĩ conſilio habuit: quẽ geſſiſſe conſulatũ rũ Antonino teſtaẽ Venuleius ad legẽ Corneliã de ſiccariis: & Põponius de origĩe iuris cõſulatus Neratii meminit. Neratiũ ẽt Atticilinum ĩter iuriſconſultos memorat Paulus: ſicut Ariſtonem legimus Neratio Appiano reſcripſiſſe:neq; crediderĩ Statio Priſco miſſam hanc epiſtolam: p quẽ ſub Antonino philoſopho res proſperæ ſunt geſtæ:& bellum parthicum adiuuantibus aliis duobus cõfectũ eſt. Amplecteris occaſiones.ſuſcipis: & quæris cauſas: & opportunitates:q̃bus me obliges. Nemini.q̃

Priſcus Neratius

tibi. Impetratũ cupio.ĩpetrare:& cõſe q deſidero. Regis exercitũ.ĩpator:& dux exercitus es. Bñficioꝝ. cõferẽdoꝝ bñficioꝝ ĩ amicos ãpla poteſtas. Lõgũ tps:quo rexiſti exercitũ. Exornaẽ.ꝓmoueẽ ad dignitates. Cõuerteẽ.aĩuз itẽde. Nřos.amicos:& qa nũero m̃torũ deterreri potuiſſet p correctionẽ emẽdat unũ tm̃ eẽ. Mulros.eẽ quos tu ornares ob tuũ ĩ me ſingularẽ amorẽ. Verecũdiæ.modeſtiæ. Vnꝰ:aut alter.duo. Ac potius.correctio. Voconius Ro.repete q̃ in p̃cedẽtibus de eo dixius. In equeſtri gradu. ĩter eqtes. Gradu.dignitate reſpexit ad id:qđ eqtes lege Roſcia ĩ.xiiii.theatri gradu ſedebanẽ. Clarꝰ. ſume extrinſecus fuit:claros & illuſtres eqtes appellãt hiſtorici reſpiciẽtes ad fulgorẽ auri:quo illuſtraẽ. Vitricꝰ .cuiꝰ correlatiuũ priuignꝰ:& qa nom̃ ẽ iuiſũ ſicut nouerca correxit pꝛeз alterũ dicẽdo:Modeſtinus uitricũ:nouercã:& priuignũ ita circũſcribit:ex alia uxore natis nouerca dr̃ mřis uir ex alio uiro natis uitricus appellaẽ:eorũ uterq; natos aliũ de priuignos:priuignaſq; uocãt. Itẽ alio mõ priuignus ẽ uxoris meæ filius ex alio uiro natus:ego illius uitricus.& ĩ cõtrariũ uxor mea liberis:quos ex alia uxore hẽo nouerca dr̃.liberi mei illi priuigni ſunt. Nã huic quoq; nõi.ſenſus ẽ:ex uitrico cõdigne pr̃ dici p̃t reſpcũ pietatis:& amoris ĩ priuignũ Voconiũ.Succeſſit huic nõi:nomẽ pr̃is meruit. Mater e primis ipſa citerioris hiſpaniæ.hæc eſt frequẽtior lectio.ĩ uno tm̃ codice legi ſine uerbo mr̃ ſic: e primis ipſe citerioris hiſpaniæ: ut referãẽ iſta ad Voconiũ:q̄ lõge melius reor. Citeriotis hiſpaniæ.Tarraconẽſis:cuius ueterẽ formã ſicut aliarũ ꝓuinciarũ ſcribit Pli.mutatã fuiſſe:lege plura apđ eundẽ & Strabonẽ:Diodorũ: Iuſtinũ:q ab Hiſpallo eognomentũ ſumpſiſſe aſſerit:neq; ꝓbo:q̃ a Stephano ſu p ea recitanẽ:niſi quis diceret ex ſententia pliniana mutatam eius prouinciæ formam dediſſe occaſionem: ut ille a cæteris diſſentiret. inquit enim Hiſpaniæ duæ Italiæ præfecturæ:altera magna: altera parua: dicta eſt Iberia: & Pannonia. Iudicium illius prouinciæ:nam ab ea plurimi uiri clariſſimi fuerunt oriundi:inde Pacatus ubi Hiſpaniaз laudat: hæc ait duriſſimos milites: hæc expertiſſimos duces: hæc facundiſſimos oratores: hæc cla

Vitricus Nouerca Priuignꝰ

Hiſpaniæ laus

Flamē dialis — riſſimos uates parit: hæc iudicum mater:hæc principum eſt.& ſane ſunt hiſpani ingenio excuſſo. Flamen.dialis:quem maiorem flaminem patricii generis appellabant:minorem uero plebeiná inter.xv.flamines dialis maxime dignationis erat.ſuper quo apud Liuium.Plutarchum:Gellium: diuuꝫ Auguſtinū. ut omittam:Seruium:& Macrobium multa offendes. Studeremus.oratoriæ facultati. Cōtubernalis. domeſticus.familiaris. Cum hoc ſeria.Sidonius libro quarto hunc locum: ſed mius feliciter mutuatꝰ: ſæpe inquit cum hoc ſeria:ſæpe etiá ioca miſcui.Amico.in rebus ſeriis. Sodale.i iocoſis: & hilarioribꝰ. Ore.aſpectu:forma. Ad hoc.præterea.

uitas: flamen proxime fuit:hunc ego:cum ſimul ſtuderemus:arcte:familiariterq́ꝫ dilexi:ille meus in urbe:ille in ſeceſſu cōtubernalis: cū hoc ſeria: cū hoc iocos miſcui.qd.n.illo: aut fidelius amico? aut ſodale iucundius? mira in ſermone: mira etiam in ore ipſo:uultuq́ꝫ ſuauitas:ad hęc ingenium excelſum: ſubtile: dulce: facile: eruditum in cauſis agendis. Epiſtolas quidē ſcribit: ut muſas ipſas latine loqui credas: amať a me plurimum: nec tamen uincitur.Equidē iuuenis iuueni quantum potui per ætatem auidiſſime contuli:& nup ab optimo pricipe trium liberorum ius impetraui:quod q̄q̄ parce: & cum delectu daret: mihi tamen tanquam liceret indulſit:hæc beneficia mea tueri nullo modo melius:quam ut augeam:poſſum. Præſertim cum ipſe illa tam grate interpretetur:ut dum priora accepit: poſteriora mereatur. Habes qualis: quam probatus: caruſque ſit nobis : quem rogo pro ingenio pro fortuna tua

Excuſſum.elaboratum.exactum alia lectio habet excelſuꝫ. Dulce.poteſt referri hoc uebum ſicut præcedens:& ſubſequēs ad epigrammata: quorum ſcriptorem fuiſſe teſtatur Apuleius: inde Adrianū imp. tumulo illius inſcripſiſſe hoc carmen. Laſciuus uerſu:mente pudicus erat. Eruditum i cauſis. inſtructū arte ad cauſas agēdas. Muſas ipſas loqui credas.cuꝫ uolumus oſtendere orationem alicuius ſuauē: doctam: abſolutá dicimus muſas diſciplinaꝝ præſides per os illius locutas:nam ex Epiſtolonis ſententia refert Fabius plautino ſermone locuturas fuiſſe muſas: ſi latine loqui uoluiſſent:quod dubiū exemit Secundus a.Voconii ſcriptis:latine dicens loqui credas. Nec uincitur.quia pares in amore uices reddit. Per ætateꝫ iuuenilē: q̄ mius authoritatis habet: q̄ ſenilis ad cōferendos honores in alios. Optimo principe.Traiano cognomento optimi:qđ additum a ſenatoribus idē ſcribit i panagyrico.

Ius triū natorum — Triū liberorū ius. ꝙ ipetrabať ab iis qui parū felices in ꝓle fuiſſent:de quo plærunq́ꝫ Mar.ut lib.ii. Quod fortuna uetat Cæſar permitte uideri:Natorum genitor credat ut eſſe triū:& Secundus ad Traianū dū pro Tranquillo ius idē petit:paꝝ inquit felix matrimoniū expertus eſt: impetrandūq́ꝫ a bonitate tua per nos habet: qđ illi fortunæ malignitas denegauit:qui ergo id impetraſſent in dignitatibus & muneribus anteponebāť carentibus liberis Tranquillo:& iuriſcōſulto authoribus.& Dion in Auguſto ius triū natoꝝ dabať mulieribus:quæ tres peperiſſent: etiá ſi ſtatí mortui fuiſſent tradente Gellio.ad retribuendá prē aliquá gratiæ:fruebanť.n.per id honoribus & priuilegiis:a q̄bus ſteriles arcebanť:ideo inſtitutū: ut ſterilitatis pudore deterrite:fœcunditatis præmia amplecterenť:primū dari cœptū a patribus:poſtea imperatoꝝ liberalitate & filiis carentibus:& poſt Druſi obitū legimus Liuiá matrē in ſolatiū:ius triū liberoꝝ percepiſſe:Dionyſius in ſuis antiquitatibus inquit qui tres liberos habebant pro eis alimēta uſq́ꝫ ad puberē ætatē accipiebant ex publico:lege lata i honorē:& gloriá tergeminoꝝ:quá romanos uſq́ꝫ ad tp̄a ſua ſeruaſſe refert.Appianus libro ſecundo belloꝝ ciuiliū.qui triū liberoꝝ ius habuiſſent:neq́ꝫ eſſet unde alerent: iis legem agrariam promulgari ſolitam .quare Cæſar in conſulatu ſuo:ut gratiá popularem iniret:agꝝ ſtellatem uiginti milibus ciuium:q̄bus terni:plures ue liberi eſſent diuiſit:quæ lex ſecundum Ariſtotelem uidetur ſumpta a lacedæmoniis:apud quos:qui tres ſuſcepiſſet filios a cuſtodia imunis erat: q quattuor ab omnibus oneribus.Ius quattuor natoꝝ fœminis conceſſit Claudius Tranquillo ſcribente : ubi notauimus:qui ius trium liberoꝝ habuiſſet ab officio iudicandi uacare potuiſſe: Euſebius i Chronicis. matronæ:quæ liberos haberent lecticis & margaritis utebanť:aliæ prohibitæ. & Iuſtinianus i inſtōnibꝰ ſcribit:matrem ingenuá:quæ idē ius habuiſſet:& libertiná quæ quattuor potuiſſe adire hæreditatē filii mortui:alias nō:qđ idē imꝑator ſuſtulit:& ꝑmiſit æque oībus:etiá ſi ius triū:uľ quattuor natoꝝ nō hūiſſent:poſſe adire hæreditatē liberoꝝ ſuoꝝ.& Impp. Theodoſius ac Honorius codice de iure liberoꝝ nemo iquiūt poſthac ius liberorū petat:qđ ſimul hac lege oībꝰ cōcedimus.Parce:& cū delectu.raris:& bonis.extat Traiani ep̄la.qua Scđo ius triū liberorū ꝓ Tráquillo petēti rñdit: ſe fauere illius deſiderio: ſed nolle excedere numerū cōcedēdi ius triū natorū:quē ꝓfeſſus fuerat apud ſenatū.q̄re iá dixerat Scđs:ſcio quantū bn̄ficiū petá.Liceret.ēt ſupra ꝓfeſſuꝫ numerū.legiť etiá eligeret.i.tanq̄ cū delectu daret. Vt augeá.cū ſit ita cōparatū eodē ad Macrinū referente:ut antiquiora beneficia ſubuertas niſi iſta poſteriori

Ingeniū — bus cumules. Grate.grato animo. Ingenio.natura. Terentius bonum ingeniū narras adoleſcentis: &

Tacitus ingeniũ loci cœliq;.M.Tullius de finibus. uno ingenii nomine appellaẗ docilitas: & memoria: eaſq; uirtutes:qui habent ingenioſi uocanẗ.nec me præterit ingeniũ accipi a Martiale pro ſubtili inuentione:ſicut apud Tacitum:obtulit ingeniũ Anicetus libertus:ideſt ſubtilem uiam:& artem. Pro fortuna.quia erat imperator exercitus:cui facultas erat dilargiendi tribunatũ:centurionatũ primipilatum:& reliquos in militia ordines. Ampliſſimũ.tribunatũ. Potes.tribuere. Eum.Voconiũ. Expreſſi.poſui ante oculos. Vitam.quod uitæ genus ſequatur. Extenderem preces.pluribus rogarem.

exornes:imprimis ama hominem:nã licet tribuas ei quantũ ampliſſimum potes:nihil tamen amplius potes amicicia tua:cuius eſſe eũ uſq; ad intimã familiaritatẽ capacẽ:quo magis ſcires breuiter tibi ſtudia:mores: omnẽ deniq; uitã eius expſſi: extenderẽ p̄ces:niſi: & tu rogari diu nolles: & ego tota hoc epl'a feciſſem:rogat.n. & quidẽ efficaciſſime:q reddit cauſas rogandi. Vale.

C.Plinius Maximo.S.

VErum opinaris diſtringor centumuiralibus cauſis:quæ me exercent magis:q̃ delectant.Sunt.n.plæræq; paruæ:& ex illis raro incidit:uel perſonatũ claritate: ul' negocii magnitudie inſignis: ad hoc perpauci quibus cum iuuat dicere:Cæteri audaces:atq; etiam magna ex parte adoleſcentuli obſcuri ad declamandum huc tranſeunt:tam irreuerenter: & temere: ut mihi Attilius noſter expreſſe dixiſſe uideaẗ ſic ĩ foro pueros a centũuiralibus cauſis auſpicari: ut ab Homero in ſcholis:nam hic quoq;: ut illic primum cœpit eſſe;quod maximũ eſt. At mehercule ante memoriã meam ita maiores natu ſolebant dicere: ne nobiliſſimis quidẽ adoleſcẽtibus locus erat:niſi aliquo conſulari producẽte:tanta

VErum opinaris. Centumuirales cauſas:de quibus multa prædiximus:tanquã obſcuras:& ueterem formã nõ ſeruantibus actoribus per epiſtolam apud Max.notat. iterdum alibi ad maximuʒ ſcribit ut ubi hortatur edere libros:quos in Blaterã compoſuerat: ſiue is fuerit Gauius Maximus uir ſeueriſſimus præfectus prætorii uſque ad .xx.annũ:cui poſtea Tacitus Maxius ſucceſſit:q; uero proximum uidetur:nam Secundus eundem in Achaia legationẽ proconſulari iperio gerenteʒ monet lib.viiii. ut mollius:& clæmentius ſubditos tractaret.ſcio tñ multos fuiſſe Maxios:ad quos potuit ſcripſiſſe: ut ad Claudiũ Maximuʒ ſtoicum inter præceptores diui Antonini: & Albium Max.uirum doctum Martialis commemorat.item Secundi extant epiſtolæ:quibus teſtatur Domitianum ſcripſiſſe Terentio:&.L.Appio Maximis:refert Diõ aduerſum Antonium rebellãtem eundem imperatorem miſiſſe.L.Maximum:& Traianum idem author eſt Maximum præfectum:cum ipſe ad occeanũ nauigaret: deſtinaſſe aduerſum deficientes: a qbus pugna uictus interiit. Vibio Maximo diuos fratres reſcripſiſſe Vlpianus mentionẽ facit. Verum opinaris:non falleris:reſpondet.n.Maximo ſcribẽti:q; exiſtimabat Secundum occupatũ in centũuiralibus cauſis. Paruæ.parui momẽti. Exiles.obſcuratũ perſonarũ:nã illud ad cauſas:hoc ad perſonas referẗ:uel legaẗ ex illis ſcilicet cauſis:& tunc ſenſus clarior erit. Inſignis.illuſtris cã. Adhoc.inſup. Perpauci.ſunt patroni. Obſcuri:ſine noie. Ad declamandũ.tanq̃ ad fictas cãs agẽdas: ut ſolet fieri in ſcholis. Huc.apud centũuiros. Attilius nr̃ amicus faceciſſimus:ſic decio libro Martialis nr̃uʒ dixit:de eo plæraq; in ſupiorib9. Exp̃ſſe.appoſite p̄prie. Auſpicari:icipe. A centũuiralib9.difficilimis & magnis. Home.poetaꝝ maxio. Hic.quorundã authoritates faciũt:ut referaẗ ad ſcholas: ſicut illic ad centũuiros q; ẽ p̄ximius:q; ẽt iterdũ alibi annotauius: Vt Liui.ultio belli punici.melior:tutiorq; ẽ certa pax: q̃ ſpata uictoria. hæc ĩ tua:illa ĩ deoꝝ manu ẽ. Apuleius lib.xi.ſui aſini.uidi aſinũ pinis adglutinatis adambulantẽ cuidã ſeni debili:ut illũ qdẽ Bellerophontẽ: hũc ãt diceres pegaſum.Ouid. Vtq; ſit hic ſomno p̄ditus:ille dolo:nã hic ad Rhœſum referẗ:ille Dolona reſpicit uerbũ p̄pius:& lib.i. Metãor. Vt canis ĩ uacuo leporẽ cũ gallicus aruo Vidit & hic p̄dã pedibus petit ille ſalutẽ.& loco p̄nols hæc Seneca ĩ q̃ueſtionibus poſuit iſta.fulguratio inquit oſidit ignẽ:fulminatio emittit: illa ut ita dicam cõminatio eſt:& tonatio ſine ictu:iſta iaculatio cum ictu. Primũ cœpit.primũ aggrediunẗ. Maiores natu.ſeniores. Locus erat.licebat dicere apud centũuiros. Conſulari p̄ducẽte.uiro ſummæ authoritatis:& dignitatis in foꝝ comitante:ſic legim9 Auguſtum ampliſſimo præditũ magiſtratu Caiũ:& Luciũ filios ſuo quenq; tyrocinio deduxiſſe in forum: ſic Tyberium Romam reuerſum filium ſuũ Druſum.hanc rẽ Tacitus de cauſis corruptæ eloquentiæ latius exequitur:ergo inquit apd maiores noſtros iuuenis ille: q foro & eloquentiæ parabaẗ imbutus iam domeſtica diſciplina:refertus honeſtis ſtudiis deducebaẗ a patre:uel a propinquis ad eum oratorem:qui principem locum ĩ ciuitate tenebat:hunc ſectari. hunc proſequi:huius omnibus dictionibus intereſſe:utque(ſic dixerim)pugnare in prœlio diſceret. Producẽte:

Maxius

Hic

Ille

ueneratiõe pulcherrimũ opus colebaẗ. Nũc re-
fractis pudoris:& reuerétiæ clauſtris oĩa patent
oĩbus:nec inducunẗ:ſed irrũpunt. Sequunẗ au-
ditores actoribus ſimiles cõducti:& redẽpti mã-
cipes.ĩ media baſilica:tã palã ſportulæ q̃ ĩ tricli-
nio danẗ:ex iudicio ĩ iudiciũ pari mercede trãſiẗ
ĩde iã nõ ĩ urbane.σοφονλεισ uocanẗ:Iſdem lati-
num nomẽ impoſitum eſt Laudicœnis:& tamen
creſcit indies fœditas utraq̃ lingua notata. He-
rí duo nomenclatores mei (habent ſane ætatem

Producere producere autem eſt aliquẽ in publicum aſſignare:quo mõ Curtius etiam in hiſtoriis utitur: aliquando
de re turpi dicitur:ut apud Iuuenalem.utile porro Filiolam turpi uetulæ producere turpe .i.publice ꝓ-
ſtituere. Pulcherrimum opus.centumuirale iudicium. Refractis clauſtris pudoris proſtituto pudore:
abiecta omni reuerentia.quare non immerito legimus apud.M.Tullium rhetores græcos dicendi magi
ſtros urbe pulſos a Craſſo cenſore ędicto:ꝙ noluiſſet ille uir tantus ingenia obtundi:& inpudentiã cor-
roborari:nam illos nouos magiſtros nihil intelligebat poſſe docere:niſi ut auderent:ꝙ ẽt cum bonis re-
bus coniunctũ:per ſe ipſum eſt magnope
re fugiendum.hoc cum unũ traderetur:&
cũ impudentiæ ludus eſſet: putauit eẽ cen
ſoris ne lõgius id ſerperet ꝓuidere. Om-
nibus.malis. Irrumpunt.cũ impetu:& ui
ingrediunẗ. Actorib⁹. cauſidicis. Redẽ
pti mãcipes.ſerui mercede pacta ad audiẽ
Mãceps dũ cõparati.mãceps autẽ q̇cquid a popu-
lo emitur: conduciẗ ue dici putat Feſtus:
credo tñ apud eũ ſic legẽdũ.q qd a popu-
lo emit cõducitue qa manu ſublata ſigni-
ficat ſe authorẽ emptiõis eẽ q̃q̃ alibi apd
eũdẽ legaẗ.Manceps ẽ.qđ manu capitur.
quo loco ſignificaꝛ ſeruũ uideẗ. Aſco-
nius mãcipes ſcribit ſunt publicanoꝝ pri
cipes ro.hoies:q quæſtus ſui cã decias redimũt:ſic paſtũ:aut pecora publica ſuo piclo:& reip. repſentãt:
Mãcipiũ quos nõ ĩtelligit Scds:ſed ſeruos.nã mãcipia credidit appellata Donatus:ꝙ manu capta ſunt:ſeruos.ſ.re
ſeruatos cũ eos iure belli licuiſſet occidi.hinc Iuſtinianus capite de iure perſonaꝝ: ſerui etiã mancipia
Iulia Baſilica. dicti ſunt eo:quod ab hoſtibus manu capiuntur. Baſilica.Iulia ubi cauſæ centũuirales agebanẗ:teſtaẗ
ipſe alibi:deſcenderã inquit in baſilicã Iuliã auditurus:quibus proxima cõperendinatione reſpondere:
& Fabius libro.xii.iuliæ baſilicæ dedicationis meminit Euſebius in chronicis:quã Vitruuius eodẽ refe-
rente faciendam curauit:erat aũt locus capaciſſimus:ubi ſæpius conſilia publica:& priuata iudicia:arbi
triaq̃ conficiebanẗ.Inde Seneca fremitu iudicioꝝ baſilicæ reſonant. extructæ enĩ ſunt in urbe præter
Sportula Iuliã aliæ baſilicæ:ut Portia:& Vlpia:de quibus omnibus fit mentio a.P.Victore. Sportulæ.munuſcu-
la:quæ dabanẗ amicis officii cauſa:ut centũ quadrantes:de quibus frequentius Martialis:& interdũ pro
minori ſummula:nã Secundus de diuiſione ſportulaꝝ:qui uirilẽ ĩquit togã ſumũt: uel nuptias faciunt:
uel ineunt magiſtratũ:uel opus publicũ deducunt:ſolent totũ ſenatũ: atq̃ etiã e plebe non exiguum nu
meꝝ uocare:binoſq̃ denarios uel ſingulos dare:& Claudiũ ſcimus gladiatoriũ munus appellare cepiſſe
ſportulã:uelut ad ſubitã conditã cœnulã ĩuitantẽ populũ ſportæ aũt:& ſportulæ:ac ſportellæ:quo uer-
bo Tranquillus utitur:ſunt nummoꝝ receptacula:ſicut ſacci:ſacculi:ſaccelli authore Pediano.Dion fre
quenter narrat ſportulas fuiſſe teſſerulas ligneas:quas ex uertice theatri in populũ ſpargebant ĩperato-
res:qbus ſigna inerant eſculenti:aut ueſtis:aut argenti:ꝑterea uaſis:aut auri:equoꝝ domitoꝝ:pecorum:
ſeruoꝝ:eas qui excepiſſent:oportebat ad diſtributores afferre:a quibus qđ inſcriptũ erat accipiebant:&
Traianũ idẽ author dona per teſſerulas ſeparim uiris:ac mulieribus in Theatro:& Circo dediſſe. Dan-
tur.diſtribuuẗ clientibus. Ex iudicio.ex centumuirali haſta. In iudiciũ. ad alios iudices: nã plura fie-
bant in urbe iudicia:quoꝝ alia publica:alia priuata erant.Pari mercede.ternis denariis.Nõ inurbane.fa-
cete.ſalſe.σοφονλεις απο τουσοφου και τουκαλεισθαι.i.ab eo qđ Sophi dicunẗ: nã q dicẽtibus ſo-
lebant adulari:clamabãt ſophos:pinde:ac ſi dicerẽt ſapiẽter dictũ:ꝙ teſtaẗ Martialis libro ſexto:Quod
tã grande ſophos clamat tibi turba togata:Non tu Põponi cœna diſerta tua ẽ: & prio Mereẗ alius grã-
de:& inſanũ ſophos:cũ iam dixiſſet:Audieris cũ grande ſophos.Claudianus.En moueo plauſus: & pali-
dus oĩa laudo:Et claꝝ repeto:terq̃:quaterq̃ ſophos.quare Secundus ĩquit eos: qui dicebanẗ ſophi face
te appellari Sophocles:non tñ reſpiciens ad tragicos Sophocles:tres.n.legimus fuiſſe:quantũ ad cõpoſi
tionẽ noĩs.ſupflue additum fuerat in codice poſt σοφονλεισ απο τουσοφου και τουκαλεισθαι hoc
ex fide ueteris exẽplaris:& pliniana infita breuitate:fuerat.n.cuiuſdã interp̃tatio forte ſupinducta:& po
ſtea a rudi ſcriptore inter codicis uerba ĩſerta:ac annũerata. Laudicœnis.qa laudarenẗ ob cœnã:qđ cõ
uenit cũ Martiale ſũt q σοφονλεις:& laudiceni referãt ad auditores: nõ ad oratores: ꝙ illi cœnaꝝ cã
ſapiẽtes uocarẽt:& laudarẽt cauſidicos.fœditas malus mos:& copia peſſime dicentiũ. Notata.demon-
ſtrata:data crimini. Vtraq̃ lingua.græco uocabulo eos appellando σοφονλεις: & latio laudicœnos.
Nomenclator Noméclatores.nomenculator:ſiue nomenclator per ſyncopen a noie calãdo.i.citando dicitur:qui uel
pricipi:uel magſtatui uel cãdidato noia ſuggerit:& norat.Sparcian⁹ ĩ Adriano.noia plurimis ſiue nomẽ-
clatore reddidit: q̃ ſemel: & congeſta ſiml audierat:ut nomẽclatores ſæpius errãtes emẽdauerit.M.Tul.
ꝑ Murena:qd/qđ hẽs nomẽclatorẽ ĩ eo qdẽ fallis:& decipis. nã ſi noie appellari abſte ciues tuos hõeſtũ

ē:turpe ē eos notiores eē ſeruo tuo:q̄ tibi: ſi & noris: tñ p monitoré appellandi ſunt cū romani ſeruoꝝ
legiones domi alerent: neceſſe erat hēre: q eos noīe citarent:in qđ Plinius ſenior:ſic inuehiť hoc profe-
cere mancipiorum legiones: & in domo turba externa acta: ſeruoꝝ quoq; cā nomenclator adhibitus.
Tranquillus:miſit Caius circa fora:& baſilicas noméclatores ad inuitádos ad libidines iuuenes: ſeneſq;
extat Auguſti ſcōma de noméclatore obliuioſo dicēte īperatori nunqd ad foꝝ mandas.accipe inqt cō-
médatitias:qa illic uemíné noſti: & illud pariter Fabii de ingrato litigatore cauſidici cōſpectū uitāte in

eorū:q nuper togas ſumpſerūt ternis denariis ad laudandū trahebanť:tanti cōſtat ut ſis diſertiſſimus.hoc p̄cio quālibet numeroſa ſubſellia īplentur:hoc igēs corōa colligiť:hoc īfiniti clamores cōmouentur:cū μεσοχοροσ dedit ſignū.opus eſt .n.ſigno apđ nō ītelligētes:ne audientes qdē: nā plæriq; nō audiūt:nec ulli magis laudant. Si qñ tranſibis p baſilicā: & uoles ſcire quo mō quiſq; dicat:nihil eſt qđ tribunal aſcendas: nihil qđ tu præbeas auré:facilis diuinatio. Scito eū peſſime dicere q præ cæteris laudať maxie. Primus hūc audiēdi morem induxit Largius Licinius:hactenus tamen:ut auditores corrogaret. Ita certe ex Quintiliāo p̄ceptore meo audire memini. Narrabat ille: adſectabar domitiū Afrum apud cen-

foro p nomenclatoré miſſum ad eū amas
me inquit:qa te nō uidi.hūc prius fartoré Fartor.
dictū ueluti:q clā infarciret noīa ī aurem
domini Porphyrio:& Feſtus ſcribūt. Mar
tialis:q piſcem mugilé noīe citabat p trāſ
lationé nomenclatoré appellauit : a quo
noméclaturā Plinius: & Columella nomé
clationé dixerūt. Nup togas ſumpſerūt.
qui ſeptimū decimū ætatis annū ingreſ-
ſi ſunt: placet intelligere uirilé togā: quæ
eo ætatis ſumebať referente iuriſconſul-
to. Trahebanť.p̄cio nō ſponte addicti.
Tanti.tā paruo. Sis. uidearis. Quāli- Quālibet
bet.uel maxia.q̄tū uis.Quintilianus quā-
libet multa legerimus:quodā tamé mō re
cētes ſumus ad id: quod īcipimus. Nu- Numero
meroſa.magnū auditorū numeꝝ capien- ſus.
tia.unde numeroſiſſimos fœtus copioſiſſi
mos:& multiplices dixit Columella. p̄in-
de ſcio a.M.Tullio numeroſam oroné ap
pellari:quæ numeris cōſtet. Subſellia.ſe- Subſel
des promiſcuas: ſic Tranquillus uocat ad ſpectádos ludos ī theatro cōparata ſedilia:& Cor.Celſus ſub- lia.
ſelliū p ſella priuata poſuit.Aſconius tñ ſubſellia p̄dit eē tribunorū:triūuirorū:quæſtorum:& huiuſce
modi minora iudicia exercentiū:qui nō in ſedibus curulibus:& tribunalibus:ſed in ſubſelliis conſide-
bant. Corona.audientiū circulus.cōcio.ſignificat.n.circulū uniuſcuiuſq; rei hominū: p̄ſertim ſtantiū: Corona.
uel cōſidētiū:Ouidius cōſedere duces:& uulgi ſtante corona:Virgilius Vt fera quæ denſa uenantū ſe-
pta corona.M.Tullius de claris oratoribus.ſi a corona relictus ſim:nō queam dicere. Seneca ī naturali-
bus fulgoré:q ſydera circumnectit græci αλων uocant ideſt areá:nos coronam:quia fere terendis fru-
gibus loco deſtinata rotunda ſint:nā ſicut arcus ſolares:lunareſq; oēs ſunt:ita corōæ oīum ſydeꝝ. Palla
dius in faſtigiis murorū p̄torii iuſſit coronas p̄minétes fieri.demū Cato ī re ruſtica extremitates agroꝝ
coronas poſſe dici demonſtrat:cum circum coronas:& uias ulmos ſeri præcipit. Infiniti clamores.Iuue
nalis Feſſidium tangens hunc agendi modū notauit.Quanto Feſſidium laudat uocalis agentem Spor-
tula: μεσοχοροσ.qui in media turba eſt.compoſitū uocabulum απο τοῦ μεσουιαι τουχορου.i.
a medio choro. Signū.laudandi. Non audiunt.uel intenti aliis.uel procul ſtantes. Baſilicā. regiam
iuliam. Tribunal:repræhendit Fabius: qui audent dicere tribunale. Præbeas aurem.attendas. Faci
lis.eſt. Dicere.agere cām. Præ cæteris.ſupra cæteros. Induxit.inſtituit. Largius Licinius.qui Plinii Largius.
auunculi cōmētarios quadringētis milibus emere uoluit:uir p̄torius:& poſt p̄turā legatus: cui iura red- Licinius.
dēti Carthagie accidit mordēti tuber:ut dep̄hēſus inde denarius primos dētes inflecteret.hæc ex .xviiii.
Plinii apud qué legiť Lartius Licinius:p̄iter.li.xxxi. Latinū largū Paulus iuriſcōſultus cōmemorat Ha-
ctenus.tm̄:ut auditores hr̄et ſine p̄cio.Corrogaret.rogádo cōuocaret. Quintiliāo.M.Fabio Quintilia Quītilia
no ſūmo oratore opibus ſuis:& p̄conio Iuuenalis celeberrimo:hic ex Calagura Hiſpaniæ oppido oriū- nus.
dus īter patricios romāos inſertus: ſiue iure latii: ſeu prīcipū liberalitate: q̄ multis factitatū uidemus:&
Secūdo nr̄o ne lōgius diſcedamꝰ:nā ille authore Auſonio cōſularia ornaméta p Clæmété adeptus ē:uñ
nō mirū ſi Iuuenalis eū nobilé p lunata calciaméta deſignauit:imo ut magis p̄bē fuiſſe romanū ciué:ad-
dā Trebelliū Poliōis dictū:ubi Poſthumii iunioris eloquētiā laudat adeo p̄batā aſſerere:ut eius cōtrouer
ſiæ Quītiliāo dicāť īſertæ:qué declamatoré romāi gñis acutiſſimū uniꝰ capitis lectio prīa ſtati frōte de-
mōſtrat:romāi ergo gñis appellauit:ul' ob eloquētiā:ul' quoꝝ maiores urbe dōati fuerāt:nā alteriꝰ Quīti
liani declamatoris Seneca plærūq; méinit.Præceptore meo li.vi.repetit Quintilianū:& Niceá audiuiſſe.
Aſſectabar comitabar cū ad agēdū iret.Fabiꝰ cōfiteť li.v.Domitiū Afrū:ſené ſe adoleſcentulū coluiſſe Scđi p̄ce-
cū adhuc cās ageret:quo tpe multū de priſtīa authoritate p̄didit priꝰ fori prīceps creditꝰ īde æmulatiōe ptor.
q̄dā ſub Caio reꝰ:Conabať.n.is īpator oēs oratores:Dōitiū īprimis accerrimū:& ſūmū dicēdo ſupare:p̄ Domitiꝰ
ter ſpē abſolutꝰ ē:q̄ nihil Caio accuſāti r̄ñderit:neq; ſe dſēderit:ſimlabat āt uereri:& īpatoris uī admirari Afer.

tūuiros agenté grauiter:& lente: hoc illi actióís géus erat:cū audiit ex ꝓximo ímodicū: íſolitúq; clamoré: admiratus reticuit: ubi ſiléciū factū ē: repetit qđ abrupat. Iterū cláor:iteꝶ reticuit. Et poſt ſiléciū cœpit: Idé tertio nouiſſie qs diceret qſiit. Rńſum ē:Licinius. Tūc ítermiſſa cā cētūuiri inqt hoc artificiū periit:qđ alioqn píre ícipiebat:cū periiſſe Afro uideret: nūc uero ꝓpe funditus extinctū:& euerſū ē:pudet referre:q̄: q̄ fracta ꝓnunciatiōe dicanť:qbus:q̄ teneris clamoribus excipiantur: plauſus tantum: ac potius ſola cymbala:& tympana illis cāticis deſūt:ululatus

quare ad preces conuerſus tremebūdus dicebat ſe magis Caiū oratoré:q̄ Cæſarem expaueſcere: quibus princeps captus pſuadens dicēdi acrimonia uiciſſe Caliſto liberto íſuper adiuuante Domitiū iudicio liberauit:& cōſulé renūciauit abrogatis:q tunc in eo fuerant honore.hæc Dion.mortis eius meminit Tacitus:ſed adeo circūciſe:ut nemini dubiū eē poſſit: quin pars aliqua hiſtoriæ interciderit: ná nec cauſas: nec modū:ꝙ alibi aſſolet:ibi explicat.Euſebius í chronicis tradit mortuū fuiſſe Afrū í cœna ex cibi redūdātia.liberádus é Iulii Frōtini libellus de aquæductibus errore manifeſtiſſimo ubi inqt: Galloq; Veranio:Pōpeio Longino coſſ.cui Comitius Afer.tu monente tacito repone Galloq;. Qu.Vetanio &.C. Pompeio lōgino coſſ. Domitius Afer. ná is poſt Didiū Gallum aquis publicis p̄fectus ē. ſcripſit át libros duos de teſtibus:quos Fabius nō diſſimulat fuiſſe imitatū: & dictorum quoq; p̄ter multas orōnes:ab eodē urbane ſunt editi libri. Grauiter.mature: ná Fabius Afro maturitaté í agendo tribuit. Ex ꝓximo.loco ꝓpinquo:dicebat.n.Litinius in baſilica Iulia apud aliud tribunal: erant autē quattuor tribunalia: ideo centumuiralis haſta appellať alibi quadruplex iudicium a Secundo. Reticuit.deſtitit Afer ab agēdo. Silentiū.a laudantibus Liciniū. Repetit.actioné. Abruperat.itermiſerat. Clamor.applaudentiū exortus eſt. Reticuit.ſecundo Afer. Idem.fecit. Intermiſſa cauſa. digrediens a re

Artificiū quá tūc agebat. Centūuiri.o iudices. Artificiū.dicédi ars Paulus & Modeſtinus iuriſcoſulti ꝓ ſciētia cuiuſcunq; artis accipi uolunt artificiū. Perit.potiuſq̄ perit ſicut ſequentia indicant:& fides exéplaris manu ſcripti aſtipulať. Alioqin.re uera. Quæ inſulſa: & puerilia multū.n. obcecanť a ſcholis in forum tranſeuntes:& quē in dicédo nō pudet:hunc Cicero nō reptæhenſione ſolū:ſed ét pœna dignū putat. Fracta. eneruata:molli: ſcenica:in qđ acerrime Fabius inuehitur poſt multa ꝓnunciationis enumerata uitia:ſed quodcunq; inquit magis tulerim: q̄ quo nunc maxime laboratur í cauſis oíbus: ſcholiſq; cantandi:qđ inutilius ſit:an fœdius neſcio:qd.n.min⁹ oratori conuenit:quá modulatio ſcenica? & non-

Excipere nunq̄ ebrioꝶ:aut comeſantiū licentiæ ſimilis? Quibus.laſciuis. Teneris.libidinoſis. Excipiantur.illis deſinentibus ſuſcipiantur ab auditoribus:ná excipere eſt rem ab aliis prænunciatam pariter referre: uel ſcribere:& notare:per tranſlationem dicimus excepta uulneta:interdū tamen ſimpliciter pro ſuſcipere:ut Curtius legatos ab Alexandro exceptos ideſt admiſſos.apud Virg. interficere ſignificat: cum inqt excipit incautū.& Pli. ſenior excipulas uocat naſſas:quibus anguillæ capiuntur. Plauſus.adulantium ſtrepitus:Petronius abigit hoc genus hominū:nec plauſor dicens ſedeat redemptus: hiſtrionea ad dict⁹.

Cymbala Cymbala.dicta a concauitate:& curuatione:ſicut cymbia pocula. κυφοσ enī curuū: quaſi ergo κυφαλα ideſt curua aliqua:hinc Lucretius Tympana tenta tonat palmis:& cymbala circum Concaua: rauci ſonoque minantur cornua cantu:nam cymbala tinnitum:ſicut tympana ſonitum edunt authore Apuleio:& in epigrammate Alexidis cymbala acuti ſoni uocata.Athenæus ſcribit in tibiis bombū: in cymbalis tinnitum:& tympanis ſonitum dici. erant autem cymbala tutelæ matris deorū aſcripta: ꝙ ſimilia ſunt hemicyclis cæli: quibus terra deorum mater cingitur.extat Martialis diſtichon de cymbalis. Aera celenæos lugentia matris amores Eſuriens gallus uendere ſæpe ſolet: & Diodorus ſcribit Cybelen in-

Tympana ueniſſe cymbala & tympana: & cymbaliſtá dicim⁹: q cymbalis:ſicut tympaniſtá q tympáis utiť. Tympana.bellica indoꝶ inſtrumenta pro tubis:ea í aere ſuſpenſa ſcuticis diuerberabát: uñ horrédus quidá ſonitus emittebatur: conficiebantur aūt ex trunco abietis cauato:orichalci tintinabulū in eo collocantes:& taurino corio circumtegentes:hoc in pugnas elatum ferebant: cū uero ſtrepitum maximū: aut ſigno aliquid ſignificare uolebant: conuertentes ad os:ligneum uas cōcutiebant:at quæ in eo erát tintinnabula multa: & magna in arcto reſonátia:intus obſcurū quédá ſonitū faciebant:qué mugitu nō diſſimilé huius rei ignari difficile poterant diſcernere inſtrumēti:an belluæ ruditus eēt.& Hammoni⁹ tympanū pellibus cōtectū pulſať:a uerbo τυπτω tympanū:& interpoſitioné deductū bacchaꝶ inſtrumétū:& in ſacris Dionyſii ferri ſolitū refert Athenæus.Tranquillus gallū tympanizátū dixit: qđ tympanū pulſaret:& maſculino genere ꝓlatū Suidas nō ſine authore ſcripſit.Iulius pollux tympana uaſoꝶ noía eē:q & cymbala dicūť.aſſerit.Pli.tympanas margaritas.qbus una facies rotūda: & planicies auerſis eēt. tympana p̄terea uehiculoꝶ tecta legim⁹: & apđ Celſum tympanitē géus hydropis:cū uētre uehemēter ítēto creber itus ex motu ſpiritus ſonus é:& tympanū carnificis lignū:quo noxios torqt. íde Τυμπανιζεται.i.flagellat:excoriat.deductū. Vlulat⁹.mulieꝶ lamentatio. Cæſar ét barbaris aduerſum ſe pugnā

tibus húc ſonũ dedit.Indecora theatris:ubi ſpectatores licẽter Cæſarib⁹:& uictorib⁹ ſolebãt applaudere:Mart.Qu æq; ſonãt pleno:uoceſq;:manuſq; theatro:Cum populus ſubiti Cæſaris ora uidet. Ratio ætatis.nondum.n.peruenerat ad ſexageſimum annum:uel.lxx.ſecundum alios : cum licebat ſe excuſare a ciuilibus officiis. Indignitates. idecora. digno homie indigna. Rariores.rarius q̃ conſueueramus apud centumuiros agimus. Gradatim.paulatim.

Vomodo.Interrogat Valerianũ quãtũ ueterib⁹:& nup cõpatis agris oblectet̃.Valeriani Polliõis meminit Mart. Quomodo: placẽt tibi. Veteres.agri auiti:& maiorũ tuorũ. Marſi.quos in Marſis poſſides.Marſi a uelocitate pedũ dicti populi ultra picenũ in ſecũda regione:terrori ſunt ſerpẽtibus referente Plini.& Diony.nec queq̃ fugiat a Strabone:& Tacito etiã Marſos aſſignari Germaniæ. Emptio noua.agri a te nup empti. Rarũ id qdẽ eſt.raro euenit:ut qd emimus placeat. Adeptis q̃ concupiſcentibus.ſi rem quã ſummope deſiderauerãt adepti ſint. Prædia materna.q̃ iuxta Larium ſicut paterna poſſedit. Parũ cõmode.admodũ infructuoſa:& ſterilia ſunt. Vt materna.quia fuerũt meæ matris ſororis inq̃ ſenioris Plinii. Alioquin . adhæc. Occalui.obdurui. Aſſueui. callum feci. Queri.multũ lamentari de eadem re. Valeria. Marſi

quidẽ(neq;.n.alio uocabulo põt exprimi):theatris quoq; idecora laudatio large ſupſũt. Nos tñ adhuc:& utilitas amicorũ: & rõ ætatis morat̃:ac retinet. Veremur.n.ne forte nõ has indignitates reliqſſe: ſed laborẽ fugiſſe uideamur. Sumus tñ ſolito rariores:qđ initiũ ẽ gradati dſinẽdi. Vale.

C.Plinius Valeriano.S.

Vomodo te ueteres Marſi tui: quomodo emptio noua: placent agri poſtq̃ tui facti ſunt: rarũ id quidẽ eſt : nihil æque gratum eſt adeptis:q̃ concupiſcentibus:me prædia materna parum commode tractant: delectãt tamen ut materna:alioquin longa patientia occalui:habent hunc finem aſſiduæ querelæ:quod queri pudet. Vale.

C.Plinius Annio.S.

V quidem pro cætera tua diligentia admones me codicillos Aciliãi: qui me ex parte inſtituit hæredem pro non ſcriptis habendos:quia non ſunt confirmati teſtamento:quod ius ne mihi quidem ignotum eſt : cum ſit iis etiam notũ:qui nihil aliud ſciunt. Sed ego propriam quandã legem mihi dixi:ut defunctorum uolũtates:ẽt ſi iure deficerẽt: quaſi pfectas tuerer.Conſtat autem codicillos iſtos Aciliani

V quidẽ.Annianum hortantẽ Aciliãi codicillos: quia nõ eẽnt teſtamẽto cõfirmati irritos habendos:monet ſe pluris facere defuncti uoluntatẽ:q̃ ius ipm.memini legiſſe ad Anniũ ſcriptã eplã:ſiue is fuerit Annius Gallus ab Othone peditũ rector deſtinatus:& cũ Veſtritio iterũ copiarũ rector ad occupandas padi ripas præmiſſus: deinde a Muriano dux cũ Petilio Cereale electus:ſiue Annius Verus:qui poſtea aſcito noie Antonini impauit. potuit: & mitti.T.Annio Flauiano aquarũ curatori Veſpaſiano.v.& Tito coſſ.Frõtino authore. nimiã mẽſarũ lautitiã Mart.ẽt i Annio notat. Pro cætera tua diligentia:ut in cæteris rebus diligens es:& inter cætera:in qbus uteris diligẽtia. Codicillos.eplãs.Fabius codicilli dubiũ ad quem ſcripti.Plinius tradit Homerũ ſcripſiſſe Bellerophonti codicillos datos.Tranquillus autem Othonẽ ſcripſiſſe ad ſororẽ codicillos conſolatorios.deriuatio tamẽ uerbi aliud:q̃ epiſtolas importare uidet̃ referente Seneca:nã caudex:ſiue codex:a quo codicilli plurimarũ tabularũ contextus eſt. Aciliani.Cor. Munitii Aciliani Brixiẽſis. Ex parte.ſui peculii:nã alios Secundo cohæredes ſcripſerat. Nõ ſcriptis:irritos:inutiles. Cõfirmati teſtamẽto.ante Auguſti tempora conſtat codicillorũ ius in uſu nõ fuiſſe:ſed primus.L.Lentulus codicillos introduxit:cuius authoritatẽ multis ſequẽtibus idem impator Trebatio ſuadente cõſtituit codicillos iure optimo eſſe:& cũ ante teſtamẽtũ codicilli facti erant Papinianus ait Iuſtiniano referente nõ aliter uires habere:q̃ ſi ſpeciali poſt eius uolũtate cõfirmẽt̃: nã quæ poſtea ſequũt̃ prioribus derogãt.inde lib.xxix.idẽ iquit añ tabulas teſtamẽti codicilli facti nõ aliter ualẽt:q̃ ſi teſtamẽto:quod poſtea factũ eſt:uel codicillis cõfirment̃. Ius.uetus:quod poſtea fuit emẽdatum ſicut mox oſidemus. Propriã.cõuenientẽ:ſunt qui legãt proximã. Iulianus de qbus cauſis ſcriptis legib⁹ nõ utimur: id cuſtodiri oportet.quod moribus:& conſuetudine inductum eſt:& ſi qua i re hoc defecerit:tunc quod pximũ:& cõſequens eſt. Dixi:conſtitui. Defunctorũ uoluntates. q̃ ſæpe mandant Iuriſconſulti titulo de militari teſtamẽto:& poſtea ſecũdum Iuſtinianũ Seuerus:& Antoninus reſcripſerũt:ex his codicillis:q teſtamẽtũ pcedunt poſſe fideicõmiſſum peti:ſi appareat eũ qui teſtamẽtum fecit a uoluntate: quã in codicillis expreſſerat nõ receſſiſſe.hinc Iulianus.ff.xxix.codicillorũ ius ſingulare eſt:ut quæcũq; in his ſcribentur perinde haberentur:ac ſi i teſtamẽto ſcripta eẽnt.& teſtamẽto facto ẽt ſi codicilli in eo cõfir- Annius

mati non eſſent:uires tñ ex eo capiunt.ex quibus ſane colligitur iuriſcõſultũ imitatũ fuiſſe Secũdi ſen-
tentiá. Manuſcriptos.Martianus:& paulus codicillos:neq; ſua manu ſcribere:neq; ſignare licet: ualét
tñ.conficiunť aũt quattuor modis:aut.n.i futuꝝ cõfirmanť:aut i pteritũ: aut p fideicõmiſſum aut ſine
teſtõ. Vt cõfirmati.reſpiciẽdo ad eius uoluntaté. Delatori locus nõ ſit: nõ auré pbeat delatori impe-
rator Traianus:p qué legimus id genus hominũ exactũ in exiliũ. Dediſſem.donaſſem alii. Populus.
ærariũ publicũ:qd ſub Traiano ſilens:& quietũ fuit relegatis delatoribus:qui oia teſtamenta prius irri-
ta faciebant. Cautior.i donatione. Sub
ſedit.relictũ eſt.remanſit.Virg. Extremus
Subſidet gaieaq; ima ſubſedit Aceſtes.interdũ ſub
ſidere eſt dolo poſſidere : a quo ſubſeſſo-
res:qui tauros inſidiis necant. Meæ legi.
cõſtitutæ a me:ut uoluntates defunctoꝝ
tuerer. Publicæ leges. quibus cauebať:
ut codicilli: & ſi nõ eſſent cõfirmati teſta-
mento:tñ uires ex eo caperent.

manuſcriptos: licet ergo nõ ſint confirmati teſta
mento: a me tamen ut confirmati obſeruabunť:
præſerti cũ delatori locus non ſit. Nam ſi ueren-
dum eſſet: ne quod ego dediſſem: populus eripe
ret:cunctatior fortaſſe: & cautior eſſe deberem:
Cum uero liceat hæredi donare:quod in hæredi
tate ſubſedit: nihil eſt quod obſtet illi meæ legi:
cui publicæ leges non repugnant. Vale.

C.Plinius Gallo.S.

MIraris cur me Laurentinũ:uel(ſi ita ma-
uis)Laurens meum tantopere delectet:
deſines mirari cum cognoueris gratiam
uillæ: opportunitatem loci: littoris ſpacium .x.
& .vii:M. paſſuum ab urbe ſeceſſit: ut peractis:
quæ agenda fuerint ſaluo iam : & compoſito die
poſſis ibi manere . Aditur non una uia : nam : &
laurentina: & hoſtienſis eodem ferunt: ſed lauré
tina a.xiiii.lapide:hoſtienſis ab.xi. relinquenda
eſt. Vtrinq; excipit iter aliqua ex pte arenoſum:
iumẽtis paulo grauius:& lõgius: equo breue:&
molle:Varia hinc: atq; inde facies: nã mõ occur
rentibus ſyluis uia coartať : mõ latiſſimis pratis
diffundiť: & pateſcit:mľti greges ouium: multa

MIraris. Reſpondet Gallo admi-
ranti cur tantopere Laurentio
detinereť.loci opportunitateꝫ:
& uillæ ſtructurá mir⁹ tanquá
architectus deſcribens:hortaturq;:ut uil-
lam tot rebus ornatam contubernio ſuo
magis cõmendet.ſiue is fuerit Didius: uel
annius Gallus de quo nuper diſſeruimus:
Gallus an ille Gallus: cuius fauore Adrianus Tra
iano fuit acceptus.Galli præfecti urbis ſit
mentio apud Iuuenalem ſatyra .xvi. Ru-
brium Gallum cũ Cælio Piſone conſulé:
per quos ſubuentum libertatibus eſt ſena
tuſconſulto teſtatur Vlpianus fuiſſe tem
poribus diui Traiani poſſumus etiam in-
telligere Numatium Gallum:quem Mar-
tialis libro decio ſcribit fuiſſe ſimplicitate
Laurens priſca: & bonitate Socrati parem. Lau-
rens.nam Seruius ſuper illud Virgi. libro
decimo:multoſq; palus laurẽtia ſylua Pa-
ſtus arundinea inquit laurentia.p laurens:
recta.n.deriuatio hæc eſt:quare Secundus
ut recte loqreť p correctioné laurés appel
lauit:q̃q̃ alibi ſp Laurẽtinũ dicat nõ ſiue analogia: utpote a Lauréto oppido deductũ: táetſi:ab eo Lau-
rentes uocéus. Gratiá:elegantiá:ornatũ. Opportunitaté loci.facilitaté adeũdi:uľ cõmoda ædificii:& ſi
tus. Vrbe.Roma. Seceſſit.ná:& ſeceſſus uilla dř. Peractis.cõpletis negociis in uilla. Saluo. integro-
recõdito. Cõpoſito.finito.Vir.Ante dié clauſo.cõponet ueſp olympo. Aditur nõ una uia. itur i lauré,
tinũ duabus uiis. Laurentina quæ Laurentũ ducit:ſicut hoſtienſis quæ hoſtiá. Eodé. ad laurentinum
meũ. Lapide.miliario:unũ.n.quodq; miliariũ ſignabát ab urbe lapide i uia erecto: & nũc quoq; pluri-
mis uicis mãſit appellatio:a nũero lapidũ:& Martialis íquit Ad lapidé Torquat⁹ hét ptoria quartũ: Ad
quartũ breue rus emit Otacilius. Iter.q minus eſt q̃ uia: quæ in ſe cõtinet iter:& actũ.ſcdm Vlpia. Põ-
ponius aũt:uia inqt anguſta:p quá neq; iumentũ:neq; uehiculũ ire põt:iter ſiue actus é ſꝫ ſi iumentũ de
duci:nõ aũt uehiculũ poterit actus appellari:& Modeſtinus.iter é quo qs pedes: uel eques cõmeare põt:
actus ubi:& armẽta trahere:& uehiculũ ducere liceat. Excipit. diuertẽtes in laurentinũ meũ ſuſcipit.
Iumenta iũctis.equis cõiugatis.Trãquillus i dictatore.poſt ſolis occaſum mulis e pximo piſtrino ad uehẽdũ iũ
ctis.ſequẽtiũ tñ ſcriptorũ authoritas facit:ut magis credá legẽdũ iumẽtis: q ét i qbuſdá codicibus rece
ptũ uideo.idẽ Tranqllus i Nerõe: ſed & i uiæ appiæ uico repẽte puerũ citatis iumẽtis haud ignarus ob
triuit. Vlpianus.ff.xxxii.legato cõtineneť mancipia puta lecticarii:q ſolá matréfa. apportabát: íté iumẽ-
ta:uel lectica:uel ſella:& Marcellus iumẽtis legatis boues nõ cõtineť:ide Põponi⁹ de uerboꝝ ſig. boues
magis armentoꝝ:q̃ iumẽtorũ noíe appellanť. Grauius.propter arenas:& uiæ longitudiné. Breue.qa
facilius equo uiarũ cõpẽdia rapiunť:& Columellæ præceptũ extat: iter cõmodũ i fundũ multũ cõferre.
rõneſq; inibi explicentur. Molle. facile. Facies.rerum aſpectus. Hinc. atq; inde.a dextra: & ſiniſtra.
Occurrẽtibus.quas itinere offendimus. Coarctať.reſtringiť. Diffundiť.aperiť.dillatať. Greges.pro-

prie loqtur. Mõtibus.in adiacẽtibus iugis. Depulſa hyeme.trãſacto tpe hyberno:an ꝙ magis probo: quæ tpe brumali a mõtibꝰ in planum deducta:nã illic tunc ſtridet boreas:niteſcunt.i.pingueſcunt tepore uerno:calore tẽpato:ut aſſolet fieri uere: & licet uidere in multis locis hyeme ad littus aurá apricari. nec ignoro depellere apud Var.& Virgi.eſſe a lacte remouere. Niteſcunt. pingueſcũt. Virg. quæ cura nitẽtes Paſcere equos. Vſibꝰ capax.ſufficiẽs ad uſum. Nõ ſumptuoſa tutela.nõ cõſtat magni cuſtodia:& cura eius. Frugi.moderatum.nõ ſumptuoſum. Atrium.qđ erat in prima pte domus: inde qdã opinatur dictum: ꝙ eſſet anterius. Varro ab atriatibus Tuſcis appellatum credidit: illic.n.exẽplũ ſumptũ.at Feſtus inqt.atriũ ꝑprie eſt genꝰ ædificii añ ædẽ cõtinẽs mediã areã:in quã aq̃ collecta ex oi tecto deſcendit:dictum ãt atrium qđ a terra oriaẽ qſi atrariũ.iõ ñ icõcine poeta dixerat:Porticibꝰ lõgis fugit:& uacua atria luſtrat: & Appia.atriũ quoq; tẽplo Veneris circũduxit:qđ romanoꝝ foꝝ eẽ uoluit. in atrio ſolebãt maioꝝ ſtẽmata collocare: ſup tabulinũ.locus ſalutãdi ꝑprius:& ianuis ꝑpius atriũ fuit:ſi Vitruuio credibus monẽti paupibus nõ neceſſaria magnifica ueſtibula:nec tabulinũ:nec atria:ꝙ in altis officia pſtẽt ambiẽdi.Gellius:& Macrob.eius æmulator plæraq; inſup de atrio ꝑdideẽ. O lrã.in rotunditaté ad typũ lrã.O.fuit etiã in ſecunda lectione in. A.litteræ.ut ſcilicet porticus illæ triangulares eſſent. Equibus.porticibꝰ. — Depellere — Atrium

ibi equorũ.boũq; arméta: q̃ mõtibus hyeme depulſa herbis:& tepore uerno niteſcũt. Villa uſibus capax:nõ ſũptuoſa tutela:cuius in prima pte atriũ frugi:nec tñ ſordidũ:deide porticus i.O lrã ſilitudiné circũactæ:qbus paruula:ſed feſtiua area icludiẽ:egregiũ aduerſus tẽpeſtates receptaculũ:nã ſpecularibus:ac multo magis iminé tibus tectis muniũẽ. Eſt contra medias cauædiũ hilare:mox tricliniũ ſatis pulchrũ:quod i littus excurrit:ac ſi qñ Africo mare ipulſum eſt fractis iã:& nouiſſimis fluctibus leuiter adluiẽ: undiq; ualuas:atq; feneſtras nõ minores ualuis hét:atq; ita a lateribus:a frõte quaſi tria maria ꝑſpectat:

Area.locus in ædibus ſub dio.Florentinus area locus in urbe ſine ædificio:in rure ager appellaẽ.ideq; ager cum ædificio fundus diciẽ:at Paulus:area pars inſulæ eſt:& quidẽ maxima.Feſtus area locus uacuus quaſi exaruerit:& non poſſit quicq̃ generare.Apollinaris pro eminẽtiori loco uidetur accepiſſe:i quorum inquit aream:ſiue ſuggeſtum a ſubiecta porticu ſenſim gradibus aſcẽditur:eſt:& trituræ locꝰ: quã areã Varro fieri præcipit circularẽ:Celſus pro morbo areã ponit. Feſtiua. elegans. Receptaculum.cõfugium ſunt illæ porticus. Tempeſtates.malas tempoꝝ qualitates. Specularibus.ſicut noſtra tẽpeſtate.uitreis orbibus conglutinatis frigus:& uentos arcemus:ſic olim lapidibus ſpecularibus in quãlibet tenues cruſtas fiſſis.Hiſpania:& Cappadocia mollitudine:& magnitudĩe Cypꝝ:& Ciliciã ſuperãt.ſunt tñ obſcuriores.ut in agro bononienſi breues:& maculoſi:candido ſpeculari mira natura ineſt:cum neq; ſe neſcat:facileq; ſolẽ:& frigus ſuſtineat.Seneca:quædam ſcribit nr̃a demum memoria ꝑdiiſſe ſcimus:ut ſpecularioꝝ uſum ꝑlucente teſta claꝝ trãſmittẽtium lumẽ:& balneoꝝ luxuriã uellicans.pauper ſibi uidetur:ac ſordidus:niſi parietes magnis:ac precioſis orbibus refulſerint.quãtæ nunc aliqs ruſticitatis dãnat Scipionẽ ꝙ non in caldarium ſuum latis ſpecularibus diẽ admiſerat.in quẽ fuerint uſum ſequẽtia monſtrabunt exẽpla. Iuue.Quæ uehiẽ clauſo latis ſpecularibus antro:Vlpia.neq; ſpecularia.neq; uela frigoris cã:uel umbræ eſſe domus inſtrumẽta:ſed ornamẽta:ſunt.n.cõparata uoluptatis gr̃a. ueꝝ idẽ putat ſpecularia eſſe partẽ domus:ſiue ſint affixa ædificio:ſiue ad tẽpus detracta.Mart.ad frigus remouendum:& uẽtos teſtaẽ.Hybernis obiecta notis ſpecularia puros Admittũt ſoles:& ſine fece diẽ.itẽ:Cõdita ꝑſpicua uiuit uindemia gẽma:Et tegitur felix.nec tñ uua latet:nã:& roſas eodẽ authore ſpecularibus a tẽpeſtate defendebat antiqtas:& Columella cucumeres oñdit fieri præmaturos ſi uaſis maioribꝰ rotulæ ſubducanẽ:quo tecti ſpecularibus hyeme ſerenis diebus tuto producanẽ ad ſolẽ rurſus intra tecta recipianẽ:ſic Tiberio fere toto anno cucumis oblatus: & Palladiꝰ iubet cellã olearẽ cõtra frigus ſpecularibus:ut lumẽ admittat:muniẽdã. Muniũẽ.defendũẽ. Medias. porticus. Cauædiũ Vitruuiꝰ:& Varro diſiũctũ ꝑtulere caua ædiũ appellãtes:erat ãt itra parietes locꝰ tectꝰ:& patulus. ad uſum oĩum maxĩe ſalutãtiũ relictꝰ:nã ẽt nõ inuitati illuc cõmeare poterãt:ſic ad ueſtibulũ:& periſtylia. ædificabaẽ ãt iuxta tricliniũ in qnq; gña diſtinctũ Thuſcanicũ:Corinthiũ:Tetraſtylũ: diſpluuiatũ: teſtudinatũ:qre ſtati ſubnectit tricliniũ.hic dicet aliqs Secũdũ nõ ex arte locũ deſcribere:ꝑcipit.n.Aphthõius in ſuis ꝓexercitamẽtis incipiẽdũ a rebꝰ circũiacentibus in locoꝝ deſcriptionibꝰ:quẽ ſane ordinẽ ſeruauit idẽ dũ alterã in Thuſcis uillã repſentat.ſed hic nõ miꝝ ſi ſtatim mẽbra domus aggreſſus eſt cum nihil circa ꝑter mare:& littus hẽret:illic uero lõge alia ut agroꝝ:& mõtiũ colliũq; uarias facies : a qbus nõ inſulſæ pricipiũ fecit.Excurrit.extẽdiẽ.porrigiẽ.Africo.uẽto ab Africa ſpirãte:q:& Lybs dicitur. Fractis.laſſis: & deficiẽtibus. Aluiẽ.madefit. Quaſi tria maria.nã re uera mare tyrrhenũ tantum proſpectabat: ſed cũ a tribus locis a fronte.ſ.& duobus lateribus proſpectũ haberet:quaſi tria maria dixit propter diuerſam faciẽ.inde Pollii Surrentinum ſic laudatur a Statio,ſua cuiq; uoluptas:Atq; omni propriũ thalamo — Area — Specularia — Cauædium

mare:tranſq; iacentē Nerea Diuerſis ſeruit ſua terra feneſtris. Fronte.anteriore triclinii pte:ſicut in ho
mine:ac ēt in acie prima decurionū ordinatio in aduerſos hoſtes ſpectans frons dicit. A tergo.ab occi
pitio reſpicit illud triclinium. Porticum rurſus alteram porticum: an præcedētis partē. Lōginquos.
Cubiculum
remotos.Huius.triclinii. Retractius paulo.aliquantulū remotius. Cubiculū.dictū Autumat Feſtus a
cuba ſabinoꝝ lingua:quā militares lecticam uocant.cubicula etiam Vitruuius ſolet appellare tignorū
& aſſerum ſuſtentacula. Aliud.cubiculum. Orientem.ſolem.nam cubicula ſicut bibliothecæ orientē
ſpectare debēt:cum illa matutini luminis
uſum poſtulēt:in his libri non putreſcāt.
Retinet occidentē.caleſcit ſole occiduo
& teporē ī nocte reſeruat. Hæc.feneſtra
occidētalis. Subiacēs.ppinquū. Illa.ori
entalis. Securius.minori fragore. Obie
ctu.poſitu:& occurſu. Huiꝰ.cubiculi mi
noris. Illius.maioris. Includitur.fit i re
ceſſu. Accendit.auget in maius ex reper
Hybernaculū
cuſſiōe parietū. Hybnaculū. locꝰ hyber
no tēpore idoneus:ſicut hybernacula mili
tum ſtatiua p hyemē ſolemꝰ appellare:hy
bernaculū igit ſecūdū Vitruuii normā hy
bernū occidētē ſpectare debet: apparatus
minime ſumptuoſus:& utilis:uſus græco
rū hybernaculoꝝ fuit:adeo ut q miniſtrā
tes ibi uerſabant:& ſi nudis pedibus fuiſ
ſent non reciperent frigus pp quoddā pa
uimēti genus ex carbonibus:ſabulone:cal
ce:& fauilla mixta cōfectū.mandat aūt fo
di hybernaculū intra libramētū triclinii.
Gymnaſium
Gymnaſiū.locus ubi exercebāt: proprie
tū de athletis qm̄ nudi cōtēdebant:poſtq̄
primū nudus Orſitꝰ cucurrit in olympia:
fuerat.n.antiquis cōſuetū ſubligaria ferie
circumpudenda in gymnaſiis:Orſito uero
lacedæmonio certanti ſoluta fibula cau
ſam doloris incuſſit:unde lex cōſtituta ut
nudarēt: nouimꝰ publicas ēt balneas gym
naſia dici:q̄re Suidas unctuaria: & lauacra
appellat:immo ēt certamina equeſtria:& uēationes ꝙ corpus exerceāt qdā dixere gymnaſia:& baleares
gymnaſias græci uocarūt:ꝙ nudi æſtate īcederēt.author Dio. Silēt.ñ ſentiūt.Nubilū īducūt.tps nubi
lū faciunt:q̄les ſunt auſtrales:nothus:aphricus:libonothus:& eurus plærunq;. Anteq̄ uſū loci.priꝰ ſol
obducitur nubibus:q̄ calor faceſſat. Vſum.teporē.in ſole ungi:& curre priſcos tangit Ariſtopha. In
Aſpis
aſpida curuatū.in formā aſpidis circumactum.aſpis autem ſerpentis ſpecies:& ſcutū interpretatur:& lo
cus eiuſdē cognominis apud Argos fuit.legitur etiam in abſida.i.in curuaturā rotæ ſiue teſtudinis.hoc
enim ſignificat ἀψισ:familiaris dictio Pli.ſeniori:ubi de aſtronomicis rebꝰ tractat.& cameras αψιδας
dictas Suidas interpretatur.recētiores ſcribūt in baiano:& lucrino adhuc abſidas extare celſi ſuperbiq;
operis: quaꝝ partē balnea:partē ſacella:partē cubicula:& uillaꝝ aulas occupare:in earum aliquibꝰ fer
ramenta ſemicorroſa ſuperne adhuc pēdere. Ambitū ſolis.ab oriēte in meridiē:& occaſū. Armariū.
reꝝ receptaculū:ueluti ueſtiariū:i cuiꝰ formā uidimꝰ bibliothecas cōparatas interdū. Inſertū.adnexū.
Mēbrum
Parieti.muro cubiculi. Capit.cōtinet.inuitat. Mēbrū.ps domus.nā Columella ſic noiat:& Vlpianꝰ
de manumiſſionibus:quæri inquit pōt ſi fabris duobus uel pictoribus tēplū uel mēbꝝ depictum eēt ui
det autē fuiſſe dormitorium mēbꝝ quod ipſe lib.v. in alterius uillæ deſcriptione dormitoriū cubiculū
dixit & Sido.pariter Secundum imitatꝰ. Suſpēſus.eleuatꝰ. Tabulatꝰ:tabulis cōſtratꝰ:fuit ēt in exēpla
ribus ſublatꝰ.ut ꝙ añ dixerat p expolitionē ſuſpēſus mox addiderit ſublatꝰ:ſiue magis placet ſubulatꝰ
ſubulonibꝰ.i.tibicinibus ſuffultus:nā ſubulones:tibicines Thuſci authoribꝰ Feſto:& Varrone dixerūt.
ad cuiꝰ ſīlitudinē unicornes ceruos appellauere ſubulōes:& trāſlatiue Auſo.pædiconē.nā ſubula in ſtru
Subulo. Subula. Deſubulare
mētū ferreū pacuti mucrōis ad calceos cōſuendos:de qua Seneca.pudet in aciem deſcēdere pro diis hoi
bus ſuſcepta ſubula armatum:& deſubulare Marcello tradente pfodere a ſubula tractum. legimus etiā
quod ſuſpenſum.& tabulatum.ut iſta referātur ad dormitorium. Vaporem.ſolis. Huc atq; illuc.ad
cōtigua loca. Lateris.parietis. Detinet.occupat. pleriſq;.mēbris. Mūdis.politis.cultis. Hoſpites.

a tergo cauędium:porticum:aream:porticū rur
ſus: mox atrium:ſyluas:& lōgiquos reſpicit mō
tes. Huius a læua retractius paulo cubiculum ē
amplum:deinde aliud minus:quod altera fene
ſtra admittit orientem:occidentē altera retinet.
hæc:& mare ſubiacens:illa longius quidem : ſed
ſecurius intuetur:huius:& illius obiectu inclu
dit angulus:qui puriſſimū ſolem continet: & ac
cendit.hoc hybernaculum:hoc etiam gymnaſiū
meorum ēſt:ibi omnes ſilent uenti exceptis: qui
nubilum inducunt:& ſerenum:anteq̄ uſum loci:
eripiūt:adnectitur angulo cubiculum in abſida
curuatum:quod ambitū ſolis feneſtris omnibus
ſequitur:parieti eius in bibliothecæ ſpeciem ar
marium inſertum eſt:quod non legēdos libros:
ſed lectitandos capit:adhæret dormitorium mē
brum:tranſitu interiacente:qui ſuſpēſus: & tabu
latus uaporem cōceptum ſalubri temperamēto
huc illucq; digerit:& miniſtrat:reliqua pars la
teris huius ſeruorum : libertorumq; uſibus detie
tur:plæriſque tam mundis:ut accipere hoſpites
poſſint:ex alio latere eſt cubiculū politiſſimum:

amicos. Modica.mediocris. Cœnatio.locus ad cœnã ſumẽdã.Sidonius pro diæta indifferẽter ponit. Cœnatio
ex hoc triclinio inqt fit in diætã:ſiue cœnatiunculã trãſitus:de qua Iuue.Parte alia lõgis Numidarũ ful
ta colũnis Surgat:& algẽtẽ rapiat cœnatio ſolẽ Columella pcipit cœnatões in uilla hiberni tpis æquino
ctialẽ occidẽtẽ:ſed æſtiuas hibernũ oriẽtẽ ſpectare. cœnatoriũ aũt ueſtis eſt q̃ in cœnis utebãt:& diſti Cœnato
cho Mart.quo uſu eſſet ſignificata.Nec fora ſunt nobis:nec ſunt uadimonia nota:Hoc opus eſt pictis rium
accubuiſſe toris.at cœnacula in ſupiore domus pte erãt:ad quæ ſcalis aſcẽdebãt ſolita inqlinis locari. Cœnacula

deinde:uel cubiculũ grãde:uł modica cœnatio: quę plurimo ſole:plurimo mari lucet: poſt hanc cubiculũ cũ pcœtone altitudie æſtiuũ: munimẽtis hibernũ:ẽ.n.ſubductũ oibus uẽtis:huic aliđ: & προκοιτῶν cõi pariete iungũt:inde balinei cella frigidaria ſpacioſa:& effuſa:cuius in cõtrariis parietibus duo baptiſteria uelut eiecta ſinuanẽ abunde capacia:ſi nare in proximo cogites: adiacet unctuarium:immo hypocauſtũ : adiacet ppnigeon balinei:mox duæ cellæ magis elegãtes: q̃ ſumptuoſæ:cohæret calida piſcina mirifica:ex qua natantes mare aſpiciũt:nec procul:phæriſterion:quod calidiſſimo ſoli inclinato iam die occurrit : hinc turris erigitur:ſub qua diætæ duæ:

authoribus Iuuena.& Pompeio:& Vlpia- Cœnacu
nus cœnaculariã exercere uſurpat pro eo lariam
quod eſt cœnacula locaẽ. Plurimo mari exercere
lucet.ex plurima maris repcuſſione: & pſpectu. Proceſtrio.quo procediẽ in muro.Aelius ẽt referente Feſto ædificia eſſe Proceſtriũ
dixit extra portã. Artorius quæ ſunt ante Procœtõ
caſtra proceſtria ſcripſit:Cæſar eryciũ uidetur appellare.ſunt qui legãt pcœtõe.i.
antithalamo q̃ ſatis cõgrue facit:& Columella hoc uocabulo uſus eſt.nec putãt inquit ſe hře uillã niſi multis uocabulis retineãt græcis:qn uocẽt pticulatim pcœtona:palæſtrã:apodyterion. Altitudine.ex
poſitũ auræ.munimẽtis.ſpecularib⁹. Hibernũ.aptũ ad uſũ hyemis . Huic.cubiculo. Aliđ.cubiculũ. προκοιτῶν.antithalamũ.κοιτῶν.n.cubiculũ:& πρὸ añ. Cella frigidaria.ubi aq̃ frigida ſi pœnituiſſet Frigida-
teporis lauabãt.nã balinei cellæ tres erãt ria cella
caldaria ubi calida:tepidaria ubi tepida:frigidaria ubi frigida ſeruabaẽ.ipẽ alibi hoc enarrati⁹ explicuit.
Vitru.i balnearũ diſpoſitione cũ caldariã:& tepidariã mẽorauit ſtati frigidarii aheni mẽoriã facit:nã pfurnio tria ahena imponebantur caldarium:tepidarium:frigidarium:ut ex tepidario in caldariuʒ q̃tum
aquæ exierit influat de frigidario in caldarium:& Paulus tepidarium ſecũdũ parietem:in balineo fuiſſe
teſtatur.Antonius Muſa:& frater eius Euphorbius inſtituerunt a balineis multa frigida corpora aſtringi:cum prius conſueſcerent tm̃ calida lauari. Effuſa.expanſa. Baptiſteria.lauacra.ἀπὸ τοῦ βαπτίζω Baptiſte-
.i.a lauando.de quo Sido.ſi apricari mauis baptiſteriũ piſcinæ cõnectiẽ ab oriente:quod uiginti circiter ria
modiorũ millia capit:huc e lucis calore uenientibus triplex medii parietis aditus per arcuata interualla
reſeraẽ.ubi tria cellarũ genera iã prædicta demonſtranẽ. Velut eiecta.tanq̃ e pariete eminentia.laudat
ab artificio. Sinuantur.circũuoluuntur in orbem diſpartiuntur.nã hemicycli formã retinebant. Proxio.loco. Vnctuarium.ubi ſeruabaẽ oleum unctui opportunũ. Immo hypocauſtuʒ.per correctionẽ. Vnctua-
legiẽ ẽt ſine uerbo immo:quod Vitruuius hypocauſtũ græce.nos latine ſuccenſum uocamus: erat autẽ rium
locus in thermis cõcameratus:& fornicatus habens añ præfurniũ:quo igne impoſito illas calefaciebãt: Hypo-
nã ὑπὸ ſub:& καυστικὸν.ardẽs:uaporariũ a qbuſdã uocaẽ:qa uaporãdis cubiculis adhibebaẽ.Papini⁹ cauſtum
i ſyluis uſus ẽ uocabulo græco:& tenuẽ uoluũt hypocauſta uaporẽ. Propnigeon.Suida iterpte. πνιγεὺς Propni-
caminũ:& furnũ ſignificat:& proprie ubi carbões accẽdunẽ.quod latine dici põt pfurniũ:ſic Vi- geon
truuius.utiẽ:apud quẽ ppigneũ iuerſum uocabulũ offendes.magnus etymologicus πνῖγος æſtũ interpretaẽ. Elegantes.gratioſæ. Sumptuoſæ.magnæ impenſæ. Mirifice.mira arte cõnexa cellis.uel mirifica.i.admirabilis. Piſcina.nõ piſcãdi:ſed natãdi cã ſine fructu ut inquit Varro:de piſcinis Palladius. Piſcina
piſcinales cellæ in æſtiuis balneis a ſeptẽtrione lumen accipiant:in hyemalibus a meridie:& Sido.baſilice appendix piſcina forinſecus in quã fluẽtũ de ſupercilio mõtis elicitũ:canalibuſq; circũactis per exteriora natatoriæ littora curuatũ:aquæ calidæ piſcinã Mœcenas prim⁹ in urbe ſtruxit:& nimiã piſcinarũ
luxuriã Seneca taxat.pauper inqt ſibi uideẽ.niſi thaſius lapis quõdã rarũ i aliquo ſpectaculũ tẽplo piſcinas nr̃as circũdedit:in quas multa ſudatione corpora examinata demittim⁹: Sphæriſterion.locũ putãt Sphæri-
a ludo ſpæræ:quã pilã poſſum⁹ appellare dictũ: nã:σφαιρίζειν:& σφαιροπαικτεῖν eſt pila ludere:& ſterium
σφαιριστής qui pila ludere ſcit:qualis Lycõ peripateticus authore athenæo.Lamp. non pro loco.ſed
ludo uſus eſt poſt lectionẽ inqt palæſtræ:aut ſphæriſterio:aut curſui:aut luctaminibus molliorib⁹ operã dabat.fortaſſe nõ erit alienũ a rotũditate ædificiũ deductũ uideri:plures.n.circulos:pluraq; gña exercitationũ capiebat:& Tranqui.ſcriptũ reliqt Veſpaſia.fuiſſe ſolitũ in ſphæriſterio fauces:& cætera mẽbra diſtringere.Pauſa.ubi de gymnaſiis lacedæmoniorũ agit:eſt inqt:& ſtatua antiqua Herculis: cui ſacrificãt ſphæris:q ab ephæbis in uiros trãſeũt:fit aũt gymnaſiũ i curſu. Diætæ.diæta locus erat i quo
p diẽ uerſari ſolebãt:a uerbo græco:διαιτᾶσθαι q̃ ẽ uiuo:& dego đductũ:ſiue uocabulũ diætæ a die: Diæta

totidem in ipſa:præterea cœnatio:quæ latiſſimũ mare:longiſſimũ littus:amœniſſimas uillas poſſidet.eſt:& alia turris:in hac cubiculum:in quo ſol naſcitur : conditurq;:lata poſt apotheca : & horreum:ſub hoc triclinium:quod turbati maris non niſi fragorem:& ſonum patitur: eumque languidum:& deſinẽtem.ortum:& geſtationem uidet:qua ortus icluditur:geſtatio buxo:aut rore mario:ubi deficit buxus ambitur:nam buxus qua parte defendit̃ tectis abũde uiret:aperto cælo:apertoq; uento:& quãquam longinqua aſpergine maris inareſcit.Adiacet:geſtationi interior̃ circuitu uinea tenera:& ambroſa:nudiſq; ẽt pedibus mollis & cedẽs:ortũ morus:& fic⁹ freq̃ns ueſtit:quaꝝ illa uel maxime ferax terra eſt: malignior cæteris:ac nõ deteriore:q̃ maris facie:cœnatio remota mari fruit̃: cingit̃ diætis duabus a tergo:quaꝝ feneſtris ſubiacet ueſtibulũ uillæ:& ortus alius piguis:& ruſtic⁹ : hic cryptoportic⁹

& edendo tractũ uideat̃:quod in ea de die cœnaret̃:nã fuiſſe idẽ q̃ cœnaculũ Vlpianus de extraordinariis criminibus innuit.qui diætarii inq̃t appellant̃:Hoc eſt qui in aliena cœnacula degũt:q̃q̃ alibi diætariũ
Diætari⁹ uocet qui curã diætæ ſuſtineat.Athenæus diætas terraelinias ſcribit ſuſcepiſſe triginta unos:& nautaꝝ diætã in Hieronis naui lectos habuiſſe quindecim:& Sido.ex triclinio fit in diætã:ſiue cœnationẽ tranſitus:fuiſſe aũt diætas ſupiores:& inferiores oñdit Sceuola de donationib⁹:& Pollux. ευλαι τιματα de lectationis cã cõſtrui tradit:q̃re ſæpius apud iuriſcõſultũ ut Africanũ ex authoritate Marcelli in ortis ædificatã legimus diætã:ipſe Secundus libro.vii.ad uxorẽ ſcribens monſtrat fuiſſe ubi per diẽ cõmoraret̃:ad diætã inquit tuam ipſi me pedes ducũt:& iperator Alexã. in palatio ſtruxit diætas noie matris ſuæ. diæta ẽt cibum unius diei ſignificari receptum ẽ:& ſpẽm medicinæ:quæ uictu medetur diæticaꝫ appellatã Celſus in limine ſui operis teſtatur:de qua Rufus Epheſi⁹ ſcripſit libros quinq; unũ de diæta.ſ. nauigantiũ.Suidas diætas uocat iudicia i quæ non fiunt pro tribunali:qualia ſæpe audiuim⁹ hodie fieri apud germãos:& diætetas iudices. Ad hoc electos:nã διαιτέω eſt iudico. Sub qua.in loco iferiori. Totidẽ in ipſa.in loco ſuperiori. Cœnatio. locus eminẽs:& patulus:quales ſæpi⁹ ẽ uidere in genuẽſiũ uillis:ubi:& cibũ capiũt: & littus:ac mare ꝓſpectant. terratias uulgo appellãt:quod ſunt patẽti cælo: & plana:q̃q̃ ſũmo inſtar æquatæ terræ. Poſſidet.circũſpicit tanq̃ domina. Naſcit̃ cõditurq;.altera feneſtra orientẽ altera occi-
Apotheca dẽtẽ ſolẽ admittit. Apotheca cella uinaria:nã q̃uis apotheca poſſit eſſe locus:quo res ſeruãdæ reponũt̃.αποτου αποθεσσαι a reponẽdo:& condendo dictum:tamẽ pro cella uinaria accipi ſolet authoribus plinio auunculo:& Columella.ſic Vlpianus tradit:ſicut fructus cæteros in horreum condi.& uela in apothecis extendi.ff. xxxiii.&.xlyii.de furtis: ſi præponas i apotheca amphoras eſſe uini:eaſq; ſubtractas ſingularum.furtum
Horreũ fit non totius apothecæ. Horreum.granarium ab hordeo:quod in eo ſeruabatur quidam dictam autumant.debet autem eſſe ſicciſſimum:& ſicut cella uinaria ad ſeptẽtrionem ſpectare auerſum .omnino ab auſtro.authores ſunt Vitruuius:Plinius Palladius:Columella :qui in horreum.i.in erectum uitẽ firmari uſurpat. Sub hoc.horreo:nam debet eſſe penſile. Triclinium eſt. Patitur.ſentit. Languidum. iam fractũ. Videt.illud triclinium. Geſtationem.locum quo geſtabantur: q̃plurimum ſub dio ambulacrum. Buxo:aut rore marino.ſunt iſta frutices notiſſimi. Defenditur.contegitur ab aſpergine maris. Abunde.fertiliter. Aperto cælo.ſereno:& uentis expoſitus. Lõginq̃ aſpgine.ut uix poſſit conſpergi rore ſalſo.fit.n.aſpergo maris ex concuſſione uicini ſcopuli.hinc Virg.obiectæ ſalſa ſpumant aſpgine cautes. Inareſcit.mor t̃.in ſecunda lectione fuit marceſcit. Interiore circuitu.magis orto propinq̃.

Tenera.nouella. Morus.arbor Palladi dicata:quod ſero germinat:ideo nullis uernis ſubiecta tempe-
Veſtibulum ſtatibus. Veſtit.ornat:& contegit. Illa terra.laurẽtina littoralis. Vel maxime.ſupra cæteras arbores has nutrit. Malignior.infenſior:ſterilior. Cæteris.arboribus. Et non deteriore.ſenſus eſt.alia q̃uis procul a mari cœnatio:tamen fruitur aſpectu tam amœno q̃ illa quæ mari adiacet:de qua ſupra. Cingit̃ diætis.cõiungunt̃ duæ diætæ cœnationi continentẽ uerſus. A tergo. a ſeptẽtrione. Veſtibulum: ingreſſus.ex authoritate Cæcilii Galli Gellius:& eadẽ ad uerbũ trãſcribẽs Macrobius refert nõ in ipſa domo:nec partẽ ædium:ſed locum ante ianuam eſſe:per quem de uia aditus acceſſuſq; ad ædes fit:cum dextra ſiniſtraq; inter ianuã:& tecta quæ ſunt uiæ iuncta ſpaciũ relinquit̃.fiebat aũt in ædibus ampliſſimæ fortunæ:ueſtibuli deriuationẽ aliã refert Ouid.in faſtis a Gellio:& Macrobio:a Veſtã deduci more poetaꝝ fingens his uerſibus.Hinc quoq; ueſtibulũ dici reor:unde precamur:Qua famur Veſtã: quæ loca prima tenet. Vitruuius:& Vlpianus uocabulo græco utentes prothyꝝ appellarunt:alii propyleon: ut maximus:& Thucydidis.interpres. Villæ.domus in agro. Ruſticus.reꝝ ruſticaꝝ refertus. non ad
Cryptoporticus umbrã:& uoluptatẽ ut ille ſuperior. Cryptoporticus.occulta:& latẽs porticus.κρυπτω .n. abſcondo: & crypta locus abditus:& concameratus:quaꝫ pro cryptoporticu reor Vitruuiũ poſuiſſe: in ædibus aũt

cryptæ:horrea:apothecæ.Iuue.ꝑ ſubterranea cauerna fornicata.i.cloaca uſurpauit.Et ſolit⁹ mediæ cryptã penetrare ſuburræ.apud Sido.de cryptoporticu hæc tradunť.a pte ueſtibuli longitudo tecta interi⁹ patet:mediis nõ interpollata parietibus:quæ qa non nihil ipſa ꝓſpectat:& ſi nõ hippodromus: ſaltẽ cryptoporticus meo mihi iure uocitabiť. Prope publici opis.tã magnifica:& ampla:ut fere operibus publicis ſit ſimilis.publica.n.ampliora:honeſtiora:ſumptuoſiora:q̃ priuata ſunt. Extendiť.in lõgũ porrigiť.. Vtrinq̃.a meridie:& ſeptẽtrione:illinc.n.mare:hinc ortũ ſpectabat. Singulæ.nõ gemellæ:& binæ:ut a mari. Sed alternis pauciores.ſenſus eſt ab orto habet pauciores feneſtras dimidio:q̃ a mari.põt ẽt legi alteri⁹:ut mľti codices hñt:in eũdẽ ſenſũ.ſ.feneſtris alterius ptis. Hæ patent.aperiũť feneſtræ. Crypta

prope publici opis extẽditur:utrinq̃ feneſtræ:a mari plures:ab orto ſingulæ:ſed alternis pauciores:Hæ cũ ſerenus dies:& immotus omnes:cum hinc:uel inde uentus inquietus:qua uenti quieſcunt ſine iniuria patent.ante cryptoporticũ xyſtus uiolis odoratus:teporemq̃ ſolis infuſi ex repercuſſu cryptoporticus auget:inde area:quæ ut tenet ſolem:ſic aquilonem inhibet:ſubmouetq̃:quãtũq̃ caloris ãte tm̃ retro frigoris.ſilr Africũ ſiſtit:atq̃ ita diuerſiſſimos uentos alium alio latere frãgit:& finit:hæc iucũditas eius hyeme:maior æſtate:Nã añ meridiẽ xyſtũ:poſt meridiẽ geſtationẽ:ortiq̃ proximã partẽ umbra ſua temperat:quæ:ut dies creuit:decreuitue:modo breuior:modo lõgior hac:uel illac cadit: Ipſa uero Cryptoporticus tum maxime caret ſole:cũ ardentiſſimus culmini eius inſiſtit.ad hoc patentibus feneſtris fauonios accipit:tranſmittitq̃:nec unq̃ aere pigro:& manẽte ingraueſcit. In capite xyſti deinceps Cryptoportic⁹:orti diæta ẽ amores

Immot⁹.quietus a uẽto. Hinc uel ide.a meridie:uľ ſeptẽtrione. Iniuria.uẽtoꝝ moleſtia. Xyſtus.Vitruuius xyſtũ ampla latitudine porticũ:in qua athletæ per hiberna exercebanť eſſe uoluit græca appellatione:noſtroſq̃ hypethras ſub dio ambulationes xyſta uocare:quæ græci paradromidas dicũt:ſed libro.v.a ſuperiorib⁹ in qbuſdã idẽ author diſcrepat.hæc inqt porticus xyſtus apud græcos uocitať:qđ athletæ per hiberna tpa in tectis ſtadiis exercentur. faciunda aũt xyſta ſic uideť:ut ſint inter duas portic⁹ ſyluæ:aut platan⁹:& in his perficianť inter arbores ambulationes:quas græci praradromidas:noſtri xyſta appellãt:in quas ꝑ hyemẽ e xyſto ſereno cælo athletæ ꝓdeuntes exercẽť:naꝫ mõ xyſtũ uocabulũ eſſe græcũ:mõ latinũ dicit:& xyſtũ tã neutro:q̃ maſculino genere uſurpat.cũ apud cæteros maſculino ꝓferať.quẽ puto.M.T.per hæc intellexiſſe:nũ tãdẽ locus hic:nõ idone⁹ uideť:in quo porticus hæc ipſa:ubi inambulam⁹:& paleſtraę & tot loci ſeſſiones:gymnaſioꝝ:& græcaꝝ diſputationũ:memoriã quodãmodo cõmonẽt:& idẽ alibi dixerat paleſtritas in xyſto ſpaciari.Secundus li.v.eſt ante porticũ xyſtus conciſus in plurimas ſpecies:diſtinctuſq̃ buxo apud Tranquillum in Auguſto accipimus in eundẽ ſenſum dici xyſtũ. Xyſtus

Vlpianus xyſticos appellat paleſtritas in xyſto ſe exercentes.quidã græcoꝝ xyſtũ interpretanť eſſe locũ politũ:& æquatũ:ſignificare ẽt paruũ haſtile:ſeu iaculũ:hinc Arrianus inquit ſigna electi exercitus aquilæ:imagines regiæ:coronæ omnes aureæ ſuper xyſtis argẽteis.xyſtis aũt ueſtis tragicoꝝ crocea.& xyſtion uulgarẽ quandã gemmã ex india mitti refert auunculus Secũdi. Odoratus.odore repletus. odoratum eſt qđ aliũde accipit odorẽ:ut odoratũ templũ:odoꝝ quod per ſe habet.Martia.Tãtus ueris honos:& odoræ gratia Floræ.hæc tñ poetaꝝ licentia confunduť. Auget.maiorẽ habet. Repercuſſu cryptoporticus.obiectu parietis auſtralis cryptoporticus. Area.diffũditur. Tenet ſolẽ.quia auſtro expoſita. Inhibet:arcet cryptoporticu intermedia ab aquilone. Frigoris retro.ſi opus fuerit apertis cryptoporticus feneſtris:& perflante aquilone. Africum ſiſtit.clauſis cryptoporticus feneſtris:nõ permittit incrudeſcere. Diuerſiſſimos uentos.africũ:& aquilionẽ. Alio latere.aquilonẽ a ſeptẽtrionali pariete.africũ a meridionali. Finit.cõprimit.extinguit. Hæc iucunditas.talis cryptoporticus utilitas teporẽ in anteriori area cõtinere:& frigorẽ arcere. Ante meridiẽ xyſtũ:qa æſtate ſol habet ortũ magis ſeptẽtrionalẽ:ſic:& occaſum:unde mane xyſtũ:quippe q iuxta frontẽ orientalẽ ad meridiẽ ſitus erat poſt meridiem geſtationẽ:& orti proximã partẽ:ut quæ iuxta frontẽ occidẽtalẽ iacebãt:ſua umbra refrigerabat. Breuior.uergẽte die ad hyemẽ:uel meridiẽ. Lõgior.æſtate recedẽte ſole ad ſeptẽtrionẽ:uel ad occidentem. Hac.a ſeptẽtrione. Illac.a meridie. Caret ſole.nõ ſentit æſtum:nam per æſtatem mediam culmini imminet:nec penetrat ſol aliis ſuperimpoſitis membris. Ad hoc.inſuper. Fauonios.zephyros ab occidente. Tráſmittit.per alias feneſtras:ſic moto aere:impigroq̃ refrigeratur. Manente.quieto:nec exitum reperiente. Ingraueſcit.grauior fit inhabitantibus:nam ubi aer ſilet denſior:& peſtilentior. Deinceps cryptoporticus.& pariter in capite cryptoporticus:deinceps.n.ordinẽ denotat. Orti diæta:ſtructa in orto nã teſtimonio iuriſcõſulti oſtendimus diætã in ortis fieri.legitur ẽt Zeta.ſuper qua dictione uidetur mihi Zeta

Xyſticus Xyſtis Xyſtion Odorat⁹ Odorus

operæpreciũ referre quid hactenus cõpererim. Lampridius in heliogaballo odores indicos ſine carboni
bus ad uaporandas Zetas iuſſit incendi. Sidonius libro nono quod ſupradicto tã diu potes uti libello:
ut eũ non amplius Zethecula tua:q̃ memoria includat:& octauo:nã p armariola:& Zetheculas noſtras
non remãſerunt digna prolatu. ex poſterioribus colligi poteſt zetham pro bibliotheca uſurpari:nec Si
donii authoritatẽ in hoc magnifacio:nec Vlpianus iuriſconſultus eruditiſſimus lib. xxxii. ubi de biblio-
thecis multa differit ullã zetæ mentionẽ facit. quidam arbitrantur zetam eſſe locum:quem antiqui de-
ducta per parietes aqua. frigida refrigera-
bant:uel feruenti calefaciebant. Neratius
hunc modũ deducendoꝝ riuuloꝝ per pa
rietes notat:& Vlpianus de cuniculo inq̃t
inſtituendo per quem uapor tradit̃ in bal
neariis uaporibus:& alibi balneis uapori-
bus cũ Quintilla cuniculũ pgẽtẽ in ortis
ĩduxiſſet. alii pp ſequẽtia zetã locum eſſe
uoluerunt unius lecti cũ ſellis duabus:qui
uelis obductis & reductis mõ adiicebatur
cubiculo:mõ auferebat̃:& traxiſſe nomen
qm̃ tribus e partibus feneſtras:& ꝓſpect⁹
habeat:atque ſolẽ multipliciter accipiat.
αωοτουζεειν:ꝙ ẽ feruet̃ nã Home. ĩquit:
ὡσ λελεβιοζει. i. ut aũt lebes feruet: qm̃:
& heliocaminus in ipſa zeta ponebat̃. uel
αωοτουζειν qd in ea cõmodiſſime uiua
tur. alii oĩno mẽdã ubiq; inoleuiſſe:& diæ
tã legẽ:nã præter fidẽ ueteꝝ exẽplarium
hac utunt̃ rõne:ꝙ cũ prius diæta:& ziæta

mei:re uera amores:ipſe poſui:in hac heliocami
nus quidẽ alia xyſtũ:alia mare:utraq; ſolẽ:cubi-
culũ aũt ualuis:cryptoporticum feneſtra proſpi
cit:contra parietem mediũ Diæta per quã elegã
ter recedit:quæ ſpecularibus:& uelis obductis:
reductiſue mõ adiicitur cubiculo:modo aufert̃:
Lectum:& duas cathedras capit:a pedibus ma-
re:a tergo uillæ:a latere ſyluæ:tot facies loco-
rum:totidem feneſtris:& diſtinguit:& miſcet.
iunctum eſt cubiculum noctis:& ſomni. nõ illud
uoces ſeruoꝝ:non maris murmur:non tempeſta
tum motus:non fulgurum lumẽ:ac ne diem quĩ
dem ſentit:niſi feneſtris apertis:tam alti:abditiq;
ſecreti:illa ratio quod interiacens andrõ parietẽ

ſcriberet̃. indifferẽter. D. in. Z. mutatis:ut Medẽti⁹ Mezẽtius authore Priſciano:poſtea ex ziæta ſcriptũ
eſſe zeta eoꝝ inſcitia:qui neſciebãt ziætã:& diætã idẽ eſſe. nec obſtat ꝙ aqua calefieret:nã hoc cõmodiſ
ſime fieri poterat in diæta ĩ quã ſe recipi ſolitũ ſaturnalib⁹ ad ſtudia teſtat̃ Secũdus. Amores. deliciæ:
Heliocaminus & ſolatiũ. Poſui. ſtruxi. faciundã curaui. Heliocaminus. cõcameratus locus totus ſoli expoſitus: ac hi
berno tẽpore calorẽ ex illo recipiẽs:& cõtinẽs:diætæ ps:nr̃i uaporariũ ſolare uocãt:nã heliocamin⁹ græ
cũ eſt. ηλιοσ. n. ſol:& καμινος fornax:eius meminit Vlpianus octauo. ff. de ſeruitutib⁹ urbanoꝝ ꝑdio
rũ. cũ ſcribit:ſi arborẽ ponat:ut lumini officiat:dicendũ erit cõtra ĩpoſitã ſeruitutẽ eũ facere:nã & arbor
officit:quominus cælũ uideri poſſit:ſi uero heliocamino uel ſolario:ſilr̃ dicẽdũ erit:qa umbrã facit in lo
Camin⁹. co:cui ſol fuit neceſſarius. miror quoſdã ꝓdere auſos olim caminos nõ fuiſſe in mẽbris domus:cũ Sido
nius ſecus apertiſſime oñdat his uerbis. a cryptoporticu ĩ hyemale triclinium uenit̃:ꝙ arcuatili camĩo ſæ
pe ignis alatus pulla fuligine infecit. Trãquillus in Vitellio. nec ante in prætoriũ rediit:q̃ flagrãte tricli-
nio ex cõceptu camini tunc quidẽ conſternatis:& quaſi omine aduerſo anxiis oĩbus:inq̃t bono aĩo eſto-
te:nobis illuxit. M. T. ad Atticũ luculento camino utendũ dixit:Hora. Per brumã Tyberis ſextili menſe
caminus:& Athenæus carnes coctas in caminis ad differentiã eaꝝ:quæ clibano coquuntur. Alia. par-
te. Solẽ. quẽ ut exciperet ideo ĩſtruebatur heliocaminus:unde merito iuriſcõſultus cẽſet arbores: quæ
illũ inumbrarent ſuccidi:& tolli debere. Valuis. a foribus. Proſpicit. heliocaminus. Mediũ parietẽ
ſcilicet cryptoporticus a fronte. Recedit. diſiungit̃:nõ. n. diæta contignabatur cum cryptoporticu:ſed
ſuis per ſe parietibus ſurgebat. Eleganter. ſumma architectura:& gratia. Specularibus. lapidibus trãſ
lucentibus: eundẽ quẽ nunc uitꝝ in feneſtris uſum præſtantibus. Adiicit̃ cubiculo. auget cubiculũ re
motis uelis:& minuit eiſdẽ obductis Seneca naturaliũ q̃rto ſcripſit cœnationẽ uelis:& ſpecularib⁹ mu-
niri ſolitã. Capit. illud cubiculũ tãtæ capacitatis eſt:ut lectũ:& duas cathedras cõtineat. Mare. eſt
Villæ. circũuicinæ:nã Laurentino uicus adiacebat. Latere. orientali. Facies. diuerſos aſpectus:mare:
uillas:ſyluas. Miſcet. qa a quacũq; feneſtra tria iſta uideri poterãt:an ꝙ magis ꝓbo:ꝙ anguſtia loci per
tres feneſtras uno aſpectu oĩa licebat intueri. Diſtinguit. ſeparat diuerſitate luminũ. Iunctũ. cõnexũ
priori cubiculo eſt aliud:ꝙ additũ:& obſcuꝝ uocat noctis:& ſomni. i. tenebraꝝ:& quietis Martia. pari-
ter libro. x. & in ꝓfundo ſomnus. & quies nullis offenſa linguis:nec dies niſi admiſſus. Sentit. uidet.
Andron Abditi. remoti. Interiacẽs. inter ortũ:& cubiculũ. Andron. locus domicilii appellat̃ anguſtior longitu
dine:in quo uiri plurimũ morantur:ſicut gynæcium ubi mulieres. authores ſunt Feſtus:Suidas: Pollux.
adhæc inquit Ariſtopha. iudicia oĩa:& porticus andronas faciã:Athenæus maiores domus heroum Ho
me. μεγαρα uocat:& λωματα:& κλισιας nos uero ξενωνασ & ανδρωνασ:& ubi de cõuiuiis Cre
teñũ agit:ſũt igr̃ ubiq; in domib⁹ duo loca cõuiuiis celebrãdis aſſignata:quoꝝ alteꝝ uocãt. ανδρειον:
alteꝝ ĩ quo hoſpites dormiũt. & mox qd ẽ dormire ſopiũt κοιμητηριον αωοτουκοιμαω:ꝙ ẽ ſopire

idẽ authore Pyrgione ανδρέιον dictũ aſſerit ξενίαν a Ioue hoſpitali. Herodotus magnã domũ uocat andreona: Leonidas ĩ epigrãmate: & alii græcoꝝ ꝓ triclinio uſurpãt: ſicut legĩmꝰ geminos extra androna uocaſſe Simonidẽ: & ſtati corruiſſe. Vitruuius ſcribit græcos appellare andronas oecos. i. domos: ubi cõuiuia uirilia ſolẽt eẽ: qđ eo mulieres nõ accedãt: q̃q̃ iã dixiſſet græci meſaulas ĩter duas aulas poſitas nominãt: eas noſtri andronas: ut p hæc andron mõ latinũ: mõ græcũ ſit: qđ nõ põt cõuenire: niſi dicamꝰ cũ teſtatur andron eẽ græcũ uocabulũ reſpexiſſe originẽ: & deriuationẽ ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς ideſt a uiro:

cubiçuli: ortiq; diſtinguit: atq; ita oẽm ſonũ media ianitate cõſumit: applicitũ ẽ cubiculo Hypocauſtõ perexiguũ: qđ anguſta feneſtra ſuppoſitũ calorẽ: ut rõ exegit: aut effundit: aut retinet. προνοίτων ide: & cubiculũ porrigit̃ ĩ ſolẽ: quẽ orientẽ ſtatim exceptũ ultra meridiẽ obliquũ qdẽ: ſed tñ ſeruat. In hanc ergo dietã cũ me recepi: abeſſe mihi etiã a uilla mea uideor: magnãq; eius uoluptatẽ præcipue ſaturnalibus capio: cum reliqua pars tecti licentia dierũ: feſtiſq; clamoribus pſonat: Nã nec ip̃e me oꝝ luſibꝰ: nec illi ſtudiis meis obſtrepũt. Hęc utilitas: hęc amoẽitas deficit aq̃ ſalienti: ſed puteos: ac potiꝰ fõtes hẽt. Sũt. n. ĩ ſummo: & oĩno littoris illius mira natura: quocunq; loco moueris humũ obuius: & patus humor occurrit iſq; ſincerꝰ: ac ne leuiter qdẽ tãta maris uicinitate ſalſus. Suggerunt affatim ligna ꝓximæ ſyluæ: cæteras copias Hoſtiẽſis colonia miſtrat.

cũ uero latinũ: ꝙ a noſtris iã receptũ eẽt: & ꝓ ſuo uterentur. quæ rõ locũ hẽre debet ĩ recitatis ſup uerbo xyſtus teſtimõio eiuſdẽ Vitruuii. ſatis ãt cõſtat andron: & andreõ indifferẽter ꝓ eodẽ uſurpari. Sonũ. ĩter currentẽ ſtrepitũ. Media inanitate. ſpacioſo andrõe ĩterpoſito. Cõſumit. diſperdit. Hypocauſtũ. uaporariũ. Anguſta feneſtra: ſpiraculo: uñ ex hypocauſto calor ſudatoriũ ingrediebat̃. Ratio. tẽporis ſi calor ẽ retinet: ſi frigus effundit. Proceſtriũ. legit̃ ẽt προνοίτων de utroque paulo ante. Obliquũ. nõ ex directo.
Seruat. admittit: ſentit. Saturnalibꝰ. a Saturno ſaturnalia dicta: & ĩ eius honorẽ inchoata nemo dubitat: quo aũt tpe: & a qbus inſtituta magna ĩter eruditos cõcertatio: nã alii a Iano: qdã ab Hercule tradidere. Plutarchus a Numa: Liuius ẽt cõſulibus. A. Sempronio & . M. Minutio ædem Saturno dicatã: ſaturnalia diẽ feſtũ inſtitutũ ꝑdidit. Martialis a Ioue initiũ cepiſſe. Sed qd agam potius madidis Saturne diebꝰ: Quos tibi ꝓ cælo iuppiter ipſe dedit. ſed Athenæus apud græcos lõge multa explicat. Saturnalibus inquit libertate utebãtur ſerui apud romanos: quã cõſuetudinẽ traxere a græcis: nã Mercurialibus ĩ Creta ſimile feſtũ celebrat̃ referente Caryſtio: & diſcũbẽtibus ſeruis domini miniſtrant. in Troezena cõgregatio populoꝝ fit p multos dies: ſed eoꝝ uno ſerui talis ludunt: & a dñis celebratur. Beroſus apud eundẽ Athenæum tradit de menſe auguſto die undecimo agi feſtũ cognomẽto Saceã diebus quinq;: qbus moris erat regi dominos a ſeruis: & eoꝝ unũ deduci regia ſtola idutũ: quẽ uocarent Zoganẽ. Baton ſinopẽſis rhetor ſignificat ſaturnaliũ feſtũ græcũ eẽ: & apud Theſſalos peloria dici: ubi ab Athenæo longa fabula ſup hoc enarrat̃. ſeruis aũt cõceſſa licẽtia: ꝙ Saturno rege nemo ſeruitio: uel libertate diſcriminabat̃ ut ſcilicet uita illa ſimplex: & antiqua p ſaturnalia rep̃ſentaret̃: primo p diẽ celebrata: q ẽ quartus decimus cal̃. Ianuarii: q̃q̃ Acron primo die menſis decẽbris ſaturnalia fieri referat: ſed poſtea edictis. C. Iulii Cæſaris duobus diebus huic menſi adiectis: & Auguſti edicto: triũ dieꝝ feriæ ſaturnalibus ſunt additæ: & ſigillariorum adiecta celebritas in ſeptẽ dies diſcurſum publicum: & lætitiam religionis extendit. nonnulli tñ nulla ſigillariorum habita mentione ſeptem dierũ ſaturnalia fuiſſe ſcribunt. M. Tullius ad Atticũ ſecundis: & tertiis ſaturnalibus ꝓ ſecundo: & tertio ſaturnaliũ die dixit. Martialis quinq; dierũ tantũ eo diſticho: cui lemma eſt Flagra. Ludite laſciui: ſed tãtum ludite ſerui: Hæc ſignata mihi quinq; diebus erunt. nemo illis diebus officiis publicis occupabatur: neq; toga: ſeu trabea: uel paludata ueſte prætextataq; utebatur: uerum ſola ſintheſi. Licentia dierum. ſaturnalibus licebat ſeruis ſumptis pileis non modo ueſci cum dominis: ſed pares honores illis in domo gerere: ius dicere: & omni ludorũ genere remitti: cuius rei ueſtigia in aliquibus Italiæ oppidis publice adhuc reſtant: poſt natalẽ redemptoris noſtri. Obſtrepunt. ſtrepitu ĩpedimẽto ſunt: interturbãt. Vtilitas. diæta ex qua hãc capio utilitatẽ. ſunt q legaut: Nec utilitas nec amoenitas deficit aqua ſalienti: ut ſit ſenſus. ex aqua ſalienti cõparamus utilitatẽ & amoenitatẽ. Salienti. ſcaturienti. Habet. ſolum laurentinũ. Potius fontes. nõ multum profundos latice ſtatim occurrente effoſſa humo: ſicut in multis Mediolanenſis agri locis. In ſummo. ut poſſint facile deduci ad inferiora: an non in profundo: ſed ſupſicie terræ: ꝙ ſequentia ꝓbant. Mira. eſt. Obuius. ſubitus. expoſitus. Sincerus. purus illimis. Salſus. in ſecũda lectiõe corruptus fuit. Suggerũt. miſtrãt ad uſum neceſſariũ. Affatim. abũde. ꝙ dictũ credit Feſtus a copia fandi & Terẽtiũ affatim. i. ad laſſitudinẽ ꝓtuliſſe: Columella affatim paleas dixit: & plærũq; eo dicẽdi gñe uſus eſt. Ammianus referẽte Gellio putat prima acuta pronunciandũ. Oſtienſis colonia. Oſtiam coloniam

Saturnalia

Ci. locus.

Affatim

Oſtia.

maritimis cõmeatibus opportunã a ſeptẽtrionali pte ad oſtiũ Tyberis Anchus Martius romanorũ rex deduxit teſtimonio Cor.Nepotis:Plinii auunculi:& Stephani.q̃q̃ ĩs:ut ſcriptoꝝ alii ab eo conditã fuiſſe tradant:eã Strabo neutro ꝓtulit.appellatã Oſtiã Dionyſius autumat: ꝙ in oſtio Tyberis ſita ſit quondaꝫ romanoꝝ nauale:quãuis autea ĩportuoſum:ſed imperatore Claudio portũ extruente:ægre tamẽ:ut qđ̃ poſt undecim annos triginta hominũ milibus ſine itermiſſione laborantibus.hoſpitale factũ.eſt. **Colonia** Colonia eſt:quæ ab urbe propagata iura:inſtitutaq̃ populi romani habet: non ſui arbitrii: quæ conditio cũ ſit magis obnoxia: & minus libera: q̃ municipii:potior tamẽ:ac præſtabilior exiſtimatur propter amplitudineꝫ: maieſtatẽq̃ populi ro.cuius quaſi effigies parua:ſimulachrũq̃ eſſe uidet̃: & ſimlˈ quia obſcura: oblitterataq̃ ſũt municipioꝝ iura:quib⁹ uti iam per innoticiã non queunt.coloniarũ genera duo Aſconius eſſe uoluit:municipiũ .ſ. & coloniã intelligens: quoꝝ illud extrinſecus in ciuitatẽ uenit:hoc ex ciuitate in alium locũ mittitur: hinc authore Dionyſio coloniæ in urbe patronos habebant : qui colonos tanquã filios gratis defendebant. mittebant̃ autẽ coloniæ ad exonerandã urbẽ multitudine oppreſſaꝫ: & ut ſocios haberent tanquã eiuſdẽ generis nomini romano fideliores. Cæteras neceſſarias. Martialis loci penuriã notans ſcribit omnẽ cœnam uenire in Laurentinũ ab urbano macello. **Vicus** Vicus. ĩ oppidis conſtat ex plurimis domibus : in agris ex uillis:cuius incolas:uicanos Liuius appellauit: neque ignoro uicanos populos eſſe quos Coriolanus debellauit. uiciniũ autẽ eſt ipſa uicinitas:& uicinales uias propinquas dixit Frontinus. Frugi. modeſto. Vna uilla. media inter Laurentinũ meuꝫ: & uicum. **Meritoria** Meritoria.mercedis cauſa ſtructa:ſic Iuuenalis: ſeu balnea: ſiue diuerſoria mercede conducta intellexerit ſatyra tertia:nã q̃ meritoria ſomnum Admittũt: & Iulianus uetat uſufructuariũ meritoria facere in domo legata: ꝙ autẽ inquit dixi meritoria non factuꝝ:ita acipi uolo:quæ uulgo diuerſoria:uel fullonica appellant̃.

Frugi quidẽ homini ſufficit ẽt uicus:quẽ una uilla diſcernit:in hoc balinea meritoria tria: magna cõmoditas:ſi forte balineũ:uel dñi ſubitus aduẽtus:uel breuior mora calefacere diſſuadeat. Littus ornant uarietate gratiſſima:nũc cõtinua:nũc intermiſſa tecta uillaꝝ:quæ præſtant multaꝝ urbium faciẽ: ſiue mari : ſiue ipſo littore utare: qđ nonnunq̃ lõga trãq̃llitas mollit: ſæpius frequẽs: & cõtrarius fluctus idurat. Mare nõ ſane precioſis piſcibus abũdat. ſoleas tñ: & ſquillas optimas ſuggerit. Villa uero noſtra ẽt mediterraneas copias præſtat:lac ĩprimis.nã illuc e paſcuis pecora conueniunt:ſi quãdo aquã umbrãue ſectant̃. Iuſtis ne de cauſis iã tibi uideor icolere? inhabitare? diligere ſeceſſum? quẽ tu nimis urbanus es: niſi concupiſcis:atq̃ utinam concupiſcas:ut tot: tantiſq̃ dotibus uillulæ noſtræ maxima cõmendatio ex tuo contubernio accedat.

C.Plinius Mauricco.S.

QVid a te mihi iucundius potuit iniungi: q̃ ut præceptorem fratris tui liberis quærerem? nam & beneficio tuo in ſcholã redeo: & illam dulciſſimam ætatem quaſi reſumo: ſedeo inter iuuenes ut ſolebam : atque etiam experior quãtum apud illos authoritatis ex ſtudiis habeã. Nam ꝓxie frequẽti auditorio iter ſe corã

Tranquillus meritoriã rhedam uocat mercede conductã: ut meritoriæ dicunt̃ mulieres: quæ mercedis gratia proſtituunt̃. Domini.alicuius uillæ laurentinæ. Subitus.improuiſus. Breuior mora.quaꝫ ſit facturus in uilla:ut nequeat priuatũ balineum pati calefieri. Continua. parietibus coniuncta. Intermiſſa.diſiuncta. Multaꝝ urbiũ faciẽ.in unuꝫ ſæpius ſurgentia.cũ quibuſdã interuallis:qualis ꝓſpect⁹ fere per totã porciferã offert̃ Genuã tendentibus. Siue mari utare.ſiue per mare nauiges:ſiue per littus ſpaciaris. Nonnunquã.rarius. Mollit.quietũ reddit. Frequens.fluctuoſus:aſper. Indurat. exaſpat.

Preciſſis piſcibus.quoꝝ uenationẽ per hæc poetaꝝ naſutiſſimus irridet:An Laurentino turpes in littore ranas:Et ſatius teneros ducere credis acos. **Solea** Soleas. ſolea piſcis genus tranſlatũ uerbũ authore Fa. a ſolea pedis tegumento:ex genere planoꝝ:ut rhõbus eſt:& paſſer. **Squilla** Squillas. Iuue. tanquã ꝓcioſum piſcẽ ſquillã introducit. Aſpice q̃ longo diſcendat pectore lancẽ. Quæ fert̃ dño ſquilla.& qb⁹ undiq̃ ſcepta Aſpagis:q̃ deſpiciat cõuiuia cauda:de q̃ lege Pli.ſeniorẽ lib.viiii.&.M.Tul.de natura deoꝝ. Orati⁹ Affert̃ ſquillas iter murena natãtes. Mediterraneas.q̃ ſolent ꝓuenire ĩ locis mediterraneis. Illuc. in Laurentinũ. Vrbanus amicus urbis. Cõmendatio.laus. Accedat.addat̃. Cõtubernio.cohabitatione.

QVid a te. Policet̃ Mauricco:cuꝫ oẽs rhetores audiuerit:ſe reſcriptuꝝ ad quẽ mittat fr̃is filios iuenio nõ Mauricco:ſꝫ Mario ĩ qbuſdã ẽt codicibus Martio iuſcriptã epſam. Dulciſſimam ætatẽ. ·adoleſcentiã: Vt ſolebam.dum diſcipulus eram. Ex ſtudiis.quãtũ mihi deferant ꝓpter eloquẽtiæ ſtudia. **Auditorium** Frequẽti auditorio.ĩ magna audiroꝝ copia.nã frequẽter auditoriũ

pro auditoribus uſurpat:ut libro quarto ingens auditorium:& ſexto alienũ auditoriũ:auditores aliorũ cauſa congregatos. Tranqui.cum primũ frequenti auditorio cõmiſiſſet:ideſt multis auditoribus:neq; iterdum negauerim auditoriũ accipi pro loco:in quã conueniunt ad audiendum:ut auditoriũ publicu3: in quod promiſcue uenitur ſicut Marcellus Tituſo:ne de ſtatu defunctoꝝ:uidet̃ accepiſſe. Ordinis noſtri.patricii. Loquebant̃.alia lectio habet iocabantur. Clare.alta uoce. Ad illorum laudem:qui tanti uiri præſentiã ſilentio ſunt uenerati. Epiſtola.nam uiua uox magis afficit. Memoriæ. quia tunc defunctus erat: ſic enim de mortuis ſolebãt fari Apuleius cum fratre optimæ memoriæ uiro dixit ẽ adhuc uidere ĩ epitaphiis antiquorum.B.M. ideſt bonæ memoriæ: quem dicendi modum pariter de mortuis uulgo uſurpamus. Studium.diligentia3.

multi: ſed ordinis noſtri clare loquebant̃ ĩtraui: conticuerunt:qđ non referrẽ:niſi ad illoꝝ magis laudem: q̃ ad meã pertineret: ac niſi ſperare te uel lem poſſe fratris tui filios probe diſcere. qđ ſupeſt:cũ oẽs:qui profitentur:audiero:qd de quoq; ſentiã:ſcribã:efficiãq;:quantũ tñ epiſtola conſequi potero: ut ipſe omnes audiſſe uidearis. Debeo.n.tibi:Debeo memoriæ fratris tui hãc fidẽ: hoc ſtudiũ: præſertim ſuper tanta re: Nam quid magis intereſt ueſtra q̃ ut liberi (dicerem tui:niſi nunc illos magis amares) & digni illo patre:& te patruo reperiant̃? Quã curã mihi: etiam ſi non mandaſſes:uendicaſſem:nec ignoro ſuſcipiendas offenſas i eligendo p̄ceptore. ſed oportet me non mõ offenſas:uerumetiã ſimultates ꝑ fratris tui filiis tam equo aĩo ſubire: q̃ parentes pro ſuis.

C.Plinius Cereali.S.

HOrtaris ut orationẽ amicis pluribus recitem:faciã quia hortaris:quãuis uehementer dubitẽ:neq; enim me p̄terit actiones:quæ recitant̃ impetũ omnẽtcaloreq;:ac ꝓpe nomen ſuũ perdere: ut quas ſoleant cõmendare ſimul:& accendere iudicũ cõſeſſus: celebritas aduocatoꝝ:expectatio: euentus: fama nõ unius actoris:diductũq; ĩ ptis audientiũ ſtudiũ: adhoc dicentis geſtus:inceſſus:diſcurſus etiam: oĩbuſq; motibus animi cõſentaneus uigor corpis. Vnde accidit:ut ii:qui ſedentes agunt:quãuis illis maxima ex parte ſuperſint eadẽ illa: quæ ſtantibus: tñ hoc:qđ ſedẽt q̃ſi debilitent̃:& deprimãt̃ recitantiũ uero p̄cipua ꝓnũciationis adiumẽta: oculi

Tanta re.tanti momenti: circumſpiciendus enim diligenter pueris magiſter eſt: a quo mores primum: mox eloquentiã hauriant. Magis amares.q̃ ſi tui eſſent. Illo. ſummo uiro. Vendicaſſem. ultro ſuſcepiſſem. Simultates. inimicitias. Quam parentes.ſubire decet.

HOrtaris.Cereali petenti: ut quãdam orationẽ recitaret: multas cauſas proponit: quibus deſiſtere debeat: poſtremo tamen aſſerit ſe iudicium eius ſecuturu3. Vehemẽter addubitẽ.ſim in maximo dubio recitãdi illam. Nomen ſuum.quia agebantur: actiones dicebant̃: ſed recitatæ iure uidebantur appellandæ recitationes. Quas. actiones. Iudicum.centumuiroꝝ. Conſeſſus.nam in tribunali ſedebant:aduocati uero ſtabant. Accendere.augere:impetum dare. Aduocatoꝝ celebritas. cauſidici laudati. Euentus.finis cauſæ: q non eſt in manu oratoris. Non unius. multorũ:nam plures aduocati unam:& eandem cauſã agebant. Actoris.litigatoris:actor Actor
eſt:q agit cauſam:uel tragœdiã:& ſimilia. Varro putat actore3 tm̃ dici: qui aliquid agit motu corporis:põt.n.aliquis facere ñ agere:ut poetæ comœdiam: & agere non facere:ut comœd⁹ tragœdiam. Studiũ: fauor. Diductum.diuiſum.In partes. diuerſas:nam id ſolet fieri:ut diſceptantiu3 uni magis faueat auditor:& ſi neuter: nec beneficio: nec iniuria ſit cognitus. Adhoc.præterea. Secũdo peculiaris particľa.

Geſtus dicentis.oratoris motus: na3 oĩs actio in duas partes diuiditur ĩ uocem: & geſtum. hic oculos: illa aures monet: per quos duos ſenſus omnis ad animũ penetrat affectus. Inceſſus .M. Tullius rarum in actione inceſſum: neq; admodum longum probat. Diſcurſus mõ ſit breuis:& moderatus:alias ĩprobandus.quare tradunt Virginiũ Flauum interrogaſſe quendã ſuum antiſophiſtam quot milia paſſuũ declamaſſet. Vigor.robur.firmitas. Conſentaneus.cõmodatus magis ad ſenſus.q̃ ad uerba. Agunt.cauſam dicũt. Eade3 illa uox:caput:uultus:oculi ſupcilia:& reliq̃ corpis ptes:geſtus ẽt: & mot⁹:ñ ãi ĩceſſus:& diſcurſus. Stãtibus.pedibus ĩnitentibus.Hoc.pp hoc.Depriman̄t.inferiores ſint ſtãtibus. Oculi.de quibus undecimo Oculi in
Fabius:ſed in ipſo uultu plurimũ ualent oculi:per quos maxĩe aĩus emanat:ut citra metum quoq;:& hi actione
laritate niteſcant:& triſtitiæ quoddã nubilũ ducant:quin etiã lachrymas iis natura mentis ĩdices dedit: q̃ aut erumpunt dolore:aut lætitia manant.motu uero ĩtenti:remiſſi:ſupbi:torui:mites:aſperi: fiunt.

manus perpediunẗ. Quo mĩus mirᵹ ẽ ſi auditoᵹ intentio langueſcit: nullis extrinſecus: aut blãdimentis capta: aut aculeis excitata. accedit his: q̧ oratio de qua loquor: pugnax: & quaſi cõtentioſa ẽ. porro ita natura compatũ eſt: ut ea: quę ſcripſimus cũ laboř: ẽt ſic audiri putãus. Et ſane quotuſq̈ſq; tã rectus auditor: quẽ ñ potius dulcia hñt & ſonantia: q̃ auſtera: & p̃ſſa delectẽt? Eſt quidẽ oĩno turpis iſta diſcordia: eſt tñ: quod plærunq; euenit: ut aliud iudices exigant: aliud auditores: cum alioqui his præcipue auditor affici debeat: qbus idẽ ſi foret iudex maxime ꝑmoueret: pót tñ fieri: ut quãquã ĩ his difficultatibus libro iſti nouitas lenocineẗ. nouitas apud noſtros: apud græcos. n. eſt quiddã quãuis ex aduerſo: non tñ oĩno diſſimile. Nã ut illis erat moris leges: quas ut cõtrarias prioribus legibus arguebant: aliaᵹ collatione conuincere: ita nobis ineſſe repetundaᵹ legi: quod poſtularemus: cũ hac ip̃a lege: tum aliis colligendũ fuit: qđ nequaquã blandum auribus iperitoᵹ tanto maiorẽ apud doctos habere gratiã debet: quanto minorẽ apud indoctos habet. Nos ãt ſi placuerit recitař: adhibituri ſumus eruditiſſimum quẽq;: ſed plane adhuc an ſit recitandum examia tecũ: oẽſq;: quos ego moui ĩ utraq; pte calculos pone: idq; elige in quo uicerit ratio: a te. n. ratio exigeẗ: nos excuſabit obſequiũ.

C. Plinius Caluiſio. S.

Manus Manus. ſine qbus trunca eſſet actio: aᵭ debilis uix dici põt quot motus hẽant: cũ pehe ipſam uerboruᵹ copiã pſequanẗ: nã cæteræ ptes loquentẽ adiuuant: hæ (ppe eſt ut dicã) ipſæ loquunẗ: an nõ iis poſcim⁹? pollicemur? uocamus? dimittius? minamur? ſupplicãus? abominamur? tiemus? iterrogamus? gaudiũ: triſtitiã: dubitationẽ: confeſſionẽ: pœnitentiã: modũ: copiã: numeᵹ: tp̃s oñdimus: nã eædẽ cõcitant: ſupplicãt: inhibent: pbant: admiranẗ: uerecundanẗ. q̃re ñ imerito Scd̃s oculos: & manus p̃cipua pnuntiationis adiumenta appellat. Perpediuntur. multũ diſturbanẗ ab officio ſuo. Langueſcit. minuiẗ. Capta. pellecta. Extrinſecus blandimẽtis, motu corporis opportuno. Aculeis. ſtimulis. Pugnax. in genere iudiciali. Contentioſa. i qua opus eſt contra aduerſariũ nocẽ intẽ
Cõtentõ dere: nã cõtẽtio ẽ ořo acris ad cõfirmãdũ: & cõfutandũ accõmodata: q̇ in cõtinuatõnẽ: & diſtributionẽ diuidiẗ: quarũ illa eſt ořonis enũciandæ acceleratio clãoſa: hæc autẽ in contentione oratio frequens: cum raris: & breuibus interuallis: acri uocifera tione. Comparatũ. conſtitutũ. Sic. cum
Quotus labore. Quotus quiſq;. cuiuſcunque ſit conditionis: & ordinis: quotus. n. & ordinem dignitatis: & minimũ ſignificat. hoc inuenio apud Plinios utroſq;: Tacituʒ: Senecam: Martialem. i fœminio genere huc uſq; tantum pro re minima annotauim⁹. præter apud Horatiũ in ſermonibus: ubi hora quota ſignificat ordinem: & Cice. in rhetorico: quota noctis hora. Dulcia hæc. qualia ſunt epigrammata: & orationes demonſtratiuæ. Sonantia. in iucundiorib⁹ uocaliora uerba eſſe debent. ſonantia ergo ſimplicia: quæ maxime exclamant: aut ſono ſunt iucundiſſima: naʒ ſicut ſyllabæ e litteris melius ſonãtibus clariores ſunt: ita uerba e ſyllabis magis uocalia: & quo plus quæq; ſpiritus hẽt: eo auditu pulchrius: & quod facit ſyllabaᵹ: idẽ uerborum quoq; inter ſe copulatio: ut aliud alii iunctum melius ſonet. Auſtera. ſeuera: grauia: quibus paria auditu uerba referente Quintil. cõueniũt. Preſſa. aſtricta: diligẽtia: remiſſa rebus tñ mĩorib⁹ apta. Turpis. uituperãda. Eſt tñ. repetitio eiuſdem uerbi maiorẽ uĩ hẽt. Exigãt. appetant. His. rebus. Affici. moueri ẽ. n. affici trahi
Affectus ad unã quãq; rẽ ex aliqua aĩ paſſione. Seneca affectus eẽ uoluit motus aĩ ſubitos: ĩprobabiles: & cõcitatos græci τασθοη uocant de quibus plura Quintilianus: & Macrobius. moueñ aũt: & dicendo: & faciendo: nt. M. Antonius Cæſaris dictatoris prætextã in funere proferens: maxime fiunt in proœmio: & epilogo: alibi breuiores: ſatis cognitum eſt in illis eẽ uim eloquentiæ. Lenocinetur. blandiaẗ. gratiam addat. Nouitas. noua dicendi ſpecies. Non diſſimile. in genere. Conuincere leges. ſenſus eſt: in conſtitutione legitima ex contrariis legibus: qnas leges probabant eſſe contrarias aliis legibus græci conſueuerunt comparatione aliarum meliorum legum confutare. ſcias aũt neceſſe eſt iure ipſo nullã eſſe legẽ legi contrariã: quia ſi diuerſum iuſſiſſet: alterũ altero abrogaretur: ſed eas caſu: & euẽtu collidi: & diuerſas uideri. Ita nobis. ordo eſt. ita fuit argumẽtandũ: & pbandũ nobis cũ ipſa lege repetundaᵹ: tũ aliis legibus ĩeſſe legi repetundaᵹ. i. cõtineri ea lege qđ accuſaremus. uideẗ ãt iſta fuiſſe ořo: q̃ Mariũ Priſcũ accuſauit. Blandũ auribus iperitoᵹ. gratũ auditoribus iperitis. Gratiã: fauorẽ. Placuerit. tibi uide
Calculus biẗ. Plane. diligẽter. Calculos. difficultates. rõnes. q. n. cõputabãt:, calculis utebanẗ. uñ Vegetius calculare: & Mar. calculatorẽ: quẽ uulgo rõcinatorẽ dixerũt: & rõ p calculo: ſicut calculus pro ratione uſurpaẗ: Colu. calculos p ſumptu: & reditu accipit: cũ p̃cipit ne maiorẽ agrũ: q̃ rõ calculoᵹ patiẗ: emere uelim⁹. Ratio exigetur. petent auditores rationẽ a te: quař ſuaſeris: ut recitarẽ. Obſequiũ. qa parui tuis iperiis.

Aſſem para. Caluiſiū cōtubernalē ſuū tribꝰ de. M. Regulo fabellis delectat: latēter tpa ſua pulſans: qbus mali multo maiora: q̄ boni p̄mia cōſequebant̄. Aſſem. as antiquitus libralis. i. duo As. deci unciarū fuit: authores ſūt Donatus: Priſciāus. Gellius. Qu. Fabio dictatore uncialis factꝰ: mox lege papyriana ſemiuncialis: prius nō fuit pecūia numerata: ut poſtea. Dionyſio: & Feſto authoribus æreus erat as. Pluthatcus argēteū ſcribit. Varro: & eū ſecutus Pōpeius ab ære dictū cēſent. Aureā fabulā. eximiā: p̄cioſā: pulcherrimā: ſic Venerē: & mala aurea appellare ſolemꝰ: nā aurū reliquis metallis pulchriꝰ & p̄cioſius q̄re ſuū Apuleius aſinū dici aureū uoluit q̄ſi admitandū: & ſupra cæteros. q̄uis aurū tradāt ī p̄cio fuiſſe nō pp colorē: ſed qđ reꝝ uni nihil igne depit. Aſſem para. hoc uerbo utūtur circūforanei: & circulatores ēt nūc fabellas populo uēdituri. Fabulas īmo. correctio. Noua. nup fcā. Verania Piſonis. Verania uxor: q̄ maritū poſt cædē cōpoſuit q̄ſito capite: qđ uenale iterfectores ſeruauerāt. meminit Tacitus. Grauiter iacebat. graui morbo p̄ſſa lecto ſe cōtinebat. Huius Piſonis: nā fuit &. C. Piſo: q ī Nerone cōiurauit: ac alii plures. Galba adoptauit. ipa- Piſo: tor Galba eū Germaniæ legiōes duce Aulo Vitellio defeciſſent: ſe uero nō tā pp ſenectutē: q̄ orbitatē deſpici intelligeret. L. Piſonē Frugi Licinianū egregiū iuuenē: generoſū: mitē: prudētē. M. Craſſo ex Scribonia genitū: uľtu hituq̧ moris antiq: recta interp̄tatione ſeuerū: deterius iterpretantibus triſtiorē adoptauit: cuius adoptōnem a Galba ſecreto habitā: cū ī caſtra ꝑtuliſſet: milites nullo donatiuo dignati ægre tulerūt. ꝙ indignanti Othoni: qa nō ſe adoptaſſet materiā p̄buit deficiendi. Piſo poſtea in ueſtibulo Veſtæ ab Othonianis militibus interficit̄ ſexto poſt adoptionē die. hāc rem copioſius tractāt. Tacitus: Tranqllus: Plutarchus: Dion. Inimiciſſimus. uiuo Nerone. Ipſi. Veraniæ. Eſto. cōcedētis aduerbiū quale Virgilianū illud. Eſto ægrā nulli quondā flexere mariti. Componit uultū. in grauitatē: & dubitationē format. Intēdit. imobiles tenet: ꝙ eſt ſignū cogitabundi: ſicut agitare digitos: ut cōputaret ſyderū calculos. Nihil. facit. Suſpēdat. excruciet: ambiguā: & ſuſpēſā teneat. Climatericū tp̄s. arduū. difficile: cōtrariū Suida iterprete: & Sidonius lib. viii. plæraq̧ de climaterico: ꝙ p ebdomadas fiebat. ſeptenariū. n. annū ætatis Caldei piculoſum putabāt: ſed maxie ſexageſimū tertiū: uñ climatericū quaſi ſcalariū dixere græci: q̄re. Auguſtus apud Gelliū gratulat̄ Caio nepoti: qđ euaſiſſet climatericū: cū iā quartū: & ſexageſimū natalem ageret: piculoſum ꝑfecto ſenibus: ſi fides adhibēda ſcriptoribus: ſed Cēſorinus ī eo opuſculo: qđ de natali compoſuit: explicatius: q̄ ſupiores ſup climaterico ſcripſit: annū refetēs quadrageſimū nonū longe lætaliſſimū: minus uero ſuſpectū tertiū: & ſexageſimū: ac unū & nonageſimū: q̄q̄ & ipſi lætales ſint. Plinius ſenior quartū: & quadrageſimū ſuſpectū tradidit: ſed p nouē annoꝝ numeꝝ ꝑcedēs. Euades. ualitudinē recupabit. Liqueat. manifeſtū fit. Aruſpicē. q uictimarū exta introſpiciebat aruſpex dictus. Dionyſius: quos græce hieroſcopos romāos uetuſti nois paꝝ cuſtodes dixiſſe putat aruſpices: at Fabius a ſpectādo a poſteriore pte dictos aſſerit. Dōatus ab aruga: q̄ & hoſtia: uľ ab ara ī q̄ ſeruat̄ nomē ſumpſiſſe. Aruſpicinæ iuentū Delpho Piniꝰ tradit: alii a Tage Thuſco ad romāos trāſiiſſe. Nec mora fuit. Exta. p̄cordia uno noie ī hoie dn̄t. Cōgruere. eadē ſignāre ut liberaret̄. Significatiōe ſyderū. collecta ex climaterica rōne. Vt. ſolet fieri. In piculo. q in aliquo periculo ſunt: uñ nulli ſtatim magis: q̄ medico credimus. Codicillos. tabulas. Legatū. hæreditatis ptē: ē aūt legatū deliberatio q̄dā hæreditatis: q̄ teſtōr ex eo: ꝙ uniuerſum hæredis foret alicui qd collatū uoluit. hæc Florētinus: at Modeſtinꝰ breuiꝰ legatū ī. qt ē q̄dā dōatio teſtō relicta. Iuſtinianus legatū ē dōatio q̄dā a defūcto relicta ab hære de p̄ſtāda: ſed olī legatoꝝ gn̄a quottuor fuerūt: q̄ ibi explicat̄. Ingraueſcit. Verāia magis p̄mit̄ morbo. Neq̄ malū: alū pro inutili accipiunt. Pluſquā piurū. ipiū: & ꝓphanū. Peieraſſet p ſalutē filii. piuriū feciſſet iurādo p ſalutem filii ſui Veraniā conualiturā. Fallit. peierando: & uiuēdo. In caput. in uitā. Pueri: cuius ingenium Mart. epigrammate proſequitur: & Secundus nō uituperat libro quarto: ubi illius obitū refert. Vellius Bleſus

Aſſē para: & accipe aureā fabulā: fabulas īmo. nam me prioꝝ noua admonuit: nec refert a q̄ potiſſimū īcipiā. Verāia Piſonis grauiter iacebat: huiꝰ dico: quē Galba adoptauit: ad hāc Regulus uēit. primū īpudētiā hōis: q uenerit ad ęgrā: cuiꝰ marito inimiciſſimus: ipſi inuiſiſſimus fuerat: eſto ſi uēit tm̄. At ille ēt ꝓxius toro ſedit: q̄ die: q̄ hora nata eēt īterrogauit. Vbi audiit: cōponit uľtū: ītēdit oculos: mouet labra: agitat digitos: cōputat: nihil: niſi ut diu miſeram expectatōe ſuſpēdat. Hēs inqt Cliatericū tp̄s: ſ; euades: qđ ut tibi magis liqueat: aruſpicē cōſulā: quē ſū frequēter exptus. nec mora ſacrifiū facit: affirmat exta cū ſydeꝝ ſignatione cōgruere. Illa: ut ī piculo: credula poſcit codicillos: legatū Regulo ſcribit: mox īgraueſcit: clamat moriens. O hoiem neq̄: ꝑfidū: ac plus ēt quā piuꝝ: q ſibi p ſalutē filii peieraſſet: facit h̄ Regulꝰ n̄ minꝰ ſcelerate: quā frequēter: ꝙ irā deoꝝ: quos ipe quotidie fallit: ī caput īfelicis pueri deteſtat̄. Velliꝰ Bleſus

Marginal notes: As. — Verania — Piſo: — Climatericum. — Aruſpex. — Legatū. — Nequā: — Vellius Bleſus.

conſulatis ille locuples nouiſſima ualitudine cō
flictabat̃: cupiebat mutare teſtementũ. Reglus
qui ſuparet aliquid ex nouis tabulis: qa nuꝑ ca-
ptare eũ cœperat: medicos hortari: rogare quo-
quomodo ſpiritũ homini ꝓrogarent. poſtquã
ſignatũ eſt teſtamentũ: mutat ꝑſonã: uertit allo-
cutionem: iiſdemq; medicis: quouſq; miſerũ cru-
ciatis? quid inuidetis bonã mortem? cui dare ui
tam non poteſtis? Moritur Bleſus: & tanquã om
nia audiſſet: Regulo ne tantulum quidem. Suffi
ciunt duæ fabulæ? an ſcholaſtica lege tertiã po-
ſcis? Eſt unde fiat. Aurelia ornata fœmina ſigna-
tura teſtamentum ſumpſerat pulcherrimas tuni
cas: Regulus cum ueniſſet ad ſignandum. Rogo
inquit has mihi leges. Aurelia ludere hominem
putabat: ille ſerio iſtabat: nec multa: coegit mu
lierem aperire tabulas: ac ſibi tunicas: quas erat
induta: legare. Obſeruauit ſcribentem: inſpexit
an ſcripſiſſet: & Aurelia quidem uiuit: ille tamen
iſtđ tanq̃ moriturã coegit. hic hẹreditates: hic le
gata q̃ſi mereat̃ accipit. αλλα τι διατείνομαι in ea
ciuitate: i q̃ iãpridẽ nõ miora ꝑmia: imo maiora:
neqtia: & ĩprobitas: q̃ pudor: & uirtus hñt. Aſpi
ce Regulũ: qui ex paupe: & tenui ad tantas opes

crediderim hunc eſſe Bleſum: quẽ idem poeta libro octauo ad Meliorẽ ſcribens nominat: & ſi ſciam Pe
dium Bleſum Sabinũ a Nerone ſenatu motũ Cyrenenſibus accuſantibus uiolatum ab eo theſauꝝ Ae
ſculapii: delectumq; militarẽ pretio: & ambitione corruptũ: cui poſtea ab Othone locus ſenatorius reſti
tutus. legimus etiã Iunium Bleſum Lugdunenſis Galliæ rectorẽ: genere illuſtrem: largum animo: & pa-
rem opibus: qui accuſatus apud Vitelliũ ueneno interiit: uir natalium: & moꝝ elegantia clarus. Velliũ
Paulum Bithiniæ proconſulẽ recitat Secundus in epiſtolis ad Traianum. Nouiſſima. qua poſtea inte-
riit. Ille. omnibus notus: & admirandus.
ut Tunc ille Aeneas. Conflictabat̃. crucia
bat̃. uincebatur. Teſtamẽtũ. de quo uer-
bo ſupra. Nouis tabulis. extremo teſta-
mento: nam poſteriora derogãt priorib⁹.
Tabulæ teſtamenti tabulas ſecundum Vlpianum
accipere debemus omnem materiæ figu-
rã: ſiue igit̃ tabulæ ſint ligneæ: ſiue cuiuſ-
cunque alterius materiæ ſiue chartæ: ſiue
mẽbranæ: ſiue coriũ aialis alicuius tabulæ
recte dñr. Captare. ꝑmiis: & donis ſpe ma-
ioꝝ aucupari. Hortari. infinita ꝓ ꝑteritis
ĩperfectis more uſitato. Spiritũ. uitam. Ho
mini. Bleſo. Signatum eſt teſtamentũ. VL
pianus titulo de teſtamẽtis ſignatas tabu
las accipi decet: ſi & lintheo: quo tabulæ
inuolutæ ſunt ſigna ĩpreſſa fuerint: & ſin-
gulos teſtes ſeptem ſecundum Paulum: q
in teſtimonio adhibentur proprio chiro-
grapho annotare conuenit quis: & cuius
teſtamentum ſignauerit. Perſonam. ſu-
mit habitum miſerantis. Adlocutioneʒ.
dicendi formam. Iiſdemq; medicis. dicit.
nota hominis impudentiaʒ: qui quos pau
lo ante hortabatur: ut uitam Bleſo pro-
traherent: nunc dehortatur. Bonam. lau
dabilem. Omnia. quæ Regulus dixerat
legati cauſa. Tantulum. minimum. ſub-
Scholaſticum audi reliquit. Scholaſtica lege. ſunt qui
nullo authore dicãt fuiſſe moris olĩ ſcho
laſticis: ut expoſitis duabus controuerſiis
tertiam exponendam poſtularent: nos ſe-
cus interpretandum duximus ſcholaſtica lege ideſt more ocioſoꝝ: quibus conſuetudo fabellis oblecta-
ri: & tertiam dixit non reſpiciens ad ullum antiquum morem: nec ad numerum ternarium: ſed perinde.
ac ſi diceret aliam. erat enim tertia poſt ſecundam. reſpexit autem ad ſignificatum uerbi: nam σχολασ
τικον ocioſum ſignificat: & fictum: quid aũt aliud eſt ſcholaſtica controuerſia: q̃ ficta cauſa? & ab ocio
ſis tractari ſolita. unde Secundus libro octauo: niſi forte uolumus ſcholaſticas: atq; (ut ita dicã) umbrati
cas litteras mittere ideſt fictas: quales ab ocioſis ſcribi ſolent: & ſcholaſticũ ingeniũ dixit eodeʒ libro ꝓ
ocioſo. q̃re Petronius Arbiter ſcholaſticoꝝ ociũ deludẽs cõtrouerſiã umbrãtibus ſentẽtiolis pictã dicit.
Aurelia Eſt. materia. Aurelia. duas lego Aurelias ꝑ illa tpa Aureliã Meſſalinã Clodium Albinũ: q poſtea ĩpe-
rauit enixam: alterã Aureliã diuitẽ: & orbam: de qua Iuuenalis. Quod captator emat Lenas: Aurelia uen
dat poſteriorẽ Secundus intelligit. Ornata. honoribus: & claris natalibus illuſtrata. Has. tunicas. Le-
ges. legato mihi reliquas. Nec multa: nec plura: ſʒ ſummã rei dicã. Apire tabulas. Vlp. de teſtamẽtis ſi
ſquit teſtamentũ: ꝙ reſignauerit teſtator iteꝝ ſignatũ fuerit ſeptẽ teſtiũ ſignis: nõ erit ĩpfectũ: ſed utroq;
iure ualebit tã ciuili: q̃ ꝑtorio. Obſeruauit ſcribentẽ. annotauit Aureliã dũ legatũ ſcriberet: ne ſicut a
Bleſo deciperet̃. Inſpexit an ſcripſiſſet. ad qđ uidet̃ Martialis mutatis nominibus lib. xii. alluſiſſe. Hæ-
redẽ tibi me Catulle dicis. Non credã niſi legero Catulle. Viuit. adhuc ſuperſtes eſt. Coegit ad ſcribẽ
dũ ſibi legatũ. Moriturã. mox. Hæreditates. totũ patrimoniũ: nã hæreditas eſt tanq̃ genus: cui legatũ
ſpecies ſubeſt: maior. n. res eſt hæreditas: q̃ legatũ αλλα τι διατείνομαι. i. ſed qđ extendo. uidelicet qđ
plura dicam. Nequitia: & improbitas. nequam & mali. Pudor & uirtus. pudici & boni idem notat Mar
tialis ad Fabianum ſcribẽs: & Iuuenalis ſatyra prima ſceleſtis premia dari pulſans. bonos iacere algẽtes.
Paupere: & tenui. ꝑua re: & exiguis facultatib⁹. Per flagitia. bonoꝝ criationes: & teſtõrũ captationes:

Proceſſit.ad ampliores diuitias:& dignitates ꝑuenit. Sextertiũ ſexcẽties.ſexcẽta milia nũmũ. Impleturus.ſummæ additur⁹. Exta duplicata. dũ ſacrificaret iuenit gemíata exta i hoſtia: & duo capita habẽtia:qđ erat ſignũ admodũ lætũ:hinc Vale.Marcelli ſacrificiũ laudãs ſcribit iecur cũ duobus capitib⁹ ei appuiſſe.legiẽ ẽt duplicia. Portẽdi.ſignãt.ꝓdici.portẽta ſunt ꝓprie oſtẽta: q̃ aliquid iminere ſignãnt: Portenta
mõſtra deoꝵ monita:ꝓdigia iræ & minæ. Milies & ducẽties.bis tot.Dictauerit aliena teſtamẽta. quæ Monſtra
ad alios iure deberent peruenire pro ſuo arbitrio diſpoſuerit.iam dictum eſt quid ſit dictare. Prodigia

ꝑ flagitia ꝓceſſit: ut ipſe mihi dixerit: cũ conſuleret: q̃ cito ſexterriũ ſexcenties impletutus eſſet: inueniſſe ſe exta duplicia: quibus portendi milies & ducenties habituꝵ:& habebit: ſi mõ ut cœpit:aliena teſtamenta(quod eſt improbiſſimum genus)falſis ipſis:quorum ſunt illa dictauerit.

C. PLI. CAECILII SECVNDI EPISTO. LIBER TERTIVS.

C.Plinius Caluiſio.S.

NEſcio an ullum iucũdius tẽpus exegerim: q̃ quo nuꝑ apđ Spurinã fui:adeo quidẽ: ut neminẽ magis in ſenecture(ſi modo ſeneſcere datũ eſt) ęmulari uelí. Nihil eſt.n. illo uitæ genere diſtinctius. Me aũt ut certus ſyderũ curſus:ita uita hoium diſpoſita delectat:ſenũ ꝓ̃ſertim. Nã iuuenes cõfuſa adhuc quædã: & quaſi turbata nõ idecẽt:Sẽibus placida oia:& ordíata cõueniũt:qbus iduſtria ſera: turpis ambitõ ẽ.hãc reglã Spurina cõſtãtiſſime ſuat: q̃nẽt ꝑua hęc(ꝑua ſi nõ quottidie fiãr)ordie quodã & uelut orbe circũagit. Mane lectulo continet: hora ſcđa calceos poſcit: ambular mille ꝑaſ. nec mĩus aĩum:q̃ corpus exercet:ſi adſunt aĩci: hõeſtiſſimi ſmones explicant:ſi nõ:liber legit : interdũ etiã pñtibus amicis:ſi tñ illi nõ grauant:deĩde conſider:& liber rurſus:aut ſmo libro potior:mox uehiculũ aſcẽdit:aſſumit uxorẽ ſinglaris exẽpli : ul aliquẽ amicoꝵ: ut me ꝓxie: q̃ pulchrũ illđ q̃ dulce ſecretũ:quantum ibi antiquitatis: quæ facta? quos uiros audias? qbus ꝓ̃ceptis ĩbuare? quãuis

¶Ioannis Mariæ Catanæi Cõmentarii i eplas libri.iii.C.Plinii Cæcilii Secundi.

NEſcio. Tertium Epiſtolarum libꝵ ad Caluiſiũ cõtubernalẽ ſuum ichoans Veſtritii Spurinæ: & uitã: & mores breuibus explicat: ſpondetq́ꝫ q̃primum ad ſeniũ peruenerit ſe uſuꝵ eo uitæ genere. Nullũ.meæ uitæ. Quo.tpe. Adeo. in tm̃.iucunditatis ꝓuectus. Diſtinctius. ordinatius:ut quæ incipiat & deſinat: ubi cõueniat. Certus ſydeꝵ curſus.ut ſol: & luna:cæteraq́ꝫ ſydera: quæ certa: & firma mẽſura motus ſuos diſpartiunt. ſydus a græcis ἀστρον dictũ pluribus ſtellis conficit:q́ꝫ ꝓ ſole: & luna ſæpius poſitũ nõ mõ apud poetas:ſed & reꝵ ſcriptores inuenimus.ſydus ꝓ̃terea genus morbi:q ptẽ corpis tactã facit imobilẽ: ut q fulmĩe feriuntur:a quo uerbũ ſyderat deduxit Pli. auũculus:& ſyderata mẽbra: ac ſyderationeꝫ legíus. Cõfuſa. iordiata. Induſtria ſera. diligẽtia tarda:igeniũ iportunũ.cõmodiſſime.Sene. exagitatæ mẽtis cõcurſationeꝫ nõ iduſtriã appellat. Ambitio turpis.honoꝵ idecora affectatio i ſenibus. nã licet ꝑ ſe uitiũ ſit ambitio. ſæpe tñ i iuuene cã uirtutũ ſit. Regulã ordinẽ.(Parua ſi nõ continue fiant) ꝑua eſſent ꝑ ſe conſiderara: ſed ſi continue fiãt magna ſunt inſtar ſolis:q certa mẽſura ſemꝑ ſe circũagit.uitã diſponebat Spurinna. Orbe. ordie.circulo in ſe recurrẽte. Hora ſcđa. diei naturalis.i. ab oriẽte ſole ad ſolis occaſum: quãuis authoribus Plutar.Gel.Macrobio Varronẽ ſecutis diẽ romani icipent a ſexta noctis hora:ſicut Athenienſes ab occaſu:Thuſci a meridie: uno cœli circũactu: quo dies uerus: & nox cõtinet: ciuilis hic appellatus a Cenſorio in libro de natali: ſicut ille naturalis: ubi plurib⁹ explicatur uaria diei apud uarias gentes obſeruatio. rerum ſcriptores ut plurimũ de naturali die loquunt: ſic Marti.illo epigrãmate.Prima ſalutantes atq́ꝫ altera continet hora: & quæ deinceps. Iuuenalis:Ipſa dies pulchro diſtinguit ordine reꝵ: ut græcũ epigrãma conticeã cui eſt initiũ ἓξ ὧραι μόχθοις ἱκανώταται.Paulus de uerboꝵ ſignificatione:cuiuſcunq́ꝫ diei maior inquit pars eſt horaꝵ ſeptem primaꝵ diei:non ſupremaꝵ:per quod deſignatur diẽ tm̃ fuiſſe.xii.horaꝵ:in quam ſententiã apertius totis pedibus iuit Pedianus:& libro octauo Secundus repetit. Honeſtiſſimi. de reb⁹ honeſtiſſimis. Sydus. Dies.

Si nõ.adſunt amici. Liber rurſus.legit. Sermo.orõ Spurinæ demiſſa:quã tñ ita laudat:ut ſcriptis anteponat. Vxorẽ.Cociam noie. Singularis exẽpli.unicæ: & ꝓ̃cipuæ uirtutis: q poſſet aliis exẽplo eſſe.

Proxime.nuper una aſſumpſit. Illud ſecretũ.uehiculo.cum Spurina uehi. Quantum antiquitatis.

quanta refert de antiquis illuſtriá. Indixerit.poſuerit.i.ea modeſtia moneat. Præcipere.tanquá eruditior.Peractis.tráſactis uehiculo. Iteꝝ.iá.n.dixerat ambulaſſe mile paſſus áñquá uehiculũ cõſcenderet.

Lyrica Stilo.cõpoſitioni. Vtraqꝫ lingua.græca:& latía. Lyrica.carmía dicta a lyra:q̄ latíe fidis: cuius cõcentu lyrica cátabanť:quoꝝ priceps apd̄ græcos Pindarus:apud nos Horatius:lyricis aut heroũ laudes: aut olympionicaꝝ ſcribebanť:& amores eodé i arte dicéte:Muſa dedit fidibus diuos:pueroſqꝫ deoꝝ:Et pugilẽ uictorẽ:& equũ certamíe primũ:& iuuenũ curas:& libera uia referre. Suauitas. ná põt aliqd eẽ dulce non ſuaue. Hilaritas. lætitia. hilarus:

Hiaria uel hilaris:utroqꝫ.n.mõ diciť:lætus. & hilaria feſta matris deum octauo cal.aprilis lætitiæ:& feſtiuitatis.Lampridius: & Macrobius meminere. Sanctitas. icorrupta

ille hoc temperamentum modeſtiæ ſuæ indixerit:ne præcipere uideatur.Peractis.yii.mil.paſ. iterum ambulat mile.Iteꝝ reſidet: uel ſe cubiculo:ac ſtilo reddit:ſcribit.n.& quidem utraqꝫ lingua:Lyrica doctiſſime: mira illis dulcedo: mira ſuauitas: mira hilaritas:cuius gratiam cumulat ſanctitas ſcribentis. Vbi hora balinei nunciata eſt: eſt autem hyeme nona:æſtate octaua: in ſole ſi caret uento ambulat nudus: deinde mouetur pila uehementer:& diu: nam hoc quoque exercitationis genere pugnat cum ſenectute:lotus accubat: & pauliſper cibum differt: interim audit legenté remiſſius aliquid:& dulcius.Per hoc omne tempus liberum eſt amicis: uel eadem facere:uel alia ſi malint.apponiť cœna non minus nitida: q̄ frugi i argento puro: & antiquo. Sunt in uſu: & Corinthia:quibus delectať:& adficiť. Freq̄nter comædis cœna diſtinguiť:ut uoluptates quoqꝫ ſtudiis condianť:ſumit aliq̄d de nocte:

Balinei hora uita. Hyeme nona.Mar.palæſtræ:& balineo noná aſcripſit nulla hyemis:& æſtatis diſtinctione. Spartianus i Adriano tradit nemin͂e niſi ægꝝ lauari in publico paſſuz ante octauá horá. latius Vitruuius lauádi tépus cõplexus eſt cõſtitutũ fuiſſe referés a meridiano ad ueſpeꝝ.hic aũt non tá publicũ lauandi tempus: q̄ Spurinæ conſuetũ deſignat Secundus. Moueť pila.exerceť luſoria pila.cuius inuentor Pythus.ſequentia monſtrant trigonalé itelligendá: in qua ſiniſtra manus plurimũ erat adiumento ex teſtimonio illius diſtichi. Si me nobilibus ſcis expulſare ſiniſtris Sum tua: ſi neſcis ruſtice redde pilam: minus enim mirandũ fuiſſet: ſi folle ſenectuti dato luſiſſet Spurinna: de quo Martialis pariter.

Folle decet pueros ludere: folle ſenes.

Hoc geneť exercitationis:trigonalis pilæ.

Pugnat cum ſenectute. ſenex opus iuuenile exercet. Accubat.lecto.Libeꝝ é. cõcediť.pñt. Nitida:ſplẽdida: qđ ad uaſa:& ciboꝝ mundiciẽ:frugi ad cibos refertur. Puro.defecato.precioſo:exputato:emaculato:excocto: candefacto.ꝗ putum dixit antiquitas:græci οβρυζον. Antiquo:meliore.Corinthia.uaſa.poſtquam Critola-

Corithia uaſa us corinthiorum dux dubium an manu:certe oratione legatos romanos uiolauit a Metello fuſus proelio eſt: Mummius Metelli ſucceſſor urbem ab incolis deſertam poſt alterius ducis Diæti cladem diripuit:deinde deleuit.Quid ſignorum:quid ueſtium: quid ue tabularum raptum: incenſum atque proiectum eſt: quantas opes & abſtulerit: & cremauerit hinc ſcias: quod quicquid corinthii æris toto orbe laudatur:incendio ſuperfuiſſe comperimus:nam & æris notam præcioſiorem ipſa opulentiſſimæ urbis fecit iniuria:quia incendio peruſtis plurimis ſtatuis atque ſimulachris:æris auri:argentique uenæ in cõmune fluxere:quod a multis aſſertum Plinius ſenior ſupputata temporum ratione falſum probat:nam ante Corinthi ruinas nobiles in ære fictores eſſe deſierant. hinc græcorum aliqui in urbis excidio ſtatuarum:& picturarum mentionem facientes reliqua ſilentio præteriere.obtinuit tamen uſus: ut quicq̄d notabile ſiue in ſignis æris:ſiue in uaſis antiquum inueniretur pro corinthio haberetur:& notatum legimus Auguſtum ut precioſæ ſuppellectilis:corinthiorumque percupidum. Pauſanias author eſt æs corinthium ignitum tingi aqua fontis Corinthi pirenes:qua temperatura fieri elegans: & celebre corinthiuz æs:cum tamen ibi non naſcať. Afficitur.detinetur.affectus capit. Diſtinguitur.uariať:interpollatur.

Comœdis.comœdiarum actoribus quod Perſius carpit:ecce inter pocula quærunt Romulidæ ſaturi q̄d dia poemata narrent. Voluptates.cibõrum gratia. Studiis.urbano ſale: quo reſpergiť comœdia.

Cœna Condiantur.perficiantur. Sumit:cœna occupat aliquá noctis partem etiam in æſtate:ná in hyeme non erat mirum cum poſt nonam inciperet.hic iure quæri poſſet:an omnes antiqui ſemel tm̃ in die cibum: quam cœnam dixere ſumerent.ſatis conſtat multoꝝ teſtimonio circa Scdi ſæcula cibum ſemel capi ab omnibus fere ſolitum:unde legimus in cœnaꝝ luxum non prandii leges promulgatas: ueteres bis i die cibũ cœpiſſe Secundus non multo poſt oſtendit auunculum ſuum ſribens conſueuiſſe cibum iterdiu leuem & facilẽ ueterum more ſumere:mox habita eiuſdem cœnæ mentione Tráquillus aſſerit Auguſtũ ſolitum meridianum cibum ſumere:ſed cœnam fuiſſe meridianũ cibum tradit Pompeius: qđ per hæc Cor.Celſus demonſtraſſe uideť.ſi autem uomitus fauces exaſperauit: qui uomuit: ſi mane id fecit: am-

bulare debet:tum ungi:deinde cœnare:& Pompeius tradit:quod nunc prandium appellamus: antiquos cœnam dixiſſe:ueſpernam:quam nunc cœnam.quare fuiſſe crediderim nonnullos tunc temporis: qui prandium ſumerent:ad quod in hyeme hortatur idem Celſus:nam Seneca in naturalibꝰ inquit:ſed prādia cœnis in lucē uſq; perductis ingeſta ſunt.Lampridius Seuerū imperatorē ſcribit egreſſum balneas multū lactis:& panis ſumere ſolitū:& oua: deinde mulſum:atq; his refectū aliqñ prādia iniſſe:aliquādo cibū uſq; ad cœnā diſtuliſſe. Vitellium inſuper Tranquillus memorat epulas trifariam ſemp: quadrifariam iterdū diſpertire ſolitū in ientacula: & prandia: & cœnas: & commeſſationes Athenæus Platonis teſtimonio nixus refert in Sicilia:& Italia bis cibum ſumere ſolitos:& alibi græcorum antiquos ter in die.irridetq; qui quater epulatos opinantur:nec mirum ſi tanta ſumēdi cibi uarietas olim fuit:cum hodie quoq; plærīq; ſemel tantum:plurimi bis: nonnulli: & ter; & quater in die id faciant: græcorū lucu-lentiſſimi ſcriptores arbitrātur quod nos prandiū:ſuos αριστον:& quod cœnam δειπνον dixiſſe.Feſtus tamen prandium ex græco dictū autumat.Treuelliꝰ Pollio appellatum.quod ad bellū milites paret. — Prādium

& æſtate:nemini hoc longum eſt:tanta comitate conuiuium trahitur. Inde illi poſt ſeptimū & ſeptuageſimum annum aurium:oculorumq; uigor integer:inde agile:& uiuidum corpus: ſolaq; ex ſenectute prudētia. Hanc ego uitam uoto: & cogitatione præſumo ingreſſurus auidiſſime:ut primum ratio ætatis receptui canere pmiſerit. Interim mile laboribus cōteror:quorum mihi:& ſolatium:& exemplum eſt idem Spurinna.nam ille quoq;:quo ad honeſtum fuit:obiit officia: geſſit magiſtratus:prouincias rexit:multoq; labore hoc ocium meruit. Igitur & eundē mihi curſum: & eundem terminum ſtatuo:idq; iam nunc apud te ſubſigno:ut:ſi me longius euehi uideris:in ius uoces ad hanc epiſtolam meam: & quieſcere iubeas:cum inertiæ crimen effugero.

C.Plinius Gauio Maximo.S.

QVod ipſe amicis tuis obtuliſſē:ſi mihi eadē materia ſuppeteret:id nūc iur uideor a te meis petiturus. Arrianus Maturius

Hoc.ſumere de nocte. Comitate. facetiis. Trahitur.producitur. Inde. ob iſtas cauſas. Vigor aurium:& oculorum.uirtus audiendi:& uidendi. Agile.expeditū. promptum. Prudentia.quæ longo rerū uſu cōparatur:ſcientia aūt eſt intelligendo bonorū:& malorū:eorū etiam media quæ dicunt:multarum.ſ.rerū memoria:& uſus pluriū negociorum. Hanc.talem. — Scientia.
Voco.inuoco.opto.melius.tamen uoto legetur. Præſumo:prædeſtino.præoccupo mente. Ingreſſurus auidiſſime. in turus eam maximo dedſierio. Ratio ætatis.ſenectus:qua excuſantur a ciuilibus officiis. Receptui canere.cōſulere quieti.& recipere me in ſeceſſum ab adminiſtratione rerū publicarum.tranſlatū uerbum a re militari:cū pugnando feſſis:uel interuentu noctis:ſeu alia ratione recipiendi ſignū tuba datur. Obiit officia.dixit in foro pro amicis:interfuit ſenatui. Magiſtratus.dignitates: honores. Prouincias rexit. trāſpadanā regionē bello Othoniano:in qua cū imperio eſſet ſtrenue tutatus eſt Placentiā: poſtea miſſus a Traiano in Germaniā aduerſum Bructeros:eos ſolo terrore domuit. Subſigno.ſubſcribo.ſigillo. obligo.affirmo. Calliſtratus de iure imunitatis.ſed ne extenuentur facultates eorū:quæ ſubſignatæ ſint fiſco:ſic Iuſtinianus de adminiſtratione tutorū. Longius euehi.ſupra rationem ætatis uerſari ciuilibus negociis. Ad hanc epiſtolam.per hanc epiſtolā:qua fidem meā aſtrinxi. Cum effugero crimē inertiæ. cū expleuero ſexageſimū annum: tūc.n.licebat ab officiis uacare:ſubſidium.n.belliſſimum exiſtimabāt eſſe ſenectuti ocium:quāq; de numero annorum aliqua ſit inter authores uarietas:nā Seneca libro de uitæ breuitate tradit ſenatorē ſexagenariū ab officiis uacare ſolitū.at idem in declamationibus ſenator poſt ſexageſimū quintū annū in curia uenire nō cogitur: nec uetatur alibi ſuperiori ſententiæ cōuenit. lex a quinquageſimo anno militē nō regit:a ſexageſimo ſenatorē non citat.inde Secundus libro quarto in eundē ſenſum inquit quando ſeceſſus mei non deſidiæ nomē:ſed tranquillitatis accipiunt:ut ipſæ leges monent:quæ maiorē annis ſexaginta ocio reddunt.Iuriſcōſulti tñ Vlpianus:& Modeſtinus ſeptuageſimū annū aſſignarunt:interdū quinq; amplius:ut uacationē haberent a tutelis:& curatiōibꝰ: deniq; a muneribꝰ tantū ciuilibꝰ:nā ſi honores cōiūcti ſunt patrimonio nō excuſant:q latiꝰ tractat idē Vlpianus titulo de iure imunitatis. Varro ſexageſimū ætatis ānū a negociis publicis liberū:& expeditū eē referens inde tradit puerbiū natū:ſexagenarios per pontē mittēdos:qa ſuffragiū nō ferebāt.quod p pontē ferebat:ideo dictū ſexagenarios de ponte eiici oportere:nō ut popularitas male itelligit.necādos:extat tamen in prouerbiis græcis Sardiniæ incolas ſupra ſeptuaginta annos Saturno ſacrificari. — Subſigno. — Sexageſimus ānꝰ.

QVod ipſe.Gauiū Maximū pcat:ut aliqd dignitatis Arriāo Maturio iopināti cōferre uelit: q ut libētiꝰ faciat:q̄ta ſit cū illo duictꝰ amicicia breuibꝰ tāgit. Eadē mā.occaſio.facultas:nā fuit miſſꝰ ad ordināda achaiæ ſtatū:pꝰmodū pfectꝰ ptorio.Meis.p meis amicis.Arrianꝰ maturiꝰ.

ſupra de Arriano latius. Altinatium eſt princeps primum locum obtinet inter altinates.princeps enim
Altinũ. generale uocabulum eorum:qui in aliqua facultate excellunt.Altinum oppidum Venetiæ in palude ſi‑
milem Rauenæ ſitum habens ab Attila dirutum ſeu incẽſum:eius lanæ tertium inter italas locum ob‑
tinent ex Martialis diſticho. Velleribus primis Apulia:Parma ſecundis: Nobilis Altinum tertia laudat
ouis. Facultatibus.diuitiis. Iudicio in ſtudiis.emendatore meorum ſcriptorum. Ambitu. honorum
cupiditate. Equeſtri gradu.dignitate equeſtri:cui conceſſum lege Roſcia in quartodecimo theatri gra
du ſedere. Altiſſimum.conſulatus digni tatem. Aſtruere. addere. Inopinantis. eximprouiſo. præter ſpẽ. Aſtruere. reſumptio eiuſdeꝫ uerbi:quæ commode ſit cum aliqua ſunt interpoſita. Aſtruere autem.repete extrinſecus magni æſtimo. Splendidum nec moleſtum. dignitatem aliquam honorificam:& quietam. Quæ prima occaſio.quãprimum ſimile aliquid tibi occurret.

CVm patrem. Corelia Hiſpulla Corelio: & Hiſpulla genita adoleſcentem filium domi eru diebat.Secundus olim Corelio patri amiciſſimus eam monet iam rhetori excolendum tradere.Iulium genitorem inter cæteros profeſſores unice probans.

Patrem . Corelium. Suſpexerim.ueneratus ſim ut rectorem : & magiſtrum. In memoriam eius:cum poſt Corelii obitum adhuc illius memor ſim. In honorem tuum.cum te honorem.uel ubi agitur de honore tuo.alii legunt:quod non improbo:& in memoriam eius.& honorem tuũ unice diligam:ſic enim ſit clarior ſenſus. Materno.Corelio patri tuo:& illi auo.Pa‑
Spectatꝰ. ternus.a patre auus. Spectatus.ꝓbatus. tã:& ſi maioris uis ſit ſpectatus. Adoleſcet.par fiet.Plurimũ refert. Fabius.n.mãdat eligẽdum præceptorẽ ſanctiſſimũ:cuius rei ꝓcipuã prudentibus curã eẽ aſſerit: cũ:& moribꝰ:& dicendi genere plærũqꝫ diſcipuli ꝓceptoribus ſimiles fiant.Cõtubernĩũ.cõſuetudinẽ:familiaritatẽ.domi tuæ. Modica:uel nulla materia.ſi boni ſint ꝓceptores:alias nõ minor peccãdi licẽtia in ſecreto.q̃ inter multitudinẽ daf ſecundum Quintilianũ. Extra limẽ.in ſcholas publicas:extra grãmaticã. Circũſpiciẽdus. deligẽdus. Rhetor.dicẽdi magiſter.græci indifferenter ꝑ eo:qui artẽ exercet uſurpant. Seueritas.diſciplinaꝫ quæ maxime ſeuera fuerit ex præcepto Fabii decet eligere. Pudor.Abſtinentia uitioꝝ. Caſtitas.incorrupta uita. Fortunæ dotibꝰ.diuitiis. Lubrico ætatis.in adoleſcẽtia:qua facile põt ad malũ declinari. Cuſtos etiã. rectorqꝫ.rhetor a quo nõ ſolũ inſtituatur: ſed ẽt regaf.nã itelligere pædagogũ: queꝫ Fabius eẽ uoluit amicũ:uirum grauẽ: liberũ:aut fidelẽ libertũ ſequẽria nõ patiunf. Iuliũ Genitorẽ.rhetorẽ.ad quẽ alibi Secũdꝰ. Caritas amor.
Ex iudicio nata.iudicaui ex moribus eum uirum bonum anteq̃ amarem. Horridior. formidoloſior.

Altinatium eſt princeps:cum dico princeps : nõ de facultatibus loquor:quæ illi large ſuperſunt: ſed de caſtitate:iuſtitia:grauitate:prudentia.Huius ego conſilio in negociis : iudicio in ſtudiis utor.nam plurimum fide:plurimũ ueritate:plurimum intelligentia præſtat:amat me(nihil poſſum dicere ardentius)ut tu.caret ambitu:ideo ſe in equeſtri gradu tenuit:cum facile poſſet aſcendere altiſſimum:mihi tamen ornandus: extollenduſqꝫ eſt.Itaqꝫ magni æſtimo dignitati eius aliquid aſtruere inopinantis:neſcientis: imo etiam fortaſſe nolentis.aſtruere autem quod ſit ſplendidum:nec moleſtum:cuius generis:quæ prima occaſio tibi:in eum conferas rogo.Habebis me: habebis ipſum gratiſſimum debitorem : quãuis enim iſta non appetat:tam grate tamen accipit: quam ſi concupiſcat.

C.Plinius Coreliæ Hiſpullæ.S.

CVm patrem tuum grauiſſimũ:& ſanctiſſimũ uirum ſuſpexerim: magis an amauerim dubitem : atqꝫ : & in memoriam eius: & honorem tuum unice diligam : atqꝫ etiã cupiam:neceſſe eſt quantum in me fuerit enitar: ut filius tuus auo ſimilis exiſtat : equidem malo materno:q̃q̃ illi paternus etiã clarus: ſpectatuſqꝫ contigerit.Pater quoqꝫ:& patruus illuſtri laude conſpicui:qbus omnibus ita demum ſimilis adoleſcet:ſi ĩbutus honeſtis artibus fuerit:quas plurimum refert a quo potiſſimum accipiat . adhuc illum pueritiæ ratio ĩtra contubernium tuum tenuit:præceptores domi habuit : ubi eſt erroribus modica:uel nulla materia . Iam ſtudia eius extra limen proferenda ſunt: iam circunſpiciendus rhetor latinus : cuius ſcholæ ſeueritas : pudor:imprimis caſtitas conſtet . Adeſt enim adoleſcenti nr̃o cũ cæteris naturæ : fortunæqꝫ dotibus:eximia corpis pulchritudo:cui in hoc lubrico ętatis non ꝓceptor mõ:ſed cuſtos ẽt: rectorqꝫ

durior.ſeuerior.qui inuitatus ad cœnā q̄uis lautiſſimā:tn̄ grauatus eſt quia ſcurræ:cinædi:motiones mē ſæ inerrabant. Vt in hac licētia tempoꝝ.reſpectu noſtroꝝ temporum:quibus magna utimur licētia: nam ſi reſpicimus antiqua nō horridus haberi pōt. Facultas.copia:& poteſtas facilius dicendi. pro di⸗ uitiis ſæpe accipitur alibi:quæ multa faciēdi facilitatē præbent. Aperta.facilis cognitu.prompta.nā ui tandus a puero p̄ceptor aridus:ne fiat humilis:& ueluti terrā ſpectans. Altos receſſus.maxima ſecreta: & abdita inuolucra:ut non ſtatim dignoſci poſſit.uidet̃ ſumptum a.M.Tullio ex prima ad Brutum epi⸗ ſtola.nō. ſoleo inquit mi Brute(quod tibi notū eſſe arbitror)temere affirmare de al⸗ tero:eſt.n.periculoſum pp occultas homi nū uolūtates:multiplicesq̄ naturas. Clo⸗ dii animū pſpectū habeo: cognitū:iudica tum.idem ad Qu.fratrem.multis inuolu⸗ cris tegit̃:& quaſi uelis quibuſdā obtendi tur uniuſcuiuſq̄ natura:frons:oculi:uult⁹ perſæpe mentiunt̃:oratio uero ſæpiſſime. Secundum Vero Nazarius in panagyrico Conſtantii hoc loco conatus eſt imitari: humanæ ſcribit mētes profondos gerunt cogitationum receſſus. Sponſorē. uadē. fideiuſſorem. Profuturū.utile. Audiet. unde Iuuenalis monet per iſta puerum ad nihil turpe admittendū:Nil dictu fœdu⸗ꝫ uiſuq̄ hæc limina tangat.Intra quæ puer eſt:nam ſequitur maximam puero reuerē⸗ tiam habendā. Neſciſſe.& in morib⁹:& litteris.at potius moribus: nam ſi quidem ſtudiis ſcholas ꝓdeſſe:moribus autē noce re conſtaret:potior mihi ratio uiuendi ho neſte:q̄ uel optime diſcendi uideretur.

quærendus eſt. Videor ergo demōſtrare tibi poſ ſe Iulium Genitorem:amatur a me:iudicio tamē meo non obſtat caritas hominis:quæ ex iudicio nata eſt:Vir eſt emēdatus:& grauis:paulo etiam horridior:& durior:ut in hac licentia temporū. quantū eloquentia ualeat pluribus credere po⸗ tes:nā dicendi facultas aperta:& expoſita ſtatim cernitur. Vita hominū altos receſſus: magnaſq̄ latebras habet:cuius pro genitore me ſpōſorem accipe.nihil ex hoc uiro filius tuus audiet:niſi ꝓ futurū:nihil diſcet quod neſciſſe rectius fuerit: nec minus ſæpe ab illo:q̄ a te:meq̄ admonebit̃: quibus imaginibus oneretur:quæ nomina:& q̄⸗ ta ſuſtineat:proinde fauentibus diis trade eū præ ceptori:a quo mores primum:mox eloquētiam diſcat:quæ male ſine moribus diſcitur.

C.Plinius Macrino.S.

QVāuis:& amici quos p̄ſentes habebam: & ſermones hominum factum meum comprobaſſe uideantur: magni tamen æſtimo ſcire quid ſentias tu. Nam cuius integra re conſilium exquirere optaſſem: huius etiam peracta iudicium noſſe mire concupiſco. Cum publicū opus mea pecunia inchoaturus in Thu ſcos excutriſſem: accepto ut Præfectus ærarii

Quibus imaginibus.præclaris maiorib⁹: quorum imagines in atrio ſuper tabulino collocabat antiquitas:& in funere gentili⸗ tio efferebantur:ut poſteri exemplo incita rentur:& maiorū nobilitas oſtentaretur: quare Saluſtius arguens Marium ignobi⸗ lem fuiſſe refert ſine maiorum imaginib⁹ & pariter Tranquillus gentem Flauiam. — Imagines ātiquoꝝ

Oneretur.niſi fuerit illis ſimilis: maius enim dedecus inuritur nobilium filiis de⸗ generibus:q̄ obſcuro loco natis. Nomi⸗ na.maiorum illuſtria.Iuriſconſulti frequentius pro debitoribus uſurpant. Eloquentiam.quæ ſine mo ribus iure non poteſt dici eloquentia:ſed loquentia. Quæ male ſine moribus.neq̄ enim Fabius inquit eſſe oratorem niſi bonum uirum iudico:& ſi fieri poteſt nolo:ideo non dicendi modo eximiam in eo fa⸗ cultatem:ſed omnes animi uirtutes exigimus.

QVāuis.Macrino familiariter utebatur Secundus:teſtes ſunt multæ ad eundem epiſtolæ.huic igitur exponit cauſas:quibus aduocationem pro Bethycis contra Cæcilium Claſſicum ſum pſiſſet:& poſt factum conſulit an recte fecerit. Re integra.antequā aduocationem aggrede⸗ rer. Peracta.finita cauſa.Publicum opus.templum in Tifernio tiberino ad quod rus poſſe⸗ dit Secundus meminit ædificationis:& dedicationis illius libro quarto. Excurriſſem.properanter iuiſ⸗ ſem. Accepto commeatu.impetrata profectione.commeatus enim & diſceſſum ab officio:& annonaꝫ ſignificat. Vt præfectus ærarii.ut qui tunc eram præfectus ærarii:ideo fuit diſceſſus ab urbe impetrā⸗ dus a Cæſare.præfectus generale uocabulum eſt:nam:& legionum:alarum:cohortium:urbis:ærarii:ca⸗ ſtroꝝ fabroꝝ:p̄torii:urbis:annonæ:uigilū præfecti iure dicunt̃.& præfectos ꝓ p̄torib⁹ cōſtitutos:qui res urbanas tractarent legimus.p̄fectus aūt ærarii publicas pecunias curabat:ꝓſcriptoꝝ: damnatorūq̄ bona in ærariū redigebat:deniq̄ oia uectigalia reip.ſpectātia.hinc Apuleius dixit q̄ſtores uectigaliū ha bebat:nā hi prius curā ærarii hēbant:a qbus Auguſtus ad p̄torios p̄tores ue trāſmiſit.poſtea trāſlata fuit ad p̄fectos:Tacitus dein Nero curā tabulaꝝ publicaꝝ a Quæſtoribus ad p̄fectos trāſtulit.uarie habita & ſæpe imutata eius rei forma. Bethycæ.pars Hiſpaniæ Bethyca a fluuio Bethy cognominata: nunc

Cōmeat⁹
Præfect⁹
Præfect⁹ ærarii.

regnũ granatæ. De ꝓconſulatu Cæcilii Claſſici.ꝙ Cæcilius Claſſicus ĩ ꝓconſulatu ſuo male Bethycã
Procõſu latus. tractaſſet. Proconſulatu.quantũ ex.M.Tullio:& Liuio colligimus conſtitutũ erat:ut qui priore anno
cõſul fuiſſet ĩ ſequenti ꝓconſul eſſet: qui prouinciam ſortitus pari cõſulibus imperio ĩ eam mittebaẽ.
Vlpianus inſuper.ff.primo.ꝑ conſul ubiq; quidẽ ꝓconſularia inſignia habet ſtatim atq; urbẽ egreſſus ẽ:
poteſtatẽ autẽ nõ exercet niſi in prouincia:quæ ei decreta ẽ.ſed Martianus hoc lati⁹ tractat. poſtq̃ urbẽ
egreſſi ſunt ꝓconſules iuriſditionẽ habent non contentioſam: ſed uoluntariã:ut ecce manumitti apud
eos poſſunt: tã liberi:q̃ ſerui:& adoptiões
fieri:ſubdit Vlpianus cũ pleniſſimam iu-
riſditionẽ proconſul habeat: omniũ par-
tes qui Romæ: uel quaſi magiſtratus: uel
extra ordinem ius dicunt:ad ipſum perti-
nent:& ideo maius imperium ĩ ea prouin
cia habet oĩbus poſt principẽ: nec quicq̃
eſt: quod non per ipſum expediatur. non
amplius ſex faſcibus utitur.urbem ingreſ
Cæcili⁹. Claſſicus ſus depouit imperium. Cæcilius Claſſi-
cus.uir aperte malus proconſulatũ in Be-
thyca non minus uiolenter q̃ ſordide geſ
ſerat eo anno.quo in Africa Marius priſ-
cus:erat aũt Priſcus ex Bethyca:ex Africa
Claſſicus:in quẽ cũ tota ꝓuincia incubuiſ
ſet:ille accuſatõnẽ morte ꝑuenit:Bethyca
tñ ĩ accuſatiõe pſtabat.Claſſici.Tacitus:&
Martialis meminere. A ſenatu. q plærũ-
que dabat aduocatos litigatoribus. Col
legæ. qui præfecti mecum fuerãt ærario:
e quorũ numero un⁹ erat Cornutus Tertullus.

commeatu:legati ꝓuinciæ Bethycæ queſturi de ꝓcõſulatu Cæcilii Claſſici aduocatũ me a Senatu petierunt.collegę optimi:meiq; amantiſſimi: de communis officii neceſſitatibus prælocuti excuſare me:& eximere tentarunt:factũ eſt ſenatuſ conſultũ perquã honorificũ:ut darer prouincialibus patronus: ſi ab ipſo me ĩpetraſſent. Legati rurſus inducti iterũ me iam præſentẽ aduocatũ poſtulauerunt implorantes fidem meam: quam eſſent cõtra Maſſam Bebiũ experti: allegãtes patrocinii fœdus: ſecuta eſt Senatus clariſſima aſſenſio:quæ ſolet decreta præcurrere. Tũ ego deſino inquam.P.C.putare me iuſtas excuſationis cauſas attuliſſe.placuit: & modeſtia ſermonis:& ratio.Compulit autẽ me ad hoc cõſilium: nõ ſo-

Neceſſitatibus.negociis inſtantibus.& neceſſariis:q̃bus non poteram aduocationibus detineri.
Cõmunis officii.ꝓfecturæ ærarii. Prælocuti.præfati apud ſenatum. Eximere.liberare ab aduocanone bethycorũ. Honorificũ.in magnã mei cõmendationẽ.Prouincialibus.bethycis. Ab ipſo me.a me
Maſſa Bebius. ipſo.i. ſi hoc me exoraſſent. Maſſam Bebiũ.ſenatus Bethycis iã dederat Secũdũ:& Senectionẽ aduoca-
tos cõtra Bebiũ Maſſam adhuc uiuo Domitiano:quare damnatus Maſſa:& bõa eius publice cuſtodita:
nã:& Tacitus in uita Agricolæ reũ fuiſſe tradit.Iuuenalis delatorẽ:Martialis furẽ ſcripſere:ſatis conſtat
ꝑ hũc interfectũ Piſonẽ: nã e ꝓcuratoribus Africæ iã tũ optimo cuiq; exitioſus: & in cauſas malorũ: q̃
ſub Domitião uiri bõi ꝑpeſſi ſunt:ſæpius iterfuit. Patrocinii fœdus.aduocatiõis uinculũ ex lõga cõſue
tudine.mltis.n.officiis:& laboribus:ꝑiculis ẽt eã ꝓuinciã deuinxerat. Aſſenſio.cõſenſus: & fauor ꝓ Be
Decernere thycis. Decreta ꝑcurrere.qualis cõſenſus ſolet fieri cũ aliq̃d ſenatores decernũt.decernere ẽ de magnis
reb⁹ certã ꝓferre ſñiam:uñ ſenatus decretũ. Fabius cõſulta ſenat⁹: decreta principũ: & magiſtratuũ eẽ
Decretũ uoluit idẽ Scđs ĩ panagyrico decreta coloniarũ:& ciuitatũ dixit:& Tulli⁹ ꝓ Roſcio decurionũ decretũ.
Senatuſcõſultũ. Tranq̃llus frequẽtius mõſtrat decretũ eẽ ptẽ ſenatuſcõſulti:& ſpeciẽ:genus aũt ſenatuſcõſultũ. Seneca
cuiuſcũq; ꝓfeſſiõis decreta:& ꝑcepta:ſed hoc differre q̃d illa generalia:& tanq̃ elemẽta:hæc ſpecialia:&
Patres. tanq̃ mẽbra. Patres cõſcripti.ſenatores: quos Romulus patres appellauit: ſiue ꝙ alios ætate ꝑcederẽt:
ſiue ꝙ filii eis eſſent: ſiue ob ſimilitudinẽ curæ:ſiue ob nobilitatẽ ꝙ poterãt ſuos patres oſtẽdere:ſiue ꝑp
hæc oĩa.authores ſunt Liui⁹:Eutropius:Dionyſius:& alii græcoꝝ.patres Feſtus ſcribit uocatos q eẽnt
Patricii. patricii generis:Tranq̃llus ĩ Auguſto indicat potuiſſe fieri:ut aliq̃s patricius fuiſſet:& nõ ſenator:& Ta
citus ut aliquis ſenator:& nõ patrici⁹:erãt aũt patricii:q a patribus: quos cẽtũ Romulus creauerat nati
ſunt quaſi bonis parẽtibus orti eẽnt dicti Plutarcho tradẽte: q ſcribit cõtra aliorũ ſñiam Publicolã cũ
bello:& regis Tarquinii crudelitate exhauſtũ ſenatũ uideret:couſcripſiſſe centũ:& ſexagita quattuor:&
Conſcripti ideo conſcriptos appellatos:alii id inſtitutum Bruto aſſignant:cũ poſt exactos reges quo plus uirium ĩ
ſenatu frequentia ordinis faceret cædibus Tarquinii etiã diminutũ patrũ numerum primoribus eque-
ſtris gradus electis(quanquã Plutarchus e plebe tradat) ad trecentoꝝ ſummã expleuiſſe. traditumq; de-
inde fertur;ut in ſenatum uocarentur:qui patres:quique conſcripti eſſent:conſcriptos uidelicet nouum
ſenatum appellãtes:ut per patres maiorum familias:quas Romulus ſenatores creauerat intelligerem⁹:
per conſcriptos minoꝝ gentium ſenatores.Feſtus ſimpliciter cõſcriptos refert:qui in ſenatu eſſent ſcri-
ptis annotati: allectos poſtea:qui propter inopiam ſenatorum ex equeſtri ordine in ſenatum aſſumpti
ſunt. Iuſtas.iuſte me excuſare.i.q̃uis poſſem iure hanc prouinciam deprecari:tamen parebo ueſtræ ſen
tentiæ. Ratio. quæ ſequitur. Hoc conſilium.ut pro Bethycis agerem. Hic maxime.conſenſus ſena
tus imprimis me mouerit. Minores.conſenſus.rationes. Innumeri.multi. Priores noſtros.ora

tores ueteres:ut fecit.M.Tullius. Hoſpitum.amicorum.clientum. Executos.ultos. Publici hoſpicii. unius prouinciæ amicæ:& meo patrocinio confiſæ. Priore aduocatione.contra Bebiũ Maſſam. Etiã pericula.cũ Senectionẽ Maſſa impietatis reũ poſtulaſſet:Secũdus aduocationis particeps ne p̄uaricator crederetur interrogauit Maſſam cur etiã non poſtulaſſet ſe reũ impietatis : auſus malis temporibus eſſe uit bonus. Comparatũ.conſtitutum:conſuetum. Poſterioribus.recentõribus. beneficiis. Cumules. augeas:ſuffulcias. Quãlibet.multum:quantumuis.Quid unum.aliquod beneficiũ. Deceſſerat Claſſicus.forte:an uolũtaria morte incertum: ſuſpectum uoluiſſe infamiam obitu fugere.

lum conſenſus.Senatus(q̄q̄ hic maxime) uerũ: & alii quidem minores:ſed tamen innumeri . Veniebat in mentem priores noſtros etiam ſingulorum hoſpitum iniurias accuſationibus uoluntariis executos: quo deformius arbitrabar publici hoſpitii iura negligere. Præterea cum recordarer:quanta pro iiſdẽ Bethycis ſuperiore aduocatione etiam pericula ſubiiſſem: conſeruãdum ueteris officii meritum nouo uidebatur : Eſt enim ita comparatum:ut antiquiora beneficia ſubuertas:niſi illa poſterioribus cumules. Nam quãlibet ſæpe obligati:ſi quid unum neges : hoc ſolũ meminerunt quod negatum eſt.Ducebar etiam: quod deceſſerat Claſſicus:amotumq́ erat: quod in eiuſmodi cauſis ſolet eſſe triſtiſſimum:periculum Senatoris:uidebam ergo aduocationi meæ non minorem gratiam:quam ſi uiueret ille propoſitam:inuidiam nullam: in ſumma computabam:ſi munere hoc iam tertio fungerer. facilio rem mihi excuſationẽ fore:ſi quis incidiſſet:quẽ non deberem accuſare.Nam cum eſt omniũ officiorum finis aliquis:tum optime libertati uenia obſequio præparatur.audiſti cõſilii mei motus: ſupereſt alterutra ex parte iudiciũ tuum:in quo mihi æque iucunda erit ſimplicitas diſſentiẽtis: q̃ comprobantis authoritas.

C.Plinius Macro.S.

PErgratum eſt mihi:q tã diligẽter libros auunculi mei lectitas:ut hře oẽs uelis: q̃raſq; q ſint.fungar idicis ptibus:atq; ẽt quo ſint ordĩe ſcripti notũ tibi faciã:ẽ.n.hæc ſtudioſis nõ iniucũda cognitio.De iaculatiõe eq̃ſtri

Eiuſmodi.repetundarum. Periculũ. exilium:uel relegatio. Propoſitam non minorem gratiam.non minus gratam fore meam aduocationem Bethycis. Inuidiam nullam.maleuolentiam nullius me ſubiturum. Iam tertio.nam contra Maſſam pro Bethycis iam bis adfuerat : idem libro ſexto memorat ter pro illis ægiſſe. Nam cum eſt. ſententia. Tum optime. tum maxime ueniam conſequi meremur: ut liberi ſimus:ſi multa beneficia præceſſerint. Obſequio.alio recenti beneficio. Motus. cauſas. Supereſt. reliquum eſt ut promas. Alterutra ex parte. approbãdo q̧ benefecerim: uel reprehendendo q̧ male. Diſſentiẽtis.improbantis hoc meũ conſilium.

PErgratum . Marcus librorum Plinii ſenioris ſtudioſus requiſierat quot edidiſſet. omnes.n. cupiebãt habere:cui Secundus non ſolum numerum : & ordinem recenſet:uerum etiam diligentiam illius circa ſtudia:cum alioquin eſſet occupatiſſimus repræſentat.Marcos plures multorum te- Marcus.
ſtimonio per illa tempora fuiſſe lego.incertum tamen ad quem ſit ſcripta epiſtola.Antoninum ſuſpicari licet.quædam uero exemplaria Macrum habent:quem Se- Macer.
cundus alibi teſtatur fuiſſe conſulem deſignatum. Philoſtratus inſuper Marcum declamatorem Bizantium ab Adriano dilectum ſcripſit. Auunculi.Plinii ſenioris: cuius ſoror Cæcilium Secundum genuit.
Partibus.officio. Indicis.tabulæ : quæ Index.
præponitur libris:ut:& numerum:& ordinem tam librorum:q̃ rerum per capita indicet:an magis inſcriptio intelligẽda: qua unuſquiſq; ſummatim liber demonſtraẽ: nam:& Martialem comperio pro inſcriptione uſum.Et cocco rubeat ſuperbus index.eſt præterea qui alicuius facinoris particeps coniurationem detegit:& digitus poſt pollicem primus. Hæc cognitio.ordo librorum. Iaculatione equeſtri.quomodo quis utatur iaculo in equo aduerſus hoſtem. huius libri octauo ſuarum hiſtoriarum idem meminit:in quo etiam uidetur ſcripſiſſe de generoſitate equorum. Iaculatione eque- Pli.ſenioris ſcripta.
ſtri.Ferentarii equites ii dicuntur:qui eminus ſolent dimicare:quorum alii iaculis:alii arcu utuntur : iaculantur quos tarentinos uocamus:arcu utuntur:qui equites ſagittarii:& a nonnullis Scythæ uocãtur. Tarantinorũ duo ſunt genera:nam alii longius iaculantur:& ob eã rem equites iaculatores dicuntur: & tarentini ſpeciali uocabulo:alii cũ ſemel.aut bis iaculum miſerint:quo leuiori utuntur:manus de cætero cũ aduerſario conſerunt:& comminus pugnare incipiunt.hæc Aelianus. Vnus. liber compoſitus

unus.hunc cũ p̃fectus alæ militaret:pari ĩgenio: curaq́ȝ cõpoſuit.De uita.Q .Põponii Scd̃i duo: a quo ſinglr ẽ amatus:hoc mẽoriæ amici q̃ſi debitũ munus exoluit.Bellorũ Germaniæ.xx. quibus oĩa:q̃ cũ Germanis geſſimus bella collegit: ĩchoauit cũ in Germania militaret ſõnio mõitus: aſtitit.n.qeſcenti Druſi Neronis effigies: q Germaniæ latiſſime uictor ibi p̃iit.Cõmendabat mẽoriã ſuã:orabatq́ȝ: ut ſe ab iniuria obliuiõis adſereret. Studioſi tres ĩ ſex uolumia pp amplitudinẽ diuiſi:q̃bus oratorẽ ab ĩcunabulis inſtituit: & pficit. Dubii ſ̃monis.viii. ſcripſit ſub Nerone nouiſſis ãnis: cũ oẽ ſtudiorũ gñs paſo liberius:& erectius periculoſum ſeruitus feciſſet.a fine Aufidii Baſſi

Ala eſt. Alæ.equitum:q̄ ad ſimilitudinẽ alarũ protegant acies ab utraq́ȝ parte Vegetio:Modeſto:& Seruio
Põponi⁹ tradentibus:& alarios milites Cæſar.quos Vegetius alares appellat. Pari.ſummo.Qu. Pomponii Secũ
Secũdus di.Tacitus non.Quintũ:ſed Publium:interdum Lucium prænomine uocat tanta ſcripturæ uarietate:ſicut mendoſe apud Fabiũ legĩ fuiſſe controuerſiã inter Pompeium:& Senecam an gradus elimiat ĩ tragœdia dici oportuiſſet:pro inter Pomponiũ:& Senecam.fuit enim in tragœdia omniũ:quos Quintilianus uidiſſet longe princeps: quẽ ſenes eruditione ac nitore Pindarũ tragicũ putabant:ĩi q̃d forte in tragœdiis familiarior amicus tolleret: q̄ ipſe retinendũ arbitraretur dicere ſolebat:ad populum prouoco:ita ex populi:uel ſilentio:uel applauſu:aut amici:aut ſuam ſententiam ſequebatur: uir ſane dignitate uitæ:uel perpetuitate famæ: quamuis diuerſo ſcribendi genere Afro Domitio cõparãdus:nam cum Saturnillo:quibus conſulibus Caius trucidatĩ:collega fuit:& in Germania ſuperiore de uictis Cattis triũphalia ornamenta ex decreto ſenatus eſt adeptus modicam famam eius apd̃ poſteros: in quis carminum gloria præceluit.huius igitur uitam conſcripſiſſe:& cœnam: quã ille.C. Cæſari Germanici filio dederat libro quarto decimo Pli.ſenior aſſerit: ſeq́ȝ uidiſſe Tiberii: Caiiq́ȝ Græcorum litterarum manus monumenta: quæ apud eundem uatem ciuemq́ȝ clariſſimum ſeruabãtur.Memoriæ.æternitati:q̃q̃ hoc opus cũ multis interciderit in germania. quã militiã Plinius ſenior lib.xvi.deſignat. Militaret p̃fectus alæ eſſet
Druſus ſub Pomponio. Aſtitit.apparuit.Quieſcẽti.in ſomno. Druſi Neronis.Druſus Nero Tiberii Neronis:
Nero & Liuiæ Druſillæ filius:quam petenti Auguſto iam Tyberium:qui poſtea imperauit enixam: & tũc grauidam maritus conceſſit:non abfuit tamen ſuſpitio ex uitrico per adulterii conſuetudinem procreatũ. is in quæſturæ:præturæq́ȝ honore dux rhetici: deinde germanici belli occeanum ſeptemtrionalem primus romanorum ducum nauigauit:trans Rhenum foſſas noui:& immenſi operis efficit: quæ Druſinæ uocatæ ſunt:hoſtem etiam frequenter cæſum:ac penitus in intimas ſolitudines actum non prius deſtitit inſequi:quam ſpecies barbaræ mulieris humana amplior uictorem tendere ultra ſermone latino p̄hibuiſſet:quo feſtinas Druſe non contentus rebus a te geſtis?non tibi omnia dii dederunt intueri. quare abi:nam:& geſtorum tuorum:& uitæ iam tibi finis adeſt.ouandi ius: & triumphalia ornamenta percipiens:ac poſt præturam confeſtim inito conſulatu:atq́ȝ expeditione repetita ſupremum diem morbo obiit in æſtiuis caſtris:quæ ex eo appellata ſunt ſcelerata:nonnulli putant ueneno interemptum Auguſto conſentiente:q̄ non ueriſimile uidetur:cum tantopere:& uiuum dilexerit:ut cohæredẽ ſemper filiis ĩſtituerit: & defunctum ita pro concione laudauerit:ut deos precatus ſit ſimiles illi Caium:& Lucium ſuos Cæſares facerent: ſibiq́ȝ tã honeſtum quandoq́ȝ exitum darent : nec contentus elogium tumulo eius uerſibus a ſe compoſitis exculpſiſſe:niſi etiã uitæ memoriam proſa oratione compoſuiſſet: & Tiberium fratrẽ cum ægrum audiuiſſet magnis ĩtineribus:ut cõtenderet: miſit: qui adhuc trahentem animã Druſum offendit:cuius cadauer magna pompa Romam delatum:in ſepulchrum Caii Cæſaris conditũ eſt. qui Liuii epitoma fecit contra cæterorum opinionem fractura: equo ſuper crus eius collapſo mortuũ tradit trigeſimo die: q̃ id acciderat. Latiſſime uictor.ad Albin uſq́ȝ fluuium domuit germanos : illius geſta Strabo:& Liuii abbreuiator enumerant:ſed longe plura Ouidius Liuiam matrẽ longo carmie ſolando proſecutus. Studioſi tres.libri tres quos ſtudioſos uocauit: q̃d iis maximum ſtudium impende-
Studium rat:& lectores non minus ahibere deberent.eſt.n.ſtudium animi aſſidua occupatio ad aliquam rem applicata magna cum uoluntate.ſic nuncupatos Fabius:& Gellius teſtãĩ.quos hic libro octauo ſumme p̄-
Liber bat:in eis multa ad oblectandas eruditorum aures aſſerens:unũ tantũ uellicans. In ſex uolumia:liber
Volumẽ maiora complectĩĩ:uolumen minora:nam pars libri eſt uolumen ut ſic dixerim Tranquillũ ſcripſiſſe librum duodecim Cæſarũ:iure totum opus librũ appellauerim: at ſingulorũ uitas uolumina.quare Ouid. de ſua metamorphoſi dixit.Sunt mihi mutatæ bis quinq́ȝ uolumina formæ:ea græci τομα.i.ſectiones dixerunt:ſcias tñ interdũ cõfundi.uolumẽ a uoluendo:& ĩplicando dictũ:q̄ antiqui ſcedas cõplicabant:& Iuue.per cõplicatos Cæſaris anticatones figurã obſcenã deſcripſit. Ab incunabulis.ab ĩfantia.
Inſtiturõnes hunc ſecutus eſt Fa.(nã ĩterdũ Pli.citat)ĩſtitutiones ſuas uberi⁹lucubrãdo. Inſtituit.ĩducit.ĩſtruit a pricipio:uñ ĩſtitutiones Iuſtiniani:q̃ legũ rudẽ: & ĩſciũ p pricipia ad maiora introducãt. Dubii ſermonis

de grammatica in quo eſſet loquendi ambiguitas. Diomedes:& Priſcianus in hoc opere Pliniū interdū citant. ipſe præterea in præfatiõe naturalis hiſtoriæ ſuū recognoſcit. nam de grammaticis inquit ſemp expectaui parturiri aduerſus libellos quos de grãmatica edidi: quorum fragmenta noſtro ſæculo Ioãnes Tortellius aſſerit ad manus ſuas perueniſſe. Nouiſſimis annis. imperii. tunc iã magis: atq; magis ſæuiē te Nerone. Seruitus. tyrannis. Paulo liberius. quale ſatyricū: hiſtoricum: comicum: tragicum. A fine Aufidii Baſſi. non a morte Aufidii Baſſi: ſed a fine hiſtoriarum eius: nam: & ipſe hiſtorias cõpoſuit: egregie utiq; in libris belli germanici præſtitit. extant adhuc quædam illius uerba de morte Ciceronis. uir fuit optimus: ſed infirmi: & exhauſti corporis: in quem ſenectus maximo pondere incubuit: uerum eã alacri animo quoad defecit ſuſtinuit: illū Seneca uidiſſe teſtatur: & conſtãtiam eius epiſtola commendat. uidetur illa hiſtoria Plinius Veſpaſiani tempora complexus: nos quidem inquit in præfatione naturalis hiſtoriæ omnes patrem te: fratremq; diximus opere iuſto temporum noſtrorum hiſtoriam orſi a fine Aufidii Baſſi. ubi ſit ea quæres: iam pridem per acta ſancitur: & alioquin ſtatutum erat hæredi mandare: ne quid ambitioni dediſſe uita iudicaretur. xxxi. liber hiſtoriarum romanarum: quas Tacitus: & Tranquillus interdum citant.

Aufidi⁹ Baſſus.

Pli. loc⁹.

xxx. unus. Naturæ hiſtoriarum. xxxvii. opus diffuſum: eruditū: nec minus uariū: quã ipſa natura. miraris ꝙ tot uolumina: multaq; in his tã ſcrupuloſa hõ occupatus abſoluerit? magis miraberis ſi ſcieris illū cauſas actitaſſe aliquãdiu: deceſſiſſe anno vi. &. L. mediū tp̃s diſtentū: impeditūq;: qua officiis maximis: qua amicicia principum ægiſſe. ſed erat acre ingenium: incredibile ſtudium: ſumma uigilãtia: Lucubrare a Vulcanalibus incipiebat

Naturæ hiſtoriarum. de naturali hiſtoria: quo uno opere græcos eruditione uincimus: ibi enim omnem naturæ uim: & potentiam explicat: quo ſi latinitas careret non a fonte perenni: ſed a riuulis ſæpe deficientibus rerum cognitionem hauriret. quanta in eo eruditio: & uarietas: quanta rerū copia. quæ ſegetis fertilitas: & apotheca: ut mihi innumerabiles: & græcorum: & noſtrorum theſauros in unum cõpoſuiſſe uideatur: & eſſe maris inſtar: in quod omnia decurrant flumina: & unde emergant. Diffuſum. amplum: ſpacioſum. Eruditum. refertum rerum cognitione. Varium. diuerſitate rerū. Scrupuloſa. difficilia: ardua. Occupatus. officiis diſtentus. Homo. nõ deus. idem in præfatione. homines. n. ſumus: & occupati officiis. Cauſas actitaſſe. ſæpius dicendo patrocinium ſuum præſtitiſſe clientib⁹. Mediū tp̃s. dimidium uitæ. interdiu. Diſtentū. implicitum. Qua. partim. libro ſexto. qua fœminæ: qua uiri: & ad Traianum qua priuatim: qua publice: in panagyrico qua ciuium: qua ſociorum uoluntatibus: ideo plura exempla huc adduximus: ꝙ in multis exemplaribus legebatur quã: & ne uno Secundo contenti ſimus Apuleium audiamus libro nono dicentem: qua pugnis: qua cubitis: qua morſibus conuerberat: & Pacatum in laudibus Theodoſii: iam te ipſum qua publice: qua priuatim uideret priſcorum luxuria ducum uiuentem: denicq; Mamertinum pro conſulatu: qua ſacra: qua prophana rapiebant. Amicicia principū. Veſpaſiani præſertim: & Titi: ꝙ ipſe confitetur. ſubciſiuis inquit temporibus iſta curamus. i. nocturnis ne quid ueſtris putes ceſſatū horis: dies uobis impendimus. Acre acutum: uehemens. Lucubrare. ſtudere. nã lucubratio eſt ſtudiū nocturnū non ſolum circa litteras: ſed etiam alias res. Fabius ideoq; lucubrantis ſilentiū noctis: & clauſum cubiculū: & lumē unū uelut tectos maxime teneat: & libro. xi. oratori uigilandæ noctes: & fuligo lucubrationū bibenda. Apuleius uerū perpeti etiam nocte prorſus inſtabili machinarum uertigine lucubrabant peruigilē farinã: Columella item ad lucubrationem ueſpertinã palos decē: uel ridicas quinq; conficere poteſt: totidēq; per antelucanam lucubrationem: & ſalix deciſſa pridie ad lucubrationem expurgari poteſt. Tranquillus lucubratoriam lecticulam appellat: in qua lucubrare ſolebat Auguſtus. A Vulcanalibus. feſtis Vulcano dicatis. ridicula illorum interpretatio: qui uulcanalia accipiunt tempora nocturna: quibus ſurgunt fabri ad opus antelucanum. de menſe auguſti fuiſſe Vulcanaliorum diem authoritate Plinii: & Columellæ comprobatur: ille enim libro. xvii. fici cum Vulcanalibus tonuerit cadent. at hic. xii. libro inquit decimo calendas ſeptembres ſol in uirginē trãſitū facit: hoc: & ſequenti die tempeſtatem ſignificat: interdū: & tonat: & paulo poſt. cæterę auguſto circa uulcanalia tertia ſatio eſt: eaq; optima radicis: & rapæ: itē napi: idē mox atrum olus iubet ſerere a uulcanalibus uſq; in calendas ſeptembres: & raphanum auguſto menſe circa uulcanalia cum maturius: de quib⁹ in cultu ortorū ſic mentionē fecit. Quin & Tardipedi ſacris iam rite peractis Nube noua ſerit: cœli pendentib⁹ undis Congilis. ex præcedentib⁹ igit colligo Vulcanalia fieri ad decimū cal. ſeptembris: cui ſententiæ accedit fragmentū uetuſtiſſimi calendarii Romæ repertū: ſic enim inciſum fuit in mēſe Auguſto. C. X. VOLCAN. NP. VOLCANO. IN. CIRCO FLAM. nam. P. Victor ædem Vulcani in Circo Flaminio nona urbis regione locat. poſtridie Vulcanalia mondū patere tradit Feſtus. nec me fugit inſup Vulcani luſtria fieri ſolita circa. xi. cal. Iunias Ouidio in Faſtis referente: quē ſi totū haberemus: non pfecto elaborauiſſemus in Vulcanaliorum die inquirendo. ſolitos aūt fuiſſe ueteres in fine autūni: ꝙ etiã nunc in publicis gymnaſiis obſeruat: lucubrationē antelucanam incipere teſtatur Iuuenalis. at nunc poſt finē

Qua.

Lucubratio.

Vulcanalia.

autumni media de nocte ſupinum Clamoſus iuuenem pater excitat:accipe cæras:Scribe puer.uigila:uñ nimiũ laudaf a Secundo auunculus:ꝙ ſoleret inchoare lucubrationem autumni initio. Nō auſpicā-di.nō auſpicii capiēdi.mos erat ante dilluculū luminibus:& lychnis apertis auſpicia capere Plut.in quæ-
Auſpicium. ſtionibus referente:priuſq; auſpices poſtea augures nominatos:& Merellū pont.Max.uetuiſſe poſt augu-ſtū inaugurare Gellius Varronis authoritate innixus tradit.nā magiſtratꝰ quādo una die eis auſpicādū
Augurium. erat:& ſup auſpicato agendū poſt mediā noctem auſpicabantur:& poſt meridiē ſole magno. diuerſum fuiſſe auſpiciū ab augurio Pli.ſenior oſtē-

non auſpicādi cauſa : ſed ſtudendi ſtatim a nocte multa:hyeme uero ab hora ſeptima: uľ cū tardiſſime octaua.Erat ſane ſomni parciſſimi: nonnūq̄ etiam inter ip̄a ſtudia inſtantis & deferentis.Ante lucem ibat ad Veſpaſianum imperatorem:Nā ille quoq; noctibus utebatur:inde ad delegatum ſibi officium:reuerſus domum quod reliquū tēporis:ſtudiis reddebat:poſt cibum ſæpe:quē interdiu leuem:& facilem ueterum more ſumebat. æſtate ſiquid ocii:iacebat in ſole : liber legebať : adnotabat:excerpebat:nihil enim legit:q̄d nō excerperet:dicere ēt ſolebat:nullū eſſe librū tā malum:ut nō aliqua ex parte ꝓdeſſet.Poſt ſolē plærūq; frigida leuabatur:deinde guſtabat: dormiebatq; minimū:mox quaſi alio die ſtudebat in cœnæ tp̄s:ſup hanc liber legebať:annotabať:& quidē curſim.Memini quēdā ex amicis:cū lector q̄dā perperā ꝓnunciaſſet:reuocaſſe:& repeti coegiſſe:huic auūculum meū dixiſſe:itellexeras:nēpe cū ille annuiſſet:cur ergo reuocabas?decē amplius uerſus hac tua īterpellatiōe ꝑdidimus:tāta

dit:cū inquit auguria ex auibꝰ Car. auſpicia auiū Thyreſias inuenit : auſpiciū.n.ab auiū aſpectu:& auguriū ab auiũ garritu dictū ſcribit Feſtꝰ. Statiũ a uulcanalibꝰ ſic ordinandū.i.ſequenti die poſt uulcanalia:eſt alia lectio ꝓ ſtatim : ut legas æſtate tanq̄ ſi annū in duo diuideret tātū:in æſtatē:& hyemē:ac priorē autumni ptē:& ueris poſteriorē ꝓ æſtate intelligeret:nā ſequitur hyeme uero:& ipſe Secūdus libro.viii. ad Fuſcum ubi quomodo ſtudeat ſcribit: annū tm̄ ī æſtatē:& hyemē partiť. A nocte multa ad multū tēporis ante diei exortū. Septima.noctis. Cū tardiſſime.repete icipiebat lucubrare. Somni parciſſimi. tantū.n.dormiebat q̄tū ad tuendā ualitudinē ſatis erat.unde in præfatione inquit cū ſomno ualitudinē computamus. Inſtantis.grauantis eius oculos. Deſerētis. abeūtis ipſo tractu:& reſiſtentis. Ille noctibus utebatur.uigilabat ante diē.memorat Trāquillus Veſpaſianū multū de nocte uigilaſſe:deinde per lectis epiſtolis:officiorumq; omniū breuiariis amicos admittere ſolitū:& Philoſtratus nō multū diſparia refert ſummo mane Apolloniū ueniſſe ad Veſpaſianū: percuntatumq; ianitores q̄d imperator ageret:audiuiſſe illū iam pridem ſurrexiſſe:& ſcribendis epiſtolis uacare:quo audito dixiſſe Apollonium Damidi.iam uir regnat. Delegatum.cōmiſſum:demandatum a Veſpaſiano. Reuerſus.poſt peractū officium. Leuem cibum.
Interdiu. mediocre prandium. Interdiu.de die.in quem ſenſum.Caro.Terentius:Varro:Marcellus accipiunt:nomen etiam interdius ab aduerbio deducentes. Veterum more.qui bis in die cibū ſumebant.id quod a quibuſdam Secundi temporibus obſeruabatur:maior tamen pars cœna contēta erat. In ſole.ad ſudo-
Frigida. res excitandos.Iuuenalis:Noſtra bibat uernum cōtracta cuticula ſolem. Frigida.aqua:quam antiquos
Calida. guſtare conſueuiſſe Athenæus teſtatur:conuenit itaq; Cæcilianæ breuitati:ut frigida tantum legatur:& Columella greges armentorum frigida lauari iuſſit:pari modo libro.xxviii.os calida.Martialis in diſtichis:Frigida non deſit:non deerit calda potāti:non abnuerim plærūq; frigidā : & calidam cum additione aquæ apud authores inueniri.Fabius tradit ſæpius reperiri caldum.q̄ calidum: tarenter.n.hoc uti ꝓbaros:ſic in epiſtolis ad.C.Cæſarem emendatius executum Auguſtum:non quia calidum non ſit latinū ſed quia odioſum. Lauabatur frigida.ad reſtringendum corpus. Quaſi alio die. poſt ſomnum tanq̄
Perperā alia nox præteriſſet. In.uſq; ad. Legebatur.ab aliquo lectore. Curſim.raptim: properanter. Perperam.male.barbare.uocabulum hiſtoricorum:ꝙ Liuius interdum uſurpat.Hirtius tamē aut Oppius nō uſquequaq; in eundem ſenſum.capti inquit tabellarii:qui a Corduba ad Pompeium miſſi erant. perperamq; caſtra noſtra peruenerant.i.temere:& errore uiarum decepti. Reuocaſſe.iuſſiſſe lectorem quæ dixerat.repetere. Nempe cum ille annuiſſet.cum amicus reſpondiſſet quæ lector male pronūciauerat:
Verſus intellexiſſe. Verſus.an quia liber ille metro conſtabat:an quod magis probo ordines uerborum: quas uulgo lineas uocamus.Fabius quippe cum in Bruto.M.Tullius tot milibus uerſuum de romanis tantū oratoribus loquatur.Secundus libro quarto:non paginas tantum epiſtolæ.ſed etiam uerſus : ſyllabaſq; numerabo.Tranquillus in Auguſto:non diuidere uerba.non ab extrema parte uerſuum habundātes lit-
Interpellare. teras in alterum transferre ſolitus erat.Virg.etiā remorum:& uitiū ordines uerſus uocat.Cenſorinꝰ nominatū uerſum ab eo ꝙ fluat:ſeq; ipſe circumeat:putat. Interpellatiōe.interruptiōe.eſt aūt īterpellare

ſecundum Aſconium mediam alterius orationem interrumpere:uel Actioni alterius ſe interponere: interdum ad alia transferrẽ:ut apud Liuium morte alterius Cenſoris religionem interpellatã legimus. idẽ ualet interpollare frequens apud.Qu.Curtium tradentem epularum ſacietatem Alexandrum ludis interpollaſſe:& ocio bellum interpoliandum.aitbi:ſi quis arti tuæ intentum : & extra ſpectantem ſic interpollet.aliquando differre ſignificat.ut illud non ultra interpoliandum ratus. Parſimonia.diligentia nõ abutendi temporis. Surgebat.ordo:& ſenſus:æſtate ſurgebat a cœna luce ideſt æſtatis tempore finem

erat parſimonia temporis. Surgebat æſtate a cœna luce:hyeme intra primam noctis : ſed tanquã aliqua lege cogente : hæc iter medios labores urbisq; fremitum . in ſeceſſu ſolum balinei tempus ſtudiis eximebatur:cũ dico balinei de interioribus loquor.nã dũ diſtringit̃:tegiturq;: audiebat aliquid:aut dictabat.i itinere quaſi ſolutus cæteris curis huic uni uacabat . ad latus notarius cũ libro: & pugilaribus: cuius manus hyeme manicis muniebantur: ut ne cœli quidem aſperitas ullum ſtudii tempus eriperet:qua ex cauſa Romæ quoq; ſella uehebatur . Repeto me correptũ ab eo cum ambularem : poteras inquit has horas ñ perdere.perire.n.oẽ tempus arbitrabatur:quod ſtudiis nõ impartiret̃.Hac intentione tot iſta uolumina pegit: electorũq; cõmentarios. clx. mihi

cœnæ ſuæ faciebat adhuc lucente die : at hyeme intra primam noctis horam cœnã terminabat. Lege.neceſſitate. Hæc. obſeruabat prædictum uitæ ordinem. Vrbis fremitum.ſtrepitum: perturbationem urbanam. In ſeceſſu. in uilla. Interioribus.locis balinei ſecretioribus. ut de thermis: baptiſterio. piſcina frigidaria: & caldaria. Diſtringitur: ſtrigilibus radit̃: de quibus Marti. Pergamus has miſit curuo diſtringere ferro.cõſueuere antiqui ad ſudotem excitandum ſtrigilib⁹ radi leuiter. erat autẽ ſtrigilis inſtar eius: qua equi ſtrigilant̃:ſed minor: & leuior. Apuleius ſtrigileculam nominauit. Hippias inquit ſophiſta ſibimet fabricauerat honeſtam ſtrigileculam recta faſtigatione clauſulæ: flexã tubulatione liguiæ: ut & ipſa in manu capulo moraret̃: & ſudor ex ea riuulo labetetur: & ſtrigilibus aureis uſos græcorum quoſdã tradit Athenæus.nam fricatio ſi uehemens ſit : corpus durat : ſi lenis mollit:ſi multa minuit:ſi modica implet . in hac Aſclepiades maximam partem uoluminis : cui titulus communium auxiliorum conſumpſit. Audiebat aliquid. intendebat legenti aliqua. Dictabat. dicebat quæ notarius exciperet. Huic uni.compoſitioni. Ad latus.iuxta erat.adhærebat. Notarius. q notis quibuſdam breuibus citiſſime notabat : quæ Plinius dictaſſet.de quo Martialis: Currant uerba licet manus eſt uelocior illis:nondum lingua ſuum : dextra peregit opus. Seneca quid uerborum notas: quibus quãuis citata excipitur oratio:& celeritatem linguæ manus ſequitur. ſed pluribus notarii uelocitatem Auſonius exequitur eo carmine:cui initium:Puer notarum præceptum. huius inuenti exordiũ Plutarchus Ciceroni aſcribit:hanc ſolam dicens Catonis orationem ſeruatam.M. Tullio conſule uelociſſimos ſcriptores deponente:atq; docente:ut per ſigna quædam:& paruas:breueſque notas multarum litterarum uim habentes dicta colligerẽt.nondum enim reperti erant ii qui notarii appellantur:ſed tũc primum huius rei ueſtigium ferunt extitiſſe: nam poſtea Mœcenas notas quaſdam litterarum breuiſſimas excogitauit:& eas per Aquilam libertum multis publicauit.notarios Tranquillus & Seneca actuarios appellant:quod in acta referrent actiones:quæ dicebantur in ſenatu:& ad populum: longo tempore poſt dicti ſunt notarii: quibus publica cura ſtipulandorum inſtrumentorum ab imperatore commiſſã fuit. Lampridius eum notarium:qui falſum cauſæ breue in conſilio imperatorio retuliſſet Seuerus inciſis digitorum neruis ita:ut nunquam poſſet ſcribere:deportauit.dictos notarios a notis Hammoni⁹ credidit:& Paulus de teſtamento militari innuit.L. inquit Titius miles notario ſuo teſtamentum ſcribendum notis dictauit. Manicis.tegumentis manuum contra frigus.Palladius.tunicas uero pellicias cum cucullis:& ocreis.manicaſq; de pellibus:quæ uel in ſyluis:uel in uepribus ruſtico operi:& uenatorio poſſint eſſe communes parari iubet.fiunt interdum manicæ ferreæ:quibus utuntur milites in bello ad tutelam manuum:harum mentionem fecit Iuuenalis.Balteus:& manicæ: & Flaui⁹ Vegetius monet ſiniſtra brachia ſagittariorum manicis munienda.ſunt præterea manicæ uincula ad conſtringendas captiuorũ manus. Virgil.manicis poſt terga reuinctum. Apuleius manicis etiam cunctos coarctant.pedicæ autem ad continendos pedes.idem author:quid ſi manus manicis conſtringantur?quid ſi pedes pedicis coartẽtur? Virgil. Tunc gruibus pedicas:& retia ponere ceruis. Aſperitas cœli.frigiditas aeris intoleranda.

Sella lectica:quam cubiculum uiatorium Plinius uocat.in ea ſolitos legere romanos teſtatur Iuuenalis:Atque obiter leget:aut ſcribet:uel dormiet intus. Repeto.reminiſcor. Ambularem.ſpaciarer ocioſe. Perire omne tempus. Varro dum ſtuderet pluribus horis uiuere arbitrabat̃: noſtra enim uita uigilia eſt.Saluſtius in præfatione Catilinarii indoctorum uitam:& mortem iuxta exiſtimat. Impartiretur. daretur. Intentione.perſeueranti ſolicitudine. Commentarios. commẽtarii ſunt nõ eloquẽtiæ cauſa

Strigiles

Notarii

Manicæ

Pedicæ

Commẽtarii

ſcripti:ſed memoriæ ſummá re℞ complectentes:& id præcipue agentes:ut ſi quis eloquens uellet maio rum geſta referre:materiam ex cōmentariis eloquii miniſtris haberet.unde multos imperatorum legius commentarios re℞ ſua℞ reliquiſſe:ut Tiberium tradente Suetonio: nam de uita ſua cōmentarios ſummatim:breuiterq; compoſuit:& Cæſarem dictatorem cōmentarios ſuos tam eleganter compoſuiſſe:ut prærepta:non præbita facultas ſcriptoribus uideatur.pudet referre:quæ dicant ſup illud Modeſtini .ff. quarto in cōmentarium principis deferri: nos in diurnalem:& rationalē: in quē princeps acta ſua refert: interpretandum ducimus. Electorum.rerum electarum.

Opiſthographos

Opiſthographos. in tergo ſcriptos: ὀπισθεν enim poſt. γραφη ſcriptura.fuit enim moris antiqui tantū in anteriore pagina ſcribere: quod Mart. monſtrat de ſuo libro ſcribens ꝛuerſæ pueris arande carthæ: & Iuue.longiſſimā tragœdiam taxans in prīa ſatyra notat: & in tergo nec dum finitus Oreſtes.Porphyrionem Acro ſecutus hoc uerbo utitur: opiſthographas epiſtolas appellans.& Vlpianus de bonorum poſſeſſione ſecūdum tabulas. Carthæ appellatio etiam ad nouā carthā refertur: & ad deletitiam:proide ſi in opiſthographo quis teſtatus ſit hinc peti poteſt bonorum poſſeſſio.uis ridere: lege inibi iuriſconſultorum gloſemata.opiſthonomos boues in Lybia dici a quibuſdam teſtatur Athenæus ꝙ retroeuntes paſcuntur. Qua ratione. ꝙ erant in tergo ſcripti:& litteris minutiſſimis. Multiplicatur.geminatur.fiūt.cccxx. Referebat. narrabat.

Procurator Cæſaris

Procuraret.procurator Cæſaris eſſet: cuius acta geſtaq; ſic comprobabātur:ac ſi a Cæſare geſta eſſent:nā Claudius a ſenatu impetrauit: ut quæ ſui procuratores ſtatuiſſent eandē uim haberent ac ſi ipſe ſtatuiſſet:ſi tamē uenditionis:uel tranſactionis: uel donationis cauſa quaſi rem propriam tradant: nihil agunt:nō .n. alienare rem Cæſaris inuito principe lic;: ſed diligenter gerere cōmiſſum.eſt autem ꝓcuratoris officiū rationes omnium reditū:qui ad Cæſarē ſpectarent ꝓcurare diligenter: cū facultate defendendi:& agendi non alienādi: & diſtrahendi:Lāpridius in Seuero ꝓcuratores interpretatur rationales:in quo℞ ſimilitudinē:qui rē priuatā curant ꝓcuratores Columella nominauit. Largio Licinio.de quo in præcedentibus. Quadringentis milibus.Nummū.quadringentis ſextertiis. potius nummū dicimus:quæ forma in pōderibus frequētius obſeruatur.nummo℞ quidā ferrei:ut apud Spartanos: quo℞ author Lycurgus: quidā ærei:quorū inuentor Saturnus ſecundū Eutropiū:Plinius tñ Seruiū regē primū ſignaſſe æs aſſerit: quidā argentei: quo℞ Phedō excogitator.aureo℞ nummo℞ inuentorē Plinius neſciri putat.Plut.ſcripſit quattuor nū

Nūmus

mos ualuiſſe drachmā unā atticā:ita ut mile nūmi drachmas atticas ducentas & quinquaginta conficerent. Pauciores.mīores numero. Principū. Veſpaſiani ac Titi:ſuperiorūq; ærarii ſuæ Cæſa℞. Nec in officiis ullis.tanq̄ ſi ſtudio tm̄ uacaſſet. Nec ſcripſiſſe ſatis.reſpectu ſtudii intentiſſimi. Illæ occupationes.circa diurna officia:quæ oīa ſtudia ipedire debuiſſent. Inſtantia.cōtinua ſtudio℞ itentio: & aſſiduitas. Ego aūt.ſum deſidioſiſſimus in cōparatione illius:ſed alio℞ non:cū ſim occupatus publicis: & priuatis officiis. Collatus illi. ſi cōparet auunculo meo. Tota uita. totū uitæ tp̄s. Litteris aſſident. in ocio litterario ſunt. Somno.ꝙ ſcripſerit:& ſtuduerit minus q̄ ille. Extendi epiſtolam. longiorē feci q̄ inſtituerá. Hoc.quot eſſent Plinii libri. Hæc de ſtudio eius. Elaborandum. excolendum cū labore perficiendum. Stimulis.irritamentis.

reliquit Opiſthographos quidem: & miutiſſime ſcriptos: qua ratiōe multiplicat hic numerus. referebat ipſe potuiſſe ſe: cū ꝓcuraret ī Hiſpania: uendere hos cōmentarios Largio Licinio .cccc. mil. nūmū: & tūc aliquāto pautiores erāt. Nōne uidet tibi recordāti quantū legerit: quantū ſcripſerit: nec in officiis ullis: nec in amicicia principū fuiſſe: Rurſus cū audis: qd ſtudiis laboris īpenderit: nec ſcripſiſſe ſatis: nec legiſſe: Quid ē .n. qd non: aut illæ occupatiōes īpedire: aut hęc inſtantia nō poſſit efficere: Itaq; ſoleo ridere: cū me qdā ſtudioſum uocant: qui ſi cōparer illi ſum deſidioſiſſimus. Ego aūt tñ: quē parti publica: parti amico℞ officia diſtringunt. Quis ex iſtis: q tota uita litteris adſidēt: collatus illi: n̄ q̄ſi ſomno: & inertiæ deditus erubeſcat: Extēdi ep̄lam: q̄uis hoc ſolū: qd requirebas: ſcribere deſtinaſſē: quos libros reliqſſet. Cōfido tñ hæc quoq; tibi n̄ minus grata: q̄ ipſos libros futura: quæ te non tantum ad legendos eos: uerumetiam ad ſimile aliqd elaborandum poſſunt æmulationis ſtimulis excitare. Vale.

C. Plinius Seuero. S.

EX hęreditate: quę mihi obuēit: emi ꝓxime

EX hæreditate.Seue℞ municipem ſuum rogat:ut ſignum æreum Comi ī tēplo Iouis ponendū procuret:baſimq; eum ſuo:& hono℞ nomine incidendam: ſe breui in patriā uenturum promittens. Ex hæreditate.ſiue Saturnini:ſiue aliorum:nā multo℞ hæres fuit Scds. Proxime

nuper. Corinthium ſignum.ſtatuam ex ære corinthio olim in maximo precio: ut Verres potius uoluerit exulare:quam corinthia tradere Antonio.de corinthio ære:& ſtatuis ſupra hiſtoriam altius repetiuimus. Modicum.mediocre. Feſtiuum.gratioſum.elegans. Expreſſum.faberrime ſignatum. & excuſſum ad archetypum. In omni re.ſapio perexiguum. In hac.fabrili:& ſtatuaria. Celat uitia.ueſtit: cōtegit multo enim præſtantius facere ſignum nudum ad unguem:q̃ ueſtitum. Parum.obſcure:ſed aperte. Effingit.format.exprimit.repræſentat per effigiem. Stantem.erectum.pedibus nitentem. Muſculi.ex neruis:& carthilagine condenſati : q̄bus robur oſtenditur.

Corinthium ſignum:modicum quidem: ſed feſtiuum:& expreſſum:quantum ego ſapio: qui fortaſſe in omni re: in hac certe per quam exiguum ſapio : hoc tamen ſignum ego quoque intelligo: eſt enim nudum:nec aut uitia:ſi qua ſunt: celat: aut laudes parum oſtentat : effingit ſenem ſtantem.oſſa:muſculi:nerui:uenæ:rugæ: etiã ut ſpirantis apparent:rari:& cedẽtes capilli: lata frõs: contracta facies:exile collum: pendẽt lacerti:papillæ iacent:uenter receſſit:a tergo quoq; eadem ætas:ut a tergo æs ipſum: quãtũ uetus color indicat:uetus:& antiquum. talia deniq; omnia: ut poſſint:artificũ oculos tenere:delectare imperitorum : quod me quanquam tyrunculum ſolicitauit ad emendum:Emi autem: non ut haberẽ domi:neq; enim ullum adhuc Corithium domi habeo: Verum ut in patria noſtra celebri loco ponerem:ac potiſſimum in Iouis templo: Videtur enim dignum templo:dignum deo donum. tu ergo(ut ſoles omnia : quæ a me tibi iniunguntur) ſuſcipe hanc curam: & iam nunc iube baſim fieri ex quo uoles marmore: quæ nomen meum: honoreſq; capiat:ſi hos quoque putabis addendos. ego ſignum ipſum:ut primum:iuenero aliquem: qui non grauetur:mittam tibi:uł ipſe(quod mauis)Afferam mecum.deſtino enim ſi tamen officii ratio permiſerit: excurrere iſto. gaudes q̄ me uenturum eſſe polliceor.ſed contrahes frontem: cum adiecero ad paucos dies : neq; enim diutius abeſſe me eadem hæc:quæ nondum exire patiuntur. Vale.

Muſculus

itaque Columella equum lato: & muſculorum toris numeroſo pectore commendat. Rutilius Taurus Aemylianus apud eundem omne corpus muſculorum denſitate nodoſum cæteris anteponit. & Vegetius tyrones muſculoſis humeris cõpactos mauult eligi. hic quæret aliquis cur Seneca in naturalibus medullas : & muſculos oſſibus attribuerit. tanquam eſſent medullis connexi muſculi:ſed non ita eſt:nam ſicut medulla eſt tanquam oſſis anima:ita muſculi cathena illius: an magis extrinſecus roboris miniſtri.muſculus inſuper bellicum iſtrumentum a marinis belluis authore Vegetio:de quo pluribus Cæſar : & Hirtius in commentariis: & diminutiuũ a mure.authores ſunt Plinius:& Apoleius. Venæ. ſanguinis receptacula:arteriæ ſpiritus Seneca tradente:at Gellius ſcribit uenam receptaculum ſanguinis:& ſpiritus commixti:in quo minus ſpiritus ſit: plus ſanguinis:arteriam uero eiuſdem commixturæ: ſed in qua ſpiritus plus: ſanguinis minus. Magnus etymologicus ſententiam Senecæ comprobat:& arteriam: q̄ ſpiritū ſeruet:uel q̄ cõtra eleuet tremores faciens: more ſuo dictam putat. Ariſtoteles de uenis multa libro tertio de animalib⁹. Rugæ.tenues ſulci:nam criſpatur pellis ex ſenio deficiente ſanguine. Vt ſpirantis.tãquam ſi uiueret. Cedentes.demiſſi:plani.

Vena
Arteria

Exile collum . & quæ ſequũtur ſigna ſunt præmaturi ſenis. Papillæ.mammæ: abuſus tamen eſt uocabulo: nam mamilla eſt omnis eminentia uberis: papilla breue illud unde lac trahitur:quantum a Columella colligitur. Iacent. dependent. Receſſit.fugit.diminutus eſt. Eadem.ſenilis.uidetur. Vt a tergo.apparet:uel eſt.

Papilla
Mamilla

Artificum.peritorum excuſſorum. Tenere oculos. in contemplationem. ſui adducere. Tyrunculum.rudem ĩ hac arte. tyro enim in quacunq; re nouus tranſlatiue dicitur. Corinthium.ſignum. In patria noſtra. Comi. Celebri.frequenti. Dignum templo.quod maximum in municipio erat.ſicut Iuppiter inter deos maximus credebatur. Baſim.firmamentum.ſuppedaneum. Capiat. inciſos habeat. Honores.magiſtrat⁹. qui a nobis in eius uita enumerantur. Quod mauis.quod erit tibi gratius. Officii. præfecturæ ærarii. Iſto.cõmum. Contrahes frontem.triſtaberis:quod monſtratur ex corrugatione frontis: quæ modo triſticiam:modo læticiam aperte indicat. Adiecero.addidero me futurum tecum. Eadem hæc.officii negocia & occupationes. Exire.proficiſci ab urbe.

C.Plinius Caninio Rufo.S.

Silius Italicus

MOdo nunciatus.Silii Italici mortẽ Caninio Rufo municipi ſuo ſignificans de breuitate uitæ conquerit̃:inde ſumpta occaſione cũ res humanæ futiles:& caducæ ſint:eũ hortat̃:ut aliquo ſtudioꝝ opere pfecto mortalitatẽ fugiat. Silius Italicus.orator: & poeta: qui ſecundũ bellũ punicũ metro complexus.Italicũ aũt exiſtimo cognominatũ non ab Italia: neq; ab Italica colonia in Hiſpania:cuius gentile ſecundũ Stephanũ Italicenſis ẽ:ſed a Corfinio Pelignoꝝ metropoli:quã Samnites communẽ uniuerſis Italis ciuitatẽ demonſtrantes:eamq; tranſlato nomine Italicam appellantes contra po.ro. receptaculũ: propugnaculumq; conſtituerũt authore Strabone. Stephanus præterea Italicum Siciliæ oppidulum eſſe teſtat̃:nã ſi fuiſſet hiſpanus pfecto Martialis illius unicus admirator:& laudator auidiſſime tantum uiꝝ:& dignitate: & ingenio celeberrimum inter ſuos recenſuiſſet: ubi hiſpanoꝝ ſcriptorũ ſumma cum uoluptate meminit. addo ex authoritate Taciti: Italicum Sueuoru3 regẽ iiſdem temporibus fuiſſe. Inedia. abſtinentia edendi. Neapolitano.prædio: qđ iuxta Neapoli3 poſſedit. Valitudo. morbus fuit. Clauus inſanabilis.ſecũdũ medicos clauus uocatur exitus tunicæ uueæ ocul:& tũicæ oculi exit⁹ ab ulcere κλοσ græce dicitur: icurabilis aliquando: & ad perniciem trahens. inquit autem. Paulus libro ſexto. clauus callus eſt rotundus albus ſimilis claui capiti per omnem corporis partem conſiſtens.ſed præſertim in plãta pedum:& digitis dolorem: & difficultatem in greſſu inurit . morticinum uulgo appellatũ ſcribit Pli.& Cor.Celſus tradit.clauus uerruca nõ diſſimilis:nonnunq̃ alibi:ſed in pedibus maxime naſcit̃:præcipue ex contuſo:q̃uis interdũ aliter:doloreq;:ſi non alias:ingredienti tñ mouet:ſine curatione uix unq̃ definit:naſcunt̃ & in albo oculi calloſa tubercula:quos clauos a ſimilitudie figuræ idẽ uocat.& Vlpianus de edicto edilitio:qui clauũ habet:morboſum cenſet. bouũ etiam ceruicẽ : & ouium ungulas infeſtare clauos tradit Columella.& clauũ in arboribus morbũ refert Teophraſtus: & cũ ſecutus Plinius.nec me pterit Columellã clauiculos in uite ſolitũ nominare exiles nepotes exeuntes a palmite:quos capreolos uulgus appellat. Beatus:& felix.de quibus copioſe libro primo. Minorẽ. filiũ Seuerũ nomine:cuius obitu Martialis libro nono patrẽ ſolatus eſt carmine:cui initiũ: Feſtinata ſui gemeret cũ fata Seueri Silius auſonio nõ ſemel ore poiẽs. Meliorẽ.pſtantiorẽ filiũ. Florentẽ.ætate: & fortuna.

MOdo nũciatus ẽ Silius italicus ĩ Neapolitão ſuo inedia uitã fuiſſe:cã mortis ualitudo: erat illi natus iſanabilis clauus: cuius tedio ad mortẽ irreuocabili cõſtãtia decurrit:uſq; ad ſuppmũ diẽ beat⁹:& felix:niſi ꝙ minorẽ ex liberis duobus amiſit:ſed maiorẽ:melioreq; florẽtẽ:atq; ẽt cõſularẽ reliqt. læſerat famã ſuam ſub Nerone:credebat̃ ſpõte accuſaſſe: ſed in Vitelli amicicia ſapiẽter ſe:& cõiter geſſerat.ex pcõſulatu Aſiæ gloriã reportauerat:maculã ueteris iduſtriæ laudabili ocio abluerat.fuit iter principes ciuitatis ſine potẽtia:ſine inuidia: ſalutabat̃: colebat̃:multũq; i lectulo iacẽs:cubiculo ſp non ex fortũa frequẽti. doctiſſimis ſermonibus dies tranſigebat: cum a ſcribendo uacaret. ſcribebat carmina maiore cura : q̃ ingenio : nonnunquam

Clauus

Reliqt.ſupſtitẽ poſt ſe. Cõſularẽ.iã cõſulatu functũ. Læſerat famã.infamis fuerat:& mali nois Silius. Spõte accuſaſſe.ſua ſpõte:& nõ metu Neronis uiros bonos accuſaſſe. In Vitellii amicicia.Tacitus Cluuiũ Rufũ:& Siliũ italicũ teſtat̃ fuiſſe uerboꝝ teſtes:q̇ Sabinus:& Vitel.in æde Apollinis ſimul pepigere. Proconſulatu Aſiæ.quẽ ſub Domitiano fuerat adeptus. Gloriã reportauerat. laudat⁹ fuit quia in ea prouincia ſe integre geſſerat. Maculã.infamiã. Veteris:iduſtriæ.dũ alios accuſationib⁹ inſectatur ſub Nerone:ne ipſe periret. Laudabili ocio.ſtudioſo receſſu. Pricipes.primarios uiros diuitiis:& authoritate. Sine potẽtia.ſine iperio:& factiõe:unde ſine maliuolẽtia. Salutabat̃. ꝙ erat potẽrioꝝ Mar. teſtimonio. Cubiculo ſp.ſe cõtinebat:cubiculo inquã. Nõ frequẽti ex fortuna.i. nõ ea multitudie ſalutantiũ frequẽtato ſicut Silii fortũa exigebat:uel nõ ex fortũa frequẽti.i.nõ erat cubiculũ illđ ornatũ ſicut eius fortũa:q̃ ſæpe ſedam fuerat exptus:regrebat:ul' nõ ex fortũa frequẽti.i.nõ ex ulgari cõditiõe.an magis multos Silii cubiculũ frequẽtaſſe nõ fortunã ſequẽtes:ut ſolet uulgus: ſed mores eius ſpectatos. alia lectio ẽ nõ ex fortuna pñti.nõ.ſ.cubiculo ſe cõtinebat pp pñtem reꝝ ſtatũ:q optius eſt Traiano principe:ſed pp morbũ. Scribebat carmia. ſecũdũ bellũ punicũ metro cõponebat Mar. Sili Caſtalidũ dec⁹ ſoroꝝ:Qui piuria barbari furoris ingenti premis ore: nã cũ foro renũciaſſet aduerſus trãſit eodẽ libro epigrãmatωn ſexto referẽte. Emeritos muſis:& Phœbo tradidit annos:Proq; ſuo celebrat nũc Helicõa

Poeta foro. Cura.labore:arte. Ingenio.natura.nã oratores ſimus:poetæ naſcimur: & poeta natura magis: q̃

Natura arte cõſtat.hic faciunt Diogenis uerba:ita ſe inquit hẽt res:ut poetæ quidẽ ſi proſa oratiõe ſcribere uelint efficiant:q uero proſa ſcribere conſueuerunt: ſi poetæ ſibi partes uendicare uelint: non conſequantur:ex quo liquet alterum naturæ:artis alterum opus eſſe.Mar. Tullius pro Archia. atqui ſic a ſummis

hominibus.eruditiſſimiſq́ accepimus cæterarum rerum ſtudia:& doctrina:& præceptis:& arte conſta-
re:poetā natura ipſa conſtare:& mentis uiribus excitari. Iudicia.quid de ſcripris ſuis iudicarenr. Re-
citationibus:nam Secundus aſſerit recitationem eſſe optimum emendandi modum. Suadentibus an-
nis poſt ſexageſimum ætatis annum:cum liberum erat ſenatori uacare ab officiis publicis. Campania. Cápania.
de qua Pli.ſuo loco:& libro.xviii.ac cæteri rerum ſcriptores plura in laudem eius:unus ramē nobis Lu-
cius Florus hic ſatiſfaciet: toto orbe terrarum pulcherrimā Campaniæ plagam ſcribens: nō modo Ita-

iudicia hominum recitationibus experiebatur. Nouiſſime ita ſuadētibus annis ab urbe ſeceſſit: ſeq́ in campania tenuit:ac ne aduentu quidē noui principis inde commotus eſt. Magna Cæſaris laus:ſub quo hoc liberum fuit:magna illius:qui hac libertate auſus ē uti:erat.φιλοκαλλοσ uſq́ ad emacitatis repræhenſionem. plures iiſdem locis uillas poſſidebat:adamatiſq́ nouis priores negligebat: multum ſtatuarum: multum imaginum: quas non habebat mō:uerum etiam uenerabať: Virgilii ante oēs: cuius natalē religioſius: q̄ ſuū celebrabat:Neapoli maxie:ubi monumētū eius adire: ut templum ſolebat.in hac tranquillitate annū.v.&.lxx.exceſſit delicato magis corpore: q̄ īfirmo:utq́ nouiſſimus a Nerōe factus ē cōſul: ita poſtremus ex oībus:quos Nero cōſules fecerat: deceſſit.illud ēt notabile: ultimus ex Neronianis cōſularibus obiit:quo cōſule Nero periit.

liæ:nihil mollius cælo:nanq́ bis floribus
uernat:nihil uberiuſ ſolo: ideo ſummum
liberi patris cum Cerere certamen. nihil
hoſpitali⁹ mari:hic illi nobiles portus:Ca
ieta: Miſenus: & tepentes fontibus Baiæ
Lucrin⁹: & auernus quædam maris ocia:
hic amicti uiribus montes Gaurus:Faler-
nus: Maſſicus: & pulcherrimus omnium
Veſuui⁹ Aethnei ignis imitaror:urbes ad
Mare Formiæ: Cumæ: Puteoli:Neapolis:
Herculaneum: Pompeii: & ipſa capur ur-
bium Capua quondam inter tres maxi-
mas Romam.Carthaginemq́ numerata:
romani imperii æmula: & ꝓpter agri fer-
tilirarem ne deſtrueretur reſeruata. Ad-
uentu noui principis. Traiani in urbem:
qui dum eſſet in expeditione contra Ger-
manos a Nerua ſene adoptatus: & Cæſer
factus in urbem rediens habenas imperii
ſumpſit.huius reditus Martialis: ſed lati⁹
Secundus in panagyrico meminere . ubi
nos hiſtoriam melius explicabimus. Cō
motus.ut occurreret Traiano uenienti:ne-
mo enim Traiani aduenrū expauit. Cæ-
ſaris.Traiani. Liberum. permiſſum im-
pune:ne ſenator aduenienti principi officiū ſuum præſtaret. Illius Silii: qui non eſt ueritus iram Tra-
iani ocio ſuo.φιλοκαλλοσ.elegans:amaror pulchritudinis.eſt alia lectio non diſſona propter ſequen-
tia.καινοφιλος ideſt nouarum rerum cupidus. Emaciratis repræhenſionem.emendi uicium rarū uo-
cabulum inuentu emaciras:quod apud unum alium annotauimus: quoſdam inquit Columella emaci- Emacitas
tas in comparandis armentis exercet:de tuendis nulla cura tangit.nā ab emace deduci recte poteſt:quo
.M.Cato uſus eſt. Nouis.uillis:quas nuper coemerat. Priores:prius præſtinatas. Statuaꝝ.uirorū il-
luſtriū:& doctrina ꝓſtantiū. Imaginū.picturarū:quas in bebliothecis locabat antiquitas: ut illarū ſti-
mulis ad ſtudia icitarenť. Cuius natalē. Virgilii naralis idibus octobris fuit Mar.Octobres Maro cō- Virg.
ſecrauit idus: cui ſniæ Seruius accedit: & opinatur natalē tm̄ antiquos dixiſſe: iuniores addidiſſe diem: Natalis.
uiderit ipſe:& eū ſecuti:ego āt nō Horatiū: quē inter antiquos putat: ſed Terētiū potius antiquū reor: Antiqu⁹.
antiquū Neſtorē:& ulyſſem itelligit Secūdus apud Tacitū.qd ergo dixit comicus ille:nēpe.Virg.& Ho
ratius naralē tm̄:& iuniores:ut Mar.plærūq́ ſine additiōe diei:& lōge recētior eo Vegetius.qd ipſe Se-
cūdus:quimo ſæpius apud iuniores:qbus ē amica breuitas: natalē tm̄ mō inuenies ꝓſertim ſoluta ōro-
ne:nā poetas ꝓ cōmodo ſuo nō diſſentio cōfundere. Neapoli.Palæpolis olim uicina Neapoli poſtea ex Neapolis
duabus una facta ciuitas:& dicta Neapolis Chalcidenſium colonia:& ipſa Parthenope a tumulo Syre-
nis appellara:ad quā plurimi ab urbe ſecedebant quietis gratia:ut quos ſenectus: uel aduerſa ualitudo
conflictabat.maxime autē qui eruditioni dabāt operā:nec iniuria igiť a Martiale docta appellať. Mo
numentū eius.qđ teſtať idem author lib.xi.Silius hæc magni celebrat monumenta Maronis:& mox:lā
ꝓpe deſertos cineres:& ſancta Maronis Noīa q colerer paup:& unus erat. Monumētū eius.cū Brūdu Virg.mo
ſii mortuus eſſet trāſlata ſunt eius oſſa Neapolim: & ſepulta uia puteolana intra lapidē ſecundū. Vt numētū.
templū.tanq̄ rem ſacrā:& diuinam. Tranquillitate.ocio litterario. Exceſſit.tranſgreſſus eſt. Delica
to.enerui.fluxo. Factus ē conſul.creatus eſt conſul a Nerone Silius cum galerio Trachallo: Pli.ſenior
libro octauo aeui ſui conſulatus Appii Iunii &.P.Silii meminit. Neronianis conſularibus.quos Nero
conſules fecerat. Quo conſule.dū Silius gereret conſulatū. duo notāda: & q ultimus a Nerone crea-
tus cōſul: poſt oēs neronianos conſules uixerit: & quod ultimus neronianoꝝ conſulū obierit:quo con
ſule Nero interiit:nā hoſtis ab ſenatu adiudicatus in ſuburbanū Phaontis liberti cōfugiēs:cum milites Neronis
ſentiret aduenientes:ſeipm adiuuāte Epaphrodito cōfecit anno ætatis ſuæ trigeſimo ſcđo: ut alii uno ætas.

Quod me recordantẽ fragilitatis humanæ miſe
ratio ſubit. Quid enim tã circumciſum? tã bre-
ue? q̃ hoïs uita longiſſima? an non uidet̃ tibi Ne
ro modo fuiſſe? cũ interim ex iis:qui ſub illo geſ
ſerant conſulatum:nemo iam ſupereſt? Quãquã
quid hæc miror? Nuper. L. Piſo pater Piſonis il-
lius:q a Valerio Feſto p ſummũ facinus in Afri-
ca occiſus eſt. dicere ſolebat: neminẽ ſe uidere in
Senatu:quẽ conſul ipſe ſententiã rogauiſſet:tam
anguſtis termis tantę multitudinis uiuacitas ipa
concludit̃:ut mihi nõ uenia ſolũ dignæ:uerũetiã
laude uideantur illæ regiæ lachrymæ. Nam fe-
runt Xerxen cum immenſum exercitum oculis
obiiſſet:illachrymaſſe:q tot milibus tam breuis
imineret occaſus: ſed eo magis hoc quicquid eſt
tẽporis futilis:& caduci:ſi non datur factis: nam
hoꝝ materia i aliena manu: nos certe ſtudiis me
moriã proferamus:& quatenus nobis denegatur
diu uiuere:relinquamus aliquid:quo nos uixiſſe
teſtemur. Scio te ſtimulis non egere: me tamen

minus:quidã trigeſimo menſibus quinq; diebus uiginti. Fragilitatis.inſtabilitatis:caducitatis. Circũ
ciſum.contractũ. Longiſſima.ut centum annorũ:nam reſpectu immortalitatis uita hominum quãuis
Piſo longiſſima: tamen breuis eſt. Nero. legimus etiã Neronem. L. Piſo. qui cum Nerone.ii.conſul fuit:
deinde ab eodẽ imperatore uectigalibus publicis cũ Ducenio Geminio: & Pompeio Paulino præpoſi-
Feſtus tus: Veſpaſiano:& Tito.coſſ. Africæ præfectus: eius filius ingenio quietus legatũ habuit Valeriũ Feſtũ
ſumptuoſæ adoleſcentiæ:neq; modica cupientẽ:ſed affinitate Vitellii anxium:qui par imperiũ procon-
ſuli gerens incertum an Piſonem tentaue
rit ad res nouas:an tẽtanti reſtiterit:quo-
niam ſecreto eorum nemo affuit. Claudi-
us Sagitta proſpera nauigatiõe præuenit
Papyrium centurionem miſſum a Mutia
no:aſſeuerauitq; mandata iterficiendi Pi-
ſonis centurioni data:multa præterea ad-
dens: quibus Piſonem ad res nouas moli-
endas impelleret. nihil ad ea moto procõ-
ſule:centurio a mutiano ubi portum Car
thaginis itrauit magna uoce: læta Piſoni
omnia tanquam pricipi continuare:ad ſi-
milia obuios hortari:uulgus credulum in
forum ruere:præſentiam Piſonis expoſce
re:ille indicio Sagittæ: uel inſita modeſtia
domi ſe continens centurionem percon-
tatur:poſtquã quæſitum ſibi crimen:cæ-
demq; comperit:animaduerti in eum iuſ-
ſit nõ tam ſpe uitæ: q̃ ira in percuſſorem:
quod idem Clodium Macrum legatũ in-
terfeciſſet. anxio deinde edicto Carthagi-
nenſibus increpitis intra domum clauſus
ſolita munia haud quanquam obibat. Fe-
ſtus igitur conſternatione uulgi:& ſuppli
cio centurionis audax œnos auxiliares:
& mauros in necem Piſonis miſit:qui do-
mũ pconſulis obſcura luce ingreſſi haud
procul cubiculo ſeruũ:q ſe interrogantibus egregio mendacio Piſonem eẽ reſponderat:obtruncant.nec
multo poſt indicio Bebii Maſſæ Piſo interficitur. hæc Tacitus. Neminem. ſenatorum: nam omnes de-
ceſſerant. Conſul ipſe. cum Nerone ſecundo. Sententiam rogaſſet. conſul enim ſenatui præſidebat:&
ius rogandarum ſententiarum habebat:primum conſules deſignati: deinceps cæteri cenſebant. Tam
anguſtis. ſenſus eſt. tam breui ſpacio tot homines uiuunt:& moriuntur. exclamatio opportuna: qua mo
Viuacitas. uet indignationem:& miſerationem. Viuacitas. uita. Fabius pro cupiditate uiuendi ponit impiam ui-
uacitatem dicens. Apuleius uero pro uigore:& robore uitæ. uirum inquit magnanimũ; magnanimæ ui
Xerxis lachrymæ uacitatis uolentem uolentes accipite. Xerxen illachrymaſſe. Diuus Hieronymus ad Heliodorum: Xer-
xes ille magnus rex potentiſſimuſq;:qui ſubuertit montes:maria conſtrauit: cum de ſublimi loco infini
tam hominum multitudinem:& innumerabilem uidiſſet exercitum: fleuiſſe dicitur: quod poſt centum
annos nullus eorum:quos tunc cernebat ſuperfuturꝰ eſſet. ſed Herodotus libro hiſtoriarum ſeptimo la
tius hoc tractauit. Xerxes inquit cum intueretur omnem heleſpontum nauibus obductum: omnia lit-
tora: atque Abydenorum plana hominibus referta: ſe beatum iactauit: & poſt hæc lachrymas fudit:
quod animaduertens Artabanus eius patruus interrogauit: quam diuerſa rex inter ſe facis: dudum te
beatum eſſe dixeras:nunc lachrymas fundis:& ille reputantem me inquit q̃ breuis eſt omnis humana ui
ta ſubiit horum miſeratio:quorum:cum tot ſint:nemo ad centeſimum annum ſupererit. Tot milibꝰ.
ſeptingenta milia de regno: & trecenta milia de auxiliis armaſſe traditur:ut nõ immerito proditum ſit
flumina ab exercitu eius ſiccata:nauium quoq; decies centena milia numero habuiſſe dicitur: niſi men-
da eſt apud Iuſtinum. Plinius refert Xerxen in Doriſeo centum uiginti milia hominum tantum dinume
raſſe. Obiiſſet. luſtraſſet. Hoc tpis. uita noſtra. Quicqd eſt. quãtulacũq; eſt. Futilis. fluxi:uani ab effun-
dendo:& futile uas quod patulo ore:& acuto fondo in ſacris erat. authores ſunt grammatici. Si non da-
tur factis. niſi diſpenſatur circa præclare geſta. Hoꝝ. factoꝝ. In aliena manu. in facultate alioꝝ:non no-
ſtra. q.d. materia bene gerendaꝝ reꝝ eſt in manu imperatoris:ac eoꝝ: qui pſunt exercitibus: nos: quod
unum poſſumus:æternitatem ſtudiis comparemus:nam & qui fecere: & qui facta alioꝝ ſcripſere multi
laudant̃. Proferamus. extendamus uiuendo poſt mortẽ. Aliqd. aliqd opus mẽoratu dignũ. Stimulis icita

tionibus:exhortationibus. Euocat.ipellit. Currenté.pronum ad ſtudia.perſtat in uerborũ metaphora. Me.iſtigare.αγαθηλεριϲ.ſumptũ ab Heſiodi georgicis:qbus ſcribit.αγαθηλεριϲ ηλεβροτοιϲι .i.bona aũt cõtẽtio hæc mortalib9:hic.n.poeta duas facit cõtentões iter mortales:quaꝝ altera é laudãda:cũ inuicé certãus honoris:& uirtutis cã:altera pniciosa: cũ maloꝝ grã cõtẽdius. FAcis.Suetonius Tranquillus per Secũdũ impetrauerat ſibi a Neratio Marcello tribunatũ miliũ:deinde rogauerat:ut in Cæſeniũ Syluanum transferretur: ꝙ conſilium ſumme probat Secundus:& policetur ſe facturuꝫ.

tui caritas euocat:ut currenté quoq iſtigé: ſicut tu ſoles me αγαθηλεριϲ:cũ iuicé ſe mutuis exhortationibus amici ad amorem immortalitatis exacuunt. Vale.

C.Plinius Trãquillo.S.

FAcis pro cætera reuerentia:quã mihi pſtas: ꝙ tam ſolicite petis: ut tribũatum: quem a Neratio Marcello clariſſimo uiro impetraui tibi:in Cæſennium Syluanũ propinquũ tuum transferam: mihi autem ſicut iucũdiſſimum ipſum te tribunum:ita nõ minus gratũ alium per te uidere:neqꝫ.n. eſſe congruens arbitror:quem augere honoribus cupias: huic pietatis titulos inuidere qui ſunt omnibus honoribus pulchriores. Video etiã quã ſit egregium: & mereri beneficia: & dare: utrãqꝫ te laudé ſimul aſſecuturꝰ:ſi quod ipſe meruiſti:alii tribuas: pterea itelligo mihi quoqꝫ gloriæ fore:ſi ex hoc tuo facto non fuerit ignotũ amicos meos: nõ gerere tãtum tribunatũ poſſe:uerumetiã dare. quare ego uero honeſtiſſime uoluntati tuæ pareo: neqꝫ eni adhuc nomen in numeros relatũ eſt. ideoqꝫ liberũ é nobis Syluanũ i locũ tuũ ſubdeř:cui cupio tam gratum eſſe munus tuũ:q̃ tibi meũ. Vale.

C.Plinius Cornelio Minutiano.S.

POſſum iam pſcribere tibi q̃tum in repu. puiciȩ Bethycȩ cã laboris exhauſerim: nã fuit multiplex: acta eſt ſæpe cum ma

Pro cætera reuerentia.inter reuerentiam:quã mihi præſtas in cæteris rebus hoc quoqꝫ reuerenter facis. Tribunatum. militarem. Aſconius duo genera facit eoꝝ qui Rufuli dicuntur:uł ſecundũ alios Rutuli: qa Rutulus Rufus legem primo tulit de iure tribunorum ab exercitu creandorum: alii ſunt comitiati: qui comitioruꝫ cauſa deſignantur. Vegetius maiorem tribunũ militũ tradidit per epiſtolam ſacram: imperatoris iudicio deſtinari: minoreꝫ tribunum prouẽire ex labore: & cũ una quæqꝫ legio deceꝫ cohortes haberet:primæ:quæ miliaria uocabatur: ꝑerat tribunus armorum ſcientia:uirtute corporis:morum honeſtate ꝑcipuus: reliquæ cohortes pro ut principi placuiſſet a tribunis: uel a ꝑpoſitis regebantur. Aelianus cohorti quingẽtariæ:quam hominum quingenti duodecim componunt tribunum minorem: & miliariæ quam hominũ mile uiginti quattuor tribunum maiorem præficit. tribunum uocatum a tribu ſcribunt: præeſt.n. militibus:quos ex tribu primus Romulus legit:uel a tribuẽdo iure:lege Marcelluꝫ de re militari quod tribuni officium eét.

Tribunus militaris

Clariſſimo uiro. Priſcus Neratius Marcellus iprimis Traiano cariſſimus: & ſummus iuriſconſultus.de quo non multo ante. Tibi.pro te. Cæſenium Syluanum. Syluinum rhetorem ab Heliogaballo Lãpridius tradit interfectum: & Cæſonium a Seuero Spartianus: ſi tamen alter horuꝫ fuit:ueriſimilius é potuiſſe ad Seueri tempora:q̃ Heliogaballi puenire. Titulos.laudes. Pietatis.amoris in propinquuꝫ.In numeros relatum.tuum nomen nondum relatum eſt in ordinem tribunorum:erat enim adhuc integrum alium ſubrogare:ſecus ſi fuiſſet aſcriptuꝫ numero cæterorum.dicimus milites nondum relatos in numero cum delecti quidem ſunt.nondum tamen in ſuos ordines peruenere:quod iuriſconſultus plærunque teſtatur:ut Vlpianus de bonorum poſſeſſione ex teſtamento militari.ſi quis inquit militum ex alio numero tranſlatus ſit i alium quemuis: & hinc exemptus ſit:& illo nondum peruenerit:tamen poterit iure militari teſtari: eſt enim miles quamuis in numeris non ſit.ſed nomen ipſius tantum.

Cæſenius Syluanus

POſſum.Cor.Minutiano Macrino ſingulos actus accuſationis Claſſici per epiſtolam narrat:& qué euentum actio ſortita:quotqꝫ labores perpeſſus ſit:quanuis.L. Albinum in dicẽdo copioſum ſociũ haberet:aſſeuerenter conrẽderé hunc eſſe Minucianũ:qué ſupra rogauerat:an approbaret ſuſceptã Claſſici accuſationé:& octauo libro huius actionis orationé mittit. Minutian9 Perſcribere.totã ré litteris ſignificare.in rep.duplex lectio circũferť ſi placet in rep.ſic ordinandum: quantũ laboris ſuſtinuerim in rep.to.reſpectu puinciæ Bethycæ:ſi uero legeris in publica puinciæ Bethycæ cauſa:clarior eſt ſenſus.Exhauſerim:ſuſtinuerim.Multiplex.quia multi criminum participes accuſat ſunt.

Varietate.alii.n.abſoluti:alii reoꝝ damnati. Vnde.ex quibus cauſis euenit tanta uarietas. Fœdus. auarus. In ea.prouincia Bethyca. Violenter.crudeliter. Sordide.auare. Dictum.ſcomma : adagiuʒ.

Vēuſtus

Venuſtos.qui cū gratia quadam:& uenere loquūtur ii uenuſti appellantur.Fabius author.imitatus eſt Secundus.M. Tullium:qui ſexta in Verrē actione inquit nunquā tantū malum eſt ſiculis : quin aliquid facete:& commode dicant:uelut in hac re aiebant in labores Herculis nec minus hunc imaniſſimū Verrem:q̄ illum aprū Erymanthium referre oportere. Non illepidū.non inſulſum:urbanum:cum lepore.

gna uarietate.Vnde uarietas?unde plures actiones?Cæcilius Claſſicus hō fœdus: & aperte malus proconſulatū in ea:nō minus uiolenter: q̄ ſordide geſſerat eodē anno:quo in Aphrica Marius Priſcus.Erat autem Priſcus ex Bethyca : ex Africa Claſſicus:inde dictum Bethycoꝝ: ut plærūq; dolor etiā uenuſtos facit:nō illepidū ferebatur: dedi malum : & accepi . Sed Marium una ciuitas publice: multiq; priuatim reū peregerunt.in Claſſicū tota prouincia incubuit:ille accuſationē:uel fortuita:uel uolūtaria morte p̄uertit. Nā fuit mors eius infamis:ambigua tñ:ut.n.credibile uidebat̃ uoluiſſe exire de uita : cū defendi non poſſet:ita(miꝝ) pudorē dānationis morte fugiſſe:quē non puduiſſet damnanda cōmittere: nihilominus Bethyca etiā in defuncti accuſatione p̄ſtabat:ꝓuiſum hoc legibus: ītermiſſū tñ: & poſt longā intercapedinē tunc reductū . Addiderunt Bethyci quot ſimꝰ ſocios: miniſtroſq; Claſſici detulerunt: nominatiq; in eos inquiſitionē poſtularunt.aderā Bethycis: mecumq;.L. Albinus uir ī dicendo copioſus:ornatus:quem ego:cum olim mutuo diligerē: ex hac officii ſocietate amare ardentius cœpi:habet quidem gloria: in ſtudiis p̄ſertim: quiddā ἀκοινώνητον nobis tamē nullū certamē : nulla contentio : cum uterque pari iugo: non pro ſe:ſed pro cauſa niteretur: cuius: & magnitudo:& utilitas uiſa ē poſtulare:ne tm̄ oneris ſinglis actōibus ſubireus. Verebāur:ne nos dies:

Dedi malum. Marium priſcum malum uirum Africæ proconſulem miſi. Accepi. Claſſicum Afrum proconſulem in Bethyca habuimus.

Reū pagere

Reum peregerunt.condēnari fecerunt: ſic interpretatur Vlpianus: nam peregiſſe reum nō aliter quis uidet̃: niſi condemnauerit. Prouincia Bethyca. Incubuit.fecit impreſſionem:accuſationem intendit. Præuertit.declinauit:ſubterfugit. Infamis. turpis. Ambigua.an uoluntaria an fortuita. (Mirum) eſt hominem fœdum:& ſordidum. Damnanda.atrocia ſcelera animaduerſione digna. Prouiſum hoc legibus. cauent leges ut mortuos liceat accuſare.Sceuola ad legeʒ Iuliam repetundarum : datur ex hac lege: & in hæredes actio intra annum dumtaxat a morte eius:qui arguebatur.Marcellus ad ſenatuſconſultum Turpillianum. morte rei iudicium ſoluit̃ : niſi tale crimē fuerit : cuius accuſatio aduerſus hæredes durat:ueluti maieſtatis: idem in accuſatōne repetundaruʒ eſt: quia hæc quoq; morte non ſoluitur Modeſtinus de accuſationibus: & inſcriptionibus ex iudiciorū publicorum admiſſis.non alias tranſeunt aduerſus hæredes pœnæ bonorum ademptionis:q̄ ſi lis conteſtata:& cōdemnatio fuerit ſecuta excepto repetundarum : & maieſtatis iudicio:quæ etiam mortuis reis cū quibus nihil actum eſt adhuc:exerceri placuit : ut bona eorum fiſco uendieentur: adeo ut diui Seuerus:& Antoninus reſcripſerint : ex quo quis aliquod ex his cauſis crimen contraxit: nihil ex bonis ſuis alienare:aut manumittere eum poſſe. Martianus de publicis iudiciis : defuncto eo qui reus fuit criminis pœna corporalis extincta eſt. In quacunq; cauſa criminis extīcti debet is cognoſcere:cuius de pecuniaria re eſt cognitio.Intermiſſum.p aliqđ tp̄s leges iſtæ ſiluere:nā per longā deſuetudinē tacito oīum conſenſu illas abrogari receptū eſt.ſed ſenatus:& abrogatas reducer̃: & nouas inducere poteſt.

Intercapedo

Intercapedinē.temporis ſpacium:& loci plærunq;:ut apud Ciceronē. Feſtus ait eſſe tempus interceptū:ille uocabulū obſcænū eſſe uoluit in ep̄lis ad Pætū: & pariter Fabius: contrariū eius diuiſionem eſſe dicentes:ſicut illa coniunctio alias appellari poſſēt:eſt autem intercapedo interſtitium:& ſpaciū inter anum & uuluam:quod.ſ.duo foramina intercapiat:& ſepiat.īde tranſlatiue pro ſpacio ad alia tranſfertur.Addiderunt.accuſationi. Socios.conſcios:& ſceleꝝ participes.Detulere. reos facere.Inquiſitionē.cognitionē criminū:q̄ ſolet fieri ſi p̄ceſſerint indicia. Aderā.aduocatus erā.

Lucius Albinus

Lucius Albinus.quo ſocio ēt uſus eſt in cā Iulii Baſſi.& Ioſephꝰ tradit añ Hieroſolymaꝝ captiuitatē illic Albinū iudicem ro.fuiſſe.Dion in Traiano meminit Luciū fuiſſe p̄fectū aduerſus Dacos: & cōtra Parthos multa memorāda geſſiſſe.Officii.aduocationis.ἀκοινώνητον in cōicabile.nā Qui uelit īgenio cædere:rarꝰ erit.Iugo.labore:cōcordia.Pro ſe.p gloria ꝓpria.Pro cā.ad utilitatē Bethycoꝝ. Poſtulare exigere.Tantū oneris.ſi oēs reos ſimul cōplexi fuiſſemus.Siugulis actōibus.nā plures actiones in una cā habebant̃:q̄

uidimus factum aduerſus Priſcum. Dies.quia interuentu noctis ſenatus ſoluebatur. Latera. uires.ſpi
ritus. Nominibus.reorum. Ne gratia ſingulorum collata.ſenſus eſt uerebamur ſi omnes ſimul accu-
ſarentur ne gratia quam unuſquiſq; reorum habebat apud unum aliquem ſenatorum ſi ſimul conferre
retur prodeſſet etiam omnibus reſpectu huius:& illius. Omnium.nam aliqui inuiſi abſoluti fuiſſent fa
uore gratioſorum reorum. Potentiſſimi.rei uel gratia:uel diuitiis. Dato.expoſito.damnato. Viliſſi-
mo.conditionis infimæ. Quaſi piaculari.tanquam ad expurgationem cæterorum reorum: piacularia Piaculař

ne uox : ne latera deficerent : ſi tot crimina : tot
reos uno uelut faſce complecteremur.deinde ne
iudicum intentio multis nominibus : multiſque
cauſis non laſſaretur modo:uerumetiam confun
deretur:mox ne gratia ſingulorum collata : atq;
permixta pro ſingulis quoq; omnium uires reci-
peret.Poſtremo:ne potentiſſimi uiliſſimo quoq;
quaſi piaculari dato:alienis pœnis elaberentur.
Etenim tum maxime fauor:& ambitio dominat̃:
cum ſub aliqua ſpecie ſeueritatis deliteſcere pōt.
Erat in conſilio Sertorianum illud exemplum:q
robuſtiſſimum:& firmiſſimum militem iuſſit eq
caudā:reliqua noſti.Nam nos quoq; tam nume
roſum agmen reorum:ita demũ uidebamus poſ-
ſe ſuperare:ſi per ſingulos carperet̃: placuit ipri
mis ipſum Claſſicũ oñdere nocentem:hic aptiſſi
mus ad ſocios eius:& miniſtros tranſitus erat:qa
ſocii:miniſtriq; probari niſi illo nocente non po
terant.Ex qbus duos ſtatim Claſſico iunximus:
Bebium Probum:& Fabium Hiſpanum : utrũq;
gr̃a:Hiſpanum etiam facundia ualidum:& circa
Claſſicum qdem breuis:& expeditus labor . ſua
manu reliquerat ſcriptũ:qd ex quaq; re:qd ex q̄-
q; cā accepiſſet.miſerat ēt ep̃las Romā ad amicu
lam quandam iactantes:& glorioſas.his quidem
uerbis:Io Io liber ad te uenio.Iam ſextertiũ qua
dragies redegi parte uẽdita Bethycorum. Cōtra
Hiſpanum:& Probum multum ſudoris. horum

auſpicia arbitrabatur antiquitas:.quæ ſa-
crificantibus triſtia portendebant : & Ser-
uius piaculũ duo ſignificare credidit:pur-
gationem:& contaminationem. Ambi-
tio.fauor quæſitus blanditiis:& precibus.
Erat in conſilio.accedebat ad noſtrũ cō
ſiliũ:& nos non mediocriter mouebat.
Sertorianũ illud exemplum.Sertorius cor Sertoriꝰ
poris robore:atq; animi conſilio parez na de quo
turæ indulgentiam expertus: ꝓſcriptiōe Syl
lana dux Luſitanorum fieri coactus:cum
eos ratione flectere non poſſet:ne cum ro
manis uniuerſa acie confligere uellent ſta
tuit ita obiicere hoſti: ut periclitarentur:
ipſe uero cuz reliquis copiis in tēpore ſub
ueniret:Quare multis uulneribꝰ cōfectos:
qui iniuſſu ſuo pugnam inierāt ſuppetiis
opportune latis in caſtra reduxit:nec mul
tos poſt dies uafro conſilio in ſuam ſniaz
perduxit.duos enim ĩ cōſpectu eoꝝ cōſti-
tuit equos:alteꝝ ualidiſſimũ:alteꝝ infir-
miſſimũ:ac deinde ualidi caudam ab im-
becillo ſene paulatim carpi:infirmi a iuue
ne eximiarum uirium uniuerſam conuel-
li iuſſit:obtemperatuz imperio eſt. ſed dũ
adoleſcētis dextera irrito ſe labore fatiga
ret.ſenio confecta manus miniſterium eſt
executa.tunc barbaræ concioni quorſum
res ea tenderet cognoſcere cupienti:ſubie
cit Sertorius:equi caudæ conſimilem eſſe
nſum exercitũ:cuius partes aliquis aggre
diens opprimere poſſit : uniuerſum cona-
tus:proſternere : celerius tradiderit uicto
riam:q̃ occupauerit.Ita gēs barbara aſpe-
ra:& regi difficilis in exitium ſuum ruēs:
quam utilitatem auribus reſpuerat : ocu-
lis peruidit.hæc Valerius Maximus : Plu-
tarchus:& Iulius Frontinus in ſuo ſtrata-
gematico. Equi caudam.ſimul totam conuelli. Reliqua.reliquum hiſtoriæ de equis. Agmen.multi-
tudinem tranſlatum uerbum ab hiſtoricis:nec immerito:cum ſermo per comparationẽ ab hiſtoria de-
pendeat. Carperetur.uelitaretur.exciperetur.nam carpi agmen dicitur:cum aliquis intercipitur mili-
tum. Nocentem.obnoxium criminibus tanquam principem. Aptiſſimus.iuſtiſſimus.commodiſſimꝰ.
Tranſitus.deſcenſus ad accuſandum. Gratia.beniuolentia ſenatorum.legitur etiam genere.i.nobili
tate. Expeditus.facilis ad comprobanda crimina. Sua manu.manus non tantum corporis membrũ: Manus
ſed & proprias lr̃as ſignificat:ꝙ etiā nunc uulgo uſurpamus:& amanuenſes ſcribendi miniſtri a manu
dicti ſunt.in maſculino manus bonũ ſignificat.ut in carmine ſaliari cerum manum:creatorem bonum
dixerunt. Amiculā.meretriculā. Maſſurius libro memorabiliuz ſcribit pelicem apud antiquos eā ha-
bitā:quæ cũ uxor non eſſet:cum aliquo uiuebat.quā nunc uero noīe amicā:paulo honeſtiori uocabulo
cōcubinā appellari Paulo referēte.amiculũ uero diminutiuum ab amictu. Io io liber ad te uenio.inſtar
rhythmi.io io lætātiũ uox. Liber.a debitis.ſolutuſ.& a pauptate.diues. Sextertiũ q̄dragies. q̄drigēta
milia nũmũ. Redegi.accumulaui.expleui. Vēdita pte.diſtracta:& aliēata bonoꝝ pte.an magis Claſſi
cũ iactāter ſcripſiſſe Bethy.hoiuz prẽ uẽdidiſſe qđ maioris criminis fuit:q̃ eoꝝ bōa uẽdidiſſe.Sudoris.labo

ris:ab eo quod ſequitur. Ingrederer.attingerem.ordirer. Miniſterium.turpe miniſtrorum officium.
Crimen eſſe.perinde teneri ac ſi ipſi authores forẽt.Marcellus.ff.xlviii.in comites quoqꝫ iudicum:qui re-
petundarum rei ſunt:iudicium datur.Gratianus:& Valent.Auguſti.non ſolum miniſtros præſidum ꝓ-
uinciarum:repetundarum teneri cenſuerunt:ſed etiam in quadruplum:quæ rapiunt exoluere cogunt:
codice ad legem Iuliam repetundarꝝ. Defendebantur.ab aduocatis ut Claudio Reſtituto. Negarent.
non fuiſſe miniſtros ſcelerūꝫ Claſſici. Neceſſitati.q꜡ coacti imperio ea patraſſent. Prouinciales.Bethy
Claudi⁹ Reſtitu- cos. Claudius Reſtitutus.orator eloquẽ-
tus tiſſimus:& Gæcilio amicus:ad quem alibi
epl'æ eiuſdẽ.Valerius Mart.quãtæ autho-
ritatis eſſet natalẽ eius celebrãs oñdit ibi.
Octobres age ſentiat calendas Facũdi pia
Roma Reſtituti.Linguis oĩbus:& fauete
uotis.Natalẽ colimus:tacete lites. Vigi-
lans.prouidus. intentus. Quãlibet ſubi-
tis.ad quãtumuis improuiſa:& inexpecta-
ta. Caliginis.cæcitatis:ignorantiæ. Ex-
torta.conuerſa in rem noſtraꝫ. In quib⁹.
iam.n.parauerat Reſtitutus probare mini
ſterium nõ eẽ crimẽ:in hoc oẽm defenſio-
nis ſuæ fiduciaꝫ collocãs:neqꝫ in eo exiſti
mans aduerſariũ elaboraturꝝ. Exitus cõ
ſilii noſtri.euentus noſtræ actionis:quã ex
conſilio cœperamus. Ante prouinciã.an
teq̃ proconſul in Bethycam iret. Illa.bo-
na:quæ habuiſſet ante proconſulatũ pla-
cuit ſẽatui reliquere filiæ Claſſici. Hæc.
quæ in proconſulatu cõparauerat reliquẽ
da Bethycis ſpoliatis.Additũ ẽ.huic ſentẽ
tiæ. Soluerat.Claſſicus. Reuocarẽt.re-
dimerent a creditoribus. Graue.miniſte
Chiloni- rium res atrox apparuit. Chilonium Pri
us ſcum.alii legunt Tiloniũ:nonnulli Stilo-
niũ tanta exemplariũ uarietate confundẽ
Tribun⁹ te. Tribunus cohortis. una quæqꝫ legio
Cohors decẽ cohortes continebat : prima cohors
reliquas:& numero militũ:& dignitate ꝓ-
cedebat.pedites habebat mile centũ quin-
qꝫ:equites loricatos cẽtum triginta duos:
cui præerat tribunus maior:ac deinceps cæ
teræ ſequebantur:quorꝝ militum numerꝝ
Flauius Vegetius:& eũ ſecutus ad uerbũ
Modeſtus tradiderunt. ĩdicabo tamẽ apd
Vegetii Vegetium mendoſe legi ſecũdam cohor-
locus tem:quæ pedites quingentos quinquagin
ta quinque:equites loricatos ſeptuaginta
ſex continebat appellatam quinquagenariam:cum: & ratione maioris numeri . & aliorum authoritate
Seruii quingentariam norimus appellandam : non minori cenſura indiget locus Seruii grammatici: ubi le-
locus gionem ſcribit ſex tantum cohortes habuiſſe : cum præter ſuperiorum ſcriptorum ſententiam Gelli-
Turma us libro decimoquinto decem cohortes in una quaque legione fuiſſe aſſerat.accepimus à Liuio Turmaꝫ
Curtii equitum eſſe.cohortem peditum.adde quod apud græcos interdum non diuerſus militum in cohortẽ
locus numerus fuit: nam Plutarchus cohortem quingentos habuiſſe uiros confirmat:ſic Curtius Rufus:ſed
ab Alexandro in mile uſqꝫ uiros creuiſſe:antea inquit quingentariæ cohortes erant:quãuis paſſim corru
pte legatur quinquagentariæ:niſi tamen apud ueriora exemplaria manuſcripta . in quibus ſana lectio
adhuc extat.Cohors inſuper:& per ſyncopen cohors:locus eſt ad pullos educãdos idoneus. Interdictũ.
uetitum.relegatum. Plures.reos. Congregare.ſimul complecti. Iuſtitia cognoſcentium. iuſti ſena-
tores crimina examinãtes. Lãgueſceret.refrigeret. debilitaretur. Alioquin.inſuper. Hũc in locuꝫ.in
tertiã actionẽ:ad hũc finẽ ut una cõplecteremur. Excepta.qa nõ erat minor ut alii:nã:& ꝓcõſulũ uxo-
res cogunt ad reddẽdam rõnem.Iulianus.ff.primo.ꝓficiſci aũt ꝓcõſulẽ melius qdẽ eſt ſine uxore:ſed:&

antequam crimina ingrederer:neceſſarium credi
di elaborare:ut conſtaret miniſterium crimen eſ
ſe:quod niſi feciſſem:fruſtra miniſtros probaſſẽ:
neque enim ita defendebantur: ut negarent : ſed
ut neceſſitati ueniam precarentur.eſſe enim ſe ꝓ-
uinciales:& ad omne procõſulum imperium me
tu cogi.Solet dicere Claudius Reſtitutus : qui
mihi reſpondit uir exercitatus:& uigilãs:& quã
libet ſubitis paratus nunquam ſibi tantum caligi
nis:tantumqꝫ perturbationis effuſum:quantum:
cũ prærepta:& extorta argumenta defenſiõi ſuæ
cerneret:in qbus omnem fiduciam repõebat.Cõ
ſilii nr̃i exitus fuit:bona Claſſici: quæ habuiſſet
ante prouinciam:placuit Senatui:a reliquis ſe-
parari:illa filiæ:hæc ſpoliatis reliqui. Additũ ẽ:
ut pecuniæ quas creditoribus ſoluerat reuocarẽ
tur:Hiſpanus:& Probus in qnquẽniũ relegati:
adeo graue uiſũ eſt:qd'initio dubitabat an oino
crimen eſſet.Poſt paucos dies Clau.Fuſcũ Claſſi
ci generꝝ:& Chiloniũ Priſcum:qui tribunus co-
hortis ſub Claſſico fuerat:accuſauius diſpari euẽ
tu.Priſco in biennium Italia interdictũ.Abſolu-
tus eſt Fuſcus:accuſatione tertia cõmodiſſimum
putauius plures cõgregare:ne ſi lõgius eẽt extra
cta cognitio:ſacietate: & tædio quodam iuſticia
cognoſcentium:ſeueritaſqꝫ langueſceret:alioqui
ſuperant minores rei data opera hunc in locum
reſeruati excepta tamen Claſſici uxore: quæ ſi-
cut implicita ſuſpitionibus:ita non ſatis cõuinci

pbationibus uiſa eſt:nam claſſici' filia:quæ & ip
ſa inter reos erat:ne ſuſpitionibus quidem hære-
bat. Itaq; cum ad nomen eius in extrema actione
ueniſſem (neq; enim ut initio:ſic etiam in fine ue
rendum erat:ne pro hac totius accuſationis au-
thoritas minueretur) honeſtiſſimum credidi:nõ
premere immerentem:idq; ipſum dixi:& libere:
& uarie:nam modo legatos iterrogabam. docuiſ
ſent ne me aliquid:quod reprobari poſſe confide
rent:modo cõſilium a Senatu petebam : putaret
ne debere me:ſi quam haberem in dicendo facul
tatem: in iugulum inocẽtis quaſi telum aliquod
intendere? poſtremo totum locũ hoc fine cõclu-
ſi. Dicet aliqs:iudicas ergo? ego uero nõ iudico:
memini tamen me aduocatum ex iudicibus datũ
hic numeroſiſſimæ cauſæ terminus fuit:quibuſ-
dã abſolutis:pluribus dãnatis: atq; etiam relega
tis:aliis i tempus:aliis in perpetuum : eodem Se
natuſconſulto:induſtria:fides:conſtantia noſtra
pleniſſimo teſtimonio comprobata eſt:dignum:
ſolumq; par precio tanti laboris. Concipere ani-
mo potes q̃ ſimus fatigati:quibus toties agendũ:
altercandum:tam multi teſtes interrogandi:ſub
leuandiq;:& refutandi. Iam illa:q̃ ardua:q̃ mole
ſta tot reorum amicis ſecreto rogãtibus negare:
aduerſantibus palam obſiſtere. referam unũ ali-
quid ex omnibus:quæ dixi. Cum mihi quidam
ex iudicibus ipſis pro reo gratioſiſſimo reclama-
rent:non minus inquam hic innocens erit:ſi ego
omnia dixero. coniectabis ex hoc quantas con-
tentiones:quãtaſq; offenſas ſubierimus dũtaxat
ad breue tp̃s. Nã fides in præſentia eos:qbus reſi
ſtit:offẽdit:deĩde ab illis ipſis ſuſpicit̃: laudat̃q;

cum uxore poteſt:dum modo ſciat ſenatum Cotta:& Meſſalla coſſ. cenſuiſſe futurum:ut ſi quid uxores
eorum:qui ad officia proficiſcuntur:deliquerint: ab ipſis ratio:& uindicta exigatur. Non ſatis conuin
ci. non ſufficienter poſſe oſtendi noxiam. Probationibus:quæ ab hiſpanis contra illam producebã-
tur. Hærebat. detinebatur. nulla in ea ſuſpitio erat: nõ modo probatio. Extrema actione. in ultima
actionis parte:potius q̃ in tertia actione erat enim is locus cõtra Claſſici filiam in extrema tertiæ actio-
nis parte. Pro hac. gratia filiæ Claſſici. Ipſum. q; putabam turpe innocentem urgere. Dixi. tracta-
ui. Legatos. bethycos. Docuiſſent. in-
ſtruxiſſent. Reprobari. refelli:dilui. In
iugulum. in perniciem. Intendere. dirri-
gere:infigere. Totum locum. illam cau-
ſæ partem pertinẽtem ad filiam Claſſici.
Dicet aliquis Fabius libro nono inter fi
guras proſopopœiæ:& hanc connumerãs
inquit:eſt & incerta perſona ficta oratio:
ut hic aliquis:dicat aliquis. Datũ. ſolitos
dari aduocatos litigantibus a ſenatu iam
ſupra memorauimus. Numeroſiſſimæ.
multiplici:magnum reorum numerũ cõ
tinẽti. Terminus. finis. Eodem. quo p-
nunciatum eſt in Claſſicum : & miniſtros
eius. Par. æquale meritum comprobari
teſtimonio ſenatus. Precio. nam abſtine
bat Secundus in agẽdis cauſis ab omni pe
cunia:& munere contentus ſola laude.
Altercandum. contendendum. Teſtes in
terrogandi. circa teſtes:ut eius præceptor
inquit maximus patronis ſudor eſt: nam
ſummis artibus interroganti opus eſt : ti-
midus enim terreri:ſtultus decipi : iracun
dus concitari:ambitioſus inflari : longus
protrahi poteſt:prudens: & conſtans : uel
tanquam inimicus. & peruicax dimitten-
dus ſtatim:uel aliqua facetia refrigerãdus.
Subleuandi. adiuuandi ſi quid titubaue-
rint opportuna rurſus eius: a quo produ-
cti ſunt interrogatione uelut in gradum
reponendi:quare ſecundum Archadium
quorum teſtium fides nõ uacillat frequẽs
uſus adhibendus eſt. Refutandi. impri-
mis conditio cuiuſq; teſtis exploranda:an
decurio:an plebeius:an hõeſtæ uitæ:& in-
culpatæ:an notatus:& reprætenſibilis:an
locuples:uel egenus:an inimicus : an ami-
cus:nam ſi careat ſuſpitiõe teſtimonium:
uel propter perſonam a qua fertur:q; ho-
neſta ſit:uel propter cauſam: q; neq; lucri:
neq; gratiæ:neq; inimiciciæ cauſa ſit: ad-
mittendum eſt. lege Iulia de ui cauetur ne
liceat in reũ dicere teſtimoniũ ei : q ſe ab
eo:parẽte ue ei' liberauit: q ue impuberes
erũt. quiq; iudicio publico dãnat' erit:q eorũ in ĩtegrũ reſtitut' nõ erit:q ue cũ beſtiis ut depugnaret ſe
locarat : qui ue in uinculis cuſtodia publica erit : quæ palam quæſtum faceret: fecerit ue: qui ob teſti-
monium dicendum pecuniam accepiſſe iudicatus:uel conuictus erit. hæc Caliſtratus. Negare: quæ
pro reis petebant : neque uelle deſiſtere ab accuſatione. Vnum aliquid. unam quandam rem. Gra-
tioſiſſimo admodum fauorabili. cariſſimo. Reclamarent. improbarent cum clamore quæ dicerem.
Non minus inq̃. ſenſus eſt:ſi ego oia in illum dicã:quæcũq; potero:nõ ideo erit magis nocẽs:nã mea ac-
cuſatio nõ faciet eũ magis nocẽtẽ:q̃ eſt. Nõ erit minus innocẽs. i. non erit nocẽs:& crimini obnoxius:
qui. n. minus innocens eſt:nocens eſt. Ex hoc. dicto. Offenſas. inimicicias. Suſpicit̃. ueneraſ̃. legitur:

&. Suſcipitur.i.approbatur. In rem præſentē perducere.rem totā cognoſcendam tibi tradere tanq̄ ſi
præſens fuiſſes. Non fuit tanti.hæc cā nō tanti erat: ut epiſtola me tam longa obtunderes. Longa.
reſpectu reoꝝ:quas cōplexa eſt. Temere dixi.correctio. Sero.extra locum. Præpoſtere. conuerſo ordi
ne. Facit hoc Homerus:ut multa præpoſtere referat.imo ſuū opus a decio traiani belli anno īchoauit:
quē poſteriores poetæ æmulantes pariter obſeruarunt. Alioquin.ꝑterea. Perdecoꝝ.uenuſtū mutato
ordine rem narrare:ſed poetis hoc conceſſum:oratoribus interdū:hiſtoricis nunq̄. Ideo. ut ſit perdeco
rum. Euocatus.ante iudices.poſtulatus.

Non potui te magis ī rem præſentem perduce-
re.dices nō fuit tanti.quid enim mihi cū tam lō-
ga epiſtola? Nolito ergo idemtidē quærere: qd
Romæ geratur:& tamen memento etiā non eſſe
epiſtolam longam:quæ tot cognitiōes: tot dies:
tot deniq; reos:cauſaſq; cōplexa ē:quæ oīa uide-
or mihi nō minus breuiter:q̄ diligenter proſecu-
tus:temere dixi diligenter.Succurrit qd̄ præte-
rierā: & quidem ſero:ſed(q̄q̄ præpoſtere)redde
tur:facit hoc Homerus:multiq; illius exemplo.
eſt alioquin perdecoꝝ: a me tamen nō ideo fiat.
e teſtibus quidā ſiue iratus:qd̄ euocatus eēt inui
tus:ſiue ſubornatus ab aliquo reorū:ut accuſatō
nē exarmaret:Norbanū Licinianū legatū:& inq
ſitorē reū poſtulauit: tanq̄ ī cā Caſtæ(uxor hæc
Claſſici)ꝑuaricaretᷣ.Eſt lege cautū:ut reus ante
peragatᷣ: tūc de ꝑuaricatore quæratᷣ: uidelicet:
qa optime accuſatiōe ipſa accuſatoris fides æſti-
matᷣ:Norbano tñ:nō ordo legis:nō legati nomē:
nō inqſitionis officiū ꝑſidio fuit: tanta cōflagra-
uit īuidia hō alioqn flagitioſus:& Domitiani tē-
poribus:ut multi:uſus:electuſq; tūc a ꝓuīcia ad
īquirēdū:nō tanq̄ bonus:& fidelis:ſed tāq̄ Claſſi
ci inimicus.erat.n.ab illo relegatus:dari ſibi diē
ad diluēda crimia poſtulabat: neutrū īpetrauit:
coactus ē ſtati rñdere:reſpōdit(malū:prauūq; i-
geniū hoīs facit:ut dubitē cōfidēter:an conſtan-
ter)certe paratiſſime:obiecta ſunt mlta:quæ ma
gis:q̄ ꝑuaricatio nocuerunt:qn etiam duo cōſula

Subornatus.iā domi iſtructus:ut hoc fa
ceret:qd Fabius damnat:illæ uero inquit
peſſimæ artes teſtē ſubornatū in ſubſellia
aduerſarii mittere: ut inde excitatus plus
noceat:uel dicendo cōtra reū cū quo ſede
rit:ul' cū adiuuiſſe teſtimōio uidebitᷣ faciē
do ex īduſtria multa imodeſte:& intēperā
ter:p quæ nō a ſe dictis tm̄ detrahat fidē:
ſed cæteris quoq;:qui ꝓfuerāt: auferat au
thoritatē. Exarmaret.infirmaret.debili-
taret. exarmatos leōes:pardos: & urſos di
cit Lampridius cicures:manſuetos:edētu-
los: exungues.Norbanū Licinianum.fuit
alius Norbanus ꝑfectus prætorii:q in ne-
cē Domitiani cōiurauit. Legatum.in nu
mero legatoꝝ Bethycoꝝ. Inquiſitorē. ꝑ
fectum inquirendis criminibus. Cauſa.
accuſatōe. Præuaricaretᷣ.Deflecteret a ꝑ
ſcriptiōe ſui officii:& aduerſarii Caſtæ fa

Præuari- cari. Tergiuer ſari

ueret. ꝑuaricari authore Marcello ē uera
crimina abſcōdere: tergiuerſari in uniuer
ſum ab accuſatione deſiſtere.is autē ſecū-
dum Vlpianū ꝑuaricator ꝓprie diciᷣ:qui
publico iudicio accuſauerit. cæterū aduo
catus nō proprie ꝑuaricator diciᷣ. Cau-
tū.ſancitū:prouiſum. Vlpianus de publi-
cis iudiciis. is q reus factus eſt purgare ſe
debet:nec ante pōt accuſare:q̄ fuerit excu
ſatus:cōſtitutionibus.n.obſeruaᷣ: ut non
relatione criminū:ſed īnocentia reus pur
getur. Reus peragatur.accuſatio ꝑficiaᷣ
anteq̄ de ꝑuaricatiōe quæratur. Optime.
cū ratione:laudat hanc legē. Fides. ueri-
tas:qa æſtimatur nō audere accuſare: niſi
ꝑficere intēderet accuſationē. Ordo le-
gis.ut prius peragatur reus q̄ de præuari-

Legat⁹ ñ accuſaᷣ.

catore quæraᷣ. Legati nomē.quod ſem
per ſacroſanctū habitū eſt: & eius iniuri-
as populus ro.ſeuere ultus ē. Vlpianus legati nō compelluntur ſe Romæ defendere: q̄diu legationis cā
hic morantur:quod:& Iulianus ſcribit:& diuus pius reſcripſit.quare Paulinus cēſuit apud ſecundum li-
bro.iiii.referendum de Theophane legato:cū legationi renunciaſſet. Venuleius de accuſationibus. nos
accuſare non licet legatum imperatoris.i.præſidem prouinciæ ex ſententia Lentuli dicta Sylla: & Tyro
ne coſſ.item legatum prouincialem eius dumtaxat criminis:q; ante commiſerit:q̄ in legatiōem ueniret:
item magiſtratum po.ro.eum ue qui reip.cauſa abſuerit:dum nō retractandæ legis cauſa abſuerit. In-
uidia. Maliuolentia. Domitiani temporibus uſus.delatoꝛ: & bonorum accuſator ſub Domitiano.
Vt multi.alii fuere:quia talia uidebant placere principi.numerantur inter delatores:Carus:Maſſa:Ve
iento.Pubicius:Regulus. Prouincia.Bethyca. Inquirendum.reos. Fidelis bethy. Ab illo. Claſſico.
Dari diem ad diluenda crimina.decerni præfixum diem ad defendendum:quæ obiicebantur. Neu-
trum.nec ut reum prius perageret:nec ut in aliud tempus defenſionem protraheret. Confidenter. au-
dacter in malam partem: quod mali plærunq; faciunt: & tamen a multis iuſtam cauſam tueri credun-
tur.Iuuenalis.Nam cum magna malæ ſupereſt audacia cauſæ Creditur a multis fiducia. Multa.crimi

na. Pomponius Rufus. ſic legendum ex uetuſto codice:& ꝙ libro quarto eundem petitum:& uehementem in dicendo fuiſſe aſſerat. Libo Frugi. Annium Libonem conſulem. M. Antonini philoſophi patruum Capitolinus recitat:& Libonẽ eiuſdem imperatoris legatum in Syria interiiſſe non ſine ueneni ſuſpitione. Læſerunt eum teſtimonio. contra Norbanum teſtimonium dixerunt. Adfuiſſet accuſatoribus. adiuuiſſet accuſatores. Saluii. Liberalis. de quo in ꝓcedẽtibus. In inſulam. incertum in quam inſulã:conſueuerant romani in aſperimas inſulaꝫ:ut Cyclades:& ſporades deportare nocentes atrocium ſcelerum:ſi autem mollius daretur exiliũ in humaniores:uel inſulas:uel prouincias. Preſſi. inſtiti:dicendo imoratus ſum.

Pompo. Rufus

Libo Frugi

res Põponius Rufus:& Libo Frugi lęſerũt eũ teſtimonio:tãq̃ apud iudicẽ ſub Domitião Saluii liberalis accuſatoribus adfuiſſet:dãnatus:& ĩ iſulã relegatus ẽ. Itaqꝫ cũ Caſtã accuſarem nihil magis preſſi:q̃ ꝙ accuſator:eius ꝑuaricatiõis crimine corruiſſet. Preſſi tñ fruſtra. Accidit. n. res contraria:& noua:ut accuſatore ꝑuaricatiõis dãnato:rea abſolueret̃. Q uęris:qd nos:dũ hęc agũt̃? ĩdicauimus Senatui ex Norbão didiciſſe nos publicã cãm:rurſuſqꝫ debere exintegro diſcere:ſi ille ꝑuaricator ꝓbaret̃:atqꝫ ita:dũ ille pagit̃ reus:ſedius. Poſtea Norbanus oibus diebus cognitionis interfuit:eãdẽ uſqꝫ ad extremũ:uel cõſtantiã:uel audaciã ꝓtulit. Interrogo ipſe me an aliquid omiſerim rurſus:& rurſus. pene omiſi. Sũmo die Saluius Liberalis reliquos legatos grauiter ĩcrepuit tãq̃ nõ oẽs:quos mãdaſſet ꝓuĩcia reos peregiſſent:atqꝫ ut ẽ uehemẽs:& diſertus in diſcrimẽ adduxit:ꝓtexi uiros optĩos:eoſdẽqꝫ gratiſſimoſ:mihi certe debere ſe ꝑdicãt:ꝙ illũ turbinẽ euaſerint. hic erit epl'æ finis:re uera finis. lr̃am nõ addam:etiam ſi aliquid præteriiſſe me ſenſero.

Corruiſſet. damnatus eſſet. Accuſatore præuaricationis. Norbano accuſatore Caſtæ damnato:quod præuaricaretur ab officio ſuo:& Caſtæ faueret. Rea abſolueretur. Caſta iudicio liberaretur. Quid nos. fecimus. Hæc aguntur. accuſatio Norbani peragitur apud iudices. Exintegro diſcere. naꝫ ſi damnandus erat Norbanus:ꝙ cauſam eo modo:ut erat:nõ ageret:Secundus qui a Norbano prius fuerat illam edoctus:iure petiit a ſenatu:ut ab alio rurſus inſtrueretur:ne:& ipſe præuaricari crederetur. Publicam cauſam. ad rempu. pertinentem. Peragitur reus. examinatur ut condamnetur. reum facere eſt accuſare:reum peragere eſt cõdemnare. Poſtea. nam per multos dies Norbani cognitio habita eſt. Extremum. cognitionis diem:quo relegatus eſt. Audaciã. in malum:ambigit enim male:an bene de illo ſentiat. Perculit. ſuſtinuit. Interrogo me rurſus:& rurſus frequenter mecum diſcutio. Summo die. die extremo. Mandaſſet. iuſſiſſet condemnandos. Vehemens. impetuoſus a ui mentis. Diſertus. eloquentia populari imbutus:minus eſt diſertus:q̃ orator:Fabio referente. M. Tullius de perfecto oratore doctis eloquẽtia popularis:diſertis elegans doctrina defuit. Turbinem. impetum. tẽpeſtatẽ. fuit in dicendo acer:& liber:eſt autem trãſlatum uerbũ:turbo enim aqua circũacta eundeꝫ ambiens locũ:ac ſe ipſa uertigine cõcitãs:in cuius ſimilitudinẽ uẽtus ĩ ſe cõtorquẽs turbo dicitur:q repugnatior ſi eſt:ac diutius uolutatus inflammatur:& efficit:quod præſtera græci uocant. mendoſe tñ legit̃ apud Senecam poſtera. diſtat turbo a uortice meando:quo fragor a ſtridore. apud Horatium:& Spartianum Turbo Turbonis uiri proprium.

Diſert⁹

Turbo

Senecæ locus

C. Plinius Spurinnæ:& Coccię. S.

Compoſuiſſe me q̃dã de filio ur̃o nõ dixi uobis:cũ ꝓxĩe apud uos fui:primũ. q̃a nõ iõ ſcripſerã:ut dicerẽ:ſed ut meo amori:meo dolori ſatiſfacerẽ:Deinde quia Spurinna cũ audiſſes recitaſſe me:ut mihi ipſe dixiſti:quid recitaſſem ſimul audiſſe credebã. pręterea ueritus ſũ ne uos feſtis diebus confunderem:ſi in memoriã grauiſſimi luctus reduxiſſem. Nunc quoqꝫ pauliſꝑ hæſitaui id ſolũ:quod recitaui mittere exigẽ

Compoſuiſſe:Veſtricius Spurinna rebus bellicis:& doctrina excellens Cocciam Saluii Cocciani a Domitiano interfecti filiam duxit uxorem:ex qua filium Coccium ſingularis indolis ſuſcepit:qui iuuenis admodum mortuus triumphali ſtatua donatus eſt ab imparatore in ſolatiũ orbitatis paternæ:& uictoriæ ꝑmium de uictis Bructeris. in laudẽ igit̃ filii Secũdus q̃dã lucubrauerat parentibus inſcius:ea nũc per epl'am præter cæteras familiarem legenda illis tranſmittit. Deinde. ordo:& ſenſus eſt:o Spurinna deinde:cũ audiſſes me recitaſſe illa:ut tu ipſe mihi dixiſti:quia ſimul etiam credebam audiſſe:& cognouiſſe quid recitaſſem. i. totam ſummã rei. Feſtis. lætis. Cõfunderem:perturbarẽ. Reduxiſſem. uos legentes ſcripta de Coccio. Grauiſſimi luctus. quem habuiſtis in

Cõtractum.cõparatum:mutuo ſumptum.Pulcherrimis cauſis.honeſtiſſimis rationibus. Muſantibus.
dubitãtib⁹.uerentibus.nã muſare iterdũ ueteri:& dubitate:quandoq̧ tacere:nõnunq̃ obmurmurare ſi- Muſare
gnificat ſic muſitare.opinor uerbũ deductũ:ſicut mutus ab.m.lr̃a:quã dubitantes:& muti exprimunt im
primis. Amicis.Arthemidori. Magnis.magnæ authoritatis. Mutuatus ipſe.cum mutuo ab aliis ac-
cepiſſem:quantũ debebat Arthemidorus. Dedi gratuitã.largitus ſum ei. Senectione. Herennio Sene-
ctione:de cuius interitu repete:quæ libro.i.rettulimus.fuit:& Soſſius:& Sempronius Senectio iſdẽ tem- Senectio

exolueret cõtractum ex pulcherrimis cauſis mu
ſantibus magnis qbuſdã:& locupletibus amicis:
mutuatus ipſe gratuitam dedi: Atq̧ hæc feci: cũ
yii.amicis meis:aut occiſis:aut relegatis.occiſis
Senectione.Ruſtico:Heluidio.relegatis Mau-
rico:Gratilla : Arria : Fannia : tot circa me ia-
ctis fulminibus quaſi ambuſtus mihi quoq̧ im-
pendere idem exitium certis quibuſdã notis au-
gurarer:non ideo tamẽ eximiam gloriã meruiſſe
me:ut ille prædicat:credo:ſed tantũ effugiſſe fla
gitium.nam &.C.Muſonium ſocerum eius q̃tũ

poribus:& alii prius Senectiones.Senectio
inſuper herba:quæ a græcis erigeron uo-
caſ. Ruſtico.Iunio Aruleno Ruſtico:de
quo pariter ſupra.fuit:& Iunius Ruſticus Ruſticus
tradente Iulio Capitolino ſtoicus p̃ceptor
Antonini philoſophi domi:militiæq̧ po-
lẽs:quẽ idẽ iperator imprimis uerebaſ:
cui oĩa conſilia:& publica:& priuata com
municabat:& ante præfectos p̃torio oſcu
lũ dabat:quẽ conſulẽ iteꝝ deſignauit: ac
ei poſt obituꝫ ſtatuas a ſenatu poſtulauit.
Heluidio.Heluidius Priſcus municipio Heluidi⁹
Tarracinæ:patre Cluuio ingeniũ illuſtræ
philoſophiæ dedit:quam totam ad animi
bona exercuit:adhuc q̃ſtoꝝ Pætus Thra-
ſea generꝝ aſſumpſit:deſponſata ei Fãnia:
is omnibus uirtutibus præditus libertate præſertim:ruina ſoceri ab Italia relegatus:Galbæ principatu
reſtitutus:cuius cadauer permiſſi Othonis ſuſtulit:dein prætor deſignatus in eo honore præeunte Plau
to Heliatio pontifice fondamẽta capitolii reſtituẽdi iecit quẽ ex Syria reuerſum nunq̃ Veſpaſianũ ipe-
ratorem ſalutantẽ:& in prætura omnibus edictis ſine ulla mentione ac honoris præfatione trãſmittẽtẽ
æquo aĩo paſſus eſt imperator:donec Thraſeæ audaciam iportune imitans:& inſolentiſſimis altercatio
nibus pene Cæſarẽ in ordinẽ redigens a tribunis plebis compræhenſus miniſtris traditur cõturbato Ve
ſpaſiano:& cũ lachrymis e ſenatu egreſſo tñ hoc prælocuto: mihi filii ſuccedent:aut nemo: ſed pri⁹ il-
lum relegauit:deĩde iuſſit interfici:mox pœnitẽtia ductus magni æſtimauit ſeruare quoquomõ miſſis:
qui percuſſores reuocarẽt:& ſeruaſſet utiq̧:niſi iã periiſſe falſo nũciatũ eſſe:huius filius nomine Helui-
dius poſtea a Domitiano occidiſ:quod quaſi ſcenico exodio ſub perſona Paridis:& Oenones diuortiuꝫ
ĩperatoris cũ uxore tractaſſet:quem nunc Secundus ſignat:nã cum patre nulla pp ætatem potuit fuiſſe
amicicia:altius tñ patris hiſtoriã repetiuimus:ꝙ uideo Tranquilli interpretẽ ſcripſiſſe Heluidium patrẽ Trãloc⁹
a Domitiano morti datũ:nec contentus hoc ſtatim repetat. ſanguinarius princeps non contentus iter-
feciſſe uiꝝ ſanctiſſimũ Heluidium patrem:occidit:& filiũ:poterat ſane admoneri ex recenti lectione in
Veſpaſiani uita:ubi legerat illũ percuſſũ iuſſu Veſpaſiani:ſed demus ueniam alienis erroribus:ut:& no-
ſtris aliquando impetremus. Mauricco.Iunio Mauricco in exilium pulſo:de quo pariter libro.i. Gra Gratilla
tilla.Pomponia Gratilla Aruleni Ruſtici uxore:quæ poſtea exhæredato filio Aſſudio Curião legatũ Se- Arria
cundo:& cohæredibus reliquit. Arria.Arrias tres celebraras comperio:primam Cecinnæ Pæti uxorẽ:
quæ marito:& ſolatium mortis:& exemplũ fuit;ſecundam filiam prioris:& uxorẽ Pæti Thraſeæ : quæ
cognito ſenatuſconſulto aduerſus maritum:& ipſa exemplũ mr̃is ſequi uoluit:ni a Thraſea eſſet admo
nita ut uiueret: & Fanniæ filiæ ſubſidiũ unicum eſſet:quã Secũdus libro octauo teſtatur cũ Fannia poſt
interitũ Domitiani ab exilio rediiſſe:tertiam Arriam Fatidillam Antonini pii:qui poſtmodum impera-
uit mr̃em:ſecundam Arriam nunc intelligit. Fannia.duæ fuerunt Fanniæ una:quæ.C.Marium captũ Fannia
iuſſu Miturnenſium detinuit in domo:altera Thraſeæ:& Arriæ filia Heluidio deſponſata:quæ bis ma
ritũ ſecuta in exiliũ:tertio ipſa pp maritũ relegata:nam cũ Senectio reus eſſet:quod de uita Heluidii li
bros cõpoſuiſſet:& in defenſionẽ ſui dixiſſet ſe rogatũ a Fannia ut hos ſcriberet:q̃rente minaciter Me-
tio Caro an rogaſſet:reſpondit rogaui:an cõmentarios ſcripturo dediſſet:dedi:an ſciente mr̃e Arria:ne
ſciente:poſtremo nullã uocem:qua periculum euitaret emiſit. quinẽt illos ipſos libros:q̃q̃ ex neceſſita-
te:& metu tempoꝝ abolitos ſenatuſconſulto publicatis bonis ſeruauit:habuit:tulitq̧ ĩ exiliũ exilii cau
ſam. Fulminibus.hanc rem tangit in fine panagyrici:utrunq̧ inquit noſtrum ille optimi cuiuſq̧ ſpo-
liator:& carnifex ſtragibus amicoꝝ ĩ proximũ iacto fulmine afflauerat. Fulminibus.ſuppliciis uiolen
tis. Idẽ exitiũ.uel necem:uel exilium. Notis.ſignis. Ideo.ꝙ me expoſuerim periculo:& mutuatã pecu
niam donauerim. Tantũ flagitium.ne amicum ab omnibus derelictũ in calamitate:& ipſe negligerẽ.
C.Muſonium.C.Muſonius Rufus genere Thuſcus equeſtris ordinis ſtudium philoſophiæ:& ſtoicoꝝ Muſo.
placita æmulatus:& Plautum ad conſtantiam mortis hortatus ſtudia iuuenum præceptis ſapientiæ fo-
uebat:bello uitellião legatis ad Antoniũ ſe miſcuit:& in Publiũ Celerem:a quo Baream Soranum fal-

ſo teſtimonio circũuentum arguebat inuectus eſt.miror Suidam tradere Muſonium Capitonẽ Thuſcũ ex oppido Vulſinio dialecticũ:& ſtoicũ philoſophum Apollonii Tyanei familiarem : quorum inuicem multas extare eplas propter audaciam & arguendi libertatem ſummam a Nerone interfectum:cũ Philoſtratus libro.vii.prodiderit Muſonium in inſula Gyaro relegatum feciſſe fontem:ad quem oẽs uiſendi cauſa concurrebant:Dion æque referat Muſonium Philoſophum a Nerone in exilium pulſum.aut igiẽ aperte inter ſe diſſentiunt:aut plures fuere Muſonii:ꝙ ex ſequentibus magis ſuſpicamur:nã Philo-

Philoſtratus

ſtratus libro.iiii.ſcriptũ reliquit Muſoniũ babilonium ab Apollonio ſapientia ſecũdum iuſſu Neronis in carcerem detruſũ: ĩ ſummo uitæ diſcrimine uerſatum:& niſi ualido robuſtoq; corpore fuiſſet in carcere proculdubio moriturum. idem in uita Herodis declamatoris aſſerit Muſoniũ fuiſſe tyrrhenum:ꝗꝗ mendoſe legatur τυριω pro τυρρηνω.ad hæc Euſeb.ĩ Chronicis recitat Muſonium philoſophum inſignem Nerone iperãte: dein a Tito reuocatum ab exilio:cũ Dion:& alii græcorũ adfirment.Muciani accuſatiõe impulſum Veſpaſianũ philoſophos ab urbe ſubmouiſſe præter Muſoniũ. ſcripſit Muſonius tyrrhenus ſermones ex profeſſo philoſophiam continentes : & epiſtolas ſi Suidæ credimus. Per ætatem.Secundus.n. Muſonio ſene admodum iuuenis erat. Tribunus militarem.tribunus militum eſſẽ: & in tribunatu militiam exercerem. Specimen.indicium:ſpecioſum ſignum. Indolis.futuræ uirtutis. Proximum.ſapienti.philoſophum:uel quia ſolus ſapiens Socrates ab oraculo iudicatus. Sinceritate.

Sincerũ

ſimplicitate.ſincerũ authore Donato purum ſine ſucco:& ſimplex diciẽ ut mel ſine cæra. Hyemes frigora.

Iuxta

Iuxta pariter. in qua ſignificatione frequentiſſime Tacitus utiẽ:& Liuius lib.v.ab urbe cõdita:ſe iuxta hyeme:atq; æſtate bella gerẽ poſſe. In hoc.Arthemidoro. Ordinũ.cõditionũ. Aſſectatoribꝰ.diſcipulis.ꝓprie locutꝰ ẽ:nã ſectæ philoſophoꝝ dñr.

Aliogn

Aliogn. in aliis.Honeſto errore.laudare ſupra modum. Pluris.maiori laude dignos.

licitum eſt per ætatem cum admiratione dilexi: & Arrhemidorum ipſum iam tum:cum in Syria tribunus militarem:arcta familiaritare complexus ſum:idq; primũ nonnullius indolis dedi ſpecimen:ꝙ uirum:aut ſapientem: aut proximum: ſimillimumq; ſapienti intelligere ſum uiſus:nam ex omnibus:qui nunc ſe philoſophos uocãt: uix unum:aut alterum inuenies tanta ſinceritate:tãta uerirate.Mitto qua patiẽtia corporis hyemes iuxta:& æſtares ferat:ut nullis laboribus cedat: ut nil in cibo:in potu uoluptatibus tribuat : ut oculos:animumq; contineat . Sunr hæc magna: ſed in alio:in hoc uero minima:ſi cæteris uirtutibus comparentur:quibus meruir:ur a.C.Muſonio ex omnibus omnium ordinum aſſectatoribus gener aſſumeretur:quæ mihi recordanti eſt quidem iucundum:ꝙ me:cum apud alios : tum apud te rantis laudibus cumulat. uereor tamen ne modum excedat:quem benignitas eius(illuc enim unde cœpi reuertor)ſolet nõ tenere . Nam in hoc uno irerdum uir alioquin prudentiſſimus honeſto quidem:ſed ramẽ errore uerſatur:ꝙ pluris amicos ſuos:quam ſunt arbitratur.

C.Plinius Carilio Seuero.S.

VEniã ad cœnã:ſed iam nunc paciſcor:ſit expedita:ſit parca . Socraticis tãtũ ſermonibus abũdet:ĩ his quoq; teneat modũ:erũt officia antelucana:in quæ ĩcidere impune ne Catoni quidẽ licuit : quem tamẽ.C.Cæſar

VEniam. A Catilio Seuero inuitatus ad cœnã Secundus breui epiſtolio reſpondet his conditionibus ſe uenturum.ut ſit breuis: & frugi:nec in ſeueris ſermonibus modum excedat:cum ſit iturus ante lucem ad officia. Expedita.ſuccincta.breuis. Socraticis.honeſtis : Socratis bonitatem:ut Laertium Diogenem omittam : & reliquos per illud carmen:Cecropium ſuperas qui bonitate ſenem ex libro decimo Martialis repræſentauit:quamuis interpres Epicurum ſentiat.primus enim Socrates introduxit ethicam philoſophiam ad officia uitæ neceſſariam.

Antelucanum

Antelucana.ante lucem Varro in re ruſtica.antelucanũ tempus uocat gallicinĩũ:ſic Apuleius:apud quem legitur antelucio uolo ire ꝑ ante lucem diei. Catoni.Vticenſi. C.Cæſar.C.Iulius Cæſar dictator.nam poſt necem Catonis:qui ſemet Vticæ confecit.M.Tullius laudem eius complexus eſt libro:qui Cato maior diciẽ:hunc autem librum:& ꝓpter ingentes uiri uirtutes:& oratoris ſummam eloquentiã cum Cæſar uideret amplecti:exor-

Anticatones

ſus ẽ duos anticatones: quibus crimina Catonis colligens(fuerat eñi illi Cato in rep.hoſtis:ut q Cæſaris tyrãnida ꝑſagire)magnã in tm̃ uiꝝ iracũdiã effudit:ſũt tñ q urbanitatis gr̃a:ut cũ Ci.cõtẽderet:ꝗ odio aduerſus defunctũ ſcriptos opinenẽ.Anticatonum meminere.Fabius Tranqui.Iuuenalis: Plutarchus:& Seruius.Cicero ꝑterea his uerbis ad Atticum:q̃lis futura ſit Cæſaris uituperatio contra laudationẽ meã

perſpexiſ ex eo libro: quẽ Hircius ad me miſit: ĩ quo colligit uitia Catonis:ſed cũ maximis laudibus meis:& codẽ libro id.n.ipſum putaram.qđ ſcribis:ut cum ingeniũ Cæſaris noſtri probaretur. argumẽtum uituperandi Catonis irrideref. Ita repræhendit:ut laudet.repræhenſio Catonis laudi cõiungitur.Eos. petulantes iuuenes. Obuius.Cato.Ebrii. nã uino incaluit:& noctes bibẽdo amicis ipartiebatur: cũ toto dic circa negocia publica occupatus eſſet:uñ Memmius quidam totas noctes Catonẽ cbrium eſſe dicebat:cui Cicero num addes cũ dies totos ad aleã ludcre:non uideo cur Acron in odis apud Horatium Cato ebrius

ita repræhendit:ut laudet.deſcribit enim eos:quibus obuius fuerit: cum caput ebrii retexiſſent: erubuiſſe.Deinde adiicit: Putares nõ ab illis Catonem: ſed illos a Catõe depr͏̨ehenſos. potuit ne plus authoritatis tribui Catõi:q̃ ſi ebrius quoq̃ tã uenerabilis eratſ noſtræ tamen cœnæ:ut apparatus: & impendii: ſic temporis modus conſtet: neq; enim hi ſumus: quos uituperare ne inimici quidem poſſint:niſi ut ſimul laudent. Vale.

C.Plinius Voconio Romano.S.

Librum: quo nuper optio pricipĩ Cõſul gratias ægi miſi exigẽti tibi:miſſurus:& ſi nõ exegiſſes: tñ hoc cõſideres uelim: ut pulchritudinẽ materiæ:ita difficultatẽ ĩ cæteris.n.lectorẽ nouitas ipſa itentũ hẽt: ĩ hac nota: uulgata:dicta ſunt oĩa:quo fit:ut q̃ſi ocioſus:ſecuruſq; lector tñ elocutioni uacet: in qua ſatiſſacere difficilius ẽ: cũ ſola æſtimatur:atq; utinam ordo ſaltem:& tranſitus: & figuræ ſimul ſpectarentur. nã inuenire p̃clare: enunciare magnifice interdum etiam barbari ſolent: diſponere apte:

ſuper illud: Narraſ & priſci Catonis Sæpe mero caluiſſe uirtus.priſcum interpretetur cenſorinum: cum hiſtoria repugnet nam Secundus hic:& Seneca cum Plutarcho non cenſorinũ: ſed uticenſem merũ amaſſe tradunt: priſci ergo uenerandi: & ſancti.liberalior autem potio uigorẽ dat: hominis nanq; defatigati:atq; defecti Homero referẽte ſuaui uino mire: & animus excitaſ: & robur exurgit: & nõnunq̃ uſq; ad ebrietatẽ ueniẽdũ:nõ ut mergat nos: ſed deprimat curas:quas ꝑfecto trudit:& ab imo animũ mouet: morbiſq; ut q̃buſdam ita triſtitiæ medetur. ideoq; uini inuentor liber dictus: nõ ob licẽtiã linguæ: ſed quia liberũ a ſeruitio curarũ animum aſſerit: & audaciorẽ in oẽs conatus facit.

Erubuiſſe.uerecũdia confuſos cũ agnouiſſent eſſe Catonẽ. Depræhenſos. inuẽtos in aliquo crimine. nã ſecundũ Senecã q̃ſquis obiecit Catoni crimen: facilius eũ fecit honeſtũ:q̃ turpẽ. Venerabilis. reuerẽdus dũ eſſet ebrius. Cõſtet.ſit. Modus. honeſta menſura.ſi.talis cõditionis. Niſi ut ſiml laudẽt.niſi uituꝑatiõi laus ſit ãnexa: q Catõi eueniebat. Librũ. panagyricã orationẽ: qua Traiano cõſulatus accepti gratias ægit Voconio Romano emendandam mittit:& difficultatem in ea propter uulgatam iam materiam excuſat.Librum.orationem in genere demonſtratiuo omnium pulcherrimam. Optimo principi. Traiano:qui ob morum probitatem a ſenatu optimi cognomen meruit. Conſul.cum Cornuto Tertullo. Gratias ægi.ſenatus iuſſu. Exigenti.petenti. Hoc.libro. Pulchritudinem materiæ.ſingulares in principe uirtutes:exemplum unicum futuris imperatoribus. Cæteris rebus dicendis. Ipſa nouitas.noua materia:& cã inaudita. Habet.tenet. Nota. iam prioribus dicta principibus. Omnia. quæ laudando ĩperatori faciunt. Ocioſus.nõ occupatus circa inuentionẽ utpote iam uulgatã. Elocutio- Elocutio
ni uacet.intentus ſit rõni bene:& apte dicendi.ẽ aũt elocutio idoneorũ uerborum: & ſententiaꝝ ad inuentiones accõmodatio:quæ ſuauitatẽ:& grauitatẽ plurimã affert:in oratore difficillima pars: ubi plurimum ſtudii eſt adhibendũ:debet.n.ꝑfecta elocutio habere tres res in ſe:elegantiã:cõpoſitionẽ: dignitatem.M.Tullius & eum ſecutus Fabius quartã elocutioni uirtutem addit:ut apta:& accõmodata rebus: ac perſonis ſit. Cum ſola æſtimaſ.cũ p totam orationẽ nulli alii rei attendiſ:imo p̃ceptor eius uoluit elocutionẽ eẽ difficillimã:& ſi reliquæ ſpectarenſ. Ordo. qui rectus eſſe debet:nã ut quæq; geſta ſunt prius:ita narranda p̃ſertim in genere demõſtratiuo:in cõiecturali nõ ſemp: & ſentẽtioſe dicere ſine uerborum:& ordine:& mõ infantia ẽ:authore.M.Tullio de oratore. Tranſitus.q in eo mirabilis eſt:cũ.ſ. Tráſitus
ab una re ad aliã tranſitur: debet aũt fieri ut p̃cedẽs ſequentẽ trahere uideaſ: & oratio ſit quaſi corpus una ſuꝑficie cõtentũ:ne cõmiſſura pluceat.tráſitio alioqn exornatio.cũ orator breuiter oñdit qd dictũ ſit:& ꝓponit qd cõſequaſ. Figuræ.tria illa dicendi gña:graue:mediũ:attenuatũ:q ita in oratione mutari debẽt: ut graue mediũ:& mediũ attenuatũ:ſuſcipiat. figuræ p̃terea oẽs exornationes dicunſ: quæ ſuo loco diſpoſitæ afferunt lumẽ:ut clauus purpuræ iſertus. Simul.cũ elocutiõe. Inuenire p̃clare. excogitare res opportunas cauſæ:cõuenit ĩ hoc cũ p̃ceptore Fabio:inuentio inquit cũ iperitis ſæpe cõmunis eſt. Enunciare magnifice.uti magna:& p̃ſtanti ꝓnunciatione:cui ĩ toto gñe dicẽdi Demoſthenes ſummã dedit:cõſiſtit autẽ uoce:& geſtu. Barbari.iperiti:nõ calentes oratoriã. Diſponere apte. ordia- Diſpoſitõ
re:& diſtribuere res ſuis locis:ut inter ſe iunctæ:& cohærẽtes ſint:qđ fiet:ſi uerba:quæ ſe inuicẽ comple

figurare uarie niſi eruditis negatũ eſt. Nec uero affectanda ſunt ſemp elata:& excelſa. nã ut in pictura lumen non alia res magis: q̃ umbra cõmendat: ita orationẽ tã ſummittere: q̃ attollerẽ decet. Sed quid ego hæc doctiſſimo uiro? quin potius illud? ad nota: quæ putauetis corrigenda? ita enĩ magis credam cætera tibi placere: ſi quædam diſplicuiſſe cognouero. Vale.

C. Plinius Acilio. S.

REm atrocem nec tm̃ epiſtola dignã Largius Macedo uir prætorius a ſeruis ſuis paſſus eſt: ſuperbus alioquin dominus: & ſæuus: & qui ſeruiſſe patrem ſuum parum: im mo nimiũ mẽiniſſet: lauabatur ĩ uilla Formiana: repente cum ſerui circumſiſtunt: alius fauces inuadit: alius os uerberat: alius pectus: & uẽtrem: atq; etiam (fœdum dictu) uerenda contundit: & cum exanimẽ putarent: abiiciunt ĩ feruens pauimentum: ut experirent̃: an uiueret. Ille ſiue quia non ſentiebat: ſiue quia nõ ſentire ſimulabat: immobilis: & extẽtus fidem peractæ mortis impleuit. Tum demũ quaſi æſtu ſolutus effertur: excipiũt ſerui fideliores: concubinæ cũ ululatu: & clamore c ncurrunt: ita: & uocibus excitatus: & recreatus loci frigore: ſublatis oculis: agitatoq; corpe uiuere ſe (& iam tutũ erat) confitet̃. diffugiunt ſerui: quorũ magna pa ts comprehenſa eſt: cæteri requirunt̃. Ipſe paucis diebus ægre refocillatus ñ

ctant̃ uerbis applicemus: ita res priores ſequẽtibus cõſimiles: ſic uidebit̃ oro nõ ſolũ cõpoſita: ſed etiam cõtinua: quæ ſi diſpoſitione caruerit: tanq̃ nauis ſine rectore fluctuabit. Figurare uarie. mutare dicẽdi figurã, put res exigit. Eruditis. arte inſtructis. Affectãda. nimiũ curioſe quærẽda. Quĩtil. refiſtã neceſſe ẽ his: q omiſſa rerũ diligentia: q ſunt nerui cauſarũ: quodã inani circa uoces ſtudio ſeneſcũt: idq; faciunt

Affectar̃ gr̃a decoris: q eſt ĩ dicendo mea quidẽ opinione pulcherrius: ſed cũ ſequit̃: nõ cũ affectat̃. nã affectare ẽ conari aliq̃d cõtra naturam rei: uñ putat̃ Virg. locutus affectate dicẽdo pinguẽ ariſtã: q̃ dicta ſit ariſta ab ariditate. Elata. ſublimia grauis ſtilus: & magnificus: debet. n. orator interdũ erigi: & attolli: nõnunq̃ deprimi: & per plana ĩcedere. Vmbra. extrema circũlita corpibus: cũ nec pictura: in q̃ nihil circũlitũ ẽ emineat: ideoq; artifices ẽt cũ plura in unã tabellã opera cõtulerũt ſpaciis diſtigunt: ne umbræ in corpore cadant. p̃ter hoc color ipſe dicendi quãlibet claris multis: tñ uariis uelut maculs cõſpergit̃ húc locum Fabi⁹ lib. viii. capite de gñibus ſniarũ latius tractat. Lumen. colorẽ ſplendorẽ. Submittere. ad figurã attẽuatã. Attollere. ad grauẽ: quod utrũq; p mediã cõmodiſſime fit. Hæc. cõmemoro. Doctiſſimo. iam p̃dixius Voconiũ fuiſſe oratorẽ: & poetam p̃ſtantiſſimũ. Adnota. ueru ſigna.

REm atrocẽ. Exẽplo Macedõis monet ñ debere dños erga ſeruos truces eſſe: a q̃bus ille pene in balineo necatus: non multo poſt iteriit: uerũ prius ultus eſt mortẽ ſuã

Acilius cõpræhẽſis: & occiſis iterfectoribus Acilios plures fuiſſe cõſtat: ſed maxĩe celebratũ: q nauali ad Maſſiliã prœlio iniecta in puppẽ hoſtiũ dextra: & abſciſſa memorabile illud apud græcos exemplũ imitatus tranſiluit in nauẽ umbone obuios agens: itẽ Aciliũ poe. & Aci. Glabriõẽ cõſulẽ cũ Traiãno a Do. relegatũ: & iterfectũ: ut Aciliũ Steneleũ omittã: & quos iam alibi p̃notauimus. Epiſtola ſed tragœdia. Prætorius. prætura functus: uel ius hñs geſtã

Macedo di p̃toria ornamenta. Macedo. apud iuriſconſultos lego Macedonem fuiſſe uirũ ſceleſtum: & cæteris malis: quæ illi natura adminiſtrabat: etiã æs alienum adhibuiſſe. inde decretum ſenatuſconſultum macedonianum: ne ſæpe materiam peccadi hominibus malis præſtaret. Seruiſſe. ſeruũ fuiſſe. Minimum meminiſſe. non reſpiceret natales ſuos: ſed inſolentius ſe gereret: quã parẽtũ obſcuritas pateret̃. Formi

Formiæ ana: quã in agro formiano habebat. Formiæ oppidum antiqua Leſtrigonũ ſedes: cuius Lacones conditores prius Hormias a ſtatione frequẽti appellantes: deinde aſpiratione i. F. mutata dictæ ſunt Formiæ: eius littoris amœnitatẽ: & crebras ſtationes Martialis libro decimo multis cõmendat. ſic exordiens: O temperatæ dulce Formiæ littus. Inuadit. repente conſtringit. Verenda. inguina: genitalia. Feruens

Pauimentum pauimentũ. peruſtum ſolũ balinei. pauire antiqui ferire dixerunt: a quo pauimentum ex crebra percuſſione. Fidem peractæ mortis impleuit. cũ non ſe moueret: fecit fidẽ tanquã ſi uere mortu⁹ eſſet. Aeſtu ſolutus. nimio feruore necatus. Effert̃. extra balneũ portat̃ a conſciis tanquã mortuus: nã efferri, p̃prie dñr cadauera ad ſepulturã. Excipiũt. ab interfectoribus Macedonẽ tollunt. Vlulatu. lugubri uoce. Excitatus. expgefactus. Frigore. q̃d modicũ aſtrigit corpora: & excitat. (Et iã erat tutũ) nunq̃. n. auſi fuiſſent mali quicquã ſerui nequã p̃ntibus bonis. Refocillatus. reparatus: reſtauratus. Vltionis. quia ſerui ſunt puniti. apud iuriſconſultos multis quærit̃ qui ſeruorũ ueniant puniendi occiſo dño: ubi Vlpianus Iuriſconſultorũ præſtantiſſimus rñdet p̃iter condẽnandos: q ei auxiliũ nõ tulerunt: quoties potue

runt aduerſus uim opem ferre. Vindicatus.ſuptum ſuppliciũ de complicibus adhuc illo uiuente. Ob noxii.ſubiecti. Quiſquã.dñs. Iudicio.iure:merito:rõne. Scelere.ĩmanitate ſeruoꝝ. Hæc.dicta ſint. Quid ꝑterea.dices noui eſt. Quid?repetit quæ dicere potuiſſet Acilius:& infert nihil noui eẽ. Feriat⁹. ociosus:feſtus. Cõtexi.ſcribi. Publico.balineis publicis. Ominoſa malum omen portendens. Eius. Macedonis. Vt daret tranſitũ.ut liberaret ingreſſum:& ſpacium tranſeundi ꝓberet. Cõtumeliæ deſpectus:dum manu percutitur. Gradus.aſcenſus:incrementa:minor enim contumelia q̃ mors.

ſine ultionis ſolatio deceſſit.ita uiuus uidicatus: ut occiſi ſolẽt. Vides quot ꝑiculis:quot cõtumeliis:quot ludibris ſimus obnoxii.nec ẽ ꝙ qſquam poſſit eẽ ſecurus:qa ſit remiſſus:& mitis:nõ.n.iudicio dñi:ſed ſcelere ꝑimunt̃. Veꝝ hæc hactẽus. Quid ꝑterea noui?quid?nihil:alioqui ſubiunge rẽ:nã & charta adhuc ſupeſt:& dies feriatus patitur plura contexi.addã qd̃ opportune de eodem Macedone ſuccurrit. Cũ in publico Romæ lauaret̃ notabilis:atq̃ ẽt:ut exitus docuit:omioſa res accidit. Eques Ro.a ſuo eius: ut tranſitũ daret: mãu leuiter admõitus cõuertit ſe: nec ſuũ a quo erat tactus:ſed ipſum Macedonẽ tã grauiter palma ꝑcuſſit:ut pene cõcideret. Ita balineũ illi quaſi per gradus quoſdã primũ contumeliæ locus: deinde exitii fuit.

C.Plinius Proculo.S.

PEtis ut libellos tuos i ſeceſſu legã? examinẽ an editiõe ſint digni? adibes ꝓces: allegas exẽplũ:rogas ẽt:ut aliqd ſucciſſiui tp̃is ſtudiis meis ſubtrahã:& ĩpertiã tuis: adiicis.M.Tul.mira benignitate poetaꝝ ĩgenia fouiſſe:ſed ego nec rogãdus ſũ: nec hortãdus:nã & pœticẽ ipſã religioſiſſime ueneror:& ualidiſſime diligo:faciã ergo:qd̃ deſideras tã diligẽter:q̃ breuiter. Videor aũt iã nũc poſſe reſcribere:eẽ opus pulchrũ:nec ſupprimẽdũ: quantũ ęſtimar̃ licuit ex iis:q̃ me pñte recitaſti:ſi mõ mihi nõ impoſuit recitatio tua:legis.n.ſuauiſſime:ꝑitiſſime:cõfido tam̃ me nõ ſic auribus duci: ut oẽs aculei iudicii mei illaꝝ delinimentis reſtringant̃:hebetent̃ fortaſſe:& paululum retundant̃:euelli quidẽ:extorqueriq̃ non pñt.igit̃ non temere iã de uniuerſitate pronuntio:de partibus experiar legendo.

C.Plinius Nepoti.S.

PEtis.Rogãti Proculo:ut uerſus ſuos emendaret:& an publicandi eẽnt iudicaret:rñdet ſe libentiſſime ſuſceptuꝝ tale hon⁹:iãq̃ uideri dignos editione: niſi deceptus fuerit ſuaui eius recitatione. Seceſſu.ruri. Exẽplũ.Ci.q fouit poetas. ſucciſſiui.ſubceſi:ſubtracti a rebus urgentibus Pli.ſenior in ꝑfatione ſuæ hiſtoriæ ſucciſſiuis tp̃ib⁹ iſta curãus. uocabulũ apuleianũ: quo.M.Tul.Tranquillus Gel.ẽt utunt̃: ſucciſſiuũ interdũ ſignificat reliquũ: ſupfluũ: iutile. M.Tulliũ.extat adhuc oro ꝓ Archia poeta ꝓceptore:qua eũ ciuitate romana donatũ:& dignũ qa poeta ꝓbat:fuit.n. Cice.puer ad carmẽ nõ mediocriter inchoatus: ut libellis qbuſdã uerſibus editis ingeniũ ei⁹ primũ eluxerit : poſtmodũ in ſeceſſu hæc ſtudia exercuit: & in urbe interdũ nõ pauciores qngentis uerſib⁹ ꝑ ſingulas noctes cõponere ſolitũ tradiderunt:nã multa trãſtulit ex Demetrio: & Aratum latinuꝫ fecit.Balchionas:Vxoriũ: Nilum metro pãxit. ſed quanto maiorẽ laudẽ ſoluta orõne meruit:tãto minorẽ uerſu inuita (ut inquit Mar.)minerua. Poeticẽ.artẽ ſcribẽdæ poeſeos:eſt.n. fictæ ueræq̃ narratiõis cõgruẽti rythmo: uel pede cõpoſita metrica ſtructura ad utilitatẽ:uoluptatẽq̃ accõmodata:diſtat aũt a poemate:& poeſi:qd̃ poeticæ ars ipſa intelligit̃: poema autẽ ps opis:ut deſcriptio armoꝝ Achillis: poeſis contextus:& corpus totius opis effecti:ut Ilias:Odyſſea: Aeneis:autho. hẽo Marcel. Aphthoniũ:Diomedẽ:Epheſtionẽ:Dona. aũt putat poeſin eẽ unius carminis plures libros. Religioſiſſime.tanquã rẽ diuinã: & ſanctã:nã quaſi diuio quodã ſpiritu afflãtur poetæ: q̃re ſuo iure noſter ille Ennius ſanctos appellat: qd̃ quaſi deorum aliquo dono:atq̃ munere cõmendati nobis eẽ uideant̃. hæc Cicero pro Archia. Nec ſupprimendũ.non continendũ domi:ſed publicandum. Mihi non impoſuit.non me decepit. Suauiſſime.miro cũ lepore. Peritiſſime. cum maxima arte. Auribus duci. oblectamentis audiendi trahi : & affici. Aculei.igniculi:ſtimuli : diminutiuum ab acu:a quo aliud aculeolus deducitur in uſu apud Martialem. Delinimentis.blandiciis. Refringantur.reprimant̃.minuant̃. Hebetent̃.debilitent̃. Retundant̃.refringent̃. Extorqueri.ꝑ ui extrahi. Temere.fruſtra. ĩconſulte. Trã.ꝓ fere poſuit:nec temere ĩqt unq̃ triclinio abſceſſit:niſi diſtẽtus:ac madẽs: & in Tito peſtilẽtia q̃ta nõ temere alĩs.i quẽ ſenſum ꝑiter Plinius ſenior frequẽtius uſurpauit. Vniuerſitate.toto ope.

Succiſſiuũ

Cic.poetica

Poetica

Poema

Poeſis

Aculeus

Temere

ADnotaſſe.probat exemplo alia eſſe clariora:alia maiora facta:nã Arria: nõ minora fecit dũ uiueret:q̃ dum moreref:& tñ magis laudatur uox eius porrigentis marito gladium:Pæte nõ dolet:quã dum mortuũ filiũ uiro ægrotanti uiuũ ſimulat:& exulẽ nauicula proſequiẽ. Adnotaſſe.aĩaduertiſſe. Clariora.illuſtriora:magis cognita. Illius. ad differentiã filiæ Arriæ: quæ Thraſeæ uxor fuit. Marito. Cæcinæ Pæto. Exemplũ.qa ſe prius interfecit.Mart.Caſta ſuo gladium cũ traderet Arria Pæto:Quẽ de uiſceribus traxerat ipſe ſuis:Si qua fides:uulnus:qđ feci: nõ dolet iquit: Sed quod tu facies: hoc mihi Pæte dolet.

ADnotaſſe uideor facta:dictaq; uiroꝝ:fœminarũq; alia clariora eſſe : alia maiora. cõfirmata eſt opinio mea heſterno Fanniæ ſermone.Neptis hæc Arriȩ illius:q̃ marito: & ſolatiũ mortis:& exemplũ fuit: mulra referebat auiæ ſuæ non miora hoc:ſed obſcuriora:quȩ tibi exiſtimo tã mirabilia legenti fore:q̃ mihi audiẽti fuerũt.Aegrotabat Cæcina Pætus maritus eius:ægrorabat:& filius : uterq; mortifere ut uidebaẽ.filius deceſſit eximia pulchritudie: pariq; uerecundia: & pentibus nõ minus ob alia carus: q̃ ꝙ filius erat.Huic ita illa funus parauit:ita duxit exequias:ut ignoraret maritus.quinimo quoties cubiculũ eius intraret : uiuere filium:atq; ẽt commodiorem eſſe ſimulabat:ac perſæpe interroganti quid ageret puer:reſpõdebat : bene quieuit:libenter cibum ſumpſit:deinde: cum diu cohibitæ lachrymæ uincerent:protumperentque: egrediebatur. Tunc ſe dolori dabat . ſaciata ſiccis oculis:compoſito uultu redibat tanquã orbitatem foris reliquiſſet.Præclaꝝ quidẽ illud eiuſdem:ferrum ſtringere:perfodere pectus:extrahere pugionẽ:porrigere marito:addere uocem immortalem:ac pene diuinam:Pæte non dolet: ſed tñ iſta facienti:dicentiq; gloria:& æternitas ante oculos erant:quo maius ẽ ſine p̃mio æterniraris: ſine p̃mio gloriæ abdere lachrymas;opire luctũ. amiſſoq; filio ẽt m̃rem adhuc agete.Scriboniãus

Multa.fortiter geſta. Auiæ.prioris Arriæ Cæcinnæ uxoris. Hoc. ſe interficere: & maritũ ad idẽ impellere. Obſcuriora. mius uulgata. Cæcina Pætus.decipiunẽ q exiſtimant Arriã iſtã ĩ morte ſua:& mariti conſtãtia celeberrimã; Pæti Thraſeæ uxorẽ:cũ non hæc:ſed eius filia pari noĩe Arria fuerit. illos autẽ fefellit: ꝙ uterq; & Cæcina:& Thraſea:cognominatus ẽ Pætus: opinãtes unum tm̃ fuiſſe Pætũ. apud

Dionis locus — Dionis abbreuiatorẽ mendoſe ſcriptũ eſt de Arria τυνηνἑνιννου υπατοῦ.i. muli er Cæcinæ cõſulis ꝑ τυνηνενιννου υπατου.i.uxor Cæcinæ Pæti. Filius. Cæcinnæ & Arriæ. Mortiferæ.cũ periculo mortis.legiẽ eriã utriq; ꝑ uterq;. Ob alia. ꝑꝑ bonã indolẽ:& moꝝ elegantiã. Huic.filio.

Funus — Funus exequiaꝝ pompã:aliqñ ipſuʒ officiũ ſignificat:ut apud Terentiũ: interdũ cadauer:ut apud Vir.ſic appellatũ authoribus Donato:& Seruio a funalibus:q intra cærã ſunt: nã funes icenſos maiores noctu mortuis p̃ferebãt. generalius eſt funus:quã exequiæ:eſt.n.tota pompa tã do

Exequiæ — meſtica q̃ extrinſeca: exequiæ uero tm̃ in uia dum funus ꝓcedit. Eius.mariti. Cõmodiorẽ.ualidiorẽ conualeſcentẽ. Interroganti.marito. Vincerent.patientiã Arriæ. Protũperent.cum impetu exirent.

Egrediebaẽ.a cubiculo Pæti.Dolori dabat.fletus ſpargebat:& triſtabaẽ. Satiata.flendo.Cõpoſito. formato in lætiorem hitum.Redibat.ad maritũ. Orbitatẽ.filii obitũ. Illud.facinus. Eiuſdẽ. Arriæ.

Strigere — Strigere ferrũ.gladiũ denudaẽ ab eo qđ p̃cedit:ſtrictã aciẽ ferri ꝑ nuda Vir. poſuit ſtringere itẽ amplecti ſignificat:ut apud Senecã adulterã ſtrinxit:& defrondare:ac leuigare:nã ſtricta folia ex arboribus dixit Cæſar:& Vir.frondes:ac remos.Marcellus inſuꝑ ſtricturas appellari uoluit ſcintillas:q̃ de feruenti ferro emittunẽ. Perfodere pectus.Arria Meſſallinæ familiaris:cũ maritũ Cæcinã morti deſtinatũ intuereẽ:deliberauit & ipſa mori:imo uiꝝ meticuloſum cõfirmauit enſe primũ ſe cõfodiẽs:deide illi tradẽs his quidẽ uerbis:en feri

Dolet uulnus — te:nõ doleo:quare multis celebrata fuit.Pæte nõ dolet.uulnus qđ ego feci:ſʒ qđ tu facies. hæc ẽ illa uox ĩmortalis:ac pene diuina:neq; moueaẽ aliqs p̃ter lr̃aꝝ regulas Scđm dixiſſe dolet uulnus:cũ Mart.idem argumentũ tractans piter dixerit:& lib.xi.dẽtes dolore Glyceræ:&.xii.nõ aures dolere:ſed capillos.Oui. Cor dolet:atq; ira mixtus abũdat amor:& alibi id ipſum indoluit Iuno.Iuue.Protius añ meũ ꝗcquid dolet exue limẽ.Prudentius:Hic oẽ quicqd lancinamur nõ dolet:Dolet qđ cruor pectori inſedit tuo. Aeternitas.famæ ĩmortalitas:quare in hoc non tm̃ admiranda: cum præmiũ conſtantiæ intueretur. Quo. iccirco. Abdere.ſupprimere. Sine præmio. quia nemo aderat: qui talia poſſet monumentis mandare.

Agere Agitare — Matrẽ agere.ſimulare illũ adhuc uiuere:mõſtrare ſe matrẽ.agere fabula:rep̃ſentare ſignificat: agere iter dũ audire:alibi dicere:itẽ tractare:impellere:mouere.Donatus ſic diſtinguit. agere eſt aliqd neceſſarium facere:agitare uoluptuarium: ut agitator equoꝝ. Scribonianus arma. Furius Camillus Scribonianus

arma in Illyrico contra Claudiū mouerat: fuerat Pætus ĩ ꝑtibus. occiſo Scriboniāo Ro. trahebatur. erat aſſenſurus nauem. Arria milites orabat: ut ſimul imponeret̃: nempe. n. inquit daturi eſtis conſulari uiro ſeruulos aliquos: quoꝝ e manu cibum capiat: a quibus ueſtiat̃: a quibus calciet̃: omnia ſola præſtabo. non impetrauit. conduxit piſcatoriā nauiculam: ingenſq; nauigium minio ſecuta eſt. eadem apud Claudium uxori Scriboniani cum illa ꝓfiteret̃ indicium: ego inquit te audiam: cuius ĩ gremio Scribonianus occiſus ē: & uiuis? ex quo manifeſtū eſt ei conſiliū pulcherrimæ mortis non ſubitū fuiſſe. quinetiā cū Thraſea gener eius deprecaret̃: ne mori ꝑgeret: iterq; alia dixiſſet: tu uis ergo filiā tuā: ſi mihi ꝑeundū

Dalmaciæ legatus bellū ciuile molitus legiones multas: fortiſſimaſq; ad ſacramenti mutationē pellexerat: & cū non dubitaſſet citra bellū Claudium imperatorē poſſe terreri: cõtumelioſa: & minaci epl'a eum cædere ĩperio iubet: uitamq; ocioſam in priuata re gerere. dubitauit Claudius adhibitis pricipibus uiris an obtēperatet: ſed die dicto: ut in unū undiq; ad nouū imperatorē conueniret̃: neq; aquilæ ornari: neq; conuelli quoquomodo ſigna: moueri ue potuerunt: exercitus tāta: & iā inuſitata fide miraculi motus: & in pœnitentiā uerſus imperatorē Scribonianuꝫ quinto ſtatim die deſtitutum interfecit: ſeſeq; ſacramēto prioris militiæ cõtinuit. hæc ſumpta a Paulo Oroſio: & Tranquillo. alii hūc motum altius repetentes longius etiā exequuntur. Cum romani de moribus Claudii deſperarent a multis inſidiis petitus eſt: ꝓ ſertiꝫ ab Annio Vinicio: qui ad Furiū Camillum Scribonianum Dalmatiæ legatū miſit: & perſuaſit: ut arma aduerſus Claudium ſumeret: at militibus non parētibus manu propria ſe tranſuerberauit Claudi⁹ hac defectione. conſternatus plurimum ſibi metuebat. tamen illius morte cognita confirmatus eſt: & donatiuo militibus diſtributo: qui in partes Scriboniani fuerāt conquiſitos: & eoꝝ plurimos depræhēſos occidit: multi inter quos Vinicius ſibi manus intulerunt. Meſſallina: & Narciſſus libertus cum reliquis hac oblata occaſione nulli potentum pepercere: niſi quis: aut pecunia: aut gratia: quāuis nocentiſſimus periculum ſubterfugit: nā nõ uiri tm̄: ſed & mulieres trucidatæ ſunt. Ad hæc Tacitus Scriboniani filius ĩquit clæmētia Claudii reſeruatus poſtea ꝗ ſi finē pricipis p Chaldeos ſcrutaret̃ in exiliū actus ē. Illyrico. Illyris. ꝓuincia Pannoniā ſeptētrionē uerſus: meridiē uero adriaticū mare diſtermiat: optimis portubus pp adiacentes inſulas illuſtrata. aduerte ab aliis ſcriptoribus dici mota eē arma in Dalmatia: a Scdo in Illyrico: ſunt aūt ꝓuinciæ cõtiguæ. Fuerat ĩ ꝑtibus. fauerat Scriboniano: & ſecutus erat illū cõtra Claudiū. Occiſo. p ſe: uel milites. Scds a militibus ſcribit occiſum. Trahebat̃. ab Illyrico. Arria. uxor eius: quæ una in prouincia fuerat. Imponeret̃. in eandē nauē. Cõſulari. Cecinæ: q geſſerat cõſulatū. Oia. ꝓdicta. Vxori. Iuniæ: ꝗ defectionis Scriboniani cõſcia relegata ē: quare ĩpatiēs annexa eſt ēt crimini: quo deide filius in exiliū actus eſt. Profiteret̃ indiciū. ſpõte idicaret cõiuratiõis mariti cõſcios cõtra Claudiū. Et uiuis. neq; tu una occubuiſti. Nõ ſubitū. ſed multo añ ꝓuiſum: & ex rebus añactis decretū Thraſea gener. P. Thraſea Pætus patauii ortus uir egregius: & malis tꝑibus clar⁹ nā exercebant̃ miris modis iter Neronē: & Thraſeā inimicitiæ: ueꝝ cuidā multa crimioſe iactāti: atq; cām ſuā ꝑperā iudicaſſe dicēti obſtitit Nero: tn̄q; abſuit: criminibus de inimico cõtra ueritatē aſſentiri: ut exclamauerit utinā tā me Thraſea diligat. ꝗ iudex æquus & rectus eſt. huic Cecina filiā Arriā deſpõſauit: ex qua Fanniā ſuſcepit. Filiā. Arriā. Pereundū. uiolēter. Nero uirtutē ipſam excidere cõcupiſcens Thraſeæ infenſus accedēribus cāis: ꝙ ſenatu egreſſus añquā alid decerneret̃: cū legeret̃ epl'a de matris Agrippinæ nece: & de natali eius: ut inter nephaſtos eēt: referret̃: ꝙ in municipio ſuo ægiſſet tragœdiā more patrio in quodā feſto: qđ celebrabat̃ trigeſimo quoq; anno: qđ Iuuēaliū ludicro paꝝ expectabilē operā ꝓbuerat: ꝙ mitiora ĩ ꝓtorē Antiſtiū ob ꝓbroſa ĩ Neronē cõpoſita carīa cēſuerat: & obtiuerat: & ſpõte abſens: cū diuini honores Poppeæ decernerent̃: fuerat: neq; funeri interfuerat. ea renouauerat Capito Cõſutianus flagitioſus: & Thraſeæ inimicus: qđ authoritate ei⁹ repetundaꝝ cõcidiſſet: deinde illa obiiciebat: ꝙ pricipio anni ſolitus eēt ſolēne iuſiurādū uitare: nūcupatõnibus uotoꝝ nõ adeſſe: nunꝗ p ſalute principis ĩmolaſſe: nunꝗ pulſantē citharā audiuiſſe: neq; laudaſſe: neq; p ſacra illius uoce ſacrificaſſe: & triēnio nõ introiiſſe curiā ſolitus olĩ aſſiduus adeſſe uulgaribus patrū cõſultis tanꝗ ꝓtibus offenderet̃. Quare cū ei mortis arbitriū datū eēt. Quæſtor cõſulis ad eū in ortis agentē miſſus. ē1 tū maxīe intentū Demetrio cynicæ inſtitutionis doctori: donec aduenit Domitius Cæcilianus ex intimis amicis: & illi qđ ſenatus cēſuiſſet expoſuit. uocato igit̃ ꝓpi⁹ Quæſtore: & utriuſq; brachii uenis ĩciſis effuſo cruore humū ſꝑgēs. libemus ĩquit Ioui liberatori. dicere ſolebat ꝑcere Neroni adulatoribus: ſi iõ poſſent crudelitatē eius fugere: ſed eū ꝑiter & ipſi trucidarent̃ melius eſſe non ſeruiliter ꝑire: cū fama poſt ſe duratura eſſet: illoꝝ uero tm̄: ꝙ iugulati eſſent: illđ ꝓterea frequēter ſecū uſurpabat: me Nero ĩterficere põt: lædere nequaꝗ: alii ſcripſerūt Thraſeā mori iuſſum ob uultus triſtitiā: & aſperitatē. hiſtoriā collegius ex Tacito: Dione: & Plutarcho. Mori mecū. Thraſea referēte Tacito uxorē

Camillus Scribonianus

Illyris

Thraſea Pætus

Thraſeæ Mors

fuerit:mori mecū:rñdit:ſi tādiu: tātaq; cōcordia uixerit tecū:q̄tū ego cū Pęto:uolo.Auxerat hoc rñſo curā ſuoꝝ:attētius cuſtodiebat’.ſenſit:& nihil agitis inqt:poteſtis.n. efficere ut male moriar:ne moriar nō poteſtis.Dū hęc dicit:exiluit cathedra:aduerſoq; pieti caput īgenti īpetu īpegit: & corruit:refocillata : dixerā iqt uobis iuenturā me quālibꝫ durā ad mortē uiā: ſi uos facilē negaſſetis.Vident’ ne hęc tibi maiora illo Pęte nō dolet:ad qd ꝓ hęc puētū ē: cū īteri illd qdē ingēs fama:hęc nulla circūfert. Vñ colligit’ qd initio dixi:alia clariora eē:alia maiora.

C.Plinius Seruiano.S.

Recte ne oīa:qd iāpridē eplæ tuæ ceſſāt? an nō oīa recte : ſed occupatus es tu? an nō occupatus?ſed occaſio ſcribēdi: uł rara:uł nulla?Exie hūc mihi ſcrupulū: cui par eē ñ poſſū.exie aūt:uł data opa tabellario miſſo. ego uiaticū:ego ēt ꝑmiū dabo. nunciet mō qd opto. ipſe ualeo:ſi ualere ē ſuſpēſū:& anxiū uiuere:expectātē ī horas:tientēq; ꝓ capite aīciſſimo qcqd accidere hōi pōt.

C.Pli.Curio Seuero.S.

Arriā tentantē mariti ſuprema:& exemplū Arriæ matris ſeq:monuit retinere uitā:filiæq; Fanniæ cōmuni ſubſidiū unicū non adimere:quæ uiri dicto obediens uſq; ad Traiani tēpora ſuperuixit. Auxerat curā.intenderat diligentiā. Cuſtodiebat’.ne ſe interficeret. Senſit. aīaduertit Arria cuſtodiri ne ſibi manus inferret. Nihil agitis.exemplo Catonis:& Portiæ:illi.n.ſecundū Plutarchū dixit:ſi caput parieti illiſero:aut ſpiritū præcluſero facile mori poſſum.de hac aūt Mar.Coniugis audiſſet fatū cū Portia Bruti:& Subtracta ſibi quæreret arma dolor: Nondū ſcitis ait mortē non poſſe negari. Crediderā ſatis hoc uos docuiſſe patrē.Dixit:& ardētes auido bibit ore fauillas.I nūc & ferrū turba moleſta nega. Male.dolētius. Impegit.impulit:pcuſſit. Refocillata.repata:reſtaurata. Durā.difficilē:longiorē. Illo.dicto. Per hæc. cōſtātiæ: & fortitudis ꝑludia. Illud.Pæte ñ dolet. Hæc.ꝑexercitamēta Circūfert.uulgat. Colligit’.cōprobat’.

Recte ne. Anxiꝰ ꝓ ſalute Seruiani quod iampridē nihil ſcriberet: rogat: ut ſtatim tabellario miſſo nunciet qd faciat.nō mediocriter dubitandū Seueriano an Seruiano ſcripta fuerit epl'a : nā utrunq; nomen legit’ in exēplaribus etiā manuſcriptis. Se-
Seruianꝰ cundus lib.viiii. Seruianum uiꝝ exactiſſimū noīat. Spartianus ſæpius in Adriano refert Seruianum uirum ſummæ authoritatis: nā Iulius Seruianus legatus Pannoniæ ſub Traiano fuit : & eo imperante bis conſulatū geſſit ſemel cū Subſurano: illi adriani ſoror Paulina nupſit.cui is īperator tm̄ detulit: ut uenienti de cubiculo ſp occurrerit: tertiū cōſulatū ne eēt ſecūdæ ſniæ nō petenti: ac ſine ꝓcatione conceſſit.filiā habuit quā Fuſco Salinatori deſtinauit: cū incidiſſet Adrianus in morbū lætalē factus de ſucceſſore ſolicitꝰ primū de Seruiāo cogitauit: poſtea quaſi affectatoreꝫ īperii:qd' ſeruis regis cœnā miſiſſet: qd'in ſedili regio iuxta lectū poſito ſediſſet:qd'erectus ad ſtationes militū ſenex nonagenarius ꝓceſſiſſet: mori coegit.re uera ne ſibi ſupſtes eſſet Flauius Vobiſcus recitat eplām Adriani ſcriptā Seruiano cōſu-
Seuerianus li.Gellius Seruilianū uiꝝ ſuæ ætatis doctiſſimū teſtat’.at Dion Seuerianū uocat.eū inquit Traianus ſucceſſorē aliquando:& dignū īperio iudicauit:nā in cōuiuio olim quæſiuit ab amicis: ut decē noīarent uiros:quibus ſumma reip.& reꝝ faſtigiū demādari poſſet:tū uero cōpreſſo aliquātulū ſermone: noueꝫ dixit p uos diſcere cupio:unū ego Seuerianū hēo : hunc cū Fuſco eiꝰ nepote: ꝙ Cōmodi adoptionē ægre ferre uiderent’ ſuſpectos:& inuiſos occidi iuſſit Adrianꝰ:Seuerianū nonagenariū:alteꝝ decē & octo annos natū.ſed Seuerianus priuſquā iugularet’ ignē popoſcit:atq; incenſo thure.uos inquit deos teſtor me nihil mali cōmiſiſſe Adriano hoc tm̄ imprecor:ut cū mori cupiet: nō poſſit. Seueriani Africæ procōſulis meminit Apuleius:& Lucianus in ſermone:cui titulus quomō hiſtoria ſcribenda ſit.Seuerianū refert: itē Vlpianus Seuerianū conſulē Adriano īperante:apud quē.ff.quinto mēda īnoleuit:ubi commemorat Adrianū reſcripſiſſe Seriano aut igit’.Seruiano:aut Seueriano ex ꝓcedentibus legendū. Omnia. tua ſe
Scrupulꝰ habent. Scrupulū.dubiū.difficultatē.Terentius in andria.at mihi etiā unus ſcrupulus reſtat.trāſlatio a ſcrupulo lapillo:qui nos in calceo latens plærūq; offēdit:unde idē comicus alibi inieci ſcrupulū:& aſperas ſalebroſaſq; uias ſcrupuloſas dicius.ſcrupulus ꝓrerea pōderis gēus.Mar.libras:ſcrupulos:ſextulaſq; dicit.at neutro gñe iugeri ps mīma ē:decē.ſ.pedes:& lōgitudie:& latitudie quadratū. Pat. nō poſſum
Viaticū pati hanc difficultatē:neq; mea conſtantia tollerare. Data opera.ob hanc ſolā rōnē. Viaticū. uiæ neceſſariā īpenſam:quæ ꝓficiſcenti erogat’.græci ἐφόδιον dixere:ſed interdū ꝓ facultate:& paratu latini
Viaticulum ſunt uſi:ſicut illi ἐφόδιον παιδείας πλοῦτος καὶ κακίας.i.facultas uirtutis diuitiæ & uicii. uiaticulū per diminutionē dixit Caius.ff.y.& ꝑiter Apuleius:qui lib.vii.uiagiū ꝓ itiere uſurpauit. Præmiū.
Viagiuꝫ laboris mercedē ꝓter uiaticū. Quod opto.te bñualere.Si ualere:correctio:nō.n.bñ ualet: qui aliquibꝰ animi paſſionibus ꝑturbat’.Capite.amiciſſimo.uita tua mihi amiciſſima.Quicquid.omne maluꝫ quod.

OFficiũ cõſulatus iniunxit mihi: ut reip. nomine principi gratias agerem: quod ego in ſenatu cum ad rationem loci: & temporis ex more feciſſem: bono ciui conueniẽtiſſimum credidi eadem illa ſpacioſius: & uberius uolumine amplecti. primũ ut imperatori noſtro uirtutes ſuæ ueris laudibus cõmẽdarẽt: deinde ut futuri principes: nõ quaſi a magiſtro: ſed tamẽ ſub exemplo p̃monerẽtur: qua potiſſimum uia poſſent ad eandẽ gloriam niti. Nam præcipere q̃lis debeat eſſe princeps pulchrũ quidem: ſed honeroſum: ac prope ſuperbũ eſt: laudare uero optimum principem: ac per hoc poſteris uelut e ſpecula lumen: qđ ſequãtur: oñdere: idem utilitatis hẽt: arrogantiæ nihil. Cœpi aũt nõ mediocrẽ uoluptatẽ: ꝙ hunc librum cũ amicis recitare uoluiſſem: nõ per codicillos: non per libellos: ſed ſi cõmodũ eẽt: & ſi ualde uacaret admoniti (nunq̃ porro: aut ualde raro uacat Romæ: aut commodum ẽ audire recitantẽ) fœdiſſimis inſuper tempeſtatibus p biduum cõuenerunt: cũq; modeſtia mea finem recitationi facere uoluiſſet: ut adiicerem tertiũ diem exægerunt. Mihi hũc honorem habitũ putẽ. an ſtudiis? ſtudiis malo: q̃ prope extincta refouentur: At cui materiæ hãc ſedulitatẽ præſtiterunt? nempe quã in ſenatu quoq;: ubi perpeti neceſſe erat: grauari tamen uel puncto temporis ſolebamus. Eadem nunc: & qui recitare: & q audire triduo uelint inueniũtur: nõ qa eloquẽtius q̃ prius: ſed qa liberi⁹: ideoq; ẽt libetius ſcribit. Accedet ergo hoc quoq; laudibus principis nr̃i: ꝙ res antea: tã inuiſa: q̃ falſa: nũc: ut uera: ita

OFficium. Seuero ſcribit in ſenatu orationem panagyricam dixiſſe: deinde recitaſſe quibuſdã amicis cum ſumma auditorum attentiõe: quare & principem Traianum: & ſua tempora laudat: qbus ſpretis adulationibus grauia: & ſeuera placerent. Seueros per ea tẽpora multos fuiſſe comperio. Curtium Seuerum præfectum recitat Tacitus. Septimii Seueri doctrinã laudat Statius in ſyluis. Seuerũ doctum fuiſſe Martialis libro. xi. teſtatur: & Decium Seuerum imperante Seuero claruiſſe iuriſconſultus: ſicut idem Iulii Seueri meminit: qui Dione tradente a Britannia i iudæos deficientes ab Adriano miſſus eſt: uir iuſtus: & ſapiens: dignitate: & authoritate inſignis: poſtmodũ regendæ Bithynniæ deſtinatus. Officium cõſulatus. qa conſul creatus erã: iõ Traiano gr̃as ægi: qđ ſecutus ẽ Auſonius ꝓ cõſulatu ſuo Gratião pricipi gratias agens. Reip. noĩe. ex authoritate reip. & imperio ſenatus: ſicut ipſe refert in eadẽ oratõe. Ad rõnem. ſecundũ reſpectũ. Loci. ſenat⁹: imo ſenatorũ: apud quos breuius dicendũ erat pp reuerentiã. Temporis. Sæculi nr̃i: quo liberius fari licebat. Ex more. ad imitationẽ aliorum. Spacioſius. pluribus uerbis. Vberius. eloquẽtius. Suæ. ꝓpriæ: ſolius Traiani: fuerũt .n. in eo uirtutes fere diuinæ. Magiſtro. rectore: doctore: nam Plato librũ de regimine principũ ſcripſerat: & Xenophõ dialogũ de tyrannide. Sub exẽplo. ad imitationẽ Traiani: exẽplo .n. magis: q̃ uerbis mouemur. Niti. cõtendere. Honeroſum. magni ponderis: ne p̃termittẽda dicamus: & dicenda omittamus. Superbũ. ut inferior ſuperiori p̃cipiat: & tñ ſibi arroget. Per hoc. hac rõne: ductu figurato. Lumẽ. ſpecioſuʒ exẽplũ. Specula. loco edito: e turri: tranſlatio a nauigãtibus: q ſolẽt dirrigere curſum ſuũ ad lampadẽ in ſpecula port⁹ accenſam. Arrogãtiæ nihil. hẽt: ſie .n. uitaẽ ſupbia: & par utilitas ſequiẽ. Librum orationẽ panagyricã. Codicillos. epiſtolas. Libellos. ſupplicationes. Vacat Romæ. uacui ſunt ab officiis i urbe. id quod lib. x. Martialis cõqueriẽ. Fœdiſſimis tempeſtatibus. turbidis: & tẽpeſtuoſis diebus: fœdũ eſt pluſquã turpe: iterdum crudele ſignificat: icciteo Saluſtius fœdos oculos dixit. Tertiũ diẽ. ut totam orõnẽ recitarẽ: relinquebaẽ .n. tertia ps eius recitanda: Mihi. mea cã. Honorẽ. audiẽdi diligentiam. Studiis malo. crediderim id factũ potius pp ſtudia. Extincta. deperdita ſupiorum principũ ſæuicia p̃ſertim liberiora ſtudia: ut ſatyra: & hiſtoria. Refouentur. reſpiciunẽ ſub Traiano: nã Iuue. ſub eo ſuũ opus publicauit: & cõpoſuit: ꝙ nõ diſſimulat idẽtidẽ: ſed iprimis. vii. Satyra. Tacitus uero: & Trãqllus ſuas hiſtorias. Cui materiæ. demõſtratiuo generi: & ſolutæ orõni: q minus tenet auditorẽ an magis: q̃ ſolebãt ĩperatores cõmẽdare. Sedulitatẽ. ꝑ triduũ audiẽdi diligẽtiã. Nẽpe. p̃ſtiterũt ei mr̃iæ hãc ſedulitatẽ: quã quoq; p̃ſtiterãt i ſenatu cũ primũ dixi: ꝑinde ac ſi iſerret: ꝙ nõ tñ deberent capi i recitatiõe ei⁹ orõnis: quã ſemel audiuerãt. Perpeti. totã audire. Neceſſe erat. pp p̃ntiã Cæſaris: q̃uis eẽt moleſtũ: & graue audiẽtib⁹. Pũcto. monumẽto: q̃tulo ſpacio. M. Tulli⁹ ꝓ Cluẽtio: neq; poſtea Larini pũctũ tpis morat⁹ ẽ. Solebam⁹. ſub malis ĩpatorib⁹. Quã pri⁹. nũc dicaẽ: iã .n. adulatio oĩa noua excogitauerat. Liberi⁹. ueri⁹. cũ ſub Domitião capitale fuerit laudare bonos. i. uere dicere. Accedet laudibus. ad aliis eius laudes addeẽ hæc ẽt. Res. laudatõ panagyrica. Antea. ſub mal' ĩpatorib⁹. Nũc Traião pricipe.

Seuerus

Fœdum

amabilis facta ẽ. Sed ego cũ ſtudium audientiũ: tum iudicium mire probaui: animaduerti .n. ſeueriſſima quæq; uel maxie ſatiſfacere. memini quidem me non multis recitaſſe: quod omnibus ſcripſi. nihilominus tanquam ſit eadem oium futura ſententia hac ſeueritate auriũ lætor: ac ſicut olim theatra male muſicos canere docuerunt: ita nũc in ſpem adducor poſſe fieri: ut eadem theatra bene canere muſicos doceãt. Omnes enim: qui placendi cauſa ſcribunt qualia placere uiderint ſcribent: at mihi quidẽ confido in hoc genere materiæ lætioris ſtili cõſtare rationẽ: cum ea potius: quæ preſſius: & aſtrictius: q̃ illa: quæ hilarius: & q̃ſi exultantius ſcripſi poſſint uideri acerſita: & inducta. non ideo tamen ſegnius precor: ut quãdoq; ueniat dies: utinamq; iã uenerit: quo auſteris illis ſeueriſq; dulcia hæc: blandaque uel iuſta poſſeſſione decedant. Habes acta mea tridui: quibus cognitis uolui tñ te uoluptatis abſenté ſtudiorum nomine: & meo capere: quãtum præſens percipere potuiſſes.

C. Plinius Caluiſio Rufo. S.

ASſumo te in conſilium rei familiaris: ut ſoleo: prædia agris meis uicina: atque etiam iſerta uenalia ſunt. In his me multa ſolicitant: aliqua nec minora deterrent. Solicitat primum ipſa pulchritudo iungendi. deinde quod non minus utile q̃ uoluptuoſum: poſſe utraque eadem opera: eodem uiatico iuiſere: ſub eodem procuratore: ac pene iiſdem habitatori

Amabilis. grata. Studiũ. attentam opreram. Seueriſſima quæq;. ſcripta admodũ auſtera: & grauia. Satiſfacere. placere. Non multis. paucis doctis: quibus ſolebat ſua cõmittere: Omnibus. pro cõmuni utilitate. Hac ſeueritate auriũ. iudicio audientiũ libenter ſeuera ſcripta. Olim. ſub Nerone: qui cantu: & muſica oblectatus adeo ut in certamen ſæpius deſcenderit: & aduerſarios quaſi plane eiuſdẽ conditionis obſeruarit: captarit: infamarit: maledictis incеſſerit: ac ſi qui arte pcellerent corrũpere etiã ſolitus fuerit: inde peſſimũ cantandi genus: dum principi male cantanti cædunt: introductũ. fuit. n. exiguæ & obſcuræ uocis. quare non imerito Ariſtoxenus apud Athenæum iquit. poſtquã theatra in barbaros mores fluxere: & multũ a prioribus deſciuere: publice ipſa muſica defecit: paucicq; ſciunt qualis olim fuerit: nunc muſicæ modi peſſimi itroducti: quibus qui utuntur pro humanitate molles fiunt: pro tẽperantia libidinoſi. Theatra. quæ inſtituta ſunt ad deorum immortalium ludos: & populi uoluptatẽ. id græcorum inuentum: unde etiam nomen. latine arena dicit͛ nulla ferme Italiæ ciuitas fuit nobilis: quæ theatro careret. inſtituto igitur quinquennali ludicro Romæ a Nerone ſecundum Tacitum ad morem græci certaminis uariam famam fuiſſe cõſtat: quippe erant: qui. Gn. quoq; Pompeium incuſatum a maioribus ferrent: quod manſuram theatri ſedẽ poſuiſſet: proceres romani ſpecie orationum: & carminum ſcena (nam & ea in theatro conſtituebatur) polluantur? an decurias equitum egregium iudicandi munus expleturas? ſi fractos ſonos: & dulcedinem uocum perite audiuiſſent? Eadem theatra. tranſlatio a theatris ad ſcripta: cuius ſenſus: ſicut olim mali principes coegerũt oratores ad male dicendum: dum uolunt adulari ſibi: ita nũc confido optimum imperatorem noſtrum fieri authorem benedicẽdi. Muſicos. oratores metaphorice. Materiæ lætioris. legitur etiam latioris in eandem ſententiam: quam ſcilicet latius: & copioſius diffudi: q̃ priores. Conſtare rationem. poſſe me reddere manifeſtam rationem. Preſſius. humilius. Aſtrictius. breuius: compendioſius. Hilarius. delectabilius: lætius. Exultantius. diffuſius. copioſius. Accerſita. affectata: extra rẽ inſerta. Segni⁹. ſupia pce. Auſteris illis ſeueriſq;. ueris ſcriptis: ſed auditu aſpioribus: qualis ſatyra: & antiq̃ comœdia: cuius ſub Traiano ſcriptor extitit Vir. Ro. auſtero cõtrariũ eſt dulce. Blãda. adulatoria. Iuſta. debita auſteris: & ſeueris. Et meo: & mea cã.

Rufus ASſumo. hæſitabũd⁹ an pdia ſuis uicia pſtinaret Claudiũ Ru. amicũ cõſulit: exponẽs quæcũq; ad emẽdũ illa ſolicitaret: & q̃ deterrerẽt multi codices hñt Clauſiũ Ru. alii Caluiſiũ: quẽ ſupra

In cõſiliũ legius cõtubernalẽ Scđi. Aſſumo te i conſiliũ. te cõſulo: & pcipẽ cõſiliũ mei facio. idẽ libro. vi. euocatus i conſiliũ a Cæſare nr͞o. Sptianus: Adriano mos erat: ut cũ priceps cauſas cognoſceret: & ſenatores: & equites ro. in conſiliũ uocaret: & alios quos ſenatus pbaſſet. Familiaris. domeſticæ. Prædia. rura pdia ſunt res ipſæ: prædes hoies. i. fideiuſſores. Vicina. cõtigua. Inſerta. iteriacientia. In his. emendis. Solicitant. puocant: icitant. Deterrẽt. retrahunt ab emptione. Pulchritudo. decorus pſpectus agrorũ

Procurator ppetuorũ. Vtraq;. pdia uetera & noua. Viatico. uiæ ĩpẽdio. Inuiſere ire ad uidẽdũ. Procuratore. rei ruſticæ curatore: cuius ĩperio ſubiacet uillicus: uerũ & p cuſtode alicuius rei neceſſariæ: ut fœtus apũ Colu. poſuit: at Lãpridius: & multi p eo: q rõnes uectigaliũ principũ ſeruat: ſup quo iam multa pſcripſimus.

Villam:domũ in agro. Tueri.reparare ne corruat. Suppellectilis:reꝝ mobiliũ ad uſum domeſticuȝ Põponius de ſuppellectili.ſuppellex eſt domeſticũ patris familiæ inſtrumentũ:q̃ neq; argento: auro ne facto:uel ueſti annumeraret:ubi paulus recenſet.quæ ſuppellectilis appellatione cõtinent. Tubero hoc mõ demonſtrare ſuppellectilẽ tentat dicẽs eſſe iſtrumẽtũ quoddã pr̃is familias reꝝ ad quotidianũ uſũ paraꝝ:qđ in aliã ſpẽm nõ caderet.Celſus ibidẽ author.Columella appellatiõe ſuppellectilis etiã ueſtem cõphendit. Atrienſiũ.qui habebãt curã atrii:& ſuppellectilis:nã ianitores atriẽſes dixit Apuleius libro *Suppellectilis* *Atrieſes*

bus habere:unam uillam colere:& ornare:alterã tantum tueri. Ineſt huic computationi ſumptus ſuppellectilis:ſumptus Atrienſium: topiariorum:fabroꝝ:atq; etiã uenatorii inſtrumẽti:q̃ plurimũ refert unũ in locũ conferas:an in diuerſa diſpergas.Cõtra uereor:ne ſit in cautũ rẽ tam magnã iiſdem tempeſtatibus:iiſdem caſibus ſubdere.tutius uidetur incerta fortunæ poſſeſſionũ uarietatibus experiri.habet etiam multum iucũditatis ſoli:cæliq; mutatio:ipſaq; illa pegrinatio interſita.Iam quod deliberationis nr̃æ caput ẽ: agri ſunt fertiles:pingues:aquoſi:cõſtãt cãpis:uineis:ſyluis:quæ materiam:& ex ea redditũ ſicut modicũ:ita ſtatũ præſtant.Sed hæc felicitas terræ ibecillis cultoribus fatigatur nã poſſeſſor prior ſæpius uẽdidit pignora:& dum reliq̃ colonoꝝ

de mondo:& columella. tum inſiſtere iubet atrienſibus: ut ſuppellectilem exponant. Vlpianus in familia atriẽſem numerat:& aſſerit fuiſſe in uilla cultiori:ſic ſcopatios: uiridiarios:& topiarios. Topianorum.artificum traducendarum:& formandaꝝ arborum:ac herbaruȝ in uarias formas:& circinnos.Plinius ſenior lib.xii. ficus inquit indica uaſtis diffundit ramis: quorum pondera adeo in terram curuantur:ut annuo ſpacio infigantur: notamq; ſibi propaginem faciant circa parenteȝ in orbes quodam topiario opere:& Africanus cum Vlpiano topiarium uſurpant ꝑ ſeruo parato arborum ornandarum cauſa.fortaſſe a funiculis dictus eſt topiarius: quibus in opere utuntur:nã reſtes Pauſanias ait topia dici.topiarium opus non in uiridis tãtum:ſed & in ſcenis ſatyricis ãtiquitas ſtruxit;quæ ornatæ arboribus:ſpeluncis:montibus:reliquiſq; agreſtibus rebus in topiarii cæli ſpeciem trãſformabãtur:topiariorum aũt cura fuit poſt flatuȝ *Topiariꝰ*

Fauonii. Fabroꝝ. lignarioꝝ:& ferrarioꝝ. Venatorii.cõparati ad uenationẽ:q̃ ꝓprie feraꝝ eſt:nã aucupiũ minus uirile: Vlpia.ff.xxxiii.ſi in agro uenatiões ſint puto uenatores quoq;:& ueſtigatores:& canes: & cætera:quæ ad uenatões ſunt neceſſaria iſtrumenti uocabulo cõtineri:maxie ſi ager ex hoc reditũ habet.uñ iure Secundus uenatoriũ iſtrumentũ dixit.eſt aũt iſtrumentũ.ſcdm Vlpi.de fondo iſtructo:apparatus reꝝ diutius manſuraꝝ:ſine q̃bus exerceri nequiret poſſeſſio:ibi inſup idem iuriſcõſultus exeq̃t de iſtrumento rurali diligẽter. Tranqui.in Auguſto inſtrumentũ regiũ ꝓ apparatu:& ſuppellectili regia poſuit. *Inſtrumẽtum* Cõferas.cõponas:nã in unum melius cuſtodiunt. Tam magnã.magni momenti. Tempeſtatibus.malis tempoꝝ qualitatibus.uocabulum quod utroque uerſus dici põt ut ualitudo:facinus:dolus: poeta.n.clarã tẽpeſtatem dicit:& pro tpe antiquos accipi ſolitos Pompeius teſtat. *Tempeſtas* Incerta fortunæ.incertitudinem fortunæ:ac tempoꝝ mutatiões. Poſſeſſionum uarietatibus.habere poſſeſſiones in diuerſis locis:ut ſi calamitas unã aliquã opprimat:alia diuerſitate cæli grandinem euitet. Soli.loci. regionis. Cæli.aeris. Peregrinatio.pegre receſſus. Interſita.interpoſita:uiciſſitudinaria. Caput.ſumma.maxima propoſitio. Fertiles.non ſeruauit ordinem.nã præponere debuit pingues unde deſcendit fertilitas.

Aquoſi.uliginoſi:irrigui:abundãtes aqua: qua poſſint irrigari:qui ex ſe aquã fundant.Cato ĩ re ruſtica per gradũ ſuplatiõis dixit. Materiã.ligna.υλη apud græcos materiã:& ſyluã ſignificat:& noſtri pro ligno ſæpe utuntur:ut Cato:Columella etiã pro Pampinis:qui relinquunt uitis conſtituendæ:uel ſubſtituendæ cauſæ.Vlpi.ff.xxxii.ligni appellatio nomen gñale eſt:ſed ſic ſeperatur:ut ſit:aliud materia aliud lignum:materia eſt:quæ ad ædificandum:fulciendumq; neceſſaria eſt:lignum quicquid comburendi cauſa paratum eſt.Plato inſuper materiam uoluit eſſe rem improcreabilem:Incorruptam:non de principiis abſolutis elements: ſed ex omnibus primam figuram capacem. factioniq; ſubiectam: adhuc rudem:& figurationis qualitate uiduatam.ſtoici duo eſſe in rerum natura uoluerunt:ex quibus omnia fiunt:materiam:& cauſam:materia iacet iners:res ad omnia parata:ceſſatura ſi nemo moueat:eã autẽ rõ format:& quocunq; uult uerſat:ex illa uaria opera producit:hæc autẽ oĩum reꝝ prima ſubſtãtia:cã uero deus. *Materia* Modicũ.mediocrem. Statum.certum:firmũ:nã ſtatæ obſeruationes:& feriæ certis diebꝰ cõſtitutæ dicunt.ſunt autem ſyluæ minus ſubiectæ tẽpeſtatibus:q̃ reliq̃ ruris.ſtatus uero ſubſtãtiuum eſt cõditio uniuſcuiuſq; rei:& cõſtitutio cauſæ apud Rhetores. *Statum* Felicitas:fertilitas: ubertas. Imbecillis. paupibus:debilibus. Fatigat.colit:exercet. Pignora.inſtrumenta rei ruſticæ:quæ colonis adiumento dñs dederat:nã ea ſunt obligata creditori:qnimmo ſecundum Cato.in re ruſtica:quicq̃d illatum fundo erit:donec colonus ſatiſfecerit:pignori eſto. *Pignus* Reliq̃ colonoꝝ debita cõtracta a colonis:ſic.n.iuriſcõſulti *Reliqua*

minuit ad tp̄s:uires ī poſterū exhauſit: quarū de/fectione rubus:& reliqua incōmoda creuerunt. Sunt ergo iſtruēdi cōplures frugi mancipes: nā nec ipſe uſquā uinctos hēo: nec ibi quiſq̄. ſupeſt ut ſcias quāti uideant̄ poſſe emi:ſeſtertio tricies: nō qa nō aliqn̄ quinquagies fuerit. Verū:& hac penuria colonorū: & cōmuni temporis iniquitate:ut redditus agrorū: ſic etiā p̄cium retro abiit. Quæris an hoc ip̄um tricies facile colligere poſſimus. Sū qdem ꝓpe totus in p̄diis:aliquid tamē fœnore nec moleſtū erit mutuari. Accipiā a ſocru:cuius arca nō ſecus ac mea utor. ꝓinde hoc te nō moueat:ſi cætera nō refragant̄: quæ uelim q̄ diligentiſſime examines. Nā cū ī oībus rebus: tum in diſponendis facultatibus plurimū tibi:& uſus:& prudentiæ ſupereſt.

C. Plinius Meſſio Maximo. S.

Eminiſti ne te ſæpe legiſſe quātas cōtētiões excitarit lex tabellaria:q̄tūq; ipſi latori: uꝰ

uſurpare ſolent:ut Pomp,de ſtatu lib.rōnem reddere iuſſus reliquū q̄ apparet ſoluit:de eo q̄ obſcurius ē: ſatiſdare paratus ē: Iulianus.ſi quis teſtamēto libertatē accepit ſub cōditione:ſi rōnem reddiderit: debet ꝓ hæreditaria parte hæredibus reliqua ſoluere.q̄ nos admonuit. Baptiſta Tetonus: q ſine magiſtro ius ciuile ſumma cū laude profitetur. Ad tēpus.ante tempus:nam ad interdū præter:& ante ſignificat.

Vires excolendi prædii. Exhauſit:abſumpſit.dū partis male utitur: ita in futurū facultatē cōtriuit:

Rubus ut ſcultos agros reliquerit. Rubus.arbor mora ꝓducens:nanq; curuatus gracilitate:nimia ſimul ꝓceritare defigit rurſus in terram caput: iterumq; naſcitur ex ſeſe repleturus omnia: niſi reſiſtat cultura: prorſus ut poſſint uideri homines terræ cauſa geniti: ita peſſima: atq; execranda res propaginem docuit: atq; radicē acquiri uiridem. eius aūt plura genera:inter quæ illud: quod Theophraſtꝰ canis rubū:Palladiꝰ rubū caninū: appellat.Pli.rubū arborem eē dicit:Theophraſtus fruticē. Sunt ergo.quod.ſ.ager incultus eſſet:& pignora diſtracta: ideo iſtruendi: & muniendi erant inſtrumentis neceſſariis cōplures frugi mancipes. Mancipes. coloni: qui agros mercede conducant. Frugi. fructuoſi: utiles. Vinctos. ī compedibus: quibus uincti ſerui ad agri culturā deſtinebantur: eos aūt oportebat ſecundum rei ruſticæ præcepta non eſſe formidoloſos:nō animoſos. nō ſecordes: neq; ſomuiculoſos: id genus culturæ Pli. ſenior libro.xviii. capite.iii. repræhendit: at nunc inquit agros uincti pedes: damnatæ manus: inſcripti uultus exercent.

Quiſquā.ſeruus ē. Ibi.in illis prædiis. Supereſt. reliquum eſt in hoc conſilio. Seſtertio tricies.ſume extrinſecꝰ emi poſſunt. Seſtertio tricies.triginta milibus nummum.tricies autem ſyucopatum pro trigiuties profertur.

Quinquagies.ſeſtertio.i.quinquaginta milibus nūmum. Penuria.paucitate:caritate. Iniquitate.malignitate:qua inculti per Italiā iacebāt agri. Retro abiit.uiluit:imminutū eſt. Tricies ſeſtertiū. Colligere cōparare:cogere. Prope totus in prædiis.fere oēs meas pecunias cōtuli emendis p̄diis. Fœnore

Fœnus. fœnus nō απο του φαινεσθαι:ſed a fœtu deductū ē: quaſi a fœtura quadā pecuniæ parientis: nā proprie fœnu eſt naturalis terræ fructus:ob quā cauſam:& nummorū fœtus fœnus eſt uocatū: ſors aūt ſūma:cui extrinſecus requiritur fœnꝰ. authore Appiano ueteres romani abhorruiſſe uident̄ fœnoris conſuetudinē:quemadmodū:& græci:non ſecus ac cauponandi:quæſtū quēdā exiſtimantes grauē intollerabilēq; pauperibus:& inimicicias ultro procreantē:qua rōne cōmoti Perſæ cōmodari deceptibile: quoddam mēdaciiſq; refertū credidere. Mutuari fœnore.accipere mutuo cū fœnore. A ſocru.mea. Pompeia Celerrima. Arca.pecunia.poſitū cōtinens ꝓ contento. Refragantur.reſiſtant:aduerſantur.

Eminiſti.monet amicum Meſſiū comitiorū ordinem immutatum:neq; per aperta ſuffragia: ſed tacitā tabellam creari magiſtratus:& uerendum ne inde uitia oriantur:quod poſtea eueniſſe per epiſtolā ad eundē Meſſium libro quarto ſignificat.imprimis ſæculi malas artes tax-

Meſſius. ans:& Traiani curā circa publica nō mediocriter cōmendans.Paulus de iure fiſci refert Meſſium fuiſſe iuriſconſultum.marmoreæ ueterū inſcriptiones Meſſium Ruſticum curatorem aluei: & riparū Tyberis:& cloacarū urbis romani populi:Adriano Auguſto imperante. in uetuſto codice Metiū Maximū iuenio:Tranquillus Metiū recitat.in quem fuit illud notabile dictū Domitiani:uellem tā for-

Metius moſus eſſe:q̄ Metius ſibi uidetur. Lex tabellaria:qua populus p tabellā ſuffragium ferebat: cum prius

Tabellaria.lex. nō uiritim:Sed per curias cōuocatus magiſtratus crearet: & qđ pluribus uiſum eſſet curus ad ſenatū re

ferebatur.lex aūt tabellaria:quæ:& Caſſia dicta eſt:q̄ Caſſius Longimus.hāc tulit.C.Matio:& Gn.Flac

Suffragia co coſſ.eauebat nō uoce:ſed puncto debere fieri ſuffragia:quæ antiqui nō ſcripto: ut poſtea in ciſtā tabellas ſuas coniiciētes.eaſq; candidati:cui fauebāt inſculptas litteras habētes:ſed pūcto in tabellā facto notabant:qđ.M.Tullius ꝓ Planco oñdit:& Oratius in arte tetigit.oē tulit punctū.i.oīum tribuū ſuffragiū habuit.nam tribus conuocatæ per tabellam ferebant ſuffragia: qbus latis ſortitio fiebat: præco renunciabat:quē tribus creaſſet.authores ſunt.M. Varro in re ruſtica: & Cicero ꝓ eodē Planco. Latori.

gloriæ:uel repræhenſionis attulerit? At nunc in Senatu ſine ulla diſſenſione hoc idem ut optimū placuit:omnes comitiorum die tabellas poſtulauerūt. Exceſſerāus ſāe māifeſtiſ illis:aptiſqꝫ ſuffragiis licētiā concionū:nō tp̄s loquēdi:nec tacendi modeſtia:nō deniqꝫ ſedendi dignitas cuſtodiebatur. Magni deniqꝫ:& undiqꝫ diſſōi clamores. Procurrebant omnes cum ſuis candidatis:multa agmina in medio:multiqꝫ circuli:& indecora cōfuſio:adeo deſciueramus a conſuetudie parentum:apud quos oīa diſpoſita:moderata:trāqlla maieſtatē loci:pudorēqꝫ retinebant. ſupſunt ſenes:ex qbus audire ſoleo hunc ordinem Comitioꝝ. citato nomine Cādidati ſilentiū ſummū:dicebat ipſe

L.Caſſio Lōgino. Gloriæ.ſi bene ceſſiſſet. Repræhēſiōis ſi male. uel pro hoīum diuerſo iudicio nam M.T.legū ſecundo.in ea ſum inquit ſnīa;qua te fuiſſe ſemper ſcio:nihil ut fuerit in ſuffragiis uoce melius.qs aūt non ſentit omnem authoritatē optimatū tabellariā legē abſtuliſſe?quā populus liber nūꝗ deſiderauit:oppreſſus dn̄atu:& potētia pricipum eſflagitauit.itaqꝫ grauiora iudicia de potētiſſimis hoībꝰ erant uoces:ꝗ tabellæ:quā ob rē ſuffragandi nimia libido:in nō bonis cauſis eripienda fuit potentibꝰ:nō latebra danda populo:in qua bonis ignorantibus qd quiſqꝫ ſentiat tabella uitioſum occultaret ſuffragiuꝫ.itaqꝫ iſti rationi neqꝫ lator quiſqꝫ eſt inuētus:neqꝫ author unꝗ bonꝰ: ſūt.n. quattuor leges tabellariæ.quaꝝ prima de magiſtratibꝰ mādandis: ea ē Gabi.lata ab hoīe ignoto:& ſordido:ſecuta biēnio poſt Caſſia ē de populi iudicio:iſta ab hoīe nobili lata.L.Caſſio.Carbōis eſt tertia de iubendis legibus:ac uetandis ſedicioſi atqꝫ improbi ciuis.uno in genere reliqui uidebatur:quod ipſe Caſſius exciperet ꝑduelliones:dedit huic quoqꝫ iudicio Cælius tabellā eamqꝫ optimā rēp.eſſe dico quā hic cōſul cōſtituerit:quæ ſit in poteſtate optimatum:ſic enim recitata eſt.de ſuffragiis:optimatumqꝫ plebi libera ſunto:quæ lex hanc ſententiam cōtinet:ut omnes leges tolleret:quæ poſtea latæ ſunt:quando tegunt omni ratione ſuffragiū:ne quis iſpiciat tabellam:ne roget:ne appellet:deinde hæc optimo cuiqꝫ:& grauiſſimo ciui oſtēdatur:ultroqꝫ offeraꝰ. Hoc idē.lex tabellaria.ſine ulla defenſione.legiꝰ etiā diſſenſiōe in eundē ſenſū.i. oībus ſentētiis:ſine cōtrouerſia. Oēs.ſēatores. Comitioꝝ die:quo die populus coībat ad creādos magiſtratus:inde comitiales dies ſunt dicti.qbus cū populo agi licebat:nundinis .n.comitia haberi non poterāt.neqꝫ mūdo patente:ſolebant aūt auſpicari de mēſe martio ſecūdum alios ēt alio tēpore:cōſularia ſequebanꝰ p̄toria:& ædilitia:quidā ēt teſtanꝰ cōſularia comitia aliquādo facta.vi.cal. Auguſti: & comitioꝝ alia calata dicebanꝰ:quæ ꝓ collegio pōtificū. aut regis ſacroꝝ: aut flaminū inaugurandoꝝ cauſa habebanꝰ:alia curiata:cū ex generibus omniū ſuffragiū ferebaꝰ:quæ per lictorē curiatim uocabāꝰ:alia centuriata.cū ex cenſu:& ætate:ea per cornicinē uocari ſolebant:hæc Gellius:at Liuius ab urbe cōdita:curiata dicit comitia:quæ rē militarē cōtinerēt:& cēturiata:qbus conſules tribuniqꝫ militares creabanꝰ:tributa comitia ſunt cū ex regionibꝰ:& locis ſuffragiū ferꝰ:ea minoribꝰ creādis magiſtratibus danꝰ:maioribꝰ aūt cēturiata:quæ iuſta haberi:& dici uoluiſſe maiores Ci.tradit:curiata:ut alii arbitranꝰ:pōtificibus arbitris p̄benꝰ.cōſules:dictatores:tribuni militares indicēdoꝝ comitioꝝ ptātē hēbant.bina āt fieri comitia ſolebāt de eiſdē cādidatis:priora domi:quo facilius cōcordia populi firmareꝰ:poſteriora uel in loco comitii:uel in cāpo martio.comitiū āt locus iuxta ſenatū a coeūdo dictū: qđ illuc pplꝰs coiret comitiis centuriatis:& litium cā.erat.n.foro cōnexum:ſcdo bello pūico tectū:in quo rūinalis arbor:ꝗ Remi Romuliqꝫ īfantiā texerat ſupra octingētos:& ꝗdraginta ānos fuit.ſignāt ēt comitiū tp̄s coeūdi:& actū:in quē ſenſū nūc Secūdus uſurpat:a quo uerbū comitiare & īcomitiare.i.in comitia ire deduciꝰ ſcdm Feſtū. Comitioꝝ die.hāc rē in panagyrico breuiꝰ tetigit:nā qđ īgt p̄catꝰ es:ut illa ipſa ordinatio comitioꝝ bn̄:ac feliciter eueniret nobis:reip.licētiā.nimiā libertatē. Cōcionū.dicēdi publice.'p̄notauimꝰ cōcionē tria ſignāre. Manifeſtis ſuffragiis.uiua uoce:& ſentētiis palā dictis hoc.n.primū in uſū uenerat apud ro.ut in creatiōe mgr̄atuū ſnīæ ferrenꝰ uiritim eadē ui:eodēqꝫ iure ꝓmiſcue ab oībus a Seruio rege poſtea gradus facti:ut neqꝫ excluſus qſꝗ ſuffragio uidereꝰ:& uis oīs penes priores ciuitatis eēt:eqtes nāqꝫ uocabanꝰ primi octuaginta.inde primæ claſſis cēturiæ uocabāꝰ:ibi ſi uariaret:qđ raro incidebat:ut ſecūdæ claſſis uocarēꝰ.nec fere unꝗ ita deſcēderēt:ut ad īfimos ꝑuenirēt.diſſentit Diony.a Li. ille.n.ſub Ro. pplm̄ p cēturias uocatū:hic ſecus ſcribit. Appia.innuit aliud eſſe ſuffragia ferre in creandis mgr̄atibus:aliud participē eſſe in legū creatiōe. Nō ſedēdi dignitas.nō locꝰ honeſtior dabaꝰ dignioribꝰ. Diſſoni.diſcordes. Cū ſuis cādidatis.lege Fabia a Fab.lata adiecta ē pœna illis:q n̄ certo nūo:ut an̄ fuerāt definiti:deducerēt:& ſectarenꝰ in comitia cādidatos.iam memorauimus rōnes cur petituri magiſtratum alba ueſte induerentur. Agmina.globorum motus. Circuli.conuenticula: hominum coronæ. Indecora confuſio.inhoneſta perturbatio:& commixtura. Deſciueramus. defeceramus. Parentum.maiorum.Diſpoſita.ordīuata. Maieſtatem.amplitudinem dignitatem. Loci.comitii:uel campi Martii. Hunc.talem olim fuiſſe. Citato.uocato per p̄coneꝫ. Silētiū.attētio. ſubaudi erat. Ipſe.can-

Tabellariæ leges

Comitia

Comitiū

Suffragia

pro ſe explicabat:uitam ſuam:teſtes:& laudatores dabat:uel eum ſub quo legatus:uel eum:cui quæſtor fuerat:uel utrunq;:ſi poterat. Addebat quoſdam ex ſuffragatoribus.illi grauiter:& parce loquebantur.plus hoc q̄ preces proderat:nõnunq̄ Cãdidatus:aut natales cõpetitoris:aut annos:aut etiam mores arguebat. Audiebat Senatus grauitate cẽſoria.ita ſæpius digni:q̄ gratioſi præualebant:quæ nũc ĩmodico fauore corrupta ad tacita ſuffragia quaſi ad remedia decurrerũt. quod interĩ plane remediũ fuit:erat.n.nouũ:& ſubitũ.ſed uereor ne procedente tempore ex ĩpõ remedio uitia naſcãt. eſt.n.pĩculũ:ne tacitis ſuffragiis ĩpudẽtia irrepat. Nã quoto cuiq; eadẽ honeſtatis cura ſecreto:q̄ palã? mlti famã:conſciam pauci uerẽt.ſed nimis cito de futuris. Interĩ bñficio tabellaꝶ hẽbimus magiſtratus:q maxĩe fie-

didatus.Pro ſe quæ arbitrabaẽ ad cãm ſuã. Explicabat.narrabat. Vitaꝫ ſuã.M.T.ꝑ Planco tradit in candidato.uirtutẽ:ꝓbitatẽ:integritatẽ iquiri ſolere. Teſtes.idem in panagyrica orone.ne ſuffragiis cõſulariũ uiroꝶ urbes:populi:gentes inſerunẽ. Dabat.producebat. Legatus.procõſulis uicarius.placet:& legi militauerat.nouimus romanos auſpicari ſolitos honores a militia:ſic Cæſar dictator:ſub Seruilio Iſautico primũ meruit:ſic Secũdus tribunatũ milirũ geſſit.
Quæſtor Quæſtor.quæſtura.n.fuit prim⁹ honoꝶ gradus.quæſtor aũt latinũ nomẽ eſt Pomponio iuriſconſulto referente:eo quod inquirendæ:& conſeruãdæ pecuniæ cauſa crearetur: quæſtoꝶ alii erãt urbani:qui pecunias publicas in ærarium referebant:alii prouinciales pro conſulibus:& prætoribus dati ad pecuniã publicam conſeruandam:nam:& conſules in bello quæſtores habebant ad curaꝫ prædæ.& ſpoliorum:at urbani damnatorum bona accipientes in publicum referebant:publica funera de publico locabant. ærarii pecunias expenſas:& acceptas in tabulas referebant:quæſtores enim aliquando tribuni:& præfecti ærarii appellati: a recentioribus referendarii uocabulo non incongruo.origo quæſtoribus creãdis antiquiſſima eſt:& pene ãte omnes magiſtratus:nanq; Vlpianus aſſerit ex teſtimonio Iunii Gratiani libro ſeptimo de poteſtatibus ipſum Romulum:& Numam Pompilium binos quæſtores habuiſſe:quos iidẽ reges non ſua uoce:ſed populi ſuffragio crearunt.ſed ſicut dubium eſt an Romulo:& Numa Pompilio regnantibus quæſtor fuerit:ita a Tullo Hoſtilio rege quæſtores fuiſſe creatos certum eſt:& ſane crebrior apud ueteres opinio eſt Tullum Hoſtilium primum in rempu.induxiſſe quæſtores a genere quærẽdi initio ſic appellatos:& Iunius:& Trebatius:ac Feneſtella ſcribunt.idem Vlpianus ibidem inquit.ex quæſtoribus quidam ſolebant prouincias ſortiri ex ſenatuſcõſulto:ꝙ factum eſt decimo Druſo:& Porcinna coſſ.non autem omnes quæſtores prouincias ſortiebantur:nam excepti erant candidati principis hi:& enim ſolis libris pricipalibus in ſenatu legendis uacabant.poſteaque obtinuit quæſtores creari indifferenter.tam patricios:q̄ plebeios: ingreſſus eſt enim quæſtura ut iam prædiximus:& quaſi primordium gerendorum honorum.quæſtor item frumenti erat:qui in ſumma caritate:ut urbs abundaret annona:curare debebat:& eẽ negociatoribus comis:mercatoribus iuſtus.municipalibus liberalis.ſociis abſtinens:& quia de capite ciuis ro. iniuſſu populi non erat permiſſũ lege conſulibus ius dicere: propterea quæſtores conſtituebantur a populo:qui capitalibus reb⁹ pꝛeeſſent:ii appellabantur q̇ſtores parricidii.unde pro Sylla Mar.Tullius.quæſtiones inquit nobis ſeruorum:ac tormenta accuſator nobis minitatur:in quibus q̄q̄ nihil periculi ſuſpicamur:tamen illa tormenta gubernat dolor: moderatur natura cuiuſque.tum animi:tum corporis:regit quæſtor. Vtrunque.ſub quo militauerat:& quæſturam geſſerat.

Addebat.producebat in teſtimonium ſui. Suffragatoribus.fautoribus. Natales.obſcuros parentes cõferendo ſuos cum natalibus competitoris:tale quid Cicero pro Murena declarat:ſummam inquit uideo in te eſſe Serui Sulpicii dignitatem generis.integritatis induſtriæ:cæterorumq; ornamentorũ omnium:quibus fretum ad conſulatus petitionẽ aggredi par eſt:paria cognoſco eſſe iſta in.L.Murenã:atq; ita paria:ut neq; ipſe dignitate uinci potuerit:neq; te dignitate ſuparit. cõtempſiſti.L.Murena genus extuliſti tuum:& quæ ſequuntur. Competitoris.eundem magiſtratũ petentis. Annos.nimiũ teneros:uel præmaturos:nã lege annaria:quæ annoꝶ modũ in petendis honorib⁹ diffiniebat cautũ ne oĩs ætas ad dignitates admittereẽ:interdũ tñ:ut in Scip.Africano pp ſummã indolẽ:& uirtutẽ nõ obſeruata. Cẽſoria.caſtigata:iudiciaria:magna. Gratioſi.gr̃a ualidi:& fauorabiliores. Præualebant.creabãẽ.eligebanẽ. Immodico.nimio. Tacita.ꝑ tabellã.
Interim Interim.ſtatim.diſcretio huius rei:quæ ad narrationẽ ꝑtinet ſupiorẽ. Subitũ.inopinatũ.nã ubi uſitata remedia nõ procedunt:contraria tentanda ſunt authore Seneca. Ipſo remedio.lege tabellaria:quod ſequentibus comitiis euenit.eodẽ libro.iiii.ad eundẽ ſignificante. Irrepat.latenter:& paulatim ingrediaẽ. Quoto cuiq;.cuiuſcunq; ordinis. Cura.eſt.Multi famam.ſententia ueriſſima prius a Seneca prænotata:pleriq; inqt famã:cõſcientiã pauci uerenẽ:De futuris.malis cõqueror. Qui.quales.boni.ſ.in panagirico.n.mltus laudat cõſules his comitiis declaratos.

ri debuerunt: Nam ut in recuperatoriis iudiciis: ſic nos his comitiis quaſi repente apprehenſi ſinceri iudices fuimus. Hæc tibi ſcripſi primum: ut aliquid noui ſcriberem: deinde ut nonnunquã de repu. loquerer: cuius materiæ nobis quanto rarior. q̄ ueteribus occaſio: tanto minuſ omittenda eſt: & mehercule quouſq; illa uulgaria? eho quid agis? ecquid cõmode uales? habeant noſtræ quoq; litteræ aliquid non humile: nec ſordidum: nec priuatis rebus incluſum. Sunt quidẽ cuncta ſub unius arbitrio: qui pro utilitate communi ſolus omnium curas: laboreſq; ſuſcepit: quidam tamen ſalubri temperamento ad nos quoq; uelut riuuli ex illo benigniſſimo fonte decurrũt: quos: & haurire ipſi: & abſentibus amicis: quaſi miniſtrarẽ epiſtolis poſſumus.

C. Plinius Cornelio Priſco. S.

AVdio Valerium Martialem deceſſiſſe: & moleſte fero: erat homo ingenioſus: acutus: acer: & qui plurimũ in ſcribẽdo ſalis haberet: & fellis: nec candoris minus. Proſecutus eram uiatico ſecedẽtẽ: dederam hoc amiciciæ: dederã uerſiculis: quos de me cõpoſuit. Fuit moris ãtiqs eos: uel q ſingulorꝫ laudes: uel urbiũ ſcripſerãt: aut honoribus: aut pecũia ornare. No

Recuperatoriis iudiciis. recuperatores iudices. dabantur edicto prætorio iniuriis. æſtimandis: ꝙ per illos ius norum recuperemus. M. Tullius in Verrem innuit tres dari ſolitos: & pro Flacco inquit a recuperatoribus cauſa cognoſcitur Tranqui. in Nerone cautum ut rerum actu ab ærario cauſæ ad forum: ac recuperatores tranſferrentur. idem in Veſpaſiano: Flauia Domicilla ingenua: & ciuis romana recuperatorio iudicio pronunciata. fiebant autem recuperatoria iudicia extra ordinem. Repente. ex improuiſo. Veteribus. ut Ciceroni: & aliis: qui apud eundem plura de repu. per epiſtolas locuti ſunt. Quouſque. ſcribemus: quaſi diceret ſemper ne. Eho. interiectio ẽ principium: uel animaduerſionem in ſe poſcentis: aut repente cernentis: interdum admirãtis: alias ad ſe uocãtis: ut eho dum ad me: aliquando intentionem audientis expoſcit: nõnunq̃ interiectio eſt ponentis aurẽ propiorẽ: ut eho nunquid nam accuſat uirꝫ: plæruncq; echone ridicule additur apud comicos. Sordidum. uulgare. Incluſum. cõtinens. Vnius. Traiani. Arbitrio. nutu: imperio. Quidam riuuli. aliqua munia publica. Temperamento. modeſta. Benigniſſimo fonte. principe humaniſſimo. qui libertatem a Nerua cum imperio mixtã quotidie augebat: & imaginem priſtinæ reip. repſentabat. Haurire. perſtat in tranſlatione ſumpta a fonte.

Recuperatoria iudicia

Eho

AVdio. Apud Cor. Priſcum ordinis ſenatorii uirum Martialis poetæ obitũ luget: cuius ingeniũ plurimũ admiraẽ: fuit. n. illi amicus Secundus. & ab eo hendecaſyllabo laudatus. Deceſſiſſe. in pria Bilbili: nã tædio urbis feſſus iã ad ſeniũ uergẽs cum ſub Traiano nullus eẽt adulationi locꝰ in Hiſpaniã reuerſus nõ multos poſt annos migrauit ab humanis relicto epigrãmatico libro laudatiſſimo: adeo ut Aelius Verus: qui Cæſar ab Adriano eſt appellatus Martialem: ſuũ Virgiliũ diceret: Martiales tñ plures fuiſſe lego. Cor. Martialẽ tribunum: Iulium Mart. item Martialem: cuius ĩpulſu Caracalla occidiẽ: & Gargiliũ Mart. ſcriptorẽ temporꝫ Seueri ĩperatoris. ad Mart. amicũ idẽ poeta ſcripſit. Ingenioſus. qui poterat ex his quæ didicerat inuenire: quæ nõ didicerat. Acutus. celeriter ꝑ diſcurſum mẽtis cognoſcens. Acer. uehemẽs. Salis. leporis: gratiæ: facetiarꝫ. ſalſum inqt Fabius in cõſuetudine tñ pro ridiculo accipimꝰ: ridicula. n. oportet eſſe ſalſa: & Ci. oẽ quod ſalſum ſit ait eſſe atticorꝫ: qa ſunt maxime ad riſum cõpoſiti: & Catullus cum dicit: Nulla eſt corpe mica ſalis: hoc dicit: nihil in corpe eius eſſe ridiculum. ſalſum igiẽ erit: quod nõ erit inſulſum: uelut quoddã ſimplex oronis cõdimentũ: quod ſentiẽ latente iudicio: & uelut palatũ excitat: qđ: & a tædio defẽdit orõnẽ. Fellis. amaritudis. morſus. Cãdoris. elegãtiæ: latinitatis. Proſecutus. ꝓſequi eſt aliquẽ officio: uel munere afficere. Secundus lib. y. ꝓſecutus eſt: qbus offenſior erat. Mart. Aut quẽ ꝓſequiẽ nõ alienꝰ eques. Trãqui. ex reliquo quoq; ordinũ gñe: uel inuitatos: uel ſponte ad ſe cõmeantes ubertimo cõgiario proſequebaẽ. Viatico ſecedentẽ. diſcedenti ab urbe in Hiſpaniã uiaticũ dederã. Hoc. uiaticũ. Amiciciæ. gratia amiciciæ: quæ mihi cum illo fuit. Verſiculis. hendecaſyllabis. De me. in laudẽ meam. Antiqui. alias antiquis. in eundem ſenſum. Honoribus: & pecunia. Tranqui. uirtutẽ: ac merita cuiuſq; Auguſtus digne ꝓſecutus eſt: quare miror Ouidiũ uetera nõ ſua tpa laudare: inqt enim: Cura ducũ fuerant olim regũq; poetæ: Præmiaq; antiq magna tulere chori: Sanctaq; maieſtas: & erat uenerabile nomẽ Vatibus: & large ſæpe dabanẽ opes. Ennius emeruit calabris in mõtibus ortos. Cõtiguos Pœne Scipio magne tuis. Nũc hederæ ſine honore iacent: operataq; doctis Cura uigil muſis nomẽ iertis hẽt. Vrbiũ. multorꝫ cõtinẽs ꝓ cõtẽto. Honoribꝰ. dignitatibus ſtatuis in publico; quod multis græcorum datum authore Pauſania: & in monumẽto Scipionũ extra por-

Martia.

Salſum

Proſequi

tam Capenam tradit Cicero pro Archia. Ennium ſepultum in libro de claris oratoribus recitat eundem donatum ciuitate a Qu.Nobiliore.M.Filio:quot præterea dignitates:& opes Seneca per diſciplinas cõparauit?Quintilianus conſularia ornamenta:& ut altius repetam Ariſtoteles:& Iſocrates:ac alii pro ſcriptis ſuis multis talentis plærunq; donati ſunt. Specioſa.laudabilia:exoleuerunt. Exoleuit.deſueuit. Laudanda. Claudianus pro Stilicone.Gaudet enim uirtus teſtes ſibi iungere muſas. Carmen amat quisquis carmine digna gerit. Gratiam.uiaticum.præmium. Volumen. indifferenter uſurpat uolumen pro libro:q̄q̄ alteruʒ ab altero differre ſupra admonuim⁹. Tenerem.memoria haberem. Hi.quos recitabo uerſus. Alloquitur muſam.proponit argumẽtum carminis ex libro decimo Martialis.cui initium.Nec doctum ſatis:& parum ſeuerum: Sed non ruſticulum nimis libellum Facũdo meo plinio Thalia.l.præfer:& reliqua.

Exqliæ Exquiliis.exquiliæ uicus in urbe ab exquilino colle:a quo porta exquilina ſecundũ Dionyſium.P.uictor.campum exquilinũ:& lucum in quinta urbis regione deſcribit. Tempore nõ tuo.matutino. Ebria. laſciua. impudẽs. Caueto.uideto. ꝙ etiã receptum eſt ĩ quibuſdã codicibus. Dat impendit. Tetricæ Mineruæ:ſeueræ mu-

Tetricus ſæ.ideſt iudicialibus cauſis.tetricus auteʒ mons in Sabinis aſper:& difficilis: quem Marro Tetricam fœminino protulit. Studet.quærit placet:cum accuſatiuo maiorem intenſionem ſignificat. Auribus centumuirorum.iudicibus cauſarum centumuiralium. Hoc.tale genus orationũ.

Sæculuʒ Sæcula.futura tempora.ſæculum triginta annorum ſpacium continet:alii putant centum uiginti:quidam mile:at Cenſorinus inquit ſæculum eſt ſpacium uitæ humanæ longiſſimum partu:& morte diffinitum:quare qui annos triginta ſæculum crediderunt multum uidẽtur erraſſe: hoc enim tempus. τενεασ uocari Netatius authot eſt:quia orbis ætatis in eo ſit ſpacio.ibiq; plura de ſæculo enarrantur:pariter capite de gradibus ætatum. Arpinis chartis. orationibus :& ſcriptis tullianis: nam Cicero traxit origineʒ ex municipio arpinati.Seras.uinoſas:lætiores:in cœna.

Lucernas.lectiones nocturnas. Tua.cõmoda:conueniens tibi. Lyæus. bacchus

Lyæus unũ ex cognominib⁹ ipſi⁹.ἀποτουλυω a ſoluo quaſi λισιμεριυος.ideſt curarum ſolutor.uel ἀποτησ λυσεωσ τοὺραμματος.ideſt a ſolutione fili:aſſutus eſt enim Iouis femori:uel quod ſoluat uino ebrios.ſunt autem illius plura cognomina epigrammate græco per ordinem litterarum annotata. Furit.bulit.exultat. Roſa.corona roſacea: qua conuiuæ coronabantur:ſane pro uoluptate uſurpatur. Madent.unguento. Catones.uiri graues: quales fuerunt duo Catones cenſorinus:& uticẽſis. Rigidi.ſeueri:triſtes. Amiciſſime.donato uiatico.

Amplius.maius donum:erat enim pauper. Tam & ſi.correctio. Fortaſſe.nam ſcripta quamuis eloquentiſſima ſubiecta ſunt fortunæ caſibus. Futura.quod multis in locis aperte Martialis gloriatur.

ſtris uero temporibus:ut alia ſpecioſa : & egregia:ita hoc imprimis exoleuit.nam poſtquam deſiuimus facere laudanda : laudari quoque ineptum putamus . Q ųeris qui ſint uerſiculi:quibus gratiam retttuli?remitterem te ad ipſum uolumẽ: niſi quoſdam tenerem. Tu ſi placuerint hi:cæteros in libro reqres. Alloquit̃ muſam : mandat ut domũ meã ĩ exquiliis quærat:adeatq; reuetẽter.

Sed ne tempore non tuo diſertam:
Pulſes ebria ianuam uideto.
Totos dat Tetricæ dies Mineruæ:
Dum centum ſtudet auribus uirorum.
Hoc:quod ſęcula:poſteriq; poſſint:
Arpinis quoq; comparare chartis.
Seras tutior ibis ad lucernas:
Hæc hora eſt tua:dum furit Lyæus:
Dum regnat roſa:dum madent capilli:
Tum me uel rigidi legant Catones.

Merito ne eum qui hæc de me ſcripſit:& tunc dimiſi amiciſſime:& nũc ut amiciſſimum defunctũ eſſe doleo?dedit enim mihi quantum maximum potuit:daturus amplius ſi potuiſſet.tam: & ſi qd homini põt dari maius:q̄ gloria:& laus:& æternitas?At non erunt æterna quę ſcripſit.nõ erunt fortaſſe.ille tamen ſcripſit:tanquã eſſent futura.

C.PLI.CAECILII SECVNDI EPISTO· LIBER QVARTVS.

C.Plinius Fabato Proſocero.S.

IOANNIS MARIAE CATANAEI COMMENTARII IN EPISTOLAS LIBRI.IIII. C.PLINII CAECILII SECVNDI.

CVpis.Certiorem facit proſocerũ Fabatum de aduentu ſuo in patriã:ſed in itinere docet biduo ſe moraturum Tifernii dedicatiõe templi:q̃ ſua pecunia extruxerat. Neptẽ tuã. Calphurniã filiã filii tui:& uxorem meã Fabatus aũt Calphurnius eques romanus accuſatus fuit tanq̃ Lepidæ inceſti conſcius:& inſtantem damnationẽ fruſtatus eſt:mox Neronẽ circa ſumma ſceleꝝ diſtentum:quaſi minor euaſit:demum annis grauis ſe Comũ recepit:ubi noſtra tempeſtate in tẽplo diui Carpophori:extat illius memoria in uetuſto ſaxo:q̃uis mltis lr̃is detruncata.

Fabatus

CVpis poſt lõgum tẽpus neptẽ tuam:meq; una uidere? Gratum eſt utriq; nr̃m quod cupis: mutuo mehercule.nã iuicẽ nos icredibili quodã deſiderio uri tenẽur: qđ nõ ultra differemus:atq; adeo iã ſarcinulas alligãus feſtinaturi q̃tũ itineris rõ ꝑmiſerit.Erit una ʒ breuis mora. deflectemus in Thuſcos:ñ ut agros:rẽq; familiarẽ oculis ſubiiciamus:id.n.poſtponi põt ſed ut fũgamur neceſſario officio.Oppidũ ẽ ꝑdiis nr̃is uicinũ: nomẽ Tiferni tiberini:qđ me pene adhuc pueꝝ patronũ cooptauit:tãto maiore ſtudio q̃to minoꝛ iudicio aduẽtus meos celebrat:ꝓfectiõibus angiĩ:honoribus gaudet.In hoc ego:ut referrẽ gr̃am(nã uici in amore turpiſſimũ ẽ)tẽplũ pecunia mea extruxi:cuius dedicationẽ cũ ſit paratũ:differre lõgius irreligioſũ ẽ.Erius ergo ibi dedicatiõis die: quẽ epulo celebraꝛ cõſtitui.Subſiſtemus fortaſſe:& ſequẽti:ſed tãto magis uiã ipſã corripiemus cõtingat mõ te:filiãq; tuã fortes inuenire.nã hilares certũ eſt:ſi nos incolumes recepitis. Vale.

C.Plinius Clæmenti.S.

Mutuo: æq̃ nos cupim⁹ uideꝛ te. Nos.ego:& Calphurnia. Deſiderio uri.cupidine uiſendi uos:eſt.n.deſideriũ reꝝ abſentiũ. Nõ ultra.nõ lõgius. Sarcinulas.honera:itineris impedimẽta. Rãtio itineris.quia lõgũ ẽ. Deflectemus:a recta uia declinabimus. In Tuſcos:ubi cũ ſpecioſiſſima uilla paria ꝑdia poſſidebat. Oculis ſubiiciam⁹. corã itueamur:& examinem⁹. Oppidũ. locus mœnibus cinctus:& munitus.dictũ oppidũ ab ope:q̃ muniĩ opis cã:ut opẽ ꝑbeat:ubi ſint:quæ opus erũt ad uitã reparãdã tuta:& ubi hoſtes opes ſuas cõdãt:uel quod opere muniebant. oppidũ itẽ locus ĩ Circo unde quadrigæ emittũĩ. Tifernũ tyberinũ legiĩ ẽt Tiferni tyberini.tyberinũ aũt iuxta Tyberim ſitũ: ad differẽtiã Tiferni:quod incolunt Dauni authoꝛ Põponio Mella.Ptole. Tifernũ ĩ Vmbria collocat ad Appẽninũ.apud Pliniũ ſeniorẽ ubi refert Tifernates Tiburinos : puto mendaʒ inoleuiſſe:& legeñ Tyberinos. Pene pueꝝ nã undeuiceſimo anno dicere in foro cœpit. Patronũ.oratorẽ·defenſorem patrõus ẽt diciĩ dñs tradẽte Valerio Mart.& ſabinde iuriſconſultis : ut.ff.lib. xxxvii.titulo de iure ꝑonatus. Cooptauit.aſciuit aſſũpſit.elegit. Miore iudicio. facultatẽ ſuã extẽuat ſe in dignuʒ referẽs tãta cura:& celebritate. Celebrat. tãq̃ rẽ ſolẽnẽ ꝓſeqĩ. Angiĩ.affligiĩ.triſtaĩ. Profectiõib⁹.diſceſſu meo:hoc.n.ſolẽt facere:q uehemẽter amãt. Hoc.oppido. Tẽplũ.ſinguloꝝ deoꝝ locũ dicitus tẽplũ:qđ trib⁹modis itelligiĩ:a natura:ab auſpicãdo.a ſilitudie:a natura ĩ cælo:ab auſpiciis ĩ terra a ſilitudie ſub terra:ĩ cælo tẽplũ dr̃:ut magna cæli tẽpla tũ cõmixta ſtellis ſplẽdidis:qa initiũ erat oculi a tuẽdo prio tẽplũ dictũ.ſic ĩ terra:ut ſcrupea ſaxa bacchi tẽpla ꝓpe aggrediĩ.ſub terra:ut Acheruſia tẽpla alta orci ſaluete ĩfera.tẽpli cæleſtis partes quattuor appellãĩ:ſiniſtra ob oriẽte:dextra ab occaſu:Antica ad meridiẽ: poſtica ad ſeptẽtrionẽ.Li.teſtaĩ in terris locũ augurii:& auſpicii cã q̃buſdã cõceptis uerbis finitũ uocari tẽplũ:ſigñat adhæc tẽplũ tignũ:qđ in ædificio deo ſacrato poniĩ trãſuerſũ. Dedicationẽ.cõſecratiõeʒ. dedicare:& dicare ꝓprie ẽ dicẽdo deferre:& obſeqo dare alicui⁹ nũini:ac in ꝑpetuũ cõſtituere.fiebat autẽ dedicatio tẽpli:aut ꝑ cõſulẽ aut ĩpatorẽ ꝑeuntibus uerbis põtificis maximi:ex authoritate ſenatus lata lex eſt ne q̃s tẽplũ:arã ue iniuſſu.S.aut.trib.pl.ꝑtis maioris dedicaret:& Varro de lingua latina ædis iq̃t ſacra a mg̃ratu põtifice præeunte dedicatur quibuſdã uerbis dicẽdo:hinc dedicatio dicta:hãc cõſuetudinẽ primus Flauius ædilis currulis ſcriba libertino pr̃e:humili fortuna ortus interrupit in dedicatiõe Cõcordiæ ĩ atea Vulcani.Multa de dedicatione.M.T.pro domo ſua:ubi quid interſit inter cõſecrare:& dedicare colligi põt:& reſtauratione Capitolii morẽ extruendi tẽpli pluribus tãgiĩ. Paratũ.tẽplũ abſolutũ:an nomen poſitũ ſit ꝑ aduerbio:& dicas in ꝓmptu:& expedito. Epulo.publico cõuiuio.lauto:& decenti apparatu:ad deos plærũq; referĩ ut apud diuum Augu.de ciuitate dei.uelut ſuis epulis imunda demonia paſcerenĩ. Sequẽti.die. Magis.uelocius. Corripiem⁹.feſtinabim⁹.accelerabimus. Filiã tuã. Põpeiã Celerrimã.ſocrũ meã. Fortes.ſanos. Certũ eſt.pro cõperto hẽo uos eẽ hilares in aduẽtu meo.

Oppidũ

Tifeɪnũ

Pli.locus

Patron⁹

Tẽplum

Dedicatio

Dicatio

Epulum

REgulus filiū amiſit: hoc uno malo indignus:q̄ neſcio an malū putet. Erat puer acris īgenii:ſed ābigui:q tñ poſſet recta ſectari:ſi patrē nō referret. Hūc Regulus emācipauit:ut hæres matris exiſteret: emācipatū (ita uulgo ex moribus hois loquebāť) fœda & īnſolita pentibus īdulgētiæ ſimulatiōe captabat. īcredibile ē:ſed Regulū cogita. amiſſum tñ luget īnſane. Habebat puer mānulos mľtos:& iūctos: & ſolutos:hēbat canes maiores:minoreſq̄:hēbat luſcinias:pſitacos:merulas:ois Regul⁹ circa rogū trucidauit. nec dolor erat ille:ſʒ oſtētatio doloris Cōueniť ad eū mira celebritate: cūcti deteſtāť:

Clæmēs REgulus.M.Regulū malū cauſidicū morte filii dolorē ſimulātē apđ Clæmētē notabiliter taxat. Clæmētes p ea tēpora plures iuenio. ſub Nerōe Salienū Clæmētē. & Suediū Clæmētē. ab Othōe claſſi p̄fectū. itē Aretinū Clæmētē domui Veſpaſiæ p affinitatē cōiunctū. a Muciano prætorianis præpoſitū: & prius Domitiano gratiſſimū: familiarēq̄:mox ab eo necatū:quemadmodū idē tyrānus Flauiū Clæmentē patruelē ſuū iugulari iuſſit: q̄uis apud Dionē mendoſe legatur Fabius p Flauio: Clæmētis patauini Martialis mētionē facit:& cū Theophilo Clæmentē geſſiſſe cōſulatum ſub Seuero refert Vlpianus:ſicut Pōponius Pacuuiū Clæmentē iuriſcōſultū teſtatur. fuit:& Coruinus Clæmens eruditiſſimus: & poetarum ſuauiſſimus metro Alexandri macedonis geſta complexus:& Apuleio familiaris:ego tamen crediderim epiſtolā ſcriptā Cælio Clæmenti: quē ſibi ī procōſulatu ſucceſſorē alibi recitat Secundus: niſi me impediret uet⁹ īnſcriptio ex libro primo: ubi legim⁹ Atrio Clæmēti eūdem ſcripſiſſe:Clæmenti inquā Patauino. Filium. Regulū noie:de quo Mar. Libro ſexto. Aſpicis ut paruus:nec adhuc trieteride plena Regulus auditū laudet: & ipſe patrē. Indignus. hoc. ſenſus ē merebatur Regulus mortem filii:ſi eā mortē putaret:ſed cum timendū obitū eius optaſſe: ut hæres filii exiſteret: ideo indignū cenſeo hoc malo: quia malū non credit: ſed utile. Acris. acuti. ambigui. qui poterat tā ad malū:q̄ ad bonū uergere. Referret. rep̄ſentaret:nā

Emācipatio. fortes creanť fortibus. Emācipauit. manumiſit. liberauit. liberū ē ei: q filiū hēt de poteſtate patria dimittere:emancipari tñ nō poterat:niſi erat in imaginariā ſeruilē cauſam deductus: emancipatione autē deſinunt liberi eē in patria poteſtate:ſed emācipatio antea q̄dē:uel p antiq̄ legis obſeruationē p̄cedebat: quæ per imaginarias uenditiones:& inter cedētes manumiſſiones celebrabať:uel ex imperiali reſcripto: uerū Iuſtiniani cōſtitutione hoc in melius reformato:eadem tñ iura a liberis emācipatis præſtanť parēti:quæ tribuuntur patrono in bonis liberti. emancipati authore Pompeio duobus modis intelliguntur: aut q ex patris iure exierunt:aut qui aliorū fiunt domini:utrunq̄ fit emancipatiōe. Captabat emācipatū. muneribus ſolicitabat ut ſe hæredē relinqueret. nō placebat uxori Reguli:ut filius eēt in patria poteſtate:quare eū reliquerat hæredē ſub hac cōditiōe:ſi pater eū manumiſiſſet. Itaq̄ timens Regulus eū i⁹ filiū emācipatū iura patroni tñ haberet:ne aliū reliqueret hæredē:blādiciis:& largitiōe eū captabat: Trāquillus fere eadē memorat de Vitellio:q filiū ſuū altero oculo captū: & hæredē a matre ſub cōditione inſtitutū:ſi de poteſtate patris exiſſet manumiſit:breuiq̄ īteremit:ut ipſe filii hæres fieret: a quo nō abeſt illa cōſtitutio Ant. imp. ſi mř in ꝗt uos filios ſub cōditiōe emancipatiōis reliquiſſet. Fœda. idecora: auara indulgētiæ ſimulatiōe. ſimulabat oīa filio īdulgere tanq̄ filio: cū id faceret hæreditatis cā:q̄đ erat inſolitū:& turpe parētibus. Ex moribus hois. ex cōiectura malorū morū Reguli. Incredibile ē. ut pr̄ filiū deciperet. ſed ſi Regulū oium bipedū neq̄ſſimū cogitaueris:oīa nefaria ī patre ueriſimilia uidebuntur. Tamē. q̄uis nō uere doleat. Inſane. ſtulte:multū. Mānulos equos puſillos:quos uulgo ſuo ſæculo

Mānuli equi. buricos appellatos teſtatut Porphyrio:de q̄bus Mar. xii. mānuli tacebūt:& Horatius terruit mānos. Iūctos. currū trahētes:iugatos. Solutos. uehiculo īſuetos. Luſcinias. philomellas:q̄ uictæ ſæpe uitā mor

Luſcinia

Merula. te finiūt:ſpiritu prius deficiēte q̄ cātu. Pli. x. capite. xix. mirāda admodū de uoce illaꝝ:& cap. xlii. p̄didit Cæſares Titū:& Domitianū habuiſſe luſcinias græco:latinoq̄ ſermōe dociles:p̄terea meditātes ī diē:& aſſidue noua loquētes lōgiore ēt cōtextu. Merulas. aues: nomē ēt piſcis: & uiri. de aue Pli. Merula ex nigra Ruſeſcit. canit æſtate:hyeme balbutit:circa ſolſtitiū muta:roſtrū quoq̄ ānicul' ī ebur trāſſigurať dūtaxat marib⁹. circa Cyllenē Archadiæ nec uſq̄ aliubi cādidæ naſcūť. bis āno pariūt: merulis: & tur

pſitacos dis aicicia. Pſitacos. ſup oīa hūanas uoces reddūt pſitaci:& q̄dē ſermocinātes. India auē hāc mittit:pſitacē uocāt uiridē toto corpe. torque tñ miniato ī ceruice diſtictā: iperatores ſalutat:hic illud diſtichō: Pſitacus a uobis aliorū noia diſco: Hoc didici p me dicere Cæſar aue. q̄ uerba accipit p̄nūciat:ī uino p̄cipue laſciua. capiti eius duricia eadē:q̄ roſtro. hæc cū loq neſcit ferreo uerberať radio:nō ſentit aliter ictus cū deuolat:roſtro ſe exeipit: illi innitiť:leuioreq̄ ſe ita pedū īfirmitate facit paria Plinio:& plæraq̄

Apuleii locus plura recitat Apuleius ī ſcđo Floridoꝝ:ubi īuerſa lectio:ſed:& capitis eadē duricies q̄ ruſticū:ſic emendāda ex uerbis Plinii p̄ſcriptis. ſed:& capiti eadē duricia quæ roſtro. Rogū. filii. Celebritate frequen

Deteſtari tia:nam a multis colebatur. Deteſtantur. Regulo imprecantur:deteſtatio Pompeio tradente uocatur

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

in deteriorẽ partẽ:obteſtatio in meliorẽ.deteſtabiles.n.quoꝝ teſtimoniũ malũ: & execrandũ eſt: Apul. non ſine rõne deteſtationẽ uſurpat ꝑ caſtratiõe. Demerẽdo.obligãdo. Regulũ imitanť.falſum oſtentant dolorẽ.ſimulant. In ortis.rus habuit Regulus trans Tiberi ad tertiũ lapidem: ad hæc in Vmbria. Thuſcia: Thuſculi.author Mar. In ſumma auaritia ſumptuoſus.acute dictũ:q̃uis fatue uideať:nam in multis accidit aliquẽ eſſe auaꝝ:in aliq̃bus prodigũ:quæ cũ turpiſſima ſepata ſunt: turpius tñ iunguntť. Vexat.turbat. Ciuitatẽ.romanos. Saluberrimo tpe.Traiano optio remp. adminiſtrante. Solatiuz. mali ſui remediũ:quia delectať aliena moleſtia. Hoc.faciet. Peruerſe. perperam: importune. Sicut alia.facit. Lugentis. nunc obitum filii. Alteꝝ immaturum. ducere uxorẽ nuper mortuo filio. Alteꝝ ſeꝝ eſt.ducere uxorem in ſenectute.

oderunt:& quaſi ꝓbẽt:quaſi diligãt:curſant:frequentãt.utq; breuiter qđ ſentio enunctẽ:in Regulo.demerẽdo Regulũ imitanť. tenet ſe trãs tyberi in ortis:i q̃bus latiſſimũ ſolũ porticibus imẽſis: rippã ſtatuis ſuis occupauit:ut ẽ in ſũma auaritia ſumptuoſus:i ſumma infamia glorioſus. Vexat ergo ciuitatẽ in ſaluberrio tpe:& qđ uexat ſolatiũ putat.dicit ſe uelle duceř uxorẽ: hoc quoq; ſicut alia pu̾erſe: audies breui nuptias lugẽtis ſenis:quoꝝ alteꝝ imaturũ:alteꝝ ſeꝝ ẽ. Vñ hoc augurer quæris? nõ q̃a affirmat ipſe: quo mẽdatius nihil eſt: ſed quia certũ eſt Regulũ eſſe facturũ: quicquid fieri non oportet. Vale.

C. Plinius Antonino. S.

Vod ſemel: atq; iteꝝ cõſul fuiſti ſimilis ãtiq̃s:q; ꝓcõſul Aſiæ:q̃lis añ te:q̃lis poſt te uix unus:aut alter:nõ ſinit.n. me uerecũdia tua dicere nemo:q; ſanctitate:q; authoritate:ætate quoq; priceps ciuitatis: eſt q̃dẽ uenerabile: & pulchrũ. ego tñ te uł magis i remiſſioribus miror. nã ſeueritatẽ iſtã pi iucũditate cõdiř: ſummæq; grauitati tm̃ cõitatis adiũgere:nõ mĩus difficile:q̃ magnũ ẽ. Id tu cũ icredibili q̃dã ſuauitate ſermonũ:tũ uł ꝑcipue ſtilo aſſequeris. nã:& loquenti tibi illa Homerici ſenis mella profluere:& quæ ſcribis cõplere apes floribus: & inecte

Vod ſemel. Vnice probat Antoninuz in rebus grauioribus. & facetis: nã argutũ epigrãma: & iambum in eo admiratur tãto magis:qđ græce latinus ipſe mira cum uenuſtate ſcribat non Adriano ſcribitur epiſtola:ſed.M.Arrio Antonino. Antonini Pii auo materno:a quo ſua carmina diligi Martialis teſtatur apud Atticũ. Marcus amat noſtras Antonius Attice muſas: hic igitur Iulio Capitolino: & Spartiano referentibus bis conſul fuit:homo ſcũs:& qui Neruã miſeratus ẽ:quod imperare cepiſſet. Semel.primum cum Mario Celſo q̃q̃ apud Tacitum mendoſe legať Archio Antonio: non Arrhio Antonio: & Mario Celſo coſſ. Iterum.cum Neratio:author Venuleius ad legem Corneliã deficcantis. Antiquis.optimis: nam poſt modum ad luxuriam: & imperatorum libidinem corripiebant conſulatum:& Flauius Vopiſc⁹ teſtatur factum eſſe ut iam diuitiarum. ñ hominum conſulatus eſſet. Proconſul Aſiæ.Capitolinus in Pio per tranſitum huius proconſulatus mentionem facit: Pius inquit proconſulatũ Aſiæ ſic ægit: ut ſolus auum uinceret:auum.ſ. maternũ Antoninum demonſtrans. Aſiæ.intra Taurum: quam iuniores Aſiam: quo nomine totam continentẽ uocarunt:dicta Aſia a matre Promethei:& Atlantis.ſiue ab uxore:ut Herodotus exiſtimat.Promethei.Lydi ab Aſio Manei filio.quidam quia habeat multum cœni naz ἄσιος limus appellatur.Strabo:& Apollonii interpres lydiam dictam putant Aſiaz freti illo homerico: ἀσίῳ ἐν λειμῶνι: & Virg.in Georgicis aſia prata uocat a Caiſtro irrigata:nuſquã enim pro palude:niſi apud unum Seruium offendi:nam aſiam uicum in agro megalopolitano iter duos fontes lego:& ciuitatem Lydiæ: ac inſulam Aethiopiæ.Diodorus Aſiam fluuium in Aethiopia ponit.unde autem dicať Aſia prouincia Stephanus quædã inſuper refert. Vnus:aut alter.duo. Verecudia.modeſtia. Nemo.fuit tanq̃ inferat neminem fuiſſe proconſulem Aſiæ digniorem te:ſed tua modeſtia non patitur me ſic dicere. Aetate.maximus ſenator natu. Princeps.primus. Vel.etiam:aliquando correptionem ſignificat:ſæpius coniunctio diſiunctiua eſt. Remiſſioribus.leuioribus:hilarioribus. Condire.concinne miſcere. Pari.opportuna. Non minus.æque. Magnum.magni uiri. Id.iucunditatem. Stilo.ſcriptis. Mella homerici ſenis.Neſtoris:a cuius ore dixit Homerus fluere mel propter dulcedinem ſermonis. uerſus eſt ex primo Iliados. ἡδυεπὴς ἀνόρουσε λιγὺς πυλίων ἀγορητής τοῦ καὶ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδή ideſt ſuauiloquus ſurrexit acer pyliorum concionator: Cui⁹ etiam a lingua melle dulcior fluebat uox. Apuleius de deo Socratis. Pylius orator eloquio comis:experimentis cautus:ſenecta uenerabilis:cui oẽs ſciebant corpus annis abire.animũ prudẽtia uigere:uerba dulcedine afluere. Loquẽti. ſermocinanti. Apes complere floribus.uidentur tua ſcripta cõdita luminoſa dulcedine: & te more apuz

Antonini honores

Taciti locus

Aſia

Vel

re uidenť:ita certe adfectus ſū ipſe: cū græca epigrāmata tua:cū Iābos ꝓxie legerē: q̄tū ibi hūanitatis:uenuſtatis:q̄ dulcia illa:q̄ amantia:q̄ arguta:q̄ recta:Callíachū me:uľ Herodē: uľſi qd his melius tenere credebā: quoꝝ tñ neuter utrunq;: aut abſoluit:aut attigit. hoiem ne Ro. tā græce loqui‹ nō Mediuſfidius ipſas Athenas tā Atticas dixeri. Quid multa‹ inuideo Græcis:ꝙ illoꝝ lingua ſcribere maluiſti:neq;.n.coniectura eget:qd ſmone patrio expriere poſſis:cū i hoc iſititio: &

flores eloquētiæ colligere: ſic Hora.de ſe.Ego apis matiæ more modoq;.Grata carpētis thyma ꝑ laborē. Innectere.cōponere iſtar coronæ. Affect⁹. oblectar⁹. Epigrāmata.uerſus ad uoluptatē:& acumē

Iambus igenii. Iambos.metra cōtumelioſa.nā ιαμβιζω cōuicior ſignificat:Suida:& Hāmonio cōteſtātib⁹:uel appellatus iambus.απο του ιον βαζειν:ꝙ tanq̄ telū uadant uerba:an απο του ιαν βαζειν: ꝙ cōis hominū lingua ια uoceť:aut a baccha lābe illius inuētrice filia Echus: & Panis: q̄ Cererē dolentē ludens: & inutilia dicens:figuraſq; abſurdas formás ad riſum coegit: Epheſtion altius fabulā repetit:Iambū ſcribens dictū ab lābe Ceſei ancilla: qa Ceres mœrens in raptu ꝓſerpiæ errabūda a Celeo ſuſcepta ſit hoſpicio: & ab uxore eius Nere:cui⁹ ancilla lābe ſaltās:& cātans tali rhythmo deā ſolata ſit:aut Iābus denoiationē traxit ab lābe puella turpiter cōuicio affecta:& iō laqueo enecta:aut a uetula q̄dā noie Iābe: cui ſe lauanti forte occurrit Hipponax:& ſoliū: in quo anus illa lauabať cōtingēs audiuit dicētē eā:hō abi: ſoliū euertis. aut qd ιαμβιζειν .i.cōuiciari dr ab ιβαζω:ꝙ eſt ſermones acerbos ꝓferro.Dio.q fere eadē i ſua grāmatica refert: nō Neren uxorē Celei: ſ3 Meganirā. Oui. in faſtis Menalinā uocat neq; ſaltaſſe Iamben:ſed male tractaſſe:& quoſdā credidiſſe Iābū q̄ſi triābū a triūphatore libero cognomiatū:alios ab Iābo ſtrenuo duce:q cū crebro pugnas iniret: & telū cū clamore torqueret παρα το ιοβαλλειν iābū appellatū.iccirco ex breui:& longa pedē hūc eſſe cōpoſitū:qđ q iaculanť:& breui acceſſu itenſū paſſū ꝓferūt:ut fortiore nixu telis ictū cōfirmēt:q̄uis Suidas rōnem ꝓferēs cur a cōuiciis dicať:ſicut ıngt iābus ex breui:& lōga cōſtat:ita cōuitiū ex puo pricipio ꝓcedit in maius:a qbuſdā iābus appellať Dannius:& gradarius:tumidū:& cōcitatū Fa.uocat:nō ſolū qđ ſit e duabus ſyllabis: eo ꝙ frequentiorem quaſi pulſum habēt:quæ res lenitati cōtraria eſt:ſed ēt ꝙ oībus pedibus inſurgit:& a breuibus i lōgas nitiť: & creſcit:

Auſonii locus cuius impetū pluribus expreſſit Auſo.lābe ꝑthis:& Cydonū ſpiculis:ubi in oībus:quæ uiderim: exēplaribus corrupte legiť Sidonū.nā & metri rō uulgatæ lectioni repugnat:longā.n.hēt primā: at in Cydonu3 corripiť:ſunt aūt cretenſes populi:quos nouius ſagittādi pitia celeberrimos: uñ nō imerito illo carmie cōiunguntť parthus & Cydon.ut apud Virg. Parthus ſiue Cydon telū imedicabile torſit: ꝙ ſane crediderim æmulatū fuiſſe Auſoniū. Proxie.nup. Humanitatis.eruditionis. Venuſtatis.leporis:& gr̃æ. Illa.epigrāmata.amātia.q̄ amores tractant:in alia lectione fuit antiq̄.i.antiquoꝝ ſtilū referentia. Argu-

Callimachus ta.acuta:facetiaꝝ prurigie cōſperſa. Recta.ad normā condita.Callimachū.Callimachus Cyrenæ⁹ Batti:& Meſatmæ filius.Hermocratis diſcipulus adeo ſtudio itentus fuit:ut ꝑ oē genus metri poemata ediderit:quoꝝ pluria a Suida numeranť: ſed iter cætera cōpoſuit Ibin poema ſane obſcuꝝ:& cōuitioſum i quēdā inimicū Ibin Apolloniū noie.claruit aūt Ptole.philadelphi:& Euergetis tꝑibus.fuit & alius Cal-

Herodes limachus cyrenæus poeta filius ſororis prioris Callimachi. Herodē. Iulius herodes ſumma facundia præditus ſecundū aliquos patricius:quidā etiā conſulatē tradiderunt:filius Attici q theſauro iuento ab iperatore Nerua donatus eſt:q̄q̄ in uita Herodis quæ ſcribiť a Philoſtrato mēdoſe legať νερβυσας ꝓ νερουασ.i.Nerua:in ſummis opibus declamator:& poeta inſignis:altiloquuſq; Traiano & Adriano imꝑantibus: moriť ſexto & ſeptuageſimo ætatis anno: cui tale inſcriptū tumulo epitaphiū.αττικου ηρωδης μαραθωνιος ου ταδε παντα κειται τωδε ταφω παντοθεν ευδοκιμος ideſt Attici Herodes Marathonius.cuius hæc oīa ponunť hoc ſepulchro:in omnibus probatus epľas:diſputationes:ephimeridas:orationes:enchiridia opportune ſcripta reliquit:quattuor equos deauratos præter arma eburnea in templo Neptuni Iſthmiaci ſtatuit.ac plæraq; admiranda ſtruxit. Antoninū piū diſcipulū habuit:reſtituenda dictio in ſanā lectionem apud Iulium Capitolinū ubi legitur Herode Attio ꝓ Attico ex authoritate Philoſtrati:Suidæ:& gellii. Si quid.extat metro ſcriptū. His.editis a Callimacho:ac Herode:cæteriſq;. Vtrunq;.epigrāma & iambū. Abſoluit.perfecit ita ut Antoninus: hoc referť ad Callimachū: qui utroq; metri genere eſt uſus. Attigit.Herodē reſpicit:qui alteꝝ tantum tetigit. Hominē ne.credi-

Mediuſfidius bile ne eſt latinum ſcribere græca adeo abſoluta‹ Mediuſfidius.iurat per Iouis nuncium: Mercurium ſcilicet qui creditur:uocis:ac ſermonis præſes:quare appoſite interponitur iuſiurandum: cū de elegātia ſermonis loquať.ſcimus etiā herculē intelligi ſolitū:q̄m is a ſabinis ſanctus fidius:ac ſemipř appellareť. authoribu Propertio:Oui.Silio. Tā atticas tā eloquentes:nā attice loqui eſt eleganter: & ſumma cum eloquētia dicere:Atheniēſes.n.limati:& emūcti:nihil inane:nihil redundans ferebāt. repete quæ in ꝓcedētibus ſup attico ſermone collegius. Quid.dicā. Neq; eget cōiectura:non ē ambiguū:ſed manifeſte

Inſititiu3 cōprobať.Pṙio.ro.Quid exprimere.laudabilius.ſ.carmē latinū tanq̄ natiuū eras editur⁹.Inſititio.græco

aliunde accerſito:aduena. Apuleius inſiticiū dicit ad inſerendum idoneum:quod Varro inſiticioſum.
CAluiſiū.Rogat Soſſiū:ut cōferat tribunatū ſemeſtrē Caluiſio Nepoti coniuncto affinitate. C. Caluiſio cōtubernali ſuo. C.Soſſiū Antonius Syriæ pfecit. hic uero ſenatorii ordis Soſſius Papus:cuius amicicia uſus eſt Adrianus cū tpe expeditionis pthicæ legatus a Traiano deſtiatus ē adiuuāte Plotia:eū iprimis dilectū ab eodē ipatorē tradit Diō honeſtatū ſtatua publica. Soſſio uitā Demo. Plu. ſcripſit. Induſtriū.diligentē:& itentū circa res neceſſarias: nā tumultu gaudētes nō Soſſius

inducto tā præclara opera perfeceris. Vale.

C.Plinius Soſſio.S.

CAluiſiū nepotē ualidiſſime diligo uiꝝ īduſtriū:rectū:diſertū:qđ apđ me uel potiſſimū ē:Idē.C.Caluiſiū cōtubernalē meū:amicū tuū arcta ꝑpīquitate cōplectit.eſt.n.filius ſororis:hūc rogo ſemeſtri tribūatu ſplēdidiorē:& ſibi:& auūculo ſuo facias:obligabis me:obligabis Caluiſiū nrm:obligabis ipſū: ñ mīus idoneū debitorē:q̄ nos putas:Multa bñficia ī mltos cōtuliſti:auſim cōtēdere nullū te melius:ęque bñ unū:aut alteꝝ collocaſſe.

C.Plinius Sparſo.S.

AEſchinē aiūt petentibus Rhodiis legiſſe oroñē ſuā:Deide Dēoſthēis ſūmis utrāq; clāoribus: qđ tātoꝝ uiroꝝ ſcriptis cōtigiſſe ñ miror:cū oroñē meā ꝑxie doctiſſimi hoīes hoc ſtudio:hoc aſſenſu:hoc ēt labore ꝑ biduū audierit:q̄uis itentionē coꝝ nulla hic: & ide collatio:nullū q̄ſi certamē accēderet. nā Rhodii cū ipſis oroñū uirtutibus:tū ēt cōpatiōis aculeis excitabant. Nr̄a oro ſine ęmulationis grā ꝑbabat:an merito:ſcies cū legeris librū : cuius āplitudo ñ ſinit me lōgiore epl̄a ꝓloqui. oportet .n. nos ī hac certe: ī q̄ poſſumus: breues eē: quo ſit excuſati⁹: ꝙ librū ipſum nō tñ ultra cauſæ amplitudinē extendius. Vale.

C.Plinius Naſoni.S.

ſunt iduſtrii: ſed exagitatæ mētis cōcurſatores. Rectū.iuſtitiæ cultorem. Potiſſimū.pria cā. Arcta.gradu ꝓpīqore. Sororis C.Caluiſii. Tribunatu.militū. Semeſtri. Semeſtre
non placet hoc loco intelligere:ꝙ tribuni annulo aureo utant circulari: & ſemeſtrē tribunatū dixiſſe annulatum: ut reſpiciamus Iuuenalis illud Semeſtri uatū digitos circūligat auro. ſed ſemeſtri interpretaberis ſex menſiū : unde Cæſar conquerebat ſemeſtre imperiū ſibi eripi: & ſemeſtrē ſationē Columella uernalē dixit: ſicut ſemeſtrium ſpacium ſex menſiū. Vlpianus titulo de migrando ſemeſtrē penſionē uocat ſex menſiū: & annū diuidi in duas ſemeſtres penſiones interdum idem refert. Sibi.ſua cā. Auunculo .C. Caluiſio matris fratre. Noſtꝝ cōtubernalē. Idoneū debitorē.aptum: & gratū in referenda gratia. Nullū.beneficiū contuliſſe in unum aliquē. Melius.q̄ ī Caluiſiū Nepotē. Vnū: aut alteꝝ duo beneficia.

AEſchinē.Latēter cōparat aſſenſum auditorum in recitatione orationis ſuæ facto : ꝙ accidit Aeſchini ſuā: & Demoſtēis orationē apđ Rhodios repſentanti.ad eundē Sparſum Mart.li.xii.mittit epigrāma Ae Sparſus
ſchinē aiunt. Laertius Aeſchines octo refert:hic uero Athenienſis fuit filius Atrometi:& Leucothoæ:ſiue Glaucotheæ primum ſcriba:deinde orator:diſcipulus Alcidamātis: plenior Demoſthene: & magis fuſus:grādiori ſimilis:quo minus ſtrictus: carnis tñ plus hēt:minus lacertoꝝ:cū Creſiphontē accuſaſſet:ꝙ diceret Demoſtenē dignū coronari:recriatione tāti oratoris:cui titulus ꝓ Corona acriter accuſatus:& exilio mulctatus Rhodū ſibi ſedē elegit:ubi oratoriā pfeſſus ē & cū rogaſſent Rhodii:ut utrāq; oronem exilii cām recitaret magno auditoꝝ aſſenſu auditus ē. Suā. cōtra Cteſiphontē. Demoſthenis. ꝓ corona. Clamoribus.laudibus:applauſu. Tantoꝝ uiroꝝ.Demo. & Aeſchinis ſummorū oratoꝝ. Orationē meā. Marii Priſci accuſationē:quā lib.ii. Cereali ꝓmittit recitare:nā nulla ratione credo hic intellexiſſe librum:quē.viiii.tradit idē recitaſſe ſummo audientiū aſſenſu : cum liber ille opuſculis:& metris uarius eſſet:neq; iure dici poſſet oratio:ſicut.n.oratio liber appellari poteſt: non pariter omnis liber eſt oratio. neq; accipi debet hoc loco panagyrica oratio:quā lib.iii. teſtat ꝑ triduū recitaſſe: niſi uelim arbitrari hic mendā inoleuiſſe:& potius triduū q̄ biduū legeñ ꝙ placet. Proxime. nuperrie. Hoc.ſimili. Labore.uel quia nunquā fere uacat Romæ:& reſpicit orationē panagyricā:ad quā audiendam cōuenerunt per biduū fœdiſſimis etiā tempeſtatibus. Hinc:& indecollatio.quia panagyrica oratio nullū habet aduerſariū: ſed Demoſthenis:& Aeſchinis contentio ſuſcitabat audientiū attentionē. Certamen.contentio pugna:ſunt.n.forenſes cauſæ ſimiles duello. Virtutibus.eſt.n.utraq; pulcherrima. Aculeis.ſtimulis. Comparationis.utra melior foret. Aemulationis.quia laudatiua: ergo ſine æmulo: & aduerſario. An merito.ꝓbaret. Librum.ſupra eandem orationem librum appellauit. Amplitudo.ꝙ ſit diffuſiſſima orationū demonſtratiuaꝝ. Præloqui.ꝓfationem facere. Hac.epiſtola. Extendimus.ampliorem fecimus. Amplitudinem cauſæ.latam uirtutum Traiani materiam. Aeſchies

VSci grandine excuſſi: in regione Tranſpadana ſumma abundantia. ſed paꝝ utilitatis nunciatͨ. Solum mihi laurentinũ meũ in reditu. nihil quidẽ ibi poſſideo præter tectum:& ortũ:ſtatimq; arenas. Solũ tamen mihi i reditu:ibi.n.plurimum ſcribo.nec agꝝ:quẽ non habeo:ſed ipſum me ſtudiis excolo:ac iam poſſũ tibi:ut aliis in locis horreũ plenum: ſic ibi ſcriniũ oñdere. Igitur tu quoq;:ſi certa: & fructuoſa ꝑdia cõcupiſcis:aliqd in hoc littore pa. Vale.

C.Plinius Lepido.S.

SAepe tibi dico ineſſe uim Regulo: miꝝ eſt q̃ efficiat: in quod incubuit. Placuit ei lugerẽ filiũ:luget ut nemo. Placuit ſtatuas eius.& imagines q̃ plurimas facere : hoc oĩbus officinis agit:illũ coloribus:illũ cera. illum ære:illũ argento:auro:ebore:marmore effingit. Ipſe uero:& nuꝑ adhibito īgenti auditorio librũ de uita pueri recitauit: tum eundem librũ uel in exemplaria mile tranſcriptum per totam italiã: prouinciaſq; dimiſit. Scripſit publice:ut a decurionibus deligeretͨ uocaliſſimus aliquis ex ipſis: qui legeret cũ populo: factũ eſt. Hanc ille uim: ſeu quo alio nomine uocanda eſt intentio quicquid uelis obtinendi:ſi ad potiora uertiſſet:quãtum boni efficere potuiſſet:quanquam mĩor uis bonis quam malis ĩeſt:ac ſicut αμαθια μεν θρασος λογισμος δε οκνον φερει ita recta ingenia debilitat

TVſci.Conqueritͨ agros ſuos ꝑtim grãdine cõcuſſos:& ubi ſummã fructuũ copiã collegerat uili ꝑcio uenũdari:ſolũ ſibi reliquũ eſſe ait.Laurentinũ ſtudioꝝ ſuoꝝ muſeũ. hic Iulius Naſo ſingulari amicicia deuictus Scdo:& Tacito fuit: nõ placet epl'am ſcriptã fuiſſe Nanio:ꝙ i quodã exẽplari uidius. Tuſci.iuxta Tiferniũ tiberinũ:ubi Tuſculanũ rus poſſedit. teſtatͨ Pli. ſe-

Tyrrhẽi — nior a rege Lydoꝝ Tyrrhenos dictos:mox a ſacrifico ritu lingua græcoꝝ Tuſcos appellatos:Stra. poti

Tuſci — us hoc nomen a latinis inditum tradit. Tyrrhenos inqt ro. Ethruſcos dicũt:atq; Tuſcos.. Tuſci excuſſi.fructus decuſſi ſunt in ꝑdio: ꝙ i Tuſcis teneo. Trãſpadana regione. Comũ intelligit in cui⁹ territorio latos agros. tenuit. tranſpadana regio Italiæ nona: tota mediterranea:cui maria cuncta important: dicta tranſpadana reſpectu cõmorantiũ Romæ:quod ſita ſit trans Padũ. Parum utilitatis. alia lectione paruilitas in eundem tamen ſenſum: quãuis magna fructuũ copia ſit:tñ precii uilitas facit: ut parũ utilitatis habeamus. Par.ſumma. Laurentinũ.rus libro.ii.iam deſcriptũ. In reditu. utile:fructuoſum. Tectũ.uillã. Ortuꝫ. duos enumerauit in Laurentino ortos delicatiorẽ unũ:pinguiorẽ alteꝝ. Arenas. littus arenoſum. Excolo ſtudiis.exerceo: & orno ſtudẽdo.Horreũ granariũ:ab horrore ſpicaꝝ cognom natum:prius a farre ferreũ dictũ.Scriniũ.arcã libroꝝ:& epiſtolaꝝ.Certa.nõ ſubiecta caſibus fortunæ.

SAepe. Reguli ingenium ita laudat:ut uituperet: qui cũ multa in obitu filii faceret:librũ de uita pueri etiã edidit ineptũ: ut a

Lepidus — puero ſcriptus uideretͨ. Largiũ Lepidũ decimæ legionis ꝑfectum in expugnatione Hieroſolymaꝝ adducit Ioſephus: quãuis ſint exemplaria: quæ ſignificent hanc epiſtolã ſcriptã Lupco:ad quẽ alibi Secũdus.

Vim.potentiã.ĩpetũ. Incubuit.ĩtendit animũ. Filiũ.ſuũ defunctũ. Vt nemo.

Imago — tam bene lugeret. Imagines. quæ notæ ſunt:quibus ea quæ ediſcenda ſunt notamus: uel imago eſt collatio formæ eũ forma cũ quadã ſimilitudĩe.tu uero hic ima-

Statua — gines refer ad picturã:& ceraꝫ: ſtatuas ad ea:quæ fiunt ex marmore:ære:argento:& ſimilibus. Officinis. tabernis fabroꝝ: & pictoꝝ. Auro.ebore:marmore.magis placet q̃ illũ auro:illũ ebore:illum marmore:nã mutatur dicendi mod⁹:& uitatͨ nimiũ crebra repetitio:q̃ ſi mediocriter utſur plurimũ gr̃æ:ſi frequentius inculcamus. faſtidii tatũdẽ affert:niſi uelius putare uoluiſſe ꝑ hoc ĩmodeſtiã Reguli demõſtrare. Effingit exprimit: ꝑ effigiẽ repſentat. Ipſe.Regulus. Ingenti auditorio.multis cõuocatis auditoribus.annotabis auditoriũ ꝑ auditoribus frequentius uſurpari. Prouincias.regna ſubiecta romanis legibus:& ſecuribus:qbus ꝑerant ꝓconſules cũ exercitu. Dimiſit.uulgauit:tranſmiſit. Publice.rebus publicis. Decurionibus.

Decurio — ſenatoribus in municipiis:inſuꝑ decurio eſt ordo in militia:qui præerat turmæ triginta duoꝝ equitũ ſi Modeſto credimus.Aelianus decurionẽ a decuria dictũ aſſerit:decuriæ aũt numeꝝ a diuerſis authorib⁹ uarie traditũ a duce uno:uel ĩ octauũ:uel ĩ duodecimũ:ul' i decimũ ſextũ. Vocaliſſimus.maxĩe:& ſplẽdidiſſimæ uocis. Ex ipſis.decurionibus:ut maior authoritas libro accederet. Legeret. recitaret. Factum eſt.impetratũ quod ſcripſerat:nã per ꝓuincias diuulgatus eſt. Ille.Regulus. Vim.quia poti⁹ uis ad laudẽ referͨ:infert Scds appellandã magis ĩtentionẽ obtinendi quicqd uoluiſſet ordo eſt ſi Regulus uertiſſet ad potiora hãc ui:ſeu quo alio noĩe uocãda ẽ ĩtentio obtinẽdi qcqd uelis: quantũ boni efficere potuiſſet. Vis.ĩpreſſio:celer impetus.αμαθια μεν θρασος λογισμος δε οκνον φερει.inſcitia quidem

audaciam:conſideratio autẽ tarditatem fert. Thucydidis dictũ libro ſecundo in oratione funebri: quã dixit Pericles:cui initium.οἱ μὲν πολλοὶ τῶν ἐνθάδε ἤδη εἰρηκότων.quam ſententiã Seneca in prouerbiis latine ſic tranſtulit.recta ingenia debilitat uerecundia:praua cõfirmat audacia. Peruerſa.mala: dictum Eurypidis:ut peſſimi melius cauſam ſuã dicere norint. Imbecillũ latus. debiles uires. Os cõfuſum perturbatus ſermo. Hæſitans.blæſa. Inuentio.rerum ueraꝶ: aut uerſimiliũ excogitatio: qua continentur ſex illæ orationis partes:exordiũ:narratio:diuiſio:cõfirmatio:confutatio: concluſio. Me‑ Inuentio Memoria

uerecundia:puerſa cõfirmat audacia. Exẽplo eſt Regulus:ĩbecillũ latus: os cõfuſum: hæſitans lĩgua:tardiſſima ĩuentio: mẽoria nulla. Nihil deniqꝫ pter ingeniũ ĩſanũ: & tñ eo ĩpudẽtia ipſoqꝫ ĩllo furore puenit: ut a plurimis orator habeat. Itaqꝫ Herẽnius Senectio mirifice illd Catõis de oratore ĩ hũc e cõtrario uertit.Orator ẽ uir malus dicẽdi ĩpitus.Nõ meherculę Cato ipſe tã bñ ueꝝ oratorẽ: q̃ hic Regulũ expſſit. hẽs ne quo tali eplæ parẽ grãm referas? hẽs: ſi reſcripſeris: nũ aliqs ĩ municipio ueſtro ex ſodalibus meis: nũ & ipe tu hũc luctuoſũ Reguli librũ:ut circulator ĩ foro legeris.ἐπάρας.ſ. ut ait Dẽoſthenes τὴν φωνὴν καὶ γεγηθὼς καὶ λαρυγγίζων:ẽ.n.tã ĩeptus:ut riſum mihi poſſit exprimere: magis q̃ gemitũ:credas nõ de puero ſcriptum: ſed a puero.

C.Plinius Arriano.S.

GRatularis mihi q̃ acceperĩ auguratũ? iure gratularis. Primũ q̃ grauiſſimi prĩcipis iudiciũ ĩ minoribus ẽt rebus cõſeq pulchrũ eſt.Deinde q̃ ſacerdotium ipſum: cũ priſcum:&

moria. qua omnis diſciplina cõſtat: fruſtraqꝫ docemur: ſi quod audimus præterfluit. Ingenium. acrem naturã. Eo. ad eam exiſtimationem. Habeatur,credat.

Orator.uir bonus:& dicẽdi peritus. A plurimis.a malis. Herennius Senectio:iã uita functus: cum hæc ſcriberet Secũdus.

Illud Catonis de oratore.M. Cato diffiniuit oratorem eſſe uirum bonum: & dicendi peritum. In hunc.Regulum. Orator eſt uir malus. reſpectu Reguli orator ẽ uir malus dicẽdi imperitus: cũ Regulus eſſet malus:& dicendi iperitus. Hic.Herẽnius. Expreſſit.diffiniuit. Regulum. malũ: & ĩperitũ. Habes ne. aliqd ſimile.

Habes.quo referas parẽ gratiã. Circulator. q lucri cã circuit.fora: & plateas ac ſibi nouitate aliqua coronã audientiũ cõparat: Paulus de extraordinariis criminibus.In circulatores:q ſerpẽtes circũferũt: & pponũt: ſi cui ob eoꝝ metũ damnũ datum eſt: p mõ admiſſi actio dabit.eos circumforaneos uocat Apuleius:&.M.Tullius pharmacopolã circũforaneũ pariter ptulit.Trãq. laniſtã circũforaneũ: q circuit fora uendẽdi:uel emẽdi gfa: & Seneca circulatores ſophiſtas:q philoſophiã uẽdũt: & circulis authoritatẽ quærũt.Fabius uero circulatoriã uoluptatẽ oratoriã appel‑ Circulator

lauit:quæ gaudet circuitione: at circitor militiæ gradus ẽ: q uigilias circumit:& renunciat ſi q̃ emerſerit culpa. Virg.in carmie obſcœno p cuſtode poſuit.ἐπάρας.ſ.ut ait Demoſthenes τὴν φωνὴν καὶ γεγηθὼς καὶ λαρυγγίζων.uerba Demoſthenis ἐν τῷ περὶ στεφάνου:quæ ſic transferri poſſunt.extollẽs uocẽ:& lætus:& exultans:ſunt ãt dicta cõtra Aeſchinẽ:ea ut melius intelligant:repetemus ex eadẽ oõne priora qdam.Multa igit o uiri Athenĩẽſes etiã alia accuſauit:& mentientẽ unũ maxime admiratus ſum oium:q̃ quæ mala acciderãt ciuitati tunc memor:nõ tanq̃ beniuolus: neqꝫ iuſtus ciuis ſenſit:neqꝫ collachrymatus eſt:neqꝫ qd tale in aĩo paſſus eſt:ſed extollens uocẽ: & lætus:& exultans: exiſtimauit.ſ. me accuſare.λαρυγγίζειν.pprie eſt uocẽ intendere:neqꝫ naturaliter loqui: ſed gula pcluſa. Exprimere.inuito eximere. De puero:ſed a puero.traductio color.puerilem:& fatuũ librum monſtrat. Circitor

GRatularis.Rñdet Arriano iure p auguratu ſuo gratulari:tũ iudicio grauiſſimi prĩcipis: tum auguratus dignitate:& q̃ ſucceſſerit tãto uiro Iulio Frõtino:demũ ſcribit potuiſſe.M. Tullii dignitates cõſeq:eloquẽtiã uero ipoſſibile. Iure.iuſta eã. Prĩcipis.Traiani: q me fecit augurẽ. Minoribꝰ.magrãtibus Sacerdotiũ.auguratus. Priſcũ:nã a Tarqniis Romã trãſlatũ teſtat Strabo:at Dionyſiꝰ ĩ antiqtatibus a Numa rege cõſtitutũ collegiũ auguꝝ: q ĩterptaret ſigna a diis miſſa tã publica:q̃ priuata:& ab una ſpecie ſpeculationũ artis augures uocarũt romani.i.ab auibꝰ & gerẽdo:uel ab auiũ garritu.primus Actiꝰ Nauius hãc artẽ cõmẽdauit apud Tarqniũ Priſcũ nouacula cotẽ diſcindẽs:poſtea tãtus honor collegio auguꝝ acceſſit:ut nihil foris domiqꝫ niſi auſpicato gereret: cõcilia ppli.i.magrãtuũ creatio:exercitꝰ uocati:ſũma reꝝ:ubi aues nõ ãnuiſſent.dirimerent:& diu hic honor patricius fuit:& prĩcipibꝰ urbis deſtiatus:prio tres tribꝰ.rhãnẽſes:titiẽſes:Luceres:ſex augures creatũt:deĩde hoc ſacerdotiũ cũ pplo cõicatũ ẽ:& ius ſacerdotũ ſubrogãdoꝝ a collegiis ad pplum trãſtulit.Gn.Domitiꝰ tr.pl.Sylla auguꝝ collegiũ ampliauit:ut eẽnt qndeci: adeo creauit hæc ars:ut ex araneo ẽt auguria fierẽt:quæ Pli.mẽorat ſcribẽs ex piculis artẽ eẽ factã: ea p aues(nã aliis mõis fiũt) primus Car: a quo Caria dicta ẽ:iuenit:Seneca tñ illa deridẽs fortuita:& uaga ſine rõne dicit nõ recipere diuinationẽ Auguratus

ꝙ belliſſime Moſolanus apud ioſephũ facto memorãdo oñdit. Religioſum. maieſtatis: uenerationiſq; plenũ.nã nec ſenatus cogi nec cõueniendi locũ poterat habere:niſi qñ:& ubi augures præſcripſiſſẽt: ga ſummis ĩperiis:a ſũmis poteſtatibus comitia tollere:cõſilia:uel inſtituta dimittere: uel habita repudiare poterãt:qd grauius: q̃ rẽ ſuſceptã dirimi.ſi unus augur aliter dixerit?qd magnificẽtius:q̃ poſſe diſcerne re:ut magiſtratu ſe abdicent cõſules?qd religioſius:q̃ cũ pp̄lo?cũ plebe?agendi ius dare?aut nõ dare?qd legẽ:ſi non iure rogata ſit:tollere?oĩbus magiſtratibus auſpicia dant͛: & iudicia. Hoc.ob hãc cauſam.

religioſum:tũ hoc quoq; ſacrũ plane:& iſigne ẽ: qđ nõ adimit͛ uiuenti.Nã alia q̃q̃ dignitate ꝑpemodũ paria:ut tribuunt͛:ſic auferunt͛:ĩ hoc fortũæ hactenus licet:ut dari poſſit. Mihi uero illđ ẽt gratulatiõe dignũ uidet͛: ꝙ ſucceſſi Iulio Frõtino principi uiro:q me noĩationis die ꝑ hos cõtinuos annos ĩter ſacerdotes nominabat: tanq̃ ĩ locũ ſuũ cooptaret:qđ nunc euentus ita cõprobauit:ut nõ fortuitũ uideretur. Te quidẽ:ut ſcribis: hoc maxĩe delectat auguratus meus: ꝙ Marcus Tullius augur fuit: lætaris enim ꝙ honoribus eius iſiſtã:quẽ æmulari ĩ ſtudiis cupio. Sed utinã ut ſacerdotiũ idẽ:ut cõſulatũ m̄lto ẽt iunior:q̃ ille ſũ cõſecutus: Ita ſenex ſaltẽ ĩgeniũ eius aliq̃ ex ꝑte adſeq poſſem. Sed nĩ mi⁊ q̃ ſunt ĩ manu hoĩum:& mihi:& multis contigerũt. Illud uero ut adipiſci arduum:ſic etiã ſperare nimium ẽ: quod dari:niſi a diis non poreſt.

C.Plinius Vrſo.S.

Sacrũ.diuinũ:uenerabile: conſecratum.

Non adimit͛ uiuenti. ſemel fact⁹ augur nunq̃ priuat͛ hoc honore: & ſi in iudiciũ ductus damnet͛:cũ aliis ſacerdotibus condemnatis ſubſtituat͛ alius augur.donec uita ſuppetat:licet maximo⁊ criminũ conuictus ſit: ſacerdotio nõ priuatur: quia.ſ. iureiurando adactus ſit res augurũ nemini enũciare:ergo factum priuatum ſacramẽto liberari nolũt:ari ꝙ nõ honoris: nec magiſtratus: ſed potius cuiuſdã ſcientiæ: & artis ẽ nomẽ augur͛ ſimile igit͛ eẽt ſiqs medicũ medicãdi arte ꝓhibeat: muſicum muſica:diuinũ diuinatiõe.his.n.appellatõ detrahi poteſt tuis: & facultas nequaquã.

Alia.ſacerdotia officia.iſignia magiſtratus. Paria.auguratui. Vt.a for fortuna: ad breue tẽpus. Hactenus. in hac re tm̃.

Fortunæ licet.fortuna dominat͛: ut dari poſſit: nõ ut adimatur. Iulio Frõtino.

Frõtinus Sextus Iulius Frontinus uir conſularis p̃turam urbanam geſſit Veſpaſiano iterũ: ac Tito coſſ.& eo eiurante Domitianus p̃turam cœpit.Frontinus igitur curã Britanniæ:ac molem ſuſtinẽs magnus quantum licebat ualidam;& pugnacẽ Silurum gentem armis ſubegit ſuper uirtutẽ hoſtiũ: locorumq; difficultatẽ eluctatus:aqua⁊ p̃fectus a Nerua creatus libellum de aquæductibus urbem influentibus edidit.auguratũ geſſit:ſeceſſu Tarracinenſi oblectabatur.rei militaris peritus Traiano libros ſtratagematicos dicauit:ſcripſit lõge plura:quæ ſimul cũ aliis cõi littera⁊ iactura olim interdicere.ſũmus iuriſconſultus Secundo interdũ rñdit: Martialẽ ac cæteros ſcriptores fouit.moriens uetuit ſibi ſepulchrũ cõſtrui. fuit & Iulius Frõto tribunus urbanarũ cohortiũ ab Othone exauthoratus:& Claudius Frontinus ſub Antonino Pio.principẽ ergo ui⁊ appellauit Frontinum ſcilicet dignitate:authoritate:diſciplina:& rebus p̃clare geſtis. Nominationis die. principio anni authore Tacito:quo ſacerdotes ſolent nominare:quos digniſſimos ſuo ſacerdotio iudicent. Hos. ꝑ ximos neci ſuæ:an magis quibus Frontinus augur fuit. Inter ſacedotes.ĩter eos: quos dignos tali ſacerdotio credebat. Cooptaret.eligeret. Tranqui.in cooptandis ꝑ collegia ſacerdotibus neminẽ niſi iurat⁹ noĩauit.M.Tullius de claris oratoribus ſcribit nouos augures ab aliis auguribus in collegiũ cooptari: & inaugurari:& augu⁊ inſtitutis:qui inauguraſſet:ab inaugurato:loco parẽtis coli debere. Euentus: ꝙ mortuo ei ĩ auguratu ſucceſſi. Non fortuitũ. ſed diuinũ. Tullius augur fuit. poſt Craſſi interitum Cicero factus eſt augur. Inſiſtam.ſequar:uterq; enim quæſturã: præturã:auguratũ: cõſulatum geſſere.

Sacerdotium.auguratũ. Iuuenior.ita habent oẽs codices præter unũ:quos uiderim:iunior.n. ſecũdũ grammaticos:ſed iuuenior ſecundũ analogiã. Ingenium.eloqnentiã:uim:& copiam dicendi. Aliqua ex parte.in eloquẽdi ſtudio:nam & metra ſcripſit:ac Philoſophiam primus Cicero latine loqui docuit. an magis in aliqua parte oratoriæ. Quæ ſunt in manu hominũ.dignitates:quas homines cuilibet cõferre poſſunt. Illud.ingenium Cic. Niſi a diis.natura primum: atq; ingeniũ ad dicendum uim afferũt maximam:nam animi:atq; ingenii celeritas quidã motus eſſe debent:qui ad excogitandum acute: & ad explicandum:ornandumq;ſunt uberes:& ad memoriam firmi.atq; diuturni: ſed quis eſt qui hæc putet arte accipi poſſe?præclare enim res ſe habet:ſi hæc accendi:aut commoueri arte poſſint: inſeri quidem: & donari ab arte nõ poſſunt oĩa.ſunt.n.illa dona naturæ:quidã ita rebus habiles;ita naturæ munerib⁹ ornati:ut nõ nati:ſed ab aliquo deo facti eẽ uideãt͛: quare nõ poſſum nõ ingenio primas ꝑtes cõcedere. hæc.M.Tullius diuinũ:& inauditũ lumen eloquentiæ ac ſapiẽtiæ parens ꝑfecto nr̃a⁊ lr̃a⁊: ĩmortalis ingenii beatiſſima ubertas dono quodã prouidentiæ:in quo totas uirtutes ſuas experiretur eloquentia.

CAuſā p hos dies Iulius Baſſus dixit : hõ laborioſ⁹:& aduerſis ſuis clar⁹.accuſat⁹ ē ſub Veſpaſiano a priuatis duobus: ad Senatũ rẽiſſus diu pepẽdit: Tãdẽ abſolutus:uidicatuſq; ē: Titũ tiuit ut Dõitiani amicus : a Dõitiano relegatus ē.reuocatus a Nerua:ſortituſq; Bithyniã rediit reus:accuſat⁹ ñ mius acriter:q̃ fideliter defenſus:uarias ſnĩas hũit:plures tñ q̃ſi mitiores. Aegit cõtra eũ Põponius Ru. uir pitus : & uehemẽs. Rufo ſucceſſit Theophanes unus ex legatis fax accuſatõis:& origo. Rñdi ego.nã mihi Baſſus iniũxerat:ut totius defenſionis fundamẽta iacerẽ: dicerẽ de ornamẽtis ſuis : q̃ illi ex gñis claritudie:& ex piculis:ipſis magna erãt.Dicerẽ de cõſpiratione delatoꝝ:q̃ i q̃ſtu habebãt:dicerẽ cãs:qbus factioſiſſimũ quẽq;:ut illũ ipſũ Theophanẽ offendiſſet.eundẽ me uoluerat occurrere crimini :quo maxie p̃mebat̃.i aliis.n.q̃uis auditu grauioribus ñ abſolutionẽ mõ:ueꝝ ẽt laudem merebat̃.Hoc illũ onerabat:ꝙ hõ ſimplex: & i-

CAuſam.Iulius Baſſus ſæpe i iudiciis piclitatus:deide Bithyniã ſortitus rediit reus: ꝙ q̇dã accepiſſet a ꝓuicialibus:prīceps accuſatiõis fuit Theophanes legatoꝝ unus: defenſus tñ acriter a Scdo:& Albio tandẽ abſoluit̃:qd Vrſum amicũ admonet ad Vrſum alibi Scd̃s ſup eadeȝ reſcribit.Dionis abbreuiator refert Vrſum fuiſſe i aula Dõitiani authoritate ꝑditũ:a quo Domitiani Imp.uxorẽ adulterii accuſatã. Ad Vrſum mittit epicediõ Sta. i ſyluis ꝑ morte Pileti: apte oñdẽs fuiſſe cauſidicũ Iulius Ba.Baſſos plæroſq; notauius p ea tpa.Galbiũ Baſſum p̃fectũ ore Ponti uiꝝ integrũ:& ꝓbũ.Salei Baſſi poetæ excellentiſſimi ſuoꝝ tẽpoꝝ mẽinere Tacitus: & Iuue. Iuliũ Baſſũ declamatorẽ recitat Sene.i cõtrouerſiis:nõ Ioniũ:ut iterdũ ſcriptũ offendes:facit tñ Fa. teſtĩoniũ legi debet̃ Iuniũ Baſſũ:quẽ hoieȝ dicacẽ: & cognomĩto Aſinũ Albũ:ac a ſe puero cognitũ idẽ teſtat̃. i Baſſũ iterdũ Mar.Aureolio Baſ.ꝓdit Vlpi.diuũ Piũ reſcripſiſſe.Pli.ſe.Iuliũ Baſſuȝ q de medicis græce ſcripſit noiat. Scd̃s ad Traianũ aſſerit acta Iulii Baſſi reſciſſa:dictũq; a ſenatoribus ius oĩbus:de qbus ille aliqd cõſtituiſſet ex itegro agẽdi dũtaxat ꝑ bienniũ. Laborioſus. q mltos labores ſuſtinuit.Aduerſis.ꝑꝑ res aduerſas: nihil.n.ẽ i oi uita Cic.referẽte ad laudẽ illuſtrius: q̃ calãitas ipſa. Priuatis.ſine dignitate. Remiſſus.a Veſpaſião. Ad ſenatũ.ad iudiciũ ſenatus. Pepẽdit.añq̃ abſolueret̃ i ãbiguo fuit. Vidicatus.liberatus. Vt Domitiani aĩcus.tanq̃ ſuſpect⁹: ꝙ Dõitianũ foueret: iter quẽ:& Titũ erãt ſimultates. Reuocatus a Nerua.reſtitutus i p̃riaȝ gñali edicto Neruæ:q authoritate ſenatus cẽſuit decreta a Do.reſcidẽda: q̃re multi ab exilio rediere:iter quos Ioa.Apoſtolus ex Patmo. Sortitus ꝑ ſortẽ adeptus. Bithyniã. ꝓuinciã i Ponti exordio ad ptẽ ſolis oriẽtis:Thraciæ oppoſitã opulẽtã ſane:& urbiũ diuitẽ. læta quidẽ regio ẽ.atq; oi referta ubertate:teſtamẽto alterius Nicomedis filii ro.relicta.traxere Bithyni originẽ a Thracibus:q cũ Rheſo ad Ilion caſtrametati ſunt:nã rege ſuo iterfecto ultra Bizãtiũ trãſgreſſi ꝓpe Bithyn fluuiũ:uñ nomẽ accepe cõſederũt:deide famæ cõpulſi in Bebryciã rediere: & Bithyniã ꝓ Bebrycia a fluuii noie:iuxta quẽ hĩtauerãt:appellarũt.Herodotus iquit Thraces trãſgreſſi in Aſiã uocati ſunt Bithyni:prius appellati Strymonii:ꝙ Strymonẽ accolerẽt.qdã græcoꝝ a Bithyno Iouis: & Thraciæ filio cognomiatã ꝓuinciã tradiderũt:qbus aſtipulat̃ Solin⁹ tñ noie pentũ ſupp̃ſſo. Strabo uero hæc refert. Bithyni cũ prius Myſii eẽnt:a Thracibus Bithynis:& Thynis.q ibi hĩtauerũt:poſtea ſunt appellati.eadẽ fere ſentit Pli.quo authore Thyni oẽm orã Boſphori tenẽt:iteriora Bithyni. Varias ſnĩas cẽſuit .n. Bebius Macer cõſ.deſignatus lege repetũdaꝝ teneri:Cepio Hiſpo ſalua dignitate iudices dandos. ſenatus decreuit: ut acta Baſſi reſciderent̃. Põponius Rufus.uir cõſularis. Peritus.i ſcd̃a lectiõe fuit patus. Vehemẽs.acer. Theophanes.ali⁹ Theophanes poeta:quẽ græce Põpeii geſta ſcripſiſſe Tul.aſſerit:hodie quoq; Theophanis extat græcũ epigrãma.Legatis:Bithynis.fax.uehemẽs cã. Fõdamẽta.argumẽta fortiora. Iacerẽ.collocarẽ.ſ.in deprecatione:q̇ & in ſenatu:& apud populũ:principẽq;.ac ubicũq;: ſi iuris clæmentia eſt: hẽt locũ:in q̃ plurimũ ualẽt ex ipſo q reus ẽ hæc tria i uita ꝓcedere:ſi inocẽs:ſi bñ meritus:ſi ſpes i futuꝝ innocẽter uicturi:& i aliquo uſu futuri:p̃terea:ſi uel aliis incõmodis:uel p̃nti piculo : ul̃ pœnitẽtia uideat̃ ſatis pœnaꝝ dediſſe:extra:nobilitas:dignitas: ꝓpiqui:amici.i iudiciis ẽt ex magna pte hic locus ſæpe tractat̃:nã & diuiſio frequẽs ẽẽt ſi feciſſet ignoſcendũ fuiſſe:idq; i cãis dubiis ꝓualuit:& epilogi oẽs i eadeȝ ſæpe materia uerſari ſolẽt.Ornamẽtis.nobilitate:dignitate: Gñis claritudine.Baſſoꝝ familia ꝑuetuſta clariſſimos uiros ꝓtulit.nobile aũt id eſt:qd ex bono ꝓdiit gñe: gñoſum qd a ſua natura nõ degñauit. Periculis.qbus uita mortaliũ illuſtrat̃:& auditores cõmouent̃ ad miſericordiã. Cõſpiratione. malo cõſenſu.Delatoꝝ.iniquoꝝ accuſatoꝝ. Quæſtu.nã q̃rtã bonoꝝ cõfiſcatoꝝ ptẽ hẽbãt: ide q̃druplatores dicti. Factioſiſſimũ.factõnũ pricipẽ.Cãs.dũ æq̃ ꝓuicialib⁹ iuſticiã admiſtrat. Illũ primũ:& acerrimũ accuſatorẽ. Me eũdẽ.me Scd̃m.Occurrere.ſatiſfacere.Crimi.furto:& rapiæ.Aliis.q obiiciebãt̃ tanq̃ criã. Quædã.mũera.Prouĩcialibus.Bithynis.Quæſtor.ide nõ miꝝ ſi multos hẽbat amicos.Furta.& rapinas.

Vrſus

Baſſus

Bithynia

Theophanes

cõtrouerſia de noíe:& cõſtitutio diffinitiua.furtoꝝ duo eſſe gña refert Caius:manifeſtũ:rapi qdẽ ſine ui non põt ſcdm Vlpianũ:furti nõ manifeſti teneť in duplũ:ui bonoꝝ raptoꝝ in quadruplũ Paulo cõteſtã te. Lex.Acilia:quã Manlius Acilius Glabrio de pecuniis repetũdis ſeueriſſimã tulit: ne cõpendinari q-dẽ reũ ſinens:Tacitus tñ ĩquit. magr̃atuũ auaricia Calphurnia ſcita pepit:nã ſcdm Modeſtinũ plebiſci-to cõtineť:ne quis p̃ſidũ munus: donũ ue capet:niſi eſculentũ:potulentũ ue:qđ intra dies ꝑximos ꝑdiga tur.nõ.n.in totũ xeniis Vlpiano authore abſtinere debet ꝑconſul:ſed modũ adiicere:ut neq; modo ſe in totũ abſtineat: neq; auare modũ xeniorũ excedat: quã rẽ diuus Seuerus: & ĩperator Antoninus elegãtiſſime epl̃a ſunt moderati:cuius epl̃æ uerba hæc ſunt.Quantũ ad xenia ꝑtiet audi qd ſentius:uetus ꝓuerbiũ eſt ualde inhumanũ eſſe a nemĩe accipere: ſed paſſim uiliſſimũ:& ꝑ oĩa auariſſimuʒ: & qđ mãdatis cõtineť:ne donũ: uel mun⁹ ipſe ꝑconſul:uel q in aliquo officio eſt: accipiat:emat ue qd:niſi uict⁹ quotidiani cã: ad xenia nõ ꝑtinent:ſed ad ea:q̃ eduliũ excedant uſum:ſed nec xenia ꝓducẽda ſunt ad numeꝝ quantitatẽ. lege ẽt Iulia de repetũdis Marcello rñdente nulla quãtitas pecuniæ ꝑmittiť capi ab his:qui eo capite cõmemoranť:tã & ſi ĩ p̃cedẽtib⁹ ex authoritate Venulii ꝑmittiť ſumma aureoꝝ cẽtũ dono:munere ue. Hic.hoc loco ancipiti. Ego.legiť ẽt ergo. Negarẽť ut p̃cipit M.Tul.de oratore:plerũq; ĩquit cauſæ ĩficiatione defenduntť:nã & de pecuniis repetũdis:q̃ maxĩe ſunt:negãda fere oĩa. Plane.nimiũ manifeſte. Inficiari.negare. Diluẽtis.defendentis. Integrũ ĩ facultate:& arbitrio negãdi. Aduocatis.mihi:& Albino. Principi.Traiano. Natali ſuo.nã priuatoꝝ natalibus ſolebant amici munera mittere:ſæpe teſtať Mar.Saturnalibus.Saturni dieb⁹:qbus xenia munera mittebãť amicis eodẽ authore: & Apophoreta rẽitebanť. Iugulaſſem.enecaſſem:cã cecidiſſeʒ. Recte factũ. ꝙ iure accepiſſet munera. Impudẽs.q cõtra leges niteret. Mediũ quiddã.ut nec cõcederẽ nec tuerer recte factũ. Tenuiſſe.ſeruaſſe. Nox diremit. ĩteruentu noctis ĩterrupta eſt. ſed inquit ut prœlia ſolet:quia hiſtorici hoc dicendi genere utuntur eũ nocte ſuperuenientẽ utereq; exercitus intermiſſa pugna receptui canit. Seſquihora una & dimidia:& Tacit⁹ ſeſquiplagã ꝑ una:& dimidia dixit:ſic Perſius.ſeſquipedalia uerba:& Columella ſeſquiculearia dolia:ſeſquimodium: ſeſquioperã: ſeſquimenſes pullos. Ex lege qui longiſſimum ſpacium ad agendum largitur:ſed maius reo: cui ſemper fauorabilior eſt. nã .M. Tullius pro domo ſua tradit multa ad placandum:atq; ad miſerendum reis conceſſa. & Apuleius aſſerit reum amplum dicendi ſpacium habuiſſe.Reus.Baſſus.Eum.L. Albinum coaduocatum. Reliquis.quattuor.Succeſſus.bonus euentus.Finem.ut actioni finem ĩponerem.Temerariũ.ſententia color. Iterato.reditegrato.Repetere.intermiſſum reſumere.Iungere.cõtinuare.Reliqua actio.reliqua pars actionis. Frigus.auditoꝝ negligentiã:uel etiã mei iam depoſito feruore.Tœdiũ ut reſumpta.nã repetita res faſtidiũ affert:utpote iam p̃cognita:uñ illud δις κράμβη θανατος Vt.n.faces. ſimilitudinẽ infert ꝑ collationẽ:q̃ ſumiť añ oculos negocii ponendi cã.certamẽ fuit apud Athenienſes currẽdi ab ara Promethei in urbẽ cũ facibus ardentibus ſimul in curſu ſeruare facẽ accenſam:quæ ſi fuiſſet extincta quãuis curſu p̃ueniſſet nullã uictoriã reportabat. Concuſſione.motu. Dimiſſum.ſopitũ. Intercapedine.itermiſſione. Langueſcit.debilior ſit. Meũ tẽpus.dicendi ſpaciũ mihi ex lege datũ.Meæ.qa multũ uires intendi:

Seſquihora

cautus q̃dã a ꝓuĩcialibus ut aĩcus accepat. Nam fuerat ĩ eadẽ ꝓuĩncia quęſtor. Hæc accuſatores furta:& rapĩas: ipſe mũera uocabat. Sed lex munera quoq; accipi uetat. hic ego qd agerẽť quod ĩter defenſiõis ĩgrederer? negarẽť uerebar ne plane furtũ uidereť:qđ cõfiteri timerẽ. Præterea rẽ manifeſtã ĩficiari augẽtis erat crimẽ: nõ diluẽtis: p̃ſerti cũ reus ipſe nihil aduocatis ĩtegrũ reliquiſſet. Multis.n.atq; ẽt prĩcipi dixerat:ſola ſe munuſcula dũta xat natali ſuo:aut Saturnalibus accepiſſe:& pleriſq; miſiſſe. Veniã ergo peterẽť iugulaſſẽ reũ:quẽ ita deliquiſſe cõcederẽ:ut ſeruari niſi uenia ñ poſſet.añ q̃ recte factũ tuerer? Nõ illi ꝓfuiſſẽ:ſed ipſe ĩpudẽs extitiſſẽ. In hac difficultate placuit mediũ qddã tenere: Videor tenuiſſe:actionẽ meã:ut p̃lia ſolet:nox dirẽit. Egerã horis trib⁹:& dimidia:ſuperat ſeſquihora. Nã cũ ex lege accuſator ſex horas:nouẽ reus accepiſſet:ita diuiſerat tꝑa reus ĩter me: & eũ q dicturus poſt erat: ut ego quĩq; horis:ille reliq̃s utereť: mihi ſucceſſus actionis ſilentiũ: finẽq; ſuadebat. Temerariũ ẽ.n.ſcđis ñ eẽ cõtẽtũ. Ad hoc uerebar ne me mox corpis uires iterato labore deficerẽt:quẽ difficilius ẽ repetere q̃ iungere. Erat ẽt piculũ ne reliq̃ actio mea frigus:ut depoſita:& tediũ: ut reſũpta patereť. Vt.n.faces ignẽ aſſidua cõcuſſiõe cuſtodiũt:dimiſſum egerrime repant:ſic & dicentis calor: & audiẽtis intentio continuatione ſeruatur: ĩtercapedine: & quaſi remiſſione langueſcit. Sed

& laboris ſuſtinui. Erectos. attẽtos. Recentes. integros: indefeſſos. Senatus. ſenatorũ. Priore actione. prio
re actionis parte. Incitati. ad ulteriora audiendũ. Varietatẽ duarũ. nã quiſq; diuerſis argumẽtis: & ſti
lo nitebat̃. Contextũ unius: qa excepat actionẽ ubi Secundus deſiuerat: ita ut uideret̃ unũ: & idẽ corpꝰ.
Herennius Pollio: quo cũ Flauio cõſulatũ gerente Dion aſſerit Titũ interiiſſe: nec ignoto Marcellum Pollio
iuriſcõſultũ referre Pollionẽ fuiſſe cõſulẽ cũ Pudẽte ſub Antonino. annotauimꝰ alios Polliones p eadẽ
tpa quos ſponte omittimus. Inſtanter. acriter: cũ inſtantia cõtra conantẽ. Duos. Albinũ: & Pollionẽ:
nã de ſe nõ ita magnifice loqui ſolet.

Baſſus multis pcibus: pene ẽt lachrymis obſecra
bat iplerẽ meũ tp̃s. parui: utilitatemq; eius ptuli
meæ. bene ceſſit. inueni ita erectos aĩos Sẽatus:
ita recentes. ut priore actione incitati magis q̃ ſa
tiati uiderent̃. Succeſſit mihi Lucius Albinus tã
apte: ut orones noſtræ uarietatẽ duaꝝ: contextũ
unius habuiſſe credant̃. Rñdit Herẽnius Pollio
inſtãter & grauiter. deinde Theophanes rurſus.
fecit. n. hoc quoq; ut cætera ipudẽtiſſime: q poſt
duos: & cõſulares: & diſertos tp̃s ſibi & quidẽ la-
xius uĩdicauit: dixit ĩ noctem: atq; etiã illatis lu
cernis. Poſtero die ẽgerũt p Baſſo Titius Homu
lus: & Fronto mirifice: quartũ diem pbatiões oc
cupauerũt. cẽſuit Bebius Macer cos. des. lege re
petũdaꝝ Baſſum teneri. Cæpio Hiſpo: ſalua di-
gnitate iudices dãdos. uterq; recte. q fieri pt iq̃s
cũ tã diuerſa cẽſuerũt: qa. ſ. & Macro legẽ intuẽ
ti cõſẽtaneũ fuit dãnare eũ: q cõtra legẽ munera
acceperat. Cæpio cũ putaret licere Sẽatui: ſicut
licet: & mitigare leges: & intẽdere nõ ſine rõne ue
niã dedit facto uetito qdem: nõ tñ inuſitato. Præ
ualuit ſnĩa Cæpionis quinimmo cõſurgenti ei ad
cẽſendũ acclamatum eſt: quod ſolet reſidẽtibus.
Ex quo potes exiſtimare: q̃ro cõſenſu ſit exceptũ:
cum diceret: quod tã fauorabile fuit: cum dictu
rus uideretur. Sunt tñ ut in ſenatu: ita in ciuitate
in duas partis huminum iudicia diuiſa. Nã qbus
ſnĩa Cæpionis placuit: ſnĩam Macri ut rigidam:
durãq; rephendũt: quibus Macri: illam alteram
diſſolutã: atq; etiã incongruentẽ uocant. Negãt

Vendicauit. aſſumpſit ad dicendũ. Laxi
us. ſpacioſius. In noctẽ poſt ſolis occaſũ.
cõtra maiorum iſtituta. Titius Homulus. Homulꝰ
in quibuſdã exẽplaribus ſcriptum fuit. C.
Titius Homulus: ſed Iulii Capitolini teſti
monio probabilior ẽ lectio Valerius Ho-
mulus: qui Secundo familiaris p Vareno
Rufo cauſam ægit: eius multos iocos An
tonius Pius ſemper patienter tulit: ut cũ
domũ Homuli uiſens admiranſq; colum
nas porphyriticas requiſiſſet: unde eas ha-
beret: rñdit Homulus. cũ in domũ alienã
ueneris: & mutus: & ſurdus eſto. idẽ Lucil
lam matrẽ. M. Antonini philoſophi in ui-
ridio uenerãtẽ ſimulachrum Apollinis ui
dens Pio inſuſurrauit: illa nunc rogat: ut
diẽ tuum claudas: & filius imperet: qđ uer
bum omnino apud Piũ nihil ualuit. Pro
bationes. teſtes. tabulæ: rumores. Bebius Bebius
Macer: cui Appiæ uiæ cura demãdata cũ Mace
pconſul rexiſſet Hiſpanos: eodẽ imperio
miſſus in Dalmatiam integre: & iuſte pro
uinciam continuit: eum præfectum urbis
ſeruauit Adrianus q̃uis ab Actiano p epi-
ſtolas admonitꝰ: ut ſi reniteretur imperio
necaretur Bebium itẽ Macrũ teſtatur Fla
uius Vopiſcꝰ ptorii pfectũ ſub Aurelião.
Teneri repetũdaꝝ. obnoxiũ eſſe pœnæ:
qua tenentur damnati repetundarum.
Hiſpo. ſiue is fuerit in quem iaculatus eſt
Iuuenalis ſatyricum illud fulmẽ. Hiſpo Miſpo
ſubit iuuenes: & morbo pallet utroq;: ſiue
alius. Salua dignitate. nõ adempta ſena-
toria dignitate: & perſeuerãte in ea Baſſo:
nam mox ſequit̃: negãt. n. congruens eſſe
retinere in ſenatu: cui iudices dederis. Iu
dices dãdos. ſeligẽdos iudices qui cogno-
ſcerent accuſationem. Vterq; conſul de
ſignatus Macer: & Hiſpo. Recte. cẽſuit.

Qui. quo modo. Diuerſa. unus ſecundum legem: alius contra. Cenſuerint. ſenſerint. Cõſentaneũ. cõ
ſequens: cõueniẽs. Intuenti. reſpicienti. conſideranti. Mitigare leges. minuere pœnam legibus cõſtitu
tam: nam Marcello referente: & ſi nihil facile mutandũ eſt: ex ſolemnibus: tñ ubi equitas euidẽs poſcit:
ſubueniendũ eſt: & ſummũ ius antiqui ſummã putabant crucẽ ut aſſerit Columella. Intendere. ſi reus
meret̃ atrociora ſupplicia inferre: q̃ leges præcipiãt. Sicut licet: ſuſtinet. n. perſonã principis ſenatus: q
nullis legibus tenet̃. Vetito. lege phibito. Inuſitato. inſolito. nã multis iam repetundarũ reis ſeruata
eſt dignitas ſenatoria. inueterata. n. conſuetudo pro lege non immerito cuſtodit̃: & hoc eſt ius quod dẽ
moribus cõſtitutũ. Præualuit. ſuperior. & frequens fuit. Cenſendũ. dicendam ſniam. Acclamatũ. aſſẽ
ſum: laudatũ: applauſum: hinc acclamationes imperatorum laudationes. Solet. fieri. Reſidentibus.
poſt ſniam pnunciatã: & cõprobatã. Cõſenſu: confirmatione: concordia. Exceptũ. admiſſum. Fauo
rabile. ſũmo fauore pſumptũ. Iudicia. ſniæ. opiones. In ciuitate. iter ciues: quorum alii populares: alii
nobilium partes fouentes. Rigidã. nimis ſeuerã. Quibus Macri. ſententia placuit. Illã alteram. dicen. Ille alter

di modus apud ſcriptores obſeruatus:ſic apud Apuleiū ille alius:& illa alia: & lib.v.Secundus dixit ille
alter. Diſſolutā.nimiū mitē:& indulgētē. Retinere in ſenatu. Reſeruare dignitatē ſenatoriā. Vale.
Valerius Paulinus Panlinus Paulinū tribunū lego miſſum a Veſpa.ad Ioſephū latitātē:& poſtea pfectū Alexandriæ. Vale
rius aūt Paulinus accuſatus eſt:& a pluribus ꝓditionis inſimulatus:dū Celſo ocioſe auxiliū fert:ꝙ pp re
ligionē non eēt functus ducis officio:prædia in forouulienſi agro poſſedit:famæ ac imortalitatis unicus
amator cōſul creatꝰ eſt:& Secūdo arcta familiaritate cōiunctus:nā moriens ei ius libertoꝝ ſuoꝝ reliqt.
Referēdū.ponēdū i cōſulatōe. De Theo
phane an Theophanes reus pagēdus eſſet.
Legationi renūciaſſet.poſtq̄ functus eēt
legatione:nec amplius ageret legatū.nam
legatus iure nō poterat accuſari:ꝙ teſtan
tur iuriſcōſulti:& nos libro.iū.recitauius.
Illa ipſa Illa ipſa.quo dicendi modo utitur Sene
ca in epiſtolis:eſt.n.remiſſus:& de medio
petitus.epiſtolari ſtilo cōueniens. Lege.
repetundaꝝ: qua cauebaſ puniri eū:q in
iuſte accuſaſſet. Non ſunt perſecuti.nō
Sniarum dicēdarū & decernendi mos cōprobarūt:nā cōſules deſignati.quod re
ferebatur primi cenſebant: ac deinceps
reliqui ſenatores:ueꝝ cōſules:qui tūc cō
ſulatū gerebāt:ſenatui pſidebant: quicqd
placuiſſet decernebāt. Tulit famā.ſūmæ
laudatus eſt. Fauorabilem. gratioſum:
carum. Vetus fama.diſcriminū.dū refe
rebatur olim ſæpius periclitatū. Reno
uata.reducta in recentē memoriaꝫ hac Bi
thynoꝝ accuſatione. Nomen. Baſſi.
Squalida.ſitu obſita:uocabulum ſecus ab
antiquis acceptū Gellio:& Macrobio au
thoribus. ϖροδρομον.præcurſatricem:
prænunciam. Plenam.copioſaꝫ. Honu
ſtam.multas res complexam. Tanta re.
tanti ponderis:& momenti. Retractan
da.emendanda.
SCribis.Monet Sabinū:& liber
tatem:& legatū deberi Mode
ſto ſeruo:cui Sabina legatū de
derat tanq̄ liberū eſſe iuſſiſſet:
quod tñ nuſq̄ apparebat: relictis ſibi hæ
redibus Sabino:& Secundo:occurrunt no
bis ex diuerſis ſcriptoribus per illa tpa quibus Secundus claruit:multi Sabini: ut ambiguitas oriatur ad
quē ſcripſerit:nā Iuſti.refert Iuliū Sabinū male tractātē ſeruos:in quē reſcripſit Antoni.Pius:eundē ipa
Sabinꝰ torē author Vlpi.Iubentio Sabino reſcripſiſſe.Sabinus item Antonius matrem habuit Iuniā Valerianā:
& filiū Antoninū.Calliſtratus tradit Sabinū Maximū fuiſſe ſub Adriano:& eodē impante Suidas Sabi
nū declamatorē.crediderim tñ magis fuiſſe Cæſiū Sabinū:quē Secūdus ad præſidiū:& ornamētū ſui ſū
pſerat:Auli Pudētis municipē:totius Vmbriæ decus:ad eū librū.vii.Mart.mittit:& nono poſt laudē la
cus eiuſdem roſaceam coronā:q̄uis Pomponio memorante Caſſio iuriſperito ſucceſſit Cæſius Sabinus:
qui plurimū potuit Veſpaſiani temporibus:ad quē reſcripſiſſe Adrianū rettulit Vlpianus. Iuſſiſſe.lega
le uerbū. Aſcripſiſſe legatū.inſtitutis uniuerſalibus hæredibus teſtamento legatū poſtea Modeſto reli
quiſſe his quidē uerbis Modeſto:quem liberꝝ eſſe iuſſi:legatum relinquo. Contuli.cōmunicaui:in eun
dem ſenſum Papinianus inquit.Nicoſtratus cū de ea re mecū cōtuliſſet:dixi poſſe defendi. Cū peritis
iuris.legiſ in multis exēplaribus cū prudentibus in eūdē ſenſum.nā reſponſa prudentū ſunt ſniæ:& opi
niones eoꝝ:quibus permiſſum fuit iura publice interpretari:& a Cæſare ius reſpondēdi datum eſt:qui
iuriſconſulti appellanſ:hoꝝ omniū ſniæ:& opiniones eam authoritatem tenebant:ut iudici ex cōſtitu
tionibus non liceret a reſponſo eorū recedere. Conuenit inter omnes.conſentiunt oēs:ſimilis locutio
in ſenſu apud Iuue.Sæuis inter ſe cōuenit urſis. Libertatem deberi.liberum eſſe debere. Non ſit data.
nuſq̄.n.apparebat eū liberū eſſe iuſſiſſe. Nec legatū.deberi. Seruo ſuo.ergo Modeſtus hoc iure priua
baſ libertatis fauore:& legato:& oē beneficiū redibat ad hæredes Sabinæ:Sabinū.ſ.& Secūdū: nā ſerui

enim congruens eſſe retinere in ſenatu: cui iudi
ces dederis.fuit & tertia ſententia.Valerius Pau
linus aſſenſus Cœpioni hoc amplius cēſuit:refe
rendū de Theophane cū legationi renunciaſſet:
arguebaſ.n. multa in accuſatione feciſſe:quę il
la ipſa lege:qua Baſſum accuſauerat: tenerenſ.
Sed hāc ſniam coſſ.q̄q̄ maximæ parti ſenatus mi
re ꝓbabaſ:non ſunt perſecuti.Paulinus tñ:& iu
ſticiæ famam:& cōſtātiæ tulit.Miſſo ſenatu Baſ
ſus magna hoīum frequētia:magno clamore:ma
gno gaudio exceptus eſt.fecerat eum fauorabilē
renouata diſcriminū uetus fama:notūꝗ pericu
lis nomen:& in procero corpore mœſta:& ſqua
lida ſenectus.habebis hāc interim epiſtolam: ut
ϖροδρομον.Expectabis orōnem plenā:honuſtā:
expectabis diu:Neꝗ enim breuiter:& curſim:ut
de re tanta:retractanda eſt. Vale.

C.Plinius Sabino .S.

SCribis mihi Sabinam: quæ nos reliquit
hæredes:Modeſtum ſeruum ſuum nuſ
quam liberum eſſe iuſſiſſe:eidem tamen
ſic aſcripſiſſe:legatum Modeſto: quem liberum
eſſe iuſſi. Quæris quid ſentiam: contuli cum
peritis iuris:conuenit inter omnes:nec libertatē
deberi:qa nō ſit data:nec legatū:qa ſeruo ſuo de

derit. Sed mihi manifeſtus error uidetur. Ideoq; puto nobis quaſi ſcripſerit Sabina faciũdum: qđ ipſa ſcripſiſſe ſe credidit: Cõſido acceſſuꝝ te ſen tentiæ meæ: cum religioſiſſime ſoleas cuſtodire defunctoꝝ uoluntatem: quam bonis hæredibus intellexiſſe pro iure eſt. Neq; enim minus apud nos honeſtas: q̃ apud alios neceſſitas ualet. Moretur ergo in libertate ſinentibus nobis: fruatur legato: quaſi omnia diligentiſſime cauerit: cauit enim quæ hæredes bene elegit. Vale.

C. Plinius Minutiano. S.

AVdiſti ne Valeriũ Licinianum in Sicilia profiteri? nõdum te puto audiſſe. Eſt. n. recens nuncius: p̄torius mõ hic iter eloquentiſſimos cauſaꝝ actores hẽbat. Nunc eo decidit: ut exul de Senatore: & rhetor de orator̃ fieret. Itaq; ipſe i p̄fatiõe dixit dolẽter: & grauiter. Quos tibi fortũa ludos facis: facis. n. ex ꝓfeſſoribus Senatores: ex Senatoribus ꝓfeſſores. Cui ſniæ tñ bilis: tñ amaritudinis ineſt: ut mihi uideať ideo profeſſus: ut hoc diceret. Idem cum græco pallio amictus intraſſet (carent enim togæ iure: quibus aqua: & igni interdictum eſt) Poſtquam ſe

noſtri ex quacunq; cã acquirunt: id nobis acquiritur. ipſe. n. ſeruus. qui in poteſtate alterius eſt: nihil ſuũ habere poteſt: ideo cõuenienter legatũ nobis per eundẽ acquiritur. Quaſi ſcripſerit Sabina faciundũ. cõcedendã libertatẽ: & legatũ Modeſto: tanq̃ ſi apte hoc cauiſſet Sabina. nõ diſſimile Labeonis illud titulo de cõditionibus: hæres inqt meus Sticho ſeruo meo: quẽ in teſtamẽto liberũ eẽ iuſſi aureos qnq;: quos in tabulis debeo dato: nihil ſeruo legatũ eẽ: quia dñs ſeruo nihil debere potuit. ego puto ſecundũ mẽtẽ teſtatoris naturale magis. q̃ ciuile debitũ ſpectãdũ eẽ. & eo iure utimur. q̃uis illa uerba quẽ liberũ eẽ iuſſi ſint enunciatiua: quibus nõ oñdiť libertas data: ſed tñ diſponũt: quia Caio de regulis iuris referẽte libertas oĩbus rebus fauorabilior eſt. Scripſiſſe. ſcriptis libertatẽ dediſſe. Voluntatẽ. ultimã. Intellexiſſe. ſi nõ expreſſe: tñ tacite. Bonis. ut nobis. pro iure. loco iuris. Neceſſitas. ſũmũ ius. Moretur. eſto. maneat Modeſtus.

Cauerit. prouiderit Sabina. utitur auteꝫ uerbis iuriſconſultis propriis. Cauit. diligẽtiſſime. Bene. quia nos boni ſumus.

AVdiſti. Minutião Liciniani exiliũ narrat: in quod pulſus fuerat a Domitiano reus inceſtus cum uirgine ueſtali: ſimul: & illius uitia taxans. & fortunæ mobilitatem notãs. Valeriũ Licinianum: Liciniani hi Liciniãus
ſpani municipis Martialis mẽtio fit apud eundẽ poetã. Vir Celtiberis non tacende gentibus: Noſtræq; laus Hiſpaniæ. Videbis altam Liciniane Bilbilim: & mox Te Liciane gloriabiť noſtra: Nec me tacebit Bilbilis. Profiteri. oratoriã docere. Sici- Sicilia
lia. olim Italiæ coniuncta: mox interuẽtu freti diuulſa: omniũ iſularũ fertilitatis claritudine celebrata. Italia ſuperiorem diceres frumento: melle croco. aliiſq; ꝑmultis: & merito romanoꝝ horreũ appellatã. trinacria: & triquetra a pluribus nominata eſt a tribus angulis: & ꝓmontoriis: quibus in diuerſa ꝓcurrentibus. Δ. litterã efficit. Thucydides Sicaniã cognaminat ab incolis: quos qdã putarũt indigenas: poſtremo ab Italis: qui Siculi dicebanť in eã uulgo ꝑfectis Sicilia uocata: ſiue (ut alii) a Siculo rege. ſunt q credãt a Sicano Iberiæ flumine nomen traxiſſe: eius aũt Inſulæ ambitũ ſtadioꝝ quattuor miliuꝫ trecentoꝝ ſexaginta Siculus Diodorus protulit: maiorẽ facit Plinius ex authoritate Agrippæ. circuitu. ſ. patentẽ ſeptingentis centũ decẽ octo miliariis. Siciliã etiã minorẽ Strõgylen appellatã idẽ author. Nuncius prætorius. a p̄tore miſſus: ſicut dicimus p̄toriam portã: & prætoriũ p̄cone: uel prætorius p̄toria dignitate ꝑditus: nã per Suetonii uerba colligiť Licinianũ fuiſſe uirũ p̄toriũ. Recẽs. nuper a Sicilia i urbẽ q uenerat. Hic. Licinianus. Modo. aliquot añ annos. Cauſaꝝ actores. cauſidicos. Rhetor. artis dicendi magiſter: orator q Modo
eã exercet: græci tñ rhetorẽ ꝓ oratore paſſim uſurpant. Præfatiõe. qua breuibus explicari ſolet ſcriptoris intẽtio anteq̃ opus aggrediať: aliquando ẽt ꝓ excuſatione abſolute poniť. Grauiter. ꝙ explicatur per ſequentia: qbus multũ põderis uerbis ineſt. Fortuna ludos facis. Sunt qui i fortunæ tã caſibus oĩa ponunt: Et nullo credũt mondũ rectore moueri Natura uoluẽte uices: & lucis: & anni. hæc Iuuenalis: q ambiguũ an imitatus ſit Secũdũ ſatyra. vii. an Secũdus Iuuenalẽ fuerũt. n. cõtemporanei: nã iquit. Si for- Iuue. loc⁹
tuna uolet fies de rhetore cõſul: Si uolet hæc eadẽ fies de conſule rhetor. Valeriũ Licinianũ ſane monſtrans. Profeſſoribus. hac epiſtola ſermocinatio abſoluitur. cæterarũ exornationũ pulcherrima. nihil aũt i urbe fuit eloquẽtia: uel ad utilitatẽ fructuoſius: uel ad dignitatẽ ãplius: nã plurios ex obſcuro gñe ad opes: & magĩratus ſũmos illa ꝑduce ꝑueniſſe teſtanť Fabius. Tacitus: & Auſonius. Bilis. uirus: fel- Bilis.
lis: & qa Plinii uerba ſatis appoſite iſti loco faciũt ea trãſcribã. ſed i felle nigro inſaniæ cã: morſq; toto reddito: hinc: & i mores crimen bilis noie: adeo magnũ eſt in hac parte uirus: cũ ſe effundit in animum.

Ideo: ob hanc tantum cauſam. Hoc. hanc ſententiã grauiſſimã. Græco palio: quo ueſtis genere græci p̄hi utebãtur: quinimo mortui amiciebanť: deſcendebat autẽ uſq; ad calceos. Iure togæ carent. nõ

Aqua: & igni iter dici

poſſunt togā ferre ueterū romanorū indumētū:utpote:q iure ciuiū romanoꝶ priuati ſint: nā cui aqua: & igni interdictū ē:nec teſtamentū ualet:quod ante fecerit:nec qd poſtea fecerit:bona quoq̃: quæ tunc habuit cū damnaretur publicabuntur:& libertatē:& ciuitatē:cognationes:affinitates oēs:quas ante habuit amittit.& eius exiſtimatio cōſumitur:ac demū ultimo ſupplicio ſecūdū iuriſconſultos affici dr̄. iō autem quē romana ciuitate pellebant:aqua:& igni interdicebant.cōmunione omni ciuitatis priuatum ſignificantes ꝙ duobus his elementis maxime humana indiget uita: uñ nouæ nuptæ quāprimū mariti domū ingrediebatur aqua: & ignis a ſpōſo per manus tradebatur. Compoſuit. ſumpſit habitū dicturi. Habitum. græcum. Latine. Siculi primū lingua barbara:deīde græca: poſtremo latina uſi ſunt: quare trilingues Apuleius uocat. Declamaturus.fictam cauſam acturus:eſt.n.declamatio exercitatio: & imago iudiciorū: & conſiliorū: ut per eā poſſim⁹ peruenire ad uerā actionē cauſaꝶ:quare debet eē ſimilis ueritati: & declamare ē mediocriter orare:dicere uero bene. Dignum.putemne dignū hoc ſupplicio? Studia. eloquētiæ. Inceſti ſcelere.quod putabatur cum ueſtali concubuiſſe. Incertum. in ambiguo ē an Licinianus confeſſus ſit inceſtū: quia id uere patraſſet:an qa grauiora ſupplicia:q̃ exiliū timebat: ſi negaſſet. Grauiora.uirgas:& necem. Inuidiæ.hominū maliuolentiæ. Corneliam Veſtaliū. Maximam.Cornelia ex familia Coſſorum capta in locum Lælliæ defunctæ Nerone īperante olim abſoluta: ac multo poſt repetita accuſatione cōuicta a Domitiano defodi iuſſa ē authore Tranqllo: & Euſebio ī chronicis: q̄q̄ is paulo ſupra ī rebus Domitiani iā dixerat tres uirgines Veſtæ ob ſtuprū damnatus.Dionis abbreuiator ibidem inquit:ne ſuppliciis quidem Veſtalium abſtinuit poſt mortes:& exilia multorum procerum:ſed tanq̃ inceſtas puniuit:ut cū dura:aſperaq̃ de illis inquiſitio fieret:& multis inſimulatis ac interfectis ELuius Agrippa unus ex pontificibus nō ſuſtinuerit ultra:ſed deterritus ī ipſo cōcilio expirauerit. Defodere uiuam:quā conſuetudinē mox diffuſe tangemus.Illuſtrari ſæculum ſuū.celebrari ī poſteꝶ tempora imperii ſui. Eiuſmodi.notabilibus:punitione ueſtalium: quā neglectam a Veſpaſiano: & Tito Domitianus ſeuere cohercuit:Ocellatis ſororibus: & Varonillæ ueſtali liberum mortis arbitriū permiſit: & corruptores earum relegauit.hoc Papinius laudat.Tacitus circa finem fragmentatæ hiſtoriæ Cerealē patraſſe ſtuprū cū Claudia ſacrata muliere refert. Pontificis max.iure. cui licebat inquirere ueſtalium crimina:& uindicare:deniq̃ oēs ſacras cauſas diiudicare.fuit autē pontifex max.Domitianus: quod teſtantur ærea ipſius numiſmata:& Iuuenalis ſatyra quarta de eo loquens. Deſtinat hoc monſtrum cymbæ:liniq̃ magiſter Pontifici ſummo. Immanitate tyranni.crudelitate mali principis. Licentiā.iniuſta poteſtate. Domini.ſc dominum. & deum appellari iuſſit tradēte Tranquillo: & Martiale ſic adulante: ſed poſt eius interitum exprobāte. Pontifices.minores: qui ī poteſtate maximi erant.Regiam. palatiū.

Apulei locus

Declamatio.

Cornelia ueſtalis

compoſuit:circunſpexitq̃ habitum ſuum: latine inquit Declamaturus ſum: dicens triſtitia: & miſeranda:Dignū tamen illū? qui hæc ipſa ſtudia inceſti ſcelere macularit. Confeſſus eſt quidē inceſtum:ſed īcertum:utrum quia uerū erat: an quia grauiora metuebat ſi negaſſet. Fremebat eni Domitianus:æſtuabatq̃ ingenti inuidię deſtitutus. Nam cum Corneliam Veſtalium maximā defodere uiuam concupiſceret: ut qui illuſtrari ſæculum ſuū eiuſmodi exemplis arbitraretur: pōtificis maximi iure:ſeu potius īmanitate tyranni:licētia domini reliquos pōtifices:nō ī Regiā:ſed ī Albanam uillā cōuocauit. Nec minore ſcelere: quā qd ulciſci uidebat̄:abſentē:īnauditamq̃ dānauit inceſti: cum ipſe fratris filiam inceſto non poluiſſet ſolum:uerumetiā occidiſſet.Nā uidua

Albanā uilla.

Albanam uillam.quo ſæpiſſime conuocabat patres in conſilium.Iuuenalis carmē extat de re conſulta ſuper Rhombo ī ſeceſſu albano.ubi aſſerit Suetonius confixiſſe eundē imperatorē multas feras: & martialis quinquatria ſingulis annis Mineruæ celebraſſe. ſed nō ſine ratione: ſi tamen ea ratione motus: de nece ueſtalis deliberaturus pontifices in albanum acciuit:ꝗ.ſ.ſacerdotium ueſtalium inſtitutum eſſet a troianis: qui Albam condidere:fuerant igitur ueſtales primo Albæ: inde Romam tranſlatæ. Nec minore.ſenſus eſt condemnauit Corneliam ī dicta cauſa: ꝙ erat non minus:q̃ qd' ita uidebatur illam trahere ad ultionem. Vlciſci.non punire. Abſentē.in urbe. Inauditam.ī dicta cauſa. Inceſti.ſtupri. nā inceſtus cōmittitur inter ſacras perſonas:& affines. Fratris filiam. Iuliā Titi filiam: quā adhuc uirginē oblatam in matrimonium recuſauerat:& Sabino collocatā corrupit: mox interfecto marito ardentiſſime:& palam dilexit:ut cauſa mortis illius extiterit:cum coegiſſet abhortum facere:unde in illum ſatyricum fulgur ſtrinxit Iuuenalis:Cum tot abortiuis fœcundam Iulia uuluam Solueret: & patruo ſimiles effunderet offas: ſtatuam amoris idicium elygdo marmore:& manu tenentē ceſton ei fieri iuſſit Domitianus.unus tamen Philoſtrati interpres libro ſexto mendoſe traduxit Iuliam Domitiani ex filia neptē: nonnulli inquit laudabant Domitianum:ꝙ Romæ templū Veſtæ purgaſſet uirginibus tribus Zonaꝶ

Iulia Titi

abortu periit: miſſi ſtatim pontifices qui defodiē dam necandamq́ curarent. Illa nūc ad Veſtam: nunc ad cæteros deos manus tendens multa: ſed hæc frequētiſſime clamitabat: Me cæſar inceſtā putat: qua ſacra faciente uicit: triumphauit. Blā diens hæc: an irridens ex fiducia ſui: an ex cōtem ptu principis dixerit: dubiū ē: dixit donec ad ſupplicium: neſcio an inocēs: certe tāq̄ nocēs ducta. ē. Quinetiā cū ī illud ſubterraneū cubiculū demitteret: hæſiſſetq́ deſcēdēti ſtola: uertit ſe ac recollegit. Cum ei manū carnifex daret: auerſata eſt: & reſiliit: fœdumq́ contactum quaſi plane a caſto: puroque corpore nouiſſima ſanctitate reiecit: omnibuſque numeris pudoris πολλὴν προνοιαν ἐσχεν εὐσχημως πεσειν. Preterea Celer eq̄s

ta uſa interemptis: & quia rem cū uiris habuiſſe culparentur: cū oporteret eas caſtas atq́ intactas Ilienſem Palladē: & ignē perpetuū cuſtodire: at ipſe agnato ſuo Sabino interfecto Iuliā duxerat uxorē: erat aūt Iulia Domitiani ex filia neptis cū græce legat illā fuiſſe fratris Titi filiā. Abortu. infante añ legitimū naſcendi tp̄s excuſſo ab utero. Defodiendā necandamq́. quæ Veſtaliū uirginitatē prodiderat ui- Veſtaliū
ua ad portā colinā defodiebatur tumulo: qui ſceleratus campus appellabatur intra urbem: ubi ſubterra pœna
nea domus mediocris erat: in quā e loco ſuperiore deſcēdebat. iacebat in ea ſtratus lectulus: & lucerna ardens: primitiæq́ rerū eaꝝ: quæ ſunt ad uictū breues quædā: panis: aqua in uaſe: lac: & oleum: quaſi caueret ipſa domus ne fame eius corpus interiret: quæ maximis expiationibus dedicata eſſet: ipſam uero pœnæ obnoxiā feretro impoſitā: & exterius obtectā. loriſq́ ligatam: quo neq́ uox queat etiā audiri per foꝝ uehebāt deflentibus eā ac præmittētibus amicis: atq́ cognatis. cæteri cū ſilentio accedebant: & ſine uoce graui cum mœrore quodā deducebant: neq́: aliud ſpectaculū horribilius erat: neq́ alium diem ciuitas mœſtiorem agebat: cū uero ad iam prædictum locum feretrum delatum erat. ſolutis uinculis a miniſtris. ſacerdotum princeps peccat⁹ arcana quædā: ſublatiſq́ ad deos māib⁹ añ ſuppliciū adducebat eam capite opertā: cōſtituebatq́ in ſcalis in domiciliū deferētibus: deinde ipſe cū aliis ſacerdotibus auertebatur: cū aūt illa deſcendiſſet: & ſcalæ tollebant ac multa deſup iniecta humo domiciliū operiebat. adeo ut is locus reliquo tumulo æqualis eſſet. hoc modo ſcelus deteſtantes: ueꝝ ne religionē quidē fugiebāt: nā ſacerdotes eum locum poſtea adeuntes parētabāt ideo aūt cōuictas inceſti alia pœna nō afficiebāt: q̄ cadauera cōburebant. illis igitur id tribuere iniuſtū iudicabāt: quæ negligenter ſacrū ignē obſeruaſſent: an magis q̄ corpus maximis ac ſanctiſſimis religionibus cōſecratū interficere: & mulieri ſacræ manus inferre nefas putantes rōnē inierunt: qua ſubterraneo ſpecu defoſſo obrutæ per ſe morerent. Diony. a quo: & Plutarcho maiorē prædictoꝝ partē mutuati ſum⁹ ſcribit ueſtales corruptas uirgis ceſſas occidi ſolitas: poſtea inſtitutū romanorū ut quidā ferūt Tarquinii Superbi: ut uiuæ defoderent: quē morē Iuue. mōſtrat ſatyra quarta. cū qua nup uittata iacebat Sanguine adhuc uiuo terrā ſubitura ſacerdos: ſed apertius in Faſtis Ouid. Nullaq́ dicet uittas temerare ſacerdos Hoc duce: nec uiua defodiet humo. Sic inceſta perit: q̄a quā uiolauit: in illa Cōdit: & tellus. Veſtaq́ numen idē eſt. Veſtam: quam alii Flammā: alii terrā eſſe uolūt: ideo mulie- Veſta
rem fingunt terram tympanum ferrentē: quia terra uentos in ſe concludit. Cæſar. Domitiāus. Quame. Sacra faciēte. pro eo ſacrificante: ueſtaliū ſacra nulli cuipiam fas eſt ſcire: legimus tñ uti conſueuiſſe in ſacrificiis muria. ſale. f. in pila tonſo: & in ollam fictilē coniecto ac in furno præcocto: deinde in aq̄ miſſo. Vicit. triumphauit. nā de Cattis: & Dacis poſt uaria prœlia duplicē triumphū ægit: de Sarmatis laureā tantū Ioui Capitolino rettulit: bellū ciuile motū a. L. Antonio ſuperioris Germāiæ præſide cōfecit abſens mira felicitate: hæc Tranq. quæ Mart. ſæpi⁹ ſuis ſcriptis inſeruit: ut libro. ix. Cornua Sarmatici ter perfida cōtudit Hiſtri: Sudantē getica ter niue lauit equum. Blandiens. Domitiano q̄ uiciſſet: & triumphaſſet. Irridēs. quia uictus potius a barbaris fuit ille: & ſimulatū triumphum ægit. Sui. q̄ ſe putaret ſciret. Dixerit. hæc me Cæſar & reliqua. Innocens: & nocens. annominatio. Cubiculum. antrum ad portam colinam. repete præcedētia. Demitteretur. per ſcalas. Stola. ueſtis muliebris rugoſa Stola.
authoribus Varrone: Mart. Nonio: at olympiacæ ſtolæ forma teſte Apuleio talis fuit picta ueſtis ex humeris pone tergū dependens taloꝝ tenus uario colore uiſenda: circūnotatis aialibus inſignita: hinc dracones indici: inde gryphes hyperborei. Recollegit. compoſuit ſtolam ne pudenda detegeret q̄ fecere Pompeius: & Cæſar in nece ſua: recolligere alias eſt confirmare: & reficere aium. M. T. manifeſto furto perturbatus ubi ſe recollegit. Trāqui. reuocato rurſus impetu aliquid ſecretioris latebræ ad colligeñ aīmum deſiderauit. Carnifex. miniſter iuſticiæ. Daret. porrigeret in deſcēſu. Reſiliit. refugit. Fœdū obſcænū: turpem. Contactum. alia ſcriptura contagium hēt. i. polutionē. Plane. māifeſte. Sanctitate. integritate uitæ. Reiecit. repulit. reſpuit. Numeris. gradib⁹: apud Mart. pro nummo libro quarto ponitur numerus & cētū numeros nouæ monetæ. πολλὴν προνοιαν εἰχεν εὐσχημως πεσειν uerba Taltybii ex Euripidis Hecuba narrantis Polyxenæ necem. ἡ δὲ καὶ θνησκουσα ὁμως πολλὴν

πρόνοιαν εἶχεν εὐσχημῶς πεσεῖν κρύπτειν θ᾽ ἃ κρύπτειν ὄμματα ἀρσένων χρεών.i.hæc ãt: & moriens tamen multam prouidentiam habuit honeſte cadere:celare autem quæ celare oculos mariũ opus eſt.quam ſententiam tranſtulit Ouidius libro.xiii.metamorph.ubi Polyxenæ imolationem deſcribit. Tunc quoq; cura fuit partes uelare tegendas Cum caderet:caſtiq; decus ſeruare pudoris.

Celer Celer.in Celerem plærunq; Mart.fuit:&.P.Cæler accuſator Bareæ damnatus accuſante Muſonio. Cui Cornelia obiicebatur.qui accuſabatur ꝙ cum Cornelia inceſtum commiſiſſet. Virgis cæderetur.fuſtibus cædi liberos flagellis ſeruos innuit Paulus de incendio:& ruina Tranquillus author Domitianum ſtupratores uirginis in comitio ad necem cædi iuſiſſe:excepto prætorio uiro:cui dubia ẽt tũc cauſa:& mortis quæſtionibus atq; tormentis de ſemet profeſſo exilium indulſit:ſane Licinianũ monſtrans. Comitio.loco iuxta ſenatũ: quo populus coibat comitiorum:& litiũ cauſa. Perſtiterat.perſeuerauerat uſque ad extremum. Ardebat. cruciabatur. Inſania.non diſplicet infamia.i.maliuolentia:& inuidia:cui manifeſte expoſit⁹ erat: ſi celer tanquam innocens occiſus uideretur. Arripit.compræhẽdi iubet. Agris. uilla. Quibus erat curæ.qui tuebantur illum.Comitium:& uirgas.necem in publico. Confeſſionẽ obiecti criminis.Cõfugeret.in rebus afflictis confugimus ad aliquem ſubſidii cauſa. Fecit.paruit monitis. Abſente.Liciniano. Tale quiddã. ſimile dictum. κεῖται πάτροκλος.iacet Patroclus.i.iudicatũ:& actum eſt:carmen ex libro.xxii. Iliados.κεῖται παρὰ νηεσ-σι νέκυς ἄκλαυστος ἄθαπτος πάτροκλος.i.iacet apd naues mortuus idefletus inſepultus Patroclus. ſequentia tamẽ aperte mõſtrãt in Pliniano codice legeñ. κεῖται.νεκύος.ut ſit ſenſus cum deberẽ agere cauſam pro Liciniano tanq̃ nuncius affero uobis illius cõfeſſionẽ: ſicut Neſtoris filius Achilli necẽ patrocli lib.xviii. Iliados. ὤ μοι πηλέος υἱὲ δαΐφρονος ἦ μάλα λυγρῆς πεύσεαι ἀγγελίης ἣ μὴ ὤφελλε γενέσθαι κεῖται πάτροκλος νέκυος δὲ δὴ ἀμφιμάχονται γυμνοῦ ἀτάρ τά γε τεύχεα ἔχει κορυθαίολος ἕκτωρ.Hei mihi Pelei fili periti in bello.profecto ualde triſte nunciũ accipies: ꝙ nũquã utinam fuiſſet.iacet pro mortuo ſane pugnant nudo.uerum hæc arma habet galeatus Hector: cuius narrationis breuitatem Fabius mirum in modum probat. Receſſit.ab urbe. Prodiret.exultaret.detegeretur. Abſoluit.liberauit ab inuidia.Mart.abſoluit phrygium ueſtra rapina Pari. Adiecit. ſententiæ. Non inſtandum uerecundiæ.non occidendum Licinianum:qui pudore criminis aufugiſſet.Ipſi Liciniano. Rapere.ſecum auferre. Publicarentur.a præfectis in ærarium referrerent. Exilium molle. apud gentes humaniores.

Exilii genera exilium Marcello tradẽte triplex eſt:ut certorum locorum interdictio: aut lata fuga:ut omnium locorum habitatio præter certum locum:aut inſulæ uinculum ſed Calliſtratus ſignificat aliud fuiſſe in inſulam relegari:aliud in inſulam deportari.in exulibus inquit gradus pœnaru; conſtituit edictum diui Adriani:ut qui ad tempus relegatus eſt: ſi ante præſcriptum redeat:in inſulam relegef:ſed qui relegatus in inſulã exceſſerit:in inſula; deportaref qui deportatus euaſerit capite puniatur. Vlpianus de interdictis.relegatoꝵ duo ſunt genera:quidam:qui in inſulam relegãtur:ſunt qui ſimpliciter:ut prouinciis eis interdicatur:non etiam inſula aſſignetur:& mox.hæc eſt differẽtia inter deportatos:& relegatos:ꝙ in inſulã relegari:& ad tps:& in perpetuum quis poteſt. Præmium.ꝙ ſe liberaſſet ab inuidia fatendo crimen. Diui Neruæ.cum hæc ſcriberet Secundus iam Nerua exceſſerat ab humanis:& inter deos a Traiano relatus fuerat. Altius.iam pridem geſta:a principio rei. Tunc cum inquiſitio facta eſt in illum.Summam.argumentum. Oppido.Brixia. Finitimis.ut Bergamo:Veronæ.&

Ro. cui Cornelia obiicebatur: cum in comitio uirgis cæderef:in hac uoce perſtiterat:quid feci:nihil feci.Ardebat ergo Domitianuſ:& crudelitatis:& iniquitati ſinfamia: arripit Liciniãum: ꝙ in agris ſuis occultaſſet Corneliæ libertam.Ille ab his:quibus erat curæ:præmonef: ſi comitium:& uirgas pati nollet:ad confeſſionem confugeret quaſi aduenia:fecit:locutus eſt pro abſente Herenius Senectio tale quiddã:quale eſt illd κεῖται πατρόκλος ait enim ex aduocato nũciuſ factus ſum.Licinianuſ receſſit:gratũ hoc Domitiano: adeo qdẽ:ut gaudio ꝓdiret:diceretq;:abſoluit nos Licinianus adiecit ẽt non eſſe uerecũdiæ eius inſtãdũ.Ipſi uero permiſit ſi qua poſſet ex rebus ſuis rapet:anteq̃ bona publicarenf: exiliũq; molle uelut præmium dedit:Ex quo tamen poſtea clæmẽtia diui Ner.trãſlatus ẽ in Siciliã:ubi nunc profitef:ſeq; de fortuna præfationibus uindicat. Vides q̃ obſequenter paream tibi:qui non ſolũ res urbanas:uerꝫ etiam peregrinas tã ſedulo ſcribo:ut altiuſ repetam.& ſane putabã te.quia tunc abfuiſti:nihil aliud de Liciniãno audiſſe:q̃ relegatum ob inceſtum.Summam enim rerum nũciat fama:non ordinem.Mereor ut uiciſſim quid in oppido tuo:qd in finitimis agatur(Solent eñi

Cremonæ. Notabilia.notatu digna. Verſus.ordines uerborum.
AMas.Marcellini factum laudat:ꝙ quæſtor cum ante tempus ſalarium ſcribæ recepiſſet:eo mortuo Traianum ſuper hoc conſuluerit:& ſenatum:hortatur itaque Arrianum ideo Marcellinum commendandum epiſtola.P.Egnatium aduerſus Soranum teſtimonium dixiſſe recitat Tacitus:Macrobius Egnatium citat in libris de rerum natura.Egnatium Feſtum ædi- Egnatiꝰ
lem duumuirum:cui ludos ſub Antonino Pio publice edenti plebs urbana ad ſtatuam ponendam:pecuniam obtulit referunt antiqua monumenta:uerum is honore contentus impenſam remiſit:ad Ignatium Dextrum ſcripſit.He- Ignatius
rennius Modeſtinus librum de excuſatione tutelæ:Ignatium Antiochiæ epiſcopũ ſub Nerua:& Traiano authores ſunt græci ſcriptores. Vlpianus teſtatur Ignatiuȝ Taurinum fuiſſe procõſulẽ Vticæ Adriano imperãte. Quæſtor.prouincialis qui dabatur proconſuli uel prætori eunti in prouinciam:ut pecuniam pricipalem:uel publicam inquireret:& curaret. Sorte.quæſtores enim ſortiebãtur ſcribas ſicut proconſules prouincias:& legatos. Amiſiſſet.morte perdidiſſet. Ante legitimuȝ tempus.laudat per trãſitum tempora ſua:quibus publicis officialibus ante diem ſuam ſatiſfieret. Salarii.ſalarium merces annua laborum dicitur: at ſalarius qui ſalſamenta uendit. Quod.ſalarium. Intellexit.obitum ſcribæ. Subſidere.ſalarium remanere. Reuerſus. ab itinere in urbem. Quæſtio.diſputatio fuit ſuper hac re. Præfecti.quæſtores urbani. Populo.quia ærarium reipu.erat. Vendicabant.aſſerebant: proprium faciebant. Populi.aduocatus dixit. Cælius Strabo: Strabo
legitur etiam Cæcilius Strabo: ſed nullius apud alium quempiam mẽtionem habitam memini. hoc tantum uelim admonuiſſe:& Strabonem:& Bebium fuiſſe cõſules deſignatos: qui ius cenſendi habebant: & in cauſa Iulii Baſſi Secundum deſignatos conſules nominaſſe Bebium Macrum:& Cepionem Hiſponem:non Cælium Strabonem. Statim.nam interfuit illi ſenatuſconſulto. Feci.laudaui. facio Facio
uerbum late patet multorum locum explens.Pli.ſenior libro ſecundo: & utranꝗ paginam facit ideſt implet.Cato dixit mũdicias facere:pro mundare:& facere manipulos pro colligere in manipulos. Varro factũ olei:ꝙ uno tpe cõficiť:& ad uictias faciũt.i.cõueniũt:& idonei ſũt ſacrificio:ſicut Mart.nõ facit ad ſtomachũ:& Colu.recte faciunt ad eã rẽ ſyluestres pinꝰ: & libro nõ pariter maxime facit ad hanc rem:ſic.x.optime facit.interdũ pro cauſare.ut apud Mart.frigus.n.magnum ſyntheſis una facit:Terentius pro compoſuit:uel tranſtulit:nonnunquam pro tacere uſus eſt:& fac te huc ꝓ ueni huc:in infinitum procederem ſi ſingula perſequi uellem. Aſſenſio.approbatio. Minoribus.qualis erat Arrianus reſpectu principis dixit:uel magis ſit gñale dictũ. Iſto.Altinũ Arriani municipiũ. Peregrinatione.profectione peregre. Lata. diffuſa. Magna.ampla:ſed reſtricta.Macrobius in appetẽda ingť gloria duo ſunt maxĩe:q̃ ꝓbari poſſũt:ut:& q̃ latiſſime uageť:& q̃ diutiſſime pſeueret.

quædam notabilia incidere(perſcribas.denique quicquid uoles:dummodo non minus longa epiſtola nuncies.Ego non paginas tantum:ſed uerſus etiam:ſyllabaſꝗ numerabo. Vale.

C.Plinius Arriano.S.

AMas Egnatium Marcellinum: atꝗ etiã ſæpe commendas.amabis magis: commendabiſꝗ:ſi cognoueris eius recens factum:cum in prouinciam quæſtor exiſſet:ſcribã que:qui ſorte obtigerat: ante legitimum ſalarii tẽpus amiſiſſet:quod acceperat ſcribæ daturus.intellexit:& ſtatuit ſubſidere apud ſe non oportere.Itaque reuerſus Cæſarem:deinde Cæſare authore Senatũ conſuluit:quid fieri de ſalario uellet:& parua quæſtio:ſed tamen quæſtio: hæredes ſcribæ ſibi:præfecti ærarii populo uendicabant:acta cauſa eſt:dixit hęredum aduocatus:deinde populi. uterꝗ percommode.Cæcilius Strabo ærario cenſuit inferendum: Bebius Macer:hæredibus dandum.obtinuit Strabo. Tu lauda Marcellinum:ut ego ſtatim feci: quamuis enim abunde ſufficiat illi:quod eſt:& a principe:& a Sẽatu probatus:gaudebit:tamẽ teſtimonio tuo.omnes enim qui gloria: famaque ducuntur mirum in modum aſſenſio:& laus a minoribus etiam profecta delectat. Te uero Marcellinus ita uereatur:ut iudicio tuo plurimum tribuat. accedit his:ꝙ ſi cognorit factum ſuum iſto uſꝗ penetraſſe: neceſſe ẽ laudis ſuæ ſpacio:& curſu:& peregrinatione lætetur.Neſcio enim quo pacto uel homines magis iuuat gloria lata:q̃ magna.

C.Plinius Tacito.S.

Saluum. Fuerat in patria Secundus ubi cum audiuiſſet municipes ſuos Mediolanum petere ſtudiorum cauſa:q̃ nullos Comi præceptores haberent:hortatus eſt parentes ut liberis magiſtrum conducerent de ſuo promittens tertiam ſalarii partem.quare in Tuſculanum reuerſus:ubi opuſculum quoddam erat abſoluturus interim rogat Tacitum ut aliquem conquirat:qui tibi fidẽs iudicio Nouocomenſium ſe ſubiiciat. Vrbem.Romam. Quando. aupheresis.pro aliquando. Deſideratus.expectatus. Tuſculano.agro iuxta Tifernium. Intentionem.excitatam diligentiam. Iam in finem:quæ iam ſpectat finem. Intermiſero. in ſecunda lectione fuit laxauero:magis placet: intermiſero ſcilicet aduentu meo in urbem: per tẽpus deponam. Aegre reſumam. difficulter repetam. Quid.aliquod tempus. Feſtinationi.feſtinanti deſiderio. Præcurſoria.præcedẽte:& officio curſoris fũgente. In patria mea.in Nouocomo.

Prætexta

Prætextatus. toga prætexta indutus:iam xiiii.annos natus:nam prætexta cum prius eſſet regum ueſtis:ut poſtea conſulum fuit:permiſſa eſt nobilioribus pueris cum bulla aurea ad excitandam in eis uirtutem memorando facto Tarquinii Priſci filii: qui dicitur in bello aduerſum Sabinos:cũ .xiiii.annum ageret hoſtem manu percuſſiſſe.inde a patre pro concione laudatus: & bulla aurea prætextaque toga donatus eſt ſupra annos fortis præmia uirilitatis: & honoris meruit:ſicut enim prætexta magiſtratuum:ita bulla geſtamen erat triumphantium:hinc deductus mos ut prætexta:& bulla in id ætatis a pueris uſurparetur nobilibus: ſunt qui credant eundem regem cum ciuium ſtatum ordinaret:inſtituiſſe etiam patricios pueros : quorum dumtaxat patres currulem geſſerant magiſtratum bulla aurea:& toga cui purpura prætexitur uti:cæteros autem prætexta tantum:quorum parentes equo ſtipendia iuſta meruiſſent:libertinos uero:& peregrinos nullo modo:ſed poſtea quoq; libertinorum filiis: qui ex iuſta matre familias nati fuiſſent conceſſum prætextam:& lorum geſtare:q̃q̃ ſint:qui hoc inſtitutum ad Romulum referãt in Hoſtilium inchoatum. Treuellius Pollio etiam ſacerdotes uſos prætexta rettulit:& honeſtorum indumentum fuiſſe Pedianus author eſt:ſumiq; ſolitam lætitiæ ſignum abbreuiator Liuii tradit:eam aũt tem ſupra tunicas induebant. Etiam.conſentientis aduerbium.

Mediolanum

Mediolani.Ptolemæus Mediolanum in Germania iterum refert:Stephanus Aquitaniæ urbem ſcribit:hic uero Mediolanum Galliæ ciſalpinæ(ut omittam quæ ſub nomine Catonis circunferuntur)a gallis conditum Plinius:& Strabo teſtant̃: qui Liuio authore tranſgreſſi alpes haud procul Ticino flumine fuſis Thuſcis cum agrum in quo cõſederant appellari audiuiſſent cognomine inſubribus pago Heduorum ibi omen ſequentes loci:urbem Mediolanum condidere ſic appellatam a porca lanata in media fronte:ut quidam autumant:alii ab urbe Senonum in Gallia eodem cognomento.olim omnes uicatim habitabant:deinde Italicarum populoſiſſima:& metropolis:quam Strabo tempeſtate ſua dignitatis eximiæ teſtatur : clara ſane urbs utraque fortuna:& ab hiſtoricis noſtri ſæculi celebrata monumentis:ut taceam illud.Auſonii carmen:cui initiũ Et Mediolani mira omnia. Hic.Comi ſtudes. Pater.inquit.retinet hic locum dialogi. Præceptores. fuit enim Mediolanũ olim profeſſorum celebritate illuſtre:nam & ibi Virgili.oratoriã didicit:& Albutius Nouarienſis rhetor declamauit. Auguſtinus:qui poſtea ſuis uirtutibus inter diuos relatus eſt:liberales diſciplinas profeſſus. Quare nullos?habetis præceptores.uerba Secundi ſunt alloquentis pr̃es Nouocomẽſes uſq; ad hæc putaui:nã tũc cõuertit ſermonẽ ad Tacitũ. Pudicius.hæc melior lectio ſeruata forma analogiæ:q̃ pudicicius.nã a pudico recte pudicius fit:abſurdũ aũt eẽt a pudicicia deductũ credere pudicici⁹.

Quantulum

Quãtulũ.erit minimũ:in quã ſignationẽ uſũ inuenio Tacitũ in libello de morib⁹ Germanorũ:& Iuue.ſatyra.vi.Quãtulũ in hoc:& paulo poſt:nã quantula nr̃a uoluptas:ſic Apuleiũ.ix.Quãtulũ ferẽtes auxiliũ:ſic Curtiũ.vii.quãtulo cõtẽti eſſe deberent:& ne ſingulos excutiã authores:redeo ad

Saluum te in urbem ueniſſe gaudeo.ueniſti autem ſi quando alias:nunc maxime mihi deſideratus.Ipſe pauculis adhuc diebus in Tuſculano commorabor:ut opuſculum:quod eſt in manibus: abſoluam . uereor enim ne ſi hanc intentionem iam in finem intermiſero:ęgre reſumam.Interim ne quid feſtinationi meæ pereat:quod ſum præſens petiturus: hac quaſi præcurſoria epiſtola rogo. ſed prius accipe cauſas rogandi:deinde ipſum:quod peto.Proxime cum in patria mea fui:uenit ad me ſalutandum municipiſ mei filius prętextatus:huic ego: ſtudes inquam?reſpõdit etiam. ubi? Mediolani. Cur non hic?& pater eius(erat enim una:atque etiam ipſa adduxerat puerum)quia nullos hic p̃ceptores habemus:quare nullos? nã uehementer intererat ueſtra:qui patres eſtis(& opportune cõplures patres audiebãt)liberoſ uros hic potiſſimũ diſcere.ubi enim aut iucundius moraren tur:q̃ in p̃ria?aut pudicius cõtinerẽt:q̃ ſub oculis parẽtũ?aut minore ſũptu:q̃ domi? Quãtulũ

ipſum Secundũ in panagyrico: nã quãtulũ refert deponas: an ꝓferas imperiũ. Collata. publice ĩ unum collecta. Hitationes. cõductas domos. Viatica. uiæ neceſſarias ĩpenſas. Aducere mercedibus. ſup addere ſalario: qđ ĩpenditis ꝑceptori Mediolanenſi: ut in patriã nr̃am aliũ conducatis. uel addicere mercedibus ideſt aſſignare ĩpenſas prædictas ſalario præceptoris. Ei9. ſalarii. Ambitu corrumperet̃. nam ſæpe accidit in oppidis ꝑceptores indignos publica ſtipendia conſequi: quia ſciunt ambire principes & decuriones. inde ſalaria dicunt̃ corrũpi ambitu: cum indoctis deſtinantur. quod ſint fauorabiliores. Publice. ſtipendio publico. Occurri. prouideri. Religio. diligẽs cœtus. Recte. digni an indigni ſint: qui conducantur. Addatur. augeatur. Collationis. pro duabus partibus. Alieno. de rep. Eam. tertiam partem. Dignus. bonus & litteratus. Accepturus. duas ſtipẽdii partes. His. parentibus. uidentur hæc ad Tacitum dirrecta uerba. Conſpirate. conuenite ad hoc: nunc in bonã partem: alibi in malam dicitur. Ex meo. exemplo meo. Quãplurimum. ſalarium: ꝙ fiet ſi conducens optimum præceptorem. Nihil. q̃ dignum profeſſorem litteraꝶ. Edoceantur. legit̃ etiã educantur. Natale ſolum. patriã. Studia. liberales diſciplinæ.

Confluant. undiq; conueniant. Fonte. primodio negocii. Foret. eſſet futurum.

Admiratione ingenii tui. fuit. n. Tacitus uir admirabili ingenio: ut quidam eius dicendi genus ſupra cæteros ſcriptores extollant. Circumſpicias. deligas. Solicitare. ex ſuo loco mouere: quaſi ex ſolo citare. Obſtringam. obligem. Libera. intacta. iudicio meorum municipum. Curam. quærendi præceptorem. Impendiũ. tertiam ſtipendii partem. Illuc. Comum. Hinc. a me. Fiduciam. doctrinæ ſuæ.

ẽſt ergo collata pecunia cõducere præceptores: qđque nũc in habitationes: in uiatica: in ea: quę peregre emunt̃ (oia aũt peregre emuntur) impẽditis: adiicere mercedibus. Atq; adeo ego: qui nõdum liberos habeo paratus ſum ꝓ republica noſtra: quaſi pro filia: uel parente tertiã partẽ eius: quod conferre uobis placebit; dare. Totum etiã pollicerer: niſi timerem: ne hoc munus meũ quãdoq; ambitu corrumperetur: ut accidere multis in locis uideo: in quibus pręceptores publice cõducunt̃. huic uitio occurri uno remedio poteſt: ſi parentibus ſolis ius conducendi relinquat̃: iiſdemq; religio recte iudicandi neceſſitate collatõnis addat̃: nã qui fortaſſe de alieno negligentes: certe de ſuo diligentes erunt: dabuntq; operã: ne eam a me pecuniã non niſi dignus accipiat: ſi accepturus & ab his erit. Proinde cõſentite: cõſpirate: maioreq; aĩum ex meo ſumite: qui cupio eẽ q̃ plurimũ: qđ debeã conferre. nihil honeſtius p̃ſtare liberis ueſtris: nihil gratius p̃riæ poteſtis. Edoceant̃ hic: qui hic naſcunt̃: ſtatiq; ab ĩfantia natale ſolũ amare: frequẽtare cõſueſcãt: atq; utinã tã claros p̃ceptores ĩducatis: ut a finitimis oppidis ſtudia hic petant̃: utq; nũc liberi ueſtri aliena ĩ loca: ita mox alieni ĩ hũc locũ cõfluãt. Hæc putaui altius: & q̃ſi a fonte repetẽda: quo magis ſcires: q̃ gratũ mihi foret: ſi ſuſcepis: qđ iniungo. Iniungo aũt: & ꝓ rei magnitudine rogo: ut ex copia ſtudioſoꝶ: quæ ad te ex admiratione ingenii tui cõuenit: circũſpicias p̃ceptores: quos ſolicitare poſſimus: ſub ea tñ conditione: ne cui fidem meã obſtringã: omnia. n. libera patẽtibus ſeruo: illi iudicent: illi eligant: ego mihi curã tm̃: & impendiũ uendico. Proĩde ſi quis fuerit repertus: qui ĩgenio ſuo fidat: eat illuc ea lege: ut hinc nihil aliud certum: q̃ fiduciam ſuam ferat. Vale.

C. Plinius Paterno. S.

TV fortaſſe orõnẽ: ut ſoles: & flagitas: & expectas. At ego quaſi ex aliq̃ ꝑegrina: delicataq; merce luſus meos tibi prodo. Accipies cũ hac ep̃la hẽdecaſyllabos nr̃os: qbus

TV fortaſſe. Excuſat laſciuiam hendecaſyllaborum ſuoꝶ apđ Paternum: & carminis genere: & exemplo antiquorum: deinde liberum facit ei imponendi ſuis uerſiculis quod nomen libuerit: rogatq; ut quicqđ ĩ illis diſplicuerit ſe uellet admõere. Orationẽ. aliquã ex meis. Peregrina. externa: ꝑcioſa: & cara. Luſus. epigrãmata iocos cõplexa: ſic idẽ libro ſeptimo appellat: & Mart. ſæpius: iocoſq; uocat. Prodo. edo. publico. Hendecaſyllabos. undecim ſyllabarum menſuram continentes: quibus admodum claruit Catullus: & Valerius Mart. & Statius in ſyl. Auſonius tria hendecaſyllaboꝶ genera enũerat. alibi Secundus teſtat̃ emiſiſſe libruʒ hendecaſyllaborum decantatũ non mõ a noſtris. ſed etiã a græcis. Oblectamus ocium. uel oblectamur ocio. utraq; lectio conuenit. oblectamus ergo ocium temporis. i. tempus ocioſum & uacuum a

rebus ſeriis:deducimus in uoluptate ſcribendo iocoſa.oblecto.n.trahitur a lacto lactas : quod eſt aĩos ĩ
aliquam uoluptatem inducere:in quam ſignificationem interdum Terentius uſurpauit:quare non pla-
cet ſententia Feſti:qui a uerbo lacit deductum autumat. niſi reſpexerit: quod lactat frequentatiuū tra-
ctum ſit a uerbo lacit olim in uſu:a quo allicit:pellicit:illicit. Iocamur.& quæ ſequunt̃ monſtrant quā
Hendeca materiam habeant hendecaſyllabi. nam in iocis:luſibus:amore: dolore:querimonia:ira uerſantur.ioca
ſyllaboꝝ ri autem refertur ad res ueriſimiles:quæ riſum prudentem:& liberalem excitant: nam iocum accipimus
materia quod eſt contrariū ſerio:fingere.n.ac ter-
rere:& ꝑmittere interdum iocus eſt. Preſ-
ſius.humiliori ſtilo. Elatius.grandiori.
Varietate.uario dicendi genere: & materi
arum:nam ſicut uerborum uarietas:ita re
rum pulchra eſt:& quemadmodum ĩ ora-
tionibus uariare figurā cōmendatur: ſic ĩ
epigrammate diuerſitas ſtili & argumenti
plurimum appetit̃. Alia.quædam epigrā
mata. Aliis.aliquibus. Petulantiora.la-
Pætus ſciuiora nā pætum laſciuum dicunt a pe-
Petulans tendo: a quo petulans & petulcus. Erit
Petulcus eruditionis tuæ.cōueniet tuæ excultæ do
ctrinæ. Viros: quoqꝫ plurimos Secund⁹
libro.v. ad Ariſtonem: & Apuleius prima
apologia commemorant:& Mart.in præ-
fatione.viii.aſſerit epigrammata a ſeueriſ
ſimis & ſupremæ fortūæ uiris ita ſcripta:
ut nimiam uerborum licentiaꝫ: affectaſſe
uideantur. A laſciuia rerū.a laſciua ma-
teria. Nudis. turpibus: propriis: ſine cir-
cumlocutione:quæ latina uocat idem epi
grammatarius: & laſciuam uerborum li-
centiam interpretatur linguam epigram-
matωn. Refugimus. uitamus. Vnde
enim?qua ratione fieri poteſt ut ſim⁹ gra-
uiſſimis illis uiris ſeueriores? Alioquin.
inſuper. Huius opuſculi. hendecaſylla-
borum. Catullus expreſſit. carmen ex li-
bro primo Catulli ad Aurelium & Furi-
um.Pædicabo ego uos & irrumabo Aure
li pathice: & cinæde Furi:Qui me ex uer-
ſiculis meis putaſtis:Quod ſint molliculi:
parum pudicum. Nam caſtuꝫ: & quæ ſe
quuntur. in quam ſententiam multos ire
totis pedibus cerno: nam Ouidius ſecun-
do de triſtibus:inquit Crede mihi diſtant
mores a carmĩe noſtro. Vita uerecunda eſt: muſa iocoſa mea eſt: & diuus Adrianus Voconii poetæ tu
mulum hoc carmine incidendum iuſſit. Laſciuus uerſu: mente pudicus erat. & Martialis laſciua eſt no
bis pagina:uita proba.quem uerſum Apuleius tanquam Secūdi recognoſcit his uerbis:nec fortaſſe mo-
res meos ſpectent de carmine. Laſciua eſt nobis pagina: uita proba ut Plinius dicit.meminerint quip-
pe eruditi. probariſſimo uiro Plinio in poematis laſciuiam : in moribus conſtitiſſe cenſuram : ſciamus
tamen ueriſimilius eſſe ſecundum hoc carmen mutuatum a Martiale:cuius ſcripta prius edita fuerant:
q̃ Secundi. Verſiculos. eſſe caſtos: Salem. urbanitatem. Leporem. gratiam. Molliculi. laſciui.
idem Martia.ad cornelium ſcribit. Lex hæc carminibus data eſt iocoſis: Nec poſſunt niſi pruriant iuua
re. Omnia. mea carmina tam bona q̃ mala. Electa. digniora. ſicut alibi refert quoſdam ſolitos tā
tum electa recitare: ut placeant: non ut emendent. Commodiſſima. optima. Videri . eſſe optima.
Paria. omnia optima: & ſimili figura deſcripta. quare liber diſtinguendus eſt & uarietate rerum & ſti
li: ad quod reſpexiſſe uidetur Martialis illo diſticho Sunt bona ſunt quædam mediocria:ſunt mala plu
ra Quæ legis : hic aliter non fit Auite liber. Diuerſa epigrammata diuerſam complexa materiam :
nam alia materia ſtilum grandiorem : uel acutiorem : alia humiliorem : uel ſimpliciorem expetit.
Alio. reſpectu alius epigrammatis melioris. Præfatione. prælocutione. Ineptias.luſus meos. Titu

nos ĩ uehiculo:in balineo:ĩtra cœnā oblectāus
ocium tēporis:his iocamur: ludimus:amamus:
dolemus:querimur: iraſcimur. deſcribimus ali-
quid:mō preſſius:modo elatius: atqꝫ ipſa uarie-
tate tentamus efficere:ut alia aliis:quædā fortaſ
ſe omnibus placeāt: ex quibus tñ: ſi nonnulla ti
bi petulantiora paulo uidebuntur : erit eruditio
nis tuæ cogitare:ſummos illos:& grauiſſimos ui
ros:qui talia ſcripſerunt: non mō a laſciuia reꝝ:
ſed ne uerbis quidem nudis abſtinuiſſe: quæ nos
refugimus:non quia ſeueriores (unde enim) ſed
quia timidiores ſumus. Scimus alioquin huius
opuſculi illam eſſe ueriſſimam legem:quam
Catullus expreſſit.

Nam caſtum eſſe decet pium poetam
Ipſum:uerſiculos nihil neceſſe eſt:
Qui tum deniqꝫ habent ſalem:& leporem:
Si ſunt molliculi:& parum pudicum

Ego quanti faciā iudicium tuum:uel ex hoc po-
tes exiſtimare: quod malui a te omnia penſitari:
q̃ electa laudari:& ſane quę ſunt cōmodiſſima:de
ſinunt uideri:cum paria eſſe cœperunt. præterea
ſapiens: ſubtiliſqꝫ lector non debet diuerſis con-
ferre diuerſa:ſed ſingula expendere: nec deterius
id alio putare:quod eſt in ſuo genere perfectum:
Sed quid ego plura?nam longa præfatione : uel
excuſare:uel cōmendare ineptias: ineptiſſimū ē.
Vnū illud ꝑdicendū uidet̃: cogitar̃ me has meas

lus.inſcriptio. Conſtringitur.colligitur.legitur etiam coſcribitur. Edullia.ſiue idyllia: nam commode græca dictio ειδυλλια utroq; uerſus traſſerri ad nos poteſt:quæ lectio melior ẽ q̃ elegidia:q̃q̃ id ſignificet paruas elegias:ueꝝ Secũdi carmẽ nõ erat elegũ:& lugubre:ſed iocoſum hẽdecaſyllabũ.ειδυλλια aũt parua poemata ſic Catullus ſuũ exametꝝ:ſic prius Theocritus ſuas eclogas:ꝓinde ſtati ſubdit ſiue placet uocare. Eclogas.inſtar Virgiliãæ bucolicæ tanq̃ delectũ aliqđ. Poemata.ptes opis. Præſto.iſcribo. Simplicitate.ſynceritate. Aliis.cũ qbus liberius loquimur de alieno opere: q̃ cũ authore.

nugas ita iſcribere hẽdecaſyllabos:q titulus ſola metri lege cõſtringit̃.Proide ſiue epigrãmata:ſiue idyllia:ſiue eclogas:ſiue(ut multi)poemata: ſeu qđ aliud uocare uolueris:licebit uoces. Ego tm̃ hẽdecaſyllabos ꝓſto a ſimplicitate tua peto: qđ de libello meo dicturus es aliis: mihi dicas. neq; ẽ difficile qđ poſtulo:nã:ſi hoc opuſculum noſtrũ:aut potiſſimũ eſſet:aut ſolũ:fortaſſe poſſe duꝝ uideri diceres.quære quid agas:molle:& humanum eſt.habes quod agas. Vale.

C.Plinius Fundano.S.

SI quid oino: hoc certe iudicio facio: ꝙ Aſiniũ Rufum ſingulariter amo. eſt hõ eximius: & bonorũ amantiſſimus. cur .n.nõ me quoq; inter bonos numerem? Idẽ Corneliũ Tacitum(ſcis quem uirum)arcta familiaritate cõplexus eſt.Proinde ſi utrunq; noſtrũ ꝓbas: de Rufo quoq; neceſſe eſt : ut idem ſentias: cum ſit ad connectendas amicicias: uel tenaciſſimum uinculũ morũ ſimilitudo:Sũt ei liberi plures:nã i hoc quoq; fũctus ẽ optimi ciuis officio: qđ de fœcunditate uxoris large frui uoluit eo ſęculo:quo plæriſq; ẽt ſingulos filios orbitatis ꝓmia graues faciũt.qbus ille deſpectis aui quoq; nom̃ aſſũpſit.ẽ.n.au⁹: & qdẽ ex Saturio Firmo:

Potiſſimum.alioꝝ meoꝝ optimum. Solum.ꝙ nullum aliud edidiſſem: nam plura iam publicauerat in facultate dicendi. Fortaſſe.ſume extrinſecus iure:uel merito. Durum ruſticũ.impolitum.nam cuꝫ diffideret Secũdus facere unũ aliqđ opus excellens : pluribus ſe experiebat̃: quare .viii.dicet cũ hoc:uel illud leges:ita ſingulis ueniam:ut non ſingulis dabis. Quære uide. Quid agas. iocando monet qd iudicandũ ſit. Molle:& humanum.reſpexit ad genus carminis:ꝙ laſciuũ:& urbanum eſt. Quod agas.quomodo iudices.

SI quid. Fundano in proximum annum conſulatum ominatur quare petit:ut ſuffragio:& teſtimonio ſuo Aſinium. Baſſum quæſitorem ſibi aſſumat. quem more ſuo in cæteris commendationibus obſeruato laudat a parentibus:& animi bonis. Facio.adiũctio color. Eximius.elect⁹: egregius. Me.qa mei ẽ amantiſſimus. Quẽ: grauiſſimũ:eloquentiſſimum: deniq; omni uirtute abſolutiſſimũ. Idem. ꝙ nos.i. optime. Similitudo morum. ſnia a multis celebrata.nam traditur a.M. Tullio in Lellio morum ſimilitudinem eẽ tenaciſſimũ uinculum ad amiciciam:quã rem idẽ orator pluribus libello de amicicia complexus eſt:nihil inquit:quod ad ſe rem ullam tã alliciat:& tã attrahat:q̃ ad aĩciciaꝫ ſimilitudo.conceditur profecto eſſe ueꝝ: ut bonos boni diligant: aſiſcantq; ſibi q̃ſi propinquitate coniunctos: atque natura: Moꝝ ſimilitudo

Philoſtratus libro.vi.ſimilia ſimiles amãt. Apuleius libro de philoſophia æqualitas non aliter prouenit niſi ſimilitudo in utroque amico parilitate: charitateque conueniat: pares enim paribus inſolubili nexu iunguntur. unde Iſocrates ad Demonicum bonorum amicicias nullum ſæculum poteſt abolere. tantam uim habet ſimilitudo morum:ut etiam peſſimi facile conueniant: Nam Othonem: qui poſtea imperauit docet Tranquillus apud Neronem inter amicos congruentia morum ſummum locum obtinuiſſe: & Cor. Nepos in epitomate rerum romanorum. feroces inquit ſimilitudo morum coniunxit: ſic ex moribus contrariis naſcitur odium authore Philoſtrato in uita Aeſchinis. In hoc. in hac re.

Frui large de fœcunditate uxoris. ſuſcipere multos filios. Eo. noſtro. Quo plæriſque. ordo eſt. quo præmia orbitatis faciunt etiam ſingulos filios quod ſi eximes de: latinitas melius procedet. graues plæriſque.præmia ergo orbitatis ideſt munera: quæ mittebantur orbis: adeo creuerat auaritia : ut patri unicus filius uideretur moleſtus: quia ſcilicet per eum priuabatur muneribus: quæ dabantur orbis a captatoribus : quod Iuuenalis notat. Tollere dulcem Cogitat hæredem cariturus turture magno: Mullorumque iubis: & captatore macello legimus apud Tranquil. Tiberium Cæſarem Lepidam fœminam generoſiſſimã condemnaſſe in gratiam Quirini conſularis prædiuitis: & orbi: & Marcellinus ſcribit orbos:& cælibes a captatoribus cultos:&.vi.Mart.hortatur patres ad uitam contra quorundaꝫ nimiam perſimoniã.Cecuba non ſolos uindemia nutriat orbos:Poſſunt: & patres uiuere crede mihi. at in panagyrico refert Secundus in cãm fuiſſe ſæuitiã pricipũ ne ciues oblectarent̃ ꝓle. Quibus. ꝓmiis. Orbi donati.

Aſſumpſit nomen aui.factus eſt auus ſuſcepto per filiũ nepote. Ex Saturio Firmo:opa Saturii Firmi

filii ſui.Propius.penitus: familiarius. Inſpexeris.cognoueris. a præcedēti tractu3.

Ominamur.nam omen plærūq; fit cauſa uictoriæ. ſicut Locrenſibus petentibus auxiliū a Lacedæmoniis aduerſum Crotoniatas. Pricipis. Traiani:qui dignis honores: & dignitates diſtribuit. Concurrit.accedit. Abſente. Baſſo tibi incognito. Ferax ſæculum bonis artibus.copia3 bonorum: qui præſtarent circa bonas artes. Hunc uero. diminutio exornatio.

More maiorū. qui dignos adoptabant: nam a filio.P. Scipionis Aphricanum minorem adoptatu3 fuiſſe legimus. Vt tu. ſapiens debes. Liberos. quæſtores: qui ſunt conſulibus uice liberorum. Decorum.legitur etiam decorus ideſt ornamēto. Patre prætorio. genitus. Quibus. propinquis. Inuicem.ſicut illi conſulates ſunt ei ornamento:ſic ipſe illis. Feſtinare.ante tempus petere. Præcurrit.præoccupat tempus. Votis.deſiderio. Occupantibus.præuenientibus. Quæ legitimum.ſi expectaſſet Secūdus ꝙ conſul creatus fuiſſet Fundanius: ꝙ erat tempus legitimum petendi quæſturam: in periculo erat:ne iā præoccupanti dediſſet. Quodga. Præſumptio. diuinatio. uotū. Illū. Baſſum. Cuiuſcunq;. conſulis. Quemcunq;. quicunq; ēet ſiue Baſſus ſiue alius. Adiuturi.reſpectu tui. Si ratio tui conſulatus. quia conſul futurus es: & potes ipſum eligere quæſtorem. Meæ. erga te.

Studium noſtrum. fauorem: quem nos enixe poſtulamus. Eundem. Baſſum.

Suffragio.auxilio.

quem diliges ut ego: ſi ut ego propius īſpexeris:
hæc eo pertinent:ut ſcias quam copioſam:quam
numeroſam domu3 uno bñficio ſis obligatutus.
ad quod petendum uoto primum: deinde bono
quodam omīe adducimur.optamus.n.tibi:ominamurq; in proximum:conſulatū.ita nos uirtuti
tuæ iudicia principis augurari uolunt.Concurrit aūt ut ſit eodem anno quæſtor maximus ex liberis Rufi Aſinius Baſſus iuuenis;(neſcio an dicam qđ me pater:& ſentire:& dicere cupit: adoleſcentis uerecundia uetat)ipſo patre melior.
Difficile eſt mihi:ut de abſente credas(quanquā
credere ſoles omnia)tantum in illo induſtriæ pbitatis:eruditionis:ingenii:ſtudii:mēorię deniq;
eſſe:quantum expertus inuenies. Vellem tam ferax ſæculū bonis artibus haberemus: ut aliquos
Baſſo præferre deberes.Tum ego te primus hortarer:moneréq; circūferres oculos: ac diu penſitares:quem potiſſimum eligeres.Hūc uero(ſed
nihil uolo de amico meo arrogātius dicere) hoc
ſolum dico: dignum eſſe iuuenem: quem more
maiorum in filii locū aſſumas.Debent aūt ſapiētes uiri:ut tu:tales a rep.liberos accipeř: quales
a natura ſolemus optare: decoꝝ erit tibi conſuli
quæſtor patre prætorio: propinquis conſularibus:quibus iudicio ipſoꝝ:quanquā adoleſcentu
lus adhuc:iam tñ inuicē ornamento eſt: proinde
indulge ꝑcibus meis:obſequere conſilio: & ante
oīa:ſi feſtinare uideor:ignoſce:primū quia uotis
ſuis amor plærūq; ꝑcurrit:deinde ꝙ in ea ciuitate:in qua oīa quaſi ab occupantibus agunť:quæ
legitimū tempus expectant non matura: ſed ſera
ſunt:deīde qđ reꝝ:quas aſſequi cupias p̄ſumptio
ipſa iucunda eſt.Reuereať iam te Baſſus ut cōſulē:tu dilige illū ut quæſtorē.Nos deniq; utriuſq;
ueſtrū amantiſſimi lætitia duplici pfruāur & .n.
cū ſic te:ſic Baſſum diligāus:ut & illū cuiuſcūq;:
& tuū quécunq; quæſtoré ī petendis honoribus
omni ope:labore:gratia ſimus adiuturi: perquā
iucundū nobis erit:ſi ī eundē ſtudiū noſtrum: &
amiciciæ meæ: & conſulatus tui ratio cōtulerit.
ſi deniq; ꝑcibus meis tu potiſſimū adiutor acceſſeris:cuius:& ſenatus ſuffragio libentiſſime idulgeat:& teſtimonio plurium credat.

C.Plinius Valerio Paulino.S.

Gaude.Hortať Valeriũ Paulinũ ad ſtudiũ cũ ſit adhuc litteris honor: nã cũ eſſet acturus tãta auditoꝝ corona tribunal circũdatũ erat:ut ꝑ ipſos iudices uix acceſſerit: & audit⁹ ſit maxio aſſenſu. Gaude.legiť ẽt gaudeo. Noie.cã. Studiis.eloquẽtiæ. Proxie.nuprime. Dictur⁹. cãm acturus. Nõ fuit.nõ patuit. Adeũdi.ad dicendũ. Tribunali.iudicũ ſede. Stipatiõe. frequẽtia auditoꝝ:denſa corona. Ad hoc.inſup. Adoleſcens q pñs actioni meæ fuerat:q̃uis ſciſſis tunicis:& ſola uelatus tunica tñ aſtitit.vii.horis:ut me audiret. Tunicis.ro.ptio ſine tunicis ſola toga amicti fuerunt:deide ſubſtrictas:& breues tunicas citra humerũ definentes hẽbant ſine manicis.ꝙ genus græci ἐξωμίδας appellabant.quare:P. Africanus.P. Sulpitio Gallo obiectauit:ꝙ uteret tunicis manus totas operientibus:& apud Virg. Itali exꝓbant troianis manicatas tunicas:& Marcellus ex authoritate Titinii tunicã dixit eſſe ueſtimetũ ſine manicis.ubi manicatas tunicas teſtimonio multoꝝ notat.Apule. ſcdo floridoꝝ tenuiſſimo textu tunicã iterulã refert.& Mart.in diſtichis magno fuiſſe precio.Det tunicã diues. muliebreꝫ & uirilẽ fuiſſe ueſtẽ Varro i libris analogiæ declarat.tunicam moleſtã Mart. lib.x. accipit pro ignito thorace. antiqui inſup tunicam nominarunt uelamentũ illud neruoſum: ꝙ ſuperiduciť ulceribus ſubiecto iam uetuſtiore pure. Frequentia.multitudine uiroꝝ. Fructu. uictoria de aduerſariis. Prætendamus. excuſemus. Alienã. ꝙ non ſint auditores: & laudatores. Legant.ſcripta. Auribus.auditu. Chartis.memoria. Elaboremus.excudamus.

Tunica

Gaudeo meo:gaudeo tuo: gaudeo etiam publico nomie:adhuc honor ſtudiis durat. Proxime cum dicturus apud centũ uiros eſſem adeundi mihi locus: niſi a tribunali: niſi ꝑ ipſos iudices nõ fuit: tãta ſtipatione cętera tenebanť. ad hoc quidã ornatus adoleſcens ſciſſis tunicis:ut i frequentia ſolet fieri: ſola uelatus toga ꝑſtitit:& quidẽ horis.vii. nã tã diu dixi magno cũ labore: maioř cũ fructu. Studeãus ergo: nec deſidiæ nr̃æ ꝑ̄tendãus alienã. ſunt q audiãt: ſunt q legant.nos mõ dignũ aliqd auribus:dignũ chartis elaborẽus. Vale.

C.Plinius Gallo.S.

Et admones:& rogas: ut ſuſcipiã abſentis cauſam Coręlię contra.C.Cæcilium conſulẽ deſignatũ. Quod admones gratias ago:ꝙ rogas queror.admoneri.n.debeo: nõ rogari:ut faciã:quod mihi non facere turpiſſimũ eſt.an ego tueri Coræli filiam dubitem? Eſt mihi quidem cum iſto contra quẽ me aduocas non planę familiaritas: ſed tñ amicicia. accedit huc dignitas hoĩs:ad hoc ipſe:cui deſtinatus eſt: honor: cuius nobis hoc maior habenda reuerentia ẽ:ꝙ iã illo functi ſumus.naturale eſt.n.ut ea:quę qs adeptus ẽ:ipſa q̃ ampliſſima exiſtiari uelit.ſed mihi cogitãti affutuꝝ me. Corẹli filię oia iſta frigida:& iania uideneť:obuerſať oculis ille uir:quo

Et admones.Admonente Gallo pollicetur omnem ſuam operã Corælia Corælii filiæ aduerſũ C. Cæcilium : a qua defenſione cũ deterreri poſſet:& qa erat Secũdo amicus: & conſul deſignatus : tamen cum recordabatur patris Corælii: cui plurimum debebat: ſperat nullam reprehenſionem: ſed laudem etiam ab ipſo Cæcilio conſecuturum.quidam codices Antonino: non Gallo ſcriptam epiſtolam ſignificãt. Corællæ.filiæ Corælii Rufi:& ſororis Corælliæ a Secundo ſumma reuerentia dilectæ:quæ Fuſcum Minutium maritũ habuit.C.Cæcilium. multos Cæcilios per illa tẽpora fuiſſe lego:ut Cæcilium Secundum de quo Mar.dum mea Cæcilio formať imago Secundo;Cæciliũ Simplicem creatum conſulẽ a Vitellio:Cæciliũ Celereꝫ:cuius ſupra Secundus mẽtionem fecit. naꝫ Cæcilium Claſſicũ hic intellexiſſe omnino negauerim.Cæciliũ Rufinũ ſenatu mouit Domitianus cenſor:ꝙ ſaltãſſet.Cæcilio Proculo reſcripſiſſe diuũ Pium teſtať Vlpi. Cæcilii rhetoris meminit Athenæus:& plurimi adhuc extant in monumentis Inſubriũ. Deſignatũ.decretũ:conſtitutum ĩ ſequentem annũ:nam deſignare in bonũ:& in malũ accipi ſolet:quare dixit Apũle.contra fas ſanctæ religionis deſignaſſet aliquid:& Teren.modo quid deſignauit.i. cũ ignominia fecit. qui ludis funebribus præerant deſignatores dicẽbanť. Non facere.ſi non facerẽ. Iſto.C.Cæcilio. Me aduocas. aduocationem meã pro Corælia petis.aduocamur.n.daturi patrociniũ Agreſtio tradente. Familiaritas.plus eſt q̃ amicicia. Huc.ad eius amiciciã.dignitas.qa ſenator. Ad hoc ipſe. nõ diſplicet atq; hic ipſe. Honor. cõſulatus. Hoc.ob hãc cãm. Functi ſumus.geſſi cõſulatũ.fuit.n. cũ Tertulo cõſul. Ea.eos honores: & magr̃atus. Exiſtimari.credi eẽ. Adfutuꝝ.cãm ſuſceptuꝝ. Corælii.Rufi: cuius interitum libro primo epl'a deplorauit. Frigida.inefficacia:imbecillia:nã frigus orationis dicimus cũ futilis eſt oro:& frigidũ ac inane dicendi genus Fabius.x.carpit: Donatus frigidũ non adhærens interpretať tranſlatum aſſerens a picatione uaſorum:quæ frigidam picem non tenent.frigidum plærunq; nocens. Obuerſať.ſre.

Cæcilius

Deſignare

Frigiduꝫ

neminem ætas noſtra grauiorem:ſanctioré: ſub-
tiliorem: tulit: quem ego cum admiratione dili-
gere cœpiſſem:quod euenire contra ſolet:magis
admiratus ſum:poſtq̃ penitus inſpexi:inſpexi .n.
penitus. nihil ille a me ſectetum: non ioculare:ñ
ſerium:non triſte:non lætũ. Adoleſcentulus erã:
& iam mihi ab illo honor. atq; etiam(audebo di
cere)reuerentia:ut ab ęquali habebatur. Ille me
us ĩ petendis honoribus ſuffragator:& teſtis. Il-
le in inchoandis deductor: & comes: Ille in geré
dis conſiliator:& rector: Ille deniq; ĩ oĩbus of-
ficiis noſtris:q̃q̃:& imbecillis:& ſenior : quaſi iu
uenis:& ualidus cõſpiciebatur. Q uantum ille fa
mę meæ: domi:in publico: quantum etiam apd'
principem aſtuxit? nam cum forte de bonis iu-
uenibus apud Neruã imperatorem ſermo ĩcidiſ-
ſet:& plæriq; me laudibus ferrent:pauliſper ſe ĩ-
tra ſilentium tenuit:quod illi plurimũ authorita
tis addebat:deinde grauitate:quã noras: neceſſe
eſt inquit:parcius laudem Secundũ:qa nihil niſi
ex conſilio meo facit: qua uoce tribuit mihi quã
tum petere uoto imodicum erat: nihil me facere
non ſapientiſſime: cum oĩa ex conſilio ſapientiſſi
mi uiri facerem. Q uinetiã moriens filiæ ſuæ: ut
ipſa ſolet prædicare:multos quidé amicos tibi in
longiore uita paraui:p̃cipuos tñ Scd̃m : & Cor-
nutũ: qđ cũ recordor:intelligo mihi laborandũ:
ne qua p̱te uideat hanc de me fiduciã prudentiſſi
mi uiri deſtituiſſe. Q uare ego uero Coręliæ ade
ro prõptiſſime:nec ſubire offenſas recuſabo:quã
quã non ſolũ ueniã me: uerumetiã laudem apud
iſtũ ipſum: a quo(ut ais)noua lis fortaſſe ut fœ-
miæ intendit: arbitror conſecutu᷒: ſi hæc eadé i
actione latius ſcilicet : & uberius quã epſa᷒ an-
guſtiæ ſinunt:cõtigerit mihi: uel in excuſationé:
uel etiã in cõmendationem meã dicere. Vale.

C.Plinius Antonino.S.

Q Vemadmodũ magis approbare tibi poſ
ſum quantoperẽ mirer epigtammata tua
græca:quam q; quædam latine æmula-
ri:& exprimate tentaui?in deterius tamen acci-
dit hoc:primum imbecillitate ingenii mei:dein-
de inopia: ac potius(ut Lucretius ait) egeſtate

quenter occurrit. Subtiliorem.acutioré:
fuit enim prudentiſſimus iuriſconſultus:
& ætatis ſuæ ſapientiſſimus.ſic de Ariſto-
ne iuriſconſulto locut⁹ eſt ſupra. quid il-
lo grauius?ſanctius?doctius? Sanctioré.
melioré probitate morum. Contra.ut fa
miliaritas multum reuerentiæ detrahat.
Admiratus.ueneratus. Inſpexi.cognoui.
Ioculare Ille.habuit. Ioculare.iocoſum.ioci cau
ſa dictum factumue. Serium. graue ſine
triſtitia.contentio color. Vt ab æquali.
tanquã ſi fuiſſem illi æqualis & tempore.
& authoritate. Suffragator & teſtis. ſic
prius dixerat ſuffragio & teſtimonio. De
Conſiliator ductor.in comitium. Conſiliator : cuius
fœmininum conſiliatrix ꝓtulit Apuleius:
is aũt eſt: qui ratione alte petita pluta per
pendens & cõparans habet inuentionem:
& iudicationem in ſe ſecundum mores.
Rector.conqueſtus eſt in obitu eius ami-
ſiſſe rectorem & magiſtrũ uitæ ſuæ. Im-
becillis. ualitudine longa & iniqua poda-
græ. Senior.na.lxvii. annum expleuit.
Domi. inter domeſticos & familiares.
Aſtruxit.addidit. Iuuenibus.per tranſitũ
monſtrat ſe fuiſſe iuuené imperante Ner-
ua. Intra ſilentium tenuit. conticuit : ut
ſententiæ ſuæ maiorem authoritatem ad
deret. Qua.ſumma.Secundum.C. Plini-
um. Voce.dicto. Quantũ.laudis. Im-
modicũ.nimiũ. Nihil non.oĩa.Moriens.
dixit. Filiæ.Coræliæ. Cornutum. Ter-
tullum:de quo in præcedentibus copioſe.
De me.quam de me Corælius habuit.
Offenſas.inimicitias. Iſtum ipſu3.C. Cæ
cilium. Noua:inſolita. Intendit.moue-
tur:infert. Vt fœminæ. quæ ſe neſciat
defendere:uel quia quibuſdam priuilegiis
muniunt fœmiæ. Epl'a᷒ anguſtiæ.non
.n.diffundi tm̃ epl'a debet q̃tum oro. Cõ-
mendationé:q; defendã tanti uiri filiã.

Q Vemadmodum. Antonini epi-
grammata græca laudat : quæ
cum latine Scd̃s conatus eſſet
exprimere: multum ab illis de-
cidit. Latine æmulari. traducere in lin-
guam noſtram. In deterius. multũ defe-
ci ab archetypo:na3 longe tua. meliora q̃
mea: accidit aũt hoc plærũq; ut imitator
Egeſtas mior ſit imitato. Egeſtate. maius é q̃ in-
Inopia opia:nã hæc ĩpotentiã:illa neceſſario᷒ pe
nuriã ſignat:inops.n.q ſine ope: egens ue-
ro quaſi ex gens:cui ne gens quidé ſit reli-
qua.(Vt Lucretius ait)lib.i. de re᷒ natu-
ra:ubi de aĩa agit:iquit.Nec me animi fal
lit graio᷒ obſcura repta difficile illuſtra-
re latinis uerſibus eé.Multa nouis uerbis præſertim cũ ſit agendum pp egeſtatem liguæ & re᷒ nouitaté
Lucreti⁹ T.Lucretius autem præcepta ſapiæ uerſibus complexus & amatorio poculo i furoré uerſus cũ aliquos

libros:quos poſtea Cic.emendauit per interualla inſaniæ conſcripſiſſet. propria ſe manu confecit anno ætatis.xliii.Cn.Pompeio:&.M.Licinio Craſſo conſſ.qua die Vir.poeta ſumpſit uirilẽ togã.eius lectionẽ ꝓbat Quintilianus:ſed nõ ut corpus eloquẽtiæ faciat.Vitruuius ui uerboꝝ laudat. Patrii ſermonis.latinæ linguæ:græcis.n.longe maior uerboꝝ copia ac licẽtia:ꝓſerti poetis:qbus lꝫ & noua fingere: & breuibus ꝓ lõgis ac cõtra uti:nã latini magis ſeueri:ꝙ notat hẽdecaſyllabo Mar.Dicũt Earinõ tñ poetæ:Sꝫ græci:qbus eſt nihil negatũ:Et quos ἄρεσ ἄρεσ decet ſonare:Nobis nõ lꝫ eſſe tã diſertis:Qui muſas colimus ſeueriores. Hæc.carmina. Venuſtatis.gratiæ:leporis. a Venere deductum uerbum.Proferunť mihi.mittũtur ad me A te.uiro doctiſſimo.Græce.proprie.

patrii ſermonis:ꝙ ſi hæc quæ ſunt latina: & mea habere tibi aliquid uenuſtatis uidebuntur:quantum putas ineſſe gratiæ eis.quæ mihi: & a te: & græce ꝓferuntur. Vale.

C.Plinius Hiſpullæ.S.

CVm ſis pietatis exẽplũ:fratrẽq;:& optimum: & amantiſſimum tui pari charitate dilexeris:filiamq; eius: ut tuam diligas:nec tantũ amitæ ei: uerumetiã patris amiſſi adfectum repræſentes: non dubito maximo tibi gaudeo fore:cum cognoueris dignam patre: dignam te: dignã auo euadere:Summũ eſt acumẽ: ſumma frugalitas.amat me:quod caſtitatis indicium eſt. Accedit his ſtudium litterarum: quod ex mei charitate cõcœpit. Meos libellos habet: lectitat:ediſcit etiam.Qua illa ſollicitudine: cũ uideor acturus:quanto cum ægi gaudeo adficitur: diſponit qui nuncient ſibi: quem aſſenſum: quos clamores excitarim:quem euentum iudicii tulerim.Eadem ſi quando recito:in proximo diſcreta uelo ſedet:laudeſq; noſtras auidiſſimis auribus excipit.Verſus quidem meos cãtat etiam: formatq; cithara non artifice aliquo docente:ſed amore:qui magiſter eſt optimus. His ex cauſis i ſpem certiſſimam adducor perpetuam nobis:maioremq; in dies futuram eſſe concordiã. Non ętatem meam:aut corpus:quæ paulatim occidunt: ac ſeneſcunt:ſed gloriam diligit.Nec aliud decet tuis manibus educatam: tuis præceptis inſtitutam:quæ nihil in cõtubernio tuo uiderit:niſi ſanctum honeſtumq;:quę denique amare me ex tua prædicatione conſueuerit.Nam cum matrẽ meam parentis uice dilexeris: me a pueritia ſtatim formare:laudare:talemq;:qualis nũc uxori meæ uideor:ominari ſolebas.Certatim ergo tibi gratias agimus.Ego quod illam mihi: illa quod me ſibi dederis:quaſi inuicem elegeris. Vale.

C.Plinius Nonio Max.S.

QVid ſenſeri de ſingl'is tuis libris: notũ tibi ut q̃nq; ꝑlegerẽ:feci: accipe nũc qđ đ

CVm ſis.gratulať ſibi & Hiſpullæ: ꝙ uxor Calphurnia ſe dignam maioribus ſuis oñderet: nã & lætabať Secũdi laudibus. nec corpus: ſed gloriã illius exoſculabať.

Pietatis. pietas eſt ꝑ quã ſanguine cõiunctis: & patriæ & beniuolis cultus officiuꝫ diligens tribuiť:ps ſane iuſtitiæ ꝓxia æquitati. Pietas. Charitate.amore.alibi ẽt ꝓ penuria cuiuſcunq; rei. Charitas Filiã. Calphurniam uxorem meã. Affectũ.amorẽ.latini imitatione græcorum affici dicunt moueri aliqua paſſione:ſiue bona:ſiue mala. Auo.Fabato. Acumẽ.ingenii ꝑſpicacitas. Frugalitas. tẽperantia ciboꝝ. Cõcœpit ſtudiũ.facta ẽ ſtudioſa qa me ſequiť. Hẽt. amat: tenet. Qua.maxia. Acturus. cãm dicturus.Diſponit.collocat ꝑ interualla: ul' mittit auditores. Aſſenſum.fauorẽ. Clamores.applauſus. Euentũ.fortunã: quæ plurimũ in iudiciis dominanť.Diſcreta.ſecluſa ab aliis auditoribus.adde ꝙ Sidon.viii. ſcribit Calphurniã legenti Pli.& meditãti cãdelas: & candelabra tenuiſſe. Fxcipit. audit:attẽdit. Formatq; cithara.ad ſonũ citharæ cãtat:& cõcordat.Stati9. Diſcẽdũ muſis ſonat:& mea carmĩa flectit. eſt alia lectio.formãt ad citharã.i.cõcordat cũ cithara. Artifice. magro muſico. Magr ẽ optius.longe.n. amor ualẽtior ad obtinẽdũ ꝙ uelis q̃ timor:naꝫ timor abit ſi recedas.manet amor.ac ſicut ille i odiũ:hic in reuerentiã uertiť. Corpus. ꝙ tm̃ ampleꝫtunť ſcorta:& libidinoſæ mulieres. Occidũt.minuunť.hic Oui.in Fa.tempora labunť:tacitiſq; ſeneſcimus annis: Et fugiunt freno nõ remorante dies. Tuis.ſanctiſſimis.Cõtubernio. cõuictu. familiaritate.

Prædicatione tua.cõmendatione. & laude tua de me.Parentis.mr̃is tuæ. A pueritia. duꝫ puer eſſem. Formare. inſtituere. Ego.ago gr̃as.Illã.Calphurniã uxorẽ.Elegeris.nos egregium par.

QVid ſenſeriꝫ.In gñe iudicat qd ſentiat de libris Nonii Max .in qbus igeniũ:ſublimitatẽ: elegãtiã:uarietatẽ: ac pulchritudinem ꝓbat de Max.alibi plura recitauius. No. a Seuero

Nonius interfectum refert Spartianus.(hic aũt Nonius Max.ſiue Nauius utraqꝫ.n.ſcriptura circũfertur.)ſcripſit
Nauius libros in Blateram Secũdo libro.viii.tradente. Generaliter. ſummatim & uniuerſaliter: cuius contra-
Gñatim riũ ſpecialiter: ꝓ quo ſpeciatim Spartianus: Auidius: Lampridius certatim uſurpant: nã & Columella ꝓ
Speciatiꝫ generaliter prius generatim dixerat: ꝙ interdũ ꝑ ſingula genera accipi ſolet. Validũ.neruoſum: robu-
ſtum: nõ flacidũ. Acre.uehemens. Sublime.grande: elatũ: in figura graui. Variũ. diuerſa cõplexum.

uniuerſis generaliter iudicẽ. Eſt opus pulchrũ: ualidũ: acre: ſublime: uariũ: elegãs: puꝝ: figuratũ: ſpacioſũ ẽt: & cũ magna tua laude diffuſũ: in quo tu ĩgenii ſiml': doloriſqꝫ uelis latiſſime uect⁹ es: hoꝝ utrũqꝫ ĩuicẽ adiumẽto fuit. nã dolori ſublimitatẽ: & magnificẽtiã ingeniũ: ĩgenio uim: & amaritudinẽ dolor addidit. Vale.

C. Plinius Velio Cereali. S.

TRiſtẽ: & acerbũ caſũ Heluidiaꝝ ſoroꝝ utraqꝫ a ꝑtu: utraqꝫ filiã enixa deceſſit. adficior dolore: nec tñ ſupra modũ doleo: Ita mihi luctuoſũ uidet': ꝙ puellas honeſtiſſimas ĩ flore prĩo fœcũditas abſtulit. angor ĩfantiũ ſorte: q̃ ſunt parẽtibus ſtati: & dũ naſcunt' orbatæ: angor optioꝝ maritoꝝ: angor ẽt meo noĩe nã patrẽ illaꝝ defunctũ quoqꝫ ꝑſeuerãtiſſime diligo: ut actõe mea: libriſqꝫ teſtatũ ẽ. cui nũc unus ex tribus liberis ſupeſt: domũqꝫ pluribus adminiculis paulo ante fondatã deſolatus fulcit: ac ſuſtinet. Magno tñ fomẽto dolor meus acquieſcet: ſi hunc ſaltẽ fortẽ: & ĩcolumẽ: patẽqꝫ illi patri: illi auo fortuna ſeruauerit: cuius ego ꝓ ſalute: pro moribus hoc ſum magis anxius: ꝙ unicus ẽ: noſti ĩ amore mollitiã animi mei: noſti metus. quo minus te mirari oportebit: qđ plurimũ timeã: de quo plurimum ſpero. Vale.

C. Plinius Sempronio Rufo. S.

Elegans Elegans. latinum: & remotũ ab omni uicio. elegantia eſt quæ facit: ut unũ quodqꝫ uerbũ pure & apte dici uideat'. elegans tñ uocabulum apud antiquos in uicio fuit ex teſtimonio. M. Catonis referente Gellio: illo. n. ſignificari hoieꝫ: q nimis læto: amœnoqꝫ cultu ac uictu eſſet: & concertantis ac faſtidioſi iudicii: nã & Terentius in Eunucho Cherẽa dixit elegantẽ formaꝝ ſpectatorẽ: cui nõ facile quis mulier q̃uis formoſa placeret. poſtea iter laudẽ: & uituperationẽ uſu uenit elegans: demũ totũ ĩ laudẽ receptũ ẽ. Purũ. apertũ: dillucidũ: explanatũ ꝙ duobus cõparat' uerbis uſitatis: & ꝓpriis. Figuratũ. figuris opportune illuſtratũ & uariatũ. Spacioſum etiã & diffuſum. copioſum: alteꝝ longitudinẽ: alterum latitudinẽ reſpicit. Velis. inſtrumentis: adminiculis. methaphora a nauibus. Vtrunqꝫ. i. geniũ & dolor. Inuicẽ. ſibi mutuo.
Magnificentia Magnificentiã. quæ reꝝ magnaꝝ & excelſarum eſt cum animi ampla quadã & ſplendida ꝓpoſitiõe cogitatio: atqꝫ adminiſtratio. Vim. potentiam: celerem impetum.
Heluidii liberi TRiſtẽ. Deflet apud Velium Cerealẽ interitũ Heluidiarũ ſororũ: quæ a ꝑtu mortuæ fuerant. primũ dolet mortis genere: deinde cõqueritꝰ ꝓlem Heluidii: quẽ ſũme dilexerat: indies minorẽ fieri. Triſtẽ: & acerbũ. o ſubaudiendũ dolẽtis aduerbiũ.
Acerbũ. ante tẽpus: imatuꝝ. Caſum. malũ euentũ. Heluidiaꝝ ſororũ. filiaꝝ nõ Heluidii Priſci a Veſpaſião occiſi: ſed Heluidii filii a Domitião iterfecti: q tres liberos ſupſtites reliquit: duos puellas & puerũ Heluidiũ.
A A ꝑtu. partus cã. uł poſt ꝑtum: interdũ ꝑpoſitio a ſignificat cauſaꝫ ut apud Iuuenalẽ Irã atqꝫ animoſa crie ſumũt. aliqñ poſt. Tranqllus. Auguſtus a cœna in lecticulã lucubratoriã ſe recipiebat. Enixa. ad partum refertur. Virg. Triginta capitum fœtus enixa. Supra modũ. nam reſpectu cauſarũ quæ maximæ ſunt: mediocriter doleo. Fœcũditas. ꝓꝑerus ꝑtus. Honeſtiſſimas. nobiliſſimas. Flore primo. adoleſcentia. Infantiũ. filiaꝝ utriuſqꝫ. Noĩe. cã. Maritorũ. cã. Patrem. Heluidium filium: nam cũ Priſco propter ætatem diuerſam nulla potuit cum Secundo fuiſſe amicicia.
Actione mea. aduerſum Publiciũ Certum: ꝙ latius declaratur libro. viii. ad Quadratum. Libris. editis ad imitationem Demoſthenis contra Midiam. Ex tribus liberis. liberorum appellatione etiam fœminæ intelliguntur: unde ex tribus liberis ideſt ex duabus fœminis & mare Pliniana lectio interpretãda: & alibi iam dixerat tres liberos pro duobus maribus: & fœmina. Adminiculis. adiumentis: auxiliis: appendicibus: affinitatibus. Deſolatus. ſolus relictus. Fomento. remedio. Hunc. liberoꝝ reliquum: & ſuperſtitem. Illi. optimo. Patri. Heluidio occiſo a Domitiano. ꝙ quaſi ſcenico exodio ſub perſona paridis: & Oenones diuortiũ imperatoris cum uxore tractaſſet. Auo. Heluidio Priſco omni uirtute ꝓdito: ſed ꝓ̃ſertim libertate dicendi.
Mos Pro moribus. ut bonis imbuat': nam ſunt & mali. mos inſuper Varro inquit eſt iudiciũ aĩ: quem ſequi debeat conſuetudo. Iulius Feſtus de uerborũ ſignificationibus morem teſtatur eſſe inſtitutum patrium pertinens ad religiones cerimoniaſqꝫ maiorum: at Horatius: Columella. Mart. morem pro modo poſuere. Vnicus: ſolus in domo Heluidiorum. Mollitiam. paſſionem.

INterfui. Apud Viennenſes cum celebraretur certamen gymnicum: ꝙ Trebonius tollendū curabat aduocatus eſt in cōſiliū Secundus ab īpatore. Traiano cū multis. Mauriccus ſnīam rogatus cēſuit oīno tollēdū addens utinā Romæ quoqꝫ remoueri poſſet: inde trāſgrediens non iportune ad imp. Neruā fortitudinē Maurici mltū laudat. Cognitioni. diſcuſſioni. examinatiōi. Optimi. Traiani cognomēto optimi. In cōſiliū aſſumptus. accitus ut: & ipſe ſup hoc conſulerē. Agon gymnicus. certamen: quo nudi exercebanť: & maximos labores perpetiebanť. prima olympiade agon gymnicus actus: in quo Choroebus Helienſis uictor extitit: deinde cōplures p græciam celebrati: quorum græca epigrāmata ſæpe meminerūt: conſtituti autem ī honorem mortuoꝝ ad imitationeꝫ Mauſoli: cui Arthemiſia cōſtructo monumēto Mauſoleo: & diis manibus dicato: agona laudibus eius dicundis fecit: propoſuitqꝫ præmia pecuniæ: aliarūqꝫ reꝝ bonaꝝ amplisſima. græcos Itali: & multæ prouinciæ poſtea ſecutæ ſunt. ἀτων græca dictio: q̄ utunť latini: & certamē ſignificat: & τυμνικοσ nud⁹ deducitʼ αϖοτὸυσ υνἄτεσθαι uel. ϖαρατοάτωατων ꝙ ferat multā moleſtiam: & mœroreꝫ. qnqꝫ ſignificat locū: mltitudinē ſpectatoꝝ: cōgregatiōeꝫ cuiuſqꝫ rei: certamē: tēplū. in cōmentariis Iliadis inueniſſe refert Hammonius eſſe locum rotundū ſine angulis: nā Homer⁹: & Thucydides agona intelligi etiā uoluut pro gymnaſio. agon præterea ſacrorum uerbum: quo ſacerdos percuſſurus uictimam utebatur. Aſinius Pollio apud Senecaꝫ filius inquit ceruicem porrigat: carnifex manū tollat: deinde reſpiciat ad pr̄em. & dicat. agon: ꝙ fieri ſolet uictimis. i. ago ne: hinc agonales dies credit Varro denoīatos: per quos rex in regia arietē imolat: eo ꝙ interrogať a principe ciuitatis: & pr nceps gregis imolať.

Agon

INterfui prīcipis optimi cognitiōi ī conſiliū aſſūptus. Gym. Agō apd Viē. ex cu iuſdā teſtō celebrabať. hūc Trebo. Ru. uir egregius: nobiſqꝫ amicus ī duumuiratu tollēdum: abolendumque curauit. Negabatur ex authoritate publica feciſſe. Aegit ipſe cām ñ min⁹ feliciter: q̄ diſerte. Commendabat actionem: ꝙ tanquā homo Romanus: & bonus ciuis in negocio ſuo: & mature: & grauiter loquebatur: cum ſententiæ rogarentur: dixit Iunius Mauriccus: quo uiro nihil firmius: nihil uerius: non eſſe reſtituendum Viennenſibus Agona: adiecit: Vellē ēt Romæ tolli poſſet: cōſtāter inqs: & fortiter

Viennēſes. Vienna Allobrogū metropolis iuxta Rhodanū ſita ciuitas mediterranea olim uicus: poſtea in ciuitatis formā redacta a clariſſimis Allobrogū habitata facta eſt colonia: & uetuſtate: & dignitate clara. Vitellii principatu ob irā Lugdunēſiū fere euerſa. Stepha. ab urbe in creta eiuſdē denoīationis appellatā Vien. refert: ſiccitate olim uniuerſam Inſulā occupante in aliena loca incolæ coloniā deduxerunt accepto oraculo. ut habitarēt ubi uidiſſent locum paludoſum: delati igiť ad Rhodanū Galliæ Fluuiū paludibus ſtagnantē. ciuitatē Viennam condidere: uel ita cognominatā ab una cum eis uirgine Vienna noīe: quæ choream ducens hiatu terræ abſorpta fuit. aduertant lectores mendoſe ſcribi apud Stepha. Viennam eſſe ciuitatem Galileæ iuxta fluuiū Rhodā. cum pro ἐϖι τον ροδαν ϖοταμοντισ Γαλιλαίας legendū ſit ἐϖι τον ροδανον ϖοταμοντησ γαλατιας. laudatur a Valerio Mart. tanq̄ ſtudioſa ſuoꝝ libroꝝ. Ferť habere meos: ſi uera eſt fama: libellos inter delicias pulchra Vienna ſuas. Trebonius Rufinus. occurrūt. nobis plures Rufini per illa tēpora: Fabius Rufinus uir egregius: Cæcilius Rufinus tradente Dione: Iuuius Rufinus: quē Vlpianus meminit præfectū uigilum ſub Seuero. & Antonino: & Calliſtratus procōſulem Macedoniæ ſub Adriano. fuit: & Apuleius Rufinus: Licinium Rufinum reſcripſiſſe Iulio Paulo Iuriſconſultus Paulus recitat. Duumuiratu. in oppidis: quibus datum ius Latii: fuit magiſtratus duūuiratus dictus: ꝙ. ſ. duo tantū eſſent in eo officio. Spartia. in Adriano. per latina oppida dictator: & ædilis: & duumuir fuit. Paulus titulo de actionibus: & Vlpianus de dāno inſecto teſtauť duumuiratū fuiſſe magr̄atum municipalē: idē alibi authores ſunt extitiſſe dignitatē ꝓximā decurionatui: qua niſi decuriones fungi nulli poterāt: duūuiri locabāt publica: q̄ rñdet Vlp. de iniuriis: ptātē hēbant dimittendi e carcere uel cuſtodia captos. idē de furtis. erāt. n. municipioꝝ defenſores: & eius fere dignitatis qualis in urbe cēſura. a decurionibus creabanť. græci ſyndicos appellāt iuriſcōſulto ꝓdēte. in urbe duūuiratus fuit: q de rebus capitalib⁹ inqreret primū creat⁹ ab Hoſti. rege: poſtea factus triūuiratus: alii duūuiri creati ad ædes ſacras locādas: & faciēdas: ad aquas in urbē deducēdas: ad claſſem ordinādā: & reficiēdā: hi dicebanť duūuiri nauales: creati: & alii duūuiri: qui præeſſent ſacris faciundis: carminū ſibyllæ: ac fatoꝝ populi ro. interpretes: & antiſtites Apollinis ſacri: cerimoniarūqꝫ aliaꝝ: qbus additi octo: & facti decemuiri: deinde q̄uis qnqꝫ adderētur ut. xv. eēnt: tñ remanſit nomē decemuiroꝝ. Abolendū. oblitterādū in perpetuū. Ex authoritate publica. ex conſenſu publico decurionū: qui erat maximus magiſtratus in municipiis. Feliciter. qa bñ ceſſit. Tanq̄ romāus. eius. n. orō grauis: & libera fuit more priſcoꝝ ro. uel tanq̄ romanus qa Vienna fuit romanoꝝ colonia. Ciuis. Viēnenſis. Bonus. boni publici ſtudioſus. Rogarenť. a cōſulibus. Firmius. Cōſtāti⁹. Adiecit. ſniæ ſuæ. Tolli. gymnica certamina: q̄ urbē infecerāt. Fortiter. cōſtāter: &

Vienna

Rufinus

Duūuiri

Fortiter

animoſe dixit.dictio fortiter in hũc ſenſum a multis uſurpata.nam Mart.inquit fortiter ille facit:qui miſer eſſe poteſt.Canace apud Ouid.Scimus:& utemur uioléto fortiter enſe.idem alibi.Noſtra per has leges audacia fortiter iſſet.Secundus libro.viii. quaſi nimis fortiter ſcauteq͡ȝ progreſſum:in panagyrico pro uehementer:nolo illum:quia Cæſarem fortiter amat.Martianus.ſed fortiter defenditur:Pomponius.non puto fortiter poſſe defendi. Quid ni?quin immo:certe. Idem. Mauriccus. Fortiter.locutus

Veiento eſt. Veiento.Fabritius Veiento ſenator:Domitiani temporibus adulator:& delatorum defenſor:teſti

Quid ni? Sed hoc Mauricco nouum non eſt. Idem apud imperatorem Neruam nõ minus fortiter:Cœnabat Nerua cum paucis. Veiento proximus:atq͡ȝ etiam in ſinu recumbebat. Dixi oïa: cum hoïem nominaui. Incidit ſermo de Catullo Meſſalino:qui luminibus captus: ingenio ſæuo mala cęcitatis addiderat:ñ uerebat᷑: nõ erubeſcebat:non miſerabat᷑. Quo ſæpius a Domitiã nõ ſecus:ac tela:quæ & ipſa cæca: & improuida ferunt᷑:in optimũ quéq͡ȝ cõtorquebat. De huiuſ nequitia:ſanguinariiſq͡ȝ ſententiis in cõe oẽs ſuper cœnã loquebant᷑. Cũ ipſe imperator: quid putamus paſſurũ fuiſſe ſi uiueret?& Mau. nobiſcũ cœnaret. lõgius abii:libens tñ. Placuit agona tolli: qui mores Viẽnenſium infecerat: ut noſter hic

monio tamen Iuuenalis prudens:q͡ adulãdo euitaret tyranni crudelitaté:ſub Nerone a Talio Geminio accuſatus:q͡ multa pbroſa in pſes:& ſacerdotes compoſuiſſet:iis libris:quibus nomen codicillorũ dederat:& uendita ab eo munera principis:adipiſcẽdorũq͡ȝ honorũ ius:quæ cauſa Neroni fuit ſuſcipiendi indicii:conuictũq͡ȝ Veientoné Italia expulit:& libros exuri iuſſit cõquiſitos:lectitatoſq͡ȝ donec cũ periculo parabãtur:mox licentia habendi obliuionem attulit. Veiẽtõis uxor fuit Hippia: quæ relictis omnibus ſuis Sergiũ Gladiatorem mœchum in Aegyptũ uſq͡ȝ ſecuta eſt. Recũbebat.ſedebat. Sinu.Neruæ.

Omnia dixi.monſtraui oïa uitia:& mala. Hoïem.Veientoné. Incidit.forte fa-

Catull[9] ctus eſt. Catullo Meſſalio:is ſenator de-

Meſſal- lationibus polens nec minus adulatione

linus Domitiano carus:unde nimiũ utroſq͡ȝ cõiunxit:Iune.ſatyra quarta:cæcum Catullum demõſtrás:Et cũ mortifero prudẽs Veiento Catullo:Qui nũq̃ uiſæ flagrauit amore puellæ:Grande:& cõſpicuũ nño quoq͡ȝ tpe mõſtrũ:Cæcus:adulator:diruſq͡ȝ a põte ſatelles.hic libyæ rector ſub Veſp. & Tito multa crudelia commiſit:ſed eorũ clæmentia quamuis depræhenſus pœnam fugit:non multo poſt multiplici morbo:& inſanabili correptus acerbiſſime: non corporis tantum cruciatus ſuſtinebat: nam erat illi maior animi morbus:& grauior:terroribus expaneſcebat:& crebro uidebat ſibi inſtátes occiſorum manes:quare exclamans cum ſe continere non poſſet:exiliebat ſtratis tanquam tormentis ſibi: & flãmis adhibitis:qu o magis inualeſcente malo.extiſq͡ȝ defluentibus ac inteſtinis exhauſtis morit᷑.hũc igitur:& crudelitatis indicio:& q͡ ſub Do mitiano plurimum potuit luſcum:nec penitus cæcutientem

Iuuena. Iuuenalis repræſentatum in tragœdia a Damaſippo:cuius natales fuerant clari:taxat ſatyra.viii.dicens

locus clamoſum ageres cum phaſma Catulli:quid.n.aliud accipi debet Clamoſum phaſma? q̃ tragœdia de Catullo Meſſallino:qui terroribus expaueſcebat:& inſtantes manes exhorrebat:unde phaſma dixit hãc tragœdiã ex apparitione manium:clamoſum uero q͡ mimus exclamans in perſonam illius introducebatur:nam ſatyra.xiii.hoc repetens inquit.mimum agit ille Vrbani qualeȝ fugitiuus ſcurra Catulli.ali

Pli.locus um credo fuiſſe:quẽ Pli.tradit Meſſalinũ ex conſularibus patriciis:qui cum admiſiſſet hirudines ad genua extrahendi ſanguinis cã:q͡ podagris laboraret:interiit:propterea q͡ ad fixa ſanguiſugarũ relicta capita feciſſent uulnera incurabilia:ſed Meſſalinũ Cottã Meſſallæ oratoris filiũ deſignaſſe uirũ gulosum & culinæ condimentorũ repertoré.Meſſallinũ inſuper Iulius Frontinus tradit geſſiſſe conſulatum cum Valerio:quæ lectio ſane referri põt ad Catullum Meſſallinũ. Captus.orbatus fuit in ſecunda ſcriptura luſcum:& cæcutienté puto:non oïno cæcũ ut Secundus:& Iuue.uicium corporis in maius extollẽtes ad aïum referunt.q̃uis cæcus pro alio poſtulare nõ poſſit:tñ:& ſenatoriũ ordiné retinet:& iudicandi officio fungit᷑:& magr̃atum acceptum retinet:ſed nouũ aſpirare ꝓhibet᷑.author Vlpia. Mala cæcitatis. ſicut erat corporis luminibus captus:ita cognitione intellectus:& iuſtitiæ:q̃re malũ corporis addiderat aïo. Ingenio ſæuo.naturæ crudeli. Quo.iccirco. A Domitiano.authore:& fauente Domitiano. Improuida.temeraria:commiſſa caſui. In optimũ.in perniciem cuiuſq͡ȝ uiri optimi criminando eũ apđ principẽ. Nequitia.malitia. Sanguinariis.mortiferis:crudelibus. In commune.in mediũ inter conuiuas. Imperator.Nerua uir bonus inquit. Paſſurum.Catullum Meſſallinuȝ. Si uiueret.ſi foret noſtris temporibus.nã iam ſub Domitiano exceſſerat. Mauriccus.rñdit. Cœnaret nobiſcum.i.eſſet conuiua tuus imperator:quemadmodũ Veiẽto malus.q͡ fuit libere dictũ aduerſus tamẽ principem mitem:& deſpectui habitũ propter ſenectutem:& debilitatem author Dion. Longius abii.digreſſione longiori uſus ſum. Libens.ut laudarem Mauriccum amicum:& optime meritum. Placuit.decretum eſt. Tolli.aboleri. Hic nr̃.agon gymnicus.nã ſcæna.& theatrũ mores ro.corrupere:Liuii abbreuiator cum

locatū a cenſorib⁹ theatrū extrueret.P.Cor. Naſica authore tanq̄ inutile:& nocituꝝ publicis morib⁹ ex.S.C.deſtructū eſt:quā rē latius tractat:diuus Aug.primo de ciuitate dei:& Tertullianus aſſerit Theatra ſtuprādis morib us nata: Tacitus refert quoſdam incuſaſſe Cn.Pompeiū ꝙ manſuram theatri ſedeꝫ poſuiſſet:dum in theatro cōſidet populus totos dies ignauia conſumere:& patrios mores paulatim abolitos: funditus euerti per accitā laſciuiā: ut ꝙ uſq̄ corrumpi:& corrumpere queat in urbe uiſatur: degeneretq; ſtudiis externis iuuentus gymnaſia:& ocia:& turpes amores exercēdo:hinc Pli.ſenior iuuenes exercendos ſe:& ungendo:aī uires perdidiſſe repræhendit.ſimlr Iuuena.multis gymnaſia carpit. Oiuꝫ.mores īfecit.pp cōcurſum:& imitationem omniuꝫ gentium. A capite.ab urbe Roma gentium principe. Theatra taxantur

oium.nam Viēnēſiū uitia intra ipſos reſidūt:noſtra late uagāt:utq; in corpibus ſic in īperio grauiſſimus eſt morbus:qui a capite diffunditur.

C.Plinius Pomponio Baſſo.S.

MAgnam cœpi uoluptarem:cū ex cōmunibus amicis noui te:ut ſapientia tua dignū eſt:& diſponere ociū:& ferre:habitare amœniſſime:& nunc terra:nunc mari:corpus agitare:multū diſputare:multum audire: multū lectitare.cūq; plurimū ſcias quotidie tn̄ aliquid addiſcere: oportet uirū ita ſeneſcere:q magſ̄atus ampliſſios geſſerit:exercitus rexerit:rotūq; ſe reip. q̄ diu decebat:obtulerit.nā:& prima uitæ tpa:& media patriæ:extrema nobis impertiſ̄ debemus: ut ipſæ leges monēt:quæ maiorem ānis.lx.ocio reddunt.Quādo mihi licebit:quādo per ætatē honeſtū erit imitari iſtud pulcherrimę qetis exēplum:quando ſeceſſus mei non deſidiæ nomen: ſed tranquillitatis accipient.

C.Plinius Fabio Valenti.S.

PRoxie cū apud cētumuiros ī q̄druplici

MAgnā:Laudat Pomponiū Baſſum:ꝙ iā ingraueſcentib⁹ annis ſeceſſum ſuū prudēter diſponat:optatq; ſibi aliq̄n dari parē occaſionem:qua ſine dedecore poſſit trāſigere uitā ocioſam.Pōponi Mart.meminit pariter:& Baſſi: cuius pueri Vrbici mortē imaturā deflet. Ociū.uacationeꝫ ab officiis ciuilibus.Amœniſſime.reſpicit ædes:& loca lauta:quæ īcolebat. Agitare.exercere. Terra.uenādo:ludēdo:dū ueheris lectica:& equo. Mari.natādo: nauigādo. Magiſtratus.dignitates.magſ̄atus aut pſonā ipſam demōſtrat:ut cū dicimus magſ̄at⁹ iuſſit:aut honorē:ut ſi dicaſ̄ Mario datus ē magſ̄atus. Vlpia.ſ̄.ſecūdo iqt magſ̄atus eſt uel is:q in poteſtate aliqua ſit ut puta ꝓconſul:uel p̄tor:uel qui ꝓuincias regūt.oīno hi dn̄t eſſe in magſ̄atu: q per imperia potētiores fiunt q̄ priuati.magiſtrare.n.regere:& moderari ſignat.Tacitus inter magſ̄atus tantū recēſet:quæſturam:ædilitatē:tribunatū:p̄turā: cōſulatū; Trā.ēt in aliis utiſ̄ ſcribēs Aug.diuiſiſſe urbē ī regiōes:& uicos:ac īſtituiſſe ut illas ānui magſ̄at⁹ ſortito tuerentur:& adhoc magiſtros e plebe cuiuſque uiciniæ electos.nam magiſtri dicuntur non ſolū doctores artium:ſed pagorum ſocietatum:uicorum:collegiorum:equitum:ide Paulus de uerborum ſignificatione:quibus ait præcipua cura rerum incumbit:& qui magis q̄ cæteri diligentiam:& ſolicitudinem rebus: quibus præſunt:debent:hi magiſtri appellantur:quin:& ipſi magiſtratus per deriuationem a magiſtris cognominantur : hinc cuiuſlibet diſciplinæ præceptores magiſtros appellari a monēdo uel monſtrando:& quem poſteritas dictatorem uocauit:magiſtrum populi prius nuncupatum quidam tradunt:a quo magiſtrum equitum dictum authores ſunt Seneca:& Varro:qui putat reliquos præter dictatorem:& magiſtrum equitum.magiſtratus dictos ita ut ab albo albatus. Ampliſſimos.quales ſunt conſulatus: proconſulatus: prætura. Reipu.ad uſum publicum:& communem utilitatem. curiales omnes interminatione moneri iubet imperator ne ciuitates fugiant:aut deſerant rus habitandi cauſa fundum:quem ciuitati prætulerint ſcientes fiſco eſſe ſociandum:eoq; iure ſe eſſe carituros:cuius cauſa impios ſe patriam uitando demonſtrauerint. Quādiu.per ætatem legitimam. Prima uitæ tpa:iuuentæ. Media.uirilitatis. Extrema.ſenectutis.nā ætatē hoīs in tria tātum diſtiguit. Nobis.quieti:& honeſto ocio. Annis.lx.lib.iii.oñdimus ſenatorem ſexagenariū:neq; in curiaꝫ cogi:neq; repelli. Per ætatem.excuſante ætate:non morbo:optat.n.ſibi uitam longam:& ocioſam. Exemplū.ꝙ tu facis. Quādo.l.nā ſibi rn̄det. Deſidiæ.ꝙ eueniret:ſi ante tempus legitimū publica officia deſererem.

Magiſtratus

Magſ̄are

Magſ̄

PRoxie.Cū dixiſſet apud cētūuiros:ubi nullos hēbat in dicēdo ſocios eoꝝ:quos prio habuerat:cōqueriſ̄ de fragilitate hūana:& mutabilitate fortūæ:exēploq; ſui docet q̄ uaria:q̄ lubrica ſit Fab. Valēs:cui hæc ſcribiſ̄ ep̄la cōſul cū Vetere fuit:cū reſp.diu preſſa tandē in Neruaꝫ reſpiraſſet:illo Anto.Pius:ꝙ erat uir peritus:uſus eſt familiariter. Valentis iuriſcōſulti meminit Paulus titulo de fideicōmiſſariis hæreditatib⁹.aliū Fabiū Valētē leges apud Tacitū legatū Vitellianas ptes ſecutū:cui agmen agenti ꝓceſſit aquila clāgore læto:is nō multo poſt Vrbini in cuſtodia interfectus eſt:& caput Vitellianis cohortibus oſtentatum:ne quam ultra ſpem fouerent. In quadruplici:

Fabius Valens

iudicio.ubi ſedebant iudices centum:& octoginta:tot enim quattuor conſiliis cõſcribebanť. Dixiſſe;. ægiſſem cauſam. Subiit recordatio.uenit in mentem. Iuuenem.undeuiceſimo anno. In quadruplici. iudicio apud centumuiros. Animus proceſſit longius.conſideraui ulteriora. Hoc iudicio.hac cauſa proxime dicta. Illo.cum primũ cœpi. Socios.participes:coadiutores in dicendo:nã plures eandẽ cãm tuebantur:& accuſabant. Laboris.actionis. Eram.ſupereram. Solus aduocatus. Vtroq; primo:& Mortalitas poſtremo. Conuerſiones.mutationes.Fragilitas mortalitatis.uita mortalium fragilis.iuriſconſulti frequenter uſurpant mortalitatem pro morte. Vlpianus.is qui in reatu decedit integri ſtatus decedit:extinguiť.n.crimẽ mortalitate. Tunc.cum primam cauſam dixi. Huic.alicui. Aetas.ſexagenaria. Silentiũ.uacationẽ fori. Hic.alius. Amicicia principis.a Traiano ob amorẽ in conſilium te; ſua; adhibiti nequibãt tractare cauſas ciuiles:quales erant cẽtũuirales.

Studiis proceſſimus.ſub Domi. cũ ægit ꝓ Iulio Paſtore in cẽtumuirali iudicio aduerſum potẽtiſſimos ciuitatis:& Domitiani amicos:qua actione:quia bene ceſſit:ſũmã famã eſt adeptus:& magiſtratus : ꝙ in fine panagyrici obſcurius cõplectiť. uos inquit pſes cõſcripti credite:ſi curſu quõdam ꝓuectus ab illo inſidioſiſſimo principe anteq̃ profitereť odiũ bono;: poſtq̃ ꝓfeſſus eſt ſubſtiti:cũ uiderẽ quæ ad honores cõpendia paterẽt:lõgius malui.Studiis periclitati ſumus.uel dũ fauit ſtudioſis ut Arthemidoro philoſopho:& cæteris : uel dũ Bebium Maſſam reum peregit:ꝑinde lib.vii.teſtať ſe futu; reũ ſi Domitianus diutius uixiſſet:nã in ſcrinio eius poſt interitũ datus a Caro in Secundũ libellus iuẽtus eſt. Ruſuſq; proceſſim᷒.ſub Nerua. & Traiano:quibus iperãtibus dignitate: gloria:diuitiis plurimũ creuit. Exiguũ tẽpus.nõ multi anni:nuſq̃.n.cõperio Secũdũ perueniſſe ad ſeniũ:ꝙ tãtoperæ uotis

Aeuum petierat. Vices.tot mutationes. Aeuũ.

Aeternũ æternitatẽ:dictũ æuum ab æternitate omnium anno;:hinc æui ternum:& p ſyncopen æternum.& Cenſorinus:inqt : cæte; de æuo:ꝙ eſt tempus unum:& maximum non multum eſt ꝙ in præſentia dicatur:eſt enim immenſum ſine origine:ſine fine:ꝙ eodem modo ſemper fuit:ſemper futurum eſt:neq; ad quenquam hominum magis q̃ ad alterum pertinet.hoc in tria diuiditur præteritum:præſens:futurum.æuum neq; annorum:neq; ſæculorum nũo : nec deniq; ullo finito temporis modulo metiri conabor.ſecundum uero Hammonium ϖαρα Τοαιων deductum uideri poteſt:ꝙ quinq; ſignificat uitam hominis:mile annorum numerum:æternitatem authore Gregorio Nazãzeno:& ſeptem ſæcula a principio mundi uſque ad reſurrectionem mortalium:& ꝑtergoris medullam Hippocrate tradente. Documento.exemplo. Nihil deſperare.in nulla re deſperandum eſſe. Orbe. reuolutione. Circũagi.rotari. Familiare.conſuetum. Ratio.cauſa.

iudicio dixiſſem:ſubiit recordatio:ægiſſe me iuuenem æque i quadruplici.proceſſit animus: ut ſolet:longiuſ.cœpi reputare quos i hoc iudicio: quos in illo laboris ſocios habui.ſem.ſoluſ eram qui in utroq; dixiſſem:tantas conuerſiones : aũt fragilitas mortalitatis:aut fortunæ mobilitas facit.Q uidã ex his qui tunc egerant: deceſſerunt: exulant alii:huic ætas:& ualitudo ſilentium ſuaſit:hic ſponte beatiſſimo ocio fruitur.alius exercitum regit:illum ciuilibus officiis pricipis amicicia exemit.Circa nos ipſoſq̃ multa mutata ſũt: ſtudiis proceſſimus.ſtudiis periclitati ſumuſ:rurſuſq; proceſſimus.profuerunt nobis amiciciæ bonorum:& obfuerunt:iterumq; proſunt.Si computes annos exiguum tempus.ſi uices re; : æuũ putes.Q uod poteſt eſſe documento nihil deſperare:nulli rei fidere:cum uideamus tot uarietates:tam uolubili orbe circumagi.Mihi autẽ familiare eſt omnes cogitationes meas tecũ cõmunicare:iiſdemq; te:uel præceptis:uel exẽplis monere:quibus ipſe me moneo.quę ratio huius epiſtolæ fuit. Vale.

C.Plinius Meſſio Maximo.S.

SCripſerã tibi uerẽdũ eẽ:ne ex tacitis ſuffragiis uitiũ aliqđ exiſteret:fcm̃ ẽ.ꝓximis comitiis in qbuſdã tabellis multa iocularia. atq; etiam fœda dictu:in una uero ꝓ candidato;

SCripſerã.reuocata lege tabellaria de ſuffragiis pri᷒ factũ laudauerat qa repentinũ:ſed ſcripſerat uerẽdũ ne ꝓcedẽte tpe uitia aliq̃ naſcereť.ꝙ cũ eueniſſet ipudẽtiã ſuffragatoris taxat:nã ꝓ cãdidatis in tabula reperti ſũt ſuffragatores. Scripſerã tibi lib.iii.ad eundẽ maximũ. Ex tacitis ſuffragiis.quæ per tabellã ferebanť ſine uoce:iam.n.dixerat.ſed uereor ne ꝓcedẽte tẽpore ex ipſo remedio uitia naſcanť:eſt.n.periculũ tacitis ſuffragiis ne ipudentia irrepat. Factũ ẽ.natũ eſt. Proximis comitiis.cum nuperrime congregati ſunt ad magiſtratus creandos. Iocularia.ludibria. Fœda dictu.inhoneſta ſilẽtio inuoluẽda. Vna.tabella. Candidato; nomina.in tabellis non ſuffragatorum:ſed candidatorum:qbus ſuffragiũ ferebant: ſcribere debebant:hæ aũt lĩæ ſcdm Cice.de ora

tore ĩ dandis ſuffragiis ſubſcribebanť. A.F.P.R.i.aptū fide Publii Rutilii. Excādũit.iratus ē. Scripſiſ ſet.illa iocularia. Principē.Traianū. Cōpreeatus.ꝑcibus cōtendit ut inqreret:& puniret. Latuit.non dephenſus ē.fuit iter idignantes.ipſe cū aliis idignationē ſimulauit:& ĩ nūo idignātiū fuit. Domi clā: & ſecreto. In tanta re:ĩ creatōe magiſtratuū. Serio.quo ſeria: & grauia tractanť. Scurriliter. neqter. petulāter. Dicax.q iocoſis ſalibus ludit ſine dubio dicax a dicēdo dr̃:ſicut dicacitas:quæ ſignificat ſer-monē cū riſu aliquos icesſentē.ideo Demoſthenē urbanū fuiſſe dñt:dicacē negāt:de quo Cicero de ora-tore Demoſthenes non tā dicax fuit q̃ fa-cetus:eſt aūt illud acrioris īgenii: hoc ma-ioris artis.idē dicaeē appellat: q riſus ma-gnos mouet:&.n.eū duo genera ſint face-tiaꝝ: alteꝝ æquabiliter ĩ oi ſermōe fuſū: alteꝝ pacutū:& breue:illa a ueteribus ſu-perior cauillatio:hæc altera dicacitas no-minať:leue nomē hēt utraq; res:quippe le-ue eſt totū hoc riſum mouere.alibi in nar-rādo cōſiſtere faceeias putat: dicacitatem in faciendo. Vrbanus.nouum oſ̃dit.M. Tullius urbanū eſſe uocabulū:urbanitas autē dr̃ qua ſignificari uidetur ſermo ꝑſe ferens in uoce: ſono: uſu propriū quendā guſtū urbis:& ſumptā ex cōuerſatiōe do-ctorū tacitā eruditionē:cui cōtraria ruſti-citas. idē ꝑ Cælio : maledictio ſi facecius iactatur urbanitas nominatur. Bellus.fe-ſtinus.Mart. bellus hō: & magnus uis idē Cotta uideri:Sed q bellus hō eſt Cotta pu-ſillus homo eſt.Fabius libro.vi. raro belle rñdent.i.feſtiue & cum uenere. Cicero de oratore bella ē familiaris rñſio quaſi errā-tis.idem magnum riſum mouēt magis ut belle:& litterate dicta laudanť. Fiducia. latēdi:q̃ ſtimulus ē peccandi. Quis.n.ſci-et ethopoeia. nā finguntꝰ: q̃ dici poſſent a dicace. Stilū. acutū. ferrū ad ſcribendū ĩ cæratis tabulis. Demiſit. icuruauit mo-re ſcribentiū. Ludibria. iocularia. Scæ-na.q̃ in theatro excitabať agendaꝝ fabu-laꝝ gr̃a: & ſicut tria fabulaꝝ gñ̃a: totidē ſcenaꝝ fuerūt tragicū: comicū: ſatyricū. Placidus grāmaticꝰ ſcænā eſſe dicit eame-rā hinc ide cōpoſitā:q̃ umbræ loco ĩ thea-tro erat:in quo ludi actitabāť: itē ſcænā uocari arboꝝ ĩ ſe incubantiū quaſi cōcameratā denſationē: ut ſubterpoſitos tegere poſſit.itē compoſitionē alicuius criminis:quæ digna ſit agi in theatro exclamatio-nibus tragicis:Iuriſcōſultus diffinit ſcænā eſſe ludoꝝ faciendoꝝ cā quolibet loco ubi quis conſiſtat mo-ueaturq; ſpectaculū ſui præbiturus poſitā ĩ publico priuatoq; uel uico:quo tñ̃ loco paſſim hoies ſpectā-di cauſa admittantur. nā Secundus pro auditorio:& Apuleius proſpectaculo:& motu uſurpāt. Pulpi-to.in proſcenio fiebat pulpitum: ꝙ græci λογειον appellant:iō ꝙ eo tragici:& comici actores in ſcænā pergunt.pro recitātium cathedra Mart.poſuit. Vicia remediis fortiora.Tacitus felicitatē ro.ſub Tra-iano commendans inquit natura tamen infirmitatis humanæ tardiora ſunt remedia q̃ uicia. αλλα ταυτα των ὑπερημασ μελησει. ſed hæc ei qui ſupra nos eſt curæ erunt.i.uerum hæc mala impera-tor noſter traianus curabit.poteſt hoc dictū reſpicere illud Apollinis ε μοι μελησει ταυτα και λευκαισ κοραισ.i.mihi curæ erunt hæc:& candidis puellis. Petulantia.procax laſciuia.

Dicax

Dicacitas

Facetus

Cauilla-tio

Vrbanū

Ruſtici-tas

Bellus

Scæna

Pulpitū

noibus ſuffragatorū noia inuenta ſunt. Excāduit ſenatus magnoq; clamore ĩ eū : q ſcripſiſſet iratū pricipē cōprecatus ē. ille tñ̃ fefellit:& latuit: fortaſſe ēt iter idignantes fuit. Quid hūc putamus domi facere: q in tanta re tā ſerio tpe ſcurriliter ludatꝰ q deniq; oino ĩ ſenatu dicax: & urbanus: & bellus eſt:tm̃ licētiæ prauis ingeniis adiicit illa fiducia.quis.n.ſcietꝰ popoſcit tabellas:ſtilum accepit:demiſit caput:neminē uereť:ſed cōtēnit Inde iſta ludibria ſcæna & pulpito digna. quo te uertasꝰ q̃ remedia cōquirasꝰ ubiq; uitia remediis fortiora. αλλα ταυτα των ὑπερημασ μελησει. Cui multū quotidie uigiliaꝝ:multum laboris adiicit hæc noſtra iners: ſed tamē effrenata petulantia.

C.Plinius Nepoti.S.

PEtis ut libellos meos : quos ſtudioſiſſime cōparaſti recognoſcendos: emēdādoſq; curem:faciam. quid eñim ſuſcipere libentius debeo te præſertim exigente: nā cū uir grauiſſimus:doctiſſimus:deſertiſſimus:maxime ſuper hæc occupatiſſimus ꝓuinciæ præfuturus tāti putes ſcripta noſtra circumferre tecum: quantopere mihi ꝓuidendum eſt:ne te hæc pars ſarcinarū tanq̃ ſuperuacua offendatꝰ adnitar ergo primū: ut comites iſtos q̃ cōmodiſſimos ha-

PEtis.Policeť ſe emēdatuꝝ libellos:quos Nepos iturꝰ ĩ ꝓuinciā cōites ꝓfectōis ſuæ petierat:q; imo nouos cōpoſituꝝ. Studioſiſſime.diligētiſſime. Cōpaſti.emiſti:cōqſiſti. Recognoſcendos.caſtigādos ab eo ꝙ ꝓcedit:uľ prio relegēdos:deide caſtigādos. Te.tāto uiro:& aico. Super.ad:pter:ſiue ſprimis:ut ſup oia uultus Acceſſere bōi. Prouiciæ.icertū cui pp illoꝝ tēpoꝝ itereeptā hiſtoriā. Præfuturus.cū ĩperio recturus. Tāti putes.plurimi facias. Sarcinaꝝ.libelloꝝ meoꝝ. Sup-uacua:inemendata. Comites.libellos iter tecū facturos. Cōmodiſſimos.emaculatiſſimos: qui ſi uiuo

authore deprauabanť:q̄tum nūc defeciſſe ab archetypo poſt tot ſæcula:& ī tāta barbarie putamꝰ? q̄re
tantomagis nobis elaborandū fuit:ut ꝗ̄ ī manibus extat ab ipſis orci faucibus liberaremus. Reuerſus.
in urbē finito proconſulatu. Quos.nouos aliquos. Tu.doctiſſimus: cū uideam noſtra conquiri a te.

beas. deinde ut reuerſus inuenias: quos iſtis ad-
dere uelis.neq͂ cni mediocriter me ad noua ope
ra tu lector hortaris. Vale.

C.Plinius Falconi.S.

TErtius dies ē:quo audiui Sentium Au-
gurinum cum ſumma mea uoluptate:i-
mo etiam admiratiōe (poematia appel
lat) multa tenuiter:multa ſublimiter: multa ue-
nuſte:multa tenere: multa dulciter: multa cum
bile.aliquot annis puto nihil generis eiuſdē gra
uius: & abſolutius ſcriptum: niſi forte me fallit:
aut amor eius:aut qđ meipſum laudibus euexit.
nam lemma ſibi ſumpſit quod ego interdū uerſi-
bus ludo: atq͂ adeo iudicii mei te iudicē faciā:
ſi mihi ex hoc lēmate ſecūdus uerſus occurrerit.
nam cæteros teneo:& iam explicui.

Canto carmina uerſibus minutis:
His olim quibus:& meus Catullus:
Et Caluus:ueteresq͂.Sed quid ad me?
Vnus Plinius eſt mihi priores:
Mauult uerſiculos foro relicto:
Et quærit quod amet:iuuatq͂ amare.
Illos (Plinius ille) Quid catones?
I nunc quiſquis amas amare noli:

Vides quā acuta oia: quam apta: quā expreſſa:
ad hunc guſtum totum librum repromitto:quē
tibi:ut primū publicauerit: exhibebo. Interim
ama iuuenem: & temporibus noſtris gratulare
pro ingenio tali: qđ ille moribus adornat: uiuit
cū Spurinna:uiuit cū Antōio quoq͂: alteri affi-
nis:utriq͂ cōtubernal'ē. Poſſis ex hoc faceŕ cōie
cturā q̄ ſit emēdatus adoleſcēs:q a grauiſſimis ſe
nibus ſic ornať:amaturq͂. eſt.n. illud uerīſſimū

TErtius.Falconi commendat Sentii Augurini poemata. inde ſumpta occaſione recitat quæ in
laudem ſui ſcripſerit:non eſſe tamen mirandum ſi talia faciat.cum grauiſſimorum: & erudi-
Sētiꝰ Augurinus tiſſimorum uirorum contubernio utatur. Sentium Augurinum.filium.Cn.Sentii Galli uiri
illuſtris:qui multa in britānos:
& iudeos geſſit. Poematia.parua poema
ta. Appellat.inſcribit.Multa.ſunt in illis
ſcripta. Tenuiter.in figura tenui: cui op
ponitur ſublimiter.i. grādiori ſtilo. Te-
nere.moliter.amabiliter. Bile.amaritudi
ne. Amor eius. meus amor in eum: qui
cum ſit animi paſſio interdum obſtat ue-
Lemma ro iudicio. Lemma.argumentum: Mar.
in diſticis Lēmata ſi quæris cur ſint aſcri
pta:Docebo:Vt ſi malueris lemmata ſola
legas.alibi Viuida cum pōis epigramma-
ta:mortua pōis Lēmata.ſcribitur.n.dupli
ci.m.apud Ariſtotelē propoſitione.i.inter
rogatiōe ſumiť. nā interrogatio eā rn̄ſio
nis ē: ex q̄ ſyllogiſmꝰ eā ēt aſſumptū dn̄t:
& monolēmatis ꝓpoſitio: ut reſpiras? ui-
uis igiť.nam manifeſtū ē aſſumptū:ꝗ̄ oē:
qđ ſpirat uiuit.lemma inſuper dicimus:ꝗ̄
ſumitur rōne doni:itē ꝓphetiā:& ex ꝓprio
corde apophthegma.ſimplici uero.m. di-
gnitatē fortitudinē:elationē aī: ſuperbiā:
lucrū: q̄uis alii ducti errore ſcripturæ ali-
ter interpretenť. Iudicii mei. an recte iu-
dicē. Occurrerit. memoriæ ſe obtulerit.
Teneo. memini. Explicui. reuocaui in
mentē. Minutis. breuibꝰ quales ſunt hē
decaſyllabi:an magis humili filo. Meus.
municeps:ſiue quo delector.de utroq͂ ab-
unde iā dictū. Veteres.ſcriptores: quoꝝ
plurimos nō multo poſt noiabimus. Sed
qd ad me. nihil illi faciūt mihi ad exēplū.
Vnus Plinius ē mihi.detineor hendeca-
ſyllabo mei Plinii. Mauult priores uerſi
culos.magis capiť ſcribendis uerſiculis:&
hos ꝑponit ſtudio oronū. uel magis ſic di
ſtingue:& dic unꝰ Pliniꝰ ē mihi priores.i.
pro Catullo:& Caluo ac aliis ueteribꝰ ſtu
deo Plinii hendecaſyllabo. Relicto foro.
omiſſis actionibus forenſibus. Quod
amet.amicā uel pueꝝ. Ille.admirandus ī
moribꝰ:& eloquentia. Quid.opus ē mi-
rari ſeueros illos Catones reſpectu Plinii?
an potius referendum ad ſcripta Catonis
iocoſa:de quibus Ouidius libro.ii. de tri-
ſtibus:& leue Cornifici:parq͂ Catōis opus.Amas.oblectaris luſibus:& amoribus ſcribēdo iocoſa. Ama
re noli.cū talia ludāt ſeueriſſimi:& ſupremæ fortunæ uiri.eſt aūt cōceſſio prohibitiua: Apta. materiæ
cōgruentia. Expreſſa.explicātia ꝗ̄ intēdit. Guſtū.gratiā:leporē. Moribus:male.n.hītat ſciētia cū ui
cio. Spurinna.Veſtricio Spurina doctiſſimo: & prudentiſſimo uiro. Antonino. Arrio Antonino auo
materno Antonini Pii:quare nō audiendi:qui Antonino Pio legunt:cum is natus ſit imperante Domi-
tiano:nec ſub Traiano potuerit eſſe ſenex:mox.n.Spurinnā:& Antoninum grauiſſimos ſenes appellat:
de utroq͂ enarratius iam ꝑſcripſimus. Cōtubernalis.cōuictor. Ornať.inſtituť.formať. Illud.dictū.

τιτυῶσ ἡδονὴ τοιοῦτοσ ἐστιν ἕκαστοσ οἷσπερ ἥδεται ξυνὼν.cognoſcens q̃ talis eſt unuſquiſq;:q̃bus delectať conuerſãs.Iãbica Demoſthenes in orõne de tranſgreſſa legatione hæc adducit tãq̃ ex phœniſſis Euripidis ſi quibuſdã exemplaribus credimus.ὅστισ ὁμιλῶν ἥδεται κακοῖσ ἀνὴρ οὐπώποτε ἠρώτησα τίτυοσ ἡδονὴ τοιοῦτοσ ἐστιν ἕκαστοσ οἷσπερ ἥδεται ξυνὼν.i.q̃cũ q̃ autẽ cõuerſans delectať malis uir nũq̃ amaui:cognoſcens q̃ talis ẽ unuſquiſq; quib⁹ delectatur conuerſans:hanc etiã ſententiam Aphthonius recitat ſuppreſſo authore:nos illã Euripidis tragœdiam diligẽter recognouimus.neq; ullibi talia carmina depræhẽdim⁹:aut igiť ab exẽplaribus periere:aut alterius authoris ſunt.

τίτυωσ ἡδὺν ὅτι τοιοῦτος ἐστιν ἕκαςος οἷσπερ ἥδεται ξυνὼν. Vale.

C.Plínius Iulio Seuero.S.

HErennius Seuerus uir doctiſſimus magní æſtimat í bibliotheca ſua poneř ímagines municipum tuorum Cornelíi Nepotis:& Titi Caſſii:petitq; ſi ſunt iſtic:ut eſſe credibíle eſt:exſcribendas pingẽdaſq; delegem.quã curam tibi potiſſimum iniungo:primum quia deſideriis meis amiciſſime obſequeris:deinde quia tibi ſtudiorum ſumma reuerentia:ſummus amor ſtudioſorũ:Poſtremo q̃ patriam tuam:omneſq;: q nomen eius auxerunt:ut patriam ipſam ueneraris:& diligis.Peto autem:ut pictorem q̃ diligẽtiſſimum aſſumas:nam cum eſt arduum ſimilitudinem effingere ex uero:tum longe difficillima é imitatióis imitatio:a qua rogo:ut artificẽ: quẽ elegeris ne in melius quidem ſinas aberrare.

C.Plínius Romano.S.

HEía tu cũ ꝓxíe res agenť quoquo mõ ad iudícãdũ ueni.Hihil ẽ:qđ í dextrã aurẽ fiducia mei dormias:non impune ceſſatur. Ecce

Erennius.Nomine Herẽnii Seueri rogat Iuliũ Seueꝝ: ut p aliquẽ ſummum artificẽ curaret imagines Cor. Nepotis:& Titi Caſſii:q̃ ſimillimas archetypo depingendas:quas Herẽnius in ſua bibliotheca poſitur⁹ erat. Bibliotheca.q̇ latine libraria dr̃:ſicut bibliopola librari⁹:q ẽt ſcriptor. & cuſtos libroꝝ ẽ apud Varronẽ q libros rõnum curat.ſed libralia fruſta ſunt uni⁹ libræ Columella referẽte. Cor. Nepotis. hic uir ſanctus Ciceroni familiaris:& amicus:cuius uitã cõſcripſit:clarus hiſtoricus habitus ẽ.nã inſuper uitã Titi Attici:librũ de illuſtribus libris:itẽ de ſaginatiõe auiũ edidit:ac Daretẽ phrygiũ latinitate donauit.chronica cõſcripſit:itẽ epigrámata luſit.tranquillus aſſerit compoſuiſſe libruʒ: quo diſtinguit litteratũ ab erudito.moriť principatu diui Auguſti Plinio authore. Titi Caſſii.fuit Titus Caſſius Seuerus Parmẽſis orator:q primũ flexit ab illa ueteri: atq; dicendi uia dirrecta:nõ infirmitate ingenii:nec inſcitia litterarũ:ſed iudicio:& intellectu ſi Tacito credimus.utroſq; coniũxerunt duo religionis noſtræ profeſſores eloquentiſſimi Tertullianus:& Lactanti⁹: quorũ ille inquit:neq; Caſſius Seuerus:aut Cor.Nepos:neq; ullus commentator eiuſmodi antiquitatuʒ aliud q̃ hominem promulgauerunt.hic uero Nepotẽ:& Caſſium lib.i.diuinarum inſtitutionum connectit.fateamur ergo ex uerbis Cæcilii Cor.Nepotem fuiſſe Parmenſem:cum conſtet Caſſiũ Parmenſem: neq; obſtat q̃ Veronenſes uiri ſane Illuſtres afferunt ideo Nepotem Veronenſem.q̃ illi tanq̃ amico ſcripſerit Catullus:leuis hæc & minimi coniectura:aut q̃ alii ſcribũt Padi accolã:tũc.n.iure cõſurgẽt Cremonẽſes:ſiue Placẽtini:ac alii ĩnumeri:& meli⁹ ſibi hac rõne uẽdicabũt.ꝓinde lõge magis ꝓxima Pado Parma:q̃ Verona. Iſtic.in municipio tuo. Delegẽ.mãdẽ.cõmittã. Studioꝝ.lr̃arũ. Pr̃iam. Parmã. Nomẽ.famã. Auxerũt.ut omittã pmẽſiũ lanaꝝ celebritatẽ:& Caſſio cẽturiõe:ac Macro.ciuib⁹ ſecũdũ quoſdã honeſtatã Parmã.refert Plutar.ĩ uita.C.Marii cũ iter ei⁹ milites:& Catuli de Cimbroꝝ uictoria cõtẽrio oriteť in hæc pacto uẽtũ eẽ:ut legati Parmẽſiũ:q tũc aderãt de hac re iudiciũ ferrent:q ducti per cadauera hoſtiũ a militib⁹ cõſpexerũt iaculis militũ Catuli barbaroꝝ corpa pforata : q̃ dignoſcebatur ex lr̃is:quæ nomen Catuli in telis deſignabãt:ex q̃bus ſane cõiici põt quãta tunc tpis eſſet Parmẽſiũ authoritas:qui ſup tanta re diſceptatores electi fuerit. Ex uero.ex archetypo:a uiuo hoĩe. Imitatio imitationis.effigies:quæ deduciť ab alia pictura quæ:& ipſa trãſcripta fuit a prima:& uera forma.nã imitator ſemper deficit ab imitato. In melius.in maiorẽ.decorẽ.q̃ Nepos:& Caſſius dũ uiuerent:fuerunt.

Librariа
Librari⁹
Libralia
Cor.Nepos
Caſſius Parmẽſis
Parma laudatur

Eia tu.Romanum monet:ut in curiam ueniat cum proxime iudices cogentur : nam Nepos prætor ceſſanti mulctam indixerat:& niſi cum uenia abſolutus fuerat. Heia.interdum hortãtis aduerbium:quãdoq; corripientis.hic commode in utraque ſignificatione accipi poteſt. Proxime.primum. Res agentur.cauſæ tractabũtur. Quoquo modo . omnino. Iudicandum.nam erat iudex Voconius Romanus. Nihil eſt.non prodeſt:non opus eſt. Virgi.Si ad uitulã ſpectas nihil eſt q̃ pocula laudes. Dormias ĩ dextrã aurẽ.ſecurus ſis.ꝓuerbiũ ĩ eos q ſecure uiuũt.Dextrã. a nobiliori:nã ẽt dicim⁹ dormire in utrãq; aurẽ. Fiducia mei.q̃a fidas q̃ te excuſem. Ceſſať.uacatur

Nihil eſt

Licinius Nepos ab officio ſuo. Ecce.hoc aduerbium ut plurimum affert aliquid noui:interdum demonſtrat. Licinius Nepos.cuius cōſtantiā:& Seueritatē in p̄tura poſtmodum laudat.fuit alius Licinius Nepos declamator authore Seneca. Prætor.qui iuridicundo præerat:& in poteſtatē habebat tabellas oium iudicum.

Mulctā dicere Fortis.conſtans. Mulctam dixit.uſus ueteꝝ p̄ualuit ut ita loqueremur mulctā dixit.q̄uis Cato mulctā facit ꝓtulerit nō ſine rōne ut iq̄t Gel. Mulctā.pecūiariā pœnā.iſtituto antiquo ex bob⁹:& cuib⁹mul

Mulcta cta dicebaſ:& maximā mulctā:quā Gellius appellat ſupremā duaꝝ ouiū: & triginta boum inſtituerūt:

Licinius Nepos prætor acer:& fortis mulctam etiam dixit Senatori.ægit ille in Senatu cauſam ſuam:ægit autem ſic ut deprecaretur.remiſſa eſt mulcta:ſed timuit:ſed rogauit:ſed opus uenia fuit.dices nō oēs p̄tores tā ſeueri.falleris : nam uel inſtituere:uel reducere eiuſmodi exemplum nō niſi ſeueri:inſtitutum:reductumue exercere etiam leniſſimi poſſunt. Vale.

C.Plinius Licinio Surræ.S.

ATtuli tibi ex patria mea pro munuſculo quæſtionem altiſſima iſta eruditione dignīſſimam.Fons oritur in monte: per ſaxa decurrit.excipitur cœnatiūcula manufacta. ibi paululum retentus in larium lacū decidit.huius mira natura.ter in die ſtatis auctibus:& diminutionibus creſcit:decreſcitq̄.cernitur id palā: & cū ſūma uoluptate dep̄hendiſ.Iuxta recūbis:

ſed cum eiuſmodi mulcta a mg̃ratibus dicta erat adigebāſ boues:oueſq̄ alias p̄cii parui:alias maioris:eaq̄ res faciebat inæq̄lē mulctæ pœnā:icciro lege Aterina conſtituti ſunt ī oues ſingulas æris deni.ī boues æris cēteni. Vlp.de uer.ſignif.itē mulctā:& pœnā inq̄t multū intereſt cū pœna gn̄ale nomē ſit:& oium delictoꝝ coertio: mulcta ſpecialis peccati:cuius aīaduerſio

Poena hodie pecuniaria ē:pœna aūt nō tm̄ pecuniaria:ueꝝ capitis:& æſtimationis irrogari ſolet:& mulcta quidē ex arbitrio ei⁹ uenit:q mulctā dicit.pœna non irrogaſ niſi quæ quacūq̄ lege:uel quo alio iure ſpālr huic delicto īpoſita ē: q̄nimo mulcta ibi dr̄:ubi ſpecialr̄ pœna nō ē īpoſita.itē mulctā is dicere pōt:cui adiudicatio data eſt. mg̃ratus.n.ſolos:& p̄ſides ꝓuinciaꝝ poſſe mulctā dicere mādatis pmiſſum eſt.pœnā aūt unuſq̄ſq̄ irrogare pōt:cui hui⁹ criminis ſiue delicti:executio cōpetit. ſup q̄bus Labeo ibidē plæraq̄ multa. Tacitus mulctari exilio plærūq̄ uſurpat:& mlʼcta re ſignificat interdum lacerare: mutilare:mollire.diſſoluere.itaq̄ Terentianus Demea dixit omnem familiā mulctaſſe uſq̄ ad mortem.unde Mulciber quaſi mulctiber deductus crediſ. Ille.ſenator. Dep̄caretur. precibus obſecraret.nam deprecatio & ī ſenatu:& apud principem locum habet. Sed timuit. quamuis abſolutus tamen extimuit:& opus fuit precibus ac uenia:quæ uitaſſet ſi ad officium conueniſſet. Inſtituere.introducere primum. Reducere.iam perlata lege ne quis ceſſaret ab officio ſuo ſine legitima cauſa poſtmodum deſueta:quæ tunc per Nepotem reduci uidebatur. Seueri.prætores : qualis erat Licinius Nepos. Inſtitutum.receptum.

ATtuli.Mirā fontis ſui naturā in agro Comēſi refert:nā ſtatis horis creſcebat:& decreſcebat:

Licinius cās ergo tāti miraculi nitiſ iueſtigare: & poſt multas rōnes iudicio Surræ plura ſcrutāda relī

Surra q̄t.Licinio Surræ ſcriptā ep̄lā in uetuſto codice lego:q diues admodū teſtimonio hiſtoricorū pariter a Iuue.p hæc demōſtraſ.Diſpoſitis p̄diues amis uigilare cohortē Seruoꝝ noctu Licin⁹ iubet attonitus ꝓ Electro:ſigniſq̄ ſuis:phrygiaq̄ colūna Atq̄ ebore:& lata teſtudine:eo.n.diuitiarū ꝓceſſit ut gymnaſiū ro.po.ſuis īpēſis extruxerit.fuit aūt uir alti īgēii:& ꝓfūdæ doctrinæ:ꝙ epigrammate ex li.vii.teſtaſ Mart.Doctoꝝ Licini celeberrie ſūme uiroꝝ:Cui⁹priſca graues ligua reduxit auos: āmbiguū cū idē poeta ſcribat ad Licinia.Dū Surra laudaſ tu⁹:& alibi:Quiq̄ uidet ꝓpi⁹ magni certamia Circi Laudat auērinæ uicin⁹ Surra Diāæ:an ſignauerit Palphu.Surrā pulſū olim a ſenatu:& Domi.imperāte de oratorib⁹ coronatū:an Lici.Surrā:omitto.n.Man.Surrā cauſidicū:cui⁹ meminit Fab.maxima

Quæſtio fuit cū Tra.& Lici.Surra amicicia ꝙ oñdem⁹ in panagyrico cōmodius. Patria.Como , Quæſtionē.diſputationē q̄ō latius intelligitur oīs de qua in utrāq̄ partē:uel in plures dici credibiliter pōt:in quē ſenſum hic eſt accipienda:at in iuridiciali materia dupliciter uſu uenit:altero mō:quo dicimus multas q̄ōnes habere controuerſiā:quo ēt minores oēs cōplectimur:altero:quo ſignificamus illā ſummam:in qua cauſa uertitur.ſcilicet controuerſiam ex conflictatione conſtitutionis cauſarum natam. Iſta.tua profunda rerum cognitione. Fons.ab incolis etiam nunc cognomento Plinianus fere eandem naturā ſer-

Plinii fons uans:ꝙ prius monumētis mandatat Plinius auunculus.in comenſi inquit agro iuxta Lariū lacum fons largus horis ſingulis ſemper intumeſcit:ac reſidet quare dici poſſet anapauomenos ad inſtar Iouis fontis:q naſciſ in Dodone meridie deficiens:& ad mediū noctis exuberās. Cœnatiuncula.loco paruo ad cœnandū apto. Manufacta.artificiali:non natiua. Retentus.remoratus. Ter.auunculus eius dixerat ſingulis horis. Statis.dimenſis:certis:ut ſtata ſacra:quæ certo die fiunt.ergo nō placet legere ſtatutis. Auctib⁹.aquaꝝ incrementis. Palā.manifeſte:nō obſcure. Recumbis.ſedes cibum ſumpturus.

Veſceris.comedis. Potas.miſces uinum. Ille.fons. Dimēſis.æqualibus. Momētis.breuib⁹ ſpaciis: nam momētariā uitā breuem dixit Apuleius:& momentarium maritū in eundem ſenſum:ſic momenta riū uenenū q̄ ſtatim interficeret·& momentariā ſalutē:quantulācunq̧. Subtrahit̄.decreſcit. In ſicco.i rippa & margine. Senſim.paulatim. Alluit̄.madefit crescente fonte. Nouiſſime.demum. Operit̄.aqua contegit̄. Detegitur.aperitur decreſcente aqua. Deſerit̄.in ſicco. Vtrunq̧.operiri & detegi. Iterū. ſecundo. Spiritus ne aliquis.nunc incipit cauſas facti inquirere·an.ſ. aliquis leuis aura obſtruat os fontis:qua remiſſa aperiatur: prout illata occurrit:aut decidit expulſa. Illatus.ori obiectus. Expulſus.a contrario ſpiritu: uel ui aquæ. Cæteris eiuſdē generis. ut amullis. Hians.manifeſtus:apertus. Illa. uaſa collo anguſto. Prona. in os conuerſa.

Siſtunt.remorantur. Moras. interualla. Animæ.ſpiritus.Obluctantis.reſiſtentis. Singultibus.tranſlatum uerbum.

Momentarium

Quæ.eadem eſt natura. Quæ oceano ē. Oceanum mare oceanum:q̄ uniuerſum terrarū ambit: & medium ſcindit dictum ſcribente Theone:& magno etymologico uel quia ωκεωσ ναει i.i.celeriter fluit: ul' quia celeriter expeditur:an q̄ celeriter fertur. dicitur autem comes lunæ:q̄ cum ea ſimul ſe neſcit. adoleſcitq̧. incremento ſuo hunc ordinem ſeruat: primo naſcentis lunæ die fit copioſior æſtus ſolito:minuitur pauliſper ſecundo: minoremq̧ uidet eum tertius q̄ ſecundus: & ita decreſcendo ad diez ſeptimum peruenit : rurſus octauus dies manet ſeptimo par:& nou⁹ fit ſimilis tertio:decimus quito: & undecimus fit quarto par: tertio quoque duodecimus & tertius decimus fit ſimilis ſecundo: quartus decimus primo:tertia uero hebdomas eadem facit quæ prima· quarta eadem quæ ſecunda. excitatur autem bis in die ſemper horarum.xii. ſpacio: luna uero creſcēte maiores fiunt ut refert Cæſar in commentariis.Plinius ſenior etiam i ſole cauſam æſtus ponit: apud quem libro ſecundo & naturam oceani & æſtus modum leges:quam rem Curtius libro octauo ante oculos manifeſtiſſime refert : ut Strabo : Cenſorinus . Philoſtratus : nos uero : quæ a Mella dicuntur ſuper hoc tantum referemus. modo inquit oceani æſtus inundat campos : modo late nudat ac refugit: nec adhuc ſatis cognitum eſt anhelitu ne ſuo id mondus efficiat : retractamque cum ſpiritu regerat undam undique: ſi(ut doctioribus placet) unum animal eſt : an ſint depreſſi aliqui ſpecus: quo reciproca maria reſidant : atque unde ſe rurſus exuberantia attollant.an luna cauſas tantis meatibus præbeat. ad ortus certe eius occaſuſque uariantur: nec eodem aſſidue tempore:ſed ut illa ſurgit: ac demergitur: ita recedere atque aduentare comperimus. Impellitur. exæſtuat. Reſorbetur. refluit. Hac.ratione.

Oceani natura

Hic humor modicus.hic fonticulus.reſpectu maris.nam largum fuiſſe teſtatur auunculus. Alternis. uiciſſitudinatiis. Supprimitur.retinetur. Egeritur. emittitur. aſſerit Plinius Gadibus iuxta templum Herculis fontem incluſum ad putei modum alias ſimul cum oceano augeri:& minui: alias utrunq̧ contrariis temporibus. Aeſtu obuio.aqua maris obluctante ui uentorum. Retorquentur. remouentur a mari. Momenta. Breuia ſpacia. Repercutiat.ſiſtat.remoret̄. Latentibus.terra obductis. Quod. humoris. Exhauſerat.emiſerat. Riuus:aqua. Agilior.citatior creſcente humore. Profertur. exit. Libramentum. menſura certa nam librare eſt libra metiri: libra autem ſiue libella menſuræ inſtrumentum:& librator menſor dicitur. Suſcitat.commouet. Elicit.ſenſim & latenter educit. Fontē.aquaz. Strangulat.retinet ſpiritum: occupat exitum. Satis.manifeſte. Expreſſi.deſcripſi. Quod efficitur.effectum:& rem ipſam.

Librament tū Libra Libella Librator

& ueſceris:atq̧ etiā ex ipſo fonte(nam eſt frigidus)poras:interim ille certis:dimenſiſq̧ momētis:uel ſubtrahit̄:uel adſurgit.annulū : ſeu qd aliud ponis in ſicco aluit̄ ſenſim:ac nouiſſime operitur:detegitur rurſus:paulatimq̧ deſerit̄.ſi diutius obſerues:utrunq̧ iterum: atq̧ tertio uideas. Spititus ne aliquis:occultior os fontis:& fauces modo laxat:modo includit : prout illatus occurrit.aut decidit expulſus:quod ampullis cęteriſq̧ generis eiuſdē uidemus accidere:quibus : non hians:nec ſtarim patēs exitus. Nam illa quoq̧ quā quā prona: atq̧ uergentia p̄ quaſdam obluctātis aīæ moras crebris quaſi ſingultibus ſiſtunt:quod effundunt:an q̄ oceano natura fonti quoq̧?quaq̧ ille ratione aut impellit̄:aut reſorbet̄:hac modicus hic humor uicibus alternis ſupprimit̄:egeriturq̧:an ut flumina:quæ in mare deferunt̄ aduerſantibus uentis:obuioq̧ æſtu retorquent̄?ita eſt aliquid qd huius fontis excurſum p̄ momēta repercutiat : an latentibus uenis certa menſura? quæ dū colligit qd exhauſerat:minor riuus & pigrior:cū collegit agilior maiorq̧ profert̄.an neſcio qd libramētū abditū & cæcū:qd̄ cū exinanitū ē ſuſcitat:& elicit fōtē.cū repletū moratur:& ſtrāgulat.Scrutare tu cāſ(potes.n.) quæ tm̄ miraculū efficiūt.Mihi abūde ē ſi ſatis expſſi qd̄ efficitur.

IOANNIS MARIAE CATANEI ENARRATIONES IN EPISTOLAS LIBRI .V. C. PLINII CAECILII SECVNDI.

LEgatū. Pōponia exhæredato filio Curiano hæredes reliquerat Scdm & quoſdā alios:,fi‐
lius poſt mris obitū uoluerat ſecreto cū Scdo ſe cōponere: ſed re iſecta & ad iuriſcōſul‐
tos delat[illegible] eſt Curiani cā uiſa iniqua. is tñ poſtulauit cæteros cohæredes: q tpib⁹ metuē
tes q̄ebant rē ſine lite tráſigere itaq; accepta q̄rta hæreditatis pte deſtitit ille a iudicio.
hui⁹ facti Scds author po
ſtea a Curiano legatū ca‐
piēs nō ſine exultatiōe rē cōmemorat apd
amicū Seuerū: q̄ nō Seuero: ſed Arrinio:
alii Annio ſcriptā epſam codices indicāt.

C. PLI. CAECILII SECVNDI EPISTO. LIBER QVINTVS.

C. Plínius Seuero. S.

LEgatū mihi obuēit modicum. ſed
ampliſſimo gratius. Cur ampliſſi‐
mo gratius? Pōponia Gratilla ex‐
hęredato filio Aſſudio Curiāo hę
redē reliquerat me: dederat cohæ
redes Sertoriū Seuerū prætoriū uirū: aliosq; ſplē
didos equites Ro. Curianus orabat: ut ſibi dona
rē portionē meā: ſeq; p̄iudicio iuuarē eandē taci
ta cōuentione ſaluā mihi pollicebat. Rñdebam
nō conuenire moribus meis: aliud palam: aliud
agere ſecreto. Præterea nō eſſe ſatis honeſtū do‐
nare: & locupleti: & orbo. In ſumma nō pfuturū
ei ſi donaſſem: pfuturū ſi ceſſiſſem. eſſe aūt me pa
tū cedere: ſi iniq; exhæredatū mihi liqueret. Ad
hoc ille: rogo cognoſcas: cūctatus paulū: faciam
inquā: neq;.n. uideo cur ipſe me minorē putē: q̄
tibi uideor. Sed iam nūc memēto nō defuturam
mihi cōſtantiā: ſi ita fides duxerit ſcdm matrē tu‐
am. pnunciandi. ut uoles ait: uoles.n. qd æquiſſi
mū. adhibui in conſiliū duos: quos tunc ciuitas
nr̄a ſpectatiſſimos hūit Corælíū: & Frontinū: his
circundatus in cubiculo meo ſedi. Dixit Curia‐
nus quæ p ſe putabat: rñdi paucis ego: nec.n. ad
erat alius: qui defunctæ pudorē tuereť. Deinde

Legatū. q legauit mihi moriēs Curiāus.
Ampliſſimo gratius. lōge carius q̄ ſi alius
mihi ampliſſimū reliquiſſet: pp Gratillæ
amicitiā: uel qd poſtea laudandū cōtigit.
Pōponia Gratilla Pomponia Gratilla. Ruſtici Aruleni uxor
Equites ſplēdidi & Illuſtres Splēdidos eqtes. Hirtius aut Opius appel‐
lauit ſplēdidos ac illuſtres eqtes (ut opior)
a ſplēdore auri: quo radianť: nā piter Ta‐
citus i rebus Claudii uocat illuſtres. Præ
Præiudiciū iudicio. ſcdm oratores p̄iudiciorū uis oīs
tribus in gñibus uerſať: rebus q̄ aliqñ ex
pib⁹ cauſis ſunt iudicatæ: q̄ exēpla recti⁹
dñr: aut de reſciſſis patrū teſtamentis: uel
cōtra: in filios cōfirmatis iudiciis ad ipſaz
cām ptinentibus: unde etiā nomē dictū ē:
aut cū de eadē cā pnunciatū eſt: ut in pti‐
bus centūuiraliū: quæ in duas haſtas diui
ſæ ſunt. confirmanť aūt p̄iudicia duobus
p̄cipue: authoritate eorū qui pnunciarunt
& ſimilitudine rerū de quibus quæritur: q
intendebat nunc Curianus exiſtimās ſi Se
cund⁹ ſuā hæreditatis ptē donaſſet poſſe
hoc p̄iudicio repetere ac cohæredibus al̄s
ptes. ſed fallebatur. Tacita. ſecreta inter
nos. Saluā mihi. totā redituram ad me.
Moribus meis. qui erant ſinceri: & itegri.
Palā. donare. Secreto. cōuenire ut por‐
tio mea reſtitueret mihi. Locupleti & or
bo. Curiano: ne uideret captare hæredita
tē. Si donaſſem. ſi dediſſem ea mente: ut
ſtatim uoluiſſem accipientis fieri: nec ul‐
lo caſu ad me reuerti: & pp nullā aliā cau
ſam feciſſem: q̄ ut liberalitatē & munificētiā exercerē: nā hæc pprie Vlp. tradente donatio appellať. Si
ceſſiſſem. Curiano tanq̄ potiora iura hñti. ſciamus tñ Paulo rñdente p minorē cām maiori cognitioni
p̄iudiciū fieri nō oportere: maior.n. quæſtio miorē cām ad ſe trahit. & Modeſtinus titulo de exceptioni‐
bus inquit res inter alios iudicata aliis nō obeſt: nec ſi is contra quē iudicatū eſt hæres extitit: ei contra
quē nihil pronunciatū eſt hæreditariā litē p̄ſcribi ex ea ſnia poſſe. Exhæredatū. hæreditate priuatū.
non.n quæuis exhæredatio ſummouet filiū a contra tabulas poſſeſſione bonorū: ſed quæ rite facta eſt:
Vlp. de bonorū poſſeſ. ſcribit: uñ filius querella ſupeſt de inofficioſo teſtō. Ille. Curianus reſpondit. Co
gnoſcas. examines an iure ſim exhæredatus. Cūctatus. rēoratus ut recte cōſiderarē anteq̄ rñderē. Mi
norē putē. credā me iferiorē æqtate. & iuſticia: q̄ tu me putas. Nō defuturā mihi cōſtātiā. me futurū cō
ſtantē & fortē. Fides. ueritas. Duxerit. traxerit [illegible] ſniam. Pronunciādi. iudicādi. Vt uoles ait. facies i
[illegible] ūs ut iubet. Adibui i cōſiliū. pricipes cōſilii mei feci. Sptianus erat mos ut cū Adrianus cau‐
ſ[illegible] eret & ſenatores & equites ro. in cōſiliū adhiberet. Tūc. Domitiani tpibus: nā hāc epſam ſub
Spectat⁹ T[illegible]ſir. Ciui[illegible]s nr̄a Roma: qa donatus fuerat urbe ro. Scds. Spectatiſſimos: probatiſſimos:
uocabulū ſine ad iur[illegible]ſultos relatū. Corceliū. Corceliū Rufū. Frōtinū. Iuliū Frōtinū: relege utroſq;
i p̄cedētibus. His circūdatus. medius iter hos duos: an magis cōſilio horū múitus. Pro ſe. i rē ſuā. Pudorē

honeſtatem:decus:oēs.n.hæredes uel eos q loco hæredū ſunt officioſe agere circa defunctos cōuenit te ſtat Paulus iuriſcōſultus. Defunctæ.Pōpōiæ Gratillæ. Et ex cōſilii ſnia.i.cōſuluerāt mihi Corællius & Frontinus dixi quæ ſequunt:legit ēt. Hæc cōſilii ſnia.fuit.ſ.in eundē ſenſum: ī quē ſuperior lectio. Multas cauſas.in authētica titulo:ut cū de appellatiōe cognoſcit cap.aliud quoqꝫ: Iuſtinian⁹ cauit ne cui patri uel matri:auo uel auiæ proauo uel ꝓauiæ liceret ſuū filiū uel filiā uel cæteros liberos exhæredare:niſi ſi ꝓbabant ingrati: & igratitudinis cauſas parētes ī ſuo teſtamēto inſeruiſſent: quaꝝ primam

ſeceſſi:& ex co nſilii ſnia: uidetur inquā Curiane mr̄ tua.multas habuiſſe cauſas iraſcēdi tibi.Poſt hoc ille cū cæteris ſubſcripſit centūuirale iudicium:mecū nō ſubſcripſit.Appetebat iudicii dies: cohęredes mei cōponere:& trāſigere cupiebāt ñ diffidētia cāæ:ſed metu ipſoꝝ tēpoꝝ. Verebāt: ꝙ uidebāt mltiſ accidiſſe:ne ex cētūuirali iudicio capitis rei exirēt.Et erāt qdā ex illis qbus obiici & Gratillæ aīcicia:& Ruſtici poſſet:rogāt ut cū

dicit eē ſi quis parentibus manus intuliſſet: ſi grauē: & inhoneſtā iniuriam eis ingeſſiſſet:ſi eos in criminalibus cauſis:quæ non ſunt aduerſus principē:ſiue remp.accuſaſſet: ſi cū maleficis uel maleficiis uerſaret: uel uitæ parentū ſuoꝝ per ueneuū aut alio mō inſidiari tentauerit: ſi nouercæ aut concubinæ patris ſeſe permiſcuerit:ſi delator cōtra parentes extiterit & p ſuam delatiōem:grauia eos diſpendia ſuſtinere fecerit:ſi fideiuſſionem incluſo p̄ſtare noluerit.ſi ꝓhibuit parentē ſuū condere teſtamentū:ſi p̄ter uoluntatem illius inter arenarios:& mimos ſe filius ſociauerit:& permanſerit:& reliquæ:q ibi latius referuntur. Ille.Curianus. Hoc noſtrum factū. Subſcripſit centumuirale iudicium cū cæteris.citauit:& accuſauit cæteros cohæredes apud centūuiros. nā ſcribere ſiue ſubſcribere ſignāt accuſare: & denūciare: quare Terētius dixit tibi ſcribā dicā.i.denūciabo tibi accuſationē.Martialis ī ꝑfatiōe libri.i.nec epigrāmata mea ſcribat.i.accuſet. Apuleius ī defenſiōe magiæ docet accuſatores porrecto libello ſolitos fuiſſe ſe ſubſcribere:cauſidicos ſe aſcribere.ſed apertius Paulus de accuſatiōibus:& iſcriptiōib⁹.ubi ꝑbet ordinē libelloꝝ iſcribēdoꝝ:ſubſcribere inqt debebit is q dat libellū ſe ꝓfeſſum eē:uel alius ꝓ eo ſi litteras neſciat: Vlpian⁹ ibidē ſi cui crimē obiiciat p̄cedere debet ī crimine ſubſcriptio:q res ad id inuēta ē:ne facile quis ꝓſiliat ad accuſationē: cū ſciat iultā ſibi accuſationē nō futurā:& de furtis.meminiſſe oportebit nūc furti plærunqꝫ criminaliter agi:& eū q agit in crimine ſubſcribere:& de priuatis iudiciis:ſi extra ordinē eius rei pœnā exercere uelit:tunc ſubſcribere crimē oportebit.Athenæus ubi de phaſianis agit δημοσ κατεγραφομαι.i. publice te accuſabo. Alex.ip. ad legem Flauiā.ſubſcriptio:& accuſatio: & ſnia neceſſaria eſt. Seneca Libro.iii. de beneficiis manifeſte ſubſcriptionē pro accuſatione poſuit:ibi:& delatoriā ſubſcriptionē cōponeret.Pedianus ſubſcriptores uocat:q adiuuare accuſationē cauſidici ſolēt:quos oportet ſubmiſſius agere:q̄ dicit ille.quē ſequuntur. ſecūdaꝝ igit munus exequuntur non ſolū carthaꝝ cāatqꝫ iuuādi accuſatoris:ſed ēt ut nō facile corrūpant indifferenter autē omnis: qui aliquid ſcripſiſſet: uel cuius noie ſcriptū fuiſſet ſcriptor a ueteribus dicebatur quare inuenies Horatium ſcribere uſum pro mutuo accipere: & reſcribere pro reſtituere. nā qui mutuo accipiunt ſolent chirographum creditori ſcribere:qui recipiunt creditam pecuniam ſubſcribere.Tranqui.pro ſubnotare uſus eſt:cum Pinariū inquit equitem ſubſcribere quædā animaduertiſſet Auguſtus.&.M.Tullius pro cluentio ſæpenumero cenſorias ſubſcriptiones pro notis: & iudiciis cenſoriis Marcellus.ff.primo pro conſentire:non.n.aliter uoluntati eius: qui arrogare pupillum uolet etiam: & ſi cauſam eius ob alia probauerit ſubſcribendum erit:in quem ſenſum frequenter uſurpat Vlpian⁹. Collomella autem libro primo pro fauere.ꝙ ſi uoto inquit fortuna ſubſcribit: agrum habebimus ſalubri cælo. Cæteris.cohæredibus meis. Mecum non ſubſcripſit.me non citauit: mihi non denūciauit. Appetebat.adueniebat:appropinquabat. Liuius.iam uer appetebat: cū Annibal ex hibernis mouit. Componere.concordare:conuenire ſine ſtrepitu:& figura iudicii. Tranſigere.conficere rem. Vlpianus ad ſenatuſconſultum Tertullianum. tranſacta debemus accipere bona fide ut ualeat tranſactio. Paulus de Ver.ſig.tranſacta non ſolum de quibus controuerſia fuerit: ſed etiam quæ ſine controuerſia ſunt poſſeſſa. Cauſæ.ſuæ:quæ bona erat. Ipſorum temporum.Domitiani. Exirent rei capitis: audax locutio pro dimitterentur rei:ideſt ex centumuiralibus cauſis:quæ erant ciuiles: traherentur in iudicium capitale.Capitis rei.accuſarentur capitaliter.Labeo exiſtimat capitis accuſationem eam eſſe cuius pœna mors aut exilium eſſet Terentio authore de iure patronatus. nam capitalia iudicia dicimus: quæ ultimo ſuplitio afficiunt ueluti aquæ:& ignis interdictione:uel deportatione:uel metallo:ſecundū Iuſtinianū quarto inſtitutionū. Multis accidiſſe.qui diffidebāt cauſæ ſuæ aduerſarios alicuius atrocis criminis reos trahebant in aliud iudicium: ꝙ permittebatur: & ſi contra leges erat; ſub auaro: & ſæuo tyranno rem gratam illi facturi:ſi quouis modo fiſcum repleuiſſent. Ex illis:ex illorum cohæredum numero. & Gratillæ: & Ruſtici amicicia: qui fuerant amici Ruſtici: & Gratillæ eius uxoris. hanc Domitianus relegauerat:illum occidi iuſſerat. In ædem Concordiæ.in curia fuiſſe:& ibi aliquando ſenat

Scribere Subſcribere

Appetere

Capitis reus

Cōcordiæ templum

tum habitum teſtantur Lampridius:Varro:at Liuius in area Vulcani ſumma nobilium inuidia ædem Concordiæ a Flauio dedicatam prodidit ex mulctaticia pecunia fœneratoribus condemnatis areã fecíſ ſe:cum ad id publica non daretur:quã uouerat ſi populo reconciliaſſet ordines inciditq; in tabula ærea eam ædem tricentis quattuor annis poſt capitolinam dedicatam fuiſſe authore Plinio:Liuius tamen ſe cundo bello punico aſſerit.L.Manlium prætorem in Gallia uouiſſe ædem Concordiæ:& biennio poſt a Cn.Pupio & Quintio Flaminio duumuiris in arceʒ faciendam locatam fuiſſe:& per.M.& Cn.Attilium dedicatam. Plutarchus tradit Camillum in tumultu patrum:& plebis ædem concordiæ uouiſſe:& poſt reconciliationeʒ ex decreto in foro erectam.idem tamen poſt necem Gracchorum refert ædem concordiæ ab Opimio extructaʒ tanquã ſi de cæde romanoꝝ triũphaſſet:quare noctu pieti eius aſcriptum: opus uecordiæ templuʒ concordiæ. Appianus ſcribit poſt necem Gracchoꝝ ſenatum iuſſiſſe ædem cõcordiæ in fore erigi.Tranquillus teſtaẽ Tiberium ædem concordiæ dedicaſſe. ĩ monumentis urbis hoc reperiẽ .S.P.Q.R.ædẽ Concordiæ uetuſtate collapſam in meliorem faciem opere & cultu ſplendidiore reſtituerunt. aut igitur neceſſe eſt diuerſas Concordiæ ædes ĩ urbe conſtructas:& dirutas interdum reparatas:aut apertiſſime inter ſe diſſentiunt ſcriptores.

Curiano loquer.Conuenimus in ædem Concordiæ:ibi ego: ſi mater inquam te ex parte quarta ſcripſiſſet hæredẽ:num queri poſſes? quid ſi hæredem quidem inſtituiſſet ex aſſe: ſed legatis ita exhauſiſſet:ut non amplius apud te q̃ quarta remaneret? Igitur ſufficere tibi debet:ſi exhæredatus a matre quartam partẽ exhæredibus eius accipias:quam tamen ego augebo. Scis te non ſubſcripſiſſe mecum:& iam biennium tranſiſſe: omniaq; me uſucœpiſſe. Sed ut te cohęredes mei tractabiliorem experiantur: utq; tibi nihil abſtulerit reuerentia mei: offero pro mea pte tãtumdẽ:

Scripſiſſet.reliquiſſet teſtamẽto ſua manu ſcripto.abſolute tñ ſcribere de teſtamentis accipitur tantuʒ pro relinquere:nã alius pro teſtatore poterat ſcribere ipſo conſentiente.Ex quarta parte. ex quadrante. ſub aſſis noie tota hæreditas notabaẽ.cuius partes ſunt:uncia ab uno dicta:ſextãs ſexta ps aſſis:quadrans:quarta ps: triens tertia:quincunx quinq; partes aſſis:ſemis dimidiũ aſſis:ſeptunx ſeptẽ unciæ.bes octo:dodrans nouẽ: decuns uł dextans decẽ:deunx undecim.authores ſunt Vlpianus:Iuſtinianus.Priſcianus. Ex quarta parte.Paulus ad

Falcidia lex

legem Falcidiã lex inquit Falcidia lata eſt:quæ primo capite liberã legandi facultatem dedit uſq; ad dodrantem:ſcdo capite modus legatorum conſtituitur his uerbis:quicunq; ciuis ro.poſt hanc legem togatam teſtamentũ faciet:is quantã cuiq; ciui ro.pecuniam in rep.dare:legare uolet:ius poteſtaſq; eſto:duʒ ita deẽ legatum: ne minus q̃ quartam partẽ hæreditatis ex eo teſtamento hæredes capiant. Vlpi.ff.v.de inofficioſo teſtamento ſcribit quartã partẽ debitæ portionis ſufficere ad excludendã querelam: quarta aũt accipitur deducto ære alieno & funeris impenſa.Iuſtinianus in inſt.eodem titulo. quartã quis debet habere:ut de inofficioſo agere non poſſit:ſiue iure hæreditario:ſiue legati:uel fideicõmiſſi: uel ſi mortis cã ei donata quarta fuerit.uel ĩter uiuos.ſiue unus hæres inſtitutus ſit:ut idẽ de lege Falcidia teſtaẽ: ſiue plures apud eũ:eos ue ps quarta remaneret.Falcidia lex de hæreditatibus lata a.P.Falcidio tribuno iter bella ciuilia Aug.& Antonii Dione memorante:ſed Curianus ĩ nullo prædictoꝝ caſuum fuit:nam omnino a matre erat exhæredatus:quare niſi illa habuiſſet iuſtas exhæredandi cauſas:poterat agere de ioſficioſo teſtamento.illud addã ex conſtitutione diui Pii quartã partem arrogatis concedi. Nũ queri poſſes? perinde ac ſi diceret nõ:quia id iure feciſſet.hoc aũt agit interrogatio ut neges. Ex aſſe. ex uniuerſa hæreditate. Exhauſiſſet.extenuaſſet:alienaſſet. Quarta legitima pars. nã ſi totam hæreditatẽ legatis aſſumpſiſſet profuiſſet Curiano doli exceptio:q̃ reſpondet Paulus de iure codicillorum. Quarta remanere num queri poſſes? Augebo.uolebat Secundus ut Curianus acciperet quartã bonoꝝ partem a ſuis cohæredibus:nam ſuã portionẽ iam ſibi uſucapione uendicauerat: tamen pro liberalitate ſua pollicetur ſe daturũ quartã ſuæ partis.augebo igitur hoc pacto:ſi me unum ex illis quos in iudiciũ uocaſti putauero & mea cum illis cõmunicauero:ſic.n.fiebat quarta maior. Non ſubſcripſiſſe mecum.nõ denunciaſſe:neq; me citaſſe:naʒ ſic interrumpitur uſucapio. Biennium.Iuſtinianus in inſt. titulo de uſucapionibus.Iure ciuili conſtitutũ olim fuiſſe tradit rem mobilem anno ubiq; uno: ĩmobilem biennio tantum ĩ italico ſolo uſucapi.q̃ ſequentes iperatores emendarunt longius tempus uſucapionibus conſtituendo.

Vſucapio

Vſucœpiſſe.mihi uendicaſſe uſu lege cauto.nã uſucapio bono publico introducta eſt: ne ſcilicet quarũdam reꝝ diu:& fere ſemper incerta dominia eſſent:cum ſufficeret dominis ad inquirẽdas res ſuas ſtatuti tẽporis ſpacium.eſt aũt uſucapio ſecundum Modeſtinum acquiſitio uel adiectio dominii p cõtinuationẽ poſſeſſionis lege diffiniti. Tractabiliorem.minus grauem. q̃ fiebat cõmunicata Secundi portione cũ cæteris. Reuerentia mei.quia dum me uenerais non uocaſti in iudiciũ. & ſic proceſſit uſucapio. Nihil abſtulerit.nullum præiudiciũ iuri tuo ideſt quartæ parti fecerit. Tantumdem.quartam cum cæteris cohæredibus:ut ſcilicet computata uniuerſa hæreditate quarta pars detraheretẽ & Curiano dareẽ

Tuli fructum.ſenſus eſt:non ſolũ gaudiũ in aĩo ſenſi:ꝙ rem honeſtiſſimã feceram: ſed etiam a multis laudatus ſum. Legatũ mihi reliquit.quia in hoc negocio tam modeſte me geſſerã moriens legato modico proſecutus eſt:nam in limine epiſtolæ dixerat.legatũ mihi obuenit modicũ:ſed ampliſſimo gratiꝰ. Signauit.monſtrauit elogio de me in teſtamento ſcripto. More antiquoꝝ.quo modo ſolebant antiqui facere. Blandior mihi.mihi applaudo.mea nimium laudo. Durum.inurbanum.ruſticum. Tam ſapiens.quin ducar gloria:uerus.n.ſapiens cõtentus eſt conſcientia recte facti:non fama. Vt nihil mea interſit.ut credam non intereſſe mea. Teſtificatio. laus præſertim a te amiciſſimo.

Tuli fructum non conſcientię modo:uerũetiam famæ:ille ergo Curianus legatum mihi reliquit: & factum meũ(niſi forte blãdior mihi)antiquorum notabili more ſignauit.hæc tibi ſcripſi:quia de omnibus quæ me delectant: uel angunt: non aliter tecum:q̃ mecum loqui ſoleo.Deinde ꝙ durum exiſtimabam te amantiſſimum mei fraudare uoluptate:quam ipſe capiebam. Neq; enim ſum tam ſapiens:ut nihil mea interſit:an iis:quæ honeſte feciſſe me credo teſtificatio quædã:& quaſi præmium accedat.

C.Plinius Flacco.S.

Accœpi pulcherrimos turdos: cum quibus parem calculum ponere nec ullis copiis ex laurẽtino:nec maris tam turbidis tempeſtatibus poſſum. Recipies ergo epiſtolas ſteriles:& ſimpliciter ingratas:ac nec illam quidem ſolertiam Diomedis in permutando munere imitantis:ſed(quæ facilitas tua)hoc magis dabis ueniã:quod ſe non mereri fatentur. Vale.

C.Plinius Ariſtoni.S.

Cvm plurima officia:tua mihi grata: & iucunda ſint:tum uel maxime:ꝙ me celandũ non putaſti: fuiſſe apud te de uerſiculis meis multum copioſumq; ſermonem:eũq; diuerſitate iudiciorum longius proceſſiſſe: extitiſſe etiam quoſdam: qui ſcripta quidem ipſa nõ

Accœpi. Flacco agit gratias pro turdorum corona. Anniũ Flaccum ſenatorem apud eundẽ inuenies. adhæc ſcimus Valeriũ Flaccum poetam per illa tempora claruiſſe: crediderim tamen cum hæc ſcriberet Secundus ab humanis exceſſiſſe in quibuſdam exemplaribus non Flacco: ſed Calphurnio ſcriptam epiſtolam notauimus: ſiue is fuerit Calphurnius Piſo:cuius paulo poſt fit mentio:ſiue Calphurnius Agricola ab Antonino philoſopho miſſus aduerſum Britannos.Calphurnio Rufo ſcripſit Adrianus:& Calphurnio Flacco: ſecũdum Paulum:quem conſtat perueniſſe uſq; ad Antonini & Seueri tempora. Calphurnium Macrum Secũdus teſtatur ſua tempeſtate uirum clariſſimum. Vlpianus Calphurnium Rufum proconſulem Archadiæ ſub Adriano:ſic Calphurnium Celerianum: Marcellus Calphurnio diuum Piũ & Antoninum reſcripſiſſe: & Calphurniũ Longinum fiſci aduocatum recitat. Turdos. fuerunt inter aues turdi gratiſſimo ſapore: authoribus Horatio & Martiale: tria genera facit Ariſt. libro nono de animalibus. Ponere.reddere. Parem calculum.par munus. Nec ullis copiis ex Laurentino. cum ibi nihil præter tectũ & arenas ſtatim poſſideret ut alibi refert:nullæ ergo erant in Laurentino copiæ. Turbidis tempeſtatibus.quibus non licet piſcari:id autem mare ſæpius contrariis fluctibus incrudeſcebat:ſoleas & ſquillas optimas producebat. in cæteris non admirabile. Steriles.ſine apophoretis. Simpliciter. aperte. Imitantes ſolertiam Diomedis. nullo quantulocunq; munere te dignãtes.In.vi.Iliados rapſodia tradit Homerus Glaucũ & Diomedem poſt congreſſũ inter ſe mutaſſe arma:Glaucum aurea:quæ centum bobus: Diomedem ferrea: quæ nouẽ tantum æſtimabantur dediſſe: ꝙ indicat ſequens uerſus χρυσεα χαλκειων εκατομβοια εννεα βοιων. huius rei meminere inſuper Pli.lib.xxxiii.capite primo:& Gellius lib.ii.cap.xxiii.& Mar.lib.viiii.expreſſit.Homeri carmen .M. Tullius ad Atticum libro ſexto recitat. habes inquit ad omnia non ut poſtulaſti χρύσεα χάλκεων: ſed paria paribus reſpondimus & prouerbium inde ortum in ſegaces. χρυσεα αντι χαλκείων διαμειβεσθαι νοεις.ideſt aurea pro æreis permutare noſti. (Quæ facilitas tua) tua ſolita facilitate. Mereri ueniam ideſt aperte ſuum crimen fatentur litteræ meæ.

Flaccus

Calphurnius

Diomedis & Glauci arma.

Cvm.Dum legerentur Secundi epigrãmata apud Ariſtonẽ præſentibus multis:quidã laudarũt: alii ſecus:ꝙ uir tantus laſciua talia publicaret: quibus ab ariſtone cognitis ſcribit Secũdus ſe honeſtas animi laxationes ſequi pręſertim in cõponendis uerſiculis: nec id facere ſine multoꝝ ac maxioꝝ uiroꝝ exẽplo quos plurios cõmemorat: deĩde cur epigrãmata recitet prudẽter explicat. Verſiculis.hendecaſyllabis. Diuerſitate iudicioꝝ.uaria.n.hoĩum iudicia. Lõgius. in multum tpis & uerboꝝ. Non iprobarent.laudarent. Hæc.laſciua. Scriberẽ.cõponerẽ. Recitarẽ.emitterem.

publicaté.auditoꝵ iudiciú experiret. Seueros paꝵ.moliuſculos:tenellos:pruriétes. Comœdias.xiiii.
Mimi natus annos comœdiá græcá cõpoſuit ut alibi refert. Mimos.oium geſticulatores : unde & pátomimi
appellati:eos q ſpectaſſet Apuleio tradéte ridere opus erat:mimiographi aút mimoꝵ ſcriptores : e qui-
bus Laberius palmá tulit. Satyricos.q turpia uerſu notant:& carpunt.Intelligo dixit non tá pp difficul
taté:& figuratú dicédi genus: qđ illis peculiare eſt:q̄ pp turpia.Intelligo igiť lego. Innoxia. cõceſſa:uel
legať innoxiæ remiſſionis in eundé ſenſum. Hõ ſum. trahor affectibus. Vt.tanq̄. Talia.laſciua.

improbarent:me tamen amice ſimpliciterq; rep-
henderét ꝙ hæc ſcriberé:recitaréq;:quibus ego:
ut augeá meá culpam:ita reſpondebo. facio nó-
nunquá uerſiculos ſeueros paꝵ:facio : & Comœ
dias: audio: & ſpecto mimos: & lyricos lego : &
ſatyricos intelligo. Aliqñ præterea rideo:iocor:
ludo. utq; oia innoxiæ remiſſionis gña breuiter
amplectar:hõ ſum. Nec uero moleſte fero hanc
eſſe de moribus meis exiſtimationé : ut qui neſci
unt talia doctiſſimos: grauiſſimos : ſanctiſſimos
hoíes ſcriptitaſſe:me ſcribere mirenť. Ab illis át
qbus notú eſt:quos q̄toſq; authores ſequar:faci-
le ípetrari poſſe cõfido:ut errare me : ſed cú illis
ſinát:quoꝵ nõ ſeria mõ:ueꝵ etiá luſus exprimere
laudabile é. An ego uerear (nemíné uiuentiú ne
quá í ſpecié adulationis incidá noiabo) Sed ego
uerear ne me non ſatis deceat:qđ decuit. M. Tul
liú. C. Caluú. Aſinium Pollionem. M. Maſſallá.

Doctiſſimos.in ſcđa lectione fuit ditiſ-
ſimos.i.ſupremæ fortunæ uiros. Doctiſ
ſimos.cõuenit aút cú illo Papinii ad Stel-
lá.nec quiſq̄ inquit eſt illuſtriú poetaꝵ: q
nõ aliqd opibus ſuis ſtilo remiſſiore plu-
ſerit. Grauiſſimos Sic ꝓcedit Apuleius in
oratione pria contra accuſatores enúerás
uiros grauiſſimos q ſcripſerant epigráma
ta. Errare.ſcribere talia. ſi tñ error eſt.
Cú illis.exéplo illoꝵ. Exprimere.explica
re:referre. Seria.res graues.ná ut in uita:
ſic í ſtudiis pulcherrimú & humaniſſimu3
exiſtimo ſeueritaté comitatéq; miſcere.
An ego uerear? quæ illi non ueriti ſunt.
Neminé uiuentiú.multi.n.tunc uiuebant:
q in ſcribendis epigrámatibus excellebát:
quos dicit ſe omittere: ne tanquá grauiſſi
mis & ſanctiſſimis uideatur adulari .M.
Tullium:quem idem lib.vii. teſtatur laſci
uos uerſus compoſuiſſe : & ad exemplum
eius commotum : ut ſimiles pangeret .C.
Caluum.oratorem:& poetam.de uerſibus
Aſinius Polio utriuſq; ſatis iam prædiximus. Aſinium
Pollionem.longum eſſet recéſere omnia:
quæ ab hiſtoricis de iſtis ſcriptoribus re-
ferantur:quare cõtenti erimus tantum allegare : quibus ꝓbenť fuiſſe ſúmi & oratores & poetæ:Aſinius
igiť Pollio uir cõſularis & triúphalis:orator ac hiſtoricus íſignis & ſcđm aliquos declamator pꝛiuſq;:ná
tpibus Põpei Magni declamauit in urbe:& Timagenis ſcholæ ſucceſſor fuit.lxxx. ætatis ſuæ anno í uil
la tuſculana moriť.eú Seneca poetá appellat:ná tragœdias cõpoſuiſſe Tacitus & Hor.méinere : & illius
carmé miꝵ iu modú Virg.in bucolicis extollit: ſcripſit aút multa quoꝵ aliqua recitanť a Suida. alios
Meſſalla Polliones plures annotauimus:quos núc conſulto omittius .M.Meſſallá.hic patre.M.Meſſalla nat⁹ iiſ-
dé conſulibus:quibus. T.Liuius hiſtoricus.minor natu q̄ Cicero orator nullo mõ inops : ſed non nimis
ornatus genere uerboꝵ:prudens:acutus:minie incautus patronus in cauſis cognoſcendis cõponendiſq;
diligens:magni laboris:multæ operæ:multarúq; cauſaꝵ ſecundú alios nitidus : & candidus quodámo-
do præſeferens in dicendo nobilitaté ſuá:quare dignitaté in eo probat Fabius.fuit ingenio exactiſſimo;
& latini ſermones diligentiſſimus obſeruator:unde quoſdá totos libellos nõ de rebus modo ſingulis: ſ3
etiá de litteris edidit.illi uertere græca in latinú placuit: multæq; fuerút ad hunc modú ſcriptæ oratio-
nes:adeo ut etiá cú illa Hyperidis ꝓ Phime difficillima ro.ſubtilitate contenderit.ſené adoleſcens Octa
uius obſeruauit:& in oratione latina ſequi conatus eſt. hic ille Meſſalla qué triúuiri morte proſcripſe-
rant pecuniam libertatéq; interfectori policiti. ueꝵ ad Brutú & Caſſiú confugiens cú bellicoſiſſima mi
litú parte in cornu Bruti collocatus aduerſus Antoniú multa fortiter geſſit:defunctis partiú ducibus ex
ercitú p inducias Antonio tradidit:& Octauiú ſe ꝓſcribenté in tanta clade nactus í poteſtaté ſuá tñ ut
íperatoré iuuit ſalutiq; reſtituit traduntq; ab Auguſto laudatú : ꝙ licet í cápis philippis Bruti gratia ho
ſtis acerrimus ſibi fuiſſet:in actio prõptiſſimú ſeſe ꝑbuiſſet.iá aút illi aduerſum Sex.Põpeiú Dicæarchiá
ꝑmiſerat:& primá legioné ad Hipponiú ducere íperauerat:ad illa igiť Meſſalla inquit ego tibi o Cæſar
ſp melioris:atq; iuſtioris ptis:honoriſq; fui.bis conſul p annos.lv.auguratú geſſit: aquaꝵ ꝑfecturá pri-
mus ab Auguſto accepit:a quo præfectus urbis prio factus ſexto die magiſtratu ſe abdicauit in ciuilem
poteſtaté eſſe conteſtans ante bienniú q̄ moreref ita memoria excidit ac ſenſu: ut uix pauca uerba con-
iungeret:& ſui obliuiſcereť:ad extremú ulcere ſibi circa ſacrá ſpiná nato inedia ſe confecit anno ætatis
lxxii.agere in foro cœpit iá Cicerone arcé eloquentiæ tenente.in iudicio ꝓ Aufidio Seruio. Sulpitio con
tradixit.cám.Phaſelli & Herodis accuſantibus iudeis apud.M.Antoniú defendit. Tibullus panagyricú
ſcripſit:í quo Meſſallá a rebus bellicis & eloquentia laudat:& eius natalé ſuprema elegia celebrat.Liui⁹

& Macro.Meſſallæ cognomentū pluribus exequunť. Qu. Hortēſiū.hic cōſularis uir clarus & hūan⁹. Hortēſi⁹
ꝑtor pōpeianas ptes ſecutus Macedoniā.M.Bru.tradidit.orator plurimū actiōe ualens:cuius rei fides ē:
ꝙ eius ſcripta tm̄ itra famā fuerunt.diu oratoꝝ priceps:aliqñ æmulus Cic.exiſtiatus eſt:nouiſſime qoo,
ad uixit ſcdſ:nā oībus ferme ætatis ſuæ oratoribus:niſi.M.Tul.clarior fuit: multa cū mundicia idutus:
amictuſqꝫ: piſcinaꝝ:& pauonū amator:Cic.de cla.ora.& Val.Max.lib.viii.plurimū actione ualuiſſe tra
dunt.Catone familiariter uſus:cuius uxorē Martiā ad plē ipetrauit.Pōpeii bona defendit. Pōponio Atti

Q uintum Hortenſium:Marcū Brutū:Lucium Sullam:Q uitū Catullum:Q uintū Scæuolā.

co aicus & ſi ſenne hiſtorico:Luculloqꝫ:ut
iter ſe ſorte ꝓponerēt:qs poemate: qs oro
ne græca pariter:& latina aliqd opus cō,
poneret.Oui.ſcdo triſtiū oňdit i uerſibus
Hortenſii nō defuiſſe laſciuiā:eius tñ carmia ſi Gel.credimus:iuenuſta quidaꝫ græcoꝝ putarunt. tradit
Plutarchus i Bruti uita:cū Hortenſius.C.Antoniū.M.Antonii i uindictā Ciceronis occidiſſet:cōpræhē,
ſus poſtea i philippis a.M.Antonio iugulať.at. Qu.Serenus iquit.ſic ē Hortenſius oli Abſumptus:cāis:
&.n.cōfectus agendis Obticuit:cū uox dño uiuēte periret:& nondū extīcti moreret lingua diſerti. M.
Brutū.philoſophos ferme oēs Brutus:ſed ꝑſerti platonicos attigit:quare i his egregius & multo q̄ i ora Brutus
tionibus ꝑſtantior:ſufficit ponderi reꝝ:ſcias eū ſentire quæ dicit:nā grauitatē quandā præſefert: uirtu,
tibus ſuis a plæriſqꝫ amatus:ab amicis deſideratus:ab optimis admiratus:hoſtibus nō iuiſus : clæmēs &
magnanimus:inflexibilē mentē ad bonū:& equū cōſeruans.eius eloquentiā pluribus.M.Tul.de cla.ora.
cōmendat.epl'as ſcripſit laconico ſtilo:breuis.n.& aſtrictus fuit:qbus ſimpliciter & igenue iudiciū ai ſui
detexit.librū de uirtute cōpoſuit.orationē ꝓ Deiotaro rege adoleſcens dixit:ſed ꝓ Milone ſcripſit exer,
citationis cā.Brutū ſeptē libellos de iure ciui.feciſſe Pōponi⁹ de origie iuris author ē. pueꝝ a ſe delectū
illuſtrauit:ꝗ poſtea i ſigillis celebratus.mēinere Pli.& Mart.i eius amorē condita i bibliothecas carmia
retulit:nō meli⁹ q̄ Cicero:ſed felicius:qa illū feciſſe pauciores ſciunt.Ouid.lib.i.de ponto ſi tñ is eſt: nā
multi p ea tpa Bruti fuere:teſtať Brutū poetā doctū:Doctus:& i prōptu carmia Brutus hēt.i Brutū etiā
edita carmia pdit Seneca:lib.vi.cōtrouerſiaꝝ.M.Bruti uita Luculentiſſime a Plutarcho deſcribitur. L.
Syllā.Sullā quidā legunt ꝙ facilis trāſitus ſit.ab.y.in.u.Syllā a colore nomē traxiſſe credit Plutarch⁹: alii Sylla
ut Macro.dictū quaſi Sybillā.L.igiť Sylla cognomento Felix ſalibus:& ſcōmate oblectatus cōmentari,
os reꝝ ſuaꝝ reliquit.poſt captas Athenas allatā Apelliconis bibliothecā tranſtulit:i qua fuerant Ariſto.
& Theophraſti libri q publicati multū re.ad philoſophiā contulerūt:fuit.n.L.Sylla litteris græcis: & la,
tinis pariter doctiſſime eruditus:facundus:ac igenio icredibili.ut i hiſtoriis memorat Saluſtius.quare il,
lud.C.Iulii Cæſaris apud Tranq.Syllā neſciſſe lrās cū ſtomacho prolatū eſt:ꝙ dictaturā depoſuiſſet:tan Trāq.loc⁹
quā nō legiſſet i hiſtoriis Dionyſiū ſæpe uſurpaſſe hanc uocē tyrannū pedibus tractū nō iſideotē equo Catullus
relinquere tyrannidē debere.Qu.Catullū.Qu.Catullus Luctatius conſul cū Mario de Cibris triūpha,
uit:cenſurā cū Craſſo geſſit:ciuilibus negociis q̄ rei militari cōmodior:ſyllanæ factionis aliquando pri,
cepsun ſummo honore apud optimates:& multitudini non iuiſus: omniū uero romanoꝝ manſuetiſſi,
mus: authoritatis:integritatis:æquitatis primus:poſt dedicatū a ſe Capitoliū: qui ſomniauit Iouē i gre,
miū ſuū Auguſt. puerū repoſuiſſe:atqꝫ reip.ſignū:ꝙ manu geſtaret:i ſinū eius collocaſſe:Catullo non ſo
lum nos latini:ſed etiā græci ipſi(Cicero refert)ſolent ſuæ ligūæ ſubtilitatē:elegantiāqꝫ cōcedere. epigrā
mata luſiſſe Gelli⁹ author:apud quē ſequentes uerſus.Qu.Catuli recognoſcunť.Aufugit mi anius cre
do(ut ſolet)ad Theotimū Deuenit.ſic eſt:perfugiū illud habet.Quid ſi non iterdixiſſem ne illuc fugiti,
uum Mitteret ad ſe intro:ſed magis eiiceret.Ibimus.quæſitū uerbū ne ipſi ui teneātur. Formido:qd ago?
da Venus conſiliū.M.Tullius primo de natura deoꝝ tradit ab eo Roſciū quendā i deliciis habitū:i quē
pulcherrimū illius epigrāma recitat.Conſtiterā exorientē aurorā forte ſalutans. Cū ſubito a leua Roſci
us exoriť. Pace mihi liceat cœleſtes dicere ueſtra. Mortalis uiſus pulchrior eſſe dea eſt. Plutar.& Appia,
nus teſtanť iteriiſſe poſtq̄ Marius ꝓ Catullo rogantibus rñdit:mori oportere. incluſum domi accenſis
carbonibus ſe ſuffocantē.Pli.tñ libro.xxxv.ſcribit iterfectū ab Amphione.ſatis conſtat quē Plut. & Ap
pianus recitant:non fuiſſe Capitolini tēpli dedicatorē:cū is poſt Syllaꝫ perierit:at ille uiuo adhuc Sylla:
cuius felicitati non obtigit ut capitoliū dedicaret:cū id maxie cuperet. Qu.Sceuolū.Qu.Mutius Scæ, Scæuola
uola.P.filius &.L.Craſſi ſocer priceps Romæ in ædilitate ſua leonū ſimul pluriū pugnaꝫ dedit: collega
Craſſo oratori i conſulatu:& iteꝝ cū.L.Cæcilio Metello:cū uterqꝫ de Dalmatis triumphauit : pontifex
Max.rom.unus:& igenio:& induſtria præſtantiſſimus:nā fuit orator:ac iuriſconſultus iſignis : q Cicero,
nē i iure ciuili iſtituit:unde merito Quintū Scæuolā libro primo de oratore uocat omniū doctiſſimū:&
diſciplina iuris ciuilis eruditiſſimū:& igenio: prudentiaqꝫ acutiſſimū: & oratione maxie limatū: ſubtilē
atqꝫ iuriſperitoꝝ eloquentiū iuriſperitū eloquentiſſimū.plura lege apud eundē i lib.de cla.ora. Fab.ſa,
ne facundiā i Scæuola probat.hunc Marius filius iterfici iuſſit:& i Tyberi deiici.alteꝝ Scæuolā iuriſcō
ſultū recitat Iulius Capitolinus:cuius authoritate & piculo Ant.pius ſp iura dictauit: & ſub eo Pap. &
Seuerus iuriſconſulti,pfeſſi ſunt Ser.Sul.Ser.Sulp.uir priceps: q itertex Pōpeiū unicū conſulē creauit in
adoleſcentia uerbis redondantibus:& efferueſcētibus poſt.L. Craſi auditor magnificū illud dicēdi gēus Sulpitius

expreſſit:tantam facultatem aſſecutus:ut non æqualibus ſuis ſolum anteponeretur: ſed cum maioribus
natu compararetᷣ nemo enim nec motu corporis:nec ipſo habitu:atq; forma fuit aptior:nec uoce pleni
or:aut ſuauior cuius tanta erat in dicendo grauitas:tanta iucunditas:tanta breuitas:ut poſſet:uel ut pru
dentes errarent:uel ut boni minus bene ſentirent:dicendo perficere:& cum.M. Tullius de claris oratori
bus eloquentiam Sulpitii pluribus proſequatur:contenti erimus quæ ab eodem pro Murena dicuntur.
Seruius inquit Sulpitius forum ſecutus eſt:ius ciuile didicit:multū uigilauit:laborauit:præſto multis fu
it.magna laus:& gratia: hominibus unū
hominem elaborare in ea ſcientia:quæ ſit
multis profutura. Pomponius de origine

Ser. Sulp: Varroné: Torqtū: imo Torquatos:

iuris:cum Seruius Sulpitius in cauſis orandis primum locum obtineret:aut certe poſt Ciceronem:traditᷣ
de re amici.Qu.Mutium conſuluiſſe:qui quáuis ſæpius reſpondiſſet:Seruium tñ parum de iure intelle
xiſſe:quare a Mutio obiurgatus:ꝙ turpe eſſet patricio:& nobili uiro cauſas oráti ius:in quo uerſaretur:
ignorare:ea uelut cōtumelia Seruius tactus operá dedit iuri ciuili ſub Albo Lucillio: ſed maxie iſtruct⁹
ab Aulo Aquilio.Fabius iuriſconſultiſſimū appellat:at Gelio aſſerente iuris ciuilis author:& bene litte
ratus:nec minus facundus orator.M.Varrone familiariter uſus.cum ī legatione periiſſet eius ſtatuá po
pulus ro.pro roſtris poſuit:& ſecundum Euſebium ī chronicis publico funere elatus eſt:antequá diceret
cōmentariis cauſas mandabat:& ī libros digerebat:cuius tres orationes uidiſſe teſtatᷣ Quintilianus:qua
rum una erat pro Aufidia:cui contradixit Meſſalla:hi de quibus loquor cōmentarii ita extabant exacti
ut ab ipſo ī memoriá poſteritatis uiderentᷣ eſſe compoſiti:reliquit aūt prope centum:& octuagita libros
authore Pomponio.hoc ſolo exercitationis genere ſe exercere ſolebat:ī cōponendis carminibus:nam &
ſublimis ſpiritus attollere orationé poterat:& uerba poetica libertate audaciora præſumunt eandeꝫ di
cendi facultatem:quare Oui.ſecundo triſtium monſtrat Seruiū aliquando uerſibus laſciuiſſe.Nec mius
Varro Hortenſi.nec ſunt minus improba Serui. Varronem.hic mihi concedent lectores ita profunda Varro
nis doctrina poſtuláte pluribus agere:nec moleſtū erit illis legere:quæ nos hinc inde inquirédo nō gra
uarunt:omiſſis igitᷣ rebus bellicis:nam foris pariter ac domi clarus extitit.M. Terentius Varro:ſcđm Si
doniū alius ab eo qui natus ī uico Atace Narbonenſis prouinciæ .xxxv.agens annū litteras græcas ſum
mo ſtudio edidicit:ī latinis præceptorem habuit Lælium uirum doctum:& ſoceꝝ.C.Fundaniū:uir īge
nio omniq; doctrina præſtans.L.Aelium equité eruditiſſimum:& græcis litteris:& latinis: antiquitatiſ
q; noſtræ penitus litteraꝝ imitatus:eam ſcientiá per ſeſe etiá auctam pluribus : & illuſtrioribus litteris
explicuit:qué ſenſum uoluit optime expreſſit:omniū ro.doctiſſimum:lingæ latiæ peritiſſimū:& omnis
antiquitatis:& reꝝ græcarum noſtrarumq; teſtantᷣ Seneca:& Fabius:plus tñ ſcientiæ collaturum: q̄ elo
quentiæ:nam philoſophum acuratiſſime doctū:atq; eruditum ſcribit Apuleius.Macro.in omnibus imi
tatorem Homeri:Gellius doctrinaꝝ multiformium:uariarumq; artiū:quibus humanitas erudita é:cul
men habuiſſe.Dionyſius in antiquitatibus:ſuæ ætatis omniū florentium longe peritiſſimum.Appianus
philoſophum:& hiſtoriaꝝ ſcriptorem egregium.eius uiuentis imago poſitá fuit ī bibliotheca:quæ pri
ma in orbe ab Aſinio Polione de manubiis publicata Romæ haud minore gloria pricipe oratore:& ciue:
ex illa īgenioꝝ:quæ tunc fuit multitudine:uni hanc coroná dante:q̄ cum eidé Magnus Pompeius pyra
tico ex bello naualem dedit.Iulius Cæſar bibliothecas græcas:& latinas:quas maxie poſſet publicare de
ſtinaris.M.Varroni curá dedit comparandaꝝ:ac digerendaꝝ:q cum eſſet undecunq; doctiſſimus:tamé
contumelioſe a.Qu.Rhemnio Palæmone porcus litteraꝝ appellatus eſt.præcepta aūt ſapientiæ uerſi
bus latinis tradidit:rhetoricoꝝ libros:reꝝ humanaꝝ:de uita populi ro.epiſtolaꝝ:de liberis educandis:
Promethei libros:diſciplinaꝝ libros noueꝫ:pro Callio:& Fundanio de rebus admirandis:reꝝ diuinaꝝ:
de uita patꝝ:de legibus:periplum:imagines ſeptigentoꝝ illuſtriū uoluminibus ſuis iſeruit:ī non paſſus
īntercidere figuras: aut uetuſtatem æui contra homines ualere:Pompeio ī conſulatu cōmentarium ītro
ductorium:quæſtiones epiſtolicas:de aboriginib⁹ libros: unū de architectura:nauales libros: quos dili
genter excoluit:comœdias:ſatyras:quas alii cynicas:ipſe appellauit menippeas a Menippo philoſopho:
cuius libros emulatus eſt:de compoſitione ſatyræ:de æſtuariis:& plures:quos longū eſſet recenſere:nūc
de agricultura tres extant:quos fecit cum octuageſimū primum uitæ annum ageret:de libris linguæ la
tiæ:ſiue ſermonis latini qd ſentiamus conſulto nunc ſuperſedimus. unum addá Varronem argonauti
Oui.loc⁹ ca conſcripſiſſe:ꝙ colligitur ex prio Naſonis amoꝝ.Varronem: primamq; ratem quæ neſciet ætas:Au
reaq; Aeſonio terga petita duci:& idem:imo ꝙ hic optie facit libro ſecundo triſtium ſatis ſignanter ex
preſſit.Is quoq; phaſiacas argon: q duxit ī undas:Non potuit Veneris furta tacere ſuæ : nam & Varro
nis argonautica:& epigrámata monſtrauit.ī triumuiratu:& tribunatu clarus: & prætura functus prope
nonagenarius moritᷣ:ſe condi iubens fictilibus doliis pytagorico modo ī myrthi:& oleæ: atq; nigræ po
puli foliis.qdam prodiderunt Varroné eiuſdé nōis cuidá a triūuiris pſcriptoꝝ ueritū: ne iđ mali aliqd:
q̄le Cina paterétᷣ: ꝑpoſuiſſe ſcriptū:quo id ipſū admoneret:erat aūt tūc trib.pl. quare ípetū carnificū a
ſe repuliſſe:& riſum excitaſſe:Appianus tñ refert iter pſcriptos relatū apud Calenū clá retentū ī uilla:in
Torqtus quá Ant.deambulationis cá aliqñ ueniebat. Torquatū imo Torquatos. primū Torquato cognomentū

ſndidiſſe accepimꝰ torquẽ ex auro hoſtis galli īduuias: quẽ ſingulari certamīe ꝓuocatꝰ occiderat: & torquẽ detractũ collo ſuo īpoſuerat: īde cognomẽ ī familiã receptũ. igit̃ torq̃tos eloq̃ntes adducit: quoruȝ prius. L. Torq̃tus. M. T. referẽte elegãs ī dicẽdo: ī æſtimãdo admodũ prudẽs orator: quẽ nõ tã cito rhetorẽ dixiſſes: & ſi nõ deerat oro: quã (ut græci) dñt politicon: ueꝝ ī eo erãt pluriæ lr̃æ: nec uulgares: ſed īteriores q̃dã: & recõditæ: diuia mẽoria: ſũma uerboꝝ: & grauitas: & elegãtia: atq; hæc oia uitæ decorabat grauitas: & ītegritas. ſuit ãt Põponii Attici: & Ci. cõdiſcipulus bello pyratico: & ciuili īplicitus. eius ac Iuliæ epithalamiũ celebrauit Catul. L. Tor. tñ Gel. ſubagreſti īgenio: & īfeſtiuo fuiſſe teſtat̃: & dũ cõtra Horten. apd̃ cõſiliũ iudicũ (q̃q̃ legat̃ iudiciũ cõſulũ) ageret appellat̃ ſe eũ Diony. geſticulariã eiꝰ filius. T. Tor. doctus uir ex rhodiana diſciplia Molõis.

C. Mẽmiũ: C. Lẽtulũ: Getulícũ: Anneũ Senecã & Lucanũ: & ꝑxime Virginium Rufum: & ſi nõ ſufficiũt exẽpla priuata: Diuũ Iuliũ: Diuũ Aug.

& a natura ad dicẽdũ ſatis ſolutꝰ atq; expeditꝰ: cui ſi uita ſuppeditauiſſet ſublato ãbitu cõſul factꝰ eẽt: plus facultatis hũit ad dicẽdũ: quã uolũtatis: itaq; ſtudio huic nõ ſatiſfecit: offõ uero nec ī ſuoꝝ neceſſarioꝝ cãis: nec ī ſnia ſenatoria defuit. at Aulus Tor. Caſſii: & Bruti ptes ſecũtꝰ: poſt quoꝝ īteritũ metu ꝑculſũ Atticꝰ tuẽdũ īſtituit: ad hũc ſcripſit Hora. ep̃lam lib. i. C. Mẽmiũ. C. Mẽmius. L. filius ꝑfectꝰ lr̃is ſed græcis faſtidioſus ſãe: latinaꝝ argutus orator: uerbiſq; dulcis: ſed fugiẽs nõ mõ dicẽdi: ueꝝ etiã cogitãdi laborẽ: tñ ſibi de facultate detraxit: q̃tũ imminuit īduſtriæ: hæc Ci. de claris oratoribus: & q̃ ſequũt̃. tũ ẽt. C. &. L. Mẽmii fuerũt oratores mediocres: accuſatores acres: atq; acerbi. itaq; ī iudiciũ capitis multos uocauerũt: ꝓ reis ñ ſæpe dixerũt. nã. C. Mẽmius tr. pl. Marcũ Luculli frem reũ fecit: & cũ iudiciũ. M. euaſiſſet cõuertit accuſationẽ in. L. Lucullũ: ſed cõſpiratõe nobiliũ defenſus eſt. hic eſt ille Mẽmius: q̃ dixit Catonẽ totas noctes ẽbriũ eẽ: & orõnibus aſperrimis īſectatus ẽ Iuliũ Cæſ. a quõ nõ minore acerbitate repulſus: ſed mox Cæ. ī petitiõe cõſulatꝰ Mẽmio ſuffragator fuit. Mẽmii dura epigrãmata notat Gellius: Ouid. latina lib. ii. triſtiũ Quid referã Tindarꝰ: q̃d Mẽmi carmen: apd̃ quos Nomen adeſt rebus: noĩabuſq; pudor. ubi tñ q̃dã ꝓ Tindæ legũt Ticidæ. C. Lentulũ. C. Lẽtulus Marcellinꝰ cẽſorius nec unq̃ idiſertus: & in cõſulatu peloquẽs uiſus eſt: nõ tardus ſentẽtiis: nõ inops uerbis. legit̃ ẽt. Gn. Lentulus q̃ teſtimonio. M. T. multo maiorẽ opiõnẽ dicẽdi actione faciebat: quã q̃ta in eo facultas erat: nõ pacutus: q̃q̃ & ex facie: & ex uultu uidebat̃: nec abũdãs uerbis: & ſi fallebat ī eo ipſo: ſic īteruallis: exclamationibꝰ: uoce ſuaui: & canora: admirãdo irridebat: calebat agẽdo: ut ea q̃ deerãt ñ deſiderarẽt̃. Ci. alios Lẽtulos oratores in libello de claris orato. noĩat. fuere ꝑterea alii Lẽtuli authoribus Cæſare: Liuio: Pli. Plut. quos cõſulto ꝑterimus. Getulicũ. cũ Caio Getulico inimicicias geſſiſſe lib. iiii. naturaliũ q̃õnum adfirmat Seneca: apud aliũ quẽpiã nihil adhuc de illo cõpi. ꝑter unum Mar. q̃ in ꝑfatiõe libri. i. aſſerit Getulicũ epigrãmata ſcripſiſſe. Anneũ Senecã. Lucius Anneus Seneca Cordubẽſis: cuius ſi ſingula exeq̃ uellẽ: formã interpretis excederem: Cyꝝ Maryllũ: Eſeminum rhetorem præceptorem: & cõdiſcipulum Portium Latronem declamatorem habuit: & Phocionẽ ſtoicum in philoſophia audiuit: & Attalum: ſuerut alii ſcribũt Plotium: Alfio inſup Flauio: & Aſinio Pollione: ac fere oibus ſui tẽporis declamatoribus uſus: nã ſuperuixit ad multũ ætatis: ut potuerit ipſo cõteſſãte. M. T. audiuiſſe. primus ſcholam frequentabat: & ulterius exibat: memoria uſq; in admirationẽ: Neronem poꝝ ram a Claudio adoptatum ab exilio reuocatus ſenator præceptis eloquentiæ inſtruere conatus ẽ: per aliquod tẽporis apud Agrippinã ſt: & mox Neronẽ cõ Bruto potẽs. plurimũ ſtudii in eo fuit: multarũq; reꝝ cognitio: in qua tñ aliq̃n ab his q̃bꝰ iquirenda q̃dã mãdabat deceptus eſt. natus īgenio amœno: & tꝑis illius auribus accõmodato: tractauit omnem fere ſtudioꝝ materiã: nã plura ſcripſit: q̃ nũc extẽt: ī dicendo copiam ꝑtæ ſe tulit: at in philoſophia paꝝ diligẽs: egregius tñ uicioꝝ inſectator: multæ in eo claræq; ſnĩæ: multa ẽt moꝝ grã legẽdo: ſed in eloq̃ndo corrupta plæraq; uelles eũ ſuo īgenio dixiſſe: alieno iudicio: ſane fractũ dicendi genus habuit: ac ab antiquis defluxit. potiores ſe nimiũ iceſſit. lege Gellium lib. xii. cap. ſecundo. poemata Fab. prodẽte ſcripſit: nam ad gratuita carmina deflexitq; anſam dedit delatoribus tanq̃ laudem ſibi aſſiſceret: poſtq̃ Neroni amor eoꝝ euemiſſet. moriẽs ſibi hoc epitaphium cõdidit. Cura: labor meritum: ſũpti ꝓ munere honores ī te: alias pôſt hac ſolicitate aias. Me procul a uobis deus euocat: ilicet actis Rebus terrenis hoſpita terra uale. Corpus auara tamen ſolemnibus accipe ſaxis. Nanq; animam cælo reddimus: oſſa tibi Sidonius Apollinaris hendecaſyllabo ad Felicem ex profeſſo docet tragœdias ab altero Seneca ſcriptas. uitam & mores: fortunã: mortis cauſas: & genus cum uxore Paulla: ſi q̃s reqrit legat Tacitũ: Dionem: & diuum Hierony. a priorībꝰ diſſentientem. Et Lucanuȝ. Anneus Lucanus Mella Gallionis: & Aciliæ filius coniutauit ī Neronem: q̃ famam eius carminum imperator uanus oſtentatione premebat: ꝓhibueratq; oſtẽtare. ſcriptor ī dicẽdo ardẽs: & cõcitatus: & ſentẽtiis clariſſimus. Quĩ. iudice magis oratoribus: q̃ poetis cõnumerãdus: Mar. ſecus ſentiẽte: & libro. x. atteſtãte: luſiſſe iterdũ epigrãmate cũ ad uxorẽ illius Pollã ſcribit. Cõtigeris regia meos ſi Polla libellos: Nõ tetrica nr̃os excipe frõte iocos. Ille tuꝰ uates Helicõis glĩa nr̃i: Pieria caneret cũ fera bella tuba: Nõ tñ erubuit Laſciuo dicere uerſu; Si nec pædico Cotta: q̃d ſi facio: Proxie: q̃a nõ mľto ãte Virginius deceſſerat: de quo ſupra copioſe. Priuata. reſpe-

Mẽmius

Lentulus

Getulicꝰ

Seneca

Lucanus

Priuatuȝ

Cæſaris carmen ctu ĩpatoꝝ:ſic uſurpat in panagyrico:ná alias oés fuerát ĩ magſatu. Diuũ Iuliũ.C.Iulius Cæſar dicta
tor poema reliqt:cui titulus iter:puer:& adoleſcẽtulus q̃dam ſcripſerat:ut laudes Herculis:Oedipi tra
gœdiá:dicta collectanea:Tacitus aſſerit eũ feciſſe carmina:& ĩ bibliothecas repoſuiſſe:apud quẽ:& Cic.
Hirciũ:Fabiũ:Tranqui.Plut.Gelliũ multa de illius eloquentia:& igenio diſerunt. Diuũ. relatus eſt in
deoꝝ numeꝝ nõ ore mõ decernentiũ:ſed & pſuaſione uulgi.ſiqdẽ ludis:quos primo cõſecratos ei Au
guſtus edebat:ſtella crinita p ſeptẽ dies cõtinuos fulſit exoriẽs circa.xi.horá: creditũq; eſt aíam eſſe Cæ
ſaris in cælum recepti:& hac de cá ſimula

Diuũ Neruá.T.Cæſarẽ:Neronẽ.n.tráſeo:q̃uis ſciam:non corrumpi in deterius:quæ ét a malis aliqñ:ſed honeſta manere:quæ ſæpius a bonis ſi unt.Inter quos uel præcipue nũerãdus.P.Virg.

Auguſti carmen chro eius ĩ uertice addi ſtella. Diuũ Au
guſtũ:de cuius.deificatiõe:& ſequẽtiũ(ná:
& Titus apotheoſim meruit)in panagyti
co referem⁹.Aug.aũt Cæſar iocos affecta
uit:ſaluo tamẽ maieſtatis:pudoriſq; reſpe
ctu:nec ut caderet in ſcurrá. Aiacẽ tragœ
diá ſcripſit:quá cũ diſplicuiſſet deleuit.Suidas ét Achillis tragœdiá addidit.extat adhuc carm̃ illius exa
metꝝ:quo uetuit Aeneida cõburi.ná fuit poeticæ ſtudioſus.Horatii teſtimonio muſas alloquẽtis: Vos
Cæſaré altũ militia:ſimul feſſas cohortes addidit oppidis.Finire q̃rentẽ labores Pierio recreatis antro.
itẽ exametris libꝝ edidit:cui argumẽtũ:& titulus Sicilia:& epigrámaticũ libꝝ modicũ qdẽ:quẽ fere ba
linei tpe meditat⁹ ẽ:uñ.Val.Mart.excerpta ſex carmia ſuo uolumini ĩſeruit eo epigrãmate:cui initiũ ẽ
Neruæ carmẽ Cæſaris Aug.laſciuos liuide uerſus Sex lege:q triſtis uerba latia leges.Diuũ Ner.Coccerius Ner.q poſt
Domitianũ ĩpauit:& nũq̃ uiſus ẽ ridere:neq; ludere iter amicos:epigrámata ſcripſit:& ad eũ Nero op⁹
ſuũ miſit:ac Tibullũ alteꝝ appellauit.ex lib.ix.referá Mart.carm̃.ad eundẽ Ner.Audet facũdo q carmi
na mittere Neruæ:Pallia donauit glaucina Coſmo tibi:Peſtano uiolas:& cana liguſtra colono: Hybleis
apib⁹ corſica mella dabit:Sed tñ:& paruæ nõnulla eſt gr̃a muſæ.Appetiẽ poſito uilis oliua lupo.Nec tibi
ſit mirꝝ modici q cõſcia uatis Iudiciũ metuat niſi thalia tuũ.Ipẽ tuas ét uerit⁹ Nero dr̃ aures:Laſciuũ
iuuenis cũ tibi luſit op⁹.facit hoc loco:& illd ẽ x.viii.lib.Quáta q̃es placidi:táta eſt facundia Neruæ:Sed
cohibet uires:igeniũq; pudor:Cũ ſiccare ſacꝝ largo Permeſida poſſet Ore uerecũdá maluit eẽ ſitim.Pie
riá tenui frõtẽ redimire corona Cõtẽtus:famæ nec dare uela ſuæ.Sʒ tñ hũc nr̃i ſcit tpis eẽ Tibullũ:Car
Titi carmen mia q docti nota Nerõis hẽt.nec mirꝝ Tito Neruá ꝑpoſitũ:cũ tñ ille prior ĩpauerit: non.n.hoc reſpicit
Secundus:ſed qs natu prior. Titum Cæſ.amor:ac deliciæ gñis humani.T.Cæſar latinæ: græcæq; lin
guæ:uel ĩ orãdo:uel in fingẽdis poematib⁹ ad extpalitatem uſq; ꝓmptus:& facilis:q ꝑter Tráq.Sueto.
Pli.ſenior in ꝑfatione naturalis hiſtoriæ tetigit ad eundem ſcribẽs:q̃to tu ore pr̃is laudes tonas:q̃to fr̃is
amas:q̃tus in poetica es:o magna facunditas. ãĩá aũt mõſtrauerat oblectatũ ſcriptis iocoſis:uerſu Ca
Neronis carmen tulliano q̃q̃ iſta nõnulli referát ad Domitianũ. Neronem.Domitius Neró Cæſ.puerilib⁹ ſtatim annis
aliqñ carmibus pãgendis áium exercuit:ita:ut ineſſe ſibi elemẽta doctriæ oñderet.ĩpator quoq; carmi
nũ ſtudiũ affectauit:cõtracti ſunt qbus aliq̃ pãgendi facultas:nec dũ iſignis ætatis:q cõſidere ſimul:uel
allatos:uel ibidẽ reptos uerſus cõnectere ſolebát atq; ipſius uerba quoquõ mõ ꝓlata ſupplere:q ſpẽs ip
ſa carminũ docuit nõ ĩpetu:& iſtinctu:nec uno ore fluens:ſed Tráq.diuerſa a Tacito ſentit:náq; ad poe
ticá ꝓnũ fuiſſe:& carmia libenter:ac ſine labore ſcripſiſſe:neq; aliena ꝓ ſuis edidiſſe:ueniſſe.n.i manus
ſuas pugilares:& libellos refert cũ qbuſdá notiſſimis uerſib⁹.ipi⁹ chiro.ſcriptis:ut facile apperet ñ tráſla
tos.aut dictáte aliquo exceptos:ſed plane q̃ſi a cogitante exaratos:ita multa:& deleta:& inducta:& ſu
ꝑſcripta inerát.Philo.lib.iiii.ſcriptũ reliqt:Neronẽ hymnos ſcripſiſſe:& m̃ltas tragœdias tráſtuliſſe:Sue.
Neronis carmia in theatro recitata:táta uniuerſoꝝ lætitia:ut ſupplicatio decerneret:atq; ps carminũ
aureis lr̃is Ioui Capitolino dicata ſit.Dion addit poemata troica a ſe compoſita in theatro ſpectáte po
pulo recitaſſe:& deſtinaſſe res ro.carmibus mãdare. Tráq.iqt in Domitiãó extat poema Neronis i Clo
diũ Pollionẽ ꝑtoriũ uiꝝ:q iſcribit Luſcio. Tacit⁹ aũt Nero Quitianũ molli corpe iſamẽ ꝓbroſo car
mie diffamauit. Tráſeo.omitto. Corrũpi.maculari. Malis.hoibus. Sæpi⁹.frequẽti⁹.ab uſu bonoꝝ
Virg. priapeia firmat argumẽtũ. Quos.bonos. P.Virg.poeta latinoꝝ maxĩus:cui⁹ hæc igẽs laus:q auditis illi⁹ in
theatro uerſibus ſurrexerit ppl̃s:& forte pñtem:ſpectátemq; Virg.ueneratus ſit:ſic q̃ſi Aug.reliqt át pria
peia laſciuũ admodũ carm̃:q Angelus Poli.uir magni nois ad Ouid.tráſferre conatus:nõ tñ ꝓ cõpto:ſʒ
in ambiguo ubiq; legẽtiũ iudicio rẽ ipſá reliquens:& Senecæ unicũ exẽplar mendoſũ ſignificans:q.ſ.in
cõtrouerſiis illius recitet iſte uerſus táq̃ Ouidii:Dũ timet alterius uulnus iepta loci:q ſaẽ extat i carmie:
cui titulus ẽ Priapus:hic lectoré admonebo ut cõferat lib.vii. ꝑfatiõem ĩ declamationibus cũ illa:quam
eádẽ lib.quarto cõtrouerſiaꝝ repetit:ex hoc facile indicatur⁹ q̃tũ cæteris ſcriptis cõſidere poſſit:ná non
ſolũ uerba imutata:uocabula máca:ſed multos utriq; uerſus abeſſe deꝑhẽdet q̃re illi corrigẽdũ cẽſeo
Virgilia.illd:nec legeñ Ouidia.addo inſup Fabiũ Quinti.lib.x.ſcribere Senecá falſũ i cognitiõe reꝝ ali
qñ ab iis:qb⁹ igrẽda q̃dá mãdabat.nec i hac re mior ẽ apd me Secũdi authoritas q̃ Senecæ:cũ ex ꝑcedẽ
tib⁹ apte colligat:Virg.publicaſſe laſciua epigrãmata:ut omittá Donati:& Seruii teſtimoniũ nõ ſpernẽ
dum.ad hæc in antiquo Diomedis codice ubi de uariis carminum generibus agit referat:Virg.in plu

ſionibus ſuis uſum carmine priapeio:& ꝑ cõperto habeam ſi huius oratoris exactiſſimi ſnīam aīaduer-
tiſſet Politianus tons pedibus in nr̄am cõceſſuꝝ q̄ꝗ apertiſſime hoc ꝓfeſſus ſit illa ſylua:cui titulus eſt
Manto eo carmine:Nec te Lampſaciũ pudeat luſiſſe Ithyphallũ.ita ut ſuo gladio ſemet cõfoderit.leuia
.n.illa:& facile trãſeunda:ꝙ dictus ſit Parthe.a uerecũdia oris:nihil.n.ꝓhibet(ut refert Pli.)ſanctiſſimos
uiros talia ſcriptitaſſe:neq̃ inficias eo Oui.ſcripſiſſe epigrãmata:quæ ſi intercidere(nuſq̃ nãq; apud ullũ
naſonis iuſtũ uolumẽ reperit)cur hac rõe priapi luſus illi aſcribũt?cui⁹ ſtilus grauior: & abſolutior ma

Cor.Nepos:& prius Ennius:Actiuſq;.ñ qdē hī ſenatores:ſed ſanctitas moꝝ nõ diſtat ordinibus. Recito tñ:qđ illi an fecerit neſcio:ſꝫ illi iudicio ſuo poterãt eē cõtẽti.mihi modeſtior conſtantia eſt:q̃ ut ſatis abſolutũ putē:qđ a me ꝓbet̃. Itaq;

gis Virgilianæ maieſtati:& plenitudini:q̃
Ouidianæ exuberãtiæ ne dicã redũdãtiæ
cõuẽit.ē.n.abſolutũ ꝙ ī ſuo gñe pfectũ ē
neq; illđ Ride ſi ſapis o puel.ride ſit ī ptia
peis:ſed Inſulſiſſima qd puella rides?cuius
ſenſus diuerſus eſt a ſupiori.Cor. Nepos.
relege ī ꝑcedẽtibus ex idice q̇ uolueris fa-
cile iuẽtur⁹.Prius.qa ãtiqores ſũt Enni⁹: Ennius
& Actius Virg.& Nepote.Ennius.Qu.Enniũ oriũdũ fuiſſe a Rhudiis urbe græca iuxta Tarentũ lib.vi.
notat Strabo:ſic Pompõius Mella:quem locum Pli.ſingulari numero protulit:Eutropius Tarẽti natum
quam rem uidetur idicaſſe Gellius libro.xii.cap.ii.mẽdam apertiſſimam uideo apud Apuleium prima
oratiõe Apologiæ:ubi ſcribit Quitum Ennium Hædeum phagitica uerſibus complexum:& inumera-
bilia piſcium gñа:quæ.ſ.curioſe cognorat:enumeraſſe.nam Rhudinum:aut Rhudiẽſem reponẽdũ arbi
tramur.editus igitur Ennius.M.Tullio referẽte ſequẽti ãno:quo.C.Clodius Cæci filius:&.M. Tuditãus
cõſulatum geſſere ſtatim poſt primum bellum punicum:contentus unius ancillæ miniſterio:ſuper qua:
& Ennio:ac Naſcica Cicero libro ſecũdo de oratore rem iocoſam narrat:donatus ciuitate a Qu.Nobi
liore:ſe habere tria corda prædicabat:ꝙ loqui græce:oſce:latine ſciret.uirum certe magnum fuiſſe pro-
dit Se.ſed eius uerborum ſitum repræhẽdit.M.Tullius de optimo gñe oratorum ſummum epicum poe
tam aſſerit:qui ãnalibus ſuis romãorum geſta metro complexus primus latiorum:ſi Porphyrioni credi-
mus:ad heroici uerſus imitatiõem aſpirauit:uino ĩcaluit:& ſic ad carmẽ prodibat.author Horati⁹ ī epi
ſtolis.etiam ſatyras edidit.eum propter ãtiquitatem ſuſpiciẽdũ putat Fabius.ex teſtimõio Gellii.T.Hel-
lius Scillo dicere ſolebat fuiſſe Ennium mẽſæ:& ſermonis:ac reꝝ ſuarum liberalem: poſt maxima offi-
cia quibus ī ſenatu:& ī foro toto die diſtrigebatur:ſolitũ ueſpera nõ modo de rebus magnis:ſed etiam
paruis:ac iocoſis eloqui:iterdum carmẽ cum bile:plærũq; bonum:& cum uoluptate:& gaudio euomuiſ
ſe:ſuaui facũdia(ut illa ætas tulit)præditum:ſuo cõtẽtum: & opportune locutum:uiruꝫ paucoꝝ uerbo
rum:antiquorum morum:q̃ nouorum ſcientem:humanum:diuinumq; ius callẽtem:qui multa loqui:ta
cereue poſſet:moritur.M.Cornelio Cethego:&.P.Tuditano coſſ.q̃q̃ Varro diligẽtiſſimus antiquitatis ī
ueſtigator exiſtimet in hoc erratũ:Enni uitã lõgius producẽs:nã ꝑtore.C.Sulpitio Gallo ludos Apolli-
ni faciente cum Thyeſten fabulam docuiſſet.Qu.Martio:& Gn.Seruilio coſſ.mortem obiit ſcdm.Qu.
Serenum articulari morbo dũ nimium nino indulget:cuius epitaphium recitat Cicero ī Tuſculãis.Aſpi
cite o ciues ſenis Ennii imaginis urnam:Hic ueſtrum pinxit maxima facta patruꝫ:Nemo me lachrymis
decoret:nec funera fletu Faxit:cur?uolito uiuus per ora uiꝝ. Tranqui.alium Ennium ſcriptorem poſte-
riorem a poeta:&.M.T.pro Cluẽ.Enniũ quẽdã egentẽ cõmemorant. Actius.L.Actius ſiue Accius(naꝫ Actius
utraq; lectio frequens circumfertur)poeta tragicus Pacuuio iunior iiſdem tamen temporibus: quorum
congreſſum Tarenti enarrat Gellius libro.xii.cap.ſecundo:utriq; ſcriptores clariſſimi grauitate ſenten
tiarum:uerborumq; pondere:authoritate perſonarum:cæterum nitor:& ſumma in excollendis operib⁹
manus magis uideri poteſt temporibus ipſis defuiſſe:uirium tñ Actio plus tribuitur: Pacuuium uideri
doctiorem:qui eſſe docti affectãt:uolũt.quare inquit Oratius in epiſtolis.aufert Pacuuius docti famam
ſenis Accius alti:fuit.n.in Accio ingenii altitudo:& ſublimitas uerboꝝ:cuius carminibus:qui ſtudioſe
delectarent̃:non modo uerboꝝ uirtutes:ſed etiã figurã eius uidentur ſecũ habere tanto honore habit⁹
apud romanos:ut.P.Mutius eum:qui.L.Actium poetã ſine præfatione honoris nominauerat:condem-
nauerit in camœnarum æde maximam ſtatuam ſibi poſuit Accius:cum breuis admodũ eſſet.utrorũq;
nimiam obſoletam antiquitatem Mart.irridet.Attonituſq; legis terrai frugiferai. Actius quicquid Pa-
cuuiuſq; uomunt. omitto alios actios domi foriſq; claros:ne legentium aures multitudine rerum op-
primam. Hi.P.Virg.& reliqui non fuerunt ſenatores:ut qui ſenatum ingrediendi:& ſnīas dicendi ius
haberent:quidam tamen autumant Pacuuiũ:& Cor.Nepotem fuiſſe ſenatores. Sanctitas morum.ho-
neſta:& integra uita. Non diſtat par eſt. Ordinibus.illis qui geſſerunt magiſtratus certo ordine dari Ordo
ſolitos.ꝓprie tñ in dignitatibus ordo equeſtris:& ſenatorius dicit̃.Vitru.in ſtructiõe muroꝝ lapidũ or
dines:& Colu.ordies angulares in agris.Virg.de remis dixerunt.de ordinibus in militia libro.vi.refere-
mus. Recito.cõmitto iudicio auditoꝝ:legẽdo ea. Fecerint.recitauerint. Iudicio.ꝙ optimũ erat.nec
ĩdigebat alioꝝ cẽſura. Cõſtãria.fiducia. Modeſtior.timidior.cautior. A me.ſolo:& ñ ab aliis:q̃ſi dice
ret ñ ſũ iudicio meo cõtẽt⁹:niſi ẽt alioꝝ experiar. Has ĩcitãdi cãs ſequor.moueor his rõib⁹ad recitãdũ.

Intendit acrius reuerentiã auditoꝝ ſcriptis ſuis.diligentius ſcripta ſua examinat:qa reueret̃ auditores: nã auditoꝝ reuerẽtiã paſſiue accipi uolo:hoc magis placet:q̃ ꝙ recitãdo facit auditores magis reuereri ſcripta ſua. Intẽdit.auget. Ex cõſilii ſnia.ex certa auditoꝝ ſnia:quos adhibuerãt in cõſiliũ.q̃re Mart. xii.inq̃t ſi quid eſt in meis libellis:qd̾ placeat dictauit auditor.legimus etiã ex cõſiliarioꝝ ſnia. Perſpicit.aiaduertit recitator. Ab humanitate.ab hoie.ſicut diximus antiquitatẽ pro antiquis:mortalitatem pro morte:ita humanitatẽ pro hoibus:ꝙ dicendi genus probat Quinti.in ſuis inſtitutionibus. Adeo. tantũ per ea ſigna cognoſco auditoꝝ iudicium. Eadẽ illa.quæ audiuit recitari a me. Præteriiſſe a libro exæmiſſe. Diſputo.examino:cõſidero. Populũ.omnimodã multitudinẽ. Auditoriũ.locũ publicũ ad audiẽdum ſtructũ. Amicos.præcipuos quoſdã. Quos amicos. Habere.iudices ſuoꝝ ſcriptorum.

has recitandi cauſas ſequor:primum ꝙ ipſe q recitat aliquanto acrius ſcriptis ſuis auditoꝝ reuerentiam intendit.deinde:ꝙ de quibus dubitat:q̃ſi ex conſilii ſnia ſtatuit.Multa etiam a multis admonetur:& ſi non admoneatur:qd quiſq̧ ſentiat perſpicit ex uultu:oculis:nutu:manu:murmur̃:ſilentio:quæ ſatis apertis notis iudiciũ ab humanitate diſcernunt.Atq̧ adeo:ſi cui forte eoꝝ:qui interfuerũt:curæ fuerit:eadem illa legere:intelliget me quædam aut cõmutaſſe:aut præteriiſſe.fortaſſe etiam ex ſuo iudicio q̃uis ipſe nihil dixerit mihi.atq̧ ita hæc diſputo:quaſi populum in auditorium:non in cubiculum amicos aduocarim:quos plures habere multis glorioſum:rep̄henſioni nemini fuit.

C.Plinius Valeriano.S.

Res parua:ſed initiũ nõ paruũ.Vir p̄torius Solers a Sẽatu petiit ut ſibi iſtituer̃ i agris ſuis nũdinas pmitteret̃.Contradixerũt Vicẽtinoꝝ legati.Adfuit Tuſcillus Noiatꝰ:dilata cã ẽ alio Seatu.Vicẽtini ſine aduocato itrauerũt:dixerũt ſe deceptos:lapſi ne uerbo:an

Res.Tuſcilli Nominati:& auaritiam fœdã:& incõſtãtiã notat:qui cũ a Vicẽtinis pro aduocatione pecuniã accepiſſet:fideꝫ fefellit.Valeriano ſcribit̃ ep̃la:iuenio Va-
Valeria. lerianũ Seruilianũ:Valerianũ Pollionem:Valerianũ ducẽ militũ p̄torianoꝝ:ac eiuſdem nominis iperatores duos recẽtiores.
Solers Solers.propriũ uiri:alias quaſi totus arte conſiſtens:& in omni re prudens: In agris ſuis.ruri:ubi ſuos agros habebat.
Nũdinæ Nundinas.nona die romãi fora:quas nũdinas uocãt cõſtituere:quaꝝ cõuẽtus manifeſta rõ:ut nonis tm̃modo diebus urbanæ res agerẽtur:reliquis adminiſtrarẽtur ruſticæ:inde nũdina romanoꝝ dea a nono die naſcentiũ:qui luſtricus appellatur:nuncupata.priſcis enim temporibus proceres ciuitatis in agris morabantur:& euꝫ conſilium publicum deſiderabatur:in ſenatum a uillis accerſebantur:Plut.tradit nundinas Saturno conſecratas:ꝙ cuſtos:& felicitatis cã ille deus eſſet:& nihil aliud eſſe:niſi cõuentũ ex agro in urbem emẽdi uendẽdiue gratia:quem mercatum uulgo nominant.nundinaꝝ inſtitutum alii ad Romulum referunt:alii exactis iã regibus celebrari cœpiſſẽ:quia plærιq̧ de plebe repetita Seruii Tullii memoria parentarent ei nũdinis:q̄s primũ inſtituiſſe Seruiũ Tulliũ regem prodiderunt:ut octo quidem diebus ruſtici operas facerẽt:nono autem intermiſſo rure ad mercatũ legeſq̧ accipiendas Romam uenirent:& ut ſcita atq̧ cõſulta frequẽtiore populo referrentur:quæ trinundino die propoſita a ſingulis & uniuerſis facile noſcebãtur:uñ etiã mos tractus ut leges trinũdino die authore Dionyſio promulgarẽtur:ea re etiam cãdidatis uſus fuit in comitium nũdinis uenire:& in colle cõſiſtere:uñ coram poſſent ab uniuerſis uideri:ſed hæc omnia negligẽtius haberi cœpta:& poſt abolita.poſtquam trinũdino etiam ob multitudiem plebis adeſſe cœperũe frequẽtes.ſi cecidiſſent in anni principem diem uel in nonas:utrũq̧ pernicioſum reipu.putabatur.nũdinis cõcio aduocati neq̧ agi cum populo poterat:ſacræ enim ioui erãt:ideo omnibus nũdinis flaminica in regia Ioui arietem imolabãt.Vt autem liceret ius nũdinarum i priuata prædia habere:id priuilegium uel a ſẽatu uel a pricipe impetrabatur:ꝙ Claudius quamuis imperator tamẽ a cõſulibus petiit.
Vicẽtia Vicẽtinorum legati.Vicẽtia i regiõe Venetiæ mũicipium a Gallis cõditum prius pulſis Ethruſcis a ueteri ſede olim paruum deinde ſub Veneto imperio ut cætera nobile:& illuſtre:ubi tamẽ ortus Cæcina Vitelliãi exercitus dux:&.Qu.Rhemnius Palæmõ grammaticus ſummus teſtimõio Trãquilli i libello
Tuſcillꝰ Nominatus de grammaticis. Tuſcillus Nomiatus:de quo paulo poſt fit mẽtio:cum exitum totius cauſæ reſcribit. Adfuit.pro Vicẽtinis aduocatiõem ſuſcepit. Alio ſenatu.cum primum haberetur ſẽatus.nam ñ omnibus diebus cogebãtur ſenatores:Auguſtum legimus apud Trãqui.ſanxiſſe ne plus quam bis i mẽſe le-
Sẽatꝰ qñ haberet̃ gitimus ſenatus ageretur.ſ.cal.& idibus:neq̧ ſeptembri octobriue mẽſe ullos adeſſe alios neceſſe eſſet q̃ ſorte ductos. Intrarũt.curiam proximo ſenatu. Aduocato.Tuſcillo. Deceptos.a Tuſcillo. Lapſi ne uerbo.eſt ambiguum an imprudenter:& inconſiderate dixerint ſe deceptos ab aduocato ſuo.

Nepote.Licinio Nepote. Quem docuiſſent.cui aduocato cauſam ſuam expoſuiſſent: unde.M.Tulli us inquit aduocatos totam cauſam ſolitos a clientibus diſcere. Quem prius.docuerant ſcilicet Tuſcil lum Nominatum. Interrogati.iterum Vicentini a prætore. Gratis adfuiſſet.patrocinium gratuitũ: & ſine mercede Nominatus præſtitiſſet. Sex milibus nummum.ſuſcepiſſe cauſam ſextertiis ſex. Rur ſus.pro ſecunda aduocatione qua Vicentinos fefellerat. Poſtulauit.coſſ.petiuit. Vlpianus autem de damno infecto:poſtulare inquit dicitur pro tribunali petere:non alſbi:latius tamen.ff.tertio declaraue rat quid eſſet.poſtulare.ſ.eſt deſideriũ ſuum uel amici ſui in iure apud eum:qui iuriſditioni præeſt exponere:uel alterius deſiderio contradicere. Induceretur.in ſenatum uocaretur Hactenus.huc uſq; proceſſit cauſa. Auguror.cõiecto. Res. Tuſcilli cauſa. Minima.nõ maximi momẽti.tacita:& cõmota:minima: & latiſſime. exornatio contrarium.eſt alia lectio non improbãda. Ex minimo commota ideſt ex cauſa leui detecta:ut reſpiciatur ad illđ Liuianum:parua ſcintilla plærunq; incendium ingens exuſcitat. Serpunt. paulatim extenduntur:diffundũtur:augẽtur. Erexi aures tuas.te intentum ad futura reddidi. tranſlatio a brutis quæ intentionem dirigentes intendunt aures. Virgi.arrectiſque auribus aſtant:ſic Terẽtius tranſlatiue dixerat arrige aures Pamphile. Quandiu. ad tempus refertur. Quã blande.ad modum. ludit Secundus cum amico. Reliqua.ſecutura in hac cauſa. Si non.niſi. Virgi.Si non pertæſum thalami. Mart.ſi non ſit Næuia mutus erit.Ouidius libro primo metam.ſi nõ Corneus huic arcus:ſi non foret aureus illi. Ante.q̃ proximus ſenatus cogetur. Lector.per epiſtolam meam cognoſcere. — Poſtulaſ — Si non

quia ita ſentiebant.Interrogati a Nepote prætore quem docuiſſent:reſponderũt:quem prius. Interrogati:an tunc gratis adfuiſſet: reſponderunt ſex milibus nummum.An rurſus aliquid dediſſent:dixerunt mile denarios.Nepos poſtulauit: ut Nominatus induceretur. Hactenus illo die:ſed quantum auguror longius res procedet. nam plæraque tacita tantum : & minima : commota latiſſime ſerpunt . Erexi aures tuas.quandiu nunc oportet : q̃ blande roges:ut reliqua cognoſcas: ſi tamen non ante ob hæc ipſa ueneris Romam: ſpectatorque malueris eſſe : quam lector. Vale.

C.Plinius Maximo.S.

NVnciatur mihi.C.Fãnium deceſſiſſe : quod nuncius graui me dolore confudit.Primum q; amaui hominem elegantem & diſertum.Deide q; iudicio eius uti ſolebam. erat enim natura acutus : uſu exercitatus : uarietate promptiſſimus. Angit me ſuper iſta caſus ipſius.Deceſſit ueteri teſtamento: omiſit quos maxime diligebat: proſecutus eſt quibus offenſior erat. Sed hoc utcunq; tolerabile:grauius illđ:qđ pulcherrimũ opus iperfectũ reliqt. Quãuis.n. agendis cauſis diſtringeretur:ſcribebat tñ exituſ occiſorum : aut relegatorum a Nerone : & iam

NVnciatur. Fannii obitum ſuget in ſinu Maximi ob amicitiam:igeniũ:egregios illius mores:& quod teſtamẽto reliquerat hæredes ſuos inimicos: q̃q; iperfectis libris:quos de Neronis ſceleribus inchoauerat:deceſſerat.Fannios ante Secundi tẽ pora multos annotaui:eius uero ætate nullum præter hunc. Confudit.perturbauit:concuſſit:affecit. Elegantem.egregium circa mores:& ſcripta. Diſertum.acrem in diſputando eloquentia populari inſtructum. Iudicio.in emendatione meorum librorum. Natura acutus.ingenioſus.q; primum in oratore credidit Tullius. Vſu.qui eſt dicendi magiſter. Varietate.multarum rerũ cognitione:qua maxima facultas paratur. Super iſta.præter iam prædicta. Caſus.euentus malus. Veteri teſtamento. olim condito:multo antequam obiret. Omiſit.prætermiſit:nullo legato dignatus eſt. Proſecutus eſt. bñficio affecit:reliquit bonorum hæredes. Tranqui.in Claudio:qui tamen moriens:& in tertiis hæredibus eum ex parte tertia nuncupatum legato:& circa ſextertium uicies proſecutus. Quibus offenſior erat:quos tum maxime oderat. nam dũ ſcripſit teſtamẽtũ hæredes inſtituerat ſibi amicos:ſed poſtea inuiſis prioribus alios ſibi compãrauerat amicos:uerum non timens mortem:neq; ideo teſtamentum uerſ mutans hæredes reliquit inimicos. Vtcunq;.quomodocunq;:aliqualiter. Grauius.moleſtius: damnoſius eſt. Diſtringeretur.detineretur:occuparetur. Occiſorum aut relegatorum a Nerone. q Claudii Imperatoris necis cõſcius Germanici frĩs Agrippinæ parẽtis:amitæ Lepidæ:Octauiæ:Poppeiæ Sabinæq; uxorũ author extitit:pterea Antoniæ Claudii:Attici Veſtini cõſulis:Auli Plautii:priuigni Ruſi Criſpini: Tuſci nutricis filii:Senecæ pcep oris Lucãi: & multoꝝ:quoꝝ noĩa apđ Trãq.& Tacitũ referũt:pſertim cõiuratione piſoniana: & Vinci ana : in qbus ẽt damnatoꝝ liberi urbe pulſi:& enecti ueneno aut fame. — Fannius — Nero quos occiderit

Subtiles.refer ad acumen ingenii. Diligentes.ad curá ueritatis. Latinos:ad elegantiá. Inter ſermonem hiſtoriamq; medios. ſtili neq; grandioris neq; infimi.eſt auté ſermo(ꝙ iam prædiximus)oratio remiſſa & fininma quotidianæ locutioni:hiſtoria minor quidem oratione:ſed maior ſermone. non multo poſt dicetur in quo differat hiſtoria ab oratione. Lectitabantur.placebant.in manibus erant. Acerba.intempeſtiua:lugubris. Immortale perpetuum.ꝙ fit per ſcripta probata. Nam qui.eſt duplex ſententia: prior magis apparet per contrariam poſteriorem. In diem. ad præſens: & inſtaris commodum nulla habita ratione futurorum. ꝙ Columella libro quarto aperte declarat.fructú inquit plæriq; q̄ uberrimum præſentem conſectantur:nec prouident futuro tempori: ſed quaſi plane in diem uiuant: ſic i perát uitibus:& eas ita multis palmitibus onerant:ut poſteritati non conſulant. at i dies cum augumento dicitur:ut i dies debilitantur mortalium corpora. Viuendi. cauſas quotidie finiunt.faciũt ea per quæ quotidie morte digni ſint ideſt uoluptatibus inuoluti nullam habent iuſtam uiuẽdi cauſam. ide illud Iuuenalis ſatyricum. Dignus morte perit:cœnet licet oſtrea cẽtum Gaurana: & coſmi toto mergat ahe no.nam hoꝝ uita & mors iuxta eſt. Poſteros cogitant. poſteritatem & imortalitatem ante oculos habent. Extendunt. prorogant:& q̄ maxime longam efficiũt. Operibus.laudandis;præſertim ingenii. Nulla mors. etiam ſi extrema moriatur ſenectute. Aliquid præclari. Abrũpat, intercidat. Quod accidit.ſibi mori ſcilicet. Per nocturnam quietem. dormiens: in inſomniis. Compoſit⁹.conformatus.

Scriniũ Scrinium.capſam librorum & armariũ ſcriptorum. Theophraſtus:taxus tenuiter ſecta cõglutinamenta capſis:ſcriniis:ſubſelliis:atq; i totum ſimilibus præſtat. Iuuenalis.q̄ ſcripta:& quot lecture tabellas: Si tibi zelotypæ retegãtur ſcrinia mœchæ. Horatius i epiſtolis. calamum & carthas: & ſcrinia poſco: libris legatis Sabinus & Caſſius ſcripſerunt non contineri bibliothecas:neq; ſcrinia:neq; armaria:neq; cætera in quibus libri continentur. fuiſſe ẽt ſcrinium unguẽtorum apothecam docet Pli. ubi ſcribit Alexandrum expugnatis Darii caſtris cœpiſſe ſcrinium unguentorum. Prompſiſſe.Neronem exẽmiſſe a ſcrinio. Ediderat. Fannius iam publicauerat. De ſceleribus. ſcelus gen⁹ eſt:cuius ſpecies plures ſunt:ut libido: auaritia:prodigalitas:crudelitas:& uitiorum reliqua: quæ in Nerone fuerunt. Reuoluiſſe:uoluendo inſpexiſſe a principio uſq; ad finem. Secundo, libro.

Librorũ appellatione appellatione librorum ſecundum Vlpianum continentur omnia uolumina ſiue in charta ſiue in membrana ſint:ſiue in quauis alia materia. Abiiſſe. euanuiſſe ab imaginatione Fannii. Expauit. extimuit hoc uiſu. Illi.Neroni. Et fuit idem.nam mortuus eſt antequam inciperet quartum. Subit miſeratio miſereor:& doleo. Exhauſerit.ſuſtinuerit exanclauerit. Fruſtra:quia opus tanquam imperfectum decidet. Mea mortalitas.ne penitus intereã. Mea ſcripta.quæ imperfecta adhuc contineo domi. Iſtis libris: quos i Blatteram componebat:nam libro octauo inquit ſæpe te monui: ut libros: quos uel pro te in Blatteram immo pro te & in illum cõpoſuiſti q̄ maturiſſime emitteres. Suppetit.reſtat:& facultatem præſtat: inde ſuppetiæ auxilium. Abolere.interrumpere;de medio tollere;quaſi dicat hoc fiet ſi abſoluerimus inchoata opera.

tres libros abſoluerat ſubtilis:& diligentes: & latinos:atq; inter ſermonẽ:hiſtoriamq; medios: ac tãto magis reliquos perficere cupiebat: quanto frequentius hi lectitabantur. Mihi auté uidetur acerba ſemper & imatura mors eorum: qui immortale aliquid parant.nã qui uoluptatibus dediti quaſi in dié uiuunt:uiuendi cauſas quotidie finiunt. qui uero poſteros cogitant: & memoriã ſui operibus extendunt: his nulla mors nõ repẽtina eſt:ut quæ ſemper inchoatũ aliquod abrumpat. C.quidem Fannius:quod accidit multo ante pſenſit. Viſus é ſibi per nocturnã quietem iacere i lectulo ſuo cõpoſitus in habitu ſtudentis: habere ante ſe ſcriniũ:ita ut ſolebat: mox imaginatus ueniſſe Neroné:in toro reſediſſe: pmpſiſſe librũ primũ: quem de ſceleribus eius ediderat: eumq; ad extremum reuoluiſſe: idem in ſecundo ac tertio feciſſe:tunc abiiſſe.expauit:& ſic interpretatus eſt tanq̄ idem ſibi futurus eſſet ſcribendi finis:q fuiſſet illi legendi:& fuit idem. Quod me recordantem miſeratio ſubit: quantum uigiliarum:quantũ laboris exauſerit fruſtra. Occurſant animo mea mortalitas:mea ſcripta: Nec dubito te quoq; eadem cogitatiõe terreri pro iſtis quæ inter manus habes. Proide dum ſuppetit uita:enitamur:ut mors q̄ pauciſſima: quæ abolere poſſit:inueniat. Vale.

C.Plinius Apollinari.S.

Amaui. Apollinaris uir doctiſſimꝰ itellexerat Secundū i Thuſculanū ſuū ſeceſſuꝝ. q̃re ſtudio motus amicitiæ:cū audiuiſſet orā thuſcoꝝ peſt[illegible] admonuerat [illegible] ut piculū fugeret:inde Secundus ſcribēdi oblata materia opportuna:& regionis:in q̃ rus erat: ſalubritatē:& uillam uniuerſam ꝑ mēbra deſcribit. Amaui curā.ꝓbaui:& amplexus ſum tuā de me diligentiā. Meos.in q̃bus agꝝ poſſideo:& mihi ob ꝓcinium caros. Grauis.[illegible] ma[illegible].ꝙ ſit iſalubris apd nullū alium memini legiſſe. Thuſcoꝝ ora.Strabo lib.v.Thuſci cāpos u[illegible] ad amnē Tyberi; poſſidēt: [Thuſcorū ora]

Amaui curam:& ſolicitudinem tuam:qui cū audiſſes me æſtate Thuſcos meos petiturum:ne facerem ſuaſiſti:dum putas inſalubris.eſt ſane grauis:& peſtilens ora Thuſcorum:quæ per littus extenditur.ſed hi procul a mari receſſerunt.quin etiam Apēnino ſaluberrimo montiū ſubiacent.Atq; adeo ut oēm ꝓ me metum ponas:accipe temperiem cæli:regionis ſitum.Villę amœnitatē:quæ & tibi auditu:& mihi relatu iucunda erunt.Cælum eſt hyeme frigidum:& gelidū.Myrtos:oleas:quæque alia æſtiuo tepore lætantur:aſpernatur:& reſpuit:lauꝝ tamen patitur:atque etiam nitidiſſimam profert.interdum:ſed non ſæpius:q̃ ſuburbe noſtra

quos ad ſolis ortū maxīe fluuiꝰ alluit:donec pelagus itret:pte autem ex altera Tyrrheno atq; ſardonico mari ſunt confines: Thuſcoru; finis ſub ipſis eſt mōtibꝰ:q ex Liguria i Adriaticū ſinū eos quaq; uerſū icludunt:a ꝓprio autem mari capiūt initium:atq; Tyberi:Thuſciæ lōgitudinē maximā a Luna uſq; Oſtiā per littus ſtadioꝝ mille duoꝝ & q̃ngentoꝝ eſſe dicunt:Polybius uero nō oia mille.cccc.xxx.inquit. Per littus extendiſ.a Macra fluuio uſq; ad Tyberim. Hi.Thuſci:quos ſumꝰ aditurī. Receſſerūt.poſiti ſunt.uerbū hiſtoricum:& idoneu;. Subiacēt.adhærēt:accolæ ſunt. Appēnino.a tranſitu pœnoꝝ dictum quidā opinanſ Appenninū:ꝙ cōfutat Liui.ab uno uel acri incola iugi eiꝰ cognomētu; inditū aſſerēs.eſt āt mōs.Italiæ ampliſſimus perpetuis iugis ab alpibꝰ tendens ad ſiculum fretum:de quo præter [Appennīnus mōs]
Stephanum Claudianus in laudibus Honorii:Quos Appēninum perhibent:tunc eſſe ferebat Incola:q ſiculum porrectus aduſq; Peloꝝ Finibus ad Liguꝝ populos amplectiſ oēs Italiæ geminum littus ſtringentia longe:Vtraq; ꝑpetuo diſcriminat æquora tractu.Strabo lib.iu.per ipſam Italiam extendiſ in longitudinē mons Appenninus ad ſeptem uſq; ſtadioꝝ milia.latitudo uero eius inæqualis.ad Genuam liguſticum emporium rupes appennini coniunguntſ alpibus eodem authore libro.v.nam:& Ptolemæꝰ inquit appennini iuga fere Liguriæ imminent:& ab alpibus incipiunt:deinde uſque ad Anconam protenduntſ:hinc q; uerſa dum ad Adriaticum inclinanſ uſq; ad mōtem Garganum ducunſ:poſt ad meridiem iclinata in Leucopetra fines hn̄t.Strabo etiam lib.iu.uideſ appellare montem appenninum:qui ab Iſtro diſcriminat Italiam a Germania ſuper Carnos ſcribens appenninum icumbere. Saluberrimo.ꝙ etiam teſtaſ Pli.ꝑp uentum boream:qui cæteris purior:& ſanior eſt. Ponas omne; metum.ſecurus ſis penitus:neq; amplius in ulla re mihi timeas. Temperiem cæli.habent iſta locum narrationis:nā proponit:quæ deſcripturus eſt. Temperiem cæli.aeris æqualitatem:ubi æſtus:non admodum intēditur. Regionis ſitum.loci formā:ſane regio maior eſt q̃ locus.Virg.in.vi.Quæ regio Anchiſen:quis hēt locꝰ [Regio] ſunt qui opinātur regionē a regno dictā:ꝙ ſit magnitudine regni:ſed Pli.cu; Italiā in plures regiones diuidat:oñdit hoc non obſeruari:nam:& Tranq.refert diuiſam fuiſſe urbem in regiones:& uicos:& apud Secundum pro tractu illius partis Thuſciæ:in qua idem rus:& agros habuit intelligatur. Villæ.domꝰ in agris. Amœnitatem.delectationem:amœna dicuntur:quæ ſolum amorem præſtant.ſolius uoluptatis plena:quaſi amunia:ꝙ nullus fructus exoluitur:unde nullum uectigal pendētes immunes uocantur: [Amœnia] ut Varro:& Carminius docent authore Seruio. Gelidum.plus eſt q̃ frigidum:nam gelu aquas ſiſtit. Myrtos.hāc arborē gaudere littoribus ſatis cōſtat.Seruii teſtimōio:& illo:Littora myrteis gratiſſima. [Myrtus] hēt aūt natura ꝓcipuam admirationem ſuccoꝝ in myrto:quando ex una oium olei uniq; bina genera fiant græcum ei nomen remanet:quo peregrinam eſſe apparet.lege plura apud Pli.lib.xv.cap.xxix.ubi Hermolaus Barbarus uir alias doctiſſimus cum tria myrti genera prodidiſſe Catonem citat pli.cādidā: nigram:coniugalem:coniugulum non cōiugalē apud Catonem ſcriptū tradit obſeruaſſe.nos tamen in uetuſto Catonis codice coniugalem nō cōiugulum legimus.hinc Pli.ſtatim repetit coniugalē exiſtimo nunc nr̄atē dici.illud magis adnotandū Columellā lib.xiii.duo myrti gn̄a rm̄ feciſſe.tanq̃ Cato.uerba ſint aliter accipiēda q̃ Pli.ſenſerit:cōiugalē.ſ.myrti albæ:& nigræ epitheton:ꝙ eſſet idōea ad cōnubia:& nō tertiū myrti genus:nā cōiunctioni ꝑerat Venꝰ:cui hæc arbor ſacra:qn & ara uetus fuit Veneri myrteæ:quā murtiā iō appellabāt. Alia.arborum ut citrus:cedrus. Lætantur.uirent.creſcunt.luxuriāt. Tepore.moderato calore hæc melior lectio q̃ æſtiuo tempore. Nitidiſſimam.fertiliſſimam.egregiam: comantem.nitidos enim dicimus uberes:& pingues. Necat.in ſecunda lectione fuit negat idēſt reſpuit.in eundem tamē ſenſum. Non ſæpius.pariter. Vrbe noſtra;aut comoi;aut Roma:nā merito ſe

necat. Aeſtatis mira clæmētia: ſemper aer ſpiritu aliquo mouet̄: frequētius tñ auras: q̄ uētos hēt. Hinc ſenes multos uideas auos: pauoſq;. Iam iuuenum: audias fabulas ueteres: ſermoneſq; maiorū. cum ueneris illo: putes te alio ſæculo natum. Regionis forma pulcherrima. imaginare amphítheatrum aliquod imenſum: & quale ſola rer̄ natura poſſit effingere. lata: & diffuſa planities mōtibus cingit̄. Montes ſūma ſui parte procera nemora: & antiqua habēt. frequens ibi & uaria uenatio. Inde crebræ ſyluæ cum monte ipſo deſcēdūt. has iter pingues: terrenīq; colles (neq;.n.facile uſq̄ ſaxum: ēt ſi quærat̄: occurrit) planiſſimis cāpis fertilitate non cedunt: opimāq; meſſem ſerius tantum: ſed non minus percoquunt. ſub his per latus omne uineæ porriguntur: unamq; faciem longe: lateq; cōtexūt. quarum a fine: imoq; q̄ſi margine arbuſta naſcūtur: prata inde: campiq;

romanū facit: & in auentino [illegible] retū fuit. de quo Pli. lib. xvi. cap. xxx. ſcimus per urbis appellationē ſine additione alterius uerbi intelligi Romam: q̄re nō uideo cur addiderit nra ii de Rōa loquit̄: niſi tollat̄ nſa: q; ēt in uno codice manu ſcripto [illegible] mus. Clæmētia. calor ... tēperies.
Aura Auras. leniter ſpirātes uentos: & ſecunde. apud Ouid. aura in æſtu [illegible] ptari a uenatoribus legimus. Hinc. ob hanc tēperiē cæli. Multos. li legit̄ multos ſ[illegible]s p[illegible] māſ[illegible]us: ſi uero mltis ſic ordināda uerba. hinc uideas ſenes auos: & proauos multos. i. multos hēre auos: & pauos grandæuos. Proauos. añ auos. Iā iuuenū audias fabulas ueteres. iuuenes narrabunt tibi ueteres fabulas: quas a maioribus ſuis audiuerūt. quomo quidā rer̄ ſcriptores putāt hiſtorias tradit[illegible]s poſterioribus ante inuētū litter̄. Iam. præterea. Iuuenū. a iuuenibus. Alii cōiungūt. iā iuuenū cū præcedētibus legētes auos pauoſq; iā iuuenū non tm̄ puer̄: quod eſt teſtimoniū maioris æuitatis. Illo. in Tuſcos. Alio ſæculo. priſcis temporibus reſpectu mor̄ antiq̄s ſimiliū: & longæ uitæ. Regionis forma. diſpoſitio: & ſitus illi⁹ tractus. ingredit̄ ſecundā diuiſiōis partē. Imaginare. p̄ſume
Amphitheatrū aio: & phātaſia. Amphitheatrū. Dion in rebus Cæſaris. amphitheatrum appellatū eſt: quia circū quaq; ſedilia habet ſine ſcæna ædificium ſiue cōpactum circum circa: q; indicat ipſius uerbi interpretatio: & Secundus expreſſe monſtrat: & Suidas refert amphitheatr̄ dici locum undiq; ſpe-
Theatrū culis habētē: theatr̄ pariter fuiſſe rotundū indicat Vitruuius lib. v. & Virg. hemiſtich[illegible]: mediaq; in ualle theatri. hāc autē autumo differentiā iter theatr̄: & amphitheatr̄: q; hoc hēbat illo amplius circulū exteriorē: qualem cernimus fuiſſe Veronenſi arenæ: adhuc aliqua ex parte ſuperſtitē: quam incolæ alaꝫ uocitant. uerumtñ Pli. lib. xxxvi. cap. xv. monſtrat theatrum habuiſſe formam hemicycli: cum refert Curionē theatra duo iuxta feciſſe ampliſſima e ligno cardinum ſingulorum uerſatili ſuſpenſa librametō: in quibus utriſq; ante meridiano ludorum ſpectaculo edito: inter ſeſe auerſis: ne inuicem obſtreperent ſcænæ: & repēte circumactis ut contra ſtarent incedentibus lignis: & cornibus inter ſe coeuntibus feciſſe amphitheatrum: & gladiatorum ſpectacula edidiſſe: & quæ ſequuntur: nam per hæc ēt colligitur amphitheatri forma corrotunda. Quale. an hoc uerbum reſpicit uariam montium: & ſyluar̄ faciem: an ad imenſam amplitudinem caueæ: & tunc neceſſe erit quale pro quantum uſurpatum fuiſſe. Rer̄ natura. deus ipſe. Sola. nam ope humana īpoſſibile eſſet tantum ſpacii ædificio cōplecti. Summa parte ſui. uertice. Procera. alta. Frequens. copioſa. Varia. diuerſo fer̄ genere. Syluæ. minor̄ arbor̄. ſeruat ad unguem p̄cepta deſcribendor̄ locor̄: quæ iubent primum attingenda extrinſeca: & circumuicina: deinde id quod intendimus: ut p̄cipit: & obſeruat Aphthonius in progymnaſmate arcis Alexandrinæ. Deſcendunt. pendent: demittuntur: tranſlatum uerbum elegantiſſime: ut uideatur rem in ipſis oculis ponere. Has inter. in medio har̄ ſyluar̄. Non cedunt. pares ſunt. Opimam. fertilem: uberem. Serius. tardius q̄ alibi. Non minus. pari menſura. Percoquunt. ad maturitatem perducunt.
Facies His collibus. Latus. ad radices. Contexunt. connectunt: nā inter ſe coniunctæ erant. Faciē. aſpectū: apparenti[illegible]m: nā etiam de rebus inanimis dicitur: ut Virg. de mari. quibus aſpera quondā Viſa maris facies. & Tacitus lib. xiiii. [illegible] fere littore faciē & in legione facies: quæ & frons. deniq; Gellius ſcribit faciem [illegible] oēm formā: & modū facturāq; quandam totius corporis a faciendo dictā: unde errare: qui faciem hois eſſe putant os tantū: & genas: & oculos: & non ſolū in hoium corporibus: ſed ēt in rer̄ cuiuſq; modi faciē dicimꝰ montis: & cæli: & maris facies ſi opportune dicat̄: probe dicit̄: Marcellus tamen exēplis nititur monſtrare faciem eſſe oris ſpeciem: & Cor. Celſus ita faciem terminauit. facies futurā hēt maximū quæ a tpe incipiens per medios oculos nareſq; trāſuerſa puenit ad alter̄ tp̄s. at Ariſto. libro. i. de aialibus. Faciem inquit partem eam nominamus dumtaxat in homine: quæ caluæ ſubiecta eſt. nam piſcis aut bouis faciem dicere non ſolemus. Margine imo. a radice. dicitur etiam fœminino genere ab a[illegible]ribus probatis. Arbuſta. paruæ arbores maritādis uitibus opportunæ. Campi frumentarii. reſumpſit idem uerbum ornatus: & maioris euidentiæ cauſa: ſic Virg. ſequitur pulcherrimus Aſtur: Aſtur

equo ſidens.præpoſuit prata cāpis exēplo Catoniano in re ruſtica. Ingētes.robuſti: ualentiſſimi. Perfringūt.pſcindunt. Cū primū pſecat̃.cū primū rūpit̃:qd ſit æquinoctio uerno i frigidioribus locis dēſa terra:q̄ ſoluta:pingui q̄ macra.Pli.lib.xviii.cap.xviiii.ubi multas a͞l's rōnes pſcindēdi adducit: monet altū & graue ſolū etiā moueri hyeme.legit̃ alias. Proſcindit̃.nā Col.Pli. Palladius cū primū cāpus aratro rūpit̃: pſcindi appellant. Proſcidi Nono ſulco. nona aratione.Plinii uerba ſunt ad hoc q̄ opportun͞u.quarto ſeri ſulco Vir.exiſtimat̃ uoluiſſe:cū dixit optimā eſſe ſegetē q̄ bis ſolē:bis frigora ſenſiſſet.ſpiſius ſo-

Campi:quos non niſi ingentes boues: & fortiſſima aratra perfringunt:tātis glebis tenaciſſimum ſolum cum primum pſecatur aſſurgit: ut demū nono ſulco perdomet̃. Prata florida: & gēmea: trifolium:aliaſq; herbas teneras: ſempq; molles: & quaſi nouas alunt. Cuncta enim peremnibus riuis nutriuntur.ibi aquæ plurimum: palus nulla:quia deuexa terra quicquid liquoris accipit: nec abſorbuit:effundit in Tyberim. medios ille agros ſecat nauiū patiens: oīſq; fruges deuchit ī urbem:hyeme duntaxat:& uere: æſtate ſummittitur:immenſiq; fluminis nomen arenti alueo deſerit:autumno reaſſumit.Magnam capies uolu-ptatem:ſi hunc regionis ſitum ex monte proſpexeris.Neq; enim terras tibi:ſed formam aliquam ad eximiam pulchritudinē pictam uideberis cernere:ea uarietate: ea deſcriptione quocunq; inciderint oculi reficiunt̃. Villa in colle imo ſita p-

lū ſicut plærunq; in Italia quinto ſulcō ſeri melius eſt:in Tuſcis uero nono. Prata. Pratum agricolis neceſſarius prati cultus: cui ueteres primas in agricolatione partes tribuerunt:nomē quoq; indiderunt ab eo:q̄ ptinus eſſet paratū ad fructū dandū: nec magnū laborē deſideraret: huius duo genera ſiccaneū & riguū: ſiccaneū q̄ ſuapte natura ſuccoſo ſolo gignit fœnū:riguū: quod aquis irrigat̃:de quo nūc loquit̃. Gēmea. lucida pp flores. an pp interlabentes riuulos: qbus nūerare lapillos poſſes. Trifoliu͞z.herba notiſſima a tribus foliis dicta: pratis cōueniens.Pli.herba optima in prato trifolii. Molles.recētes.ſuccoſ͞as. Nouas.non duras:& uetuſtate a ſiccitate exāgues. Peremnibus. ppetuis:na͞z peremne ex p & amne cōponit̃. alii a p & anno deductu͞z opinant̃.Palus nulla.nā Columella authore cāpus ubi pratū fieri libet:neq; concaue poſitionis: neq; collis ꝑrupti eſſe debet: ille ne collectam diutius contineat aquam:hic ne ſtatim præcipitē fondat.poteſt tñ mediocriter accliuis: ſi aut pinguis eſt:aut riguus ager pratū fieri:at planicies maxime talis probat̃:quæ exigue prona nō patit̃ diutius himbres: aut influentes riuos imorari: quippe aquarum abundantia:atq; penuria grāinibus æque eſt exitio. Tyberim. Tyberis fluuius cæterorū omnium princeps & imperator a ſolis ortu maxime Thuſcos alluens:ex appennino autem defluit:pluribus uero augetur amnibus:partimq; per Ethruriam excurrit:deinceps ipſam diſterminans primū ab illa diuidit Vmbriā:poſtea Sabinos & Latinos Romæ ad litt⁹uſq; finitimos.hæc ſtrabo:& Dionyſius:ſed longe melius & latius ſenior Pli.cuius uerba: quia multum ad rem noſtram faciunt:nō erit importunum recitare. Tyberis antea Tybris inquit appellatus: & prius Albula:e media fere longitudine Appennini:finibus Aretinorum profluit tenuis primo:nec niſi piſcinis corriuat⁹: emiſtuſq; nauigabilis:ſicuti Tinnia & Glanis influentes in eum nouenno͞x ita conceptu die͞x:ſi nō adiuuent himbres: ſed Tyberis propter aſpera & confragoſa nec ſic quidem præterq̄ trabibus uerius q̄ ratibus longe meabilis fert̃.p.c.L.M.d. nō procul Tiſerno. Peruſia:& Ocriculo:Ethruriā ab Vmbris:& Sabinis:mox citra.xiii.M.p.urbis Veiētem agrum a Cruſtumino:dein Fidenatē:Latinūq; a Vaticano dirimens: ſed intra Tinniam & Glanim duobus &.xl.fluuiis auctus:præcipuis aūt Nare & Aniene:qui & ipſe nauigabilis:Latium includit a tergo:nec minus tñ aquis ac tot fontibus in urbem perductis: & ideo quālibet magnarum nauium ex Italo mari capax in toto orbe naſcentiū mercator placidiſſimus: & quæ ſequunt̃ apud eunde͞z libro tertio capite quinto. Tyberis Secat medios agros.fluit per mediam planiciem. Fruges.Pli. facit duo genera frugum frumenta.ſ.& legumina:inter frumentum:milium:pannicum:& ſimilia recenſens. a Columella frugiferæ arbores dicuntur ut oleæ.Iulianus de uerbo͞x fig.rettulit frugem pro reditu appellari nō ſolum pro frumentis aut leguminibus:ue͞x etiam q̄ ex uino:uel ex ſiluis ceduis:cretifodinis:lapidicinis capit̃:a frumine.i.ab eminente ſub mento gutturis parte nomen traxiſſe Seruius credidit:Donatus a fruēdo: q̄ his fruamur:& fruor a frumine:quā ſententia͞z prior Varro dixerat.frux frugis declinauit antiquitas Feſto tradente. Fruges Vrbē.Romā. Submittit̃.decreſcit. Deſerit.deponit:ad tempus perdit. Arenti alueo.ſiccō receptaculo fluminis. Reaſſumit.ite͞x dicitur flumen cū incipit fluere plenior. Situm.poſitū: typu͞z: Formam.modulum faberrime compactum. Varietate. quæ ſi decora fuerit multum afficit:& tenet. Deſcriptione.conuenienti poſitura colo͞x. Inciderint.reſpexerint:ſe contulerit. Reficiuntur. reparantur.inſtaurantur longo conſpectu. Villa.domus in agro.nunc accedit ad tertiam propoſitionis parte͞z:ſupra.n.policitus ſe deſcriptu͞x uillæ amœnitatē. Imo colle.radice collis. Quaſi ex ſummo tanq̄

ſi eſſet in uertice ſita. Proſpicit.in longum ſpeculatur:& proſpectum habet.ꝙ eſt hominuꝫ uenuſte ad rem inanimem tranſtulit. Senſim.paulatim. Fallente.ita molli & accliuo:quem conſcendentes nõ intelligant:ut ne quidem cliuus eſſe uideatur. Conſurgit.ſimul cum colle eleuatur. Non putes. propter facilitatem. Aſcendiſſe.perueniſſe in editum. Longius.non tergo imminentem:ſed procul.comparatiuum pro poſitiuo:ꝙ ſubinde apud idoneos reperitur. Accipit ab hoc auras. afflatur uilla leni uento ab appennino. Quãlibet ſereno.quantumlibet:ꝑinde ac diceret.alibi pigro & quieſcente aere: hic molliter agitatur: ꝙ maxiẽ ſalubre & exoptatum in æſtu. Acres.uehemẽtes:moleitas. Infractas.debilitatas. Virg. Turnus ut infractos aduerſo marte Latinos. Spacio ipſo. quia remota eſt uilla ad Appennino unde uenti excitantur:nam quo ex ꝓpinquiore loco ſpirant: eo fortiores ſunt. Magna ſui parte.ideſt fere tota ad meridiem eſt expoſita : qui uillæ ſitus maxime probatur. Hybernum. reſume ſolem & ſpectat. Maturius. ante horam ſextam. Inuitat.alliciat incolam ad apricandum in ſole hyemali: qui diffundebatur in porticum latam & reſpectu amplitudinis longam. Modo.menſura: proportione lati-
Membra tudinis. Membra. partes domus Apuleius libro.vii.Ianuæ clauſtra ſedulo explorauerat & ipſa membra: in quis omne patrimoniũ cõdi ſolebat: curioſe ꝑſpexerat.

ſpicit quaſi ex ſummo ita leniter : & ſenſim cliuo fallẽte conſurgit : ut cum aſcendere te nõ putes: ſentias aſcendiſſe. A tergo Appenninum :ſed lõgius habet. Accipit ab hoc auras quanlibet ſereno: & placido die:non tamen acres : & immodicas: ſed ſpacio ipſo laſſas: & infractas. magna ſui parte meridiem ſpectat: æſtiuumq; ſolem ab hora ſexta: hybernum aliquanto maturius: quaſi inuitat in porticum latam : & pro modo longam. multa i hac membra: Atrium etiam ex more ueterum ante porticum : xyſtus conciſus in plurimas ſpecies: diſtinctuſque buxo: demiſſus : inde pronuſque puluinus: cui beſtiarum effigies inuicem aduerſas buxus inſcripſit. Achantus in pla-

In hac porticu : per quam ad illa mẽbra ibatur. Atrium.locus ianuis proximus:de quo ſupra. More ueterũ:extructũ ad imitationeꝫ antiquorum. Porticum.iam prædictam. Xyſtus.locus conſitus arboribus in plurimas ſpecies:non animalium modo:ſed nauium & aliarum rerum diſtinctus conciſuſq;. Conciſus.legiť etiaꝫ confiſſus: placet prior
Buxus ſcriptura. Buxo.buxus magnitudine non excellit:folio myrto ſimilis: naſciť ſecundum Theophraſtuꝫ locis algentibus atq; aſperis:Pli.authore amat frigida:& aprica:quippe Olympus macedonicus frigidus eſt:& in eo gigniť:maxima autem pulcherrimaq; in Corſica eſt:procera enim craſſituſtineq; cæteris lon-
Puluinus ge præſtantior.referente Seruio buxũ etiã neutro genere profertur pro arbore. Puluinus. ſedes mollis M.Tullius de oratore.afferri iuſſit puluinos:& oẽs in ſuis ſedibus ſederunt.Iuuen. & de puluino ſurgat equeſtri.fiebat aũt puluinus ex terra tumulus:ſiue ſaxo:uel ramento:uel pluma aut tomento: poſtremis tela uel corio circũſitis:nã Varro in re ruſtica ſcribit neceſſe fieri puluinos in uiolariis: & Palladi⁹ iquit caulis cluis delectať:& ideo ponendæ ſunt plantæ per puluinos:ideſt eminentes tumulos arearũ. Columella libro.xii.puluinis poſitæ alii ſpicæ minus infeſtanť hyemis aquis: & ſexto ꝓ eminentiore pte arearum:in primo uero ꝓ inſtrumento:quo parietũ & ſoli iuncturæ fibulanť.Seruius ait durior arena : quæ remeantibus fluctibus & euntibus denſať & in modũ ſaxi dureſcit a nautis puluinus uocať:a Vir. dorſum:ꝙ uideť ſignificaſſe Vitruuius de ſtructuris in aqua faciendis ſcribens quomõ puluinus q̃ firmiſſime ſtruať:ſed libro primo ubi colũnas puluinatas noiat:colũnas intelligit:quibus ſubeſt puluinus marmoreus:nã decimo minoré columnam:cui ſuperſit altera:chelonium ſiue puluinum appellat:Tranquillus ſcribit puluino iniecto ſpiritũ Tiberio introcluſuꝫ. ꝓ lectica ſiue ſede ex plumis Seneca ad Martiam uſurpauit.equeſtri inſidẽs ſtatuæ i ſacra uia celeberrio loco Chlœlia exprobat iuuenibus noſtris pului-
Puluillus nũ aſcendentibus:in ea illos urbe ſic ingredi:in qua etiã fœminas equo donauius:cuius diminutiuo puluillo pro lecto & ceruicali utiť Apuleius.dii boni:fať: qualis ille q̃q; præclarus apparat⁹:quattuor eunuchi confeſtim puluillis cõpluribus uentoſe tumentibus pluma delicata terreſté nobis concubitum præſtruunt:ſed & ſtragula ueſte auro:& murice tyrio depicta ꝓbe cõſternunt: ac deſuꝑ breuibus admoduꝫ: ſed ſatis copioſis puluillis:aliis nimis modicis: qs maxillas & ceruices delicatæ mulieris ſuffulcire cõſueuerũt:ſupſtruunt puluinaria ꝓ lectis: q ſterni diis i tẽplis ſolebant paſſim occurrunt apud hiſtoricos:Li.
Puluinaria curatum lectiſternium:& per triduum habitũ decemuiris ſacrorum curantibus: & puluinaria in cõſpectu fuere Ioui:& Iunoni unum:alteꝝ Neptunno & Mineruæ. Inuicem aduerſas.ex oppoſito:inter ſe.
Acanth⁹ Buxus inſcripſit.buxus habet inſcriptas.nã inciſæ ſunt in buxo. Acanthus. herba topiaria audi libro uigeſimoſecundo Pli. acanthus eſt topiaria & urbana herba elato longoq; folio:crepidines marginum: adſurgentiumq; pluinorum totos ueſtiens: duo genera eius ſunt aculeatum & criſpum: quod breuius: alterum lene : quod aliqui pedototon uocant : alii melamphylum : ſemper frondet ſi Virgilio in georgicis credimus : in bucolicis ſemper ridere ſcripſit . Seruius modo herbam : modo arborem : interdum

uirgultum uocat:ĩ ueſtibus deſcribebaẽ. Acanthus inſup oppidi nomẽ libyæ:uel Macedoniæ: uel utri-
uſq;.authores habeo Thucydidẽ:Straboneẽ: Liuiũ:Pli. Hammoniũ: Diodorus tñ Acantham in Libya ſi
fidus eſt interpres noiat. Mollis.tenellus:topiarius. Plano.humili loco. Ambulatio. locus ad ſpaciã Ambulatio
dum conſtructus:qui Iuliano tradente arboribus infœcundis fere ueſtiebaẽ:nã.ff.vii.ĩquit.ſi forte uolu
ptuariũ fuerit ꝓdiũ.uiridia:uel geſtationes:uel deambulatiões arboribus infructuoſis opacas atq; amœ
nas habens non debet deiicere. Columella libro primo. ambulationes meridionali æquinoctiali ſubie-

no mollis: & pene dixerim liquidus. ambit hũc
ambulatio preſſis: uarieque tonſis uiridibus in-
cluſa : ab his geſtatio in modum circi : quæ bu-
xum multiformẽ:humiliſq;: & retentas manu ar
buſculas circuit.oia maceria muniunẽ:hanc gra
data buxus operit: & ſubtrahit.pratum inde nõ
minus natura:q̃ ſuperiora illa arte uiſendũ. Cã-
pi deinde. porro multaq; alia prata: & arbuſta.
a capite porticus tricliniũ excurrit: ualuis Xy-
ſtum deſinentẽ: & protinus pratũ: multumq; ru
ris uidet.feneſtris latus xyſti:& quod ꝓſilit uil-
læ:ac adiacentis hippodromi nemus: comaſq;
proſpectat. Cõtra mediam fere porticum diæta

ctæ ſint:ut & hyeme plurimũ ſolis & æſta
te minimũ recipiant.ampliſſimas: & orna
tiſſimas ambulationes ſub dio collocari
præcipit Vitruuius:& modum libro quin
to explicat.dictæ ſunt ambulationes qua
ſi circuitiones:Flauius tamẽ Vegetius am Ambulaẽ
bulare ꝓ exercere dixit. in menſe tã equi-
tes q̃ pedites educantur ambulatum: hoc
eni uerbo: hoc exercitii genus nominant.
libro tertio ſimpliciter ꝓ ire poſuit: & Ca
to in re ruſtica ambulare naues dixit.Var
ro meli⁹ familiam feriatã ambulare. cum
deſidet. Viridibus.arboribus ſemper ui-
rentibus.uiridia cum pro adiectiuo acci-
piuntur genitiuum in ium faciunt ut uiri Viridia
dium pratorum: cum uero ipſam loci ui-
riditatem ſignificare uolumus uiridioruz
dicimus:ut formoſa facies uiridiorũ.hæc
Macrobius libro primo.ex quibus conſtat:& Vitruuio libro ſexto ac Secũdo circa finem huius epiſto-
læ uiridia etiam dici:quæ interdum a probatis uiridiaria appellantur:ea Iabolenus eſſe ſcribit loca ui-
rentibus arboribus conſita:& Paulus de ſignificatione uerboꝝ: uiridaria duntaxat ad uoluptatẽ reſpõ
det:quinimo.M.Tullius Viridaria: colles ſteriles: & ſola gratos uoluptate refert: & Vlpianus de fondo Viridaria
inſtructo uiridarios uocat ſeruos præpoſitos ad curam uiridiorũ. Preſſis. denſis. mutilatis. Tonſis. Viridarii
mangonizatis.conciſis. Varie.in diuerſas effigies. Ab his.poſt hæc conſequitur. Geſtatio.media in-
ter arbores. In modum Circi.ad ſimilitudinem & formam Circi: qui erat locus ſpacii oblongi muris Circi forma
ſeptus hinc inde extructis gradibus.in eius principio carceres:& mœta.unde ſigno dato emittebantur
equi:qui cum ad ſummum perueniſſent circumacti mœtam recurrebant ad priorem.hic erat finis cur-
ſus.Circum Maximũ Tarquinius inter auentinum & Pallantium extruxit in lõgitudinem trium ſtadio
rum:in latitudinem uero quattuor iugerum Dionyſio libro tertio ſuarum antiquitatũ referente:ubi la
tius & melius q̃ uſquã uiderim Circi forma deſcribitur.priora ſumpſimus ex Liuio:Varrone: & Iuuena
le. Humiles.nanas. Retentas.ne altius excreſcerent. Manu.arte:data opera. Maceria.pariete. Liui
us libro tertio ſecundi belli punici gladium in publicum trans maceriam orti abiecit. Terentius:atque Maceria
hanc in orto maceriem iube dirrui.Seruius maceriæ:quibus uineta clauduntur fiunt de ſiccis lapidib⁹.
Palladius libro primo:luto:& lapide excitari macerias tradit: plærịq; tñ ſine luto congeſta in ordinem
ſaxa cõponunt.pro pariete abſolute Columella libro nono accepit. Cato maceriã ex calce:cemẽtis:ſili-
ce fieri docet. Varro ſæpimentũ eſſe maceriã dixit:cuius ſpecies quattuor:quod fit ex lapide:ut in agro
Tuſculano:q; de lateribus coctilib⁹:ut ĩ agro Sabino:q; ex terra & lapillis cõpoſitis informe:ut ĩ Hiſpa-
nia:& ĩ agro Tarentino.ꝓ maceratione uſurpauit Afranius Marcello tradente. Gradata. quia per gra
dus quoſdã ſurgit. Subtrahit.abſcondit ab oculis ne uideatur eẽ ulla maceries. Natura:per ſe:nõ ar-
te ſicut iam prædicta:nam erat ſiccũ. Viſendũ.laudabile: admirandum. Excurrit. eminet extra por-
rigitur. Porticus.iam prædictæ. Valuis.ab oſtiis. Videt.tricliniũ.tanta graria fuiſſe diſpoſita mon-
ſtrat omnia domus membra: ut ſingulis ſenſum uidendi præbeat. Xyſtum. repete in præcedentibus.
Feneſtris.a feneſtris triclinii. Proſilit. excurrit. Adiacentis. propinqui: cõmendat enim tricliniũ ab
aſpectu uario. Hipprodromi.cuius formã mox Secũdus exprimit:erat aũt locus rectus:qui ĩtrantibus Hippodromus
ſtatim ſe offerebat hinc inde arboribus conſitus: ad curſum & agitatione equoꝝ inſtructus: ſicut ipſa
uocabuli interpretatio oſtendit.de quo Sidoni⁹ libro Secundo:& Hom.xxiii. plura: quædã Philoſtrat⁹ Peridromus
.v.hippodromi Mart.libro.xii.meminit. Pulureuq; fugax hippodromõ ungula plaudit.at peridromus
fiebat in ædificiis ſuperne ĩ circuitu:ut legimus apud Herodianũ peridromũ pleno amphitheatro exæ
dificatũ Commõ fuiſſe:per quẽ decurrere in orbẽ poſſet:ne cõinus cũ beſtiis pugnãs periclitareẽ: ſed ſu
perne ac de tutto loco tela iaciẽdo iaculandi potius ſcientiã q̃ fortitudinẽ oſtẽtaret. Diæta.ſup qua di Diæta
ctiõe ꝓdictis illud addã diætas calefieri igni ſolitas authore Vlpião libro.ff.xxxii.lignis iqt legatis:q; cõ
burendi cã paratũ eſt ſiue ad balinei calefactionẽ:ſiue diætarum hypocauſtarũ cõtineri ſcripſit Offilius.

parum recedit:cingit areolam:quę quattuor pla
tanis inumbrãt.inter has marmoreo labro aqua
exundat: circumiectaſque platanos : & ſubiecta
platanis leni aſpergine fouet. Eſt i hac diæta dor
mitorium cubiculum: quod diem: clamorem:ſo
numq; excludit : iunctaq; quotidiana amicorum
cœnatio. Areolam illam porticus alia : eademq;
omnia:quę porticus aſpicit. Eſt:& aliud cubicu
lum a proxia platano uiride:& umbroſum mar-
more exculptum podio tenus:nec cedit grãæ mar
moris ramos:inſidenteſq; ramis aues imitata pi-
ctura: cui ſubeſt fonticulus :in hoc fonte crater:
circa ſiphunculi plures miſcẽt iucundiſſimũ mur
mur. In cornu porticus ampliſſimũ cubiculũ tri
clinio occurrit. Aliis feneſtris xyſtũ: aliis deſpi-
cit pratum: Sed ante piſcia quæ feneſtris ſeruit:
ac ſubiacet:ſtrepitu:uiſuq; iucunda. nã ex edito
deſiliens aqua ſuſcepta marmore albeſcit. Idẽ cu
biculũ hyeme tepidiſſimũ: quia plurimo ſole p-
fundit̃. Coheret Hypocauſtõ: & ſi dies nubilus
imiſſo uapore ſolis uicẽ ſupplet. Inde Apodyte-
riõ balinei laxũ:& hilar̃ excipit cella frigidaria:i

Recedit.ſita eſt. Parum.non procul. Areolam. ſpacium terrenum ut plurimum quadratũ ſub dio.
Labrum Exundat.exuberat in ſecunda lectione fuerat exudant. Labro.uaſe.Papinius in deſcriptione balinei
ethruſci.argento felix propellitur unda:Argentoq; cadit:labriſq; nitentibus inſtat: Cato labrum uinati
cum:& aquarium dixit:& Vitruuius labrum in balineis ſub limine faciundum p̄cipit. Columella dimi
Labelluȝ nutiuo utens:quod etiam nunc uulgo uſurpant:cenſet in labello muſtum de feria ſumi: qui lib.xiii.ca.
de oleo conficiendo labrorum plures ſpecies deſcribit.nam aliud rotundum:aliud quadratum:& plum
beum: aliud fictile: treſq; labrorum ordi-
nes in cella uinaria locat : ut unus ſit pri-
mæ notæ:alter ſecũdæ:tertius tertiæ. Cæ
ſar in commentariis pro limbo & extremi
tate ſumpſiſſe uidetur. cornua inquit ſtu-
dioſe conquiſita ab labris argento circũ-
cludunt. Subiecta.loca. Leni aſpergie.
modica irrotatione. Fouet.alit.fiſtulæ:&
canales : & crateres : & ſi qua ſunt alia ad
aquas ſalientes neceſſaria magis dõus por
tio ſecundum Vlpianum q̃ domus inſtru
menta ſunt. Cubiculum dormitorium.
thalamꝰ ſomnũ prouocans. Diem.lucẽ.
Excludit.non ſentit. Quotidiana ami
coꝝ.familiarium & domeſticoruȝ amico-
rum. Areolam illam . in qua ſunt pla-
tani. Quæ porticus.illa ſuperior lata: &
pro modo lõga. A proxima platano. ſur
gens iuxta platanum. Viride. & umbro-
ſum. ob uicinitatem platani. Marmore
exculptum. cuius paries marmoreꝰ uariis
Podium figuris exculptus eſt. Podio tenꝰ.præpo-
ſitio tenus poſtponitur caſui ſuo. & geni-
tiuo:interdum accuſatiuo:ut plurimũ ab
latiuo conſtruitur.podium autem locꝰ ex
tra ædificium porrectus: unde ſpectamus
ſi quid foris fiat:huius crebra mentio apđ
Vitruuium:nam libro ſecundo podiũ cir
ca ædem faciendum.&.vi.columnas i po-
dio poſitas ſcribit. Spartianus uictoriam
ictã decidiſſe de podio:& humi proſtratã:ſed p̄cipuus locus erat in theatro:cui inhærebat ĩpator:uel ſe
natores ludos ſpectantes: quare nobiles indicare uolens ſatyricus dixit omnibus ad podium ſpectanti-
bus : Tranquillus.cæterum accubans Nero primum paruis foraminibus . deinde toto podio adaperto
ſpectare conſueuerat: ſub eo præcipue retia fuiſſe arcendis feris: nodata ſuccinis : & podium protegen-
tia author ẽ Plini.libro.xxxvii.pro paruo ſæpimine ſurgente a tabulato uidetur accœpiſſe Palladius cũ
de apum caſtris præcipit podia ternis pedibus alta excitanda teſtaceo & albario opere leuigata inter ea
Podia loca: quæ muniri mandat. at podia fœminino genere funis ẽ quo tenditur uelum : niſi Seruius fallitur.
Nec cedit. ordo: nec pictura imitata ramos & aues inſidentes ramis cedit gratiæ marmoris. ideſt tan-
tam elegantiam habet & dignitatem: q̃ imagines marmoreæ: nam utraque res laudabilis erat. Aues
inſidentes. depictæ aues: quæ ramis inſidere uidebantur. Crater. marmoreum uas in formam crate-
Siphun-culus ris ampliſſimi:ut aſſolet fieri in fontibus elegantioribus. Siphunculi. canales: fiſtulæ æreæ ſiue ex alia
materia:per quas aqua effluit a cratere: mox enim dicet aquã e ſiphunclis exilire: ſiphones alii appellant
ut Celſus:& Pli.libro ſecundo.Iuuenalis tranſlatiue pro mulieri urina emiſſa a uuluis uſurpauit. Cor-
nu. flexura : an magis extremo: ſicut acierum extremitates cornua dicimus. Occurrit. prope ſurgit.
Deſpicit.cubiculum illud ab eminentiori loco. Piſcina.natatoria ẽ. Feneſtris ſeruit.oblectat ĩtuentes
a feneſtris. Strepitu.murmure ingredientis aquæ. Edito.ab alto loco. Marmore.piſcina ſtrata & cir
cundata marmore. Albeſcit.ſpumeſcit:minus placet ſi referratur ad candorem marmoris. Cubiculũ.
ampliſſimum. Tepidiſſimum.eſt apricum. Hypocauſtum.locus concameratus ante præfurnium : per
Apody-terium quem cubicula hodie quoq; calefieri ſolent. Nubilus.fit:& per id frigidus. Apodyteriũ. in quo loturi
ueſtes deponebant.nam ἀποδύω ſignificat exuo.M.Tullius ad Quintum fratrẽ : ide apodyterio nihil
Spoliato altius:nihil muſcoſius:& alibi in balneariis hypocauſta in alteꝝ apodyterii angulũ promoui: latine ſpo
rium liatoriũ dici ſolet. Laxũ.amplum:capax. Excipit.ſequit̃:& coniuncta eſt. Frigidaria.aquæ frigidæ:q̄

reſtringebanť corpora.iã notauius in balneo fuiſſe tres cellas frigidariã:tepidariã:caldariã. Baptiſteri-um.lauacꝝ. Latius.maiori ſpacio:& liberiori. Tepidius.quia piſcina fuerat expoſita ſoli. Aſtringi. refrigerari:nã calore laxanť corpora:frigore contrahunť. Media.tepidaria cella:q̃ media erat inter fri-gidariã & caldariã:& ſitu & qualitate. Benigniſſime eſt p̃ſto.amicꝰ& expoſitꝰſtati tepefacere. Calda

qua baptiſteriũ amplũ:atq; opacũ.Si natare lati us:aut tepidius uelis in area piſcina eſt. In ꝓxio puteus ex quo poſſis rurſus aſtringi: ſi pœniteat teporis:frigidariæ cellæ cõnectiť media : cui ſol benigniſſime preſto eſt:caldariæ magis: ꝓminẽt enim in hac tres diſceſſiones:duæ in ſole:tertia a ſole longius:a luce nõ longius.Apodyterio ſup-poſitũ eſt Sphæriſterion:qđ plura genera exerci tationis:pluriſq; circulos capit.Nec ꝓcul a bali neo ſcalæ:quæ in cryptoporticũ ferũt : prius ad diætas tres:harum alia areolæ illi: ĩ qua platani quattuor:alia prato:alia uineis imminet: diuer-ſaſq; cæli partis ut ꝓſpectus habet.In ſumma cry ptoporticu cubiculũ:ex ipſa cryptoporticu exci ſum:quod hippodromũ:uineas:montes intueť. Iungiť cubiculum obuiũ ſoli maxime hyberno. Hinc oriť diæta:quæ uillæ hippodromum adne ctit.Hæc facies:hic uiſus a fronte:a latere. æſti-ua cryptoporticus in ædito poſita: qua nõ aſpi-cere uineas:ſed tangere uideť.In media tricliniũ ſaluberrimũ:afflatũ ex Appẽninis uallibus acci pit.Poſt latiſſimis feneſtris uineas : ualuis æque uineas:ſed p cryptoporticũ quaſi admittit . A la tere triclinii:qđ feneſtris caret:ſcalæ cõuiuio uti lia ſecretiore aditu ſuggerũt.In fine cubiculum: cui nõ minus iucundũ ꝓſpectũ cryptoporticus ipſa:q̃ uineæ p̃bẽt. Subeſt cryptoporticus ſub-terraneæ ſimilis:æſtate incluſo frigore riget:cõ tẽtaq; aere ſuo:nec deſiderat auras:nec admittit: poſt utrãq; cryptoporticũ unde tricliniũ deſinit. incipit porticus ãte mediũ diẽ hyberna:ĩclinato die æſtiua:hac adeunť dietæ duę:quaꝝ in altera cubicula q̃ttuor:altera tria:ut circũierit ſol:aut ſole utunť :aut umbra. hãc diſpõnẽ amœnitatẽq; tectoꝝ lõge:lateq; p̃cedit hippodromus.medius pateſcit:ſtatimq; intrãtiũ oculis totus offertur: platanis circuiť :illæ hedera ueſtiunť :utq; ſũmæ ſuis:ita imæ alienis frõdibus uirẽt. Hedera trun cũ:& ramos perrat:uiciaſq; platanos trãſitu ſuo copulat.Has buxus ĩteriacet. Exteriores buxos circũuenit laurus:umbręq; platanoꝝ ſuã cõfert. Rectus hic hippodromi limes in extrema parte

riæ magis ſ; cellæ caldariæ magis ẽ p̃ſto: & uehemẽs. Prominẽt.excurrũt. Diſceſ ſiones duæ.qbus apricať in ſole. legiť etiã deſcenſiones: ſed placet prior ſcriptura. Tertia.diſceſſio.nõ eſt in ſole: tñ nõ in ob ſcuro. Sphæriſteriũ. repete a nobis p̃no-tata. Circulos.rotunda mẽbra:unde no-men inditũ demonſtrať: nã ſphæra rotun ditas eſt. Cryptoporticu;. occultã a ſole porticum. Prius.ferunt hæ ſcalæ. Alia. una triũ diætaꝝ: Platani quattuor. cõſi-tæ fuerant. Habet. una quæq; illaꝝ diæ taꝝ. Vt ꝓſpectus.ut habet diuerſos pro ſpectus. In ſumma.i capite.Iungiť.anne-xũ eſt cubiculo in ſumma cryptoporticu. Obuiũ.expoſitu;. Adnectit.copulat: niſi .n.fuiſſet hæc diæta hippodromus uideba tur diſiunctus a uilla & ædificiis. Facies. eſt. cryptoporticui hibernæ : nam ſequiť. Aeſtiua.ſtructa ad arcendos æſtus:& ideo i edito poſita: ut facile poſſit auras recipe & trãſmittere. Tangere. pp uicinitatẽ. Media.cryptoporticu. Saluberrimũ.quia uentilať auris ex appẽnino ſaluberrimis. Poſt.retro. Per cryptoporticũ.quia illã tricliniũ itercurrebat p mediã cryptopor-ticũ.Conuiuio utilia.dapes: totam deniq; menſam. Secretiore aditu.legiť etiã am-bitu:q nõ diſplicet:ut inſtar cochleæ fuiſ ſe intelligamus eas ſcalas : quales nũc iter dũ uidemus conſtrui. In fine.cryptopor-ticꝰcalce. Subeſt.æſtiuæ cryptoporticui. Subterraneæ ſimilis. tanq̃ effoſſa. Ri-get.alget:friget. Suo.frigido & imoto. Vtranq;.ſuperiorẽ:& inferiorem. Tricli-nium.aliud. Hyberna.frigida. Hac.por ticu. Cubicula.diurna:nã in diæta de die uerſabať antiquitas.Aut ſole.alia cubicu-la modo ſole: alia umbra utebanť : prout ſol ſe reuoluebat : uerbi cã quæ erãt expo ſita orienti ſolẽ matutinũ excipiebãt:quæ auſtro meridianũ : quæ occidenti occidu-um. Longe. quia i longitudinẽ excurre-bat. Late.qa in latitudinẽ p portione lõ-gitudinis.Præcedit. in cõſpectu eſt. Me-dius pateſcit.a lateribus arboribus ſeptus uiam patentem in medio oſtẽdit. Totꝰ. quia ad lineã directus. Circuiť : muniť. Illæ.platani.Summæ.in cacumine & ra-mis.nam platanũ ſcribit Cice. comparatã ad opacandũ locũ ramis patulis. Imæ in trunco. Alienis.hederaceis. Et etiam. Ramos.platanorum. Copulat. conne-ctit.adiungit ad inuicem. Interiacet. has

ſita in medio platanorum.dixit auteꝫ iacet:quia humilis buxus. Confert.miſcet. Hemicyclo.ſemicir-
culo circa reflexum mœtarum. Frangitur.interrumpitur. Faciem.aſpectum. Mutat. diuerſitate ar-
boꝝ. Cupreſſis.arbor notiſſima cupreſſus:de qua Cato:Varro:Theophraſtus:& plura Pli.lib.xvi. Ni
grior.nã habet hæc arbor folia ſpiſſa & nigrentia. Interioribus.minoribus. Plures.circuli.nã ſtatiꝫ ſe
quiť finito illo multipliciq; curuamine. Puriſſimũ diem.lucidiſſimã lucem:nam interiores circuli con-
ſtabant roſariis:per quæ facile ſol admittitur:ſequiť.n.inde roſas offert. Vmbraꝝ frigus. ꝙ fit per cu-
preſſos conſitas in exterioribus circulis.

hemicyclo frangiť:mutatq; faciem:cupreſſis am
biť:& tegiť:denſiore umbra opatior:nigriorq;:
interioribus circulis(ſunt enim plures)puriſſi-
mum dië recipit.Inde roſas offert:umbrarũq; fri
gus nõ ingrato ſole diſtinguit. Finito uario illo:
multipliciq; curuamic recto limiti redditur: nec
huic uni.nã uię plures ĩtercedentibus buxis diui
dunť.alibi pratulũ: alibi ipſa buxus ĩteruenit in
formas mile deſcripta:litteris ĩterdũ:quæ mõ no
men dñi:mõ artificis dicunt. alternis metulæ ex
urgunt.alternis inſerta ſunt poma:& ĩ ope urba-
niſſimo ſubita uelut illati ruris imitatio mediũ ĩ
ſpaciũ.breuioribus utriq; platanis adornať.poſt
has Achantus hincinde lubricus:& flexuoſus.de
inde plures figuræ:pluraq; nomina. in capite ſti
badiũ candido marmore uite ꝑtegiť. Vitē quat-
tuor colũnellę Caryſtię ſubeũt.ſtibadio aqua ue
lut expſſa cubantiũ põdere ſiphũculis effluit: ca
uato lapide ſuſcipiť:gracili marmoŕ cõtineť:atq;

Limiti. ĩ agro proprie limes diciť:de quo
ſupra. Reddiť.in rectũ dirigiť.reſpicit ꝙ
iã antea dixerat:rectũ.ſ. hippodromi limi-
tē. Vni.limiti reddiť: ſꝫ pluribus. Inter
cedentibus.ĩtercurrentibus:& ꝑ id ſeperã-
tibus unã uiã ab altera. Pratulũ.cũ ñ am
plius uiæ ſunt ꝑpetuæ arboribus: ſed alia
facies a priore occurrat. Mile.innũeras.
Deſcripta.picta:trãſformata. Dñi. Tra
iani:cum in epiſtolis eundem dominũ ap-
pellet Secundus.an domini ideſt Secundi:
nam Tranqui. in Tiberio poſſeſſores inſu
larum dominos dicit. Artificis. topiarii.
Alternis. uiciſſitudinariis buxis: in me-
dio duarum buxorum. Mœtulæ.paruæ
mœtæ inſtar areolarum. Surgunt.extol-
luntur:erant enim eminentiores q̃ ſtipites
Pomum buxi. Inſerta. ĩ medio plantata. Poma.
in neutro pro arboribus nuſquaꝫ alibi an
Pomariũ notauimus: ſicut pomaria contra gram-
maticorum præcepta apud Columellam:
Palladium:Martialem: Statium pro locis
conſitis pomis legimus ſubinde. Vrba-
niſſimo.cõſito ad uoluptateꝫ & urbi con-
ueniẽti. Illati ruris. ĩtromiſſis arboribus
pomoꝝ:q̃ ĩ agris ſeruntť. In mediũ ſpaciũ.in limitē rectũ poſt mœtas. Breuiorib⁹.reſpectu illaꝝ: qb⁹
hyppodromus ĩ ingreſſu ueſtiebať. Lubricus & flexuoſus.nã eſt herba topiaria. Figuræ. ambiguũ ex
acãtho:an buxo.an magis q̃ erãt ſtibadio iſcripta:de quo Mar. Accipe lunata ſcriptũ teſtudie ſig. Octo
Stibadiũ capit:uẽiat quiſqs amic⁹ erit. Stibadiũ.mẽſa.torus.ſic ĩterꝑtať Suid.aſſerẽs ſtibades eē toros humi poſi
tos & lignis ramiſq; ſtructos: Athe.lib.vii.(niſi.mẽdoſus ē illius codex ĩ libroꝝ ordie) primũ inqt ſcenas
faciebãt: & ĩ his ſtibades ex herba:ſup quas dapes ſtruebãt:& illis ĩuitati ueſcebanť: nec ſolũ mũicipes:
ſꝫ ẽt ꝑegrinos hoſpites cõuiuio admittebãt. nã & lib.xiii.idē teſtať diſcũbentes ĩ ſtibadibus ueſci:& pro
uerbiũ ĩ ꝑcos ortũ refert Suid.ſtibades Phormionis:fuit.n.hic Phormio miles ꝑcus:ac ĩ militia humi ſo-
lẽt diſcũbere & recũbere.Ser.negat antiquos habuiſſe ſtibadia:Theocritus tñ in Adonidis epitaphio di
xerat ἐσ τατ ἀθα σ τιβας ἐστιν αλωνιαισ τιβας.aiaduertẽdũ apd græcos dici κ στιβαδ τκοσ τι
βαλοσ:apud nos hoc ſtibadiũ:nã Sido.lib.ii.ſtibadiũ & abacũ in cœnatiuncula ponit:& fieri interduꝫ
ex marmore uerba Scdi monſtrant. In capite.in fine recti limitis. Caryſtiæ. ex Caryſto oppido Eubo
Caryſtus iæ:ſi Ptole.credimus.at inqt Pli.nobilis Caryſtus:notior tñ marmore caryſtio: ante uocitata Chalcodo-
tis:aut Macris:ut Diony.& Ephorus tradũt.ut ariſtides Macra:ut Callidemus Chalcis ære ibi repto: ut
Menecbm⁹ Abãtias:ut poetæ uulgo Aſopis.caryſtio marmore ĩgentis magnitudis & tabulæ excindebã
tur priuati & publice ad ornatũ urbis Romæ:nã ĩ rippa mõtis Salomini cõſiſtit Caryſtus tradẽte Strab.
cui uicia ſunt Styra & Marmariũ: ĩ quo caryſtiaꝝ colũnaꝝ latomia ē.ad Caryſtũ uero lapis naſciť:quẽ
pectunt: nent:texũt:ide mãtilia cõficiunť egregie cõtexta:ea ubi ſordeſcunt.in flammas proiecta nõ ſe-
cus emundanť q̃ ſi maculas elueris.hæc Stra.& euꝫ ſecutus Stephanus:qui tñ in boc diſentit. Caryſtum
.ſ.urbem ſcribens ſub monte Ocho Euboiæ:& Caryſtum locum Aegyos iuxta Arcadiam: a quo Cary-
ſtium uinũ:cuius gentile Caryſtius:& in eo lapidicinas caryſtiaꝝ columnaꝝ.ueꝝ Strabo ꝓtulit Caryſtũ
etiã in Laconica fuiſſe:unde uinũ Caryſtium ab Alcmane celebratũ:Sraboni libentius crediderí.addam
Pli.Caryſton locare in ſinu ægeo:& ciuitatē ex aduerſo Euboiæ:eam ſi Diodoro fidē præſtamus Dryo
pes pulſi ad Euboiã condidere:tanta ſcriptoꝝ uarietate lectorē ꝑturbante. Expſſa.eiecta.hinc apparet
pro ſpõda & toro ſtibadiũ intelligi. Siphunculis. canaliculis:fiſtulis. Cauato ladide. labello cauo ex
lapide:qđ erat in propatulo.Gracili marmore.alio labello ſubtiliter ex marmore elaborato: ſed latentr.

Guſtatorium

nam duo erant uaſa:alterum ſub ſtipadio: unde aqua deflnebat: alterum in quo confluebat. Occulte. nulla apparente cauſa. Impleat. uas illud:quo aqua ſuſcipitur. Redundet. effluat. Guſtatorium. menſa contecta putaminibus teſtudinum:quam primus Carbilius Pollio prodigi ac ſagacis ígenii ad inſtrumenta luxuriæ fertur excogitaſſe:quare epigrammaticus poeta deinceps poſt ſtibadium in diſtichis guſtatorium locauit. Fœmineã nobis cherſon ſi credis ineſſe:Deciperis:pelagi maſcula præda ſumus. Diodorus & Pli. ſcribunt in mari indico teſtudines inueniri tantæ magnitudinis ut ſingularũ ſuperficie habitabiles caſæ contegantur. Grauior. amplior ſicut leuior minor & reſtrictior. Imponitur. excitatur. Margini. iuxta fontem. Contra. e regione. Egerit. eiaculatur. Iunctis. ſub terra concurrentibus. Hiatibus canalibus: quibus aqua effonditur & recipitur. Abſorbetur. ſubducitur per alterum hiatum. Tollitur. emergit per alterum. E regione. ex oppoſito. Aduerſum. occurrens ſtibadio. Tantum ornatus. tanto ornamento cubiculum eſt ſtibadio: quantum ſtibadium cubiculo:nam inuicem ſe exornant. A marmore ſplendet. quia cubiculum de marmore conſtat; ideo renidet. Texit. ſibi cõnectit. Suſpicit. inferioribus feneſtris. Deſpicit. ſuperioribus. Viridia. arbores uirentes. Diætula. parua diæta. Refugit. latet. reducitur: mirum architecti ingenium commendatur. Idem. iam prænotatum. Aliud. & tamen diuerſum. Premente: intercedente: obſtante. Lætiſſima. multiplici palmite: maxima. uites quoque apud priſcos inter arbores numerabantur. Iouis ſimulachrum in urbe Populonia ex unã conſpectu uite tot æuis incorruptum. Metaponti templum Iunonis uitigineis columnis ſtetit tectum Epheſiæ Dianæ ſcalis ſcãdebat uite una cypria. Pli. author. Nititur. tendit: adhæret. Ibi. in cubiculo. Subducitur. abſorbet. Sedilia. ſedes diſpoſitæ: quales ſcribit Cicero fuiſſe ſub platanis. Cubiculũ ipſum iuuat: reparat. Fiſtulis. canalibus plumbeis: quibus aqua deducitur hinc inde. Manus duxit. eas qualibet apuerit. Lauantur. irrigant. Vitaſſem. deſtitiſſem. Argutior. affectare nimiam diligentiam & ſubtilitatem in deſcribendo ſingula. Propoſuiſſem. deſcribere promiſiſſem uillæ amœnitatem: & per id omnia membra:& angulos. Tecum. apud te. Reſidere. reſpicit ad uerbum uiſenti. Indulſi. euectus ſum longius:quia mea amo. Percolui. ornaui: ſupremam impoſui manum. Iudicium. ueras cauſas:quibus ſim motus ut tam diligẽter omnia exequerer. Errorem ſi decœptus ſum: neq; recte iudicaui:extenuat enim facultatem ſuam: per correctionem ut modeſtiæ laudem conſequatur. Identidem. frequenter. Titulum. argumentum materiæ. Materiæ. propoſitæ. Accerſit: affectat extra cauſam. Homerus. qui libro decimo octauo Illiados pluribus Achillis arma deſcribit: cuius exemplo Virgilius pariter libro octauo præſertim in deſcribendo Aeneæ ſcuto multis immoratur. Breuis

ita occulte temperatur:ut ĩpleat: nec redundet. Guſtatorium:grauiorq; cœnatio margini imponitur. Leuior nauicularũ: & auium figuris ĩnatãs circuĩt. Contra fons ægerit aquam: & recipit. nã expulſa in altũ in ſe cadit: iunctiſq; hiatibus: & abſorbetur:& tollitur. E regione ſtibadii aduerſum cubiculum tm̃ ſtibadio reddit ornatus:quãtum accipit ab illo. a marmore ſplendet: ualuis ĩ uiridia ꝓminet:& texit. alia uiridia ſuperioribus atq; iferioribus feneſtris ſuſpicit:deſpicitq;. Mox diętula refugit quaſi in cubiculum idem: atq; aliud. Lectulus hic:& undiq; feneſtræ:& tamen lumen obſcurum umbra præmente. nam lætiſſima uitis per omne tectum in culmen nititur: & aſcẽdit: non ſecus ibi q̃ in nemore iaceas: hymbrẽ tamen tanquã in nemore non ſentias. hic quoque fons naſcit̃ ſimulq; ſubducit̃. Sũt locis pluribus diſpoſita ſedilia e marmore: quę ambulatione feſſos ut cubiculũ ipſum iuuant. Fonticuli ſedibus adiacent. per totũ Hippodromum inductis fiſtulis ſtrepunt riui:& qua mãus duxit ſequunt̃. his nunc illa uiridia:nunc hæc:interdũ ſimul oĩa lauanẽ. Vitaſſem iam dudum ne uiderer argutior: niſi propoſuiſſem omnes angulos tecum epiſtola circumire. Neq; enim uerebar ne laborioſum eſſet tibi legenti:quod uiſenti non fuiſſet: præſertim cum interquieſcere ſi liberet: depoſitaq; epiſtola quaſi reſidere ſæpius poſſes. Præterea indulſi amori meo:amo. n. quæ maxĩa ex parte ipſe incohaui:aut icohata percolui. In ſumma (cur. n. non aperiam tibi:uel iudicium meum: uel errorem) primum ego officium ſcriptoris exiſtimo: ut titulum ſuũ legat: & idẽtidem interroget ſei quid cœperit ſcribere: ſciatq; ſi materiæ immoratur ñ eſſe longũ:longiſſimũ ſi aliqd accerſit: atq; attrahit. Vides quot uerſibus Homerus: quot

nam multa ibidem breuibus exequuntur. Aratus.hic Athenodoro patre genitus ſecũdum alios Mnaſea & matre Lenodora:magna de præceptoribus inter Suidam:& eum qui Arati uitam conſcripſit differentia:conſtat tamen uiguiſſe Ptolemæi Philadelphi temporibus: & claruiſſe apud Antigonum cognomento Gonatam Macedonum regem.patriam habuit Solos Ciliciæ.plura litterarum monumenta reliquit tradente Suida.inter quæ phænomena ſcilicet lucentes ſtellas.ꝙ opus ad noſtros tranſtulit.M.Tullius.utrunq; extat:ſed latinum detruncatum.initium habet admirabile : & totum Homero ſimile: ſunt tamen : qui ſentiant magis Heſiodum ſecutum.illum Cicero primo de oratore aſſerit fuiſſe ignarum aſtrologiæ: uerum ornatiſſimis:atque optimis uerſibus de cælo ſtelliſq; dixiſſe. Fabius materiaʒ Arati motu carere iudicat:ut in qua nulla uarietas: nullus affectus : nulla perſona: nec cuiuſquam ſit oratio:ſufficere tamen operi: cui ſe parem credidit uel æqualeʒ. Colligat: numeret:non omittat.nam minima & obſcura exornat quadam grauitate. Modum.rectam menſuram ſcribendi. Hic. colligere minima. Excurſus.exceſſus:digreſſio a propoſito. Opus.materia : quæ ita exigit. Parua. hanc uillæ deſcriptionem. Magnis.prædictis. Inductum. acceſſitum. Deuium.extra rem. Illuc. redibo ad propoſitum. Legem meam.quã mihi dixi non digredi a materia:nam paululum euagatus erat. Thuſcos meos. uillam quam in Thuſcis poſſideo. Thuſculanis:uillis: quas in Thuſculano agro habeo:& Tyburtino:& prænestino:Thuſculum ciuitas in conſpectu Romæ eſt egregiis ornamentis inſignis : eam uineta coronant: tectaque magnifica præſertim ea regione: quæ in romanum deſcendit aſpectum : uidere licet uillas uariis decoratas apparatibus. a Thuſcia Thuſcus : a Thuſculo: Thuſculanꝰ deducitur. Præneſte & Tybur pariter in conſpectu urbis fuere. author Strabo. Super. præter. Ibi. in Thuſcis. Altius.remotius a curis. Pinguius.copioſius. Eo.ob id. Togæ. officii.ſæpe.n.toga pro officio ponitur. Mar. raram togam ideſt officium rarum in beata optat uita:& ad Iuuenalem.idem.ignota eſt toga pro nemo eſt in officio:& togatus officioſus ut idem.Mane uel a media nocte togatus ero:nam togati:ſicut refert Lampridius ad munera conueniebant. Proximo.loco.ut ex Tybure: & Præneſte. Quod ipſum. accidit ut omnia quieſcant. ordo eſt. quod ipſum accidit ſalubritate regionis quia cœlum purius & magis ſerenum quam in aliis locis ſit. Ibi. illic. nam cum hæc ſcriberet erat in urbe. Animo. uacuo a curis. Vſque adhuc. hucuſque. (Venia ſit dicto.)modus dicendi. qualis malum abſit omen: ne ſcilicet excitaret Nemeſin aduerſum ſua:quæ petulantes & ſuperbos ulciſci ſolet:& elatuʒ ceruice premit: nam tradunt Nemeſin implacabilem admodum contumacibus: & pennatam : quia celeriter delinquentes conſequitur.inde prouerbium νεμεσις λεγει παρποδα βαινει. ideſt Nemeſis quidem ad pedes graditur: prædicit brachio: & freno ne immenſa facias: neque efrenata dicas : unde illud diſtichum libro quarto græcorum epigrammatum. ηνεμεσις προλεγει τωπηχει τω τεχαλινω μητα μετροντι ποιειν: μητ αχαλινα λεγειν. Nemeſis prædicit brachio & freno neque immenſum quid facere : neque efrenata dicere. item alíud ad idem. ηνεμεσισ πηχυν κατεχω. τινοσ ουνεχα λεξεις πασι παραγγελλω μηδεν υπερ το μετρον. Nemeſis brachium teneo: cuius cauſa dices: omnibus prænuncio : nihil ſupra menſuram ; ibidem alia leguntur de : Nemeſi : & apud Auſonium tetraſtichum : & quædam ex primo Pauſaniæ : ſed plura apud Suidam. Amiſi. morte perdidi. Gloriam.ſalubritatis.

Aratus

Thuſculum

Toga

Togatus

Nemeſis

Virgilius arma hic Eneę:ille Achillis deſcribat. breuis tamen uterq; eſt : quia facit quod inſtituit. Vides ut Aratus minutiſſima etiam ſydera cõſectetur: & colligat: modum tamen ſeruat. non enim excurſus hic eius:ſed opus ipſum eſt. Similiter (ut nos parua magnis comparemus) cũ totam uillam oculis tuis ſubiicere conamur : ſi nihil inductum:& quaſi deuium loquimur : nõ epiſtola quæ deſcribit: ſed uilla quæ deſcribitur magna eſt. Verum illuc unde cœpi : ne ſecundum legem meam iure repræhendar.ſi longior fuero in hoc:in quo exceſſi. Habes cauſas cur ego Thuſcos meos Tuſculanis : Tyburtinis:Præneſtinis meis præponam.nam ſuper illa:quæ rettuli altius ibi ocium:& pinguius:eoq; ſecurius: nulla neceſſitas togæ:nemo acceſſitor ex proximo:placida omnia:& quieſcentia:quod ipſum ſalubritate regionis:ut purius cælum : ut aer liquidior accedit:ibi animo:ibi corpore maxime ualeo.nã ſtudiis animum:uenatu corpus exerceo. mei quoq; nuſquam ſalubrius degunt : uſq; adhuc certe neminem ex his:quos eduxeram mecum (uenia ſit dicto) amiſi.dii modo in poſterum hoc mihi gaudium:hanc gloriam loco reſeruent.

C.Plinius Caluiſio.S.

NEc.Pompeius Saturninus: Secūdū hæredem reliquerat ex dodrante:remp.Comenſiū ex q̄drāte:& quia tūc ſecundū leges reſp.nō poterat iſtitui hæres:ſcribit Secundus tñ uelle ut uoluntas Saturnini rata ſit:nec infringatur. Conſtat.nulla eſt controuerſia. Remp.nec poſſe inſtitui hæredem.aut ius iſtud municipale fuit:aut leges:qbus tūc utebant̄:poſtea ſunt abrogatæ:nā hodie oēs iuriſcōſulti itendūt utilitati reip,ut Marcellus.ff.xxx.de legatis:& fideicōmiſſis.ſi qd igr relictū ſit ciuitatibus oē ualet:ſiue in diſtributionem relinquatur:ſiue in opus:ſiue in alimēta: uel in

NEc hæredem inſtitui:nec præcipere poſſe rempu.conſtat.Saturninus autem: qui nos reliquit hæredes: quadrantem reipu.noſtræ:deinde pro quadrante præceptionē quadringētorū miliū dedit.hoc ſi ius aſpicias irritum:ſi defuncti uoluntatē ratū:& firmū eſt. Mihi aūt defuncti uolūtas(uereor quā in partē iuriſconſulti:quod ſum dicturus accipiāt)antiquior iure eſt:utiq̧ in eo qđ ad cōem p̄riam uoluit peruenire.an cui de meo undecies adiiciens contuli: huic.cccc.milium paulo amplius tertiam partem ex aduentitio denegem? Scio te quoq̧ a iudicio meo non abhorrere:cum eandem rēp. ut ciuis optimus diligas.Velim ergo cum proxime decuriones cōtrahent:qd ſit iuris dicas: pce [illegible]

eruditionem puerorū:ſiue in quid aliud,& Paulus ibidem latius:an dicamus de legatis tantum loqui:nō de hæreditatib⁹: an ut ſcribit Vlpianus.xxviii.ff.quia reſp.incerta res eſt:hæres autem inſtitui nemo poteſt:niſi ut certus demōſtretur: an quia litis cauſa:& calumniæ non poſſumus imperaterem:nec rempu.hæredem inſtituere Paulo librō.xxviii.tituló de hæredibus inſtituendis aſſerente.nam:& Vlp.xxxviii. refert nos hoc iure uti:ut in rebus publicis:cum de donatione quæritur: illud ſolum ſpectandum utrum ob cauſam aliq̄ iuſtam reipu.promittat quis:uel polliceatur:an non.an magis hoc pertinet ad ſententiam Iuliani:qui.xxx.ff.putat non permittendum legari domum ſuam ad opus reipu.faciēdum:ſi in alio territorio eſt.Saturninum autem nō fuiſſe Comenſem & prædia ſua alibi habuiſſe. Nec poſſe percipere.nec poſſe adire hæreditatem.eſt.n. cōſequēs:ut ſi reſp.nō pōt iſtitui hæres:nec ēt poſſit pcipere fructus:& cōmoda hæreditatis.uerū ſi legamus nō poſſe pcipere:tūc iterpretabimur:nō hēre priuilegiū ꝓpopraxiæ.i.primæ exactionis:de qua lati⁹ in epiſtolis ad Traianū:& hac rōne mox legendū ducimus præceptionē.cccc.miliū q̧ ēt magis ꝓbam⁹.

Quadrantē.quartā p̄rimonii partem:quæ erat.cccc.milium. Noſtræ.Comēſi.n̄ſi:& Caluiſios Nouocomenſis fuit. Præceptionē quadrigentorū milium,ut iprimis daretur reip.ſūma.cccc. miliū nummū idest quadrigēta ſextertia. Hoc irritū.eſt nullū p̄dictis rōnibus. Defuncti.Saturnini.Defuncti uoluntas.oino puto ſeruandā defunctorū uoluntatē ēt ſi lege ꝓhiberemur:neq̧.n.ſtrictæ illorū uoluntates iterp̄tādæ ſunt Vlp.r̄ndente:nā idem lib.xxviii.titulo de hæredibus iſtituendis aſſerit imprimis teſtatoris uoluntatem inſpiciendam:& Iuſtinianus conſtituit ſe cupere defunctorum uoluntates ualidiores eē:& non uerbis:ſed uoluntatibus eorū fauere:quinimmo uoluntas militis teſtamentum eſt:quod ſola pficitur uoluntate.Papinianus author. Antiquior.uenerabilior ſanctior.carior. Liuius ſecundo ab urbe Antiquū
cōdita,id antiqus cōſuli fuit.Trāquillus in Vitellio.coegit iurare cæteros nihil ſibi antiqus gete publica fore.& in Veſpa.nihil habuit antiquius.q̄ prope afflictam nutantemq̧ rempu.ſtabilire Paulus titulo de captiuis diſciplina caſtrorū antiquior fuit parentibus romanis:q̄ caritas liberōrum.Secūdus in panagyrico.adeo nihil amore ciuiū tibi antiqus.Virg.troiam antiquā.i.uenerabilem dixit:qm̄ ſenes uenerādi ſint. Iure.rigiditate iuris:ſummū ius(ut dicitur)plærunq̧ ſumma crux. Vereor quam in partem.ſenſus eſt:timeo ne iuriſconſulti meam ſniam repræhendant:cum in uniuerſum dixerim extremas uoluntates nō ifrigendas:ſed itelligo in rebus honeſtis:nā ſtatim ſubdit:utiq̧ in eo:quod ad cōmunem p̄riam uoluit pertinere:cenſeo ſeruādā Saturnini uoluntatem. Vtiq̧.præſertim.Fabius:utiq̧ ſi aliqua ſen Vtiq̧
tentia blandiat̄:ipſe lib.ſeptimo utiq̧ ſi latior ſcæna:& corona diffuſior. Cōmunem.mihi:& tibi. Vndecies.centū ſextertiū:nā cū policitus eſſet quingenta ſextertia in alimenta ingenuorum nouocomēſium agrum de ſuis precii mille centum ſextertiorum longe pluris q̄ promiſerat actori publico mancipauit:eundem ipoſito uectigali recepit daturus in id munus tricena milia annua pro fœnore.hanc rē latius tractat lib.vii.ad Caniniū ſcribens. Meo.p̄rimonio:peculio. Contuli.erogaui reip. Huic.noſtræ reip. Paulo amplius tertiam partem.nam quadringenta ſextertia ſunt paulo amplius tertia parte undecies cētum. Denegem.hinc apparet Caluiſium non fuiſſe cohæredē. Ex aduentitio.ex eo q̧ ad me ꝑuenit ex hæreditate Saturnini.ſenſus eſt:ſi de meo peculio reipu.obtuli undecies centum ſextertium:q̄to magis cōcedere debeo ut habeat quadragīta:quæ iure hæreditario mihi debebant̄:cū ea ſint ex pecu Aduētitia
lio aduētitio:& nō iure agnationis.eſt.n.aduentitia pecunia:quæ non accedit:& relinquit̄ ſucceſſionis cā:ſed ab extraneis:& in ſperato.aduētoria aūt res:ut epiſtola:quæ amico aduenīēti occurrit. Cōtrahent.cōuocabūt in ſenatū. Quid ſit iuris.rēp.hæredē nō poſſe iſtitui.& reliq̄. Parce.paucis:& mode Aduentoria

ſtis uerbis. Offerre.illi ante me:tāquam ſi reſpu.haberet ius protopraxiæ. Præcepit. propria locutio: iuriſconſultorum:nam ueterum teſtamenta imperatiuis referta ſunt uerbis. Illius.Saturnini. Obſequium.beneficium:lenitas;nam obſecuti ſumus reipu.cum iure poſſemus contendere. Publ ce. decurionibus:qui uices publicas gerunt. Partibus.officio. Ac tuis.tanquam ſi tua intereſſet: nam fuit Secundo contubernalis. Sermone.quem habiturus es apud decuriones pro me. Vultus.quo minas: blandicias:lætitiam:triſtitiam:preces effingimus. Geſtus.motus corporis.qui debet eſſe magis accommodatus ad ſenſus q̄ ad uerba. Vox.ſi ſubmiſſa. Commendationibus. actionis laudibus: in quibus Demoſthenes ſummam locabat. Malignitati interpretantium exponitur.ſubiacet epiſtola : neque ſe defendet ab his:qui eam maligne interpretari uelint.

SVades. Capitoni ut hiſtoriam ſcriberet ſuadenti reſcribit idē cupere:& cauſas quibus ad hoc incitaretur:quibuſque retardaretur enumerat:ubi plæraque multa quid hiſtoria ab oratione differat breuiter tractat:cognitu quidem non inutilia.admonemus lectorem Sidonium Apollinarem libro quarto uoluiſſe hanc epiſtolam non Capitoni:ſed Tacito ſcriptam, nanque inquit:& antiquitus cum.C.Cornelius Tacitus.C.Plinio ſecundo ut hiſtoriam ſcriberet:ſuaſiſſet:& ipſe poſtremo quod inunxit arripuit. Commode.ſcite:bene. Niſi expertus:niſi experiaris:& prius periculum ſcribendi facias:nam tūc facilius poteris comprehendere quid in reliquis præſtare poſſis. Occidere.aboleri nomen illorum:& facta interire. Aeternitas.immortalitas rebus præclare geſtis. Sua hiſtorici.Saluſtio in præfatione cōteſtante: & qui facta aliorum ſcripſere:& qui fecere multi laudantur. Diuturnitatis. poſſe diu uiuere. Res digniſſima. amor imortalitatis:qua multi incitantur ad illuſtria. Culpæ.criminis.nam ubiq; ſe prædicat integerrimæ uitæ:q̄ etiam teſtimonio Auſ. cōprobatur. Poſteritatis memoriam:ut de ſe poſteri male loquant:nā q recte uixerunt:non timent ut poſteri ſua rephendant. Si qua me quoque poſſim Tollere humo.ſi quo modo poſſim uendicare me a mortalitate.ſumptū eſt ex.iii.geor. Vir. ubi hæc ſcribūt. Tētāda uia ē:q̄ me quoq; poſſim Tollere humo:uictorque uirum uolitare per ora.unde ſtatim ſubiunxit reliquum carminis. Id.liberari a mortalitate. Supra uotum.in expectatum.παρα λοξόν. Victor.uoti compos. Volitare per ora.laudari:& legi ab omnibus. Quanquam o.optat tamen ſuis ſcriptis illuſtrari & excellere: ſumens initium ex.v.Aeneidos ubi Mneſtheus hortatur ſocios ad remigandū in nauali certamine. Nō iam prima peto Mneſtheus:nec uincere certo:Quanquam o.ſed ſuperent:quibus hoc fortuna dediſti.

O.optantis aduerbium interdum iraſcentis.ut o calidos homines.nōnunq̄ expaueſcētis.ut o ſalue Pāphile. Quod.mediocrem laudem. Gratia.amor.cōmendatio. Eloquentia ſumma.niſi tractant ſumma eloquētia: & arte. Quoquomō.ēt ſine eloquētia:& tātum res nudas cōmemorās:nā ſecūdū Vitruuium hiſtoria per ſe tenet lectores:qa habet nouas rerū uarias expectationes:& uetuſtiſſimi ro. Cato. Pictor.& Piſo cōdiderūt hiſtorias niſi ex annalib⁹:quā ſimilitudinē ſcribendi multi ſecuti ſunt:qui ſine ullis ornamentis monumenta ſolum temporum:hominum:locorum:geſtarumq; rerum reliquerunt.

tamen:& modeſte: deinde ſubiungas nos.cccc. milia offerre:ſic:ut præceperit Saturninus:illius hoc munus illius liberalitas: noſtrum tamen obſequium uocetur. Hæc ego ſcribere publice ſuperſedi. Primum:q̄ memineram pro neceſſitudine amiciciæ tuæ:& debere te:& poſſe perinde meis ac tuis partibus fungi. deinde quia uerebar ne modum tibi: quem in ſermone cuſtodire facile eſt : tenuiſſe in epiſtola non uideret. nam ſermonem uultus geſtus uox ipſa moderat. epiſtola omnibus cōmendationibus deſtituta malignitati interpretantium exponitur. Vale.

C.Plinius Capitoni.S.

SVades ut hiſtoriā ſcribam:& ſuades: nō ſolus:multi me hoc ſæpe monuerunt:& ego uolo:non quia commode facturum eſſe cōfido.id enim temere credas:niſi expertus. ſed quia mihi pulchrum imprimis uidetur non pati occidere: quibus æternitas debeatur: aliorumq; famam cum ſua extēdere. me autem nihil æq̄ ac diuturnitatis : & amoris cupido ſolicitat: res homine digniſſima: præſertim qui nullius ſibi conſcius culpæ poſteritatis memoriā non reformidet. Itaq; diebus ac noctibus cogito: ſi qua me quoq; poſſim tollere humo: id .n. uoto meo ſufficit. illud ſupra uotū: uictorq; uirū uolitare per ora: quāq̄.O. Sed ſatis eſt: q̄d prope ſola hiſtoria polliceri uidet. orationi:& carmini parua grā niſi eloquentia ē ſumma. Hiſtoria quoquomō ſcripta delectat. Sunt enim homines natura

Curioſi.cupidi ſcire noua:& inaudita:nam omnes homines natura ſcire deſiderant. Nuda.ſculta:ſine affectibus:rem ipſam tantum dicente.ut annales:& commentarii. Capiuntur.oblectantur. Sermõculis.quotidianis:& familiaribus uerbis. Ducantur.afficiantur. Adhoc ſtudium.ſcribendarum historiarum. Auunculus meus.C.Plinius Secundus frater matris meæ:quidam opinantur auunculum traxiſſe appellationem ab eo ꝙ æque tertius a matre:ut auus eſt:ſed non eiuſdem iuris:ideoq; uocabuli factam diminutionem:ſiue auunculus appellatur:ꝙ aui locum obtineat:& proximitate tueatur ſororis filium. Auũcul⁹

curioſi:& qualibet nuda rerum cognitione capiuntur:ut qui ſermonculiſ etiam:fabelliſq; ducantur. Me uero ad hoc ſtudium ĩpellit domeſticum exemplum.auunculus meuſ:idemq; per adoptionem pater hiſtorias:& quidem religioſiſſime ſcripſit. Inuenio aũt apud ſapientis: honeſtiſſimum eſſe maiorum ueſtigia ſequi:ſi modo recto itinerẽ præceſſerint. Interim cum tot egi magnas:& graues cauſas has (etiam ſi mihi tenuis ex his ſpes) deſtino retractare:ne tantus ille labor meus:niſi hoc quod reliquum eſt ſtudii addidero:mecũ pariter itercidat.nam ſi rationẽ poſteritatis hẽas: quicquid non eſt peractum pro non incohato ẽ. Dices potes ſimul:& reſcribere actiones:& componere hiſtoriam:utinam:ſed utrunque tam magnum eſt:ut abunde ſit alterum efficere. Vndeuigeſimo ætatis anno dicere in foro cœpi:& nũc

Per adoptionem pater.ius adoptionis ẽ: ut is adoptet:qui neq; procreare iam liberos poſſit:& cum potuerit: ſit expertus:& adoptatus ſit minor adoptante: legitimo: & põtificio iure procedat adoptatio & ita fiat:ut ne quid aut de dignitate: aut de ſacrorum religione minuatur: imprimis ne qua calumnia:ne quis dolus adhibeatur euenit autem ſecundum iuriſconſultum: ut is:qui in adoptione datus eſt tam in familia naturalis patris iura cognationis retineat:q̃ in familia adoptiua nanciſcatur: ſed eorum tantum cognationem in adoptiua familia nanciſcitur:quibus ſit agnatus:in naturali autem omnium pertiebit. Paulus.ff.primo:per adoptionẽ dignitas non minuitur:ſed augetur. unde ſenator ſi a plebeio adoptatus eſt:manet & ſenator:ſimiliter:& ſenatoris filius:& in familia adoptantis manet:niſi mancipetur. Iuſtinianus.codice de adoptionibus:adoptatus inuitus tranſire ad alienam familiam non cogitur:ſi uero homo ſui iuris per atrogationem ex auguſta liberalitate ſe dederit in adoptionem:tunc familiæ eius aggregatur. Appianus ſcribit romanorum more adoptiuos filios adoptantium nomina ſumere ſolitos:& Dion pariter lege cautum ſi quis adoptetur:ut adoptãtis appellationem reciperet:unum tamẽ priorum nominum reſeruaret. Hinc noſter Cæcilius ab auũculo adoptatus:dictus eſt.C.Plinius Cæcilius Secundus:& cum de adoptione multa iuriſconſulti ſcribant ut Iuſtinianus in inſtitutionibus:& Codice de adoptionibus Diocliti anus: & Max.imp. Vlpi.ff.i.& Modeſtinus ibidem:longe tñ plura Gellius libro.v.tantum addã:quæ a Caio tradũtur. gñalis adoptatio duobus modis ſit:aut principis authoritate:aut magiſtratus imperio:principis authoritate adoptamus eos:q ſui iuris ſunt:quæ ſpecies adoptionis dr arrogatio:qa:& is:qui adoptat rogatur.i.interrogatur:an uelit eũ: quem adoptaturus ſit iuſtum ſibi filium eſſe:& is q adoptatur interrogatur:an id fieri patiatur. iperio magĩratus adoptamus eos:q in poteſtate parentis ſunt:ſiue primum graduz liberoꝝ obtineant:qualis eſt filius:filia:ſiue iferiorẽ:qualis eſt nepos:neptis:pronepos:proneptis.apud barbaros mos fuerat i adoptionibus lectũ aſcendere:& adoptandũ ſũptũ iuxta ab adoptaturo p ueſtes:inferius in terrã demittere: ut ueꝝ partum imitaretur. Adoptionẽ.aſſumptionẽ in filiũ:nã Marcellus adoptionem uendicationẽ iterpretatur & Varro referẽtibus cẽturionibus adoptatos i cohortes dixit.hoc eſt aſcitos. Hiſtorias.belloruz Germaniæ.xx.libros:a fine Aufidii Baſſi triginta unũ:naturæ hiſtoriaꝝ.xxxvii. Religioſiſſime.ueriſſime.cum fide. Sapientes.philoſophos. Sequi.imitari. Veſtigia.ſtudia:artes. Recto itinere.p uirtutis callem. Tot.lib.vi.ad Quadratum numerat actiones ſuas honorificas. Tenuis ſpes ex his.ſperem cõſequi paruam admodum laudem ex orõnibus meis. Retractare.ſũpuacua amputare : emendare. Labor meus.quem perpeſſus ſum componẽdo:& illas agendo. Quod reliquum eſt ſtudii addidero.extremam manũ impoſuero. Metum.me moriente. Rationem poſteritatis.cõſiderationem:& reſpectum memoriæ tuæ apud poſteros. Peractum.abſolutum:per enim compoſitum finem rei ſignificat. Pro nõ ichoato eſt.tanq̃ ſi nũq̃ icepiſſes:nam iperfecta negligunt:& cito itereunt. Reſcribere.emendare. Vtinam.poſſem ſimul utrunq; præſtare. Magnum.magni oneris:& igenii.Lucianus teſtatur hiſtoriæ compoſitionem difficilem:& arduam:orationum:uero:ut nondum aliquis perfectus orator reperiatur. Adoptio Arrogatio

Alterum.aut perficere orõnes;aut hiſtoriam conſcribere. Abunde.maximum. Vndeuigeſimo.decimo nono:dempto uno de uiceſimo:ſicut duodeuiceſimo decimo octauo:demptis duobus de uiceſimo: ſic undetrigeſimo:& duodetrigeſimo ac deinceps:uſitato:& elegãti dicẽdi gñe. Tacit⁹ de cauſis corruptæ eloquẽtiæ tradit.L.Craſſum nonodecimo ætatis anno ſtatim parẽ unicuiq; cauſæ.Fabius Demoſthenẽ

pue℞ actiones pupillares habuiſſe: Tranqui. Auguſtum auiam duodecimo anno pro roſtris laudaſſe.

Oratoris officium

Præſtare, efficere: ꝙ ſit oratoris officiũ. M. T. de perfecto oratore inquit: oratoris officium: ut ſubtilis in probando ſit: mediocris in delectando: uehemens inflectendo. Fabius. tria præſtare debet orator: ut doceat: moueat: delectet: nã ui℞ cũ ingenii natura præſtanté: tum uero pulcherrimas artes penitus mente complexũ: datũ tandem rebus humanis: qualem nulla antea uetuſtas cognouerit: ſingularez: perfectũq; undiq; optima ſentienté: optimeq; dicétem (nõ. n. ſufficit honeſte dicere ſcire: niſi: & audere) hunc iure ꝑfectum oratoré appellauerim.

demum quid prçſtare debeat orator adhuc tamé per caliginem uideo. quid ſi huic oneri nouum acceſſerit? habét quidem oratio: & hiſtoria multa communia: ſed plura diuerſa: in his ipſis quæ communia uidentur. Narrat illa: narrat hæc: ſed aliter: huic plæraque humilia: & ſordida: &

Hiſtoria & Orõ quomõ differant

Per caliginé. difficulter: uix. Quid. fiet? Nouũ. cõponédæ hiſtoriæ: Multa cõmunia. ut delectet. afficiat. auditores reruz nouitate attétos reddat: exéplis iſtruat: & moneat digreſſionib⁹ opportunis utaſ: exornationibus fere oĩbus: qbus orator: & elegãtia: & flumie orõnis: & uarietate. eſt aũt quædam hiſtoria perpetua: quæ contiet alicuius populi res geſtas: & qũo quid ſingulis annis actũ ſit. ita ſcripſit Liuius: & Tacitus in hiſtoria auguſta. aliud præterea genus hiſtoriæ: quæ ſolũ ad unũ ꝑtinétia cõtinet: ea ꝓpria dici põt: & ſecluſa: ut ſcripſere Tranq. apud nos: Plut. apud græcos. de priori gñe nũc diſſerit Secũdus. Plura diuerſa. Luci. in libello ſcribédæ hiſtoriæ diuerſa igt eſt hiſtoricoꝶ rõ ſcribédi ab oratoribus: hiſtorici. n. ordiné rei ſeruãt: & materia ꝑparata utunſ: oratores uero multa iuertũt: & fingũt: ꝓœmiũ hiſtoricoꝶ duab⁹ tñ rebus attétiõe: & docilitate cõſtare debet omiſſa bñuolétia: quã iprimis orator captat. hic Fab. plures hiſtoriæ uirtutes oratori uitãdas ꝑcipit. cuz ſit proxia poetis: & quodãmõ carmen ſolutũ: uerbiſq; liberiotibus: ac remotiorib⁹ figuris narrãdi tœdiũ euitet: deinde mũ neq; cõtineaſ: qbus orõ ꝑtibus: exordio: narratione: cõfutatione: cõfirmatõe: ꝑoratõe: ſed eius lex ſit icipere ab initio re℞: & cõtinuã narratõez ad finé uſq; ꝑducere: explicãdo quo cõſilio: q̃ rõne geſtæ ſint: hinc de ꝑfecto oratore Cice. declamatoribus hiſtoria finitima eſt: i qua narraſ ornate: & regio ſæpe aut pugna deſcribiſ: iterponunſ ét cõciones: & hortationes: & tracta quædã ac fluens expetiſ eloquétia: nõ hæc contracta: & acris orõ. de oratore lib. ii. qs neſcit primã eſſe hiſtoriæ legé: ne qd falſi dicere audeat? deinde ne qd ueri tacere? ne qua ſuſpitio grãæ ſit iſcribendo? ne qua ſimultatis? hæc fondaméta nota ſũt oĩbus: ipſa aũt exædificatio poſita eſt i rebus: & i uerbis: re℞ actio ordiné tépoꝶ deſiderat: regionũ deſcriptioné. cõſilia primũ: deinde actus: poſtea euétus expectanſ. uult ét de conſiliis ſignificari: qd ſcriptor ꝓbet: & i rebus geſtis declarari: nõ ſolũ qd actũ: aut dictũ ſit: ſed ét quæ: & cũ de euentu dicaſ: ut cauſæ explicentur omnes: uel caſus: uel ſapientiæ: uel temeritatis: omniumq; ipſorum nõ ſolum res geſtæ: ſed etiam qui fama: & nomie excellat: de cuiuſq; natura atq; uita: quæ plærunque ab oratore omittuntur: uel ſecus tractantur pro commodo ſuo. ſi quis plura deſiderat in quo utrunque differat: legat præcepta diceudi: & Lucianum in eo opuſculo: cui titulus eſt. πωσ Δει ιστοριαν γραφειν. Illa. oratio. Hæc hiſtoria. Narrat. immo fere couſumitur tota in narrando: nam poſt præfationem rebus conuenientem: & recte introductam ſit ad uarrationem tranſitus: omne enim ſine artificio ſi Luciano credimus reliquum hiſtoriæ corpus eſt longa narratio: quæ tamen narratiõis uirtutibus ornabitur. Aliter. ſcribitur. n. hiſtoria ad narrãdũ: non ad ꝓbandũ: & iter ſpecies narrationũ a Fabio numeraſ. at quæ oratori conuenit narratio iterdum ſubtrahenda: neq; ſemper procemio ſubſtituenda: ſed pro conditione cãrum mutãda: nanq; nõ i hoc reperta eſt: ut tantum cognoſcat iudex: ſed aliquãto magis: ut cõſentiat. neq; neceſſe eſt narrationem i oratore eſſe uerã: ſed uetiſimilem: i qua aliqua neganda: aliqua adiicienda: aliqua mutanda: ſicut aliqua etiã tacéda. quæ omnia ab hiſtorico reſpuũſ. Huic. hiſtoriæ. Humilia: & ſordida. aſſeutiri uidetur Secundo Diodorus: libro inquit. vi. omnia in quibus hiſtoria uerſatur cõplecti re℞ ſcriptores decet: tum uero maxime quomodo quæq; res ſigillatim deſcribendæ ſint cura uideſ ſuſcipiéda. non enim tantũmodo hæc notatio particularis diligentiaq; priuatis hominibus ad cõſeruandas augendaſq; fortunas ꝓficit. ue℞ hiſtoricis etiam plurimum decoris atq; ornatus affert: uidemus quot Liuius bella obſcura: & ad nullũ exemplũ facientia percenſeat: ſed illi ita faciũdũ fuit omnes ro. res ſcribere aggreſſo: neq; me ꝑterit Iunium Cordum hiſtoricum a Iulio capitolino repræhendi: ꝙ multa de uoluptatibus domeſticis: cæteriſq; infimis rebus hiſtoriæ ſuæ inſeruit: quot ſeruos unuſquiſq; principũ: & quos amicos habuerit: quot penulas: quot ue chlamydas: quoꝶ ſciétia nulli ꝓſit: ſi quidem ea debeant i hiſtoria poni: quæ aut fugiéda ſint: aut ſequenda: nã leuia prætereũda. Itaq; Flauius Vopiſcus notat Aureliũ Feſtiuum cũ Firmũ referret iter crocodilos unctum crocodiloꝶ adipibus nataſſe: & elephãtum rexiſſe: & hippopotamos edidiſſe: & ſedentem ſtructionibus uectum: ac quaſi uolitaſſe: nou enim ſcimus quales mulos Clodius habuerit: aut mulas. T. Annius Milo: aut utrum Tuſco equo ſederet Catilina an ſardo uel quali chlamyde Pompeius uſus fuerit: an purpura: quorum uitas ſcribendas Liuius: & Saluſtius arripuerũt: dicam⁹ igiſ aliud eé uitas: aliud perpetuam hiſtoriã: quã intédit Secundus ſcribere: in illis. n. ele-

ex medio petita. illi omnia recondita: ſplendida: excelſa conueniunt: hanc ſæpius oſſa: muſculi: nerui. illam thori quidam: & quaſi iubæ decent. hæc uel maxime ui: amaritudine: inſtantia: illa tractu: & ſuauitate: atq; etiam dulcedine placet. Poſtremo alia uerba: alius ſonus: alia conſtructio. ná plurimum refert: ut Thucidides ait. ητημαμαλλον εσαει ηπερ εστοπαρον ατωνισμα.

cta dicenda: quã regulam tenaciter obſeruaſſe Tranqui. uidemus: ſed in omnimoda hiſtoria licet interdum uulgaria complecti. Petita ex medio. trita: uulgaria: cõmunia. poſſum⁹ iſta ẽt referre ad uerba: nã authore Luciano hiſtoria coloranda eſt dictione clara: inde ſæpius inuenies apud rer̃ ſcriptores. de medio petita uocabula: qualia ſunt carrus: induratus: caſtellanus: feraria: lignatũ: aquatum: rebellatum: & ſimilia. exiſtimo tñ de rebus hic loqui: cũ ſequat̃ mox alia uerba. Illi. orationi. Recõdita. cognita paucis: electa: opponuntur. n. tritis: & uulgaribus. Splendida. illuſtria: cuius contrariũ ſordida. Excelſa. eius antitheton humilia. Sæpius interdũ præcepto Luciani uim eloquẽtiæ licet oñtar̃: ubi copia rer̃ exigit: laudare tñ & uituparé pce. Hãc. hiſtoriã. Oſſa. nudæ res. Muſculi. a corpe ad hiſtoriã hæc cõmode trãſlata. ſũt ãt muſculi ex neruis: & cartilagine cõdenſati: quibus robur oñditur ſicut neruis: licet igit̃ hiſtorico uires oñdere: q̃ Quint. pmittit in declamationibus: qbus ſimilis eſt hiſtoria: oñdẽda igt oſſa: & nerui cõtrouerſiæ ac declamationis: at oratori ſecus faciẽdũ nã uires diſſimulandæ: & illius præcipuũ artificiũ: cũ ex arte loquat̃: ne ars ulla uideat̃. Thori. pulpæ. M. T. ſuccũ orõnis appellat: ut apud Teren. in Phormione: culpã ut Antipho in ſe admiſerit: nã bono ornatu addidit in ſe: cũ: & ſine hoc planũ uideri poſſit. Tacitus igt orõ ſicut corpus hoĩs eſſe debet: ea demũ pulchra eſt: in qua nõ eminent uenæ: nec oſſa numerant̃: ſed tẽpatus: & bon⁹ ſanguis iplet mẽbra: & exurgit thoris: ipſos quoq; neruos robur tegit: & decor cõmẽdat. Iubæ. exultantia: & decor orõnis p iubas mõſtrat̃: ſicut p thoros plenitudo: & ubertas: q̃q̃ Fabius moneat orõni nõ debere ieſſe athletar̃ thoros: ſed militũ lacertos: nec uerſicolorem illã: qua Demetrius phalaræus dicebat̃ uti: ueſtẽ: bñ ad forenſem puluerẽ facere: uer̃ aliud eſt poſteritati cõſulere: aliud utilitati præſenti. Hæc. hiſtoria. Vi. ĩpetu: & concitata orõne: nam M. T. Xenophõtẽ notat tãq̃ dulciorẽ: & minus uehemẽtẽ q̃ hiſtorico conueniat: in Tacito uero uis: amaritudo: ĩſtantia: ex profeſſo appet. ſcio tñ uim cõuenire oratori: mõ ne trãſeat in uiolentiam: in hoc autẽ eloquẽtiæ uis: ut iudicẽ non in id tantum compellat: in quod ipſa a rei natura ducetur: ſed aut q nõ eſt: aut maiorẽ q̃ eſt faciat affectum. oĩs uis cõſiſtit in augendo minuendo ue. Amaritudine: libere narrando uitia: & crimina ac infortunia. Inſtantia. rer̃ frequentia breuitate. quã Secundus in Saturnino commẽdat: qualis Thucydides: & Tacitus: ut uerbor̃ prope numer̃ ſniar̃ numero ſequantur. nam uterq; hiſtoriæ grauiſſimus author. Illa. oratio. Tractu. amplificatione: cum ĩter alias oratoris uirtutes hæc nõ minima ſit: pua augere: magna minuere. & ĩmorari diutius ubi opus ſit: ut melius aĩs auditor̃ ĩfigatur. Cicero tñ de oratore iubet ĩ hiſtoria genus oratiõis fuſum: atq; tractũ: & cum lenitate quadã æquabiliter profluens ſine illa iuriſdiciali aſperitate: & forenſibus aculeius ſententiarum proſequendum eẽ: & alibi hiſtoriam leni æquabiliq; tractu diſtinguendã exiſtimat: & Fabius in Herodoto oĩa leniter fluere: tũ ipſam linguã habere iucũditatẽ ut latentes in numeros cõplexa eſſe uideat̃. Suauitate: & dulcedine. qbus alliciat animum auditor̃: nã huic ſoli intendit orator quoquomodo iudices mouere: nõ ueritatẽ explicare: uñ ſæpe dulcibus: & ſuauibus eos fallit: neq; reſpicit ſi in futur̃ ſit obnoxius repræhẽſioni: quod falſa dixerit: ſed ſi pſuaſibilia: & fidẽ facientia. iam prædixim⁹ differẽtiam ſuauis: & dulcis. Alia uerba. diuerſa ſunt quædã hiſtoricor̃ uerba ab oratore: nã illis peculiare eſt dicere palare: facer̃ ĩpreſſionem: canere receptui: centuriare. lapidare: caſtramœtari. expedire aciẽ: añ ſignanos: uicanos: claſſiarios: ſuppetias: & alia multa: qbus orator raro: nec niſi per tranſlationeʒ utitur. Sonus. hiſtorico præterquã in concionibus unus: & perpetuus debet eſſe ſonus: oratori ſecus: nã ſi lugubria tractat uerbis: & uoce q̃rula: ſi læta lætis: ſi grauia grauibus utet̃. & exornationibus ac clauſulis ad rem accõmodatis. in cõcionibus ſimilr̃ cadentia: & antitheta plurimũ faciunt: in iudiciis par̃ admodũ: lenia oia: & profluentia apud hiſtoricũ: acria: & aculeata apud oratorẽ. ad hæc hiſtoria non tam finitimos numeros: q̃ obicẽ quãdam: cõtextumq; deſiderat: cum omnia eius membra cõnexa ſint: & quoniam lubrica eſt ac fluit: ut hoĩes manibus inuicem appræhenſis gradũ firmant: continent: & continentur: quare diuerſam uerborum cõſtructionem hiſtoriæ ab oratione dicit Secundus: & Lucianus author hiſtoriæ ſtilum nõ debere eſſe hiantẽ: & aſper̃: neq; rythmo diſfluẽtẽ: illud. n. culpabile: alter̃ audientibus iniucundũ: monetq; uehementẽ acrimoniam: & ambitu crebram ac perplexam argumentis dictionem nõ conuenire hiſtorico: ſed diſpoſitã: & ordinatã: ſit aũt clara: & ciuilis: quæ poſſit inſigniter declarare ſubiectum. ſignum. n. hiſtorici laudabilis prmũ lucide: & ſplendide rem tractare non abſtruſis: & extra calcatam uiam nominibus: neq; forenſibus: & cauponariis. ſed ut uulgus ĩtelligãt: eruditi laudent: modeſtus ſit in compoſitione nominuʒ. ητημαμαλλον εσαει ηπερ εστοπαρον ατονισμα. hæc eſt ſana lectio: quã in omnibus quos uidimus codicibus mancam: & inuerſam reſtituimus in ĩtegrum ſumptã ex procemio Thucydidis. i. mo-

numentũ potius in perpetuũ q̃ ad præſens tempus pugna hæc repetit ad uerbum Luciãus in præceptis ſcribendæ hiſtoriæ:& fabius Quintilianus libro.x.ſic tranſtulit.totũ hiſtoriæ opus nõ ad intuitũ rei:pugnãq́ꝫ præſenté ſed ad memoriã poſteritatis: & ingenii famã cõponitur:uñ Lucianus in fine eiuſdẽ opuſcul:meméto inqt nõ ad p̃ſens ut qui nunc ſunt:te laudét:te honorẽt:ſed æternitatẽ reſpiciendo ſic hiſtoriã cõſcribe:ut a poſteris præmiũ laboris expectes:dicantq́ꝫ.profecto uir ille dicendi libertate p̃ditus erat:nihil in eo adulatoriũ ẽ:neq́ꝫ ſeruile:ſed in oibus ueritas.κτῆμα ἐσαεί.ut ſit perpetua poſſeſſio: nõ cõpoſita oſtentationi:ſed fidei: ueritatiq́ꝫ.

Quoꝝ alteꝝ oratio.ſ.exigit ut ſint momẽtanea oblectatio:& cõcertatio auditoribus grata. Alterum hiſtoria. exigit: ut poſteris placeat. Duo.orationẽ:& hiſtoriã. Maxima: maximi põderis: conſtãtia ex multis maximiſq́ꝫ: & ideo in quibuſdã diuerſa. Cõfondam.cõponam eodẽ tempore.perturbẽ. Colluuione.cõmixtura: cõfuſione:colluuies ꝓprie eſt ꝑmixta immũdicies ex confluuio alicuius rei: quare dixit quaſi. Ibi.in oratione. Faciã. cõuenientia hiſtorico. Veniã aduocãdi peto. ſcripturus hiſtoriã quietẽ ab actione cauſarum petit. (ne a forenſibus uerbis recedam)docet aduocãdi dictionem fuiſſe uerbũ cauſidicoꝝ:& in foro uſitatũ. Quæ tẽpora.quoꝝ tempoꝝ hiſtorias ſcribendas aggrediamur. Vetera.ueteꝝ hiſtoriæ. Scripta aliis.mandata monumẽtis litterarũ ab aliis ſunt. Parata inquiſitio. materia.& inuẽtio facilis ac in promptu:ut pote iã tractata. Honeroſa collatio. difficilis cõparatio quia oportet ſuperare ſcribẽdo ſummos uiros:qui prius illa tractarunt. Intacta. tẽpora nõ deſcripta ab ullo: qualia erant Veſpaſianorũ Neruæ: & Traiani:nondũ.n.Tacitus:& Tranquillus ſuas hiſtorias cõſcripſerãt:cũ hæc deſtinaret Secundus. Graues offenſæ.ſunt futuræ moleſtæ inimiciciæ ſcriptuto. arduũ uideẽ:refert Saluſtius: res geſtas ſcribere: primũ ꝙ facta dictis exequanda ſunt: deinde qa plærıq́ꝫ delicta: q repræhenderis: maliuolentia:& inuidia dicta putant. Leuis gratia.parua laus eſt deſcribere noua.

Propterea ꝙ.quia hoc nos deterrere poteſt a ſcribendo noua. In tantis uiciis.q̃bus uerſanẽ noſtris tẽporibus:nã tũc omne in præcipiti uiciũ ſteterat: ſi Iuuenali credim⁹:potuit tamẽ reſpexiſſe mala Domitiani tempora. Parcus.diceris fuiſſe ab his:qui laudantur. Fide.ueritate:in qua tota uerſatur hiſtoria.Satis animi.maxime autem:& ante omnia hiſtoricus liber ſit mente:neq́ꝫ pertimeſcat aliquem: neq́ꝫ ſperet aliquid: alioquin ſimilis erit malis iudicib⁹ ad gratiã aut inimiciciam iudicantibus. Præſtruas. præpares. Ratio.cauſa iuſta.

V Arie.Dolet Iuliũ Valẽtẽ grauiter iacere:ſed moleſtius fert:qđ Auitus deceſſerit. Affecerũt. ſi alicui fuiſſet ambiguũ afficere eẽ affectus mouere tã lætos: q̃ triſtes:hic oino tolliẽ dubiũ. Nollẽ.eẽ ĩ urbe:occurrit:q̃ dici poterãt a Saturnino. Propterea ꝙ.qa:ſic ĩ p̃cedẽti ep̃la uſus eſt. Recitatuꝝ.te:nam ſcripſit Saturninus:orationes:hiſtorias:hendecaſyllabos. Vtilitatibus æſtimetur:reputemus qđ utile ſit Iulio. Intereſt. expedit. Maturiſſime.q̃ primũ: & opportune. Inexplicabili. icurabili. Liberari.morte. Iuli⁹ auitus. Alius a Iunio Auito:cuius interitũ libro nono lugubriter dolet. Nihil iſta.dicet aliqs. Hos.eius neceſſarios. Iam.præterea. Indolis.indicii futuræ uirtutis.

Propterea

quorum alterum oratio: alterũ hiſtoria. Ex his cauſis non adducor:ut duo diſſimilia:& hoc ipſo diuerſa:ꝙ maxima:confundã:miſceãq́ꝫ: ne tanta quaſi colluuione turbatus ibi faciam:qđ hic debeo. Sed interim ueniam(ne a forenſibus uerbis recedam)aduocandi peto.tu tñ nũc cogita quæ potiſſimum tẽpora aggrediamur.uetera:& ſcripta aliis:parata ĩquiſitio.ſed honeroſa collatio: ĩtacta:& noua graues offenſç:leuis gr̃a:ꝑpterea quod ĩ tantis uitiis hominũ plura culpãda ſunt: q̃ laudanda.tum ſi laudaueris parcus: ſi culpaueris nimius fuiſſe dicaris. Sed hæc me nõ tardãt. eſt enim mihi pro fide ſatis animi.illud peto:pręſtruas ad quod hortaris:eligaſq́ꝫ materiã: ne mihi tam ſcribere parato: alia rurſus cunctationis: & moræ iuſta ratio naſcatur. Vale.

C.Plinius Saturnino.S.

VArie me adfecerunt litteræ tuæ:nã partim læta: ꝑtim triſtia cõtinebãt. Læta: ꝙ te in urbe teneri nunciabant: nollem inquis:ſed ego uolo:propterea ꝙ recitaturũ ſtatim:& ueniſſem pollicebantur. ago gratias ꝙ expector. Triſte illud: qđ Iulius Valẽs grauiter iacet: q̃q̃ ne hoc quidẽ triſte: ſi Iulius utilitatibus æſtimeẽ:cuius intereſt q̃ maturiſſime inexplicabili morbo liberari. Illud plane nõ triſte ſolũ:uerũetiã luctuoſum:ꝙ Iulius Auitus deceſſit dum ex q̃ſtura redit. deceſſit ĩ naui ꝑcul a fratre amãtiſſimo: ꝑcul a matre:a ſororibus. Nihil iſta ad mortuũ pertinent:ſed pertinuerunt cũ moreretẽ. pertinent ad hos: q ſuperſunt. iam ꝙ ĩ flore pri-

Summa. ſummam laudem:& dignitatem. Si maturuiſſent. ſi uixiſſet diutius. Quo. quanto. Sine fructu poſteritatis. quia nullā utilitatem capient poſteri ex ſtudio illius immaturo. Nulla non. quælibet: etiam parua: quanto magis maxima.

Cum. Iambos. Antonini tantum admiratur. ut ſibi imitabiles neget:& hortatur ad ſimiles idē tidem emittendos. Emulor. ut tranſſerram in latium: cum ille græce ſcripſerit. Experior. cum nequeam conſequi illorum dignitatem. Abſolutam. perfectam. In peius fingunt. deficiunt ab exemplari. Effingūt. tranſcribunt: depingunt. Archetypo. a prima poſitura: q̃les ſūt tui uerſus græci. Labor. īferior ſū. Cōcupiſcāt. qa optima. Poſſint. imitari pp ſummā illorū excellentiā.

Libera. Secundus hendecaſyllabo pollicit⁹ fuerat amicis Trāquillum emiſſurum quædam. quæ cum diutius is cōtineret: & amici indies promiſſa repeterent: eundē monet: ut publicet: ſin minus comminat̃ in illum uerſus cōuicioſos. Libera fidē: præſta ꝙ polliciti ſunt de te. Communibus. mutuis. noſtris. Appellant̃. expetūt̃: uocantur tanquam debita. Seneca de beneficiis. nec auarus exactor ad horā:& diē debitorē appellat: īterdum ſalutare ſignificat: ut apud Apuleiū appellata Byrrhēa. appellare interdum prouocare a quo appellatio prouocatio: ut. ff. ix. titulo de appellationib⁹: a grāmaticis inſuper pro nomine ſumitur. **Appellat**

Formulā. modū procedēdi poſt litē conteſtatam. Tranqui. in Claudio:& iis: qui apud priuatos iudices plus petēdo formula excidiſſent reſtituit actiones Fabius: neq; ignoro multa tranſferri: cū in oīb⁹ fere cāis in qb⁹ cecidiſſe qs formula dr̃: hæ ſint qōnes an huic: an cū hoc: an hac lege: an apd̃ hūc: an hoc tp̃e liceat agere: alias pro regula. idem li. iiii. priuata quoq; iudicia ſæpe unū iudicem habere: multis:& diuerſis formulis ſolent. Pli. lib. nonó:& damni dati formula ex edicto cōdemnatum. M. T. ſecūdo de oratore. hæc enim in ludo cauſarū fere formula. Petronius Arbiter tabulas fœderis ſignatas ex formula aſſerit: Frontinus in præfatione de aquæ ductibus pariter pro regula:& norma:& Varro in agricultura pro exemplari. ꝙ ēt nunc ſequuntur notarii in ſtipulando: in ſtipulatione ouiū priſca inquit formula ſtipulatur emptor. Columella:& Palladius formas:& formulas caſeorū tradiderunt. **Formula**

Hæſitator. cunctabundus ſecundum Horatii præceptum: qui iubet ne præcipitetur editio. O ſi. ſatietatem importat ſicut o he. in uetuſtis tamen Secundi legitur: tu tn̄ abſq; interpoſitione o ſi. **O ſi**

Rumpe moras. ede tua ſcripta. Blandiciis. cōueniūt enim hendecaſyllabi reb⁹ lætis. Scazontes. iambi: ſed quia legem Iambi non ſeruāt merito ſcazontes. i. claudicantes dicunt̃: ſic Auſonius appellauit. σκάζω. i. claudico: Diomedes: q in ultima inqt oratiūcula uel ſyllaba fraudātur: uel tēpore deficiunt græce ſcazontes uocantur. Epheſtion græcus: quem in multis ſequitur idem Diomedes Iambus ait claudus notandus in fine: quem alii Hipponacten: alii Ananiū excogitaſſe ferūt: in hoc differt a recto Iābo: nā hic iambū uel pyrrichium finalem ſuſcipit indifferēter: ille uero ſpōdeū: uel trocheū:& hic qdē ī penultima diſyllabos iambos:& ſpōdeos ſuſcipit:& triſyllabos dactylū: tribrachum: anapæſtum: claudus uero nō admittit triſyllabos ultimos pedes: ſed maxime iambum: quādo fit ad decorum: īterdum ſpondeum: quando exaſperatur. Scazonta Mart. lib. i. & vii. alloquitur. **Scazōtes**

Extorqueant. per uim cogant edere. Splendeſcit. elucet: emendatur. Lima. correctione. Atteritur. abſumitur: obſcurat̃: nam emēdatio finem habet. ſunt. n. qui ad omnia ſcripta tanquam uicioſa redeant:& q̃ſi nihil fas ſit rectū eē: ꝙ primū eſt: melius exiſtimēt quicquid eſt aliud: idq; faciant quoties librū in mani- **Emendatio**

mo tantæ indolis iuuenis extinctus ſumma conſecuturus: ſi uirtutes eius maturuiſſent. quo ille ſtudiorū amore flagrabat? q̃tū legit? quātū ēt ſcripſit? q̄ nūc oīa cū ipſo ſine fructu poſteritatis aruerūt. Sed qd ego īdulgeo dolori? cui ſi frēa rēitas nulla materia nō maxīa ē? Finē ep̄læ faciā: ut facere poſſim ēt lachrymis: q̄s expreſſit epiſtola.

C. Plinius Antonino. S.

Cum uerſus tuos ęmulor: tū maxie q̄ ſint boni experior. ut enī pictores pulchrā: abſolutāq; faciē raro niſi in peius fingunt: ita ego ab hoc Archetypo labor:& decido. Quo magis hortor ut q̄plurima ꝓferas: quæ imitari omnes concupiſcant: nemo: aut pauciſſimi poſſint.

C. Plinius Tranquillo. S.

Libera tandem Hēdecaſyllaborum meorum fidem: qui ſcripta tua communibus amicis ſpoponderunt. appellantur quotidie:& efflagitantur: ac iam periculum eſt ne cogantur formulam accipere. ſum:& ipſe in edēdo hæſitator. tu. O. ſi tamen meam quoq; cūctationē: tarditatēq; uiciſti: proinde aut rumpe moras: aut caue: ne eoſdē iſtos libellos: quos tibi hēdecaſyllabi noſtri blanditiis elicere nō poſſunt: cōuitiis ſcazōtes extorqueāt. pfectū op⁹: abſolutūq; eſt: nec iā ſplēdeſcit lima: ſed atterit̃. patere

bus reſumpſerunt:ſimiles medicis integra reſecátibus:accedit itaq; ut cicatricoſa ſint:& exáguia:& cura peiora:ſit ergo aliquádo quod placeat:aut certe quod ſufficiat:ut opus poliat lima:nō exterat. Titulum tuũ.inſcriptioné tui nois in principio uoluminis. Venire.exponi uenalia apud bibliopolas. Volumina Suída teſte ſcripſit Tráq.de græcoꝝ luſibus libꝝ unũ:de romanoꝝ ſpectaculis:& certaminibꝰ duos:de anno romano unũ:de ſignis quæ in libris reperiũt unũ.de rep.Ci.unũ:ubi cōtradicit Didymo. de noíbus ꝓpriis:& ſpeciebus ueſtimétoꝝ:ac alioꝝ:qbus induimur.de dictionibus ominoſis:& maledicis:& uñ una qq; dicta. de Roma : & eius íſtitutis:ac moribꝰ libros duos:cognationé Cæſaꝝ:cōtinet át uitas:& ſucceſſiones eoꝝ a Iulio uſq; ad Domi.libros octo.ſerié uiroꝝ ro.illuſtriũ nos opinamur eẽ libellũ:q núc de claris rhetoribus:& grámaticis circũfert:de ꝑtoribꝰ unũ: cuius ſicut de poetis:& triúphis Priſ.mẽinit:& Seruiꝰ de uiciis corporalibus.reliquos libros:qui eiuſdẽ Tranqui.creduntur ſponte omittimus. Nobis.noſtris opuſculis.

Tráqui. uolumia

Ccepi. Quia Fabatus proſocer Comi porticũ extruxerat: & inornatú portaꝝ pecuniá ꝓmiſerat iō Secúdus múſicétiá filliꝰ cōmédat ícitatq;. Filii.ſoceri Secundi:ná eiꝰ filiá duxerat:ueꝝ cú hæc ſcriberet iá uita fúctus erat. Dedicaſſe.obſego dediſſe:inſcripſiſſe titulo tui: & filii. Portaꝝ.Múicipii Comi.porta urbis ꝓprie dicif ab íportádo:& exportádo. Cōſumatio.finis.ſenſus eſt ut finita priore liberalitate extruédæ porticꝰ:ſtati ſine itermiſſione initiú a ꝓmiſſione pecuniæ ad ornádas portas ſumeres:q̃ erat ſecúdæ liberalitatis principiú. Neceſſitudine. ſanguis cōiunctiōe. Soceri mei : & filii tui. Patria Comú. Floreſcit.illuſtraf ædificiis publicis. Excoli.exornari. Iſtũ.liberalé. Tépus.uiiá. Liquet.cōſtat. Peracto.opere. Maxie.laudabilr. Stare. remorari:finé habere.Nazarius.iam certe quieſcere uirtuti integꝝ non é. Vſus.conſuetudo.

Ecitaturꝰ.oſoné q̃ apud múicipes ſuos habuerat:paucis amicis recitatá iudicio Scauri ſubdit.colligimꝰ ex lib.vi. Attiliú Scauꝝ amicicia Secúdo cōiúctú:& Gellio tradéte de Caſellii erroribꝰ plura cōpoſuiſſe Teren.Scauꝝ Grámaticú íprimis nobiliſſimú tpibus Adriani cuiꝰ filiú eiuſdé cognométi grámaticú latinú refert Capitolinꝰ auditú a Vero ípatore.Seneca tam̃ lib.i.ſuaſoriaꝝ aſſerit in Scauro Mamerco Scauroꝝ familiá extinctá. Publicare.in publicú mittere. Vereter.qa timor eſt emendator optimꝰ.

Attilius Scaurus

Scauroꝝ familia

Verum.iudiciú illoꝝ an bona:an mala eſſet. Hic.hanc orationé.legif etiam mihi:& tunc ſenſus expoſitus. Solicitudine accendar.intédá animum:cum ſim ſolicitus ne amici male de meis iudicent ſcriptis:ná ſecuritas facit hoiem negligété. Vt meũ.quia nr̃a ſolemus amare:& uúſquiſq; ſuæ inuétioni fauet:meliuſq; de alienis q̃ de ſuis iudicat.in facunda lectiōe fuit ut mecum.i.per me ipſum:& ſine alieno iudicio:longe tñ melior ut meú. Tuli.cōſecutus ſum. Cōſilii ſui.quid ſentirét.de meis ſcriptis. Ipſe.ná iam dixit in recitatiōe pſpicere lectoré qd qſq; ſentiat ex uultu:oculis:nutu:manu:murmuf:ſilétio:& ideo mlta cōmutare:ꝑterire. Cōſueſcere.in cōſuetudiné hr̃e. Huc. ut edá. Illuc.ut ſupprimá.

me uidere titulum tuum:patete audir̃:deſcribi:legi:uenire uolumina Tranquilli mei.æquum é nos in amote tam mutuo eandem præcipere ex te uoluptatem:qua tu præfrueris ex nobis:

C.Plinius Fabato Proſocero.S.

ACcepi lr̃as tuas:qbus cognoui ſpecioſiſſimá te porticũ ſub tuo: filiiq; tui noie dedicaſſe.ſequẽti die in portaꝝ otnatũ pecuniá ꝓmiſiſſe:ut initiũ liberalitatis eẽt cōſũatio prioris.gaudeo ꝑtimũ tua gl̃ia:cuius ad me ꝑs aliq̃ ꝓ neceſſitudine redũdat:deinde q̃ memoriá ſoceri mei pulcherrimis opibus uideo ꝓferri:poſtréo q̃ pr̃ia nr̃a floreſcit:q̃ mihi:& a quocũq; excoli iucũdũ:a te uero lætiſſimũ é.qđ ſupeſt:deos p̄cor:ut aíum iſtũ tibi:aio iſti tp̄s q̃ lōgiſſimũ tribuãt. Ná liquet mihi futuꝝ:ut pacto qđ maxie ꝑmiſiſti:inchoes aliud:neſcit.n.ſemel incitata liberalitas ſtare:cuius pulchritudiné uſus ip̄e cōmédat.

C.Plinius Scauro.S:

REcitaturuſ oratiũculá:quá publicar̃ cogito:aduocaui aliquos:ut ueteter paucos:ut ueꝝ audiré.Ná hic duplex ratio recitádi.una ut ſolicitudie incédat:altera ut admonear:ſi qd forte me:ut meũ fallit.tuli quod petebá.iueniq mihi copiá cōſilii ſui facerét.Ip̄e p̄terea q̄dá emédáda adnotaui.Emédaui libꝝ:qué tibi miſi.materiá ex titulo cognoſcés:cætera liber explicabit:qué iá núc oportet ita cōſueſcere:ut ſine p̄fatiōe itelligaf.Tu uelim qd de uniuerſo : qd de partibus ſentias ſcribas mihi.ero eni:uel cautior in cōtinédo:uel cōſtantior in ædédo : ſi huc:uel illuc authoritas tua acceſſerit. Vale.

C.Plinius Valetiano.S.

ET tu.notũ argumentũ præcedente iam epl'a ad Valerianũ: qua illũ incitauerat audire qd fu-
tu⁊ eẽt de accuſatõe Thuſcilli Noĩati:quo aduocato uſi fuerãt Vicẽtini cõtra Solertẽ. Pro-
miſi.iocatus fuerat cũ eo dicens q̃diu nunc oportet.q̃ blande roges:ut reliqua cognoſcas: nõ
ꝓmiſerat ſe ſcriptu⁊:niſi hac conditione ut rogaret. Poſtulatio.accuſatio. Induct⁹.admiſ-
ſus in ſenatũ. Legati.quos cũ aduocatione ſua tutari deberet deſeruerat. Preſſerũt.acriter accuſarũt.
Subleuarũt.adiuuarunt:excuſarunt. Summa compendiũ hoc fuit. Aduocatione.ꝓ Vicentinis. De-
ſcendiſſe.in curiã ueniſſe. Deſiderio. uo-
to. Senatoris.Solertis: qui ius ingrediẽdi
ſenatũ & ſniam dicendi habebat. Nun-
dinis. quas inſtituere in agris ſuis ꝓcura-
bat. Gloria.aſcribit̃ ẽt gratia.i.quis gra-
tioſior eſſet ſenatui an Solers:an Vicenti-
ni. Repugnaret.contradiceret. Proxie.
ſtatim. Inuidiam. maleuolentiã. Prius.
in principio defenſionis ſuæ. Paucis.a q-
buſdam ſenatoribus. Acclamatum. ap-
probatum:laudatum. Subiunxit preces.
cœpit uti deprecatione. quæ in ſenatu &
apud principem locum habet. Depreca-
ri.ueniam precibus petere. Afrani Dex-
tri.cum Dextro habuiſſe amiciciam Mar.
vii.teſtatur. & Spartianus Seuerum impe-
ratorem urbi præfeciſſe Domitium Dex-
trum: & Caſſio Dextro reſcripſiſſe diuum
Pium Vlpianus.ff.xl. Summa. fuit. Per-
tuliſſet.executus fuiſſet. Conuinceretur.
probaretur. Quod acceperat. primo ſex
milia nũmum:deinde mile denarios. Li-
cinius. Licinius Nepos prætor: a quo po-
ſtulatus fuerat Thuſcillus. Interdicendũ
ei aduocationem prohibendu⁊ ab officio
aduocandi: nam iuriſconſulti ſcribunt eẽ
genus pœnæ uiris ſtudioſis interdicere ad-
uocatione & foro: monendum tamen in-
terdicere foro plus eſſe q̃ aduocationibus
interdicere: ſi quidem huic omnimodo fo-
renſibus negociis accõmodare ſe nõ ꝑmit-
titur.ff.xlviii. Vlpi.titulo de pœnis. Tra-
xiſſet.in ſniam ſuã. Authoritate:qa ꝑtor
erat. Snia.ſua. Perlata lege de ſenatu ha-
bendo: Cn. Põpeius conſulatũ primo cu⁊
M. Craſſo initurus quoniam per militiæ
tempora ſenatus habendi conſulendique
rerum humanarum expers fuit.M. Varro-
nem rogauit uti commentarium introdu-
ctorium faceret : ex quo diſceret quid fa-
cere diceretq; deberet:cum ſenatum conſu-
leret : ſed is liber adhuc uiuente Varrone
intercidit:unde multa ad eã rem pertinen-
tia in litteris ad Oppianum docuit:primum qui fuerint : per quos more maiorum ſenatus haberi ſole-
ret.dictatorem ſcilicet:conſules:prætores:tribunos pl.interregem: præfectum urbi. igitur qui ſenatum
haberet poterat iureiurando ſenatores adigere quicquid cenſuiſſent e rep.cenſuiſſe.unde Licinius præ-
tor cum ſenatum habuiſſet:iure coegit Dextrum iurare quicquid cenſuerat e rep.cenſuiſſe. Perlata le-
ge.non nunc primum propoſita:ſed allegata:& in rem ſuam producta. E rep. fuiſſe utile & expediens
reip.Fab.li.xii. ad hoc nemo dubitabit: quin ſi nocentes mutari in bonã mentẽ aliquo mõ poſſint:ſicut
poſſe interdũ cõceditur:ſaluos eſſe eos magis e rep.ſit q̃ puniri. Legitimæ.ſecundum legem. Quibuſ-
dam.ſenatoribus. Reclamatum. cum clamore contradictum. Ambitionem. q Thuſcillus ambiſſet

Dexter

Aduocatione & Foro interdicere

Senatum habere

ET tu rogas:& ego promiſi ſi rogaſſes ſcri-
pturum me tibi : quem habuiſſet euen-
tũ poſtulatio Nepotis contra Thuſcillũ
Nominatum.Inductus eſt Nominatus:ægit ipſe
pro ſe nullo accuſante. Etenim legati Vicentino-
rum non modo nõ presſerunt eum : uerumetiam
ſubleuauerunt.ſumma defenſionis: nõ fidem ſibi
in aduocatione:ſed conſtantiam defuiſſe:deſcen-
diſſe ut acturum:atq; etiã in curia uiſum. deinde
ſermonibus amicorum receſſiſſe: monitum enim
ne deſiderio ſenatoris non quaſi de nundinis : ſed
quaſi de gloria:fama:dignitate certantis tam per-
tinaciter preſertim in ſenatu repugnaret:alioqui
maiorem inuidiam proxime paſſurus erat.prius
tñ a paucis acclamatũ : exinde ſubiunxit preces:
multumq; lachrymarum.quin etiam tota actio-
ne homo in dicẽdo exercitatus operam dedit: ut
deprecari magis (id.n.fauorabilius: & tutius) q̃
defendi uideretur:abſolutus eſt ſententia deſigna-
ti cos. Afrani Dextri:cuius hæc ſumma : melius
quidem Nominatum fuiſſe factu⁊: ſi cauſam Vi-
centino⁊ eodẽ animo:quo ſuſceperat : ꝑtuliſſet:
quia tamen in hoc genus culpæ: non fraude inci-
diſſet: nihilq; dignum animaduerſione admiſiſſe
conuinceret̃:liberandũ:ita tñ:ut Vicentinis:qđ
acceperat:redderet.aſſenſerunt omnes: præterq̃
Licinius. is interdicendũ ei aduocationẽ in quin-
queniũ cẽſuit:& q̃uis neminẽ authoritate traxiſ-
ſet: cõſtanter ĩ ſnia manſit.qnetiã Dextrũ: q prius
diuerſum cẽſuerat ꝑlata lege de ſenatu hñdo iura-
re coegit e rep.fuiſſe:qđ cenſuiſſet : cui q̃q̃ legiti-
mæ poſtulationi á qbuſdã reclamatũ ẽ:exprobra-

Nigrin⁹ Afranium Dextrum priuſq̃ ingrederetur ſenatum:& ideo pro illo cenſuiſſet. Nigrinus. hic inter opti-
mates poſtea tantum potuit apud adrianum:ut ſibimet ſucceſſorem imperator deſtinaſſet: niſi inſidias
cum multis ſacrificanti paraſſet. quare Fauentiæ interficitur inuito Adriano: ut ipſe in uita ſua dixit:ꝙ
uidetur credibile:nam Ceionium Cōmodum Nigrini generū Adrianus adoptauit. authores ſunt Spar-
tianus:& Dion. Traiani autem:& Secundi epiſtolæ teſtantur Auidium Nigrinum geſſiſſe proconſulatū
ſub Domitiano. Libellum. quam ſupplicationem uulgo dicunt. Grauem. res graues: & magnas con-
Aduocā dū ſine proemio tinentem. Venite aduocationes. cauſas
agi precio:& aduocatos pecunia duci. Fa-
bius laudat:qui ſine mercede agebāt. gra-
tis inquit ne ei ſemper agēdū: tractari po-
teſt: quis ignorat?qui id longe ſit honeſtiſ
ſimū? & liberalib⁹ diſciplinis: & illo:quē
exigimus animo digniſſimū non uendere
operam?nec eleuare tanti beneficii autho
ritatem? cum plæraq; hoc ipſo poſſint ui-
deri uilia:ꝙ precium habent:cæcis hoc(ut
aiunt)ſatis clarū eſt:nec quiſq̃:qui ſufficiē
tia ſibi(modica aūt hæc ſunt) poſſidebit:
hunc quæſtū ſine crimine ſordiū fecerit.
Titia lex nā Cn. Titius legē tulit:qua cauebat anti-
quitus: ne quis ob cauſam orandā: donū:
pecuniam ue acciperet: ſed lex iſta iam ex
oleuerat: & in deſuetudinem uenerat: q̃q̃
ſæpius reuocata. Tacitus:cuncta legum:& magiſtratuum munia in ſe trahens materiam prædandi pate
fecerat Claudius:nec quicq̃ publicæ mercis tam uenale fuit:q̃ aduocatorū perfidia:adeo ut Samius inſi-
gnis eques ro. quadringentis nummorū milibus Suillio datis:& cognita præuaricatione: ferro in domo
eius occubuerit. quare princeps oratione C. Sillii cos. deſ. cōmotus capiendis pecuniis modum poſuerit
uſq; ad dena ſextertia:quæ egreſſi repetundarū tenerentur:in quē ſenſum poſtea Licinius breue edictū
ꝓpoſuit:peractis tñ negociis capere ꝑmittebat. Præuaricationes. diſſimulationes uerorū criminū:admiſ
ſiones falſarū excuſationum:nā præuaricari eſt uera crimina abſcondere:reſpexit Thuſcillū:quē credē-
bat præuaricatū eſſe in cā Vicentinorū promittentem primum operam ſuam:deinde non protegentem
illos:ſed diſſimulantem ſe admonitū ab amicis:ne ageret. In lites coiri. conteſtari cauſas. data opera li-
tes ſuſcitari: interlitigandū cū aduerſarii aduocato cōuenire. Gloriæ loco. pro re glorioſa & laudāda.
Statutos. certos:annuos:hodie quoq; nōnulli præſtant ſalaria ānua cauſidicis. Capita. principia. ſum
mam. Legū. Titiæ:& Cintiæ. Senatuſconſultorū. pertinentium ad hanc cauſam:nam præter iam præ
dicta. Tacitus libro. xiii. tradit multa arbitrio ſenatus conſtituta:ut ne quis ad cauſam orandā mercede:
aut donis emeretur. & ibidem:repetitū ſenatuſconſultum:pœnaq; Cintiæ legis aduerſus eos: qui proe-
Citia lex mio cauſas oraſſent. nā lib. xv. inquit oratorū licentia Cintiā rogationē peperit. ſenatuſconſulta ſunt de
Senatuſ cōſultū creta patrū:& quicquid ſenatus conſtituit Pomponio ſcribente: eſt aūt ſenatuſconſultum tanq̃ genus:
decretū uero ſpecies. Fine. libelli. Optimo principe. Traiano:cui inditum optimi cognomen a mori-
Decretū bus. Pauci dies. poſt hæc interfuerunt. Liber. decretū contra uenales aduocatos exiuit. Seuer⁹:& tñ
Seuerum moderatus. non uſquequaq; ſummū ius perſequēs:ſed ueterē illam legē moliens: quæ uetabat aliquid
accipere:nā diximus poſt aduocationem permitti. x. ſextertia: iccirco qui ſeuerū a ſequenda ueritate di-
Acta ctum autumant:non falluntˀ. Actis publicis. ſenatuſconſulta corā patribus ſcribebantˀ:& ab iiſdē ſub
ſcribebantˀ:& cum tribunus pl. ſedens ad fores ſenatus. T. litteram ſubſcripſiſſet: deferebantˀ ad ærariū:
ubi in libris elephantinis ad id inſtitutis ſcripta conſeruabantˀ. acta igitˀ ꝓ libris: & tabulis cōtinentibus
publica ciuitatis acta:ideſt negocia:quæ & ꝓ legibus plærunq; intelligunˀ:& acta Cæſaris dictatoris nō
Pax reſciſſa legimus apud Tranqui. Pactione. Paulus ſcdo. ff. pacta:quæ turpem cauſam continent nō ſunt
obſeruanda & Vlp. qui tranſigit quaſi de re dubia:& lite incerta: neq; finita tranſigit: qui uero paciſci-
tur donationis cauſa rem certā:& indubitatam liberalitate remittit:& paucis nomē a pactione deductū
Donum eſt. Dono:munere. donū ad breuiſſimum tempus:munus ad multos dies:ſecundum iuriſconſultū mu
Munus nus tribus modis dr̃:uno donū:& in munera dici:dari:mittiue: altero onus: quod cum remittitur uaca
tionem militiæ:muneriſq; præſtat:unde immunitatem appellari:tertio officiū: unde munera militaria:
& quoſdam milites munificos uocari. Paulus de uerborū ſignificatione inter donū: & munus hoc inter
eſt:quod inter genus:& ſpeciē. nam genus eſſe donum Labeo ait:uel a dando:uel a donando dictū: mu-
nus ſpeciem:nam munus eſſe donum cum cauſa:ut puta natalicium:nuptiarum. Martianus ibidem. do
na proprie ſunt:quæ nulla neceſſitate iuris:officioue:ſed ſponte præſtantur: quæ ſi non præſtentur nul

re enim cēſenti ambitionē uidebatur: ſed priuſq̃
ſentētiæ dicerentˀ Nigrinus Tri. pl. recitauit li-
bellū diſertū:& grauē:quo queſtus eſt uenire ad
uocationes:uenire:& ꝓuaricatiōes:i lites coiri:
& gloriæ loco pōi ex ſpoliis ciuiū magnos:& ſta
tutos redditus. recitauit capita legū: admonuit
Senatus cōſultorū. i fine dixit petendū ab optīo
prīcipe:ut qa leges:qa Senatuſcōſulta contem-
nerētur:ipſe tantis uitiis mederetur. pauci dies:
& liber prīcipis ſeuerus:& tñ moderatus. Leges
ipſum: ē in publicis actis. q̃ me iuuat: ꝙ ī cauſis
agendis nō mō pactiōe:dono: munere: uerūetiā

la repræhenſio eſt:& ſi præſtentur plærunq; laus ineſt:ſed in hoc uentum eſt: ut non quodcunque munus idē donū accipiatur:at q donum fuerit:id munus recte dicatur.non facit hic Donati & Seruii opinio tradentium: donum eſſe quod datur diis:munus q datur hominibus:neque magis Agreſtii donum dantis eſſe:munus accipientis.ex uerbis Taciti lib.xvii.colligi pōt: q donamus noſtra: largimur aliena.

Xeniis.amicorum donis. quæ mittebanť amicis:& ab amicis ab Vlpiano.ff.i.monſtranť eſſe: quæ uictus quotidiani cā mittunť:munera:quæ in longius producunť:ea plurima Mart. libro primo diſtichoꝝ enumerat. Vitruuius lib.vi.græci hoſpitibus poſtero die mittebant pullos:oua:olera:poma:reliquaſq; res agreſtis:ideo piſtores ea: quæ mittebanť picturis imitantes xenia appellarunt. ξενοσ enim amicus & hoſpes. Suidas tm̄ iterpretať xeniū donū ab amicis datum ξενιον inquit λωρὸν παρὰ ξενοιϛ λιλομένον. Apuleius ſecundo ſui aſini. mittit mihi Byrrhena xeniola:porcū optimū:& quinq; gallinulas:& uinicadū in ætate precioſi. Appianus i rebus libycis.Phamea a ſenatu xeniis condonatus plurimis:purpurea ueſte: & fibula aurea:equo phaleris aureis ornato:& inſignibus pariter armis:ad hæc argēti drachmas decē mile: & minas centum argēti contulit.xenius aūt pfectus hoſpitii: & Iuppiter xenius.i. quod pſit hoſpitibus. Iubenda.quæ poſſunt iuberi ne fiāt. Permiſeris.indulſeris.Immo.correctio. Propoſiti.noluiſſe p patrocinio aliqd accipere. Neceſſitate.lege cogēte. Diuinum. nō tam ex ſtirpe deorum: & imaculatū: q puatē:& hoc puidētē. Occurſum. lege puiſum. Per ludum acceptū.ioci cā:quod p ludo accipiť: ſic.n. mecū iocanť amici: cū norit me a rapinis abſtinentiſſimum & integrum. — Xenia / Xenius

xeniis ſemp abſtinui.Oportet qdem:quæ ſunt inhoneſta:n̄ q̄ſi illicita:ſed q̄ſi iubēda uitare:lucū dum tñ ſi prohiberi publice uideas:qđ nunq̄ tibi ipſe pmiſeris.Erit fortaſſe:imo non dubie:huius ppoſiti mei:& minor laus:& obſcurior fama:cū oēs ex neceſſitate facient:qđ ego ſponte faciebā. Interim fruor uoluptate cū alii diuinū me: alii meis rapinis: meæ auaritiæ occurſum: per ludū acceptum:dictitant. Vale.

C.Plinius Pontio.S.

SEceſſeram i municipiū: cū mihi nunciatum ē Cornutū Tertullū accepiſſe æmiliæ uiæ curā.Exprimere non poſſum q̄to ſim gaudio affectus:& ipſius:& meo noie:ipſius q ſicut eſt ab omni ambitione longe remotus:debet tamen ei iucundus honor eē ultro datus.Meo: q aliquanto magis me delectat mandatum mihi officium:poſtquā par Cornuto datum uideo.Neq; enim augeri dignitatē:q̄ æquari bonis gratius. Cornuto autē quid melius? qd ſanctius? quid i omni genere laudis ad exemplar antiquitatis expſſius? qđ mihi cognitū eſt nō fa-

SEceſſeram.Lœtať curā uiæ Aemyliæ demādatā Cornuto Tertullo amiciſſimo:& optimo uiro:cum quo pfecturā ærarii:deide conſulatū geſſerat: nec minus exultat tempoꝝ felicitate:qua boni dignitates conſequantur:demum enarrat quibus cum fuiſſet in municipio ſuo:cum intellexit hanc nouam dignitatem Tertullo traditam.ad Pontium alibi ſcribit Secūdus: & fatetur eius nomine munera accepiſſe.Sceuino Pontio nobili adoleſcentulo ab Othone redditum locum ſenatorium teſtatur Cor.Tacitus.Pontio proconſuli reſcripſit diuus Pius.author Vlp.ff.xlviii.titulo de accuſationibus:&.ff.xxiii.legitur imperatorem Seuerum reſcripſiſſe Pontio Luciano. Seceſſeram. Roma diſceſſeram relictis urbicis negociis: gratia quietis & relaxādi animi. Municipium.Comum. Curam.præfecturā:quam primū inſtituiſſe Auguſtum refert Tranq.ſed Pomponius de origine iuris innuit hunc magiſtratū uetuſtiorem fuiſſe:cū inquit conſtituti ſunt & quattuor uiri:qui curam uiaꝝ agerent. Pontius / Viaꝝ pfectura

Viæ Aemyliæ. Aemylius Scautus:,qui ſubegit Ligures uiam a Placentia: ut Flaminiæ committeret Ariminū perduxit deductis ex Pado uſq; in Parmēſium agrū foſſis nauigationibus commodis paludes ipſas exiccauit e campis per Placentiam:ſi quidē arua Trebia Padū influens: alii quæ item cōplures ante fluuii ultra modū ſtagnabant.hæc Liuius & Strabo:apud quem in ſuper hæc leguntur.libro.v.hic ille Scaurus eſt:qui per Piſas & Lunam uſq; ſabatios uiam ſtrauit Aemyliam:& hic per Dertonen.alia uero eſt Aemylia:quæ per Flaminiam excipit:eodem enim in conſulatu.M. Aemylius Lepidus:&.C. Flaminius collegæ fuerunt:uictores autem ligurum ſtrauere:hic quidē Flaminiam e Roma per Thuſciam & Vmbriam Ariminum uſq;:alter Aemyliam Bononiā uſq;: & ex ea in aquileiam: prope alpiū radices: ducto per gyrum circa paludes opere. Ipſius noie. Tertulli cauſa. Ambitiōe.honoꝝ cupiditate. Vltro.nō quęſitus. Meo.noie gaudeo. Mandatū mihi officiū.cura uiæ Aemyliæ ab imperatore mihi cōmiſſa. Par.eadē cura. Aequari bonis.cōſeq:q bonis ſicut Tertullo tribuunť.ſnia color.Ad exēplar antiquitatis.ut i oībus antiquos ſequať uirtute pſtantes & repræſentet.Feſtus inquit exēplū eſt qđ ſequamur aut uitemus:exemplar a quo ſimile faciamus:illud aio æſtimatur: iſtud oculis cōſpiciť: libro ſexto — Aemyliæ uiæ / Flaminia uia. / Exēplar / Exēplū

ma: qua alioqui optima : & meritiſſima fruitur: ſcd longis:magniſq; experimentis. Vna diligius: una dilexius oẽs fere: quos ætas noſtra in utroq; ſexu æmulandos tulit: quæ ſocietas amiciciaꝶ arctiſſima nos familiaritate cõiunxit. Adceſſit uinculũ neceſſitudinis publicæ. Idẽ.n.mihi(ut ſcis) collega quaſi uoto petitus in p̃fectura ærarii fuit:& in conſulatu. Tũ ego: qui uir: & quãtus eẽt altiſſime inſpexi: cũ ſequerer: ut magiſtrũ: ut parentẽ uererer: qd̃ non tã ætatis maturitate. q̃ uitæ merebat᷑. His ex cauſis: ut illi: ſic mihi gratulor: nec priuati magis q̃ publice. Tandẽ hoies: ñ ad pericula: ut prius: neꝶ ad honores uirtute p̃ueniũt. In infinitũ epl'am extendã: ſi gaudeo meo indulgeam: p̃uertã ad ea: quæ me agentẽ hic nuncius deprehendit. Erã cum proſocero meo: eram cum amita uxoris: cũ amicis diu deſideratis. circuibam agellos: audiebã multũ ruſticaꝶ querelaꝶ: rationes legebam iuitus: & curſim: aliis.n. chartis: aliis ſum lr̃is initiatus: cœperã etiã itieri me p̃parare: nã iclũdor anguſtiis cõmeatus: coq; ipſo q; delegatum Cornuto audio officium : mei admoneor. cupio te quoq; ſub idem tempus Cãpania tua remittat: ne quis: cum in urbem rediero: contubernio noſtro dies pereat. Vale.

C.Plinius Marcellino.S.

TRiſtiſſimus hæc tibi ſcribo. Fundani nr̃i filia minor defuncta: q̃ puella nihil unq̃ feſtiuius: amabilius: nec modo longiore

de Romano Secundus.comœdiam dixit ad exemplar ueteris comœdiæ ſcriptam: ut eſſe quandoq; poſſit exemplar. ſcio tamen exemplum inuicem uſurpari quod facit Mar.in præfatione primi libri:& Gellius:Oui.ac multi. Alioquin.præterea. Dileximus omnes.inter quos Senectionem:Ruſticum:Heluidium:Mauriccum:Grattillam:Arriam:Fániam:eos libro.iii.ad Genitorem enumerat. i eandem ſn̄iam de ſe.& Tertullõ loquitur in panagyrica oratione:iiſdem inquit amicis gloriabamur:eoſdem amiſſos lugebamus. Aemulandos.ſequendos. Vtroq; ſexu.tam fœminas:q̃ mares. Quæ ſocietas amiciciaru3:q; coſdem una diligeremus. Neceſſitudinis publicæ. coniunctionis in gerendis ſimul publicis honoribus.collega fuit in præfectura ærarii & conſulatu: utriuſq; meminit in panagyrico: nondũ enim compleuerant Secundus & Tertullus præfecturam ærarii. q̃ anteq̃ deponerent Traianus conſules una renunciauit miris laudibus illorũ uirtutem prædicans: & antiquis cõſulibus æquiperãs. Altiſſime.penitus. Aetatis maturitate. ſenio. Vitæ maturitate.

Maturitas moꝶ integritate: & perfectione. Maturitas. ſi ad ætate3 refertur pro longo uitæ ſpacio ſumi debet:ſi ad mores pro ſanctitate:& perfectione. Illi. Tertulli cauſa. Priuatim.utriuſq; reſpectu. Publicæ,utilitatis publicæ. Non perueniunt ad pericula uirtute ut prius.ſub ſæuiſſimis imperatoribus ut Domitiano homini periculum fuit eſſe bono: nam oderant uirtuteꝫ tãquã ſibi ſuſpectam: quare ĩ panagyrigo Traiani tẽpora cõmendans ait:ſicut nunc ſpes gaudiumq; : ita tũc communis nobis dolor & metus erat. Præuertam.digrediar a p̃poſito. Hic.Comi. Nuncius.Tertulli.p̃fecturæ Aemyliæ. Proſocero. Fabato. Amita.cuius meminit ĩ fine eplãꝶ ad Traianũ ſuppreſſo tñ noĩe: ſed lib.iiii. ad eandẽ ſcribens apte docet Hiſpullã appellatã. Querelaꝶ ruſticaꝶ.ruſticos cõquerentes: ut coꝶ moris eſt. Rõnes.calculos expenſaꝶ & reddituum. Inuitus .& curſim.ſenſus eſt.coactus tanq̃ & propere legebã rõnes reꝶ ruſticaꝶ:nam cũ ſint ineptæ ſcriptæ:&(ut ita dicã) uernaculis lr̃is confectæ eas faſtidiebat Scds:qui elegantioribus oratoꝶ lr̃is aſſuetus erat. na3 inquit inſtitutus ſu3 floridis ſcriptis: nõ peſſimis & laniariis:quibus utunt᷑ calculatores:& qui rationes conficiunt.

Initiari Initiatus. inſtitutus. pariter per traſlationem Fabius dixit : neque enim ſanctius eſſe ſactis iiſdem : q̃ ſtudiis initiari. q; eſt introduci in aliquam rem: proprie tamen de ſacris dicitur. Varro præcepit initiari pueros eduliæ & potulicæ & cubæ deabus edendi & potandi & cubandi. præterea legimus in inſula Samothracum certo tempore pueros initiari . quomodo autem quis ſacris initiaretur Apuleius .xi. pluribus proſequitur. Includor anguſtiis commeatus.breue ſeceſſus ſpacium

Cõmeatus mihi permittitur. commeatus duo ſignificat : & facultatem diſcedendi ab officio per aliquod tempus: & pro annona ſubinde reperitur. Mei. officii. Idem.quo uenturus ſum in urbem. Campania tua. in agro Campano Pontius agros poſſidebat. Remittat.permittet te uenire Romam. Contubernio. conſuetudine:conuictu.

TRiſtiſſimus.e duabus quas habebat Fundanus filias minor obierat:puella ſupra ætate3 omni uirtute p̃dita.Quare monet amicũ Marcellinũ:ut ſi quas ad Fundanum litteras cõſolatorias ſcribet:potius mitiget eũ quã caſtiget:cũ ĩpatienter nouũ uulnus ferat. Triſtiſſimus. mœſt⁹: & luctuoſus. Noſtri.amici. Minor.ætate reſpectu alterius grandioris. Feſtiuius. lætus.

Nihil dignius.nullam puellam uidi digniorem.uſitata Secundo dicendi figura. Anilis prudentia.qualis ſolet contingere interdum grandæuis matronis:nam in iuuene non dicitur cadere:cum ſit rerum bonaꝝ & malaruꝫ ſcientia: quoꝝ uidetur iuniorem ætatem non poſſe temporis anguſtia experientiam & cognitionem habuiſſe. Matronalis.matronæ conueniens. Suauitas.feſtiuitas. Vt.qua gratia. Honeſte.pudice.additum ne quis ſecus ſuſpicaretur legitur etiam modeſte. Pedagogos. qui curam moꝝ habebant:& dabantur cuſtodiæ puerorum puellarumq;. Præceptores. diuerſarum reruꝫ & ſcientiaꝝ.

Prudẽtia

uita:ſed pene immortalitate dignius uidi. Nondum ãnos quattuordecim expleuerat: & iam illi anilis prudentia: matronalis grauitas erat : & tñ ſuauitas puellaris cũ uirginali uerecũdia. ut patris ceruicibus inhærebat: ut nos amicos paternos: & amanter : & honeſte complectebatur: ut nutrices: & pedagogos : ut præceptores pro ſuo quenque officio diligebat.q̃ ſtudioſe: q̃ intelligẽter lectitabat : ut parce cuſtoditeq; ludebat. qua illa temperantia : qua etiam conſtantia nouiſſimam ualitudinem tulit? qua medicis obſequebatur. ſororem partim adhortabatur : ipſamque ſe deſtitutam corporis uiribus: uigore animi ſuſtinebat. Durauit hic illi uſque ad extremum : nec aut ſpacio ualitudinis: aut metu mortis ĩfractus eſt : quo pluris grauioreſque cauſas nobis relinqueret:& deſiderii:& doloris.O triſte plane acerbumque funus : morte ipſa mortis tempus indignius. Iam deſtinata erat egregio iuueni:Iam electus nuptiaꝝ dies:Iam nos aduocati:quod gaudium quo mœrore mutatum eſt? non poſſum exprimere uerbis:quantum animo uulnus accœperim : cum audiui Fundanum : ut multa luctuoſa dolor inuenit:præcipientẽ:quod in ueſtes: margaritas: gemmas fuerat erogaturus: hoc in thura: & in unguenta: & odores impenderetur. Eſt quidem ille eruditus: & ſapiens: ut qui ſe ab ineunte ætate altioribus ſtudiis: artibuſque dediderit. Sed nunc omnia quæ audiuit: quærit: ſæpe quæ dixit:aſpernatur:expulſiſque uirtutibus aliis:pietatis eſt totus:& talis ẽ pietas:cui ignoſcas: laudaueris etiam ſi cogitaueris quid amiſerit. Amiſit enim filiam quæ non minus mores eius:quam os: uultumque referebat: totumque patrem mira ſimilitudine exſcripſerat. Proinde ſi quas ad eum de dolore litteras mittes: memento adhibere ſolatium:non quaſi caſtigaturum:&

Pro ſuo officio. ut pertinebat ad officiũ uniuſcuiuſq; : magis enim diligendi ſunt litterarum præceptores: q̃ cantus & lyræ.

Cuſtodite.caſtigate:cum reſpectu. Nouiſſimam.qua periit. Vigore. uigor ẽ robur & firmitas. Apuleius uigoroſum pro rubuſto poſuit. Hic.uigor. Spacio.longitudine. Cauſas. ut ſuperioribus uirtutibus adderet conſtantiam. Acerbum. immaturum. Mortis tempus. quo erat deſtinata rebus lætis. Deſtinata.deſignata:ſponſa uxor. Electus.ut boni ominis.

Vigor

Aduocati. inuitati ad nuptias. Multa. ad agendam triſtitiam:nam qui dolent ingenioſi ſunt perquirere doloris cauſas.

Margaritas.uniones.dicitur margarita: margaritum:& margaris:ut plurimum inuenitur in mari indico & rubri littoribus authore Curtio. culmen omnium rerum preci margaritæ tenent Plinio prodente: qui libro nono capi .xxxv. plura ſuper his ſcripſit. Gemmas. Pomponius.ff.xxxiiii. titulo de auro & argento legato. gemmæ inquit ſunt perlucidæ materiæ uelut ſmaragdi:chryſolithi:& amethiſti:lapilli autẽ contrariæ ſuperioribus naturæ:ut Abaſiani.uerientani. margaritæ autem nec gẽmis nec lapillis continentur. gemmas.pariter Curti⁹ a margaritis diſtiguit:ſic uterque Pli. apud ſeniorem multa de gemmis differuntur libro.xxxvii. tranſlatiue gemma in uite dicitur a rerum ruſticaruꝫ ſcriptoribus. Vnguenta & odores. quibus mortui reſpergebantur.Mart. Vnguenta & Caſias & olentem funera Myrrhã:Thuraq; de medio ſemicremata rogo: Et quæ de ſtygio rapuiſti cinnama lecto.Auſoni⁹ Sparge mero cineres:& odoro perlue nardo Hoſpes: & adde roſis balſama puniceis ac deinceps. Ab ineunte ætate. ab adoleſcẽtia. Altioribus ſtudiis.philoſophiæ.

Margarita
Margaritũ
Margaris

Gemmæ
Lapilli
Margaritæ

Quærit.dememinit. Audiuit.a præceptis philoſophoꝝ. Dixit. monuerat obſeruanda:nam quãuis recordetur conſtantiam in aduerſis ſeruandam: patientiaꝫ retinendam:tamen dolore ſuperatur:& affectui indulget repulſis aliis uirtutibus : & ſola pietate ſeruata. Talis pietas. tam honeſtæ ſunt cauſæ ut amet filiã & ideo afflicte mœreat ut poſſis Fundano ignoſcere:immo eum laudabis ſi conſideraueris:quam filiam perdiderit. Os.liniamenta faciei. Vultum.motum in affectibus. Exſcripſerat.effinxerat:reddiderat. effigiauerat.De dolore.cohibendo. Caſtigaturum.non q̃ ſit eius generis ut caſtiget & repræhendat tanquaꝫ

nimium dolori indulgentē:ſed ꝙ demulceat & leniat. Admittat.ſuſcipiat:approbet:exequaẜ. Medii temporis ſpacium.longū interuallum a morte filiæ:nullus.n.dolor ſcđm Sulpitium eſt:qui longitudine temporis non minuaẜ & molliaẜ. Crudum.recens.uulnus tranſlatiue refertur ad dolorē ut apud Papinium in ſyluis.abruptis etiā nunc flebile uenis Vulnus hiat:magnæq; patet uia lubrica plagæ. Requirit:manus medentium petit. Acquieſcit.contentatur. Admoris.adhibitis conſolationibus.

nimis forte:ſed molle:& humanum: quod ut facilius admittat multum fauet medii tēporis ſpacium. Vt enim crudum adhuc uulnus medentium manus reformidat:deinde patiẜ :atque ultro reqrit : ſic recēs aī dolor cōſolationes reiicit : ac refugit : mox deſiderat : & uehementer admotis acquieſcit. Vale. C.Plinius Spurinnæ .S.

SCio quantopere bonis artibus faueas: quantum gaudii capias:ſi nobiles iuuenes dignum aliquid maioribus ſuis faciant.quo feſtinantius nuncio tibi fuiſſe me hodie in auditorio Calphurnii Piſonis:recitabat ἐρωτοπαίγνιον eruditam ſane: luculētamq; materiam. ſcripta elegis erat : fluentibus teneris: & enodibus:ſublimibus etiam uerbis:ut poſcit locus: altæ.n.& uariæ ſententiæ nunc attollebantur: nūc reſidebant.excelſa depræſſis:exilia plenis:iucunda ſeueris mutabat:oīa ingenio pari. commendabat hæc uoce ſuauiſſima:uoce uerecunda:multū ſanguinis:multū ſolicitudinis ī ore: magna orna

SCio.Calphurnii Piſonis opus de amoribus i auditorio frequenti recitatū nō uulgari laude cōmēdat apđ Veſtriciū Spu.utraq; lingua eruditū: deide fratris Calphurnii pietatē ꝑbat.ꝗoptat ꝙ tpa ſua illuſtrari igenioꝝ claritudīe. Bonis artibꝰ.rei lr̄ariæ. Dignū maioribꝰ ſuis. ut p res præclaras nō uideantur degenerare a maioribus ſuis illuſtribus. Feſtinantius.ꝗcupide: & per id miſſo tabellario propeꝛe:neq; dillata re in craſtinum. Auditorio Calphurnii Piſonis.ī eo loco: quo auditores cōuenerant:ut audirēt Calphurnium Piſonem.ἐρωτοπαίγνιον hic alii

Erotopægnion absurde:& mendoſe legebāt περὶ νόμων ideſt de legibus : uel apte παίγνιον.uera lectio & accommodata ἐρωτοπαίγνιον opus ſcilicet de ludo amoris.ἔρως enim amor & παίγνιον ludus: an potius amoris feſtum:nam παίγνια Suida interprete feſtum ſignificat: & Aratū ſcripſiſſe τὰ παίγνια rettulit idem. Athenæus tradit eadem Mnaſeam compoſuiſſe:apud queꝫ Nymphodorus Leſbiaꝫ Salpē fuiſſe dicit. quæ παίγνια monumētis mandauit: ſꝫ Alcimus teſtatur Botryn cognomēto Salpen inuentricē τῶν παιγνίων.idē Athenæus ꝓGneſippum παιγνιογράφον. memorat.ꝗAuſonius prodidit Lællium anti

Auſonii locus quiſſimum poetā conſcripſiſſe erotopægnia.quid inquit antiqſſimi poetæ Lællū:erotopægniō libros loquar:ꝗubi mēdoſe legitur Lennii erotopægniō:& li.ii.Gel.cap.xxiiii.erotop:eginis ꝑ erotopægniis. huꝰ ſcribit legis Lællius poeta meminit in erotopægniis.Apuleius in prima apologia.unū etiā poetam attingam:uerſus ipſos quos agnoſcent:qui Lællium legere:philtra oia undiq; erunt nōnulli tñ freti teſtimonio Priſciani:qui libro.xi.tradit Liuium in quarto erotopægnion uſum eſſe participio meminens apud præſcriptos authores legendū credunt non Lælliū:ſed Liuiū:q poetaꝝ antiqſſimus prius fabulā dedit. eadē forma dr̄ erotopægnion:qua technopægnion:cuius fit mentio apud Auſo. Luculentā: ſplendidā & luce plenā. Scripta elegis.conſtabat uerſu elego:q paulatī a rebus lugubribus trāſiit ad amores. Verbis fluentibus.currentibus:nā ex conſonantibus multis conſtantia uerba carmē exaſpauit: ſicut crebræ colliſiones:amatoriū igiẜ fluere debet:e diuerſo ſatyricū. Enodibus.mollibus:dulcibus.nodoſa.n. ſūt aſpera:enodia uero lenia & leuigata. Etiā.interdū. Sublimibus.grandibus: altiloquis. Vt poſcit locus.ut res exigebat:& opportune:uerbi cā.ſi exclamaſſet contra amorē:& uim eius ac potentiam deſcripſiſſet:cōmode uſus fuiſſet ſublimioribus uerbis:nam triſtia moeſtum Vultum uerba decent: iratū Plēa minaꝝ:Ludentem laſciua:ſeuerum ſeria dicta:& quæ leguntur deinceps in poetica Horatii. Altæ. erectæ:reconditæ:ſententiæ aūt ſumuntur modo ab opinione hominum:modo a ueritate.hæ breuiter oñdunt aut quid ſit:aut quid eſſe oporteat. Variæ. faſtidium legentiū uarietate rerum & uerboꝝ uitari ſolet. Attollebantur.inſurgebant grandioribus uerbis. Reſidebāt. demittebanẜ. ſententiarum enim ut uerboꝝ aliæ elatæ:aliæ mediocres:aliæ ſubmiſſe:quæ rebus:de quibus ſcribiẜ aptandæ ſunt. Excelſe depreſſis.nā plærunq; altis & excelſis adiacent abrupta:& maxīe mirabilia ſunt: quæ maxime inexpectata.antitheton exornatio eſt admodū ſuauis auditori. Mutabat.uariabat contraria contrariis. Ingenio.ſubtili inuentione. Commendabat.gratiora faciebat audientibus. Suauiſſima.dulci:& amabi-

Vox in ꝓnunciatione li:pronunciandū eſt quomodo ſcribendū itaq; lætis in rebus uox plena:ſimplex: & ipſa quodāmodo hilaris fluit:ac in certamine recta intendiẜ:atrox in ira & aſpera:ac denſa:in inuidia breuior: at in blandiēdo:fatendo:ſatiſfaciendo:rogādo:lenis:ſubmiſſa:ſuadendo:monēdo:policendo:cōſolando: grauis:ī metu:& uerecūdia:cōtracta:miſeratiōe:flexa:& flexibilis. Solicitudinis ī ore. curæ ut ex ſignis ī ore uidereẜ

ſolicite dicere. Timor.ut timeant ne ſua ſcripta improbenť tanq̄ non ſatis abſoluta. Nec plura.dicá. De iuuene.Calphurnio Piſone. Libet.dicere. Rariora de nobis.raro ſimilia noſtris tpibus cõtingát: an honeſtius eſt ſcripta Piſonis extollere:q̄ noſtra.legiť etiá in quibuſdá exéplaribus ꝑ rariora de nobis. deniq;:ut cú ſequentibus ſic coniungať.deniq; recitatione finita:quæ quidé lectio clarior é: Stimulus. incitatio.ſ.laudare adoleſcentes:uñ Fab.optat ſibi dari pueꝶ:qui laudibus & gloria excitať.ná laudibus haud minus q̄ ꝑmiis gaudent generoſi:& ſcripſit Plut.Spartianos uoluiſſe ab ieuntibus ſtatim annis ali quo affectionis ſtimulo ad gloriá duci:ita ut & uituparos dolor angat: & laudes ad maiora prouehant. Qua. uia ſtudioruȝ.

menta recitantis. Etenim neſcio quo pacto magis i ſtudiis hoies timor: q̄ fiducia decet. nec plura:quãquam libet plura:quo ſunt pulchriora de iuuene nobili:rariora de nobis.recitatione finita multũ:ac diu exoſculatus adoleſcẽtẽ: q ẽ acerrimus ſtimulus monẽdi:laudibus ĩcitaui:ꝑgeret q̄ cœpiſſet:lumẽq;:qđ ſui maiores ꝑtuliſſent:poſteris ꝑferret.Gratulatus ſum optimæ matri:gratulatus:& fratri:q i auditorio illo nõ minorẽ pietatis gloriá: q̄ ille alter eloquẽtiæ rettulit. tã notabiliter ꝑ fratre recitante primum metus eius: mox gaudiũ eminuit.dii faciant:ut talia tibi ſæpius nũciẽ.Faueo.n.ſæclo: ne ſit ſterile:effœtũ: mireq; cupio ne nobiles noſtri nihil in domibus ſuis pulchrũ: niſi imagines hẽant. quæ nũc hos mihi adoleſcẽtes tacite laudare:adhortari:& qđ amboꝶ gloriæ ſatis magnũ ẽ:cognoſcere uidẽť.

C.Plinius Macro. S.

BEne eſt mihi: quia tibi bene eſt. habes uxorem tecum:habes filiũ: frueris mari: fontibus: ruribus: agro: uilla amœniſſima. Neque enim dubito eſſe amœniſſimam: in qua ſe compoſuerat homo felicior: antequam feliciſſimus fieret. Ego in Thuſcis: & uenor: & ſtudeo:quæ interdum ſimul facio:nec tamen adhuc poſſum pronunciare:utrum ſit difficilius capere aliquid:an ſcribere. Vale.

C.Plinius Paulino.S.

Lumen.decus:famá: ſplendorem. Maiores ſui prætuliſſent. fuit Calphurnia domus utroꝶ geſtis miꝶ in modũ celebris: ná.C.Piſo Calphurnio gñe ort⁹: ac mltas inſigneſq; familias paterna nobilitate cõplexus: claro apud uulgũ rumore erat:per uirtutẽ aut ſpecies uirtutis ſimiles: nanq; facundiaȝ tuendis ciuibus exercebat. hæc Tacitus lib.xv.fuit & Calphurni⁹ Piſo uictis in Sicilia fugitiuis ꝑclarus: ut ſup Calphurniæ domus ſplẽdore omittamus Liuiũ:Plut.ac alios.& q̄q̄ de nobilitate Piſonũ multa ꝑdiximus quædá tñ addá: nam Valerius Max.li.iiii.ca.de cõſtantia.C.Piſonẽ conſulẽ laudat.L.Piſonẽ hiſtoricum Liui.Diony.Plut.citant. &.P. Piſo orator & conſularis de Hiſpania triũphauit .M. Piſonẽ tradit Cic.græca doctrina doctiſſimum omniũ:qui ante fuerunt.item.L.Piſo tr.pl.legem primus de repetundis tulit: orationes reliquit: multarum legum ſuaſor ac diſuaſor fuit:alius .L. urbis cuſtos: & ſtudioꝶ liberalium antiſtes: ad queȝ & eius fratrem Horatius ſcripſit poeticá.Auguſtus graui morbo preſſus nullũ ſibi ſucceſſorem declarans Piſoni exercitus & publicos redditus in libello ſcribẽs dedit.Celius Piſo conſul cum Rubrio Gallo ſub Traiano tradente iuriſconſulto.ff.xl.de fideicommiſſariis libertatibus:fortaſſe Calphurnii frater. Pietatis.amoris in fratrẽ. Ille alter.Calphurnius Piſo. uulgaris locutio ille alter: qua Secund⁹ alibi eſt uſus illam alteram dicens: ꝙ expoſtulat ſtilus epiſtolaris. Metus.dum incertus erat:qđ cenſuri eſſent auditores de ſcriptis fratris. Gaudiũ.poſtq̄ uidit recitata laudari. Eminuit.apparuit manifeſto. Sæculo.noſtris temporibus. Sterile.rude.imperitum:infructuoſum circa litteras. Effœtum. inutile.idem ꝙ ſterile. Imagines.maioꝶ illuſtrium: quas ſolebant locare i atriis ſuper tabulino: & i funeribus ſuoꝶ producere. Hos adoleſcentes.Piſones fratres.Cognoſcere.ueros ſuos nepotes.

Calphurnia dõus

Piſonũ nobilitas

BEne.Marco congratulať ꝙ in ſeceſſu Tarentino multis fruať cõmoditatibus:ſe uero in Thuſcis ſcribit uel uenari uel ſtudere. Quia tibi.ná oĩa amicoꝶ cõmunia ſiue bona: ſiue mala. Mari.ad qđ uilla ſita fuerat. Ruribus.circũuicinis.legiť etiam uitibus:ad hæc in quibuſdam codicibus ſcriptũ uidimus. Viribus.ideſt ꝓſpera ualitudine. Felicior.Nerua:quẽ cũ Orphitus & Rufus ad iperiũ uocari dicerent: eos Domitianus parataꝶ contra ſe inſidiaꝶ inſimulans in inſulá deportauit:Neruá quoq; Tarentũ ſecedere iuſſit:ubi tanq̄ uitá tranſacturus ociũ ſuũ diſpoſuerat: q̄q̄ Apollonius ei prædixiſſet oino imperatuꝶ. Felicior.comparatiuũ maius ſignificatũ habens ſuperlatiuo.uult.n.oſtendere uitam Neruæ priuati fuiſſe beatiorem: q̄ poſtq̄ princeps eſt creatus. Feliciſſimus. ĩperator maxius & auguſtiſſimus. Simul.eodẽ tempore:ad Tacitũ ſcripſit ſe cœpiſſe tris apros:& inter uenandum plura ſcripſiſſe. Difficilius.quia utrunq; delectabile.an quia magni laboris.

Zoſimus

Ideo. Petit ut Paulinus uillam ſuā cōmodet liberto Zoſimo donec curatus ſit a tuſſi: quam recitando contraxerat:& inde ſanguinē euomuerat. erat aūt recitator bonus:& litteratus cithara callens:& dn̄o ſuo multa præſtans officia: eius memoria adhuc Comi extat ī tēplo diui Andreæ tribus uerbis notata ZOSIMVS CONIVGI INCOMPARABILI. pariter Veronæ legimus Zoſimum Viriatium extantem in curru triumphali. Zoſimum Alexandrinum & philoſophum & alium Gazæum ſiue Aſcalonitam declamatorem recitat Suidas. ad zoſimum primatē ſcripſit in epiſtolis Aeneas rhetor.

Ideo q̄ molliter tuos habeas: quo ſimplicius cōfitebor tibi: qua īdulgentia meos tractē. Eſt mihi ſemper in aio Homericum illud. ἑκυρὸς δὲ πατὴρ ὣς ἤπιος αἰέν. & hoc noſtrum paterfamiliæ. ꝙ ſi eſſem natura aſperior:& durior frāgeret me tn̄ infirmitas liberti mei Zoſimi: cui tanto maior humanitas exhibēda ē: quāto nunc maior uenit debilitas ægrotanti. eſt homo probus:& officioſus:& litteratus. Et ars quidē eius:& quaſi inſcriptio comœdus: in qua plurimum facit. nā ꝓnunciat acriter: ſapienter: apte: decenter: etiam utitur cithara perite ultra q̄ Comœdo neceſſe eſt. Idem tam cōmode orationes: & hiſtorias:& carmina legit: ut hoc ſolum didiciſſe uideatur. Hæc tibi ſedulo expoſui: quo magis ſcires q̄ multa unus mihi:& quā iucunda miniſteria præſtaret. Adcedit longa iā charitas hominis: quam ipſa pericula auxerunt: eſt enim natura comparatum: ut nihil æque amorē incitet: & accendat q̄ carendi metus: quē ego pro hoc nō ſemel patior. nā ante aliquot annos dū intente: iſtanterq; ꝓnūciaret: ſanguinē reiecit. atq; ob hoc i ægyptū miſſus a me poſt longā pegrinationē cō

Molliter. benigne. humane. Habeas. tractes. ἑκυρὸς δὲ πατὴρ ὣς ἤπιος αἰέν. ſocer autem pater q̄ mitis erat. ſumptu; ex ultimo iliados: ubi Helena conqueritur Priami filios ſibi aliquando infenſos extitiſſe: ſocerum uero Priamum ſemper ſe mitem præſtitiſſe memorat. Hoc noſtrum paterfamiliæ. reſume ſemper in animo eſt. Noſtrum. patronorum proprium: an quia romanum eſt uocabulum. na; paterfamiliæ ideo appellatus: ꝙ curare debet familiam ea manſuetudine: qua ſi pater eſſet. Aſperior. immitior. Frangeret. moneret ad lenitate;.

Quāto nūc maior uenit debilitas ægrotanti: eſt homo probus. in ſecunda lectione fuit quanto nūc maior uenit debilitas. iam angitur homo probus. fuit tertia ſcriptura non abſurda quanto nunc utilior humanitas ægrotanti. Probus. bonus quaſi probatus: ſicut improbus malus.

Officioſus

Officioſus. qui ſe immiſcet officiis iuuandi gratia. & non officioſus: ideſt quietus & domi reſidens. interdum pro eo ꝙ nocet intelligimus officioſum ab officiendo Mart. omnes perſequeris prætorum Cotta libellos: Accipis & cæras: officioſus homo es. apud Apuleium in primo aſini. aduentores priſtinos in fece ſubmiſſus officioſis rōcis raucus appellat.

Litterat⁹

Litteratus. litteris excultus. Apuleius. x. dn̄s ædiū habebat iuuenem filiū probe litteratum:& per id conſequenter pietate modeſtiaq; præcipuum. Tranquil. de grāmaticis: ſunt qui diſtingunt litteratum a litteratore: ut græci grāmaticum: & grāmatiſtam:& illū quidem abſolute: hunc mediocriter doctū exiſtiment: quoꝝ opinionem etiā Orbilius exemplis confirmat: nā apud maiores ait: cum familia diutius uenalis produceref. ne non temere quem litteratum in titulos: ſed litteratorē inſcribi ſolitum: quaſi non perfecte litteris imbutum. Apuleius tn̄ nono litteratum pro ſeruo inſcripto uſurpauit: frontes inquit litterati nam notis in fronte quibuſdā inſcribebāf. Eius. propria. Comœdus. comœdiæ actor. Inſcriptio. nam uenales ſerui ſcriptis monſtrabantur ī qua præſtarent arte. Facit. excellit. Apte. accōmodate: ut uox conueniat ei rei: quā agit.

Cithara

Cithara. dicta παρὰ τὸ κινεῖσθαι. ꝙ facile moueatur: aut ꝙ auditores in amorem moueat. Seruius teſtudinem dictā credit: eſt autem uocabulum græcum:& pro lyra a Suida interpretatur. Apuleius ſecūdo floridoꝝ. cithara baltheo celata apta ſtructim ſuſtineſ: manus eius tenera procerule leua diſtantibus digitis neruos mouet: dextra pſallentis geſtu ſuo: ſabulū citharæ admouet ceu parata percutere cū uox in cantico interquieuit.

Comœdus itercinit

Quā comœdo neceſſe eſt: nā inter actus comœdiaꝝ concinebaſ: ꝙ Hor. in arte ꝑcipit ut opportune fiat. neu qd medios intercinat actus: Quod nō ꝓpoſito conducat. & mox: Tibia nō ut nūc oricalcho iuncta: tubæq; Aemula: ſed tenuis: ſimplexq; foramie pauco Aſpirare & adeſſe choris erat utilis. Diomedes. pantomimus:& choraules in comœdia canebant inter actores comœdiaꝝ ꝓ facultate: & arte potiores principatū ſibi artificii uendicabant. inſuper legius Flaccū modulaſſe tibiis terentianas comœdias. Legit. recitat. Sedulo. diligēter. Iucūda. mihi grata. Charitas. amor. Cōparatū. datū. cōſuetū. Hoc. zoſimo. Semel. nūc. Intente. acriter: alte. In Aegyptū. ubi zoſimus natus erat: iō remittebatur in patriam & ad ſuos: cum ualetudinarii curentur mutatione aeris præſertim ſi transferantur in conſuetudinem prioris uictus:& cœli: ſic enim reſtituuntur ueluti nutrici ac parenti. alioquin Aegyptius aer purior

& minus peſtilens:inde multitudine hoium fere cæteras orbis partes ſuperauit. authores ſunt Diodorus:& Ioſephus. Confirmatus.liberatus:curatus. Imperat uoci.nitiſ ſupra uires enunciare. Tuſſicula.parua:& modica tuſſi. Veteris infirmitatis.reiectionis ſanguinis. Prædia.quæſtio eſt fondus a poſ- Fondus
ſeſſione uel agro uel prædio quid diſtet:fondus eſt oẽ qcqd ſolo continetſ.ager eſt ſpecies fondi:quæ ad Poſſeſſio
uſum hois cõparatur.poſſeſſio ab agro iuris proprietate diſtat:quicquid.n.apptæhendimus:cuius pro- Ager
priet as ad nos nõ ptinet:hoc poſſeſſioné appellamus:poſſeſſio ergo uſus eſt:ager proprietas loci eſt:pdi Prædiũ

firmatus rediit nuper. Deinde dum per continuos dies imperat uoci ueteris infirmitatis tuſſicula admonetur: rurſus ſanguinem reddidit: qua ex cauſa deſtinaui eum mittere in prædia tua: q̃ Foroiulii poſſides. Audiui enim te ſæpe referentem eſſe ibi aerem ſalubrem:& lac eiuſmodi curatiõibus accommodatiſſimum. Rogo ergo ſcribas tuis:ut illi uilla:illi domus pateat: offerant ẽt ſumptibus eius:ſi quod opus erit: erit autem opus modico. eſt enim parcus:& continens: ut non ſolum delitias:uerum etiam neceſſitates ualitudiniſ frugalitate reſtringat. Ego proficiſcenti tãtũ uiatici dabo: q̃tũ ſufficit:& eunti ĩ rura tua.

C. Plinius Vrſo. S.

Terum Bithyni poſt breue tempus a Iulio Baſſo:ẽt Rufum Varenum ꝓcõſulẽ detulerunt: Varenũ: quem aduerſus Baſſum aduocatũ:& poſtularãt:& acceperãt. inducti in Senatũ ĩqſitioné poſtulauerũt. Tũ Varenus petit: ut ſibi quoq; defenſiõis cã euocare teſtes liceret

um utriuſq; ſupraſcriptæ rei generale nomen eſt:nam:& ager:& poſſeſſio huius appellationis ſpecies ſunt.hæc Modeſtinus:& præter eum Aſconius prædia ĩquit ſũt res ipſæ.prædes homines ideſt fideiuſſores:quorum res:bona:prædia non uno nomine dicuntur.Iuſtinianus in Inſt.prædia omnia ædificia urbana appellamus:& ſi ĩ uilla ædificata ſunt. Foroiulii. Foroiuliẽſes cognomine Concubienſes locat Plini. Forũiulii
in ſexta Italiæ regione:quæ Vmbriam:.& agrum gallicum circa Ariminum complectitur:de quibus nunc loquitur Secundus ſcio tamẽ Strabonem nauale Cæſaris Auguſti:quod Forumiulii uocant poſuiſſe inter Olbiam & Antipolim:ut diſtet a Maſſilia ſtad.ſex milib⁹:& Ptolemæum Forũiulii in Hiſtria:ſed diuerſa oppida eodem nomine appellata quis neſcit?nam:& Pli. Forumiulii in Hiſpania refert. Lac.tuſſi Tuſſi
per hyemem locis maritimis:per æſtatem remedia
locis mediterraneis opus eſt. tuſſiẽtem minime op; lectione uti ueheméti: ut iis in tuſſi peregrinatio eſt: cibus ut lac in allio coctũ,magis terreri põt aliqs cũ ſanguinẽ expuit:ſed id mõ min⁹:mõ pl⁹ piculi hẽt: exit.n.mõ ex gingiuis:mõ ex ore:& copioſe:nonnunquam autem is a ſummis faucibus fertur:aut ore uenæ alicuius adaperto: aut tuberculis quibuſdam natis:& ex his ſanguine erumpente:aliquando gutture:& arteriis exulceratis frequens tuſſis ſãguinem extundit.interdum etiam fieri ſolet:ut aut ex pulmone: aut ex pectore:aut ex latere:aut ex iocinore feratur.ptæter a Celſo prædicta:Plini.ad exulcerationem ſtomachi lactis aſinini potus item bubuli plurimum prodeſt. lege plura libro.xxvi.capi.v.&.xxviii. capi.x.apud eundem. Neceſſitates ualitudinis.quæ neceſſaria ſunt ualitudinario. Reſtringat.amputet.minores faciat ideſt abſtineat a neceſſariis. Ego.ſenſus eſt.dabo ei tantum nummorum quãtum opus erit in uia:nam domi tuæ nihil opus erit:ergo nihil ulterius addam.

Terum.accuſauerant Bithyni Iulium Baſſum repetundarum:qui in ea prouincia proconſulatum geſſerat:contra quẽ a ſenatu ĩpetrauerant aduocatum Rufum Varenum:is poſtea fortitus eandẽ ꝓuinciã repetundaꝝ pariter re⁹ fit.pro Vareno ægit Secundus:cui cõtradixit Fõteius græcus hõ.conceſſa eſt Bithynis inquiſitio:& Vareno poſtulatio. A Iulio Baſſo. lib.iiii. legimus Iulium Baſſum reũ fuiſſe repetundaꝝ ſub Traiano ꝙ prouinciã Bithyniam expillaſſet:ſed illic ſcriptum:Pomponium Rufum aduerſus Baſſum ægiſſe:nunc uero Rufum Varenũ:niſi mallimus intelligere appellatũ Põponium Rufũ Varenum. A Iulio Baſſo.poſt accuſationẽ Iulii Baſſi. Detulerunt. accuſauerunt:apud ſenatum. Proconſulem.Bithyniæ. Varenum.dico illum Varenum:nam erant in urbe alii eiuſdem appellatiõis: & repetitio talis reficit auditorem:& magis rem declarat. Acceperant. impetrauerant a ſenatu:a quo diximus aduocatos peti ſolitos. Inquiſitionem.inquiſitio eſt alicuius cri- Inqſitio
minis manifeſti ſaltẽ per famã ex bono:& equo iudicis cõpetentis facta inueſtigatio:nam cum in ius uẽtum erat dicebat accuſator reo:ꝙ iniuriam prouincialibus fecerat:ſi tacuiſſet lis ei æſtimabatſ ut uicto: ſi negaſſet:petebat accuſator a magſtatu dies inquirendoꝝ criminum. Euocare teſtes.e ꝓuincia teſtes in rẽ ſuã uocare:& expectãdũ donec in urbem uenirent.in rem nſam faciunt Taciti uerba ex libro.xiii. Pomponium inqt Syluanũ magna uis accuſatoꝝ circumſteterat:poſcebatq; tempus euocandorum teſtium ex Africa ꝓuincia:ubi ꝓconſulare imperium habuerat:ſed illico defendi poſtulabat:ualuitq; pecunioſa orbitate:& ſenecta:ſed ſicuti fauore:& gratia quorũdã Syluanus obtinuerat ſtatim ꝓnunciari:

recuſantibus Bithynis cognitio ſuſcepta eſt. ægi pro Vareno non ſine euentu: nam bene: an male liber indicabit. In actionibus enim utranq; i partem fortuna dominatur. Multum cōmendatiōis: & detrahit: & affert memoria: uox: geſtus: tēpus ipſum. poſtremo uel amor: uel odiū rei. liber offenſis: liber grā: & ſecūdis caſibus: & aduerſis caret. reſpondit mihi Fonteius Magius unus ex Bithynis plurimis uerbis: pauciſſimis rebus. mos eſt plærisq; græcorum: ut ſit illis pro copia uolubilitas: tam longas: tāq; frigidas piodos uno ſpiritu quaſi torrente contorquent. Itaq; Iulius Cādidus nō inuenuſte ſolet dicere: aliud eſſe eloqntiam: aliud loquentiam. nam eloquentia uix uni aut alteri: iam non ſumus Antonii: ut credamus

ita iure Varenus impetrauit ut poſſet euocare teſtes. Recuſantibus. nollentibus ut euocaret teſtes contra obiecta crimina. Cognitio. diſcuſſio: examinatio. Suſcepta. a ſenatu. Aegi. dixi cauſam. Euentu. bono: & malo. nam: & Vareno conceſſum eſt teſtes euocare: & Bithynis data fuit inquiſitio. **Fortuna dñatur** Fortuna dominatur. domina eſt: & plurimum poteſt. Fortūæ oīa Tullus rex aſcripſit. exoculata ab Apuleio dr̄: nā uaga: inconſtans: incerta: uaria: indignorumq; fautrix: huic omnia expenſa: huic omnia ferūtur accepta: ſola laudatur: ſola arguitur: & in tota ratione mortaliū ſola utranq; paginā facit. μηδὲν ανευ τυχισ. ideſt nihil ſine fortuna dixit Pauſanias in primo: & Saluſtius. ſed profecto fortuna in omni re domīatur: hiſtorici autem plurimum in bello poſſet tradiderūt. Vtrāque. accuſatoris: & rei. Commendationis. laudis in actionibus. Memoria. ſi mala fuerit: detrahit: ſi tenax affert. Temp[9]. ſi in opportunum. Amor rei. cauſa: quæ agitur an grata iudicibus. quare non abſurde Cæſar apud Saluſtium ſuam orationem ſic orditur omnes homines patreſcōſcripti: qui de rebus dubiis conſultant ab odio: amicicia: ira. atque miſericordia uacuos eſſe decet. Liber. oratio mea quæ nullis affectibus tangitur: nulla etiam fortuna mouetur: ſiue bona: ſiue mala. **Fonteius Magius** Fonteius Magius. aduocatus græcus a Bithynis in ſenatum ductus: cui[9] ſit mentio ab eodem libro ſeptimo. Plurimis uerbis. pauciſſimis rebus. ſecutus eſt Ciceronem in oratore dicentem. uerbi cōtrouerſia tā diu torquet homines græculos contentionis cupidiores: q̄ ueritatis: & declaris oratoribus: aſiaticis quibuſdam oratoribus fuit genus orationis non tam ſententiis frequentatum: q̄ uerbis uolucre: ut Aeſchilo Gnidio ac Mileſio Aeſchini: quibus erat admirabilis orationis curſus: erudita ſententiarum concinnitas non erat. neque inſcitia illius: cui res non ſuppetant: uerba non deſint: laudanda eſt: quorum ſi alterum ſit optandum: mallim equidem indiſertam prudentiam: q̄ ſtultam loquacitatem. (**Græcoꝝ loquētia**) Volubilitas. ſermo rotatus: facilis circumductio: currens oratio. **Periodus** Periodos. in lectione: plena ſententia periodus dicitur: cuius partes ſunt commata: & cola: ſit autem in extrema clauſula: nec longior eſſe debet: q̄ ut uno ſpiritu proferatur: modum eius Cicero quattuor ſenariis pedibus terminauit: unde libro nono Secundus data opera longiorem periodum fecit: ut oſtenderet ſe Tacito inferiorem: nonnulli duo illius genera eſſe dicunt: unum ſimplex cum ſenſus unius longiore ambitu circumducitur: alterum q̄ conſtat ex membris ſiue inciſis: quod plures ſenſus habet. ut: aderat ianitor carceris: carnifex prætoris. adhæc Fabius ſic diſtinguit. at illa connexa ſeries tres habet formas: inciſa: quæ commata dicuntur: membra: quæ cola: periodon: quæ eſt uel ambitus uel circumductum: uel continuatio: uel concluſio: nam M. Tullius periodo plurima nomina dat: ambitum: circuitum: compræhenſionem: continuationem: circumſcriptionem. Frigidas. ſine neruis: quibus ſi ſtrepitum dempſeris nihil boni reſtabit: uel rigidas. duras. Vno ſpiritu. quo periodon compræhendi præcipit. M. Tullius. Contorquent. iaculantur tanq̄ telum aliquod in aduerſarium. ſic Iuuenalis de enthymemate: & curtum ſermone rotato Torqueat enthymema. **Iulius Veſpro. Cādidus** Iulius Candidus. Iulius Veſpronius Candidus: qui conſulatum cum Quadrato geſſit quo tempore Adrianus tribunatum. pl. hic poſtea miſſus eſt Iulius a ſenatu legatus ad Septimiū Seuerum: qui in Syria cum exercitibus: quibus præerat a Iulio deſciuerat. erat autem Candidus uetus conſularis olim militibus inuiſus ob duꝝ: & ſordidum imperium: candidi uxorem tanq̄ adulterā poeta Martialis epigrāmate momordit. Iulio Candido reſcripſiſſet diuū Pium memorat Vlp. ff. xlviii. titulo de accuſationibus. **Eloquentia Loqntia** Nō inuenuſte. elegāter: urbane: ſcire. Aliud eſſe eloquentiā: aliud loquentiam. Valerium probum grammaticum illuſtrem refert Gellius ſaluſtianum illud ex Catilinario ſatis eloquentiæ: ſapiētiæ paꝝ: breui anteq̄ decederet: ſic legere cœpiſſe: & ſic a Sal. relictū affirmaſſe: ſatis loquētiæ: parum ſapiētiæ: q̄ eloquentia cum inſipiētia minime conueniret: nam alibi idē Saluſtius dixerat: loquax magis q̄ facundus. Eloquētia. ornatus uerboꝝ ſententiarūq; cum prudentia. iſ. n. eloquens eſt: qui cum ſapiētia dicit humilia ſubtiliter: & magna grauiter: & mediocria temperate. nā cū orator ſit uir bonus dicēdi peritus: īpoſſibile eſt eū eſſe oratorem: qui imprudenter dicit. Alteri. duobus contigit. poſſumus intelligere Demoſthenē: & Cic. Non ſumus Antonii. M. Tullius primo de oratore refert. M. Antonium cui uel primas eloquentiæ partes ſuperiorum tribuerat ætas uiꝝ natura peracutum: & prudentem in eo libro:

quem unum reliquit diſertos ſe uidiſſe multos:eloquêtem oíno neminem.inſidebat uidelicet in ei⁹ mẽ te ſpecies eloquentiæ:quam cernebat aío:re ipſa non uidebat.uir autẽ acerrimo ingenio(ſic.n.fuit)mul ta:& in ſe:& in aliis deſiderans neminẽ plane:qui recte appellari eloqoens:poſſet uidebat.eũ uero ſtatue bat diſertum:qui poſſet ſatis acute atq; dilucide apud mediocres hoies ex cõmuni quadam opione ho minum mirabiliter dicere:ſed eloquentẽ:qui mirabilius:& magnificentius augere poſſet: atq; ornare q̃ uellet:oẽſq; oium rerum:quæ ad diſcendum pertinerent fontes animo ac memoria contineret. uerum Diſertus
Secundus fatetur non eſſe eius ſententiæ cuius Antonius:ut putet neminem eloq̃n tem:nam inquit non ſumus Antonii. Nemini.contigiſſe eloquentiam. Loquentiam.diſertam facũdiam ſine prudẽ tia. Impudẽtiſſimo cuiq;.quid.n.tam furioſum q̃ uerborum uel optimorum atq; ornatiſſimoꝝ ſonitus inanis:nulla ſubiecta ſententia:nec interdũ ſcientia? uideas quoſdã ſcatere uerbis ſine ullo iudicii negocio cum ſecuritate multa:& profunda: ut loquentes plærunq; uideanť loqui ſeſe neſcire:quare Therſiti audaciſſimo uerba ἀμετρα Homer⁹ attribuit:& Eupolis uetus poeta conſignatiſſime id genus hominom rettulit. λαλειν ἀριστος: ἀδυνωτατος λεγειν.i.blatterare optimus:dicere ineptiſſim⁹.hæc ſumpta partim ex oratore.M.T.partiꝫ a Gellio.addo Euripidẽ in Hippolyto malos dicere populo uideri eloquẽtiores.οἱ γαρ ἐν σόφοις φαυλοι παρ᾽ ὄχλῳ μουσικώτεροι λέγειν. Calide.aſtute. Acriter. intenſe. δεινως. Culte.uerbis ornatis. Contra.Homulum dixit. Preſſe.emuncte:ſtricte. Forma modus.ſcilicet nullam mentionem facere ut Vareno liceret teſtes euocare.

nemini.hæc uero quam Candidus loquentiam: appellat:multis:atq; etiam impudentiſſimo cuiq; maxime contingit.Poſtero die dixit pro Vareno Homolus callide:acriter:culte:cõtra Nigrinus preſſe:grauiter:ornate.cenſuit Acilius Rufus cos.des.inquiſitionem Bithynis dandam:poſtulationem Vareni ſilentio præteriit. hæc forma negandi fuit.Cornelius Priſcus actoribus q̃ petebant:& reo tribuit:uicitq; numero.Impetrauimus rem negligẽter compræhenſam: nec ſatis ſubſiſtentem:iuſtam tamen:quare iuſtam nõ ſum epiſtola executurus:ut deſideres actionem.nam ſi uerum eſt Homericum illud. τῷ οὔτι χρη μυθον ὀφελλειν.apud te prouidendum eſt mihi:ne gratiam nouitatis:& florem:quæ oratiunculam illã uel maxime commendant:epiſtolæ loquacitate perdam. Vale.

C.Plinius Rufo.S.

DEſcenderam in Baſilicã Iuliam auditurus:quibus proxima cõperendinatione

Cor.Priſcus.conſulum deſignatorum unus apud qoem Secundus luxit obitum Valerii Martialis. Actoribus.accuſatoribus Bithynis. Quæ petebant.inqoiſitionem. Reo.Vareno facultatem teſtium euocandorum. Vicit numero. ſentẽtia Priſci comprobata eſt a maiori ſenatorum parte. Rem.ut liceret teſtes euocare. Cõpræhenſam.approbatam:intellectam a ſenatoribus. Subſiſtentem. probabilem. Iuſtam tñ.conſiſtentẽ:nam erant perſonæ:& res notæ:ergo cauſa cõſiſtebat:ſed uix ſubſiſtẽtem dixit:q̃a ex altera parte rõnes erant ualidiores ad faciendam fidem:ꝗ optime Hermogenes:& eũ ſecutus Fortunatianus in primo rhetoricoꝝ tractant. Executurus.dicturus. Actionem.orationẽ quã pro Vareno dixi. τῷ:οὔτι χρη μυθον ὀφελλειν.iccirco:nullo modo oportet ſermonem augere.uerba Patrocli ad Merionem ex.xvi.Iliados. Nouitatis gratiam.quia noua magis placẽt. Florem.muſteum decorem.illibatam lectionem:pulchritudinem. Quæ.duo. Loquacitate.ſi ſummã totius orationis longa epiſtola compræhenderem. Perdam.nam non tanq̃ nouam legeres illam.

DEſcenderam:dicturi erant aduocati apud centumuiros:ad quos audiendos Secundus conuenerat:ſed Licinius Nepos iudicia ſoluit edicto monens ut ſenatuſconſultum ſeruaretur:quo cauebatur:ne quis ante actionem pecuniam acciperet uel paciſceretur: quod Nepotis factũ a quibuſdam repræhendebatur:ab aliis laudabatur. Deſcenderam.ab Aeſquiliis loco edito ubi domum habuit. Baſilicam Iuliam.in qua iudicia publica: & priuata conficiebantur. relege a nobis prænotata. Proxima comperendinatione.actione:quam primum eram acturus.comperendinatio enim utriuſque partis actio.ſecundum alios comperendinatio eſt ſecunda actio.item comperendinatio eſt ab utriſque litigatoribus inuicem ſibi denunciatio in perendinum diem: nanque cum in rem aliquam agerent litigatores:& pœna ſe ſacramenti peterent:poſcebant indicem:qui dabať poſt trigeſimum diem: quo dato: deinde inter ſe comperendinum diem denunciabant:ut ad iudicium uenirent:quo cum eſſet uentum antequam cauſa ageretur:quaſi per indicem rem exponebant:quod ipſum dicebatur cauſæ coniectio:quaſi cauſæ ſuæ in breue coactio:ſecundũ alios inter cõperẽdinatiõem & ampliationẽ hoc intereſt:ꝙ cõperẽdinatio ex una tãtũ repetitur parte:cum ante iudex nõ intelligeret ut oino ſuadebať.iudices ſi bona cã abſoluebant eam:ſi mala nõ ſtatim dãnabant.ſed hac excuſatione

Cõperendinatio

Cauſæ cõiectio

Ampliatio

parcebant:nam cum condemnandi nota eſſet.c.littera.K.abſoluendi:ampliandi ſignum.N.L.ꝙ ſignificabat non liquere:inde ampliatio naſcebatur.hæc Aſconius.Tacitus comperendinationes liberas olim fuiſſe memorat.poſtea reſtrictæ ſunt legibus:nam tertia actione inquit Cicero : ut his ludorum diebus interpoſitis nemo iſtum comperendinatum:iudicaret.adimo enim comperendinatum : ꝙ habet lex in ſe moleſtiſſimum bis ut cauſa dicatur:uerum ut opinor Glaucia primus tulit:ut comperendinaretur reus.antea uel iudicari primo poterant:uel amplius pronunciari:alibi Secũdus dixerat. leges tot horas: tot dies:tot comperendinationes largiuntur.

reſpondere debeam.ſedebant iudices:Centumuiri uenerant:obuerſabantur aduocati : ſilentium longum.tandem a Prætore nuncius.dimittuntur centumuiri.eximitur dies me gaudente: qui nunquam ita paratus ſum:ut non morer cauſa dilationis.Nepos prætor des.qui legibus quærit: propoſuerat breue edictum:admonebat accuſatores:admonebat reos executurum ſe quę.S.C. continerentur.Suberat edicto Senatuſconſultũ hoc.Omnes:quiſquis negocium haberet:iurare prius:q̃ agere iubebantur:nihil ſe ob aduocationem cuiquam dediſſe:promiſiſſe:cauiſſe: his eñ uerbis:ac mile præterea:& uenire aduocatiões: & emi uetabatur: peractis tamen negociis permittebat pecuniam dumtaxat .x. milium dare. hoc facto Nepotis commotus prætor : qui centumuiralibus præſidet deliberaturus:an ſequeretur exemplum:inopinatum nobis ocium dedit: interim tota ciuitate Nepotiſ edictum carpitur: laudatur.multos inuenimus:qui cuncta corrigerent:quid ante hunc prætores non fuerunt? Quis autem hic eſt? qui emendat publicos mores? alii cõtra:rectiſſime fecit initurus magſ̃atũ

Iudices.ſorte ducti. Cẽtumuiri numero centum octuaginta:tot enim quattuor tribunalibus ſcribebantur. Obuerſabantur aduocati.ſimul aderant aduocati:legitur etiam obſeruabãtur ſcilicet ab aduocatis:& auditoribus. centumuiri uenerabantur:nam obſeruatio ad honorez

Obſeruare

refert:& in duabus rebus eſt:aut obſeqo: aut ſpeculando.alias obſeruatio eſt callida:& diligens annotatio.deinde ſequitur.

Aduocatis ſilentium longum.ſcilicet fuit donec prætor adueniret. Nuncius.aduenit.diſſolutio.exornatio:quæ coniunctionibus uerboruz e medio ſublatis:partibus ſeparatis effertur. Eximitur dies. interdictum eſt eo die litibus : ut iudiciis uacarent:ſic enim diez credit eximi:'cum iuſtitium indicitur:& iura ſilent. Parat⁹. ad dicendum. Morer.deſiſtam a cauſis agendis. Nepos.Licinius Nepos. Legibus quærit.ſecundum leges cognoſcit:nã ius cognoſcẽdi authore Pediano erat apd prætorem:& Paulus de regulis iuris inqt ubicũq; cauſæ cognitio eſt:ibi prætor deſideratur:iudicandi uero ius apud equites fuit.prætor autem urbanus iuridicundo præerat:& in poteſtate habebat omnium

Edictũ

iudicum tabellas. Edictum.edicta prætoris ſunt:dictatoꝝ etiam : imperatorumq; authore Dionyſio in ſuis antiquitatibus: & Lampridio hiſtorico:adhæc Secũdo dicente edictũ Auguſti:& Traiani:& Martiale Domitiani.edicimus enim quod iubemus.& uni generi edicimus:ſecundum Donatum: & præcepta præceptioneſq; iuſtorum:& iniuſtorum romani edicta uocãt: ut:quidam ſcribunt.propter eam:quæ tunc fiebat:dictionem:in qua diffinitione complectuntur interdicta:quibus uetatur aliquid fieri.

Interdictum

Senatuſconſulto.quod ſupra principis librum dixerat : decretum a ſenatoribus referente Traiano. Suberat. ſubſcriptum fuerat. Senatuſconſultum . quo reducebatur ne quis ob cauſam orandam pecuniam acciperet. Negocium.cauſam:litem. Agere.ante litem conteſtatam iurare cogebantur. Cauiſſe.aliqua cautela prouidiſſe ut aduocatus pecuniam haberet. His.prædictis. Mile.aliis innumeris. Venire.uendi ab aduocatis. Emi.a litigantibus. Peractis negociis.finitis controuerſiis. Decem milium.ſecutus eſt Nepos exemplum Claudii:quem legimus apud Tacitum poſuiſſe modum aduocatis pecuniæ capiendæ uſq; ad dena ſextertia:idem enim quod decem milia nummum.quæ egreſſi repetundarum tenerentur. Qui centumuiralibus præſidet. decem enim & octo prætores fuiſſe in urbe alibi probauimus:centumuiralibus igiſ cauſis unus præerat. Deliberaturus.ſpacium ad deliberandũ ſumpturus. Sequeretur exemplum.faceret idem quod Nepos. Inopinatũ ocium.inſperatam ab agendo uacationem. Carpitur. quibuſdam tanq̃ nimis ſeuerum a nõnullis laceraſ. Laudatur.a plæriſq; tanquaz honeſtum:& utile:nam ut in ſenatu:ita in ciuitate hominũ iudicia diuiſa ſunt. Cuncta.corrigerent.uniuerſum edictum repræhenderent:& arbitrarentur permittendum unicuiq; dare:& accipere pro aduocatione quantũ libuiſſet. Quid.dicentes. Prætores ſeueri.q ſi hoc fuiſſet faciundum ipſi prius feciſſent. Hic eſt.amara ironia:perinde ac ſi dicerent num Cato? nũ Fabritius? num Fabius? Contra. dicunt:laudantes Nepotis factum. Initurus magiſtratum. geſturus prætoris officium:ex quib⁹ apparet in præcedentibus emendate legi:Nepotem prætorem deſignatum.

Iura recognouit.Pomponius Iuriſconſultus aſſerit prætoré habuiſſe facultatē adiuuandi uel ſupplendi uel corrigédi ius ciuile. Nouiſſimas.imenſas:ultra modū. Turpiſſime.p quæſtū ná accuſatoriá uitaꝫ uiuere:& ad defendédos reos p̄mio duci ,pximū latrocinio eſt.paciſcédi qdē ille pyraticus mos:& iponē tiū piculis p̄cia:pcul abominádá negociatio:ēt a mediocriter iprobis abierit. Ré pulcherrimá.p̄ocini um.orádi maieſtatē:qua nihil dii ímortales melius hoí dederūt:& qua remota muta ſunt ola.illa nihil í urbe uel ad utilitaté fructuoſius:uel ad dignitaté amplius:uel ad urbis famá pulchrius:uel totius íperii Eloquentia

Iura recognouit:Senatuſcōſulta legit: reprimit nouiſſimaſ pactiones:ré pulcherrimā turpiſſime uenire nō patit̄.taleſ ubiqꝫ ſermōes:qui tn̄ alterutram in parté ex euétu pręualebūt. Eſt omnino iniquū:ſed uſu receptū:q, honeſta cōſilia:uel turpia ,put male:aut ,pſpere cedūt:ita uel pcedūt: uel repræhendunt̄.Inde plærūqꝫ eadē facta:mō libertatis:mō furoris:nomen accipiunt. Vale.

C.PLINII CAECILII SECVNDI EPIST. LIBER SEXTVS.

C.Plinius Tyroni.S.

EGo quádiu Trans Padum: tu in píceno: minus te requirebam:poſtq̄ ego í urbe:tu adhuc í Píceno:mlto magis.ex quo ípa loca í qbꝫ eē uná ſolemus actiuſ metui cōmonēt:ſeu q, deſideriū abſētiū nil pinde ac uícinitas acuit:

atqꝫ oium gétiū noticiá illuſtrius.nō aliū de maiores honores:opes: amiciciæ: laus p̄ns:& futura hoibus cōtingit. Alterutrá. boná ſiue malá. Ex euentu.ſi bonū euentū ſortietur edictum Nepotis: pariter bonam famá:ſin minus:malam: ná ab euentu ſæpenumero res iudicantur:ut teſtatur Ouidius:exitus acta probat:& Liuius.vii. belli punici:ex euentu quo nihil iniquius eſt:famam homines habent:a quo idē trahens argumentum inducit Hánonē dicētem euétum eſſe ueluti iuſtū belli iudicē. Nero dicere ſolebat euētum in manu fortunæ conſtare:hinc Liuius ſcribit euentū in máu ſtultoꝝ uerſari:ná plærūqꝫ uis oratoris:& cæteraꝝ reꝝ ab imperitis exitu:& uictoria iudicant̄.quare ſecúdū Iſocrateꝫ cum euentus ſit in manu fortunæ:nō laudandus is cui rès ,pſpere cedūt:ſed qui q̄tum cōſilio humano licebat eas multo añ p̄uidit:& ,puidit:tá & ſi ſecus q̄ intéderat euenirent:ſapientes.n.& docti fortuita debent excludere.M.T.in rhetoricis: cuiuſcūqꝫ negocii finē:euētū diffinit:Donatus tantum bonorum exitum: contra tamen probatiſſimorum authoritatem. Iniquum.ſine ratione. Vſu receptū.cōſuetū. Procedunt. laudant̄ admittuntur. Eadem facta.eodem conſilio geſta. Libertatis.ſi bene cedūt.Furoris. ſi male. Euētus

IOANNIS MARIAE CATANAEI COMMENTARII IN EPISTOLAS LIBRI SEXTI.C.PLINII CAECILII SECVNDI. NOVOCOMENSIS.

EGo. Tranſpadana regio dicitur:quæ nobis eſt cís Padū:ciſpadana:quæ ultra Padū:habet̄.n. reſpect⁹ ſcriptoꝝ: q erant in urbe:ná illis q nobis ciſpadanus ager:tráſpan⁹ erat. Contulerat ſe Secundus in p̄riam Comū:Tyro in Picenū:ſed reuerſus in urbem ubi cōſueuerat Tyroni: tunc cœpit deſiderium amici:quare hortat̄:ut Romá ueniat. Tranſpadū.Comi ubi ſua plurima tenuit prædia.Padus ab imis radicibus Veſuli montis exortus:ſiue a gremio ut teſtatur Pli.Ptole. Padus etiam Padi caput iuxta Lariam paludem refert: qui ſubmerſus cúniculo rurſus in agro Vibonenſi extollitur ſecúdum Solinū:at Plinio tradente in Forouibienſium agro:nulli amni claritate inferior:nam a poeta fluuiorum rex dicitur:Lucanus non minorem Nilo ſcribit:& Strabo cunctos Europæ fluuios præter Hiſtrum magnitudine ſuperare:dictus a græcis Eridanus nota Phaethontis pœna.fons eius mediis diebus æſtiuis ſemper aret:canicula liquatis niuibus flumen augetur:atqꝫ ubi liquit agros ubertate largior:nam ſubiectus alpibus campus admodum felix:& fructuoſis collibus uarius:hunc medium fer̄ Pad⁹ diuidit:eaqꝫ regio hic ciſpadana:hic tráſpadana dr̄:ciſpadana qdē mōtib⁹ adiacet:atqꝫ liguriæ: reliqua uero tráſpadana:multis igitur amnibus auctus iuxta Rauénam mare irrumpit per ſepté oſtia: ſed unum maxime memorabile:q, Paduſa dicitur efficit.hæc ſumpta ex Mella:Strabone:Plinio:Solino: Diodoro:qui diſſentiens a cæteris ſcriptoribus tradit qnqꝫ tantū oſtiis in fretū ſe exonerare. Piceno. agro eras:Picenū poſt Vmbriæ ciuitates:q̄ inter Ariminū Anconēqꝫ iacét extédit̄: pfecti ſunt ār Piceni a Sabinoꝝ terra:q cū ductu:& auſpicio pici iter facerét nomé inde nacti fuere.e.mōtib⁹ uſqꝫ i plana:& pelag⁹ eoꝝ icipiūt domicilia:quoꝝ ager í lōgū:magis q̄ i latū excreſcit bon⁹ ad oia:cæteꝝ lignariis q̄ frumétariis fructib⁹ lōge p̄ſtat.iter cæteras urbes inſignē hēt Anconē.in.v.Italiæ regione locat̄ a Pli.& hoium multitudine abundaſſe idē author a Piceno deducit̄ Picens:a Picentia uero Picentini:q & ipi populi ſunt Italiæ. Multo magis.te requiro. Ex quo.tpe.i.poſtquam. Me commonēt tui.memoré me tui faciūt:te i mēté meá reducūt. Abſentiū.,pprie deſideriū é reꝝ abſentiū. Peride.tá. Acuit. icitat. Picenum

accēdit. Impatiēti⁹.ardētius. In cā.huius deſiderii ē. Tormēto.ſolicitudini: affectui. Veni.i urbē ut medearis dolori meo. Illuc.Comū. Similes.cōquerētes de abſentia mea:& efflagitātes aduētū i urbē.

SOleo.taxat notabiliter actionē .M. Reguli cū uideatur probare: & aperte modū agendi ſuo tempore improbat:poſtq̄ publicos mores notauit:ad ſuos:& Arriāi amici reuertiſ. Iudiciis. centūuiralibus cāis. Deſiderare.ꝙ maius ē q̄ quærere. Habebat ſtudiis honorē.honorabat ſtudia. Timebat.nā timor eſt optimus ſtudiorum emendator. Pallebat. libro primo de eodem dixerat:expalluit notabiliter q̄uis palleat ſemper: palidi.n. ſtudioſi creduntſ nimia uigilia:& uini parſimonia:quare ioc⁹ eſt Valerii Martialis:i Oppianum: qui cū eēt mali coloris. cœpit ſcribere uerſus ut uidereſ poeta: & illa Iuuenalis uelicatio. tunc utile multis Pallere. & uinum toto neſcire decēbri. Scribebat. ſupra legim⁹ Regulū recitaſſe librū in Ruſticū: & aliū de obitu filii ſui diuulgaſſe. Dediſcere. obliuiſci.deſueſcere:nā de cōpoſitū uerbi ſignificationē cū quo iungiſ interdū deſtruit:ſicut apud græcos κατα.uerbi cauſa μανθανω.i.diſco.καταμανθάνω.de diſco. Circumliniebat.qdam frōtē liniebant unguēto uel ceruſa:deinde pannicu

Spleniū lū ſiue faſciam iponebant:ꝙ ſpleniū dicebaſ a qbuſdā exiſtimatū oculorū operimentū ad arcendā nimiā lucē:eius meminit Martialis libro ſecūdo. Et numeroſa linūt ſtelantē ſplenia frontē:itē.viii. Talia lunata ſplenia frōte ſedēt.libro.x.p petiola uideſ uſurpaſſe. Cur ſpleniato ſæpe ꝓdeā mēto:Alba ue pictus ſana labra ceruſa.ſecundū Pollucē caput ſplenis dicitur ſpleniū:qa σπληνιᾶν ē ſplenem dolere. Pli.teſtaſ herbā ſplenion lyēibus mederi.

Alterum.ſiniſtrū.damnat Fabius eos q i dicendo optos compreſſoſq̧ oculos tenebant:neq̧ niſi plane rudes: & ſtultos tales hīri poſſe. A poſſeſſore.ꝑ reo. Candidum ſpleniū. faſciā albam. Hoc.unū. Haruſpices q p introſpectionē uictimaꝝ ariolabanſ. De actionis euētu. anteq̄ ageret anꝓſpicere ſibi ceſſura eēt actio. Supſtitio

Supſtitio ne.ſuperuacua religione:nā ſuperſtitio eſt timor ſuperfluus:& delitus: aut ab aniculis dicta ſupſtitio:q̄ multū ſuperſtites per ætatē delitant:& ſtultæ ſunt:aut ſecundū Lucretiū ſupſtitio ē ſupſtantiū reꝝ.i.cœleſtiū:& diuinaꝝ:q̄ ſup nos ſtāt ianis:& ſupfluus timor.& ſupſtitioſi:q deos nimis timēt.authores hēo Seruiū:& Dōatū: alii ſupſtitiōis uerbū originē habuiſſe uolūt ab iis:q filios ſupſtites eē nimis iportūe a diis efflagitarēt:cū tn̄ ois iportūa:ieptaq̧ religio poſſit ſupſtitio appellari:q̄ a romanis oli tanq̄ peſtis ab urbe ſæpius euulſa fuit. Veniebat.id cōſulere haruſpices ꝓcedebat ex ſūma reuerētia:q̄ ſtudiis hēbat:nā niſi de magnis deū cōſulere nō debem⁹.Iā.ꝓterea. Vna.cū Regulo. Libera tpa.ſpacioſa:& ampla q̄ta orator uoluiſſet:intra tp̄s lege cōſtitutū tm̄ cauſidicis licebat agere niſi lōgi⁹ dicēdi ſpaciū a iudicib⁹ ipetraſſent. Audituros corrogabat.cōgregabat: q ſe agentē audirēt. Alteri⁹ iuidia.Reguli maliuolētia:q tā ipudēter peteret ad dicēdū lōgiſſima tpa. Auditorio.auditoribus quos Regul⁹ corrogauerat. Dephenſum.ex iſperato. Cōmode.libere:q̄tum:& q̄ uoles.

Vtcūq̧.bn̄ an male. Benefecit.qa malus. Melius.feciſſet. Si an̄.ſi mortuus eēt an̄ Domitianū ſub quo multa ſceleſta patrauit. Pricipe.Traiāo: q falſas accuſatiōes nō admiſit:i qbus Regulus polebat. Ideo.cū n̄ poſſet nocere. Abiit.obiit. Increbuit.iolcuit:i uſū uēit:& recepta ē. Clepſydras.repete an notata i ꝓcedētib⁹. Dandi.cōcedēdi aduerſarioꝝ aduocatis. Aegiſſe.finiſſe actionē ſuā. Finiri.finē

quoq̧ ꝓpius acceſſeris ad ſpem fruēdi:hoc ipatientius cupias.quicqd i cā: eripe me huic tormēto. Veni:aut ego illuc uā cōſulto ꝓperaui:reuertar:uel ob hoc ſolū: ut experiar:an mihi cū ſine me Romę cœpis eē:ſimiles his epiſtolas mittas.

C.Plinius Arriano.S.

SOleo nōnunq̄ i iudiciis quærere.M.Regulum.nolo enim dicere deſiderare:cur ergo quæro? Habebat ſtudiis honorē: timebat:pallebat:ſcribebat:q̄uis non poſſet dediſcere illud ipſum qđ oculum mō dextrum:mō ſiniſtrum circumliniebat: dextrum ſi a petitore: alterū ſi a poſſeſſore eēt acturus: quod candidū ſplenium in hoc:aut illud ſupercilium transferebat:ꝙ ſemp aruſpices cōſulebat de actionis euētu:animi ſuperſtitiōe:ſed tamē ex magno ſtudiorum honore ueniebat.iam illa perquam iucunda una dicentibus?ꝙ libera tempora petebat?ꝙ audituros corrogabat?quid deniq̧ iucundius?q̄ ſub alterius inuidia q̄diu uelis:& in alieno auditorio quaſi depræhenſum commode dicere? Sed utcunq̧ ſe habent iſta:benefecit Regulus: ꝙ eſt mortuus:melius ſi ante:nunc enim ſane poterat ſine malo publico uiuere ſub eo pricipe:ſub quo nocere non poterat. Ideoq̧ fas ē nonnunq̄ eum quærere:nā poſtq̄ abiit:illa icrebuit paſſim:& iualuit cōſuetudo binas:uel ſingulas clepſydras: interdū:& dimidias:& dandi:& petēdi. nā: & q dicūt ægiſſe malunt: q̄ agere: & q audiūt finiri:

q̄ iudicare:tanta negligentia:tanta deſidia:tanta deniq̧ inreuerētia:ſtudiorum: periculorūq̧ eſt. an nos ſapientiores maioribus noſtris? nos legibus ipſis iuſtiores? quę tot horas:tot dies:tot cōperendinatiōes largiuntur. Hebetes illi:& ſupra modum tardi? nos apertius dicimus? celerius intelligimus? religioſius iudicamus? qui paucioribus Clepſydris præcipitamus cauſas. quā diebꝯ explicari ſolebant. O. Regule:qui ambitione ab oībus obtinebas:quod fieri pauciſſimi præſtant. equidē quoties iudico:quod uel ſæpius facio:q̄ dico:q̄tū qs plurimū tēporis poſtulat: tm̄ do ei qui docet:temerarium enim exiſtimo diuinare q̄ ſpacioſa ſit cauſa inaudita:tempuſq̧ negocio finire:cuius modum ignores:præſertim cum primā religionis ſuæ iudex patientiam debeat: quæ ps magna iuſtitiæ eſt. At quædam ſuperuacua dicūtur:etiā:ſed ſatius eſt:& hæc dici:q̄ non dici neceſſaria. Præterea an ſint ſuperuacua:niſi cum audieris ſcire nō poſſis. Sed de his melius corā: ut de pluribus uitiis ciuitatis. Nam tu quoq̧ amorē cōmunium ciuiū ſoles emendari cupere: quæ iā corrigere difficile eſt. nūc reſpiciamus noſtra: & quid oīa in tuis recte? in meis noui nihil mihi āt: & gratiora ſunt bona:q̧ perſeuerant: & leuiora incommoda:q̧ aſſueui.

C. Plinius Vero. S.

GRatias ago:q̧ agellū:quē nutrici meæ

imponi actioni. Quā iudicare. q̄ rectam ſniam ꝓnunciare. perinde ac ſi diceret aduocati faſtidiū capiunt agendo: iudices non audiendo male iudicant. quare oēs q̄ primū finē iponi quærunt officio ſuo. Studioꝝ. artis dicēdi. Periculoꝝ reoꝝ:quos patroni cunctis artibus debent tutari. Tot horas. idē author eſt accuſatori ſex horas:reo nouē ex lege cōſtitutas:ſuper qua re iā multā annotauimus. Tot dies. xx. iuridicos Aſconio memorante. Comperendinationes. dillationes. Illi. maiores. Hebetes. cœcutientes:& ingenio debili. Nos. apertius. amara deriſio. Religioſius. iuſtius. Paucioribus. minorib⁹ uiginti. nam ſi clepſydra pro dimidia hora ſumitur:& reo decē octo q̄ñ plures cōcedebant:reſpectu illi⁹ recte dixit paucioribus clepſydris. Præcipitam⁹. in hoc loco faciunt uerba Taciti de oratoribus feſtinandum inquit eſt apud iudices: q non accipiunt tpa:ſed conſtituūt. nec expectādum habēt oratorē:dum illi libeat de ipſo negocio dicere:ſed ſæpe ultro admonent:atq̧ alio trāſgredientē reuocāt:& feſtinare ſe teſtant. O Regule. extrinſec⁹ ſumēdū tale qd ſi nūc uiueres qd diceres.

Obtinebas. impetrabas a iudicibus tp̄s orandi liberum. Ambitōe. q̧ tamen faciebas non ad utilitatē clientum:ſed honoris tui affectatione. Pauciſſimi. rariſſimi iudices. Præſtant. concedunt dicentibus. Iudico. dat⁹ ſum iudex. Dico. ago Index
cauſam. Qui docet. indicem intelligit: nam prius q̄ cauſa ageretur per indicez:q olim dabatur poſt trigeſimum diem rem exponebant:indicem ergo itelligit per eū qui docet. ſenſus eſt:ſi diſceptantes petūt a me plurimū temporis concedere ſoleo: ſed tantundem do ei:qui cauſam expōit: ut ſigillatim:& commode poſſit me docere:eſt autem docere narrare:& argumentis confirmare. legitur ēt:q dicit nō abſurde. Diuinare. uelle cognoſcere anteq̄ in- Docere
telligāt cām:cuius momēti ſit:q̧ faciūt iudices q tp̄s debitū acturo nō permittūt. Tēpuſq̧ negocio finire. p̄ſtinato tempore cōcludere rem:cui⁹ magnitudinē neſcias.

Finire. aſcribere:determinare. Debeat patiētiam. ſ. p̄ſtare:debet. n. iudex eſſe pati- Patientiá
entiſſimus ad audiēdum. iuriſconſulti fre- Præſtare
quenter dicunt patientiā præſtare:ut Marcellus. ff. xxxix. de operis noui nunciatione:& Vlpianus. xliii. titulo q̧ ui aut clam:& libro quadrageſimo ſexto de ſolutionibus. item. ff. xxxix. de operis noui nunciatione:& ibidem Paulus. Primam religionis ſuæ. quam obſeruare imprimis debet inter cætera ſuæ fidei conuenientia:nā Seneca capite de iuſtitia inquit. de fide:& religione ſcias agi ubicunque de ueritate tractatur. Pars magna iuſtitiæ:cum enim iuſtitia ſit conſtans:& perpetua uoluntas ſecundum Iuſtinianum:non immerito patientiam iuſtitiæ magnam partem nominauit. At quædam. occurrit obiectioni. Dicuntur. a cauſidicis. Etiam. ſic eſt. concedo ſuperuacua dici. etiam enim conſentientis aduerbium eſt. Hæc. ſuperuacua. Non dici. anguſtia temporis. Coram. uiua uoce tractabimus. Cōium. ciuium reip. noſtræ romanæ. Emendari. plus eſt corrigere q̄ emēdare:nā qui corrigit in rectū reducit:q emēdat uiciū operit. & mendæ ſupinducere conat̃ uelamē aliquod. Difficile. q̄a inueterata uicia difficile curant̃. Noſtra. noſtros mores:primū. n. cognoſcere ſeipſum. Et quid. nūquid. In tuis recte? ſe habent? Nihil. noui eſt. Bona. quæ ſunt in rebus meis ſi qua tñ ſunt. Perſeuerant. q̧ non abſcedunt. Quod aſſueui. nam ab aſſuetis ſi ſit paſſio:non tanta ſit.

GRatias. Vero agricolationi ītēto cōmēdat agꝛꝫ:quē nutrici ſuæ dono dederat. Veros plures Spartianus:& Capitolinus monumētis tradūt:huius aūt tāq̄ obſcurioris nulla apud alios ſit Verus

mentio. Erat.æſtimabatur precio. Curáte.excoléte,ná diligenti cultura precia prædioꝝ ampliátur: quia reditus ſupcurrit:ita ſi neglıgẽtius habita ſint:minui ea neceſſe eſt.ꝗ reſcripſerunt diui fr̃es authore Calliſtrato de iure fiſci. Reparabit.reſumet.reſtitueť in preciũ cẽtum milium nũmũ. Hæc quoq; cõmẽdanť. Munuſculũ meũ.qa ego donaui. Illius.nutricis. Quá mea.ut uideat donaſſe ré ꝓcioſá.

Calphurnia V nq̃.Cõqueriť nõ ſibi licuiſſe per occupationes in campaniá cum uxore Calphurnia ſecedere:inibiq; multa amabiliter diſſerit:& hortať ut ſaltẽ pluribus epiſtolis timori ſuo ꝓuideat. Calphurniá Secundi uxoré teſtantur tres eiuſdé epiſtolæ:& Sidonius libro.ii. Valitudinis bonæ recuperandæ. In Campaniá.ubi Fabat⁹ Secundi proſocer uillam Camillianam poſſedit. E ueſtigio. ſtatim poſt digreſſum tuũ. Viribus acquireres.aſtrueres firmitati tuæ:erat.n.debilis:& ideo in campaniam Italiæ regionũ apricam ſeceſſerat. Corpuſculo.per hoc colligiť Calphurniá fuiſſe paruæ ſtaturæ:& exili. Et qui.& qũo. Seceſſus uoluptates.ſecũdũ Eutropium nulla magis regio ad ociũ:& uoluptaté accommodata q̃ Campania:ſiquidé

Campania non modo Italiæ:ſed pene toto orbe terrarum pulcherrima Campaniæ plaga eſt: nihil hoſpitabili⁹mari.hic illi nobiles portus:Caieta:Miſenus: tepenteſq; fontibus Baiæ:& ad uoluptaté:& ad ſanádos morbos commodiſſimæ:Lucrinus:& Auern⁹ quædam maris oſtia:hic amici uitib⁹mõtes Caulus:Falernus:Maſſicus:& pulcherrimus cunctorum Veſuuius:urbes ad mare Formiæ:Cumæ:Puteoli:Herculanium: Pompei.& ipſa caput urbiuꝫ Capua:quæ quondam intra tres maximas Romá:Carthaginemq; noiata:nam roſaꝫ fert odoratioré ſatiua:unde uulgo dictũ plus apud Campanos unguenti:q̃ apud cæteros olei fieri:eſt.n.amœniſſim⁹ Campaniæ tract⁹ ſi quis ubertatem ſoli:cæli téperié: aprica colliũ:opaca nemoꝝ:innoxios ſaltus:uitium:olearũq; ꝓuentus:nobilia pecuaria cogitauerit:ibi ſummũ liberi pr̃is cũ Cerere certamé:hæc littora fõtib⁹ calidis rigãť: ꝑterq; cætera in toto mari cõchylio:& piſce nobilitanť:nuſquá generoſior oleæ liquor:& hoc quoq; certamé humanæ uoluptatis tenuere Oſci:Græci:Vmbri:Thuſci.Campani. Regioniſq; abũdantiam. Campania ſeritur toto anno pannico ſemel:bis farre:ſed campus qui circa Capuam eſt: & laboriæ uocatur:a græcis phlegræus cæteras terras fertilitate ſuperat:& i delitias alicæ politur meſſis. Inoffenſa, ſana. Equidem.ego quidem more Virgiliano. Fortem.beneualentem.quamuis ſana eſſes: & abſens tamen tibi timerem:quanto magis inualidæ. Eſt ſuſpenſum:& anxiũ.facit hominem ambigere:& dubitare:neq; parum æſtuare.Nihil ſcire.nullum nouum intelligere.Ratio.cauſa:reſpectus.Omnia.mala.

Abominari Metuentium.qui omnia aduerſa ſuſpicantur.Quæ abominor.quæ omine abicio ut puta mortem.abomineť inqt Columella arator herbá tanq̃ omé triſte expuat.Fingo.imaginor.Cõſulas.ſubuenias.Securior.cũ legá tibi bñ eſſe:timebo:ne poſt miſſas lr̃as noui mali aliquid te ꝑſſerit.

S Cripſerá.Lici.Nepos poſtq̃ Varẽus obtinuerat ut ſibi teſtes ꝓ defenſiõe liceret euocare: cœpit petere ut legi repetũdaꝝ adiiceret licere reis denũciare teſtes:cui relationi multi cõtra dixerũt:ſed ꝑſertim lubentius Celſus:iter quos orta cõtẽtiõe ad lites uſq; ꝓceſſum eſt.Tenuiſſe.ipetraſſe a ſenatu.ꝗ paulo añ legimus. Euocare.ex Bithynia in urbẽ cõuocare:& milites

donaueram:colendũ ſuſcepiſti.Et erat cũ donaré centum miliũ nummum.Poſtea decreſcẽre redditu ẽt preciũ minuit:qđ nunc te curante repabit. tu mõ memineris cõmendari tibi a me non arbores:& terram:quanq̃ hæc quoq;: ſed munuſculũ meũ:quod eſſe q̃ fructuoſiſſimũ:nõ illius magis intereſt:quæ accepit:q̃ mea:qui dedi. Vale.

C.Plinius Calphurniæ.S.

N Vnquam ſum magis de occupationibuſ meis queſtus:quę me nõ ſunt paſſæ:aut proficiſcentem te ualitudinis cauſa in campaniá proſequi:aut profectam e ueſtigio ſubſequi:nũc enim præcipue ſimul eſſe cupiebã:ut oculis meis crederé: quid uiribus:quid corpuſculo acquireres:& qui deniq; ſeceſſius uoluptates:regioniſq; abundantiam inoffenſa tranſmitteres. Equidé etiam fortem te non ſine cura deſiderarem.eſt.n. ſuſpenſum:& anxium de eo:quem ardentiſſime diligaſ:interdum nihil ſcire.nũc uero mecum abſentiæ:tum infirmitatis tuæ ratio incerta:& uaria ſolicitudine exterret. Vereor omnia: quęque natura metuẽtium eſt:ea maxime mihi:quæ abominor:fingo.quo impẽſius rogo:ut timori meo ſingulis quotidie:uel etiam binis epiſtolis conſulas.ero enim ſecurior dum legam:ſtatimque timebo:cum legero.

C.Plinius Vrſo.S.

S Cripſerã tẽuiſſe Va.ut ſibi euocať teſteſ liceret:qđ plurib⁹ ęquũ:qbuſdá iniquũ

euocati auxiliares dñr ſubito tumultu a cõſule cõuocati ad opẽ reip.ferendã:ea militia dr euocatio: ue rũ apud Macrobiũ euocatio appellaẽ qñ dii euocanẽ ab aliq̃ urbe excidẽda. Sequẽti ſenatu.cũ primũ ſenatus hitus ẽ. Referreẽ.ponereẽ i cõſulationẽ. Proxio.nup facto ut Vareno liceret teſtes euocare. Finitã. iam decretã. Retractauit.renouauit: reuiſit:recognouit:ẽ.n.retractare q̧ omiſeris repetere:& mutare:ſic ferrũ retractatũ:ſic ſcripta iã omiſſa:& deide emẽdata dicimus retractata. Sub exẽplo legis ambitus.ad imitationẽ legis ambitus: q̃ cauebatur: ut ſicut accuſatoribus licebat inquirere & teſtibus

Euocati milites

Euocatio

Retractaẽ

& quidẽ pertiaciter uiſum:maxie Licinio Nepoti:qui ſequẽti Senatu:cũ de rebus aliis referreẽ: de proximo.S.C.diſſeruit:finitãq̧ cauſam retractauit. Addidit etiam petendũ a coſſ.ut referrẽt ſub exemplo legis ambitus de lege repetundaꝝ: an placeret in futuꝝ ad eam legem adiici: ut ſicuti accuſatoribus inquirendi:teſtibuſq̧ denunciãdi poteſtas ex ea lege eſſet: ita reis quoq̧ fieret. fuerunt quibus hæc eius orõ:ut ſera: & intempeſtiua:& p̃poſtera diſpliceret: quæ omiſſo contra dicendi tempore caſtigaret peractũ: cui potuiſſet occurrere. Iubentius quidẽ Celſus ꝓtor tanq̃ emendatorẽ Senatus: & multis: & uehemẽter increpuit. R.ñdit Nepos:rurſuſq̧ Celſus:neuter cõtumeliis tẽperauit.nolo referre quę dici ab ipſis moleſte tuli.quo magis quoſdã e numero nr̃o improbaui:q mõ ad Celſum:mõ ad Nepotẽ: prout hic:uł ille diceret cupiditate audiẽdi curſitarẽt: & nũc quaſi ſtimularẽt:& accẽderẽt: nunc quaſi recõciliarẽt:cõpõerẽtq̧.frequẽtius ſingulis:am

denunciare.ita reis pariter ius eſſet.de ambitu Liuius.vii.ab urbe condita tunc primum refert a.Cn.Petilio tribũo pl.authoribus patribꝰ ad populũ relatũ fuiſſe:eaq̧ rogatiõe nouoꝝ maxime holum:qui nũdinas:& cõciliabula obire ſoliti erant cõpreſſa credita: haud æque patribus læta .M. Tullius Vatiniũ tradit ſe tuliſſe legẽ de ambitu ex ſenatuſcõſulto:id q̧ ꝑ Murẽa repetit:ſ3 Liuii abbreuiator lib.xlvii. ante Ciceronẽ legẽ de ambitu latã teſtaẽ. fuit aũt ea lex cõſtituta reip.cã:ſicut repetundaꝝ:Tacitꝰ tñ ĩquit candidatoꝝ ambitus iulias leges ꝑpit: ſub principe uero ceſſat lex ambitꝰ. teſtes ſunt iuriſcõſulti.

Placeret.ſenatui:cui liberũ ẽ intẽdere leges:& mollire. Eã.repetundaꝝ. Denũciandi.denunciare eſt futuꝝ aliquod nũciare.quo uerbo frequẽter utiẽ Cicero in orationibus: & Secundus mox inquit qd denunciationibus & quaſi minis agoꝛ:nã fere in ꝑtẽ ſumitur hoſtilẽ. Præpoſtera. inuerſa. Cõtradicendi tpe. cũ de ea agebaẽ: & nondũ eſſet decretũ ſenatuſcõſultum.Peractũ. iam tranſactũ: nam ꝑterita dicente apud Liuiũ Annibale magis reꝑhendi:q̃ corrigi poſſunt. Occurrere. i tpe cõtradicere. Iubentius Celſus ꝓtor. Vlpi. ff.v.pridie idus martias.Qu.Iulius Balbus:&.P.Iubẽtius Celſus coſſ.uerba fecere de his: quæ imperator Cæſar Adrianus Traiani parthici filius ꝓpoſuit idem lib.ff.xxxviii.de operis libertorum ſcribit Iubentium Celſum fuiſſe iuriſconſultum:ſic Pomponius de iuris origine Celſos patrem:& filium iuriſcõſultos tradit:& Marcellus.ff.xxxii.filium conſulem ponit:& libro.xxviiii.extat Plocianæ epiſtola ad Iubẽtium Celſum:& Eiuſdem ad illam.Iubentius Celſus cum primoribus urbis coniurationem iniens contra Domitianum accuſatus admirabiliter uitauit periculum:nam cum iniicerent ei manus dixit ſe quædam ſecreto uelle Domitiano deferre: & ſupplex dominum deumq̧ ſæpius inuocans inquit nihil tale admiſi:uerum ſi mihi dilationem dederis:quorum particeps non ſum omnia explicabo:multoſq̧ maniſeſtabo ac conuincam:inde dimiſſus nullum detexit:aliquando alias cauſas prætexens diſtulit cõfeſſionem uſq̧ in Domitiani necem: poſt quæ Dion in Traiano hæc addidit Celſum Traiano carum: & ſtatuam ei in publico iuſſu imperatoris erectam:uirumque optimatem fuiſſe:& inuito Adriano ex decreto ſenatus Baiis interfectum: quod necem imperatori moliretur. authores habeo Spartianum: & Dionem:quanquam mendoſe apud Spartianum legatur Adrianum in conſilio habuiſſe Iulium Celſum iuriſconſultum.tu repone Iubentium Celſum:ꝑinde is fuit rhetor eloquentiſſimus:q̧ etiam Iuuenalis indicat Celſo dictare paratæ:ram & ſi interpretes ſignificaſſe uelint Cor.Celſum:cum is fuerit mediocris orator:nec temporibus ſatyrographi:inde pariter decepti ſunt .viii. ſatyra ſuper illud Nec dubitãt Celſi prætoris uendere ludis:ubi neque Cor.Celſum:neque pro adiectiuo poſitum celſum ut quidam ariolatur uel uno Secundi teſtimonio ſatis conſtat accipi poſſe:ſed Iubentium Celſum prætorem ſub Traiano:quo principe ſatyram ſuam poeta condidit.Celſi qui curam equitum in Bello Othonião ſumpſit meminit Tacitus.alii prodidere Titum Iuuentium oratorem fuiſſe in dicendo lentum ac pene frigidũ: ſed callidũ:& in capiendo aduerſariũ uerſutũ:ꝑterea nec indoctũ & magna cum iuriſciuilis intelligencia.Sabino Iubentio reſcripſiſſe diuũ Piũ rettulit Vlp.pariter Cæcilio Iubẽtiano.Rurſuſq̧ Celſus.reſpõdit Nepoti. Tẽperauit.abſtinuit. E numero nr̃o.ſenatorii ordinis.Ad.iuxta.in ꝑtes. Accẽderẽt.incitarent.irritarent. Frequentius.ordo eſt frequentius precabantur Cæſarẽ Traianum propitiũ ſingulis

Denũciaẽ

Iubentius Celſus

Spartiani locus

Iuue.locꝰ

interdũ precabanť ambobus ut aſſolet fieri in ludicro aliquo.dicã apertius.qui mõ ſtimulabant: mõ reconciliabant Celſum & Nepoté: Traianũ tunc ĩ ſenatu p̃cabanť ut uellet fauere Celſo uel Nepoti tanq̃ ſi augereť aliq̃ res ludicra. Ludicra aũt ars.quæ ludi gratia fit ut ſcenica: & hiſtorica. Poſſidonius authore Seneca quattuor eſſe ait genera atriũ.nã ſunt uulgares: & ſordidæ:ſunt ludicræ:ſunt pueriles: ſũt liberales:ludicræ ſunt quæ ad uoluptaté oculoꝝ auriumq; tendunt: qualis ſcenica & hiſtorica unde tibiam eius cá comparatá Plinius ludicrá uocat:his annumeres licet machinatores:qui pegmata p ſe ſurgentia excogitant: & tabulata tacite inſublime creſcentia:& alias ex inopinato uarietates: aut dehiſcẽtibus quæ coherebát: aut his quæ diſtabát ſua ſpõte coherentibus:aut quæ eminebát paulatim in ſe reſidentibus:qbus ĩperitoꝝ ferunť oculi. oĩa ſubita:qa cauſas nõ nouere miranť:& qui arté ludicrá exercuiſſet ius nõ hẽbat ſedédi in.xiiii.gradu. Alter alteri.ĩplicita ꝑplexis. Libello.ſupplicatione: accuſatione.

Ludicra ars

Pugilaribus. libris ligneis cæra illitis. Amicoꝝ loquacitas.utriuſq; familiarium delatio. nam amici Nepotis ſignificarunt Celſo quid Nepos pararet : & Celſi : quid ille Nepoti. Conueniſſent.conſtituiſſent inter ſe id facere.

Si quando.Quam diligenter pro amicorum dignitate debeamus operá noſtrá ac noſtroꝝ p̃ſtare ſatis alibi: ſed p̃ſertim hac epl'a monet Scd's: qui ꝓ Iulio Naſone honores petituro rogat Fundaniũ ſuú: ut ideo ueniat Romá qa ſuſcepat candidatũ:& uerebať ſi repulſam patereť : ne ſibi illudereť. Si qñ. optaui. Voti ſocio. te adiutore ut uotũ meú conſequar. Petit cũ bonis. hẽt bonos uiros cõpetitores. Pendeo.ſuſpenſus ſum ĩter ſpem & metú. Conſularé.iá functũ cõſulatu:& p id aliqua gr̃a: & authoritate apud ſenatores:aliqñ non. Videor mihi.eſſe cõſularis cú ſpero:cuꝫ timeo iaꝫ uideor fuiſſe:& priuatus hac dignitate. Candidatus oium. dignitatum: magiſtratuũ: poteſtatũ. tanq̃ ſi omnes dignitates iam a me geſtas nunc primú pro me peteré. Quæ decucurri. qbus functꝰ ſum ſunt ẽt q ſic diſtinguant:rurſus mihi uideor conſularis.i.alicuius authoritatis: qa p̃dixerat exerceor ſpe. deinde ſequentia ordinẽt:cádidatus.i.Naſo meretur hác curá oium q̇ decucurri: dignus é ut exerceat ſpe:afficiat metu ĩ petitione oium honoꝝ: quos ego geſſi. Mei charitate.amore ſuo erga me. P̃ma.reſpectu patris eius:nõ.n.initiũ ſumpſit ab illo. Aetaté. qa puer ego:ille iá natu grãdis. Mõſtrari mihi. tãq̃ uir admirabilis digito ab aliis mihi demõſtrari. Quintilianũ. qué ſupra teſtatus é hũiſſe p̃ceptoré. Niceã nullũ tp̃ibus Traiani alibi legiſſe memini:nam Nicea Athenienſiũ imperator & Megarenſis alter uetuſtiores fuerunt. Alioqn.inſup. Filio.Naſoni. In ſenatu.ná cõmendatiõe ſenatus interdũ candidati p̃ferebanť:Qu.Cicero ad.M.Fratré ꝓ petitiõe cõſulatus monet cõpatádos:& cõfirmandos mag̃ratus ex ciuibus maxime conſules: deinde tribunos pl. ad conficiendũ centurias:admonẽdi ſumus ſuffragia iudicio ſenatus cõmiſſa a Traiano:& populo adẽpta. q apte taxat Iuuenalis dicẽs:ná pridẽ ex quo ſuffragia nulli Vẽdimus effugit curas:ná q dabat olim imperiũ.faſces legiones: oĩa: nunc ſe continet. Viuentes. dũ uiuunt tanquá abeat amor cum uita. Ornamentum.collocatum eſt Naſoni. Ipſi enitendum:ipſi elaborandum. membra paria. Hoc tempus. petendorum honorum. Parauit amicos.faciunt hic Ciceronis uerba ad. Qu. Fratrem amicorũ ſtudia

Nicea

bobus interdũ propitiũ Cęſaré ut in ludicro aliquo precabanť.Mihi quidé illud etiã pacerbum fuit:qđ ſunt alter alteri:quid pararent: indicatí: nã & Celſus Nepoti ex libello rñdit:& Celſo Nepos ex pugilaribus:tanta loquacitas amicoꝝ: ut hoies iurgaturi idipſum inuicẽ ſcierint tanq̃ conueniſſent. C.Plinius Fundanio.S.

Si quando : nunc præcipue cuperem eſſe te Romæ: & ſis rogo.opus eſt mihi uoti:laboris: ſolicitudis ſocio. petit honores Iulius Naſo: petit cũ multis:cũ bonis : quos ut glorioſum ſic eſt difficile ſuperare.Pendeo ergo : & exerceor ſpe : adficior mœtu : & me conſularem non eſſe ſentio:rurſus mihi uideor omnium quæ decucurri candidatus.mereť hanc curã longa mei charitate.eſt mihi cũ illo non ſane paterna amicicia: neq; enim eſſe potuit per meam ætatem:ſolebat tñ uix dum adoleſcentulo mihi pater eius cum magna laude monſtrari:erat non ſtudiorum tantum:uerumetiam ſtudioſoꝝ amantiſſimus: ac prope quotidie ad audiendos: quos tunc ego frequẽtabam: Quintilianum: & Niceam ſacerdotem uentitabat. uir alioquin clarus: ac grauis:& qui ꝓdeſſe filio memoria ſui debeat. Sed multi núc ĩ ſenatu quibus ignotus ille: multi quibus notus:ſed non niſi uiuẽtes reuerentur. quo magis huic omiſſa gloria patris: ĩ q̃ magnũ ornamentũ: gratia infirma: ipſi enitendum: ipſi elaborandũ eſt:quod quidé ſemp:quaſi præuideret hoc tp̃s:ſedulo fecit: parauit aĩcos:quos pa

beneficiis:& officiis: & uetuſtate: & facilitate ac iucunditate naturæ parta eſſe oportet:ſed hoc nomen amicorum in petitione latius patet:q̃ in cætera uita:quiſquis eſt enim qui oſtendat aliquid in te uolũtatis:qui colat:qui domum uentitet:is in amicorum numero habendus eſt. Mamertinus ꝓ conſulatu. quis ignorat tum quoq; cum honores populi ro. ſuffragiis mandabantur multos fuiſſe candidatorum labores?ediſcenda omnium nominat tribuum:omnes atq; etiam ſinguli ſalutandi: prænſandæ obuiorum manus: omnibus arridendum: non ſolum cum infimis ſed etiam cũ ignotis familiaritatis imago ſimulanda.

Magiſtratus petitõ ne qd faciendum

rauerat: coluit. me certe: ut primũ ſibi iudicare permiſit:ad amorem imitationemq; delegit.dicẽti mihi ſolicite adſiſtit. aſſidet recitanti. primus etiam:& cũ maxime naſcentibus opuſculis meis intereſt.nunc ſolus:ante cum fratre:cuius nuper amiſſi ego ſuſcipere partes: ego uicem debeo implere.doleo eni: & illum immatura morte indigniſſime raptum:& hũc optimi fratris adiumẽto deſtitutũ:ſoliſq; amicis relictũ:quibus ex cauſis exigo:ut uenias: & ſuffragio meo tuum iungas. permultum intereſt mea te oſtentare: & tum circumire.ea eſt authoritas tua:ut putem me efficacius tecum etiã meos amicos rogaturum.abrumpe ſi qua te retinẽt. hoc tempus meũ: hoc fides: hoc etiã dignitas poſtulat. Suſcepi candidatũ: & ſuſcepiſſe me notum eſt. ego ambio: ego periclitor. In ſumma ſi datur Naſoni: qđ petit: illius honor:ſi negatur mea repulſa eſt. Vale.

C.Plinius Calphurniæ.S.

SCribis te abſentia mea non mediocriter adfici: unumq; habere ſolacium: ꝙ pro me libellos meos teneas: ſæpe etiã i ueſtigio meo colloces.Gratum ꝙ his fomentis acquieſcis. iuicem ego epiſtolas tuas lectito: atq; idemtidem i manus quaſi nouas ſumo: ſed eo magis ad deſideriũ tui accendor:nã cuius litterę tñ habẽt ſuauitatis:huius ſermonibus q̃tum dulcedinis ineſt?tu tamen frequentiſſime ſcribe: licet hoc ita me delectet:ut torqueat. Vale.

C.Plinius Priſco.S.

ATtilium Creſcentem: & noſti: & amas: quis enim illum ſpectatior paulo: aut non nouit? aut non amat? hunc ego nõ ut multi: ſed arctiſſime diligo. Oppida noſtra unius diei itinere dirimuntur. ipſi amare. inuicem:cum eſt flagrantiſſimus amor adoloſcentuli cœpimus.manſit hic poſtea: neque refrixit iudicio: ſed inualuit. Sciunt qui alterutrũ noſtrum

Me certe.ordo eſt. certe delegit me ad amorem:& imitationem ut primum permiſit ſibi iudicare ideſt profecto elegit ut me amaret & imitaretur q̃ primum iudicium fecit de me. Dicenti.agẽti. Cũ maxime.præſertim. Amiſſi.mortui. Raptum.rapi proprie dicuntur iuuenes: quorum funera ſunt immatura.ſcatent huius uerbi innumera apud authores exempla. Oſtentare.demonſtrare Naſoni uelle ſuffragari: nam multi ſequentur exemplũ tuũ. Tum.ẽt. Circuire.ambire ſuffragia. Tecum. te duce. Abrumpe.interpone. Meũ. pignoratũ eſt uſui meo. Dignitas.mea dignitas exigit ut adiuues: ne pichteſ ex repulſa Naſonis. Rapi

Suſcepi. tuendũ: nam ſuſcipimus confugientes ad nos opis gratia. Ambio. cõquiro ſuppliciter hunc magiſtratum. Periclitor.nam maximo amori maximus timor iunctus eſt. Repulſa. dedecus: contumelia.qui.n. patiebantur repulſam deſpecti & cõtempti credebantur.

SCribis. Reſpondet uxori Calphurniæ:quæ tũt erat in Cãpania ſe nõ minori deſiderio ꝓ illa teneri:q̃ illa ꝓ ſe. Affici.lædi.triſtiari. Veſtigio.lecti.ea.ſ. cubilis pre qua ſoleo iacere. Fomentis:ſolaciis:medel'. Acquieſcis.reficeris. Idemtidẽ.frequẽter. Eo.ꝙ epiſtolas tuas lectito. Hoc. legere tua ſcripta ſua uia. Torqueat.quia tunc magis ſubit recocdatio nõ licere mihi coram frui tanta uoluptate.

ATtiliũ. priſco ſuo enarrat amiciciã ſuã ab adoleſcentia cũ Attilio Creſcẽte.ꝙ eo tẽdit ut Priſcus ſolicitet Maximũ Valerii Vari hæredẽ reddere cũ uſuris pecũiam: quam uar⁹ Attilio debuerat. Paulo ſpectatior.dignior:& paulo clarior. tanquã ſi diceret notus & prædilectus eſt omnib⁹ uiris authoritate ꝑditis:qualis tu es. Oppida noſtra.patria utriuſq;: oppida iuxta Comum ſunt quæ uno die inde poſſunt adiri Bergomũ: Laus pompeia: Nouaria: ſed præcipue Mediolanum. Ipſi adoleſcentuli. nos a teneris annis: tunc enim amor uehementior:& inchoatus pertinatius durat. Hic manſit.amor durauit.

Neque refrixit iudicio.poſtq̃ peruenimus ad eam ætatẽ:qua iudicare potuimus non diminutus ẽ amor: quod alius alium indignum amicicia iudicaret:ſed potius creuit. Sciunt.norunt q̃tum nos amemus.

Prædicatione.laudatione. Circumfert.uulgat. Præ me fero.oſtendo. Inſolentiam. contumeliam. ſuperbiam.ουτισ ε μευζωντοσ.ideſt nullus me uiuente.ſume extrinſecus tibi manus inferet.principium carminis ex primo Iliados ubi talibus Achilles Calchanta uatem alloquit᷑.ουτισ ε μευζωντοσ κα ιεπιχθονι δερχομενοιο: σοι κοιλησ παρα νηυσι βαρειδς χειρασ εποισει ideſt nullus me uiuente:& ſuper terram intuente. Tibi cauas apud naues infeſtas manus inferet. Quorſus hæc. cuius gratia hæc uerba præmiſi. Valerius Varus. Vari Syriæ præfecti meminit Ioſephus. Noſter. utriuſq; amic⁹. Sors.prima pecuniai cui ſupercurrit fœnus: uulgo capitale di-

Vſura citur non abſurde. Vſura.reditus & fructus qui percipitur ex uſu alicuius rei. Papinianus de uſuris & fructibus cum in iudicio bonæ fidei diſceptatur arbitrio iudicis uſurarum modus ex more regionis ubi contractum eſt:conſtituitur: ita tamẽ ut legi non offendatur. Vlpia. cum patrifamilias mora facta ſit: iam in hæredibus eius nõ quæritur mora: nam tunc hæredi proximo: hæreditario iure ea competit: ſufficit enim ſemel moram filii ut uſuræ uel uſufructus perpetuo debeantur: ideoq; ad cæteros quoq; deiceps tranſmittet᷑.

Frugalitate.parſimonia:quod uiuit parce. Præſtat.excellit. Ad uoluptatem delectationis gratia non lucri. Reparare. reſtaurare:recuperare. Scrupulũ. difficultatem. ſic libro tertio dixerat exime hunc mihi ſcrupulũ. Leporibus.facetiis: uenu

Lepor ſtate:lepos.n.authoribus Donato & Cicerone uenuſtas & feſtiuitas eſt:unde mimo illi φ gratioſe ſaltaret & eloqueretur nomen inditũ Lepori.lepidus autem qui politus eſt. Facetias hominis. libro primo eruditiſſime ſimul:& facetiſſime locutum Attiliũ teſtatus eſt. Bilem.uirus. Vim. uehementiam. Eam. taleʒ habere: & per id ſummam. Liberum ingenium.libertate dicendi utens:non blandiens:ſed fortiter loquens. Seneca in prouerbiis. contumeliam nec fortis poteſt:nec ingenuus pati. item ingenuitas nõ recipit contumeliã.

Vt.quãuis. Iudicabo. non diſplicet ut legat᷑ uindicabo.i.ulciſcar. Hoc eſt grauius iraſcar.interpretatio color. Se putet neglectum a me.φ non cõmendaueriʒ diligenter negocium ſuum apud te.φ fieret ſi nihil cum Maximo perfeceris. Hoc.ſ. ne ego me neglectum a te putem:illud ne ille putet ſe neglectum a me.

Commẽdas: R ñdet Tacito Naſonẽ cãdidatũ ſibi cõmẽdãti:& neſcio quãtope illũ ſuſcepiſſet. Naſonẽ mihi.cõmendas.admiratiue pnũciandũ.Meipſuʒ. mihi cõmendaſſes.tanq̃ inferat Naſonem æque diligo ac meipſuʒ

familiarius intuẽtur. nam:& ille amiciciã meam latiſſima prædicatione circũfert: & ego præ me fero quã te ſit mihi curæ modeſtia: quies: ſecuritas eius: quinetiam cum inſolentiã cuiuſdam tribunatum pl. inituri uereret᷑: idq; indicaſſet mihi: rñdi: ουτισ εμευωντοσ. Quorſus hæc? ut ſcias non poſſe Atilium me incolumi iniuriam accipere. Iterum dices quorſus hæc? debuit ei pecuniam Valerius Varus: huius eſt hæres Maxius noſter: quẽ: & ipſe amo: ſed cõiunctius tu. Rogo ergo: exigo etiã pro iure amiciciæ cures: ut Atilio meo ſalua ſit non ſors mõ: uerumetiã uſura plurium annoꝝ. Homo eſt alieni abſtinentiſſimus: ſui diligens. nullis quæſtibus ſuſtinet᷑: nullus illi niſi ex frugalitate redditus. nam ſtudia: quibus plurimum præſtat: ad uoluptatem tantũ: & gloriam exercet. & grauis eſt ei ul'minia iactura: & qa reparare quod amiſerit grauius eſt: exime hũc illi: exime hũc mihi ſcrupulũ. ſine me ſuauitate eius: ſine leporibus perfrui: neq; enim poſſum triſtem uidere: cuius hilaritas triſtem me eſſe non patit᷑. In ſumma noſti facetias hominis: quas uelim attendas: ne in bilem: aut amaritudinem uertat iniuria. quam uim habeat offenſus crede eam: quã in amore habet. non feret magnum: & liberꝝ ingenium cum contumelia damnum. Verum ut ferat ille: ego meum damnum: meam contumeliam iudicabo. ſed non tanquã pro mea: hoc eſt grauius iraſcar: q̃q̃ quid denunciationibus: & quaſi minis ago? Qui potius: ut cœperã: rogo: oro: des operã: ne ille ſe (quod ualidiſſime uereor) a me: ego me neglectum a te putem: dabis autem ſi hoc ꝓinde curæ eſt tibi: q̃ illud mihi.

C.Plinius Tacito.S.

Commendas mihi Iulium Naſonem candidatum? Naſonem mihi? quid ſi me ipſum? fero tamen: & ignoſco: eundem.n. cõmendaſſem tibi: ſi te Romæ morante ipſe abfuiſſem. habet hoc ſolicitudo: φ omnia neceſſaria putat: tu tamen cenſeo alios roges. ego precũ tuarum miniſter: adiutor: particeps ero.

C.Plinius Albino.S.

CVm. Conquerit Virginio Ruſo uiro nunq̄ ſatis laudato poſt.x.mortis annũ nondũ abſolutũ ſepulchrũ. Villã Alſienſem. uillæ alſienſis fit mẽtio apud Cic.ꝓ Milone. īquit.n.diuertit in uillã Põpeii. Pompeiũ ut uideret: ſciebat i n Alſienſi eſſe uilla ꝓcul inde. erat aũt i agro alſiẽſi: nã Alſiũ ſi Dionyſio in antiq̃tatibus credimus Pelaſgicũ Aborigĩes incoluere. Socrꝰ meæ. Põpeiæ Celeriæ. Optimi.ꝑ mores. Maximi.ꝑ res geſtas. uide utraq; li.ii. Hunc. uillã alſienſem. Nidulũ. requiẽ ſenectutis: ſepulchrũ ſuũ. Monumentũ. Vlp.ff.xi. ſepulchrũ eſt ubi corpus mortui oſſaue hoĩs condita ſunt: monumentũ aũt dicit: quod memoriæ ſeruandæ cã exiſtat.

Alſienſis uilla

Sepulchrũ

Monumẽtum

CVm ueniſſem in ſocrus meę uillã Alſienſem: quæ aliquando Rufi Virginii fuit: ipſe mihi locus optimi illius: & maximi uiri deſiderium non ſine dolore renouauit. hunc .n. incollere ſeceſſum: atq; ẽt ſenectutis ſuæ nidulum uocare conſueuerat. quocunq; me contuliſſem: illum animus: illũ oculi requirebant. Libuit etiã monumentum eius uidere: & uidiſſe pœnituit. eſt.n. adhuc imperfectum: nec difficultas operis in cã modici: ac potius exigui: ſed iertia eius: cui cura mandata eſt. ſubit indignatio cum miſeratione: poſt decimũ mortis annũ: reliquias: neglectumq; cinerem ſine nomine iacere: cuius memoria orbem terrarum gloria peruagetur: at ille mandauerat: caueratq;: ut diuinum illud etiam immortale factum uerſibus inſcriberetur.

Hic ſitus eſt Rufus: pulſo qui Vindice quondã
Imperium aſſeruit non ſibi: ſed patriæ.

Tam rara in amiciciis fides: ram parata obliuio mortuorum: ut ipſi nobis debeamus etiam conditoria extruere: omniaq; hæredum officia præſumere. nam cui non eſt uerendum: quod uidemus accidiſſe Virginio: cuius iniuriam: ut indigniorem: ſic etiam notiorem ipſius claritas facit.

C. Plinius Maximo. S.

Marcel. tit. de ſump. funeꝝ. monumẽtũ ſepulchri id eẽ diuꝰ Adri. reſcripſit: ꝙ monumẽti. i. muniẽdi eius loci cã factũ ſit: i quo corpus ipoſitũ ſit. Florẽtinus ibidẽ monumentũ gñalr res eſt mẽmoriæ cã i poſteꝝ ꝓdita: i qua corpus uł reliquiæ ſi inferant fiet ſepulchrũ: ſi uero nihil eoꝝ monumẽtuʒ erit ꝙ græci cenotaphium appellarũt. alii monumẽtũ ad memoriã poſteritatis: & quicq̃d ad memoriã alicuius factũ eſt: ut phana: porticus: ſcripta: & carmĩa. Decimũ mortis annũ. ꝑ hoc appet multoruʒ annoꝝ epl'as collegiſſe Scdm: & diu fuiſſe ſub Traiano: cũ alibi Virginii funus celebret: & morté epl'a lugeat. Mẽoria. rerũ geſtaꝝ. Illud factũ. ꝙ cũ ſæpe a legionibus q̃bus ꝑerat dictus eſſet iperator ꝓſertim poſt interitũ Iulii Vindicis abnuit palãq; ꝓfeſſus ſit nõ paſſuꝝ ſe quenq̃ iperare niſi quẽ ſenatus elegiſſet. Hic ſitus ẽ. huius diſtici ſenſum leges apud Dionem ex quo nos iſta traduxius. Nerua Virginium ſæpius iperatorẽ noiatũ nõ timuit in cõſulatu collegã ſibi aſſumere. i Virginii mortui tumulo tale inciſuʒ fuit epitaphium ꝙ cũ uiciſſet Vindicẽ iperiũ non ſibi aſſeruit: ſed patriæ. Pulſo Vindice. oibꝰ a Nerone ad Galbã deficientibus Virginius Rufus qui in Gallia Germanicis copiis ꝑerat cũ Iulio Vindice conflixit: utriq; duces a ſuis exercitibus: ueluti aurigæ q̃ frenis dominari non poſſunt: ad belluʒ actis Vindice autem ſeipſum interimente inter.xx. milia galloꝝ qui ceciderant: exiuit rumor ꝑinde atq; omnes uellent ob huiuſmodi uictoriã ut Virginius imperiũ admitteret: at is tunc iiſdẽ quibus initio cogitationibus inſiſtens electionẽ iperatoris ſenatui reſeruabat: ſed mortuo Nerone multi rurſus: & quidaʒ ex iis tribunis: q̃ erãt in tabernaculo diſtricto enſe iubebant Virginio uel imperiũ uel ferꝝ admittere: ſʒ poſtq̄ a ſenatu Galba imperator creatus eſt uix perſuaſit militibus ut eundẽ principẽ dicerent. Flaccoq; Ordeonio legionẽ tradidit. hæc Plutarchus. Aſſeruit. libeꝝ tradidit: & cõpauit. Etiã cõditoria extruere. in quod inuehitur Pli. ſenior. uni inquit homini ſepulturæ cura: atq; etiã poſt ſe defuturæ. conditorium pro ſepulchro Tranqui. uſurpat: ſcribens conditoriũ & corpus magni Alexandri oculis Auguſti ſubiectum fuiſſe: & Petronius Arbiter in conditoriũ proſecuta eſt defunctũ: & mox deſcendit i conditoriũ & iteꝝ præcluſis conditorii foribus. Tam parata obliuio mortuoꝝ. Cui malæ conſuetudini occurrẽs Menedemus philoſophus poſt defunctum Aſclepiadẽ amiciſſimum ſibi: cum eius amicus ad conuiuiuʒ ueniſſet: arcerentq; illum ianuis adoleſcentes: memor etiã poſt fata Aſclepiadis iuſſit hoſpitẽ introduci dicens: Aſclepiades etiã ſepultus ei ianuas aperit. Hæreduʒ officia. titulus eſt libro.xi.ff. ubi cauetur ex dignitate funerati ab hærede funera fieri: nã etiam ſi quid impenſæ in marmore factum ſit funeris ẽ. orta aũt hæc actio ex bono: & æquo. Papi.ff.v. quãuis ſtricto iure nulla teneant actione hæredes ad monumentum faciendum tamen põtificali authoritate compelluntur ad obſequium ſupremæ uoluntatis. Præſumere. præoccupare: ut nobis uiuis ſepulchra condamus. Non eſt uerendum. ut hæredes negligãt curam ſepulturæ. Virginio. uiro tam præclaro.

Virginius potuit ip.

Conditorium

Dic̃ lętū:adhibitus ī cōſiliū a p̄fecto urbis audiui ex diuerſo agētis ſūmę ſpei:ſū mę idolis iuuenes Fuſ. Saliatoré: & Numidiū Vinidiū Quadratū: egregiū par: nec mō tpibus nr̄is:ſed lr̄is ipſis ornamento futuꝶ. Mira utriuſq; ꝓbitas:cōſtantia ſalua:decorus hitus:os planū:uox uirilis:tenax mēoria: magnū īgeniū: iudiciū ęquale:q̄ ſingula mihi uoluptati fuerūt: atq; īter hęc illud:qd ipſū me:ut rectoré:ut magiſtrū ītuebant̄:ēt q audiebāt.me ęmulari: meis iſtare ueſtigiis uidebant̄. O dié (repetā.n.) lętū: notādūq; mihi cādidiſſimo calculo. Quid.n.aut publice lętius:q̄ clariſſimos iuuenes: nomé: & famā ex ſtudiis petere? aut mihi optatius q̄ me ad recta tēdentibus q̄ſi exēplar eē ꝓpoſitū? qd gaudiū:ut ꝑpetuo capiā:deos oro:ac eoſdē teſtes pe to:ut oēs:q me imitari tāti putabūt meliores eē: q̄ me uelit. Vale. C.Plí.Fab.Proſocero.S.

Præfect⁹ urbis Dic̃.Gratulat̄ Fuſcū Salinatoré:& Numidiū Quadratū iuuenes apud p̄fectū urbis ægiſſe ad imirationé ſui cū ſūma laude & gloria. Adhibitus ī cōſiliū.electus ad iudicandū. A p̄fecto urbis. Vlp.ff.i.oīa cría p̄fectura urbis ſibi uendicauit:nec tm̄ ea:q̄ intra urbē admittunt̄:ueꝶ ea quoq; q̄ extra urbē ītra Italiā.initio ep̄læ diui Seueri miſſæ ad Fabiū Chiloné p̄fectū urbis ita ſcriptū fuit:cū urbē noſtrā fidei tuæ cōmiſerius:qcqd ītra urbē admittit̄:ad p̄fectū urbis ptinere uī: ſed & ſi qd ītra cētefimū miliariū admiſſū ſit:ad p̄fectū urbis ptinet:ſi ultra ipſū lapidē egreſſum ē: p̄fecti urbis cognitio nō eſt: qes quoq; populuꝶ & diſciplīa ſpectaculuꝶ ad p̄fecti urbis curā ptinere uī:idē pōt urbē īterdicere & negociatione:& ꝓfeſſione:& aduocatio nib⁹:& foro ad tēpus & ī ꝑpetuū: & q̄ ab eodē iuriſcōſulto recitant̄.p̄fecto urbis ſecundū aliquos quoties reip.magſtatus ꝓficiſcebant̄ unus relinquebat̄:q ius diceret: uñ Seneca li.xii.ep̄laꝶ p̄fectū urbis cuſtodē appellat:& Iuue.ſat.iiii.uillicū.M.Tul: ꝓ Planco magſtatus.reip. uillicos appellatos ſcripſit.p̄fectura urbis cūctis q̄ ītra urbē ſunt āñcellit dignitatibus & ptātibus: tm̄ ex oī pte deriuās q̄tū ſine ol iiuria atq; detrimēto alieni honoris uſurpat. maxie authoritatis illā fuiſſe Treuellius Pollio īdicat. cū ī Valeriani uita tradat Cenſoré: q ius iudicandi de p̄fectis eminētiſſimis habuit: nullā in p̄fectū urbis ptātē hūiſſe: ſenator tñ nō erat:iō Mutius negauit latinaꝶ cā relictū:ſenatū hr̄e poſſe:ſꝫ.M.Varro:& Atreius Capito referēte Gel. dn̄t ius fuiſſe p̄fecto ſenat⁹ hn̄di. Ex diuerſo. diuerſaꝶ ptiū aduocatos.

Fuſc⁹ Salinator Fuſcū Salinatoré.quē in ep̄lis Traianus teſtat̄ uiꝶ clariſſimū:& plurimū authoritate apud ſe ualuiſſe.hic ē ille Salinator:cui poſtea Seruianus filiā diſtinauit: & dumo patricia genitus pentes habuit honeſtiſſimos:uir eruditus & eluquēs: puer ſimplicitate: comitate iuuenis:grauitate ſenex.Fuſcū refert Sptianus in ſumma deteſtatione habitū. ꝙ imperiū p̄ſagiis & oſtētis agitatis ſparet.ad Fuſcū lib.viii.Secundi leges binas ep̄las ſcriptas.Salinatori primū cognomē inditū M.Liuio qa in cenſura nouū uectigal ex ſalaria annona ſtatuit.

Numidi⁹ Quadratus Numidiū quadratū.cuius alibi ſit mētio:hic dilectus familiariſſime a Secūdo:hæres relictus ex beſſe a Numidia Quadratilla auia cōſpicuus forma fuit:& oēs ſermones malignoꝶ puer & iuuēis euaſit:ītra.xx.annū maritus: apd auiā tāta ſeuerita te uixit:ut pātomimos illius nunq̄ ſpectauerit.lego apud Sptianū:Quadratū cū Cādido geſſiſſe cōſulatū.Quadrati hiſtorici mēinit Diun in uita Antonini Pii.& Capitolinus cū Vulcatio.Quadratū grauiter inſecutus eſt Adriāus:ī cuius uita.quā Sptia.latinā ſcripſit:legendū arbitrāur Numidiū Quadratū ñ Vinidiū:ſic in Antonino philoſopho apud Iuliū Capitolinū:non Mummiū:cui ſororis ſuæ filiu Antonin⁹ Pius moriens bonuꝶ maternoꝶ parté reliquit.Lampridius a Cōmodo occiſum Quadratuꝫ memorat: ꝙ de eo interficiendo conſiliū iniiſſet:ſꝫ hanc hiſtoriā melius explicat Herodianus ubi aſſerit Quadratū nobiliſſimū locupletiſſimūq; iuuenē incitatū a Lucilla ad necē imperatoris cū qua conſuetudinē ſtupri habere exiſtimabat̄:hunc tñ opinor filiū illius Numidii Quadrati. Probitas. laudabiles mores. Decorus habitus.cultus in oratore debet eſſe ſplendidus:& uirilis:nā toga:calceus: & capillus tā nimia cura q̄ negligentia ſunt repræhendenda.lege quæ ſequunt̄ apud Fabiū lib.xi.habitus etiā ad corpus refertur. Os planū.expedita ꝓnunciatio:nā Fabius p̄cipit os facile:& expeditū oratori habendū: & Secūd⁹ in Regulo notauit in actione os cōfuſum. Vox uirilis.fortis & durabilis:nō mollis & effœmiata. Tenax memoria.qua oēs diſciplinæ continent̄:hinc nō imerito theſaurus eloquentiæ dicit̄:ſi quis unā maximāq; arté memoriæ quærat:exercitatiu eſt & labor:multa ediſcere:multa quotidie ſi fieri pōt cogitare. Aequale.magnū.

Iudiciuꝫ Iudiciū.ſcdm Diomedē iudiciū ē:quo oēm orōné recte uel minuſq̄ recte ꝓnunciatū ſpecialr iudicāus:uel ē æſtimatio q̄ poema cæteraq; ſcripta ꝑpēdimus adeo ptibus oibus orōnis iudiciū cōnexū ē ac mixtū ut ne ſnīis quidē aut uerbis ſaltē ſingulis poſſit ſepari:nec magis arte tradit̄ q̄ guſt⁹ aut odor:Meis iſtare ueſtigiis.tenere eundē actōis modū:quē ego.Cādidiſſimo lapillo.mos deduct⁹ a tracib⁹:q dies felices albo lapillo:īfelices nigro notabāt.Publicæ.utilitatis publicæ cā.Studiis eloqntiæ. Tēdētib⁹.a Saliatore:& q̄drato.Tanti putabūt.q̄ti faciūt Saliator: & q̄drat⁹.Meliores eloquentiores.

TV uero. Binis Fabati pſoceri litteris rñdet. prioribus q ſuſcipiet defendendum Priſcum apud centũuiros: poſterioribus q libenter recordat conuiciorum i ſe quãuis iniuſtorum. Suſpenſa manu. timide: dubie. Vectio Priſco. de Vectio & Priſco alibi dixius: legit etiã Bettio Priſco: quem uidimus i memoriis antiquis agri Coméſis. In arena mea. tranſlatiue arenã ſuã dixit agendi uſum frequentatũ apud centũ uiros. ſic Iuue. lentaq fori pugnamus arena: nã plurias cauſas ægit apud centũuiros ſuo & Mart. teſtimonio. Hoc eſt apud centũuiros. iterpretatio color. Aperto pectore. ſimpliciter. libere. Tuo filio. ſocero meo tũc uita functo. Hoc. ob hoc. Bonam cauſam. honeſtam excuſationem. Non metuiſſe. tale conuicium: cum intellexeris me feciſſe quæ mandaras.

Bettius Priſcus

VNquam ne. notum argumentũ iam prioribus epiſtolis: nam cũ obtinuiſſet Varenus ut ſibi liceret euocare teſtes Bithyni conati ſunt inuertere ſenatuſconſultũ per Traianũ a quo remiſſi fuerunt ad ſenatum. Tam laborioſe exercitũ. cum tanto labore uexatũ. legit etiã tam laborioſum: tam exercitũ. Contentione. vi. altercatione. Quod. ut teſtes liceret ſibi euocare. Apd coſſ. nota impudentiam Bithynorum: qui q conſules & ſenatus decreuiſſent auderẽt apud eoſdẽ carpere. Abſente. qui tunc a ſenatu aberat. legit non abſurde. Abſenti principi. ut ſit ſenſus: cũ reiecti fuiſſent a conſulibus confugerũt ad Traianũ: qui tunc non interfuerat ſenatui: uerum ab illo ad patres remiſſi ſunt. Non deſtiterũt. quãuis multiplicem paſſi fuiſſent repulſam: tamen non ueriti ſunt iterum ſenatus fores pulſare. Mirificus. admirabilis fuit. Illi. ſenatores non pauci enim diſſenſerant; quod libro quinto cognouimus. Data. conceſſa a pluribus. Singulos. nam exiſtimabant unicuiq ſenatorum fas eſſe. Integra re. nondum decreto ſenatuſconſulto. In priori ſententia. ut non liceret Vareno teſtes euocare. Paucitate. ſenatorum diſſentientium. Temporaria. momentanea: & ad breue tẽpus. annotauimus hoc uerbum bis apud Aſinum Apuleii poni i eundem ſenſum: nam libro ſeptimo temporariam ſedem & xi. larem temporarium dixit: Secundus pariter in panagyrico. nõ ergo temporarium & ſubitum eſt. & Seneca primo epiſtolarum temporarias amicicias ad tempus breue comparatas. & Vlp. de tutoribus & curat. datis temporarium tutorem: ſic Paulus de uſufructu indictiones temporarias: & temporarium exilium non in perpetuum: ſed ad tempus aliquod irrogatum. item Vlpia. de aqua quotidiana temporariam poſſeſſionem: ac alibi eſt fractores in opes publicum: uel perpetuum: uel temporarium dari ſolere. Pugna. contentione. Prælusio. præmeditatio: præcentio: ut aſſolent citharœdi antequam cantum exordiant præludium emerendi fauoris gratia præmittere: ſic tyrones priuſquam in ueram pugnam deſcendant

Temporarium

Prælusio

TV uero nõ debes ſuſpenſa manu cõmendare mihi: quos tuendos putas. nã: & te decet multis pdeſſe: & me ſuſcipe: quicqd ad tuã curã ptinet. Itaq Vectio Priſco: quantũ plurimũ potero pſtabo: pſertim i arena mea: hoc ẽ apd centũuiros. eplarum quas mihi (ut ais) apto pectore ſcripſiſti: obliuiſci me iubes. at ego nullarum libẽtius memini. ex illis. n. uel pcipue ſentio quãtope me diligas: cũ ſic ægeris mecũ: ut ſolebas cũ tuo filio. nec diſſimulo: hoc mihi iucundiores eas fuiſſe: q habebã bonã cãm: cũ ſummo ſtudio curaſſem: qd tu curari uolebas. Proĩde ẽt rogo: ut mi hi ſemp eadẽ ſimplicitate: quoties ceſſare uidebor (nunquã. n. ceſſabo) cõuitiũ facias: qd; & ego intelligam a ſummo amore proficiſci: & tu non meruiſſe me gaudeas. Vale.

C. Plinius Vrſo. S.

VNquã ne uidiſti quẽquã tã laborioſum: tã exercitũ: q̃ Varenũ meũ? cui: qd ſumma cõtentione ipetrauerã: defendendũ: & quaſi rurſus petendũ fuit. Bithyni Senatuſcõſultũ apud conſules carpe: ac labefactare ſunt auſi: atq etiã abſenti principi criminari: ab illo ad Senatũ remiſi non deſtiterunt. Aegit Claudius Capito irreuerenter magis q̃ conſtanter: ut q Senatuſconſultũ apd Senatũ accuſaret. Rñdit Frõto Catius grauiter: & firme. Senatus ipſe mirificus. Nam illi quoq qui prius negarant Vareno quæ petebat: eadẽ danda poſtq̃ erant data: cẽſuerunt. ſingulos. n. integra re diſcentire fas eſſe: per acta qd pluribus placuiſſet cunctis tuendũ. Acilius tñ rurſus: & cũ eo ſeptem an octo? Septem immo: in priori ſnia perſeuerarunt. In hac paucitate nõnulli: quorum tparia grauitas: uel potius grauitatis imitatio ridebat. tu tñ exiſtia quantũ nos i ipſa pugna plii: & certamis maneat; cuius quaſi pluſio: atq pcurſio has contentiones excitauit.

C. Plinius Mauricco. S.

præexercent:ſe ad palum & curſum:quo uerbo Virg.utitur in tauro ſe ad pugnam incitante. aut ſparſa ad pugnam præludit arena.Iuuenalis Iurgia præludunt.ideſt incipiunt antequam ad ueram pugnam ueniant:hinc præluſio a quibuſdam pro procemio antequam rem attingamus accipitur.

Solicitas.promittit aduentum ſuum Mauricco in prædium Formianum modo nihil incommodetur Solicitas in formianum:procuras litteris ut ſecedam in tuum Formianũ : quod rus erat in agro Formiano. Inuicem.ne quid contra commodum meum faciá. Mare & littus. loci amœnitatem:quæ puribꝰ a Mar.celebratur. ſunt aũt Formiæ iuxta terracinam in littore ad mare Tyrrenuʒ. Te.amicum & uirum ſingularẽ. Alioquin.niſi iſtic eſſem liber. Alienum.ut in urbe.Suum.ut in ſeceſſu. Merum.ſoluʒ. ſenſus eſt ſum ea natura ut uellẽ niſi uno occupationis genere teneri:uerbi cauſa in urbe amicis inſeruire:ruri ociari.

Solicitas me in formianum? ueniã ea cõditione ne quid contra commodum tuũ facias: quæ pactione inuicé mihi caueo. neq̃.n.mare:& littus:ſed te: ocium: & libertaté ſequor:alioquin ſatius eſt ĩ urbe remanere.Oportet enim omnia aut ad alienum arbitrium:aut ad ſuum facere.Mei certe ſtomachi hæc natura eſt: ut nihil niſi totum:& merum uelit.

C.Plinius Voconio Romano.S.

Mirificæ rei interfuiſti ne? ego quidé:Sed mœrẽs.Paſſiẽus Paulus ſplẽdidus eques Ro. & imprimis eruditus ſcribit elegos. gentilitium hoc illi. ẽ enim municeps Propertii: atq̃ etiam inter maiores ſuos Propertium numerat. Is cũ recitaret:ita cœpit dicere. Priſce iubes. ad hoc Iabolenus Priſcus(aderat enim ut Paulo amiciſſimus)Ego uero non iubeo. Cogita qui riſus hominum:qui ioci.eſt omnino priſcus dubiæ ſanitatis.intereſt tamen officiis: adhibetur conſiliis: atq̃ etiam ius ciuile publice reſpondet: quo magis quod tunc fecit:& ridiculum : & notabile fuit.Interim Paulo aliena deliratio aliquantũ frigoris attulit.tam ſolicite recitaturis prouidendũ eſt:non ſolum:ut ſint ipſi ſani:uerumetiam ut ſanos adhibeát.

C.Plinius Tacito.S.

Mirifice.exemplo Paſſieni monet Voconium recitationibus non adhibendos niſi ſanæ mẽtis auditores:ille enim dũ elegos recitaret:intempeſtiue a Iaboleno eſt interpellatus. Ego quidẽ.interfui. Mœrens.nõ ſine triſtitia ſubiti caſus.

Paſſienꝰ Paulus — Paſſienus Paulus.uir optimus & honeſtiſſimus:qui ueteres in litteris æmulabaẽ:elegos ſcripſit ad imitationem Propertii: unde genus trahebat:demum ad lyrica ſe conuertit:in quibus Horatiũ effinxit:ꝑatreʒ habuit Paſſienum nobilem declamatorem: cuius Euſebius in chronicis:& frequenter Seneca meminere.Gellius.L.Paulum poetam memoria ſua doctiſſimum nominat: & alibi Iulium Paulum poetam uirũ bonum litterarumq̃ ac ueterũ impenſe doctum. Iabolenum aũt fuiſſe Pauli præceptorẽ idem .ff. xl.de manumiſſionibus teſtaẽ.

Gentile Gẽtiliciũ — Gentile. magis probo gentilitiũ qđ uidimus in antiquo codice: ná gentile eſt qđ ex eadẽ familia eſt : gẽtiliciũ ꝙ ptiet ad ius familiæ: ſicut familiæ ꝓpertianæ ꝓpriũ erat elegos ſcribere : & gentilitia ſecerdotia a priſcis appellata:ꝙ ædis aut ſacelli iuris eẽt a pr̃efamilias ea rõne erecti dedicatiq̃ ut & ſacroꝝ cura:& fructuũ ipſius ſacerdotii ꝑceptio ad ſolá gentẽ familiãq̃ ſuá perpetuis ſucceſſionibꝰ deuolueretẽ.M.Tu.de reſpõſis haruſpicum.multi ſunt etiã in hoc ordine: qui ſacrificia gentilitia illo ipſo ĩ ſacello ſtatuto anniuerſali factitarunt. Municeps Propertii.ex Meuania oppido Vmbriæ patria Propertii.Papinius in Syluis. umbroq̃ Propertius antro. Priſce iubes.principiũ operis Paſſieni.

Iabolenꝰ Priſcus — Iabolenus Priſcus. in.ff. ubiq̃ ſcribitur Iabolenus non Iauolenus:pariter apud Capitolinũ.fuit.n.iuriſconſultus: quo uſus eſt cum multis aliis Antoninus Pius:& Pomponius de origine iuris Priſcus inquit Iabolenus Sabino ſucceſſit in ſcientia iuris. Paulo.Paſſieno. Nõ iubeo.nimiũ ſcurrilr & iportune rñdit Iabolenus tanq̃ ſi Paulus eũ iter rogaret. Qui ioci.exorti ſint inter pñtes.ſcribit Tran.Claudiũ Imp.cũ initio recitationis hiſtoriæ ſuæ defractis cõpluribꝰ ſubſellis:obeſitate cuiuſdã riſus exortus eẽt: ne ſedato quidẽ tumultu tẽpare potuiſſe:quin ex iterualls ſubinde facti reminiſcereẽ:cachinnoſq̃ reuocaret. Dubiæ ſanitatis. nõ ſatis ſanæ mentis. Intereſt.operá ſuam præſtat. Cõſiliis.rebus decernendis. Rñdet.dicit. nã rñſa prudentũ dicimus iuriſperitoꝝ cõſilia. Quo magis.ꝑp claritudiné perſonæ.Aliena deliratio.Iaboleni inſania.

Lirare — lirare aũt authore Var.eſt cũ tertio arãt iacto ſæmine boues.i.cũ tabellis ad uomeré ſimul & ſatũ frumentuʒ operiunt in porcis:& ſulcant foſſas:quo pluuialis aqua dillabaẽ. Columella inquit liranẽ iugera cum ĩ ſubacta iam terra latiores porcæ ſulcanẽ:lira uero ẽ ſimilis ei porcæ:quam ĩ ſationibus cãpeſtribus ruſtici faciunt. a uerbo igitur lirare delirare componitur:quod eſt non recto ſulco incedere:unde per tráſ-

Delirare — lationem:qui inſaniunt delirare dicuntur. Frigoris.timiditatis:tarditatis:hæſitationis.

Etis.Cor.Tacito hiſtorias ſcripturo petētiꝗ obitū auūculi ſui:& cām eius altius repetit:ubi illius cōſtantiā ac animi fortitudiné miꝝ in modū probat:nā a Veſuuio monte exurgentem nubē intuitus:propius acceſſit rem totā intellecturus:& undiꝗ flāma inſtante dū pſeuerāti⁹ inceptū exequit̄ craſſiore caligine ſpū intercluſo cōcidit in medio ſeruoꝝ duoꝝ.

Etis:ut tibi auunculi mei exitū ſcribam: quo uerius tradere poſteris poſſis.gr̄as ago.nā uideo morti eius:ſi celebret̄ a te imortalem gloriam eſſe ꝓpoſitam.Quāuiſ enim pulcherrimaꝝ clade terraꝝ:ut populi ꝛ ut urbes memorabili caſu:quaſi ſemper uicturus occiderit:ꝗuis ipſe plurima ſcripſerit:plura tñ ꝑpetuitati eius ſcriptoꝝ tuoꝝ æternitas addet. Eqdē beatos puto:qbuſ deoꝝ mūere datū ē;aut facere ſcribēda:aut ſcribere legēda:beatiſſimos uero qbus utrūꝗ.Hoꝝ in numero auunculus meus:& ſuis libris:& tuis erit:quo libentius ſuſcipio:depoſco ēt:qđ iniūgis. Erat Miſeni:claſſēꝗ iperio ꝑſens regebat.cal.Nouēbriſ hora fere ſeptima mr̄ mea indicat ei appere nubē inuſitata.& magnitudie:& ſpecie.ſurgit ille ut e ſole ſolebat frigida guſtata.iacēs.n.ſtudebat:popoſcit ſoleas:aſcēdit locū ex quo maxie miraculū illud cōſpici poterat:nubes(incertū ꝓcul ituentibus ex quo mōte:Veſuuium fuiſſe poſtea cognitū ē)oriebat̄:cui⁹ ſimilitudinē:& formā ñ alia magis arbor:ꝗ pinus expreſſerit.nā lōgiſſimo uelut trunco efflata in altū quibuſdā ramis diffundebat̄: credo:qa recēti ſpiritu euecta:dein ſeneſcēte eo deſtituta:aut ēt

Auunculi mei.C.Plinii Secūdi. Tradere poſteris.monumētis lr̄aꝝ mādare. Immortalē gliam.cum ſcripta tua ſint futura ꝑpetua:nā alibi augurat̄ eius hiſtorias Imortales futuras. Quāuis.n.ordo eſt.tñ æternitas tuoꝝ ſcripioꝝ addet plura ꝑpetuitati ei⁹:ꝗuis quaſi ſemp uictur⁹ occiderit memorabili cāu:ut ppli ut urbes occidūt clade pulcherrimaꝝ terraꝝ:ꝗuis ipſe plurima ſcripſerit.ſenſus āt.ꝗuis tali caſu memorādo iterierit:ꝗli iterdū ppl'i aut urbes pulcherriæ cōcidūt.ut ꝑpetuo uictur⁹ uideat̄ ꝗuis mlta ſcripſerit:ꝑ q̇ ſibi imortalitatē cōpauit:tñ tu tuis ſcriptis facies eū æternū. Vt ppli ut urbes.nā ppl'oꝝ:& urbiū excidia diuti⁹ memorant̄ quā alicui⁹ uiri itent⁹. Pluria.uolumina lib.iii.enūerata ab eodē. Scribēda.laudāda. Legēda.electa.egregia.Sal.imitat⁹ eſt:q in ꝑfatiōe Catiliani iqt:& q fecere:& q facta alioꝝ ſcripſere mlti laudāt̄ nā pulchꝝ eſt bñfacere reip.ēt bñdicere haud abſurdū. Tuis.quib⁹ cōplecteris feciſſe ſcribēda. Depoſco.obſecro. Quod.exitū auūculi mei ſcribere. Miſeni.ꝓmōtoriū:& oppidū Miſenū Cumis ꝓximū.Strabo a Miſeno ſocio Vlyſſis dictū aſſerit:ab eo Prochytā:& Pithecuſā crediderūt abruptā.Mella a milite phrygio:ſicut Dionyſi⁹ a quodā illuſtri troiāo cognomē traxiſſe tradūt: Virgi.a tubicie Aeneæ Miſeno ſub eminēti monte ſepulto:q nūc Miſenus ab illo Dicitur æternūꝗ tenet ꝑ ſæcula nomen:& Solini par ſnia iter authores ab Aeneæ tubicine Miſeno miſenū appellatū. Claſſēꝗ. pn̄s īperio regebar.ꝑerat claſſi:quæ ſtabat ad tutelā maris iferi:nō ꝑ legatū ſed corā.legimus apud Tranq.inſtituiſſe Auguſtum claſſem unam Miſeni:alteram Rauennæ:hāc ad ſuperi:illam ad inferi maris tutelam:hinc Tacitus memorat Miſenenſem claſſem a Galba.ad Veſpaſianum tranſiiſſe.ſed Vegetius libro quarto hanc rē luculentius tractat.apud Miſenum inquit:& Rauennam ſingulæ legiones romani nominis cum claſſibus ſtabant: ne longius a tutella urbis abſcederent:& cum ratio poſtulaſſet ſine mora:ſine circuitu ad omnes mundi partes nauigio peruenirent:nam Miſenatium claſſis Galliam:Hiſpanias:Mauritaniā.Aphricam.Aegyptum.Sardiniam atꝗ Siciliam habebat i proximo:claſſis autem Rauēnatium Epirum. Macedoniam.Achaiam:Propontidē:Pontum:Orientem Cyprum petere directa nauigatione conſueuerat:quia in rebus bellicis celeritas amplius ſolet prodeſſe ꝗ uirtus. Mater mea.ſoror Plinii. Ei.fratri ſuo. E ſole.uſus ſole in præcedentibus dixerat de eodem ſcribens poſt ſolem plærunꝗ frigida lauabat̄:deinde guſtabat. Soleas.tegumenta plantæ pedis:quas nūc ſuberes a ligno ꝗ interſuitur uulgo dicim⁹:& Colu. ſoleas ſparteas de ſparto cōfectas appellauit.a ſolea ſoleatus deducit̄.quo Mart. unt̄.ſolea aūt ex gñe planoꝝ piſciū.unde nomē traxiſſe id genus calciamēti autūo. Veſuuiū:quē alii Veſeuū:alii Veſbiū nonnulli Veſubiū noiant mons eſt Cāpaniæ cunctoꝝ pulcherrimus amœniſſimis habitatus agris excepto cacumine.id magna ex parte planiciem habet:fructū oino nullū ferentē: uerum ſecundū Dionem arbores:& uites habet:& cineres in proſpectu oſtentans:cauernoſaꝗ mōſtrat antra cōbuſtis ex petris ut color indicat:quas ignis abroſerit:quare coniecturis aſſequare plagam iſtam prioribus annis ardere ſolitā:& ignis habere crateras.reſtinctā aūt eſſe ceſſante materia.hæc Strabo:& Eutropius. Pin⁹.in formā pinus arboris:quæ incipit a trunco.deīde diffunditur in latum poſtremo in acutum. Efflata.eiecta nubes illa. Recēti.ualētiori. Seneſcēte.ſubſidēte:decreſcēte. Deſtituta.ſubſidio uenti deſerta.

Miſenū

Miſenenſis claſſis

Solea

Soleatus

Veſuui⁹

Victa.concuſſa. Vaneſcebat.effugiebat.diſparebat. Terram.ſi ſordida. Cinerem.ſi cãdida:utrũq; ſi. Maculoſa.magnum.res magnæ contemplationis. Eruditiſſimo uiro.qualis erat Plinius qui cognitionem multarum rerum tenens ulterius noua:& magna conquirebat.

Liburnica

Liburnicam.nauem diuerſæ prouinciæ mari plurimum potuerunt quibuſdam temporibus:& ideo diuerſa eis genera nauium fuerunt: ſed Auguſto dimicante actiaco bello:cum liburnorum auxilio præcipue uictus fuiſſet Antonius:experimento tanti certaminis patuit liburnorum naues cæteris aptiores:ergo ſimilitudine:& nomine uſurpato earundem inſtar claſſem romani principes texuerunt: hinc libro quarto Vegetius dixit:liburnicis quæ ad Campaniam ſtabant præfectus claſſis Miſenatiũ erat: Eutropi[9] liburnicas roſtratas appellauit. Liburnia autem Dalmatiæ pars eſt Andecrinæ ſubiacens ciuitati:cuius exẽplo nũc naues bellicæ fabricãt:& appellant liburnicæ:remorũ ſingulos ordies hñtes:paulo maiores binos:idoneæ mẽſuræ ternos uł quaternos:iterdũ q nos:actiaco ẽt ꝑlio ſẽos octonoſq;. Appianus lib.ii. Liburni finitima quæq; citis nauibus inuadebant: & a celeritate nonnullæ a romanis naues liburnicæ dictæ: cum quibus primum ad pugnamueherentur. Facit copiam. dat facultatẽ. Codicillos.tabellas. Claſſiarii Retinæ.milites qui erant Retinæ. eſt autem hæc uilla ſubiecta Miſeno cũ cognouiſſent iuſſu præfecti parari Liburnicam ad inſpiciendum Veſuuii incendiũ orabant Plinium ut non ſolum deſiſteret ab incepto:ſed etiam Miſeno ſubterfugeret.

Claſſiarii

ſunt autem claſſiarii milites comparati ad tutandam claſſem: de quibus libro. xv. Tacitus primorum claſſiariorum Miſenenſium labore connixa eſt. Cæſar.iii. commentariorum equites prohibuerunt claſſiarios aqua. q̃q̃ ſciam a Modeſto claſſiarios appellari buccinatores:qui cornu ducunt exercitum:non a claſſe dictos:ſed a claſſico: q canitur imperatori:in quem ſenſum Tranquil.in Veſpaſiano ſcribit claſſiarios:qui ab Oſtia:& puteolis pedib[9] per uices commeabant:petentes conſtitui aliquid ſibi calciarii nomine: quaſi parum eſſet ſine reſponſo abægiſſe:iuſſiſſe poſt hac excalciatos curſitare:quamuis interpres nauales milites accipiat.

Retina

Retina.uilla ſubiecta Miſeno:cuius nomen adhuc extare prodidit Hermolaus uir clariſſimus:& eruditiſſimus. Fuga.erat. Nauibus.mari. Conſilium.conceptum. Studioſo. ſummo. Obit.peragit. Maximo. Franciſcus tamen Petrarcha in triumphis ſuis tanquam incautum in obitu ſuo Plinium monſtrat. Deducit.immittit mari:at ſubducit:extrahit.contraria enim ſunt inter ſe. Quadriremes. nauigia habentia quattuor remorum ordines in ſingulis tranſtris. Multis.uillis maritimis. Frequens.habitata multũ:& plurimis prætoriis conſurgens. Liuius Puteolos cœptum frequẽtari emporium communiit. Amœnitas oræ.deliciæ littoris:& tractus Campaniæ. Curſum.nauigationem. Tenet.dirigit. In periculum.nubem:& Veſuuium uerſus. Illius mali.nubis malignæ. Dictaret.diceret:quæ notarius exciperet:nam illi ſemper ad latus erat:& quæ a Plinio ſcribenda dicerentur enotabat. Enotaret.miniſtro notario.

Pumex

Pumices.authore Plinio appellantur:& cætera ſaxa eroſa annis:quibus utuntur:& ad leuiganda corpora:græci pumicẽ ciſſerim uocãt ſi Suidæ credimus leuẽ:& exuctum perforatũq; lapidẽ põti. Vitruuius ex incẽdio Veſuuii pumicẽ pompeianũ excocto lapidis gñe in pumicis qualitatẽ redactũ tradit.Põpeii aũt oppidũ non procul a Veſuuio.Pli.lib.xiii.tradit naſci frutices lauro:& thymo ſimiles:qui ambo eiecti in pumicem tranſfigurantur.emaculandus eſt error apud eundem lib.xiiii.cap.xxii.ubi inquit aliis pumicis farinam:& quæ referendo putet docere.nos ſic reſtituendũ cenſemus.aliis pumicis farinã:& quæ refrigerãdo putãt nocere:nixi teſtimonio Theo. & ipſius Plinii:ille.n.lib.ix. d plantis ubi

Pli.locus

de cicuta:& pumice agit pumici ſcribit uim adeo magnam ineſſe:ut ſi in urceum bulientẽ eum inieceris feruorẽ extinguas:non ſolũ parte aliqua tẽporis:ſed etiã ex toto:pumicem.n.exiccare uehementiſſime:atq; ſpumã totam ad ſe recipere uoluit:idq; extinguendi cauſam eſſe:q pene ad uerbum tranſtulit.

pondere ſuo uicta in latitudinem uaneſcebat: cãdida interdum:iterdum ſordida:& maculoſa:prout terram:cineremue ſuſtulerat. magnum propiuſq; noſcendum:ut eruditiſſimo uiro uiſum eſt. Iubet liburnicam aptari:mihi ſi uenire una uellẽ facit copiã, reſpondi ſtudere me malle: & forte ipſe:q ſcriberem:dederat. Egrediebat domo: accepit codicillos. Retinæ claſſiarii iminente periculo exterriti(nam uilla ea ſubiacebat: nec ulla niſi nauibus fuga)ut ſe tanto diſcrimine eriperet orabant. non uertit ille cõſilium: & qđ ſtudioſo animo incohauerat:obit maximo. deducit quadriremes:aſcendit ipſe: non Retinæ modo ſed multis (erat enim frequens amœnitas oræ)laturus auxilium: ꝑperat illuc:unde alii territi fugiunt: rectumq; curſum:rectaq; gubernacula in periculum tenet:adeo ſolutus metu:ut omnes illius mali motus omnis figuras: ut deprehenderat: oculiſ:dictaret:enotaretq;. Iam nauibus cinis incideret:quo propius accederet, calidior: & denſior. iam pumices etiam nigriq;:& ambuſti:& fra

Pli.libro.xxxvi.cap.xxi.tantá refeſens pũmici refrigerandi naturá ineſſe:ut muſta feruere deſinát pumi‑
ce addito. Vadũ.maris unda breuis ex ruina montis.littus certe proceſſerat:& mare in ſe reſorberi:&
tremore terræ q̃ſi repelli uidebat᷑:multaq; maris aĩalia ſiccis arenis detinebant᷑.Dion: mõtes ſubſilibát:
ſonitus a cauernis ſubterraneis tonitruis p ſimiles ſupne tettoue in terra mugire uidebant᷑. mare uero
fremebat:& cælũ reſonabat:poſt hæc fragor ĩmenſus ſubito ceu cõcidentiũ mõtium audiebat᷑.exilibát
primũ lapides ingentes quaſi ad ſumma mõtium exirent. Montis.Veſuuii.quem ſcire debemus nõ tã Veſuuii confla‑gratio

ctí igne lapideſ:iam uadum ſubítum:ruinaq; mõ
tís:littora obſtantía.cunctatus paulum an retro
flecteret:mox gubernatori:ut íta faceret monen
tí:fortes inquit fortũa íuuat. Pomponíanum pe
te.Stabiis erat:peruenerat q; ſinu medio.nã ſen‑
ſim circũactis:curuatiſq; littoribus mare ínfun‑
ditur:ubi q̃q̃ nondum periculo appropínquãte
conſpicuo tamen:& cum creſceret proximo:ſar‑
cinas contulerat in naues certus fugæ: ſi contra
ríus uentus reſediſſet:quo tunc auunculus meuſ
ſecundiſſimo inuectus complectítur trepídan‑
tem:conſolatur:hortatur: utq; tímorẽ eius ſua
ſecurítate leniret:deferri ſe ín balineũ íubet. lo‑
tus accubat:cœnat.atq; hilaris:aut quod æque
magnũ eſt:ſimílis hílari.Interim e Veſuuio mõ‑
te pluríbus locis latiſſime flammæ: atq; incẽdía
relucebant:quorum fulgor:& clarítas tenebras
noctís pellebat:ille agreſtium trepídatione ígní
relíctas:deſertaſq; uillas per ſolitudínẽ ardere ín
remediũ formidinis díctitabat.tũ ſe q̃eti dedít:

tum cõflagraſſe ſub Tito authorib⁹ Oro
ſio.Martiale:Euſebio in chronicis.Tran‑
qui.in Tito:Papinio in ſyluis:& Silio Itali
co:ac dione imprimis:ſed ſæpius ante:ſe‑
cundum Strabo.Vitruuiũ.uerum quia in
cendium Veſuuii maximũ omnium ſub
Tito fuit ideo Dion hiſtoricus hanc rem
luculenter tractat.horrẽda inquit:& mirã
da quædam in Campania obtigerunt.ma
gnus.n.ignis per autumnum ſubito exar‑
ſit:mons nanq; Veſuuius:qui iuxta Nea‑
polin ad mare uergit:abũdãtes ignis fon‑
tes habet:olim undiq; altus: ab cuius me‑
dio ignis exoritur:quæ pars ſolũ igne cõ‑
prehenſa fuit:extra hæc oia ſine igne etiã
nũc manẽt:ex hoc cũ cætera eſſet combu
ſta:media uero exuſta:& i cinerẽ redacta:
iuga circũſtantia ab antiquo uſq; nũc ma
nent.quodcunq; ambuſtũ eſt atq; cõſum
ptũ tẽpore concauũ factũ eſt:ut mons ois
(ſi licet magnis parua cõferre)ſimilis ſit ue
natorio theatro.uertex arbores: & uites
hẽt:circulus ab igne latior factus per dies
fumum:noctu flãmã emittit: ut uideant᷑
in eo odores euaporari: & ſacrificia fieri:
hæc quidẽ ſemper:interim uero magis:in
terim minus:ſæpe uero cineres effundit:
quando.ſ.aliquid coactũ ſubſederit:lapi‑
des ſurſum emittit.quoties uero a ſpũ:& uẽto uiolat᷑:ſonat:& ſtridet ceu nõ coacta:& cõſtructa:ſed ra‑
ra:& occulta ſpiracula hñs.talis igit᷑ eſt Veſuuius:& hæc i eo p annũ plurimũ fiũt:quæcunq; tñ antea
accidere q̃uis magna:& p̃ter ſolitũ uiſa ſint:parua tñ ſi cõparent᷑ iis:q̃ ſub Tito acciderũt:ẽt ſi oia i unũ
cõferant᷑:exiſtimari poſſunt.nã huius mali cõtagio nõ modo Cãpaniã puaſit:& duas iſup ciuitates Her‑
culaneũ:& Põpeios cõbuſſit.ſedente pplo in theatro:ſed inde puluis uis ingens in Africã.Syriã:Aegyptũ
q; penetrauit:& Romã uſq; diuertit:& quæ lati⁹ibi ſcribunt᷑. Obſtãtia.ne terrã peteret:obſtabãt æſtu:
& mõtis ruina. Flecteret.nauigationẽ. Gubernatori.ſuæ quadriremis.Fortes fortuna iuuat:imitatio
uirgiliana:qui lib.x.dixerat Audẽtes fortuna iuuat:an magis æmulatio Liuiana:nã lib.viii. belli punici
refert fortes fortunã iuuare. Põponianũ pete.dirrige curſum Stabias uerſus ubi erat Põponian⁹ Plinii Pompo.
amicus:q fugã pabat.Stabiis.Pli.in deſcriptiõe Italiæ.Stabiæ inqt in agro Cãpano oppiduʒ fuit uſq; ad Stabiæ
Cn.Põpeiũ &.L.Carbonẽ coſſ.a pridie cal.Maii:quo die Sylla legatus bello ſociali id deleuit:qđ nũc in
uillas abiit:eius ex agro decurrũt amœniſſimi fluuii:q̃re Columella in cultu hortoꝝ dixit fontibus Sta
bias celebres:& ueſuuia tura:& Pli.li.xxxi.in ſtabiano inqt agro aqua quæ uocat᷑ dimidia calculoſis me
det᷑.lib.vi.naturalium q̃onum apud Senecam corrupte legit᷑ littus ſcabianũ.tu reſtitue ſtabianũ a Sta‑ Senecæ
biis. Peruenerat q; ſinu medio.ingreſſuſq; fuerat maris ſinũ Põponianus. Nã ſenſim.nõ miꝝ ſi in tu‑ locus
to erat Põponianus q̃uis in mari:cũ illa loca hẽant littora curua:quæ ſinũ tutũ ab æſtu reddant: & i ea
paulatim mare infondat᷑:nam Seneca monumẽtis reliquit ab altera parte Pompeioꝝ Surrẽtinũ Stabia‑
nũq; littus:ab altera Herculanenſe conuenire:& mare ex aperto circũductũ amœniſſimo ſinu cingere.
Periculo.incendio. Proximo.iam uicino. Sarcinas.utenſilia.quæ ad cultũ pertinent.interdũ p one‑ Sarcina
re ſumitur indiſcrete. Certus.Pomponianus. Quo.in quem ſinum ubi erat Pomponianus. Secun‑
diſſimo.plærũq;.n.qui eſt cõtrarius egredienti uẽtus:ſecundus eſt ingredienti. Trepidantẽ.Pomponia
num timẽtem. Accubat.quieſcit:dormit:an diſcũbit.paulo.n.poſt in alia epiſtola inquit:balineũ:cœ‑
na.Aeque magnum.diſſimulare dolorẽ. Similis hilari.ſimulãs lætitiam. Latiſſime. in amplũ ſpaciũ.
Noctis.caligis:obſcuritatis. Ille.ordo:& ſẽſus.auũculus cũ uideret illuceſcere in remediũ formidis:uꝫ.

ſe:& circumſtantes confirmaret dictabat uillas relictas deſertaſq; igni:metu agreſtium uirorum qui au fugerant ardere per ſolitudinē:q nemo remāſiſſet icēdiis opē laturus. Veriſſimo.nō ſimulato. Meatus animæ.reciprocatio ſpiritus. Amplitudine corporis.oſtēditur fuiſſe Pli.corporatura læta & habiliori. Limini.oſtio cubiculi. Surrexerat.excreuerat:impleta fuerat. Mota.facta fuiſſet ab illo. Procedit.egredit̃ cubiculo. Peruigilarant.p totam noctem inſomnes ſteterant.Mart.nā uigilare leue eſt peruigilare graue. Tremoribus.terræmotibus.Dion uehemētes terræmotus ſubito facti ſunt:ut planicies

Terræ motus

illa uniuerſa aqs ſcaturiret:& mōtes ſubſilirent.Cauſam:qua terra concutitur alii in aqua:alii in ignibus:alii in ipſa terra:alii in ſpiritu putauere:alii in plurib⁹: alii in omnibus:quidam liquere ipſis aliquam ex iſtis cām dixerūt:ſed non liquere : quæ eſſet.Democritus:& eū ſecut⁹ Seneca poſt longam diſputationē crediderūt nullam eſſe cām mot⁹ maiorē q̃ ſpiritū:quo nihil eſt in rerū natura potētius:ſine quo nec illa quidē:quæ ſunt uehemētiſſima ualent. ignē ſpiritus concitat:aquæ ſi uētū detrahas iertes ſunt . multa fere in eādē ſnīam diſſerit Lucre.lib.ulti. Nutabant.mouebant̃ duo genera ſunt ut Poſido. placet:quibus mouet̃ terra:ſuccuſſio dr̃ cum terra quatitur:& ſurſum atq; deorſum mouet̃:altera inclinatio qualis nunc cū in utrāq; partem nutat nauigii more tertiū gen⁹ addit Seneca:& tremorē terræ appellat utrique diſſimilē cū ſuccutiunt̃ oīa:nec uibrant̃: pernicioſior eſt inclinatio:nā niſi ex altera parte ſubueniat motus:q inclinata reſtituat:ruina neceſſario ſequitur. Dio.aere. Rurſus.cōſidunt. Malorū collatio.q ſcilicet minus piculū erat in apto ſtare : q̃ in tecto.q ſi corruiſſet oēs certe oppſſiſſet. Rō rōnē.i.q exierit id fecit ſano mētis cōſilio:q:a:& ſi in cubiculo tutus erat a pūicibus:tn̄ maius piculū iminebat:tanq̄ ſi diceres exceſſit nō timore ſed rōne. Timor maior ſi reſtitiſſēt ſub tecto. Vicit timorē.fecit illos cōfugere in aptū.ubi min⁹ timebāt.Cōſtringūt.ligāt. Ceruicalia ſunt q̃ dormituro ceruici ſubponuntur Mart. Tinge caput nardi folio ceruical olebit.Leuehit̃ Pli.in ceruicaliū uſum:eo ingt deliciæ proceſſere:ut ſine hoc inſtrumēto durare iam ne uirorum quidem ceruices poſſint. Capitibus.ad munimentum capitū. Linteis.faſcens:& ſudariis lineis. Incidētia.ſaxa. Soluebant.fugabant lato ſplendore. Admitteret.ſuaderet:an fluct⁹ poſuiſſet. Vaſtum.undoſum præter ſolitum. Excitant. quieſcentem ſuſcitant.

Ceruical

& quieuit ueriſſimo quidē ſomno:nā meatus animæ:q illi ꝓpter amplitudinē corporis grauior: & ſonantior erat:ab his:qui limini obuerſabant̃: audiebatur.Sed area:ex qua dieta adibat̃ : ita iā cinerī:mixtiſq; pumicibus oppleta ſurrexerat:ut ſi longior in cubiculo mora eſſet:exituſ negaret̃: excitatus ꝓcedit:ſeq; pōponiano:cæteriſq; q peruigilarant reddit.in cōmune cōſultāt:intra tecta ſubſiſtant : an in aperto uagentur . nam crebris uaſtiſque tremoribus tecta nutabant : & quaſi emota ſedibus ſuis nunc huc: nunc illuc abire: aut referri uidebantur.Sed dio rurſus : q̄q̄ leuium : exeſorumque pumicum caſus metuebatur: quod tamen malorum collatio elegit:& apud illum quidem ratio rationem:apud alioſ timorem timor uicit.Ceruicalia capitibus īpoſita liteis cōſtringunt.Id munimētum aduerſus incidētia fuit.Iā dies alibi:illic nox oibus noctibus nigrior: dēſiorq;:q̄q̄ faces multæ : uariaq; lumina ſoluebāt.Placuit egredi i littus:& ex ꝓximo aſpicere: qd iā mare admitteret:qđ adhuc uaſtū: & aduerſum pmanebat.ibi ſup abiectū linteū recubās ſedit:atq; iterū frigidā popoſcit:hauſitq;. deide flāmę:flāmarūq; pnūcius odor:ſulphuris alios ī fugā uertūt:excitāt illū:qui īnixus ſeruis duobus aſſurrexit:& ſtatim cōcidit(ut ego cōiecto)craſſiore caligine ſpiritu obſtructo clauſoq; ſtomacho:qui illi natura inualidus:& anguſtus: & frequenter intus æſtuans erat. Vbi dies redditus:is ab eo:quē nouiſſime uiderat tertius : corpus iuētū:integrū:illęſum:opertumq; ut fuerat idutus: habitus corporis qeſcenti quam defuncto ſiſior. Interim Miſeni ego: & mr̃:ſed nihil ad hiſtoriam

Concidit. cadens interiit anno ſexto : & quinquageſimo. Obſtructo ſpiritu. incluſa : & ſuffocata anima. Inualidus . nimia ſtudii intentione . nam omnes pene ſtudioſi ſtomachi difficultate laborant . præſertim qui poſt cibum ſtatim meditantur:quem domeſtica uel ciuilia officia tenent occupatum : quæ omnia cum Plinio ineſſent : non mirum ſi ſtomacho erat inualido. Anguſtus.exigui cibi patiens. Intus æſtuans.ebuliens cruditate:q ſolet euenire iis:qui non bene concoxerunt : unde aqua frigida frequenter utebatur ad id opportuno remedio ſi Celſo credimus. Tertius ab eo.tertius poſt obitū illius. Vt fuerat indutus.ea ueſte:qua fuerat indutus ante q̄ moreret̃. Habitus.q̄litas:facies:forma. Ego & mr̃.eram⁹: Nihil. hoc ꝑtinet ad hiſtoriam

nec tu aliud q̄ de exitu eius ſcire uoluiſti. Finem ergo faciam. unum adiiciā: omnia me qbus inter fuerā: quæq; ſtatim cū maxime uera memorant̄ audierā: perſecutū. tu potiſſima excerpes. aliud eſt enim ep̄lam: aliud hiſtoriā: aliud amico: aliud omnibus ſcribere. Vale.

C. Plinius Reſtituto. S.

INdignatiunculā: quam in cuiuſdā uiri auditorio cœpi: non poſſum mihi temperare: quo minus apud te: quia nō contigit coram: per ep̄lam effundam. recitabat̄ liber abſolitiſſimus. hunc duo: aut tres: ut ſibi: & paucis uidentur diſerti: ſurdis: mutiſq; ſimiles audiebant. nō labra diduxerūt: non mouerūt manus: deniq; nō aſſurrexerūt: ſaltē laſſitudine ſedendi. quæ tāta grauitas? quę tāta ſapiētia? quæ īmo pigritia? arrogātia? ſiniſteritas? ac potius amētia? in hoc totū diē īpendere: ut offendas: ut inimicū relinquas? ad quē tanq̄ amiciſſimū ueneris? diſſertior ipſe es? tāto magis ne inuideas: nā qui īuidet minor eſt. deniq; ſiue plus: ſiue mīus: ſiue idē p̄ſtas: lauda uel īferiorē: uel ſupiorē: ul̄ parē. ſupiorem qa niſi laudādus ille eſt: nō potes ipſe laudari. Inferiorē aut parē: qa ptinet ad tuā glīā q̄ maximū uideri: quē p̄cedis: uel exequas. Eqdē oēs: q aliqd in ſtudiis faciūt: uenerari ēt: mirariq; ſoleo. ē eni res difficilis: ardua: faſtidioſa: & q̄ eos: a qbuſ cōtēnit̄ iuicē cōtēnat. niſi forte aliud iudicas tu. q̄q̄ qs uno te reuerētior huiuſ opis? qs benignior atteſtator? q̄ rōne ductus tibi potiſſimū īdignationē meā prodidi: quem habere ſociū maxime poteram.

C. Plinius Sabino. S.

ROgas ut agā Firmanoꝝ publicā cām? qd̄ ego: q̄q̄ plurimis occupationibus diſtract⁹: adnitar. Cupio. n. & ornatiſſimā coloniā aduocatiōis officio: & te gratiſſimo tibi muere obſtrīgere. nam cum familiaritatē nr̄am: ut ſoles p̄dicare: ad p̄ſidiū: ornamētūq; tibi ſūpſeris: nihil ē: quod negare debeā: præſertim pro patria petenti: qd enim p̄cibus: aut honeſtius piis? aut efficacius amātis? Proīde Firmāis tuis: ac iā potius nr̄is obliga fidē meā: quos labore: & ſtudio meo dignos: cū ſplēdor ipſoꝝ: tū hoc maxīe pollicet̄: qd̄ credibile ē optios eē: īter quos tu talis extiteris.

C. Plinius Nepoti. S.

componendam. Perſecutum. diligenter ſcripſiſſe. Epiſtolam. quæ minima quæq; complectitur. Hiſtoriam. quæ deligit res præſertim ad exemplum facientes. Amico. cui oīa familiariter ſcribimus.

INdignatiunculam. apud reſtitutum præclarum cauſidicum exponit indignationem ſuam: qua conceperat per quoſdam auditores: qui recitanti amico nullum ſignum lætitiæ dederūt. Coram. nam aberat Roma Reſtitutus. Effundam. aperiam penitus. Diſerti. acres in diſputādo: diſertus minus eſt q̄ eloquēs. Surdis. mu- Surdus
tiſq;. ſurdus eſt qui caret auditu: mutus: q Mutus
non poſt loqui: a littera. m. dictus: quā exprimit dum conatur effari. Diduxerunt: mouerunt. Aſſurrexerunt. honoris cauſa finita recitatione ut authorem hōeſtarent. Grauitas. ironice dictum: unde ſtatim per correctionem emendat. Siniſteritas. malignitas: iniquitas. Impendere: abſumere. In hoc. in hac re. Diſertior ipſe es? ſi tu es diſertior q̄ recitator tanto magis non debes inuidere: cum qui inuideat alicui neceſſe eſt ut ſit minor illo. ſūmum. n. petit inuidia: alienis incrementis inimiciſſima: alit liuorem infelix inertia: & omnes deſtrui cupiunt: quia ſe non potuerunt prouehere: nam potētes ſequitur inuidia: miſeros contemptus. Plus præſtas. excellentior: & præſtātior es illo quē audis. Superiorem. te lauda. Pertinet. confert multum. Faciunt. ſcribunt componunt. late patet uerbum facio. Res. gloria. Huius opis. alienæ gloriæ: & laudationis.

ROgas. Sabino ſuum p̄ociniuꝫ pollicetur: id enim exægerat p̄ patria Firmo. Firmanorum. Firmum Piceni caſtellum au- Firmum
thore Plinio: ſecūdum Strabonem oppidum. in quibuſdam exemplaribus leges Formianorū poſſeſſiuum a Formiis deductum. Publicam. Pertinentem ad remp. Coloniam. romanam. Noſtris. quos tuendos ſuſcepi. Splendor. gloria. Talis. tam admirabilis: & probatus.

SCis.petituri magiſtratus conſueuerant ſuffragatores inuitare: muneribus deuincire: depoſita pecunia ſuffragia præſtinare:hoc igitur referente Homulo ad ſenatum:ut Traianus adiretur ad remedium petendum Imperator lege lata ſumptus candidatorum reſtrinxit: & cauit ut tertiam patrimonii partem conferrent in ea quæ ſolo continerentur:quare cum multi eſſent emptores:admonet Nepotem amicum:ſi cupit Itala prædia uendere:& i prouinciis comparare:nũc eſſe tempus idoneum. Acceſſiſſe.auctũ eſſe. Suburbanis.iacentibus iuxta urbem. Charitatis.precii difficultatis. Cauſa.fuit. Proximis comitiis.cũ nuper conueniſſent ad creãdos magiſtratus. Expreſſit.ſignificauit. Immodice.ſupra modum. Tertium. deponere pecunias:ut ſuffragator eſſet cautus.

Occultaretur.in occulto fieret. C.Homulus.C.Valerius Homulus iam a nobis demonſtratus. Vigilanter uſus. cum uidiſſent omnes ſenatores conuenire ut cãdidatorum ſumptus reprimerentur: tali occaſione impigre uſus cum rogat⁹ eſſet dicere ſententiam ſuam ſuper ea re loco ſentẽtiæ poſtulauit a coſſ.ut imperatoreꝫ hunc ſenatus conſenſum admonerent. Occurreret.obſtaret:ꝓuidere. Infames.immodeſtos: manifeſtos. Reſtrinxit. repreſſit. Eoſdẽ.candidatos. Patrimonii. cẽ*us ſui. Solo cõtinẽtur. ſolũ dr̃ qđ ſubeſt alicui rei:Feſtus ſolũ terrã dicit:& locũ.Iuſtinianus de interdictis:& Sceuola.Quæ i fraudẽ: ſic alii ſolũ ponunt ꝓ re imobili: nam appellatione ſoli intelliguntᷣ prata: agri:nemora: paſcua: uineæ:orti:domus: areæ:& ſimilia:apud iuſconſultos circumferuntᷣ hi duo uerſus Quicquid plantatᷣ: ſeritᷣ: uel ædificatᷣ Omne ſolo credit radices ſi tñ ægit:ut per hos cõprætendatᷣ ꝙ appellatiõe ſoli continetᷣ. Stabulo.tm̃ ſtandi gratia. Hoſpitio: diuerſorio non habitandi:ſed ad tempus cõmorandi cauſa. Peregrinantes.peregre ex[illegible] es: & aliena loca peragrantes: nam peregrinus eſt aduena. Pluris. q̃a certati emptitãt ꝓdia italica. Tẽpus.ẽ. Cõparãdi.acqrendi:emendi Traq.magiſteria ſacerdotii ditiſſimus quiſq; & ambitiõe :& licitatione maxima uicibus cõparabant.Cato ꝓdium cũ cõparare cogitabis ſic in aĩo hẽto uti ne cupide emas.Secundus ad Traianũ:nã ꝓdiorũ cõparandorũ aut nulla aut rariſſima occaſio eſt. Idem.ꝙ ſolo continetur. Illic.in prouinciis. Hic.in Italia.

Soli appellatiõe

Cõparaꝛ

SCis tu acceſſiſſe precium agris præcipue ſub urbãisᷣ cauſa ſubite charitatis: res multis agitata ſermonibus. proximis comitiis honeſtiſſima uoce Senatus expræſſit:candidati ne conuiuentur:ne mittant munera:ne pecunias deponãt: ex quibus duo priora: tam aperte:q̃ immodice fiebãt.hoc tertium quã quam ocultaretur:pro comperto habebatur.C. Homulus deinde noſter uigilanter uſus hoc cõſenſu Senatus ſententiæ loco poſtulauit: ut conſules deſiderium uniuerſorum notum principi facerent: peterentque ſicut aliis uitiis: huic quoque prudentia ſua occurreret.occurrit:nam ſumptus candidatorum fœdos illos:& infames ambitus lege reſtrinxit.eoſdem patrimonii tertiam partem conferre iuſſit in ea:quæ ſolo continentur:deforme arbitratus(ut erat)honorem petituros:urbem: Italiamq; non pro patria: ſed pro hoſpitio:aut ſtabulo quaſi peregrinãtis habere. Concurſant ergo candidati certatim quicquid uenale audiunt: emptitant: quoque ſint pluris uenalia efficiunt:Proinde ſi pœnitet te Italicorum prædiorum:hoc uendendi tempus tam mehercule:q̃ in prouinciis comparandi: dum idem candidati illic uendunt:ut hic emant.

C.Plinius Tacito.S.

SCribis te adductum litteris:quas exigẽti tibi de morte auunculi mei ſcripſi:cupere cognoſcere: quos ego Miſeni relictus(id enim littus ingreſſus arripueram)nõ ſolum metus:uerumetiam caſus pertulerim.quãquã animus meminiſſe horret: incipiam. profecto auũculo ipſe reliquum tempus ſtudiis(ideo enim remãſeram)impẽdi.mox balineum: cœna: ſomnus iquietus: & breuis.præceſſerat per multos dies tremor terræ minus formidoloſus:quia

SCribis.incitauerat Secũdus Tacitũ ad perquirendũ quos metus:& caſus ſuſtinuiſſet ardẽte Veſuuio:dum Miſeni cuꝫ mře relictus fuit ab auunculo nã cupidi ſum⁹ cognoſcere quæ nobis ꝓpoſita nõ explicantᷣ: ꝓſequitᷣ igitᷣ noto iam argumento q̃cunq; paſſus ſit i illo turbine:& caligie. Relictus.ab auũculo. Id.n.littus igreſſus.arripuerã.igreſſus Cãpaniæ littus Miſenũ mihi ꝓ receſſu delegerã.Quanq̃ aĩus meminiſſe horret. uirgilianũ carmẽ ex ſecundo Aeneidos ubi introducitᷣ Aeneas dicturus Ilienſe excidiũ ſic exordiẽs.Quanq̃ aĩus meminiſſe horret:luctuq; refugit Incipiã. Ideo.ut ſtuderẽ.Iã.n.dixerat.mihi ſi uenire una uellẽ facit copiã:rñdi ſtudere me malle. Balineũ.

Campaniæ ſolitus.Illa uero nocte:ita inualuit:
ut nō moueri omnia:ſed uerti crederentur.irrū
pit cubiculum meum mater.ſurgebam inuicem:
ſi quieſceret excitaturus.Reſedimus in area do/
mus:quę mar a tectis modico ſpacio diuidebat.
Dubito conſtantiam uocare an imprudētiam de
beam. agebam enim duodeuigeſimum annum.
Poſco librum. T.Liuii:& quaſi per ocium lego:
atq etiam ut cœperā excerpo.Ecce amicus auū
culi:qui nuper ad eū ex Hiſpania uenerat:ut me
& matrem ſedentis:me uero etiam legentem ui/
det:illius patientiam:ſecuritatem meā corripit.
nihilo ſegnius ego intentus in librum. Iam hora
diei prima:& adhuc dubius:& quaſi languidus
dies:iam quaſſatis circūiacentibus tectis q̄q̄ ī ap
to loco:anguſto tamen:certus:& magnus ruinæ
motus.Tum demum excedere oppido uiſum.ſe
quitur uulgus attonitum:quodq in pauore ſimi
le prudentiæ eſt:alienum conſilium ſuo præfert:
ingentiq agmine abeūtis premit:& īpellit.egreſ
ſi tecta conſiſtimus.multa ibi miranda : multas
formidines patimur.nam uehicula quæ produci
iuſſeramus:quanquam in planiſſimo campo:in
contrarias partis agebantur : ac ne lapidibus q/
dem fulta in eodem ueſtigio quieſcebant. Præ/
terea mare in ſe reſorberi:& tremore terræ quaſi
repelli:uidebatur.Certe proceſſerat littus: mul
taq animalia maris ſiccis arenis detinebātur.Ab
altero latere nubes atra:& horrenda ignei ſpiri/
tus porrectis:uibratiſq diſcurſibus rupta in lon
gas flammarum figuras dehiſcebat.fulgoribus il
læ:& ſimiles:& maiores erāt.Tum uero ille idē
ex Hiſpania amicus acrius:& inſtātius : ſi frater
inquit tuus:tuus auunculus uiuit: uult eſſe uos
ſaluos:ſi perit ſuperſtites uoluit.proīde quid ceſ
ſatis euadere?reſpondimus non cōmiſſuros nos:
ut de ſalute illius incerti: noſtræ conſuleremus.
non moratus ultra proripit ſe: effuſoq curſu pe
riculo aufertur.Nec multo poſt illa nubes deſcē
dere in terras:operire maria. cinxerat Capreas:
& abſcōderat. Miſeni quod pcurrit abſtulerat.
Tum mater orare:hortari : iubere quoquomo/
do fugerem:poſſe enim iuuenem:ſe:& annis:&
corpore grauem bene morituram : ſi mihi cau/
ſa mortis non fuiſſet.Ego contra ſaluum me:ni/
ſi una non futurum.deinde manū eius amplexus

initium eſt. Campaniæ ſolitus.ſcribit Se
neca Cāpaniā nunq̄ ſecurā a terræmotu:
attū indēnē añ Reguli:& Virginii cōſula
tū:uexāť.n.terræmotu magis ꝑpiqua ma
ri:nā ſpūs intra terrā ꝑ occulta foramina
ītrat:deide cū obſtruct⁹ ille trames ꝑ quē
deſcēderat:reditū āt illi a tergo reſiſtēs aq̄
abſtulit:huc:illuc ferť:& ſibi ipſi occurrēs
terrā labefactat.ide Neptūno hæc aſſigna
ta mouēdi potētia:ſic apd Home.legim⁹.
εvoσιτἀιov q̄tiētē terrā uocari. Excita.
turus.eā ſi dormiret expgefacturus. Te.
ctis.ædificiis domus. Cōſtātiā.qa nimiū
pſtabat in apto piculo. Duodeuigeſimū.
decimū octauū. Librū.hiſtorias.nam: &
epiſtolas:& ſermones cōpoſuit Liuius:ſer
mones inquam ex pfeſſo philoſophiā con
tinentes. Excerpo.enoto. Intentus in li
brū.erā defixus in Liuiū. Dubius.incer.
tus:inter crepuſculum. Circūiacētibus.
circū areā in qua eramus. Apto.ſub dio.
Oppido.Miſeno. Viſum . eſt nobis.
Attonitū.tanq̄ fulmine afflatū. Præfert.
approbat magis. Abeuntis.nos migran.
tes. Ibi.extra tecta oppidi. In contrari.
as ptes.retro. Fulta.ſepta. Reſorberi.re
trocedere. Proceſſerat. ſe extenderat de.
creſcente mari. Animalia.piſces. Ab al
tero latere.Veſuuium uerſus. Porrectis.
excurrentibus. Dehiſcebat.ſcindebatur.
Figuras.formas. Fulgoribus.Seneca in Fulgores
naturalibus quæſtionibus.hoꝝ inquit ali
qua nō patiunť morā:ſed tranſcurrūt:aut
extinguntť ſubinde qua reluxerant:hi ful.
gores dicunť:quia facies illoꝝ: & cādida
eſt:nec ſine iniuria decidēs: Heraclitus ful Fulgura.
gurationem exiſtimat apud nos incipien. tio
tiū igniū conatus:& primā flammā icertā.
mō intercūtē mō exurgētem. Ex Hiſpa.
nia.qui uenerat ex Hiſpania. Frater tu⁹.
ſororem Plinii:& Cæcilii mr̄em alloquiť.
Tuus.auunculus.uertit ſermonē ad Se
cundum. Superſtites uoluit.quia nos re.
liqt. Cōmiſſuros.paſſuros. Proripit ſe.
in fugā uertit ſe ille hiſpanus. Deſcēdeř.
operire:infinitiua pro indicatiuis more hi
ſtorico. Capreas.īſulam iuxtā Neapolim Capreæ
cuius ſeceſſu delectabatur Tyberius Cæ.
ſar:hāc prius Auguſtus permutauerat cū
repu. Neapolitanorum Aenaria data.di.
ſtat a Surrento octo milibus paſſuum.a
Stephāo Capriaria dicta uel etiā Capriæ.
Quod procurrit . promontorium ꝙ in
mare porrigitur. Abſtulerat.condiderat
ab aſpectu noſtro. Poſſe enim iuuenem.
dicebat me iuuenem cōmodius poſſe fu.
gere. Bene.libēter. Mihi.dū eius cā re.
tardor a fuga. Ego.dicebam. Vna.cum

matre. Addere gradum.accelerare. Cinis.decidebat. Deflectamus. declinemus a uia. Comitanti-
um.Miſenenſium conſequentium. In lunis aut nebula.cum luna inter nubila lucet: & alia lectio. In
Vlulatus lunis:& nubila.i.uel in nocte non lucente luna:uel nubibus obtecta. Vlulatus fœminarum. cæſar in
Vagitus cõmentariis ululatum etiam ad uiros rettulit ſcribens Galloꝝ ululatu cõfirmari animos in prœlio:ma
Quiritatus gis conuenienter Tacitus locutus in libello de moribus Germanoꝝ:ululatus inquit fœminaꝝ:& uagi-
tus infantiũ. Secundus tñ. Quiritatus infantiũ dixit a uerbo quirito:qđ ẽ quiritiũ fidẽ implorare au-
Quiritaſ thore Varrõe.M.Tulliꝰ epiſtolaꝝ.x. & il-
li miſero qritanti ciuis ro.natꝰ ſum:rñde-
ret:ibi nunc: populi fidẽ iplora. Apuleius
viii. ſimpliciter pro iuocare uſurpauit.ille
inquit deũ fidẽ clamitãs: & cruorẽ uxoris
abſtergens altius quiritabat. Mortẽ p̃ca
rentur.ut fit i ſumma rerũ deſpatione:cũ
tñ uiuere optamus. Tollere. tollebant.
Aeternã noctẽ mondo. Dion putabant
alii aduenisſe Chaos uel per ignẽ mondũ
abſumi: atq; fugiebant partim ex domi-
bus i uias: alii ex mari i terrã. & rurſus ex
terra in mare. Noctẽ.finẽ. extremũ mõ-
di:quẽ qdã æternũ:alii interituꝝ dixerũt.
Fictis terroribus.nã exiſtimabant gigã-
tes iſurrexiſſe: & effigies illoꝝ apparuiſſe
i fumo:p̃terea tubaꝝ ſonitꝰ auditi. Miſe
ni illud.ꝙ in mare excurrit. Tenebræ rur-
ſus. Dion tãtus fuit ignis: & fumꝰ ut aera
totũ obumbraret:totũ uero ſolẽ occulta-
ret ceu defectũ:mox uero ex die:nox & te
nebræ ex luce factæ ſunt: eructabat imẽ-
ſus cinis:& occupabat terrã:mare:aera:læ
debant hoĩes:regiões:pecora:piſces: p̃ter-
ea aues abſumebat. Hũc. cinerẽ.Idemti-
dẽ. frequẽter. De cælo põdere. ex cinere
imenſo decidẽte ex aere. Obliſi.ualde læ
ſi. Parũ fortẽ. incõſtãtẽ: ĩpatientẽ. Ma-
gno ſolatio.cũ putarẽ eẽ oẽs mecũ interi
Luridus turos:ſola.n.neceſſitate cõſolabar. Luri
dus.liuidꝰ:decoloratus:ſqualidus. Apule
ius lurore Socratẽ deformatũ:& alibi lu-
rore ac illuuie collapſa mẽbra dixit: Oui-
diꝰ acõita lurida ab effectu noĩauit. Cũ
deficit ſolet.legimus etiam cum deficere
ſolet.i.cum patitur. ecclipſin ex interpo-
ſitiõe: & obiectu lunæ. Occurſabant.fre-
quenter obiectabantur. Obducta.tecta.
Curatis.balineo:ueſte:& cibo. Vtcũq;.
mediocriter ut aſſolet i re triſti. Metus
p̃ualebat: Dion nec paruus metus fuit p
multos dies: neſciebant hoĩes quid factũ
eſſet: nec coniectare unde factum: exiſti-
mabant.n.quæ ſupra: & infra erant euer-
Lymphatus. ti.ſolem in terra deſcendere. Lymphati.
phanatici:laruati:inſaniẽtes:ꝙ uulgo cre-
ditum fuit:ut quicunq; nymphã uidiſſet:
furendi finem non faceret. Seneca ubi de terræmotu agit: namque tradit aliquos inſanos: attonitiſque
ſimiles diſcurrere fecit metus: quid mirum eſt animos inter dolorem: & mœtum deſtitutos aberrare:
non eſt difficile inter magna mala deſipere: itaque leuiſſima ingenia fere in tantum uenere formidinis:
ut ſibi exciderent:inde inter bella errauere lymphatici. nec uſquã plura exẽpla uaticinantiũ inuenies: q̃
ubi formido mentes religione mixta pcuſſit. Ludificabantur. ludibrio fallebant. Ea.terræmotum:

addere gradũ cogo.patet ægre:icuſatq; ſe: ꝙ me
moretur. Iã cinis adhuc:tñ rarus.reſpicio. denſa
caligo tergis iminebat:quæ nos torrẽtis mõ infu
ſa terræ ſequebat̃. deflectamus inq̃ dũ uidemus:
ne i uia ſtrati comitãtiũ turba i tenebris obtera-
mur.uix uiã deſerueramus:& nox ñ q̃lis illunis:
aut nubila: ſed q̃lis i locis clauſis lumie extĩcto.
Audites ululatus fœminaꝝ:ifantiũ qritatus: cla
mores uiroꝝ.alii parentes:alii liberos: alii con-
iuges uocibus requirebant:uocibus noſcitabãt.
Hi ſuũ caſum:illi ſuoꝝ miſerabantur. Erãt q me
tu mortis mortẽ p̃carẽtur.multi ad deos manus
tollere:plures nuſquã iã deos ullos:æternãq; il-
lã:& nouiſſimã noctẽ mõdo iterp̃tabãt̃. nec de-
fuerunt q fictis mẽtitiſq; terroribus uera picula
augerẽt. Aderãt q Miſeni illud ruiſſe:illud arde-
re falſo:ſed credẽtibus nunciabãt.Paululũ telu-
xit:qđ nõ dies nobis:ſed aduẽtantis ignis indiciũ
uidebat̃.& ignis quidẽ longius ſubſiſtit:tenebræ
rurſus:cinis multus:& grauis:hũc idẽtidẽ aſſur-
gẽtes excutiebamus: operti alioqn: atq; de cælo
obliſi põdere eſſemus.Poſſem gloriari:nõ gemi-
tũ mihi:nõ uocẽ parũ fortẽ i tantis periculis ex-
cidiſſe: niſi me cũ oĩbus oĩa mecũ perire miſero:
magno tamen mortalitatis ſolatio credidiſſem.
tandem illa caligo tenuata quaſi in fumum:nebu
lamue diſceſſit.Mox dies:ſol etiam effulſit: luri-
dus tamẽ:qualis eſſe:cum deficit:ſolet. occurſa-
bant trepidantibus adhuc oculis mutata omnia:
altoq; cinere tanq̃ niue obducta. Regreſſi Miſe-
num: curatis utcunq; corporibus ſuſpenſam: du
biamq; noctem ſpe:ac metu exegimus.metus p̃-
ualebat:nã & tremor terræ pſeuerabat:& plæri-
que lymphati terrificis uaticinationibus:& ſua:
& aliẽa mala ludificabant̃. Nobis tñ ne tũc qdẽ:
quanquam expertis periculũ: & ea ſpectãtibus:

& ludificatiões lymphaticoꝝ. Cōſiliū.fuit. Abeūdi.Miſeno. Nō ſcriptur⁹.ſenſus ē tu nō ſcriptur⁹: q̄a nō ſunt hiſtoria digna tantūmō leges hæc nr̄a. Imputabis tibi.te accuſabis tibi aſcribes: & obícies Pli.in p̄fatiōe totius operis.hác igiť tibi imputabis:Seneca ī declamationibus.iputabiť mihi ſi q̄d acciderit:& de bn̄ficiis.multi ſunt tam malæ naturæ ut malint pdere:quæ p̄ſtiterūt:q̄ uideri recepiſſe:ſupbi:& iputatores.Mart.Imputet ipſe deus nectar mihi:fiet acetū.Secūdus ad Traianū.cidē ciuitati iputata ſunt terna milia.Tacitus de Germanis:gaudent muneribus:ſed nec data iputant:nec acceptis obligātur.Columella.longe plus imputant ſeminis iacti q̄ quod ſeuerint.Vlp. de tutelis: & rōnibus.iputare ꝓ referre ēt uſurpauit.

Imputare

abeundi conſilium:donec de auunculo nuncius. Hæc nequaquam hiſtoria digna non ſcripturus leges: & tibi ſcilicet: qui requiſiſti imputabis: ſi digna ne epiſtola quidem uidebuntur.

C.Plinius Caninio Rufo.S.

SVm ex eis:q mirer antiquos: nō tn̄ ut q dā tépoꝝ nr̄oꝝ igenia deſpicio. neq̄.n. quaſi laſſa:& effœta natura nihil ta3 laudabile parit.atq̄ adeo nup audiui Virgiliū Romanū paucis legēté comœdiā ad exéplū ueteris comœdiæ ſcriptā: tam bn̄:ut eſſe qn̄q̄ poſſit exéplar.neſcio an noris hoiem:q̄q̄ noſſe debes. é.n. ꝓbitate moꝝ:ingenii: elegantia:opeꝝ uarietate mōſtrabilis. Scripſit mimiambos tenuiter:argute:uenuſte:atq̄ in hoc genere eloquētiſſime.nullū é enim genus:q̄d abſolutū:nō poſſit eloquentiſſimum dici.Scripſit comœdias:Menādrū:aliosq̄ ætatis eiuſdē emulatus.Licet has iter Plautinas: Terētianaſq̄ numeres.nūc primū ſe ī ueteri comœdia:ſed nō tanq̄ īcipiat:oſ̄dit.nō illi uis: nō grāditas:nō ſubtilitas:nō amaritudo:nō dulcedo:nō lepos defuit.ornauit uirtutes:īſectat⁹ é uitia.fictis noibus decēter:ueris uſus é apte.cir-

SVm.i Virgilio Romāo: & moꝝ ꝓbitate3 & doctrinā laudat p̄ſertim in comœdia ſcribenda:tā noua q̄ priſca tépoꝝ ſuorū ingenia nō deſpiciens:hinc tacitus de oratoribus dānat: qui ſoli antiquitati innixi ſua tépora negligunt.uicio aſſerens malignitatis humanæ uetera ſemp in laude:p̄ſentia ī faſtidio eſſe. Effœta.ſterilis. Tā laudabile.ut olim.perinde ac ſi diceret inueniunť ēt noſtris téporibus ingenia ſimilia antiquis: q̄ ꝓbat exéplo Virgilii Romani. Veteris comœdiæ.antiqua illa comœdia cū ſynceram ſermōis attici gratiā ꝓpe ſola retinet tū facundiſſimæ libertatis:eius iuentor pater Eupolis cū Cratino Ariſtophaneq̄ eſſe creditur:nō penitus ficta argumēta: ſed res geſtas a ciuibus magna dicēdi libertate inceſſens: & admirās: inde ſatyra exordiū ſumpſiſſe fertur:quare non abſurde Suidas interpretatur comœdiam detractiones contumelioſas:eſt.n.in pſequendis uiciis p̄cipua. Exēplar. q̄ cæteri ſequantur. Operū uarietate.nā ſcripſit in diuerſis generibus. Mimiambos.Mimū comœdiā cōſtanté uerſibus iābis:qua Laberius excelluit.mimus aūt ſermonis é cuiuſlibet motus ſine reuerentia: uel factoꝝ cū laſciua imitatio:mimus dict⁹ hoc genus comœdiæ:quaſi ſolus imiteť:cū:& alia poemata idē faciant:ſed ſolus quaſi priuilegio quodā:q̄ fuit cōe poſſedit. Tenuiter.attenuate ut poſcit mimiamboꝝ ſtilus. Argute.calide:ſubtiliter. Nullū eſt.n.nā oē id laudať:ſecundū Ciceronē tertio de oratore:q̄ eſt in ſuo genere pfectū:id.n.pfectū eſt authore Caio de iuris origine:q̄d oibus ſuis ptibus conſtat. Comœdias.nouas:noua comœdia argumēto cōi magis & generaliter ad oēs hoies q mediocrib⁹ fortunis aguť:pertinet:mitigata ueteri comœdia:ut minus amaritudinis ſpectatoribus:& eadē opera multū delectatiōis afferret:cōcinna argumēto:cōſuetudine cōgrua:utilis ſententiis: grata ſalibus:apta metro.Diomedes comœdia inquit noua eſt priuatæ ciuiliſq̄ fortunæ ſine periculo uitæ cōpræhēſio:cuius authores tradit Menandrū & Philomena: apud Atheneū ſæpius fit mētio mediæ comœdiæ.ſ. iter ueterē:& nouā exiſtētis:eius authores interdū citat. Menandrū.Menandros plures lego.nā fuit Menāder Athenienſis comicus antiquus:& Menāder alius Athen.Diopithi & Hegeſiſtratæ filius:q a cūctis celebrať ſcriptor nouæ comœdiæ luminibus Strabo:ſed igenii acumine oculat⁹:ī mulieres ꝓnior: cuius cōmœdiaꝝ numer⁹ a Gel.lib.xvi.receſeť:& a Suida.quo authore alia ēt ſcripſit:ei⁹ ſepulchrū ex Pireo uenientibus offerri Pauſanias rettulit:Menāder itē Laodicēſis declamator ī Hermogenē cōmētarios excudēs:& Menāder hiſtoric⁹ de quo plura Suidas:ac Menāder iuriſcōſultus authore Marcello.ff.xlviii. Alios itē Philemōa p̄ſertim:quē Gelli⁹ aſſerit ſæpi⁹ de Menādro palmā rettuliſſe. Nō tanq̄ īcipiat nō rudis:& nouus ī ea facultate:ſed exercitus. Vis.ipetus:acrimonia. Granditas.grandis orō ꝓ magna: tranſlatiue rē ſicut minutū amicū pro paruo dicimus.nam grādis:& elegans:& uenuſta ē uetus comœdia:& neſcio ulla poſt Homeꝝ īquit Fabius:aut ſimilior ſit oratoribus:aut ad oratores faciēdos aptior.

Comœdia uetus

Mimiambus

Mimus

Comœdia noua

Comœdia media

Menāder

Inſectatus eſt uicia:rē ꝓ homine poni tranſlatiue orōnē plærunq̄ exornat:ſicut patientiā ꝓ patiente: uiciū pro uicioſo:maius.n.quid dici uidetur:ſic Martialis.Non uicioſus homo es Zoile:ſed uicium: ſic

ca me tm̄ benignitate nimia modum exceſſit:niſi tñ quod poetis mẽtiri licet. In ſumma extorquebo ei librũ:legendũq;:imo ediſcendũ mittã tibi. Neq;.n.dubito futurũ:ut ñ deponas:ſi ſemel ſumpſeris.

C.Plinius Tyroni.S.

MAgna res eſt acta omnium: qui ſunt prouinciis præfuturi: magna omnium:qui ſe ſimpliciter credunt amicis. Luſtricus Bruttianus cum Montanum Attacinum comitẽ ſuum in multis flagitiis deprehendiſſet: Cæſari ſcripſit: Attacinus flagitiis addidit: ut quẽ deceperat:accuſaret. Recæpta cognitio eſt. fui in cõſilio. ægit uterque pro ſe ægit autem carptim: & κατα κεφαλαια:quo genere ueritas ſtatim oſtenditur. Protulit Bruttianus teſtamentum ſuum:qđ Attacini manu ſcriptum eẽ dicebat: hoc enim & arcana familiaritas: & querendi de eo: quem ſic amaſſet:neceſſitas indicabatur. Enumerauit crimina fœda:manifeſtaq;.ille cum diluere non poſſet:ita ſe geſſit:ut dum defendiť turpis: dum accuſat ſceleratus ꝓbaretur. corrupto enim ſcribæ ſeruo intercœperat commentarios:interciderat que:ac per ſummũ nefas utebatur aduerſus amicum crimine ſuo: fecit pulcherrime Cæſar: non enim de Bruttiãо: ſed ſtatim de Attacino pronũciauit. Damnatus:& in inſulam relegatus. Bruttiano iuſtiſſimum integritatis teſtimonium redditum:quem quidem etiam conſtantiæ gloria ſecuta eſt. nã defenſus expeditiſſime. accuſauit uehemẽter. nec minus acer:q̃ bonus:& ſincerus apparuit. qđ tibi ſcripſi:ut te ſortitũ prouinciã præmõeté: plurimũ tibi credas: nec cuiq̃ ſatis fidas. deĩde ſcias:ſi qs forte te (qđ abominor) fallat:paratã ultioné: q̃ tñ ne ſit opus etiã atq; etiã attẽde. neq;.n.tam iucundũ eſt uindicari: q̃ decipi miſerum. Vale.

C.Plinius Triario.S.

Romanũ Secũdus inſectatũ eẽ uicia.i.hoies depditos:nã ipſa comœdia morib⁹ multũ ꝓfuit ciuitatis:cũ unuſquiſq; caueret culpa: ne ſpectaculo cæteris eſſet:& domeſticis ꝓbro. Me.legiť etiã meũ.ſ.nomẽ. Modũ.laudãdi. Mẽtiri.fingere. Extorquebo.ab iuito abſtrahã. Nõ deponas.captus illi⁹ elegãtia.

MAgna.Caleſtrium Tyronem procõſulatum Bethycæ ſortitũ monet exẽplo Bruttiani ne cui ſuorũ facile credat:is enim dum eſſet in ꝓuintia:& de flagitiis ſocii ſui Attacini Cæſari ſcripſiſſet:accuſatus ab eo eſt abſolutus damnato Atticino. Magna res.magni momẽti:& exẽpli. Luſtricus Bruttianus hic

Luſtric⁹ Bruttianus — eſt ille Bruttianus quẽ tantopere laudat Mar.iiii.lib. Dũ tu lenta nimis: diuq; quæris. Quis primus tibi:quiue ſit ſcđs:Gratũ quiſue epigrãma comparabit: Palmã Callimachus Thalia de ſe Facundo dedit ipſe Bruttiano: Qui ſi Cecropio ſatur lepore: Romanæ ſale luſerit Mineruæ: Illi me facias precor ſecundum.

Mõtan⁹ Attacin⁹ — Montanũ Atticinũ. Montanos multos cõperio:Iuliũ Montanũ:Montanũ Votienũ:Mõtanũ Hiſponẽ declamatores:Montanũ Traulũ: Montanũ Alpinũ:Curtiũ Montanũ: ad quẽ alibi Secũdus:Iuue.& Tacitus ſenatorẽ fuiſſe memorant .L. p̄terea Titiũ Montanũ yi.uir.ædil.ii.uir.i memoriis municipii Ticini. Comitẽ legatũ. Cæſari. Traiano. Quẽ.Bruttianũ. Recepta cognitio eſt. examinata accuſatio a iudicibus. Fui in cõſilio. electus ſum iter iudices hui⁹ cauſæ. Vterq;.Bruttianus:& Attacin⁹. Carptim. breuiter: ſummatim. κατα κεφαλαια.p capita reꝵ: & criminũ. nã κατα κεφαλαιωσιν potiſſimo diciť quando.ſ. orator latius p totã orationẽ diſperſa: in fine colligit neceſſaria: & urgentia. Quo genere.rẽ breuibus oñdere. Suũ. a ſe cõditũ. Attacini manu.ſua uel amicoꝵ manu teſtamenta ſcribebant:nã Tran. refert Tyberiũ ſcripſiſſe duplex teſtm̃ añ biennium q̃ obiret: alteꝵ ſua: alterũ liberti manu. Ille.Montan⁹. Diluere. refellere crimina. Turpis.uicioſus.

Scriba — Scribæ.eũ rõnibus monumẽtiſq; publicis uerſari teſtať M.Tullius p domo ſu i.hodie cãcelarium

Cãcellarius — nõ inuſitato uocabulo appellamus: & author eſt Vopiſcus in Cario.fortaſſe a delẽdis: & ſupinducẽdis litteris dictũ: Sceuo. ff.ii.cãcellato pro deleto poſuit. Dionyſi⁹ lib.iiii.antiqtatũ & Iul.Capitolinus i Gordianis teſtãtur ſcribas rerum geſtaꝵ ſummam complecti. Interciderat. ex illis cõmentariis ea quibus uidebatur Bruttianũ poſſe redarguere. Paulus ad legem Corneliam de falſis.quid ſit falſum quæritur: & uideť id eẽ falſum ſi quis chirographum alienũ imutet: aut libellũ uel rationes intercidat. Crĩe ſuo.q defraudaſſet amicũ intercidendo commentarios eius p fraudem. De.contra. Pronunciauit.iudicauit. Inſulam.incertũ in quã:ſolebant aũt damnatos relegare ad tẽps i quã libuiſſet iperatoribus inſulaꝵ. Integritatis.uirtutis. Conſtãtiæ.q fortiter ſe defendiſſet. Prouinciã.Bethycã,hoc hẽs li.vii. (Quod abominor.)cuius omẽ depcor. Etiã atq; ẽt. diligentiſſime.

IMpenſe. Triario promittit ſe defenſuꝝ cãm:quã ſibi cõmẽdauerat:hac cõditiõe:ut ſecũ age-
ret Cremutius Ruſo nobilis iuuenis:ſed in agẽdo tyro:quẽ i forũ ꝑducere cupiebat. Triari⁹ Triarius.
Maternus ſi Capitolino fidẽ pſtamus ſenator nobilis extitit:eũ milites ſeditiõe mota aduer-
ſus Pertinacẽ i caſtra ducere uoluerũt:ut reb⁹ ro.pficerẽt: ſed ille nudus fugit :atq; ad Perti-
nacẽ i palatiũ uenit.inde ex urbe deceſſit.ueꝝ miles triarius is dr̃:q i tertia acie collocaẽ.i. ultria cũ ſcu-
tis:uñ ceſſit i puerbiũ:rẽ peruiſſe ad triarios:cũ i extremũ piculũ deducta ẽ. Impẽſe.enixe. Famoſam.

IMpenſe petis:ut agã cauſam ptinentem ad curã tuam:pulchram alioquin:& famoſam:faciã.ſed ñ gratis. Qui fieri põt inquis ut nõ gratis?tu potes.exigam.n. mercedẽ honeſtiorem gratuito patrocinio.peto atq; ẽt paciſcor: ut ſimul agat Cremutius Ruſo Solitum hoc mihi:& i pluribus claris adoleſcẽtibus factitatũ.nã mire cõcupiſco bonos iuuenes oſtẽdere foro:aſſignare famæ.qđ ſi cui præſtare: Ruſoni meo debeo:uel ꝑpter natales ipſius:uel propter eximiam mei charitatem: quem magni æſtimo i iiſdem iudiciis: ex iiſdem etiã partibus conſpici. audiri: obliga me:obliga anteq̃ dicat. nam cum dixerit gratias ages.ſpõdeo ſolicitudini tuæ:ſpei meæ:magnitudini cauſæ ſatiſfacturum. Eſt indolis optimæ: breui producturus alios: ſi interim prouectus fuerit a nobis. Neq; enim cuiquam tã clarum ſtatim ingenium:ut poſſit emergere: niſi illi materia: occaſio: fautor etiam: commendatorq; contingat. Vale.

C.Plinius Macro.S.

QVam multũ intereſt qd a quoq; fiat?ea dẽ enim facta claritate: uel obſcuritate facientiũ:aut tolluntur altiſſime:aut humillime deprimunẽ. Nauigabã p Lariũ noſtrũ: cũ ſenior amicus oñdit mihi uillã:atq; etiã cubiculũ:qđ in lacũ ꝑminet. Ex hoc inquit aliqñ muni ceps nr̃a cũ marito ſe p̃cipitauit.cãꝫ reqſiui mari tus ex diutio morbo circa uelãda corpis ulceri b⁹ putreſcebat.uxor.ut iſpiceret:exegit.neq;.n.

clarã. nã alibi refert ægiſſe cãs tantũ illuſtres:& ad exẽplũ ptinẽtes:ac amicoꝝ gratia. Qui.qũo fieri põt ut nõ agas gratis cũ i cãis agẽdis ſemp abſtinueris ab oi pecũia:dono:mũere. Tu potes.tu i cã es. Gratuito patrocinio.q̃ ſi gratis defenderẽ patrociniũ.n.defenſio.Cremuti⁹ Ruſo:cuius nullibi iuenio factã mẽtionẽ: ſed tãtũ Ruſonis liberti Cæſaris dictatoris: & alterius fœneratoris.Cremutiũ Codrũ cõmemorat Tranq. Factitatũ.ut eos foro aſſignẽ dicẽdi tyrocinio. Natales ipſi⁹. qa nobil.natales.n.ꝑ nobilitate poni receptũ ẽ: nã Tran.Scribit Lectoriũ depcatũ adulterii pœna pp natales.i.maioꝝ ſuoꝝ nobilitatẽ Hermogenianus. cõſiderãda ẽ origo nataliũ.& Codice de iure annuloꝝ.natales antiquos:& ius igenuitatis nõ ordo pſtat decurionũ: ſed a nobis petiẽ iperator ait.Iuuenalis Palmã ſiet dñas uirtus natalibus eſſert:& alibi.Quis Catilia tuis natalibus:atq; Cethegi Inuẽiet quicq̃ pclari⁹? Tertuliãus fuerũt leges: quæ hõeſtoꝝ naraliũ iſignia non temere uſurpare ſinebãt. Tacitus.Corneli⁹ Fuſcus ingẽs ætate.claris natalibus.ꝑ quo dicẽdi gñe lib.xii. dixit claris maiorib⁹ ortus:nã oẽs boni ſemp nobilitati fauemus: & qa utile ẽ reip.nobiles eẽ hoĩes dignos maiorib⁹ ſuis: & qa ualet apud nos clarorum hoĩum ſenex de rep.meritoꝝ memoria ẽt mortuoꝝ. hæc M.Tullius.ꝑ.P.Seſtio.natales ẽt iterdum offendes ꝑ diebus natalib⁹ uſurpari. Mei charitatẽ.ipſius amorẽ erga me :nam mei paſſiue poſitũ. Quẽ. Ruſonẽ. Ex iiſdẽ partibus.ut mecum cauſam defendat: plures.n.cauſidici ab utraq; pte eandẽ cauſaꝫ tuebanẽ. Gratias ages.qa bene dicet. Indolis.indicii uirtutis. Producturus.foro aſſignaturus. ſic legimus apud Tranq. ſæpius principũ filios die uirilis togæ ꝑductos in forum ad cauſas agendas.Statim.a principio.

QVam.rẽ uerissimã exẽplo Arriæ:& municipis cuiuſdã ſuæ cõprobat:multa eẽ fama:& gloria digna:q̃ iaceãt i obſcuro:q̃dã minora extolli:& ꝑ ora hoĩum ferri. A quoq;.a claro uiro an obſcuro.Eadẽ.paria:& ex æquo pſtãtia. Agathia de Zenõe: ſcribẽs mõſtrat uiliũ hoĩum facta iacere:pricipũ ẽt minima qq; extolli.ουτι λαθοι μεροπων εἰ καὶ μεταρρεζομεν εργον ουτινος εισ μνημην λαθρον επερχομεθα.οἱ λαγαθοι κην μηδεν αναπνευσωσι δε μουνον ωσ λιβυσ ειπενα νηρ τουτ αδαμαντι μενει.i.obſcuri hoies:& ſi magnũ gerim⁹ op⁹.nulli⁹ad memoriã diu deuenim⁹:ueꝝ clari:& ſi nihil:reſpirauerit ãt ſolũ:ut libs dixit uir:hoc adamãte mãet. Tolluẽ ſi clari ſũt q ſecere.deprimũẽ ſi hũiles. Lariũ. lacũ iuxta comũ. Nr̃a.qa uterq; nouocomẽſis erat. Verenda
Velãda corpis.ut teſticuli & pẽis:q ẽt uerẽda corpis dñr:uñ ueretrũ q̃ſi uerẽdũ:q̃ dictiõe Trã.& Lucil. corporis.
authore Marcello uſi ſũt.Celſus tradit pus multũ & cũ malo odore e cole ꝑfluere: & iterdũ ad neruos Veretrũ.

ulcus deſcendere interdũ p ipſa ulcera colis ſub cute exeſus ẽ:ſic ut glans excidat:circa teſticulos uero: nã & ipſi uerẽda appellãtur ex ictu fere pus increſcit.horũ oĩum remedia idẽ pbet. Iudicaturũ.melior lectio ex ſequentibus q̃ indicaturum. Neceſſitas.quia ligatũ traxit ſecũ in lacum. Proxime.de recenti.nuperrime. Minus.laudabile ſit. Arriæ facto.quæ ſe cõfodiens Pæto marito pugionẽ porrexit ut ſuũ exemplum ſequeretur. Minor ipſa.obſcurior municeps mea q̃ Arria.

Robuſtꝰ — Cribis.Robuſtus Ocriculũ cũ Scauro tendẽs poſtea nuſq̃ cõparuerat:q̃re Vipſanꝰ rogauerat Secũdũ ut a Scauro de oĩbꝰ certior fieret.itaq̃ p epiſtolã policeſ ſe Scauꝛ aduocaturum:& oĩa diligenter interrogaturꝛ:uereri tamẽ ne idẽ acciderit Robuſto:q Metilio Criſpo:q poſt impetratos ordines nuſquã cõparuerat. Robuſtũ ſplẽdidũ equitem. equites Hirtius hoc titulo inſigniuit ab auri fulgore:& uirtutibꝰ:cecidere inq̃t eo prœlio ſplẽdidi:ac illuſtres uiri nõnulli eqtes ro.quẽ ſecutus i hiſtoriis Tacitus illuſtres equites pariter appellauit. Ocriculum.Vmbriæ oppidum. Inquiſitionis ueſtigia.ſigna : & indicia inquirendi Robuſtum. Veniat.cõcedit q Scaurus ideo ueniat. Vereor.tamẽ timeo. Ne fruſtra. ueniat. Municipi.ex eadẽ patria Como. Impetraueram. obtinueram ab imperatore.

Ordines I militia — Ordines.qui decuriis præerant ordinarii dicebantur: & principes q primos ordines ducebãt. Aelianꝰ author cẽturionem:qui præficitur duabus quadruplaribus a nonnullis dictum ordinarium aſſerit. ordinem autem Liuius in bello refert hũiſſe ſexagenos milites : duos centuriones:uexillarium unum:is libro.vii.ab urbe cõdita tradit latam eſſe legem militarem: quæ ſacrata appellaretur: & i ea cautum: ne quis ubi tribunus militũ fuiſſet poſtea ordinum ductor eſſet . ubi ductor ordinũ nihil aliud eſt q̃ primipilaris dignitas : & Tacitus inquit redditi plæriſq̃ ordines: & mox adimendis aſſignandiſue militiæ ordinibus. Inſtruendum. rebus neceſſariis ut armis:& equis. Exitu.illius Criſpi.

Intercipe — Interceptus.interfectus:mortuus Tranq. in Auguſto intercepto communis filii pignore. eſt enim intercipere quaſi totũ capere. Terentius i Eunucho . quod nos capere oportet hæc intercipit. Experiamur inueniamus . Demus hoc.concedamus hoc.tale illud.dãdum præcibus uxoris:dandum filiæ lachrymis: dandum etiã nobis amicis. Adoleſcentis.filii eius. Sagacitate: aſtutia: induſtria:de canibus ſagacitas proprie dicitur:qui aduenientem ſagaciter adoriantur. Seneca prudẽtiam a ſagacitate ſic diſtinguit. laqueis captare feras:& fallere uiſco:atque etiam magnos canibus circundare ſaltus: omnia iſta ſagacitas: hominum non ſapientia inuenit. Cum quo.cum Atilio Scauro.

quenquã fidelius iudicaturꝛ.uidit: ſanari deſperauit . hortata ut moreret : comeſq̃ ipſa mortis: dux imo:& exẽplũ:& neceſſitas fuit. nã ſe cũ marito ligauit.abiecitq̃ i lacũ. Quod factũ ne mihi q̃dẽ:q municeps:niſi pxie auditũ ẽ: nõ q̃a minus illo clariſſimo Arriæ facto:ſ; q̃a minor ipſa.

C.Plinius Vipſano.S.

SCribis Robuſtum ſplendidũ Equitem Ro.cũ Atilio Scauro amico meo Ocriculũ uſq̃ cõe iter peregiſſe:deinde nuſquã cõparuiſſe.petis ut Scaurus ueniat:noſq̃:ſi põt:i aliq̃ inq̃ſitionis ueſtigia iducat. Veniat: uereor ne fruſtra.ſuſpicor.n.tale neſcio q̃d Robuſto accidiſſe:q̃le aliquãdo Metilio Criſpo municipi meo.huic ego ordines ĩpetraueram:atq̃ ẽt pficiſcenti q̃draginta milia nũmũ ad inſtruẽdũ ſe: ornandumq̃ donaueram . nec poſtea aut epiſtolas eius:aut aliquẽ de exitu nunciũ accœpi.interceptus ne ſit a ſuis:an cũ ſuis dubiũ. Certe nõ ipſe: nõ q̃ſquã ex ſeruis eius apparuit.utinã ne i Robuſto idem experiamur. tñ acceſſamus Scaurꝛ. demus hoc tuis: demus optimi adoleſcẽtis honeſtiſſimis pcibus: qui pietate mira etiã ſagacitate patrẽ q̃rit.Dii faueant:ut ſic iueniat ipſum:quẽadmodũ iã cũ quo fuiſſet:inuenit. Vale.

C.Plinius Seruiano.S.

GAudeo:& gratulor:q Fuſco Saliatori filiã tuã deſtinaſti.domus patritia: pr̃ honeſtiſſimus:mr̃ pari laude. ipſe ẽ ſtudioſus:litteratus etiã:diſertus:puer ſimplicitate: comitate iucũdis:grauitate ſenex.Neq̃.n.amore decipior.amo quidẽ effuſe:ita officiis:ita reuerẽtia

GAudeo . Seruiano principi uiro gratulatur : q filiam ſuam Fuſco Salinatori uxorem dare decreuiſſet cuius uirtutes plurimum probat : optatque filios ſimiles ei naſci. Deſtinaſti. ſpõſam decreuiſti.Domus patriciã.eſt Salinatori domus ſenatoria:cuius maiores pr̃es.i.ſenatores fuerũt.Honeſtiſſimꝰ.honoribꝰ auctus:& decoratꝰ.Cõitate facetiis.Officiis.i me pſtitis.

Iudico.examino diligẽter cãs cur eũ laudo:nec amore decipior:neq;.n.ſoli maligni iudicant. Vt qui exploraueri.tanq̃ is q penitus eũ iſpexeri3. Auũ te.faciat ſuſcepto filio. Simillimũ ſui.te optumũ uiꝝ: ſicut ipſe Fuſcus eſt. Pari iure.tanq̃ ſi mei eſſent: qa amo te tanq̃ parentẽ: & illũ tanq̃ filiũ. Rogas.Seuerum coſ.a Traiano deſignatum conſulentem quid cenſeret in laude3 principis docet Secundus exemplo ſuo quid faciendum:ſed illi datam materiam cenſendi:& noua:& maiora rebus nuper ab imperatore ꝑclarioribus geſtis. Cenſeas.decernas:nã coſſ.deſignati i honorẽ principis aliquid decernebant. Malo.magis probo. Quod mihi.ſuaſi.

meruit: iudico tñ: & quidem tanto acrius: quanto magis amo. Tibi quidẽ:ut qui explorauerim: ſpõdeo habituꝝ te generꝝ:quo melior fingi ne uoto quidẽ potuit. Supeſt:ut auũ te q̃ maturiſſime ſimillimũ ſui faciat.q̃ felix tempus illud: quo mihi liberos illius:nepotes tuos:ut meos:uel liberos:uel nepotes ex ueſtro ſinu ſumere:& quaſi pari iure tenere continget.

C.Plinius Seuero.S.

Rogas:ut cogitẽ:quid deſignatus cos.in honorem principis cenſeas: facilis inuẽtio:non facilis electio.eſt.n.ex uirtutibus eius larga materia.ſcribam tñ: uł qđ malo indicabo:ſi prius hæſitationem meã oſtendero dubito num idẽ tibi ſuadere: quod mihi debeã: deſignatus ego cos.omni hac:& ſi nõ adulatione: ſpecie tñ adulationis abſtinui: non tanquã liber: & conſtans:ſed tanquã intelligens principis noſtri: cuius uidebam hanc eſſe præcipuam laudẽ: ſi nil quaſi ex neceſſitate decernerẽ. recordabar etiam plurios honores peſſimo cuiq; delatos: a quibus hic optimus ſeparari nõ alio magis poterat: q̃ diuerſitate cenſendi: quod ipſum non diſſimulatione:& ſilentio pręterii:ne forte nõ iudicium illud meum:ſed obliuio uidereť.hoc tunc ego: ſed nõ omnibus eadem placent: nec conueniunt quidẽ. Præterea faciendi aliquid nõ faciendiue uera ratio cum ipſorum hominum: tum rerum etiam: ac temporꝝ conditione mutatur. nã recentia opa maximi principis præbent facultatem:noua:magna:uera cenſendi.quibus ex cauſis (ut ſupra ſcripſi) dubito an idem nunc tibi: qđ tunc mihi ſuadeam.illud non dubito: debuiſſe me in partes cõſilii tui ponere quid ipſe feciſſem.

C.Plinius Pontio.S.

Scio quæ tibi cã fuerit ĩpedimento: quo minus pręcurrere aduentũ meũ in Campaniam poſſes.Sed q̃q̃ abſens totus huc

Hac adulatione.qua cæteri utunť uoce: & geſtu promerendi fauoris gratia: & q̃q̃ Seneca plura interdu3 alibi de adulatione ſcribat:eum tamen lib.vi.ep'laꝝ dicentem audiamus. adulatio inquit ſimilis eſt amiciciæ:non imitať illam tantum: ſed uincit: & præterit: apertis & propiciis auribus recipitur: & in præcordia una deſcendit:eo ipſo gratioſa: quo lædit: uitia nobis ſub uirtutum nomie obrepunt:temeritas ſub titulo fortitudinis latuit:moderatio uocatur ignauia: pro cauto timidus accipitur: adulamur etiam brutis ſi Columellæ credimus præcipienti ad boues illigatos cu3 quadam adulatione accedendum. Adulatio Specie.forma:apparẽtia. Non tanq̃ liber: & conſtans.nõ abſtinui adulatione: ꝙ libertate dicendi:& conſtantia uſus ſim:ſed qa intelligebã Traiani uirtutes eas eſſe: quæ non indigerẽt blandiciis. Intelligens principis noſtri. ſciens hanc eſſe laudem imperatoris. Neceſſitate.tanq̃ coactus ab eoꝝ quod fit ſub malis principibus. Decernerem.cenſerem. Peſſimo cuiq;. imperatori:non princeps.n.Caligula: ſed monſtru3 cognominatus ẽ Pius:caſtroꝝ filius:pater exercituũ: & optimus maximuſq; Cæſar. Optimus. ꝙ cognomentũ Traiano inditu3 eſt ab optimis moribus. Diuerſitate cẽſendi.ut unus unũ:alius aliud ĩ honorẽ principis decerneret: neq; ide3 oẽs. Non ꝑterii diſſimulatione. apte dixi. Iudiciũ. recta ai examiatio:nã q ueris rõnibus moueť bñ meminit: q adulatione facile obliuiſciť. Hoc tũc ego.cẽſui:cũ conſul deſignatus erã. Cõueniunt.decora ſunt. Cõditione hoium.ſi fiũt clariores:uel obſcuriores:ac deincepſ:nã niſi hoium:reꝝ: tpu3 conditionẽ recte conſideraueris: anteq̃ negocia aggrediaris facile decipieris. Recẽtia opa. bellũ dacicũ deuicto rege Decibalo.de quo li.viii.cõmodi⁹. Noua.nouos honores: nã ſcđm Tacitũ noua ĩ rẽp.merita nõ uſitatis uocabulis ſunt honoranda. Tũc.cũ geſſi cõſulatũ. In ptes cõſilii tui.adiuuare cõſiliũ tuu3 ſcribẽdo: qd ipſe cõſul feciſſe3. Scio.admittit Pontii excuſationem ꝙ ſibi non occurriſſet:& fructus quos miſerat ſcribit recepiſſe: denuncians in futurum ut modum donis imponeret. Præcurrere.præuenire ut me ſuſciperes. Huc.in Campaniam. Improbe.ruſtice fe

ci accipiendo eas. illis.tuis. Feciſſem.accepiſſem. Adhibebo modum.nihil accipiā:uel parce. Etiā. confirmantis aduerbiu ut alibi.

migraſti. Tantum mihi copiarum: tam urbanarum: q̄ ruſticarum nomine tuo oblatum eſt: quas omnis improbe: accepi tamen. nam me tui: ut ira facerem: rogabant. & uerebar: ne: & mihi: & illis iraſceris: ſi nō feciſſem. in poſterum niſi adhibueris modum: ego adhibebo: tuis denunciaui: ſi rurſus tam multa attuliſſent: omnia relaturos. dices oportere me tuis rebus: ut meis uti: etiam. ſed proinde illis ac meis parco. Vale.

C.Plinius Quadrato.S.

AVidius Quietus: qui me unice dilexit: & quo non minus gaudeo: probauit: ut multa alia (fuit.n. Thraſeæ familiaris) ita hoc ſæpe referebat: p̄cipere ſolitū ſuſcipiēdas eſſe cauſas: aut amicorum: aut deſtitutas: aut ad exemplum pertinentis. cur amicorum: non eget interpretatione. cur deeſtitutas: q̄ i illis maxime: & conſtantia agentis: & humanitas cerneret. cur pertinentis ad exemplum: quia plurimum refert bonum: an malum diceretur. Ad hæc ergo genera cauſarum ambitioſe fortaſſe: addam tamen claras: & illuſtres. Aequum enim eſt agere nonnunquam gloriæ: & famæ. idem dignitati: ac uerecūdiæ tuæ ſtatuo. Nec me præterit uſum eſſe: & haberi optimum dicendi magiſtrum. Video etiam multos paruo igenio: litteris nullis: ut bene agerent agendo conſecutos. Sed: & illud quod: uel Pollionis: uel tanquam Pollionis accepi: ueriſſimum experior. commode agendo factum eſt: ut ſæpe agerem: ſæpe agendo: ut minus commode. qa ſcilicet aſſiduitate nimia facilitas magis: q̄ doctrina: nec fiducia: ſed temeritas paratur. Nec uero Iſocrati quo minus haberetur ſummus orator offecit: quod infirmitate uocis: mollitie frontis: ne in publico diceret: īpediebatur. Proinde mul-

AVidius. Numidium Quadratum: quem iam foro aſſignauerat exemplo ſui monet quas cauſas agere debeat: imprimis ut multum ſtudeat: ut quoties opus fuerit ſit paratus ad dicendu: interdum tamen ſtandum neceſſitati: q̄ ipſe quandoq̄ feciſſe teſtatur dum mandatis ſenatus paret: cuius iuſſe refert orationes ſe habitas.

Auidius Quietus

Auidius Quietus. Auidii fit mentio apud Africanum iuriſconſultum: Auidium Nigrinum procoſ. ſub Domitiano teſtātur epiſtolæ Sc̄di & Traiani: & Ventidiū Quietum lego fuiſſe Seuero imperante. Luſius uero Quietus q̄q̄ apud Euſe. i Chro. corrupte legat̄ Liſias iudeos rebellantes Meſopotamia exterminauit: nam aduerſum eos aciem ſtruens infinita milia iterfecit: ob quæ Iudeæ procurator a Traiano decernitur: poſtea ſublatis Mauris: quos regebat: qa ſuſpect⁹ īperio fuerat ab Adriano eſt exarmatus authore Spartiano. Quo. q̄ multa Thraſeæ: & dicta: & facta probaret. Non minus gaudeo. quam q̄ me diligeret. Thraſeæ. Pæti Thraſeæ. Familiaris. amicus: quaſi ex eade familia. Præcipere ſolitum. Thraſeā conſueuiſſe hoc iubere. Cur amicorum. cur præciperet amicorum cauſas ſuſcipiendas. Non eget interpretatione. ſatis enim manifeſtū omnia pro amico facienda modo non excedāt uerecundiæ terminos. Deſtitutas. cauſas p̄iculoſas: & derelictas ab aliis propter difficultatem: putabat ſuſcipiendas. Cur pertinentes ad exemplū. cauſas futuras bono exemplo legentibus: & audiētibus: nā exemplorum quædam comparata ſunt ut nos inſtruant ad bonum quædam ad malum declinandum. Hæc.tria. Ambitioſe. faciam ambitionis & honoris cauſa. Claras. cauſas famoſas. Gloriæ. reſpectu laudis. Idē. ut agas illa quattuor cauſarum genera. Vſum optimum dicendi magiſtrum. q̄ frequenter. M. Tullius teſtatur: ut primo & tertio de oratorē: ite de p̄fecto oratore: ac pro Cor. Balbo. Illud. dictum. Vel tanq̄ Pollionis. quāuis circumferatur tanquam Pollionis dictum: dubitat tamen an illius ſit. Commode. bene. Aſſiduitate. dicendi cōtinuatione. Facilitas. ſecutus eſt præceptorem Fabium: qui lib .x. inquit ſcribendo dicimus diligentius: dicendo ſcribimus facilius. Nec uero Iſocrati. non obfuit Iſocrati: quo minus haberetur ſumus orator: q̄ non auderet in publicum prodire ad cauſas agēdas: debilitate uocis & pudore.

Iſocrates

Iſocrates Athe. rhetor: ut Plutar. in eius uita ſcripſit: ſui t̄pis inſignis: in cuius labris ſiren inſiderat ſi Philocrati credimus: in cōpoſitione pluſquā diligens: nitidus: cōptus: & paleſtræ q̄ pugnæ magis accōmodatus: oēs dicendi ueneres ſectatus eſt: cuius e ludo tanq̄ ex equo troiano inumeri pricipes exierunt. lege uitā eius apud Plut. Philo. & Diony. Officit. obſtitit. Infirmitate uocis mollitie frōtis. fuit.n. exiguæ uocis: & uerecundi pudoris. Cicero. ii. de oratore ut ille inquit pater eloquentiæ de ſe Iſocrates ſcripſit: ipſe pudore

a dicendo:& timiditate ingenua refugiſti. ná Iſocrates in orone cui titulus παναθηναϊκὸς talia de ſe faſſus. ſcio naturá ad res gerendas infirmioré:& debilioré q̃ opus ſit: ná ad oratiões neq; exactam: neq; omnino utilé:ſed iudicare quidé de unaquaq; re ueritaté magis potenté:q̃ ſcire policétibus. uerũ agere de hiſ in cõcione multorũ audacter hoium oíbus(ut uerbũ dicá)inferioré. ná adeo mancus utriuſq; rei ſum:quæ uim habét apud uos:uocis:& audaciæ:ut neſciá ſi quis alius ciuiũ ſit: hæc ad uerbũ traduximus ſuppreſſis græcis uerbis:ne í his uideamur nimiũ inſoleſcere. Meditare.te declamádo exerce. μελέτη.n.declamatio dicitur. Cũ debebis

tum lege:ſcribe: meditare:ut poſſis cũ uoles dícere:dices cum uelle debebís. hoc fere temperamentum ipſe ſeruaui. nonnunq̃ neceſſitati : quæ pars rationis eſt:parui. ægi enim quaſdá a Senatu iuſſus:quo tñ í numero fuerunt ex illa Thraſeæ diuiſione:hoc eſt ad exéplũ ptinentes. adſui Bethycis cõtra Bebiũ Maſſam. quæſitum eſt an danda eſſet inquiſitio:data é. adſui rurſus. iiſdem querétibus de Cæcilio Claſſico:quæſitũ é an puinciales:ut ſocios: miniſtroſq; pconſulis plecti oporteret:pœnas luerũt. Accuſaui Marium Priſcũ : qui legé repetũdarum damnatus utebatur clæmétia legis:cuius ſeueritatẽ ímanitate criminũ exceſſerat:relegatus é. Tuitus ſum Iuliũ Baſſum: ut incuſtoditũ : & minus cautũ ita mínime malũ:iudicibus accœptis in ſenatu remanſit. Dixi pxime p Vareno poſtuláte:ut ſibi ínuicé uocare teſtis liceret:ípetratũ é. In poſteꝝ opto : ut potiſſimum iubeant: quod me deceat uel ſponte fæciſſe. Vale.

uelle. cũ occurret tibi una pdictarũ cauſarũ. Temperamentũ.modeſtiá: cõtinétiá. Quæ pars eſt rõnis. nullis.n.ſubiacet legibus: & feriis caret tradente Palladio. demũ ἀνάγκῃ οὐδὲ θεοὶ μάχονται .i. neceſſitati ne di qdé repugnát. ná cogit ad effectũ: q̃ a fato dependent. in græco epigrámate πάντολμος ἀνάγκη appellata q; oia audeat:fit át ſæpius uirtutis cauſa. Iuſſus. prædiximus interdũ dari litigátibus aduocatos a ſenatu. Fuerunt. aliquæ cauſæ. Ex illa diuiſiõe Thraſeæ. ex ea diuiſiõe cauſaꝝ: q̃s Thraſea pcipiebat ſuſcipiédas : hoc eſt id genus q; ptinebat ad exéplũ ut adeſſe Bethycis:q; expilati eſſent a Bebio Maſſa:& Cæcilio Claſſico. Exemplũ ut bonos tueri: & malos opprimere debeamus. Bebiũ Maſſam. hanc ré latius complectiť libro. vii. ad Tacitũ ſcribés illic tamen nulla expreſſe de inquiſitione fit mentio:ſed cũ referat fuiſſe damnatum:ſequiť ut pceſſerit inqſitio. Rurſus. ſecundo. ná ter ægit p Bethycis:q; lib. iii. ad Macrinũ teſtatus eſt : tertio ſe munere functum p illis ſcribés:unde ſubiungit iiſdé Bethycis lamétátibus q; Claſſicꝰ puinciá ſpoliaſſet contentio. fuit an miniſtri eius uenirent puniendi: q; operá ſuam ad turpe miniſterium præſtaſſent. res iſta iam longa : & præcedéti epiſtola cognita. Necessitas

C. Plínius Fabato Proſocero. S.

DEbemus mehercule natales tuos pinde ac nr̃os celebrare:cũ lętitia noſtroꝝ ex tuis pédeat: cuius dilígétia : & cura hic

Prouinciales. Bethycos:qui ſe implicuerant rapinis proconſulis. neq;.n. ita defendebanť:ut negarent:ſed ut neceſſitati ueniá pcarenť:eſſe enim ſe prouinciales:& ad omne pconſulum imperiũ metu cogi:uerum Secundus probauit miniſterium eſſe crimen:& ideo multi damnati. Mariũ Priſcũ. proconſulem Africæ:luculenta epiſtola hoc iudiciũ iam enarratum. ut Iuuenalem eundem bis uellicantem omittamus. Clæmentia legis. quæ iubebat ut ablata reſtitueret:uerũ maiore poena digna flagiſſa cõmiſerat:quibuſdam crudeliter excarnificatis. Immanitate. crudelitate. dũ accœpta pecunia punit equité romanũ exilio:& ſepté eius amicos morte. item aliũ equité ro. multis cruciatibus dillacerat. Relegatus. in exilium actus interdicta urbe Italiaq;. Tuitus. Tuitus.
uocabulũ raro inuentu. Paulus tamé. ff. I. titulo de uacatione:qui publicũ inquit negociũ tuitus ſit : & Tuitio.
cæteri Iuriſconſulti frequeuter dixere tuitioné ut Vlp. ff. xliii. uerbũ ſane illinc deductum : ut ſecũdum aliquos æditúus. Iuliũ Baſſum. q ſortitus Bithyniá rediit reus. relege libro quarto ſuper hoc epiſtolá ad Vrſum. Incuſtoditũ. ſimplicé:improuidũ dum munera contra legem accipit. In ſenatu. in ordine ſenatorio:uerũtamen eius acta reſciſſa teſtatur in epiſtolis ad Traianũ. Impetratũ eſt. hoc uidimus libro quinto ad Vrſum. Iubeant. ſenatores:nam predictas cauſas ægerat iubente ſenatu. Quod. id genus cauſarum q; mihi decori ſit ac ſi ſponte fæciſſem:& elegiſſem.

DEbemus. q̃ſſata pſoceri ſui uilla ex uetuſtate:q̃rit pficere pdio aliqué uirũ dutũ:& agreſté:q íterſit operi reficiédo. Natales tuos. nobilitaté tuá máifeſtá p Camillianá uillá:quá maiores tui tibi reliq̃rũt:an potius q; ibi natus erat Fabatus. ſunt q legát nouales tuos ſcilicet agros pp ſequentia:pſertim illud:ruſticorũ aũt pdiorũ adminiſtratio. Noſtrorũ. nataliũ. Cuius. Fabati cõſuetũ apud græcos nõ modo poetas:qbus maior licétia:ſed oratores ét a plurali tráſire ad ſingularé:q; nr̃i imitati nõ tñ ſine rõne ut hic:ná in illo pnomine tuis intelligiť ex te Fabato. Hic Romæ.

Iſtic.Comi. Camilliana.quæ quondam Camilli fuerat. Vexata.exæſa:concuſſa. Reficiantur.reſti tuantur:reſarciantur. Togati.officiis ciuilibus aſſueti. Durum aliquem:& agreſtem.Columella libro primo præmoneo ne uillicum ex eo genere ſeruorum:qui corpore placuerunt:inſtituamꝰ:nec ex eo q̄dem ordine:qui urbanas ac delicatas artes exercuerit.ſocors: & ſomniculoſum genus id mácipiorum: ociis:campo:circo:theatris:aleæ:popinæ:lupanaribus conſuetum ut.n. qui in uillis intra conſepta mo- rarentur: q̄ qui foris terram molirentur.habentur:ſic eos:qui ſub umbra ciuitatis intra mœnia deſides cunctarentur : que qui iura colerent.: ad- miniſtrarentur ſegniores uiſi. eligédus eſt ruſticis operibus ab infante duratus & in ſpectus experimentis:ſi tamé is nō erit: de iis præficiatur: q ſeruitutem laborioſam tolerauerút: mediæ ſit ætatis: & firmi ro- boris:peritus rerum ruſticarum: aut certe maximæ curæ: quo celerius adiſcat. Sor dida.uilis.Solitudo. q ſolus & ſine urbáo rum contubernio uiuat: hinc Collumella uetat nundinas uillicum frequentare : ut ſemper in opere ſit. Honeſtiſſime. cum honore tuo.eſt.n.uir tibi amicus.Familia- ris.domeſticus. Nobis.in rem noſtram. Ibi.in rebus ruſticis.

Vocatus.Seceſſerat Traianꝰ ad Centúcellas : quo conſilii gra- tia Secundum cum multis ſena torum euocauerat : ibiq; Clau- dius Ariſto ab iuidis accuſatꝰ abſoluitur. Gallita adulterii rea cú adultero condem natur:tertio die cognouerút codicillos Iu lii Tyronis : ſed hæc iuditia remiſſiones uariabant : nam ſenatores adhibebantur cœnæ iucundiſſimi pricipis:& xeniis mu- nerabantur.hæc Secúdus amico ſuo Cor- neliano ſcribit:ac poſtremo portū a Tra- iano iam ſemi ſtructum ſumma cum eui- dentia refert. Euocatus.ab urbe acceſi- tus. In conſilium.ad ſententiam dicédá. Cêtumcel-
læ ad iudicádum. Centúcellas. abeſt a Cor- neto paſſuum milia decem: portꝰ celebris arcem habens munitiſſimam : cui ciuitati ueteri nomen eſt: olim centumcellēſis por tus:paruo enim ſpacio abeſt centumcellé- ſis oppidi locus a Barbaris dirutus:in quo diuum Auguſtinum libros de trinitate tradunt ſcripſiſſe: ne- que in hoc Gaſpar Blondus eſt audiendus cum refert Plinium dicere Adrianum imperatorem centum iudicibus ad audiendas publice cauſas ſe præſente inſtitutis cellas totidem ædificaſſe: cum neq; Adria num:ſed Traianum:neq; centumcellas totidem iudicibus excitaſſe tradat . cétumcellas oppidum fuiſſe Italiæ ſæpe ſit mentio in libello gottico: quem Leonardus Aretius latinitate donauit : hodie quoque ad grauiſcas portus uetuſtiſſimus extat:in cuius oſtio inſulæ forma cum dimidiata turri . Ptolemæus iuxta Populoniá Ruſellas locat. Strabo poſt Grauiſcas Regis uillam Malcoti pelaſgi regiam. Hoc nomen. eſt. Loco illi Centumcellarum. Iuſticiam:grauitatem.in cognoſcendo:& iudicando. Co- mitatem.in conuiuiis. Recluduntur. oſtenduntur: aperiunt.hæ uirtutes. Iudicis. Traiani. Ephe ſiorum princeps.primus in urbe Epheſo. Epheſus ciuitas Ioniæ celeberrima : & portus in ſinu. Hero- dotus lydiæ eſſe dicit: uocatur & Smyrna ab Amazone Smyrna appellata : & Samorna : & Ortigia : & Ptelea:ibi erat templum Dianæ:urbs iin cauo loco condita tempeſtate ſubmerſa fuit multis interem- ptis.Lyſimachus ciuitaté tranſtulit ubi nunc eſt:quam ab uxore ſua Arſinoen nominauit: ſed eo mor- tuo priorem appellationem reſumpſit.hæc Stephanus. Innoxie popularis. populo gratus ſine damno alicuius. uel innoxiæ popularitatis.ad idem. Inde.quia populo erat accœptus. Inuidia.orta eſt in eum. Delator.accuſator. Immiſſus.ſubornatus:& inſtructus in illius accuſationem. A diſſimili- bus.a malis & populo ingratis. Vindicatus.irrogata accuſatori merita pœna. Honores. magiſtratus

hilares:iſtic ſecuri ſumꝰ. Villa Camilliana: quã i cãpania poſſides:eſt quidé uetuſtate uexata: & tamé quæ ſunt p̄cioſiora:aut integra manét : aut leuiſſime læſa ſunt. Attédemus ergo:ut q̄ ſaluber rime reficiant̃. Ego uideor hr̃e multos amicos: ſed eius generis:cuius:& tu q̄ris:& res exigit: p̄- pe neminé. ſunt.n.oés togati:& urbani. ruſticoꝝ auté p̄dioꝝ adminiſtratio poſcit durũ aliqué: & agreſté:cui nec labor ille grauis: nec cura ſordi- da:nec triſtis ſolitudo uideat̃. Tu de Rufo hõe- ſtiſſime cogitas. fuit.n:filio tuo familiaris. qd tñ nobis ibi præſtare poſſit ignoro. uelle plurimum credo. Vale.

C.Plinius Corneliano.S.

Vocatus in conſiliũ a Cæſare noſtro ad centũcellas(hoc loco nomen)lõge ma ximã cœpi uoluptaté.quid é enim iucũ dius:q̄ prícipis iuſtitiã: grauitaté: comitaté i ſe- ceſſu quoq;:ubi maxíe recludunt̃:iſpicere. Fue- rũt uariæ cognitiões: & q̄ uirtutes iudicis p plu res ſpecies experiret̃.dixit cãm Claudius Ariſtõ priceps Epheſioꝝ hõ mũificus: & inoxiæ popu- laritatis:ide iuidia:& a diſſimilibꝰ delator imiſſꝰ. Itaq; abſolutꝰ:uindicatuſq; é. Sequẽti die audi- ta é Galitta adulterii rea. Nupta hæc tribũo mi litũ honores petituro: & ſuã: & mariti dignitaté

Suã dignitatẽ.nã mariti honor ad uxores redũdat. Vlpiãus.ff.i.fœmiæ nuptæ clariſſim'ss pſonis clariſ ſimarũ pſonarũ appellatiõe tenẽtur:fœminis.n.dignitatẽ clariſſimã mariti tribuũt. Cẽturiõis amore. capta deſyderio centurionis:cum quo adulteriũ committebat. Maritus.Galittæ coniunx ſcripſerat. Legato conſulari.nam centurio tribuno:tribunus legato paret.tribunus igitur legato conſulari rem ſcripſerat:ille uero Traiano. Excuſſis probationibus.diligenter examinatis teſtibus. Cẽturionẽ exau thorauit.remouit a primi pilatu ſecũdũ leges.Arriãus de re militari:adulterio uel aliquo iudicio publi-

Cẽturiõis amore maculauerat maritus legato cõ ſulari: ille Cæſari ſcripſerat.Cæſar excuſſis pbatiõibus cẽturiõeʒ exauthorauit:atq̃ ẽt relegauit. Superat crimini:q̃d niſi duoꝝ eẽ nõ poterat:reliqua pars ultiõis. Sed maritũ nõ ſine aliq̃ repræhẽſione patiẽtiæ amor uxoris retardabat:quã q̃dẽ etiã poſt delatũ adulteriũ domi habuerat: q̃ſi cõtentus æmulũ remouiſſe admõitus ut perageret accuſationẽ.peregit inuitus:ſed illã damnari etiã inuito accuſatore neceſſe erat.Dãnata: & legis Iuliæ pœnis relicta eſt.Cæſar:& nomẽ Cẽturiõis:& cõmemorationẽ diſciplinæ militaris ſentẽtiæ adiecit:ne oĩs eiuſmodi cauſas reuocare ad ſe uideretẽ.tertio die ĩducta cognitio ẽ multis ſermõibus.& uario rumorẽ iactata Iulii tyrõis codicillis:quos ex pte ueros eſſe cõſtabat:ex pte falſi dicebantẽ.ſubſtituebãtẽ crimini Sẽpronius Senecio eques ro.& Euritimus Cæſaris libertus & pcurator.hæredes cũ Cæſar eẽt ĩ dacia cõmuniter epiſtola ſcripta petierãt ut ſuſcipet cognitiõeʒ.ſuſcepat.reuerſus diẽ dixerat.& cũ ex hæredibus q

co damnati inter milites non ſunt recipiendi. Authorare autem eſt pecunia addicere ſibi aliquem.exauthorare uero a mercede conſtituta remouere.aliquando tantummodo pro repudiare ſumitur.Macrobius exauthorata inquit uerba iam deſueta & abolita: ſic Seruius dixerat ſententiam exauthorari. Seruauit legis: ordinem Traianus: quæ præcipit ab adultero accuſationem incipiendam:neq̃ aliter ad mulierem perueniendum: niſi reo peracto: & præter Vlpia.Marcellus nupta inquit non poteſt accuſari: non tantum ab eo qui adulterum accuſauit: nec obtinuit: ſed nec ab alio quidem: ſi adulter abſolutus eſt: proinde ſi per colluſionem cum adultero conſtiuerit: fueritq̃ abſolutus: dedit mulieri nuptæ aduerſus omnes ſecuritatem. Crimini. adulterio. Niſi ſaltem: adminus. nam adulterium non poteſt eſſe unius tantum. Reliqua pars ultionis. Vt Galitta puniretur. Retardabat. ab accuſatione. Domitianus equitem Ro.ob reductam in matrimonium uxorem:cui dimiſſæ adulterii crimen intenderat condemnauit. Non ſine repræhenſione. criminis Lenocinii. Seuerus: & Antoninus Impp. crimen Lenocinii contrahunt:qui depræhenſam in adulterio uxorem in matrimonio retinuerunt.Marcellus ad legem Iuliam de adulteriis:& ſtupro mariti lenocinium lex cohercuit:qui depræhenſam uxorem in adulterio retinuit: adulterumq̃ dimiſit .debuit enim uxori quoq̃ iraſci:quæ matrimonium eius uiolauit. Delatum. accuſatum. Adulterium.Papinianus ad legem Iuliam de adulteriis:& ſtupro.lex Iulia ſtuprum:& adulterium promiſcue appellat: ſed proprie adulterium in nuptam committitur:propter partum ex altero conceptum compoſito nomine. Aemulum.riualem centurionem. Remouiſſe. relegaſſe. Admonitus. a Traiano. Vt peragere accuſationem. ut uxorem Galittam condemnandam curaret. peregiſſe autem: ut Iuriſconſultus.ff.xlviii.ad legem de adulteriis aſſerit: non aliter quis uidetur niſi & condemnauerit. adulterii autem accuſatio ex conſenſu Iuriſconſultorum imprimis ad maritum pertinet:& marito iure mariti accuſanti illi præſcriptio obiicitur:ſi lege prodidiſſe dicatur:ob hoc q̃ aggreſſus accuſationem adulterii accuſare deſtitit:quiq̃ in adulterio depræhenſam retinuerit in eum poena ſtatuta: cuius metu q̃q̃ inuitus tribunus uxorem ream peregit. Inuito accuſatore.nam adulterium publicum crimen eſt:& reip.eã cõſtitutũ Vlp.n.de publicis iudiciis:non omnia inquit iudicia in quibus crimẽ uertiẽ publica ſunt: ſed ea tantũ:quæ ex legibus iudiciorũ publicorũ ueniũt:ut Iulia maieſtatis.Iulia de adulteriis: unde nõ in manu mariti erat ab accuſatiõe deſiſtere:uerũ ponamus aliquo caſu deſtitiſſe:aliũ exercere utile erat: nã:& pater adulteræ:& alii accuſare poterãt:ſi prius adulterũ condemnaſſent. Relicta pœnis.damnata pœnis lege Iulia de adulteriis cõſtitutis:quæ temeratores aliarũ nuptiarũ gladio punit. Sententiæ adiecit poſtq̃ pnunciauit de ſupplicio:adiecit huic ſentẽtiæ ſe ſuſcœpiſſe hãc cognitionẽ adulterii pp diſciplinã militarẽ:quã corrigere pertinebat ad ſe:nã poſt Auguſtũ iã collapſam militarẽ diſciplinã Traiãus ſe ueriſſime reſtituit. Eiuſmodi.adulterii flagrabat.n.orbis innumeris adulteriis:quod Iuuẽalis notabiliter flagellat. Reuocarẽ.ab ordiariis magiſtatibus ut a ptorẽ ſibi uẽdicarẽ. Iactata.priuſq̃ ĩtroducerẽ uulgata. Codicillis.ĩ teſtamẽto. Subſtituebãtẽ crimini.accuſabãtẽ.agebãtẽ rei tãq̃ id crimẽ fæciſſent. In Dacia.dũ bellũ gereret cõtra decibalũ dacoꝝ regẽ:cui bis ĩtulit bellũ. Cõiter.ex cõſẽſu oiuʒ. Diẽ dixerat.

Authorare Exauthorare

Reum per agere.

dederat diem:quo in ius conuenirent.citauerat partes ad conſtitutũ diem. Reuerẽtia.reſpectu Traiani:ꝙ eius libertus eſſet. Remitterent accuſationem.iudicio abſoluerent:& ab accuſatione liberarent.

Polycletus Dixerat. Traianus. Polycletus.quem ſcribit Tacitus unũ ex libertis magna Neronis ſpe: ad gignendam authoritate ſua inter legatum:& procuratorem concordiam : & ad rebelles barbarorum animos pace componendos.nec defuit Polycletus quo minus ingenti agmine Italiæ Galliæq; grauis: poſtq̃ oceanum tranſmiſerat:militibus quoq; Ro.terribilis incederet : ſed hoſtibus irriſui fuit: apud quos flagrante etiam tum libertate : nondum cognita libertinorum potentia erat : mirabanturq; ꝙ Dux : & exercitus tanti belli confector ſeruitiis obediret : & Dion inquit ſeorſum a Nerone Polycletus agebat:populabatur : rapiebat : omnia quæcunq; poterat hinc apud Tacitum legimus libertum Vitellii Aſiaticum potentia æquaſſe Polycletos:Patrobios: & uetera odiorum nomina.non erat igitur Traianus alter Nero:qui tantum libertis ſuis permitteret rapinarum:amauit quidem ille ſuos libertos : ſed ut eos libertos : non dominos haberet:unde ĩ panagyrico ſcripſit:tu libertis tuis ſummum quidem honorem:ſed tanquam libertis habes:abundeq; ſufficere his credis ſi probi : & frugi exiſtimentur:ſcis enim præcipuum eſſe indicium nõ magni principis magnos libertos. Dilationem comperendinationem. Petentibus.Senectioni & Eurythimo. Exacto tempore.cum aduenisſet dies deſignatus cognitioni. Conſederat.pro tribunali cum ſenatoribus quos habebat in conſilio auditurus utraſq; partes. Intrauerunt.ad dicendam cauſam uenerũt.

dã q̃ſi reuerẽtia Eurythimo remitterẽt accuſationẽ:pulcherrie dixerat:nec ille Polycletus ẽ: nec ego Nero.ĩdulſerat tamẽ petẽtibus dilationẽ:cuius tẽpoꝛ exacto cõſederat auditurus.a pte hæredũ intrauerũt duo.omnino poſtulauerũt:ut oẽs hæredes agere cogerentᷣ:cũ detuliſſent oẽs : aut ſibi quoq; deſiſtere pmitteretᷣ.locutus eſt Cæſar ſũma grauitate:ſũma moderatione: cũq; aduocatus ſenectiõis:& Eurythimi dixiſſet ſuſpitiõibus relinq reos:niſi audirentᷣ:nõ curo inq̃t: an iſti ſuſpitiõibus relinquantᷣ:ego relinquor.Deinde cõuerſus ad nos κατασήσατε qd facerẽ debeãus.Iſti eni q̃ri uolũt:qd ſibi licuerit : nõ accuſare.tũ ex cõſulis ſentẽtia iuſſit denũciari hæredibus oĩbus aut agerẽt:aut ſinguli ꝓbarẽt cauſas nõ: agendi: alioq̃n ſe uel de calũnia pronũciaturũ. Vides q̃ hõeſti:q̃ ſeueri dies:quos iucũdiſſimæ remiſſiões ſeq̃bantᷣ.adhibebãur quotidie cœnæ. erat modica ſi principẽ cogites.iterdũ acromata audieba-

Agere.dicere cauſam.quia hæredum quidam Eurythimo accuſationẽ remittebãt. Detuliſſent oẽs: uno cõſenſu accuſationẽ omnes inchoaſſent.aut ſi alii deſiſterẽt ab accuſatiõe:ſibi quoq; liceret abire. Suſpitionibus relinq reos.ꝙ oẽs ſuſpicarentᷣ reos nõ carere crimine : ſi reſpectu Cæſaris contra illos agere deſiſterent. Iſti.Senectio & Eurythimus. Ego.ꝙ uidentᷣ deſiſtere mea cauſa nõ reorum. Nos: ſenatores. κατασήσατε.conſtituite.decernite. Iſti.hæredes. Volunt quæri.uolũt ut quæramus. Quod ſibi licuerit non accuſare. ꝙ poſſunt iure deſiſtere ab incœpta accuſatione. Agerent. perſe-

Calumnia querentur accuſationem. Pronũciaturum.damnaturum hæredes. De calumnia.quæ eſt uexatio alicuius in litibus per fraudem & fruſtationem : nam calumniari eſt morari & fruſtrari a uerbo *caluo*:& calumniari eſt falſa crimina intẽdere ſecũdũ Marcellum ad ſenatuſconſultũ Turpillianum : & calumniatoribus pœna lege Rhemia irrogatᷣ:contra quos Impp.Honorius: & Theodoſius hæc conſtituerũt. Quiſquis inquiũt crimen intendit non impunitam fore nouerit licentiam mentiendi: cũ calũniãtes ad uindictam poſcat ſimilitudo ſupplicii:lege.n.duodecim tabularũ cautũ erat:ut calũniator idem pateretur ꝙ reus ſi conuictus eſſet.Impp.Valens:& Valẽtinianus:fallaciter incuſantibus maxie poſt exhibitionem accuſati nullus iuris color uelut deriuata excuſatione proficiat:nõ publica abolitio:nõ priuata:nõ ſpecialis indulgẽtia:ne beneficiũ quidem publicũ.plura.ff.tertio & Codice de calũniatoribus. Remiſſiones.uoluptates:ſolatia. Cœnæ.principis Traiani. Modica.cœna frugi. Si principem cogites.reſpectu maieſtatis Cæſariæ.ſolent.n.ꝑpter ſũmã fortunã principes uiuere lautiſſime.in panagyrico Tra-

Acroma. ianũ laudat:ꝙ cœnæ romanos adhiberet:& quam frugalitate cõtraheret:humanitate extẽderet. Acromata.integrũ eſt acroamata:ſed per contractionem fit acromata: quæ ſecũdũ Suidam & Gelliũ interpretes ſunt auſcultatiões.Antiſthenes dixiſſe tradiᷣ cũ uidiſſet adoleſcentem luxurioſum acromatibus deditũ.miſerum te adoleſcens:qui nunq̃ audiſti ſummũ acroma.i.tuam laudem. facit hic opportũe ut acromata intelligamus hiſtriones & minos.M.Tullius pro.P.Seſtio ille ipſe maxime ludius nõ ſolũ ſpectator.ſed actor:& acroma.Lãpridius in Alex.omnia acromata populo dõauit.Athenæus tradit Antiochum regẽ in conuiuiis acroamatibus illuſiſſe:& in acroamatibus fuiſſe uoluptatẽ:Cleopatráq; cũ Antõio celebraſſe Athẽis bacchanalia ĩ theatro miniſtrãtibus ei acroamatibus cõſuetis ex Italia accerſitis ad ſpectaculũ omniũ græcorum: unde Antoniũ ſeipſum edicto iuſſiſſe per omnem græciam appellari

Dionyſium.ubi Antiochi regis nimiã comitatẽ in conuiuio oñdit:deguſtabat inquit rectus aliqñ ſtans ante alios:ſimul ẽt cũ acroamatibus colludẽs.i.mimis:ſequiẽ.n.ſaltabat tanq̃ mimoꝝ unus. interdum pro choris ac luſibus idẽ uſurpauit.adhæc uocabanẽ acroamatica in quibus philoſophia remotior ſubtiliorq; agitabaẽ:quæq; ad naturæ cõtẽplationes diſceptationeſue dialecticas ptinebat. lege Gelliũ libro.xix.cap.iiii. Iucũdiſſimis ſermonibus.cõuenit cum illo panagyrici.tua benigna inuitatio: & liberales ioci:& ſtudioꝝ honor.Xenia.munera hoſpitalia. Cõſilii honor.qa conſtituit Cæſar:quæ ſenatores

mus:interdũ iucũdiſſimis ſermonibus nox ducebaẽ.Sũmo ueſperi abeũtibus nobis(q̃ diligẽs in Cæſare humanitas)Xenia ſunt miſſa.Sed mihi: ut grauitas cognitionũ:cõſilii honor:ſuauitatis: ſimplicitaſq; couictus:ita locus ipſe piucũdus fuit. Villa pulcherrima cingiẽ uiridiſſimiſ agris:iminet littori:cuius i ſinu portus uelut amphiteatrũ.huius ſinitrũ brachiũ firmiſſimo ope munitũ eſt.dextrũ elaboraẽ:in ore iſula aſſurgit: q̃ ilatũ uẽto mare obiacẽs frãgat:tutũq; ab utroq; latere decurſũ nauibuſ p̄ſtet.aſſurgit aũt arte uiſenda:igẽtia ſaxa latiſſima nauis ꝓuehit. cõtra hæc alia ſup alia deiecta ipſo põdere manẽt:ac ſenſim quodã uelut aggere cõſtruunẽ.eminet iã:& apparet ſaxeũ dorſũ:ipactoſq; fluctus in imenſum elidit:& tollit. Vaſtus illic fragor: canũq; circa mare.ſaxis deinde pilæ adiiciunẽ:quæ ꝓcedenti tpe enatã inſulã imitenẽ.hic portus hẽt ẽt nomẽ authoris:eritq; maxime ſalutaris.Nam per longiſſimum ſpacium littus importuoſum hoc receptaculo utetur. Vale.

C.Plinius Quintiliano.S.

QVamuis:& ipſe ſis continentiſſimus: & filiam tuam ita inſtitueris:ut decebat filiam tuam: Tutilii neptẽ:cum tamen ſit nuptura

conſuluerãt:habitus ergo cõſulẽtibus honor. Villa.centumcellæ tũc uilla:poſtea extructo portu i oppidũ auctũ pp opportunitatẽ cõmeatuũ & frequentiã cõmeantium. Velut amphitheatrũ. in formam rotundã quale ſit amphitheatrũ:cuꝰ modũ alibi expreſſimus. Firmiſſimo opere. ſolido munimine:& mole.Elaboraẽ.labore ſummo cõſtruiẽ. Inſula. nõ admodũ magna:ſed quæ icurrẽtes fluctus frãgat: & arceat. Obiacẽs.obſtãs. Vtroq;.habebat.n.portus ille duo oſtia. Viſenda. mirabili:nã & iſula manufacta erat. Latiſſima nauis.põtonẽ itelligit hodie quo- Põtones
q; ſic appellatũ:quo loco põtis in traiiciẽdis flumibꝰ utunẽ:Cæſar.ad reliquos milites eqteſq; trãſportãdos:põtones: ꝙ ẽ genus nauiũ gallicaꝝ Lyſſi reliqt. author ẽ Papinianus flumẽ traiici põtonibꝰ:& huius gñis nauium meminit Gellius.adhæc Auſo.in monoſyllabis quærit põtonẽ nauẽ eẽ cõtabulatã in duabꝰ litribus extructã an põtẽ.litribus in geminis cõſtratus põto ſit:an põs. Prouehit.in altuz uehit ad augẽdũ inſulã. Hæc.ſaxa. Aggere. coaceruatione. Dorſũ.tumulus:ſic Vir. dorſũ imane mari ſũmo. Impactos.ipulſos. Elidit & tollit.ſecutus eſt ordinẽ. Canũ.ſpumoſũ.euagaẽ hic Secũdus. Pi- Pila
læ.maiores lapides Diony. pilã fuiſſe angularẽ mõſtrat lib.iii.hiſt.petra lgt eſt angularis in foro:ſup qua poſita ſunt ſpolia tergeminoꝝ albanoꝝ:ſed arma qdẽ collapſa ſunt uetuſtate:petra uero appellationem ſeruat:pila dicta Oraria.Apuleius uocat pilam mediam:quæ ſtabuli trabes ſuſtinebat:& Vitruuius pilatim agere ædificia per pilas ſtruere. Enatam.genuinam:naturalem. Portus.appellatur conclu- Portus
ſus locus:quo importantur merces:& inde exportantur. Vlpia.de uerborum ſig.tradente. Nomen authoris.dicitur Traianus portus:& Ptolemæus poſt Populoniam Traianum locat portum: nam Traianus Anconitanum portum ex pecunia ſua tutiorem reddidit:ſicut teſtatur uetus eulogium: ꝙ adhuc illic extat:ſed centumcellarum portum primus ipſe conſtruxit: & appellationem a conditore accepit: utrunq; fere in medio Italiæ:ut ille mari Adriatico:hic Tyrrheno ſeruiret: quem ſane puto Iuuenalem Iuuena:
monſtraſſe per illa. Tandem intrat:poſitas incluſa per æquora moles:Tyrrhenamq; pharon:porrectaq; brachia turſus.Quæ pelago occurrunt medio:longeq; relinquunt Italiam: non ſic igitur mirabere põtus quos natura dedit:niſi quis potius reſpiceret hoſtiẽſem portum:nam & ipſe in mari Thyrrheno: quem memorat Tranqui.Claudium ſtruxiſſe circumducto dextro ſiniſtroq; brachio: & ad introitum profũdo iam ſolo mole obiecta:quam quo ſtabilius fondaret nauem ante demerſit:qua magnus obeliſcus ex Aegypto fuerat aduectus:congeſtiſq; pilis ſuperpoſuit altiſſimam turrim in exemplum alexandrinæ phari:ut ad nocturnos ignes curſum nauigia dirrigerent.uiderint illi qui portum Anconitanum intellexerunt:cum Ancon ſit ad mare Adriaticum. Importuoſum. inhoſpitale: quia ab eo uſq; ad Oſtiam nullus celebris portus enumeratur. locus

QVamuis.offert dono Quin.filiæ nuptæ Nonio Celeri.l.milia nũmũ plus oblaturus ſi cõfideret a modeſtia p̄ris hoc poſſe ipetrari. Tutilii neptẽ.filiã Tutilii uxorem duxit Quitilianus:

ex qua filiam ſuſcepit:quam Nonio Celeri deſponſauit:idẽ libro tertio cõmemorat. T.ætatis ſuæ rhetoricæ ſcriptorẽ. Nonio Celeri.Noniũ Celerẽ cum Iunio Quin.conſulatũ geſſiſſe Frontinus Author. (Nonius Celer) Mart.ad Auctũ ſcribens teſtaſ Celerẽ fuiſſe uirũ integrũ:& Hiſpaniæ proconſulẽ:libro inqt .vi. Gratũ eſt ꝙ Celeri nr̃os legis Aucte libellos:Si tñ & Celerẽ ꝙ legis Aucte iuuat:Ille meas gentes:& Celtas rexit liberos.Nec fuit in nr̃o certior orbe fides Maior me tanti reuerentia turbat:& aures Non auditoris: iudicis eſſe puto.unde honeſtiſſimũ uirũ Secũdus appellat. Caninio Celere oratore uſus eſt phus Antoni.

honeſtiſſimo uiro Nonio Celeri:cui ratio ciuilium officiorum neceſſitatem quandam nitoris imponit:debet ſecũdum conditiones mariti:ueſte: comitatu augeri:quibus non quidem augetur dignitas:ornatur tamẽ & inſtruitur. Te porro animo beatiſſimum:modicum facultatibus ſcio. Itaq̃ partem oneris tui uindico mihi:& tãquam parẽs alter puellæ noſtræ confero quinquagita milia nummum:plus collaturus: niſi a uerecundia tua ſola mediocritate munuſculi impetrari poſſe confiderem:ne recuſares. Vale.

C.Plinius Romano.S.

TOllite cuncta iquit: ceptoſq; auferte labores:ſeu ſcribis aliquid:ſeu legis tolli: auferri iube:& accipe orationem meã: ut illi arma diuina. Num ſuperbius potuiſ re uera:ut inter meas pulchram.nã mihi ſatis eſt certare mecum.eſt hæc pro Actia Variola:& dignitate perſonæ:& exempli raritate: & iudicii magnitudine inſigniſ.nam fœmina ſplẽdide nata:nupta p̄torio uiro:exhæredata ab octogenario patre itra.xi.dies q̃ ille nouercam ei amore captus iduxerat:quadruplici iudicio bona paterna repetebat. Sedebant iudices.c.&.lxxx.tot.n. q̃ttuor

Nitoris.maioris cultus. Conditiones. gradus dignitatũ. Comitatu. ancillarũ: & famulorũ. Quibus nõ quidem dignitas augeſ.tamen ornatur.ueſtis & comitatus non faciunt hoĩes digniores:ſed ornant & expoliunt. Animo beatiſſimum. (Iuue. locus) quia ſummus dicendi rhetor & artifex.Iuuenalis felicẽ eũ uocat:& diuitem: hic uero noſter modicum facultatibꝰ: reſpectu ſui:qui fuit ditiſſimus:at Iuuenalis reſpectu aliorũ rhetoruꝫ pauperũ & quod ex tenui facultate ad honeſtas opes proceſſiſſet. Tui oneris.ut inſtruatur honeſte:nã ſuſceperat Fabius onus inſtruendæ filiæ ſuæ:poſt obituꝫ ſuum cunctas facultates illi relicturus: iam enim mares interierãt: quod dolenter luxit in inſtitutionibus. Plus collaturus.maiori ſumma te iuuiſſẽ. q̃ gratus in præceptorẽ Secundus:qui nec egentem nec rogantem opibus iuuit. Collaturus.contuliſſem. participium futurum præteriti ſignificationem ſuſtinẽs. Sola mediocritate.oblatione.L.ſexterti um:qď munus dicit fuiſſe mediocre.

TOllite.gloria:ut ſe ægiſſe apď Cẽtumuiros pro Actia Variola in magna auditorum corona:& uario euentu. præmittit igiſ amico Ro.qcqd i cã acciderit:& artes ſuæ orõnis detegit: quã refert a quibuſdã cõpari ei:quã dixit Demo.pro Cteſiphonte:iudicemq; huius Romanum facit. Tollite cuncta inquit.carmẽ ex.viii.Aeneidos ubi Vulcanus Aeneæ fabricaturus arma iubet ut Cyclopes:quæ in manibus habebãt: deponerent: cum magis urgentia forent elaboranda. Illi.uulcani miniſtri Brontes: & Steropes: & nudus membra Pyragmon. Arma diuina.ſumma & Vulcani iuſſu decocta in manus acceperunt. Nũ ſupbius potuiſ loqui de me & rebus meis: cum me Vulcano:mea uero ſcripta comparem diuinis Aeneæ armis.neque omnino iocatur cum amico:ſed ridendo putat uera dicere: nam ſequitur re uera ut inter meas orationes exiſtimo hanc pulchram. Vt inter meas.reſpectu mearum orationum: quæ non ſunt comparandæ aliorum diuinis orationibus. Certare mecum.contendere ut efficiam meliores orationes q̃ antea fecerim & non ſuperare Demoſthenem uel Ciceronẽ. Actia Variola. Sidonius Apollinaris libro.viii. (Actia Variola) ad Ruſticum ſcribens huius actionis mentionem fecit.C.Plinius inquit pro Actia Variola plus gloriæ de centumuirali ſuggeſtu domum rettulit: q̃ cum.M.Vlpio Traiano incomparabili principi comparabilem panagyricum dixit. Variam uero Heliogabali auiam Lampridius monumentis protulit. Splẽdide nata.ex equeſtri familia edita. Quam.poſtquam. Ille.pater Variolæ. Captus amore. damnandus amor in iuuene:ſed in ſene deteſtandus. Induxerat nouercam ei.ſibi uxorem in domũ introduxerat:& nouercã Variolæ. Quadruplici iudicio.apud centumuiros:ubi fiebant quattuor iudicia:& ideo erant totidẽ tribunalia.hoc indicatur non ſolum teſtimonio Secundi dicentis tot enim quattuor conſiliis conſeribunſ:ſed ẽt Fabii conteſtantis quattuor iudicia congregari moris fuiſſe apud centumuiros. Hæc tñ alibi melius enarrata. Centum & octuaginta.opinor legeñ centum quadraginta.nã primum (Cẽtumuiri quot) terni ex ſingulis tribubus iudices electi ſunt:cũ decuriæ iudicum tres tãtum eſſent:ita ut eẽnt numero cẽtũ quinq;: obtinuit tamen uſus ut centũuiri dicerentur: Varro enim in re ruſtica inqt centumuiralis

iudicii numerus non fuit ad amuſſim:ut cũ dicimus mile naues iiſſe ad Troiã.poſtea quarta decuria ab Auguſto addita:& quinta a Caligula creuit iudicũ numerus ad centũ ſeptuaginta quinq;:q̃ deinde ſublata reſtituit numerus intra centũ quadraginta:ſeruata ſemp priore appellatione centũuirorum: tam & ſi legerim apud Cic.pro Pláco.c.xxv.iudices equeſtris ordinis principes ſediſſe:niſi mẽdã illic exiſtimare uolumus.tunc.n.equitũ decuriæ tres tantum erant. Conſiliis.iudiciis:decuriis. Conſcribuntur.in ſecunda lectione fuit colligunť. Ingens utrinq;.ordo ingens corona utrinq; aduocatoꝝ:& præſtantium

cõſiliis cõſcribunť.ingens utrinq; aduocatorum numeroſa ſubſellia:ꝓſtantiũ corona latiſſimũ iudiciũ multiplici circulo ambibat. ad hoc ſtipatũ tribunal:atq; etiã ex ſupiore Baſilicæ parte: qua fœminæ:q̃ uiri:& audiedi:qď difficile:& uiſendi ſtudio iminebãt.magna expectatio patrꝫ:magna filiarũ:magna nouercarũ.Secutus ẽ uarius euẽtus.nã duobus cõſiliis uicius:totidẽ uicti ſumus. notabilis ꝓrſus res:& mira:eadẽ in cauſa:iiſdem iudicibus:iiſdẽ aduocatis eodẽ tẽpore tãta diuerſita.s.accidit caſu: quod nõ caſus uideť.uicta eſt nouerca ipſa hæres ex pte ſexta:uictus Suburranus: q exheredatus a pr̃e ſingulari ĩpudẽtia aliẽi pr̃is bona uĩdicabat:nõ auſus ſui peter̃.Hæc tibi expoſui primũ ut ex epiſtola ſcires: q̃ ex oratiõe nõ poteras:deinde(nã detegã artes)ut orationẽ libentius legeres:ſi nõ legere tibi:ſed intereſſe iudicio uidereris:quã:ſit licet magna:non deſpero gratiã breuiſſimæ impetraturã.nã:& copia reꝝ: & arguta diuiſione: & narratiũculis pluribus:& eloquendi uarietate renouať. Sũt multa(nõ audere niſi tibi diceř)elata:multa pugnãtia:multa ſubtilia.iteruẽit acribus illis:& erectis freq̃ns neceſſitas cõputãdi:ac pene calculos:tabuláq; po-

numeroſa ſubſellia ambibant latiſſimum iudicium multiplici circulo. Præſtantium. auditorum exiſtentium ante magna ſubſellia:quæ ſunt minorum iudicum ſedes: in aliquibus exemplaribus habetur præhenſantium. Latiſſimum iudicium. propter multitudinem iudicum. Multiplici circulo.denſa corona. Ad hoc.præterea. Stipatum.ſeptum auditorum frequentia. Baſilicæ.Iuliæ in qua centumuiralia iudicia agebantur: ꝙ alibi notauimus:& Mart.teſtatur Iam clamor: cẽtũq; uiri: denſumq; corona Vulgus: & infanti Iulia tecta placent. ubi decœptus iterpres iulia templa capitolium expoſuit. Qua. partim.dicendi modus ornatus: erant tamen diſcreta ſexuum loca. Quod difficile. erat ex ſuperiori parte. Et uiſendi. ꝙ facilius erat. Patrum.an exemplo huius iudicii poſſent liberos exhæredare. Filiarum. ne poſſent inſtinctu nouercarum exhæredari. Nouercarum. an liceret inſtitui hæredes a marito præteritis priuignis. Conſiliis.iudiciis. Vicimus. ſuperiores fuimus. pro nobis pronunciatum eſt. Paulus.ff.xlii. de re iudicata. inter pares numero iudices: ſi diuerſæ ſententiæ proferantur:in liberalibus quidem cauſis ſecundum ꝙ a diuo Pio conſtitutum eſt: pro libertate conſtitutum obtinet: in aliis autem caſibus: ꝙ in publicis iudiciis obtinere oportet. Diuerſitas.ſententiarum. Caſu.nam fortuna plurimũ in iudiciis dominatur. Victa eſt nouerca hoc uidetur factum contra leges quibus nunc utimur: nam Martianus.ff.v.ſi pars inquit iudicantium de inofficioſo teſtamento:contra teſtamentum: pars ſecundum teſtamentum ſententiam dederit:ꝙ interdum fieri ſolet: humanius erit ſequi eius partis ſententiam:quæ ſecundum teſtamentum ſpectauit:niſi aperte inique ſecundum ſcriptum hæredem pronunciaſſe apparebit:ꝙ fortaſſe iudices in hoc ſunt intuiti. Sexta parte.aſſis:in quem tota hæreditas diuiditur. Suburranus.filius nouercæ:& priuignus ſenis illius octogenarii.non tamen credo eundem eſſe: cuius paulo poſt fit mentio. & Spartianus refert ſub Traiano bis conſulatum geſſiſſe. A patre. ſuo uero & naturali. Alieni patris.Actiæ Variolæ:ſui autem uitrici. Sui.bona legitimi ſui patris: quæ non audebat petere: quia iure fuerat exhæredatus. Non poteras. ſcire. Artes. artificium meum: & aſtutiam: cur hæc ſim præfatus. Quam. orationem. Arguta diuiſione. ſubtili partitione: quamuis ſit aliqua differentia inter partitionem & diuiſionem.eſt autem diuiſio rerum plurium in ſingulas: partitio ſingularum in partes diſcretio. Valet diuiſio plurimum in cauſis: namq; per illam conſequimur modum & finem: & qui recte diuiſerit non poterit in rerum ordine errare. Narratiunculis pluribus. hæc oratio plures ſtatus complectabatur: unde neceſſe fuit plures habere narrationes.

Mart.loc.

Suburranus

Diuiſio.

Partitio.

Varietate.pro ut res exigebant:interdum graui:nonnunquam mediocri:quandoq; attenuato dicendi genere quotieſq; admonebatur digreſſionibus:& non intempeſtiuis amœnitatibus ab itinere diſceſſit. Renouatur. delectat tanquam noua. licet enim in medio orationis attentos auditores facere.

Elata.excelſa:grandia. Pugnãtia.acria:uehemẽtia.nam tota prope in cõtentiõe dicendi erat.eam opinor fuiſſe:quã libro primo Arrio emẽdandã miſerat. Subtilia.propter computãdi neceſſitatẽ: ꝙ facit

Mar. Tullius in Verrem ubi de Siciliæ decimis agit. Calculos tabulamq́. quibus computař ſolemus: unde libro nono apertius calculo dixit oſtendam. tabulam autem intelligit calculatoriam. Priuati. pertinẽtis tñ ad Actiã & aduerſarios:nõ ad exẽplũ. Dedimus uela ĩdignatõi.uſi ſum⁹ exaggeratiõe: & totis nixi uiribus dũ ĩdignabamur nouercas: & priuignos aliẽa iuadere. Mari.pſtat ĩ trãſlatiõe uerboꝝ cũ prius dixiſſet uela. Vẽtis.affectibus:morbus animi:ĩdignatiõe:ira:doloř:hic excedit ſtilũ epiſtolarẽ:grãdior enim eſt:& hoc ſatis elucet:q̃ ut magis ꝓbeř. Hãc oratiõem ὑπὲρ Κτησιφῶντος .i. optimam:& ſimilem ei orationi:quam Demoſthenes dixit pro Cteſiphonte.hic cum Demoſthenem coronam pro reparatione murorũ urbis Athenarum decreuiſſet Aeſchines inuidia motus Cteſiphontem accuſauit tanquam id iniuſte feciſſet: & pariter in Demoſthenẽ inuectus eſt acerrime: uerum Demoſthenes elegantiſſima & copioſiſſima oratione Cteſiphõtem defendit: & accuſatorem uicit. Vt inter meas.ſi reliquas meas orationes cõſideraueris:nam ſicut Demoſthenis pro Cteſiphonte oratio aliarum pulcherrima:ſic iſta mearũ. Iterum dicam: quia iam dixerat: ut iter meas pulchram. An uere.illi iudicẽt. Omnes.meas orationes. Cõferre. comparare alias. Hac. pro Variola.ſ.potes iudicař ex ſola lectione huius:an ſit potiſſima aliarum.

Ecte.Maximi munus gladiatorium Veronenſibus editum in funere uxoris commendat:dolet tamen Pantheras non aduenisse in tempore:ut pariter daret ſpectaculo. Gladiatorium munus. q̃ in funere illuſtrium dari populo notum eſt : tãquam lugubre ſpectaculum. Veronenſibus noſtris.in tranſpadana regione:in qua & Comum patria noſtra : ſic Brixiam libro primo appellauit ex illa noſtra Italia:uł quos patrocinio ſuo tuendos ſuſcœperat.ſic ad Sabinum Firmanos ſuos dixerat : an cum quibus propter uicinitatem : & elegantiam ingeniorum multæ neceſſitudines interceſſiſſent : nam & filiam Quintiliani quam ornandam ſuſcœperat ſuam appellauit: an quia erant Maximo neceſſitudine coniuncti : Minutio enim ſcribens dicet quo amicus tuus immo noſter uteretur.quid enim non commune amicis:nam ridiculum eſſet per hoc dicere Cæcilium Veronenſem:cum ubiq; ſe Comenſem fateatur. Suſpiceris. uenerarís. Inde.ex Verona. Funebre.lugubre:triſte: quale munus gladiatorum. Conſenſu.conſpiratione Veronenſium : ubi amphitheatrum adhuc extans ſpectaculorum gratia conſtructum. Durum.ruſticum : improbum. Egregie.feciſti. Facilis.citus. Liberalis.multis paribus datis. Aphri-

Aphricæ. canæ.pantheræ : quas Africanas dici Plinius libro octauo capitulo decimooctauo tradit. ſenatus inquit conſultum fuit uetus ne liceret Aphricanas in Italiam uehere : contra hoc tulit ad populum.Cn. Aufidius tr.pl.permiſitq; circenſium gratia importari . celeberrimæ ſunt in Aphrica : uiuacitatis adeo lentæ:ut eiectis interaneis diu pugnent.Dion in Caligula libycas feras: quas noſtri Aphricanas dicunt appellauit : & Tranqui.in uita eiuſdem teſtatur uenationem Aphricanarum datam : & in Claudio iſta refert.exhibuit : & Aphricanas conficiente turma equitum Prætorianorum Ducibus tribunis : ipſoq; præfecto. Varro libro tertio rei ruſticæ . tantum circumfluxit mox ceruorum : aprorum : & cæterarum quadrupedum multitudo : ut non minus formoſum mihi ſit uiſum ſpectaculum : quam in Circo maxi.ædilium ſine Aphricanis beſtiis cum fiunt uenationes. Præfinitum.conſtitutum. Tempeſtate.aduerſis uentis. Vt fieret accœptum tibi.ut omnes tibi haberent gratias perinde ac ſi illas dediſ-

Exhibere. ſes. Exhiberes : in ſpectaculum dares. Vlp.ff.xliii.de libero homine exhibendo.exhibere eſt in publicum producere:& uidendi tangendiq; rei facultatem præbere.proprie autem exhibere eſt extra ſecretum habere. Non per te ſtetit.tu non fuiſti in cauſa.

ſcendi:ut repente in priuati iudicii formã cẽtũuiralẽ uertatur.dedimus uela ĩdignatiõi: dedimus iræ:dedimus dolori:& ĩ ampliſſima cauſa q̃ſi magno mari pluribus uẽtis ſumus euecti.In ſumma ſolẽt quidam ex contubernalibus noſtris exiſtimare:hanc orationem(iterum dicam:ut iter meas)ὑπὲρ Κτησιφῶντος eſſe:an uere : tu facillime iudicabis:qui tã memoriter tenes omnes ut cõferre cum hac:dum hanc ſolam legis:poſſis.

C. Plinius Maximo. S.

Ecte fæciſti qđ gladiatoꝝ munus Veronẽſibus nřis ꝓmiſiſti : a quibus olim amaris:ſuſpiceris:ornaris. īde ẽt uxorẽ cariſſimã tibi:& ꝓbatiſſimam habuiſti:cuius memoriæ a te opus aliqđ maxĩe funebre debeatur. Præterea tãto cõſenſu rogabaris: ut negař nõ cõſtãs:ſed durũ uidereť. Illud quoq; egregie : q̃ tã facilis: tã liberalis in ædẽdo fuiſti. nã p hæc etiã animus magnus oñdiť. Vellẽ Aphricanæ : quas coemeras plurimas ad ꝓfinitũ diẽ occurriſſent: Sed licet ceſſauerint:illa tẽpeſtate detẽtæ:tu tamẽ meruiſti:ut accœptum tibi fieret : quod quo minus exhiberes:non per te ſtetit. Vale.

C. PLI. CAECILII SECVNDI EPISTOLARVM LIBER SEPTIMVS.

C. Plinius Geminio S.

TErret me hæc tua tã ꝑtinax ualitudo: & quãquã te q̃ temperatiſſimum nouerim: uereor tamẽ ne qd illi etiam in mores tuos liceat. Proinde moneo patiente reſiſtas. hoc laudabile: hoc ſalutare admittit hũana natura. qđ ſua deo ipſe certe ſic agere ſanus cũ meis ſoleo. Spero qdẽ ſi forte ĩ aduerſam ualitudinẽ ĩcidero: nihil me deſideraturꝫ: uel pudore: uel pœnitẽtia dignũ. Si tñ ſuperauerit morbus: denũcio ne quid mihi det̃ niſi ꝑmittẽtibus medicis: ſciãtq; ſi dederint: ita uindicaturꝫ: ut ſolent alii: quæ negant̃. Quinetiam cũ peruſtus ardentiſſima febre tandem remiſſus: unctuſq; acciperem a medico potionẽ: porrexi manum: utq; tangeret dixi: admotumq; iam labris poculuꝫ reddidi. Poſtea cũ. xx. ualitudinis die balineo præpararer: muſanteſq; medicos repẽte uidiſſem: cauſam requiſiui. reſpõderũt poſſe me tuto lauari: non tamen omnino ſine aliqua ſuſpitione. quid inquam neceſſe eſt? atq; ita ſpe balinei: cui iam uidebar inferri placide: leniterq;: dimiſſa ad abſtinentiam rurſus non ſecus: ac modo ad balineum animum: uultumq; compoſui. quæ tibi ſcripſi: primum ut te non ſine exemplo monerem: deinde ut in poſteruꝫ ipſe ad eandem temperantiam aſtringerer hac epiſtola quaſi pignore. Vale.

C. Plinius Fabio Iuſto S.

QVemadmodum congruit: ut ſimul & adfirmes te aſſiduis occupationibus impediri? & ſcripta noſtra deſideres? quę uix ab ocioſis ĩpetrarẽ aliqd ꝑituri tpis poſſũt. Patiar ergo æſtatẽ ĩqetẽ nobis: exercitatãq; trãſcurrerẽ: & hyeme demũ: cũ credibile erit noctibus ſaltẽ uacare te poſſe: quærã qd potiſſimũ ex nugis meis tibi exibeã. Interim abunde ẽ: ſi epiſtolæ non ſunt tibi moleſtæ: ſunt autem & ideo breuiores.

C. Plinius Præſenti S.

IOA. MARIAE CATANAEI ENARRATIONES IN LIBRVM. VII. EPISTO. C. PLI. CAECILII SECVNDI.

TErret me. hortat̃ Geminium ægrotantẽ ut ualitudinem patienter ferat: exẽploque ſuo docet nõ indulgendũ appetitui ĩ morbo: ſed medicis parendum. Pertinax. continua. Liceat illi. ſerpat in peius. In mores tuos. quamuis ſis temperatiſſimus. Hoc. reſiſtere patiẽter. Agere cum meis. hortari meos ĩfirmos ut fortiter ferant. Nihil deſyderaturũ. omnia facturum uiro forti conuenientia. Denuncio. premoneo meos. Alii. ægri uindicare. Peruſtus. ſignate locutus. Remiſſus. ſedato febris ardore. Reddidi. reſtitui intactum iubente medico: cum me uidiſſet adhuc febre detineri. Balineo præpararer. deſtinaſſent me lauare. Muſantes. hæſitantes: dubitantes: commurmurãtes. Tuto. ſine mortis periculo. Suſpitione. alicuius mali. Quid. cur. Neceſſe eſt. ingredi balineum. tanquam diceret ſi ſuſpicio mali eſt in balineo non opus eſt illud ingredi. Videbar inferri. phantaſiam deſyderantis exprimit. Rurſus. legitur etiam uerſus: q̧ non diſplicet. Compoſui animum: & uultũ. lætitiam reſumpſi: & hilaris fui ut pauloante cum uidebar inferri balineo. In poſterum. ſi incidero in ægritudinem. Pignore. debita obligatione.

QVemadmodũ. promittit Iuſto aliquid ſcriptorum ſuorum cũ æſtas tranſmiſſa fuerit. Congruit. conuenit: cõcordat. Perituri. uacui & inertis: q̧ alias periret. Inquietem. occupationibus plenam. Vacare noctibus. uacuum eſſe a negociis: & de nocte ſcriptis meis attendere. Nugis ſcriptis leuibus: fortaſſe uerſibus: nã: & hi nugæ: & luſus interdum dicuntur. Et ideo breuiores. quare ſcriptæ ſunt a me cõpendioſæ: ne tibi moleſtæ ſint.

Brutius Præſens Lucania TAnta.reuocata longo ſeceſſu amicum Præſentem:hortaturq; ut tandem uelit urbem repete re:ſic.n. fieri iucundius ocium aliquando laboribus intermiſſum. hic Brutius Præſens tantæ authoritatis poſtea fuit:ut Antoninus philoſophus imperator eius filiam Cõmodo filio ſuo: qui deinceps imperauit:matrimonio iunxerit celebratis exemplo priuatorum nuptiis. In Lu cania.ocium diſpenſas.Lucania inter tyrrhenum:ſiculumq; littus iacens incipit poſt Silaris oſtium:& ur be Talao ſecundum Strabonem terminatur.lucani autem genus ducunt a Samnitibus. Ipſe.ego ſum. Vxor.mea eſt. Longioris. dum modo tuum:& uxoris natale ſolum uiſitas. Nõ perpetuæ.non ideo ſemper ab urbe debes abeſſe. Amiciciæ. tam ſuperiores q̃ mino res amici uniuſcuiuſq; ordinis: & q te di gnitate præcedunt:& qui ſunt inferiores. nam in agris minores habebat. Cum uo les.cum non ſit tibi ſurgendum ante lucẽ officii cauſa.hinc Mart.cum in patriã ſe ceſſiſſet ſcripſit ſibi licere quãtum uoluiſ ſet quieſcere. Calcei. quibus utebantur in ſeceſſu: nam Romæ frequẽtior erat ſo learum uſus lectica ſuccollatis. quare Se cundus in præcedentibus dixerat de ſeceſ ſu Spurinæ loquens. hora ſecunda calce os poſcit . idẽ tamẽ libro.viii. calceos po ſcunt:cum ambiguum ſit an ĩ urbe:an ru ri. Nuſquã toga feriata. eadem ſemper ueſte ruri uteris. imo ſi Iuuenali credimus pars magna Italiæ fuit in qua nemo togã ſumebat niſi mortuus. uerum ſi legatur. Quouſq; toga feriata? ſenſus erit . quo uſq; eris in ocio. & feriis ſemper ne? Li ber.a curis:& negociis urbanis. Noſtras. quas ĩ urbe patimur.Satietate langueſcãt. nimia copia & aſſiduitate fiant uiliores. Seneca.xi.epiſtolarũ: nulla tibi uoluptas noua eſt: nulla non iam odioſa ipſa ſatie tate. Saluta.ueni in urbem: & ſaluta po tentiores.nam nobiles:& ſalutabant:& ſa lutabantur.nota res longo Iuuenalis car mine. Terere. Laſſare:exercere ut in fo ro & litibus : nam mox de ſe inquit in fo ro & amicorum litibus cõteror. Turba. urbana frequentia. Solitudo. ſeceſſus. Imprudens.dum librorũ recordatione po tius perſuadeo ut uelis ocio uti. Reuo care.in urbẽ. Retardo. in ſeceſſu. His ipſis. ſalutationibus: & officiis urbanis.

TAnta ne perſeuerantia tu mõ ĩ Lucania mõ ĩ Campania? Ipſe enim inquis Luca nus: Vxor Campana. iuſta cauſa longio ris abſentiæ: nõ perpetuæ tamen. Quin ergo ali quando in urbẽ redis: ubi dignitas: honor: amici ciæ tã ſuperiores: q̃ minores: quouſq; uigilabis cũ uoles? dormies q̃ diu uoles? quouſque calcei? nuſquã toga feriata? liber totus dies? Tempus ẽ te reuiſcere moleſtias noſtras: uel ob hoc ſolũ: ne uoluptates iſtæ ſatietate langueſcãt. Saluta pau liſper: quo tibi ſit iucũdius ſalutari. terrere ĩ hac turba: ut te ſolitudo delectet. Sed quid impru dens: quẽ reuocare conor retardo? fortaſſe enim his ipſis admoneris: ut te magis ac magis ocio ĩ uoluas: quod ego non abrumpi: ſed ĩtermitti uo lo. Vt enim ſi tibi cœnam facerem dulcibus ci bis acres: acutoſq; miſcerẽ: ut obtuſus illis: & ob litus ſtomachus his excitaretur; ita nũc hortor: ut iucundiſſimum genus uitæ nonnullis interdũ quaſi acrioribus condias.

C.Plinius Pontio.S.

AIs te legiſſe hẽdecaſyllabos meos. requi ris etiam quemadmodum cœperim ſcri bere hõ (ut tibi uideor) ſeuerus: ut ipſe fateor non ineptus. nunquam a poetice (altius enim repetam) alienus fui. quinetiam quattu ordecim natus annos græcam tragœdiam ſcri pſi: qualem inquis? neſcio. Tragœdia uoca batur. Mox cum e militia rediens in Icaria in

Abrumpi.penitus toli. Acutos.mordaces:ſalſos:ſtomachum ſuſcitantes. Obtuſus.hebes.ſopitus. Oblitus illis contectus dulcibus. Iucundiſſimum genus uitæ.ocioſum ſeceſſum. Acrioribus. nego ciis urbanis.

AIs.admirãti Pontio q; hẽdecaſyllabos ſcripſiſſet rñdet Secũdus ſe a teneris annis poeticæ ſtu dioſum fuiſſe:nã puer græcã tragœdiã ſcripſiſſe:& elegos ac epigrammata ad imitationẽ Ci ceronis:poſtremo uolumẽ hẽdecaſyllaborũ: q; a latinis:& græcis lectitari plurimũ gloriatur. Meos.a me factos. Seuerus.grauis.ſcimus.n.Secundo in poematibus nõ defuiſſe laſciuiã: I moribus ſeueritatẽ. Non ineptus. habilis ad ſtudia liberalia. Xiiii.natus annos.miror hoc ẽt illis me lioribus annis puerũ.xiiii.annorũ cõpoſuiſſe tragœdiã græcã:& ſi ſimplicẽ. Qualem.ſcripſiſti bonam an malam? Tragœdia.qualiſcunq; erat tragœdia dicebatur. E militia.a Syria: ubi tribunatum mili tum adoleſcens adhuc geſſit: cuius rei fit mẽtio ad Genitorẽ libro.iii.& primo ad Clæmentem. Icaria
Icaria inſula iuxta Samũ deſerta ſi Strabõi credimus: quæ tñ egregia cõtinet paſcua a Samiis uſurpata: ſed ro go celeberrima.nomen habet ab Icaro Dædali filio:quẽ dicunt paternæ fugæ comitẽ e Creta fugientẽ

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

uia non ſeruata huc cecidiſſe: a qua mare Icariũ appellationẽ accœpit. Stephanus ãt inq̃t Icaria populus. Aegeidis tribus. Icarus una Cycladũ iſula: uocat̃ aũt Matris: & Dolicha: & Ichthiooſſa: ſcđa ciuitas: ter‑tia iſula iuxta mare rubrũ: cui⁹ ciuis Icarius: & fœmininũ Icaria. In illud. argumẽtũ elegorũ fuit Icaria inſula: & mare Icariũ. Heroico. nõ ſequẽti: ſed alio longiori: qui nõ extat. Nũc primũ. me exptus ſum non ꝙ ſequẽtes uerſus ſint hendecaſyllabi: ſunt. n. hexametri: ſed cũ legiſſet. M. Tulliũ oblectatũ epigrã‑matibus cõponẽdis: incitatus ẽ ad elegos: prius tñ eis heroico ꝓludẽs. Hic natalis. hæc origo: & princi‑piũ. Laurentino. rure meo. Aſinii Gal‑li. C. Aſinius Gallus magnus orator: niſi il‑lũ magnitudo patris obruiſſet libros ſcri‑pſit: in q̃bus eloquentiã: & doctrinã patris ſui Aſinii Pollionis: & Ciceronis cõparata ſuperiorẽq; patris conat̃ oſtẽdere: contra eos libros defenſionẽ. M. Tullii ſatis eru‑ditã cõpoſuit Claudius iperator. Dion tra‑dit Aſiniũ Gallum paterna uſum audacia rupiſſe patientiã: cum Tyberius ambiguis rñſis: & calida cunctatione ſuſpẽderet ſe‑natũ precantem ut ſuſciperet imperium: & in tumultu ꝓclamaſſe: aut ageret: aut deſiſteret: cum poſt obitũ Auguſti confe‑ſtim neque agere dubitaſſet: cuius facti meminit Tranq. ſuppreſſo Galli nomine: q̃ cũ multa grauia perpeſſus eſſet tandem iuſſu Tiberii iugulatur. Euſebius in chro‑nicis rem breuius complexus ſolum retu‑lit diris a Tiberio ſuppliciis necatũ. Ty‑ronem ſuum. Tullius Tyro. M. Ciceronis alumnus: & libertus ingenio quidem ele‑ganti: & haud quaquã rerũ litterarumq; ueterum indoctus: quo ab ineunte ætate liberaliter iſtituto adminiculatore: & qua‑ſi adminiſtratore ĩ ſtudiis uſus eſt Cicero: libros ſcripſit cõplures de uſu: & ratione linguæ latiæ. item de uariis atq; ꝓmiſcuis quæſtionibus: & præcipue pandectas ideſt ꝓmiſcua: & omnimoda cõtinẽtes libros: tris de uſu: q̃q̃ Fabius ſuper his in ambi‑guo ſit. M. Tullii cõmentarios aptatos idẽ contraxit: eius familiares epiſtolas colle‑git: & publicauit. Patris. Aſinii Pollionis.

Aſinius Gallus

Trang. locus.

Tullius Tyro.

ſula uẽtis detineret: latinos elegos ĩ illud ipſum mare: ipſamq; inſulã fęci. expertus ſum me aliq̃n heroico. At hendecaſyllabis nũc primũ: quorũ hic natalis: hæc cauſa ẽ. legebant̃ ĩ laurẽtino mi‑hi Aſinii Galli libri de cõparatiõe patris: & Cice‑ronis. incidit epigrãma Cicerõis in Tyronẽ ſuũ: deindẽ cũ meridie (erat. n. æſtas) dormiturus me recepiſſem: nec obrepet ſomnus: cœpi reputare maximos oratores hoc ſtudii genus: & ĩ oblecta‑tiõ ibus habuiſſe: & ĩ laude poſuiſſe. ĩtẽdi aĩum: cõtraq; opiõnẽ meã poſt longã deſuetudinẽ per‑q̃ exiguo tẽporis momẽto id ipſum quod me ad ſcribendum ſollicitauerat his uerſibus exaraui.

Cum libros Galli legerem: quibus ille parenti
Auſus de Cicerone daret palmamq;: decuſq;:
Laſciuum inueni luſum Ciceronis: & illo
Spectandum ingenio: quo ſeria condidit: & quo
Humanis ſalibus: multo: varioq; lepore
Magnorum oſtendit mentis gaudere uirorum.
Nam quærit̃ ꝙ fraude mala fruſtratus amantẽ
Paucula cœnato ſibi debita ſauia Tyro
Tempore nocturno ſubtraxerit. His ego lectis.
Cur poſt hæc inquã noſtros celamus amores?
Nullumq; ĩ medium timidi damus? atq; fatemur
Tyroniſq; dolos: Tyronis noſſe fugaces
Blanditias: & furta nouas addentia flammas?

Tranſii ad elegos: hos quoq; nõ minus celeriter explicui. addidi alios facilitate corrupt⁹. Deĩde in urbẽ reuerſus ſodalibus legi. ꝓbauerunt. inde

Obreperet. ſenſim adueniret. Maxi‑mos oratores. non modo Ciceronẽ: & Pol‑lionẽ. ſed alios quoq; plæroſq; libro quin‑to enumerat. Hoc genus ſtudii. compo‑nendi epigrammata. In laude poſuiſſe. arbitratos rem laudabilẽ. Intendi. dirre‑xi ad cogitationem. Deſuetudinem. intermiſſionem pangendi carminis. Idipſum. Ciceronis carmen in Tyronem ſuum. Exaraui. compoſui: ſcripſi: tranſlatum uerbum ab aratione: qua ſulcos aratro du‑cimus: ſic nos ſcribendo calamo uerſus trahimus. Auſus. tanquam rem magnam. Daret palmam pa‑renti de Cicerone. ut probaret Pollionem parentem ſuum fuiſſe doctrina: & eloquentia ſuperiorem Ciceroni. ſunt qui legant dare: quod ratione commatis recte admittitur: & ſenſum habet expeditiorem. Luſum. legimus etiam uerſum. Illo. magno. Seria. ſcripta grauia. Salibus. ſcommatib⁹: urbanita‑tibus. Humanis. homini propriis. Lepore. uenere: ſuauitate dicendi. Magnorum. in eloquentia: & dignitate. Amantem. ſe Ciceronem. Sauia. baſia quaſi ſuauia: & ſauiare baſiare: frequens uerbum apud apuleium. Nullumque in medium timidi damus. quaſi timore correpti non publicamus omni‑bus noſtros luſus amorum Ciceronis exemplo. Furta. concubitus. Tranſii ad elegos. ab exametris ad elegos componendos animum intendi. Non minus celeriter. credo melius feliciter: quia magis lau‑dati. Facilitate corruptus. incitatus ꝙ priores facile explicuiſſem. Plura. metra. plura carminũ genera.

Exarare.

Sauia.

Multorum.ut Calui:& Catulli. Cantatur etiam.nam ſequitur nunc cithara:nunc lyra perſonatur. Latine docuit.latinas litteras ediſcere fæcit. Furioſe.é alia ſcriptura glorioſe.ſume extriſecus de meis uerſiculis loquor. Furere poetas conceſſum eſt.furore quodam duci:nam Plato ueros poetas credit: q inſaniunt:unde in Syluis Statius de Lucano loquens ſcripſit Docto pectora concitatus oeſtro: & Iuuenalis trahi Nyſa:& cyrrha:&.M. Tullius pro Archia. quaſi diuino quodam ſpiritu afflari. Lucianus in laude Demoſthenis.multo inquit furore opus eſt poetis:& diuino quodam ſpiritu:niſi uolunt humiles: & obſcuri uideri. Apuleius in quarto floridorum laudans illud ſapientis uiri ſuper menſam celebre dictum: prima iquit cratera ad ſitim pertinet: ſecunda adhilaritatem:tertia ad uoluptatem quarta ad inſaniam: pria cratera litteratoris rudaro eximit.ſecunda grammatici doctria inſtruit: tertia rhetoris eloquentia armat: quarta poetarum commentis incitat. Iudicant. uera dicunt de noſtris ſcriptis. Errant. credant hendecaſyllabos meos eſſe bonos: & ſi non ſint. Iudicent. ueris rationibus inducti cognoſcant eſſe bonos.

Poetarũ furor

INcredibile. ſimili ut ſupra argumento ſcribit ad uxoré Calphurniam abſentem ſe magno ei⁹ deſiderio teneri. Inde. ob amorem: & conſuetudinem. Vigil. inſomnis:ꝙ ſit nimia cura. Diætam tuam. ubi tu de die ſolebas uerſari. Vt dicitur. ut eſt receptum in dicendi cõſuetudine. Aeger metu. affectus metu: quæ animi ægritudo eſt:metuebat enim Calphurniæ uxori ne quid mali accideret. Similis excluſo. triſtis. tanquam ab amica forib⁹ excluſus. Tormẽtis. ſolicitudinibus. Requies. uacatio curarum de te. In labore. in agendis cauſis. Solatium. requies.

RAra. Bithyni decretum miſerãt legatis ſuis in urbe agentibus: quo & accuſationem Vareni omittebant: & cauſas abolitæ accuſationis declarabant. Fonteius tamẽ Magius unus ex Bithynis non deſtitit petere in ſenatu: ut ratiões adminiſtratæ ꝓuinciæ reddere cogeretur. uerum Polyænus petiit ut res integra ad Traianum deferretur:quod a Coſſ. impetrauit: quæ dũ agebanť ſcribit Secundus Macrinio ſe raro interlocutum. exemplis monens interdum melius eſſe paucis:quã pluribus agere. Narrantur dico.perinde ac ſi inferret: nundum tamen pro cõperto habeo. Legatus. Polyænus. prouinciæ. Bithyniæ. Concilii. conuentus Bithynorum. Principes. primates ro. Nos. me: & Homullum. Ille idem Magius. Fonteius Magius:quem refert libro quinto pluribus contra Varenum dixiſſe. Nigrinum. aduocatum Bithynorum. Optimum. in dicendo oratorem: fuit.n. illius oratio præſſa:grauis:ornata.an potius bonis moribus. Exercet. turbat. ſolicitat:ſtimulat. Rationes. ꝓconſulatus ſui in Bithynia. Vt amicus. nõ tanquã aduocatus:quia iam rem tranſactã opinabar.

plura metra:ſi quid ocii:maxiẽ ĩ itinere:tentaui: Poſtremo placuit exẽplo multoꝝ unũ ſeparatim hendecaſyllaboꝝ uolumẽ abſoluere. nec pœnitet. Legiť: deſcribiť: cantať etiã a græcis quoqꝫ: quos latine huius libelli amor docuit:nũc cithara:nũc lyra perſonatur. Sed quid ego tam furioſe? quamquam poetis quoqꝫ furere cõceſſum ẽ. & tamen non de meo: ſed de aliorum iudicio loquor:qui ſiue iudicant:ſiue errant: me delectãt: Vnum præcor ut poſteri quoqꝫ: aut errent ſimiliter:aut iudicent.

C. Plinius Calphurniæ. S.

INcredibile eſt quanto deſiderio tui tenear. in cauſa amor primũ: deinde ꝙ nõ conſueuimus abeſſe:inde eſt ꝙ magnam noctiũ parté in imagine tua uigil exigo: inde qď interdiu quibus horis te uiſere ſolebã ad diætam tuam ipſi me (ut ueriſſime dicitur) pedes ducũt. qđ deniqꝫ æger metu:& ſimilis excluſo a uacuo limine recedo. Vnum tẽpus his tormentis caret: quo in foro:& amicorum litibus conteror. Exiſtima tu quæ uita mea ſit: cui requies in labore: in miſeria:curiſqꝫ ſolatium.

C. Plinius Macrino. S.

RAra:& notabilis res Varẽo cõtigit:ſit licet adhuc dubia. Bithyni accuſationẽ eius ut temere icohatã omiſiſſe narrãť; narranť dico. adeſt ꝓuinciæ legatus. attulit decretũ cõcilii ad Cæſarẽ: attulit ad multos pricipes uiros:attulit ẽt ad nos Varẽi aduocatos. Perſtat tñ ille idẽ Magius. qnetiã Nigrinũ optimũ uiꝝ ꝑtinaciſſime exercet. ꝑ hunc a coſſ. poſtulabat:ut Varenus exhibere rationes cogereť. Adſiſtebam Vareno:iam tantũ ut amicus: & tacere decreuerã. Nil enim tam contrariũ ꝙ ſi aduocatus a Sẽatu datus defenderẽ:ut reũ:cui opus eẽt

Ne reus uideretur.ne poſſet iure accuſari. Cõſtare.optimam eſſe. Veros.ut Polyænum: nam ueros legatos appellat eos qui attulerant decretum abolitæ accuſationis:& Magium:qui antea miſſus fuerat accuſatum non uocat uerum legatum:quia Poſteriora prioribus derogant. Contra Nigrinũ.quæ ſci-licet dicent contra ea:quæ nunc petit a uobis Nigrinus:ad quem miſſi ſunt a Bithynis. Apud me.iam enim dixerat ueros Bithyniæ legatos attuliſſe decretum aduocatis Vareni. Ille.Nigrinus reſpondit. Liquere.cognitũ eſſe. Ex diuerſo.e cõtra. Et mihi.ex diuerſo liquere. Quod & melius.nobis eſſet.

ne reus uideretur: cum tamen finita poſtulatiõe Nigrini conſules ad me oculos retuliſſent: ſcietis inquã conſtare nobis ſilentii nr̃i rõnem: cũ ueros legatos ꝓuinciæ audieritis cõtra Nigrinum: ad quẽ miſſi ſunt. Ego apud me quoqꝫ habeo decretũ ꝓuinciæ. Rurſus ille põt tibi liquere. Ad hoc ego: ſi tibi ex diuerſo liquet põt: & mihi: quod: & melius: ſi cã liqueret. Legatus Polyænus cauſas abolitæ accuſatiõis expoſuit: poſtulauitqꝫ ne cognitiõe Cæſaris p̄iudiciũ fieret. Rñdit Magius: iterũqꝫ Polyænus. ipſe raro: & breuiter īterlocutus multũ īnra ſilẽtiũ tenui me. accœpi. n. nõ minus īterdũ oratoriũ eẽ tacere: q̃ dicere. atqꝫ adeo repeto me quibuſdam capitis reis uel magis ſilentio: q̃ oratiõe accuratiſſima profuiſſe. mater amiſſo filio (quid enim prohibet: quamquam alia rõ ſcribendæ epiſtolæ fuerit de ſtudiis diſputare) libertos eius: eoſdemqꝫ cohæredes ſuos falſi: & ueneficii reos detulerat ad principem: iudicẽqꝫ impetrauerat Iulium Seruianũ. defenderã reos ingenti qdẽ cœtu. erat. n. cauſa notiſſima: p̄terea utrinqꝫ īgenia clariſſima. Finẽ cognitioni q̃ſtio impoſuit: quæ ſecundũ reos dedit. Poſtea mater adiit principẽ: adfirmauit ſe nouas ꝓbationes inueniſſe. p̄cœptũ ẽ Seruião: ut uacaret finitã cãm retractãti: ſi qd noui adferret. Aderat matri Iulius Aphricãus nepos Iulii oratoris: quo audito Paſſienus Criſpus dixit: bñ mehercule bñ: ſed qd hoc tã bñ? Huius nepos iuuẽis īgenioſus: ſꝫ par-

Cauſa.huius decreti & abolitæ accuſationis. Liqueret.Conſtaret:nam in decreto Bithynorum nulla fuit expreſſa cauſa cur Vareni accuſationem abolerent: ſed Polyænus legatus:qui illi interfuerat omnia expoſuit in ſenatu: quibus moti Bithyni id decreuiſſent. Polyænus.de magiſtratu ad Polyænum ſcriptas epiſtolas teſtatur Seneca: fuit & Polyænus. Sardianꝰ declamator ſub Iulio Cæſare.item Polyænus orator macedo. lego Polyænum Pruſæ domum diuo Claudio legaſſe. alium Polyænum ab Adriano mori adactũ. ad hæc Polyæni meminit Seneca de dote p̄legata.Polyæni epithero Homerus Vlyſſem donat tanquam multarum laudum uirum. Abolitæ: decreto ſublatæ. Ne cognitione.ſenſus ut omnia integra Traiano reſeruarentur: qui tunc ſenatui non intererat. Intra ſilentium.quod eſt ſecũdum Philoſtratum ſermonis magiſter.inde cum libro ſexto hoc ſcripſiſſet. retulit. viii. inter primas orationis uirtutes enumerandam uideri dicendi moderationeꝫ: tacere autem in iudicio quartã uirtutem percœpiſſe.quare ſubiunxit Secũdus non minus oratorium eſſe tacere q̃ dicere. nã cum orator ſit uir bonus dicendi peritus: ſequitur ut & tacendi gnarus ſit. Studiis.artificio dicendi. Falſi.teſtamenti. Reos detulerat.accuſauerat. Iulium Seruianum. Summæ authoritatis uirum. Cœtu. corona auditorum. Notiſſima. hinc multi auditum cõuenerant. Vtrinque.ad patrocinium utriuſque partis. Ingenia clariſſima.ſummi in eloquentia oratores. Quæſtio.ſeruorum tortura. Dedit.fuit. Secundum reos. in fauorem reorum. Vacaret.operam præſtaret: ocium accommodaret. Retractanti. matri recognoſcenti. Iulii oratoris.qui:& ipſe Aphricanus cognominatus erat:& quem uidiſſe teſtatur Fabius:fuit autem concitatus orator:ſed in cura uerborum & compoſitione nimius:nonnunquam longior: & tranſlationibus parum modicus.hic eſt ille Aphricanus cuius in opinata inſigniter ſentẽtia apud Neronem de morte matris profertur.rogant te Cæſar Galliæ tuæ:ut felicitatem ſuam fortiter feras. Paſſienus Criſpus.bis conſul & orator inſignis: Agrippinæ matrimonio:& Nerõe priuigno clarior:moriẽs ampliſſimam Neroni hæreditatem reliquit:cum tamẽ dicere cœperat ſtatim fuga fiebat ad epilogum: nõ tam bene declamauit: q̃ cauſas ægit:non tam bene ſuaſorias:q̃ iudiciales controuerſias dixit. teſtatur Seneca hoc ſe nouiſſe ſubtilius nihil in omnibꝰ rebus: ſed maxime diſtinguendis & curandis uitiis. uir quidem eloquentiſſimus: & ſui temporis primus orator: quamuis idem Seneca alibi aridum more ſuo notet:eius inſignes orationes pro Voluſeno Catulo Fabius tradit ſe puero circumlatas. Euſebius in auguſto Paſſienus inquit pater declamator inſignis diem obiit pater īquam illius Paſſieni Criſpi:qui cum audiuiſſet Iulium Aphricanum dicentem laudauerat his uerbis actionem eius:bene mehercule be-

Polyænꝰ

Iulius Aphricãus

Paſſienꝰ Criſpus.

ne dixiſti ſed quid opus fuerat hoc tam bene dicere:cum id cauſa nō exigeret. Huius Nepos.ergo ne-
pos huius Iulii Aphricani:eiuſdem nominis:cuius fuerat auus: nam repetit ꝙ iam dixerat ad maiorem
declarationem: quia quædam interpoſuerat. Callidus:aſtutus:exercitatus. uerſutia. enim:& aſtutia
plurimum oratori confert. Aſſignatum.
datum a iudice. Verbum.paucula:uſita-
to dicendi modo. uerbum ex legibus ac-
cipiendum eſt tam legum ſententia q̄ ex
uerbis ſecundum Vlp. de uerborum ſig.
Diu longa oratione. Reſpondiſſem.
ironice dictum. Quo.dicto. Noua.in-
ſperata.inexpectata audientibus. Ad ſen
ſum.laudem al's conſecutum. Agendo.
dicendo totam cauſam. Non agēdo.ſed
paucis iocando. Exceptum. admiſſum
t inquam optimum.Hactenus.breuiter in
terloquendo. Suſpenſus. anxius. Ille.
quo priceps cauſam cognoſcet.Laborem.
agendi.

ET. gaudet amicicia inter Pri-
ſcum.& Saturninum: quē hor-
taſ ad ſe reuerti. Gratias ægi.
ꝙ tecum bene conueniret. In
uicem. dum alter alteri deſeruit. Ipſum
tempus cum indies magis ueſtras uirtu-
tes cognoueritis. Si tamen.duas lites ha-
bebat Saturninus inter manus: quarum
alteram beneficio iudicis alteram ſua di-
ligentia breui ſperabat componere. Iſtic
in mun cipio tuo Nos.Romam.

QVæris.Fuſcum monet ut in ſe-
ceſſu græca in latium: noſtra
in græciam trāſferat: eſſe enim
optimum ſtudendi genus:cum
ad imitationem bonorum de eiſdem con
tendimus: cōſulit ut quæ legerit: repetat:
interdum oratoris ſtudia ītermittat: & ſe
ad hiſtoriam uel poeticam conuertat:qua
non modo facultas: ſed remiſſio & laus
Græca i græcum comparatur. Ex græco in latinum uer-
tere.uertere græca in latinum ueteres no-
ſtri oratores optimum iudicabant. id ſe
L. Craſſus in illis Ciceronis de oratore li-
bris dicit factitaſſe:id Cicero ſua ipſa per
ſona frequētiſſime præcipit: quinetiam li
bros Platonis atq; Xenophōtis edidit hoc
genere tranſlatos.Marco id Meſſallæ pla
cuit:multæque ſunt ab eo ſcriptæ ad hūc
modum orationes: adeo ut etiam cum il-
la Hyperidis pro Phrine: difficillima ro-
manis ſubtilitate contenderet: & manife-
ſta eſt exercitationis huiuſce ratio: nam &
rerum copia græci authores abundant:
& plurimum artis in eloquentiam intule-
rūt: & hoꝝ ſcripta transferentib⁹ uerbis
uti optimis licet. Tranq ꝑter Fabiū inqt:
cōſueuerūt magiſtri dicēdi iterdū græco-
Latina i græcum. rū ſcripta cōuertere.Ex latio uertere i græ
cū.cui rei aſſentit Quītiliāus his uerbis.ſed ēt illa ex latinis cōuerſio mltū cōtulerit. nā ex utroq; copia

callidus cū multa dixiſſet:aſſignatūq; tēpus īpleſ
ſet:rogo īquit Seruiāe pmittas unū uerbū adiice
re.tum ego cū oēs meut diu reſponſuꝝ intueren
tur: reſpondiſſem inquam: ſi unū illud uerbum
Aphricanus adieciſſet: in quo non dubito oia no
ua fuiſſe.non facile me repeto tantū adſenſum in
agendo conſecutū:quantū tunc nō agendo.ſimi-
liter nūc: & ꝓbatū: & exceptū eſt:ꝙ ꝑ Vareno
hactenus nō tacui.Conſules ut Polyænus poſtu
labat:oia integra pricipi ſeruauerūt:cuius cogni
tionē ſuſpenſus exꝑecto. nā dies ille nobis ꝓ Va
reno:aut ſecuritatē:& ociū dabit:aut itermiſſiuꝫ
laborem renouata ſolicitudine iniunget.

C.Plinius Saturnino.S.

ET proxie priſco noſtro: & rurſus: q̄a ita
iuſſiſti gratias ægi:libētiſſime qdē. ē.n.
periucūdū ꝙ uiri optimi: uiriꝗ amiciſ-
ſimi adeo cohæſiſtis: ut inuicē uos obligari pute
tis.nā ille quoq; ꝑcipuā ſe uoluptatē ex amicitia
tua capere ꝓfitet: certatq; tecū honeſtiſſimo cer
tamine mutuæ charitatis: quā ipſum tēpus auge
bit. te negociis diſtineri ob hoc moleſte fero: ꝙ
deſeruire ſtudiis nō potes. Si tamē alteram litem
ꝑ iudicē:alterā ut ais tu ipſe finieris: icipies pri-
mū iſtic ocio frui: deinde ſatiatus ad nos reuerti.

C.Plinius Priſco.S.

EXprimere nō poſſum q̄ iucundū ſit mihi
ꝙ Saturninus nr̄ ſummas tibi apud me
gras aliis ſup alias eplīs ægit. Perge ut
cœpiſti: uirumq; optimū q̄ familiariſſime dilige:
magnā uoluptatē ex amicicia ei⁹ pcœptur⁹: nec
ad breue tēpus.nā cū oibus uirtutib⁹ abūdat: tū
hac ꝑcipue: ꝙ hēt maximā i amore conſtantiam.

C.Plinius Cornelio Fuſco.S.

QVæris quēadmodū i ſeceſſu: quo iā diu
frueris putē te ſtudere oportere. Vtile
mihi primū & multis ꝑcipue erit: ul' ex
græco i latinū: uel ex latino uertere i græcū: quo

& facilitas maxime uenit. Splendor uerborum.tranſlata uerba opportune:quæ ſplendoris multũ afferunt orationi:tranſferendo enim aſſequimur:ut optimis uerbis utamur: & nõ modo uſitata: ſed etiam quædam imitanda exprimamus:quæ noua noſtris ſint dummodo idonea:hæc.M.Tullius de oratore. Copia figurarum.quæ transferentibus excogitanda eſt:nam figuras:quibus maxime ornat̃ oratio:multas:& uarias excogitandi etiam neceſſitas quædam eſt:quia plærunq; a græcis romana diſſentiũt. Vis explicandi.potẽtia dicendi quod intenderis. Optimoꝝ.optima enim ſemper imitanda. Fefelliſſent.

genere exercitationis proprietas: ſplendorq; uerborum:copia figuraꝝ: uis explicandi. præterea imitatione optimorum ſimilia inueniendi facultas paratur: ſimul quæ legentẽ fefelliſſent: trãſferentem fugere nõ poſſunt. intelligẽtia ex hoc: & iudiciũ acquirit. nihil obfuerit ꝙ legeris hactenus ut rem:argumentũq; teneas: quaſi æmulum ſcribere:lectiſq; cõferre:ac ſedulo penſitare: q̃d tu:q̃d ille cõmodius: magna gratulatio ſi nõnulla: tum magnus pudor ſi cuncta ille melius. lĩcebit interdũ:& notiſſima eligere:& certare cũ electis. Audax hæc:nõ tamen improba: q̃a ſecreta cõtẽtio. quãquam multos uidemus eiuſmodi certamina ſibi cũ multa laude ſumpſiſſe: quoſq; ſubſequi ſatis habebant:dũ nõ deſperãt:anteceſſiſſe. poteris & q̃ dixeris poſt obliuionẽ retractare:multa retinere plura trãſire: alia interſcribere: alia reſcribere. laborioſum iſtud:& tedio plenũ: ſed difficultate ipſa fructuoſum:recaleſcere ex ĩtegro: & reſumere impetum fractum: omiſſumque: poſtremo noua uelut membra peracto corpori intexere: nec tamen priora turbare. Scio nunc tibi eſſe præcipuum ſtudium orandi: ſed non ideo ſemper pugnacem hunc: & quaſi bellatorium ſtilum ſuaſerim. Vt enim terræ uariis: mutatiſque ſæminibus: ita ingenia noſtra nunc hac:nunc illa meditatione recoluntur. Volo interdum aliquem ex hiſtoria locum apprehendas

latere potuiſſent. ubiq; præceptorẽ ſuũ ſequitur dicentem ſuper hoc: ꝙ authores maximi diligentius cognoſcunt:nõ enim ſcripta lectione ſecura trãſcurrimus: ſed tractamus ſingula: & neceſſario introſpicimus. Intelligentia. maior cognitio. Hoc. transferendo. Hactenus. ad hunc finem. Quaſi æmulũ ſcribere. neq; ego inquit paraphraſim eſſe interpretationẽ tantum uolo: ſed circa eoſdem ſenſus certamen atq; æmulationẽ: itaq; ab illis diſſentio: qui uertere orationẽs latinas uetãt: quia optimis occupati:quicquid aliter dixerimus neceſſe ſit eſſe deterius:nam neq; ſemper deſperandum eſt aliquid illis:quæ dicta ſunt melius poſſe reperiri:neq; adeo ieiunam ac pauperem natura eloquentiã fecit:ut una de re benedici niſi ſemel non poſſit. Ille.quem æmularis. Commodius.melius dixerit is. Nonnulla. aliqua tãtum commodiora. Ille.dixerit. Melius. quam tu. Certare cum electis.ſicut Brutum legimus Compoſuiſſe defenſionem Milonis ad æmulationem Ciceronis. Non improba. decora. Secreta.ſoli ſcribenti cognita. Multos. dixit Sextius contra .M. Tullii orationem pro ſe habitam: proinde Caligula ſolebat proſperis oratorum actionibus reſcribere: & magnorum in ſenatu reorum accuſatiões:defenſioneſq; meditari. Subſequi.illorum ueſtigiis inhærere. Non deſperant. ducuntur in ſpẽ. Anteceſſiſſe: ſuperaſſe. Retractare. emendare: retractatio pars ſtudiorum longe utiliſſima: neq; enim ſine cauſa creditum eſt ſtilum non minus agere cum delet:huius autem operis eſt adiicere:detrahere:mutare:ſed facilius in iis ſimplexque iudicium: quæ repellenda uel deiicienda ſunt. premere uero tumentia: humilia extollere:exultantia coherecere:duplicis ẽ operæ:nam & damnanda ſunt quæ placuerant:& inuenienda quæ fugerant:nec dubium eſt optimum eſſe emendandi genus: ſi ſcripta in aliquod tempus reponantur:ut ad ea poſt interuallum uelut noua: atque aliena redeamus. Emẽdatō

Tranſire.omittere. Interſcribere. inducere: inſerere: membra(ut mox dicet) intexere. Reſcribere.mutare. Difficultate fructuoſum.ipſa. denique ſecundum rhetores utiliſſima eſt exercitationi difficultas. Recaleſcere.intentionem renouare. Membra.Clauſulas: partes. Corpori. operi. Priora. ut illa interſita conueniant præcedentibus: & ſequentibus. Pugnacem. iudicialem. Bellatoriũ. concertatorium: forenſem. alitur enim atque eniteſcit uelut pabulo lætiore facundia: & aſſidua concertationum aſperitate fatigata renouatur. Meditatione. ſtudio. Recoluntur. expoliuntur: nouantur. Ex hiſtoria locum. qua propter inquit Fabius hiſtoriæ nonnunquam ubertas in aliqua exercendi ſtili parte ponenda eſt. Locum.non tam cõmunes locos intelligit: qui omnino diligenter tractandi ſunt ab oratore: & magnam abundantiam ſuggerunt: quam partem hiſtoriæ: ut de paucis multa benedicamus: & quæ natura ſunt contracta diffundamus: & uoluptatem expoſitis demus.

Epiſtolam.qua figuram dicēdi attenuatam comparabimus. Poeticæ deſcriptionis.dixerat de quadā ſua oratione loquens: deſcriptiones locorum : quæ in hoc libro frequentiores erunt non hiſtorice tantum:ſed prope poetice proſequi fas eſt.M.Tullius in oratore poeta oratori finitimus eſt: numeris aſtrictior paulo:uerborum autē licentia uberior:multis uero ornandi generibus ſocius ac pene par : in hoc quidem certe prope idem:nullis ut terminis circumſcribat ius ſuum:quo minus ei liceat eadem illa facultate:& copia uagari qua uelit. Preſſus.attenuatus:ſuccinctus. Petitur.comparatur. Remitti.recreari.nec carmine quidem ludere contrarium fuerit:ſicut athletæ remiſſa quibuſdam temporibus ciborum atque exercitationum certa neceſſitate.ocio & iucundioribus epulis reficiuntur. Continuo ac lōgo.operi aliquo metrorum immenſo . nā adoleſcentes non debent nimium in falſa rerum imagine detineri:& inanibus ſimulachris: ne uerum ſolem cum oportuerit reformident. Arguto. epigrammatico: in quo argutiæ: & ſales expetuntur. Apte.modo fiat opportune. Diſtinguit.intermittit: ſeperat : amouet. Quantaſlibet. maximas. Luſus uocantur. Martialis ſubinde ſua epigrammata luſus : & iocos uocat:quia circa leuiora conſiſtant.

Hi luſus.ſcriptores epigrámatum. Seria.authores rerum grauium : ut philoſophiæ:hiſtoriarum: orationum. Vt laus. ordo eſt.ſic decet ingenium hominum flecti:& reliqua. Mollis. quæ tenella. Si ſequatur doctos digitos.ſi ab artifice docto elaboretur . ſic :M. Tullius de oratore dixit orationem ſicut moliſſimam cæram ad noſtrum arbitrium formamus: & fingimus : & Ouidius decimo metamorphoſeos : ut hymetia ſole Cæra remolleſcit: tractataque pollice multas Flectitur in facies ; ipſoque fit utilis uſu ; Iuuenalis ſexto ſatyra. Exigite ut mores teneros ceu pollice ducat: Vt ſi quis cæra uultum facit:& antea Perſius dixerat.Et premitur ratione animus:uincique laborat. Artificemque tuo ducit ſub pollice uultum. In formet.Martem:formam:& imaginem Martis ſumat. Puerum . Cupidinem. Ingenium flecti.uolui in quaſcunque partes. Non rigidas. humaniores. Mobilitate.mutatione. Summi uiri. extremæ fortunæ ut imperatorum quidam: & multi grauiſſimi:q Mart.Gellius: Apuleius in apologia teſtantur ; nam & Plato(ut alios omittam)uerſibus luſit. Exercebāt. utilitatis gratia. Delectabant.uoluptatem capiebant:& ocium ſuum oblectabant. Intendatur. acuatur: ſuſcitetur. Recipiunt amores . per hæc monſtratur materia in qua uerſantur epigrammata.

Epgram matum materia.

Vrbanitatem.guſtum urbis:ſcomma. In uita.circa uiuendi modum:hinc Martialis libro decimo tale genus ſcribendi probans ſupra fabuloſa ſcribit:Non hic centauros: non Gorgonas: Arpyaſque Inuenies: hominem pagina noſtrá ſapit.ideſt memorat:quæ ad uitam humanam faciunt. In cauſis uerſantur. tractant aliquando pertinentia ad cauſas forenſes : ut illud Martialis acutiſſime ſimul ; & facetiſſime dictum de tribus capellis. Metri.ſyllabarum certa menſura. Soluta oratione proſa metro ſoluta:& libera. Lætamur.q non aſtringimur metri neceſſitate. Scribimus libentius. ideſt proſam.ordo eſt: & illa utilitas ineſt:q libentius ſcribimus:id q comparatio oſtendit eſſe facilius. Quæ ſcribēda

Volo epiſtolam diligentius ſcribas. uolo carmina. nam ſæpe in oratione quoq nō hiſtoricæ modo:ſed ꝓpe poeticæ deſcriptionis neceſſitas incidit.& preſſus ſermo:puruſq ex epiſtolis petitur. fas eſt: & carmine remitti:non dico continuo: & longo(id enim perfici niſi in ocio non poteſt)ſed hoc arguto: & breui: quod apte quātaſlibet occupationes:curaſq diſtinguit:luſus uocātur:ſed hi luſus non minorem interdum gloriam q̄ ſeria conſequūtur . atque adeo(cur enim te ad uerſus non uerſibus exhorter)

Vt laus eſt ceræ mollis:cedenſq ſequatur:
Si doctos digitos:iuſſaq fingat opus:
Et nunc informet martem:caſtamue Mineruā:
Nunc Venerem effingat: nunc ueneris puerū:
Vtq ſacri fontes non ſola incendia ſiſtunt:
Sæpe etiam flores:uernaq prata iuuant:
Sic hominum flecti ingenium:duciq per artes
Non rigidas docta mobilitate decet.

Itaq ſummi oratores:ſummi etiam uiri ſic ſe:aut exercebant:aut delectabant:imo delectabāt:exercebantq. nam mirum eſt ut his opuſculis animus intendatur : remittatur . recipiunt amores: odia:iras:miſericordiam: urbāitatem: omnia deniq:quæ in uita:atq etiam in foro: cauſiſq uerſantur. Ineſt his quoq eadem:quæ aliis carminibus utilitas : q metri neceſſitate deuincti ſoluta oratione lætamur: & qđ facilius eſſe cōparatio: oſtendit:libentius ſcribimus. Habes plura etiam fortaſſe quā requirebas. Vnū tñ omiſi:non enim dixi q̄ legenda arbitrarer:quāquā dixi: cū dicerē quæ ſcribenda. tu memineris ſui cuiuſq generis

ſcilicet optima. Eligere. ſecernere meliores: ego inquit Fabius optimos quidem: & ſtatim: & ſemper legendos cenſeo. Seneca ad Lucillum. probatos ſemper lege: & ſi quando ad alios diuerti libuerit: ad priores redi. hoc latius. M. Tullius ſecundo de oratore complexus eſt: quæ maxime tradit excellunt imitanda ſunt: & diligentiſſime perſequenda: tum accedat exercitatio: qua illum quem elegerit imitando effingat: atq; ita q̃ maxime exprimat. Non multa. non omnes bibliothecas excutiendas: multorũ enim authorum lectio: & omnis generis uoluminum habet aliquod uagum: & inſtabile: certis ingeniis immorari: & innutriri oportet. diſtrahit animum librorum multitudo: & faſtidientis ſtomachi eſt multa deguſtare. Hi. authores ꝓbati. Prouocatum. examinatum: iudicatum: cognitũ. nam cauſæ ſæpius prouocatæ melius intelliguntur. prouocare ſignificat appellare: & indifferenter ponitur. M. Tullius. cum alter ad ſenatum prouocaſſet: alter uero appellaſſet tribunos. Tacitus. auxit patrum honorem ſtatuendo: ut qui a priuatis iudicibꝰ prouocaſſent: eiuſdem pecuniæ periculũ facerent: cuius ii. qui imperatorẽ appellauere. ſic Iuriſconſultus. ff. xlviiii. de appellationibus: ſic Plinius in præfatione naturalis hiſtoriæ. prouocare item ſignificat laceſſere: Columella. plærinq; tamen in tantum prouocant: ut curuata: & præcipitata per iugum nequeant terram atringere. quidam tamen non prouocatum: legunt: ſed prouulgatum: id eſt proculcatũ: & tritum eſt. Alioquin. præterea. Ex his. quæ te monui ſcribẽda.

Preocoare

authores diligenter eligere. aiunt enim multum legendum eſſe: non multa. qui ſint hi: adeo notũ: prouocatumq; eſt: ut demonſtratiõe non egeãt. & alioquin tam immodice epiſtolam extendi: ut dum tibi quem admodũ ſtudere debeas ſuadeo: ſtudendi tempus abſtulerim. Quin ergo pugillares reſumis: & aliquod ex his: uel iſtud ipſum quod cœperas ſcribis. Vale.

C. Plinius Macrino. S.

QVia ipſe cũ pria cognoui iungere extrema quaſi auulſa cupio: te quoq; exiſtio uelle de Vareno: & Bithynis reliqua cognoſcere. Acta cauſa hinc a polyæno: inde a Magio. finitis actionibus Cæſar neutra inquit pars de mora queretur. erit mihi curæ explorare prouinciæ uoluntatem. multum interim Varenus tulit: & enim q̃ dubium eſt an merito accuſetur: quitquo nomine accuſetur incertum ẽ.upereſt: ne rutſus ꝓuinciæ quod damnaſſe dicit placeat: agatq; pœnitentiam pœnitentiæ ſuæ. Vale.

C. Plinius Fabato Proſocero. S.

MIraris: q̃ Hermes libertus meus hæreditarios agros: quos ego iuſſeram ꝑſcribi nõ expectata auctione ꝓ meo quincũce

QVia. Macrinum paucis docet quem finem habuerit Traiani cognitio de Vareno: & Bithynis. Iungere extrema. prioribus: nam pauloante ſcripſerat ad eundem in cauſa Vareni. Auulſa. niſi coniungantur. Hinc. quia Polyænus quãuis Bithynorum legatorum unus: tamen decreto prouincialiũ nixus arbitrabatur deſiſtendũ ab accuſatiõe Vareni. De mora. quia intendebat cognoſcere a conuentu Bithynorum an decreuiſſent ut Vareni accuſationem perſequerentur. Explorare. diligenter inquirere.

Prouinciæ. Bithyniæ. Multum tulit. magnam commendationem eſt conſecutus. Quo nomine. quo accuſante: nam iam Bithyni remiſerant accuſationem: & tamen Magius perſtabat illorum nomine: an magis: qua cauſa. Placeat prouinciæ. accuſare illum. Agatq; pœnitentiam. & neque agat pœnitentiam pœnitentiæ ſuæ: id eſt: neq; reuocet illud decretũ: quo pœnituit Varenum accuſaſſe.

MIraris. Succẽſenti Fabato proſocero: q̃ Hermes minori precio Corœliæ uendidiſſet agros hæreditarios reſpondet Secundus id factum ex ſententia ſua cum pluribus cauſis illam diligat.

Hermes. Hermetem longo carmine Mart. extollit. alterius medici libro. x. meminit. Proſcribi. exponi uenales: hinc proſcriptus ſeruus. aliquando etiam proſcribi eſt in exilium mitti: quia publice in tabella ſcripti exponebantur: apud Tacitum ſignificat proponi: & prætendi cum narrat lib. xi. fruſtra Armenium proſcribi: at præſcribere interdum eſt iubere: ut Cæſar non ad alterius ꝓſcriptum: ſed ad ſuum arbitrium imperare conſueuerat: interdum prohibere. Quintilianus in declamationibus. accuſator præſcribit: q̃ bis de eadẽ re agere nõ licet: & præſcriptio ſecundũ iuriſconſultos eſt quoddã ius extempore congruens: authoritate legũ uim capiens: pœnam negligentibus inferens: & litibus finem imponens. differt autem præſcriptio & uſu capio: quoniam hæc eſt in rebus mobilibus: & ſe mouentibus: illa uero in immobilibus: & iuribus incorporalibus. lege plura de præſcriptione apud Fabium: & Plut. in problematibus. Auctione. i. publico uenditiõe: aucto gradatim ab emptoribus precio: cum res proponitur plus offerenti. Meo quincunce. ſemiſſe minus uncia: quæ pars peruenit ad me.

Hermes.
Proſcribi.
Præſcribere.
Præſcriptio.

Addixerit.uendiderit. Septingentis milibus.nummum.i.ſeptingentis ſextertiis. Tanto magis.ꝙ uili precio uendiderit. Ratum ſeruem.confirmẽ pro rato habeam. Celſus.ff.xxi. titulo de excœptiõe rei uenditæ:ſi quis inquit rem meam uendiderit minoris q̃ ei mandaui uidetur alienata. Probatũ.iti:laudari factum meũ. Secerno.diuido:ſeparo:nõ ſimul cum illorum partibus mea uendiderim. Maiore officio.iure amiciciæ quæ eſt mihi cum Corœlia:maius.n.amiciciæ uinculũ q̃ hæreditatis. Sacroſancta:uenerabilis tanquam res diuina:& deo confecrata.uide in primo Corœlii Rufi obitũ: & cum ſecũdo amiciciam. Minutio Fuſco. in uetuſto codice habetur Militio Fuſco. Vetera iura.antiqua uincula amiciciæ. Filio. Fuſci. Ludis meis.Circenſibus:quos prætor edidi: nã Iuuenalis docet prætores dare ſolitos Circenſes. Interea megaleſiacæ ſpectacula mappæ Idæũ ſolemne colunt: ſimiliſque triumpho Prædo caballorum prætor ſedet: & Martialis in Proculeiam ſcribens:prætor inquit maritus tuus ergo erat:diſſidium cum eo fæciſti cum purpura megaleſis fuiſſet conſtatura centummilibus: & populare ſactum bis milia dena tuliſſet. Præſederit.præſes fuerit: & faciendos curauerit.Hæc.Corœlia.Iſtic.Cõmuni.Larium noſtrum.lacum iuxta patriam noſtram Comũ. Maternis: paterniſque.quæ i agro Comenſi tenuit. Paternis. relictis a patre naturali:uel adoptiuo: ſiue ab utriſque.nã duos patres habuit Secundus. Corœliæ. quãuis mihi amiciſſimæ. Iſta.erant. Ei.Corœliæ. Tulit.ad Corœliam. Adiceret.uenderet. Meis moribus.meo conſenſu.liberaliter. Licuit.ſine illis uendere. Exemplũ meũ. ut & ipſi uendant ſuam portionẽ Corœliæ. Eadem iura.paria amiciciæ quæ mihi cũ illa uincula ſunt.fuit amicicia. æſtimaui amiciciã:quã utilitati præpoſui.

Circẽſes p Prætorem

Libellus

Libellum. annotauimus libellos ſignificare:quas nunc ſupplicationes uocant.libellus in ſuper pro accuſatione ſiue defenſione ſcripta breuibus: & per capita rerum apud Fabium accipitur: hunc igitur a ſe formatũ Minutio mittit:quo eius amicus uteretur:iocaturque quod quædam ſuper indidiſſet: & præſſa: & exilia: ſe uereri dicens ne tanquam tumidus notaretur: reposcitque uiaticum pro curſore miſſo. Nobis.ueris amicis:quibus omnia ſunt cõmunia. Diſperdendi.deſtruendi:& optima delendi. Vtiq; diſperdendi. ſane tempus habes inuertendi illum:facilius.n.corrũpũtur bona:q̃ expoliuntur. υμειϛ καρ δει ισχνοι.i.uos.n.ſemper tenues. nam ιϛχνον eſt humile dicendi genus. Optima.grandia elata:tonantia. Detrahitis. ab alienis ſcriptis tanq̃ tumida: & nimiũ inflata. Boni conſulã.bonũ iudicabo:ſecundũ Fabiũ libro primo rariſſimus hic dicendi modus quãuis elegantiſſimus.Columella tamẽ in præfatione cultus ortorũ:qcquid inquit eſt iſtud:quod lucubrauimus:ideo propriã laudẽ ſibi non uendicat:ut boni conſulat:ſi nõ ſit dedecori priꝰ editis a me ſcripto-

Cõſulere boni.

ſeptimgentis milibus Corœliæ addixerit:adiicis poſſe eos nongentis milibus uenire: ac tanto magis quæris:an quod geſſit: ratũ ſeruem. Ego uero ſeruo:quibus ex cauſis accipe.cupio enim: & tibi probatũ:& cohæredibus meis excuſatũ eſſe: ꝙ me ab illis maiore officio iubente ſecerno. Corœliã enim ſumma reuerẽtia diligo: Primũ ut ſororẽ Corœli Rufi: cuius mihi mẽoria ſacroſancta ẽ:deĩde ut matri meæ familiariſſimã. ſunt mihi:& cũ marito eius Minutio Fuſco optimo uiro uetera iura:fuerũt:& cũ filio maxima:adeo quidem ut p̄tore me ludis meis p̄ſederit. Hæc cũ ꝓxime iſtic fui indicanit mihi cupere ſe aliquid circa lariũ noſtrũ poſſidere. Ego illi ex p̄diis meis: quod uellet:& quanti uellet obtuli:exceptis maternis:paterniſq;:his enim cedere ne Corœliæ quidem poſſum. Igit̃ cũ obueniſſet mihi hæreditas ĩ qua prædia iſta:ſcripſi ei uenalia futura.has epiſtolas Hermes tulit:exigẽtiq; ut ſtatim portionẽ meã ſibi addiceret: paruit. Vides q̃ ratũ habere debeã:ꝙ libertus meus meis moribus geſſit. Supereſt ut cohæredes æquo animo ferãt: ſeparatim me uendidiſſe:quod mihi licuit omnino uendere. Nec uero coguntur imitari meum exemplum. non enim illis eadem cum Corœlia iura. Poſſunt ergo ĩtueri utilitatem ſuam: pro qua mihi fuit amicicia. Vale.

C. Plinius Minutio. S.

Libellũ formatũ a me ſicut exegeras:quo amicus tuus:ĩmo noſter:qd nõ enim cõe nobis:ſi res poſceret: uteretur: miſi tibi ideo tardius:ne tẽpus emẽdandi eũ:ideſt diſperdendi haberes. habebis tñ an emendandi neſcio: utique diſperdendi. υμειϛ καρα ει ισχνοι optima queq; detrahitis. qđ ſi feceris boni cõſulã. Poſtea

rum monumentis. Vt meis.cum tamen tua ſint:quia tibi donaui:ſed ſi nihil illis fueris uſus: opportu ne in his optimis & grandioribus in aliquam rem noſtram utar. Beneficio faſtidii tui. quæ tu.tanquā turgida faſtidiſti cedent mihi beneficio. Laudabor.a doctoribus te. Vt in eo.ſenſus eſt.ut quoq; inuenies in eo ꝙ arbitrabar annotatum iri a te ueluti nimium elatum: aliud annotatum ꝙ erat exile & preſſum. Et explicitum aliter ideſt attenuata figura expreſſum. Supraſcripto. ex ſupraſcriptione noſtra. Tumidius.ꝙ uicio datur.credo hunc Minutium fuiſſe: quem ſuppreſſo nomine octauo ad Lupercum ſcribens damnat. dixi inquit de quodam oratore ſæculi noſtri recto quidem & ſano:ſed parum grandi. Sonantius:& elatius: quam tu ſoleas dicere: debet autem orator erigi: attolli: interdum etiam efferueſcere: efferri. nihil enim magis eloquentiam quam ancipitia commendant: & plurimum refert repræhendenda annotes an inſignia: multi aduertunt ꝙ eminet: & extat: ſed acri intentione iudicandum eſt immodicum ſit an grande: altum: an enorme. Torqueres. te uexares optima tanquam immania notando. Addere. ſupraſcribere. Humilius.ꝙ dicendi genus uituperandum: nam præſſius & exilius interdum laudatur.

enim illis ex aliqua occaſione ut meis utar: & beneficio faſtidii tui ipſe laudabor:ut in eo quod annotandum annotatum quoq; inuenies: & ſupraſcripto aliter explicitum. Nam cū ſuſpicarer futurum ut tibi tumidius uideretur: quod eſt ſonātius:& elatius: non alienum exiſtimaui:ne te torqueres: addere ſtatim ꝑſſius quoddam: & exilius: uel potius humilius:& peius: ueſtro tamen iudicio rectius. Cur.n. non uſquequaq; tenuitatē ueſtrā inſequar:exagitēq;:ut inter iſtas occupationes aliquid aliquādo rideres? illud ſerio uide:ut mihi uiaticum reddas: quod impēdi data opera curſore dimiſſo.næ tu cū hoc legeris nō ptes: ſed totū libellū improbabis:negabiſq; id ullius ꝑcii eſſe:cuius precium repoſceris. Vale.

C.Plinius Feroci.S.

FAdē epiſtola:& nō ſtudere te: & ſtudere ſignificat.ænigmata loquor? ita plāe: do nec diſtinctius: qđ ſentio: enunciem. Negas eni te ſtudere:ſed ē tam polita:ꝙ niſi a ſtudēte nō pōt ſcribi: aut es tu ſup omnes beatus: ſi talia per deſidiam:& ocium perficis. Vale.

C.Plinius Corœliæ.S.

TV quidē honeſtiſſime: ꝙ tā impenſe: & rogas.& exigis:ut accipi iubeā a te præciū agrorum: nō ex ſeptingētis milibus: quanti illos a liberto meo:ſed ex nongentis: quāti a publicāis partē uigeſimā emiſti. Inuicē ego: & rogo: & exigo:ut non ſolū quid te: uerūetiam qđ me deceat aſpicias. patiaris me ī hoc uno tibi

Rectius. melius exiſtimatum ſed falſo. Tenuitatem. ſtilum attenuatum.

Occupationes. urbanas: cum enim Secundus ſcripſit abetat ab urbe. Vide. ſcito: intellige. Viaticum. impenſam itineris. Curſore dimiſſo. tabellario ad te miſſo.. curſor eſt qui pedibus celeriter litteras defert. Alexandrum ſcribit Lampridius curſorem nunquam niſi ſeruum ſuum fæciſſe: dicebat enim ingenuum currere niſi in ſacro certamine non debere:& Paulus.ff.xxxii. curſores in familia recenſet. Aelius Verus ſuos curſores nominibus uentorum appellabat: & exemplo cupidinum alas apponebat: Papyrio Curſori cognomen inditum a præcipua pedum pernicitate: & ꝙ uictorem curſu omnium ætatis ſuæ fuiſſe ferunt. Næ. certe. affirmantis eſt: & ideo cum diphthongo ſcribeñ. Partes. elata membra & ſonantia. Precium.uiaticum. Curſor

FAdem. habet hoc Secundi epiſtola: ut quo longior eo eruditior: quo breuior eo argutior: tali nunc oſtendit Iulium Ferocem elegantiſſimam & politiſſimam epiſtolam ſcripſiſſe. Aenigmata.obſcuras quæſtiones. ... enim in parabolis & obſcure loquor. ueteres rōani ænigmata ſcirpos appellauere. aliquando oratori cōueniunt:ſed poetæ ſæpius. Negas. legimus etiam negat. ut reſpiciat: tua epiſtola.

TV. remittit ducenta ſextertia Corœliæ uolenti Secundo tradere pro qncūce hæreditatis nōgenta: quanti uigeſimam partē eiuſdē emerat a publicanis. Honeſtiſſime facis: Liberto. Hermete. A publicanis. ab his qui uectigalia publica redimunt:& rē publicā tractant: nā ſiue qs uerbi gratia frumētū & alias reip. res neceſſarias trāſportādas: ſiue decimas ac uigeſimas redemiſſet: ſiue teſtamēta q̄ reip. relinq̄bant: ſiue quo uis modo uectigalia & alios populi redditus exigēdos certo ꝓcio cōduxiſſet is publicāus dicebat. Caius de ſig. uer. q̄ uectigal populi ro. cōductū habet publicanū appellamus: nā publica appellatio in cōpluribus cauſis ad populū Ro. reſpicit. Vlp. de publicanis. publicani inqt ſunt qui publico fruunt: nā inde nomen habent: ſiue fiſco uectigal pendant: uel etiā Publicāus.

eodē aīo repugnare:quo ī omnibus obſeq ſoleo.

C.Plinius Saturnino.S.

REquiris qd agā:ꝗ noſti.diſtringor officio.amicis deſeruio. ſtudeo interdū:qđ nō interdū:ſed ſolū: ſemperq; facere:nō audeo dicerẽ rectius:certe beatius erat. te omnia alia quā ꝗ uelles agerẽ moleſte ferrē:niſi ea ꝗ agis eſſent honeſtiſſima.nā:& reip.ſuæ negocia curare: & diſceptare iter amicos laude digniſſimū ē. Priſci noſtri cōtuberniū iucundū tibi futurū ſciebam.noueram ſimplicitatē eius:noueram comitatem.eundem eſſe:quod minus notam:gratiſſimum experior:cum tam iucunde officiorum noſtrorum meminiſſe eum ſcribas. Vale.

C.Plinius Fabato Proſocero.S.

CAleſtriū Tyronē familiariſſime diligo: & priuatis mihi:& publicis neceſſitudinibus implicitū . ſimul militauimus:ſimul quæſtores Cæſaris fuimus. Ille. me in tribunatu liberorū iure pceſſit: Ego illū in ptura ſum conſecutus:cū mihi Cæſar annum remiſiſſet.ego in uillas eius ſæpeſeceſſi : ille in domo mea ſæpe conualuit.hic nunc proconſule prouinciam Bethycam per Ticinum eſt petiturus. Spero : imo confido facile me impetraturum ex itinere deflectat ad te:ſi uoles uindicta liberare:quos proxime iter amicos manumiſiſti. Nihil ē quod uerearis ne ſit hoc illi moleſtum : cui orbem terrarum

tributum conſequantur:& omnes qui aliquid a fiſco conducunt recte appellantur publicani.Paulus ibidem.publicani dicuntur:qui publica uectigalia habent conducta. Eodem.amico.

REquiris.exponit Saturnino poſtulanti quid ageret: monetq; remp.curare eſſe honeſtiſſimam rem:ac Priſcum gaudet officiorum memorem. Diſtringor. occupor. detineor. Officio. incertum qoo. Amicis deſeruio . in agendis cauſis. Rectius . quia optima philoſophiæ pars eſt agere negocium publicum:exercere iuſtitiam:amicis deſeruire: & tempora noſtra rei publi . impartiri. Beatius . iucundius.

Reip.ſuæ.patriæ ſuæ: erat enim in municipio ſuo Saturninus. Diſceptare.decernere : iudicare. Officiorum noſtrorum. beneficiorum ſuſcœptorum a nobis.

CAleſtrium . cauſas explicat ueteris amiciciæ cum Tyrone pro conſule : ut proficiſcentem in prouinciam non oereatur Fabatus Comum reuocare ab itinere recto ſeruorum liberandorum cauſa. Neceſſitudinibus implicitum.uinculis amiciciæ connexum. Militauimus . tribuni mil. fuimus in Syria. Quæſtores Cæſaris. candidati principis : qui libris principalibus in ſenatu legendis uacabant. Tribunatu. plebis : cuius in primo meminit.

Præceſſit liberorum iure . nam qui ius trium natorum habebant in honoribus præcedebant carentes ut.ff.de immunitatibus:nullos enim legimus liberos Secundum ſuſcœpiſſe. Conſecutus illum. eodem anno fui prætor quo Caleſtrius. per ordinem enumerauit dignitates:quo quæque prius daretur : a tribunatu enim militum ad Quæſturam : a quæſtura ad tribunatum pl.a tribunatu ad præturam:inde ad conſulatum : mox ad proconſulatum certo quodam inſtituto procedebāt: ſed hic omiſit conſulatum. in quo multo ante Caleſtrium præceſſerat. Remiſiſſet.conceſſiſſet poſſe petere præturam an-

Ticinum. te annum legitimum. Ticinum . oppidum Inſubriæ a Leuis & Maricis conditum non procul a Pado: diſtans a Placentia ſex & triginta miliariis ſi Straboni credimus : ſimili uocabolo præterfluens amnis : quem Verbanus lacus exonerat : Padum ingreditur.a Plinio diſſentiens Eutropius conditum ſcribit ab Inſubribus Boiis:clara ſane ciuitas multiplici fortuna nunc mutato nomine Papia appellatur : ubi omnium liberalium diſciplinarum celeberrimum gymnaſium. Ad te. Comum. Vindicta liberare . iuſſu eius in ueram libertatem conſtituere. ſerui a dominis ſæpe manumitti ſolent : adeo ut uel in tranſitu manumittantur : ueluti cum prætor:aut præſes:aut proconſul in balineū uel in theatrū eat. inde Caius.ff.xl.de manumiſſiōibus:nō eſt inquit oio neceſſe pro tribunali manumittere.Itaq; plærūq; in trāſitu ſerui manumitti ſolēt: cū aut laoandi:aut geſtādi aut ludorū gratia pdeat prætor:aot procōſul:legatus ue Cæſaris.ibidē pauli uerba melios in rē noſtrā faciunt.apud proconſulē poſtꝗ urbē egreſſus eſt uindicta manumittere poſſumus: ſed & apud legatū eius manumittere poſſumus.uindicta ergo interuentu & authoritate pconſulis: nō eni ſat erat ſeruū liberari a domino:niſi aothoritas prætoris:uel præſidis: uel pcōſulis interueniſſet: inde ſeqtur. Quos proxie inter amicos manumiſiſti.cuius manumittēdi forma talis fuit:ut dominus caput ſerui:aut aliud mēbrū tenens diceret:hunc hominē liberū eſſe uolo:& ſic eū e manu emittebat.hoc

Manumiſſio. amplius addit Appianus ; fuiſſe morem romanis in liberandis ſeruis dextra appræhenſos ad ſe conuertere:nā manumiſſio eſt datio libertatis: & ꝗdiu quis in ſeruitute eſt : manui & poteſtati ſuppoſitus eſt: &

mahumiſſus liberatur à domini poteſtate.lege plura de manumiſſione in inſtitutionibus titulo de liber tinis:& libro ſeptimo.Codicis de libertate latina tollenda. Illi.Tyroni.

SVa.de recitatione plura diſſerit:ac rationes exponit:quibus ſint orationes recitandæ ſicut hiſtoriæ & carmina:& in tranſitu docet quomodo emendanda ſcripta : imprimis monet iudicio multorum credendum:exemplo Pomponii Secundi: qui iudicio populi multum tribuit. Sua.ſuo modo:& pro arbitrio ſuo. Mihi.hæc eſt recitandi ratio. Admoneat.ab auditoribus. Emendandas.ꝙ conſequimur recitando. Hiſtoriam debere recitari.teſtatur Tranqui.hæc antea in uſu fuiſſe: nam tradit Auguſtum benigne & patienter audiſſe non tantum carmina & hiſtoriam recitantes: ſed etiam orationes & dialogos.

circũire nõ erit lõgum mea cauſa.Proinde nimiã iſtã uerecundiam pone:teq; quid uelis conſule. illi tã iucũdũ eſt quã mihi quod ru iubes. Vale.

C.Plinius Nonio Celeri.S.

SVa cuiq; ratio ẽ recitãdi: mihi: qđ ſæpe iã dixi:ut ſiqd me fugit(ut certe me fugit)admonear.quo magis miror ꝙ ſcribis:fuiſſe quoſdã: q rephẽderẽt: ꝙ oratiões oĩno recitarẽ.niſi uero has ſolas nõ putãt emendãdas. a qbus libẽter reqſierim cur cõcedant(ſi concedunt tamẽ)hiſtoriã debere recitari:quæ nõ oſtẽtatiõi:ſed fidei ueritatiq; cõponiť.cur tragœdiã: quæ nõ auditoriũ:ſed ſcænã:& actorẽ: & cur lyrica:quæ nõ lectorẽ:ſed chorũ:& lyram poſcũt. At horũ recitatio uſu iã recæpta eſt. Num ergo culpãdus ẽ ille:q cœpit:quãquã oratiões: & nr̃i quidẽ:& græci lectitauerũt.Superuacuũ tamen eſt recitare:quæ dixeris:etiã:ſi eadẽ oĩa:ſi iiſdem oĩbus:ſi ſtatĩ recites. Si uero multa iſeras:multa cõmutes:ſi quoſdã nouos:quoſdã eoſdẽ:ſed poſt tẽpus adſumas:cur minus ꝓbabilis ſit cauſa recitãdi:q dixeris:q̃ edẽdi: Sed difficile ẽ: ut oratio dũ recitať:ſatiſfaciat.nã hoc ad laborem recitantis pertinet:nõ ad rationẽ nõ recitãdi. Nec uero ego dũ recito laudari:ſed:dũ legor:cupio. Itaq; nullũ emendãdi genus omitto: ac primum: quæ

Non oſtentationi.non ad pompam:& gratiam præſentium: ſed ut ſit κτῆμα μᾶλλον ἐς ἀεὶ ὑπὲρ ἐς τὸ παρὸν ἀκούσμα ſecundum Thucydidem. Sed fidei ueritatiq;. Lucianus in libello: cui titulus quomodo oporteat hiſtoriam ſcribi : ſi aliquam inquit adulationem ſumat hiſtoria : quid aliud quam pedeſtris quædam poeſis fit:hiſtoriæ unum officium : & finis utile : ꝙ ex uero ſolo colligitur:parum de pulchritudine curabit:dummodo abſolutam ueritatem habeat. hiſtorici autem officium unum : Vt geſta ſunt dicere: neq; enim hiſtoria debet egredi ueritatem. Cur tragœdiam.concedunt recitandam. Scænam.locum in theatro agendis fabulis excitatum : & ſicuti tria fabularum genera : ita totidem ſcenarum tragicum : comicum : ſatyricum. Actorem.hiſtrionem. Lyrica.carmina. Chorum.induci chorum in lyricis monſtrat Horatij ſæculare carmẽ: ꝙ a pueris & puellis in Capitolio cantabatur. in choris iunctim omnes loquebantur : quaſi uoce confuſa : & concentum in unam perſonam reformantes.Seneca decimotertio epiſtolarum : & cum Macrobius libro primo Sat.ad uerbum ſecutus : non uides q̃ multorum uocibus chorus conſtet unus.tamẽ ex omnibus ſonus redditur:aliqua eſt illic acuta:aliqua grauis:aliqua media : accedunt uiris fœminæ : interponuntur tibiæ : ſingulorum illic latent uoces : omnium apparent : & fit concentus diſſonus : de choro dico quẽ ueteres philoſophi nouerant:in commeſſationibus noſtris plus cantorũ eſt:q̃ in theatris olim ſpectatorum fuit.Columella.xiii.ubi chorus canentiũ non ad certos modos:neq; numeris præeũtis magiſtri cõſenſit:diſſonũ quoddam & tumultuoſum audientibus canere uideť:at ubi certis numeris ac pedibus uelut facta conſpiratione conſenſit : atq; concinuit ex eiuſdem uocũ concordia non ſolũ ipſis canentibus amicũ quoddam & dulce reſonat:uerũ etiam ſpectantes audienteſq; latiſſima uoluptate permulceť. Chorus.

Horũ.hiſtoriæ:tragœdiæ:lyricorũ.reſpondet obiiciendis. Recœpta.cõprobata. Cœperit.illa recitare. Noſtri.romani. Lectitauerũt.recitauerũt. Dixeris.apud iudices perorauerìs. uerba ſunt aduerſariorũ. Etiam.concedentis aduerbiũ.clarior lectio ſi reponať:eſt. Eadem omnia.quæ dixeras. Iiſdẽ omnibus.auditoribus. Statim.quia poſt tempus aliquod alia auditor cognoſcit. Multa iſeras.ꝙ fit, dũ emendamus. Nouos.auditores legiť etiam alios ſcilicet q̃ primo habueras. Poſt tempus. quo poterũt quæ probauerant improbare mutata priori ſententia. Quã edendi.tanq̃ diceret: ſi edendæ orationes:ſunt etiam recitandæ:nã recitando plubicamus. Satiſfaciat.placeat auditoribus. Hoc.ut curã habeat placendi. Non ad rationem.ratio nõ obſtat quo minus reciteť. Legor.poſt emiſſum opus: & me abſente. Emẽdãdi.emẽdatio eſt:q̃ ſingula ꝓ ut ipſa res poſtulat dirigimus æſtimãtes uniuerſo: Emẽdatõ.

ſcriptorum ſententiam diuerſam: uel correctio errorum:qui per ſcripturam dictionemue fiunt autho-
re Diomede. Pertracto.repeto:& non ſolum uerba ſunt emendanda:ſed numeri & ſententiæ. An-
notanda.emendanda. Penſito.diligenter examino. Tunc.cum recito. Nam.emendo. Quanto
ſolicitius intendo. cum quanta maiori ſolicitudine & cura ſum intentus in recitando reſpectu audi-
torum reuerentiæ:q̃ in emendando per me:aut cum paucis. Reuerentia.pudor.metus. quæ omnia io-
ſunt mihi recitanti propter auditorum frequentiam. Indicant. iudicium augent & acuunt. Sic ha-
be. melius intellige ſequenti exemplo.

ſcripſi mecum ip̃e pertracto.deinde duobus:aut
tribus lego:mox aliis trado annotãda:notaſq̃ eo
rum: ſi dubito. cum uno rurſus : aut cum altero
penſito.nouiſſime pluribus recito: ac:ſi quid mi
hi credis:tunc acerrime emendo . nam tanto dili
gentius:quanto ſolicitius intendo:optime autẽ
reuerentia:pudor:metus iudicant . Idq̃ adeo ſic
habe.nõne ſi locuturus eſſes cum aliquo quantũ
libet docto uiro:tamen minus cõmoueretis:quã
ſi cum multis uel indoctis? non ne cum ſurgis ad
agendum tum maxime tibi ipſe diffidis? tunc cõ-
mutata non plurima: ſed omnia cupis? utiq̃:ſi la
tior ſcæna : & corona diffuſior . nam illos quoq̃
ſordidos:pullatoſq̃ reueremur . Nonne ſi prima
quæq̃ improbari putes debilitaris: & concidis?
opinor:quia in numero ip̃o eſt quoddam magnũ
collatũq̃ cõſilium:quibuſq̃ ſingulis iudicii parũ:
omnibus plurimum. itaq̃ Pomponius Secũdus
ſcriptor tragœdiarum : ſi quid forte familiarior
amicus tollendum:ipſe retinẽdum arbitraretur;
dicere ſolebat ad populum prouoco : atq̃ ita ex
populi:uel ſilentio:uel aſſenſu:aut ſuam:aut ami
ci ſententiam ſequebatur.tantum ille populo da
bat.recte:an ſecus:nihil ad me.Ego enim nõ po-
pulum aduocarẽ:ſed certos: electoſq̃ ſoleo: quos
intuear:quibus credam:quos deniq̃ tanquã ſin-
gulos obſeruem:& tanquã nõ ſingulos timeam.
nã quod.M.Cicero de ſtilo:ego de metu ſentio.
Timor eſt emendator aſperrimus.hoc ipſum:q̃d
nos recitaturos cogitamus emendat : quod audi
toriũ ingredimur:emendat:quod pallemus: hor
reſcimus:q̃ circumſpicimus emẽdat.Proinde nõ
pœnitet me conſuetudinis meæ : quam utiliſſi-

Quantumlibet.maxime. Commoue-
reris.timeres : perturbareris. Agendum.
publice cauſam dicturus. Tunc . cum
multi audiunt. Omnia.tua ſcripta tan-
quam deteriora. Vtiq̃ . præſertim cu-
pis. Scæna latior. ſpectantium ingens
numerus. Corona . multitudo circum-
Pullatus. ſtantium. Sordidos . agreſtes. Pulla-
tos . attratos : imperitos. Fabius ſexto im-
peritis ac ſæpe pullatæ turbæ relinquunt:
& ſecundo.iam collidere manus: terræ pe
dem incutere:fœmur: pectus: frontem cæ
dere: mire ad pullatum circulum facit.
Concidis. animo cadis : & deficis. Opi-
nor. ſic fieri puto. Numero. multitudi-
ne. Omnibus plurimum . reſpectu om
nium eſt ſummum:nam ſi parua multa in
unum contuleris ſurgent in maximum
cumulum : & Ciceronis teſtimonio ora-
tor uulgi aſſenſu : & populari approba-
tione iudicari ſolet :itaq̃ nunquam de bo
no oratore aut non bono doctis homini-
bus cum populo diſſenſio fuit:id enim ip-
ſum eſt ſummi oratoris ſummum orato-
rem populo uideri. Pomponius Secun-
dus. cuius uitam ſcripſiſſe Plinium ſenio-
rem ſupra retulit. Tollendum . de tra-
gœdiis ſuis delendum tanquam minus ap
tum. Retinendum.reſeruandum in ſcri
ptis ueluti opportunum. Ad populum
prouoco . eligo populi iudicium . ſilentio
populi amici ſententiam retinebat aſſen-
ſu uero ſuam. Populo dabat . defere-
bat iudicio populi : quare Cicero de cla-
ris oratoribus inquit Tibicen Antigeni-
das diſcipulo dixit ſane frigenti: ad popu
lum mihi cane & muſis : ego Bruto dicen
ti apud multitudinem mihi cane & popu-
lo.In ſumma.qui uulgi opinione diſertiſ-
ſimi habiti ſunt : eoſdem intelligentium
quoq̃ iudicio fuiſſe probatiſſimos credi-
derim. Recte. faceret. An ſecus. ma-
le : tantum iudicio populi tribuendo.
Nihil ad me . non pertinet ad propo-
ſitum noſtrum. Certos . doctos uiros: qui non falluntur iudicio ſuo. Tanquam ſingulos . pro-
pter ſummam eruditionem & authoritatem unumquemque uerear. Et tanquam non ſingu-
los . tanquam cœtum clarorum uirorum. De ſtilo . ſenſit : nam libro primo de Oratore ſtilus
inquit eſt optimus & præſtantiſſimus dicendi effector : atq̃ magiſter : neq̃ iniuria : nam ſi ſubitam:&
fortuitam orationem commentatio & cogitatio facile uincit : hanc ipſam profecto aſſidua & diligens
ſcriptura ſuperabit. De metu . q̃ ſit emendator optimus. Hoc ipſum . imaginatio : phantaſia.
Circumſpicimus. frequentiam auditorum: & quod ex uultu: oculis: nutu: manu:murmure: ſilentio

cognoſcimus qd quiſq; ſentiat. Iſtorũ.q rephendũt q oio orationes recitarẽ. Aliqd.aliqd aliud emẽ dandi genus. His.a me pdictis. Satis.ad emendationẽ. Dare i manus hominum.publicare. Nõ.eẽ.

mã experior. Ideoq; nõ deterreor ſermũculis iſtorũ: ut ultro te rogẽ: mõſtres aliquid: quod his addá. nihil enim curæ meæ ſatis ẽ. cogito: q̃ ſit magnũ dare aliquid in manus hoium: nec pſuadere mihi poſſũ; nõ: & cũ multis: & ſæpe retractãdũ: quod placere: & ſemp: & oibus cupias. Vale.

C. Plinius Caninio Rufo. S.

DEliberas mecũ quẽadmodum pecuniá: quá municipibus noſtris in epulũ obtuliſti: poſt te quoq; ſalua ſit: hõeſta cõſultatio: non expedita ſententia. numeres reipublicæ ſummam: uerendũ eſt ne dilabatur ad ſacros: ut publice negligatur. equidem commodius nihil inuenio: q̃ quod ipſe feci: nam quingentis milibus nũmum: quæ in aliméta ingenuorũ promiſeram agrũ ex meis lõge pluris actori publico publice mãcipaui: eũdẽ uectigali impoſito recœpi: tricẽa milia annua daturus. p hoc. n. & reip. ſors i tuto: nec redditus icertus: & ipſe ager: ppter id quod uectigali large ſupcurrit: ſemper dominũ: a

DEliberas. epulum perpetuum Comenſibus promiſerat Caninius: ſed uerebatur ne ſi ſummã numeraſſet reip. procedente tempore ad ſacerdotes tranſiret: qu ire exemplo ſuo monet Secũdus ut ſe imitetur in eo munere: q patriæ donauerat pro alendis igenuis. Municipibus. nouocomenſibus. colligitur enim ex libro primo Caninium fuiſſe comenſem: ubi ad eundem ſcribens iquit. Quid Comum tuæ: meæq; delitiæ. Epulum publicũ cibum. Poſt te. poſt obitum tuum. Salua ſit. integra ſit: reſeruetur ad hoc: neq; transſeratur ad alia. Non expedita. non in promptu: obſcura: difficilis. Nũeres. ſi numeres. Sũmam. ex qua quotannis fiat epulum. Dilabatur. tranſeat: diffugiat: ſi quis legatam municipio pecuniam in aliam rem q̃ defunctus uoluit conuertere citra principis authoritatem non licet authore iuriſconſulto: fit tamen interdum ut ad alia tranſeat procedente tempore: cum non ſit: qui illam tueatur. Ad ſacros. ad ſacerdotes: qui ideo ſacri dicti q ſacra & res deorum curaret. Virg. Cereriq; ſacrũ Polyboetẽ. i. ſacerdotẽ Cereris: & Prudẽtius. O Chriſti Valerianæ ſacer; nã quicquid deſtinatum eſt diis ſacrum uocatur: ut Plautus ſacros porcos ad ſacrificium idoneos: & ſacerdotes a ſacris dictos q rebus diuinis pœſſent Varro tradidit. fuit igitur epulũ illud ad res diuinas cõſtitutũ: quibus die ſolẽni populus epularetur: erat ideo uerendum ne poſt mortem Caninii traduceretur ad ſacerdotes: neq; obſtat q Seruius ſcribit epulas hominum eſſe: q & nos fatemur: modo concedatur eas etiam inter ſolemnia ſacrorũ dari: & alioquin Apuleius. ix. refert dominum ædiũ ſacrificales epulas cũ ſacerdotibus deæ cœnitaſſe. Varro. iii. rei ruſticæ. quotus quiſq; eſt annus: quo nõ uideas epulum aut triũphum: aut collegia nõ epulari. Sacri. itẽ & Sacrani populi ſunt in codice nõ admodũ recenti ſcriptũ adnotaui de ſacro. i. de ærario. Vt publice negligat. timẽdũ eſt ne reſp. nõ curet id epulũ. ut ſolet fieri in oppidis: ubi publica negligunt: & hinc inde occupant. Cõmodius. tutius: ut ſors: & redditus diu duret. Quingentis milibus nummũ. quingẽtis ſextertiis. hæc erat ſors: ex qua triginta ſingulis annis: ut mox explicabit: pro alimentis ingenuorũ redimebant. In alimenta ingenuorũ. ut pueri liberi ſed egeni alerentur: q libro primo copioſe tractauit. igenui autẽ ſunt qui libera matre nati nec poſtea ſerui facti ſunt. Iuſtinianus latius explicat: ingenuus inqt eſt: qui ſtatim ut natus eſt liber eſt: ſiue ex duobus igenuis mrimonio editus: ſiue ex libertinis duobus: ſiue altero libertino: & altero ĩgenuo. ſed & ſi qs ex matre naſcit libera: patre uero ſeruo ingenuus nihilominus naſcit: quemadmodũ: q ex matre libera: & icerto patre natus eſt: quoniam uulgo cõcœptus eſt. Longe pluris. maiori precio qngentis milibus. erat enim mile centũ ſextertiis. Actori. curatori: q reip. bona curat: & rationes reddituũ impenſarumq; facit. eius fit mentio. ff. l. titulo de adminiſtratione reip. Mãcipaui. uẽdidi. diſtraxi: alienaui: nullo tamen ab illo precio recœpto.

Recœpi. reſumpſi apud me ab actore publico. Eundem. agrũ. Vectigali impoſito. ut teneret quotannis tricena milia reip. numerare. Vectigales agri uocant: qui in perpetuũ locant hac lege: ut quãdiu pro iis uectigal pendat: tam ſiu neq; ipſis: q conduxerint: neq; iis: q in locum eorum ſucceſſerint: auferri eos liceat: & alibi idem iuriſconſultus Paulus. agri publici: q imperpetuũ locant a curatore reip. ſine authoritate principali reuocari non poſſunt. habet autem horũ uectigaliũ agrorũ poſſeſſor aliquid ius in eis: unde Vlp. xxx. de legatis fundus inqt municipũ uectigalis ipſis municipibus legatus ualere legatum ſcribit Iulianus: qa aliquod ius in eo is qui legauit habet. Per hoc. hac ratione & uia. Sors. quingenta milia nummũ erant i tuto: neq; enim poterant interire. Incertus. fallax. Vectigali. triginta ſextertiis. Large ſupercurrit. longe in redditu excellit. xxx. ſextertia: nam maiores fructus inde colligebãtur.

Dominũ. ſentit Paulus q maximos fructus ex redemptione uectigalium conſequuntur: ſi tanti poſtea

Sacri. Epulum Ingenuus. Vectigalis ager.

locari non poſſint:ea prioribus penſionibus ſuſcipere compelli. Exerceatur. excolatur. Aliquanto plus. nam reſpectu redditus nihil amplius donauerat : quia ꝙ reliquum erat ipſius domini erat:ſed hoc aliquanto plus donauerat : ſi enim dominus agrum uoluiſſet alicui uendere : minoris uendidiſſet reditus ſuos qui ſuper currebant uectigali quia totus ager erat obligatus reipubli. Infregerit. minueꝛit. Neceſſitas uectigalis : neceſſitas pendendi reipubli.perpetuo triginta milia nummum. Aeternas. utilitates. perpetuam memoriam huius liberalitatis : cuius ueſtigium adhuc extare audio. Muneri ſuo. ut perpetuo duret. Facultatibus.præſenti utilitati.

quo exerceatur:íueniet.Nec ignoto me plus aliquāto:q̄ donaſſe uideor erogauiſſe:cū pulcherrimi agri p̄ciū neceſſitas uectigalis infregerit. Sed oportet priuatis utilitatibus publicas : mortalibus æternas ante ferri:multoq; diligentius muneri ſuo conſulere:quā facultatibus. Vale.

C.Plinius Priſco.S.

ANgit me Fāniæ ualitudo: quā cōtraxit: dū aſſidet Iuniæ uirgini : ſponte primū. eſt.n.affinis: deinde etiam ex authoritate pōtificum:nam uirgines: cū ui morbi ex atrio Veſtæ cogūtur excedere : matronarum curæ:cuſtodiæq; mandantur: quo munere Fānia dū ſedulo fungitur hoc diſcrimine implicita eſt.inſidens febris:tuſſis:orexis:ſumma macies:ſumma defectio:animus tantum : & ſpiritus uiget Heluidio marito: Thraſea patre digniſſimus. reliqua labūtur:meq; non metu tantum:uerum etiam dolore conficiunt.doleo enim fœminam maximam eripi oculis ciuitatis : neſcio an aliquid ſimile uiſurus.quæ caſtitas illi? quæ ſanctitas? quæ grauitas? quanta conſtantia? bis maritum ſequuta in exilium eſt. Tertio ipſa propter maritum relegata.nam cum Senectio reus eſſet:ꝙ de uita Heluidii libros cōpoſuiſſet : rogatūq; ſe a Fānia ī defenſione dixiſſet: quærēte minaciter Metio Caro an rogaſſet:reſpondit rogaui:an cōmētarios ſcripturo dediſſet:dedi:an ſciēte matre : neſciēte.Poſtremo nullā uocē cedētē periculo emiſit. Quinetiā illos ipſos libros:quāquam ex neceſſitate:& metu tēpoꝝ abolitos Senatuſcōſulto publicatis bonis ſeruauit:habuit:tulitq; in exilium exilii cauſam.eadē q̄ iocunda:q̄ comis:q̄ deniq;:quod paucis datum eſt: non minus amabilis: q̄ ueneranda

ANgit. Fanniæ ualitudinem honeſtiſſima cauſa contractam apud Priſcum Dolenter fert: ibiq; multa de illius ſanctitate : grauitate : conſtantia enumerat:quantaq; cum eius matre fuerit ſibi amicicia ſanctiſſimis uerbis proſequitur : & filiæ longiorem uitam precatur. Fanniæ.quæ fuit Heluidii uxor & Thraſeæ filia. Aſſidet .officii cauſa . aſtat. Virgini . ueſtali. Affinis . eius Iuniæ : nec mirum ſi ſponte aſſedit. Authoritate.iuſſu. Pontificum . qui curabant ueſtales. unde Gellius libro primo . uirgo ueſtalis ſimul eſt capta : & in atrium Veſtæ deducta : & pontificibus tradita eſt. Ex atrio Veſtæ . ex domo ueſtalium templo Veſtæ coniuncta inter Capitolium & palatium.
Diſcrimine.ualitudine. Inſidens.con
Orexis. tinua : latens. Orexis . nauſea : uomitus. Iuuenalis . rabidam facturus orexim: ſed is ab eo quod præcedit ad id ꝙ ſequitur ſumpſiſſe potuit pro appetentia ut ſatyra undecimo.hinc ſurgit orexis : hinc ſtomacho bilis : Lampridio in Heliogaballo : orexim conuiuio hanc eſſe aſſerente. nam ὀρέκομαι a quo orexis: non modo appeto ſed excito plærunq; ſignificat.
Digniſſimus . ſimillimus & per id maximus. Heluidio marito . Fannia maritum habuit Heluidium Priſcum : & patrem Petum Thraſeam. Reliqua . corporis uires: & habitudo. Labuntur.abſumuntur. Oculis ciuitatis . a conſpectu Romanorum:quibus erat exemplum uirtutis. Simile . tam laudabile. Bis. primo ſub Nerone : ſecundo . ſub Veſpaſiano. Senectio reus . nos inquit Tacitus de cauſis corruptæ eloquentiæ : innocenti ſanguine Senectio perfudit. accuſatus enim fuit a Caro delatore ſub Domitiano ꝙ uitam Heluidii Priſci conſcripſiſſet : mox reus ꝙ nullum magiſtratum poſt Quæſturam petiuiſſet damnatus eſt referente Dione. Dixiſſet.Senectio. Rogatum.ut uitam mariti ſcriberet. In defenſione.ſui:ut per id ſe defenderet. Metio Caro.delatore notiſſimo ſub Domitiano. Quærente . interrogante Fanniam. Reſpondit.Fannia. Commentarios.indices rerum a marito ſuo geſtarum. Scripturo.Senectioni. Matre.Arria:quæ tūc uiuebat. Neſciente.reſpōdit Fannia ſe id fæciſſe inſcia matre. Cedentem periculo.per quam uideretur uelle iminens piculum uitare. Libros.editos a Senectione de uita mariti.
Abolitos ſublatos.dato triumuiris miniſterio ut monumēta clariſſimoꝝ uiroꝝ in foro cōburerẽtur

nam fuit Domitianus: quamuis in principatus initio poeticæ ſtudioſus uideretur: ſtudiis inimicus: primum philoſophis urbe ſubmotis: & Hermogene propter quaſdam in hiſtoria figuras occiſo: librariis etiam qui eam deſcripſerant crucifixis. Publicatis. redactis in ærarium. Exilii cauſam. Heluidii uitam editã a Senectione. Eadem. Fannia. Comis. faceta. Quod paucis datũ eſt: ut poſſint ſimul amari & uenerari. Nec erit. nulla mulier poſtea in urbe inuenietur. Sic. quemadmodum Fanniam. Leguntur: monumentis litterarum celebrantur. Domus. Heluidii liberi. Nutare. minari ruinam. Poſteros. ſiue hæc epiſtola ſcripta fuerit ante illam ex libro quarto ubi meminit duas Heluidii filias interiiſſe: & intelligamus tres liberos duas fœminas & marem: ſiue tantum marem nomine Velium Heluidium: cui Fannia nouerca fuit. Quantis enim uirtutibus. ſenſus eſt. licet in familia Heluidii adhuc ſuperſint poſteri: tamen neceſſe eſt: ut hi ſummis uirtutibus nitantur: ne iſta uideatur fuiſſe extrema in ſua domo. Nouiſſima. quæ ſola ob uirtutes poſt maritum & maiores nominetur. nam uere dici poſſunt ſuæ domus nouiſſimi: qui uirtute præditi nullos ſibi ſuorum ſimiles reliquerunt. Illam. Arriam admirandam. Illuſtrius. magis famoſum & celebratum. Fœminæ. Fanniæ. Rurſus. quia cum hæc Secundus ſcriberet ex humanis exceſſerat Arria. Hæc. Fannia.

nec quã poſtea uxoribus nr̃is oſtentare poſſimus erit: a q̃ uiri quoq; fortitudinis exẽpla ſumamus: quã ſic cernẽtes: audiẽteſq; miremur: ut illas q̃ leguñt. ac mihi domus ipa nutar̃: cõuulſaq; ſedibus ſuis ruitura ſupra uideẽ: licet adhuc poſteros habeat. quãtis. n. uirtutibus: quãtiſq; factis adſeq̃ntur: ut hæc nõ nouiſſima occiderit? me q̃dẽ etiã illud adfligit: & torq̃t: ꝙ matrẽ eius illã (nihil poſſum illuſtrius dicere) tãtæ fœminæ matrẽ rurſus uideor amittere: q̃ hęc: ut reddit: ac refert nobis: ſic auferr ſecũ: meq;: & nouo ꝑiter: & reſciſſo uulnere adficiet. utrãq; colui: utrãq; dilexi: utrã magis neſcio: nec diſcerni uolebãr: habuerũt officia mea i ſcd̃is: habuerũt i aduerſis. Ego ſolatiũ relegatarũ: ego ultor reuerſarũ. nõ fæci tñ paria: atq; eo magis hãc cupio ſeruari: ut mihi ſoluendi tp̄a ſuꝑſint. In his erã curis: cũ ſcriberẽ ad te: quas ſi deus aliq̃s i gaudiũ uerterit: de metu nõ querar.

Vt reddit. ſicut in omnibus uirtutibus matrem repræſentat. Aufert. iterum tollet a nobis. Nouo uulnere. morte Fanniæ: & per eam matris interitus recordatione. Reſciſſo. renouato. dolore Arriæ. Diſcerni. cognoſci. quia pari charitate certabant. In aduerſis. nam relegatarum ſolatium fuit: & reuerſarum ultor: cum Publicium certum Heluidii accuſatorem reum peregit. Non fæci tamen paria. non reddidi illis paria beneficia ideſt quæ merebantur. modus dicendi elegans & circumciſus. idem in panagyrico. ſolus ergo adhuc qui pro munere tanto paria accipiendo fæciſti: Nazarius: ambo benigni ratiocinatores officiorum paria fæciſtis. Sceuola de ſtatu liberis quærit quid ſit paria facere: & poſt multa: paria facere interpratatur reddere iuſtas rõnes: & totũ debitũ ſoluere. Calliſtratus de iure imũitatis accipit paria fiſco fæciſſe pro ſatiſfeciſſe & ſatiſdediſſe. Seruari. diutius uiuere.

Paria facer̃

C. Plinius Tacito. S:

Librũ tuũ legi: & quã diligẽtiſſime potui adnotaui: quæ cõmutãda: quæ eximẽda arbitrarer. nã: & ego uerũ dicer̃ aſſueui: & tu libẽter audire. Neq; enim ulli patiẽtius rep̄hẽduntur: q̃ q maxĩe laudari merẽtur. Nũc a te librũ meũ cũ adnotatiõibus tuis expecto. O iucũdas. O pulchras uices q̃ me delectat. ꝙ ſi q̃ poſteris cura nr̃i uſquequaq; narrabit̃: qua cõcordia: ſimplicitate: fide uixerimus. erit rarũ: & iſigne duos hoĩes dignitate: & ætate ꝓpe modũ æquales: nõnullius in litteris nois (Cogor. n. de te quoq; parcius dicere: quia de me ſimul dico) alterũ alterius ſtudia fouiſſe. Equidẽ adoleſcẽtulus: cũ iam tua fama: gloriaq; floreret: te ſequi: tibi lõgo: ſed

Librum. quamuis ſæpius alibi teſtentur epiſtolæ Secundi quanta coniunctus. Tacito fuerit amicicia: Nulla tamen magis utriuſq; familiaritatem & coniunctionem quam iſta recludit: ut & ſtudia & famam communem habuiſſe cognoſcatur: ſeq; totum ab ineunte ætate ad imitandum Tacitum dederit. Commutanda. aliter dicenda. Eximenda. pœnitus tollenda. Adnotationibus. emendationibus. Librum. quem pariter Tacito miſerat emendandum. Quam me delectat. iſta emendandi uiciſſitudo. Vſque quaq;. ſemper. Inſigne. præclarum. Aetate propemodum. nam Secundus iunior erat. Nominis. famæ. Parcius. quia dixerat alicuius & nõ magni nois: ut debuiſſet de Tacito loqui: ſed cũ ſe quoq; cõplexus eſſet arrogantiæ uitandæ gratiæ utriuſq; facultatem minuit. Fouiſſe. excoluiſſe: emendaſſe.

Tibi longo.gaudet Secũdus ſuis epiſtolis inſerere Virgiliana carmina: hic enim libro quinto inquit. Primus abit:longeq; ante omnia corpora Niſus Emicat: huic longo ſed proximus interuallo inſequitur Salius.proximus igitur Tacito Secundus erat in eloquentia ſed longo interuallo. talis fuit Alcinoi ſententia de eo poeta:qui futurus erat Virgilio proximus.inquit enim Longe erit a primo quiſq; ſecũdus erit. Proximus.propter imitationem tui.non q tunc non eſſent clariores me. Similitudo naturæ.quæ multum facit ad conciliandam amiciciam:nam authore Columella ſimilia ſimilibus faciliora

Similitudo morũ.

fæcit natura:bonum bono aptiſſimum:& malum malo: hinc Aruns Tarquinius & Tullia minor ingenio truci breui conuenere. Imitabilis . facilis ad imitandum. Imitandus. imitari dignus. Si quis de ſtudiis ſermo. ſi quis loquitur qui in urbe ſint eloquentiſſimi: & ſtudiorum amantiſſimi. Vna nominamur.libro octauo. hunc locum declarat. narrabat inquit mihi Cor.Tacitus ſediſſe Circenſibus proximum equiti Ro. hunc poſt uarios eruditoſq; ſermones requiſiſſe italicus es? an prouincialis?ſe reſpondiſſe: noſti me: & quidem ex ſtudiis: ad hoc illum: Tacitus es?an Plinius? Nec deſunt.ſunt in urbe noſtra. Præferantur . præponantur nobis.tanquam doctiores. In hoc primus. ſi doctior te ab aliquibus credor:tunc me omnium qui ſunt in urbe doctiſſimum credo . quia te ſecundum faciunt : ſi uero te primum alii putant: tunc ſecundum doctum me exiſtimo: quia tua ueſtigia penitus ſequor. tanti facit Taciti doctrinam: latenter tamen innuit ſe fuiſſe doctiſſimos qui tunc erãt romanorum. Teſtamentis.ſubſcribendis & ſignandis: quibus tibi primum: mihi ſecundum locum conceduntur:an in legatis: quibus primi nominamur. Amiciſſimus.qui alterum alteri pro amicicia præponat. Spectant.tẽdunt:conueniunt.

PAreo. Cornuto monenti ut infirmitati oculorum cõſuleret: ordinem uitæ ſuæ enumerat: & pro gallinis miſſis cum amico iocat. Collega. uel i præfectura ærarii uel in cõſulatu:nam utrunq; magiſtratum ſimul geſſere. Huc. in Thuſcos. Tecto uehiculo incluſus. circumcluſo recubans uehiculo: ac ſi eſſem in cubiculo. Stilo . compoſitione . ſcriptura. Sed abſtineo. ſed tamen abſtineo quamuis difficulter. Auribus . alio legente. Opaca aliquantulum inumbrata . ſub obſcura . Celſus præcipit in lippitudinis curatione primo die loco obſcuro cubare: & a ſermone abſtinere. Cryptoporticus.latẽtes porticus: in quibus uerſor. Inferioribus.inferiori parte. Tantũ umbræ.a dimidio inferiori. Luminis.a dimidio ſuperiori ubi feneſtratum pars fuit adaperta. Balineum.curatur lippitudo ſecundum Celſum balineo: uino:gete:abſtinẽtia. Cuſtos.qui ꝓhibet ne ſupra modum bibam. Te.amiciſſimo. Acribus intentis:acutis. Lippis.cœcutientibus ab oculis lacryma deſtillante.

MInus.ĩdicat Falcõi Munitiũ ꝓ quo ĩpetrauerat tribũatũ eẽ uiꝝ dignitate:natalibus: facultatibus & ſtudiis ſummũ. Petiiſſe.fortaſſe corã:nam nõ extant ullæ litteræ: qbus hunc petierit

proximus ĩteruallo:& eẽ:& haberi cõcupiſcebã: & erãt mlta clariſſima:igẽia. Sed tu mihi(ita ſimilitudo naturæ ferebat)maxĩe imitabilis: maxĩe imitãdus uidebaris.quo magis gaudeo:q ſiqs de ſtudiis ſermo:una noiamur:& ego d te: tu de me loquẽtibus ſtatim occurris nec deſũt q utriq; noſtrũ ꝑferant.Sed nõ nihil intereſt mea quo loco iũgimur.nã i hoc primus: qa tu ꝓximus : & ego ꝓximus:quia tu primus.quinetiã in teſtamentis debes adnotaſſe:niſi qs forte alterutri noſtꝝ amiciſſimus:q omnia huc ſpectãt:ut iuicẽ ardentius diligãus:cũ tot uiculis nos ſtudia: mores: famæ ſuꝑma deniq; hominũ iudicia cõſtringãt. Vale.

C.Plinius Cornuto.S.

PAreo collega chariſſime: & infirmitati oculoꝝ:ut iubes:cõſulo.nam: & huc tecto uehiculo undiq; iclusus:q̃ſi ĩ cubiculo puẽi:& hic nõ ſtilo modo:uerũ etiã lectiõibus difficulter:ſed abſtieo:ſoliſq; auribus ſtudeo.cubicula obductis uelis opaca:nec tamẽ obſcura facio.Cryptoporticus quoq; adoptis inferioribus feneſtris tm̃ umbræ quãtũ luminis habẽt.ſic paulatiꝫ lucẽ ferre cõdiſco.Balineũ aſſumo:& ꝓdeſt Vinũ nõ nocet:parciſſime tñ: ita aſſueui: & nũc cuſtos adeſt.Gallinas ut a te miſſas libẽter accœpi:quas ſatis acribus oculis quãquam adhuc lippis pinguiſſimas uidi. Vale.

C.Plinius Falconi.S.

MInus miraberis me tã iſtãter petiiſſe: ut in amicũ meũ cõferres tribunatũ: cum ſcieris:quis ille:qualiſq;.Poſſum autẽ iã tibi:& nomẽ ĩdicare:& deſcribere ipm:poſtq̃ polliceris.Eſt Cornelius Munitius Acilianus orna-

Regionis meæ.transpadanæ:ná erat Cor.Munitius Acilianus Brixienſis. Amat ſtudia. ſtudioſus eſt. Vt ſolent pauperes.qui urgente rerũ inopia ſtudent ardentiſſime:nec ullis uoluptatũ illecebris emolliuntur:ſed per ardua quæq; prorumpunt.ad hoc extat græcum illud elogiũ.πενια σοφιαν ελαχεν. ideſt paupertas ſapientiam ſortita eſt:quando quidẽ pauperes multis artibus ſtudent:& ſecundum Senecam:immo quottidianam experientiam:hominem experiri multa paupertas docet:Iuuenalis ſatyra.viii. inquit pauperes ad ſtudia perſpicaciores.tamen ima plebe quiritẽ Facundũ inuenies: ſolet hic defende- Pauperes ſtudioſiores.

mentũ regionis meæ:ſeu dignitate:ſeu moribus. natus ſpledide.abũdat facultatibus.amat ſtudia ut ſolẽt pauperes.Idẽ rectiſſimus iudex: fortiſſimus aduocatus: amicus fideliſſimus. accœpiſſe te bñficiũ credes: cũ propius inſpexeris hominẽ oibus honoribus:oibus titulis(nihil uolo elatius de modeſtiſſimo uiro dicere)parem.

C.Plinius Fabato Proſocero.S.

Audeo quidẽ eſſe te tam fortẽ: ut Mediolani occurrere Tyrõi poſſis. Sed ut pſeueres eẽ tã fortis rogo:ne tibi cõtra rõnem ætatis tantũ laboris iniungas.quinimmo denuncio:ut illũ:& domi:& itra domũ: atq; itra cubiculi limẽ expectes.&.n. cũ a me ut frater diligat:ñ debet ab eo quẽ ego parẽtis loco obſeruo exigere: officiũ:qđ parẽti ſuo remiſiſſet. Vale.

C.Plinius Geminio.S.

Ommidia q̃dratilla paulo minus octogeſimo ætatis ãno deceſſit uſq; ad nouiſſimã ualitudinẽ uiridis:atq; etiã ultra matronalẽ modũ cõpacto corpore: & robuſto. deceſſit honeſtiſſimo teſtamẽto. Reliq̃t hæredes ex beſſe nepotẽ:ex tertia pte neptẽ. Neptẽ parũ noui.nepotẽ familiariſſime diligo adoleſcẽtẽ ſingularẽ:nec iis tm̃: quos ſanguie attigit iter ppinquos amãdũ. Ac primũ cõſpicuus forma oẽs ſermones malignoꝝ: & puer:& iuuenis euaſit: itra q̃rtũ:& uigeſimũ annũ maritus:& ſi deus annuiſſet pr̃ uixit i cõtubernio auiæ delicate: ſeueriſſime: & tñ obſequẽtiſſime. Habebat illa Pantomimos.fouebat effuſi⁹:q̃ pricipi fœmiæ cõueniret. Hos Quadratillus:ñ i theatro:nõ domi ſpectabat:nec illa exigebat. Audiui ipſã:cũ mihi cõmẽdaret nepotis ſui ſtudia:ſolere ſe ut fœminã i illo ocio ſenii laxar eaſuz luſu calculoꝝ:ſoleñ ſpectare Pãtomios ſuos:Sz cũ factura eẽt alterutrũ:ſp

re cauſas Nobilis indocti: ueniet de plebe togata:Qui iuris nodos: & legũ ænigmata ſoluat. Credes.trãſferendo in eũ tribunatum. Propius.melius.familiarius. Titulis.laudibus. Elatius.glorioſius.magnificentius.

Audeo.monet Fabatũ ut domi præſtolet Tyronis aduentũ:neque in itinere ei occurret. Tyrom Caleſtrio Tyroni procõſuli proficiſcenti i Hiſpaniã. Perſeueres.cõſerues hãc tuã fortitudinẽ quiete. Aetatis. admodũ ſenilis. Domi.Comi. Domũ. tuam priuatam. Ab eo.a te. Officium. occurrendi obuiã in itinere. Remiſiſſet. condonaſſet.noluiſſet.

Ommidia. Quadratilla Quadratillum nepotem modeſtiſſimum tanta reuerentia educauit: ut quoties uellet ſpectare pantomimos ſiue ludere: calculis iuberet illũ abire: quod poſt mortem auiæ cum reſciſſet Secundus cum magna admiratione: & gaudio rẽ totã Geminio per epiſtolam expoſuit. Commidia. frequentior lectio habet Numidia. Viridis. robuſta: fortis. Cõpacto. neruoſo. Honeſtiſſimo teſtamento. condito ſuo teſtamento cum prudentia: unde maximũ retulit honorẽ. Beſſe.duabus tertiis. Tertia parte:aſſis ideſt ex triente:nam beſſe: & triente.uniuerſa hæreditas exhauritur. Nec amandũ. nepos Quadratillæ nec tantũ eſt amandus inter propinquos quos attingit ſanguine:ſed ab aliis etiam. Propinquos quos attingit ſanguine. ná ſunt: & aliarũ rerũ propinqui:ut ædiũ:ut agrorũ. Malignorũ. maledicorũ. quia ſ.is eſt cũ forma magna pudiciciæ. Maritus ducẽs uxorẽ.Si deus annuiſſet. ná uxor ei⁹ fecit abortum.Auiæ.Quadratillæ. Delicate. in uictu: & ueſtitu. Seueriſſime.in moꝝ cura. Obſequentiſſime.libentiſſime. Illa.Quadratilla. Pantomimos.omniũ geſticulatores. Fouebat effuſius. ſupra modũ horũ geſticulationes amplectabatur. Principi fœminæ. inter prias urbis fœmias dignitate:diuitiis authoritate.Quadratill⁹.nepos.Quadratillæ. Exigebat.permittebat ut ſpectaret.Ocio ſenii.in illa ætate cõfecta:q̃ ſenibus ociũ cõpetit. Vt fœmia. q̃ ciuilib⁹ negociis:neq; externis ullis diſtrigit. Calculoꝝ.ſchacoꝝ de qbus Mart.Inſidioſorũ ſi ludis bella latronũ Gemme⁹ iſte tibi miles & hoſtis erit:Ouid.i arte Siue latrocinii ſub imagie calculus ibit:Fac pẽat uitreo

ſe nepoti ſuo pcepiſſe: abiret:ſtuderetq;. Quod
mihi non amore eius magis facere:q̃ reuerẽtia ui-
debatur. Miraberis: & ego miratus ſum: proxi-
mis ſacerdotalibus ludis productis in commiſſio-
ne pantomimis: cum ſimul theatro ego: & Qua-
dratillus egrederẽur: ait mihi: ſcis me hodie pri-
mũ uidiſſe ſaltãtẽ auiæ meæ libertum? Hoc ne-
pos. at mehercule alieniſſimi hoĩes in honorem
Quadratillæ (pudet me dixiſſe honorẽ p adula-
tionis officiũ) in theatrũ curſitabant: exultabãt:
plaudebant: mirabantur: ac deinde ſingulos ge-
ſtus dominæ cũ canticis reddebant: qui nunc exi-
guiſſima legata theatralis operæ Corollariũ ac-
cipiẽt ab hærede: q nõ ſpectabat. hæc ſcripſi pri-
mũ quia ſoles: ſi quid incidit noui: nõ inuitus audi-
re: deinde quia iucundũ ẽ mihi in hoc: qđ cœpe-
rim gaudiũ ſcribẽdo retractare. gaudeo. n. pieta-
te defunctæ: honore optimi iuuenis. lætor ẽt: q
domus aliqñ. C. Caſſii: huius: q Caſſianæ ſcholæ
priceps: & parens fuit: ſeruiet domino nõ minori

miles ab hoſte tuus. Reuerentia. ut ſe reueretur. Productis. theatro aſſignatis. Cõmiſſione. certami-
ne. Proximis. nuper editis. Sacerdotalibus ludis. ſacris certaminibus: Tacitus in Nerone: quia reddi-

Ludi ſacerdotales.

ti q̃q̃ ſcenæ pantomimi: certaminibus ſacris prohibebantur: eis faciundis præerant ædiles. dicti autẽ ſa-
cerdotales: & ſacri: quod diis ſacri eſſent. in quos ſic inuehitur diuus Auguſtinus. ueniebamus nos etiã
aliquando adoleſcentes ad ſpectacula: ludibriaq; ſacrilegiorũ: ſpectabamus arrepticios: audiebam⁹ ſym-
phoniacos ludis turpiſſimis: qui diis deabuſq; exibebant: oblectabamur cœleſti uirgini: & berecynthiæ
matri deorũ omnium: ante cuius lectum
die ſolemni lauatiõis eius: talia per publi-
cum cantabantur a nequiſſimis ſcenicis:
qualia nec matrem ipſorum ſcenicorum
deceret audire: cur ergo ludi ſcenici ubi
hæc laſciua dictitantur: cantitantur: acti-
tantur: deorum honoribus exhibentur? in-
ter res diuinas a doctiſſimis conſcribunt?
nota hiſtoria Titi Latini Ruſtici: cui cum
ſæpius in ſomnis dictũ eſſet in ſenatu nũ-
ciaret: ut ludi romani inſtaurarentur: nec
ſtatim paruiſſet amiſſo filio ipſe æger tan-
dem rem in curia expoſuit ſtatim recupe-
rata ualitudine: quo commotus ſenatus
quadruplicata pecũia ludos cẽſuit inſtau-
rari: in quibus poetica numinum crĩa fre-
quentabantur: corruptorẽ pudiciciæ Iouẽ
turpiſſimi hiſtriones cantabant: agebant:
placabant. originẽ horum ludorũ plurib⁹
refert Liuius. vii. ab urbe condita: & ab ſa-
no principio ueniſſe ſuis tẽporibus in uix
opulenti regni tolerabilem inſaniam. Li-
bertum. mimum. Nepos hoc. dixit hoc
Quadratillus. Alieniſſimi. nullo uinculo

Pãtomimi

affinitatis Quadratillæ coniuncti panto-
mimi. Per adulationis officium. cum ue-
re potius adularentur Quadratillæ imi-
tando omnia illius: Curſitabant. per hæc monſtratur pantomimorum ars: quorum erat in omni ludo-
rum uarietate ſuam operam præſtare: nam ſcenæ ſeruientes omnes edocti ludos fuerant: inde nomen
traxiſſe ab imitatione omnium. παντα enim omnia: & μιμια imitatio. duorum eorum genera: alii
qui ſcenici: alii mythici. exactum id genus hominum ſæpius ab urbe: & frequenter reductum. Mirabã-
tur. durat adhuc neſcio quid tale noſtris temporibus cum producũtur inter ſe mirantes: ſtupentes: ſub-
ſanantes: curſitantes uiri fœminæq; cum cimbalis. Reddebant. repræſentabant: effigiabant. imitabã-
tur. author eſt Tranqui. mimos in funeribus ſolitos reddere omnes defuncti geſtus. ſed inquit in funere
Veſpaſiani archimimus perſonam eius ferens imitanſq;: ut mos eſt: facta ac dicta uiri: interrogatis pa-
lam procuratoribus quanti funus: & pompa conſtaret: ut audiit ſextertium centies: exclamauit centum
ſibi ſextertia darent: ac ſe uel in Tyberim proiicerent. Exiguiſſima legata. paruam pecuniam relictam
ſibi teſtamento. Theatralis operæ. artis ſuæ hiſtrionicæ: quam præſtiterunt in theatro ĩ honorẽ Qua-

Theatralis ars.

dratillæ: ſic Tacit⁹ theatrales artes ſcenicas appellauit. Corollarium. appẽdicem: id quod additur præ-
ter debitum: uocabulum fictum a corollis: quod actoribus in ſcena: qui placuerant: dari ſolitæ forent.

Corollariũ

Plinius ſenior Corollarium cœnam Cleopatræ quotidianam dixit: eo quod eſſet tanq̃ ſuperflua ſpõſio-
ni centum ſextertium cum Antonio duos illos uniones abſumptura. Apuleius ſecundo ſui aſini. modo
corollariũ idoneum cõpares. ideſt modo dones aliquod munus idoneũ ultra pactam mercedem: & ter-
tio. Fotis puerile obtulit corollarium. Tranqui. corollaria: & præmia alienis quoq; muneribus ac ludis:

Caſſius Longinus.

& crebra: & grandia de ſuo offerebat. Retractare. renouare. Caſſianæ ſcholæ princeps. C. Caſſius Lõ-
ginus: qui iuriſperitia ſucceſſit Sabino: & in ea facultate ſui temporis facile princeps natus ex Tubero-
nis filia: quæ fuit neptis Seruii Sulpitii: & ideo proauum ſuum Seruium Sulpitium appellabat: is: & con-
ſulatum geſſit cũ Quinto Aterio temporibus Tiberii: a Nerone cum maximæ authoritatis ĩ ciuitate
eſſet expulſus in ſardiniã: & a Veſpaſiano reuocatus diẽ ſuum obiit. menda inoleuit apud Pomponiũ
Iuriſcon. ff. i. ubi nõ a Nerone: ſed a Tiberio Caſſiũ deportatũ in Sardiniã ſcribitur qui fieri hoc potuit:
cũ eundẽ legamus apud Tacitũ pfectũ Syriæ ſub Claudio legũ peritia peminẽtẽ: priſcũ morẽ reuocãtẽ:
legiones exercentẽ: cura: puiſu pinde agentẽ: ac ſi hoſtis ingrueret: ita dignũ maioribus ſuis: & familia

Caſſia ratū:miſſum ſub Nerone ad ſedandū tumultū populi:ſæpe lūc ī ſenatu ſnīam dixiſſe:demū ꝓhi
bitū ab officio exequiaꝝ Poppeæ:& a ſenatu motu nullo crīe:niſi ꝙ uetuſtis opibus:& grauitate morū
ꝓcellebat:obiectūq; ꝙ inter imagines maiorū ēt.C.Caſſii effigiē coluiſſet ita inſcriptā duci ptiū:& ꝙ.L.
Syllanū ad diſcordias ſibi aſſumpſiſſet: tandē ſenatuſconſulto exiliū decretū: & in Sardiniā deportatū.
Implebit.honoribus & fama. Et excedet.ſuperabit gloriā Longini.alia lectio nō iportuna hēt ut de.
cebit.i.ut dignū maioribus ſuis:& ſibi erit. Reddet.reſtituet. Tātus.tāti nois. Ille.C.Caſſius Lōginus
iuriſperitia excellens.

Implebit.n. illam Quadratillus meus: & exce-
det:rurſuſq; & priſtinam dignitatē : celebritatē:
gloriam reddet:cum tantus orator inde ꝓcedet:
quantus iuris ille conſultus. Vale.

C.Plinius Rufo.S.

Quantū eruditoꝝ:aut modeſtia ipſoꝝ:
aut quies operit: ac ſubtrahit famæ . at
nos eos tm̄ dicturi aliquid : aut lecturi
timemus:qui ſtudia ſua ꝓferunt:cū illi q tacent:
hoc amplius ꝑſtent: ꝙ maximū opus ſilētio reue
rent᷑.exꝑtus ſcribo:qđ ſcribo.Terentius Iunior
equeſtribus militiis:atq; etiā ꝓcuratiōe Narbo-
nēſis ꝓuīciæ itegerrie functus recœpit ſe ī agros
ſuos: paratiſq; honoribus trāquilliſſimū ociū ꝑ-
tulit.Hūc ego inuitatus hoſpitio:ut bonū patrē
familiæ:ut diligētē agricolā ītuebar:de his locu
turus:ī qbus illū uerſari putabā:& cœperā: cum
ille me doctiſſimo ſermōe reuocauit ad ſtudia. q̄
terſa oīa tā latina:q̄ græca . Nā tm̄ utraq; lingua
ualet:ut ea magis uideat᷑ excellere:qua tū maxi-
me loquit᷑. quātū ille legit:q̄ntū tenet. Athenis
uiuere hoiem:nō ī uilla putes.Quid multa?au-
xit ſolicitudinē meā:effecitq;:ut illis:quos doctiſ
ſimos noui nō minus hos ſeductos:& q̄ſi ruſticos
uerear.Idē ſuadeo tibi:ſunt.n.ut ī caſtris:ſic etiā
in litteris noſtris plures cultu pagano:quos cin-

Quantum . exemplo Terentii
Iunioris Rufum monet quan-
doq; doctrinā:& eloquētiā late
re ī habitu pagano:hoſpitio.n.
ab illo ruri ſuſcœptus eū de quibus ruſti-
cis Secūdus loqui cœpiſſet: ſtatim ſermōe
utroq; puriſſimo a Terētio reuocatus eſt
ad ſtudia. Quantū.magnū numerum.
Modeſtia.reticētia.nō iactatio. Quies.ſe
ceſſus. Operit. obſcurat. incognitū red-
dit. Dicturi.acturi cauſas.Lecturi.recita
turi. Proferūt. oſtdunt: publicant. Illi.
docti. Amplius ꝑſtant.plus faciūt. Ma-
ximū opus.ſtudia. Terentius Iunior. Te- Terentius
rentiū Max.Cæſaris in Bithynia ꝓcurato Iunior.
rē ex ep̄la Domitiani cōiectare licet. apud
Ioſephū inuenio Terentiū Rufum cū Ti-
to in oppugnatione Hieroſolymaꝝ.Terē
tium Genrianū Adrianus deteſtatus eſt:ꝙ
uideret diligi a ſenatu tanq̄ īperatorē fu-
turū. Terētiū Priſcū Mart. carie celebrat
tanq̄ poetaꝝ ꝑſidiū. ad Iuniorē libro.viii.
ſcribit Secūdus. Equeſtribus. ꝙ erat ho-
neſtius q̄ pedeſtribus. Procuratiōe Nar-
bonenſis.fuit ꝓcurator Cæſaris in Gallia
Narbonēſi. Narbonēſis ꝓuincia Pars Gal Narbonē-
liarū:q̄ interno mari alluit᷑: bracchata añ ſis ꝓuīcia.
dicta: amne Varo ab Italia diſcreta: alpiū
que iugis: a reliqua uero Gallia latere ſe-
ptemtionali Gebenna:& Iura:agrorū cul-
tu:uirorū:morūq; dignatiōe:amplitudine
opū:nulli ꝓuinciarū poſtferenda:breuiter
que Italia uerius q̄ ꝓuincia. in ea Narbon
emporium: & ciuitas: unde illa prouincia
denominationem accœpit. Recœpit.ſeceſſit ab officiis ciuilibus. Paratis.certis:& omnino futuris.
Prætulit.maluit. His.rebus ruſticis:& cura familiari. Cœperam.iam loqui de his. Ad ſtudia. ad col
loquium ſtudiorum. Terſa.nitida.ſplendida:limata. Tenet. meminit.in promptu habet. Athenis.
quæ cunctas græciæ urbes doctrina:& eloquentia ſuperauit. Quid multa?dicam. Vt illis.ut in litte-
ris uerear hos ſeductos:& quaſi ruſticos non minus illis.quos noui doctiſſimos. Seductos . remotos a
cognitione uulgi:ſecretos. Noſtris.eloquentiæ. Cultu pagano. uiliori ueſtitu. paganus enim militi Paganus.
opponitur:& correlatiua ſunt.Secundus ad Traianum.apud me:& milites:& pagani.Paulus.filiuſfami-
lias miles ſimiliter ut paganus Vlp. Videtur iure militari fæciſſe teſtamentū:qui cum eſſet paganus fæ-
cit teſtamentū:mox militare cœpit.Sceuola pariter.miles ſi dum paganus erat fæcerit teſtamētum.Iu-
ue.ultima ſatyra Contra paganum oſſis:q̄ uera loquētem Contra fortunam armati.Tranqui.in Augu
ſto admiſſa paganorum turba apud milites:& in Galba. ibi equites quibus mandata cædes erat: cū per
publicum dimota paganorum turba equos adægiſſent: Vegetius:nam ſi doctrīa ceſſet armorum nihil
paganus diſtabit a milite.paganus igitur erit:qui non militat. interdum paganus pro ruſtico: & uulga-
ri ſumitur ut apud Cic.pro domo ſua:quod etiā Macrobius in Satur.interpretatur.ad hæc Vlp. inquit.
diuus Marcus facultatem dedit ingrediendi tam ī Cæſaris: quam ſenatorum: & Paganorū prædia uo-
lentibus fugitiuos inquirere.fortaſſe dictus paganus a pagis urbis: q̄ Dionyſius ī antiquitatibus ſcribit
in pagos hoc eſt regiones diuiſam:ſiue a pagis ideſt uicis.diuinarū litteraꝝ ſcriptores paganos uocant

oés extra cultũ Chriſtianæ fidei:tanq̃ extra militiã ueri dei:neq; ueris initiatos militis. Vt in caſtris.ut multi ſunt in caſtris ueſtitu a militia alieno:tamen fortiſſimi ſunt:ita in litteris multi ſunt obſiti pãno: & tamen eruditiſſimi. Cinctos:expeditos. paratos. Armatos ardentiſſimo ingenio.duo miſcuit. militia:& doctrinam:& q̃q̃ cinctos & armatos transſferri poſſint ad poſterius:tamen melius eſt: ut militiam reſpiciant:& ardentiſſimo ingenio doctrinam:ut aliquid proprii unicuiq; aſſignetur.

ctos:& armatos: & quidem ardentiſſimo ĩgenio diligentius ſcrutatus inuenies.

C.Plinius Maximo.S:

NVper me cuiuſdã amici νόσος languor admonuit:optimos eſſe nos:dũ infirmi ſumus.Q uẽ enim ĩfirmũ aut auaritia: aut libido ſolicitat? nõ amoribus ſeruit:nõ appetit honores.opes negligit: & q̃ntulũcũq; ut relicturus ſatis hẽt.tũc deos: tũ hoĩem eẽ ſe mẽinit. inuidet nemini: neminẽ miratᷣ: neminẽ deſpicit: ac ne ſermõibus quidẽ malignis: aut attẽdit: aut alitᷣ.balinea imaginatᷣ:& fontes. hæc ſũma curarũ: ſumma uotorũ:molléq; in poſteꝝ:& pinguẽ: ſi cõtingat euadere:hoc ẽ innoxiã: beatãq; deſtinat uitã.Poſſum ergo:qd̃ pluribus uerbis: pluribus etiã uoluminibus philoſophi docere conãtur:ipſe breuiter tibi:mihiq; ꝑcipere: ut tales eẽ ſani ꝑſeueremus:q̃les nos futuros ꝓfitẽur ĩfirmi.

C.Plinius Suræ.S.

ET mihi diſcẽdi: & tibi docẽdi facultatẽ ociũ præbet. Igitur perquã uelim ſcire eſſe phantaſmata:ſeu habere ꝓpriam figurã: numenq; aliquod putes inane: ſeu uanã ex metu nr̃o imaginẽ capere.Ego ut eſſe credã ĩprimis eo ducor : qd̃ audio accidiſſe Curtio Rufo

NVper.morbo amici ſcribit ſe admonitũ dũ ſumus ĩfirmi nullis uiciis detineri: quare hortatᷣ ſe:& Maximũ ut tales uelint eẽ ſani: q̃les ĩfirmi ſe futuros ſpõdent.Langor.morbus: mala ualitudo. νοινοσ.moraliter. ĩ quibuſdã exẽplaribus abeſt græca dictio.q̃ nõ ĩprobo. uerũ ſi legerimus νοι νοσ lãgor.i.ethica febris:q̃ qa diutius durat : maxĩe moleſta ẽ: tũc lectio melius ꝓcedet. Et ſatis habet q̃tulũcũq;. cõtentus eſt paruo minimoq;. Vt relictur⁹.tanq̃ oia mox ſit morte relicturus. Hominẽ.morituꝝ. Malignis. obtrectãtibus. Alitᷣ.gaudet. Sũma:maxima. Euadere.ſanitatẽ recuperare. Deſtinat.cõſtituit.uoto ꝓſumit. Quod. uiã recte uiuẽdi. Philoſophi.nã philoſophia medetᷣ animis:inanes ſolicitudines detrahit:pellit timores: cupiditatibus liberat. Pluribus uoluminibus.M. Tulli⁹ in Thuſculanis librorum multitudinem a philoſophis conſcriptorum notat. Tales.temperati:boni.

ET mihi. Quærit a Sura an ueræ ſint apparitiones: quæ græce phantaſmata dicuntᷣ:& exẽplo curtii Rufi: ac Athenodori philoſophi:poſtremo ſuoꝝ cõfirmat eſſe uera:ſed dum quærit:amicũ docet. Perquam.maxime. Eſſe phantaſmata.an ꝓculdubio ſint apparitiones:& uiſiones umbrarum.Diogenes: Plutarchus: Suidas: & Macrobius tradunt phantaſma eſſe cum inter uigiliam & adultam quietem:in quadam(ut aiũt) patria ſomnii nebula adhuc uigilare ſe exiſtimans:qui dormire uix cœpit:irruentes ĩ ſe:uel paſſim uagantes formas:a natura:ſeu magnitudine:ſeu ſpecie diſcrepãtes: uariaſq; tempeſtates rerum uel lætas:uel turbulentas cernit:cui ſententiæ uidetur concedere Ouidius more ſuo fingens phantaſma eſſe filium ſomni:nam libro.xi.inquit:Regibus hi:ducibuſq; ſuos oſtendere uultus Nocte ſolent. populos alii plebemq; pererrant.alii phantaſma uoluerunt eſſe oſtenium prodigioſum: phantaſiam uero impreſſionem formæ in animo.M. Tullius phantaſma uiſum uocauit : quoties opus ei hoc nomine fuit.deducitur autem ἀπὸ τοῦ φαντάζομαι.quod eſt appareo:Ariſtophanes etiam pro decipio uſurpauit. Eſſe phantaſmata.Lucretius libro quarto multis explicat eſſe phantaſmata: & uolitare ultro citroque per auras:quaſdam.ſ.tenuiſſimas omnium formaꝝ exuuias: & Philoſtratus refert Apollonio:& ſociis lucente noctu Luna Lamiæ phãtaſma occurriſſe modo ĩ hãc: mõ in aliã figurã ſeſe conuertentẽ:quandoq; ab oculis repente euaneſcentem: apollonium autem quid nã id eſſet quãptimũ nouiſſe:grauibuſq; uerbis:& conuiciosis illud increpuiſſe:ſocios ut idem facerent hortatũ:id enim contra huiuſmodi inuaſiones optimum ſciebat eſſe medicamentum:eius dictis cũ paruiſſent comites: ſtridens phantaſma celeriter tanquam idolum aufugiſſe. Propriam, ut unum quodq; phantaſma ſuam figuram habeat:neq; pro arbitrio poſſit aliam ſumere. Numen. deum. Inane . aereum incorporeum. Vanam.falſam. Ex metu noſtro, pro ut timemus ita credamus uidiſſe : quæ non uidimus. nam metus falſas oculis nr̃is imagines plærunq; obiicit. Eſſe.phantaſmata. Curtio Rufo.de origie Quinti Curtii Rufi : quem gladiatore genitum quidam prodidere : neque falſa prompſerim : & uera exequi pudet:poſtquã adoleuit:ſectator Quæſtoris:cui Africa obtigerat:dum in oppido Adrumeti uacuis per

Phantaſma

Curtius Rufus.

medium diei porticibus ſecretus agitat:oblata ei ſpecies muliebris ultra modum humanum: & audita eſt uox tu es Ruſe:qui in hanc prouinciam pro conſule uenies:tali omine in ſpem ſublatus:digreſſuſq; in urbem:& largitione amicorum: ſimul acri ingenio Quæſturam:& mox nobiles inter cādidatos Præturam Tiberii principis ſuffragio aſſequitur : cum hiſce uerbis imperator dedecus natalium eius uelauiſſet. Curtius Rufus uidetur mihi ex ſe natus:longa poſt hæc ſenecta:& aduerſus ſuperiores triſti adulatione:arrogans minoribus: inter pares difficilis conſulare imperium: triumphi inſignia : ac poſtremo Aphricam obtinuit:atq; ibi defunctus fatale præſagium impleuit. lego in fide digno exemplari hiſtoriam de geſtis Alexandri compoſitam a. Qu. Curtio: Rufo:qui inibi fatetur fuiſſe ſub Auguſto & Tiberio. Tenuis.pauper. Obſcurus. incognitus:quia obſcuro loco natus. Obtinenti. Quæſtori. Comes. aſſecla. Inclinato die : iam uergente ad ueſperam: ſecus tamē Tacitus nam ad medium diei ſcripſit.
Perterrito. Curtio ob uiſum. Se Aphricā. ſe eſſe Aphricam:quæ ſub imagine mulieris apparuiſſet. Prænunciam. uatem. Cum ſummo imperio. cum proconſulari poteſtate:ubi triumphalia inſignia eſt adeptus nam ī agro Machaico recloſerat ſpecus quærendis uenis argenti: unde tenuis fructus:nec in longum fuit. at legionibus cum damno labor erat fodere riuos:quæq; in aperto grauia humum infra moliri: quis ſubactus miles: & quia plures p prouincias ſimilia tolerabātur:componit occultas litteras nomine exercituum precantium imperatorem : ut quibus pmiſſurus eſſet exercit⁹ triumphalia ante tribueret.
Accedenti. Curtio ab urbe proficiſcenti cū ſummo imperio. Carthaginem. ueterem. Implicitus morbo. poſt aliquod tempus. Futura. mortē. Præteritis. proſperis:quæ uera fuerat expertus. Aduerſa. obitum. Secundis. ex rebus proſperis. Illud. factum. Idolum. umbroſa imago: phantaſia corporis:quædam umbra diuerſiformis. nam Hammoni⁹ idolum inquit a corpore umbroſa defluxio: aut appiitio: umbroſa ſimilitudo:aut phantaſia corporis: umbra quædam aerea ſecundum Bacchyliden. ſcire autem debemus: quod phātaſiam corporum præbet:intuentibus : nō ſubſtantiam uerā. idolon:deducitur. ἀπὸ τοῦ εἴδω. ab appareo. aut aſſimilo:ſimilitudo enim corpotis alicuius eſt idolon : q̄ Fulgentius dictum autumat quaſi idodinin ideſt ſpeciem doloris:dum uerbi deriuationem narratæ a ſe fabulæ nititur accōmodare. Squalore confectus. immūdicia:& furore contectus. Promiſſa. longa:protenſa. Horrenti. impexo. Compedes. quibus pedes continentur. Duræ. graues. Morbus ſequebatur uigiliam. ex nimia uigilia morbum contrahebant domeſtici. Interdum. per diem. Inerrabat. obuerſabatur. in ſecunda lectione fuit inhærebat. Longior. magis perpetuus:& aſſiduus. Cauſis timoris. idoli uiſo tantum per noctem. Damnata ſolitudine. neglecta ſola ſine ullis inquilinis. Proſcribebatur. hæc ſcripta in tabella proponebantur.
Seu. legitur ſi. Athenodorus. Athenodorus Tarſenſis ſtoicus philoſophus inſignis acri ingenio uir: cuius ſcripta ad Octauiam Auguſti ſororem citat Plutarchus : cum ſciret Auguſtum ad res ueneréas proniorem iobere quaſcunque libuiſſet fœminas curru intecto ad ſe deduci : quas ipſe ſolus educeret: & forte occurriſſet amico cum uxore admodum triſtibus: quod ea pariter ad cubiculum imperatoris

Idolum.

Athenodorus.

tenuis adhuc:& obſcurus obtinenti Aphricā comes hæſerat. inclinato die ſpatiabat̄ in porticu: offertur ei mulieris figura humana grādior:pulchriorq;: perterrito Aphricā ſe futurorū prænūciā dixit:& iterū uenturū Romam:honoreſq; geſturū:atq; etiam cum ſummo imperio in eandem prouinciā reuerſurū:ibiq; moriturum. facta ſunt oia. Præterea accedēti Carthaginē: egredientiq; naue eadem figura ī littore occurriſſe narratur. Ipſe certe implicitus morbo futura p̄teritis : aduerſa ſecundis auguratus ſpem ſalutis nullo ſuorū deſperante proiecit. Iam illud nonne & magis terribile? & nō minus mirū eſt? q̄d exponam: ut accœpi. Erat Athenis ſpacioſa: & capax domus: ſed infamis:& peſtilēs. p ſilentiū noctis ſonus ferri:&:ſi attēderes acrius: ſtrepitus uinculorū longius primo: deīde pximo reddebat̄. mox apparebat idolū: ſenex macie: & ſqualore confectus: pmiſſa barba:horrenti capillo. cruribus compedes:manibus cathenas gerebat:quatiebatq;: inde inhabitantibus triſtes:duræq; noctes per metum uigilabantur. uigiliam morbus: & creſcente formidie mors ſequebatur. nā interdiu quoq;: quanquā abſceſſerat imago : memoria imaginis oculis inerrabat : longiorque cauſis timoris timor erat. deſerta idē:& dānata ſolitudie domus: totaq; illi mōſtro relicta: pſcribebatur tamē: ſeu qs emere : ſeu quis conducere ignarus tanti mali uellet. Venit Athenas phūs Athenodorus: legit

deducenda foret:iuſſit utroſq; bono animo eſſe: ipſeq; ꝑ muliere enſem manu tenens currũ ingreſſus(nullo enim uidente fœminæ currum aſcendebant) adoperto uehiculo ad Auguſtum deducitur: quem uela retegentem repente gladio adortus his quidem uerbis:deinde nõ times:ne aliquis hoc pacto te trucidet?quo tamen facto nihil in eum Auguſtus excanduit:ſed magis de cætero continentior gratias admonitori retulit.fuit & Athenodorus Solenſis Zenonis diſcipulus:& alius Rhodiꝰ: qui de arte ſcripſit.

titulum:auditoque precio:quia ſuſpecta uilitas: percunctatus omnia docetur: ac nihilominus: immo tanto magis conducit. ubi cœpit aduesperaſcere: iubet ſterni ſibi in prima domus parte. poſcit pugillares: ſtilum: lumen. ſuos omnes in interiora dimittit. Ipſe ad ſcribendum animum: oculos: manum intendit: ne uacua mens audita ſimulachra: & inanes ſibi metus fingeret. initioque quale ubique ſilentium noctis: deinde concuti ferrum:uincula moueri. ille nõ tollere oculos: nõ remittere ſtilum:ſed offirmare animum: auribuſque manum prætẽdere. tum crebreſcere fragor: aduentare etiam: in limine iam: & intra limen audiri. reſpicit:uidet: agnoſcitque narratam ſibi effigiem. ſtabat: innuebatque digito ſimilis uocanti. Hic contra: ut paulum expectaret: manu ſignificat: rurſuſque cæris: & ſtilo incumbit: illa ſcribẽtis capiti cathenis inſonabat. reſpicit rurſus idem:quod prius innuentem. nec moratus tollit lumen:& ſequitur. ibat illa lento gradu quaſi grauis uinculis. poſtquam deflexit ĩ aream domus repente delapſa deſerit comitem. deſertus herbas: & folia concerpta ſignum loco ponit. Poſtero die adit magiſtratus. monet ut illũ locũ effodi iubeãt. inueniũt oſſa inſerta cathenis:& ĩplicita: q̃ corpus æuo: terraq; putrefactũ nuda:& exeſa reliq̃rat uinculis. collecta publice ſepeliunt. Domus poſtea rite conditis manibus caruit. & hoc q̃dẽ adfirmãtibus credo: illud adfirmare aliis poſſum. Eſt libertus mihi Marcus nõ illitteratus:cũ hoc minor frater eodem lecto

Titulum.propoſitam uendendi uel locandi inſcriptionem. Precio.quod erat uile reſpectu magnitudinis domus. Suſpecta.ne mali quid in eſſet:cum tam paruo exponeretur. Omnia.quæ noctu uidebantur. Tanto magis. ut pote philoſophus intelligendi cupidus an uera eſſent: & cauſas huius mali cognoſcendi. Sterni. parari torum. Pugillares.cæratas tabulas. Stilum. ferreum ad ſcribendum in pugillaribus. Interiora. ſecretiora domus. Oculos.ne aliud agere mentem cogerent oculi:ideoque lucubrantes ſilentium noctis: & clauſum cubiculum: & lumen unum uelut rectos maxime teneat.omnia quæ impediãt uincat intentio: quam ſi tota mente in opus ipſum direxeris:nihil eorum:quæ oculis: uel auribus incurſant: ad animum peruenit: inde libro octauo Secundus inquit: oculi eadem quæ mens uident:quoties nõ uident alia: nec imerito a Pli. ſeniore cor hominis dicuntur. Vacua.ocioſa. non occupata in alia re. Audita:iam prænarrata. Initio.cum primum cœpit lucubrare. Concuti.concutiebat. ſic ſequentia infinitiua pro indicatiuis. Ille.Athenodorus. Obfirmare.obdurare. Prætendere.opponere ne tumultũ aduentantis idoli audiret. Crebreſcere.in maius creſcere. Stabat. illa effigies pedibus inhærebat. Digito. manu. Hic.Athenodorus.

Cæris & ſtilo.ſcripturæ.lucubrationi.

Idem. ut ad ſe ueniret. Delapſa.deorſum euaneſcens. Deſerit comitem. ſolum reliquit Athenodorum. Concerpta. in unum coaceruata. Loco quo diffugerat. Magiſtratus.atheniẽſium præfectos.

Vinculis. circumdata. Publice.impenſa publica. Conditis.tumulatis:parentatis. Manibus. ſecundum Plutar. manes ſunt dii terreſtes: & uocari manes ait poſt ſepulchra facta: illo tempore ſcilicet quo de aliis recedentes corporibus nondum in alia tranſierunt innoxios: & quia non ſint boni per antiphraſin dictos a mane: quo quid melius? Marcellus deos manes bonos:& proſperos appellari uoluit a mane:quod melior mors ſapientibus quam uita probetur.inde immanes non bonos: At Feſtus manes inquit dii ab auguribus uocabantur:q; per eos omnia manare credebant: eoſque deos ſuperos inferoſq; dicebant. Apuleius uero.cum incertum eſt utrum lar ſit:an larua:nomine manem. deum nuncupant: & honoris gratia dei uocabulum additum eſt. Tacitus Mannum Tuiſtionis dei filium refert. Rite ſacrorum more:& factis iuſtis. Marcus.nomen ſeruis conſuetum. Perſius Marcus Dama. Frater.Marci.

Manes.

Is.frater Marci. Admouentem.appropinquantem. Cultros.raſorios. Illuxit.dies aduenit. Iacentes in lecto ſparſos. Exiguum temporis medium.ideſt non multo poſt. Simile.factum. Pædago-

quieſcebat. Is uiſus eſt cernere quendam in toro reſidentẽ:admouentemq́ capiti ſuo cultros:atq́ etiam ex ipſo uertice amputantem capillos: ubi illuxit:ipſe circa uerticem tonſus : capilli iacentes reperiuntur. Exiguum temporis medium: & rurſus ſimile aliud priori fidem fæcit. puer in pædagio mixtus pluribus dormiebat. uenerũt per feneſtras (ita narrat) in tunicis albis duo:cubantemq́ detonderunt: & qua uenerant receſſerunt. Hunc quoq́ tonſum: ſparſoſq́ circa capillos dies oſtendit. nihil notabile ſecutum: niſi forte: q̄ nõ fui reus: futurus: ſi Domitianus: ſub quo hoc acciderat: diutius uixiſſet. nam ĩ ſcrinio eius datus a Caro de me libellus inuentus eſt. ex quo cõiectari poteſt: quia ut reis moris eſt ſummittere capillum: reciſos meorum capillos depulſi quod imminebat periculi ſignum fuiſſe. Proinde rogo eruditionem tuam intendas. digna res eſt: quam diu: multumq́ cõſideres. ne ego quidẽ indignus: cui copiam ſententiæ tuæ facias. Licet etiam utrã que in partem: ut ſoles: diſputes: ex altera tamen fortius: ne me ſuſpenſum : incertumq́ dimittas: cum mihi conſulendi cauſa fuerit: ut dubitare deſinerem. Vale.

C. Plinius Septitio. S.

AIs quoſdam apud te repræhendiſſe: tanquam ſi amicos meos ex omni occaſiõe ultra modum laudem. agnoſco crimen: amplector etiam. quid enim honeſtius culpa benignitatis? qui ſunt tñ iſti: qui amicos meos melius norint? qui inuident mihi feliciſſimo errorem? Vt enim non ſint tales: ut a me prædicantur. Ego tamen beatus: quod mihi uidentur. Igitur ad alios hanc ſiniſtram diligẽtiam conferãt. nec ſunt pauci: qui carpere amicos ſuos iudicium uocant. mihi nunquã perſuadebũt: ut meos amari a me nimis unquam putem.

C. Plinius Montano. S.

RIdebis: deinde indignaberis: ſi legeris: quod niſi legeris: non potes credere. Eſt uia Tiburtina intra primum lapidem (proxime adnotaui) monumentum Pallantis ita inſcriptum. Huic Senatus ob fidem: pie

membrum ẽ pædagium domus: ĩ quo ſerui commorantur: hic pro cubiculo ſeruorum. Pædagiũ In tunicis albis. induti tunicis candidis. Secutum. mihi per hæc. Futurus. reus omnino. Libellus. accuſatio. Datus a Caro. porrecta Domitiano a Metio Caro delatore aduerſum me. In ſcrinio eius. in armario arcanorũ Domitiani ſcriptorum. Vel in crinem eius. ſicut paſſim habetur: q̄ ſcilicet Carus Secundum accuſaſſet tanquam raritati capillorum imperatoris illuſiſſet: nam Domitianus authore Tranqui. caluitio offendebatur. Submittere. in longitudinem demittere: olim enim uiri non alebant comã : ſed breuib⁹ admodum capillis contenti niſi tantum ĩ moerore: tũc barbam & capillum promittebant. Reciſos capillos. Suidas tõdere capillos de uertice uult protendere detrimẽtum rerum ſic capillum decidere magnũ periculum. Meorum. puerorum. Depulſi. euitati morte Domitiani. Intẽdas eruditionem. cũ ſis eruditus diligenter & acriter penſites. Altera. qua negabis eẽ phãtaſmata.

AIs. notabant Secundum nonnulli quod amicos ſuos ex quanlibet occaſione ſupra modum laudaret: qua re per Septitium intellecta: reſpondet neminem magis cognoſcere ſuos quam ſe: neque peccare: dũ maxime amat: quos amandos putat. Repræhendiſſe. me. Agnoſco crimen. intelligo errorem meum : ſi tamen error eſt. Amplector. libenter in hoc pecco. Culpa benignitatis. peccare quod nimium benignus ſis. Melius norint? quam ego nouerim: & ideo dicant me illos nimium commendare. Feliciſſimo. qui tales amicos habeam uel putem habere. Vt quanuis. Tales. tanta digni laude. Siniſtram. malam: iniquam. Conferant. trãſferant. Carpere. uellicare: notare. Iudiciũ. quod oſtendentibus cauſis dignoſcitur: quamuis re uera non ſit iudicium: ſed odium: & maleuolentia.

RIdebis. epitaphium in palantis ſepulchro tanquam nimis honorificum apud Montanũ indignat: poſtrẽo deridet: & negligit. Mõtanus Pallas. Curtius Montanus ſenator: cuius uentrẽ Iuuenalis exagitat. Tiburtia. quæ ab urbe Tibur ducit. Lapidẽ. miliariũ: nam antiquitas p certa ſpacia lapidibus erectis miliaria ſignabat. Pallantis. q ſeruus deinde Claudii Cæſaris libertus rẽ gſa ualuit apud principẽ ut ipſo & Narciſſo impellentibus Appium Syllanũ nobiliſſimũ

iuſſerit iuterfici: Domitiũ Neronẽ adoptauerit:erat aũt obſtrictus Agrippinæ ut conciliator nuptiarũ:
& mox ſtupro eius illigatus:huic:quia repertor relationis fuiſſet de pœna fœminarum:quæ ſeruis con-
iungerentur ut Cæſar ediderat:prætoria inſignia:& centies quinquagies ſextertium cenſuit conſul deſi
gnatus Barea Soranus:additũ a Scipione Cornelio grates publice agendas ei:qui regibus Archadiæ or-
tus ueterrimã nobilitatẽ uſui publico poſtponeret:ſeq; inter miuiſtros principis haberi fineret. aſſeuera-
uit Claudius contentum honore Pallantem intra priorem paupertatem ſubſiſtere:& fixum eſt ære pu-
blico ſenatuſconſultũ quo libertinus ſex-
tertii ter milies poſſeſſor: antiquæ parſi-
moniæ laudibus cumularetur: uerum cũ
ſub Nerone triſti arrogantia modũ liber-
ti egreſſus odium ſui moueret:primo a re
rum cura:quibus a Claudio impoſitus:ue
lut arbitrum regni agebat: dimouetur:fe-
rebaturq; digrediẽte eo: magna perſequẽ
tium multitudine non abſurde dixiſſe Ne
ronẽ:ire Pallantem ut eiuraret: ſane pepi-
gerat Pallas:ne cuiuſq; facti in præteritũ
interrogaretur: pareſq; rationes cum rep.
haberet.creditum poſtea eſt a Nerone ue-
neno ſublatũ: ꝙ immenſam pecuniã lon-
ga ſenectute detineret.hũc Plinius ſenior
locupletiſſimũ Claudii pricipatu ſe uidiſ-
ſe teſtatur:& Iuue.in tranſitu mõſtrat.ego
poſſideo plus Pallãte:& Licinis. Patronos.
Claudium:& Agrippinam. Ornamenta
prætoria.ius ferendorum inſignium: quæ
prætoribus conceſſa fuerant. Cuius ho-
nore.habito a ſenatu. Contentus.ſpretis
ſextertiis centum quinquaginta.ſic.n.aſſe
uerauit Claudius. A fortuna. quæ indi-
gnis maxima quæq; tribuit. Iudicio.quo
digna dignis redduntur. Titulus. epita-
phium honorificum. Inimica. repugnan
tia:iniuſta:abſurda. Cœnũ.uiliſſimos hoies:& extreme cõditionis. Abiicerentur.diſperderentᷣ.ſanior
Furcifer. lectio q̃ aducerentur. Ille furcifer. Pallas; qui ſeruus in furto aut eiuſmodi aliquo flagitio depræhen-
ſus fuerat:aut iprobitatis ſcelere cõuictus duplex lignũ: quod currui ſubiicitur : & cui temo affigiᷣ at-
tollere iubebatur:& intuente uicinia circumferre:ut fidem in poſterũ ei non haberent : & ab eo tanquã
infido cauerent:ideo furcifer appellabatur a latinis:ꝙ.n.græci σταυρὸν hoc romani furcã nominant.
hæc Plutarchus in quæſt.& Coriolani uita: Recipere.ornamẽta prætoria cũ eſſet indigniſſimus. Re-
cuſare.ſextertiũ centum quinquagies tanq̃ modeſtus:cũ eſſet rapaciſſimus. Atq; etiã. illa eſt auſus re-
cuſare. Moderationis.dum intra priorem paupertatem ſe ſubſiſtere contẽtatur . hoc igitur epitaphio
motus Secundus illud ſenatuſconſultum adiit:quod reperit adeo copioſum:& effuſum:ut in illo titulo
uiſus fuerit Pallas parciſſimus. Satius.melius eſt.Huc felicitatis.ad tantum fortunam. ſi legimus huc
felicitate.ſic interpretaberis. Huc.ad hunc honorem. Felicitate.fortuna fauente.

tatemq; erga patronos ornamenta prætoria de-
creuit:& ſeſtertiũ centies quinquagies: cuius ho
nore contentus fuit.Equidẽ nunquam ſum mira
tus:quæ ſæpius a fortuna q̃ iudicio ꝓficiſcerentᷣ.
Maxime tamẽ hic me titulus admonuit: q̃ eſſent
inimica:& inepta:quæ interdum in cœnũ:in has
ſordes abiicerentur. quid deniq; ille furcifer : &
recipere auſus ẽ? & recuſare? atq; etiam:ut mode
rationis exemplũ poſteris proderet? Sed quid in
dignor? ridere ſatius : ne ſe magnum aliquod ade-
ptos putent : qui huc felicitatis perueniunt : ut
rideantur. Vale.

C.Plinius Genitori.S.

TOrqueor : ꝙ diſcipulũ : ut ſcribis optíæ
ſpei:amiſiſti:cuius: & ualitudie: & mor
te ipedita ſtudia tua:qd neſciã? cum ſcis
oium officiorũ obſeruantiſſimus : cũq; oẽs quos
ꝓbas effuſiſſime diligas . me huc quoq; urbana
negocia pſequunᷣ :nec deſerũt. Sũt.n. q me iudi
cẽ:aut arbitrũ faciãt. Accedũt q̃relæ ruſticoꝝ: q

TOrqueor.dolet impedita Iulii Genitoris ſtudia morte diſcipuli ſummæ idolis: ſeque fatetur
quãuis in ſeceſſu a ruſticis occupari:interdum tamen ſtudere:uerum ſentire quam male ſcri-
bat ex comparatione ueterum:tam & ſi Genitor ſua ſcripta ſummo oratori compararet.
Quid? cur:uel qui ideſt quomodo.tanquam diceret ſatis eſt mihi exploratum. Huc.in Thu
Iudex.Arbiter. ſcos. Vrbana.moleſta.quæ ſolent in urbe tractari. Iudicem:aut arbitrũ.iudex eſt qui uel inuitus po-
teſt cogi ad cognoſcendam litem:ut prætor:& reliqui magiſtratus ordinarii: arbiter uero qui quaſi uir
bonus diſceptator electus eſt ab utriſq; litigantibus:unde nemo poteſt cogi a prætore ad arbitrum ſu-
ſcipiendum:quoniam hæc res eſt libera:& abſoluta: & extra neceſſitatem iuriſditionis poſita ut teſtaᷣ
Vlp.ff.quarto.titulo de arbitris:ſed ubi ſemel quis in ſe reciperet compromiſſum: quod ad ſimilitudi-
nem iudiciorum redigitur:& ad finiendas lites pertinet:ad curã & ſolicitudinẽ ſuam hãc rẽ prætor per
tinere putat.ſi quis uero iudex ſit:arbitriũ recipere eiuſdem rei de qua iudex eſt: & i ſe recõpromitti iu-
bere:prohibetur lege Iulia & ſi ſentẽtiam dixerit:non eſt danda pœnæ perſecutio. Seneca de beneficiis.
melior uidetur cõditio cauſæ bonæ:ſi ad iudicem q̃ ad arbitrum mittitur:quia illum formula includit:
& certos quos non excedit terminos ponit:huius libera: & nullis aſtricta uinculis religio : & detrahere

poteſt & adiicere:& ſententiam ſuā non ꝑ ut lex:ut iuſtitia ſuadet : ſed ꝑ ut humāitas aut miſericodia impulit regere.lege.M.Tullium in oratione pro Murena quæ dicanť de arbitro. Abutunť auribus me is.dicūt me patiēter audiente quicquid uolunt. Suo iure.ruſticorū licentia impūdētiſſima & moleſtiſ ſima. Agrorum locādorum.prope finito luſtro:quo temporis ſpacio agri locabanť. Idoneos.quia nō perſoluunt quæ debent:& tamen fructus abſumūt:ſup qua re libro.viii. apud Paulinū pluribus cōque ritur. Precario ſtudeo.cum precibus impetrandum eſt ut poſſim ſtudere.nam Precarium id eſt ꝙ pre- Precariū.

auribus meis poſt longū tp̄s ſuo iure abutuntur. Inſtat:& neceſſitas agrorū locandorū ꝑ quā moleſta. Adeo rarū ē inuenire idoneos cōductores: qbus ex cauſis precario ſtudeo:ſtudeo tñ: nā : & ſcribo aliquid:& lego. Sed cum lego ex cōparatiōe ſentio q̄ male ſcribā:licet tu mihi bonū aīum facias:q libellos meos de ultiōe Heluidii Demoſthenis oratiōi κατὰ μειδίου cōfers:q̄ ſane:cū cōponerē illos:habui ī māibus:nō ut æmularer : iprobum enim ac pene furioſum: ſed tamen imitarer : & ſequerer tantum:quantum:aut diuerſitas ingeniorum maximi:& minimi: aut cauſæ ſimilitudo pateretur.

C.Plinius Cornuto.S.

CLaudius Pollio amari a te cupit : digno hoc ipſo qđ cupit:deīde ꝙ ipē te diligit: nequæ enim fere qſquam exigit iſtud: niſi qui facit. Vir alioquin rectus:integer: quietus : ac pœne ultra modum: ſi quis tamen ultra modum uerecundus. Hunc:cum ſimul militaremus: non ſolum ut commilito inſpexi: nam præerat alæ militari . Ego iuſſus a legato conſulari rationes alarum:& cohortium excutere ut magnā quorundam:fœdamq; auariciam : negligenciam parē:ita huius ſummā itegritatē:ſolicitā diligētiā inueni. Poſtea ꝑmot⁹ ad ampliſſimas p-

cibus petentis conceditur q̄ diu is qui conceſſit patitur : qui enim precario concedit ſic dat quaſi tunc recœpturus cum ſibi libuerit.quod genus liberalitatis ex iure gētium deſcendit:& eſt ſimile commodato: nā qui commodat ſuam rem ſic commodat:ut non faciat rem accipientis:ſed ut ei uti re accommodata ꝑmittat . Tacitus de Germanis.unus imperitat nullis iam excœptionibus:non præcario iure parendi Apuleius. nam ꝑ deum fidem quadrupes nequiſſime:licet precariam uocis uſuram ſumeres:cui tandem uel ineptiſſimo perſuadere poſſes atrocitatem iſtam culpā uacare?precarios milites dixit Seneca:qui militiam precibus obtinuerant : & Tranq. Claudium ꝑcario a ſenatoribus exægiſſe: ut rata eſſent quæ procuratores ſui in iudicando ſtatuerent.Pacatus.regii nominis inquit Brutus oſor : precariæ redditus uitæ.Ouidius tamen.ix. formam precariam dixit precio cōparatā. Ex cōparatiōe.ueterū ſcriptoꝝ. melioꝝ:& meoꝝ deterioꝝ. Libellos.de qb⁹.viii.latius. κατὰ μειδίου.cōtra Midiā oratio ſane Pulcherrima: cuius tale ē argumētū . Midias Athenienſis cum uideret Demoſthenem parare ueſtes:& alia multa ad feſtum celebrandum: ardens inuidia omnem apparatum fœdauit:quinimmo oratorem ipſum uerberauit:in quem iccirco dixit orationem apud iudices Demoſthenes cui titulus κατὰ μειδίου. Illos.libellos de ultione Heluidii. Aemularer.contenderem eſſe par Demoſtheni. Furioſum . inſani officium credere aſſequi tantum in dicendo uirum.

Imitarer.ſequerer eius ueſtigia tanq̄ minor:nam imitator nunq̄ par eſt authoritati:& artifex proculdubio ſapientior eſt q̄ imitatio:hæc.enim ſolum ꝙ uidet operatur:phantaſia etiam ꝙ nunq̄ uidit. Maximi.Demoſthenis grauiſſimi & uehementiſſimi. Minimi.mei. Similitudo . quia uterq; ulciſci iniuriā intendebat:Demoſthenes ſuam:Secundus amici ſui Heluidii.uerū multa i utraq; cauſa fuerāt diuerſa.

CLaudius. Tertullum hortatur ut Claudium Pollionem in amiciciam ſuam admittat:& eum commendat ab integritate uitæ :deinde ab animi robore:poſtremo a fide in amicos etiam poſt mortem. Iſtud.amari ab alio. Integer.nullo concuſſus crimine. Verecundus. bonum in adoleſcente ſignum uerecundia teſtimonio Senecæ:quanto magis ſi in uiro perſeuerat. Militaremus. eſſemus in prouincia Syria :ubi Secundus tribunus militum fuit. Commilito. ſocius in militia:& commilitium ipſa militia. Præerat alæ . præfectus erat equitum. Legato conſulari : qui uices proconſulis gerit. Rationes . calculos pecuniarum : armorum : equorum : militum. Excutere . diſquirere:cognoſcere. Promotus. productus : ſublatus.nam promouere : eſt aliquem ad maiores dignitates extollere : quaſi ultra mouere:hinc promotiones Hammonius interpretatur progreſſiones.Lampridius in Heliogaballo uoluit & per ſingulas urbes lenones præfectos urbi facere:& ut eſſent in urbe.xiiii.& fæciſſet ſi uixiſſet : promoturus omnes turpiſſimos: & ultimæ profeſſionis homines:pariter uſurpauit in Alexandro:apud Terentium tamen promouere pro differre ſumiť.

Cōmilitiū

Promoueř

Inſito.ingenito:naturali. Nunq̃ infregit humanitatis laudem.ſemp fuit humāiſſimus. Corœlio.nſo. Corœlio Ruſo utriq; noſtrū amātiſſimo. Liberalitate.Nerua reſtituit quæcūq; a Domitiāo iniuſte ſublata fuerāt:egenis uero romanorum mile & quingētas myriadas donauit præpoſitis quibuſdā ſenatoribus referente Dione:qui agros emerent:& diuiderent:& apud iuriſcōſultos inuenio diuum Neruā legē agrariā tuliſſe:qua cauet:ut ſi ſeruus ſerua ue iſciēte domino terminos ſtatutos extra agrū ſuū fines ue mouerit dolo malo:ei capitale eſſe:niſi dominus domina ue mulctā.L.aureorū ſufferre maluerit. Diuidendis agris.florente rep. romana deligi ſolebant triumuiri ad hoc negocium. authores ſunt Liuius & Appianus. Dignum. Pollionem iudicas. Summo uiro. Corœlio prudentiſſimo & maximæ authoritatis. Eligendi facultate.cuȝ i urbe multi eſſent digni:quos ſibi ſocios potuiſſet eligere. Muſonii Baſſi. philoſophi ſapientiſſimi: & grauiſſimi tunc defuncti. Prædicatione . laude. Librum de uita eius ediderit . uitam Muſonii litterarū monumentis mandaram publicauerit. Veneratur . excolit . amat tanquam tem ſacram. Stili uarietate . in hoc maxime liber ille laudabilis eſt: q̧ pro ut res exigit dicendi figuram mutat. Vt querantur. ut ſolum lamententur de amicis defunctis:ne aliud ultra pro mortuis faciant. Neq; non obligandus.omnino deuinciendus. Cœpit . amare.

DElector. aduenisſe Caleſtrium Tyronem Comū: & plurimos māumiſſos lætatur: p̄ſertim cū Fabato & Secundo publice ſuper hoc ſint actæ gratiæ. Manumiſſos. nā ſecundum Pauli ſententiam.ff. primo: apud ꝓconſulem etiam in ea ꝓuincia: q̃ ſortitus non eſt:māumitti poteſt. Patriā noſtram. Comū. Ciuium nūero.liberti ni originem patronorum reſpōdēte Vlp. uel domiciliū ſequūtur: itē q ex his naſcūtur:nā mūicipem aut natiuitas facit: aut māumiſſio.ex cōſtitutione Iuſtiniani libertinis eadē cōceſſa libertas:quā māumiſſor habuit: cū prius Auguſtus māumittendi modū terminaſſet:p̄ſertim ne uinctus unq̃ tortus ue qs ullo libertatis gn̄e ciuitatē adipiſceret. Ambitioſū.honoris cupidū. Gratiarū actiōe. q̧ mea cauſa māumiſſi fuerint. Celebratū.a mūicipibꝰ. ουλεμια ανδρωπινη ηδονη εστι του θειου εκκυτερων ηπερι τασ τιμασ ευφροσυνη.i.nulla hūana uoluptas ē numini ꝓprior:q̃ p honores gaudiū.h̄ Xenophō ait. i libello de tyrānide.is Xenophō apis attica pp ſuauitatē eloq̄ntiæ cognominatꝰ: cuiꝰ ore muſas locutas exiſtimat Cic.lege diffuſius Diogenem. Vtiq;.præſertim. Putes.ſentias. Mereri.dignum hoc gaudio.

curationes nulla occaſione corruptus ab inſito abſtinentiȩ amore deflexit.nunq̃ ſecūdis rebus iumuit:nunq̃ officiorū uarietate continuā laudē humanitatis ifregit.eadēq; firmitate animi laboribus ſuffęcit:qua nunc ocium patit: quod quidem pauliſper cū magna ſua laude intermiſit: & poſuit.a Corœlio noſtro ex liberalitate imperatoris Neruæ emēdis:diuidēdiſq; agris adiutor aſſumptus.&.n.qua gloria dignū ſummo uiro ī tāta eligēdi facultate p̄cipue placuiſſet: idē q̃ reuerēter:q̃ fideliter amicos colat:multorū ſupremis iudiciis:tū Muſonii Baſſi grauiſſimi ciuis credet potes:cuius memoriā tā grata p̄dicatione ꝓrogat:& extēdit: ut librū de uita eius (nam ſtudia quoq; ſicut alias bonas artes ueneratur) ediderit pulchrū.ſ.ſtili uarietate ꝓbādū:cum plæriq; hactenus defunctoꝝ meminerint: ut querātur.hūc hoīem appetentiſſimū tui (mihi crede) complectere:apprenhende:immo: & inuita: ac ſic ama tanquam gratiam referas.Neq;.n. non obligandus eſt in amoris officio:qui prior cœpit.

C.Plinius Fabato.S.

DElector iucūdū tibi fuiſſe Tyronis mei aduētū.Q̄d uero ſcribis oblata occaſiōe ꝓcōſulis plurimos māumiſſos:unice lętor.cupio.n.patriā nr̄am oībus qdē rebꝰ augeri: maxime tn̄ ciuiū nūero.id.n. oppidis firmiſſimū ornamētū.illd̄ ēt me nō ut ābitioſū:ſȝ tn̄ iuuat:q̧ adiicis me quoq; gratiarum actiōe:ut laude celebratum:eſt enim (Xenophon ait) ουδεμια ανθρωπινη ηδονη του θειου εκκυτερων ηπερι τασ τιμασ ευφροσυνη:utiq; ſi te mereri putes.

C.Plinius Tacito.S.

AVguror:nec me fallit auguriū:hiſtorias tuas imortales futuras:quo magis illis: i

AVguror.q̄rit Scd̄us inſeri hiſtoriis Taciti:quas imortales augurat:mōſtrat igit̄ qd de ſe ſcribere poſſit:illā.ſ.uocē liberā & fortē in ſenatu emiſſam aduerſus Maſſam: cōtra quē aduocatus ꝓ Bethycis datꝰ erat cū Senectiōe ſocio. Hiſtorias.actiōes diurnales auguſtæ hiſtoriæ. Immortales.ꝑpetuas:huic tamen augurio Secundi nō recte aues addixerūt.nā maior & me

lior pars earum intercidit:quodq; reliquum eſt ſatis inuerſum:& exulceratum. Inſeri.in illis commemorari:& locum aliquem habere. Exprimatur.effigietur:reddatur. Artifice.ſtatuario uel pictore. Prædicator tui.laudator rerum tuarum.au magis ſimilis tibi ideſt excellẽtiſſimus. Operibus.recte factis.

Non poſſum.ſenſus eſt:tu debes annotaſſe hoc meum factum:cum ſis diligentiſſimus in inueſtigandis publicis actis:in quibus ſcriptum fuit. ſunt autem acta publica libri in quibus publica ut ſenatus conſulta:edicta:acclamationes:illuſtria geſta reſeruabantur:unde Taciti hiſtoriam diurnales actus appellamus:quod ſingulorum dierum acta contineat. Periclitatus ſum. dum nimium libere loquor malis Domitiani temporibus:cum ſequentia geſta fuerunt. Ingenio.eloquentia. Creuerit.illuſtrius fuerit. Damnato.relicto poenæ repetundarum. Cenſuerat.ſenatus. Publice.ab iis qui curam ærarii habebant & pecunias publicas cuſtodiebant. nam publicare Vlp.ad legem Iuliam de adulteriis ſæpe uſurpat pro ad ærarium deferre & ſeruos publicos:qui reip.ſunt Poſtulationibus uacaturos. nam ſenatus aliquando aliis intentus erat:ut legationibus audiendis: tractandis principalibus rebus. Iniunctam.delegatam nobis a ſenatu. Accuſationem. Maſſæ. Diſſipari.diſtrahi:depilari ab his qui conſeruare ea debent an potius:ne conſules permitterent bona diſtrahi a Maſſa:ſed reſeruari a cõſulibus ſub quorum cuſtodia illa eſſe debebant.

Diſpice:diligenter inquire. Partes noſtras:accuſandi officium. Senatus cognitione. dum Maſſam damnauit. Ille.Senectio. Prouincia. Bethyca. Hoc recenti. hac nouella tua aduocatione: nam deinceps pro Bethycis ægit Secundus. Natus ibi.mater me peperit i Bethyca:nõ ideo tamen intellige Senectionem fuiſſe Bethycũ:cum potuerit eius mater maritum in magiſtratu profectum ſecuta illic Senectionem parere. Fixum. decretum: certum.Iſtud accedere ad conſules. Inuidia. naſcatur. Ex hoc.tuo facta. Non tua tantum.ſed communis utriq; noſtrum. Dicit.in ſenatu. Ferebat.exigebat. Inimiciciæ amaritudinem impleſſe. tanquã hoſtem amarum exercuiſſe inimicicias aduerſus ſe. Impietatis.crudelitatis.nã cum pietas ſit officium & cultus:quem præſtare debemus nõ ſolũ patriæ: parẽtibus neceſſariis:ſed etiã preſſis & reis:eius contrariũ erit Impietas:cuius crimini is obnoxius uideri poterat: q peracto accuſandi officio: adhuc damnatum Maſſam premeret.id crimen fuit ſub malis imperatoribus frequens: a Nerua uero & Traiano penitus ſublatum. Horror omnium ſenatorum pectora peruaſit Maſſa accuſante Senectionem impietatis. Silentio ſuo. cum me præteriiſſet:nec ſimiliter impietatis reum poſtulaſſet. Præuaricationem obiicerit. per hoc oſtenderit quod uellem adiuuare eius cauſam: diximus. enim præuaricationẽ eſſe diuerſæ patris opitulationẽ prodita cauſa ſua:quã aduocatus ſuſcœperat defendendã.

Vox.fortis:cũ tũc nullus eſſet ciuis:qui libera poſſet uerba animi proferre. Excœpta.notata: mãdata publicis ſcriptis. Diuus Nerua.cũ hæc Secundus ſcriberet Nerua iam cœlo donatus fuerat:ſed cũ i ſenatu acta ſunt:nondũ erat imperator:nam tũc Domitianus uiuebat:quare cũ diuũ nominat reſpicit

Impietas:

genue fatebor:inſeri cupio.nam ſi eſſe nobis curæ ſolet:ut facies noſtra ab optimo quoq; artifice exprimatur: nõne debemus optare: ut operibus ſimilis tui ſcriptor: prędicatorq; contingat? Demonſtro ergo:quamquam diligẽtiam tuam fugere nõ poſſum in publicis actis:demõſtro tamẽ:quo magis credas iucũdum mihi futurũ:ſi factum meũ: cuius gratia periclitatus ſum:tuo ingenio:tuo teſtimõio creuerit.dederat me Senatus cũ Herennio Senectione aduocatũ prouinciæ Bethycæ cõtra bebiũ Maſſam:damnatoq; Maſſa cẽſuerat:ut bona eius publice cuſtodirent. Senectio cũ exploraſſet cõſules poſtulationibus uacaturos:cõuenit me:& qua cõcordia inquit iniunctã nobis accuſationẽ executi ſumus: hac adeamus cõſules:petamuſq; ne bona diſſipari ſinãt: quorũ eſſe in cuſtodia debẽt.Reſpondi cũ ſimus aduocati a Senatu dati diſpice nũ peractas putes partis noſtras Senatus cognitione finitas.Et ille:tu quem uoles tibi terminum ſtatues:cui nulla cum prouincia neceſſitudo:niſi ex beneficio tuo: & hoc recẽti.ipſe:& natus ibi: & quæſtor in ea fui. Tũ ego ſi fixum tibi iſtud:ac deliberatum:ſequar te: ut ſi qua ex hoc inuidia:non tua tantũ. uenimus ad conſules.dicit Senectio quæ res ferebat. aliqua ſubiũgo. Vix dum conticueramus: & Maſſa queſtus Senectionẽ nõ aduocati fidẽ:ſed inimiciciæ amaritudinẽ impleſſe: ĩpietatis reũ poſtulat. horror oĩum.ego aũt uereor ĩquã clariſſimi cõſules ne mihi Maſſa ſilẽtio ſuo p̃uaricationẽ obiecerit:quod ñ me reũ poſtulauit:quã uox ẽ ſtãti excœpta: & poſtea mlto ſmõe celebrata.Diuus quidẽ Nerua

ad Traiani tempora. Nam priuatus quaſi attendebat.placet magis ut legamus iam priuatus his quæ attendebat ideſt iam ab officio ſenatorio & publica cura remotus: refert enim Philoſtratus.vii.Domitianũ iuſſiſſe Neruã ſecedere Tarentũ:ubi cũ itellexiſſet Secũdi uocẽ fortiſſimã in ſenatu: ſcripſit ad eũ litteras grauiſſimas: qbus cõgratulabaſ tẽporibus ſuis adhuc inueniri:qui libere loquerenſ. Simile antiquis.tã laudabile & conſtans:qualia tradũt antiquorũ dicta:de quibus lege Valerium. Egredi ueritatẽ.hæc prima hiſtoriæ lex ne qd falſi dicat:dcide ne qd ueri taceat:ne qua ſuſpitio gratiæ ſit i ſcribẽdo.

iam priuatus iis:quæ attendebat: grauiſſimis litteris non mihi ſolum:uerumetiam ſæculo eſt gratulatus: cui exemplum(ſic enim ſcripſit)ſimile antiquis contigiſſet. Hæc utcumq; ſe habent:notiora: maiora: clariora tu facies. quanquam nõ exigo: ut excedas actæ rei modum. nec hiſtoria debet egredi ueritatem: & honeſte factis ueritas ſufficit. Vale.

C. PLI. CAECILII SECVNDI EPISTOLARVM LIBER OCTAVVS.

C. Plinius Maximo.S.

SAepe te monui: ut libros: quos: uel pro te: uel ĩ Blatteram:imo: & pro te:& in illum(ita enim materia cogebat)compoſuiſti: q̃ maturiſſime emitteres: quod nunc præcipue morte eius audita: & hortor: & moneo. Quãuis enim legeris multis: legendoſq; dederis: nolo tamen quemquam opinari defuncto demum ichoatos: quos incolumi eo peręgiſti. Salua ſit tibi conſtãtiæ fama: erit autem: ſi notum æquis: iniquiſq; fuerit:non poſt inimici mortem ſcribendi tibi natam eſſe fiduciam: ſed iam paratam editionem morte præuentam. Simul uitabis illud: ουχ οσιον φθειμενοισι λοιδορειν. nam quod de uiuente ſcriptum eſt: in defunctum quoq; tanquam uiuẽtem adhuc editur. Statim igitur ſi quid aliud in manibus differ. interim hoc perfice: quod nobis:qui legimus olim:abſolutum uidetur: ſ; iam uideatur:& tibi: cuius cunctationem nec res ipſa deſiderat:& temporis ratio præcidit. Vale.

C.Plinius Sabino.S.

IO. MARIAE CATANAEI ENARRATIONES IN LIBRVM .VIII. EPISTOLARVM.

C.PLI.CAECILII SECVNDI.

SAepe. Maximum monet: q̃ iã ſubide fecerat: ut libros:quos ĩ Blatteram uiuentem compoſuerat: demum eo defuncto publicet: ne uideatur poſt mortem inchoaſſe: cum turpe ſit pugnare cum laruis.

Blatteram. Blattera illo Mart. carmine notatur tanquam impudicus. Omnia fœmineis quare dilecta cathedris: & quæ deinceps ſequuntur. Pro te. in defenſionem tui. Defuncto demum inchoatos. poſt mortem Blatteræ libros illos incœptos. Incolumi. uiuente. Conſtantiæ.fortitudinis. Aequis bonis: & amicis. Præuentam.præoccupatam: interruptam. Morte.Blatteræ. Illud. celebratum dictum ουχ οσιον φθειμενοισι λοιδορειν.i. impium mortuis conuiciari. nam & in phoeniſſis Euripides dixerat: καἀκεινο δεδρισται μη φυβρισθαι νεκρους. ideſt & illud decretum eſt non iniuria afficere mortuos: & Plutarchus in Solone: illa uero lex laudatur præcipue: quæ prohibet in defunctos maledicta cõiicere: nam & pium eſt eos ſacros ducere: qui a uita diſceſſerint & iuſtum iis qui eẽ deſierunt: abſtinere: & ciuile inimiciciarũ aliquando modum ſtatuere: nec in infinitum progredi ſinere:unde Secũdus in primo dixerat quid tibi cum mortuis? & Ariſtophanes. παυε παυ ω δεσποθ ερμη: νεκρον κακως τον Κλεωνα λοιδορει. define: define domine Hermes mortuo enim Cleoni conuicia dicis. Pli. in præfatione naturalis hiſtoriæ. nec Plancus illepide: qui: cum diceretur Aſinius Pollio orationes in eum parare: quæ ab ipſo aut liberis poſt mortem Planci ederentur ne poſſet reſpondere:cum mortuis inquit nõ niſi laruas luctari. quo dicto ſic repercuſſit illas:ut apud eruditos nihil impudentius iudicetur:nam teſtatur.M.Tullius maiores noſtros mortuis multa iura religioſa conceſſiſſe:quare non imerito repræhendiſ Adrianus:q̃ adeo naturæ peruerſæ fuerit: ut & mortuis plurimum inuideret:& detraheret. Si habes i manibus. Quid aliud.aliquod aliud opus. Hoc. opus in Blatteram. Abſolutum.undiq; perfectum. Præcidit.interrumpit;remouet.

Mortuis nõ cõuiciari.

FAcis.Sabino reſpondet non poſſe reſcribere plures : nec longiſſimas epiſtolas cum materia nõ ſuppetat : neq; ſe uelle ſcribere res inanes uiro graui : & circa ſeria occupato. Frigidis . parui momenti. Auocant . alienant. Comminuunt . deprimunt . animus enim qualitatem rerum in quibus uerſatur plærunq; ſumit. Vocas . inuitas. Varietas . earum rerum quas maximi ponderis in republi.tractauit : & tunc bellis ciuilibus intercidentibus. Suppetebat . auxiliabatur. Anguſtis terminis . ſcribendi : nam raro eueniebat aliquid in republi.notabile: & longa pace: & ꝙ omnia arbitrio unius regebantur. Scholaſticas . ocioſas : fictas. Vmbraticas . inanes .M.Tullius : & Fabius uitam umbratilem : ocioſam ſecretam : & delicatam appellant ;ſimiliter Columella moram umbratilé. Arma ueſtra.erat enim in caſtris Sabinus. Sudorem:puluerem: ſoles : labores militares. Soles. calores.
Summi. amoris . ſignum : & argumentum magnæ beneuolentiæ. Breuibus. quales ſunt meæ. Conſtare rationem. id cum ratione feciſſe.

FAcis iucũde : ꝙ nõ ſolũ plurimas epiſtolas meas : uerũetiã lõgiſſimas flagiras: in quibus partior fui: parti ꝓpter tuas occupationes: partim ꝗa ipſe multũ diſtringebar frigidis negociis:quæ plærũq;: & auocãt animũ:& cõminuũt. Prætcrea nec materia plura ſcribendi dabat. Neq;.n.eadé mea conditio : ꝗ.M.Tullii: ad cuius exẽplũ uocas.Illi enim:& copioſiſſimũ ingeniũ: & igenio uarietas rerũ magnitudine largiſſime ſuppetebat. nos quã anguſtis termĩs claudamur etiã tacẽte me ꝑſpicis. niſi forte uolumus ſcholaſticas tibi: atq;(ut ita dicã)ũbraticas litteras mittere. Sed nihil minus aptũ arbitramur cũ arma uẽa:cũ caſtra: déiq; cornua: tubas: ſudoré: puluerẽ:ſoles cogitãus.Habes:ut puto: iuſtã excuſationẽ: quã tamẽ dubito an tibi ꝓbari uelim. Eſt.n.ſũmi amoris negari ueniã breuibus epiſtolis amicorũ:ꝗuis ſcias illis cõſtare rationẽ. Vale.

C.Plinius Caluiſio.S.

OMne hoc tempus inter pugillares : ac libellos iucundiſſima Quiete tranſmiſi. quemadmodum inquis in urbe potuiſti? Circenſes erant : quo genere ſpectaculi ne leuiſſime quidem teneor. nihil nouum: nihil uarium:nihil quod non ſemel ſpectaſſe ſufficiat. quo magis miror tot milia uirorũ tam pueriliter idẽtidẽ cupe:currẽtis equos:inſiſtẽtes curribus hoĩes uidete. ſi tamẽ aut uelocitate equorũ aut hoĩum arte traherẽtur:eẽt ratio nõnulla.nũc fauẽt pãno

OMne . circenſes tanquam rem inanem : & nullius uoluptatis notabiliter dãnat :quibus ſcribit ſe ſemper uacaſſe ſtudio. Vrbe . negocioſa Roma. Circenſes. ludi inſtituti in honorem matris deum ſic dicti uel a circuitu : ꝙ moetas circuibant : uel ꝙ ubi poſtea moetæ fuerunt olim gladii ponebantur:quos circuibant: ab enſibus circenſes appellati quaſi circumenſes . uocati etiam megaleſia : quia fierent in honorem matris deum : quam græci μεγάλην dicunt . legimus apud Liuium Brutum ædem matris deum in palatio dedicaſſe : & ludos ob eandem dedicationem factos Megaleſia nuncupaſſe. alii ludos magnos dictos tradidere : ꝙ impenſa magna celebrarentur : nam Circenſium pompa deorum ſimulachra ferebantur : uictoriæ tres locabantur : & miſſi uigintiquinque exhibebantur : quorum ultimus ærarius dicebatur : a collatione populi . interdum inter quinos miſſos uenationes dabant.Gellius ex authoritate Varronis ſcripſit curricula ludorum Circenſium ſolemnia ſeptimo fuiſſe . Seruius notat Virgilium dixiſſe Circenſes ſine adiectione ludorum : ſed eius ſententiæ multorum ueterum authoritas refragatur. Nihil nouum . quia tantum quadrigis certatur. Tot milia uirorum . nam Roma Circenſibus plurimum oblectabatur . ꝙ ſæpe Iuuenalis teſtatur ut Satyra .iii. Si potes auelli. Circenſibus .xi. Ille dolor ſolus patriam fugientibus : illa Moeſticia caruiſſe anno Circenſibus & alibi dixerat duas tantum res cogitare populum Ro. pana & Circenſes. Identidem. frequenter. Traherentur . ducerentur ad ſpectandum. Hominum . aurigarum. Fauent panno. factionibus aurigarum : quæ diuerſitate panni diſtinguebantur.ſcriptorum aliqui meminere duarum tantum factionum praſinæ & Venetæ: ut Martialis ſubinde : & græca in laudem Vranii agitatoris epigrammata . Chriſtodorus poeta Thebanus manifeſte oſtendit aurigantium quattuor factiones : cæruleam : uiridem : candidam : ruſam . ſic enim rubram appellat:Dion in Nerone pariter quattuor enumerat : unam : quæ panno albo : alteram:quæ fuluo: uteretur: tertiam: quæ uiridi: quartam ꝗ Veneto:Tranq.in Domitião refert duas Circenſibus gregũ factiones aurati purpureiq; pãni ad quattuor priſtinas additas;alii nõ purpurei:ſed argẽtei ſcripſeẽ:praſinus ãt color uiridis ẽ nã τοπρασιον

Circenſes.

Aurigarũ factiones.

Praſinus color.

Venetus. color.

uiride.miror interpretem Mart.praſinum pro nomine proprio accepiſſe:Venetus autem cæruleus Vegetius enim libro quarto inquit:ne tamen exploratoriæ naues candore prodantur : colore Veneto: qui marinis eſt fluctibus ſimilis uela tinguntur.Lampridius in Heliogaballo.piſces ſemper quaſi in marina aqua cum colore ſuo coctos conditura Veneta comedit . ſciendum autem colorem praſinum uirenti dicatum ueri : rubrum æſtati ignitæ : album autumno pruinis albeſcenti : Venetum hyemi cæruleæ.

pannũ amãt:& ſi in ipſo curſu:medioq; certamie hic color illuc:ille huc trãſferatᷣ: ſtudiũ: fauorq; tranſibit: & repente agitatores illos equos: illos quos ꝑcul noſcitãt:quoꝝ clamitãt noĩa:relinq̃t. tãta gratia: tãta authoritas ĩ una uiliſſima tũica. Mitto apud uulgus: q̃d uilius: tũica:ſʒ apᷣd quoſdã graues hoĩes: quos ego cũ recordor in re inani:frigida.aſſidua tã ĩſatiabiliter deſidere : capio aliquã uoluptatẽ:q̃d hac uoluptate nõ capiar:ac per hos dies libẽtiſſime ociũ meũ in litteris collo co:q̃d alii ocioſiſſimis occupationibus perdunt.

C.Plinius Romano.S.

AEdificare te ſcribis:bene ẽ.inuẽi patrociniũ.Aedifico.n.iã ratiõe: quia tecũ hoc quoq; nõ diſſimile:ꝙ ad mare tu: ego ad lariũ lacũ.Huius in littore plures meæ uillæ:ſed duæ:ut maxĩe delectãt:ita exercẽt. Altera impoſita ſaxis more Baiano lacũ ꝑſpicit: altera quoq; more baião lacũ tãgit. Itaq; illã Tragœdiã : hãc appellare comœdiã ſolco.Illã ꝙ quaſi cothurnis

Pannum amant . ſtudent factioni ſuæ : quam a colore panni dignoſcunt . hinc Caſſiodorus pannum panno amant. Hic color. uerbi cauſa praſinus. Illuc . ad factionem Venetam. Ille. Venetus. Huc. ad factionem praſinam. Fauor. ſpectatorum. Tranſibit.ad illos agitatores in quos tranſlatus fuerit pannus : cui fauent.perinde ac ſi diceret nulla ducuntur ratione ut alteri partium magis faueant : ſed quocunq; tranſierit color ille : tranſibit : & ſpectatorum ſtudium maxime ubi uiderint fauorem principis inclinare : ut ad praſinum colorem.Iuuenalis hoc ſtudium damnans inquit . Interea megaleſiacæ : ſpectacula mappæ Idæum ſolemne colunt : ſimiliſq; triumpho : Prædo caballorum prætor ſedet : at mihi pace Immenſæ : nimiæq; licet ſi dicere plebis:Totam hodie Romam Circus capit : & fragor aurem Percutit: euentum uiridis :quo colligo panni.Nam ſi deficeret mœſtam : attonitamq; uideres Hanc urbem ueluti cannarum in puluere uictis Conſulibus. Viliſſima . uiridi:ſiue cærulea. Mitto apud uulgus.taceo ꝙ tanta gratia & authoritas ſit in una uiliſſima tunica apud uulgus. Quod uilius tunica . quod uulgus eſt uilius tunica:& nullius precii. Sed.uerum.hoc magis mirandum ꝙ tãta authoritas ſit apud quoſdam graues homines. Aſſidua. nam per multos dies fiebant Circenſes : ex quibus unus erat Cereri celeber ſi Tacito credimus. Deſidere. ociari : tempus ſedendo abſumere. Hac uoluptate . ſpectandorum Circenſium : quibus alii delectantur. In litteris colloco. ſic.M.Tullius pro Archia. quis tandem me repræhendat:aut quis mihi iure ſuccenſeat?ſi quantum cæteris ad ſuas res obeundas q̃tum ad feſtos dies ludorum celebrãdos:q̃tum ad alias uoluptates: & ad ipſam requiem animi & corporis cõceditur temporum:quantum alii tribuunt tempeſtiuis conuiuiis:q̃tum deniq; aleæ q̃tum pilæ: tantum mihi egomet ad hæc ſtudia recolenda ſumpſero. Ocioſiſſimis.perditis:inutilibus.

AEdificare.ante oculos ponit Romano per epiſtolam duas uillas quas iuxta lacum Larium tenebat:quarum alteram ꝙ eſſet humili loco uocat comœdiam : alteram ꝙ in colle edito:tragœdiam appellat. Inueni patrocinium. poſſum me defendere exemplo tuo:nam nimia ædificandi cupiditas non caret repræhenſione. Hoc.quod ego facio. Non. diſſimile tecum eſt ſimile ei quod tu facis : uterq; enim iuxta aquam ædificabat. Tu . ædificas. In littore . in rippa

Littus. Larii. littus eſt quouſq; maximus fluctus hybernus a mari peruenit : idq;.M.Tullium aiunt cum arbiter eſſet : primum conſtituiſſe . non diſſimilis Celſi ſententiæ illa Modeſtini . littus publicum eſt quatenus maxime fluctus exæſtuat & effluat . idem iuris eſt in lacu : niſi is totus priuatus eſt. Exercent.occupatum tenent in ædificando. Saxis . loco edito. More baiano . ad formam & typum uillarum: quæ in collibus baiani ſinus conſurgunt. Lacum tangit . iuxta lacum ſita : nam ad baias uillæ : aliæ in collibus:aliæ in littore. Tragœdiam.quia erat in edito dorſo ſita.ſtilus enim tragicus inſurgit altior. Comœdiam.humilem:depreſſam:cum ſtilus comœdiæ ſimilis ſit quotidiano ſermoni:& de me-

Cothurnꝰ dio petitus populo. Cothurnis.ſi Seruio credimus cothurnus eſt genus calciamenti utriq; aptũ pedi: cui ſententiæ concedit Suidas addens tã mulieribus q̃ uiris cõuenire:eo tragœdi agendis tragœdiis utebantᷣ:ſocco autẽ comœdi actitandis comœdiis.inde utrũq; tranſlatiue pro ſuo poemate uſurpatᷣ.Fabius:nec comœdia in cothurnos aſſurgit:nec cõtra tragœdia ſocco ingrediᷣ. Apuleius.ſcio tragœdiã nõ fabulã legere:& a ſocco ad cothurnũ aſcendere.Mart.Contulit ad tragicos ſe noſtra thalia cothurnos.

cothurnũ neutri generis uas ẽ:quo in ſacrificiis uinũ effundebaẽ. Soccụlis.minoribus calciamẽtis.amo res in ꝙ Plinius calciarũt ſoccos.Seneca de bñficiis diminutiuo pariter uſus tradit Cæſarẽ porrexiſſe ad oſculãdũ pedẽ ſiniſtrũ ut ſocculũ aureũ margaritis diſtictũ oñderet. Sua.cõuẽiẽs. Vtraq̃.uilla. Poſ- Cothurnũ
ſidẽti.mihi dño.legiẽ ẽt poſſidẽtibus.i.icolis. Hæc.comœdia. Illa.tragœdia. Latius. qa lõgiꝰ ſpecu- Soccus.
laẽ. Illũ unũ ſinũ.quẽ efficit lacus iuxta uillã.nã eũ tota ambibat & cõtinebat. Dirimit.diuidit. Duos.ſinus.i ea Larii pte:q nũc bilacus diciẽ:ubi i duos lacus ſcindi uideẽ. Dorſo.pmõtorio i lacũ pcurrente. Hic.ubi comœdia. Illic.in dorſo ubi tragœdia. Xyſtus.relege de xyſto:& geſtatione iam prænotata. Non ſentit.fluctus.qa pcul a lacu. Frangit.repellit.

hãc ꝙ q̃ſi ſocculis ſuſtineẽ. Sua utriq̃ amœnitas: & utraq̃ poſſidẽti ipſa diuerſitate iucũdior. Hæc lacu ppius:illa latius utiẽ. Hæc illũ unũ ſinum molli curuãine amplectiẽ illa ex editiſſimo dorſo duos dirimit. hic recta geſtatio lõgo limite ſup litus extẽdiẽ.illic ſpacioſiſſimus xyſtus leuiter iſflectiẽ. Illa fluctus ñ ſentit:hæc frãgit.ex illa poſſis deſpicere piſcãtis:ex hac ipẽ piſcari:hamũq̃ e cubiculo:ac pene ẽt lectulo:ut e nauicula iacer̃.hæ mihi cauſæ utriq̃ q̃ deſunt adſtruẽdi ob ea: q̃ ſupſunt. Sed quid ego rationẽ tibiẽ apud quẽ pro ratione erit idem facere. Vale.

C.Plinius Coloni.S.

VNice probo ꝙ Põpeii: Quintiãi morte tã dolẽter adficeris: ut amiſſi charitatẽ deſiderio extẽdas.nõ:ut plæriq̃:q tantũ uiuentes amant: ſeu potius amare ſe ſimulant:ac ne ſimulãt:quidẽ:niſi quos florentis uident.nam miſerorũ nõ ſecus ac defunctorũ obliuiſcuntur. Sed tibi perẽnis fides:tãtaq̃ in amore conſtãtia: ut finiri niſi tua morte ñ poſſit.& meherculę is fuit Quitiãus:quẽ diligeẽ decebat ipſius exẽplo.felices amabat:miſeros tuebaẽ:dſiderabat amiſſos. Iã illẽ quãta pbitas i ore:q̃nta i ſermõe cũctatio: q̃ pari libra grauitas:comitaſq̃:qđ iudiciũ:quod ſtudiũ litterarũ.qua pietate cũ diſſimillimo parẽte uiuebat.q̃ ñ obſtabat illi:quo minus uir optius uidereẽ:ꝙ erat optimus filius?ſed qd dolorẽ tuũ exulcero. q̃q̃ ſic amaſti uiuentẽ: ut hoc potius:q̃ de illo ſileri uelis:a me pſerti: cuius pdicatiõe putas uitã eius ornari:mẽoriã progari:ipſamq̃ illã: in qua eſt raptus ætatem poſſe reſtitui. Vale.

C.Plinius Iuniori.S.

Ex hac ipſa piſcari.ſic Mart. uillã Apollinaris laudauerat,Nec ſeta longo quærit in mari pdam:Sed a cubiculo lectuloq̃ iactatã. Spectatq̃ alte lineam trahit piſcis.

Ad ſtruẽdi utriq̃: addendi utriq̃ uillæ. Quæ ſupſunt.mẽta ſunt i his ſupflua mẽbra qbus ſi addidero aliqd reddã illa utilia. Rõnem tibi,reddo meæ ædificatiõis. Idem facere.ædificare ut tu facis.

VNice.laudat Colonis fidem:qui poſt mortem afflictim requirebat amicum Quintianum. cuius tanta erat uirtus: ut merito hunc honorem mereretur. Pompei. Pompeius.
Quintiani. Quintianum Martialis ſuorum carminum fæcit aſſertorem.Commẽ- Quintiáus
do tibi Quintiane noſtros: Noſtros dicere:ſi tamen libellos Poſſum: quos recitat tuus poeta: & alibi. Quoties amico diuiti nihil donat.O Quintiane liberalis eſt pauper. prius fuerat Afranius Quintianus conſcius piſonianæ coniurationis: q̃q̃ apud Tacitum corrupte legatur Quintilianus: poſtmodum Appius Quintianus Apuleio cõiũctus amicicia. Extẽdas charitatem.amorẽ proges. Deſyderio amiſſi.deſyderando illum defunctũ reuiuere.

Non.facis. Viuentes amant. Martialis in eũdem ſenſum.Qui pſtat pietate ptinaci Senſuro bona liberalitatis: Captet forſitan: aut uicem repoſcat. At ſi qs dare noi relicto Poſt manes: tumulũq̃ perſeueret: Quærit quid?niſi parcius dolere. Ac ne.nõ ſimulant amare infelices:quia aperte illos negligunt:ſed tantum ſimulant amare quos fortunatos intuentur. Non ſecus.pariter. Is.tam probatus. Probitas.modeſtia. Cunctatio.mora:frenum. Pari libra. æquo examine & iudicio. ſumma enim uirtus condire pariter grauitatem & comitatẽ. Diſſimillimo.improbo:ifami: molli:nam conlecto fuiſſe Afranium Quintianum ſenatorii ordinis molli corpore in famem a Nerone proboſo carmine diffamatum ſecundum Tacitũ:& in coniuratione piſoniana dephenſum diu indiciũ abnuiſſe:poſt pmiſſa impunitate corruptũ:quo tarditatem excuſaret Gliciũ Gallũ præcipuũ amicorũ nominantem:is tamen mox periit non ex priore uitæ mollicie. Non obſtabat.patris improbitas: & infamia:quæ interdũ filiis obeſt. Optimus filius.qui ſe tam prudenter gereret cum parente morboſo.

Exulcero.exaggero.renouo. Hoc potius.uelis.ſ.benedici de illo. Prædicatione.laudatione. Illam ætatem.florentem:iuuenilem. Raptus.rapti proprie dicuntur ante tempus mortui.

Aſtigabat quidā filium ſuum : q̄ paulo ſūptuoſius equos:& canes emerat.huic ego iuuene digreſſo:heus tu nunq̄ ne feciſti qđ a patre corripi poſſet? feciſti dico:nū īterdū facis:qđ filius tuus.ſi repēte pater ille:tu filius pari grauitate rep̄hēdat? nū oēs hoīes aliquo errore ducunt? nū hic ī illo ſibi: ī hoc alius īdulget? Hæc tibi admōitus īmodicæ ſeueritatis exēplo amor̄ mutuo ſcripſi:ne qn̄ tu quoq; filiū tuū durius:acerbiuſq; tractares.cogita:& illū puerū eē:& te fuiſſe.atq; ita hoc:qđ es p̄tutere: ut mēineris te hoīem eē:& hominis patrem. Vale.

C.Plinius Genitori.S.

Ecœpi litteras tuas:q̄bus q̄reris tœdio tibi fuiſſe:q̄uis lautiſſimā cœnā:q̄a ſcurræ:cynedi:morioēs mēſis ierrabāt. Vis tu remittere aliqd ex rugis? ſiqdem nihil tale habeo:habētes tn̄ fero. Cur ergo nō habeo? q̄a nequaq̄ me:ut:& iexpectatū:feſtiuūue delectat:ſiqd molle a cynædo:petulās a ſcurra:ſtultū a morioē p̄fert̄.nō rōnē:ſed ſtomachū tibi narro.atq; adeo q̄multos putas eē quos eq; ea:q̄bus ego:& tu capimur:& ducimur: p̄tī ut iepta: p̄tī ut moleſtiſſima offēdāt.q̄ m̄lti cū lector:aut lyriſtes: aut comœdus īductus ē:calceos poſcūt:aut nō minore cū tœdio cubāt:q̄ tu iſta(ſic.n.appellas)p̄digia p̄peſſus es? Demus igitur alienis oblectationibus ueniam:ut noſtris impetremus. Vale.

C.Plinius Sabiniano.S.

Aſtigabat.exēplo alterius monet iuniorē remittenda quædā filiis:neq; ſemper utendum ſeueritate cū omnes homines aliquo errore ducantur. Ego.dixi. Iouene.filio. Quod filius tuus.i.nū aliquādo facis q̄ corripi poſſunt.Si repēte filius tuus fieret tibi pater. Repente.ex improuiſo. Tu filius.illi fieres. Pari.qua tu illū rep̄hēdis. Grauitate.ſeueritate. Nū oēs homines.ſumptū ex Antigone Euripidis.inqt.n.ανϑρωποισι καρ τοισ πασι ιοκονιστι τουξαμαρτανειν.i.hominibus.n.cūctis cōmune eſt peccare. Hic.alius. In illo.crimine & re damnanda. Indulget ſibi.nimiū p̄mittit ſibi. Hæc tibi.ordo.admonitus exēplo culpādæ ſeueritatis ſcripſi hæc tibi amor̄ mutuo nā Martiāus ad legē pōpeiā de parricidiis:p̄tia inqt prās in pietate debet nō ī atrocitate cōſiſter̄.hic referente Papiniāo Traianus īperator coegit patrē emācipare filiū: quē male tractabat contra patriā pietatē: Te fuiſſe.te feciſſe quæ ille facit. Quod es pater.quod habes arbitrium in filium quia pater es. Hominem.humanū uel pronū ad delicta.nam humanū eſt peccare.

Ecœpi.p̄mittendas eē unicuiq; ſuas uoluptates oſ̄dit: nā ſi cœnā inqt Gēitor dāmnaſti paraſitis refertā:nō ne credis aliq̄b⁹ nſ̄am tœdio eſſe: quoties ītroducit̄ lector aut lyriſtes?

Scurra. Scurræ.ſcurra ē q̄ riſum captat nō ſeruata dignitate p̄ſonæ diminutiuo eius ſcurrula uſus ē Apuleios in ſuo aſino.

Cinædus. Cinædi q̄ muliebria patit̄:is cinædus dicit̄:uī a Virg.in priapeis: & ab Apuleio feſtiuiter cinædi p̄ puellis uſurpant̄:q̄ officiū earū ſuſtineāt:dicti απο του κινειν ταιδοια.i.a motū uerendorū.uel cinædus dictus tanq̄ κενοσ αιδοοσ.i.uacuus uerecūdia.

Morio. Moriones.q̄ natiua ſtultitia riſum excitat dictis factis ue īſulis morio appellat̄ : μωροσ enim fatuus & ſtultus: & morari cū prima longa ſignificat fatuum eē : unde Tranq.ſcribit Claudiū inter hoīes deſiiſſe morati p̄ducta prima ſyllaba:hoceſt nō āplius fatuū eſſe mortis iter uētu.ī morionē luſit acutiſſime Mart.illo carmīe Morio dictus erat uiginti milibus emi:Redde mihi nūmos Gargiliane ſapit.tanq̄ pluris uenirint ſtulti q̄ ſapiētes: & alibi.Hūc uero acuto capite: & auribus longis.Quæ ſic mouentur:ut ſolent aſellor̄: Quis morionis filiū neget Gyrthæ? emendādus ſatis obuius error apud iuriſcōſultū.ff.xxi.titulo de edicto edilitio ubi corrupte legūt murionē: q̄uis inqt nō ualde ſapiētē ſeruū uēditor p̄ſtar̄ debeat:tn̄ ſi ita fatuū uel morionē uēdiderit: ut ī eo uſus null⁹ ſit:uideri uitiū. Inerrabāt.uerſabāt:trāſcurrebāt. Rugis.tua grauitate.nā ī triſtitia & ſeueritate rugas ī facie cōtrahim⁹. Si qdē.q̄uis. Tale.ſcurras:cinædos:morioēs. Fero hn̄tes.ī dāno hor̄ dn̄os. Inexpectatū.ſubitū:īopiatū:ſūt.n.mirabilia:q̄ maxie ī expectata. Petulās mordax:laſciuū. Nō narro rōnē.nō dico q̄ oio moueat rōne. Stomachū.appetētiā meā.Mart.p̄tereas:ſi qd nō facit ad ſtomachū. Capimur.oblectāur detiemur. Lector:aut lyriſtes.ſic li.i.docuit ſolitū ītroducer̄ comœdū:ul lectorē: uel lyriſtē.Athenæ⁹ hūc morē notabilr̄ taxat:referēs uiles hoīes ī cōuiuia ſolitos ītroducer̄ tubicies magno p̄cio:q̄a neſcirēt iuicē cōfabulari:& ieruditi eēnt ad diſſerēdū:ubi uero ſint honeſti & eruditi cōuiuæ:neq; tubicines:neq; ſaltatores:neq; lyriſtas ītromittūt:cū ſatis habeāt iter ſe digna memoratu diſſerere ſine lyris & talibus ludibriis. Calceos.quos conuiuium inituri deponebant.meminit huius cōſuetudinis frequēter Mart.ut ibi Marmora calcantem frigidiora niue:itē Excalceatus ire cœpit ad cœnam.

LIbertus. tantat per epiſtolā reducere in gratiā Sabiniani libertū eius:quē quidem fatetur peccaſſe:ſed delicti ſui pœnitentiā multis ſignis oſtendiſſe. Succenſere.iraſci. Merito.ratione. Cum iræ cauſæ.cū quis hēt iuſtiſſimas iraſcēdi cauſas. Exorari.uinci.demulceri.ut hoc a te īpetrē. Meruerit.peccauerit. Exoratus.ſemel pacatus. Facies.iraſceris. Adoleſcētiæ. de pcatꝰ ab ætate ſic Euripides ī Hicetidibus.

LIbertus tuus cui ſuccēſere te dixeras:uenit ad me:aduolutuſq; pedibus meis tanquam tuis hæſit: fleuit: multū rogauit: multū etiā tacuit. In ſūma fecit mihi pœnitētiæ fidē:uere credo emēdatū: qa deliquiſſe ſe ſentit. Iraſceris ſcio: & iraſceris merito:id quoq; ſcio: ſ3 tūc quoq; pcipua māſuetudinis laus: cū iræ cauſæ iuſtiſſimæ ſunt. Amaſti hominē:& ſpero amabis. Interi ſufficit:ut exorari te ſinas. Licebit rurſus iraſci:ſi meruerit:qđ exoratus excuſatius facies. Remitte aliquid adoleſcentiæ ipſius:remitte lacrymis:remitte indulgentiæ. Illum ne torſeris: etiam ne torquearis. torqueris.n. cum tam lenis iraſceris. uereor ne uidear nō rogare:ſed cogere: ſi ipſe precibus eius meas iunxero. Iungā tñ tanto plenius:& effuſius:quanto ipſum acrius: ſeueriuſq; corripui diſtricte minatus nunquā me poſtea rogaturum. Hoc illi:quē terreri oportebat: tibi non idem:nam fortaſſe iterum rogabo: iterq; īpetrabo: ſit mō tale:ut rogare me:& te id pſtare deceat. Vale. C.Plinius Sabiniano.S.

BEnefeciſti q libertū aliqñ tibi carū reducētibus epl'is meis ī domū:ī animū recepiſti. Iuuabit hoc te. me certe iuuat. Primū q te tā tractabilē uideo: ut ī ira regi poſſis. deinde q tantum mihi tribuis: ut uel authoritati meæ pareas: uel precibus indulgeas. Igitur: & laudo:& gratias ago: ſimul in poſterum moneo:ut te erroribus tuorum: & ſi non fuerit: qui deprecetur:placabilem præſtes. Vale.

C.Plinius Mamiliano.S.

QVereris de turba Caſtrēſiū negocioꝝ: & tanq ſūmo ocio pfruare:luſus:& ineptias nr̃as legis:amas:flagitas: meq; ad ſimilia cōdēda nō mediocriter īcitas: Incipio ex hoc genere ſtudioꝝ nō ſolū oblectationē: uerū etiā gloriā petere: poſt iudiciū tuū uiri erudiciſſimi:grauiſſimi:ac ſup iſta ueriſſimi. nūc me rerū actus modice:ſed tñ diſtringit. quo finito aliqd earundē camœnaꝝ ī iſtū benigniſſimū ſinū mittā tu paſſerculis: & colūbulis nr̃is inter aqlas ur̃as

ἡμάρτεν ἐν νεοῖσι δ' ἀνθρώπων τόδε ἔνεστι. συγγνώμην δὲ τῷδ' ἔχειν χρεών. peccauit:ī iuuenibus aūt hoīum hoc ineſt.ueniā aūt huic hr̃e opus eſt. Remitte indulgentiæ.ſis indulgēs:an parce liberto q nimiū ſibi indulſerit. Ne torquearis.ne afficiaris moleſtia dum perturbaris ira. Lenis. ingenio quieto. Cogere.rationibus te impellere ad ueniam. Eius. liberti tui. Diſtricte.intēſe:aſpere. Hoc. illi.interminatus ſum. Tibi nō idem.denuncio. Tale.crimen eius conditionis.

BEnefeciſti. agit gratias Sabiniano:quod rogatu ſuo libertum reduxerat ī domum: & amotē: monetq; ut etiam non rogatus erroribus ſuorum placabilē preſtet. Aliquando.prius. Animū.beniuolentiā. Tātū mihi tribuis. tātæ exiſtimationis apud te ſum:& tantum mihi credis.

QVereris.ſcribit non ſatis conuenire ut Mamiliāus cōqueratur de negociis caſtrenſibus: & uacet carminibꝰ ſuis legendis:deinde pmittit poſt abſolutas actiōes ſe noua facturꝝ:q illi mittat. Turba.copia: pturbatiōe. Luſus.epigrāmata. Studioꝝ. carminū. Sup iſta.pter iſta:i cæteris. Rerū actus.cauſaꝝ actiones. Diſtringit.occupat. Camœnaꝝ.uerſuū. Paſſerculis & colūbulis.epigrāmatibꝰ laſciuis & pruriētibus.alluſit ad Catulli paſſerem:& Stellæ Columbā:opera ſic inſcripta:qa utraq; ſit auis uenerea:& ſalax. Dabis pennas.comparabis famā diuulgādo tuis commilitonibus. Aquilas ueſtras. ſigna ueſtra in caſtris:inter quæ præcipuum fuit aquila:prima enim cohors ſuſcipiebat aquilam totius legionis inſigne: eam aquilifer portabat. hæc Modeſtus. in commentariis Cæſar retulit.x.legionem portaſſe aquilā: Dionyſius etiam ducem legionis. Plinius .x. libro inquit romanis legionibus aquilam.C. Marius in ſecundo conſulatu ſuo proprie dicauit:erat & ante ea prima cum quattuor alis: lupis: minotauris: equis: apris:quæ ſingulos ordies anteibant.paucis ante annis portari ſola in acie cœperat:reliqua in caſtris relinquebantur: Marius in totū ea abdicauit: ex eo notatū nō fere apud legiones unquam hybernatum eſſe in caſtris ubi aquilarum non eſſet iugum. Ioſephus tamen tradit Veſpaſianū

Aquila bellorum inſigne.

circa aquilam habuiſſe alia ſigna:& eam omnibus apud Romanos agminibus præ eſſe: quod & uniuerſarum auium regnum habear: & ſit ualidiſſima:itaque illam : & principatus inſigne omenque uictoriæ putaſſe : ſed in uno exercitu fuiſſe p ures aquilas aperte Cæſar teſtatur : ubi meminit in acie pharſalica cœpiſſe aquilas quinquaginta octo. Marcus Tullius argenteam innuit: quod melius teſtatur Plinius argentum referens militaribus ſignis:quam aurum familiarius : quia longius fulgeat. At Dion in Pompeii geſtis. Aquila inquit aurea in omni exercitu Romanorum electo fertur in haſta longa. Si tantum ſibi. ſi ſolum mihi placebunt : & non aliis. Cauea nidoue. continendos apud te. perſtat in metaphora : quia iam de auibus locutus erat.

dabis pennas:ſi tamen:& tibi placebunt: ſi tantū ſibi:continendos cauea:nidoue curabis. Vale:

C.Plinius Geminio.S.

LAudas mihi : & frequenter præſens : & nunc per epiſtolas Nonium ruum: ꝙ ſit liberalis in quoſdam . & ipſe laudo: ſi tamen non in hos ſolos . uolo enim eum:qui ſit uere liberalis:tribuere parriæ : propinquis : affinibus:amicis. Sed iis dico pauperibus:non ut iſti: qui his potiſſimum donant : qui donare maxime poſſunt. Hos ego uiſcaris : hamatiſq; muneribus nō ſua promere puto : ſed aliena corripere. Sunt ingenio ſimili:qui quod huic donant:auferunt illi: famamq; liberalitatis ex auaritia petunt. Primum eſt autem ſuo eſſe contentum. deinde quos præcipue ſcias indigere ſuſtentantem:fouenteq;: orbe quodam ſocialitatis ambire : quæ cuncta ſi facit iſte uſquequaq; laudandus eſt : ſi unum aliquod minus quidem:laudandus tamen: tam rarum eſt etiam imperfectę liberaliratis exemplar. Ea inuaſir homines habendi cupido: ur poſſideri magis:q̄ poſſidete uideantur. Vale.

LAudas. exprimit Geminio laudanti Nonium tanquam munificum quid ſit liberalitas : quæ ſane eſt indigentibus donare : non falſa liberalitatis ſimulatione diuites captare. Propinquis. cognatis. Affinibus. affines ſecūdum Modeſtinum ſunt uiri & uxoris cognati : dicti ab eo quod duæ cognationes : quæ diuerſæ inter ſe ſunt per nuptias copulantur : & altera ad alterius cognationis finem accedit: Iis. prædictis. Potiſſimum. imprimis:ut ſcilicet munuſculis maxima conſequantur a diuitibus. Hos ego. ordo eſt. ego puto hos non promere ſua : ſed uiſcatis hamatiſque mūeribus corripere aliena ideſt non eſſe de ſuo liberales: ſed tanquam aucupes ſubdolis mūeribus diuites illaqueare. appoſite in hunc ſenſum dixerat Martialis. Munera quod ſenibus uiduiſque ingentia mittis: Vis te munificum Gargiliane uocem? Sordidius nihil eſt : nihil eſt te Spurcius uno: Qui potes inſidias dona uocare tuas : Sic auidis fallax indulget piſcibus hamus. Calida ſic ſtultas decipit eſca feras. Quid ſit largiri : quid ſit donare docebo: Si neſcis : dona Gargiliane mihi. Simili. prædictis ideſt malo. Huic. alicui. Auaricia. immo rapina. Petunt. quærunt. Primum. præcipuum in homine abſtinere alienis rebus. Orbe. perfectione. Socialitatis. amiciciæ & humanæ ſocietatis. Iſte. tuus amicus Nonius. Vſquequaque. ſemper. Si unum aliquod. facit ex prædictis. Minus quidem. laudandus eſt. Tam rarum. tam pauci inueniūtur qui ſint etiam imperfecte liberales exclamatio aduerſus ſua tempora. Poſſideri. a diuitiis regi: & detineri.

Affines.

C.Plinius Sardo.S.

POſtquam a te receſſi:non minus tecum: q̄ cum apud te fui. Legi enim librum tuum idemtidem reperens:ea maxime(nō enim mentiar)quę de me ſcripſiſti:in quibus quidem percopioſus fuiſti. q̄ mulra: q̄ uaria: q̄ non eadem de eodem:nec tamen diuerſa dixiſti. laudem pariter? & gratias agam? neutrum ſatis poſſum: & ſi poſſem timerem: ne arrogans eſſet ob ea laudare te : ob quæ gratias agerem. Vnum illud addam : omnia mihi tanto laudabiliora uiſa:quanto iucundiora : tanto iucundiora : quanto laudabiliora erant. Vale.

POſtq̄. Sardi librum commendat:& gratias agit ꝙ ab eo laudatus ſit. Idemtidem. frequēter. De me. in laudem meā: Quā non eadem de eodem. quærit aliqs quomodo fieri potuerit:ut non eadē:nec tamen diuerſa de eadē re dixerit:multa ſunt paria & ſimilia q̄ tamen non ſunt eadem:inde oſtendit ſcriptoris ingeniū copioſum:qui de una & eadē re plurifariā:nec tamen extra rē diſeruiſſet. Ob quæ gratias agerē. ꝙ me laudaſſet. Iucundiora propter laudes meas.

C.Plinius Titiano.S.

q Vid agis.interrogat Titianū quid ageret.ſe uero ſcribit in ocio nolle longiores epiſtolas cō ponere. Illud.nolle ſcribere longiores epiſtolas. Hoc.legere longiſſimas.

Vid agis?quid acturus es?ipſe uitā iucundiſſimā.i.ocioſiſſimā uiuo: quo fit ut ſcribere lōgiores epiſtolas nolim: uelim legere: illud tanq̄ delicatus: hoc tanquā ocioſus. Nihil eſt enim aut pigrius delicatis: aut curioſius ocioſis. Vale.

C.Plinius Paulino.S.

Lius aliud: ego beatiſſimū exiſtimo: qui bonæ: māſuræq; famę pſumptiōe pfruit: certuſq; poſteritatis cū futura gloria uiuit: ac nihil niſi primū æternitatis añ oculos pingue illud: altūq; ociū placeat. Etenim oēs hoīes arbitror oportere: aut īmortalitatē ſuā: aut mortalitatē cogitare: & illos qdē cōtēdere: eniti: hos qeſcere: nō reniti: nec breuē uitā caducis laboribus fatigare: ut uideo multos miſera ſimul: & ingrata imagine īduſtriæ ad mortalitatē ſui peruenire. Hæc ego: tanq̄ q̄ quotidie mecū: ut deſinā mecū: ſi diſſentiens: q̄ q̄ nō diſſentiens: ut q ſemper clarum aliquod: & immortale meditaris. Vale.

C.Plinius Macrino.S.

Ererer ne immodicā orōnē putares: quā cum hac epſa accipies: niſi eſſet generis eius: ut ſæpe deſinere uideať. nā ſingulis criminibus ſingulæ uelut cauſæ continenť. Poteris ergo ut cœperis: ubicunq; deſieris: quæ deinceps ſequenť quaſi incipientia legere: & quaſi cohærentia: meq; in uniuerſitate longiſſimum: breuiſſimum in partibus iudicare. Vale.

C.Plinius Tyroni.S.

Gregie facis (inquiro eni) & pſeuera: q̄ iuſtitiā tuā pouincialibus multa hūanitate cōmēdas: cuius pcipua pars ēi honeſtiſſimū quēq; cōplecti: atq; ita a minoribus amari: ut ſimul a pricipibus diligare. Plæriq; aūt dū uerenť ne gratiæ potētiū ipartiri uideanť: ſiniſteritatis: atq; ēt malignitatis famā cōſequuntur: a quo uitio tu lōge receſſiſti ſcio. Sed tēperare mihi nō poſſum: quo minus laudē ſimilis monēti: q̄ eū modū tenes: ut diſcrimia ordinū: dignitatūq; cuſtodias: quæ ſi cōfuſa: & pmixta ſunt: nihil eſt æqualitate ipſa inæqualius. Vale.

C.Plinius Auguri.S.

Lius.Immortalitatē & bonā pꝑpetuāq; famā oibus rebus anteponit. Alius.putat aliud eē ſūmū. Præſumptiōe.opiniōe añ factū. Poſteritatis. imortalitatis. q̄ fit uictur⁹ apud poſteros. Niſi primū.niſi iter pcipua: & potiſſima. Ociū.æternitatis requiē: i q̄ ppetuo requeſcere poſſit. Mortalitatē.obliuionē ſui poſt mortē.mortalitatē iuriſcōſulti frequēter p morte accipiūt.

Illos.q ſtudēt æternitati.Cōtēdere: eniti. ad illā pclaris opibus. Hos.q nō curāt uiuere poſt ſe. Reniti.ianib⁹ reb⁹ fatigari & exerceri. Caducis.morte iteriturīs.reſpicit illos q auaritiæ cā tot piculis & laborib⁹ uitā exponūt. & iō induſtrii hēri uolūt.

Ingrata imagine.inutili ptextu. Mortalitatē.ſilentiū poſt mortē. Hæc ego. ſentio. Quæ quotidie mecū.ea quæ ſp mecū reputo. Vt deſinā mecū: ita tñ ut deſinam mecū talia reuoluere ſi tu ſecus ſenſeris.

Ererer. excuſat orōnē ſuā contra Cæciliū Claſſicū tanq̄ i uniuerſū lōgā: i ptib⁹ breuē: ita ut legēti tædiū nō afferat. Immodicā.nimiā. Singulæ.uelut cāæ.plures.n. reos i ea accuſatiōe fecit: nā miniſtros qb⁹ ad turpe miniſteriū Cæcilius fuerat uſus: cōdemnandos curauit: & illū multis inſuper criminibus redarguit.erant igiť ſingulorū accuſatiōes: q̄uis una oro eſſet: ueluti ſingulæ cauſæ. Vt cœperis. cū illā legere inceperis. Quaſi icipientia.tanq̄ ſi cā ibi inciperet.fere idem fecit.M.Tullius in Verrē: ubi multa complexus crimina dū ad aliud tranſit finiri cā uideť. Cohærentia.ita tñ apte cōiuncta: ut tota oro uideatur unū corpus eadē ſuperficie inductū.

Gregie.laudať hūanitate Tyronis in ſubditos: & iprimis q̄ reſpectū hēat uniuſcuiuſq; ſecūdū cōditionē. (Ingro.n.) iterrogo q iſtic uenīūt: qūo te i pconſulatu geras.ſunt āt iterpoſita ea græci διάλυσον uocāt. Perſeuera.pſta i iſtituto. Cōmēdas.cū cōmēdatiōe adminiſtras. Prouincialibus.Bethycis. Honeſtiſſimū quemq; principes i ſua pria. Impartiri gratiæ potentū.indulgere: & adhærere potentibus: facere aliquid in eorū grām. Siniſteritatis.aſpitatis. qa nimiū ſeuere i potētes pꝓuinciales ſe gerūt. Similis monenti.tanq̄ ſi te monerē. Cuſtodias.obſerues. Confuſa.ut omnes pari lance prouinciales tractes nulla habita perſonarum rōne. Inæqualius: indignius: importunius.

SI.timet laudare Augurem tanquam ſuſpectus:q ab eo laudatus eſſet:& tamen laudat. Iudicium meum.quid uere ſentiam. Quæ de nobis. compoſuiſti:quæ i laudem noſtri ſcripſiſti. Nam & tu.ordo eſt.nā & tu quæ ſcribis de amicis optime ſcribis:quia tui amici ſunt. & ego quæ lego de me:& in laudem noſtri puto ut optima.erat igitur amor cauſa utriuſq;.

CVpio.mixi epiſtola Secundi ex libro.i.ubi ortaſ Tacitū ad uenationē pariter & ſtudiū exēplo ſuo:tū ēt ſtili diuerſitate aliqua ſentimus:q̄uis nullo exēplari addicēte: has lr̄as a Cor.Tacito ſcriptas fuiſſe Secūdo: q illi iā ꝓnoratæ ep̄læ ad unguē reſpōdet:non poſſe.ſ.Mineruæ & Dianæ ſimul inſeruire: quare omiſſa uenatiōe tantum ſtudere intendit:parce tū quia in æſtu.nec mirū ſi Secūdus has unas Taciti i ſuis inſeruit:ut eū ab oibus ſe cerneret.& præcipuū faceret:q librarii nō intelligentes integram lectionem in uitioſam mutarunt. C.Plinius Tacito.S.pro.Cor. Tacitus Plinio.S.inſcribentes. Præcœptis tuis.dixerat.n.Plinius.proinde cum uenabere licebit authore me: ut panarium & lagunculam ſic etiam pugillares feras. Aprorum. quia ſcripſerat ſe cœpiſſe tris apros. Cōuenire. concordare. ſimul ſatiſfacere. Quas ais.pariter colendas. nam inquit ille: experieris nō magis Dianam mōtibus q̄ Mineruam inerrare. Delicate.modice.

Delicatus, delicatus eſt quaſi luxui cōſecratus: quod enim nunc dedicatum:prius delicatum dixere.Fabius igitur teſtatur aures delicatas nihil aſperum admiſſuras: & delicate uerbum authore Feſto ſignificat deducere: Vt.ſolet fieri. In ſeceſſu in ocio.ruri. Aeſtate.caloribus: quibus cura ſanitati imprimis adhibenda. In uia.inter eundum ab urbe in uillam. Leuiora: minus grauia. Delenda.obliteranda: abradanda. Extendi.ſcripſi. Ea garrulitate.tam facile. Seruntur.dicuntur: illinc ſermo appellationem ſuſcœpit. His.leuioribus ſcriptis. Non liberet. non placeret mihi cōponere. Quieſcunt. nō exercenſ a me intacta relinquunſ. Inter nemora. nam ſcripſerat.tā undiq; ſyluæ & ſolitudo: ipſumq; illud ſilentiū.qđ uenationi daſ:magna cogitationis incitamēta ſunt. nemus

Nemus. Lucus. pabolo idoneū:lucus religioni ſacer. Retractaui.emendaui. Inamabile.quia acre & contentioſum:nam poemata magis delectant. Inamœnum.durum:laborioſum.

SI laudatus a te laudare te cœpero: uereor ne nō tam proferre iudicium meū: q̄ referre gratiam uidear. Sed licet uidear: omnia ſcripta tua pulcherrima exiſtimo: maxie tamen illa: quæ de nobis. accidit hoc una eadēq; de cā. nā: & tu: q de amicis optie ſcribis: & ego quæ de me: ut puto optima lego. Vale.

Cor. Tacitus Plinio. S.

CVpio præcœptis tuis parere: ſed aprorum tanta penuria eſt: ut Mineruæ: & Dianæ: quas ais pariter colendas: conuenire non poſſit. Itaq; Mineruæ tantum ſeruiendum eſt: delicate tamen: ut in ſeceſſu: & æſtate: in uia plane nonnulla leuiora: ſtatimq; delenda ea garrulitate: qua ſermones uehiculo ſeruntur: extendi: His quædam addidi in uilla: cum aliud non liberet. Itaq; poemata quieſcunt: quæ tu inter nemora: & lucos commodiſſime perfici putas. oratiunculam unam & alteram retractaui: q̄q̄ id genus operis: & inamabile: & inamœnū: magiſq; laboribus ruris: q̄ uoluptatibus ſimile.

C.Plinius Geminio. S.

EPiſtolam tuam iucundiſſimam recœpi: eo maxime: q aliquid ad te ſcribi uolebas: quod libris inſeri poſſet. obueniet materia uel hæc ipſa: quam monſtras: uel potior alia. Sunt enim in hac offendicula nonnulla: Circumfer oculos: & occurrent. Bibliopolas Lugduni eſſe nō putabā: ac tanto libentius ex tu

EPiſtolā.Geminio ſpōdet aliq̄ materiā monſtrare: qua libris eius inſeraſ: deide lætatur ſcripta ſua uenditari Lugduni. Aliquid.de me. Libris.tuis. Hæc ipſa.materia quā mihi tuis litteris monſtras. Offendicula.obſtacula:dubia. Circumfer oculos.recte cōſydera. Et occurrent.tibi illa offendicula. Lugduni.ubi erat Geminius.

Lagdunū. Lugdunū a quo Lugdunenſis ꝓuincia:metropolis in Gallia inſtar arcis ſitū in monte nō editiſſimo:ubi Arar & Rhodanus amnes confluunt. de quo Plutarchus in uita Annibalis, Arar & Rhodanus amnes ex diuerſis montibus confluentes efficiunt:quam Galli inſulam appellant:ibiq; Lugdunum eſt celeberrima Galliæ urbs: quam a Plancio Numatio conſule conditam fuiſſe accœpimus: ſupra reliquas ſane ciuitates excœpta Narbone:florēs temporibus Strabonis uirorum ordine: nam & uſu magno eſt illis emporium: ſed tot pulcherrima in ea opera:quæ ſingula illuſtrare ſingulas urbes poſſent:incendiū ſub Nerone ſtrauit.uerū hæc antea ciuitas opulenta ornamentū ꝓuinciaꝝ:quibus inſerta eſt: & excœpta cēteſimo ab origine ſua anno exu-

ſta breui coaluit:ut ſub uitellio cũ Viẽnenſibus certare ſit auſa ueteribus inter utrãq; odiis. illic romani duces monetã argenteã aureãq; ſignabant. templũ ab uniuerſis gallis cõi deſignatũ impenſa:& Augusto Cæſari dicatũ:añ Lugdũi urbẽ ædificatũ eſt: ubi fluuioꝝ ẽ coitio:adeſt:& ara dignitatis eximiæ gẽtiũ ſexaginta numero inſcriptũ habens titulũ: earũq; ſingularũ ſtatua una: alia ſubinde ingẽs locata eſt ara emaculãdus ẽ Liuii abbreuiator apud quẽ legit̃. Ara Cæſari ad cõfluentẽ matis: & Rhodani dedicata:& reſtituendũ ara Cæſari ad cõfluentẽ Araris: & Rhodani dedicata. iuxta Lugdunenſem arã edidit Caligula certamen græcæ latinæq; facũdiæ:quo ferũt uictoribus uictos pmia cõtuliſſe Tranq. ſcribente. eorũdẽ: & laudes cõponere coactos:eos aũt qui maxime diſplicuiſſent:ſcripta ſua ſpõgia liguaue delere iuſſos: niſi ferulis obiurgari: aut flumine ꝓximo mergi maluiſſent. ad q iuuenalis reſpiciens dixit:aut lugdunẽſem rhetor dicturus ad arã. Bibliopolas. libroꝝ uenditores. Peregre. in ꝓuinciis. Manere gratiã. durare fauorẽ. placere:gratioſos eſſe. Collegerunt. adepti ſunt. i. delector placere libellos meos tam foris q̃ domi:tã apud peregrinos q̃ nr̃os. De quo. de quibus libellis iudicia hominum diuiſa tãta diuerſitate regionum conueniunt: ut eos bonos iudicent.

is litteris cognoui ueditari libellos meos: quibus peregre manere gratiam:quam in urbe collegerunt delector. incipio enim ſatis abſolutũ exiſtimare:de quo tanta diuerſitate regionũ diſcreta hominum iudicia conſentiunt.

C. Plinius Quadrato. S.

QVanto ſtudioſius: intentiuſq; legiſti libros:quos de Heluidii ultione cõpoſui: tanto ĩpenſius poſtulas: ut pſcribã tibi: q̃ extra libros:q̃ circa libros: totũ deniq; ordinẽ rei:cui p ætat nõ interfuiſti. Ocioſo Domitiano ſtatui mecũ:ac deliberaui eſſe magnã:pulchrãq; materiã inſectandi nocentes: miſeros uindicãdi: ſe ꝓferendi. Porro inter multa ſcelera multorum nullũ atrocius uidebatur: q̃ q i Senatu Senator Senatori:Prætorius conſulari: reo iudex manus intuliſſet. Fuerat alioquin mihi cũ Heluido amicitia q̃ta potuerat eẽ cũ eo: q metu tempoꝝ nomẽ ingẽs pareſq; uirtutes ſeceſſu tegebat. Fuerat cũ Arria:& Fannia:quaꝝ altera Heluidii nouerca:altera mater nouercæ. Sed nõ ita me iura priuata: ut publicũ fas:& idignatas facti: & exẽpli ratio ĩcitabat:ac primis q̃dẽ diebus. redditæ libertatis: ꝓ ſe q̃ſq; inimicos ſuos dũtaxat minores in cõdito:turbidoq; clamore poſtulauerat:ſimł: & oppſ̃ſerat. Ego:& modeſtius:& cõſtãtius arbitratus ſum imaniſſimũ reũ nõ cõmuni tẽpoꝝ iuidia:

QVãto. Quadrato ſignificat qd tractauerit anteq̃ Heluidii ultionem aggrederet̃: quoq; mõ illã inchoauerit: & abſoluerit: & cũ primo uix a ſenatoribus audiret̃ & a quibuſdã deterreret̃. poſtremo q aſſecutus ſit q optauerat peracto reo Publicio Certo: qui libris a Secũdo diuulgatis intra paucos dies periit. Circa libros. pertinentia ad cauſam. Per ætatẽ. quia cum Secundus Publiciũ accuſauit Quadratus puer erat. Occiſo Domitiano. a Stephano Domicillæ procuratore:& Clodio corniculario: ac Maximo Parthenii liberto: & Saturio decurione cubiculariorum: deniq; a q̃buſdã e gladiatorio ludo: nõ ignaro Parthenio: & Domitia eius uxore cum Norbano ac Petronio: ſed hæc latius ĩ panagyrico.

Domitiani interfectores.

Proferẽdi. demõſtrandi pegregia facta. Inter multa ſcelera multorum. inter imenſa a crimina patrata a multis. Senator. Publicius Certus. Senatori. Heluidio filio. Manus intuliſſet. cauſa necis fuiſſet:q quaſi ſcenico exodio ſub perſona Paridis & Oenones diuortiũ Domitiani cũ uxore Heluidius tractaſſet referente Dione. Metu tempoꝝ. Domitiano imperante. cum bonis omnibus uiris imminere mortis periculũ ob uirtutes. Nomen. famam. Seceſſu. ab urbe & negociis ciuilibus. Nouerca. Fannia. Mater nouercæ. Arria prioris Arriæ filia: mater Fanniæ. Iura priuata:illorum amicicia. Vt publicum fas. ſicut amor publicæ iuſticiæ. Exempli ratio. ut poſteris exemplum darem non criminãdos bonos:cũ inuenturi eſſent qui illoꝝ iniurias ulciſcerent̃. Redditæ libertatis. creato imperatore Nerua, in Capitolio ſub fundamentis noſtro ſæculo eluxit hic titulus. Libertati ab Imp. Nerua Cæſare Aug. anno ab urbe condita. Dccc. xxiiii. cci. Reſtitu. Pro ſe. reſpectu ſuo. Poſtulauerat. accuſauerat. Dion ſcribit in gentẽ tumultũ exortum q Nerua principe facto ſtatim oẽs ſuos inimicos accuſarunt: uñ ferunt Frontinum conſulem dixiſſe:quod malum eſſet habere imperatorem:ſub quo nulli liceret aliquid facere Domitianum ſane demonſtrans:ſed peius ſub quo omnibus omnia. quare Nerua in poſterum uetuit talia fieri. Immaniſſimum. crudeliſſimum Publicium. Communi inuidia. concordia omnium male

uolentia in eos:qui temporibus Domitiani uſi fuerant:ná tales ſub Nerua:& Traiano uulgo inuiſi fue: runt. Proprio.priuato:& attrocitate criminis in Heluidiú;commiſſi fiſus:nõ temporis occaſione. Ita. iudicum. Triſtis.mœſtus:lugubris. Amiſſa.mortua. Vxore.alia a Calphurnia: cum qua ſupremum uixit. Anteiam. Anteia.C.Anteii iuſſu Neronis interfecti filia: de quo Tacitus plura libro.xvi. Limi, ne.domi.Ioſephus aſſerit.vii diebus lugeri mortuos ſolitos:Seneca:uiris nullum lugendi tempus legiti, mum quia nullum honeſtum:annum uero fœminis ad lugendum conſtituiſſe maiores: non ut tam diu

Anteia. Lugendi tempus.

ſed proprio crimine urgere:cum iam ſatis ille primus impetus deferbuiſſet : & languidior in dies ira ad iuſticiam rediſſet: quamquam tum maxime triſtis amiſſa nuper uxore.mitto ad Anteiam (nupta hæc Heluidio fuerat)rogo ut ueniat:qa me recens adhuc luctus limine contineret. ut uenit : deſtinatum eſt inquam mihi maritum tuum non inultum pati . nuncia Arriæ : & Fanniæ(ab exilio enim redierant) conſule te : conſule illas: an uelitis aſcribi facto : in quo ego comite non egeo:ſed non tam gloriæ meæ fauerim: ut uobis ſocietatis ius inuideam . perfert Anteia mandata.nec illæ morantur. opportune Senatus inrra diem tertium . omnia ſemper ego ad Corœlium rettuli:quem prudentiſſimum ætatis noſtræ: ſapientiſſimumque cognoui . In hoc tamen contentus conſilio meo fui ueritus ne uetaret . erat enim cunctatior:cautiorque.Sed non ſuſtinui inducere in animum : quo minus illi eodem die facturum me indicarem:quod an facerem non deliberabam : expertus uſu de eo:quod deſtinaueris non eſſe conſulendos : quibus conſultis obſequi debeas. Venio in Senatum.ius dicendi peto. dico pauliſper maximo:aſſenſu.ubi cœpi crimen attingere: reum deſtinare adhuc tamen ſine nomine: undiq; mihi reclamari . alius ſciamus q ſit: de quo extra ordinem referas.alius:quis eſt ante relationem reus?alius ſalui ſumus: qui ſuperſumus.audio inturbatus:interritus.tantum ſuſcœptæ rei honeſtas ualet:tantũq; ad fiduciã : uł nimium differt:nolint hoies quod facias: an nõ pro,

lugerent : ſed ne diutius ſic Dionyſius in ſuis antiquitatibus : ſic Ouidius in Faſtis. niſi iuſſu ſenatus citius finiretur . Plutarchus refert Lycurgum præfiniuiſſe leges flendi intra undecimum diem : Numam uero pro ætatibus : & temporibus lugendi modum ſtatuiſſe : puerum non lugeri trimo minorem : neque etiam natu grandiorem plures menſes quam uixiſſet annos uſque ad decem . & prolyxiore fletu ætatem lugeri nullam. Ab exilio enim redierant.nam Nerua quoſcunque Domitianus exterminauerat edicto publico reſtituit: quo pariter diuus Ioannes apoſtolus ab exilio Pathmi liberatus eſt conſentientibus græcis : & latinis authoribus.

Aſcribi facto . participes accuſationis eſſe. Non tam gloriæ meæ fauerim: non ſtudeo tantũ meæ laudi quin libẽter uos ſocias aſſumam. Illæ. Arria:& Fannia.

Senatus.habetur. Omnia.a me gerenda. Rettuli. propoſui i diſceptationem: utebatur enim Corœlio Ruſo magiſtro: & rectore. Prudentiſſimum. ſcientia iuris conſultiſſimum . prudentes dicuntur qui iuris ſcientiam tenent. Ne uetaret. ne retineret me ab accuſatione Publicii.

Cunctatior.tardior in rebus gerendis.

Inducere in animum. mihi perſuadere. Quo minus.quin. ſenſus eſt. uolui quidem ea die qua eram Publicium accuſaturus indicare Corœlio qd eſſem facturus: cum omnino conſtituiſſem: illum accuſare:neque dubitarem quid facerem.

Vſu . experientia . nam didici experientia magiſtra:quod nullum debemus conſulere ſuper illa re:quam penitus deliberauimus facere : præſertim eos uiros quorũ conſiliis etiam contra noſtram ſententiã ſtandum eſt. Crimen attingere . rem ipſam aggredi:& ad narratiõem peruenire.

Deſtinare. Reum deſtinare.Publiciũ deſignare quẽ accuſarem:deſtinare enim deſignare.Curtius:intellectum eſt mare deſtinari ab ignaris naturæ eius.Cæſar interdum pro retinere:& q plærunq; facit Apuleius:pro ligare. at in frequentiori uſu pro delibera,

Columellæ locus. re. emendanda dictio apud Columellam libro.xiii.cap.xviii. & cum picem inquit in ſondo deſtinauit. pro deſtilauit.deſtinare item emere ſi Marcello credimus. Sine nomine.ſed per certa ſigna. Reclamari.reclamabatur a ſenatoribus. Alius.ſenator dicebat. Extra ordinem . antequam relatum ſit de quo dicturus eſſes. Relationem.propoſitionem criminis & rei apud ſenatum. titulus eſt i codice de relationibus.Tacitus.xiii.meminit patribus dicere:quoties ius dicẽdi accœpiſſent:quæ uellent expromere:relationemq; in ea poſtulare:hinc apud eundẽ legitur Thraſeam non obtinuiſſe: ut uetita gratiarũ actione ambitio cohiberetur abnuẽtibus coſſ.ea de re relatũ eſſe.Superſumus. ab accuſationibus liberi ſumus.

Audio inturbatus.cõſtanter quæ dicebanť audio. Tantumq;.ſenſus:multũ differt ad augendã fidu,

ciam ſi cauſa ſit iuſta:uel metum:ſi iniuſta:& ſi homines nolint:aut non probent quod facias : nolebant
enim multi Publicium accuſari.iuſta tamen Secundum facere ſciebát:quod illi magnam fiduciam da-
bat. Iactata.dicta. Secunde.o Plinii. Sententiæ loco. pro ſententia tua quam dicturus es ſuper ea re
de qua iam relatum eſt:& ſenatum habebant:nam hoc concedebatur : ut loco ſententiæ dicerent ſena-
tores de quacunq; re uoluiſſent.quare Tacitus libro.xiiii.C.Caſſius inquit ſententiæ loco in hunc mo-
dum diſſeruit. Dices.orationē habebis. Permiſeris.rogo permittas. Quod huc uſq; permiſiſti om-
nibus.ut loco ſentētiæ dicerent quicquid
uoluiſſent. Agunt.a ſenatoribus. Alia.
aliæ res iam relatæ. Accuratoq;.ſolicito.
diligenti. Progreſſum.exceſſiſſe in loquē
do. Notabilem.inſignem: dignum nota.
Eſto . concedo me notabilem feciſſe.
Dum. dūmodo fecerim me notabilem.
Malis.principibus: quos paruipendo.
Alter.ſenator inquit. Præſentibus.præ
ſenti reipu.ſtatu. Incertus futurorum.ad
quem poſt Neruam imperium peruentu-
rum ſit. Præfectum ærarii.Publicium.re
pete prænotata a nobis de præfecto æra-
rii. Conſulem.futurum. Qua.maxima.
Quendam. amicum Publicii. incertum
quis eſſet ille præfectus orientis: ſub Ner-
ua. Dubiis. ambiguis. an futurus Cæſar
Poſt Neruam: ideſt quem aliqui opinabā-
tur electum iri imperatorem. Ad hæc
ego. reſpondi. Omnia percœpi . uerſus
ex.vi.Virgilii:ubi inducit Aeneam reſpon
dere Sybillæ. Cenſendi tempus . dicendi
ſententiæ tempus aduenerat. Vectius
Proculus.alibi meminit Proculum uirum Proculus.
eruditum carmina ſcripſiſſe : quod etiam
colligitur ex carmine Martialis ex libro
primo. fuit : & Eutychius Proculus . quo
grammatico uſus eſt Antoninus philoſo-
phus ideo ad proconſulatum uſq; proue-
cto & Claudius Proculus p̄tor ſub Adria
no : pariter & Flauius Proculus.item Lu-
ſianus Proculus ſenator ſub Domitiano:
& eius necis uates Larginius Proculus: ut
alios omittā. Ammius Flaccus . in qui-
buſdam exemplaribus legi Annius Flac-
cus. In medio . in communi. Libris.a
me publicatis. Ipſorum uerbis. quibus
ipſi dixerant : nullum uerbum immutan-
do. Contra.nominatos ſenatores. Ex-
cludi.repelli:non audiri. Cuius ordinis
quis ſit ille qui accuſetur : an ſenator : an
alterius conditionis : ſed omnibus æque
ius præſtandum. Quam. bonam uel ma
lam. Cornutus.Tertullus Cornutus in
quit. Tutorem.tutela ſecundum Serui- Tutela.
um referente Paulo eſt uis ac poteſtas in Tutor.
capite libero cōſtituta ad tuendum eum:
qui propter ætatem ſuam ſpōte ſe defen-
dere nequit : iure ciuili data ac permiſſa:
tutores autem ſunt:qui eam uim ac poteſtatem habent: ex qua re ipſi nomen accœperunt : itaq; appel-
lantur tutores quaſi tuitores atque defenſores:ſicut æditui dicuntur qui ædes tuentur. Datum a coſſ.
Claudius Tranquilli teſtimonio ſanxit ut pupillis extra ordinem tutores a coſſ.darentur & Iuſtinianus:

bent . Longum eſt omnia quæ tunc hincinde ia-
ctata ſunt recenſere.nouiſſime Conſul:Secunde
ſententiæ loco dices:ſiquid uolueris. permiſeris
inquam huc uſq;:quod omnibus permiſiſti . reſi-
do: aguntur alia. interim me quidam ex conſula
ribus ſecreto:accuratoq; ſermōe quaſi nimis for-
titer:incauteque progreſſum corripit: reuocat:
monet ut deſiſtam : addiicit etiam notabilem te
futuris principibus feciſti. eſto inquam dum ma
lis. uix ille diſceſſerat: turſus alter : quid audes?
quo ruis? quibus te periculis obiicis? quid præ-
ſentibus confidis: incertus futurorū? Laceſſis ho
minem iam præfectum ærarii : & breui cōſulem.
Præterea : qua gratia? quibus amicitiis fultum?
nominat quendam:qui tum ad orientem ampliſ-
ſimum exercitum nō ſine magnis: dubiiſq; ſermo
nibus obtinebat.ad hæc ego. Omnia pcepi: atq;
animo mecum ante perægi: nec recuſo: ſi ita ca-
ſus attulerit luere pœnas ob honeſtiſſimum fa-
ctum: dum flagitioſiſſimum ulciſcar. Iam cenſen
di tempus.dicit Domitius Apollinaris cos.des.
Fabius Veiento:Fabius poſthūus: Vectius Pro
culus collega Publicii Certi:de quo agebat':uxo
ris autem meæ: quam amiſeram uictricus . Poſt
hos Ammius Flaccus. omnes Certum nondum a
me nominatū defendunt: crimenq; quaſi in me-
dio relictum defenſione ſuſcipiunt.quæ præter-
ea dixerint:nō eſt neceſſe narrare. i libris habes.
Sum enim cūcta ipſorum uerbis perſecutus.Di-
cunt contra Auidius Quietus : Cornutus Ter-
tullus iniquiſſimū eſſe:querelas dolentiū exclu-
di:ideoq; Arriæ:& Fanniæ ius querendi nō aufe
rendum : nec intereſſe cuius ordinis quis ſit : ſed
quam cauſam habeat.Cornutus datum ſe a coſſ.
tutorem Heluidii filiæ petentibus matre eius:&

uitrico: nunc quoq; non ſuſtinere deſerere officii ſui partes. In quo tamen: & ſuo dolori modũ imponere: & optimarum fœminarũ perferre modeſtiſſimum affectum: quas contentas eſſe admonere Senatum Publicii Certi cruenti adulatoris: & petere ſi pœna flagitii manifeſtiſſimi remittatur nota Certo quaſi cenſoria inuratur. Tum Satrius Rufus medio: ambiguoq; ſermõe: puto inquit iniuriam factam Publicio Certo: ſi non abſoluitur. Nominatus eſt ab amicis Arriæ: & Fanniæ: nominatus ab amicis ſuis. Nec debemus ſoliciti eſſe. idem enim: & nos qui bene ſentimus de homine iudicaturi ſumus: ſi inocens eſt: ſicut: & ſpero: & malo: & donec aliquid probetur credo potetitis abſoluere. hoc illi quo quiſq; ordine citabantur. uenitur ad me. conſurgo. Vtor initio qđ in libro eſt. Reſpondeo ſingulis. mirum qua intẽtiõe: quibus clamoribus omnia excœperint: qui modo reclamabant. tanta conuerſio: uel negocii dignitatem: uel prouentũ orõnis: uel actoris cõſtantiã ſubſecuta eſt. Finio. Incipit rñdere Veiento. nemo patitur: obturbatur: obſtrepitur: adeo quidem ut diceret: Rogo patres. C. ne me cogatis implorare auxiliũ tribunorum. & ſtatim Murena Tri. pli. permitto tibi uir clariſſime Veiẽto dicere. tũ quoq; reclamat. inter moras cõſul citatis nomibus: & parata diſſenſione mittit Senatũ: ac pene adhuc ſtantem: tentantemq; dicere Veientonem reliquit. Ille multum de hac (ita uocabat) contumelia queſtus eſt Homerico uerſu ωγερον ημαλα δησε νεοι τειρουσι μαχηται. ñ fere

ut ueteres iuriſconſultos ſileamus: ſi cui inquit nullus omnino tutor datus fuerat ei dabať quidẽ in urbe romana a prætore urbano: & maiore parte tribunorum pl. ex lege Atilia: in prouinciis uero a pſidibus prouinciarum ex lege Iulia: & Ticia: poſtea conſules pupillis tutores ex inquiſitione dare cœperũt: deinde prætores ex conſtitutionibus. Filiæ. minori: duas enim filias habuit Heluidius filius. Matre eius: & uitrico. nam Heluidii uxor eo mortuo alium maritum duxit: illa igitur cum marito nouo: qui uitricus erat puellæ petiuerat a coſſ. ut Cornutus ei daretur tutor. Officii ſui. ut ulciſcatur parentẽ illius cui datus fuerat tutor. Imponere modum ſuo dolori. non indulgere dolori: ſed cohibere illũ: & rõne pcedere. Perferre. tolerare: excuſare. Fœminarũ. Arriæ Fanniæ Anteiæ. Affectũ. paſſionẽ: dolorem. Cruenti. q ſua adulatiõe occiderit Heluidiũ. Remittatur. non permittendo illum accuſare. Nota. ignominia. Quaſi cenſoria. maxima. facultas. n. cenſoribus fuit notare unumquenq; ordinem: ut qui ſenator eſſet eiicererut ſenatu: qui eques to equum publicum perderet: qui plebeius i ceritum tabulas referretur: & ærarius fieret: de præfectis in ſuper eminẽtiſſimis iudicabant excœpto præfecto urbis Romæ ſi Treuellio Pollioni fides præſtãda: & cõſulibus ordinariis: & rege ſacrorum: ac maxima uirginum ueſtalium: ſi tamen incor-

Cenſura. rupta permanſiſſet. erat enim Cenſura ampliſſimus magiſtratus: & quodãmodo perfectiſſimũ reip. culmen: maximæ omnium reuerentiæ: plurimæq; ptãtis: cũ in aliis rebus tum ad morum emendationẽ: de qua pluria Liuius: Plutarchus: Dionyſius: Gellius: Aſconius. Inuratur. iprimatur: uſtuletur. Liuius patrum memoria inſtitutum fertur. ut cenſores motis e ſenatu aſcriberent notas. Medio. qui poterat trahi quoquouerſum. Ambiguo. ancipiti. Iniuriã ſi cauſa non cognoſcetur. Abſoluitur. prius cognita cauſa. Nominatus tanquã reus & noxius. Amicis Arriæ: & Fanniæ. Quieto: & Tertullo. Amicis ſuis. Apollinari: & reliquis. Soliciti eſſe. timere. quia res agiť ſub rectiſſimis iudicibus. Probetur. teſtes producãtur aduerſus Publiciũ. : Abſoluere. liberum ſinere. Hoc illi. dixerunt eo ordine: quo quiſq; citabatur ad dicẽdum. Exceperint. probauerint: intellexerint. Negocii dignitatem. dignam materiam inſectandi nocentes: & miſeros uindicandi. Prouentũ. ſucceſſum. Actoris conſtantiam. fortitudinem mei dicentis.

Veiento. Veiento. Fabricius Veiento a Iuuenale prudens appellatus: Fabricii adhuc extat illa antiqua memoria. Imp. Cæſari Veſpaſiano Aug. Pont. Max. Tr. Pot. iii. Imp. xii. PP. coſſ. iii. Deſ. s. c. quod uias urbis negligentia ſuperiorum temporũ corruptas impenſa reſtituit. L. Fabricius. C. F. Cur. uiar. faciundum curauit. Obſtrepitur. ſtrepitum faciunt contra Veientonem ne audiretur: nam is defendere conabatur Publicium Certum: ne: & ipſe pariter traheretur in periculũ: quia ſub Domitiano ſummus fuerat adulator. Auxilium tribunorũ. qui præſto erãt

Murena. oppreſſis: & referente Appiano qñ tribuno libuiſſet ſenatum diſſoluere licebat. Murena. Licinios Murenas cognominatos Macrobius indicat: q pisce Murena effuſiſſime Delectati ſint. Noibus. ſenatorũ. Diſenſiõe. diſcordia i ſenatu. Mittit. ſoluit. ωγερον ἦμαλᾶ δισένεοι τειρούσι μαχιταί. i. o ſe.

nex ſane multum te iuuenes præmunt bellatores. nam Secundus iunior erat Veientone. carmen eſt ex .viii.Iliados ubi Diomedes alloquitur Neſtorem in pugna circumſeſſum a Troianis. Comeō aleatorem mordens Rhodophanta tradente Athenæo eundē uerſum fere uſurpauit. ὦγερον ἦ μαλα δισενεοι τείρουσι κυβευταί.ideſt o ſenex ſane multum te iuuenes premunt aleatores. Fabius Quintilianus libro.x.uidetur Secundum & alios oratores Secundo cōtemporaneos per iſta ſignificaſſe.ſunt enim ſumma hodie:quibus illuſtratur forum ingenia: nanqꝫ & conſumati iam patroni ueteribus æmulantur: & eos iuuenum ad optima tendentium imitatur ac ſequitur induſtria. Morem.libere dicendi & fortiter accuſandi. Intermiſſum.deſuetum metu malorum pricipum. Simultatibus. inimiciciis. Inuidia.odio.maliuolentia:qua flagraſſet niſi Publicium permiſiſſet accuſari. Alios ordines.cæteros magiſtratus: an magis equeſtrem & plebeium. Cæteros. reos qui non erant ſenatores. Diſſimulatione quaſi mutua.tergiuerſando nolle intelligere: nec plectere crimina alicuius ſenatoris: ne ſua pariter plecterentur: ſed ita uidebantur ſe gerere ut unus alteri indulgeret.poſſumus imprimis reſpicere Veientonem tuentem Publicium: quia uterque delator fuerat. Tale aliquid. quod accuſandus ueniret:ideo ægritudinem ſimulauit. Siue. non ficta fuit infirmitas.

Relationi.cum relatum eſt ad ſenatuꝫ de accuſando Publicio:nam prius tantum expoſuerat Secundus accuſandi cauſas.

Cæſar.Nerua. Intenderam .propoſueram. Collega.Vectius Proculus ſocius Publicii in præfectura. Succeſſorem. ambiguum an in præfectura ærarii: an in conſulatu: nam ſupra de eo loquēs dixerat.& iam cōſulem.ego mallem in cōſulatu: in quo deſignatus fuerat a Domitiano:ſed eū honorē nōdū inijuerat. Præmiū cōſulatū adulationis pmiū. Optimo.Nerua. Peſſimo.Domitiano. recollegi.reduxi in memoriā. Addidi multa. conuenit cū illo ex libro primo.ubi tradit nō eadem publicari: q̇ dicūtur. Sed nō tanq̄ fortuitu.ſed rōne aliqua: nā ſapientū qdam in fortūa aliqd eē putāt: ſed eius improuidos caſus ignorari a nobis.fortuituꝫ igitur uidetur ꝙ Publicius paulo poſt deceſſerit non tanq̄ fortuitu: ꝙ conſcientia præſſus & dolore in morbum inciderit. Libris. de ultione Heluidii. Referentes. narrantes mihi. Reſpondere mihi.laudare meam actionem: & gratias agere pro ultione ſua an reſpondere ideſt conſulere quomodo dicerem. Vera neſint. Intereſt tamen exempli.pertinet tñ credere fuiſſe uera:ut tali exemplo mali deterreantur.

NEc.hortatur Tacitum ad comparandā ſibi æternitatē ſcriptis. Tibi plaudis.tibi blādiris & places:tua nimiū amas. Ex fide.uer. Cura nr̄i.futura ſit de nobis. Nō dico.ꝙ mereamur aliquā curā nr̄i pp ingeniū excuſſum. Studio & labore.circa diſciplinas. Reuerētia poſterorū.quā poſteris habēus:qbus ſtudēus aliq̄ litterarū mōumēta relinqre. Quod ut paucos. ſicut pauci p litteras ad ſummū gloriæ culmen puenerūt:multi tamē p illas imortales facti ſunt.

quiſquam in Senatu fuit:qui me non complecteretur:exoſcularetur: certatimqꝫ laudes cumularet:ꝙ intermiſſum tam diu morem in publicum conſulendi ſuſceptis propriis ſimultatibus reduxiſſem:quod deniqꝫ Senatum inuidia liberaſſem: qua flagrabat apud ordines alios:ꝙ ſeuerus i cæteros:Senatoribus ſolis diſſimulatione quaſi mutua parceret.Hæc acta ſunt abſente Certo. Fuit enim ſeu tale aliquid ſuſpicatus:ſiue ut excuſabatur infirmus:& relationi quidem de eo Cæſar ad fuit.obtinui tamen quod intenderam:nā collega Certi conſulatum: ſucceſſorem Certus accœpit. Planeqꝫ factum eſt:quod dixeram in fine: reddat præmium ſub optimo principe: quod a peſſimo accœpit.poſtea actionem meam utcūqꝫ potui recollegi.addidi multa.accidit fortuitu:ſed nō tāq̄ fortuitu: ꝙ editis libris Certus itra pauciſſimos dies iplicit⁹ morbo deceſſit.audiui referētes hāc imaginē mēti eius:hāc oculis oberraſſe:tanq̄ uideret Heluidiū reſpondere mihi.uera ne hæc affirmare non auſim.intereſt tamen exempli:ut uera uideantur.Habes epiſtolam:ſi modo epiſtolā cogitas libris:quos legiſti non minorē: ſed imputabis tibi:q contentus libris non fuiſti. Vale.

C.Plinius Tacito.S.

NEc ipſe tibi plaudis: & ego nihil magis ex fide:q̄ de te ſcribo.poſteris an aliqua cura noſtri neſcio: nos certe meremur: ut ſit aliqua:non dico ingenio.(id eſt enim ſuperbum)ſed ſtudio: & labore noſtro: & reuerentia poſterorum. Pergamus modo itinere inſtituto: quod ut paucos in lucem fama prouexit:ita multos e tenebris:& ſilentio protulit.

C.Plinius Falconi.S.

REfugeram.ſeceſſerat in Thuſcos Secundus ut liberius & ocioſius uiueret:ſed ſcribit non mi‑nus ibi moleſtari negociis ruſticis ingruentibus:interdū tñ ſtudere. In Thuſcos.i uillā iuxta Tiſetniū tyberinū. Ne qdē.poſſom facere ad arbitriū meū. Libellis.ſupplicatiōibus:lamē tatiō:bus. Quos.libellos.alluſit ad nom:nā q porrigūt pricipi:uel ſenatui:uel alicui magſa tui poſtulātes aliqd libelli dñr:ſic & pui libri:ut ſuos freqnter Secūdus ſolet appellare. Inuitus.qa ſunt illiteratiſſimi. Meos i uītus.lego.qa iterturbor:& iā difficile ē poſt tpis ſpaciū reſumeř prioıē itētionē. Retracto.emendo. Intercapedinē.ſpacium. Serum. ſunt qui legaut frigidum: ſcilicet deperdito actionis calore iners. Acerbum. intempeſtiuum: inopportunum. Rationes.rerum ruſticarum calculi. Quaſi abſentes. tanq̄ ſi nō eſſemus ruri.exemplaria habent quaſi abſente.ſ.me: in eundem ſenſum. Patremfamiliæ ago. facio patriſfamiliæ officium uiſendo meorum prædiorum partem. Hactenus. in hoc ſolo. Pro geſtatione. cauſa geſtatiōis magis q̄ uiſendi prædia.duplex enim corporis exercitatio aut pedibus aut geſtatione: ſed geſtabantur equo aut uehiculo: aut lectica: uel naui. Sic ruſticis. ſic occupatis circa res ruſticas.

REfugeram in Thuſcos: ut omnia ad arbitrium meum facerem. At hoc ne in Thuſcis quidem: tam multis undiq; ruſticorum libellis: & querulis inquietor: quos aliquanto magis inuitus q̄ meos lego: nam: & meos inuitus: retracto enim actiūculas quaſdā. q̄ poſt intercapedinem tpis: & ſerum: & acerbum eſt: rationeſq; q̄ſi abſentes negligūtur. Interdum tamē equum cōſcendo: & patrēfamiliæ hactenus ago: q̄ aliquam partem prædiorum: ſed pro geſtatione percurro. Tu conſuetudinem ſerua: nobiſque ſic ruſticis urbana acta perſcribe. Vale.

QVa. Deſyderanti Sabino promittit libellos ſuos: ſed p ordinem ne memoriam conturbet. Exhibes negociū tibi.quæris tibi laborem. Elicis.elicere eſt blandiciis ad ſe trahere: & educere: inde elices ſulci aquarii Columella ſcribente:p quos aqua collecta educitur e liris. Per partes. p ſpecies. Quaſi digeſta.in ordinez poſita:uerbi cauſa orationes p ſe:ſic poemata:ac deinceps. Iſtā.tuam. Gratias ago.q̄ tuo uſui ſatiſfaciat. Aſſiduitate.nimio attritu. Turbem.confundam. Singula.unuz aliquod. Pluribus.propter plura:& ne cōfundā te lectione multorum. Dimittere priora poſterioribus. ut omittas priora:& confundas ordinem dum feſtinas ad poſteriora. Priora.prius ſcripta.

C.Plinius Sabino.S.

QVa intentione: quo ſtudio: qua deniq; memoria legeris libellos meos epiſtola tua oſtendit. Ipſe igitur exhibes negocium tibi: qui elicis: & inuitas: ut q̄plurima communicare tecum uelim.faciam: per partes tamē: & quaſi digeſta: ne iſtam ipſam memoriaz cui gratias ago: aſſiduitate: & copia turbem: honeratamque: & quaſi oppreſſam cogam pluribus ſingula: poſterioribus priora dimittere.

SIgnificas.Rufoni repræhendēti Virginium excuſat: q̄ iuſſiſſet ſepulchro inſcribi factum illud ſuum memorabile:& Frōtinum laudanti:q̄ prohibuiſſet. conditorium ſibi conſtrui: demum utroſq; laudat tanq̄ diuerſo itinere ad immortalitatem tendentes. In quadam epiſtola. libro ſexto ad Albinum. Frōtinum. Iulium Frōtinum ſeciſſe. Quem. Virgiuium.

Miror. Miraris.corripis.apud græcos ſcriptores caſibus diſtinguitur miror. nam θαυμάζω genitiuo iunctum repræhendo ſignificat: accuſatiuo uero laudo: apud latinos ex præcedentibus & ſequentibus diſcernitur. Sectantur. conquirunt: admittunt. Supremis titulis. epitaphiis. Prædicādo.ſe extollēdo.ſenſuſ ē:nēinez

C.Plinius Rufoni.S.

SIgnificas legiſſe te in quadam epiſtola mea iuſſiſſe Virginium Rufum inſcribi ſepulchro ſuo.

Hic ſitus eſt Rufus: pulſo q Vindice quondam
Imperium aſſeruit non ſibi: ſed patriæ.

Repræhendis q̄ iuſſerit.addis etiam melius: rectiuſq; Frontinum: q̄ uetuerit omnino monumētuz ſibi fieri: meq; ad extremū: quid de utroq; ſentiam conſulis. Vtrūq; dilexi. miratus ſum magis: quem tu repræhendis: atq; miraris: ut non putarem ſatis unq̄ poſſe laudari: cuius nūc mihi ſubeunda defenſio ē. Oēs ergo: q magnū aliqd: memorādūq; fæcerunt nō mō uenia: uerūetiā laude digniſſimos iudico: ſi imortalitatē: quā meruere ſectāť: uicturiq; noīs famā ſupmis ēt titulis progařnitūť. nec fere quēquā niſi Virginiū iuēio: cuius tāta in p̄dicādo uerecūdia: quāta gloria ex facto.

cognoſco:qui eſſet tá uerecũdus in laudando ſe:& qui mereref tantá gloriá ex rebus ꝑclare geſtis:q̃ Virginius. Dilectus.ná tutor Secundo relictus affectũ parentis ei præſtitit:candidatũ ſuffragio ornauit:ad omnes illius honores ex ſeceſſibus accurrit:ſacerdotio dignũ nominauit.demũ moriens illi dixit:ſi filiũ haberem tibi cõmendaré. Prouectũ.elatú. Cluuium.M.Cluuius Rufus: quem frequenter Tacitus in hiſtoriis citat diues & eloquentia clarus nulli unq̃ ſub Nerone periculũ faciens: per quẽ idem princeps pronunciauit ſe cantaturũ Nioben tragœdiam:hiſtorias ſcripſit ſuorũ temporum:uir facundus ſed pacis artibus:bellis inexpertus: de quo libro decimoſeptimo. Tacitus. laudatus per edictum Cluuius Rufus:& ibideꝫ. digreſſum a Lugduno Vitellium.M.Cluuius Rufus aſſequitur omiſſa Hiſpania: cui poſt interitum Neronis præerat: lætitiam & gratulationem uultu ferens: animo anxius: & petitum ſe criminationibus gnarus: cum Hilarius Cæſaris libertus detulerat: tanq̃ audito Vitellii & Otonis principatu propriam ipſe potentiam & poſſeſſionem Hiſpaniaꝝ tentaſſet: eoque diplomatibus nullum principem præſcripſiſſet. interpretabantur quædam exhortationibus eius contumelioſa in Vitellium: & pro ſe ipſo popularia: authoritas Cluuii præualuit: ut puniri ultro libertum ſuum Vitellius iuberet. Cluuius comitatu principis adiectus non adempta Hiſpania: quam abſens rexit. Quæ fides hiſtoriæ debeatur. hiſtoriæ finis eſt ueritas: cum ſit rei geſtæ deſcriptio: unum enim ſecundum Lucianum & proprium hiſtoriæ & illi ſacrificandum:ut uera omnia dicat: igitur mihi hiſtoricus ſit intrepidus: incorruptus: liber: loquendi libertate & ueritatis amicus:ut comicus dicit ficus: ficus:& ſcapham: ſcapham nominaturus ſed talem ſcriptorem authoribus Ioſepho: & Plutarcho difficile eſt reperire. Aliter ac uelles. contra tuam ſententiá. Quod fæci. imperium aſſeruiſſe patriæ. Vobis.hiſtoricis. Quæ.uera. Agedum. hortatur Rufonem: ut comparationem Virginii & Frontini conſyderet. Parcior. φ uetuerit impenſam ſepulchri tanquam ſuperfluam. Preſſior. humilior. breuior. Impenſa monumenti ſuperuacua eſt.M.Tullius Thuſculanarum primo multis comprobat impenſam ſepulturæ ſuperfluam:q̃tum autem conſuetudini famæq; dandum ſit id curẽt uiui:ſed ita ut intelligãt:nihil ad mortuos pertinere. Vitá. imortalitaté rebus præclare geſtis. Reſtrictius.breuius:eſſe dictũ Frontini. Per orbẽ terrarũ.omnibus:dum inquit Frontinus memoria noſtri durabit. Vno in loco.in uilla alſienſi. Duobus uerſiculis. præſcripto diſticho. Illum.Frontinũ. Cuius.Virginii. Quá ex collatione.ſine comparatione. Diuerſo itinere.Virginius recto:dũ factũ carminibus ſignat.Frontinus ductu figurato:dum modeſtiam ꝓtendit:& tamen monſtrat ſe uicturũ. Alter.Virginius. Alter.Frontinus.

Cluuius Rufus.

Hiſtoriæ fides.

Ipſe ſum teſtis familiariter ab eo dilectus: probatuſq; ſemel omnino me audiente prouectum: ut de rebus ſuis hoc unum referret:ita ſecum aliquãdo Cluuium locutum. Scis Virgini quę hiſtorię fides debeatur: ꝓinde ſi quid in hiſtoriis meis legis aliter ac uelles rogo ignoſcas. ad hoc tu o cluui: tu ne: tu ignoras id me fæciſſe: qđ fæci: ut eẽt liberum uobis ſcribere quę libuiſſet? Agedũ hũc ipſum Frõtinũ in hoc ipſo: in quo parcior tibi uidetur:& preſſior cõparemus. uetuit extrui monumentũ: ſed quibus uerbis? ĩpenſa monumẽti ſuperuacua eſt. memoria noſtri durabit:ſi uitá meruimus. an reſtrictius arbitraris per orbẽ terraꝝ legendũ darę duraturá memoriam ſuá? quá uno in loco duobus uerſiculis ſignificare quod feceris? q̃q̃ nõ habeo propoſitũ illum repræhendẽdi: ſed hunc tuẽdi: cuiuſq; poteſt apud te iuſtior eſſe defenſio:q̃ ex collatione eius:quem prętuliſti. Meo quidẽ iudicio neuter culpandus:eſt quoꝝ uterq; ad gloriá pari cupiditate: diuerſo itinere cõtẽdit: alter dũ expetit debitos titulos: alter dũ mauult uideri contempſiſſe. Vale.

C.Plinius Venatori.S.

TVa uero epl'a táto mihi iucũdior fuit:q̃to lõgior erat:ꝓſertiꝫ cũ dẽ libellis meis tota loqueref: quos tibi uoluptati eẽ nõ miror: cũ oĩa nřa ꝓinde ac nos ames. ipẽ cũ abſis uĩdẽias graciles qdẽ: uberiores tñ q̃ expectauerá colligo: ſi colligere ẽ nõnũq̃ decerpe uuá: torculũ

TVa.gratam ſibi fuiſſe Venatoris Epiſtolá teſtatur:φ lõga:φ de ſcriptis ſuis loqueref: demũ ſignificat quid ruri agat. Cũ abſis.a nobis.legimus in multis exẽplaribus tuꝫ maxime. Graciles.ſteriles. Quá expectauerá.ꝑter ſpẽ. Eſt.uere dici poteſt. Decerpe.demere. Torculũ: apud authores pluriſariá dicif. ná Pli.ſenior.xviii.unũ ſufficit torculũ: & Vitruuius libro.ii. liquor effluens per torculũ:& mox eiecto torculo dixerũt.item Columella.xiii.prius q̃ uinacea torculis exprimanf.ſed idẽ libro torcularia ſcripſit:ut Vitruuius.vi.torcular proximũ ſit culinæ.at Cato inquit

Torcular.

Torcularium. Torcularius.

torcularium ſi ædificare noles:& alibi in torcularium quæ opus ſint Columella uero decimotertio torcularis pro ipſis torculi operatoribus utitur. Marcellus ait torculum ꝙ uſu torcular dico. uerum Cato torculum funem in tortum appellet. Obrepere. lento paſſu ire. repere: proprie dicitur de animalibus quæ uentre gradiuntur: a quo reptilia. Vrbanis. ad urbanos miniſtros: qui tempore uindemiæ curabant ruſtica:& Secundum reliquerant ſolum notariis & lectoribus. Pomponius de uerb. ſig. urbana familia & ruſtica: non loco: ſed genere diſtinguitur: poteſt enim aliquis diſpenſator non eſſe urbanorum ſeruorum numero: ueluti is: qui rerum ruſticarum rationes diſpenſat: & e contra.

inuiſcere: guſtare de lacu muſtum: obrepere urbanis: qui nūc ruſticis præſunt: meq;: & notariis: & lectoribus reliquerunt. Vale.

C. Plinius Seuero. S.

MAgna me ſolicitudie affecit Paſſieni Pauli ualitudo: & quidem plurimis: iuſtiſſimiſque de cauſis. Vir eſt optimus noſtri amantiſſimus: honeſtiſſimus. Præterea in litteris ueteres æmulatur: exprimit: reddit. Propertium imprimis: a quo genus ducit. Vera ſoboles eoque ſimillima illi: in quo ille præcipuus: ſi elegos eius in manu ſumpſeris: leges opus terſum: molle: iucundum: & plane Propertianum: ideoque optime ſcriptum. Nuper ad lyrica deflexit: in quibus ita Horatium: ut in illis illum alterum effingi putes: ſi quid in ſtudiis cognatio ualet: & huius propinquus. Magna uarietas: magna mobilitas. Amat: ut qui uerisſime: dolet: ut qui impatientiſſime: laudat: ut qui benigniſſime: ludit: ut qui facetiſſime: omnia denique tanquam ſingula abſoluit. Ego hoc pro amico: pro hoc ingenio non minus æger animo: quam corpore. Tandem illum modo ſe recipi gratulare: gratulare etiam litteris ipſis: quæ ex periculo eius tantum diſcrimen adiere: quantum ex ſalute gloriæ conſequentur.

C. Plinius Maximo. S.

FRequēter agēti mihi euēit: ut cētū uiri: cū diu ſe ītra iudicū authoritatē: grauitatēq; tenuiſſent: oēs repente q̄ſi uicti: coactiq; cōſurgerent: laudarētq;. frequēter e Senatu

Notariis. qui breuibus notis excipiebant quæ dictabantur. Lectoribus. Zozimo & Encolpo.

MAgna. dolet Paſſieni Pauli ægritudine præter bonos mores doctiſſimi. Nam Propertium: quē inter maiores ſuos connumerabat elego imitabatur: lyrico Horatium.

A quo genus ducit. nam libro ſeptimo de eodem dixerat: ſcribit elegos: gentilicium hoc illi: eſt enim municeps Propertii: atque etiam inter maiores ſuos Propertium numerat. In quo. elego. Ille. Propertius eſt. Terſum. emendatum.

Molle. tenellum. laſciuum. Ideoq;. quia ſimile eſt Propertio ideo optime ſcriptum eſt. Fabius elegia quoque græcos prouocamus: cuius mihi terſus atque elegans maxime uidetur author Tibullus: ſunt qui Propertium malint. Deflexit. diuertit a propoſito itinere. Illis. elegis.

Illum alterum. Propertium. hoc dicendi modo alibi eſt uſus. Cognatio. genus. Et. etiam eſt. Propinquus huius. Horatio Sanguine coniunctus. Magna uarietas. eſt in lyricis Paſſieni: uarietas enim plurimum lectorem oblectat.

Mobilitas. tranſgrediendi ad alia facilitas. Alia lectio habet mollitas: quod conuenit cum præcedentibus. Amat ut qui uerisſime. amet. tam bene exprimit ſcribendo quod intendit: ut rem ante oculos ponat. Sidonius Apollinaris hunc locum conatus eſt: æmulari libro quinto colis inquit ut qui ſolertiſſime: ædificas ut qui diſpoſitiſſime: uenaris ut qui efficaciſſime. Tanquam ſingula. tanquam ſi uni ſoli intenderet: ergo ſingula ideſt perfectiora: nam uno tantum ſtudio occupati præſtantiores in illo genere ſunt. Quam corpore. quia animus & corpus coniunguntur: neceſſe eſt altero patiente: alterum etiam affici. Modo. nuper. Illum ſe recipi. conualeſcere. Etiam. non ſolum mihi. Eius. Paſſieni: quaſi litteræ cum illo eſſent interituræ.

FRequenter. nō poteſt bona cōſcientia ſe plærūq; cohibere: qn exultet: & oſtentet. facit hoc iterdum Tullius non tantū in epiſtolis: ſed in iudiciis: ſimiliter Secūdus alibi: hic uero pſertim ubi gloriatur ſi quis doctus in urbe dicit: ſe ſtatim & Tacitū nominari: tanq̄ hi ſummā in litteris gloriam tenerent. Iudicū authoritatem. quā iudices ſeruare debent. Omnes. iudices. Coacti. ui orationis noſtræ ad pronūciandū ſecundū nos. Conſurgerent. tanq̄ finito iudicio. M. Tullius in Verrem. quid ſedetis? cur non in media oratione conſurgitis atque diſceditis iudices? uel conſurgerent honoris gratia: ut accidit Athenis Xenocrati. hiſtoria eſt apud Valeriū Maxi. libro. ii. cap. de maieſtate.

E ſenatu.a ſenatoribus a quibus benigne audiebatur. Famam.conſtantiæ.ut contra Marium & Claſſi
cū. Sediſſe.in gradibus Circi. Hunc.equitem.ro. Requiſiſſe.a Tacito. Italicus es an prouincialis? Prouincia-
prouinciales eos accipere debemus:qui in prouincia domicilium habent:non eos dumtaxat:qui ex pro lis.
uincia oriundi ſunt:ſimiliter italicos:qui in Italia domicilium habent non ſolum inde trahentes origi- Italicus.
né.hæc Vlp.iſta duo ſimiliter Tranqu.in Veſpaſiano diſtinxit cum ſcribit:honeſtiſſimo quoq; italico-
rum ac prouincialiū allecto. Ex ſtudiis.ex uario de litteris ſermōe. Illum.equitem ro.dixiſſe. Quod
nomina.ordo & ſenſus. ꝙ nomina noſtra redduntur litteris quaſi propria littera-
rum non hominum ideſt cum nominatur Tacitus & Plinius ſtatim intelliguntur do
cti & eloquentes.perinde ac ſi diceret: Tacitus & Plinius ſunt nomina indicantia
doctrinam : non homines. libro ſeptimo ad Tacitum dixerat. gaudeo ꝙ ſi quis de
ſtudiis ſermo:una nominamur: ꝙ de te lo quentibus ſtatim occurro. His.homini
bus. Molta.dixit municipi ſuo. Mei laboris. mei ſtudii. Anus attica. quæ
Demoſthenem emunde & terſe : ideſt at-tice. loquentem cognouit ex ſermone : &
inquit (erat enim illius celebre nomen) ουτοσ ἐστι Δημοσθενησ hic ē Demo-
ſthenes.at ab anu notatus eſt Theophra-ſtus tanq̄ peregrinus:cum tamen is Athe-
nis ætatem ageret : optimeq; loqueretur. huius rei meminit Cicero de claris orato-
ribus : & Fabius libro octauo illa inquit anus attica Theophraſtum hominem alio-
quin diſertiſſimum annotata unius affe-ctatione uerbi hoſpitem dixit : nec alio ſe
id repræhendiſſe reſpondit:quā ꝙ nimiu; attice.i.affectate loqueretur. Præfero iu-
dicium alienum. expono quid ſentiāt alii: quod ſane minus arrogans eſt.

Ixi.genus dicēdi in oratore probat grande & elatum : ac non-nunq̄ attenuatū. qui certo ſem
per quodam itinere procedit: ita ut neq; extollatur: neq; deprimatur:ut
res exigit:non recte dicere opinatur: nam teſtimonio Homeri .M.Tullii : Demoſthe-
nis:deniq; Aeſchinis nititur plærunq; ele-uandam orationem eſſe. . . Recto . quia
æquo ſtilo procedit : nec diuertit ab inſti-tuta uia. Sano . in nulla re peccante.
Grādi.elato.magnifico.ſublimi. At or
nato apte.ue;: orationem ſuam ornat op portune. Quod nihil peccat , ꝙ eſt ni-
mium ſanus. Debet.n. orator erigi.M. Tullius cū multa de oratoꝛ ſubtili & mo
derato diſſeruiſſet : ſic de graui concludit, illum uere dici poſſe eloquentem:qui hu-
milia ſubtiliter:& magna grauiter: & me-diocria temperate poteſt dicere.nam ſecū
dum Fabiū admirabilem orationē non ſic quomodo prodigia miramur. Efferueſcere.ebulire:excelle-
re:& calore cōcitari. Accedere ad ꝑceps.exponere ſe periculo petēdo altiſſima. Abrupta.diuulſa:depſ-
ſa:pericoloſa. Tutius iter.fit. Reptantibus.leniter incedentibus. His.reptantibus. Nulla.laus eſt.
Illis.currentibus. Ancipitia.pericula. Qui fune nituntur in ſumma.qui pedibus per funē in altū tē-

famam:qualem maxime optaueraʒ rettuli.nunq̄ tamen maiorem cœpi uolupcateʒ:q̄ nuper ex ſermone Cornelii Taciti. Narrabat enim Circenſibus ſediſſe proximum equiti Ro.Hunc poſt uarios:eruditoſq; ſermōes requiſiſſe: Italicus es:an prouincialis? ſe rn̄diſſe. Noſti me? & quidem ex ſtudiis? ad hoc illū Tacitus es? an Plinius? exprimere non poſſum:q̄ ſit iucundum mihi:ꝙ nomīa noſtra q̄ſi litterarum propria non hoīum litteris redduntur:quod uterq; noſtrum his etiam ex ſtudiis notus:q̄bus alter ignotus ē. Accidit aliud añ pauculos dies ſimile. Recūbebat mecū uir egregius Fabius Rufinus : ſup eū municeps ipſius:q illo die primum ueneratin urbē. Rufinus demōſtrāſ me uides hūc? Multa deīde de ſtudiis nr̄is. Et ille Plinius eſt inquit. Veꝝ fatebor:capio magnum mei laboris fructū. An ſi Demoſthenes iure lætatus eſt : ꝙ illū anus Attica ita noſcitauit? ουτος ἐστι Δημοσθενης:ego celebritate noīs mei gaudere nō debeo? Ego uero gaudeo:& gaudere me dico.neq;.n.uereor ne iactātior uidear: cū de me alienum iudicium:nō meū ꝑfero:ꝑferti apud te:q nec ullius inuides laudibus:& faues noſtris.

C.Plinius Luperco.S.

Ixi de quodā oratore ſeculi noſtri recto quidē:& ſano:ſed parū grādi: at ornato (ut opior)apte.nihil peccat:niſi q̄d nihil peccat.debet.n.orator erigi:attolli:īterdū ēt efferueſcere:efferri: ac ſæpe acceder̄ ad p̄ceps.nā plerūq; altis:excelſis adiacēt abrupta.tutius per plana:ſed humilius & depſſius iter.freq̄ntior currētibus q̄ reptātibus lapſus: & his nō labentibus nulla:illis nōnulla laus etiā ſi labant. nā ut quaſdā artis:ita eloquentiā nihil magis:quā ancipitia cōmendant. Vides q fune in ſumma nitunt̄ q̄tos

dunt.quos funambulos ſiue funerepos:græci σχοινοβάται.appellant. Clamores.acclamationes:admotiones ſpectantium cum clamore.legimus imperatorum aliquos ut magis admirabile ſpectaculum darent introduxiſſe in theatrum elephantem decurrentem per funem a ſummo. Maxime periculoſa. quæ ſunt maxime periculoſa. παράδοξα.inopinata.præter ſpem:admiranda:ſic enim interpretatur Fabius & Suidas.& pariter Cicero Hecatonem græcum imitatus ſua paradoxa compoſuit. Demoſthenes interdum his utitur:ut contra Philippum:& pro Olynthiis:ac in oratione pro corona. Græce magis exprimũt.uerbo græco iſta magis oſtenduntur. Quæ grandi ſunt ſubiecta diſcrimini. nam opus eſt maximo igenio ac arte: & ut Fabius inquit remediis ſcire ea tractare. Tunc.in tranquillitate. Stridunt funes. tempeſtate quatiente ſibilant rudentes. Virgi.ſtridorq; rudentum. oratio iſta grandis eſt & excelſa:qualis illa ex libro nono immitte rudentes:pande uela: ac ſi quando alias toto ingenio uehere.talem oratorem commendat Fabius. at ille inquit:qui ſaxa deuoluat:& pontem indignetur:& rippam ſibi faciat multus & torrens orator iudicem uel nitentem contra feret: cogetque ire qua rapit: hic defunctos excitabit: apud hunc & patria ipſa exclamabit:amplificatiõibus extollet orationem: & in ſuperlationem quoque eriget: quæ Carybdis tam uorax: & oceanus mediuſfidius ipſe:nota ſunt enim iaz ſtudioſis hæc lumina: hic deos ipſos in congreſſum prope ſuum: ſermonemque deducet. Tunc ille clarus. cum rectam tenet in periculo gubernationem: & portum illeſus ſubit. Diis maris. Caſtori & Polluci: qui præerant nauigantibus: de quibus in Odis Horatius: poſſumus etiam Neptunum & cæteros reſpicere. Cur hæc ſcripſi. Sublimia. nimium elata. Nam ſublimia per ſe laudabilia ſunt: ſed in his iudicio acri opus eſt: & diſcernenda ſunt materiæ modo:quod enim alibi magnificum: tumidum alibi: & quæ humilia circa res magnas: apta circa minora uidentur: ut autem in oratione nitida notabile eſt humilius uerbum: & uelut macula: ita a ſermõe tenui ſublime:nitidũq; diſcordat: fitq; corruptũ:q̃a in plano tumet. Nimia immodica.redundantia. Inſignia.præclara. Grande.& altum: laudi ſunt. Immodicum & enorme.uicio. Potiſſimum attingam.imprimis adducam. Tantumdem. pariter. Alterutram in partem ut iterdum grãdis:modo preſſus appareat. βράχε δ᾽ εὐρεῖα χθὼν ἀμφὶ δὲ σάλπιγξεν μέγας οὐρανός.i.ſonuit lata terra:circum uero reboauit magnum cœlũ.ex.xxi.Iliados ubi dii inter ſe cõtendẽtes introducũtur:quoq; tumultu ſecuta ſunt prædicta.hoc exẽplum pertinet ad grandem orationem:ſequens uero ad altam.nã eſt aliqua differẽtia & totũ illud Homeri ex libro quarto Iliados. ὡς δ᾽ ὅτε χείμαρροι ποταμοὶ κατ᾽ ὄρεσφι ῥέοντες ἐς μισγάγκειαν συμβάλλετον ὄμβριμον ὕδωρ κρουνῶν ἐκ μεγάλων κοίλης ἔντοσθε χαράδρης.i.ut autẽ quãdo torrẽtes fluuii ex mõtibus fluentes in conuallẽ conferunt fluuialẽ aquam:aquæ ductibus ex magnis cauũ intra alueum. Examine.acri iudicio diligenti trutinatiõe. Incredibilia.an immania.i.uicoſa. Magnifica.an cœleſtia.admiranda. Nec.ego nõ ita inſanio nũc me aut dixiſſe ſimilia ei homero:aut puto poſſe dicere. Nunc.cũ dixi.ſtridunt funes:turbatur arbor gubernacula gemũt. Gyro.ſpatio. Impetus. feruorem:calorem. Alia conditio oratorum.M.Tullius de perfecto oratore poetis plurimũ licẽtiæ tribuit:minus oratori:& Fabius inquit meminerimus nõ p omnia poetas eſſe orator ſequendos:nec liber-

ſoleant excitare clamores:cum iam: iamq; caſuri uidentur. Sunt enim maxime mirabilia:q̃ maxime inexpectata:maxime periculoſa: ut quę græce magis exprimũt παράδοξα: q̃ grãdi ſunt ſubiecta diſcrimini. Ideo ne q̃q̃ compar gubernatoris eſt uirtus:cum placido:aut cum turbato mari uehitur.tunc.n.laudãte nullo illaudatus inglorius ſubit portũ.At cũ ſtridũt funes:turbať arbor:gubernacula gemũt.tũc ille clarus:& diis maris proximus.cur hęc? uiſus es mihi i ſcriptis meis aduocaſſe:q̃dã ut ſublimia:aut iproba audiẽti: aut nimia: q̃ ego plena arbitrabar plurimũ autẽ refert rep̃hendenda annotes:an inſignia: oĩs.n.aduertit quod eminet:& extat: ſed acri intentione iudicãdum eſt:an immodicum ſit: an grande: altum an enorme:atq; ut Homerũ potiſſimũ attingã: quẽ tantumdem alterutram in partem poteſt ſugere? βράχε δ᾽ εὐρεῖα χθών· ἀμφὶ δὲ σάλπιγξεν μέγας οὐρανός: & totũ illud. ὡς δ᾽ ὅτε χείμαρροι ποταμοὶ κατ᾽ ὄρεσφι ῥέοντες ἐς μισγάγκειαν συμβάλλετον ὄμβριμον ὕδωρ κρουνῶν ἐκ μεγάλων κοίλης ἔντοσθε χαράδρης. Sed opus eſt examie:& libra: icredibilia ſint hæc:an immania:an magnifica: an cæleſtia. Nec nunc ego me ei ſimilia aut dixiſſe: aut poſſe dicere puto.non.n.ita inſanio. Sed hoc itelligi uolo laxandos eſſe eloquentiæ frenos:nec anguſtiſſimo gyro ingeniorũ impetus reſtrigẽdos: At enim alia conditio oratorum: alia poetarum:quaſi

tate uerborum:nec licentia figurarum:eſt.n.genus oſtentationi comparatum:q̃ non falſa modo ſed incredibilia ſectatur.q̃q̃ uterq; author ſcribat in multis oratorem poetæ finitimum. Minus.q̃ poetæ:ut pro Cornelio:in qua cauſa fulgentibus armis prœliatus eſt:ut populus ro. admiratioẽ ſuam nõ acclamatiõe tantum ſed etiam plauſu cõfiteretur.ſublimitas profecto:& magnificentia & nitor & authoritas expreſſit illum fragorem:nec tam inſolita laus eſſet proſecuta dicentem: ſi uſitata & cæteris ſimilis fuiſſet oratio:ipſe de perſe oratore ſua ſcripta iudicans enumerat quæ fuerint elata:quæ preſſa:quæ me

uero.M.T.minus audeat:quamquã hunc omitto.neq; enim ambigi puto. Sed Demoſthenes ipſe ille norma oratoris:& regula:nũ ſe cohibet? & comprimit tum primum cũ dicit illa notiſſima? ἄνθρωποι μιαροὶ καὶ κόλακες. & rurſus οὐ γὰρ λίθοις ἐτείχισα τὴν πόλιν οὐδὲ πλίνθοις ἐγώ. & ſtatĩ. ταῦτα προβαλόμην ἐγὼ πρὸ τῆς ἀττικῆς ὅσον ἦν ἀνθρωπίνῳ λογισμῷ δυνατόν. & alibi ἐγὼ δὲ οἶμαι ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι νὴ τοὺς θεοὺς ἐκεῖνον μεθύειν τῷ μεγέθει τῶν πεπραγμένων. iam qd audentius illo pulcherrimo exceſſu? νοσήματα γὰρ. qd hæc breuio

dia:nos unum tantum perfecto locum ex oratione.P.Seſtii magnificum. quis enim clauum tanti imperii tenere:& gubernacula reip.tractare in maximo curſu ac fluctibus poſſe arbitraretur:hominem emerſum ſubito ex diutinis luſtrorũ tenebris ac ſtuprorũ:ganeis:lenociniis adulteriiſq; confectum. Ambigi.dubitari quin audeat paria poetis. Norma oratoris. ſic Fabius cui ſi credimus Ciceronem: quantus eſt:fæcit Demoſthenes: qui in ſententiarũ ornamentis: & conformationibus uerborum præſtat omnib⁹:icirco a doctis oratorum princeps iudicatus. Cohibet.deprimit orationem ſuam: cum opus eſt efferueſcere. ἄνθρωποι μιαροὶ καὶ κόλακες.idest homines ſceleſti:& adulatores quantum in græcis Secundo contulerimus:uel una hac epiſtola cognoſci liberum unicuiq;:nã Demoſthenem:& Aſchinis plæraq; legimus:ut loca unde eſſent excerpta indicaremus:& in integram ac ueram lectionem reſtitueremus.igitur in oratione. περὶ στεφάνου. idest de corõa inquit. ἄνθρωποι μιαροὶ καὶ κόλακες καὶ ἀλάστορες, ἠκρωτηριασμένοι τὰς ἑαυτῶν ἕκαστοι πατρίδας. homines ſceleſti: & adulatores: & peſſimi demones depopulati ſuas ſinguli patrias. Et rurſus. in eadem oratione. οὐ γὰρ λίθοις ἐτείχισα τὴν πόλιν: οὐδὲ πλίνθοις ἐγώ. non enim lapidibus ſtruxi ciuitatem neque lateribus ego. Et ſtatim.ibidẽ. ταῦτα προβαλόμην ἐγὼ πρὸ τῆς ἀττικῆς ὅσον ἦν ἀνθρωπίνῳ λογισμῷ δυνατόν. hæc propoſui ego ad tutelam Atticæ: quantum erat humana conſyderatione poſſibile. & alibi. in quarta oratione contra Philippum. ἐγὼ δὲ οἶμαι μὲν ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι νὴ τοὺς θεοὺς ἐκεῖνον μεθύειν τῷ μεγέθει τῶν πεπραγμένων. ego autem opinor quidem o uiri Athenienſes per deos illũ ebrium eſſe magnitudine rerum geſtarũ.hoc dictum Lucianus aſſerit furore quodã diuino refertum. Audentius.magnificentius. νοσήματα γάρ.ægritudo enim ex oratione παραπρεσβείας. permittãt ſeueri lectores referre primũ græce:deĩde latine illũ pulcherrimũ Demoſthẽis exceſſum:ut melius hic locus intelligaẽ. νόσημα γάρ ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι δεινὸν ἐμπέπτωκεν εἰς τὴν ἑλλάδα: καὶ χαλεπόν: καὶ πολλῆς τινος εὐτυχίας: καὶ τῆς παρ᾽ ὑμῶν ἐπιμελείας δεόμενον: οἱ γὰρ ἐν ταῖς πόλεσι γνωριμώτατοι καὶ προεστάναι τῶν κοινῶν ἀξιούμενοι: τὴν αὐτῶν προδιδόντες ἐλευθερίαν οἱ δυστυχεῖς: αὐθαίρετον αὑτοῖς ἐπάγονται δουλείαν φιλίππου ξενίαν: καὶ ἑταιρίαν: καὶ φιλίαν: καὶ τοιαῦθ᾽ ὑποκοριζόμενοι. οἱ δὲ λοιποί: καὶ τὰ κύρια ἄττα ποτ᾽ ἐστὶν ἐν ἑκάστῃ τῶν πόλεων. οὓς ἔδει τούτους κολάζειν: καὶ παραχρῆμα ἀποκτιννύναι. τοσοῦτον ἀπέχουσι τοῦ: τοιοῦτόν τι. ποιεῖν: ὥστε θαυμάζουσι καὶ ζηλοῦσι: καὶ βούλοιντ᾽ ἂν αὐτὸς ἕκαστος τοιοῦτος εἶναι. καὶ τοι τοῦτί τὸ πρᾶγμα καὶ τὰ τοιαῦτα ζηλώματα: θετταλῶν μὲν ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι: μέχρι μὲν χθὲς καὶ πρώην τὴν ἡγεμονίαν καὶ τὸ κοινὸν ἀξίωμα ἀπολωλέκει. νῦν δὲ ἤδη καὶ τὴν ἐλευθερίαν παραιρεῖται. τὰς γὰρ ἀκροπόλεις αὐτῶν ἐνίων μακεδόνες φρουροῦσιν: εἰς πελοπόννησον δ᾽ εἰσελθόν: τὰς ἐν ἤλιδι σφαγὰς πεποίηκε. καὶ τοσαύτης παρανοίας καὶ μανίας ἐνέπλησε τοὺς ταλαιπώρους ἐκείνους: ὥστ᾽ ἵνα ἀλλήλων ἄρχωσι: καὶ φιλίππῳ χαρίζωνται: συγγενεῖς αὐτῶν: καὶ πολίτας μιαιφονεῖν: καὶ οὐδὲν τὸ νῦν ἔσται εἰς ἀρκαδίαν εἰσελθόν: πάντ᾽ ἄνω καὶ κάτω τὰ ἐκεῖ πεποίηκε. καὶ νῦν ἀρκάδων πολλοί: προσῆκον αὐτοῖς ἐπ᾽ ἐλευθερίᾳ μέγιστον φρονεῖν ὁμοίως ὑμῖν: μόνοι γὰρ πάντων αὐτόχθονες ὑμεῖς ἐστε κἀκεῖνοι: φίλιππον θαυμάζουσι: καὶ χαλκοῦν ἱστᾶσι καὶ στεφανοῦσι: καὶ τὸ τελευταῖον ἂν εἰς πελοπόννησον ἴῃ: δέχεσθαι ταῖς πόλεσιν εἰσὶν ἐψηφισμένοι: ταῦτα δὲ ταῦτα ἀργεῖοι: ταῦτα νὴ τὴν δήμητραν: εἰ δεῖ μὴ ληρεῖν: εὐλαβείας οὐ μικρᾶς δεῖται: ὡς βαδίζον γε κύκλῳ καὶ δεῦρο εἰσελήλυθεν ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι τὸ νόσημα τοῦτο. ualitudo.n. o uiri athenieſes grauis icidit ĩ græciã: & aſpa:& multa aliq̃ pſpera fortũa:& a uobis diligẽtia idigẽs:nã ĩ ciuitatibus optimates:& præeſſe rebus publicis electi ſuã prodentes libertatẽ: infelices ſpontaneã ſibi inducũt ſeruitutẽ.Philippo hoſpitalitatem:& ſocietatẽ:& amiciciam:& talia blande pollicentes: reliqui uero:&

principatus quicunq; ſunt in una quaq; ciuitatum:quos oportebat hos punire:& ſtatim interficere:tantum diſtant ab hoc tale aliquid facere:ut admirentur & beent:& uellent utiq;:ipſe unuſquiſq; talis eſſe. Atqui tale facinus:& huiuſmodi æmulationes:Theſſallorum quidem o uiri Athenienſes : uſq; quidem heri:& pridie principatum:& publicam dignitatem perdiderunt:nunc autem iam & libertatem abſtulerunt:nam arces eorum quorundam:Macedones cuſtodiunt. in Peloponneſum introiens : in Elide cædes fæcit:& tanta tranſgreſſione:& furore repleuit miſeros illos:ut modo inuicem dominentur: & Philippo.gratificētur : cognatos ſuos & ciues cruente trucident: & nequaquam ibi manſit:ſed in Archadiam igrediens:omnia ſupra:& infra:quæ erant illic fæcit : & nunc Arcadum multi:quos decebat pro libertate maximū ſentire pariter uobis(ſoli eniꝫ omnium indigenæ uos eſtis:& illi)Philippum admirantur : & æneum ſtatuunt : & coronant: & poſtremo poſſet in Peloponneſum ire : ſuſcipere in ciuitatibus decreuerunt.hæc quidem : hæc argiui: hæc per Cererem ſi opus eſt non nugati: ciuitatione non parua indigent : quia uadens quidem in Gyrum : & huc ingreſſa eſt o uiri Athenienſes ægritudo hæc. Superioribus.illo exceſſu. Audacia.ſublimitate: τοτε εγω μεν τω πυθωνι θρασυνομενω και πολλω ρεοντι καθ υμων ουκ ειξα:ουδ υπεχωρησα.αλλ αναστας αντειπων:και τα της πολεως δικαια ουχι προυδωκα. tunc ego quidem Pythoni audaci: & longe ſtrepēti contra uos non ceſſi:neq; refugi:ſed exurgens contra dixi:& ciuitatis iura non prodidi. ſumpta ex oratione περι στεφανου quæ uerba tanq̄ grādia Lucianus i laude Demoſthenis admiraꝫ. Et eadē. fere ſuperioribus paria. Nota. uulgata.nō lege. Ex eadē.

ra ſupioribus:ſed audacia paria:τοτ εγω μεν τω πυθωνι θρασυνομενω και πολλω ρεοντι καθ υμων ουκ ειξα: ουδ υπεχωρησα αλλ αναστας αντειπον και τα της πολεως δικαια ουχι προυδωκα: & eadem nota . οταν δε ην πλεονεξιας και πονηριας τις ωσπερ ουτος ισχυσι: η πρωτη προφασις και μικρον πταισμα απαντα ανεχαιτισε:και διελυσεν. ſimile his.πολεως δε συνθηκη κοινη καθηκει πασι προσηκει ζην τοις εν τη πολει. & ibidem. συ τον εις ταυτα ελεον προδεδωκας αριστογειτον μαλλον δε ανηρηκας ολως. & dixerat. δεδοικα μη δοξητε τισι τον αει βουλομενον ειναι πονηρον τον εν τη πολει παιδοτριβειν. ασθενης μεν γαρ πας εστιν ο πονηρος.deinceps.τουτω δ ουδενα ορω των τοπων τουτον βασιμον οντα αλλα απαντα αποκρημνα: φαραγγας : βαραθρα. nec ſatis . ου δε γαρ τους προγονους ημων υπολαμβανω τα δικαστηρια ταυθ ημιν οικοδομησαι ινα τους τοιουτους εν αυτοις μοσχευσηται.αλλα τουναντιον: ινα ειργωνται: και κολαζητε:και μηδεις ζηλοι:μηδ επιθυμει κακιας.ad huc. ει δε καπηλος εστι πονηριας: και παλιγκαπηλος:και μεταβολευς. Et mille talia: ut ꝑtereā q̄ ab Aeſchie ρηματα κι θαυματα uocāꝫ

ideſt oratione non enim in præcedentibus ullam nominauit orationem. nec ſequentia ſumpta ſunt ab oratione pro Corona: ſed ex ſecunda olynthiaca.οταν δ εκ πλεονεξιας και πονηριας τις ωσπερ ουτος ισχυση η πρωτη προφασις και μικρον πταισμα απαντα ανεχαιτισε και διελυσεν. quando autem ex auaricia:& ſcelere aliquis quemadmodum hic poteſt : prima cauſa : & paruum erratum omnia intercidit : & diſſoluit. fore eadem dicuntur aduerſus Philippum. Simile , tam magnificum. πολεως δε συνθηκη κοινη καθ ην πασι προσηκει ζην τοις εν τη πολει . ciuitatis autem confœderatio communis:ſecundum quam omnibus conuenit uiuere ciuibus.ſunt iſta in oratione contra Ariſtogitona. Ibidem.in eadem oratione. συ τον εις ταυτα ελεον προδεδωκας αριστογειτον:μαλλον δε ανηρηκας ολως.tu ad hæc miſericordiam prodidiſti Ariſtogiton:quinimmo cōſumpſiſti penitus. Et dixerat. in eadem oratione, δεδοικα μη δοξητε τισι τον αει βουλομενον ειναι πονηρον των εν τη πολει παιδοτριβειν.ασθενης μεν γαρ πας εστιν ο πονηρος.uereor ne uideamini quibuſdam ſemper uolentem eſſe malum exiſtētium in ciuitate inſtruere: infirmus nanq; omnis eſt malus. Deinceps . quæ ſequuntur in eadem oratione, τουτω δ ουδενα ορω των τοπων τουτων βασιμον οντα.αλλα απαντα αποκρημνα : φαραγγας:βαραθρα . huic autem nullum cerno locorum horum peruium exiſtentem:ſed omnia præcipitia:conualles ; barathra. Nec ſatis . fuit dixiſſe.hæc : niſi in eadem oratione ſubiecisset, ου δε γαρ τους προγονους ημων υπολαμβανω τα δικαστηρια ταυθ ημιν οικοδομησαι : ενα τους τοιουτους εν αυτοις μοσχευσηται.αλλα τουναντιον εν ειργωνται και κολαζητε.και μηδεις ζηλοι μηδ επιθυμει κακιας, neque.n.maiores nr̄os exiſtimo iudicia hæc nobis cōſtruxiſſe:ut tales ĩ ipſis germiarēt:ſed e cōtra ut arcerētur:& pūiretis:& nemo æmulareꝫ neq; cōcupiſceret uiciū. Adhuc.ĩ eadē orone. ει δε καπηλος εστι πονηριας.και παλιγκαπηλος:και μεταβολευς. ſi uero iſtitor eſt ſceleris:& maxius iſtitor:& mercator. Mile.iſinita apud eundē.ρηματα κι θαυματα.uerba an mōſtra.Aeſchines cōtra Cteſiphontem & Demoſthenem . ου μεμνησθε αυτου τα μιαρα : και απιθανα ρηματα απως ποτε υμεις ωσσι

λήξιά εἰσὶ κρητήρια ἀνθρώπων οἵ ἀκροώμενοι ὅτε φήσας παρελθών ἀμπελουργοῦσί τινες τὴν πόλιν· ἀνατετμήκασί τινες τὰ κλήματα τοῦ δήμου· ὑποτέτμηται τὰ νεῦρα τῶν πραγμάτων· φορμοραφούμεθα· ἐπὶ τὰς στενὰ· τινὲς πρῶτον ὥσπερ τοὺς βελόνας διείρουσι. ταῦτα δ᾽ ἐστὶ τί, ὦ κίναδος; ῥήματα ἢ θαύματα. ideſt nam meminiſtis eius leuium: & abſurdorum uerborum: quæ forte uos tanquam ferrea ſuſtinuiſtis. audientes quando dixit accedens: uinitant quidam ciuitatē: amputauerunt quidam palmites populi: ſuccifi ſunt nerui rerum: propellimur in anguſta. quidā primū tanquam acus perforant. hæc igitur quid ſunt o malefica uulpes uerba an monſtra

In contrarium incidi dicens. Hæc quoq; ab iſto culpari. ſed uide quanto maior ſit: qui repræhenditur ipſo repræhendente: & maior ob hæc: in aliis enim uis: in his granditas eius elucet. Num autem Aeſchines ipſe his. quæ i Demoſthenem carpebat: abſtinuit? χρὴ γὰρ ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι ταὐτὸ φθέγγεσθαι τὸν ῥήτορα καὶ τὸν νόμον. ὅταν δ᾽ ἑτέραν μὲν φωνὴν ἀφίῃ ὁ νόμος· ἑτέραν δὲ ὁ ῥήτωρ· τῷ τοῦ νόμου δικαίῳ χρὴ διδόναι τὴν ψῆφον οὐ τῇ τοῦ λέγοντος ἀναισχυντίᾳ. alio loco. ἔπειτα ἀναφαίνεται περὶ πάντων ἐπὶ τῷ ψηφίσματι πρὸς τῷ κλέμματι γράψας τὰ πέντε τάλαντα τοὺς πρέσβεις ἀξιῶν τοὺς ὠρείτας μὴ ἡμῖν· ἀλλὰ καλλίᾳ διδόναι. ὅτι δὲ ἀληθῆ λέγω ἀφελὼν τὸν πομπὸν καὶ τὰς τριήρεις καὶ τὴν ἀλαζονείαν ἐκ τοῦ ψηφίσματος ἀναγνώσει. iterum alio loco. καὶ μὴ ἐᾶτε αὐτὸν εἰς τοὺς τῶν παρανόμων λόγους περιίστασθαι. adeo probauit: ut repetat. ἀλλ᾽ ἐγκαθήμενοι καὶ ἐνεδρεύοντες ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ εἰσελαύνετε αὐτὸν εἰς τοὺς τοῦ παρανόμου λόγους: καὶ τὰς ἐκτροπὰς αὐτοῦ τῶν λόγων ἐπιτηρεῖτε. iam illa commodius: preſſiuſq;. σὺ δὲ ἑλκοποιεῖς καὶ μᾶλλον σοι μέλει τῶν αὐθημερὸν λόγων ἢ τῆς σωτηρίας τῆς πόλεως. altius illa.

M. Tullius de perfecto oratore. in illa inquit pro Creſiphonte oratione longe optima ſubmiſſius primo: deinde dum de legibus diſputat preſſius: poſt ſenſim incedens iudices ut uidit ardentes: in reliquis exultauit audacius. at tamen in hoc ipſo diligenter examinante uerborum omnium pondera repræhēdit Aeſchines quædam: & exagitat: illudenſque dira: odioſa: intolerabilia eſſe dicit. quinetiam quærit ab ipſo cum quidam eum belluam appellat: utrum illa uerba an portenta ſint? In contrarium incidi. mihi contradixi. Hæc uerba magnifica. Iſto. Aeſchine. Maior. grandior dicendi genere Demoſthenes. in quo uerborum: & rerum uis elucet. Ipſo repræhendente. Aeſchine. is enim minus ſtrictus. in quo plus carnis: minus lacertorum. Ob hæc. ob grandia: & excelſa: quæ ab Aeſchine repræhēduntur. Aliis. ſcriptis. Vis. impetus: animi motus. acrimonia. His. prædictis: & ſimilibus. Elucet. eminet cum lumine. His. elatis & grandibus. Carpebat. tanquam immodica notabat: nam ad priora in Demoſthene multa alia damnauit ut illa. οὗτός ἐστιν ὦ ἀθηναῖοι ὁ πρῶτος ἐξευρὼν Σέρριον τεῖχος καὶ Δορίσκον καὶ Ἐργίσκην καὶ Μυρτίσκην καὶ Γάνος καὶ Γανίδα χωρία, ὧν οὐδὲ τὰ ὀνόματα ᾔδει μὲν πρότερον. hic ē o Atheniēſes primus excogitans Serriū murū: & Doriſcum & Ergiſcam. & Myrtiſcam: & Ganum. & Ganida loca: quorum nomina ne quidem nouerat prius. Abſtinuit. ſunt iſta in oratione Aeſchines contra Cteſiphontem: quæ Secundus tanquam elata proponit. χρὴ γὰρ ὦ ἀθηναῖοι ταὐτὸ φθέγγεσθαι τὸν ῥήτορα καὶ τὸν νόμον· ὅταν δ᾽ ἑτέραν μὲν φωνὴν ἀφίῃ ὁ νόμος· ἑτέραν δὲ ὁ ῥήτωρ· τῷ τοῦ νόμου δικαίῳ χρὴ διδόναι τὴν ψῆφον: οὐ τῇ τοῦ λέγοντος ἀναισχυντίᾳ. oportet enim o uiri Athenienſes idem dicere oratorem & legem: cum uero aliam quidem uocem emittit lex: aliam uero orator legis iure: opus eſt dare ſuffragium: non dicentis impudentiæ. Alio loco. in eadem oratione: ſed non ſtatim. ἔπειτα ἀναφαίνεται περὶ πάντων ἐπὶ τῷ ψηφίσματι πρὸς τῷ κλέμματι γράψας τὰ πέντε τάλαντα τοὺς πρέσβεις ἀξιῶν τοὺς ὠρείτας: μὴ ἡμῖν. ἀλλὰ καλλίᾳ διδόναι. ὅτι δ᾽ ἀληθῆ λέγω ἀφελὼν τὸν πομπὸν καὶ τὰς τριήρεις καὶ τὴν ἀλαζονείαν ἐκ τοῦ ψηφίσματος ἀναγνώσει. deinde declaratum eſt de omnibus in decreto ad furtum ſcribens: quinque talenta legatos ſentiens Oretas non nobis ſed Calliæ dare. q; autem uera dico auferens pompam: & triremes: & arrogantiam ex decreto lege.

Iterum alio loco. in eadem oratione. καὶ μὴ ἐᾶτε αὐτὸν εἰς τοὺς τοῦ παρανόμου λόγους περιίστασθαι: & non ſinatis ipſum circa iniquitatis ſermones circumſiſtere. Quod. dicendi genus. Vt repetat. eadem uerba: ἀλλ᾽ ἐγκαθήμενοι καὶ ἐνεδρεύοντες ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ εἰσελαύνετε αὐτὸν εἰς τοὺς τοῦ παρανόμου λόγους: καὶ τὰς ἐκτροπὰς αὐτοῦ τῶν λόγων ἐπιτηρεῖτε: ſed permanentes & confidentes in concione repellite eum ab iniquis orationibus & mutationes eius uerborum obſeruate: in quibus ſane illud fuit. εἰς τοὺς τοῦ παρανόμου λόγους quod iam dixerat. Illa. quæ in eadem ſunt oratione. Commodius. concinnius: aptius. Preſſius. mediocrius: σὺ δὲ ἑλκοποιεῖς καὶ μᾶλλόν σοι μέλει τῶν αὐθημερὸν λόγων ἢ τῆς σωτηρίας τῆς πόλεως. tu uero uulnerarius: & magis tibi cura eſt quotidianarum orationum q̃ ſalutis

ciuitatis. ουκ ἀποπέμψησθε τὸν ἄνθρωπον ὡς κοινὴν τῶν ἑλλήνων σύμφοραν: ἤσυλλαβόντες ὡς λῃστὴν τῶν πραγμάτων: ἔσω ομάτον διὰ τῆς πολιτείας πλεοντατὶ μορίσασθε num reiicitis hoiem tanq̄ communem græcoꝶ calamitatē: aut cōpræhendētes tanq̄ latronē rerū: ſub ꝓtextu ꝑ repu. nauigantē punietis? Et alia. q̄ ibidē explicant̃ qualia ſunt. ἐγὼ κατὰ λιπὼν ἀεικανεῖ· νους: καὶ πλεοὺς τραπομενος τραπας τουευρίπου παρονωὶ: ι εἰς μέσον πίπτει τῆς τε θηβαίων εχθρας καὶ τῆς φιλίππου. deſerēs autē illos: & pluribus circūactus motibus Euripo apud quē habitat in mediū decidit Thebanoꝶ inimiciciæ: & Philippi. Iiſdē notis. qbus priora. tanq̄ nimiū turgida. Cōfodias. taxes. alluſit ad morē antiquū quo ueru improbata ſcripta notabant̃: & aſteriſco probata. In illa ipſa. grandia. Illis. quæ nō ſūt i hac epl'a: ſed fuerāt i aliis Secūdi ſcriptis. Tumidū. imodicū: enormē. legit̃ ēt timidū. i. deterrebis me ab hac audacia ex tollēdæ orōnis. Faciā. ꝓbabo. Temerariū. temere mea ſcripta repræhendiſſe.

Hiſtoria. Vanta. hiſtorus reuerētiā heri exēplo mōſtrat: nā cū liber recitaret̃ de ſceleribus cuiuſdā obſecrarūt eius amici: ut reliq̄ ps a recitatiōe ſupprimeret̃. Sextillius Lateranus ad quē nūc ſcribit Secundus cōſulatū geſſit cū uero Antōino. autor Capitolin⁹. Quāta ptās. neſcire. n. qd antea q̄ natus ſit fuerit: referēte. M. Tullio ē ſemp pueꝶ eē hoc illud ē ꝓcipua i cognitione rerū ſalubre ac frugiferꝶ ois te exēpli documēta i illuſtri poſita monumēto intueri: un̄ tibi tuæq; reip. q̄ imitere capias: un̄ fœdū icœptu: & exitu fœdū uites: nā pulchrū ē alioꝶ erratis i melius īſtituere uitā noſtrā: & nō qd alii egerīt qrere: ſed qd optīe actū ſit: nobis ꝓponere ad imitādū. ſenioꝶ cōſilia: quos lōga ætas prudētiores fecit. laudant̃ a iunioribus. at hos antecellit hiſtoria: q̄to plura exēpla rerū cōplectit̃ diuturnitas tpis: q̄ hominis ætas? & q̄ lati⁹ apud Diodoꝶ i cōmēdatione hiſtoriæ tradūt̃. Maieſtas. honor: amplitudo: q maiorib⁹ īſunt: ēt ſine honore. Numē. dei nutus poteſtaſq;. Eiuſdē. recitātis. nā hi amici i libro illo notabāt̃: legit̃ ēt cuiuſdā. ſ. uiri: cuius ſcelera i ea hiſtoria narrabant̃. Pudor. ieſt hōibus. i. erubeſcūt hoies audire: quæ nō uerent̃ facere. Ille. author hiſtoriæ.

ἀλλ' ἀποπέμψησθε τὸν ἄνθρωπον ὡς κοινὴν τῶν ἑλλήνων σύμφοραν ἤσυλλαβόντες ὡς λῃστὴν τῶν πραγμάτων διὰ τῆς πολιτείας πλεοντα τι μορίσασθε. & alia. Expecto quædā ex hac epiſtola: ut illud gubernacula gemūt: & diis maris proximus: iiſdem notis: quibus ea: de quibus ſcribo: confodias: intelligo enim me dum ueniam prioribus peto in illa ipſa: quæ annotaueras incidiſſe. ſed confodias licet: dummō iā nūc denuncies diē: quo & de illis: & de his corā exigere poſſimus: aut. n. tu me tumidū: aut ego te temerariū faciā. Vale.

C. Plinius Laterano. S.

Vanta ptās: quāta dignitas: quāta maieſtas. quantū deniq; numē ſit hiſtoriæ cū frequēter alias: tū ꝓxime ſenſi. Recitauerat quidā ueriſſimū librū: partēq; eius in aliū diē reſeruauerat. Ecce amici eiuſdē orātes: obſecranteſq; ne reliqua recitaret: tātus audiēdi q̄ fecerit pudor: qbus nullus faciēdi: quæ audire erubeſcūt. & ille quidē ꝓſtitit qđ rogabat̃. ſinebat fides: liber tn̄: ut factū ipſum: manet: manebit legeturq; ſemp tāto magis: ſed nō ſtatim. incitant̃ eni hoies ad cognoſcenda: quæ differuntur. Vale.

C. Plinius Romano. S.

Oſt longū tēpus epl'as tuas tris pariter recœpi: oēs elegantiſſimas: amātiſſimas: & quales a te uenire ꝓſertim deſideratas oportebat: quarum una iniungis mihi iucundiſſimum miniſterium: ut ad Plotinā ſantiſſimā fœ-

Quod rogabat̃. ne reliquū recitaret. Sinebat fides. hoc iure conceſſit: fide amicoꝶ id exigentiū. Factū. res notabilis. Manet. ſcitur. Tanto magis. quia ſuppreſſa ē reliqua pars a recitatione: nā uetita auidius cōquirunt̃. Sed nō ſtatim. q̄a cōtinere intendebat illū ſcriptor apud ſe per aliquod tp̄s. Differuntur. longius protrahuntur.

Oſt. tribus epl'is: quas a Verginio Romano piter accœperat rn̄det: ſed negat al's luculenter ſcriptas ſibi relatas rogatq; ut q̄primū mittat. Deſyderatas: a me expectatas. Plotinā Traiani uxorē: quæ cum primū ad palatiū acceſſit e gradibus ad populū cōuerſa talis inquit huc ingredior: qualis exire uolo: & per oēm principatū ſic ſe geſſit: ut oi culpa careret. Traiāo defuncto Adrianus creatus ē princeps: q̄q̄ Traianus conſobrinæ ſuæ filium uiuens noluiſſet adoptare: ſed

Plotina. operā dante Plotina: quā Adrianus excellētiſſime coluit: & ornauit: per nouē. n. funeris dies attratus inceſſit: & i honorē eius templū erexit: & baſilicā apud Manauſſum opere admirabili: ac hymnos in eā fecit. hæc ſumpta ex Dione Spartiano: Eutropio. fuit: & alia Plotina uxor aulici Cæſariani ratæ fidei atq; ſingularis pudicitiæ fœmina: quæ maritū exulem ſecuta eſt: & redditū precibus impetrauit. Sanctiſſimā.

in panagyrico ubi de moribus illius plura diſſerit:tibi inquit uxor in decus:& gloriam cedit:quid.n.illa ſanctius?quid antiquius?non ne ſi pontifici max.diligenda ſit coniunx:aut hanc: aut ſimilem(ubi eſt autem ſimilis?)elegerit? Arthemiſiũ.inſuper Arthemiſiũ ciuitas Oenotrioꝝ in mediterraneo.Philiſtus autem referente Stephano eandẽ Arthemitiũ uocat:eſt ẽt Eubolæ ciuitas. Pupillũ.antiqui pueꝝ pupum dixerunt:unde pupillus deducit̃:is eſt ſecundũ Põponiũ:qui ĩpubes deſiit eſſe in p̃ris p̃tãte uel morte uel emancipatione. Cõis mihi.nã & ipſe in Thuſcis graciles colligo:paulo.n. ante dixerat: ipſe uindemias

Arthemiſium.
Pupillus.

minam litteræ tuæ perferantur. Eadem commẽdas pupillum Arthemiſium. ſtatim præſtiti qđ petebat. Indicas etiã modicas te uindemias collegiſſe. Communis hæc mihi tecum: q̃q̃ in diuerſiſſima parte terrarũ: querela eſt. Altera epiſtola nuncias multa te nunc dictare: nũc ſcribere: quibus nos repræſentes: gratias ago. agerem magis ſi mehercule illa ipſa: quæ ſcribis: aut dictas: legere potuiſſem: & erat æquum: ut te mea: ita me tua ſcripta cognoſcere: etiam ſi ad alium q̃ ad me pertinerent. Polliceris in fine: cum certi de uitæ noſtræ ordinatione aliquid audieris: futurũ te fugitiuum rei familiaris: ſtatimq; ad nos aduolaturum: qui iam: tibi cõpedes nectimus: quas effringere nullo mõ poſſis Tertia ep̃la continebat eſſe tibi redditã orõnem p̃ Clanio: eãq; uiſam uberiorem q̃ dicẽte me: audiẽte te fuerit. ẽ uberior: multa etenim poſtea iſerui. Adiicis alias te l̃ras curioſius ſcriptas miſiſſe: an accœperi q̃ris. nõ accœpi eas: accipere geſtio. p̃inde prima quaq; occaſione mitte appoſitis quidẽ uſuris: quas ego (nõ parcius poſſum) centeſimas cõputabo. Vale.

C. Plinius Ruſtico. S.

VT ſatius ẽ unũ aliquid iſigniter q̃ facere plura mediocriter: ita pluria mediocriter: ſi nõ poſſis unũ aliq̃d iſigniter. Q đ ituens ego uariis me ſtudioꝝ generibus nulli ſatis cõfiſus experior. Proĩde cũ hoc: uel illud leges: ita ſingulis ueniã: ut nõ ſingulis dabis. an cæteris artibus excuſatio ĩ numero? l̃ris durior lex: ĩ q̃bus difficilior effectus ẽ? q̃d aũt ego de uenia q̃ſi ĩgratus? nã ſi ea facilitate p̃xima accœperis: qua priora; laus potius ſperãda: q̃ uenia obſecrãda eſt: mihi tamen uenia ſufficit. Vale.

C. Plinius Caninio Rufo. S.

graciles quidẽ: uberiores tamen q̃ expectauerã colligo. Dictare dicere quæ alius excipiat. Repreſentes. laudes. immortalem facias. libro. n. vi. teſtatur Romanũ modũ exceſſiſſe nimia benignitate laudãdo ſuũ nomẽ. Vt te. ut eſt æquũ te cognoſcere mea ſcripta. Ad alium. in laudẽ alterius.

Fugitiuum rei familiaris. fugere a rebus tuis familiaribus: & relinquere curam domeſticam. fugitiuus proprie eſt qui extra domini domũ fugæ cauſa: quo ſe a domino celaret manſit: hæc Offilius Vlpiano memorante. item fugitiuum apud iulianũ relatum eſt fere affectu animi intelligendum eſſe non utiq; a fuga. Cõpedes. uincula: obligationem ueniẽdi. compedes ab impediendo dictas autumat Marcellus.

Fugitiuus.

Clanio. alibi non meminit huius orationis. Inſerui. addidi. hinc apparet nõ eadẽ publicari: quæ dicunt̃. Geſtio. motu corporis deſyderiũ oñdo. Appoſitis quidẽ uſuris. addẽdo illis aliis epiſtolis: quas nõ accœpi aliq̃d ampli⁹. (Nõ poſſum p̃cius) petere a te. Centeſimas cõputabo. cõtẽtus ero pro minimis quibuſq; uſuris. nam centeſimæ uſuræ minimæ ſunt aliarum. ſenſus eſt ergo quacunq; appendice mihi ſatiſfacies: ẽt ſi minimum quid addideris.

VT ſatius: excuſat ſua ſcripta: q̄ non ſint exactiſſima: tamen quia plura: & diuerſi generis tolerãda. Ruſticus: filius Antiſtii Ruſtici: quẽ Mart. mẽorat periſſe ĩ Cappadocia. Vnũ. opus. Inſigniter. egregiũ: excellens: admirandum. Plura mediocriter. ſatius eſt facere: Non poſſis. facere. Variis generibus. nã ſcripſit tragœdiã: hendecaſyllabos: elegos: exametros: epiſtolas: orõnes. Hoc. unũ aliquod opuſ meũ. Ita ſingulis. ita dabis ueniã ſingulis gñribus meoꝝ ſcriptorum: non tanq̃ ſingulis: ſunt. n. plura: & ideo maiori uenia dignas ſi nõ quæq; ſunt perfectiſſima. An excuſatio ẽ cæteris artibus ĩ nũero? i. an excuſabimus cæteros opifices ſi nõ ſint exactiſſimi circa unum quodq; artificium: quia intẽti pluribus artibus non poſſint omnia perfecte complecti. In numero. in multarũ artium p̃feſſione. Litteris: doctis ſcriptoribus. Lex. conditio. Durior. ſeuerior: q̄ nõ reſpiciamus quot genera ſcripſerint: ſed tãtum unum quodq; per ſe. Effectus. perfectio. Difficilior. certe difficilior: cæterarũ enim artium inuenti ſunt artifices perfectiſſimi ad ſummum magiſterii ſui culmen peruenientes. litterarum uero neminem adhuc nouimus cui aliquid non defuerit. De uenia. tecum diſputo. Facilitate. benignitate: commendatione. priora. mea ſcripta accœpiſti. Venia ſufficit. ſatis eſt mea excuſari.

Ruſticus.

INcidi.mira de hipponenſi delphino narrat:qui tñ puero aſſueuerat:ut natantẽ ſubiret:& in ſpectãtibus multis p mare ferret:ac in terrã reduceret . monet igiẽ Caniniũ municipẽ ſuũ ut uelit hãc materiã metro excolere. Fictæ.falſæ.Scholaſtico.ociofo.Iſto.tuo. Altiſſimo.magni ſpiritus. Poetico.diuino:nato ad carmẽ.nã poetæ naſcimur: oratores fimus: nihilq; bñ fit iuita Minerua ac muſis : & mediocres poetas nemo nouit. oportet igitur futuꝝ uatẽ naſci altiſſimo ac pene diuino īgenio:hic Caninius poſtea bellũ dacicũ:quo Traianus Dacos uicit:ſcribere exorſus eſt. Super cœnã.inter cœnãdũ. Authori.narranti hoc. Quid poetæ cũ fide? qd opus eſt poetæ uera ſcribere? Is.ẽ tali fide.Scripturus.ſi ſcribere pares. Hipponẽſis colonia.

Hippo. Stephãus ex authoritate Polybii Hippon inqt ciuitas Libyæ.Strabo: duo Hippones alter V ticæ ꝓxim⁹:alter remotior: & freto ꝓpinquus.Plini⁹ Africæ tria ꝓmõtoria Candidũ Apollonii: Mercurii ī altũ ꝓcurrẽtia duos efficiũt ſinus:Hipponẽſem ꝓximũ ab oppido:q Hipponẽ dillutũ uocãt:diarhytũ græci pp aquaꝝ irrigua.Pōponius:ī ea q̃ ꝓprie nomẽ Africæ uſurpat eſt Hippo regius:tria ꝓmõtoria uaſte ꝓiecta ī altũ:duos grãdes ſinus efficiũt. Hipponẽſem uocãt ꝓximũ ab Hippõe diarhyto:quod littori eius appoſitũ ẽ. Solin⁹ Boron ꝓmõtoriũ tradit Hipponẽ regiũ poſtea dictũ.itẽ Hipponẽ alteꝝ de interfluẽte freto diarhytũ appellatũ. Ptolemæus ī Africæ minoris ſitu.Hippi ꝓmõtoriũ:Hipponẽ regiũ: itẽ Hipponẽ uel equorũ citationẽ refert . ex qbus colligiẽ alteꝝ dictũ regiũ:alteꝝ Diarhytũ: uñ Statius ī Syluis de priore inqt Et uaga : & antiqs dilectus regib⁹ Hippon. q̃q̃ Strabo utroſq; regios dixerit.hic ꝓcul dubio diarhytũ intelligit romanoꝝ coloniã. Ex hoc.ſtagno. legiẽ etiã:& hoc.ſ.ſtagnũ ẽ æſtuariũ.

Aeſtuariũ. Aeſtuarium.ab æſtu maris dictũ æſtuariũ: ẽ.n. locus marinis aqs refertus ex īundationibus fretti:p quas mediterr anea ſæpe in modũ fluminis replentur: & ut utar Strabone ipſo in.iii. dicente æſtuaria dicuntur refertæ marinis aqs conualles ex inundationibus pelagi: per quas ī mediterranea inſtar fluuiorũ nauigãtes aſcẽdũt ad uicina ꝑſertim oppida:hãc nauigationẽ æſtuariã aliq uocãt. Vitruuius de marinis aqs nõ ſolũ æſtuaria:ſed ẽt de putealibus dici poſſe mõſtrauit.ſin aũt eripereẽ lumẽ ui uaporis:tunc ſecundũ puteum dextra ac ſiniſtra defodiantur æſtuaria:ita quemadmodũ per nares ſpiritus ex æſtu diſſipabunẽ. Emergit.exoritur a mari. Aeſtus. maris motus.elementũ pelagi tertia pars mondi eſt:ſi Vegetio credimus:quæ præter uentorũ flatum:ſub quoq; ſpiramine motuq; uegetaẽ:nã certis horis:diebus pariter ac noctibus æſtu quodã:quod reuma uocant:ultro citroq; ꝓcurrit: & more currentiũ fluminũ nunc exundat in terras:nũc refluit in altitudinem ſuam. Repreſſit.retroceſſit.in mare rediit. Impulit.undã in æſtuariũ. Hic æſtus.hoc æſtuariũ. Tenetur.occupatur. Solicitat.delectat.ætas.n. puerilis luſibus pronior. Altiſſime.longiſſime in altũ. Prouehi.natãdo progredi. Victor. ī certamie natandi. Vt relinqt littus.ſicut ꝓcurrit lõgius a littore. Relinqt.excedit:anteit. Vlteriora.maris interiora:an ad alterã æſtuarii rippã. Incurrit.et obuius fit. Præcedere.ꝑcedebat. infinita pro indicatiuis. Subire.pueꝝ dorſo excipere. Trepidãtẽ.timẽtẽ nouitate rei. Aequalib⁹.ſociis. Serpit.diuulgaẽ.Coloniã.Hipponem. Narrare.narrabant aliis quæ audiuerant. Obſident.occupant ſpectatores. Mari ſimile.ſtagnum illud æſtuarium. Ille.puer qui pridie uectus erat a delphino. Ille.puer. Cæteris. pueris. Exilit.in al·ũ ſalit ab æſtuario ut uidereẽ.ocior inqt Pli.auunculus ẽ Delphinus uolucre: ocior telo. tanta ui exilit:ut plærũq; uela nauiũ trãſuolet. Inuitet.pueꝝ ad ſe uenire. Expedit.abſoluit. Hoc.

INcidi ī materiã uerã:ſed ſimillimã fictę: dignãq; ſcholaſtico iſto altiſſimo:plãeq; poetico īgenio.Incidi aũt dũ ſup cœnã uaria miracula hincinde referunẽ.magna authori fides:rãetſi qd poetæ cũ fide? Is tñ author: cui bñ uł hiſtoriã ſcripturus credidiſſes. Eſt ī Aphrica hipponẽſis colonia mari ꝓxima: adiacet nauigabile ſtagnũ : ex hoc ī modũ fluminis æſtuariũ emergit:qđ uice alterna ꝓut æſtus:aut repreſſit: aut īpulit:nũc īferẽ mari:nũc reddiẽ ſtagno:oĩs hic æſtus piſcãdi:nauigãdi: atq; ẽt natãdi ſtudio teneẽ maxie pueroꝝ:quos ociũ:luſuſq; ſolicitat: his gloria:& uirtus altiſſime ꝓuehi . uictor ille: q lõgiſſime ut litt⁹: ita ſimul natãres relıqt.Hoc ī certamie puer qdã audẽtior cæteris ī ulteriora tẽdebat.Delphius īcurrit: & nũc ꝑcedere pueꝝ: nũc ſeq:nũc circũire : poſtremo ſubire:depõere: iteꝝ ſubire:trepidãtẽq; ꝑferre:primũ ī altũ:mox flectit ad littus:redditq;:terræ:& æq̃libus.ſerpit ꝑ coloniã fama.cõcurrẽ oẽs:ipm pueꝝ tanq̃ miraculũ aſpicere:iterrogare:audire:narrare.poſtero die obſidẽt littus: ꝓſpectãt mare:& ſi qd ẽ mari ſimile.natãt pueri:iter hos ille:ſ; cauti⁹. Delphius ruri⁹ ad tẽpus:rurſus ad pueꝝ uẽit : ille fugit cũ cæteris.delphius q̃ſi iuitet:& reuocet: exilit:mergiẽ:uarioſq; orbes īplicat:expeditq;. hoc

factum eſt. Innutritos mari.aſſuetos natare in mari. Subiret timendi pudor.puderet timuiſſe natare. Appellant.Simonẽ uocant delphinũ:nã hanc appellationem mire agnoſcit:q̃ roſtrũ ſimũ hẽt: hoiem nõ paueſcit ut alienũ:obuiam nauigiis uenit alludit exultans certat etiam. Adnotanti tergo.delphino. Amari.a delphino. Ariſtoteles.ix.de animalibus:plura ſcribit de delphinis.narranẽ indicia morũ placidorũ:ac mitiũ:amoreſq; in pueros:& affectus libidinis: & Pli. teſtaẽ puerũ a delphino tẽpibus Auguſti p lucrinũ lacũ inuectũ.Duris author tradente Athenæo in Iaſo delphinũ dilexiſſe puerũ noie Dionyſium qui cum aliis ex palæſtra ad mare p̃cedẽs natabat:delphinus ex pelago occurrẽs dorſo ſuſceptũ in altũ ferebat:deinde continẽti reſtituebat.Pauſanias lib.i. memorat Melicertã cadentẽ in mare ſuſceptũ a delphĩo:& uectũ uſq; ad corinthiacũ Iſthmũ. Amat ipſe.puer amat delphinũ. Neuter.nec puer nec delphinus. Huius. pueri. Illius.delphini. Manſuetudo. eſt.n.ſecundũ Atheuæũ animal humaniſſimũ:q̃ referre gratias nouit:nam Cœranus mileſius delphinum a piſcatoribus captũ iam interficiendum precio redemptum mari reddidit: poſtea naui i qua Cœranus erat ſubmerſa: & omnibus necatis ab eodem delphino conſeruatur:deide illo in patria Mileto mortuo ac in littus elato agmen delphinorum apparuit non procul: tanq̃ funeri præſens:& opem laturum. Nihil ſimile.non colludebat: non geſtabat: non patiebatur tangi. Vt cæteri pueri. ducebant: & reducebant puerũ dilectum a delphino. Incredibile. eſt qđ dicturus ſum: ſed ita uerum eſt q̃ ſunt priora:quæ uerisſima ſunt. non eſt mirum ſi dixit incredibile delphinum extrahi ſolitum a mari:& arenis ſiccatum reuolui i mare: quia auunculus eius tradit ſtatim tellure tacta delphinum:ſi quando in terram erumpit mori. Octauium Auitum.quem ferunt furta Maronis uoluminibus annotaſſe. Plinius ſenior: & ſolinus in ſuis collectaneis eum ſecutus totum hoc delphini mirum breuius retulere. alius inquiunt inter hos annos in Africo littore Hipponis diarhyti ſimili modo ex hominum manibus ueſcens:ferenſq; ſe tractandum: & alludens natantibus impoſitoſq; portans unguento perunctus a Flauiano proconſule Africæ: & ſopitus: ut apparuit odoris nouitate:fluctuanſque ſimilis exanimi:caruit hominum conuerſationem:ut iniuria fugatus per aliquot menſes:mox reuerſus in eodem miraculo fuit. plura idem: & gellius Appionem grãmaticũ ſecutus protulerunt exempla de amoribus delphinorum. Proconſulis.Flauiani:cuius imperio delphinum unguento conſperſit. Educto.delphino tracto in ſiccum. Religione praua.ſuperſtitione ductũ. Illum.delphinum. Nouitatem.inſolentiam. Dies.menſes dixit auunculus. Miniſteria.colludendi & deferendi puerum. Magiſtratus. Præfecti Africæ omnes conueniebant Hipponem tanti ſpectaculi uiſendi gratia. Reſp.hipponenſis. Immodicis.maximis:nam ſumptus de publico faciebant magiſtratibus confluentibus.hinc Pli.ſenior enarrato miraculo ſcribit. iniuriæ poteſtatũ inhoſpitales ad uiſendum uenientiũ Hipponenſes in necem eius compulerunt. Locus ipſe.Hippon prius infrequens. Perdebat quietẽ.erat inquietus conuentu tot poteſtatum. Quod.animal. Miſeratione.q̃ immerito tanta delphini humanitas ſublata ſit. Attolles.augebis:amplificabis. Affingas.ficti aliquid addas.

Delphini mira.

altero die:hoc tertio:hoc pluribus.donec homines innutritos mari ſubiret timendi pudor. adcedunt:& alludunt:& appellant:tangunt etiã: pertractãtq; præeuntẽ.creſcit audacia: & experimẽto maxime puer:qui primus expertus adnatanti iſilit tergo:fertẽ:refertẽq;.agnoſci ſe: & amari putat. amat ipſe. neuter timet:neuter timetẽ:huius fiducia mãſuetudo illius augeẽ:necnõ alii pueri dextra: læuaq; ſimuľ eunt hortãtes:monẽteſq;. ibat una(id quoq; mirũ)delphinus alius tñ ſpectator: & comes: nihil enim ſimile aut faciebat: aut patiebatur:ſed alterum illum ducebat: reducebatq;:ut puerum cæteri pueri.icredibile: tam uerum tñ q̃ priora:delphinũ geſtorẽ:colluſorẽq; puerorum in terrã quoq; extrahi ſolitũ:harenĩſq; ſiccatũ:ubi incaluiſſet in mare reuolui. conſtat Octauiũ Auitum legatũ procõſulis i littus educto religiõe praua ſuperfudiſſe unguentũ: cuius illũ nouitatẽ:odoremq; in altũ refugiſſe: nec niſi poſt multos dies uiſum:languidum: & mœſtum: mox redditis uiribus priorem laſciuiam:& ſolita miniſteria repetiſſe.confluebant oẽs ad ſpectaculum magiſtratus:quorum aduentu:& mora immodicis reſp. ſumptibus atterebatur. Poſtremo locus ipſe quietem ſuam: ſecretumq; perdebat. placuit occulte interfici:ad qđ cohibatur. Hæc tu:qua miſeratiõe? qua copia deflebis? ornabis? attolles? quãquam nõ eſt opus affingas aliquid: aut adſtruas. ſufficit ne ea quæ ſunt uera minuantur. Vale.

C.Plinius Tranquillo.S.

EXplica.conſulit Tranq.an experiaſ Encolpū libertū ſuū in recitatione uerſuū ſuoꝝ: cū ipſe ſibi diffidat.Explica æſtū.exime ſcrupulū:dubitanti cōſule. Audio.intelligo.Cōmodius. tolerabilius recito:qa magis aſſuetus illaꝝ recitatione:& ideo tāto minus recito cōmodius uerſus:qa minus aſſueui. Libertū. Encolpū:de quo ſtatim ī pricipio.ix.nā Zoſimū iā amiſerat. Familiare.ſignū familiaritatis cū auditorib⁹ ꝙ elegi illū:quē ſcio nō bn̄ lectuꝝ : ſed tn̄ meli⁹ me recitaturū nooi. Melius.minus male. Perturbatos.audientiū corona īpeditus. Defixus.terram intuens. Similis ocioſo.ignauos.oſcitabundus. Vt qdā.cōſueuere. Proſequar.ſubſeqr: imitabor.uñ ſubiecit ſaltare:ꝙ pantomimorū eſt. Legere.recitare. Iſta. poemata. Vel facere.& non recitare.

PIbrū.Scribit Appio ſe emendaturū librū:quē ad ſe miſerat:& cū diligētiā ī retractādis opib⁹ pbet: nimiā tn̄ reſpuit. Gr̄as ago . ꝙ cōſiſus nr̄o iudicio mihi limandū dederis. Cupiā.legere. Eā reuetētiā debeo:ita reuereor. Vacuo . libero a curis. ocioſo. Irreligioſum.nephariū: prophanū. Modus finis.menſura.M.Tullius de pfecto oratore pcipit in oībus rebus ſeruandā mēſurā: nā tā offendit nimiū q̄ parū.ī quo Apelles pictores quoq; eos:peccare dicebar.q nō ſentirēt qd eēt ſatis: oñ in græcis epigrāmatibus Cleoboli dictū:mēſorā optimam:& Pittaci:ne quid nimis.

Deterit . neceſſaria tollit . ſic dixerat ad Tranquillū: nec iam ſplendeſcit lima: ſed atteritur. A recentioribus. a nouis operibus. Reuocat.retrahit.

QVæris. ordinem uitæ: qoē ruri æſtatis tpe ſeruabat Fuſco Salinatori explicat: ibique & ſtudioꝝ ſuoꝝ:& geſtationis ac uictus modū:amicoꝝ cōſabulatiōes:& ſuas uenationes enarrat. Horā primā.diei. nā diem inchoat ab aurora. Ante.primā diei horam. Cum ſilentio & tenebris aīus alitur.cum nō diſturbatur ab aſpectu alicuius rei . nam cum ſit oculos cor hominis ſecundum plinium:& in eo animus inhabitet : magnaq; cogitatio obcœcet abducto intus oiſu: quicquid uiderit ſtatim penetrat illud: inde nō eſt mirum ſi intentionem ſubinde diſturbet : & monumentis traditur Democritum philoſophō ſua ſponte oculis captum:quia exiſtimaret cogitatiōes: commentationeſq; animi ſui in contemplandis naturæ rationibus uegetiores:& exactiores fore:ſi eas uidendi illecebris:& oculorum impedimentis liberaſſet:quamquam Laberius aliam huios cœcitatis cauſam referat authore Gellio. Aliſ.innutritur:oiget. Auocāt.me retrahont a ſtudio. Mihi.arbitrio meo:& uoluptati. Nō ſequor oculos aīo.nō cogito q̄ oculi uideāt:qd.n. uidere poſſunt ī tenebris? Sed ſequor animū oculis.ſed oculi famulanſ aīo. Vidēt eadē q̄ mens.cogitant id qd mens:nā illoꝝ officiū referſ ad animū cū non diſtrahuntur ī uidendis corporibus. Si quid. operis eſt mihi iperfecti. Cogito ad uerbū.ſingula uerba diligenter exanimo. Plura.uerba. Teneri:

EXplica æſtum meum : audio me male legere duntaxat uerſus : orones enim cōmodius:& tanto minus uerſus . Cogito ergo recitaturus familiaribus amicis experiri libertū meum:hoc quoq; familiare: ꝙ elegi nō bene:ſed melius ſcio lecturum: ſi tamen non fuerit perturbatus: eſt.n.tam nouus lector: q̄ ego poeta.ipſe neſcio quid illo legente interim faciā.ſedeā defixus? mutus? & ſimilis ocioſo? an ut qdā? quæ pnunciabit:murmure:oculis:manu: proſequar? Sed puto me non minus male ſaltare:q̄ legere.Iterum dicam: explica æſtum meum: uereque reſcribe: nū ſit melius peſſime legere : q̄ iſta uel non facere:uel facere. Vale.

C.Plinius Appio.S.

LIbrū:quē miſiſti recœpi:& gratias ago.ſum tn̄ hoc tpe occupatiſſimus: ideo nōdū cū legi:cū alioq ualidiſſime cupiam. Sed eā reuerentiā:cū lr̄is ipſis:tū ſcriptis tuis debeo:ut ſumere illa niſi uacuo aīo irreligioſū putē. diligētiā tuā ī retrectandis opibus ualde pbo . ē tn̄ aliqs modus:primū:ꝙ nimia cura deterit magis:quā emendat . deinde ꝙ nos a recentioribus reuocat:ſimulq; nec abſoluit priora: & inchoate poſteriora non patitur.

C.Plinius Fuſco.S.

QVæris quēadmodū ī Thuſcis dies æſtate diſponā? euigilo cū collibuit:plærūq; circa horā primā:ſæpe ante: rardius raro.clauſæ feneſtræ manēt.mire.n.cū ſilentio : & tenebris animus alitur:& ab his:quæ auocāt abductus:& liber:& mihi relictus non oculos animo:ſed animū oculis ſequor:qui eadē:quæ mens uident:quoties non uident alia. cogito ſiquid in manibus:cogito ad uerbū ſcribenti: emendātiq; ſimilis : nunc pauciora : nunc plura : ut uel difficile:uel facile cōponi:teneriue potuerunt. no

mandari memoriæ. Die admiſſo.apertis feneſtris. Formauerā.cõpoſuerā. Reuocant.dictant:repetū tur notario excipiente. Dimittit. notarius faceſſit e cubiculo. Suaſit. ſi nubilus uel ſerenus fuerit:uñ in quibuſdã exemplaribus legitur fulſerit. Xyſtū.ambulationē ſub dio:quæ arbores: & portic⁹ hīc inde hēt:quo ſe trāſferebat ſereno tpe:at nubilo ĩ cryptoporticū.i.abditā porticū. de utroq; ĩ pcedētibus enarratū. Reliqua.quæ reſtāt ad abſoluēda priora. Dicto. dico ſcribenda a notario. Idē. facio. Iacens.in lecto.Intentio.diligens cura.cogitatio uigilans. Mutatiõe.oarietate locoꝝ:& geſtatione. Refecta.renouata: refocillata. Quā ſtomachi cauſa:cui utilē lectionē clarā meminit

tariū uoco:& die admiſſo:q̄ formauerā:reuocantur:rurſuſq; dimittit.ubi hora q̄rta:uł q̄nta:neq; .n.certū:dimēſumq; tp̄s:ut dies ſuaſit:ĩ xyſtū me: uel cryptoporticū cōfero.reliq̄ meditor:dcõ: & uehiculū aſcēdo:ubi:quoq; idē: q, ambulās: aut iacēs.durat ĩtētio mutatiõe ipſa refecta.paulū redormio:deĩde ambulo:mox orõnē græcā: latinā ue clare & intēte:nõ tā uocis cā:q̄ ſtomachi lego. Iterꝝ ambulo:ungor:exerceor:lauor.Cœnāti mihi cū uxore:uel paucis liber legit.poſt cœnā comœdi:aut lyriſtes.mox cū meis ambulo:quoꝝ ĩ nūero ſunt eruditi.ita uariis ſermõibus ueſpa extēdit:& q̄q̄ lõgiſſimus dies cito clauditur.nõnunq̄ ex hoc ordie aliq̄ mutant.nā ſi diu tacui: uel ambulaui poſt ſomnū demū:lectionēq; ñ uehiculo: ſed qđ breuius:qđ uelocius:equo geſtor.interueniūt amici ex pximis oppidis : partēq; diei ad ſe trahūt:iterdūq; laſſo mihi opportūa ĩterpellatione ſubueniūt. Venor aliqñ:ſed nõ ſine pugillaribus: ut q̄uis nihil cœperim: nõ nihil referā.dat: & colonis:ut uidet ipſis: nõ ſatis tpis: quoꝝ mihi agreſtes querelæ lr̄as nr̄as:& iſtęc urbana opa commendant.

Celſus ſtomachi remedia ſcribens: cõmode inquit exercēt clara lectio : ambulatio: & alibi.ſi qs ſtomacho laborat legere clare debet:poſt lectionē ambulare: unde ſequit iterū ambulo:nam imbecilles ſtomacho ſunt magna pars urbanorū : oēſq; pene cupidi litterarum ſtomacho Secundū laboraſſe p̄dicta demonſtrant:redormire. ungi:exercere:lauari: quæ ſingula tractantur a Celſo incuratione ſtomachi. Vxore:Calphurnia. Legitur. a lectore. Comœdi.introducūtur.meminit alibi huius conſuetudinis. Lyriſtes. qui lyra ſcit.

Meis. domeſticis. Eruditi. ut Marcus Encolpus:Hermes. Veſpera.ſerum diei.

Veſpera extēditur.protrahimus ſermones nr̄os uſq; in multū noctis. Cõdit.cõponitur: tranſit: legimus etiam clauditur.

Breuius.expeditius. Ad ſe trahunt.ſibi uendicant. Laſſo.fatigato nimio ſtudio: & exercitatione. Interpellatione.intermiſſione.interruptione. Non ſine pugillaribus.quod ſtudendi genus libro primo latius memorat. Nihil.nullam prædam.

Non nihil. aliquod opus. Datur : & colonis. partem temporis etiam diſpenſo audiendis colonis:quibus ut improbis nõ ſatis ſibi ſpacium ad dicendum dari uidetur. Agreſtes. inurbanæ. inuerecundæ: importunæ. Litteras noſtras.elegantiſſimas. Iſtæc urbana.ciuilia.modeſta. Cõmendant. nam ex comparatione ruſticarum querelarum ſentiebat quantum præſtaret eloquentia:& guſtus urbanus. urbano enim contraria ruſticitas.

C.Plinius Paulino.S.

NEc tuę naturę ē trāſlatitia hęc:& q̄ſi publica officia familiaribus amicis cõtra ipſoꝝ cõmodū exigere:& ego te cõſtātius amo:q̄ uerear:ne aliter ac ueli accipias:niſi re Cal.ſtati cõſulē uidero:p̄ſertim:cū me neceſſitas Thuſcãorū p̄dioꝝ plres ãnos ordiatura detineat: ĩ q̄ mihi noua cõſilia ſumēda ſūt.nā priore luſtro

NEc. excuſat ſe ꝙ non poterit Romæ eſſe cal'.Ianuariis officii gratia cum Paulinus conſulatum inibit: nam in Thuſcis retinebatur circa prædia ſua collocanda. Tranſlaticia.uilia:plebeia:ſic Tranqui.in Nerone ſcripſit Britanicum elatum funere tranſlaticio.Aſconius uocat trāſlaticia non noua: nec nuper inuenta: ſed aliunde tranſlata.ſic Pli.uſus eſt libro.x.in ſecunda lectione fuit tranſlatiua:quæ ſcilicet in aliud tēpus tranſferri poſſunt.Seneca tranſlatiuas ſiue tranſlaticias ſententias intelligit: quæ pro locis communibus ſua oratoꝝ ſuppellex eſt. Publica.promiſcua:uulgaria:cõmunia:quæ a multis præſtant. Cõſtantius. firmius.uehementius.confidentius. Aliter.in malam partem. Cal'.Ianuariis : quibus inibant conſulatū. Videro.ſalutauero.proſecutus fuero. Thuſcanorū.quæ in Thuſcis habeo.inuſitata forma denominatiuū formauit:a Thuſcia.n.Thuſcus a Thuſcaniis Tuſcanienſis: a Thuſculo Thuſculanū deduci ſolet. Neceſſitas.ordinatura.cū neceſſario ſim ordinaturus. Luſtro.ſpacio quinq; annoꝝ: quo antiquitas agros locabat.ut Vlp.ff.l.de adminiſtratiõe rerū ad ciuitatē ptinentiū:&.ff.xxxv.de ſoluto matrimonio:&.ff.xlv.de uerboꝝ obligationibus.ibidē Pomponius:& Paulus.ff.xxxiiii.de liberatiõe legata. nos

Tranſlaticium.

Tranſlatiuum.

Thuſcãus.

contenti erimus uerba Labeonis ex.ff.xxxii.retuliſſe.qui ortos inquit publicos a rep.coductos habebat: corũ ortoꝝ fructus uſq; ad luſtrũ quo conducti eſſent Aufidio legauerat:& Calliſtrati.ff.xlix.de iure fiſci. Cũ quinquẽniũ ĩ quo quis ꝓ publico cõductore ſe obligauit:exceſſit: ſequẽtis temporis noĩe nõ tenetur:idque principalibus reſcriptis exprimiť.diuus etiã Adrianus ĩ hæc uerba reſcripſit:ualde inhumanus mos eſt quo retinenť conductores uectigaliũ publicoꝝ agroꝝ:ſi tantidẽ locari nõ poſſint: nã & facilius inueniunť cõductores:ſi fuerint aliqui:qui forte cõducere uelint:uel ſi peracto luſtro diſcedere uoluerint non teneantur. **Luſtrum.** luſtrũ uñ habuerit originẽ: & quid ſignificet probatiſſimi ſic ſcripſere:oẽs centuriæ: & equites in campũ Martiũ cõuocati: ſue:oue: tauro cæſis imolarunt. ꝙ luſtrũ dictũ eſt ſiecq; a ſacrificio illo cenſus obtinuit nomẽ luſtri : quia uero cenſus ipſe ſiue luſtrũ ſingulis quinquẽniis cenſoꝝ magiſtratus habebať.obtinuit cõſuetudo luſtri appellatione:annorũ quinq; ſpacia appellari. nã Varro dixit luſtrũ nominatum tempus quinquennale a luendo.i.ſoluendo qđ quinto quoq; anno uectigalia : & ultro tributa p cenſores perſoluebanť. Feſtus pariter tradit ſignificare tempus quinquẽnale : nũc populi luſtrationẽ:nũc ferarũ latebras:latinoꝝ quidam luſtrũ:& olympiada indifferenter poſuerunt:ut Ouidius ad Brutũ . In Scythia **Olympias.** nobis quinquẽnis olympias acta eſt . Iam tempus luſtri tranſit in alterius. Martialis. Vt qui pría nouo ſignat quinquennia luſtro:Impleat innumeras Burrus olympiadas. Auſonius.Fors erit ut luſtrũ cũ ſe cumulauerit illis.Confectã Proculus ſignet olympiadẽ.Seruius grãmaticus luſtrũ & olympiada idem ſpacium continere putat:& illud a luſtrando dictum: ꝙ poſt quinquennium unaquæq; ciuitas luſtraretur. Dionyſius libro primo dicit annis ducentis quadraginta quattuor quibus reges imperarunt unam & ſexaginta olympiadas cõficere:ex quibus colligiť olympiada quattuor annoꝝ ſpacium tñ occupaſſe. & Suidas quattuor annoꝝ certamen fuiſſe refert:inibiq; huius rationem explicat:ſed diligentet intuentes cognoſcent olympiada occupare quinquenniũ:nam quattuor annis in medio expletis principiũ quinti uendicabãt olympiaci:totũ quintũ quenq; annũ celebratiõe ſui occupãtes. q̃re Euſebius dixit Elii agũt quinquennale certamen quattuor annis in medio expletis: & Cenſorinus : ſed hotũ oĩum penteteridas maxime notandas tpibus græci obſeruant.ideſt quinorũ annorum circuitus:quos uocant olympiadas: idem tempus anni magni romanis fuit:quod luſtrum appellabant:ita quidẽ a Seruio Tullo inſtitutũ ut quinto quoq; anno cenſu ciuiũ habito luſtrũ conderetur q̃uis in ſupimpreſſis exẽplaribus:ex fide ueruſti legatur mendoſe quaternoꝝ annorũ. Remiſſiones.conceſſiones.uide.ix. quot negociatoribus uindemiarum dempſerit & donauerit. Reliqua.debita:ſecundũ iuriſconſultũ: & Secundum qui libro.iii. dixerat:& dum reliqua collonoꝝ minuit ad tempus: uires in poſterum exhauſit. Creuerunt. in maius aucta ſunt non ſolutis prioribus. Plæriq;:conductoꝝ. Alieni.quod nobis debent. Perſolui. unquã ſatiſfacere. Rapiunt. prædioꝝ fructus. Quod natura eſt.quod ita comparatum & conſuetũ his eſt. Non ſibi placere:diffidere ſibi:& rem ſuã conclamatam. Vitiis.malis. Augeſcentibus.indies creſcẽtibus. Ratio.uia eſt. Si non uni ſed pluribus locem.ita emendarunt qui antiquam lectionem:neq; uerum epiſtolæ ſenſum excutientes commutarunt:ut eſſet ſenſus apertus:ſed a ſuperioribus & ſubſequẽtibus diſcors.nos ueterem ſcripturam. Si non nummo:ſed partibus locem.retinendam cenſemus : ut ſit ſenſus:ſi non locauero prædia mea colonis ut ſingulis annis præſtent mihi nũmos pro fructibus:ſed locauero illa hac conditione : ut omni anno diuidam fructus per partes inter me : & colonum . nam Paulus iuriſconſultus.ff.xlvii.cõſtat inquit colonũ:qui nũmis colit:cũ eo:qui fructus ſtantes furto ſurripuerit:actuꝝ furti:quia ut primũ decerpti eſſent:eius eſſe cœpiſſent: qui ergo nũmis colit.i. qui pecunia ſua conduxit excolendos : ita ut ea perſoluta oẽs fructus percipiat. Operis exactores . curatores agricolationis. Cuſtodes fructibus.ne rapiãtur. Alioquin.præterea. Iuſtius.probabilius quam agricultura. Cœlum.aeris temperies & qualitas. Amnis aqua ad irrigãda prata:ad piſcationem : & ſimilia. At hoc.genus redditus. Magnam fidem.procuratorum. Acris.diligentes. Numeroſas manus.multos. Veteri.periculoſo:deſperato.Nõ delicata.dura:moleſta. Obire.ꝓſequi. Hic. in Thuſcis.

q̃q̃ poſt magnas remiſſiones: reliqua creuerunt: inde plæriq; nulla iã cura minuẽdi æris alieni:qđ deſperãt poſſe pſolui:rapiũt ẽt:cõſumũtq;:quod natura ẽ:ut qui iã putãt ſe nõ ſibi placere.occurrendũ ergo augeſcentibus uitiis:& medendũ eſt: & medendi una ratio:ſi nõ nũmo:ſed partibus locem:ac deide ex meis aliquos operis exactores: cuſtodes fructibus ponã. & alioqn nullũ iuſtius genus redditus: q̃ ꝙ terra cælũ: amnis refert . at hoc magnã fidẽ: acris oculos: numeroſas manus poſcit.experiundũ tñ:& q̃ſi ĩ ueteri morbo quælibet mutationis auxilia tentãda ſunt. Vides q̃ nõ delicata me cauſa obire primũ cõſulatus tui diẽ non ſinat: quem tamen hic quoq; ut præſens uotis:gaudio:gratulatione celebrabo. Vale.

C.Plinius Saturnino.S.

EGo.laudat Rufum non tam ꝙ Saturninus iuſſiſſet q̄ ꝙ mereretur: Rufum.Octauium Rufum.Noſtrum utriqꝫ nr̄um amicū. Librū.metro cōpoſitū de quo ſupra. Numeris.pfectionibus.gn̄s. Iudicaui.tamen.rectum de illo iudicium protuli:neqꝫ ad gratiā ſcribo:q̄uis amicus illi. Soli.inimici:qui omnia carpere conantur:& minutiſſima quæqꝫ ſectantur.

Ruſpicuꝫ.Muſtiū architectū ædē Cæreris refecturus rogat ut marmor emat: ad id neceſſariū

a & formā porticum ſcribat. Aruſpicū monitu.aruſpices ſunt:qui uictimaꝝ exta introſpiciunt: & per ea monent quid futurum faciendumue ſit.

EGo ueto Rufum noſtrum laudo: non quia tu:ita ut facerem: petiſti: ſed quia eſt digniſſimus: legi enim librum omnibus numeris abſolutum: cui multum apud me gratiæ amor ipſius adiecit. Iudicaui.tamen neqꝫ enim ſoli iudicant: qui maligne legunt.

C.Plinius Muſtio.S.

ARuſpicum monitu reficienda eſt mihi ædes Cereris in prædiis in melius: & in maius: uetus ſane: & anguſta: cum ſit alioquin ſtato die frequentiſſima. Nam idibus Septembris magnus e regione tota coit populus. multæ res aguntur: multa uota ſuſcipiuntur: multa tedduntur: ſed nullum in proximo ſuffugium aut hymbris: aut ſolis. Videor ergo munifice ſimul: religioſeque facturus: ſi ædi: quam pulcherrimam extruxero: addidero porticus: illam ad uſum deæ: has ad hominum. Velim ergo emas quattuot marmoreas columnas: cuius tibi ui lebitur generis. emas marmora: quibus ſolum: quibus parietes excolantur. Erit etiam faciundum ipſius deæ ſignum: quia antiquum illud e ligno quibuſdam uetuſtate ſui partibus truncatum eſt. quantum ad porticus nil interim occurrit: quod uideatur iſtinc eſſe repetendum: niſi tantum: ut formam ſecundum tationem loci ſcribas: neque enim poſſum circundare templum. Nam ſolum templi hinc flumine: & abruptiſſimis rippis: hinc uia cingitur. Eſt ultra uiam latiſſimum pratum: in quo ſatis apte contra templum porticus explicabuntur: niſi quod tu melius inuenies: qui ſoles locotum difficultates arte ſuperare. Vale.

C.Plinius Fuſco.S.

Reficienda. reparanda.reſtituenda: nam reficere eſt iam aliquo uicio collapſum in priſtinum reſtituere. Tranquillus ergo memorat Auguſtum ædes ſacras uetuſtate collapſas aut incendio abſumptas refeciſſe. Prediis.quæ in Thuſcis tenebat. In melius & in maius. in meliorem & maiorem conditionem quaꝫ prius: nunc eſt. hic dicendi modus frequēs apud ſcriptores depræhenditur. Palladius inquit: Nam uacuæ ſedes fauorum uelut concaua ædificia uoces: quas acceperint in maius extollunt. Iuuenalis. At mihil in melius tot rerum proficis uſu. Claudianus. & in melius gaudens conuertere fata. Tacitus: ut cuncta nobis importuna: & ſuis in melius eſſent: & libro decimonono in maius dixit. Pacatus ad portum mutati in melius reuexerint flatus. Secundus ad Traianum in melius & ad Genitorem in maius. Alioquin. inſuper. Stato. certo anni die. ſtata ſacra ſunt: quæ certo die fiunt. Tranquillus in Claudio. circa tumulum deinceps ſtato die quotannis miles decurreret: Galliarumque ciuitates publice ſupplicarent. Macrobius ſtatos dies uocat iudicii cauſa cum peregrinis inſtitutos: unde Plautus in Gurgulione ſtatus inquit condictus cum hoſte interceſſit dies. Idibus Septembris. tertio decimo die Septembris. E regione. e locis circumuicinis. Coit. conuenit illuc. Suffugium. diuerticulum.locus ad euitandum Hymbrem uel tempeſtatem aut calorem uel aliud diſcrimen. Tacitus. nec aliud infantibus ferarum: Hymbriumque ſuffugium: quam ut in aliquo ramorum nexu contegantur. Fabius hæc diuerticula & amfractus: ſuffugia ſunt infirmitatis.

Reficere. In melius In maius Status. Suffugiū.

Quam pulcherrimam extruxero. uidetur a fondamentis uelle ædem reparare. Illam.ædē Deæ.Cereris. Has.porticus ad uſum hominum. Excolantur.incruſtenſ. Signuꝫ.ſtatua. E ligno.qđ eſt de ligno. Truncatum.mancum.exæſum. Iſtinc.a te. Formam.typum:exemplar:modulum. Flumine. Tyberi.templa conſtrui iuxta fontes præcipit Vitruuius: Cereris extra urbē loco quo nō ſemper hoīes: niſi per ſacrificiū neceſſe habeāt adire: caſta.n.cū religione ſanctiſqꝫ moribus is locus debet cuſtodiri. Abruptiſſimis.altiſſimis: præcipitibus. Contra templum.e regione templi. Explicabunſ.extēdenſ. Locorū difficultates arte ſuperare.Seuero & Celeri machinatoribus tradit Tacitus ingenium & audaciam fuiſſe etiam quæ natura: denegauiſſet per artem temptare.

SCribis.edocet fuſeũ uitã ſuã hyemalẽ:cũ prius æſtiualẽ ſignificaſſet:ad hæc addit qd uere:qd autũno cõſueſcat. Laurẽtino.rure.ubi apricabaᵗ. Nihil.pmuto. Sumiᵗ multũ de nocte.mltũ ſtudeo i nocte. Vel añ.diẽ. Vel poſt diẽ.cũ nox icipit.i.uel i ueſpa uel añ mãe. Agẽdi.dicẽdi cãs:ſæpe.n.reuocabaᵗ e laurẽtino i urbẽ ad dicẽdũ. Freqns.freqnter.nomẽ p aduerbio. Locꝰ.occaſio ẽ. Dictata.ſunt. Idẽtidẽ.ſæpe. Proficiᵗ mẽoriæ.auxiliũ daᵗ mẽoriæ. Addas.ſic legẽdũ addas huc licet tñnũ q̃ iter hyemẽ:æſtatẽq; media?licet ẽt tibi ſcire q ſoleã faceꝛ i uere:& autũno.ſunt.n.hæc duo tpa iter hyemẽ:& æſtatẽ. Huc.ad cõſuetudinẽ æſtatis & hyemis.

Tantúnũ. Tãtumnũ ẽt: ſicut dicimus ẽt nũ.dicẽdi modus illo ſæculo nõ iuſitatus. ipẽ libro.ix.tãtũnũ redit aĩo ille clauus i pcatibus meis ſumptꝰ. Silius.vii.tãtũnũ ſtrictis mucrõibus. Trãq.in Vitellio nobiles uiros cõdiſcipulos & æquales ſuos oĩbus blandiciis tantũnũ ad ſocietatẽ imperii allicefactos occidit:uario gñe fraudis: & i Claudio: tantũnu; ſatiſfaciẽtibus uenĩã dedit: & dixerat i Tiberio tantũnũ aduerſis tẽpeſtatibꝰ rhodũ nauigauit:& ibidẽ tñnũ ſũmã maloꝝ ſuoꝝ pfeſſus. Vt nihil.totos dies ſtudeo:p noctes parũ admodũ. Perdunt.illa tempora ueris & autumni.

SCribis pgratas tibi fuiſſe litteras meas: qbus cognouiſti qu admodũ i Thuſcis ociũ æſtatis exigerẽ? reqris qd ex hoc in Laurẽtio hyeme pmutẽ? nihil:niſi q meridianus ſomnus eximiᵗ:multumq; de nocte: uel ante:uel poſt diẽ ſumiᵗ:& ſi agẽdi neceſſitas iſtat: quæ frequẽs hyeme:nõ iã comœdo: uel lyriſte poſt cœnã locus:ſed illa quę dictata idẽtidẽ retrectãᵗ:ac ſimul memoriæ frequẽti emẽdatiõe pficiᵗ.Habes ęſtate:hyeme cõſuetudinẽ.addas huc licet tãtũnum quæ iter hyemẽ: æſtatẽq; media?ut nihil de die perdunt:de nocte paruulum adquirunt.

¶IOANNIS MARIAE CATANAEI ENARRATIONES IN EPISTOLAS NONI LIBRI.C.PLINII CAECILII SECVNDI.NOVOCOMENSIS.

ITer. ſeceſſerat i thuſcos ſed i itinere libertoꝝ aliq ualitudinem cõtraxerãt:p ſerti Encolpꝰ lector Secũdi dliciæ. ſcribit tñ de illo bñ ſpaᵗ. ſciãt lectoꝛs hũc nonũ eplarũ librũ pter ſtili ſimilitudinẽ:& quod eadẽ q̃ in aliis mlta recẽſet teſtimõio Sidonii Apollinaris merito aſcribi Secũdo:ſtati.n.in limie noni libri ſuaꝝ eplarũ iqt. exigis ut eplarũ priori limite irrupto ſtilus nr̃ i ulteriora pcurrat numeri ſupradicti priuilegio nõ cõtẽtus icludi: addis & cãs:qbꝰhic liber nonꝰ octo ſupiorũ uoluminibus accreſcat:eo q Caius Secũdus cuius nos orbitas ſeq hoc opere pnũcias: paribus titulis opus epiſtolare determiet.

Encolpus Encolpus.liberius q̃ſi in ſinu tenẽdus & amplectẽdus. nã εν in & κολπωσ ſinus.nomẽ amato puero conueniẽs:uñ Mart.bis meminit Encolpũ dilectũ ab Aulo Pudẽte. Lampridius refert Encolpũ q uitas imperatorũ ſcecit:ſub Alex.Seuero claruiſſe:& illo familiariter uſum. Seria noſtra.quo utimur i rebus ſeriis & grauibus. Exaſperatis faucibus puluere.puluere fauces exaſpari:& lædi:ide tuſſim oriri:ae ſanguinẽ reiici teſtaᵗ Celſus.uide libro.v.ſup ea a nobis enarrata. Sit.potes eõ ſectare. Oĩs gratia.eſt illi apud me:quod eſt mihi gratus i d ẽ ſtudiorũ cã. Sic leget.tã bene recitabit. Quæ aures meos ſubſequẽtur?qs audiet.me legentẽ meos libellos?erat.n.Encolpus lector:& auditor librorũ Secundi. Dulciora.iucundiora:pſperã ualitudinem. Ad hoc.præterea. Salubritas cœli.i deſcriptione uillæ in Thuſcis ſalubritatem regionis laudauit:q ibi eſſet aer purior & liquidior.

¶C.PLINII CAECILII SECVNDI EPISTOLA.LIBER NONVS.

C.Plinius Septicio.S.

ITer cõmode explicui: excæpto q quidã ex meis aduerſam ualitudinẽ feruentiſſimis æſtibus cõtraxerũt.Encolpus qdẽ ille lector:ille ſeria nr̃a:ille delitiæ: exaſpatis faucibus puluere ſanguinẽ reiecit. quã triſte hoc ipſi: quã acerbũ mihi ſit: cui omnis ex ſtudiis gratia: ſi inhabilis ſtudiis fuerit. qs deide libellos meos ſic leget? ſic amabit? quæ aures meos ſubſequẽt? Sed dulciora pmittũt medici:ſtetit ſanguis: reſedit dolor.pterea cõtinẽs ipſe:nos ſoliciti:medici diligẽtes.ad hoc ſalubritas cęli:ſeceſſus:quies tãtum ſalutis:quantũ ocii policentur. Vale.

C.Plinius Caluiſio.S.

ALii.uendiderat emptoribus uindemias:cum maxima ſpes in uitibus appareret: ſed cœli intẽperies graciles fructus pſtitit:liberalitate tñ ſua Secũdus negociatoribus ſubuẽit : remittẽdo aliq̃bus octauã partẽ:q̃buſdã decimã.q̃ nõ ſine gloria Caluiſio expõit. Ego.pficiſcor. Vt.reuertar. Videmias.uitiũ fructus.ius demẽdi uuas a meis uineis. Feſellit.nã cũ ſparẽt uberrimas colligerẽ falſi ſunt. Expeditũ.facile:prõptũ. Acq̃liter remittere.æquã ſũmã cõdonare & detrahere. Foris.in rebus publicis. Domi.in rebus domeſticis & priuatis. Si paria peccata.ſunt.ſcđm opinionẽ Perſei & Zenonis ſtoicoꝝ : q paria peccata exiſtimãt.dicunt eniꝫ ſi uerũ uero maius nõ eſt: nec falſum falſo maius erit: ita nec fraus fraude: nec peccato peccatũ: ut qui centum ſtadiis abeſt Mediolão:& q uno:æque Mediolani non eſt:ita q minus peccat : & q amplius æque in recto opere non ſunt . hinc.M.Tullius ꝓ Murena dicunt ſtoici oia peccata eſſe paria:omne delictum ſcelus eſſe nephariũ : nec minus deliquere eum : q gallum gallinaceum:cũ opus non fuerit : q̃ q patrem ſuffocauerit: hanc rem latius idem tractat tertio paradoxo multis obnitens argumentis peccata eſſe paria. Heraclides autẽ Tarſenſis & Athenodorus imparia eſſe peccata dixere. Peccata paria.

Ne quis mihi non donatus abiret. Virgilii carmen ex libro.v.Nemo ex hoc numero mihi non donatus abibit. Conceſſi.remiſi. Summas.nummorum ideſt plurimas uineas emerant. Separatim. ſpecialiter:ſeorſum ab his qui minores emerant.

Magis iuuerant . quia maioribus ſummis mecum conuenerant. Rem.octauæ detractionem:& remiſſionem. Publicaꝫ. omnibus æque cõceſſam. Addidi.quod ſtatim ſequitur. Decumauimus . decimam detraximus . uocabulum frequens apud hiſtoricos:cum uolunt oſtendere decimum quenque ab imperatoribus interfectum : quorum aliqui ut erant mitiores uiceſimabant : quidam etiam centeſimabant . author Iulius Capitolinus non improbanda ſcriptura . decumauimus eius ſummæ : quam decem milia exceſſerant. Decumare

Expreſſerim . factum meum demonſtrauerim. Calculo . ſupputatione : ratione pecuniæ. lapillis enim computabãt: q̃ nunc aliqui obſeruant : & ideo.ff.quarto Paulus calculi rationẽ:& Iuuẽalis ſatyra.ix.põatur calculus : & Columella libro primo:compoſito calculo perfecti operis rationem computant: dixerunt. hinc calculatores rationarios dicimus.teſtatur Modeſtinus de excuſationibus tutelarum. Calculus. Calculator. Si qui forte. qui uindemias emerant.xv.milibus:remiſi illis octauam.xv.milium:deinde remiſi decimam.v.milium:qui numerus excedebat decẽ milia. Aliquantum.maius. Aliquid.minus. Repoſuiſſe.ſoluiſſe.deleſſe. Non æquaſſet.qui non fuiſſent æquales in ſolutione debiti:tractare eos æqualiter in remiſſione:iuſtum nõ putaui. Gratia referri.uidebatur a me dum remitterem decimam eius debiti quod perſoluerant. Emendum.propter remiſſionem octauæ & decimæ. Adſoluendum.detracta alia decima a ſoluto. Magno ſtetit.conſtitit mihi cato:ſiue id fecerim rõne ſiue bonitate. Sed fuit tãti.ſed famã & gloriã mihi cõparaui:hoc.n.retuli ex liberalitate nr̃a. Ex ipſis.ordo & ſenſus eſt.quãto qs melior & ꝓbior ex ipſis:quos nõ una perticas ut eſt in ꝓuerbio:tractauit:ſed tractauit deſtinate & gradatim:tanto abiit obligatior mihi:cũ ſit expertus ſe non eſſe obligatũ mihi ex remiſſione debiti. Non una pertica.non par mẽſura:ſed quẽq; ſecundum

ALii in prædia ſua ꝓficiſcũtur: ut locupletiores reuertant̃: ego ut pauperior. uẽdiderã uidemias certatim negociatoribus ementibus. inuitabat ſpes: fefellit. Erat expeditũ oibus remittere æq̃liter: ſed ſatis æquũ mihi: aut egregiũ ĩprimis uidet̃: ut foris: ita domi: ut in magnis: ita in paruis: ut in alienis: ita in ſuis agitare iuſticiã. nã ſi paria peccata: pares ẽt laudes. Itaq̃ oibus quidẽ: ne quis mihi nõ donatus abiret: partẽ octauã p̃cii: quo quis emerat: cõceſſi. deide iis: qui ampliſſimas ſũmas emptioib᷒ occupauerãt: ſeparati cõſului: nã: & me magis iuuerãt: & maius ipſi fecerãt dãnũ. Igit̃ iis: qui pluris q̃.x.milibus emerãt: ad illã cõmunẽ rẽ: & q̃ſi publicã octauã: hoc amplius addidi. Decũauimus.n.eius ſũmã: quæ.x.milia exceſſerat. Vereor ne parũ expſſeri. aptius calculo oſtendã. Si qui forte.xv.milibus emerũt: &.xv.miliũ octauã: &.v.miliũ decimã extulerũt. Præterea cũ reputarẽ quoſdã aliquid: quoſdã ex debito aliq̃tũ: quoſdã nihil repoſuiſſe: nequaq̃ iuſtũ arbitrabar: quos nõ æqua fides ſolutionis: hos benignitate remiſſiõis æquare. rurſus: ergo his: qui ſoluerãt: eius: quod ſoluerãt decumã remiſi. ꝑ hoc.n.aptiſſime: & in p̃teritũ ſingulis ꝓ cuiuſq; merito gratia referri: & in futurũ oẽs: cũ ad emẽdũ: tũ ẽt ad ſoluendũ allici uidebãtur. Magno mihi ſeu ratio: ſeu facilitas ſtetit: ſed fuit tanti. nam regione totã: & nouitas remiſſionis: & forma laudat̃ ex ipſis etiã: quos nõ una: ut dicit̃: partica: ſed deſtiate: gradatimq; tractauit.

ſuam ſummam:& ſoluendi alacritatem. Pertica.ergo menſura.ita.n. ceſſerat in ꝓuerbiū una pertica ꝑ eadē portiōe:& cōditiōe alii legūt:tractaui:ut ꝑtica ſit ſeptius caſus. Obligatior.mihi.magis gratus & deuictus mihi amore. Exptus.recognoſcēs. Nō eē apud me.nō debere mihi id quod remiſi.

Librū.lætať Sparſo placuiſſe librū ſuū:cōtra quē monet fouere aliū librū : quē pariter cū illo cōmūicabit. Cuiuſdā.uiri. Neutꝝ.nec te nec illū. Vtrūq̄.cū ſitis doctiſſimi. Blādior mihi.mihi placeo:mea amo:icciteo facile credo placere tibi. Proxima.nouiſſima mea ſcripta. Aliū foueo. excudo aliū librū.

quanto quis melior:& probior:tanto mihi obligatior abiit:expertus nō eſſe apud me. Vale.

C.Plinius Sparſo.S.

Librū quem nouiſſime tibi miſi: ex oibus meis uel maxīe placere ſignificas.ē eadē opinio cuiuſdā eruditiſſimi . quo magis adducor:ut neutrū falli putē:quia nō ē credibile utrūq̄ falli.& quia tātū blādior mihi.uolo.n. ꝓxia quæq̄ abſolutiſſima uideri.Et iō iā nūc cōtra iſtū librū:quē nuꝑ ī publico dedi:aliū foueo:cōmūicaturus tecū:ut primū diligētē tabellariū inuenero.erexi expectationē tuā:quā uereor ne deſtituat oratio ī manus ſumpta.Iteri tñ tanq̄ placiturum(& fortaſſe placebit)expecta. Vale.

C.Plinius Caninio Rufo.S.

Optime facis: ꝙ bellum Dacicum ſcribere paras.namq̄ tam recens: tam copioſa : tam lata : denique tam poetica : & q̄q̄ ueriſſimis in rebus : tam fabuloſa materia. Dices immiſſa terris noua flumina:nouos fontes fluminibus iniectos: iſeſſa.caſtris mōtiū abrupta

Cōtra iſtū libꝝ.diuerſæ materiæ ab iſto quē tibi miſi:& in publicū dedi:nam alter grauia:alter iocoſa continebat. Commuiicaturus. cum tibi miſſurus. Erexi.intendi:excitaui. Deſtituat.fruſtetur.protrahat. In manus. ut eam recognoſcam. Placiturum.bonum.

Optime. Caniniū incitat paratū ad ſcribēdum bella: q̄ Traiāus cōfæcit cōtra dacos:latēter idīcās modum: quem in dicendo ſeruare deberet.unum īprimis petit: ut rudia & impolita carmia ad ſe mittat quod iudicabit amoris ſingulare teſtimonium.

Dacicum bellum. Bellum dacicum . quod romani contra Dacos geſſere:ſub Domitiāo īchoatū:& a Traiāo cōfectuȝ Decibalus.n. Dacoꝝ rex acer in re militari ac rebus gerēdis: opportune hoſtē inuadēs:tēpora ſe recipiēdi diſcernens:inſidiaꝝ artifex:& pugnæ magiſter:recte uictoria uti : & cladē ferre ſciēs: q̄uis a romāis hoſtis iudicatus multo tpe legiōibus reſtitit.aduerſus eū Iuliāus Dōitiani legatus hoc ſtratagemate uſus:ut militū & cēturionū noia haſtis inſcriberet: ex hoc cogniturus q hoſtē percuſiſſet:quare iuxta Tapas multos occidiōi dedit:iter cadauera Vezenas Decibali regis legatus poſtq̄ uinus ſtatim fugere nequiuit tanq̄ mortuus iacens ſequēti nocte aufugit.tū ueritus Decibalus ne romani ex recenti uictoria regnum quoq̄ ſuum inuaderēt:arbores cōcidit:arma iſtruxit: ut ꝓcul arma toꝝ faciem redderent:qbus deterriti romāi receſſerunt uicti ut Dion in Traiano tradit Trāq.& eū ſecutus Eutropius ſcripſere Dōitianum bellico dacico paſſuȝ multas calamitates in eos ſumptis duabus ex peditiōibus:prima Oppio Sabino oppreſſo:tā & ſi Appius Sabinus apud Eutropium legať:ſecūda Cor. Fuſco ꝑfecto cohortium ꝑtorianaꝝ:cui belli ſummā cōmiſerat.quā rē Oroſius aliter cōplexus iqt Domitianus bellū aduerſum Dacos ꝑ legatos geſſit pari reip.pernicie:cum & in urbe ipſe ſenatū populūq̄ laniaret:& foris exercitū aſſidua hoſtes cæde cōficerēt:nā quāta fuerit Diurpāei regis cū Fuſco duce ꝑelia:quātæq̄ romanoꝝ clades lōgū eēt enumerare.Dōitiāus tamē prauiſſima elatus iactātia ſub noie ſuperatoꝝ hoſtium de extinctis legiōibus triumphauit:cædē Cor.Fuſci Mart.& Iuuēalis tradidere.dacos

Iuuenalis locus. poſtea Traianus ſupauit:ꝙ Iuuenalis ꝑ tranſitum ſatyræ.ii.tetigit:ibi uulneribus crudis populus modo uictor. Recens materia.nuꝑ cōfectum bellū a Traiano. Copioſa.multitudine reꝝ geſtaꝝ. Poetica. magnifica. Fabuloſa.miranda & fabulis proxima.huius expeditionis præter alios meminere Euſebius in Chronicis:& Claudiāus in laudibus Honorii:quoꝝ poſterior inqt:nec tali publica uota Cōſenſu tradunt ataui caluiſſe ꝑ orbē:Dacica bellipotens cum fregerit Vlpius arma: Atq̄ idignātes in iura redægerit arctos:cum cinxere faces Hypanin:mirataq̄ leges Romanū ſtupuit meotica terra tribunal. Immiſſa.cōmiſſa:ꝑ pōtes:nā noui & mirādi operis ponte ſtruxit ſuper Danubium:cum nō poſſet ꝓpter cœnū diuerti.hoc pluribus narrat Dion. Vel immiſſa.in nouū alueum traducta. Sargetiam.n.flumen iuxta Decibali regiā per alia deduxit:ꝙ mortuo rege cōpererat ſub illo theſauros conditos q̄uis ꝑ quoſdā captiuos flumen Decibalus diuertiſſet:& ſolū eius effodiſſet ac ibi maximā auri & argēti copiā cæterarūq̄ reꝝ ꝑcioſarū:quæ corrumpi ab aqua nō poterant:cōgeſſiſſet:ac lapidibus antrū cōcluſiſſet:deide fluētē ſuꝑ induxiſſet.at Bicilis quidam regis amicus facti cōſcius a romanis captus rem detexit. Montium abrupta.ardua ꝑcipitia:ſuppinas.Dion poſtq̄ ipſa ꝑrupta:& montiū cacumina conſcendere aggreſſus

pulſum regiā:pulſum etiā uita regē nihil deſperā tē. Sup hęc actos bis triūphos:quoꝝ alter ex iuī cta gēte primus:alter nouiſſimus fuit.una ſed:ma xima difficultas:ꝙ hæc æq̄re dicēdo arduū:imē ſum ēt tuo igenio:q̄q̄ altiſſime aſſurgat:& ampliſ ſimis opibus icreſcat.nō nullus:& i illo labor:ut barbara : & fera noīa iprimis regis ipſius græcis uerſibus nō reſultēt.nihil tñ ē qd nō arte:curaq: ſi nō pōt uinci:mitiget. Pręterea ſi dat Homero: & mollia uocabula:& gręca ad bōitatē uerſus cō trahere:extendere: inflectere: cur tibi ſimile au denti præſertim nō delegata:ſed neceſſaria nō de tur? Proinde iure uatum inuocatis diis : & inter deos ipſo:cuius res:opa: cōſilia dicturus es:imit te rudentes:pande uela: ac ſi quādo alias toto in genio uehere. Cur enim nō ego quoq; poeticum

eſt tumulos ex tumulis cum maximis periculis occupās:& ad ipſam Dacorum regiam impulit: a tergo Lucius hoſtes aggreſſos multis interfectis plures captiuos fecit. Regia.nomine Sarmiſegetuſa ſecundum Ptolomæum. Pulſum.priuatum:nam Decibalus ut regiam ſuam: & uniuerſam regionem captā ab hoſtibus uidit:parumq; abeſſe quin caperet:ſibi manus intulit:eiuſq; caput Romā delatū eſt:inde tota Dacia romanis paruit imperiis. Nihil deſperantē.anteq̄ regia caperetur.uerum tamen græci tradūt extimuiſſe Traiani in ſe motum: utpote non ignarum prius non romanos ſed Domitianum uiciſſe:tūc uero bellum geſturum : & contra Romanos:& Traianum imperatorem:cuius uirtutes præſertim bellicas admirabātur omnes.uictus igitur primum pacem petitam: imperauit:iuſſus arma:machinas:& earū opifices : transfugaſq; tradere : & caſtella demoliri : abſtinere a regione capta:amicos & hoſtes Romanis ſuos putare eoſdem . in has tamen conditiones inuitus conceſſit:deinde Traianum adiens: & humi procumbens adorauit. legati ab eo ad ſenatum miſſi:& pacem & arma impetrarunt : pro quibus Traianus triumphauit: Traiani
& Dacici cognomen accepit . ſed poſtq̄ triumphus
renunciabatur Decibalum contra fœdera dacicus.
multa patrare:arma parare legationes ad finitimos mittere : non parentes imperiis depopulari : Iazigibus partem agri adæmiſſe:ſenatus hoſtem iudicauit: & Traianus nō per legatos:ſed ipſe exercitus dux ſecūdo bellum intulit : in quo poſt multa diſcrimina hoſte ad internicionē deducto, iterū triūphauit:cuius pōpam Claudianus tetigit in panagyrico Honorii. Alta ꝙ inuectus fractis Capitolia Dacis. Inuicta.indomita ante Traianum:nam ab ipſo in formā prouinciæ redacta eſt.inde dicit Traiani ſecundum triumphum fuiſſe nouiſſimū:ſuis.ſ.tēporibus:nā poſtea alii de Dacis triumpharunt.

Hæc.tā præclare geſta.uel ſuper hæc.i.præter p̄dicta. Ampliſſimis opibus.in ampla materia ampliſſime tuum ingenium accreſcit:ut illi par ſit.uel. Ampliſſimis opibus.a te editis præclaris ſcriptis.nā ſequitur nō multo poſt:& ſi quādo alias toto igenio uehere. Barbara.q̄lia Vezenas.Sarmiſegetuſa.Mella teſtatur barbara poſſe uix eloqui romano ſermone:& Nazarius imanitas inquit barbariæ in ipſis uocabulis adhibet horrorē. Ipſius regis.hoc fecit ut authoritate Oroſii:qui in multis ſecutus eſt Tacitū: credā ipſum Dacorum regē appellatum Diurpaneum:poſtea aliqua ratiōe Decibalum uocatum:ſic.n. & græci:& Secundus ad Traianum nominant. Græcis uerſibus.q̄bus erat ſcripturus hoc opus. Non reſultent.nō cōueniant.nō reſpondeant. Mitigetur.molliatur:manſueſcat. Datur.permittitur.cōceditur. Mollia & græca.tāto magis dura & barbara mollieāda ſunt.cōtrahi nanq; & molliri uerba non uſus cauſa:ſed aurium præcipit Cic. Ad bonitatē uerſus.ad meliorē metri ſonum. unde Seruius Sicarbam a Virg.appellatum putat Sicheum:tanq̄ mollius nomē.nā ſecundum Senecam poetæ non putant ad rē ptinere uerum nomē dicere:ſed aut neceſſitate coacti:aut decore corrupti: id quēq; uocari iubēt: qđ belle facit ad uerſum. Cōtrahere.abbreuiare:ut uerſum exaſpet ꝓ q̄litate rei:quā tractat.ſunt.n.in illo:quæ uerborum mōſtra uident.hæc autē cōtractio fit per ſyllabaꝝ naturā lōgarum ſi breuiant:uel per litterarum & ſyllabaꝝ defectum. Extendere.per additiōnē protrahere: ꝙ cōſequemur geminatione:pductione:epectaſi:diæreſi:parētheſi:diaplaſmo:parēptoſi:proſchematiſmo. Inflectere.mutare in aliā declinationē:quæ prædicta ab Homero factitata nō mediocriter grāmaticos exagitant:dū conant illa ratione aliqua tueri. Nō detur tibi audenti ſimile.nō pmittitur tibi parāti ſcribere græcis uerſibus maximū belliū:quale Homerus cecinit.Cōtrahere:extēdere:iflectere uocabula. Delegata.arbitraria.acceſſita.affectata. Neceſſaria.q͞a nimiū horrida. Proīde.q̄re. Iure uatū iuocatis diis.poetas iuocare de- Inuocatio
os in limine ſui opis nemo dubitat.iuocant aūt muſæ ēt ad cōcērū adiuuādū:q̄s tres tm̄ eē uoluit Var- deorum.
ro unā q̄ ex aq̄ naſcit:alterā:quā aeris ictu ſonus efficit:tertiā:quæ mera tantū uoce cōſiſtit.alii a precationibus deoꝝ incipiēdū:ꝙ nihil rite:nihilq; ꝓuidenter hoīes ſine deoꝝ imortaliū ope: cōſilio:honore auſpicarentur. Ipſo.Traiano inuocato.ſic Lucanus Neronem:& Maximus Tyberium:q̄q̄ Liuius neget hiſtorico conuenire deoꝝ inuocationem. Dicturus.ſcripturus. Immitte rudentes.intēde neruos inchoa:cōfirma te futuro labori. Pande uela.bellum ipſum totis ingenii uiribus decāta. Si quādo alias.ſi unq̄ uectus es toto igēio nūc p̄cipue uehere. Poeticū,magnū:diuinū,nō.n.p ſe res geſtæ uerſibus

cōpræhēdēdæ ſunt:qđ lōge melius hiſtorici faciūt:ſed p ambages deorūq; miſteria:& fabuloſoꝝ ſniarū tormētū pcipitādus ē liber ſpirit⁹:ut potius furētis uaticiatio appareat:q̄ religioſæ oratiōis ſub teſtib⁹ fides.hæc Petrōius arbiter.q̄re a plærīſq; Lucāus uerſificator:& nō poeta exiſtimaſ. Poema illud:nō p ſumā uerbis grādioribus:qa dixerat imitte rudētes:pāde uela:q̄ uidebāſ ſpiritū poeticū mōſtraſſe. Iā paciſcor prima.tā tecū cōuenio ut mihi pricipiū opis mittas. Quæq; abſoloeris.& partes deinceps q̄s perficies. Rudia.ipolita. Perinde.tā.i libello de Germāis Tacitus:aliæq; gētes haud pinde memoratæ.

Perinde

poema illud:iā paciſcor pria:q̄q; abſolueris:imo etiā anteq̄ abſoluas:ſicut erūt recētia: & rudia:& adhuc ſimilia naſcētibus.rūdebis nō poſſe pinde carpti:ut cōtexta:pide icohata placeř:ut effecta. ſcio.itaq; a me exiſtimabūť:ut cœpta:ſpectabūť: ut mēbra:extremāq; limā tuā opičť i ſcrinio nřo. patere hoc me ſup cætera hře amoris tui pignus: ut ea quoq; nori:quæ noſſe nemīnē uelles.i ſūma potero fortaſſe ſcripta tua magis pbare:laudare: q̄to tardius:cautiuſq;:ſ3 ip3 te magis amabo: magiſq; laudabo:q̄to celeri⁹:& icauti⁹ miſ‍is. Vale.

C.Plinius Geminio.S.

GRaue uulnus macrinus accœpit: amiſit uxorē ſingularis exēpli:ēt ſi oli fuiſſet.cū hac.xxxix.ānis ſine iurgio:ſine offēſa.q̄ illa reuerētiā marito ſuo pſtitit:cū ipa ſūmā mereret:quot:q̄raſq; uirtutes ex diuerſis ętatibus ſūpras collegit:& miſcuit:hēr qdē macrius grāde ſolaciū:q̄ tm̄ bonū tādiu renuit.ſed hic magis ot bať:q̄ amiſit.nā fruēti uoluptatib⁹ creſcit carēdi dolor.ergo ſuſpēſ⁹ p hoie amiciſſio:dū admittere aduocam̄ta:& cicatricē pati poſſit:q̄ nihil æq̄ ac neceſſitas ipſa;& dies: & ſacietas doloris iducit.

C.Plinius Montano.S.

COgnouiſſe iam ex epiſtola mea debes: adnotaſſe me nuper monumentum Pallantis ſub hac inſcriptione. Huic ſenatus ob fidem: pietatemque erga patronos ornamenta prætoria decreuit:& ſexter.centies quinquagies: cuius honore contentus fuit. Poſtca

Carptim.particulatim: diuolſe. Contexta.coniuncta.continuata. Effecta.elaborata:emēdata. Scio.ita eſſe. Cœpta. non perfecta. Spectabuntur. conſyderabuntur. Membra.partes. Limam.emēdationem. Scrinio.quædam exemplaria habent ſinu. Hoc pignus. hoc teſtimonium. Cautiuſq;. emiſeris. Incautius. confidentius.

GRaue. dolet apud Geminium Macrinum angi pro obitu uxoris:quā oi laude digniſſimā pdicat:nā uxorē uiuā amare uoluptas ē:defunctā religio. Sigularis.ſolius cui ſimilis nō inueniebatur. Olim.priſcis temporibus & meliotibus annis. Cū hac uxore oixit Macrinus. Iurgio.conuicio: ut tria ſunt tempora:ita ordo rerū tribus momētis cōſertus eſt. habēt.n.oia exordium:incrementum:ſummam. ut iurgium: deinde cædes:demum ſtrages:quem ordinē Iuuenalis ſatyra.xv.ad unguē ſeruauit: ubi inquit:ſed iurgia prima ſonare incipiunt animis ardētibus:hæc tuba rixæ: Dein clamore pari concurriť:& quæ ſequuntur.Marcellus inter iurgium & litem hoc differre putat: quod iurgium leuior res ē. ſi quidem iter beniuolos aut propinquos diſſenſio uel contentio iurgiū dicitur: inter inimicos diſſenſio lis appellatur: hæc tamen pro commodo ſcriptorum confondontur. Feſtus iurgationem iuris actionē interpretatur. Ex diuerſis ætatibus. ex pueritia ſimplicitatem: ex iuuenta comitatem: ex uirilitate & ſenectute grauitatem & prudentiam. Hinc.propter uirtutes illius. Orbatur.perturbatur. prioꝛi uidetur. lectio tamen clarior eſt turbatur. Nam fruēti uoloptatibus:dum fruimur dio uoluptatibus tanto magis dolor creſcit cum priuamur.nam quanto maius fuit gaudiū:tāto maior ſequiť triſtitia. Suſpēſus.anxius. Hoie.Minutio Macrino uiro pterio. Aduocamenta.ſolamina.alibi etiam pro illecebris. Cicatricem.ſignum uulneris:memoriam mali.nam recenti dolore homo eſt medelæ impatiens.unde Papinius in ſyluis dixit.abruptis etiam nunc flebile uenis Vulnus hiat:magnæq; patet uia lubrica plagæ. Et dies.longa.Serui Sulpitii trita ſententia dolorem tempore minui:& Diodori pariter in.v.ſed ante hos Euripides dixerat χρονοσ μαλαξει.tempus mollieт ſcilicet dolorem. Inducit.contegit:curat.

Iurgium.

Iurgatio.

COgnouiſſe.pallātē claudii librū a ſēatu ptoriis ornam̄tis dōatū li.vii.Mōtāo ſcripſerat:nūc p lecto de eo ſēatuſcōſ.adeo honorifico:ut illđ iā pdictū pallāns epitaphiū uidereť hūile:cōtra tēpoꝝ Claudianoꝝ calamitatē multū inuehiť:ſenatuſcōſultū p capita narrās:& rephendens. Monomētū.in uia tyburtina intra primū lapidē. Patronos.Claudiū:Agrippinā:Neronē. Ornamēta ptoria.iſignia:qbus utebāť ptores:& iprimis aureoꝝ annuloꝝ uſuꝫ. Honore.ptorioꝝ ornamētoꝝ

ſpretis ſextertiis. Opæpciū.utile. Ille ſupbiſſimꝰtitulꝰ.illa ſepulchri iſcripto nimiū arrogās.ſi Pallātē reſpicias:ſi uero ſenatuſcō.modeſta & hūilis. Cōferāt.ſi cōpararēt ſenatuſcō.Marioꝝ:Syllaꝝ:Pōpeiorū:uicerent honore & laude. Nō illi ueteres.p qbus q̄uis magnificis:tñ ſenatuſcō.decernebāt itra hōc ſtatē. Veteres Africāi.auus & Nepos:ille de uicto Annibale:hic p deleta carthagie cognom̄ Africāi meruere:ueteres igr:reſpectu Syllæ:& Marii:ac cæſaꝝ. Achaici.ut.L.Mūmiꝰ:cui achaico a deuictis achæis cognomētū iditū ē:i quo bello ſe abſtinētiſſimū pſtitit:nec qcq̄ ex iis opibꝰ ornamētiſue: q prædiues

mihi uiſum eſt operæprecium ipſum Senatuſcō. quærere. Inueni tam copioſum:& effuſum:ut ille ſuperbiſſimus titulus: modicus : atq; demiſſus uideretur. Conferant ſe non illi ueteres Aphricani:Achaici:Numātini:ſed hi pximi Marii:ſullę: Pōpeii:nolo pgredi lōgius:ifra Pallātis laudes iacebūt.urbanos q illa cēſuerāt putē : an miſeros? ſed nemo tā miſer eſt:ut ad illa cogatur. ambitio ergo:& pcedēdi libido.ſed qs adeo demens?ut p ſuum:per publicum dedecus procedere uelit:in ea ciuitate:in qua hic eſſet uſus potentiſſimæ dignitatis:ut primus in Senatu laudare Pallantem poſſet? Mitto q Pallanti ſeruo prætoria ornamēta offeruntur: quippe offeruntur a ſeruis. mitto q cenſent non exorandum modo:uerumetiam cōpellendū ad uſum aureoꝝ annuloꝝ.erat enim cōtra maieſtatem Senatus:ſi ferreis ptorius uteret. leuia hæc:& trāſeūda:illa memorāda:q noīe pallātis Senatus gratias agit Cæſari:q & ipſe cū ſūmo honore mētionē eius pſecutus ē : & Senatui

Corinthus habuit in domum eius puenit. fuit etiam belli achaici particeps. Qu. Cæcilius Metellus uictis achæis apud Termopylas:nec non Lucius Manlius cōſul Draco Achæorum duce ſuperato.L.tñ Mummius de Achæis triumphare meruit. Numantini. Numantiam in hiſpania ciuitatem.P.Scipio Africanus deleuit: & ide Numantinus eſt appellatus. Proximi. iuniores imperatores. Marii. q̄uis legā mltos Marios:imprimis tñ reſpiciendū puto.C. Mariū:q ſepties conſul fuit:& de Cimbris triumphauit. Sullæ. Sylla cognomento felix:Marii hoſtis: & Pompeio amicꝰ imo magiſter primus ex oībus ſecundū Appiani inuictus eſt:q tyrānidē deponeret: diceretq; ſe eoꝝ pœnas ſubire uelle p qbus cōdemnaret.priuatus quoq; intuētibus cunctis per forū ambularet : & domum abſq; iniuria rediret.tāta iſpicientibus eū dignitatis reuerētia:& metus ierat: aut depoſiti mūeris ſtupor: aut inferendæ pœnæ uerecundia : aut alia benignitatis ratio : quaſi ad utilitatem publicam conduceret tyrannis. Pompeii. Pompeius Strabo Pompeii magni pater uir illuſtris : & filii Pompeii Magni:quem hic potius intelligēdum arbitramur:fuere.qui quoniam apud Plutarchum:Appianū:Cæſarē:Dionē:ac pene innumeros memorant:ſatis habemus lectorē admonuiſſe. Lōgius.inferius ad Cæſares. Iacebūt.minus nominabuntur:laude iferiores erūt. Vrbanos.iocoſos cū ſale. Miſeros.iſelices.q ad hāc cēſendi neceſſitatē cogerent. Illa.talia. Procedēdi libido.fuit in cā:ut p id eēnt cari iperatori:& pmouerētur ad maiores dignitates: dū quos uident Claudio placere ſententiis honorificis honeſtāt. Procedere.aſcendere ad maiores dignitates. Dignitatis.deſignati cōſulis. Potētiſſimæ.qa primus cēſebat. Primus i ſenatu.Barea Sorāus cōſul deſignatus priceps i dicēda ſentētia. Mitto.taceo.occupatio. A ſeruis.a ſenatoribus coactis iperio Cæſaris:nā illis Claudiꝰ ſentētiā dictauerat. Cōpellēdū.cogēdū Pallantē. Ad uſū aureoꝝ ānuloꝝ.q ius ānuloꝝ ipetrauerat i ordinē igēuorū trāſibat.lōgo certe tpe ne ſenatū qdē romanū habuiſſe aureos ānulos māifeſtū ē:ſi qdē iis tm̄:q legati ad exteras gētes ituri erāt ānuli publice dabāt.poſtea uirtutis bellicæ factū ē iſigne.nemo tñ niſi eqtū primores id gerebāt:ānuli igit diſtinxere alterū ordinē a plebe:ſicut tūica ab ānulis ſenatū:& tertiū ordinē plebi patribuſq; inſeruere. Prætorius.Pallas ptoriis iſignitus ornamētis Ferreis uteret.quos geſtabāt ſerui.ueꝝ Pli.mēoria iqt auoꝝ mlti ptura functi i ferreo cōſueuerūt: & Diō nulli rōanoꝝ antiquorū nō mō libertinoꝝ:ſed ne ingēuoꝝ qdē pter ſenatores & eqtes ānulis aureis uti licet:niſi iperator cōceſſerit & codice ad legē Iuliā Viſcelliā libertini nō poterāt aggredi magr̄atus:neq; decurionatū arripet niſi ab iperatore ipetraſſent ius aureoꝝ ānuloꝝ:p hoc.n.tuto ad magr̄atus accedeř poterāt:cū p id imaginē igenuitatis obtinerēt:adde eūdē Pliniū tradere i ferreo ānulo eqtes:iudiceſq; itellectos primitus:& annulū triūphāti ferreū in digito fuiſſe:æqua fortuna triūphantis & ſerui ſuſtinētis coronā: ſic triūphauit de Iugurta.C.Marius. Sēatus gr̄as agit Cæſari.nō gr̄as actas Claudio Cæſari a ſenatu tradit Tacitus:ſed Scipionē Corneliū cēſuiſſe grates publice agēdas Pallātiq regibꝰ archadiæ ortus uetertimā nobilitatē uſui publico poſtponeret:ſeq; iter miniſtros principis hři fineret. nā Claudiꝰ ante oēs libertos ſuſpexit Narciſum ab epiſtolis:& Pallantem a rationibus : quos decreto quoque ſenatus non præmiis modo ingentibus : ſed & quæſtoriis : prætoriiſque ornari libenter paſſus eſt : tantum præterea acquirere : ac rapere : ut querente eo quondam de fiſci exiguitate : non abſurde ſit dictum : abundaturum

Annulorū ius.

ſi a duobus libertis in conſortium reciperetur. Ipſe. Claudius. Eius. Pallantis. Facultatem fæciſſet. dediſſet liberum arbitrium. Beniuolentiam erga eum. amorem ſuum erga Pallantem. Pulchrius. cum deriſione. Additur. ſenatuſconſulto aſcriptum eſt quod ſequitur. Omnis. ſenator. Singularis induſtriæ. erga patronos ſuos: an quia repertor relationis fuiſſet fœminarum quæ ſeruis coniungerentur. Meritiſſime. condigne. uel a Claudio: & ſenatu qui hæc meruère. Credas. putares per hoc ſenatuſconſultum tam honorificum a Pallante imperio Romano additos aliquos populos: uel liberatos exercitus ab hoſtibus circum feſſos induſtria illius. Aſtruitur iis. additur prædictis in illo ſenatuſconſulto. Cum ſenatui. ordo eſt. cum nulla materia liberalitatis poſſit repræſentari gratior ſenatui populoq; Romano q̃ ut contingat adiuuare facultates Pallantis abſtinentiſſimi fideliſſimique cuſtodis principalium opum. erat enim cuſtos imperialium pecuniarum: huic muneri a Claudio præpoſitus. poſtmodum a Nerone dimotus: cum quo olim pepigerat ne cuiuſquam facti in præteritum interrogaretur: ſed pares cum reipubli. rationes haberet. Principalium. imperatoris: frequens dictio apud iuriſconſultos: & interdum apud Secundum in panagytico. dependent iſta a prædictis ut ſic coniungas: additur ut Pallas: cui ſe omnis pro uirili parte obligatus fateretur: ſingularis fidei: ſingularis iduſtriæ fructum meritiſſimo ferat: cum ſenatui populoq; liberalitatis gratior repræſentari nulla materia poſſit: q̃ ſi abſtinentiſſimi fideliſſimiq; cuſtodis principalium opum facultates adiuuare contigiſſet: nam cætera ſunt interpoſita a Secundo ad rem redarguendam. Tunc. ſub Claudii dominatione. Egeſtione publicarum rerum. euacuatione. & impenſa publicæ pecuniæ. dum illi offertur ex ærario ſeftertium centies quinquagies. Iam. præterea quam memoranda ſunt. Quæ ſequantur. in ſenatuſconſulto. Voluiſſe. ſenſiſſe. Cenſorem. huius rei iudicem. Dandum. donandum. Pallanti. Ex ærario Ex publico: nam ærarium publicæ pecuniæ receptaculũ: fiſcus autem principalis. Eiuſmodi cupiditatibus. auaritiæ: deſyderio habẽdi. Eius. pallãtis. Tanto impẽſius. eo ardẽtius uoluiſſe ſenatũ: ut illa ſextertia acciperet. Petere a publico parente. rogare ſenatum principem Claudium. Eum. Pallantem. Cedendum ſenatui. contentum eſſe. ꝙ ſenatus ſentiret. ut acciperet quæ ſenatus dono daret. Id uero deerat. ironia cum indignatione. Publica authoritate. imperatoria. Superbiſſimæ abſtinentiæ. Pallanti: qui ſuperbia abſtineret a munere oblato. Aduocatus. internuncius: proſoneta. Quod ſolum potuit. facere. ſpernere ſcilicet ſexter. centies quinquagies. Arrogantius. cum uideretur id fæciſſe modeſtiæ gratia: quod tamen fuit arrogantius quam ſi accœpiſſet. Id. ꝙ ſpreuit. Similis querenti. tanquam lamentaretur ꝙ nõ accœpiſſet. Tulit laudibus. maxime laudauit. Eã partẽ. caput illud ſentẽtiæ uoluit Claudi[9] tolli: quo ſenatores decernebãt dare de publico Pallãti ſexter. cẽties qnquagies. Ob fidẽ. erga pronos: & rẽp. Cedere

facultatem fæciſſet teſtandi erga eum beniuolentiam. Quid enim Senatui pulchrius: q̃ ut erga Pallantem ſatis gratus uideretur. Additur ut Pallas: cui ſe omnis pro uirili parte obligatus fateretur: ſingularis fidei: ſingularis induſtriæ fructum meritiſſime ferat. prolatos imperii fines: redditos exercitus reipu. credas. Aſtruitur iis. cum Senatui: populoq; liberalitatis gratior repræſentari nulla materia poſſit: quam ſi abſtinentiſſimi: fideliſſimiq; cuſtodis principalium opum facultates adiuuare contigiſſet. Hoc tunc uotum Senatus: hoc præcipuum gaudium populi: hęc liberalitatis materia gratiſſima: ſi Pallantis facultates adiuuare publicarum rerum egeſtione contingeret. Iam quæ ſequuntur: uoluiſſe quidem ſenatu; cenſorem dandum ex ærario ſexter. centies quinquagies: & quantum ab eiuſmodi cupiditatibus remotior eius animus eſſet: tanto impenſius petere ut compelleret ad cedendum Senatui. Id uero deerat ut cum Pallante publica authoritate ageretur: Pallas rogaretur ut Senatui cederet: ut illi ſuperbiſſimæ abſtinentiæ Cæſar ipſe aduocatus eſſet: ne ſexter. cẽties quinquagies ſperneret. Spreuit: quod ſolum potuit: tantis opibus publice oblatis arrogantius facere: quam ſi accepiſſet. Senatus tamen id quoq; ſimilis querenti laudibus tulit his quidem uerbis. Sed cum princeps optimus: parenſque publicus rogatus a Pallante eam partem ſententiæ: quæ pertinebat ex ærario ad dandum ei ſexter. centies quinquagies remitti uoluiſſet: teſtari Senatum: & ſi libenter: ac merito hanc ſummam inter reliquos honores ob fidem: diligentiamque Pallanti decernere cœpiſſet: uolũtati tamẽ principis ſui cedere. imaginare

uoluntati.obſequi imperio. Pallantem.libertum:& uilem. Intercedentem.interpellantem: reſiſtentem. Obſequio ſenatus:qui in hoc munere illi obſequebatur. Imaginare conſulto. repura illum intercedentem ſenatuſconſulto. Minus.cum maius eſſet recipere dignitates immeritas quam pecunias. ſi legeris munus ſcilicet táquam debitum. Vel potius imperio.uera correctio:paruit enim Claudius libertis ſuis.inde Iuuenalis. Indulſit Cæſar cui Claudius omnia: cuius Paruit imperiis uxorem occidere iuſſus. Libertú patrono.imaginare patrono libertú imperátē:quē patronus i ſenatu rogat. Vſquequaq3.frequēter. Súmá. pecúiarú. Perſeueraturú fuiſſe. uino decretum fuiſſe.

Pallantem uelut intercedentem Senatus obſequio: imaginare cóſulto moderantem honoreſq3 ſuos:& ſexter.centies quinquagies ut nimium recuſantem:cum prætoria ornaméta tanquam minus recepiſſet.imaginare Cæſarem Liberti præcibus:uel potius imperio coram ſenatu obtemperantem:Libertum patrono:quem in ſenatu rogat.imaginare ſenatum uſquequaq3 teſtátem mero:libenterq3 ſe hác ſummam inter reliquos honores Pallanti cœpiſſe decernere:& perſeueraturum fuiſſe:niſi obſequeretur principis uolútati: cui non eſt fas in ulla re repugnare.Ita ne ſexter: centies quinquagies Pallas ex ærario ferret uerecundia ipſius:obſequio ſenatus opus fuit:in hoc præcipue nó obſecuturi: ſi nulla reputaſſent fas eſſe non obſequi.finem exiſtimas? mane dum: & maiora accipe.utiq3 cum ſit utile principi benignitatem promptiſſimam ad laudem præmia merentium illuſtrari:ubi in maximis locis: quibus incitari ad imitationem præpoſiti rerum eius curæ poſſent:& Pallantis ſpectatiſſima fides: atq3 innocentia exemplo prouocare ſtudium tam honeſtæ æmulatióis poſſit:ea quæ ante.x.Cal. Februarii:quæ proxime fuiſſent in ampliſſimo ordine optimus princeps recitaſſet.S.C.de his rebus facto in æs inciderentur: idq3 adfigerent ad ſtatuam loricatam diui Iulii. parum uiſum tantorum dedecorum eſſe curiam teſtem. delectus eſt celebertimus locus:in quo legenda præſentibus:legenda futuris pderētur.Placuit ære ſignari omnes honores: faſtidioſiſſimi quoq3 mácipii: quos repudiaſſet:quoſque:quantum ad decernétis pertinet:geſſiſſet:íciſa:& inſculpta ſunt publicis: æterniſq3 monumentis ptoria ornamenta Pallátis:ſic quaſi fœdera antiq̄:ſic quaſi ſacræ leges:

Verecúdia ipſius.fuit op⁹ uerecúdia Pallantis: & obſequio ſenatus. ut ſenatores obſequerentur principi aſſeueranti Pallantem contentum honore intra priorem paupertatem uelle ſubſiſtere:nec tamé in hac re obſecuti fuiſſent ſi putaſſent licere ſibi contradicere Cæſari in aliquibus neque ſemp uoluntati eius morem gerere. Finem.húc eſſe finem ſenatuſconſulti. Mane dum.auſculta pauliſper. tamen dú poteſt eſſe dictio expletiua. Vtiq3.preſertim uerba ſenatuſconſulti. eſt autem ordo:& ſenſus.cum ſit utile pricipi benignitatem tam promptiſſimam in Pallantem illuſtrari:& publicari in laudem uirorum ut Pallátis merentium præmia illuſtrari: ubi.uerba Pli.deinceps.S.C.maxime locis ampliſſimis ut i foro quib⁹ rebus reliqui præpoſiti curæ imperialium rerum poſſēt incitari ad imitationem: & fides Pallátis ſpectatiſſima in patronos:atq3 innocentia poſſit puocare exemplo ſuo aliorum ſtudium tam honeſtæ æmulationis: e uiſum ea quæ optimus princeps recitaſſet in ampliſſimo ordine. Ante.x.cal. Februarii. ideſt ante uigeſimum tertium diem Ianuarii. Quæ proxime fuiſſent.qui dies proximus fuit iſti ſenatuſconſulto: facto ſuper his rebus. inciderentur in ærea tabula: & id affigeretur iuxta ſtatuam loricatá diui Iulii:qui authore Tranquillo primus omnium in conſulatu ſuo inſtituit: ut tá ſenatus quam populi diurna acta conficerentur: & publicarentur ſtatuæ loricatæ quæ in foro locata fuerat diuo Iulio meminit Plinius his quidem uerbis.Cæſar dictator loricatam ſibi ſtatuam dicari in foro ſuo paſſus eſt. Celebertimus locus. forum Cæſaris dictatoris: de quo Tranqui.forum de manubiis inchoauit: cuius area ſuper ſextertium milies conſtitit. Præſentibus.uiuentibus. Futuris. poſteris. Faſtidioſiſſimi mancipii. Superbiſſimi ſerui. Quoſque.& placuit ſignari ære eos honores:quos neglexiſſet.pecuniam de publico oblatam. quod illi cedebat honori. Decernentes. ſenatores:per quos non ſtetit quo pecuniam reciperet Pallas. Monumentis. actis diurnalibus. Fœdera antiqua. ut Latinorum: & Carthaginenſium. Sacræ leges. quæ in albo poſitæ fuerant: ſácrum eſt quicquid deorum habetur: nam Iuſtinianus ſacræ inquit res ſunt:quæ rite per pontifices deo conſecratæ ſunt ueluti ædes ſacræ: donaria:quæ rite ad miniſteriú dei dedicata ſunt:leges igitur ſacræ dictæ:q3 ante eas códitas referente

Statua loricata.

Cæſaris

Sacrum.

n

Dionyſio quædam erant in ſacris libris repoſita uimq; legis habentia:quorum cognitionem ſoli patricii habebant:& pro legibus utebantur.ſanctæ uero dicuntur ſecundum Donatum : & Macrobium φ pœnæ ſanctione a nullo corrumpi:& uiolari debeant:& ideo ſanctione confirmatæ reſpondente VLpiano:φ enim ſanctione quadam ſubnixum eſt:id ſanctum eſt & ſi deo non ſit conſecratum. ſcio leges per decemuiros.x.tabulis annotatas populo confirmante in baſes æneas inciſas: & in foro poſitas illuſtriſſimum eligentes locum:fontem omnis publici priuatiq; iuris:cui mox duæ tabulæ additæ. í procemio tñ.ff.ſcriptū extat decem tabulis eburneis leges primú pro roſtris ꝓpoſitas.

Tanta principis.patientia erat. Tanta Pallantis.inſolentia. Quid dicam? dubitatio exornatio. Figi.in oculis omnium: inſpici a cunctis. Humilitatem. aĩ utilitatem.legim⁹:& qd dicam neſcio:niſi:& reliqua. Nec ratio potuit. reddi a ſenatu ut cæteri ꝓuocarenť ad ſtudium æmulationis exemplo ꝓmiorum Pallantis:ſed uerior ſcriptura. Nec tacuit rõnem.i. ſenatus ẽt reddidit rationem cur ſexter. centies quinquagies de publico Pallanti ꝓmiſiſſet:ut exemplo:& deinceps. Ea utilitas.ut exemplo ſuo alios i citaret. Quos non dignabať.quos nõ accipiebat : immo faſtidiebat. Honeſto.loco. claris natalibus.Dari.prætoria ornaméta. Promitti. ſexter.centies qnquagies. Seruis. Pallãti. qui olim ſeruiuerat. Illis tpibus : an cum ſenatoribus illorum temporum. Affici. diſponi:pturbari. Verus. alia lectione iuſtus. Ingenuus.liber. Quibuſdam in locis.ut illic.conferantq; ſe non illi ueteres Africani:item: ꝓlatos imperii fines:nec ꝓcul:imaginare Pallanté uelut intercedété ſenatus obſequio:& totū illud:parũ uiſũ:eſt quia epiſtolaris ſtilus debet eſſe remiſſior.

tãta principis:tãta Pallãtis ipſius:quid dicã? neſcio ſi uellét in oculis oĩum figi : Pallas inſolétiã ſuã:patiétiã.Cęſar:humilitaté ſenat⁹ : nec tacuit rationé:ut exéplo Pallãtis præmioꝶ : ad ſtudiũ æmulatiõis cæteri ꝓuocarétur. Ea honoꝶ utilitas erat illoꝶ ẽt:quos pallas nõ dignabať. Inueniebanť tñ honeſto loco nati:q peterét: cuperét φ:qđ dati liberto:promitti ſeruis uidebať.q̃ iuuat φ ĩ tꝑora illa nõ icidi: quoꝶ ſic me tanq̃ illis uixerim pudet.Nõ dubito ſiſiter affici te. Scio q̃ ſit tibi uerus:& ingenuus animus : ideo facilius eſt ut me (quanquam indignationem : quibuſdã in locis fortaſſe ultra epiſtolæ modum extulerim) ꝑatum doluiſſe:q̃ nimis credatur. Vale.

C.Plinius Tacito.S.

NEq; ut magiſtro magiſter:neq; ut diſcipulo diſcipul⁹:ſic.n.ſcribis : ſ3 ut diſcipul⁹ magiſtro:ego cõtra:atq; adeo tu in ſcholã reuocas:ego adhuc Saturnalia extédo: librum miſiſti.nõ potui lõgius hyperbatõ facere:

NEq;.miſerat Tacitus librum ſuum.Secundo corrigendum:qui ut probaret ne merito quidẽ poſſe dici Taciti diſcipulus:de induſtria fæcit longum hypbaton:φ ſane uicio datur cũ oratio:ut hic:obſcuratur:nam non eſt numeroſa oratio: ſed abſona:& interrupta : permutato .n. recto uerboꝶ ordine ad nihilũ oĩa decidũt:collocabis igiť uerba ut meli⁹ itelligať:neq; miſiſti librũ tuũ ut ſolet magiſter mittere magiſtro.i.ut erudit⁹ erudito:neq; miſiſti ut ſolet diſcipul⁹.i. lſarũ cãdidat⁹ mittere alteri diſcipulo ſcripta ſua emẽdãda:nã ſic ſcribis:ſ3 miſiſti ut ſol3 diſcipul⁹.i.minor magiſtro: hoc eſt maiori:& doctiori:ego cõtra ſentio:qnimmo me litteris ablegatũ reuocas tanq̃ diſcipulũ ad ſtudia: cum eſſem intentus luſibus:quibus ſaturnalia luxuriant. Extendo. exerceo ultra conſtitutum: intentus ſum iocis diutius q̃ oportebat:nam poſt Saturnalia diſcipuli a ludo ĩ ludũ cla-

Hypbatõ. moſo reuocabantur a magiſtro ſi Martiali credimus. Hyperbaton. tranſgreſſionem. nam prima perſpicuitatis uirtus eſt rectus ordo:non in longum dilata concluſio.ẽ autem hyperbaton perlonga dictionis dilatio:& tranſgreſſio quædam uerborum ordinem turbans:cuius ſpecies quinq; anaſtrophe:diacope:uel ut quidam thmeſis:dialyſis:ſiue parentheſis:hyſterologia:ſiue hyſteronproteron:ſyncheſis: ſed luculentius Diomede Fabius.plus tamen inqt eſt obſcuritatis in textu: & continuatione ſermonis: & plures modi:quare nec ſit tam longus:ut eũ ꝓſequi non poſſit intẽtio:nec tranſlectio tarda:ut in hyperbaton finis eius differatur:quibus adhuc peior eſt mixtura uerborũ:qualis in illo uerſu. Saxa uocant Itali mediis quæ in fluctibus aras:& de tropis ſcribens:hyperbaton quoq; ideſt uerbi tranſgreſſionem: quoniã frequenter ratio cõparationis:& decor poſcit:non immerito inter uirtutes habemus: fit.n. frequentiſſime aſpera:& dura:& diſſoluta:& hians oratio:ſi ad neceſſitatem ordinis ſui uerba redigantur : quare cũ uerba ꝑ ſe clara perturbanť:erit uicioſum hyperbaton:φ ſedulo fæcit Secũdus.aliud hyperbatõ libro nono idem Fabius deſcribit:parentheſi:inquit adiiciunt hyperbaton:nõ illud quod inter tropos eſſe uoluerũt:ſed alterũ qđ ei figuræ ſniarũ:quæ apoſtrophe dicit:ſile:& nõ ſenſum mutat uerũ formã eloquẽdi.q̃le illđ Decios:Marios:magnoſq; Camillos:Scipiadas duros bello:& te maxĩe Cæſar acuti⁹ ẽt ĩ Polydoro:Fas oẽ abrupit:Polydoꝶ obtrũcat,& auro ui potiť:qđ ñ mortalia pectora cogis Auri ſacra

famesꝰ Hermogenes ubi de puritate oꝛonis agit: teſtaꝫ hypbatõ eſſe cõtrariũ pſpicuitati: quare ſi oꝛonẽ illuſtrare itendimus: oio fugiendum eſt: non. n. ſplendida comparaꝫ oratio mẽbris plyxis: & circuitu: pari ratione rephendit. M. Tullius in rhetoricis hyperbaton: pcipiens fugere oportere longam uerborũ cõtinuationem quæ: & auditoris aures: & ſpiritũ ledit: quam ſententiã lib. iii. de oratore repetit. Hoc ipſo. ꝙ uiciosum hypbaton fæci. Perſonam. qualitatem: & habitũ. Exerã. exercebo. alibi extrahere ſignificat Ouidius. Ter Neptunꝰ aqs cum toruo brachia uultu Exerere auſus erat. Virg. ora exertantem. Exero

atqꝫ hoc ipſo probare cũ eſſe me qui nõ magiſter ruus: ſed ne diſcipulꝰ quidẽ debeã dici. Sumã tñ pſonam magiſtri: exeramqꝫ i librũ tuũ: ius quod dediſti: eo liberius: ꝙ nihil ex meis interim miſſurus ſum tibi: in quo te ulciſcaris. Vale.

C. Plinius Romano. S.

VIdiſti ne aliquãdo Clitũnum fontemꝰ ſi nõdũ: & puto nõdũ: alioqn narraſſes mihi: quẽ ego (pœnitet tarditatis) pxĩe uidi. Modicus collis aſſurgit ãtiq̃ cupſſu nemoroſus: & opacꝰ: hũc ſubter exit fõs: & exprimiꝫ pluribꝰ uenis: ſed impibus eluctatꝰ quẽ facit gurgitẽ late gremio patefacto: purus: & uitreꝰ: ut nũerare iactas ſtipes: & relucẽtes calculos poſſis. inde ñ loci deuexitate: ſꝫ ipa ſui copia: & q̃ſi põdere ipelliꝫ. Fõs adhuc: ẽt ãpliſſimũ flumẽ: atqꝫ ẽt nauiũ patiẽs.

eodem quo emerat inſtruxit plurimis: & antiquiſſimis ſtatuis: tantum illi pulcherrimorũ operum in horreis: quæ negligebat. inuicem tu ſi quid iſtic epiſtola dignum ne grauere ſcribere: nam cum aures hominum nouitate lætantur: tũ ad rationẽ uitæ exemplis erudimur.. Vale.

C. Plinius Maximo. S.

item exertæ cingula mãmæ Claudianus exerta manus armata bipenni. Pli. xi. dẽtes exerti ſunt apro: hippopotamo: elephãto.

Eo liberius. emendabo librum tuum. Meis. ſcriptis. Vlciſcaris. confodias: annotes expungas: mihi uices reddas.

VIdiſti. Clitũni fontis mirã naturã exprimit: petitqꝫ ſi qd ſimile hẽt ſibi reſcribat. Clitumnum fontẽ. Vibius Sequeſter. Clitumnus Vmbriæ fluuius ubi Iupiter eodẽ nomine ẽ. Pli. i Faliſco Clitũni amnis aq̃ potata cãdidos boues facit Virg. Hinc albi Clitũne greges: & maxia taurus Victima: ſæpe tuo pfuſi flumine ſacro Romanos ad tẽpla deũ duxere triumphos: nam triũphantes petits bobus ex Clitũno Ioui Capitolio ſacrificabãt: ꝙ Iuue. iterpres ſurda aure pteriuit. ſatyra. xii. ibi Pinguior Hiſpũlla traheretꝫ taurus: & ipa Mole piger: nec finitima nutritur in herba Læta ſed oſtendẽs Clitũni paſcua ſanguis Iret: & a grandi ceruix feriẽda miniſtro. hinc Lucanus Eſt q tauriferis ubi ſe Meuania cãpis Explicat: Papinius in Syluis. Aut pſtant niueos Clitũna noualia tauros: Sylius Et lauat igẽtem pfondens flumine ſacro Clitũnus tauꝶ Claudianus Non tales Clitũne lauas in gurgite tauros. Tarpeio referunt: quos pia ſacra Ioui. in laudibus Honorii ad hæc mirã flũinis naturã explicat. Qui & Clitũni ſacras uictoribus undas Candida q̃ latiis pbẽt armenta triũphis Viſere cura fuit: nec te miracula fontis Prætereũt tacito paſſu: quẽ ſi qs adiret: Lẽtus erat: ſi uoce gradũ maiore citaſſet: Cõmixtis feruebat aqs: cũqꝫ oibus una Sit natura uadis: ſimiles ut corporis umbras Oſtendãt: hæc ſola nouã iactãtia ſortẽ Humanos pperant imitari flumina mores. Et puto nondũ. te uidiſſe illũ: nã alias narraſſes mihi. Nemoroſus. denſus: obſcurus fuiſſe nemus iuxta Clitũnũ teſtaꝫ Trãq. ubi memorat Caligulã ad uiſcẽdum nemꝰ. flumẽqꝫ Clitũni Meuaniã pceſſiſſe: & Proptius inqt Qua formoſa ſuo Clitũnus flumia luco Integit & niueos abluit unda boues. Exprimiꝫ. exilit ueluti onere ſup impoſiti collis. Venis. foraminibus. Eluctatus. exprimẽs: emittẽs. Gurgitẽ: quẽ facit. Gurges ẽ i flumie locus pfundꝰ: ubi aq̃ uertiꝫ: ꝙ gulæ iſtar ad ſe trahat: & deuoret: ſolet hoc fieri iuxta fõtes maximos: ex qbus flumia defluunt. Patefacto gremio late. extẽſo fluminis alueo. Vitreus. trãſlucidus. Stipes. nũmos. Calculos. lapillos. Deuexitate. deſcẽſu: quo modicus ẽi humor celeriter decurrit. Copia. abũdãtia aquæ. Impelliꝫ: urgeꝫ. Fõs adhuc. ẽ. Nauiũ patiẽs. pfundus. poſt q̃ mãcus ẽ codex: ſicut in hoc libello cõiectamus pleraſque epl'as deſiderari: & quanuis mlta cõquiſiuerimus exẽplaria: nullũ tamen adhuc offendimus: qd huic loco opem ferre potuerit. alius fortaſſe meliori fortũa uſus aliquãdo Secũdũ ſibi reſtituet: quare aliquantulũ ſpacii intermiſimus. ut ſtatim lectorem admoneremus. ex ſequentibus autem coniectamus aliquid tale intercœptum. ut aliquis locum iuxta Clitumnũ pulcherrimis ſtatuis exornauerit. Illi. erat. Quæ negligebat i horreis. quæ prius iacebãt i obſcuro & abdito: Horreis abuſus eſt pro ſtatuaꝶ repoſitoriis: cũ proprie frugum ſint. Exemplis. hoc dixit propter munificentiam illius qui ſtatuis locum adornauerat. Erudimur. inſtituimur: docemur: exemplum enim proprie uocamus rei geſtæ: aut ut geſtæ utilem commemorationem ad perſuadendum id ꝙ intenderis.

Clitumne

Iuuenalis locus.

Gurges

ET guadiũ.excuſat ſe ꝙ triſtis ſcribat:cum ex ſtudiis ſolatiũ inueniat: & librum emendandũ Maximo mittit: in quem rogat ut ꝓ ſe intentionem intendat. Gaudiũ.in rebus lætis. Solatium.in triſtibus eſt. In litteris.in ſtudio.Quod his lætius.quod ſit lætius litteris. Tam triſte:& nihil tã triſte eſt mihi. Vxoris. Calphurniæ de cuius ægritudine in præcedentibus. Meorum.ut Encolpi.Morte.ut Zoſimi. Confugi ad ſtudia.confugimus ad aliquẽ opis cauſa: & ſolatii. Daturus in manus hominum.publicaturus:emiſſurus. Si quãdo.ſi unq̃ intendiſti. Intende in librum meum.tuã diligentiã intẽde in emẽdationem mei libri. Vt triſtis: quia dolore turbabat. Intenderim parum.puã curã adhibuerim. Vt uacuo. ut liber a curis ſeriberem. Vt ex ſtudiis gaudiũ.ꝓuenit: ſi qs illa bñ intellexerit. Studia hilaritate proueniunt. nam Carmina proueniunt animo deducta ſereno. Hilaritate. uacuo : & læto animo.

ET gaudiũ mihi:& ſolatium in litteris: nihilq; tam lætũ:quod his lętius:tã triſte: quod nõ per has ſit minus triſte.Itaq;:& infirmitate uxoris: & meorũ periculo : quorũdã uero etiã morte turbatus ad unũ doloris leuamẽtũ ſtudia cõfugi:quæ præſtãt : ut aduerſa magis intelligã:ſed patiẽtius ferã. Eſt autẽ mihi moris: ꝙ ſum daturus ĩ manus hominum ante amicoꝝ iudicio examinare:imprimis tuo. Proinde ſi qñ: nunc intende in librum meũ:quẽ cũ hac epiſtola accipies:qa uereor ne ipẽ: ut triſtis:paꝝ itẽderi. Imperare.n.dolori:ut ſcriberẽ:potui : ut uacuo aĩo: lætoq; non potui. porro ut ex ſtudiis gaudium:ſic ſtudia hilaritate ꝓueniunt. Vale.

C.Plinius Gallo.S.

AD quæ noſcẽda iter ingredi : trãſmittere mare ſolẽus:ea ſub oculis poſita negligimus:ſeu qa ita natura comparatum : ut ꝓximoꝝ icurioſi lõginqua ſectemur:ſeu ꝙ oĩum rerũ cupido:cũ ñ facilis occaſio:ſeu q̃d differim⁹ tanq̃ uiſuri:q̃d daẗ uideri quoties uelis cernere. Quacũq; de cauſa ꝓmulta ĩ urbe nr̃a : iuxtaq; urbẽ nõ oculis modo:ſed ne auribus qdẽ nouimus: quę ſi tuliſſet Achaia:Aegyptus:Aſia:aliaue q̃libet miraculoꝝ ferax:cõmẽdatrixq; terra.audita: perlecta: luſtrata haberemus. Ipſe certe nuper: quod nec audieram ante : nec uideram : audiui pariter:& uidi. Exegerat ſocer meus: ut amerina prædia ſua inſpicerem Hęc perambulanti mihi oſtenditur ſubiacens lacus nomine Vadimonis: ſimul q̃dã ictedibilia narrãẗ:ꝓueni ad ipſũ.lac⁹ ẽ ĩ ſĩlitudĩe iacẽtis rotę cõſcriptus :& undiq; ęq̃lis: null⁹ ſinꝯ:obliq̃tas nulla:oĩa dimẽſa:paria: & q̃ſi artificí mãu cauata:& exciſa.Color cęruleo albi

AD quæ. Mirabilẽ Vadimonis lacũ ꝑ epl'am ãte oculos Gallo ponit:eius non tm̃ formæ rotunditatẽ:& aquæ medicinã : q̃ plures in natantes ac fluctuãtes inſulas admiraẗ. Ad quæ.ordo.negligimus ea miranda:quæ poſita ſunt ſub oculis noſtris: ad quæ talia:ut noſcamus ſolemus longũ iter ingredi:& traiicere mare. Proximorum incurioſi.negligentes ꝓxima quæq;: Occaſio.cõmoditas uidendi. Datur.licet. permittiẗ. Quacunq; de cauſa. id faciamus. Vrbe.Roma. Permulta. admirãda. Achaia.Pelopõneſus:a parte totum:nã Achaia Pelopõneſus:& a quibuſdam pars eius:ubi ſpiraculum tenarium admirãdũ: ſed alibi de ea copioſius. Agyptus. admirãda ſunt in Aegypto Nilus: Apis bos : Crocodilus:Hippopotam⁹. Mẽnõis regis: Alexandria.Pyramides:& Chemnis inſula lucos ſyluaſque:& Apollinis ſuſtinens templũ:quæ in quodam Aegypti lacu natat: & quocunque uẽti agũt pellitur. Aſia.
Aſia. duplex eſt altera in tertio orbis diuortio poſita. altera minor: in ea ꝓter templum Dianæ Epheſiæ : ad mirabiles fluuii ſunt Pactol⁹:Meãder. Alia terra . ut Africa : q̃ ſemꝑ aliq̃d noui ferebat:ꝙ ẽt authoꝛ Plinio ĩ ꝓuerbiũ ceſſit. Audita.aliis narrãtib⁹. Luſtrata.nobis uidẽtibus. Amerina. ĩ agro amerio iacẽtia . authore Stephano
Ameria. amerin⁹ ab Ameria deduciẗ: q̃d oppidũ ẽ nõ ꝓcul a Meuania referẽtib⁹ Strabõe & Plinio ſecũdũ quoſdã añ Perſei bellũ cõditũ ãnis .D.cccc.lxiiii.diſtãs aburbe.xlvi. miliariis mẽda ẽ apd̃ Seruiũ grãmaticum ubi tradit Amerinũ uocatũ:& ei⁹ factã ſæpi⁹mẽtionẽ a.M. Tullio ꝓ Roſcio : apud
Vadimonis lacus. quẽ ñ amerinũ ſ; Ameriã iuenies ſalix ameria laudaẗ a Virg.Columella:Pli.Hæc pambulãti.dũ hæc ꝓdia circuirẽ. Vadimõis.de quo Pli.ſẽior lib.ii.ĩ Vadimõis lacu iſulæ ſp fluitãt.corrigẽd⁹ ex lib.iii.natu
Senecæ locus. raliũ q̃nũ locus apd̃ Senecã ſic:aliæ ĩ Vadimõis lacu uehunẗ:eũ paſſim hẽaẗ : ĩ alia iuadoſis lacu uehitur. Iacẽtis rotæ.forma circulari:& rotũda. Sinus receſſus: reflexus:cõcauitas. Dimẽſa.ad mẽſurã fcã:
Ceruleus. æqualia.M.Tullius.ut uerba uerbis q̃ſi dimẽſa: & paria reſpõdeãt. Color.aq̃. Cæruleo albidior.cæ

ruleus color mari daſ. ē āt uiridis cū nigro:ſed iſtius lacus color erat albidior:& uiridior:quem iure ſ̄p pellabimus flauū ex authoritate Gellii teſtātis Enniū pulcherrime deſcripſiſſe eū colorē cum dixit ſpu mas uirētis maris flauo marmore.a colore fontē Cæruleū:quē Claudius cū Curtio & Albudineo urbi induxit:appellatū tradit Frōtinus:apud quē ſic reſtitues:alteri ꝙ ex fontibus Cæruleo:& Curtio ꝑduce baſ:Claudiæ datū eſt:teſtimonio ipſius Frontini:Trang:& Pli.ſenioris:cærulei tēperatiões lib.vii. docet Vitruuius. Precioſior.nobilior. Sulphuris odor.hēt ſulphureū odorē. Saporq; medicatus. ut guſtus Frōtini locus.

dior uiridior:& ꝓcioſior.ſulphuris odor:ſaporq; medicatus.uis qua fracta ſolidanſ:Spaciū modi cū:& qđ tñ ſentiat uētos:& fluctibus ītumeſcat. Nulla i hoc nauis(ſacer.n.)ſed innatāt īſulę her bidæ tectæ harūdie:& iūco:quæq; aria fœcun dior palus:ipſaq; illa extremitas lacus effert.Sua cuiq; figura:uel modus cunctis. margo deraſus: quia frequenter uel littori:uel ſibi illiſæ terunt: terūturq;.par omnibus altitudo:par leuitas.qp pe in ſpeciem carinæ humili radice deſcendunt. hęc ab oī latere ꝑſpicitur:eadēq; ſuſpēſa pariter: & merſa.īterdū iūctæ:copulatæq;: & cōtinēti ſi miles ſunt:īterdū diſcordātibus uētis digerunſ. nōnunq̄ deſtituta trāquillitate ſingulæ fluctuāt: ſæpe minores maioribus uelut corbulæ honera riis adhæreſcūt. ſępe īter maiores:minoreſq; q̄ſi curſū:certamēq; deſumūt.Rurſus oēs i loco ap pulſę:q̄ ſtetere ꝓmouēt terrā:& mō hac:mō il lac lacū reddunt:auferūtq;:ac tū demū:cum me dium tenuęre nō trahuntur.Cōſtat pecora her bas ſecutas:ſic i inſulas illas:ut in extremā ꝓcede re ſolere tellurē:priuſq̄ mobile ſolū:quæ littori: abrepta q̄ſi illata:& impoſita circūfuſum undiq; lacū paueāt:mox quo tulerit uēt⁹ agreſſa nō ma gis ſe deſcēdiſſe ſētiāt. idē lac⁹ i flumē erigiſ:qđ ubi ſe pauliſp oculis dedit:ſpecu mergiſ:alteq; cōditū meat:ac ſi qd anteq̄ ſubduceret accepit:

aquaꝗ illius uideaſ medelæ aptus. Vis. uirtus:medicina eſt illis aquis.Fracta. mē bra. Solidanſ.cōiungantur. Spacium.la cus eſt mediocre. Sacer:conſecratus diis. & publice dedicatus. Innatant inſulæ her bidæ.Plinius inreatino quædā inſulæ ſem per fluitant:ſicut in agro Cecubo:& eodē reatino:mutinenſi:ſtationēſi:in Vadimōis lacu:& ad Cutilas aquas opaca ſylua:quæ nunq̄ die ac nocte in eodem loco uiſitur: hinc Seneca Cutilarum inſula natās:& erbores habet & herbas nutrit:tamē aqua ſuſtinetur:& in hanc atq; illā partem non tm̄ uento impellitur:ſed aura.nec unq̄ il li per diem:& noctem in uno loco ſtatio: adeo moueſ leui flatu:de qua multa libro .i.Macrobius:& Dionyſius plura in ſuis antiquitatibus.has natātes inſulas Seneca putat ex pumicibus conſtare. Quæque. & producunt omnia alia quæcunque fœ cundior palus:& ipſa margo lacus germi nat. Sua.particularis. Cuique.inſularū. Modus.menſura:forma. legitur etiam. Vnacuiq;.ideſt eadem forma eſt omnib⁹. Margo. inſulatum ora ꝓbati authores incerto genere marginem uſurpāt. Sibi. inuicem:inter ſe. Terunt. cōtiguas inſu las fricant:& pariter abradūtur. Altitu do.profunditas:uel eminentia extra aquā: Carinæ.concauitatis:inſtar fondi nauis. Humili.breui admodū deſcēſu. Hæc. aliqua inſularum. Ab omni latere. tota. Suſpenſa.ſuperextans aquæ. Merſa.un dis obruta. Continenti ſimiles. perpetuo ſpacio terræ coniunctæ: unde continētes prouincias iuriſconſultus uocat Italiæ cō iunctas. Digeruntur.ſeparantur:diſparā tur. Deſtituta.in terrupta. Minores.in ſulæ. Corbulæ.nauiculæ:ſcaphæ quæ naues honerarias conſequuntur:a ſimilitudine corbularum Corbulæ. ex uiminibus:eas tamen Columella corbes appellat:& Feſtus corbitas memorat honerarias:ꝙ in ma lo earum ſummo pro ſigno corbes ſolent ſuſpendi. Plautus dixit tardior eſt quam corbitæ ſu nt Gel lius.ix.coruitas inter nauigia refert. Honerariis.quæ maximum honus uehunt:& ſtructæ ſunt ad im portanda honera. Deſumunt curſum. concurrunt. In loco. aliquo. in rippa lacus. Appulſæ.ter ræ coniunctæ:nam appellere dicitur de iis:quæ ab alto terræ redduntur. Promouent.extendunt: annexu ſuo protogant. Reddunt lacum.detegunt aquam. Vnde receſſerint. Auferunt. occupant: contegunt ubi ſtetere. Medium.lacum. Non trahuntur. non diſſipantur. non mouentur. Herbas. quæ in illis ſunt inſulis. In extremam tellurem.in marginem lacus. Priuſquam mobile ſolum. an tequam inſulæ uento moueantur a rippa. Quæ littori abrepta.uento ſpirante cum inſulis in mediū lacum delata. Non magis ſentiant ſe diſcendiſſe.non intelligunt ſe ab inſulis deſcendiſſe: magis quā ſenſerant prius ſe conſcendiſſe. Erigitur.in rectum extenditur. Oculis dedit.per apta fluxit. Specu. baratro uoragine. Mergitur.abſorbetur. Alte.profunde. Quid. aliquod ſignum:ꝙ dicitur fieri in Arethuſa:Subduceretur. ſpecu mergereſ.Accepit.intromiſſum ſit. Seruat.ſecū trahit ſubterlabēdo.

ſeruat:& ꝓfert.Hęc tibi ſcripſi:q̄ nec mín⁹:ígno ta q̄ mihi:nec minus grara credebá.ná re.quoq; ut me nihil æque ac naturæ opa delectát. Vale.

C.Plinius Arriano.S.

V T i uita ſic i ſtudiis pulcherrimũ:& humaniſſimũ exiſtimo ſeueritaté:comitaté que miſcere:ne illa i triſtitiá:hæc i petulátiam excidat. Q ua ratione ductus grauiora opera luſibus:iociſq; diſtinguo. ad hos proferẽdos:& tempus:& locum opportuniſſimũ elegit ut qui iam nũc aſſueſcerẽt:& ab ocioſis:& i tricli nio audiri. Iulio menſe(quo maxime lites interquieſcunt)poſitis ante lectos cathedris amicos cõuocaui.forte accidit:ut eodẽ die mane i aduocationem ſubitam rogarer:qđ mihi cauſam ꝓloquẽdi dedit.ſum.n.deprecatus:ne qs ut irreuerẽtem operis argueret qđ recitaturus:q̄q̄:& amicis:& paucis:idem iterum amicis:foro:& negociis non abſtinuiſſem. Addidi hunc ordinem me in ſcribendo ſequi:ut neceſſitates uoluptatibus:ſeria iucundis:præferrem:ac primum amicis:tũ mihi ſcriberem. Liber fuit:& opuſculis uarius:& metris:ita ſolemus:qui ingenio parũ fidimus:ſatietatis periculũ fugere. Recitaui biduo:hoc aſſenſus audientium exegit:& tamen non ut alii:q quædã iputát:& ſit ꝗ tráſeát:nil ꝑtereo:atq; etiá non præterire me dico.lego enim omnia:ut oia emendem.quod contingere non poteſt electa recitãrib⁹. At illud modeſtius:& fortaſſe reuerẽti⁹

Profert.emittit dum emergit. Opera miranda. V T.a rebus ſeriis tranſire ad luſus licet.ꝗ etiam in ſtudiis obſeruandum: non enim ſemp grauibus intendendum:ſed iocis plærunq; remittendum:quod Secundus obſeruans ſua epigrámata excuſat:quæ diuerſo metro compoſita nuper amicis recitauerat: nec tantum ſpecioſa: ſed omnia:ut melius emendaret quare monet Arrianum ne miretur ſi multa a prioribus cõmutata deprehenderit. Miſcere ſeueritatem:comitatemq;.condire grauitatem cũ iucunditate:animũ remittere:ꝗ Traianus cõſueuerat:& ideo laudatur in epiſtolis:& Panagyrico.Illa.ſeueritas.ne nimia ſeueritate ſiamus duri:& triſtes:& ne indefeſſa comitate:procaces:& petulantes. Hæc.comitas. Excidat.tranſeat:quadam uicinitate inter comitatem:& petulantiam: unaquæq; enim uirtus ſuo uicio proxima facile in hoc declinat:niſi ſumma adhibeatur accuratio. Grauiora.continentia ſeria:quales ſunt orationes. Luſibus.epigrammaribus. Diſtinguo.uario. Hos.luſus. Proferendos.recitandos. Tempus.ocioſum:feriatũ. Locum.tricliniũ tanq̄ læticiæ receptaculum. Vt qui.ut hi luſus. Ocioſis.a negociis.uacuis. In triclinio.in cœnatiõe:ná in cœna romani ſolebant audire poemata:ꝗ Perſius notat. Lites iterquieſcũt.feriæ ſunt ꝓpter meſſes:& intenſos calores. Iulio menſe.quo ét romani ſolebát tranſire in domos cõductas cũ ſua ſuppellectile.ꝗ mõſtrat illo uerſiculo Mart. O Iuliarũ dedecus calendarũ Vidi Vacerra.ſarcinulas tuas uidi:& apertius i Tiberio

Lectus. Tráqui.ac.M. Tullius ſubinde. Lectos.menſes.Láprídius.Heliogaballus inqt ſolido argento hũit lectos:& triclinares:& cubiculares:Curtius cõuiuiũ exornari iuſſit.centũ aurei lecti modicis interuallis poſiti erát:lectos circumdederát aulea purpurea:auroq; fulgẽtia & lib.vii.cũ poſt aulea quæ lectos obduxerát ſtaret. Forte.exinſperato. Eodẽ die.quo ꝓmiſerá me recitaturũ. Mane.ante cibum:ná poſt recitauit. Subitá.inopinatá.improuiſam. Proloquẽdi.ꝑfationẽ faciẽdi:qua ueniam deprecabat:ꝗ mane nõ recitaſſet ſicut ꝓmiſerat:excuſans ſe aduocatũ i repentinam aduocationẽ. Irreuerẽtẽ operis.parui pẽdentem uerſuum recitationẽ. Quáquam & amicis.cum quibus liberius agere licet. Nõ abſtinuiſſem amicis.operá meá præſtitiſſem in defendẽdis amicis. Foro & negociis in cauſis forenſibus. Addidi in præfatione. Præferrem.præponerem:& imprimis ducerem. Amicis ſcriberem.amicorum cauſa actiones haberem. Mihi.ad uoluptatem meam. Liber.a me recitatus. Opuſculis uarius diuerſæ materiæ:&.uario metrorum genere. Ita.uarietate:qua legentium faſtidium effugimus, Ingenio.noſtro tanquam minus excuſſo. Biduo.ſic libro quarto meminit orationem biduo recitatam magno auditorum aſſenſu. Aſſenſus fauor:intentio:cupiditas audiendi. Exægit.fæcit. Et tamen.uera ſcriptura.& tamẽ nõ ut alii:qui quædam immutant:& ſit quod tranſeant:quorũ ſenſus:& tñ non fæci ut alii ſolent in ſuis recitationibus:qui quædam ſuoꝝ ſcriptoꝝ non probant:& ideo eorum aliquid omittunt in recitatione:ego autem nihil prætereo quinimmo aperte ꝓfiteor oía recitare. Electa.meliora:ná niſi quæ ſibi diſplicent recitauerint:illa ſane nõ emendabunt. Illud.quod faciunt huiuſmodi lectores tantũ electa recitãdo. Modeſtius.ne auditorẽ obtũdant ſcriptoꝝ copia:& deterioꝝ

Simplicius. magis ingenuum. Amantius. amoris indicium maius: qui omnia qualiacunque ſunt amicis communicem. Amat. uerisſime. Tœdium. ut ſit faſtidio auditoribus. Quid. parum admodum uel nihil. Conueniunt. ad audiendum. Delegatus. peregrinus: ſubſtitutus: hoc magis placet quam delicatus nam ante fere in eundem ſenſum dixerat delegata uocabula. Quam facere. emendando: & intente audiendo. Cætera. quam habes in cæteris rebus meis. Hunc. librum. Muſteum. nouellum: recentem. ſic Columella muſteum fructum dixit: proinde muſteum pro dulci: hinc muſtea poma: quæ poſtea mellimela ſunt appellata Varone tradente. Retractatum. emẽdatum. hoc addidit ne miretur Arrianus: ſi hic liber uidebitur alius a priore: quem ſcilicet antea uiderat: quia multa in emendatiõe fuerant cõmutata: ut nouus liber appareret. Ex eo. quia multa in illo fuerant emendanda. Noſti. dum illum legeres: nam Arriani Maturii iudicio in literis utebatur. Vt deteriora facta. ut quæ ſolent fieri interdum deteriora longa mora: quia noua magis placent. Reſcripta. de nouo ſcripta: & emendata: & ſtatim ſubiungit cauſam: nam aliquibus partibus mutatis qa non placebãt: illæ quoque quæ reſtabant uidentur mutandæ quia non conueniunt cum his: quæ fuerant mutatæ. Ea. ſcripta. Quæ manent. quæ relicta fuerunt tanquam bona. Delegatꝰ. Muſteus.

ſed hoc ſimplicius: & amãtius. amat enim: q ſe ſic amari putat: ut tœdium nõ ꝑtimeſcat. & alioqn quid pſtãt ſodales: ſi cõueniũt uoluptatis ſuę cauſa? delegatus ac ſiliſis ignoto eſt: qui amici librum bonum mauult audire: q̃ facere. Nõ dubito cupere te pro cætera mei charitate quam maturisſime legere hunc: at hunc muſteum librum leges: ſed retrectatum: quę cauſa retrectandi fuit: & tamẽ nonnulla iam ex eo noſti. Hæc emendata poſtea: ut: quod interdum longiore mora ſolet: deteriora facta: quaſi noua rurſus: & reſcripta cognoſceres. nam plæriſq; mutatis: ea quoq; uidentur: quæ manent. Vale.

C. Plinius Geminio. S.

Noſti ne hos: qui omniũ libidinum ſerui: ſic aliorum uitiis iraſcuntur q̃ſi inuideãt? & grauisſime puniunt: quos maxime imitãtur: cũ eos etiã: qui nõ indigent clęmentia ullius nihil magis q̃ lenitas deceat. atqui ego optimũ: & emendatisſimum exiſtimo: qui cæteris ita ignoſcat: tãquam ipſe quotidie peccet: ita peccatis abſtineat: tanq̃ nemini ignoſcat. Proinde hoc domi: hoc foris: hoc in omni uitæ genere teneamus: ut nobis implacabiles ſimꝰ exorabiles iſtis ẽt: q dare ueniã niſi ſibi neſciũt. mãdemuſq; memoriæ: quod uir mitisſimus: & ob hoc quoq;

Noſti. monet nõ eẽ imitãdã illorum cõſuetudinẽ: q alios grauisſime inſectantur: in quo ipſi maxime peccant: quinimmo a uiciis ſeipſum comprimendum: & alienis erroribus parcendum. Libidinum. uiciorum libido etiam pro deſyderio ueneris. Lampridius enim refert Heliogaballum mlta libidinum gña excogitaſſe: & Mart. in eundem ſenſum protulit libidinari. ad hæc ueteres pro appetitu aliarum rerum uſos docet Cato de re ruſtica. libido inqt nauſeæ ueniet: & pro æmulatiõe honeſtæ rei Saluſtius tanq̃ libido ſit q libeat. magiſq; i decoris armis: & militaribus equis: quam in ſcortis atq; conuiuiis libidinem habent. libidinitatem pro libidine Laberius poſuit ſi Marcello credimus. Eos. bonos uiros: qui nihil repræhendendum admittũt. Lenitas. facilitas ignoſcẽdi. hinc Horat. At pater ut gnati: ſic nos debemus amici: Si qd ſit uiciũ nõ faſtidire: & Aguſtum refert. Tranq. amicorum delicta dũtaxat modica perpeſſum. Ita ignoſcat. inde illud apud græcos laudabile dictum. ου χρὴ πικρὸν εἶναι καὶ ἀπαραίτητον. ἀλλα συκκνομονα τινα ἀνθρωποποιοῦντα καὶ τοῖς αὐτοῖς περιπεσεῖν δυναμενον: ἐξονηδῶλυσι πικρῶς ἄλλον. i. non oportet aſperũ ẽe: & inexorabilẽ ſed mittem quẽdam hominẽ exiſtentẽ: & ſimilibus icidere potentem: ex quibus repræhendit acerbe aliũ. Tanquam nemini ignoſcat. nulli repræhẽdendo parcat. nam monitorem omni culpa carere decet. quare iure hi repræhẽdunt: q ſceleribus obnoxii grauitate ficta alios arguunt. Domi. in rebus priuatis. Foris. in publicis. Vt nobis implacabiles. ut peccatis noſtris meritam pœnam irrogemus. Exorabiles iſtis. parcamus prædictis: nam maioris clæmentiæ ẽ indulgendo corrigere peccata quam uindicando: omnis igitur habenda ratio: & diligentia ẽ primũ ut monitio acerbitate: deinde obiurgatio contumelia careat. nõ eni debemus amici uicia ferre: quæ ſi disſimulaueris facies tua. inde Seneca inquit. eſto uiciorum fugator ipſe: aliorum neque curioſus ſcrutator: neque acerbus reptæhenſor: ſed ſine reprobatione correptor: ita ut admonitionem hilaritate ꝑuenias: & errori facile ueniam dato. Sibi. ſuis uiciis: cum aliena acerrime inſectentur. Ob hoc. qa mitisſimus erat. Libido.

maximus Thraſea crebro dicere ſolebat. Qui uitia odit: homines odit. Quæris fortaſſe quo cõmotus ſcribam? Nuper quidam: ſed melius coram: quanquam ne tunc quidem: uereor enim ne id: quo improbo eos: ſectari: uidear. ad hæc carpere: quodcunq; maxime præceperis: repugnat. Quiſquis ille: qualiſcunq;: ſileatur: quem inſignire exempli: non inſignire humanitatis plurimum refert. Vale.

C. Plinius Narcellino. S.

OMnia mihi ſtudia: omnes curas: omnia aduocamenta exemit: excuſſit: eripuit dolor. quem ex morte Iunii Auiti grauiſſimi hominis cœpi. Latum clauum in domo mea induerat: ſuffragio meo adiutus in petendis honoribus fuerat. Ad hæc ita diligebat: ita uerebatur: ut me formatore morum: me quaſi magiſtro uteretur. Rarum hoc in adoleſcentibus noſtris. nam quotus quiſq;: uel ętate alterius: uel authoritate ut minor cædit? ſtatim ſapiunt: ſtatim ſciũt omnia. neminem imitantur: atq; ipſi ſibi exẽpla ſũt. Sed nõ Auitus: cuius hæc pręcipua erat prudentia: q alios prudentiores arbitrabat: hæc pręcipua eruditio: q diſcer uolebat. Sp ille: aut de ſtudiis aliqd: aut de officiis uitę cõſulebat. ſp ita recedebat: ut melior factus: & erat factus: uł co qđ audierat: uł qđ omnio quæſierat. Q đ ille obſequium Seruião exactiſſimo uiro pſtitit? quẽ legatũ Tribũus ita dilexit: & cœpit: ut ex Germãia

Maximus, uirtutibus excellens. epigrammataticus poeta Petum Thraſeam magnum: Tacitus egregium appellarunt. Homines odit. tanquam impoſſibile ſit hominibus carere crimine. ipſe tamen alibi Euphratem laudauit. quod uicia non homines inſectaretur. Scribam. iſta. Nuper quidam. incipit tanquam deſcripturus aliquem qui aliorum uicia diſtricte flagellaret: ſua uero ſibi indulgeret: ſed per rhetorum exornationem: quæ dicitur præciſio rem ſuppreſſit. ea autem fit cum dictis quibuſdã reliquum q cœptum eſt dici relinquitur: nam tacita ſuſpitio: quam diſerta explanatio atrocior eſt. Coram. uiua uoce quam per litteras de hoc homine dicam. Ne tunc quidem. ne quidem melius erit dicere coram. Vereor enim. repone in ueram ſcripturam uereor enĩ ne id quo improbo eos: ſectari uidear: ad hæc carpere quodcũque maxime præcœperis repugnat. Id. in eam rẽ ſcilicet repræhendendo illos malos: q eos facere iã damnaui. Adhæc. prætetea. Carpere. damnare. Quodcunque maxime præcœperis. ſcilicet ne aliena uicia remittere quod pluribus præcœpit. Repugnat. non conſtat ſibi: magna inter utrunque diſcordia eſt.

Qualiſcũque. Ille. uir ſit. Qualiſcunque. cuiuſuis conditionis: & naturæ. qualiſcunque interdũ pro malo ponitur: Tacitus libro. xv. inuidiam prætendens Piſo: ſi ſacra menſæ: diique hoſpitales cæde qualiſcunque principis cruentarẽtur: luue. facit idignatio uerſum Qualemcunq; poteſt. interdum pro minimo. idẽ Tacitus. xiiii. ſe Nero in omnes libidines effudit: quas male coercitas qualiſcunque matris reuerentia retardauerat. Inſignire. notare. famoſum reddere. Refert exempli. facit ad iuſtitutionẽ cæterorum. Nõ iſignire humanitatis. refert .i. ſi tacuero uidebor fuiſſe humanus.

OMnia. Iulium Auitum ædilitatis candidatum: iam tribunatu militum: & quæſtura functum deceſſiſſe impatienter dolet. nam Secundum tanquam rectorem ſecutus ut aliquid diſceret parentem ſuum iam ætate grauem: uxorem: filiolam unicam morte reliquit. impar igitur tanto dolori a Marcellino ſolatium petit per hanc epiſtolam inter pulchriores pulcherrimam: inter triſtiores triſtiſſimam inter amantiores amantiſſimam. Curas. alias occupationes. Aduocamenta. ſolatia: luſus. Iunii Auiti. alius fuit Iulius Auitus: cuius obitum pariter libro quito defleuit. Latum clauum. ueſtem ſenatoriam: quam poſt uirilem togam ſenatorum filii. induebant. Quotus quiſque. quis eſt tam minimus qui. Cedit. aſſurgit ſiue ſenioribus ſiue honeſtioribus. Statim ſapiunt adoleſcentes noſtri ſapientes ſe credunt eſſe ſine præcœptore. Sibi ſunt exẽpla. ſe ſolos imitantur. Non Auitus. hæc faciebat. Eruditio. cognitio doctrinæ. De officiis uitæ. de recte bñq; uiuẽdo. Recedebat. a uiris doctis. Vt melior factus. tale illud terentianũ quanuis per adulationẽ: nunq̃ accedo ad te quin abſte abeam doctior. Factus. melior: & doctior. Audierat: nõ pcunctãdo. Quæſierat. q̃rendo cognouerat. Seruiano. de quo multa alibi diximus. Exactiſſimo: omni uirtute abſolutiſſimo. Legatum. proconſulis uicariũ. Tribunus. Iunius Auitus. Cœpit. cõplexus eſt: fouit. uel magis delectauit. Germãia: ois. Germania a Gallis Rhetiiſq;: & Pãnoniis: Rheno: & Danubio flumib⁹: a Sarmatis Daciſq; mutuo metu: aut mõtib⁹ ſeparat: cætera oceãus ãbit latos fin⁹: & iſulaꝝ imẽſa ſpacia cõplectẽs: Germãiæ

Germãia.

uocabulum non antiquiſſimum:quoniam qui primi Rhenum tranſgreſſi Gallos expulerunt: ac tamen Tungri:tum Germani uocati ſunt:ita nationis nomen non gentis eualuit paulatim: & omnes primum a uictore ob metum:mox a ſeipſis inuento nomine Germani uocati ſunt.omiſſis cæteris qui de Germa-nia ſcripſere contenti fuimus uno authore Tacito. Pannoniam unam tantū Pannoniam Pli.nominat Pannonia.
Ptolemæus in duas diuidit: eas more ſuo diſterminans;ſatis conſtat contingere Germaniam. Commi-lito.militiæ ſocius:ex præcœptis tamen eorum qui de re militari ſcripſerunt tribunus legato parere de-

in Pannoniā tranſeuntem nō ut cōmilito: ſed ut comes: adſectatorq; ſequeretur. qua induſtria? q̄ modeſtia quæſtor conſulibus ſuis: & prætoribus habitus nō minus iucundus: & gratus q̄ utilis fu it? quo diſcurſu: qua uigilantia hanc ipſam ædili tatem: cui præreptus ē petiit? quod uel maxime dolorē meū exulcerat: obuerſantur oculis caſſi labores: & infructuoſæ preces: & honor: quē me ruit. Tantumnū redit animo ille clauus ī penati bus meis ſumptus. redeūt illa pria: illa poſtrema ſuffragia mea: illi ſermones: illæ cōſulatiōes: ad-ſicī or neceſſitudie: caſu. Erat illi grandis natu pa rēs: erat uxor: quā an̄ annū uirginē accœpat: erat filia: quā pauloante ſuſtulerat. tot ſpes: tot gau-dia dies unus in aduerſa cōuertit: modo deſigna-tus ædilis: recens maritus: recens pater: intactū honorē: orbam matrem: uiduam uxorem: filiam pupillam: ignaram aui: ignaram patris reliquit. Accedit lachrymis meis: q̧ abſens: & īpendentis mali neſcius pariter ægrum: pariter deceſſiſſe co gnoui: ne grauiſſimo dolori ipſe cōſueſcerē. In tā tis tormentis erā: cū hæc ſcriberē. ſolare: neq; n. nūc aliud: aut cogitare: aut loq poſſum. Vale.

C. Plinius Maximo. S.

buit:quare Auitus in hoc poteſt uideri ni-hil magni præſtitiſſe. Comes.ſecutor:eſt Comes.
enim is qui officii cauſa maiorem comita tur.Secundus alibi:obtinenti Africam co-mes hæſerat: & libro .viii. dephinus alius tantum ſpectator & comes. Habitus.tra-ctatus: aſſumptus.M. Tullius pro Planco mandat quæſtorem debere ſuum conſu-lem uel prætorem more maiorum in pa-rētis locum habere.Quod diſcurſu.labo-re:dum ambit ſuffragia.Aedilitatem.crea Aediles.
ti ædiles eadē die & hora qua tribuni pl. & ne quis eis noceret conceſſo ſimili priui legio quale tribunis ſancitum.duo erant ædilum ordines:unus in quo ſellis curulis pedibus in dicendo iure utebātur:hic ma-giſtratus maior ædilitas dicebatur:ſecun-dus autem plebeius.curabant urbem:an-nonam:& ludos:poteſtatem coercendi po pinas:& nouas ſuperſtitiones.exigendiq; mundicias in locis publicis:& utilem & ſa lubrem temperaturam habebant: ne quis aquam publicam inquinaret: aleam præ-terquam ī Saturnalibus uetabāt: diem di-cere poterant iis: qui pluſquam lege fini-tum erat agri poſſiderent. dicti ædiles ſe-cundū Varronez quod ædes ſacras & pri-uatas procurarent:at Feſto authore q̧ fa-cilis ad eos plebi aditus eſſet conuenit cū Varrone iuriſconſultus in procemio.ff.& tradit ædilibus plebē omnia ſcita ſua de-tuliſſe.Cæſar dictator duos ædiles conſti tuit: qui frumento præeſſent: & a Cerere
Cereales nuncupauit:ut in ſumma eſſent ſex ī urbe ædiles:fuit & hic magiſtratus ī oppidis:qui uaſa mi nora frangeret:& res quæ pluris uenirent corrigeret.hæc ſumpta ex probatiſſimis authoribus. Prære ptus.extinctus ante initum honorē. Exulcerat. renouat exaſperat:alibi eadem uerba protulit. deceſſit inquit Corœlius Rufus:& quidē ſponte:quod dolorē meū exulcerat. Obuerſantur.occurſant. Caſſi; inutiles. Tantumnum.etiam:ſuper qua dictione luculenter libro.viii. Clauus. ueſtis ſenatoria auro purpura inſerto. Prima.in quæſtura. Poſtrema.in ædilitate. Neceſſitudine.Gellius libro.xii.deridet grāmaticos:q neceſſitudinē & neceſſitatē inter ſe differre putāt:q̧ neceſſitas ſit uis quæpiā p̄mens & co-gens:neceſſitudo autē dicat̃ ius quoddā & uinculū religioſæ coniunctionis:ſed is nihil differre putat:ſi-cut ſuauitudo & ſuauitas:ſanctitudo & ſanctitas:& ſequitur.neceſſitas pro iure officioq; obſeruantiæ: affinitatiſq; infrequens eſt:q̄q̄ qui ob hoc ipſum ius affinitatis: familiaritatiſue coniuncti ſunt: neceſſa rii dicuntur.ſatis cōſtat neceſſitudinē ab eruditis ꝑ eo q̧ neceſſum ē uſurpari.unde a.M. Tullio ſic cir-cumſcribitur.hæc eſt neceſſitudo:cui nulla ui reſiſti pōt:quæ neq; mutari:neq; leniri pōt. nā Tacitus li-bro.xii.dixit neceſſitudinē pugnæ detulere:& Arriāus pariter pro neceſſitate.ff.xlix.de re militari. Vlp. tamen iuriſconſultus eruditiſſimus pro affinitate uſurpat titulo quibus ex cauſis ī poſſeſſionem eatur. Neceſſitudo. Neceſſitas.
Grandis parens.mater iam grauis annis:ideo auxilio filii indigens. Virginem. nuptam:nulli prius. Vnus dies.quo raptus eſt Auitus. Spes.ſuſcipiendorū liberorū. Intactū honorem. ædilitatem non-dum cœptam geri. Lachrymis.dolori. Abſens.procul ab urbe:ubi ſupremū clauſerat Auitus. Impē dentis mali.eius mortis. Pariter.eiſdē litteris nunciato mihi morbo & obitu. Dolori conſueſcerem. ſed ſtatim obuerer. Solare.adhibe ſolatia:cum per me nequeam reſiſtere dolori.

AMor in te meus cogit non: ut præcipiā:
neq enim præceptore eges:admoneā ta
mē:ut q̄ ſcis teneas:& obſerues:aut ſcias
melius.Cogita te miſſum in prouinciā Achaiam
illam ueram:& uerā græciā:in qua primū huma
nitatis litteræ: & fruges inuentæ eſſe creduntur:
miſſum ad ordinandum ſtatum:ideſt ad homines
maxime liberos:qui ius a natura datum uirtute:

AMor.Maximum in Achaiam miſſum ad eam ordinādā monet:ut urbium res inſpecturus ſin
gulas humane tractet: ibiq laudat Achaiam ab antiquitate & rebus geſtis: poſtremo horta-
tur uelit bonam famam in quæſtura partam tueri mollius & clæmētius tractando homines
libertati aſſueros.uidetur Secundus Ciceronem ſecutus monentem libro primo ad Atticum:
Quintum fratrem:qui tunc in Aſia proconſulatum gerebat:ut in ea prouincia ſe integre gereret. Vt
quæ ſcis teneas.ut memineris prouinciales tractandos molliter.ꝙ tu faciundum ſcis. Aut ſcias meli-
us. moneo te ut ea quæ ſcis melius ſcias:
plurimū enim in amicicia ualet amicoꝝ
bene ſuadentium authoritas:eaq adhibe
tur ad monendū non modo aperte:ſed ēt
acriter: ſi res poſtulabit: nam & monendi
amici ſæpe ſunt: & obiurgādi ſi opus fue-
Achaia. rit. Achaiam. latiſſime uocabulo Acha-
iæ utitur Secūdus:ut non ſolum Pelopon
neſum intelligat:ſed etiam atticam com-
plectatur . omiſſis autē quæ a Ptolomæo
Pli.Str.de Achaia dicuntur uno Pauſania
contenti erimus : qui libro.v. inquit inter
Eleam & Sicyoniam iacens regio ad ori-
entale pelagus nunc Achaia dicitur ab in-
colis : olim Aegialus & incolæ Aegialenſes : ab Aegialeo . Sicyonum rege: uel quia ibi multa populus
græce αἰκιλοσ dicta naſcatur . Achæum uero Tricorythi filium tradunt . nomen Achæis indidiſſe.
Veram græciam. propter uirtutem in bellicis rebus: & ingenia circa litteras pſtantia:ac humaniores
mores:quibus omnibus Peloponneſus & attica inter cæteras græciæ regiōes excelluit. Strabo refert to
tius græciæ arcem Peloponneſum:nam præter inhabitantium gentium nobilitatem atque potentiam:
ipſe locorum ſitus principatum deſignat: & imperium:adhæc Philippus Iunior Corinthum compedes
græciæ ſerio ſolebat appellare:nec Athenienſes a ſordidis initiis ad ſummam creuerūt:nam eodem na-
ti ſolo gaudent origine : primi lanificii & olei & uini uſum docuere : arare quoque & ſerere frumenta
glande ueſcentibus monſtrauere:litteræ certe ac facundia: & hic ciuilis ordo diſciplinæ ueluti templū
Hūanitas Athenas habent. Humanitatis litteræ.quibus uere initiari fiunt humaniores: humanitas autem uetat
eſſe ſuperbum aduerſus ſocios:uetat auarum uerbis:affectibus:communem ſe facilemq omnibus præ-
ſtat:nullum alienum putat:bonum autem ſuum: ideo maxime ꝙ alicui bonum futurum ſit amat. Pla-
to triplicem humanitatem inducit:aliam quippe per ſalutationem:ut cū forte obuiam humaniter ſalu-
tamus:& dextram porrigentes comiter excipimus:aliam cum in caſus uarios erumnaſque: iactato quis
opem clæmenter impendit:tertiam qua cœnas & conuiuia inter ſe homines celebrant : hanc græci φι
λουρϖπιαν uocant: uerum quam idem παιδειαν nominat:nos eruditionem:inſtitutionemque in
bonas artes dicimus:quas qui ſynceriter cupiunt: appetuntque ii ſunt uel maxime humaniſſimi: huius
enim ſcientiæ cura:& diſciplina ex uniuerſis animantibus uni homini data eſt:iccircoq humanitas ap-
pellata eſt: quare hic non tam litterarum elementa q̄ diſciplinas intellexiſſe puto. quanuis Xenophon
tradat poſt.xvi.Cadmi litteras Palamedem & Simonidem melicum reliquas inueniſſe nō ſcribendi ſo-
lum cauſa ut inquit Philoſtratus ſed ut etiam cognoſcere quiſq poſſet:quæ non eſſent ſcribenda. alii
Mercurium litteraꝝ inuentorē prodidere:quidam Aegyptios:Nonnulli Babilonios.Ioſephus Hebreos
prodidit. Fruges inuentæ.teſtimonio Pauſaniæ:Iuſtini:Ouidii: Diodori ac alioꝝ: Ceres in attica Tri-
ptolemo frumenti ſemen dedit:mandauitq ut omnibus id donum cōmunicaret:quidā tamen tradunt
in Sicilia primum fruges inuentas. E quibus.etiam Diodorus Iſidi inuentionē frugum aſſignat. Ma-
xime liberos.hi uere liberi ſunt:qui affectus animi philoſophia duce regere norunt. an quib⁹ per roma
nos libertas ſeruata eſt: nam Strabōe referēte ſocios ſibi Athenienſes aſſerentes proprias ipſis leges in-
ſtitutaq ſeruarunt.& libertate donarūt:ac magnis honoribus dignati ſunt:hic Plinius a Tænaro ager
laconicus liberæ gentis eſt:& ſubdit Athenas liberas fuiſſe : quinimo iam dixerat Achaiæ libertatem a
Domitio Nerone datam:ꝙ Plut.confirmat.noſtra ſcribens ætate græcia par celebritatem Iſthmiorum
priſtina libertate donata eſt:priſtiniſq legibus reſtituta a Nerone:cuius rei etiam Tranqui.meminit. De-
metrius antea patrias leges priſtinamq libertatem reſtituerat:& deinde Titus Flaminius edicto a præ-
cone audientibus græcis in hunc modum prolato.Senatus populuſq ro. ac Titus Quintus imperator
ac conſul rege Philippo & Macedonibus debellatis:ſine cuſtodiis liberos imunes: ſuo iure uiuentes fo-
re pmittunt Corinthios:Locros:Phocenſes:Euboicos:Achæos:Phthiotas:Magneſios : Theſſalos: Per-
rhæbos.i Titi igitur laudē illud Alcæi græcum epigramma circumfertur.ἀκλαυστοι καὶ ἄθαπτοι ὁδοιπόρε τῷδ' ἐπὶ νώτῳ
στρατον ελλαδοσ ἐσ κὰγ.καὶ τιτοσ ευρείασ ακακαω ιταλιασ.ἀλλομεν ευρωπα δουλον
ξυκον αυχενι θασων ηλθεν.ο λαμπραυσ ων ελλαδα δουλοσυνασ . quod nos latinū fecimus.

Agmina Perſarum Xerxes & in Helladã uexit: Et Titus extẽſa uexit ab Italia: Ille quidẽ Europæ ſerui
lia uincula nectens: Venerat: hic ſoluens Hellada ſeruitio. Ius a natura datum. omnes enim homines
ſi Iuſtiniano credimus a natura liberi ſunt: & hoc ius naturale appellatur: ius gentium poſtea ſeruitutẽ
induxit. Tenuerunt. non adempta libertate: Achaiam tamen ſcribit Tranqui. adempta libertate in for
mam prouinciæ a Veſpaſiano redactam & neceſſe fuit ſeruiuiſſe ſi a Nerone libertate donata eſt: ſed
temporibus Secundi ſuis legibus uiuebat: deinde Adrianus pecunias multas: frumentum annuum: &

meritis: amicicia: fœdere deniq; & religione te-
nuerunt. Reuerere gloriam ueterem: & hancip-
ſam ſenectutem: quæ in homine uenerabili ſacra
eſt. Sit apud te honor antiquitatis: ſit ingẽtibus
factis: ſit fabulis quoq;. Nihil ex cuiuſq̃ dignita-
te: nihil ex libertate: nihil ex cuiuſquam iactatio
ne decerpſeris. Habe ante oculos hãc eſſe terrã:
quæ nobis miſeritiura: quæ leges non inuitis:
ſed petẽtibus dederit. Athenas eſſe: quas adeas

uniuerſam Cephalenam Atheniensibus
elargitus eſt. Virtute. rebus geſtis nam
Athenienſes multa ad uitam & decorum
partim excogitarunt partim excoluerũt:
confugientes ad ſe humane ſuſceperunt:
preſſos ſubleuarunt: leges optimas ſanxe-
runt: colonias emiſerunt: reip. optimam
conſtituerunt: in bello excelluerunt: certa-
mina inſtituerunt: in diſciplinis tantum
præſtiterẽ: ut eorum diſcipuli aliorum fue
rint præceptores: hæc latius tractantur
apud Iſocratẽ: ſic Lacedæmoniorum uir-
tus apud Xenophontem. uirtus ſecundum
philoſophos eſt recta ratio: omnes enim
uirtutes rationes ſunt. Meritis. beneficiis
in romanos & alios collatis: quorum quædam iam oſtendimus & mox alia. Amicicia. Liuius in Bel
lo macedonico memorat Achæos tum primum cum romanis amiciciam feciſſe. Fœdere. in amicicia
neceſſe eſt eſſe conditiones æquas: in fœdere non. liber autem populus ſecundum Proculum is eſt: qui
nullius alterius populi poteſtati ſubiectus eſt: item: ſiue æquo fœdere in amiciciam obuenit: ſiue fœdere
compræhenſum eſt: ut is populus alterius populi maieſtatem comiter conſeruet: ut intelligatur alterũ
populum ſuperiorem eſſe: non ut intelligatur alterum non eſſe liberum. fœdus dictum q in paciſcendo Fœdus.
porcus ſaxo fœde mactaretur: inde Virg. & cæſa iungebant fœdera porca: uel quia fides fœderi interpo-
natur. Authores ſunt Varro: Feſtus: Seruius. quomodo autem per fœciales fieret lege plura apud Dio-
nyſium libro ſecundo. Religione deorum cultu: quo maxime claruerunt Athenienſes ut teſtatur Iſo-
crates in Panagyrico: nam inprimis myſtica Eleuſinæ Cereris ſacra coluerunt: quibus nonnulli roma-
norum initiati ſunt: & Eſculapium ab Epidauro Romani ĩ urbem aduexerunt. religio appellatur quæ Religio.
ĩ nutu & cerimonia deorum eſt: uel religio eſt quæ ſuperioris cuiuſdam naturæ quam diuinam uocãt
curam cerimoniamque affert: ab hac fit religioſus ideſt maieſtatis uenerationiſq; plenus: & propter ſan
ctitatem remotus: authoribus Gellio & Macrobio exiſtimantibus religionem a relinquendo ſicut cerimo-
nias a carendo dictas. Seruius ab eo q mentem religet appellatam putat: at Cicero ab eligendo. huius in
uentum Cretenſibus aſcribit Seruius. Veterem. antiquam. Pauſanias ſatis ſuperq; gloriam & geſta
Athenienſium Lacedæmoniorumq; exequitur in omnibus benignos Athen. teſtans: quos nullius indi-
gos præconii excellentes tradit Pli. tanta claritate ſuperfluente. Senectutem. ſenectus eſt nomen laſſæ
ætatis: ſed nondum fractæ: uetuſtiſſimi omnium creduntur Athenienſes & Arcades. Sacra. diuina. Ma
crobius enim dixit. uetuſtas quidem nobis ſemper: ſi ſapimus adoranda eſt. In homine uenerabili. un-
de ſenatoribus maximus honor habebatur: & Lycurgus maximum honorem non diuitum & poten-
tum: ſed pro gradu ætatis ſenum eſſe uoluit: nec ſane uſquam terrarum locum honoratiorem ſenectus
habuit. Antiquitatis. antiquos putant dici ſupra mile annos diſputante Tacito. Ingentibus factis. e
quibus illa præcipue fuere: bellum aduerſus Perſas terra marique: Amazonum ſtrages Herculis geſta:
Theſeiq;: bellum Troianum: Adraſti in Thebas. nam Pauſanias libro. vii. tradit Spartanos poſt Cadmũ
plurimum ualuiſſe: ibiq; ab antiquiſſimis exordiis per uarias fabulas hiſtoriaſq; res Achæorum diligẽ-
ter enumerat. adhæc inter Lacedæmonios & argiuos bella: & Thebanorũ duce Epaminunda. Pelopõ-
neſiacum: & Athenienſium contra philippum: & Lacædemoniorum contra alexandrũ. Fabulis. ut iu-
dicium Martis in ariopago: Palladis & Nebtuni contentio: Cecropis gemina forma: & quæ a Pauſania
innumeræ traduntur. Iactatione. inani gloria. Liuius taxat Athen. tanquam uerbis non factis excellẽ-
tes: Athenienſes inquit litteris quidem urbiſq; quibus ſolũ ualent: aduerſus Philippũ bellũ gerebant.
Pli. græci genus in gloriã ſuã effuſiſſimũ. Iura. M. Tullius p Flacco. Adſunt Athenienſes: unõ hũanitas:
doctrina: religio: fruges: iura: leges ortæ. atq; ĩ oẽs terras diſtributæ putanẽ. Strabo. populari gubernacu Leges. xii.
lo urbes Achaiæ poſt Ogygen hĩtatæ. adeo ĩ regẽdis ciuitatibus famã cõpararũt: ut Italicæ gentes poſt tabularũ.
ſuſceptã aduerſ⁹ pythagoricã ſectã factionẽ: maximã legũ & iſtitutionũ ptẽ ab hiſce trãſtulerit: Liui⁹
ab urbe cõdita: miſſi legati Athenas. Sp. Poſthumius Albus. P. Sulpitius Camerinus. A. Manli⁹: iuſſiq; in-
clytas leges Solonis deſcribere: & aliaq; Græciæ ciuitatũ iſtituta: moreſq; noſcere. Dionyſius nõ cõueñt

Lacedęmonem eſſe: quam regas: quibus reliquã umbram: & reſiduum libertatis nomen eripere durum ferum: barbarumq; eſt. Vides a medicis quanquam in aduerſa ualitudine nihil ſerui: ac liberi differant: mollius tamen liberos clæmentiuſq; tractari? Recordare qd quæq; ciuitas fuerat: nõ ut deſpicias: quod eſſe deſierat. Abſit ſuperbia: aſperitas nec timueris contemptum. An contemnitur qui imperium: qui faſces habet? niſi humilis: & ſordidus? & qui ſe primus contemnit? Male uim ſuam poteſtas aliorum contumeliis experitur. male terrore ueneratio acquirit: longeque ualentior amor ad obtinendum: quod uelis: q̃ timor. nam timor abit ſi recedas. manet amor. At ſicut ille in odium: hic in reuerentiam uertitur. Te uero ẽt: atq; etiam (repetam enim) meminiſſe oportet officii tui titulum: ac tibi ipſi interpretari quale: quantumq; ſit ordinare ſtatum liberarũ ciuitatum. nam quid ordinatione

in nomine legatorum: nam ſcribit miſſum. Sp. Poſthumium: Seruilium Sulpitium: Aulum Manlium: & in ſequenti anno adueniſſe Athenis & ab aliis græcis urbibus i Italiam ferentes leges. at Pomponius iuriſconſultus placuit inquit publica authoritate decem conſtitui uiros per quos peterent leges a græcis ciuitatibus ut ciuitas romana fondaretur legibus: quas in tabulis eburneis perſcriptas p roſtris pro poſuerunt: ut poſſent apertius pcipi: primo decem tabulis: mox additis duabus appellatæ ſunt leges. xii. tabularum: quarum ferendarum authorem fuiſſe ex decemuiris Hermodorum quendã epheſium exulantem in Italia: Dionyſius tamen decimo libro in commemoratione decemuirorum nullum Hermodorum nominat. Athenas. bonarum artium magiſtras & inuentrices ſecundum Mamertinũ eas ſumma ui expugnatas a L. Sylla: libertatem & quæ habuerant reddita teſtatur abbreuior Liuii: & Pauſanias Adrianum multa Athenienſibus contuliſſe. Lacedæmonem. Spartam. Lacedæmones: ut tradit Strabo: ultimo prœlio debellati apud Mantineam græciæ principatum: quẽ prius adepti tenebãt: ultra recuperare nequiuerunt: unum tamen illis quãquam hunc in modum afflictis permanſit: ut nullorũ aliorũ ditioni ſubiecti ſint: uſq; ad romanorum imperium: a quibus eis habitus perdurat honor propter regẽdæ ciuitatis probitatem. Pauſanias ſcriptum reliquit Lacedæmonem appellatam a Lacedæmone: qui præfuit legibus Laconicæ regiõis cũ Sparta filia Eurotæ: a qua & eadem urbs cognomentum accepit. Vmbram libertatis. uere umbram & quandam libertatis ſpeciem: aliud enim præeſſe cæteris aliud pẽdere ab aliis: nã q̃uis ſuis legib⁹ uiuerẽt: nutu tñ romanorũ regebãt. Durũ. agreſte. Ferũ. inhumanũ. Nihil differãt: qa oẽs hoĩes ſunt: & dolores ſentiũt. Mollius. humanius. Nõ iõ debes recordari ut eas cõtemnas q̧ deciderint a priſtia felicitate. Abſit ſupbia. Calliſto authore obſeruandum eſt ius reddẽtiu ut in adeundo quidem ſe facilem præbeat: ſanum uero conſilium prouinciarum præſidibus Iuuenalis præbet ſatyra. viii. Expectata diu tandem prouincia cum te Rectorẽ accipiet pone iræ frena: modumq;: Pone & auariciæ miſerere inopum ſociorum. Nec timueris contemptum. non debes eſſe triſtis & aſper q̧ timeas ne a ſubiectis contemnaris: non enim contemnitur: qui habet liberam gladii poteſtatem: niſi qui uilis & auarus fuerit. Qui imperium: qui faſces habet. qui in magiſtratu maximo eſt: habebat enim in Achaia proconſulare imperium Maximus: quem ideo ſex lictores cum faſcibus præibant. Qui ſe primus contemnit. qui non ſeruat dignitatem ſuam: & perſonæ decorum.

Poteſtas. Poteſtas. quilibet magiſtratus poteſtas dicitur: non officii nomen ut quidam ariolantur. Paulus de uerborum ſignificatione. poteſtatis uerbo plura ſignificantur. in perſona magiſtratuum imperium: in perſona liberorum patria poteſtas: in perſona ſerui dominium. Iuſtinianus in inſtitutionibus. Qui poteſtatem aliquam habent ſe excuſare poſſunt a tutelis ut diuus Marcus reſcripſit. & ne tantum iuriſconſultorũ teſtimonio nitamur accedamus ad noſtros: Tranqui. iuriſditionem de fideicommiſſis etiam per prouincias poteſtatibus demandauit. Mart. x. Semper pauperior redit poteſtas. Iuue. ſatyra. x. Gabiorumq; eſſe poteſtas. Pli. ſenior. promittunt dentes Draconis mites præſtare dominos: poteſtateſq; exorabiles: Secundus in panagyrico. meminiſſe debes nullam tantã poteſtatẽ cuiquã dari poſſe: ut non ſit gratior poteſtate libertas. item. finemq; poteſtatis alterius tanquam parum eſſet excipere præuenit. manifeſta deriuatione a poſſe deductum. Male terrore ueneratio acquiritur. inde Sylius: & metui demẽs credebat honorem. nullus enim hominum ſecundum Dionem ſponte ſubiectus eſt ſed quando timet potentiorem colit: quando audet pœnas ſumit de debiliore. & Secundus in panagyrico dixit: nõ ex metu nec terrore hominum: aut criminibus maieſtatis: reuerentia nomini noſtro acquiritur: quare meritas Caligula q cunctis terribilis uideri conabatur pœnas luit: at Traianus: qui amore ciuiũ magis lætabatur quã ueneratione feliciſſimam uitam tranſægit. nam certior eſt ex manſuetudine ſecuritas ſi Senecæ credimus. Longeq; ualentior. huc accedit. M. Tulii dictum ex libro primo de officiis: ſed cum metus

ſit malus cuſtos diuturnitatis:contraque beneuolentia fidelis uel ad perpetuitatem debet bonus prin-
ceps potius diligi uelle quam timeri:a quo non diſcrepat Claudianus in panagyrico Honorii. Non ſic
excubiæ:nec circunſtantia pila: Quam tutatur amor:non extorquebis amari. Si recedas.ab his a qui-
bus uenerationem quæris. Manet amor. durat etiam poſt receſſum tuum: & mortem. At. quinim-
mo.legitur etiam ac.Ille.timor uertitur i odium. Hic.amor. Officii tui titulum.dignitatis tuæ nomẽ.
ꝙ miſſus fuiſſet legatus cum proconſulari imperio ad ordinandum græcas ciuitates:& mores reformã-
dos:ut ea conſtitueret:quæ ad perpetuam

ciuilius? quid libertate precioſius? porro q̃ tur-
pe ſi ordinatio euerſione: libertas ſeruitute mu-
tetur? Accedit quod tibi certamen eſt tecum.
honerat te Quæſturæ tuæ fama: quam in Bi-
thynia optime rexiſti:honerat teſtimonium pri-
cipis:honerat principatus:prætcrea hæc ipſa le-
gatio:quaſi præmium data. Quo magis intendẽ-
dum eſt: ne in longinquas prouincias:q̃ in ſubur
bana:ne inter ſeruientes:q̃ liberos:ne forte:quã
iudicio miſſus:ne rudis: & incognitus: q̃ explo-
ratus: probatuſq; : humanior: melior: peritior
fuiſſe uidearis. cum ſit alioquin ut ſæpe audiſti:
ſępe legiſti: multo deformius amittere:q̃ non aſ-
ſequi laudem: Hæc uelim credas: quod initio di-
xi ſcripſiſſe admonentem:non præcipientẽ:quan
quam præcipientem quoque: quippe non uere-
or: in amore ne modum exceſſerim. Neq; enim
periculum eſt: ne ſit nimium: quod eſſe maximũ
debet. Vale.

earum quietem eſſent profutura. Tibi
ipſi.per te ipſum:in utilitatẽ tuam. Qua
le.cuius conditionis. Quantum. q̃ ma-
gni negocii. Ciuilius.humanius. Si or-
dinatio.ſi pro ordinandis ciuitatibus euer-
tantur: & liberandis ſubiugentur. Ac-
cedit.additur prædictis rationibus. Tibi
certamen eſt tecum.enitendum eſt tibi ne
diuerſa prioribꝰ facias. Honerat te quæ-
ſturæ tuæ fama. optima fama: quam in
Quæſtura tua tibi comparaſti exigit ut
te integre geras in hac legatione. lego ali-
bi ad Terentium Maximum ſcriptam a
Domitiano epiſtolam: qua colligi poteſt
Quæſtorem Cæſaris in Bithynia fuiſſe.
Teſtimonium pricipis. Traiani. qui mul-
tis teſtatus eſt te uirum ſummum. Prin-
cipatus. centurionatus tui:in qua militia
ſtrenue te geſſiſti:an magis. Teſtimoni-
um principatus. litteræ primorum prouin-
ciæ in tuam commendationem ſcriptæ.
Præmium. uirtutis tuæ. Suburbana.lo-
ca urbi propinquiora:& humaniora:nam
Achaia Romæ q̃ Bithynia uicinior: late
tamen uocabulum ſuburbani uſurpauit.
Seruiẽtes. Bithynnos parentes romanis
legibus & ſecuribus. Liberos. acheos. Forte.caſu. Rudis.inexpertus. Exploratus.examinatus:pro
batus. Amittere.iam partam. Deformius.turpius. Laudem.Seneca laudatiõem a laude differre pu-
tat:q; illa fiat uoce:unde funebrem laudationem non laudem dicimus.hæc uero non uerba hominum: Laudatio
ſed iudicia ſequatur:ergo laus etiam taciti eſt bene ſentientis. Præcipientem. tanquam potiorem te. Laus.
In amore.in officio amoris dum te moneo. Modum.honeſtam formam. Ne ſit nimium. ne te ni-
mis admonuerim: maximo amoris calore ductus. Maximum.ſummũ.perfectum:nam libera admoni
tio ſignum eſt maximum amiciciæ.

FINIS EPISTOLARVM LIBRI NONI .C. PLINII CAECILII SE-
CVNDI NOVOCOMENSIS.

Magnifico.D.Ambroſio Mayno Ioannes Maria Catanæus.S.

FOrſitan modeſtius fuerat ſuperſediſſe a qualibet ĩ Cæcilianas ad Traianũ epiſtolas præfatiũ
cula:ne illam uideremur ambitioni dediſſe:niſi ſciremus.inter ingenioſos adhuc authorẽ re-
quiri.Ego ut illius credam primum eo adducor:ꝙ ſæpius in reſcriptis ſuis Traianus Secudũ
uocat:ꝙ i his epiſtolis Plinius multorum meminit ut Iulii Baſſi:Iuſti:Calphurnii quos alibi re
tulerat:imprimis Suetonii: quem pariter contubernalem ſuum fatetur:& ei ab optimo imperatore ius
trium liberorum impetrare contendit.Nec offendat aliquem:quod Traianum blandiẽdo dominum di
ctitat:cuius appellationem principatus initio omiſſam procedente tempore non eſt aſpernatus poſt res
aduerſus Dacos proſpere geſtas.nam:ut Secundus ad ſeuerum ſcribit:recentia maximi principis opera
præbuerunt coſſ.deſignatis facultatem noua:& magna cenſendi:uera enim ratio dicernendi aliquid:nõ
decernendiue:quum ipſorum hominum.tum rerum ac temporum conditione mutatur:& Dominus iu
re potuerit appellari:quod eſſet rerum Dominus:ut Poeta romanos rerum dominos iam dixerat. Quæ:
ret(ſcio)aliquis:cur hic quam alibi remiſſiore:uel clariore ſtilo ſit uſus: quia.ſ. ad Imperatorem Traia-
num non doctiſſimum:ſi Dioni credimus:ſcribebat.illas fere ad eruditiſſimos.|principis ergo ſui dicen
di genus effingere conabatur:& oratoris uirtus præcipua ſit dicere:quæ uideat lectoribus placere.nun-
quam.n.arbitrarer:quod Martialis de gallicis:& Hiſpanis ſuis uerſiculis:ideo minus politos:quia ĩ pro-
uincia:non in urbe nati eſſent:idem accidiſſe:in Bithynia Cæcilianis epiſtolis:ſiue eas fecerit non conſi-
lio publicandi: ſed poſt eius obitum ab amicorum aliquo : ꝙ familiaribus Ciceronis litteris contigit:
editæ ſint:& ideo minus preſſæ:quia ab authore ſuo non caſtigatæ:an magis:quod & ipſe fatetur:ut li-
bellorũ ſuorum uario filo diuerſa lectorum ingenia detineret:Neq; tamen interdũ diſſimulare potuit:
quin plæraq; multa in præcedentibus uſurpata iſtis inſerat:quale illud.qua publice:qua priuatim.nam
ad Romanum ſcripſerat qua fœminæ:qua uiri:& ad Marcum:qua officiis maximis:qua principũ ami-
citia.item uerba:qualia ſunt:alioqui:durũ:diſpice:ĩ melius: ad exemplũ pertinens: & ne minima quæq;
colligamus:pares etiam ſenſus:& res hincinde occurrent: ut ad Traianum . diem Domine quo ſeruaſti
imperium dum ſuſcipis:& in panagyrico.expectatum eſt tempus in quo liqueret.non tam accœpiſſe te
beneficium:q̃ dediſſe.Confugit in ſinum tuũ cõcuſſa reſp. ruenſq; imperiũ ſuper imperatorẽ imperato
ris uoce tibi delatũ eſt.itẽ:hic:ego inquit qa ſciebã acta Baſſi procos.reſciſſa:dictũq; a ſenatu ius oĩbus;
de quibus ille aliquid cõſtituiſſet:ex integro agendi dumtaxat per biẽniũ: illic uero eandẽ rem breuius:
& ideo minus aperte:ut loco conueniebat: tractans: O uere dixerat principis:intercedere iniquitatibus
magiſtratuũ:infectũq; reddere quicquid nõ opportuerit.ad hæc ad Priſcum:nuper ab optimo principe
trium liberorũ ius impetraui: quod q̃q̃ parce:& cũ delectu daret:mihi tñ tanquã liceret ĩdulſit. Quare:
Traianus Secundo reſcribens idem ius pro Tranquillo roganti:q̃ parce inqt hæc beneficia tribuã utiq;
mi Secunde Cariſſime tibi ſatis eſt exploratũ.in fine harum epiſtolarũ quãuis ſuppreſſo noĩe Fabati ꝓ-
ſoceri obitũ memorat.Deniq; illa Cæcilii ad Traianũ epiſtola:quã Paulus Oroſius:Euſebius in chroni-
cis:Tertullianus in apologetico Secundo tribuũt:ſatis ſuperq; ſola nr̃am ſententiã cõprobat.cã enim in
hoc libello oñndes: cui ſubeſt Traiani reſcriptũ in eundẽ ſenſum a prædictis authoribus recitatũ: At
dicet aliqs:Sidoni⁹ tñ Apollinaris refert Pliniũ nouẽ dũtaxat ep̃larũ libros poſteris reliquiſſe.ſed quos
ipſe ſibi imitãdos ꝓpoſuerat:ſed quos eruditiores arbitrabaĩ:quoſq; ad amicos ſcripſerat.nã ad Traia-
nũ ep̃las: ut pote res grauiſſimas cõplexas nulla ſibi oblata ſimili facultate ſcribẽdi cõſulto ſubticuit:
Proinde potuit Sidonius eas ignotaſſe ſcriptor ſane ſui ſæculi cõtentus eruditiõe:& q nõ oẽs bibliothe
cas ĩ illa librorũ caritate diſcuſſerat.Fatear tñ neceſſe ẽ primũ nobis l aio fuiſſe has itactas relinquere:
& qa uno tm̃ exẽplari p̃ter impreſſa nec illo admodũ uetuſto adiuti fuimus:& ne iccirco anſam maledi
cis obiurgãdi daremus. Sed cũ altius cõſyderauiſſemus nullã nõ quãlibet oblatrãdi occaſionẽ q̃uis ini-
quã detractores aucupaturos:& puritatẽ latini ſermõis ĩ hoc opuſculo ĩtueremur:ex eiuſq; lectiõe mul
tarũ rerũ cõmodũ multos cõſecuturos:qbuſq; priorũ ſtilus p̃ſſior:& emũctior nõ placuiſſet: poſſe hoc
ſolutiore:uel faciliore detineri:adhibuimus eã:quã potuimus diligẽtiã:& emẽdãdo:& ĩterp̃tãdo ſprera
ĩuidorũ maliuolẽtia.ĩprimis illud Secũdi laudatiſſimũ reputãtes : oportere priuatis utilitatib⁹ publicas
anteferre:tũ ẽt patrocinio tuo freti q ſoles nr̃a lata p̃dicatiõe circũferre:nec fauoris min⁹ ĩ nos collatu
Iaſon. rus ſit Iaſon uir cõſultiſſimus:legũ moderator:& illuſtris interpres quodã ꝓuidentiæ dono mortalibus
Maynus. datus:ſubſequaſq; patrui ueſtigia paſſu robuſtiſſimo q̃nis adoleſcẽs Thomas filius tuus:quẽ ſperam⁹:
Thomas. ſi uirtutes eius:& ĩgeniũ maturuerit pariter ab illo adoptatũ iri:eiuſq; doctrĩæ:ac bonoꝝ aliqñ ſucceſ-
Maynus. ſorẽ futurũ:& ꝓpemodũ ĩ domo ur̃a tale quoddã cõſpecturi ſimus ꝙ olim ĩ Curia ꝑpetua ſerie.nã tu:&
ſi nõ effecte p̃ceptis oratorũ fueris ĩſtitutus:ita tñ a natura quodã dicẽdi flumie exuberas:uel rebus ma-
ximis exercitus:ut dicẽdi artes edoctos longe p̃uenias. ad hoc ꝓceritas: & habitudo corporis: & bona
fortũæ:quæ large tibi ſupercurrũt:aĩ bonis plurimũ ornamẽto ſunt. Veſtro igitur p̃ſidio tutus ſinã p
ora uirũ uolitare ad Traianũ ep̃las iã meliores:iã faciliores:ex qbus:ſi aliqd ad uos gloriæ p̃ueniet: cer-
tum habeo tantundẽ honeris uos ſuſcepturos cõtra maledicos ꝓ Secũdo:ꝓ interprete cariſſimo.

IOANNIS MARIAE CATANAEI COMMENTARII IN EPISTOLAS AD TRAIANVM. C.PLINII CAECILII SECVNDI.

INuenti. Miſſus ad ſtatum Bithyniæ ordinandũ Secundus monet Imperatorem Traianum ut lacum non procul a Nicomedia permittat foſſa manu facta i mare deducere: futurũ hoc magno decori: & emolumento toti regioni. Fortunæ. felicitatis: nam ampliſſimum omniũ Imperatorem imperium tenuit Traianus.

C.PLI.CAECILII EPISTOLAE AD TRAIANVM IMPERATOREM.

C.Plinius Traiano.Imp. S.

INnẽti mihi: & fortũæ tuæ: & animi magnitudinẽ cõueniẽtiſſimũ uidet demõſtrare opera nõ minus æternitate tua: q̃ gloria digna: q̃tumq; pulcritudinis: tãtũ ẽt utilitatis habitura. Eſt in Nicomedenſium finibus ampliſſimus lacus: p hũc: marmora: fructus: ligna: materie & ſumptu imodico: & labore pari uſq; ad uiam nauibus: inde magno labore: maiore ipendio uehiculis ad mare deuehuntur. Hoc opus multas man⁹ poſcit: at hæ porro nõ deſũt: nã: & i agris magna copia ẽ hominũ: & maxima i ciuitate: certaq; ſpes oẽs libẽtiſſime aggreſſuros opus oĩbus fructuoſum. ſupereſt ut tu libratorẽ: uel architectũ: ſi tibi uidebitur. mittas: qui diligenter exploret: ſit ne lacus altior mari: quem artifices regionis huius q̃dragĩta cubitis altiorẽ eſſe cõtendũt. Ego per eadẽ loca iuenio foſſam a rege pcuſſam: ſed incertum utrum ad colligendũ

Animi. magnitudinẽ. ſcribit Dion Traianũ gloriæ cupidũ: qua motus expeditionem ſumpſit aduerſus Armenios & Parthos: hanc tñ cauſam præ ſe ferens q̧ illorũ rex diadema a rege Parthorũ non a ſe accepiſſet. Nicomedenſiũ finibus. Nicomedia Bithyniæ i intimo ſinu urbs pclara dicta de nomĩe regis cuiuſdã Bithynni: qui eam cõdidit ſi Straboni credim⁹: multi.n. eodem nomine uocati fuerũt: quẽadmodũ Ptolomæi pp prioris claritatẽ. Pauſanias ſcribit a Nicomede Bithynnorũ rege cognomentũ accepiſſe maximã urbiũ in Bithynia: q̃ prius Aſtac⁹ dicebaẽ & Stephanus Nicomedia inq̃t ciuitas Bithyniæ a Nicomede Zela filio Illuſtriſſimi regis: quæ etiã Olbia ẽ appellata: nõ procul ab ea lacũ ampliſſimũ locãt geographi noĩe Aſcaniũ: quẽ tñ Ptolemæus Aſcaniã paludẽ uocat: nec omittã Solinũ tradere Hilã lacũ: i quo periſſe credunt delitias Herculis Pruſiadẽ urbẽ iuxta Nicomediã alluere: ambiguũ igiẽ quẽ Secũdus monſtrauerit: malo Aſcaniũ tanq̃ uberiorẽ: nec mirũ ſi ſup tãta re Traianũ cõſulit: nã Marcell⁹ de operib⁹ publicis: publico inq̃t ſumptu opus nouũ ſine principis authoritate fieri nõ licere cõſtitutionib⁹ pricipũ declaraẽ. — Nicomedia.

Ligna: materiæ. ligna rudia & ipolita: ſi iformenẽ ædificiis idonea: melius tñ ut diſtincte legaẽ: & materia ſit tanq̃ gẽus: pdicta tanq̃ ſpecies. Immodico. minimo. ſi legis modico: manifeſt⁹ ẽ ſenſus. Viã publicã: q̃ ducebat Nicomediã. Ad mare. unñ i ciuitatẽ iportabãtur. Man⁹. opariorũ. Certaq; ſpes. nobis ẽ. Libratorẽ. librator ut ſubide legiẽ apd Frõtinũ ẽ q pitiã hẽt librãdi aquã ad libellã. uulgo nũc libellator dẽ. ſigñat ẽt librator: q lapides emittit i bello. Tacitus: libratorib⁹ funditoribuſq; attribut⁹ locus: unñ eminus lapides & glãdes torq̃rent: & uegeti⁹ ſcribit manu ſola oẽs milites meditatos libralia ſaxa: q uſus patior credebaẽ: qa nõ deſyderabat fundã. Architectũ. quẽ Hãmonius pfectũ ædificii interpretaẽ: & q aliis fabris pẽſt. quiq; formã ædificii excogitat: & aliqd parat. παρὰ τὸ ἀρχὸν καὶ τὸ τεκτῶν eius ſciẽtia ẽ pluribus diſciplinis & uariis eruditiõibus ornata cuius opa naſciẽ ex fabrica & rõcinatione: fabrica ẽ cõtinuata ac trita uſus meditatio: q̃ mãibus pficiẽ: & mñia uniuſcuiuſq; gñeris op⁹ ẽ ad ppoſitũ deformatiõis: rõcinatio autẽ ẽ q̃ res fabricatas ſolerti rõne pportiõis demõſtrare ac fabricare põt: cõſtat architectura ex ordiatiõe & diſpoſitiõe. architect⁹ igiẽ ẽ q ædificãdi rõnẽ hẽt: & aquaꝝ deducẽdaꝝ plærũq; tenet. uideẽ architect⁹. & architector iter ſe differre: nã Sene. ſcribit: mihi crede felix illud ſæculũ ãte architectos fuit: ãte architectores: iſta nata ſũt iã naſcẽte luxuria: i q̃drũ tigna decidere: & ferro p deſignata currẽte certa manu trabẽ ſcidere: nã primi cũeis ſcidebãt ſciſſile lignũ: ſi.n. tecta cœnatoria epulas recœptura pabãẽ. niſi tñ mẽdã ſuſpicari uolumus ut p architectores architectõas legam⁹. ab architecto uẽrbũ architectari. i. machiari deduxit Vitruuius. Cubitis. i architectura cubitus ſex palmis cõſtat: digitiſq; triginta q̃ttuor. Foſſam. recœptaculũ aquæ manufactũ. Vlp. authore. ff. xliii. Rege. Mitridate q aliqñ Bithyniã occupauit: ſiue a rege Perſaꝝ: quẽ græci p excellentiã ſine additiõe noĩs regẽ plerũq; uocant. placet tamẽ magis itelligere Nicomedẽ: a quo Nicomedia appellationem accepit: in cuius finibus lacus extendebatur. Sed incertũ. ſed dubiũ

Librator

Architectus.

eſt:utrum cauerit illam foſſam. Ad committendum flumini lacum.ut coniúgeret Calpæ flumini lacú Aſcanium: Calpa.n.fluens a Nicomedia pontum ingreditur. Imperfecta.non perueniens uſq; ad flumen. Hoc quoq; dubium.an remanſerit imperfecta ob morté regis: an q deſperauerit poſſe perficere qd inchoauerat. Hoc ipſo.táto magis. Feres me ambitioſum.patieris me q ſim gloriæ tuæ cupidus. Tantum.non abſoluendo. Reges.Nicomedes:qd uni ſupra dederat:hic plotibus aſcribit.

POteſt. Traianus reſpondet nõ abhorrere ab hoc opere mõ diligéter prouideat ne totus effluat in mare. Cõmittere mari.per foſſam in flumen deductam cõiungere mari. Demiſſus.deriuatus. Effluat.in mare deſcédat & exorbeatur.uerior tamen ſcriptura ne ſi cõmiſſus flumini fuerit in mare totus effluat:q ſane côuenit cú alia epiſtola:quæ de eodem lacu in ſequentibus ſcripta eſt. erat enim lacus altior mari. Certe.ut ſcias. Quãtum aquarum. quanta ſit altitudo lacus. Vnde. a quo fonte. Poteris. Secundus infra.ego interim Calphurnio Macro clariſſimo uiro authore reſcripſi: ut libratorem q̃ maxime idoneum mitteret. Hinc. ex urbe.

REquirenti. conſulit Traianum an abſcídere debeat publicos ſumptus Bizantiorú:q dabant legatis ut ſalutatú irent Imperatoré uel Mœſiæ præfectum. Requirenti.examinanti. diſcutienti. Byzantiorú.
Bizantiú Byzantiú oppidum Thraciæ iuxta Helleſpontum arctiſſimú inter Europá Aſiáq; diuortiú i extrema Europæ poſuere græci in promontorio Chryſocera duce Pauſania Spartanorum rege: reddito oraculo quærerent ſedem græcorum terris aduerſam :ea ambage Calcedonii monſtrabantur: q priores illuc aduecti:præuiſa locorum utilitate peiora legiſſent: quippe Byzantium fertili ſolo: fæcundoq; mari: qa uis piſciú in Metaponti erumpens:& obliquis ſubter undas ſaxis exterrita:omiſſo alterius littoris flexu:hos ad portus defertur:uñ quæſtuoſi & opulenti ſiunt Byzantii Stephanus refert tale datú oraculú Megarenſibus in Delphis cõſulentibus: felices qui illá incolerent urbem littoris Thracis liquidú iuxta promontoriú os ponti : ubi piſcis ceruuſq; cibú paſcunt eundem:ubi condiderit in aio omnia accipiet. Hammonius a Byzante Thraciæ rege appellatú ſcribit. Diodorus & Stephanus a rege Byzantio filio Crœſſæ & Neptuni poſtea nominata Conſtantinopolis a Cõſtantino Cõſtantii filio in maius aucta: & imperii ſedes facta:inde a multis noua Roma uocata.clara ſane bellis
Pſephiſma. naualibus:& ſecúdú Oroſiú totius orientis caput. Pſephiſmate.decreto:uſus é uocabulo græco: ſicut M. Tullius p Flacco. ſic ſunt expreſſa iſta quæ recitant pſephiſmata. ná quod nos decretú : pſephiſma dicunt græci. Eiq; dari.q perſonale munus ineunt ideo uiaticú accipiunt:ut é apud iuriſconſultos de muneribus & honoribus.legati qui ad ſacrariú principis mittuntur perſonale munus ineunt: qa uiaticum qd legatiuum dicitur interdú ſolet accipere. Propoſiti tui.qui uis ciuitates quantum fieri licebit leuari ab impendio. Mittendum.per tabellarium. Sumptus leuaretur ſuppreſſo legato. Publicum officiú ſalutatio. Imputata.aſcripta ſunt. Qui præeſt Mœſiæ.præfectus puinciæ Mœſiæ quæ & Myſia dicitur incertú de inferiore an ſuperiore loquatur. Mœſos imperio ro.adiunxit Sylla. Circumcidéda.abradenda.tollenda. Confirmate.aſſentiendo. Emendare.negando aliqua honeſta ratione.

humorem circumiacentiú agrorum:an ad cõmittendum flumini lacú:eſt.n.íperfecta: hoc quoq; dubiú:intercœpto rege mortalitate:an deſperato operis effectu:ſed hoc ipſo (feres.n.me ambitioſum) pro tua gloria incitor:& accédor:ut cupiam peragi a te:quæ tantum cœperant reges.

Traianus.Imp.C.Pli.

POteſt nos ſolicitare lacus iſte ut cõmittere illú mari uelimus.ſed plane explorandum eſt diligenter: ne ſi demiſſus in mare fuerit:totus effluat.certe quantum aquarum & unde accipiat : poteris a Calphurnio Macro petere. libratorem & ego hinc aliquem tibi períti eiuſmodi operum mittam.

C.Plinius Traiano Imp.S.

REquirenti mihi Bizantiorum reip. impendia:quæ maxima facit.indicatum é domine legatum ad te ſalutandú annis omnibus cum pſephiſmate mitti:eiq; dari nummorum duodena milia. memor ergo propoſiti tui legatum quidem retinendum: pſephiſma autem mittédum putaui:ut ſimul : & ſumptus leuaretur:& impleretur publicum officiú.eidé ciuitati íputata ſunt terna milia:quæ uiatici nominé annua dabãtur legato eunti ad eum : qui Mœſiæ præeſt:publice ſalutandum. hæc ego in poſterú circuncidenda exiſtimaui. Te domine rogo : ut quid ſentias reſcribendo aut conſiliú meum confirmare:aut errorem emendare digneris.

Traianus Imp.C.Plinio.S.

Ptime. Traianus laudat conſiliú Secundi. Duodena iſta nũmorũ milia. Miſſũ fuerit. ad nos.
o Ignoſcet. patienter feret. Si minus ſumptuoſe. ſi non p legatú: ſed tantú miſſo decreto.
Iplomata. petit qué modú ſeruare debeat in diplomatibus: quorũ dies pteriiſſet. Diploma p Diploma.
d prie é priuilegiú ſingulariú uirorũ: & uicorũ: quo imunitates ad tps ul ĩ ppetuú dant: ſiue ét qs ciuitate donaret. Tranq. in Caio. plata diuorũ Iulii: & Auguſti diplomata ut uetera: & obſoleta deflebat. & in Nerone. diplomata ciuitatis romanæ ſingulis obtulit. Tacitus. M. Cluuius Rufus cri

Ptime fæciſti Secũde chariſſime: duodena iſta Bizantiis qd ſalutadum me ĩ legatum impédebantur: remittendo perpetuo his partibus: & ſi ſolum pſephiſma p te miſſum fuerit. ignoſcet illis: & Moeſiæ præſes: ſi minus illum ſumptuoſe coluerint.

C. Plinius Traiano Imp. S.

Iplomata domine: quorum dies præterita: oío obſeruari: & quamdiu uelis rogo ſcribas: meq́ hæſitatione liberes: uereor enim ne ĩ alter utram partem ignorantia lapſus: aut illicita confirmé: aut neceſſaria impediam.

Traianus Imp. C. Plinio. S.

Iplomata: quorum præteritus eſt dies: non debent eſſe in uſu: ideo inter prima iniungo mihi: ut per omnes prouincias añ mittã noua diplomata: q̃ deſyderati poſſint.

C. Plinius Traiano Imp. S.

Vm uellé domine Apameæ cognoſcere publicos debitores: & redditú & ipédia reſponſú é mihi: cupere qdé uniuerſos ut a me rationes coloniç legerentur: nunq̃ tñ eſſe lectas ab ullo pcõſulũ: habuiſſe priuilegium: & uetuſtiſſimũ morem arbitrio ſuo remp. adminiſtrare. exægi: ut quæ dicebát: quæque recitabát:

minatꝰ apud Vitelliú q̧ diplomatibꝰ ſuis nullú pricipé pſcripſiſſet. diplomata demũ ĩtelligũt p qbuſcũq́ litteris cõceſſis a pricipe uľ a magiſtratibꝰ eiꝰ noíe ſiue tabellariis ut liberú: & expeditú iter faciát: ſiue exulibꝰ reſtitutis: ſiue aliquo críe abſolutis: ſiue obligatiõibus. Modeſtinus ad legé Corneliá de falſis. q ſe p milite geſſit: & illicitis iſignibꝰ uſus é: uel falſo diplomate uias cõmeauit p admiſſi q̃litate grauiſſime puniédꝰ é. Scdus. feſtiationé tabellariis qué ad te cú epl'is miſi diplomate adiuui: Tacitꝰ cá fingédi fuit: ut diplomata Othonis: q̃ negligebát lætioř núcio fualeſcerét. Seneca. Auguſtꝰ quoſcũq́ ob adulteriú familiæ ſuæ: adeo ñ odit: ut dimiſſis: quo tutiores eẽnt diplomata daret: & lib. vii. de bñficiis, uideo iſtic diplomata & ſyngrapha: & cautiones uacua hñdi ſimulachra: ubi corrupte deplomata legit Venuleius tñ de uerborũ obligatiõibꝰ diplomata accipit p cõtinuato itineř die noctuq́. q̧ tabellarii qbꝰ diplomata cõcedũt ſuſcœptú iter nullo tpe itermittát, ut neq́ iqt diplomate. i. diebus ac noctibus: & oi tépeſtate contempta iter cõtinuare cogat; & mox. qd ſi diplomate uſus: aut fœlici nauigatione maturiꝰ q̃ gſq́ puenerit Epheſũ. Dies pterita. hæc. n. durabant ad certú diem.

Iplomata. rñdet Traianus ſe noua miſſurum diplomata. Eſſe in uſu. obſeruari. Iniungi mihi, hoc iprimis mihi curandú: ut citiſſime noua diplomata mittam.

Vm. uoluerat Secundus cognoſcere publicas Apamenorũ rationes: ſed eorum priuilegio detentus cõſulit imperatorem qd facto opus ſit. Apameæ. Bithyniæ Apameam (ná ſunt: & alibi eiuſdem nois) intelligit: quam Ptolomæus iuxta fluminis Rhyndaei oſtia locat: & Stephanus Bithynia inquit Apamea: quam condidit Nicomedes cognométo Epiphanes: prius dicta Myrlea: Vlpianus de cenſibus. eſt in Bithynia Apamea colonia. & Pli. libro. v. de cætero intus in Bithynia colonia Apamea: non aút Apamena ut paſſim legitur: dicimꝰ enim Placentiam ro. coloniá: non placentiná ro. coloniá. Legerent. cognoſcerent: examinarent. Procõſulú. ná Scdus pari pcõſulibus ptáte ĩ Bithyniá miſſus fuerat. Habuiſſe. ſibi cõceſſú fuiſſe. Priuilegiú. priuatú ius ĩdultú cõtra ius cõe: ná niſi aliqd ĩdulgeret nõ eẽt priuilegiú: priuum. n. ſignificat ſingulú ex authoritate Lucillii ſcribéte Marcello: hic Feſtus priuos priuaſq́ antiq dicebát p ſingulis: ob q̃ cám & priuata dñr q̃ uniuſcuiuſq́ ſút: & priuilegiú q̃ſi priuata lex: ut de iperio Põpeii. de reditu. M. Tullii: non ſút. n. gñalia iuſſa. neq́ de uniuerſis ciuibus: ſ; de ſinguľ cõcœpta: quo circa iqt Gellius priuilegia potiꝰ uocari debét: qa ueteres priua dicebát: q nos ſingula. priuilegiorũ progatiua ueterãi ſepant ab aliis. ſ; q̃dá cauſæ ſunt: qdá pſonæ: & iõ qdá ad hæredes tráſmittunt q cauſæ ſunt: quæ pſonæ ſunt ad hæredes nõ tráſeút. Vetuſtiſſimú moré. antiquá cõſuetudiné admiſtrádi rép. ſuo arbitrio. uetuſtas enim ſemp pro lege habet Vlp. ff. prio iueterata conſuetudo pro lege nõ immerito cuſtodit: & hoc eſt ius q̧ dicit

Apamea.

Pli. locus.

Priuilegiú

x

moribus cōſtitutū:nā cū ipſæ leges nulla ex alia cā nos teneāt q̄ quod iudicio populi recœptæ ſunt:merito:& ea:quæ ſine ullo ſcripto populus ꝓbauit:tenebūt oēs:qd.n.intereſt ſuffragio populus uoluntatē ſuā declaret:an rebus ipſis:& factis:Paulus ibidē cōſuetudo eſt optima īterpres legū.Imp.Leo & Anto. quod officiis:curiis:ciuitatibus:principiis uel collegiis ꝓſtitū cognoſcit longa cōſuetudine ꝑpetua legis uicē obtinere ſtatuimus:uerū inqt Iuſtinianus codicis.viii.cōſuetudo non uſq; adeo ſui ualitura momēto:ut aut rōnē uincat aut legē. Libello.ſupplicatiōe. Quāuis.ordo & ſenſus:q̄uis intelligerē non ptinere plæraq; addi ex illo de quo quæritur.i.q̄uis ſcirē ī illo libello cōtineri extra illud de quo quæritur:erat.n.uerboſus:& aſiaticus:plæraq; ſupra rē cōplectēs. Exceſſiſſe.mittēdo libellū. Nō īpleſſe. nō recognoſcēdo rationes Apamenorum.

libello cōplecterent:quē tibi q̄lē accœperā:miſi:q̄uis intelligerē plæraq; ex illo ad id:de quo q̄ritur:ñ ptinere. Te rogo:ut mihi ꝑcipere digneris:qd me putes obſeruar̄ debere.uereor.n.ne aut exceſſiſſe:aut non īpleſſe officii mei partes uidear.

Traianus Imp.C.Plinio.S.

LIbellus Apamenoꝝ: quē ep̄læ tuæ iniūxeras:remiſit mihi neceſſitatē:ꝑpendi.n. q̄lia eſſent:pp quę uideri uolūt eos : qui ꝓ conſulibus hanc prouinciam obtinuerūt : abſtinuiſſe inſpectiōe rationū ſuaꝝ:cū ipſe : ut eas īſpiceres:ñ recuſaueri.Remunerāda ē igit̄ ꝓbitas eoꝝ:ut iā nūc ſciāt hoc:qd inſpectur⁹ es ex mea uolūtate:ſaluis:quæ hn̄t priuilegiis eē facturū.

LIbell⁹. ꝑcipit ſaluo priuilegio rōnes Apamenoꝝ ut inſpiciantur.neſcio an accuſem Iuliū Capitolinū:an dicā Macrinū principem emēritū in rē ſuā:in cuius uita legimus decreuiſſe oīa reſcripta ueterū principū tollere:ut iure nō reſcriptis agereť : cū Traianus nunq̄ libellis reſponderit:ne ad alias cās facta ꝑferrētur: quæ ad gratiā cōpoſita uiderenť:cū hic: & alibi uideamus libellis reſcripſiſſe. Remiſit.exemit:ſic in panagyrico:iniuriarū metū : & accuſandi neceſſitatē remiſit.Neceſſitatē.regrēdi eū Nō recuſauerim.uoluerim. Remunerāda.dū cōſeruamus eoꝝ priuilegia. Probitas.uirtus. Ex mea uoluntate. uolo inquit ut rationes inſpicias ita tamen ut priuilegia non infringantur.

C.Plinius Traiano Imp.S.

ANte aduētū meū dñe Nicomedēſes priori foro nouū adiiceř cœperūt: cui⁹ ī angulo ē ędes uetuſtiſſima matris magnę.aut reficiēda:aut tranſferenda:ob hoc præcipue ꝙ ē multo depreſſior ope eo:quod nūc maxime ſurgit.Ego cū quęrerē num eſſet aliqua lex dicata teplo cognoui aliū hic : aliū apd nos eē morē dedicatiōis.diſpice ergo dñe:an putes ędem : cui nulla lex dicta eſt:ſalua religione poſſe trāſferri:alioquin cōmodiſſimum ē:& ſi religio nō ipedit.

ANte.uereť ædē in angulo fori ſitā religione aliqua impediēte ī aliū locum tranſferre: quare cōſiliū petit a pōtifice max. Traiano quid faciendū. Aduētum.in ꝓuinciā. Nouū.forū. Matris magnæ.Cybeles:quā tradit Diodorus Cœli filiā: & reginā appellatā:cæteras āīs:prudētia:uirtute ꝓſtātē.in gratiā mr̄is ſuæ Titeæ.q poſtea terra noiata eſt:fratres oēs(erāt.n. numero.xlv.) nutriſſe:eoq; magnā mr̄em uocatam.mox tñ inqt ꝙ pecoꝝ puerorūq; morbis remedia itroduxerit:īfantib⁹:uerboꝝ medicāīnib⁹ ſalutē ꝑbuerit:plurios ī ſinu fouerit:tñ pp diligētiā:amorēq; ſingulis ꝓſtitū:matrē oium dictā. nec mirū ſi celebrať Cybele ī Bithynia ñ ꝓcul a Phrygia ubi credıť nata. Trāſferēda.ī aliū locū. Depſſior humılior. Eo ope.fori ſtructura. Dicata tēplo.dicādi tēplū:nā dicare & dedicare ꝓprie ē dicēdo deferre:& obſequo daŕ alicui numini:q̄rebat igiť Pli.an apd Nicomedēſes cōſtituta eēt aliq̄ lex dicādoꝝ tēploꝝ.Hic.Nicomediæ Nos.Romæ.ex lib.iiii. repete q̄ de tēpli dedicatiōe enarrauim⁹. Nulla lex. nullā putat legem morem diuerſum dedicandi a romano.Alioquin cōmodiſſimū eſt.niſi impedierit religio commode poterit in alium locum trāſferri.

Cybele.

Traianus Imp.C.Plinio.S.

POtes mi Sc̄de cariſſime ſine ſolicitudine religiōis:ſi loci poſitio uideť hoc deſyderare ædē mr̄is deū trāſferre in eā:quę eſt accomodatior.nec te moueat.quod lex dedicationis nulla reperitur:cum ſolū peregrinæ ciuitatis capax nō ſit dedicatiōis:quæ ſit nr̄o iure.

POtes.permittit Traianus ius tranſferendi ædem quocūq; uoluerit ſine periculo lædēdi religionem.Poſitio.nā:ſitus. In eam.poſitionē.Peregrinæ ciuitatis alıēigenæ. Varro de lingua latina agrorum quinq; gēnera facit. Romanum:Gabinum:peregrinum:hoſticum: incertū. peregrinus eſt ager pacatus:extra romanum & gabinum:dictus peregrinus a pergendo ideſt progrediendo:eo.n.ex agro romano primum progrediuntur. Noſtro,romano.

Ifficile.gratias agit Traiano:ꝙ poſt conſulatum miſſurus ſit in Bithyniam ꝓconſulẽ Cœliũ
d Clæmentem rogante ſe:& ſocru ſua. Ad finem conſulatus.finito eius conſulatu: quo ſortiebantur prouincias. Hanc.Bithyniam. Mihi.roganti. Socrui.Pompeiæ Celetrimæ.

C.Plinius Traiano Imp.S.

DIfficile ẽ dñe exprimere uerbis quãtam pcœperim læticiam:ꝙ & mihi:& ſocrui meæ præſtitiſti:ut ad finẽ cõſulatus Cælium Clæmentẽ in hanc prouinciã transferres:ex illo.n.& mẽſurã bñficii tui penitus itelligo:cum tã plenã indulgẽtiã cũ tota domo mea experiar: cui agere gratiã parem non audeo quidẽ : quam uis maxime debeam.Itaq; ad uota cõfugio:deoſque precor:ut iis:quæ in me aſſidue confers:non indignus exiſtimer.

C.Plinius Traiano Imp.S.

DIem domine: quo ſeruaſti imperium dũ ſuſcipis:quanta mereris læticia celebrauimus precati deos: ut te generi humano:cuius tutela:& ſecuritas ſaluti tuæ innixa eſt: incolumen:florentemq; præſtarent.præbuimus: & cõmilitonibus iuſiurandum more ſolemni eadem prouincialibus pietate certatim iurãtibus.

Traianus Imp.C Plinio.S.

QVanta religione : & læticia commilitones cum prouincialibus te præeunte diem imperii mei celebrauerint mi Secunde cariſſime libenter agnoui litteris tuis.

C.Plinius Traiano Imp.S.

PEcuniæ publicæ domine prouidentia tua : & miniſterio noſtro etiam exactæ ſunt:& exiguntur:quas uereor ne ocioſæ iaceãt.nam:& prædiorum comparandorum: aut nulla:aut rariſſima occaſio eſt:nec inueniuntur:qui uelint debere reip. præſertim duodenis aſſibus:quanti a priuatis mutuahtur diſpice ergo domine nunquid minuendam uſuram:ac per hoc idoneos debitores inuitandos putes? & ſi ne ſic reperiuntur:diſtribuendam inter decuriones pecuniam: ita ut recte reip. caueant : quod quanquam inuitis : & recuſantibus minus acerbum erit leuiore uſura conſtituta.

Traianus Imp.C.Plinio.S.

DIem.admonet Traianum celebraſſe diẽ:quo ſuſcœperat imperium:& cõmilitonibus iuſiurandum ſolemne dediſſe. Diẽ. incertus eſt dies. Tacitus idicat circa cal. Ianuarias milites cõſueuiſſe iurare in uerba Principis. Quo ſeruaſti dum ſuſcipis. confugit inquit in panagyrico in ſinum tuum concuſſa reſp.tuenſq; imperium ſuper imperatorem:imꝑatoris tibi uoce delatum eſt.nam cum prætoriani milites peterent ad necem interfectores Domitiani: & Nerua contradiceret:ſeditionem mouerũt duce Aeliano Caſperio præfecto prætorii:quam ut Nerua ſedaret : ueſtẽ exuit: & ſe iugulandum præbuit:nihil tamen ſic ꝓfæcit:trucidatis quos Aelianus deſtinauerat:erat.n. Nerua militibus ob ſenium deſpectui: quare Capitolium conſcendẽs bona præfatus fortũa ſenatus populique ro.& mei.M.Vlpium Traianũ adopto:ſic militũ furor compreſſus : quamuis tũc abſens Traianus cum imperio aduerſus Germanos . ſed hæc melius in panagyrico. Iuſiurandum more ſolẽni. quod erat iurare in acta diuorum Cæſarum : & in uerba imperatoris nomenq; eius.

PEcuniæ.cõſulit an pecunias publicas decurionibus tradat leuiore uſura:cum q duodenis aſſibus uelit accipe nõ inueniat. Publicæ.uniuſcuiuſq; reip.an magis ærarii romani. Ocioſæ. inutiles:ĩfructiferæ. Nã & ꝓdiorũ.occurrit quæ dici poterãt. rariſſime inquit inuenimus prædia uenalia:nec ullum qui uelit ꝓſtare uſuras reip. Duodenis aſſibus.i.grauioribus uſuris.nã quincunces aut triẽtes uſuras læuiores uocat Iulianus.ff.xxvi.de admiſtratiõe :& periculo tutorũ uel curatorũ. Quanti . nã a priuatis uſuras accipiebant duodenis aſſibus:quare mallebant rẽ cũ priuato hre q̃ cũ rep. Per hoc.ex hac diminutione. Idoneos.diuites.iuxta illud ſatyrici. Quã tũ quiſq; ſua nũmorũ ſeruat in arca: Tantũ hẽt:& fidei. Vlp.de uſuris. ꝓſes inqt ꝓuinciæ ꝓſpicere debet:ne pecuniæ publicæ credantur ſine pignoribus idoneiſue hypothecis. Inuitandos . pelliciendos ad mutuum. Sic.diminuta uſura. Decuriones.municipales ſenatores: debitores idoneos:qbus erat cenſus centum milium. Caueãt.obligando ſua:uel etiam fideiubẽdo. Inuitis.decurionibus nolentibus accipere pecuniam fœnori.

Qui.

ET. Traianus laudat conſilium minuendarum uſurarum: improbat cogendum eſſe aliquẽ ad ſumẽdam pecuniam. Qui. quatenus. Terentius: qui ſcis: uel unde: etiã quomodo ſignificat. idem non qui argumentum teneat: & alibi: nam qui iſtæc tibi incidit ſuſpitio: aliquando pro quare: tũc authore Porphyrione circumflexe ꝓnunciandum eſt: quale illud Horatianum Qui fit Mœcenas. Modum. menſuram. Eius. pecuniæ. Ex copia. ſecundum facultatem. Mutuabuntur. mutuo accipient. Plautus. decem minas a patre mutuatus. Conſtitues. facies: ordinabis. Inuitos. decuriones. Quod fortaſſis. quæ pecunia inter inuitos: & recuſantes diſtributa nullum fortaſſe uſum præſtituta ipſis ſit: & ideo futura ocioſa ſi legitˀ honeroſum ſenſus erit aptior. Ex iuſticia. ſecũdum iuſticiam noſtram: quæ neminem cogit ad id: quo non tenetur.

SVmmas. cõſulit imperatorẽ ut ſe regat ſuper exulibus relegatis ad tẽpus: deinde reſtitutis a ꝓcõſulibus: ſed præſertim eius qui relegatus ĩ perpetuum a Iulio Baſſo ĩ prouinciam redierat: quia Baſſi acta fuerant reſciſſa. Occupationes. imperii curas. Prouincia. Bithynia. Edictum. Calui: quo reſtituti fuerãt. Integram. intactã cauſam: indiſcuſſam. Alius. ꝓcõſul. Cõ præhẽſum eſt. in illis mandatis. A Iulio Baſſo. qui ſortitus Bithyniã redierat reus ſub Traião. & accuſatus uix abſolutus decreto tamẽ facto ut illius acta reſcinderẽtur. Dictum ius redditum ius. Tranqui. aduocatiſq; eorum negauit ſe aduerſus libertos ipſorum ius dicturũ. hunc locum ĩ panagyrico tangit: ſed obſcurius q̄ ut ſtatim intelligatur. o uere inquit principis intercedere iniquitatibus magiſtratuum ipſe ctumq; reddere quicquid fieri nõ oportuerit. Proconſulem. qui Bithyniam tũc adminiſtrabat. Pœnæ ſuæ. exilio. Claudius imperator cõſtituit: ut qui a prouĩcia ſua relegatꝰ eſſet: urbe quoq; & Italia ſub moueretur. Grauius: ſupplicium q̄ exiliũ.

QVid. reſpondet Traianus ſe prius interrogaturum Caluum deinde reſcripturum ſuper relegatis a Baſſo uero exactum mittendum uinctũ ad p̄fectos p̄torio. In perſona: nã illa pœna erat pſonalis. Neq; id fæcerit. neq; ꝓcõſulẽ cãm ſuã docuiſſet.

Præfectus Prætorii.

Præfectos prætorii. nã duo erant: ſic primum ab Auguſto creati memorante Dione: pro magiſtris equitum ſi Aurelio ꝶ.

ET ipſe non aliud remedium diſpicio mi Secunde cariſſime: q̄ ut quantitas uſurarum minuatur: qui facilius pecuniæ publicæ collocentur. modum eius ex copia eoꝝ: qui mutuabuntur: tu cõſtitues. inuitos ad accipiẽdũ compellere: quod fortaſſis ipſis ocioſum futurũ ſit: non eſt ex iuſticia noſtrorum temporum.

C. Plinius Traiano Imp. S.

SVmmas domine gratias ago: ꝙ inter maximas occupationes iis: de quibus te cõſului: me quoq; regere dignatꝰ es: ꝙ nũc quoq; facias rogo: adiit enim me quidam: indicauitq; aduerſarios ſuos a Seruilio Caluo clariſſimo uiro in triennium relegatos in prouincia morari: illi contra ab eodẽ ſe reſtitutos adfirmarũt: edictumq; recitauerunt: qua cauſa neceſſarium credidi rem integram ad te referre. nam ſicut mãdatis tuis cautum eſt: ne reſtituam ab alio: aut a me relegatos: ita de iis: quos alius: & relegauerit: & reſtituerit: nihil compræhenſum eſt. Ideo tu domine conſulendus fuiſti: quid obſeruare me uelles: tam hercule: q̄ de his qui in perpetuum relegati: nec reſtituti in prouincia depræhenduntur: nam hæc quoq; ſpecies incidit in cognitionẽ meam. eſt enim adductus ad me in perpetuum relegatus a Iulio Baſſo proconſule. Ego quia ſciebam acta Baſſi reſciſſa: dictũq; a ſenatu ius oibꝰ: de quibus ille aliquid conſtituiſſet ex integro agendi dumtaxat per biennium: interrogaui hũc: quẽ relegauerat: an adiiſſet: docuiſſetq; ꝓcõſulẽ: negauit: ꝑ qđ effectũ ẽ: ut te cõſulerẽ: reddẽdũ eũ pœnæ ſuæ: an grauius aliqđ: & qd potiſſimũ conſtituendũ putares: & ĩ hunc: & in eos: ſi qui forte in ſimili conditione inuenirentur. Decretum Calui: & edictũ: itẽ decretũ Baſſi his litteris ſubieci.

Traianus Imp. C. Plinio. S.

QVid ĩ pſona eoꝝ ſtatuendum ſit: qui a. P. Seruilio Caluo proconſule in triennium relegati: & mox eiuſdẽ edicto reſtituti in ꝓuincia remanſerunt: proxime tibi reſcribã: cum cauſas eiꝰ facti a Caluo reqſiero. Qui a Iulio Baſſo in ꝑpetuũ relegatus ẽ: cũ ꝑ bienniũ agẽdi facultatẽ habuerit: ſi exiſtimat ſe iĩuria relegatũ. neq; id fæcerit: atq; ĩ ꝓuincia morari pſeuerauerit: uinctꝰ mitti ad p̄fectos p̄torii mei debet. neq;. n. ſuffi

primo credimus:cum apud ueteres dictatoribus ad tempus ſumma poteſtas crederet̃:& magiſtros equitum ſibi eligerent:qui aſſociati principali curæ militiæ gratia ſecundam poſt eos poteſtatem gererent: regiminibus reip. ad imperatores perpetuo tranſlatis:ad ſimilitudinem magiſtrorũ equitũ præfecti prætorio a principibus electi ſunt:data eſt eis plenior licentia ad diſciplinæ publicæ emẽdationẽ: his cunabulis præfectorũ dignitas innata in tantũ meruit augeri:ut appellari a præfectis prætorio nõ poſſit:credidit enim princeps eos qui ob ſingularem induſtriam explorata eorũ fide:& grauitate ad huius officii magnitudinem adhiberent̃:non aliter iudicaturos eſſe pro ſapientia:ac luce dignitatis ſuæ:q̃ ipſe foret iudicaturus. ſubnixi etiam alio priuilegio præfecti prætorio:ne a ſentẽtiis eorũ minores ætate ab aliis magiſtratibus niſi ab ipſis reſtitui poſſint. Cõmodus ſuperiorũ inſtitutum ſoluens tres præfectos inſtituit. author Capitollinus. Suæ.exilio. Eluſit.conaicit.Donatus tradit eludere eſſe finem imponere. Eludere.

cít eum pœnæ ſuæ reſtitui:quẽ cõtumacia eluſit.

C.Plinius Traiano Imp.S.

CVm citarẽ iudices domine cõuentum inchoaturus:Flauius Archippus uacationẽ petere cœpit ut philoſophus. fuerũt qui dicerent nõmodo nõ liberãdũ eũ iudicãdi neceſſitate:ſed omnino tollẽdũ de iudicũ numero: reddẽdumq̃ pœnæ:quã fractis uiculis euaſiſſet. Recitata ẽ ſententia Veli Pauli ꝓcõſulis: qua ꝓbabat̃ Archippus crimine falſi damnatus i metallum.ille nihil ꝓferebat:quo reſtitutũ ſe doceret: allegabat tñ ꝓ reſtitutiõe:& libellũ a ſe Domitiano datũ:& ep̃las eius ad honorẽ ſuum ptinẽtes: & decretũ Pruſiẽſium.addebat hiis:& tuas litteras ſcriptas ſibi:addebat & patris tui edictum: & epiſtolam:q̃bus cõfirmaſſet beneficia a Domitiano data. Itaq̃ q̃uis eidẽ talia crimina applicarentur:nihil decernendum putaui donec conſulerẽ de eo:quod mihi conſtitutione tua dignum uidebat̃:ea quæ ſũt utrinq̃ recitata his l̃ris ſubieci.

1. Epiſtola Domitiani ad Terentiũ Maximũ.

CVm.Archippum iudicem iudicandi uacationem tanq̃ philoſophum petentem ſcribit Secũdus accuſatum a quibuſdam: q̃ fractis uiculis poenam metalli aufugiſſet ipſum autem in defenſionem ſui nihil proferre:ſed quædã ad honorem tantum pertinentia.cõuentum inchoaturus.i unaquaq̃ prouincia fiebãt conuentus iudicii cauſa:aliquæ plures:aliæ pauciores faciebant. Conuentus autem quattuor modis itelligitur:primo cum quemlibet hominẽ ab aliquo conuentum eſſe dicimus: ſecũdo cum ſignificatur moltitudo ex cõpluribos generibos hominum contracta in unum locum:tertio cum aliquem in locũ frequentia hominum ſupplicatiõis aut gratulationis cauſa colligitur: quarto cũ a magiſtratibus iudicii cauſa populus congregatur.hæc Feſtus. Flauius Archippus. alium Archippum Athenienſem antiquæ comœdiæ ſcriptorem nominat Suidas. Vacationẽ petere. nã iperialib⁹ cõſtitutionibus philoſophi uacationẽ obtinẽt a moneribus publicis:ne hoſpitẽ reciperẽt: nulla municipali.nulla curialiũ cõuẽtiõe uexent̃ ſeu idẽpta admiſtratiõe:ſeu accœpta teſtimonialẽ meruerit miſſionẽ:ſint ab oi functiõe oibuſq̃ muneribus⁹ publicis imunes:q̃ oia filiis:eorũq̃ cõiugib⁹ iniolata Imperatores ꝓcipiũt apud iuriſcõſultos cuſtodiẽda. Nõ liberãdõ.nedũ uacationẽ illi cõcedendã. Pœnæ.metallorũ foſſuræ. Snia.iudiciũ. Crie falſi.lex Cornelia de falſis:quæ et teſtamẽtaria uocat̃ pœnã irrogat ei:q teſtm̃ uel aliud iſtrumẽtũ falſũ ſcripſerit:ſignauerit recitauerit:ſubiecerit: que ſignũ adulterinũ fecerit:ſculpſerit:expſſerit.ſciẽs dolo malo:eiuſq̃ legis pœna i ſeruos ultimũ ſuppliciũ ẽ:i liberis uero deportatio. In metallũ.ad effodiẽda metalla i põto:ubi ẽ Sãdaracurgiũ mõs cõcauus pp metallorũ effoſſio ẽ:hũc opatores maximis cuniculis ſubibãt:olim ſolebãt publice opari:& foſſorib⁹ utebant̃ ſeruis ex aliquo maleficio redẽptis:præter ãt opandi laborẽ:q maximus eſt:dicũt aerẽ:ex metallis lœtiferũ eſſe:atq̃ iroletabilẽ:pp odoris grauitatẽ e glebis ꝓdeuntẽ:unde corpora cito ibi mori: ſæpe metallorũ effoſſionẽ deficeĩ pp opariorũ icõmoditatẽ: q cũ plures eſſẽt q̃.cc.cõtiue:& morbis & labe abſumebant̃:hæc Strabo res põti ſcribẽs. Vlp.inq̃t ſi in metallũ datus i itegrũ reſtitutus ſit:pinde ac ſi necdãnat⁹ fuiſſet:ad munera:uel honores uocat̃. Pro.loco. Ep̃as.binas ſubſequẽtes. Decretũ Pruſienſiũ.quo ſtatuarũ honor pluries habit⁹ erat Archippo:q pruſiẽſis erat.Pruſa ſcdum Stephanũ a Pruſiade differt:nã Pruſias Bithyniæ a Pruſio Zelatæ filio Bithynnorũ rege Cius ãtea appellata:cui⁹ ciuis Pruſiẽſis:at Pruſa:& ip̃a q̃dẽ ciuitas parua Bithyniæ cõdita a Pruſio:q aduerſus Cyrũ bellũ geſſit ; cuius gẽtile Pruſienſis. Pruſa iacet ad Olympũ mõtẽ:ſed Pruſias iuxta ſinũ Aſtacenũ ad oriẽtẽ ſolẽ prius dicta Cius etiã ex authoritate Strabonis: Ciũ Demetrius euertit:deditq̃ Proſiæ Zelatæ:q hanc reſtaurauit: & a ſe Pruſiam appellauit. Tuas.Traiani:quæ non ſunt i hoc libello. Patris tui. Neruæ. Vtrinq̃ ab Archippo.& eius aduerſariis q̃uis tm̃ Domitiani l̃ræ & Neruæ edictum cum epiſtola hic ſubſint.

Cõuẽtus.

In metallũ damnatus

Pruſa.

Lauius.Domitlanus donat Archippum. Feres liberalitati meæ aſcribes rationibus meæ li-
f beralitatis: tanq̃ ſi Terētius librum rationū habuiſſet:quo pricipis liberalitates continebantur.Summam expenſam.agri precium:& menſuram Archippo conceſſam.
a Archippum.Domitianus cōmendat Archippum. Profeſſiōe.philoſophiæ. Maioribus. antiquis philoſophis:& ideo melioribus. Reſpōdentē.parē:ſimilē. Verecunde.honeſte.
QVædam.edictum Neruæ:quo ſuperiorum principum oēs codicillos:diplomata priuilegia:Immunitates confirmat:quod prius fæcerat Titus ſi Tranqui. & Dioni credimus: cum ex inſtituto Tiberii omnes dehinc Cæſaris beneficia ſuperioribus conceſſa pricipibus aliter rata non haberent: q̃ ſi eadem iiſdem ipſi dediſſent. Ipſa.noſtra. Edicit.præfatur:prædicit: edicto oſtendit. Spectandus.admirandus: laudandus. Illū, me. Intelligi.eſſe bonum. Cū hoc.cum perſuaſio bonorum ciuiū uel non admonita.i.& ſi edicto non moneretur:poſſit ſibi perſuadere:me prætuliſſe ſecuritatē oium meæ quieti ſcilicet mihi antiquius fuiſſe conſulere ſaluti publicæ:dum illius gratia ſuſcœpi imperiū:quam quiete in receſſu uiuere:nā ſenex admodū Nerua cœpit imperare:quibus annis ociū & uacationē a rebus publicis lex permittit:ſed Parthenius: & reliqui nō prius inuaſerunt Domitianū: q̃ Neruæ pſuaſerunt ut ſuſciperet imperium mortuo illo. Vt tot. quot uobis contuli. Cōceſſa.beneficia ab aliis imparatoribus.at Galba ſec⁹ fæcit reuocato bis. & uicies mile ſextertio: qđ Nero diuerſis donauerat relicta tātū decima pte donatariis. Gaudiis publicis.reip.lætæ Domitiāi nece:& īpatore Nerua.Ne tñ.ordo ē tñ necceſſariū pariter credidi:& reliq̃. Ne afferat aliquā hæſitationē ne quoquo mō qs dubitet. Vel eorū.uel quod diffidāt poſſe ſeruari beneficia cōceſſa malis hominibus:uł a malo principe. Eius.Domitiani: cuius memoria inſenſa erat. Saltem.uel ob hāc præcipue cauſam. Vt potius mihi debeat. nam ſi reſcidiſſet priorum diplomata opus erat denuo impetrare illa ab īperatore nerua.cui hoc bñficiū debuiſſent: quæ ille omnia uno edicto cōfirmauit: ut eſſet intētus in cōcedēdis nouis priuilegiis:non in ueteribus confirmādis. Gratulatio ullius:qui gratulatus eſſet imperatori concedenti ſibi priuilegiū. Inſtauratis pcib⁹. repetitis ad confirmandum illud cū iam p edictum remiſerim pcandi neceſſitatē. Vultu.noſtro. Meliore.liberaliore. Nouis.nondum conceſſis a prioribus principibus. patiantur. præces romanorum.i. pceſ noua cū priora cōprobaueri.Ea.priuilegia .Quæ ñ hñt:q̃ nōdū īpetrauerit. CVm.eiuſdem Neruæ epiſtola:
c qua Domitiani confirmat ordinationes. Prioribus.ſub aliis principibus. Standū.parendū.

FLauius Archippus philoſophus impetrauit a me: ut agrum ei adderem circa Pruſiam patriam ſuam tā uberem: cuius redditu ſuos alere poſſet.quod ei præſtare uolo. ſūmam expenſam liberalitati meæ feres.

Eiuſdem ad.L.Appium Maximum.

ARchippum philoſophum bonum uirū: & profeſſione ſua etiam maioribus reſpondentem commendatum habeas uelim Maxime:& plenam ei humanitatem tuam præſtes in iis:quæ uerecunde a te deſyderauerit.

Edictum diui Neruæ.

QVædam ſine dubio Quirites ipſa felicitas temporum edicit:nec ſpectandus eſt in iis bonus princeps:quibus illum intelligi ſatis eſt:cum hoc ſibi ciuium meorum ſpondere poſſit uel non admonita perſuaſio: me ſecuritatem omnium qeti meæ prætuliſſe: ut tot noua beneficia conferrē:& ante me conceſſa ſeruarem.Ne tamen aliquam gaudiis publicis adferat hæſirationem:uel eorum:qui impetrauerunt diffidentia:uel eius memoria:qui præſtitit: neceſſarium pariter credidi:ac lærum obuiam dubitantibus indulgentiam meam mittere.nolo exiſtimet quiſquam:quod alio principe uel priuatim: uel publice conſecutus: ideo ſaltem a me reſcindi:ut potius mihi debeat:ſit rata:& certa. nec gratulatio ullius īſtauratis eget precibus: quem fortuna imperii uultu meliore reſpexit.me nouis beneficiis uacare patiantur:& ea demum ſciant roganda eſſe:quæ non habenr.

Epiſtola eiuſdem ad Tullium Iuſtum.

CVm rerum omnium ordinatio: quæ prioribus temporibus ordinatæ: & conſumaræ ſunt: obſeruanda ſit:tum epiſtolis etiam Domitiani ſtandum eſt.

C.Plinius Traiano Imp.S.

FLauſus Archippus per ſalutem tuã: æternitatemq; petit a me ut libellum: quem mihi dedit: mitterem tibi. quod ego ſic roganti præſtandum putaui: ita tamen: ut miſſurum me notum accuſatrici eius facerem: a qua & ipſa accœptum libellum his epiſtolis iunxi: quo facilius uelut audita utraq; pte diſpiceres: quid ſtatuendum putares.

Traianus Imp. C. Plinio. S.

POtuit quidem ignoraſſe Domitianus in quo ſtatu eẽt Archippus: cũ tam multa ad honorem eius ptinẽtia ſcriberet: ſed meæ naturæ accommodatius eſt credere: etiam ſtatui eius ſubuentum interuentu pricipis: præſertim cum etiam ſtatuarum ei honor toties decretus ſit ab iis: qui ignorabãt: quid de illo Paulus proconſul pronunciaſſet: quæ tamen mi Secũde cariſſime non eo pertinẽt: ut ſi quid illi noui criminis obiicitur: minꝰ de eo audiẽdũ putes: libellos Furiæ Primæ accuſatricis: itẽ ipſius Archippi: quos alteri epiſtolæ tuæ iniunxeras legi.

C. Plinius Traiano Imp. S.

TV qdẽ dñe puidẽtiſſime uereris: ne cõmiſſus flumini: atq; ita mari lacꝰ effluat: ſed ego i re pſtãti inueniſſe uideor: quẽadmodũ huic cuniculo occurrerem. põt. n. lacus foſſa uſq; ad flumẽ deduci: nec tamẽ i flumẽ emitti: ſed relicto quaſi margine cõtineri pariter: & dirimi: ſic cõſequemur: ut nec uicino uideatꝰ flumini mixtus: & ſit perinde ac ſi miſceatur: erit. n. facile p illã breuiſſimã terram: quæ interiacebit: aduecta foſſa honera trãſponere in flumẽ: qđ ita fiet: ſi neceſſitas coget: & ſpero nõ coget: ẽ. n. & lacus ipe ſatis altus: & nũc i cõtrariã partẽ flumen emittit: qđ iterclusũ: ide & quo uolumus auerſũ ſine ullius detrimẽto lacus tãtũ aquę: quãtũ nũc portat: effundet. Præterea p id ſpaciũ: p qđ foſſa faciẽda ẽ: incidũt riui: q ſi diligẽter colligãtur: augebũt illud: quod lacus dederit. eminuero ſi placeat foſſaʒ longius ducere: & arctius pſſam mari æquare: nec i flumẽ: ſed i ipſum mare emittere repercuſſus maris ſeruabit: & reprimet quicqd e lacu ueniet: quoq; ſi nihil nobis loci natura pſtaret

FLauſus. mittit libellos Archippi Traiano: & Furiæ accuſatricis illius. Accuſatrici. Furiæ. A qua & ipſa. a qua ipſa.

POtuit. liberat hac epl'a Traianꝰ Flauium Archippum a pœna metalli. In quo ſtatu. cum dãnatus in metallũ abruptis uinculis aufugiſſet. Naturæ. q̇ mitis & clæmens eſt. Statui. dãnationi: malæ cõditioni. Interuẽtu principis. lr̃is ſcriptis a Domitiano in honorẽ eius. Ab his. pruſienſibus. Pronũciaſſet. iudicaſſet. Non eo pertinẽt. non iõ a me dicunꝰ. Noui. pter ſupradicta. Furiæ Primæ. nõ q̇ prima accuſauerat Archippũ: ſed cognomẽto prima.

TV diligẽter circũſpexerat ſcdus quomõ lacꝰ Nicomedẽſiũ poterat uel i mare: ul' i flumẽ deduci: ita ut magno cõmõ toti regiõi eẽt futurꝰ. neq; mirũ ſi rẽ tã diligẽter ſcrutatꝰ fuerat: nouerat. n. i emiſſario lacꝰ Fucini a Claudio facto prio detectã opis icuriã haud ſatis depſſi ad lacꝰ ima ul' media: uñ iterũ neceſſe fuiſſe ut ſpecus altius effoderẽtꝰ. Flumini. Calpæ: ſed plane dixerat explorãdũ ẽ diligẽter: ne ſi cõmiſſꝰ flumini i mare effluat. Præſtãti. maximi momẽti: magnifica deductiõe lacus Aſcanii: Cuniculo: ſuffugio: excuſatiõi. cuniculus. n. foſſ. latẽs: & ſubterranea: qua ſolẽt hoſtes emergeꝰ i obſeſſa oppida: ab aiali cũiculo haꝶ uiaꝶ: ut exiſtimat epigrãmaticꝰ poeta: mõſtratore. Emitti. cõiũgi. Margine. itercapedine: hiſtmo. cõtinẽti. Cõtineri. ueluti cõiũgi: & tñ diuidi. Facile. erit.

Trãſpõere. trãſagitare: ut uocabulo utar patauinoꝶ nautarũ ex Brẽta flumie i mare curru ligneo trãſuehẽtiũ p breuiſſimã terræ itercapedinẽ: q̃re ſi qs Patauio Venetias uectus ẽ: facilꝰ hoc Scđi cõſiliũ itelliget a ſili. Altus. pfõdus. Flumẽ. eiuſdẽ nois: cuius & lacus. In cõtrariã. i pponti dẽ ſcdum tabulã Ptolemæi. Interclusũ. iterſeptũ: obſtructũ. Effũdet. p foſſã loco fluminis. Fiẽda. reſtitue faciẽda: cũ nuſq̃ apud idoneos reperiatꝰ fiẽda. nã q; legatur apud Pli. ſeniorẽ lib. xxix. capite ultio minutatim fiẽda ex codice ãtiquo reſtituẽdũ findenda: q; quidem. melius conuenit. Illud. flumen. Enim uero. ad hæc: pterea Tacitꝰ lib. xvi. enim uero Montanum probe uiuentẽ: neq; famoſi carminis: quia protulerit ingeniũ extorrem agi. Longius. per longius campi ſpatium: non committendo flumini Calpæ. Arctius. ne euagetꝰ humor: & maiori copia: ſit opus: ac ſic lacꝰ euacuetꝰ. Preſſã. cõtractã. Repcuſſus. undaꝶ æſtus: & recellẽs fluctus. Seruabit. cõtinebit quoquõ i foſſa. Loci natura. ſi fuerit nimiũ deuexa. Nihil pſtaret. nullã Pli. locus.

opem ferret. Expeditum ĩ ꝓmptu. facile: quo uerbo lib. ix. uſus eſt. Cataractis. decurſionibus. i. quibuſ
Cataractæ dam locis circumſeptis lapidibus uel aſſeribus immo utriſq;: uulgo conchas appellant: quales interdũ ẽ
conſpicere in foſſa deducta ab Abdua Mediolanũ uſq;: nã Nili cataractas Diodorus exiſtimat nauiga
biles. locus eſt latitudine ſtadiorum. x. accliuis præceps in anguſtum clauſus inter conuales: ubi frequẽ
tia laxa ſcopulis ſimilia aquam magna uertigine mirabiliq; eliſam reflectunt: inq; cõtrarium curſum
ſpiris agunt redundantibus: q; in ſtuporem intuentes ducit: eſt enim ita uelox hoc in loco aquæ decur
ſus: ut ſagittæ ſimilis uideatur. Nili incre
mento temperante curſum: quidam naui
bus deſcendunt: aſcendendi uero nulla eſt
falcultas: ut flumine omne hominum in
genium ſuperante: in foſſis uero manufa
ctis per cataractas non difficiles aſcenſus
& deſcenſus. Vt policeris. dixerat enim
& ego hic aliquem tibi peritum eiuſmodi
operum mittam: authore te. nam reſcri
pſerat. poteris a Calphurnio Macro pete
re libratorem.

S Cripſit. mittit tabellarium regis
Sauromatæ cum tabellario Ly
corinnæ ad Traianum. Lega
tio. regis Sauromatæ. Boſpho
Boſphor9 ro. Cimerio: nam duplex eſt Boſphorus:
Cimerius paludis Meotidis finis: & initiũ
Euxini ponti: Boſphorus thracius ponti
finis & propõtidis initiũ: iuxta Meotides
paludes utrinq; Sauromatæ incolunt. lege
Pli. lib. vi. & Strabonem. vii. diſcordantes
inter ſe pro latitudine Boſphori. Cimerii.
ad hæc Boſphorus ciuitas Ponti iuxta Ci
meriũ ſinum. alia etiam ciuitas Indiæ au
thore Stephão Hammõius multa de Boſ
phoro narrat Dionyſii & Plutarchi ac a
liorum teſtimonio: ut q; uterq; Boſpho
rus ab Io Inachi filia ſit tranſferatus: unde
Boſphorus, Βοοσ ϖοροσ. i. bouis tranſi
tus: uerum apud eundem præduce Philar
cho ſequitur: intra Euxinum incolæ inex
pertes erãt agriculturæ: extra uero exper
tes: quare illa pelagi pars Βοσ ϖοροσ ap
pellabantur: q; ſæminaretur. ϖοροσ. n. ſæ
men: aut quod olim uolentes fretrum trãſ
mittere cõpoſitis ratibus & bobus ſubiu
gatis tranſibant. unde cognomentum. Eu
ſebius author Traianum recepiſſe i fidem
Sauromatas Boſphoranos. Ciuitatem.
Sauroma- Niceam. Sauromata. a rege Sauromatæ:
ta Sauromata enim gens Scythica ſi Stepha
no credimus. Sauromatia duplex ẽ una
in Europa: altera in Aſia. dicitur etiam
Sarmatia: & gentilis Sarmata. Strabo
de Scythis & Sauromatis loquens ut non
inquit omnia Boſphoranis ſubiecta ſunt
regibus: quos populus romanus inſti
tuerit.

expeditũ tñ erat cataractis aquæ curſũ tẽperare:
Veꝵ: & hæc: & alia mlto ſagaci9 cõgret: explora
bitq; librator: quẽ plane domie debes mittere: ut
policeris: ẽ. n. res digna: & magnitudie tua: & cu
ra. Ego iteri Calphurnio Macro clariſſimo uiro
authoꝛ te ſcripſi: ut libratorẽ q̃maxime idoneum
mitteret.

Traianus Imp. C. Plinio. S.

M Aifeſtũ mi Scđe cariſſime nec prudẽtiã:
nec diligẽtiã tibi defuiſſe circa iſtũ lacũ:
cũ tã mlta ꝓuiſa habeas: ꝑ quæ ñ ꝑicli
tet exhauriri: & magis i uſu nobis futurus ſit. eli
ce igitur id quod præcipue res ipſa ſuaſerit. Cal
phurnium Macrum credo facturum: ut te libra
tore iſtruat: neq̃ ꝓuincię iſtę his artificib9 catẽt.

C. Plinius Traiano Imp. S.

S Cripſit mihi dñe Lycorinas libert9 tu9:
ut ſi qua legatio a Boſphoro ueniſſet ur
bem petitura: uſq; i aduẽtũ ſuũ retinere
tur: & legatio qdẽ dumtaxat in eã ciuitatẽ in qua
ipe ſum: nulla ad huc uenit: ſed uenit tabellarius
Sauromata: cuius ego uſus opportunitate: quã
mihi caſus obtulerat cum tabellario: qui Lyco
rinnam ex itinere præceſſit: mittendum putaui:
ut poſſis ex Lacorinnæ. & regis epiſtolis pariter
cognoſcere: quæ fortaſſe pariter ſcirę deberes.

C. Plinius Traiano Imp. S.

R Ex Sauromatæ ſcripſit mihi eẽ quædã:
quæ deberes q̃maturiſſime ſcire: qua ex
cauſa feſtinationem tabellarii: quem ad
te cum epiſtolis miſi: diplomate adiuui.

C. Plinius Traiano Imp. S.

M Agna domine: & ad totam prouinciam
pertinens quæſtio eſt de cõditiõe: & ali
mẽtis eorũ: quos uocãt εκθε τουσ. in qua

M Agna. quærit iudicium imperatoris ſup iis: qui liberi nati fuerũt expoſiti: deinde a quibuſdã ſublati & i ſeruitute educati. Prouĩciã. Bithyniã. Cõditiõe. ſerui an liberi eſſent. Alimẽtis. an reddere deberent alimenta ſuis alumnis. εκθε τουσ expoſitos. necare uidetur non tan tum is: qui partum præfocat: ſed is qui abiicit: & qui alimoniã denegat: & is q publicis locis

miſericordiæ cauſa eum exponit:quam ipſe non habet.caput eſt libro Codicis.viii.de infantibus expoſitis liberis:omiſſis igitur cæteris conſtitutionibus Imperator Iuſtinianus ſanxit nemini licere ſiue ab ingenuis genitoribus puer paruulus procreatus:ſiue a libertina progenie: ſiue ſeruili conditione maculatus expoſitus ſit:eum puerum i ſuum dominium uendicare:ſiue nomie dominii: ſiue aſcripticiæ:ſiue colonariæ conditionis.ſed neq;:is:qui eos nutriendos ſuſtulerunt licentiã concedii penitus cum quadam dictione eos tollere:& educationem procurare:ſiue maſculi ſint:ſiue fœminæ: ut eos loco libertorũ uel

ego auditis cõſtitutiõibus principũ:qa nihil iueniebã:aut ꝓpriũ:aut uniuerſale:qđ ad Bithynos ferret.cõſulendũ te exiſtimaui qđ obſeruari uelles.neq; putaui poſſe me i eo: qđ authoritatẽ tuã poſceret:exẽplo eẽ cõtentũ.recitabat autẽ apud me edictũ:qđ dicebat diui Auguſti ad Anniã ꝑtinẽs:recitatæ & epľæ diui Veſpaſiãi ad Lacedæmonios:& diui Titi ad eoſdẽ Achæos:& Domitiãi ad Auidiũ Nigrinũ:& Armeniũ Broccũ ꝓcõſules:itẽ ad Lacedæmõios:q ideo tibi nõ miſi: qa & parũ emẽdata:& q̃dã nõ certæ fidei uidebãtur: & qa uera:& emẽdata i ſcriniis tuis eẽ credebã.

Traianus Imp.C.Plinio.S.

QVuæſtio iſta:q̃ ptinet ad eos: q liberi nati expoſiti:deide ſublati a qbuſdã:& i ſeruitutẽ educati ſunt: ſæpe tractata ẽ. nec quicquã inuenit i cõmentariis eorũ principũ:q ante me fuerunt: quod ad oẽs prouincias ſit conſtitutum.epiſtolæ ſane: ſunt Domitiani ad Auidium Nigrinum: & Armenium Broccũ quæ fortaſſe debeãt obſeruari:ſed inter eas ꝓuincias: de qbus reſcripſit:inter quas ẽ Bithynia:& ideo nec adſertionẽ denegandam iis:qui ex eiuſmodi cauſa i libertatem uendicabunt: puto:neq; ipſam libertatem redimendam precio alimentorum.

C.Plinius Traiano Imp.S.

LEgato Sauromatæ regis cum ſua ſpõte Niceæ:ubi me inuenerat: biduo ſubſtitiſſet:longiorem moram faciendam domine non putaui:primum ꝙ incertũ adhuc erat: quãdo libertus tuus Lycorinnas uenturus eſſet: deide quod ipſe proficiſcebar i diuerſam prouinciæ partem ita officii neceſſitate exigente . hæc i noticiam tuam perferenda exiſtimaui:quia proxime ſcripſeram petiiſſe Lycorinnam ut legationem:ſiqua ueniſſet a Boſphoro: uſq; i aduentum ſuũ retinerẽ.qđ diutius faciendi nulla mihi ꝓba-

ſeruorum aut colonorum aut aſcripticiorum habeant:ſed nullo diſcrimine habito ii: q ab eiuſmodi hominib⁹ educati ſunt: liberi & ingenui appareant : & ſibi acquirant: & in poteſtatem ſuam: uel ad extraneos heredes omnia quæ habuerint quomodo uoluerint tranſmittãt: nulla macula uel ſeruitutis uel aſcripticiæ : uel colonariæ conditionis imbuti:nec quaſi patronatus iura in rebus eorum iis qui eos ſuſcœperunt prætendere concedit:ſed i omnem terram:quæ romanæ dictioni ſuppoſita eſt: hoc obtinere. Conſtitutionibus: ordinationibus:quæ ꝑ legibus habentur.

Proprium. reſcriptum : uel priuilegium aliquod Bithynorum tantum ad eos pertinẽs. Vniuerſale.ad omnes pertinens.nã extat Theod. & Valen. imperatorũ ad ſenatum epiſtola:cui initium. Quæ ex relationibus iudicium: uel conſultatiõe in cõmune florentiſſimorum ſacri noſtri palatii procerum auditorium introducto negocio ſtatuimus: uel quibuſlibet corporibus:aut legatis:aut prouinciæ uel ciuitati aut curiæ donauimus : nec generalia iura ſint:ſed leges fiant: iis dumtaxat negociis atq; perſonis pro quibus fuerint promulgata. Exemplo. ſuperiorum principum. Edictum. quo uetatur : uel iubetur aliquid edictum dicimus. Anniam . Annii filiam. Eoſdem Achæos . Lacedæmonios. Armenium Broccum.Brocci cuiuſdã meminit Seneca:ad Iunium Broccum Illyrii præfectum ſcripſit Claudi⁹ imperator. appellare conſueuimus broccos: quos alii brõcos:quibus dentes prominuent.authoribus Varrone:Columella:Plinio. Broccus

QVæſtio.reſcribit nulli libertatẽ adimendam. Expoſiti.abiecti a ſuis. In commentari s.i quibus rerum geſtatum ſummam complectimur. Ad omnes prouincias. in uniuerſum. Adſertionem. uendicationẽ libertatis. Venuleius.ff.xliii. ſi quis liberũ hominem ignorantem ſuum ſtatum dolo malo retinuerit: cogitur exibere . quanto igitur magis ſi reſciuerit:nullo enim tempore retineri liber homo poteſt. Redimẽdam.emendam ab ullo.

LEgato excuſat ſe ꝙ legatũ regis ſauromatarũ nõ diũ retinuerat. Niceæ.plures Niceas pluri Nicea.
1 bus locis legim⁹.hæc ãt Bithyniæ metropolis iuxta lacũ Aſcaniũ in cãpo admodũ felici: ſed
æſtate parũ ſalubri:quã primũ Antigon⁹ cõdidit Philippi filius:& Antigoniã noſauit: poſtea

Lyſimachus quam ab uxoris nomine filiæ Antipatri Niceam appellauit:urbis ambitus ſtad.xvi. in figura quadrata:quæ in campo ſita portas quattuor habet.ad rectos angulos:& in munitionem exciſa:quare ex uno lapide:qui circa medium gymnaſium poſitus eſt:omnes quattuor portæ coſpiciuntur.Niceæ meminere.Strabo.Pli.Appianus.Ptolemæus. Epiſtolæ:quas legato regis Sauromatæ ſcribebat:& iam Secundus per tabellarium Traiano miſerat. Legatum.properantem ad imperatorem.

PEtentibus.quærit an permittat transſerre mortuorum reliquias iuſta aliqua ratione. Vetuſtatis.quæ ne lapidibꝰ quidem parcit. Mors etiam ſaxis marmoribuſq; uenit: Auſonius inquit. Incurſum. exundationem: demolitionem: multa enim ædificia ſecum trahunt fluminum excurſus. Similia. probabilia: Aliaq;.ordo.& propter alia quæcunq; ſimilia his. Exemplum. imitationem. Proconſulum. Bithyniæ ante me.

bilis ratio occurrit præſertim cum epiſtolæ Lycorinnæ quas detinere:ut ante predixi:nolui: aliquot diebus hūc legatū anteceſſuræ uiderentur.

C.Plinius Traiano Imp.S.

PEtentibus quibuſdam ut ſibi reliquias ſuorum aut propter iniuriam uetuſtatis:aut propter fluminis incurſum:aliaque his ſimilia quæcunq; ſecundum exemplum proconſulum tranſferre permitterem: quia ſciebam in urbe noſtra ex eiuſmodi cauſa collegium pontificum adiri ſolere: te domine maximum pōtificem conſulendum putaui: quid conſeruare me uelis.

Traianus Imp.C.Plinio.S.

DVrum eſt iniungere neceſſitatem prouincialibus pontificum adeundorum: ſi reliquias ſuorum propter aliquas iuſtas cauſas tranſferre ex loco in alium locum uelint. ſequenda ergo potius tibi exempla ſunt eorum: qui iſti prouinciæ præfuerunt: & ex cauſa cuique ita: aut permittendum:aut negandum.

C.Plinius Traiano Imp.S.

QVærenti mihi domine Pruſæ ubi poſſet balineum: quod indulſiſti fieri: placuit locus: in quo fuit aliquando domus: ut audio:pulchra nunc deformis ruinis:per hoc.n. conſequemur: ut fœdiſſima facies ciuitatis ornetur:atq; etiam ut ipſa ciuitas amplietur: nec ulla ædificia tollantur: ſed quæ ſunt uetuſtate ſublapſa: relaxentur in melius. ē autem huius domus conditio talis. legauerat eā Claudius Polyænus Claudio Cæſari: iuſſeratq; ī periſtylio templum

Max.pontificē.nam fuit pontifex Max.
Traianus. pōt max. Traianus: ꝙ antiquæ memoriæ declarāt: ut illa Imp. Cæſari diui Neruæ Traiano Auguſto.Germanico Dacico.Pont.Max. & reliqua.Secundus in panagyrico: Impe-
Pontifex Max. rator ergo & Cæſar: & Auguſtus Pont. Max. ſtetit ante gremium conſulis. Et alibi.non ne ſi pontifici maximo deligenda ſit coniunx: aut hanc aut ſimilem elegerit? & in fine.nobis parētem:tibi pōtificem maximum elegiſti. pontifex ergo maximus:diiudicat ſacras omnes cauſas:religionibus deorum & ſummæ reip. præeſt. de poteſtate eius lege plura apud Liuium & Dionyſium libro ſecundo antiquitatū. maximum quidam dictum tradunt:ꝙ maximarū rerum quæ ad ſacra & religiōum pertinent curam iudex ſit:uindexque contumeliæ priuatorum magiſtratuum: neq; ſenatui rationem: neque populo reddens. uocatos autem pontifices alii autumant: quoniam deos colunt potentia ſacrorum omnium domini: alii uero nomen effictū ad potētum profligationem:tanquam iubente Numa potentia ſacerdotes obire ſacra: plures a pōtibus faciendis eſſe dictos ab ſanctiſſimis & uetuſtiſſimis ſacrificiis: quæ ad pōtem fierent:eſſe autem eam obſeruationē & ſtructurā ueluti aliud quicquam ex immotis patriiſq; ſacris:ſacerdotibus delegatam: nefas enim & execrabile apud romanos exiſtimari lignei pontis ſuper Tyberim extructi(inde ſublicio nomen)diſſolutionem:ideo lignis compacti pro diuino quodam dicto omni prorſus amoto ferro.hanc rationē deridens Plut. a pluribus tamen uerā opinatā memorat:Dionyſius confirmat omni prorſus ambiguitate ſublata.

DVrum permittit tranſferre reliquias. Pontificum.romanorum. Ex cauſa. ſi iuſta permittendum:ſin minus negandum.

Quærenti.oſtendit locū Pruſæ idoneū ubi poſſit ædificari balineū: ꝙ īperator extrui cōceſſerat. Ciuitatis.ædificiorū urbanorū:ſæpiꝰ tn̄ ciuitas p ciuibꝰ q̄ p ædificiis. Melius.decētiꝰ.
Periſtyliū. Iuſſerat.Polyænus moriens. Periſtylio.periſtyliū latine dici pōt circūcolumniū:nā porticus

q

ſunt columnis ſuſpenſæ. M. Tullius. ꝓſpectã porticũ cũ conclauibus paulmentatam trecentũ pedũ cõcupierat. ampliſſimum periſtylium: Vitruuius in palæſtris periſtylia quadrata ſiue oblonga ſunt facienda: domus ampliores habent latiora periſtylia: in quibus ſunt quattuor pares porticus altitudinis: aut una: quæ ad meridiem ſpectat excelſioribus columnis conſtituitur: communia ſane ædificia: in quæ de populo quilibet inuocati ſuo iure poterant uenire ſicut in ueſtibulũ & cauædium. Ei. Claudio tanquã deo: in numerum enim deorum a Nerone relatus eſt. Spoliata. ſurreptis tegulis: & quæ ad ornatum faciebant. Venire. uendi reip. pruſaenſium per ſuum procuratorem. Accipiet. reputabit uenditionẽ ſummum munus: quanto magis donationem.

Area uacua. loco patẽti. & ſub dio inter periſtyliũ. Exedra. ſeſſio: ubi uiri cõſident authore Polluce: & Vitruuius. conſtituantur inquit in tribus porticibus exedræ ſpacioſæ habentes ſedes in qbus philoſophi: rhetoreſq; ac reliqui qui ſtudiis delectentur ſedentes diſputare poſſint. eæ in porticibus ad occidentem fieri debent: Ioſeph⁹ pariter exedram ubi Solomonis templum deſcribit: occidentalem memorat: Suidas etiam ſeptemtrionalẽ. M. Tullius ait tunc dedita opera quieſcentibus aliis in eam iã exedram ueniſſe: in qua Craſſus poſito lectulo requieuiſſet. Conſecrare. dedicare: & ſacrum facere. Teſtamenti. Claudii Polyæni. **Exedra.**

POſſumus. ꝑmittit balineũ fieri. Facta. extructa. Religio. loc⁹ ĩ quo ædes ſacræ ædificatæ ſunt etiã diruto ædificio ſacer manet adhuc ut Papiniãus ſcripſit ſed Põponi⁹. ff. xi. cũ loca capta ſunt ab hoſtib⁹: oĩa deſinũt religioſa uel ſacra eſſe: q; ſi ab hac calamitate fuerint liberata q̃ſi quodã poſt liminio reverſa priſtio ſtatui reſtituũtur: q tñ caſus hic locũ nõ hẽt: quare iure ſcripſit religionem locum occupaſſe.

POſtulantibus. conſulit de liberis cognoſcẽdis & natalibus reſtituendis: nã cõſequens eſt: ut qui inuẽtus fuerit liber reſtituatur natalibus ſuis .i. ĩgenuitati perinde ac ſi nunq̃ ſeruiuiſſet. titulus ẽ. ff. ix. de natalibus reſtituẽdis: ubi Vlp. a pricipe inqt natalibus ſuis reſtitutũ eum: qui ſe ingenuũ natum principi affirmauerat. interdum & ſerui ex poſt facto iuris interuentu ingenui fiunt ut ecce ſi libertinus a pricipe natalibus ſuis reſtitut⁹ fuerit: illis. n. utrq; natalibus reſtituit: in qbus initio oẽs homines fuerunt; non in quibus ipſe naſcitur.

Proconſules præſunt. non. n. oĩbus prouinciis præerant proconſules: ſed pleriſq; proprætores: & quãuis Bithynia a proconſule regeretur: ipſe tamen extra ordinem miſſus utpote imperatoris ſui reuerẽns petit quid obſeruare debeat.

ei fieri: reliqua ex domo locari: ex ea redditum aliquandiu ciuitas percœpit: deinde paulatim partim ſpoliata: partim neglecta cum periſtylio domus tota colapſa ẽ: ac iam pene nihil ex ea niſi ſolum ſupereſt. quod tu domine ſiue donaueris ciuitati: ſiue uenire iuſſeris propter opportunitatẽ loci pro ſummo munere accipiet. ego ſi permiſeris: cogito in area uacua balineum collocare: eum autem locum: in quo ædificia fuerunt: exedra: & porticibus amplecti: tibiq; cõſecrare: cuius beneficio elegans opus: dignumq; nomine tuo fiet. exemplar teſtamenti: quanquam mendoſum miſi tibi: ex quo cognoſces multa Polyænũ in eundem domus ornatum reliquiſſe: quæ ut domus ipſa perierunt: a me tamen in quantum potuerint requirentur.

Traianus Imp. C. Plinio. S.

POſſumus apud Pruſaenſes area iſta cum domo collapſa: quam uacare ſcribis ad extructionem balinei uti: illud tamẽ parum expreſſiſti: an ædes in periſtylio Claudio facta eſſet: nam ſi facta eſt: licet collapſa ſit: religio eius occupauit ſolum.

C. Plinius Traiano Imp. S.

POſtulantibus quibuſdam ut de cognoſcendis liberis: reſtituendiſque natalibus: & ſecundum epiſtolam Domitiani ſcriptam Municio Rufo: & ſecundum exempla proconſulum ipſe cognoſcerem: reſpexi ad ſenatuſconſultum pertinens ad eadem genera cauſarum: quod de his tantum prouinciis loquitur: quibus proconſules præſunt: ideoque rem integram diſtuli: dum tu domine præceperis: quid obſeruare me uelis.

Traianus Imp. C. Plinio. S.

SI mihi ſenatuſconſultum miſeris: quod hæſitationẽ tibi facit: æſtimabo an debeas cognoſcere de agnoſcendis liberis: & natalibus ueris reſtituendis.

C. Plinius Traiano Imp. S.

APuleius.Callidromũ multoꝶ ſeruũ uariãte fortũa Traião mittit. Apuleius. Apuleiũ Rufinũ lego conſulatũ geſſiſſe cũ Seuero imperatore: fuit & ille ſcriptis ſuis clarus Apuleius Madaurenſis nõ multo Secũdo inferior. Statione.præſidio.nec mirandũ ſi apuleius ſcripſerit Secũdo de ſeruo fugitiuo:cũ Vlp.tradat ſtatutam mulctã ei:q fugitiuũ celauerit:nec intra.xx.dies dominis reddiderit uel magiſtratibus exhibuerit.diuus ẽt Marcus generali epiſtola declarat: præſides:
Fugituus. & magiſtratus:& milites ſtationarios adiuuare debere dominos in ingrendis fugitiuis.fugituus autẽ eſt ꝑter iam memorata ſecũdũ iuriſcõſultos: nõ is qui ſolũ fugiẽdi conſiliũ a domino ſuſcœperit : licet id ſe facturũ iactauerit: ſed qui in ipſo facto:fugæ uiciũ mẽtis deduxerit:nam cũ aliquo actu intelligi conſtat. Piſtoribus.quorum officium erat farinam & panẽ facere. Locauerat operas ſuas:ꝑcio addixerat ſe faciũdo operi.ope-
Operæ. ræ ſunt diurnũ officium: hæ autem pertinent ad uerũ dominum deductis neceſſariis impenſis . ſic prudentibus non diſſone
Ad ſtatuas Confugere. reſpondentibus. Ad ſtatuam tuam.Imperatorũ imagines ſtatuæq; ſumma uenerabantur obſeruantia: uñ apud Philoſtratũ legimus Aſpendi principem cum multitudo ei faces intentaret confugiſſe ad aſylũ Tyberi cur⁹ſtatuæ illic uenerabiliores ſanctioreſq; habebant:q̃ Iouis olympii ſimulachrum:ita ut impietatis quidã damnat⁹ fuerit:ꝙ ſeruum ſuũ uerberaſſet: qui drachmam argenteam Tiberii imagine ſignatam geſtabat.Athenæus in rebus Sybariticis tradit etiã ſeruos cõfugere ſolitos ad templa:& monumenta parẽtum dominorum. Calliſtratus de pœnis. ad ſtatuas inquit confugere uel imagines principum i iniuriam alterius prohibitum eſt:niſi quis ex uinculis uel cuſtodia detentus a potentioribus ad huiuſmodi præſidium confugerit : his enim uenia tribuenda eſt: ne autem ad ſtatuas uel imagines quis confugiat ſenatus cenſuit. Impp. Valen. Theod. & Archadius ſic reſcripſerunt. qui ad ſtatuas uel euitandi metus: uel creandæ inuidiæ cauſa confugerint:ſi certas habuerint cauſas:quibus confugere ad imperatoria ſimulachra debuerint: iure ac legibus uendicentur:ſi uero probati fuerint artibus ſuis inuidiam inimicis ſuis creare uoluiſſe: ultrix in eos ſententia proferatur.diuus Antonius conſultus a quibuſdam præſidibus prouinciarum de his ſeruis : qui ad ædem ſacram uel ad ſtatuam principis confugiebant: præcœpit : ut ſi intolerabilia uideantur ſeruitia dominorum cogantur ſeruos ſuos bonis cõditionibus uendere : ut preciũ dominis daretur. Labe-
Liberius. Max. rio Maximo . qui procurator Iudeæ ſub Veſpaſiano fuit : quanuis apud Ioſephum corrupte legatur Cæſarem ſcripſiſſe ad Liberium Maximum : ut omnem terram iudæorum uenderet. Spartianus ſcriptum reliquit: Traianum non læſiſſe Liberium Maximum: qui ſuſpectus imperio exulabat in inſulas & ſi ut eum necaret per epiſtolas ab actião eſſet admonitus. Liberium : qui uerſus optimos poſſe ſcri-
Suſagus. bere aſſeuerabat: nec tamen ſcribebat:urbano ſale ſparſit Martialis libro ſexto. Suſago.Præfecto Decibali regis Dacorum. Pacoro.Ioſephus ſcribit imperante Veſpaſiano Pacorum non ſolum Parthiæ: ſed etiam Mediæ regem : quem inuadentibus Alanis in loca difficiliora refugiſſe : Pacori regis Capitolinus in Pio meminit . fuit & alius Pacorus : quem Strabo Ioſephus & Tacitus tradunt occiſum a.P. Ventidio. Quibus. inſignibus. Bullam. geſtamen olim triumphantium: poſtea a pueris ingenuis cum prætexta uſurpatã. Metallo.auro. Apoſphragiſma.inſigne.inſcriptio. Quadriga.currus quattuot equorum.

APuleius dñe miles:qui ẽ in ſtatione Nicomedenſi:ſcripſit mihi q̃ndã noĩe Callidromũ cũ detineret a Maximo & Dionyſio piſtoribus : quibus operas ſuas locauerat: cõfugiſſe ad tuã ſtatuã : perductũq; ad magiſtratus:indicaſſe ſeruiſſe aliquãdo Liberio Maximo: captumq; a Suſago ĩ Mœſia:& a Decibalo munere miſſum Pacoro Parthiæ regi:pluribuſq; annis ĩ miniſterio eius fuiſſe:deide fugiſſe: atq; ĩ Nicomediã pueniſſe:quẽ ego pductũ ad me:cũ eadem narraſſet:mittẽdũ ad te putaui.qđ paulo tardius feci:dũ requiro gemmã: quã ſibi habentẽ imaginem Pacori : & quibus ĩſignibus ornatus fuiſſet: ſubtractã ĩdicabat: uolui.n.hãc quoq;: ſi inueniri potuiſſet:ſimul mittere:ſicut bullã miſi:quã ſe ex pthico metallo attuliſſe dicebat.ſignata ẽ annulo meo: cuius ẽ apoſphragiſma q̃driga.

C.Plinius Traiano Imp.S.

IVlius dñe Largus ex Põto: nondũ mihi

IVlius.moriens Iulius Largus rogauerat Secundum:ut rem ſuam inſpiceret:& q ſupereſſet ex quinquaginta milibus:arbitrio ſuo diſpenſaret in honorem Traiani: quem per epiſtolam cõſulit quid uelit fieri. Ex pontb.ex prouincia Ponti.Ptolemæus in deſcriptione ſua Pontum
Pontus. & Bithyniam ſimul complectitur. Strabo per ſe prouinciam ponticam terminauit: quæ Mithridati paruit : de ea nunc Secundus loquitur : nam etiam pontus galaticus iuxta Galatiam dicitur: ſecundum Ptolemæum. Pontus cappadocus iuxta Cappadociã : Pontus polemoniacus inter utrunq;

omnes a uicinitate Euxini Ponti appellationem trahentes. Iudicio tuo. qui me tanquam bonum uirum in hanc prouinciam delegaſt. Pie atis.amore ſuo in te. Teſtamento.ſuo. quo rogabat Secundum. Cernerem. examinarem:recenſerem. Percœptis.excœptis a tota hæreditate. Reliquum:

uiſus:ac ne auditus qdē.ſꝫ iudicio tuo credēs: diſpēſationē qndā mihi:erga te pietatis ſuæ: miniſteriū ꝑ m i dauit: rogauit.n.teſtō: ut hæreditatē uā adirem:cernerē qꝫ:ac deide pcœptis qnquagita milibus nūmū: reliquū oē Heracleotarum & Theanoꝝ ciuitatibus redderē:ita ut eēt arbitrii mei:utrū opa faciēda:q̄ honori tuo cōſecrarent̄: putarē:an iſtituēdos qnquēnales agōas: q Traiani appellarēt̄. Quod i noticiā tuā pferēdū exiſtimaui ob hoc maxie:ut diſpiceres: qd eligere debeam.

Traianus Imp.C.Plinio.S.

IVlius Largus fidē tuam q̄ſi te bñ noſſet: elegit. qd ergo potiſſimū ad ppetuitatē memoriæ eius faciat ſecundū cuiuſqꝫ loci conditionē ipſe diſpice: & quid potiſſimū exiſtimaueris inſequere.

C.Plinius Traiano Imp.S.

PRouidentiſſime dñe fæciſti: qđ pcœpiſti Calphurnio Macro clariſſimo uiro: ut legionariū cēturionē Bizātiū mitteret. Diſpice ēt an Iuliopolitāis ſimili rōne cōſulēdū putes: quorū ciuitas: cū ſit pexigua: onera maxima ſuſtinet: tātoqꝫ grauiores iniurias: q̄nto: & ĩfirmior: patit̄. Quicqd aūt Iuliopolitāis pſtiteris: id ēt toti puinciæ pderit: ſūt.n.i capite Bithyniæ: plurimiſqꝫ p eā cōmeatibus trāſitū pbent.

Traianus Imp.C.Plinio.S.

EA conditio ē ciuitatis Bizātioꝝ cōfluente undiqꝫ in eā cōmeantium turba: ut ſecundum conſuetudinē præcedentiū temporum honoribus eius: pſidio centurionis legionarii conſulendū habuerimus. Iuliopolitanis ſuccurrēdū eodē modo ſi putauerimus: onerabimus nos exēplo: plures .n. & quāto infirmiores erūt: idem petent. fiduciā diligētiæ tuæ habeo: ut credam te omni rōne id acturū: ne ſint obnoxii iniuriis. ſi qui autē ſe contra diſciplinā meā geſſerint: ſtatim coerceantur: aut ſi plus admiſerint: q̄ ut in re præſenti ſatis: puniantur. ſi milites erunt: legatis eorū: quæ depræhenderis: nota facies: aut ſi i urbem uenturi erunt: mihi ſcribes.

C.Plinius Traiano.Imp.S.

quod ſupererat. Redderem tanquam debitum. Heracleotarum. Heracleæ multæ in diuerſis locis numerantur preſertim a Stephano: qui inquit Heraclea ciuitas Thraciæ in ponto inſignis. Pomponius: in Euxino: primo Maryandini urbē habitabant ab argiuo (ut ferunt) hercule datam: Heraclea uocitatur: Ptolemæus Heracleam Ponti iuxta Pſillium locat: ac deiceps Thyon: Strabo.xii.non Thyō: ſed Tetum iuxta Heracleam & fluuium Parthenium nominat. Opera facienda ex illis .L. milibus nummum. Quinquennales agonas.certamina: quæ quinto quoque anno celebrarentur. Qui Traiani appellarētur. ut hi ludi tibi conſecrati: tuum etiam nomen obtinerent.

Heraclea

PRouidentiſſime. pcurat mitti centurionē Iuliopolitanis: q illos ab iniuriis militū tueret̄. Legionarium cēturionē. i tota legione erāt centuriōes.lv.ſecūdū Vegetiū: nā Modeſtus.lxvi.tradit.cēturio primipyli nō ſolū aquilæ p̄erat: uerū ēt quattuor centurias: hoc ē.cccc. milites gubernabat i prima acie: primus haſtatus duas centurias.i.cc.hoies ducebat in ſecūda acie: quē iuniores ducenariū uocant: princeps primæ cohortis centuriā & ſemi.hoc ē.cl. ſecundus haſtatus totidē gubernabat: cæteri centuriōes ſingulas centurias: hi poſtea centenarii ſunt appellati: unuſquiſqꝫ centurio milites ſuos ſub diſciplina cōtinere debebat: ne ſociis iniurias inferrent: ut bñ ueſtiti & calciati eſſent: ut arma omniū defricarentur ac ſplenderent. Iuliopolitanis. Pli. Iuliopolitas uocat. Iuliopolis in fine Bithyniæ Galatiam uerſus.

EA.propter dignitatem & commeantium turbā reſcribit Traianus prouidendum fuiſſe Bizātiis: ſed ſi idem Iuliopolitanis faceret multos pariter centurionem petituros. monet tamen ut delinquentes caſtigādos procuret. Confluente: ab Europa & Aſia: terra marique. Honoribus eius. nā liberæ ditionis fuit: & multis honeſtata priuilegiis. Exemplo. quia ad imitationē Iuliopolitanorum multi idem rogabunt. Iniuriis militum. Qui.milites. Coerceantur. comminationibus reprimantur. Admiſerint. deliquerint. Quam ut in re præſenti ſatis. qꝫ excedat temporum conditionem. Legatis. in quibus erat proconſularis authoritas.

Centurio

CAutum. conſulit Traianum qua ætate debeat concedere ciuitatibus Bithyniæ legi ſenatores diſſentiente lege Pompeia ab edicto Auguſti: nã Pompeius deuicto Mitridate: ac multis prouinciis in dictioné ro. redactis: ut inquit Appianus deuictarũ gentium quaſdam liberas eſſe uoluit: ſocietatis cauſa in bello: quaſdam romanis ſubiecit: nõnullas in regna diſtribuit: ſed illis leges neceſſarias dedit Bithyniæ ne quis poſſet in ſua ciuitate gerere magiſtratum ne ue in ſenatu legi minor. xxx. annorum. Sit in ſenatu. fiat ſenator. Cœperint. inierint. Minores magiſtratus. ueluti quæſturam: ædilitatem. nam gerendorum honorum non promiſcua facultas erat: ſed ordo certus huic rei adhibitus: neq; prius maiorem magiſtratum quiſquam niſi minorem ſuſcœpiſſet: gerere poterat: neq; ab omni ætate: neq; continuare honores licebat: hæc Calliſtratus. Ab annis. xxii. Vlp. tamen ſcribit. ad remp. adminiſtrãdam ante. xxv. annum: uel ad numera: quæ non patrimonii ſunt: uel honores: admitti minores non oportet: minores denique nec decuriones creantur: uel creati ſuffragium in curia ferunt. eam autem fuiſſe ætatem quæſtoriam monſtrat Fabius. Caluus ĩquit: & Cæſar: & Pollio multum ante quæſtoriã omnes ætatem grauiſſima iudicia ſuſcœperunt: & Tacitus: uno & uigeſimo Cæſar Dolobellam: altero & uigeſimo Aſinius Pollio Catonem non multo ætatem antecedens Caluus Vatinium iis orationibus inſecuti ſunt: quas hodie cum admiratione legimus. Aþ. poſt. A cenſoribus. qui ius legendi ſenatores habebant ut extat apud Tranqui. Et ſi poteſt. legi in ſenatum. Geſſerint. aliquem magiſtratum. Eadem ætate. poſt uiceſimum ſecundũ ætatis annum. Factitatum. uſitatum. Honeſtorum. nobilium. In curiam admitti. fieri ſenatores: & ideo in ſenatum induci. Deſtinatis. deſignatis: creatis. Minores. xxx. annis ab annis. xxii. Lex: Pompeia. Hæſitabam. dubitabam. an deberent in ſenatum legi. Capita legis. eadem lex plura interdum complectebatur: & per capita diuidebatur: ita ut quæ plures res plura. etiam capita contineret.

INterpretationi comprobat ſententiam Secundi Traianus: ꝙ edicto Auguſti liceat magiſtratum capere ab annis duobus: & . xx. & ſic eſſe in ſenatu: qui uero non geſſerint magiſtratum: non poſſe fieri ſenatores minores. xxx. annis. Idem. ꝙ tu interpretaris. Hactenus. in hac re & capite. Nouatam. mutatam. Ciuitatis. ſuæ: deinde enim ſcribit eadem lege cautum fuiſſe: ne quis alienus ciuis aſcriberetᷣ alterius ciuitatis curiæ. Cuiuſq;. patriæ ſuæ.

CAutum eſt domine Pompeia lege: quæ Bithynis data eſt: ne quis capiat magiſtratum: ne ue ſit in ſenatu minor annorum. xxx. eadem lege compræhenſum eſt: ut qui cœperint magiſtratum ſint in ſenatu. ſecutum eſt deinde edictum diui Auguſti: quo permiſit minores magiſtratus ab annis duobus & . xx. capere. Q uæritur ergo an qui minor . xxx. annorũ geſſit magiſtratus poſſit a cenſoribus in ſenatum legi: & ſi poteſt: an hi quoq;: qui non geſſerint: poſſint per eandem interpretationem ab eadem ætate ſenatores legi: a qua illis magiſtratum gerere permiſſum eſt. quod alioqui factitatum adhuc: & eſſe neceſſarium dicitur: quia ſit aliquanto melius honeſtorum hominum liberos: q̃ e plebe in curiam admitti. Ego a deſtinatis Cẽſoribus quid ſentirem interrogatus: eos quidem: qui minores . xxx. annis geſſiſſent magiſtratũ: putabam poſſe in ſenatum ſecundum edictũ diui Auguſti: & ſecundum legem Pompeiam legi: quoniam Auguſtus gerere magiſtratus minoribus annis. xxx. ꝑmiſiſſet: lex ſenatorem eſſe uoluiſſet: qui geſſiſſet magiſtratum. de his autẽ: qui nõ geſſiſſent: quãuis eſſent ætatis eiuſdem: cuius illi: quibus gerere permiſſum eſt: hæſitabam. per quod effectum eſt: ut te domine conſulerẽ: qd obſeruari uelles: capita legis: tũ edictũ Auguſti litteris ſubieci.

Traianus Imp. C. Plinio. S.

INterpretationi tuæ mi Secunde cariſſime idem exiſtimo: hactenus edicto diui Auguſti nouatam eſſe legem Pompeiã: ut magiſtratum quidem capere poſſent ii: qui nõ minores duorum: & . xx. annorum eſſent: & quia cœpiſſent: in ſenatum cuiuſq; ciuitatis peruenirent. Cæterum non capto magiſtratu: eos qui minores. xxx: annorum ſint: quia magiſtratum capere poſſint: in curiam etiam loci cuiuſq; nõ exiſtimo legi poſſe.

C. Plinius Traiano Imp. S.

Vm. Traiano mittit Dionis & Eumolpi ſupplices libellos: ꝓnunciaturus quicq̃d iperator reſcripſerit Pruſæ. q̃ ad Olympũ iacet: hic mõs Myſiæ. Bithynica ei ſubiaceť ſcđum Stra. quo authore colles q̃terni ſunt olympi noíe uulgati: Idæ ad Antádri plagá: & Myſiæ olympꝰ: núc a Secúdo deſignatus: iuxta qué Ptolemæi teſtimonio Pruſa cõdita é: & q̃. x. apud Stra. narrantur. Mella: ité Stephanus ex authoritate Arriani Olympi Myſiæ meminere Xenophon í æquocis Olympus inq̃t plura ſignificat: ná oís mõs altior cuiuſlibet regiõis Olympus a græcis dr̃ uñ & plures Olympi: Olympꝰ.

Vm Pruſæ ad Olympum domíe publícis negoclís intra hoſpitium eodem die exiturus uacaré Aſclepiades magiſtratus índicauit appellatú me a Claudio Eumolpo cú Cocciáus Dion aſſignari ciuitatí opus: cuius curá egerat: uellet. Tú Eumolpus adſiſtens Flauio Archippo dixit exigendá eſſe a Dione rationem operis antequam reip. tradereť. ꝙ aliter fecisset ac debuiſſet. adiecit etiá eſſe ín æde poſitá tuá ſtatuá: & corpora ſepultorú uxoris Dionis: & filiorú: poſtulauitq; ut cognoſceré ꝓ tribunalí. quod cú ego me protinus facturum: dillaturúque profectionem dixiſſem: ut longiorem diem ad ſtruendá cauſam daré: utq; in alia ciuitate cognoſceré: petit. Ego me auditurum Niceæ rñdí. ubi cõſediſſem cogniturus: ídé Eumolpus tanq̃ ſi adhuc parú inſtructus dillationé petere cœpit. cõtra Dion: ut audíreť exigere. dicta ſunt utríque multa etiá de cá. ego cú dandá dillationé & conſulendú exiſtimaré in re ad exemplú pertinétí: dixí utriq; partí: ut poſtulationum ſuarum líbellos darent: uolebam enim te ipſorum potiſſimum uerbis: ea quæ erát propoſita cognoſcere. & Dion quidem ſe daturum dixit: Eumolpus reſpondit complexurum ſe libello: quæ reip. peteret. Cæterum quod ad ſepultos pertinet non accuſatoré ſe: ſed aduocatú Flauii Archippi: cuius mádata pertuliſſet: & Archippus cui Eumolpus prius adſiſtebat: dixit ſe libellú daturum: ita nec Eumolpus nec archippus quá plurimis diebus expectatis adhuc mihí libellos dederút. Dió dedít: qué huic epłæ uinxi. ipſe ín re pñti fuí: & uídí tuá quoq; ſtatuá í bibliotheca poſitá. id át í quo dicúť ſepulti filíí eius: & uxor Dionis í area collocatú: q̃ porticibus íclúdíť. Te dñe rogo: ut me í hoc pcipue gñe cognitionis regere digneris: cú alioqn magna ſit expectatio: ut neceſſe ſit: í ea re: q̃ & in cõfeſſum uenit: & exemplís defenditur.

Traianus Imp. C. Plínio. S.

dicti q̃ſi toti lympidi: a barbaris. uero oẽ ſpaciú circulare ultimú lympꝰ dictus é: & cú iteriori area olympus a quo aſtrolabiú olympus: & ſacrú pomeriú olympus é. at Theõ Arati iterp̃s: olympus ꝓ cœlo dictꝰ ἄποτου ολοσ. i. a uerbo totꝰ aſpirato & λαμποσ lucidus. q̃ rõne í prima aſpirari deberet: q̃ſi hololápus. i. totus lucidꝰ. Hoſpitiú. domú hoſpitalé: deſignatá mihi a ꝓuincialibus hoſpitii grã. Exiturus. Pruſa diſceſſurus. Aſclepiades magiſtratꝰ. qui publicoꝝ operú ius habebat. Appellatú. ꝓuocatú tanq̃ maioré. Claudio Eumolpo. aduocato. fuit alius Eumolpus filius Orphei añ Homerú poeta: & lyræ citharœdus: uñ nomé traxiſſe uideť: cui initiationé myſteriorú Eleuſinæ Cereris aſcripſit Suidas: Pli. etiá uitiú & arború culturas. Cocceáus Dion. græci ſcriptores Cocceanú Dioné Nicenſem ſcribunt: Dionis philoſophi ubi quædá de Veſpaſiano tractat meminit Philoſtratus: qui alibi ſcribit Dioné oratoré pruſenſem uirú omni laude præditú (ná a quibuſdam cornu copiæ & Chryſoſtomus cognominabať) extitiſſe temporibus Apollonii & Euphratis: ac Roma pulſum: qui philoſophiá profiteretur: eumq; Traianum imperatoré in currum triumphalé repoſuiſſe: & crebro reſpicienté dixiſſe amo te ſicut meipſum: eiq; plurimas ſtatuas erectas. Aſſignari repræſentari. Ciuitati. Pruſæ. Flauio Archippo. philoſopho: de quo in p̃cedentibus. is. n. inſpicere debebat rõnem huius operis. Adſiſtens. operá ſuá p̃ſtans: ſtam paulo poſt nõ accuſatoré ſe: ſed aduocatú Flauii Archippi fateť Eumolpꝰ. uel abſente. qa túc nõ aderat. Tradereť. aſſignareť: & per id comprobareť. Aliter. ſecus: diuerſum. Tuam. Traiani tanq̃ nõ liceret priuatorú cadauera miſcere ſtatuis imperatorum. Profectionem. diſceſſum ab oppido Pruſa: nam aliter eodem die profecturus erat. Struendam. parandam: ordinandam. Petit. Eumolpus a me. Niceæ Bithyniæ metropolis é nicea. De cauſa. de lite. Reip. cauſa: ꝙ ſecus opus fæciſſet ac debuiſſet. Sepultos. uxorem & filium. Accuſatorem ſe. in hoc eſſe. Cuius mandata. cuius nomine hæc expoluiſſet apud Secundum. Collocatum. conditoriú. Vt neceſſe ſit. me regas. Confeſſum. manifeſtum: propatulum. Exemplis. ꝙ alii ita fæcerint. Dion.

POtuiſti. abſoluit Dionem ab in ſimulatione criminis læſæ maieſtatis: & diſquiſitionem operis permittit. Non ex metu. in eundem ſenſum libro .ix. male terrore ueneratio acquiritur. Exemplis: ſuperiorum principum: qui nolebant ſuas ſtatuas priuatis locis poni tanquam ſic minueretur principalis maieſtas. Effecti. perfecti ad utilitatem reip. Sub tua cura. te curante. Excutiatur inſpiciatur: examinetur.

NIcenſibus. remittit cognitionẽ Secundo inteſtatorum bonorum: quæ Nicenſes tanquã ſua uendicabant: adhibeat modo Cæſaris procuratores. Epimacho. alius fuit Epimachus Athenienſis nobilis architectus: quẽ Demetrius polior cites ſecum duxit. Procuratoribus. quæ acta geſtaqꝫ ſunt a procuratore Cæſaris: ſic a iuriſconſultis comprobantur: ac ſi a Cæſa ſare geſta ſint. Veſpaſianus autem ſolebat procuratorum rapaciſſimum quenque ad ampliora officia promouere: quo locupletiores mox condemnaret: quibus quidem uulgo pro ſpongiis dicebatur uti: ꝙ quaſi & ſiccos madefaceret: & exprimeret humentes.

MAximum. commendat imperatori Maximum libertum. Teſtimonio proſequor. Teſtor bonum: & laudo: nam proſequimur aliquem beneficio uel honore.

FAbium. laudat Fabium Valentem apud Traianum. Commilitio tuo. quia tecũ bellum geſſit contra Dacos. Diſciplinæ. tuæ militari: quam pene poſt Auguſtum abiectam Traianus reſtituit. Pagani. qui non militant: alibi declaratum paganos & milites opponi inter ſe. Quarum. Teſtimonium retribuerunt. fidẽ fecerunt.

POtuiſti non hærere mi Secunde cariſſime circa id: de quo me conſulendũ exiſtimaſti: cum propoſitum meum optime noſſes: non ex metu: nec terrore hominũ: aut criminibus maieſtatis reuerentiam nomini meo acquiri. omiſſa ergo ea quæſtione: quã nõ admitterem: etiam ſi exemplis adiuuaretur: ratio totius operis effecti ſub tua cura a Cocceano Dione excutiatur: cũ & utilitas reip. id exigat: nec aut recuſet Dion: aut debeat recuſare.

C.Plinius Traiano Imp.S.

ROgatus dñe a Nicenſibus publice ꝑ ea: quæ mihi & ſunt: & debẽt eſſe ſanctiſſima. i. ꝑ æternitatẽ tuã: ſalutẽqꝫ: ut ꝑces ſuas ad te ꝓferrẽ: fas nõ putaui negare: acceptũque ab his libellum huic epiſtolæ iunxi.

Traianus imp. C.Plinio.S.

NIcenſibus: qui inteſtatorũ ciuiũ ſuorum conceſſam uendicationẽ bonorũ a diuo Auguſto affirmãt: debebis uacare contractis oĩbus ꝑſonis ad idẽ negociũ ꝑtinentibus: adhibitis Virdio Pemellino: & Epimacho liberto meo ꝓcuratoribus: ut æſtimatis etiã iis: quæ cõtra dicunt: qđ optimũ credideritis ſtatuatis.

C.Plinius Traiano Imp.S.

MAximum libertũ & procuratorẽ tuũ domine ꝑ omne tẽpus: quo fuimus una: ꝓbum: & induſtriũ: & diligentẽ: ac ſicut rei tuæ amantiſſimũ: ita diſciplinæ tenaciſſimum expertus libenter apud te teſtimonio proſequor ea fide: quam tibi debeo.

C.Plinius Traiano Imp.S.

GAlbiũ Baſſum dñe p̃fectũ oræ Ponti integrũ: probũ: induſtriũ: atqꝫ iter iſta reuerentiſſimũ mei expertus uoto pariter: & ſuffragio proſequor ea fide: quam tibi debeo.

C.Plinius Traiano Imp.S.

FAbium Valentẽ inſtructũ cõmilitio tuo ualde ꝓbo: cuius diſciplinæ debet: quod indulgẽtia tua dignus eſt: apud me & milites & pagani: a quibus iuſtitia eius & humanitas penitus inſpecta ẽ: certatim ei: qua priuatim: qua publice teſtimoniũ retribuerunt: qđ in notitiam tuã profero ea fide: quam tibi debeo.

C.Plinius Traiano Imp.S.

NYmphidium Lupum domine primipilarem commilitonem habui: cum ipſe tribunus eſſem: ille præfectus. inde familiariter diligere cœpi. creuit poſtea caritas ipā mutuæ uetuſtate amicitiæ. itaq; & quieti ei⁹ inieci manum: & exciui ut me in Bithynia cum filio extrueret: qđ ille amiciſſime: & ocii: & ſenectutis rōne poſtpoſita & iā fæcit: & facturus ē: quib⁹ ex cauſis: neceſſitudines eius iter meas numero: filium imprimis.

Traianus Imp.C.Plinio.S.

NYmphidiū Lupū iuuenē ꝑbū: īduſtriū: & egregio patre digniſſimū ſuffecturum indulgētie tuæ ſicut primis eius expimētis cognoſcere potes: cū pręfect⁹ cohorti pleniſſimū teſtimonium meruerit Iulii Ferocis: & Fuſci Salinatoris clariſſimorum uirorū meū gaudium: meamq; gratulationem filii honore continebis.

C.Plinius Traiano Imp.S.

OPto domine: & hūc natalē: & plurimos alios q̄ feliciſſimos agas: ęternaque laude florentē uirtutis tuę gloriā: quā incolumis: & fortis aliis ſuper alia operibus augebis.

Traianus Imp.C.Plinio.S.

AGnoſco uota mi Scđe cariſſime: quibus p̄caris: ut plurimos: & feliciſſimos natales florente ſtatu reip. noſtrę agam.

C.Plinius. Traiano Imp.S.

SInopēſes dn̄e aqua deficiūt: q̄ uidet̄: & bona: & copioſa ab xvi. miliario poſſe pduci. ē ſtati tn̄ a capite paulo āpli⁹ mile paſſuū locus ſuſcœpt⁹: & mollis: quē ego iterī explorar̄ modico īpēdio iuſſi: an recipere: & ſuſtinere opus poſſit. pecūia curātibus nobis contracta nō deerit: ſi tu dn̄e hoc genus opis & ſalubritati: & amœnitati ualde ſitiētis colōiæ īdulſeris.

Traianus Imp.C. Plinio.S.

VT cœpiſti Secūde cariſſime explora diligenter: an locus ille: quem ſuſcœptū habes: ſuſtinere opus aquæductus poſſit: neq; dubitandum puto: quin aqua pducenda ſit ī coloniam Sinopenſem: ſi mō id uiribus ſuis aſſequi poteſt. cum plurimum ea res: & ſalubritati: & uoluptati eius collatura ſit.

C.Plinius Traiano.Imp.S.

NYmphidium. Nymphidium Lupum probat. Primipilarē. centurionem. militem circumſtantem aquilam. primipilaris: & primipilarius miles dicitur ſecundum Spartianum. Tribunus. militaris. alibi dicit ſe tribunum in Syria militaſſe. Præfectus. cohorti. Inieci manum quieti eius. non permiſi ut in ocio uiueret. Vt cum filio extrueret, ut me cum filio ſuo exornaret. Neceſſitudines. propinquos. Filium. eius Lupum.

NYmphidium. laudat Traianus conſilium Secundi. ꝗ Lupum loco filii contineat. Indulgentiæ tuæ. qui illum primipilatu decoraſti. Iulii Ferocis & Fuſci Salinatoris. utriuſq; facta eſt mentio in præcedentibus. Meum gaudium. appoſitio: cuius eſt ea uis ut præcedentia declaret.

SInopenſes. deficientibus aqua Sinopenſibus quærit opem ſer re: modo Traianus annuat. Sinopenſes. Sinope urbs celeber- Sinope.
rima Ponti: cuius conditor Macritius conſul author Phlegon tradente Stephano: ciuis Sinopenſis & Sinopita. Vlp. dece ſibus: eſt in Ponto Sinopenſis colonia: Strabo. ix. multa de Sinope: imprimis ꝗ ſuis temporibus coloniam ro. accœperit. Pli. Sinopen in Paphlagonia locat: & coloniam ro. aſſerit. Pomponius Sinopen Calybum ciuitatem ſcribit. Pli. item Sinueſſam in Italia appellatam Sinopen. A capite. a principio. a fonte ipſius aquæ unde deducere cogitamus. Suſcœptus. delectus.

VT. permittit deduci aquam. Habes. putes. Suſcœptum. delectum ad aquam deducēdam. Viribus ſuis. pecunia ſua.

AMiſenoꝝ.ꝑ libellū Amiſenoꝝ petit cōcedi magiſtratū:q donis publicis præſit. Amiſenoꝝ. Amiſus. Amiſus ciuitas nobilis diſtās a Sinope ſtadiis nonaginta ē i Ponto authore Stephāo. omiſſis igiť quæ a Pli.Strabōe:Ptolemæo de amiſo ſcribunť Appiāi hiſtoria cōtēti erimus. Lucull⁹ inqt ad Amiſum ſupra Sinopē caſtra poſuit:& ciuibus p mare fugiētibus:cū itellexiſſet eam urbē ab Atheniēſibus dū mari imperitarēt cōditā fuiſſe:& diutius populari ciuilitate uſam: ſubinde ꝑſarū paruiſſe regibus:denuo uero in eandē democratiā reſtitutā ab Alexādro:iterū a pōticis ſubactam: urbis ſortē miſeratus Alexādri in morem cuius gloriā æmulabatur:& ꝙ genus eſſet atticū ſuis legibus uiuere iuſſit. Libera. ergo:nā ꝑterea regib⁹ ab Antōio data a diuo Cæſare liberať: poſtea a Stratone tyrāno uexata: rurſū poſt res actiacas ab Auguſto Cæſare in libertatē reddita: & tunc optime cōſtituta. Fœderata.icto fœdere romanis cōiūcta. Eranum. Ad erāos. ad exactionē collationū:ſic.n. Athēæus:& eū ſecut⁹ Hāmōius interꝑtantur:ſiue tributū: ſiue donū placeat eranū appellaꝛ αϖοτου συνέ ραν.a cōtribuēdo & cōferēdo unūquēq. diciť ēt οιχσοσ referēte Athenæo: & ερα νισ τᾶσ καὶ συνόιασῶτησ tributi cōpoſitor.

AMiſenos.cōcedit exactionē collationū apud Amiſenos. mō ex pecūia collecta ſuſtineār iopes. Poſſumus. uolumus: cōtēti ſumus.ordo ē.poſſumus Amiſēos: quoꝝ libellū ſupplicē tuæ epl'æ iūxeras hr̄e erāos ſi ē cōceſſū legib⁹ iſtoꝝ Amiſenoꝝ: qbus de officio fœderis utūť. Quo minus habeas ipedire. q̄re nō ꝓhibebis illos a collatiōe. Eo facilius.cōtēti ſumus. Collatiōe.pecūiarū collectiōe. Turbas. diſſēſiones. Nr̄o iure obſtrictæ ſūt.romāis legibus regūtur. Res huiuſmodi.collat o.

SVetoniū.quāta fuerit cū Trāq. & Secundo amicicia.cum alibi interdū:tū hic ſane mōſtrať:nā i cōtuberniū aſſūpto ius trium natoꝝ ab ipatore petit & obtinet. Probiſſimū.optimis ꝑditū morib⁹:iſamia tn̄ poſtea nō caruit:ꝙ apud Sabinā Adriani uxorem familiarius ſe geſſerit:q̄ reuerētia domus aulicæ poſtularet: quare ſucceſſorē meruit in magiſterio epiſtolarū. Honeſtiſſimū.genitum patre tribuno legionis. Eruditiſſimum.uaria rerum cognitione inſtructum:& multa lectione exccultum:ꝙ indicant eius ſcripta. Secutus. probans: amplectens. In contubernium. in domū meam. Ius triū liberorum.repete quæ ſupra annotauimus. Iudicia amicorum promeretur. meretur Promereri. aſſequi illud quo amici dignum iudicant.nam promereri in laudē accipitur. Apuleius: ingētē ob id laudē apud populares ſuos ꝓmeritus. Virg.nunquā regina negabo ꝓmeritam:Terētius in adelphis ꝓmeruit dixit. Parum felix:infœcundū. Habet.pōt. Fortunæ malignitas.imitať Mart. q de eodem ſcribens dixerat.Quod fortūa uetat Cæſar permitte uideri:Natorum genitor credar ut eſſe trium. Quātum beneficium.raro enim concedebat Traianus ius trium natorum:quod ſequens eius epl'a ſatis indicat:& alibi Scd͡us.nuper ab optimo principe trium liberorū ius impetraui:quod q̄q̄ parce: & cum delectu daret: mihi tamen tanquam eligeret indulſit. Indulgentiam.conſenſum:liberalitatē:gratiā.

AMiſenoꝝ ciuitas libera:& fœderata bn̄ficio idulgētię tuę legib⁹ ſuis utiť. i hac datū mihi libellū ad Eranos ꝑtinētē his lr̄is ſubieci:ut tu dn̄e diſpiceres:quid:& q̄tenus: aut permittendū:aut ꝓhibēdū putares.

Traianus Imp.C.Plinio.S.

AMiſenos: quorū libellum epiſtolæ tuæ iunxeras:ſi legibus iſtorū quibus de officio fœderis utuntur:conceſſum eſt: Eranos habere poſſumus:quo minus habeas impedire:eo facilius ſi tali collatione non ad turbas:nec ad illicitos cœtus ſed ad ſuſtinendam tenuiorum inopiā utuntur.in cæteris ciuitatibus: quæ nr̄o iure obſtrictę ſunt:res huiuſmodi ꝓhibēda ē.

C.Plinius Traiano Imp.S.

SVetoniū Tranquillū probiſſimū: honeſtiſſimum:eruditiſſimum uirum:& mores eius ſecutus: & ſtudia iā pridem domine in contuberniū aſſumpſi.tātoq; magis diligere cœpi:quāto hunc propius inſpexi.huic ius trium liberorū neceſſarium faciūt duę cauſæ:nā: & iudicia amicorum ꝓmeretur:& parū felix matrimonium expertus eſt:impetrandūq; a bonitate tua per nos habet quod illi fortunæ malignitas denegauit.Scio dn̄e quantū beneficiū petā: ſed peto a te:cuius i oibus deſyderiis meis idulgētiā expior.potes.n.colligere quātopere cupiā: qđ nō rogarē abſens ſi mediocriter cuperē.

Traianus Imp.C.Plinio.S.

Vam parce. reſcribit Traianus dediſſe quod petierat. Hæc beneficia. ius trium natorum qđ qui conſecutus fuiſſet multis prærogatiuis muniebatur. Numerum. ſummam: nam uerbi cauſa in ſenatu promiſerat ſe conceſſurum ius trium natorum mile tantum uiris: quem numerum nondum exceſſerat. Ampliſſimum ordinem. ſenatores: ſic enim. M. Tullius frequenter appellat: quia ex tribus in urbe maximus erat. Profeſſus ſum mihi. mea ſponte promiſi. Suffecturum. ſubrogaturum: ſubſtituturū mortuis: quibus id ius fuerat. non autem. Suffecturū mihi. ideſt poſiturū loco meo: niſi quis interpreteť ſuffecturum mihi: ſatiſfacturū mihi: nam ſufficere ſatis eſſe ſignificat uulgatis authoritatibus. Subſcripſi. faui: annui: pmiſi. Columella: ꝙ ſi uoto fortūa ſubſcribit: agrū habebimus ſalubri cœlo. Tertullianus. leges ſumptuariæ abierunt: quæ centū æra nō amplius in cœnam ſubſcribi iubebāt.

Vam parce hæc beneficia tribuam utiq́ mi Secūde cariſſime hæret tibi: cum ēt in ſenatu affirmare ſoleam non exceſſiſſe me numerum: quem apud ampliſſimum ordinē ſuffecturum mihi profeſſus ſum. tuo tamen deſyderio ſubſcripſi: & dediſſe me ius trium liberorū Suetonio Tranquillo ea conditione: qua aſſueui: referri in commentarios meos iuſſi.

C. Plinius Traiano Imp. S.

Olemne eſt mihi domine omnia: de quibus dubito: ad te deferre: quis enim poteſt melius: uel cunctationem meam regere: uel ignorantiam exuere? Cognitionibus de Chriſtianis interfui nunquam: ideo neſcio quid: & quatenus: aut puniri ſoleat: aut quæri. nec mediocriter hæſitaui: ſit ne aliquod diſcrimen ætatum: an quamlibet teneri: nihil a robuſtioribus differant. detur pœnitentiæ uenia: an ei: qui omnino Chriſtianus fuit: deſiiſſe non proſit. nomen ipſum: ſi flagitiis careat: an flagitia cohærētia nomini puniantur. Interim his: qui ad me tanquā Chriſtiani deferebantur: hunc ſum ſecutus modum. interrogaui ipſos: an eſſent Chriſtiani. confitētes iterū: ac tertio interrogaui: ſupplicium minatus. pſeuerātes duci iuſſi: neq; n. dubitabā qualecūq; eſſet: qđ faterēt: ptinaciā certe: & iflexibilē

Ea conditione. nō in perpetuum: ſed ad tempus præfinitum: ꝙ Tranqui. teſtatur. Galbam fæciſſe: quare illud ſuffecturum nō tam ſubſtituturum mortuis: q̄ eis: qui preſenito tempore tranſacto ius trium natorum perdiderant. Commentarios. in quibus acta breuiter notabantur.

Olemne. dicerem hanc epiſtolā ex albo tollendam: uel ſaltem indiſcuſſam omittendam cum tota contra Chriſtianos loquatur: ſed cum mecum reputo poſſe eius lectione: & romanorum ignorātiam: qui ueram fidem tot ſuppliciis perſequerentur oſtendi: & chriſtianorum auream conſtantiam: quos Chriſtus aduerſus crudeliſſima quæq; tormenta confirmabat: uideor mihi operæpretium facturus: ſi quod in illis damnat: obnoxium potius Secūdum oſtēdero. adde ꝙ huius epiſtolæ plurimi Chriſtianorum meminere: nā Euſebius in chronicis: Plinius inquit cum quādam prouinciā regeret: & in magiſtratu ſuo plurimos Chriſtianorum interfæciſſet: multitudine eorum pterritus: quæſiuit a Traiāo quid facto opus eſſet: nuncians ei præter obſtinationem nō ſacrificandi: & antelucanos cœtus ad canendum cuidam Chriſto deo: nihil apud eos reperiri: præter ea ad confœderandam diſciplinam uetari ab iis homicidia: furta: adulteria: latrocinia: & ſimilia. ad quæ commotus Traianus reſcripſit: hoc genus quidem hominum inquirendos non eſſe: oblatos uero puniri oportere. eadē Tertulliāus in apologetico: & Paulus Oroſius libro ſeptimo. quare uiderint: qui iſta ad Plinium ſeniorem retulerunt. Solemne. conſuetum tanq̄ ſacrum anniuerſale: & immobile. ſolēne ſcribit Pōpeius eſt quod omnibus annis præſtari debet: & ſolemnia dicūtur: quæ certis tēporibus fiunt. dixit tñ Palladius ſolemniter pro affatim: & copioſe. Cognitiōibus. examinatiōibus. De Chriſtianis. quos romani ſuæ perfidiæ ꝓpugnatores oppugnabant. Quid. quod crimen. Quatenus. qua pœna. Diſcrimē. differenter ſint ne puniendi uiri a pueris: & pro ætatibus pœna irrogāda. Quamlibet. omnem ætatē. Solēne.

Teneri. ſupplicio obnoxiam. Nihil a robuſtioribus differant. ſume extrinſecus infirmi: & debiles. i. pari pœna puniantur debiles: qua robuſti. Detur pœnitētiæ uenia. an ſi quē pœniteat fuiſſe Chriſtianum ueniam prioris culpæ mereatur. Deſiiſſe. apoſtatam factum: rediiſſe ad idolatriam. Non profit. nō ideo abſoluatur. Nomē ipſum. an puniāť Chriſtiani: ꝙ Chriſtiani dicunť: & ſi oī ſcelere careāt. An flagitia. an ĉria in Chriſtianis puniantť: quæ tanq̄ Chriſtiani cōmittūt: dū neglīgūt deos romanos: & illis maledicunt. Duci. ad ſupplicium. Qualecunque. etiam ſi leue delictum. Pertinaciā. immo cōſtantiā: & honeſtiſſimū propoſitū. ergo Secūde ſi quis uerū fateať: tu ptinaciā: tu obſtinationē appella-

obſtinationẽ debere puniri .fuerunt alii ſimilis amentiæ: quos: quia ciues romani erant : adnotaui in urbem remittendos . mox ipſo tractu : ut fieri ſolet: diffundente ſe crimine ; plures ſpecies inciderunt . propoſitus eſt libellus ſine authore multorum nomina continens: qui negant ſe eſſe Chriſtianos : aut fuiſſe : cum præeunte me deos appellarent: & imagini tuæ : quam propter hoc iuſſeram cum ſimulachris numinum afferri:thure : ac uino ſupplicarent.præterea maledicerent Chriſto : quorum nihil poſſe cogi dicuntur : qui non ſunt reuera Chriſtiani: ergo dimittẽdos eſſe putaui . alii ab indice nominati eſſe ſe Chriſtianos dixerunt : & mox negarunt: fuiſſe quidam: ſed deſiiſſe: quidam ante triennium: quidam ante plures annos : non nemo etiam ante uiginti quoque.omnes & imaginem tuam : deorumque ſimulachra uenerati ſunt:hi & Chriſto maledixerunt.affirmabant autem hanc fuiſſe ſummam uel culpæ ſuæ:uel erroris quod eſſent ſoliti ſtato die ante lucem conuenire: carmenque Chriſto quaſi deo dicere ſecum inuicem: ſeq; ſacramento:nõ in ſcelus aliquod obſtringere : ſed ne furta:ne latrocinia:ne adulteria committerent:ne fidem fallerent: ne depoſitum appellati abnegarent: quibus peractis morem ſibi diſcedendi fuiſſe:rurſuſque ad capiendum cibum:promiſcuum tamen:& innoxium : quod ipſum facere deſiiſſe poſt edictum meum:quo ſecundum mandata tua:& cæras eſſe uetueram.quo magis neceſſarium credidi ex duabus ancillis:quæ miniſtræ dicebantur: quid eſſet ueri : & per tormenta quærere . nihil aliud inueni : q̃ ſuperſtitionem prauam : immodicam. Ideo dillata cognitione ad conſulendum

bis:retorquenda ſunt in te:quæ Chriſtianis obiicis:tu pertinax:tu obſtinatus:qui deum uerũ: qui martyres eius non uis intelligere:aut neſcis:quinimmo inſectaris:perdis: deſtruis:nihil tamen proficis: nam maius in dies agmen religioni noſtræ accedit:& perdendo reparas.quam debueras lucem tũc agnoſcere:& tuis uirtutibus hanc omnium maximam addere: ſine qua ne ullæ quidem in te fuiſſe creduntur: ſed quandoquidem cum multis pariter falſus de te iam conclamatum ſit: nec tibi noſtræ querelæ profuturæ ſunt:lectores moneo:ut Chriſtum uerum deum colant:huic uni ſeruiant : & uice uerſa priſcorum uaniloquos deos inideant:& illorum pertinaciam non exagitent:ſed miſereantur. Similis amẽtiæ. eiuſdẽ ſuperſtionis: at magis religionis: & prudentiæ. Ciues romani. ut de his imperator uel præfecti prætorio diſcernerẽt. Tractu.ſpacio:mora. Diffundente.aperiente: augeſcente. Crimine.fide Chriſtiana: quam more ſuo ideſt impio crimen appellat. Propoſitus. publicatus. Libellus.accuſatorius. Sine authore.ſuppreſſo authoris nomie. Præeũte.præduce. Deos.dæmones. Appellarent.ſalutarent. Adferri. admiſceri. Imagini tuæ ſupplicarẽt. non ſolum thure:& uino impatoribus ſupplicaſſe ſubiectos: ſed hoſtias etiam cædere ſolitos teſtatur Tranqui.in Caio:& Tertullianus in apologetico:ꝙ qui non fæciſſent tanquã ſacrilegi:& maieſtatis rei conueniebãtur.
Nihil quorum.prædictorum:ut deos appellarent:& tuæ imagini ſacrificarent nõ creduntur poſſe cogi. Quidam. nonnulli dixerunt ſe fuiſſe Chriſtiáos:ſed eſſe deſiiſſe. Ante triennium.cõfeſſi ſunt ſe fuiſſe chriſtianos. Summam . compendium: breuiarium. Culpæ.at magis innocẽtiæ.
Erroris.quinimmo ueritatis. Stato.certo. Inuicem.diſcreti i choros. Sacramẽ-
Sacramẽtũ to.iureiurando.Sacramentum dicit:quod iureiurandi ſacratiõe interpoſita geritur: at ſacramentum æs dicitur : quod pœnæ nomine penditur. Depoſitum . rem fidei tuæ commiſſam. Appellati. petiti:ne ſcilicet negarẽt reddere depoſitum ei: qui fidei ſuæ commiſiſſet cum id repeteret: ſubiiciamus ſi libẽt Oroſii uerba non importune:quia non multum a Secundi diſcrepant i perſequẽdis Chriſtianis Traianus a Nerone tertius errore decœptus : cum paſſim repertos cogi ad ſacrificãdum idolis : ac detractantes interfici præcœpiſſet: plurimique ſupplicio afficerentur Plinii Secundi : qui inter cæteros iudices perſecutor datus erat : relatu admonitus : eos homines præter confeſſionem Chriſti: honeſtaque conuenticula : nihil contrarium romanis legibus facere:fiducia ſane innocentis confeſſionis nemini mortem grauem: ac formidoloſam uideri : reſcriptis igitur leuioribus temperauit edictum. Rurſuſq;.ſolitos cõuenire. Innoxium.ſine crimine. Cæras.epiſtolas tabulis enim cæratis ſcribebat antiquitas. Superſtitionem.ſuperuacuam religionem :ſed potius uerum dei cultum:minus tamen aſpere loquitur Secundus de Chriſtianis:q̃ amici eius Tacitus:& Tranquillus: quoq; ille ut erat noſtræ fidei acerrimus hoſtis

refert per flagitia inuiſos a uulgo Chriſtianos appellatos: & fidem noſtram ſuperſtitionem exitiabilē autumat: nec minus atrociter ſæuit Tranqui. ſuperſtitionem falſam: & ueneficam eructans. Vocantur in periculū. rei fiunt capitis. Vicos. pagos ex multis uillis conſtitutos. Agros. caſulas in agris ſtantes. Contagio. morbus: qui contactu corripitur. hic tamen non morbus: ſed diuina doctrina: & ſalubris medicina. Peruagata. diffuſa. Siſti. comprimi. Celebrari. frequentari. Solemnia. annua. Paſtumq; uenire uictimarum. & inueniri qui paſcua publica conducant ad alendas uictimas. nam paſtus ſubitantiuum cibum ſignificat. M. Tullius: qui eſt unus ſuauiſſimus paſtus animorum. q autem paſtus pecudum publice locaretur monſtrat Pedianus: ubi iterpretatur mancipes eſſe publicanorum principes romanos homines: qui quæſtus ſui cauſa ſic decimas redimūt: ſic paſtum: aut pecora publica: & exigenda a ſociis ſuo periculo exigūt: & reip. repræſentant. Varro de re ruſtica. itaque greges ouium longe abiguntur ex Apulia in Samnium æſtiuatum: atque ad publicanum profitentur ne ſi inſcriptum pecus pauerint lege cenſoria cōmittant mulietos. ideſt mulctas. *Paſtus.*

ACtum. laudat ordinem cognoſcendi ſeruatum a Secundo: uetatq; inquiri Chriſtianos: ſed oblatos pūiri iubet: libellis uero ſine authore nullam fidem præſtandā.

Actum. actionem. ſic Tranqui. in Nerone: rerum actu dixit: uel actum. ideſt rationem. & uiam: nam qua uehebant actum dici putat Varro. actus inquit Feſtus modo ſignificat in comœdiis: & tragœdiis certa ſpacia canticorum: modo iter inter uicinos quattuor pedum latum. modo in geometria minorem partem iugeri. ideſt centum uiginti pedum: modo motū corporis ut hiſtrionum: & ſaltatorū: qui etiā ex hoc ipſo ſaltuoſi dicuntur. *Actum.* Deferantur. accuſentur. Arguantur. comprobentur eſſe Chriſtiani. hunc locum iure. Qu. Septimius Florens repræhendit: & emendat cap. ii. Plinius Secundus cum prouinciam regeret damnatis quibuſdam Chriſtianis: quibuſdam gradu pulſis: ipſa tandem multitudine perturbatus quid de cætero ageret conſuluit Traianum Imperatorem: allegans præter obſtinationem nō ſacrificandi: nihil aliud ſe de ſacramentis eorum comperiſſe: q̄ cœtus ante lucanos ad canendum Chriſto uti deo. & ad confœderandam diſciplinam: homicidium: adulterium: fraudem: perfidiam: & cætera ſcelera prohibentes: tunc Traianus reſcripſit hoc genus inquirendos quidem non eſſe: oblatos uero puniri oportere. o ſententiam neceſſitate confuſam: negat inquirendos ut innocētes: mandat puniri ut nocentes: parcit & ſæuit: diſſimulat: & animaduertit quid temetipſum cenſura circūuenis? ſi damnas: cur non & inquiris? ſi non inquiris: cur non: & abſoluis? & quæ latius ibi cōſequuntur: prudentius itaq; reſcripſit Minutio Fundāo Adrianus ſi Paulo Oroſio credimus: ut nemini liceret Chriſtianos ſine obiectu criminis ac probatione damnare. quanuis Suida referente q tamen opinor factum poſt hoc reſcriptum: Traianus uetuerit Chriſtianos ſupplicio affici. hic inquit Chriſtianis quietem pœnæ quandam reddidit: quas magiſtratus diuerſas inferebant: unde Tyberianus primæ Palæſtinorū gentis præfectus renunciauit ei nihil proficere in occidendis illis ſua ſpōte ad ſupplicium currentibus: tūc Traianus uetuit quempiam Chriſtianorum occidi.

te decucurri: uiſa ē enim mihi res digna cōſultatione maxime propter periclitātium numerum. multi enim omnis ætatis: omnis ordinis: utriuſq; ſexus etiam uocantur in periculum: & uocabuntur: neq; ciuitates tantum: ſed uicos etiam: atq; agros ſuperſtitionis iſtius contagio peruagata ē: quæ uidetur ſiſti: & corrigi poſſe. certe ſatis conſtat prope iam deſolata templa cœpiſſe celebrari: & ſacra ſolemnia diu intermiſſa repeti: paſtumque uenire uictimarum: cuius adhuc rariſſimus emptor inueniebatur: ex quo facile eſt opinari: quæ turba hominū emendari poſſit: ſi ſit pœnitentiæ locus.

Traianus Imp. C. Plinio. S.

ACtum: quem debuiſti mi Secunde in excutiendis cauſis eorum: qui Chriſtiani ad te delati fuerāt: ſecutus es: neq; enim in uniuerſum aliquid: quod quaſi certam formā habeat: conſtitui poteſt. conquirendi non ſunt. ſi deferrantur: & arguantur puniendi ſunt: ita tamen: ut qui negauerit ſe Chriſtianum eſſe: idq; re ipſa manifeſtum fæcerit: ideſt ſupplicādo diis noſtris: quanuis ſuſpectus in præteritum: ueniam ex pœnitentia impetret. Sine authore uero propoſiti libelli nullo crimine locum habere debēt. nam & peſſimi exempli: nec noſtri ſæculi eſt.

C. Plinius Traiano Imp. S.

Amaſtris — AMaſtrianorum.quærit an contegenda ſit aqua:quæ per Amaſtrianorum plateã fluebat.Amaſtris ſecũdum Ptolemæum:& Appianum Ponti ciuitas ẽ:ſed Pli.Paphlagoniæ aſcribit.olimq; Seſamum dictam refert.Strabo.xii.poſt Parthenium amnem eſt Amaſtris de cõditoris nomine appellata:ea poſita in peninſula portus hẽt ex utraq; Iſthmi parte.Amaſtris uxor fuit Dionyſii Heracleæ tyranni:& Oxyarthis filia fratris Darei eius:qui cum Alexandro bellum geſſit:ea e triũ urbium incolis Seſamo:Cytoro:& Cromna unam confæcit ciuitatẽ.Seſamus Amaſtris arx dicitur:hinc Stephanus. Amaſtris ciuitas Paphlagoniæ quæ prius Cromna a muliere perſide Amaſtride:quæ cũ Dionyſio Siciliæ.(at Strabo Heracleæ)tyrãno concubuit. ſed Demoſthenes ab amazõe ſic appellatam autumat:eius gentile Amaſtrianus. Cloaca. — Cloaca.foſſa in quam ſordes cõfluũt a colluendo dicta:ſiue a uerbo cloacare:quod ſignificat iquinare authore Feſto.Vlp.de cloacis.cloaca locus eſt concauus:per quem colluuies quædã fluat:cloacæ appellatione:& tubus:& fiſtulæ continentur. Situ.poſitione:an magis immundicia:nam ſitum contrahunt illota corpora:& infrequentia loca.

Eſt rõnis — RAtionis.permittit conformicari cloacam. Rationis ẽ. exigit ratio:ut malorum eſt.ſ. ad malos pertinet.hic modus dicendi apud iuriſcõſultos frequens reperiť.Martianus de hæredibus inſtituendis:quæ rea fuerat eiuſdẽ criminis poſtulata : rationis eſt:pariter de bonis eorum qui ante ſententiam mortem ſibi conſciuerint. Vlp. titulo quando dies legatorum quæſtionis eſt. ſic Papinianꝰ de collatione dotis : & idem Vlp de fideicommiſſariis libertatibꝰ.Paulus de aqua pluuia arcenda: dixit conſuetudinis eſt:& de uerborũ obligationibus: dubitationis eſt.modeſtinus de donationibus.ſummæ æquitatis eſt.demum Tacitꝰ libro.xvii.nam ſuadere principi qđ oporteat multi laboris eſt.

Vota ꝓ Imp. ſuſcipere. — VOta monet magno omniũ cõſenſu uota pro Traiano ſuſcœpta perſoluta: & noua pro eius ſalute nuncupata:nam authore Caio de uerborũ ſignificationibus.poſt cal. Ianuarias die.iii.ꝓ ſalute principis uota ſuſcipiuntur: & Tacitus lib.xvi. principio anni ſenatores pro imperatore ſolemne iuſiurandum ſumere: & nuncupatiões uotorũ facere memorat. Núcupare — Nuncupata.nũcupare ut iquit Varro noiare ſignificat: ꝙ multis exẽplis confirmať: & de uotis ꝓprie dicitur: qñ alicui diuorũ uota policemur:& deſtinamus.Apuleius cui uota nõcupabo?Secundus in panagyrico. nuncupare uota ꝓ æternitate imperii: & pro ſalute ciuium:immo pro ſalute principum: & propter illos ꝓ æternitate imperii ſole

AMaſtrianorũ ciuitas domine:& elegans:& ornata hẽt iter ꝑcipua opera pulcherrimã:eandemq; longiſſimã plateã:cuius a latere ꝑ ſpaciũ oẽ porrigitur noĩe quidẽ flumẽ:re uero cloaca fœdiſſima:ac ſitu turpis:ĩmũdiſſimo aſpectu:ita peſtilẽs odore teterrimo: quibus ex cauſis non minus ſalubritatis:q̃ decoris intereſt eam contegi:quod fiet ſi permiſeris curantibus nobis:ne deſit quoq; pecunia operi tam magno:q̃ neceſſario.

Traianus Imp.C.Plinio.S.

RAtionis eſt mi Secunde cariſſime contegi aquam iſtam:quæ per ciuitatẽ Amaſtrianoꝝ fluit:ſi detecta ſalubritati obẽ: pecunia ne huic operi deſit curaturũ te ſecundũ diligentiam tuam certum habeo.

C.Plinius Traiano Imp.S.

VOta dñe prioꝝ annorũ nuncupata alacres:lætiq; pſoluimus:nouaq; rurſus curante cõmilitonum:& ꝓuincialiũ pietate ſuſcœpimus:precati deos:ut te remp.q;:florentem & incolumẽ ea benignitate ſeruarent:quam ſuper magnas plurimaſq; uirtutes præcipua ſanctitate conſequi deorum honore meruiſti.

Traianus Imp.C.Plinio.S.

SOluiſſe uota diis immortalibus te preeunte pro mea incolumitate : & commilitones cum ꝓuincialibus lætiſſimo cõſenſu:in futurumq; nuncupaſſe libenter mi Secũde cariſſime cognoui litteris tuis.

C.Plinius Traiano Imp.S.

DIem ĩ quẽ tutela generis humãi feliciſſima ſucceſſiõe trãſlata ẽ : debita religiõe celebrauimus: cõmendantes diis imperii tui authoribus:& uota publica:& gaudia.

Traianus Imp.C.Plinio.S.

DIẽ ĩperii mei debita læticia:& religiõe a cõmilitoribus : & ꝓuincialibus ꝑeunte te celebratũ libẽter cognoui lrĩs tuis.

C.Plinius Traiano Imp.S.

bamus.nuncupare igitur eſt palam nominare.nam conſules:prætores : cenſores uota publica ſuſcipiebant : quæ præſente populo referebantur in tabulis. unde Auguſtus conſcriptis parauiſq́ iam tabulis negauit ſe ſuſcœpturum:quæ non eſſet ſoluturus:ſibi enim mox futurum exitum præſagiebat. Tranqui.author pro Tiberii nepotibus uota ſuſcœpta ineunte anno cum putabant deorum aures magis patere.ꝙ aſſerit in Faſtis Ouidius. Templa patent aureſq́ deum.nec lingua caducas Concipit ulla preces: dictaq́ pondus habent.etiam nuncupare tráſfertur ad alia. Apuleius.x.iam dudum felici miniſterio nũcupatum deſtinatumq́ ſed de hoc alibi.

Alerius domĩe Paulius excœpto Paulio ius libertorũ ſuorũ mihi reliqt: ex qbus rogo tribus interĩ ius Quiritũ des.uercor.n.ne ſit imodicũ.pro oibus pariter inuocare indulgentiã tuã:qua debeo tanto modeſtius uti: quãto pleniorẽ experior.ſunt autẽ ꝑ qbus peto. C.Valerius Aeſtreus.C.Valerius Dioẏſius.C. Valerius Axer.

Traianus Imp.C.Plinio.S.

Vm honeſtiſſime iis:qui apud fidẽ tuã a Valerio Paulino depoſiti ſunt:conſultũ uelis mature ꝑ me: iis īterĩ qbus nũc pẽtiſti:ut ſcias me dediſſe ius quiritũ referri ĩ cõmẽtarios meos iuſſi:idẽ facturus ĩ cęteris:pro qbus petieris.

C.Plinius Traiano Imp.S:

Ogatus dñe a.P.Accio aquila cẽturiõe cohortis ſextæ:ut mitterẽ tibi libellũ:p quẽ indulgẽtiã pro ſtatu filiæ ſuæ iploraret:durũ putaui negare:cũ ſcirẽ:quantam ſoleres militũ precibus patiẽtiã : humãitatẽq́ præſtare.

Traianus Imp.C.Plinio.S.

Ibellũ.P.Accii Aquilæ cẽturiõis ſextæ cohortis:quẽ mihi miſiſti:legi cuius ꝓcibus motus dedi filiæ eius ciuitatem Romanam.libellum reſcripti : quem illi redderes: miſi tibi.

C.Plinius Traiano Imp.S.

Alerius.petit ius quiritum pro tribus libertis. Ius libertorum ſuorum mihi reliquit.ut haberem idem iuris in eos: quod patronus in libertos.licebat iure decimoſecundo tabulatum liberto patronum ſuum teſtamẽto præterire ; poſtea ex edicto prætoris dimidia bonorum ſiue teſtati:ſiue inteſtati liberti patrono relinquebant: etiam relicto filio ſuo adopriuo . lex Papia deinde iura patronorum auxit ſed Imperator Iuſtiniáus: a quo hæc ſumpſimus ab Inſt.conſtituit:ut tertiam bonorum liberti partem in caſibus ibidem contentis patropi conſequantur : ad hæc Vlpia.de.liberis agnoſcendis reſpondet ꝙ liberti tenentur alere patronos : & nonnunquam patronorũ filios pro modo facultatum. lege plura.ff.xxxvii.de iure patronatus:& trigeſimooctauo de operis.libertinorum: & de bonis libertorum. Excœpto Paulino.quem liberauit a iure patronatus.

Patronatus ius

Ius quiritum.Romanam ciuitatem per inde ac ſi quirites eſſent: nam manu miſſi modo maiorem & iuſtam libertatem conſequebantur:& fiebant ciues romani: modo minorem : & latini ex lege Iunia Norbana fiebant:modo inferiorem : & fiebãt ex lege Eliaſcentia deditiorum numero:credo poſt hanc Secundi epiſtolam ſecutum Traiani edictum : quo libertos etiam inuito & ignorante patrono ad ciuitatem Romanam uenire permiſit : ſed ſicut uiuum ciuem Romanum fæcit : ſic mortuum latinum ideſt ut hæredem patronum haberet:quibus poſtea omnibus ſublatis Iuſtinianus cunctos libertos ciuitate Romana donauit. Quiritum.ſiue a Curibus Sabinorum oppido Quirites : ſiue ꝙ Quires Sabini cuſpides uocant: a quibus Romulus Quirinus ꝙ haſtam ferret.in ſingulari etiam numero Quiritem dicimus cuius nominatiuus quiris ſecundum Sergium:ſed quirites Petronius putat:quiritare uero iubilare dicitur ab his:qui fidem quiritũ inuocant:author Varro. Omnibus.libertis in quos Paulinus mihi patronatus ius reliquit.

Quiritũ ius

Quirites

Quiritare

Vm.Traianus concedit rogata:& pro reliquis idem promittit. Depoſiti.commendati. Cõſultum.donati ciuitate romana. Mature.uelociter. Iuſſi referri in commẽtarios meos.iuſſi regiſtrari:ꝙ illos ciuitate romana donauerim.

Ogatus:Mittit libellum Aquilæ centurionis:quo rogabat filiam ſuam donari ciuitate. Militum precibus.quos quamuis ſub diſciplina contineret:tamen multis præmiis & honoribus donauit:nam diuum Neruam parentem ſecutus pleniſſimam teſtandi indulgentiam in milites contulit:ꝙ ab Vlp.de militari teſtamento prænotatum Iuſtinianus refert:& Iuuenalis ultima ſatyra monſtrat quanta.commoda militibus fuerint ſub Traiano.

I Ibellum.filiæ,Aquilæ ciuitatem ro.indulget. Libellum reſcripti:cuius cauſa hæc reſcripſi.

QVid.Conſulit Traianũ an ciuitatibus Bithyniæ & Ponti permittat potiora iura in debitis exigẽdis. Locationibus.locorũ publicoꝝ. Plærisq;.ꝓconſulibus: ĩperatoribus. Protopraxiá. primá actionem: ut añ alios ius hñt exigẽdi pecũias a debitoribus. nã Paulus de priuilegiis creditorũ.reſp.inquit creditrix oĩbus chirographariis creditoribus ꝑfertur.quáuis Martian⁹ ad municipales ſcribat:ſimile priuilegiũ fiſco nulla ciuitas habet ĩ bonis debitoris: niſi nominatím id a prĩcipe datũ ſit. ϖρῶτοϖραξιαν Suidas interpretatur primá repetitioné: primá exactioné. Pro lege.loco legis:ut de conſuetudine prædiximus. Breuia.obſcura.

Protopraxia.

QVo. reſcribit ſequendas leges uniuſcuiuſq; ciuitatis. Id.priuilegiũ:ut cæteris ꝑponaẽ. In iniuriá priuatorũ. ne iniuriá facere priuatis creditorib⁹:dũ eos poſteriores facio rebus publicis ĩ exigẽdis debitis.

MEdicus. reperebat procurator Amiſenoꝝ a Iulio Piſone certá pecuniá ei donatá a rep.iá uiginti annis nixus Traiáĩ mãdatis:qbus ꝓhibebat fieri de publico erogationes:Piſo cõtradicebat:Secũdus ré integrá Traiano decernẽdá mittit. Medicus. ꝓcurator αϖοτοι μὴ χομαι.i. curo: qa publica curat:libenter.n.Secundus utitur græcis uocabulis ut pote Bithyniæ cõſuetis. Bule & eccleſia.ſenatu & cõcione populi Βουλη.n.ſenatus & εκκλησια concio. Contra:ꝓcuratoris dicta allegabat.

Rẽp.Amiſenorũ.Hermogenianus:decurionibus inquit facultatibus lapſis aliménta decerni permiſſum eſt:maxie ſi ob munificentiá in patriam patrimoniũ exhauſerint. Erogaſſe.impendiſſe.diſtribuiſſe. Paulus de legatis.nihil ex teſtamento uidetur capere: qui tantum erogat quantũ accipit. apud Apuleium erogare pro ualde rogare: piis inquit precibus erogatus: ſed exrogare eſt ex lege uetere aliquid eximere per nouam legem tradente Feſto. Spatium.xx.annorum. Pro multis. a multis: a ſenatu & populo: Apulei⁹ libro quinto pro pedibus abrepto ideſt a pedibus & .ix. pro limine liberato ideſt a limine.

Erogare

Pro.

LEx:Traianum conſulit an qui ſenatores fiunt debeant certũ quid inferre pro introitu. Bulen. ſenatum: ſportulas ſolere nouos decuriones cæteris diſtribuere. Papinianus titulo de decurionibus

QVid habere iuris uelis: & Bithynias: & põticas ciuitates in exigendis pecuniis: quæ illis ex locationibus: uel ex uenditionibus:aliis ue cauſis debeantur:rogo domine reſcribas.Ego iueni a plærisq; ꝓcons.conceſſam eis protopraxiá:eaq; ꝑ lege ualuiſſe.exiſtimo tamen tua prouidétia cõſtituẽdũ aliquid: & ſanciendum: per quod utilitatibus eorum ĩ perpetuũ cõſulatur.nã quæ ſunt ab aliis inſtituta:ſint licet ſapienter indulta:breuia tamen: & infirma ſunt: niſi illis tua contingat authoritas.

Traianus Imp.C.Plinio.S.

QVo iute uti debeant Bithyniæ:uel Ponticæ ciuitates ĩ his pecuniis quæ ex quaque cá reip. debebũtur: ex lege cuiuſq; animaduertendũ eſt:nam ſi habent priuilegium: quo cæteris creditoribus añponantur: cuſtodiendum é: ſi uero nõ hñt: in iniuria; priuatorum id dari a me non oportebit.

C.Plinius Traiano Imp.S.

MEdicus dñe Amiſenorum ciuitatis petebat apud me a Iulio Piſone denariũ circiter quadraginta milia donata ei publice ante uiginti annos:bule:& eccleſia cõſentiẽte: utebaturq; mãdatis tuis:qbus eiuſmodi donationes uetãtur.Piſo cõtra:plurima ſe in remp.cõtuliſſe:ac ꝓpe totas facultates erogaſſe dicebat: addebat ẽt temporis ſpatiũ:poſtulabatq;: ne id qđ ꝑ multis:& olim accæpiſſet cũ euerſiõe reliquæ dignitatis reddere cogeret.quibus ex cauſis integrã cognitionẽ differẽdam exiſtimaui:ut te domine cõſulerem: quid ſequendum putares.

Traianus Imp.C.Plinio.S.

SIcut largitiones ex publico fieri mandata prohibent:ita ne multorum ſecuritas ſubruatur:factas ante aliquantum temporis retractari:atq; ĩ irritum uendicari nõ oportet. Quicquid ergo ex hac cauſa actum ante uiginti annos erit:omittamus.non minus.n.hominibus cuiuſq; loci:q̃ pecuniæ publicę conſultum uolo.

C.Plinius Traiano Imp.S.

LEx Põpeia dñe:q̃ Bithyni:& põtici utuntur:eos:q ĩ bulé a cẽſoribus legũt: dare pecũiã ñ iubet.ſed ii:quos idulgẽtia tua

quibuſdã ciuitatibus ſuper legitimũ numerũ adiicere ꝑmiſit: & ſingula milia denariorũ: & bina intulerũt. Anicius deide Maxius ꝓcos. eis ẽt: q a cẽſoribus legerent̃ duntaxat ĩ pauciſſimis ciuitatibus aliud aliis iuſſit inferre. Supeſt ergo: ut ipe diſpicias: an ĩ oibus ciuitatibus certũ aliqđ oẽs: q deinde buleutæ legunt̃: debeãt ꝑ ĩtroitu dare. nã quod ĩperpetuum manſurũ eſt a te conſtitui decet: cuius factis: dictiſq; debetur æternitas.

Traianus Imp. C. Plinio. S.

HOnorariũ decurionatus oẽs q quaq; ciuitate Bithyniæ decuriones fiũt: iferre debeant: nec ne: in uniuerſum a me non põt ſtatui. Id ergo qđ ſemꝑ tutiſſimũ ẽ: ſequendã cuiuſq; ciuitatis legẽ puto: ſcilicet aduerſus eos: qui inuiti fiunt decuriones: id exiſtimo acturos: ut erogatio cæteris præferatur.

C. Plinius Traiano Imp. S.

LEge dñe Põpeia ꝑmiſſum Bithynicis ciuitatibus aſcribere ſibi: quos uellẽt ciues duntaxat earũ ciuitatũ: q̃ ſunt in Bithynia: eadẽ lege ſancit̃ qbus de cauſis ſenatu a cẽſoribus eiiciãt̃: ide me qdã ex cẽſoribus cõſulendũ putauerũt: an eiicere deberẽt eũ: q̇ eſſet alterius ciuitatis. Ego qa lex ſicut aſcribi ciuẽ alienum uetabat: ita eiici e ſenatu ob hãc cauſam nõ iubebat: præterea a quibuſdã affirmabat̃ in omni ciuitate plurimos eſſe buleutas ex aliis ciuitatibus: futurumq;: ut multi hoies: multæq; ciuitates concuterentur: ſi reuocaretur ea pars legis: q̃ iampridem conſenſu quodam exoleuiſſet: neceſſarium exiſtimaui conſulere te quid ſeruandum putares. capita legis his litteris ſubieci.

Traianus Imp. C. Plinio. S.

MErito hæſiſti Secunde cariſſime: quid a te reſpondi oporteret cẽſoribus cõſulentibus an in ſenatu manere poſſent aliarũ ciuitatũ ciuſdẽ tñ ꝓuinciæ ciues. nã & legis authoritas: & longa conſuetudo uſurpata cõtra legẽ in diuerſum mouere te potuit. mihi hoc tẽperamentũ eius placuit: ut ex præterito nihil moueremus. ſed manerẽt q̃uis cõtra legẽ aſciti quarumcunq; ciuitatũ ciues. in futurũ autẽ lex Pompeia obſeruaretur: cuius uim: ſi retro quoq; uelimus cuſtodire: multa neceſſe eſt perturbari.

C. Plinius Traiano Imp. S.

innuit: minores ſcribit. xxv. annorum decuriones factu: ſportulas decurionum accipiunt. Aliud aliis. non eandem: ſummam omnibus: ſed minorem huic. maiorem illi. Inferre. dare: dilargiri. Buleutæ. ſenatores.

HOnorarium. ſeruandam præcipit uniuſcuiuſq; loci conſuetudinem. Honorarium decurionatus. quod datur honoris cauſa dum fiunt decuriones: Paulus de muneribus. æſtimationem honoris aut mũeris in pecunia pro adminiſtratione offerẽtes audiendi non ſunt. Qui pro honore pecuniam promiſit: ſi ſoluere eam cœpit: totã præſtare operis ichoati exemplo coactus eſt. decurionatus autem ſecundum Calliſtratum municipalis honor appellatur: ſiue cum ſumptu: ſiue ſine erogatione cõtigerit: uulgo etiam nunc inquit honorarium dicimus id mun⁹: quod honoris cauſa erogatur: ſed honorarium ius prætoris ius eſt: hinc honorarios tutores a prætore datos uocat Vlp. Acturos. Bithynnos & Ponticos. Vt erogatio cæteris præferatur. ut minus grauentur in pecuniarum illatione q̃ cæteri: decuriones ſpontanei. Honorarium.

LEge: quærit an decuriones aliarum ciuitatum debeant eiici lege Pompeia: quæ uetabat alienum ciuem aſcribi ſenatui alterius ciuitatis. Aſcribere. in ſenatum legere. Cenſoribus: a cenſoribus: qui etiam in oppidis creabantur ut teſtãtur iuriſconſulti: de quorum officio libro. viii. multa protulimus. Eum. decurionem. Buleutas. ſenatores βουλευται enim qui reip. conſulunt. Concuterentur perturbarentur. Ea pars. id caput: quo uetabat alienum ciuem aſcribi in alterius ciuitatis ſenatum. Conſenſu. Modeſtinus omne ius aut conſenſus fecit: aut neceſſitas conſtituit: aut firmauit conſuetudo. Exoleuiſſet. deſueuiſſet. Capita legis plura enim capita cõtinebat lex Pompeia.

MErito. permittit eſſe in ſenatu: qui iam adlecti fuerant: uetat in futurum alienum aliquem adſcribi.

Celebrare. Qui.dubitat ex inuitatiōe multoꝝ ad ſolemnia officia iter Bithynos factionē & diſcordiā oritura. Virilem togā.quam ſumere cōſueuerant ad ſeptimū decimū ætatis annū. Bulen.ſenatum. Vocare.inuitare. Dare.diſtribuere unicuiq;. Celebrandū. ulla celebritate & pompa agendum.celebrare eſt ſelemniter peragere.& celebrata ꝑ ſolemnia & iuſta.poſuit Mart.ix. Inſcripſit tumulo ſeptem celebrata uirorum Se fæciſſe Cloe. Et quatenus.& ſi celebrandum ſit modū reſcribas.Solemnibus cauſis.quales ſunt prædictæ. Diamories.diuiſionis:factionis.

Qui uirilem togam ſumunt : uel nuptias faciunt:uel ineunt magiſtratū:uel opus publicum dedicant:ſolent totam bulen atq; etiam e plebe non exiguum numerum uocare:binoſq; denarios uľ ſingulos dare. quod an celebrandum:& quatenus putes:rogo ſcribas: ipſe enim ſicut arbitror non imprudenter præſeī tim ex ſolemnibus cauſis concedendum iuſſi inuitationes:ita uereor. ne ii: qui mile homines interdum etiam plures uocāt modum excedere: & in ſpeciem diamories incidere uideantur.

Traianus Imp.C.Plinio.S.

Merito uereris : ne in ſpeciem diamories incidat inuitatio:quæ & in numero modum excedit : & quaſi per corpora non uiritim ſingulos ex notitia ad ſolemnes ſportulas contrahit. Sed ego ideo prudētiam tuam elegi:ut reformandis iſtius prouinciæ moribus ipſe moderareris:& ea conſtituas: quæ ad perpetuā eius prouinciæ quietem.eſſent profutura.

C.Plinius Traiano Imp.S.

Athletæ domine ea:quæ ꝑ iſelaſticis certaminibus conſtituiſti: deberi ſibi putāt ſtatim ex eo die:quo ſunt coronati.nihil enim referre:quando ſint patriā inuecti:ſed quādo certamīe uicerint ex quo inuehi poſſint. Ego contra ſcribo Iſelaſticorum nomine: ita tamen ut uehementer addubitem : an ſit potius id tempus:quo ειϭηλάϭαν: intuendum. iidem obſonia

Merito.relinquit prudētiæ Secūdi ordinandum ꝙ ad perpetuā Bithyniæ tranquillitatē faciat. Corpora.factiōes:ſectiōes: collegia Ouidius libro primo metamorpho. Corpus. tamen illud ab uno Corpore: & ex una pēdebat origine bellum. corpore igitur pro factione & hominum congregatiōe. Martianus de collegiis illicitis & corporibus mandatis principalibus præcipitur præſidibus prouinciarum ne patiantur eſſe collegia ſodalitia.i ſumma autem niſi lex ſenatuſcōſulti authoritate uel Cæſaris:collegium uel quodcunq; tale corpus coierit contra leges erit.& Calliſtratus de iure immunitatis : quibuſdam īquit collegiis uel corporibus:ut eſt fabrorum corpus.& corpus imperii pro illa orbis parte: quæ ſubiacet imperio ro.Tacitus poſuit:ſi immenſum imperii corpus ſtare ac librari ſine rectore poſſit.corpus in phyſica uocat Apollodorus ꝙ ſecetur in tria: in longitudinē: latitudinem:altitudinem. Sportulas.largitiones:diſtributiones. Prudentiam tuā elegi. hinc apparet miſſum Secundum ad Bithyniæ Pontique ſtatum ordinandum: moreſque reformandos: ſic legimus apud Tranq. Galbam proconſulem obtinuiſſe biēnio Africam extra ſortem electum ad ordinandam prouinciam & inteſtina diſſēnſiōe & barbarorum tumultu inquietam. Moderareris.modum imponeres.

Athletæ. uictores ī certaminib⁹ Iſelaſticis a Traiano factis petebant præmia: & quia de tempore controuerſia naſcebatur : rogat imperatorē quid facere debeat. Athletæ.certatores ϭπο του ϭθλεω:ꝙ ē certo. Ea. præmia. Iſelaſticis certaminibus. Iſelaſtica. certamina dicta Iſelaſtica : ꝙ uictores cum magna pompa coronati introducebanť quiſque in ſuam patriam ϭπο τυο ειϭελαυνω idest induco:inueho:cuius futurum ειϭελάϭω nam ſolebant athletæ uictores equis albis ingredi ſuam ciuitatem diſiecta muri parte ſecundum Plut.ꝙ ſignificabat nō magnoperæ ciuitati illi opus eſſe muro hñti uiros:qui pugnare poſſent & uincere.hác conſuetudinem Tranqui. in Nerone cōmemorat.

Coronati.declarati uictores:& ideo corona donati.Nihil.n.referre.nō reſpiciendū tempus quo quiſque in patriā ſuam inuehiť:ſed quādo uictor ſit pronūciatus.hoc faciebant: quia e certatoribus multi procul aberant a patria ſua:ad quā nqn poterant peruenire:niſi poſt multum temporis:& per hoc obſonia:quæ menſtrua dabantur:interdū perdebant.Contra.athletarum deſyderia. Iſelaſticorum nomine. uerbis eorum: qui præſunt certaminibus Iſelaſticis. Iſelaſiani . facti ſunt . uerba extrinſecus audienda.an potior lectio. Obſoniū. ειϭηλαϭαν. idest inuecti ſunt. Obſonia.quæ antiqui dixerunt manducare. obſonare eſt opipare cœnare.Apuleius.ſiquid obſonare cupis:& obſonator popinarū magiſter, de quo

Matt.Dic quotus es?quanti cupias cœnare?nec unũ Addideris uerbũ:cœna parata tibi ẽ.obſonitare cõuiuari dr̃ Pompeio tradente. Agone.certamine. Aiũt.n.anteq̃ a Traião fierét:& celebrarenť certamina Iſelaſtica:aliud genus certaminis depugnabant athletæ:ꝙ pariter fæcerũt poſtq̃ Iſelaſtica finita fuerunt.argumentabanť igiť deberi ſibi Iſelaſticorũ præmia:q̃ quidẽ aliis maiora erant:ex eo tp̃e quo primum cõſtituta fuerũt:nec modo cum fierent:ſicut cum eſſe Iſelaſtica defierunt: nõ dabantur obſonia: nam reſpiciebãt diem conſtitutionis & finem.uerbi cauſa.Traianus conſtituit Iſelaſtica cal.maiis:& mandat illa inchoata a cal. Iuniis terminari in cal.Auguſti:qui cœperant pugnare a cal. maiis & certauerant uſq; in cal.Iunias petebant præmia Iſelaſticorũ: tanquam tũc inſtituta a Traiano. Ne.an. Cuiuſque athletarum. Retro. ĩ præterito antequã fierent Iſelaſtica. Rano. reſpectus. Beneficia tua: præmia pro Iſelaſtico agone.

ISelaſticũ. uult intelligi eſſe iſelaſtica cum primũ quiſq; ĩ ſuã ciuitatẽ inuehiť obſonia negat danda antequam illa fierent. Iſelaſticum. certamen: ſequiť uerbi interpretationem. εισηλάσεν. ingreſſus eſt. Ante iſelaſtica. antequam fierent Iſelaſtica. Non fuerunt. cõſtituta a me illa p̃mia. Retro.antequam fierent. Proficere.procedere. Tam eorum.obſoniorum. Cum uincerent eſſe defierunt. quam eorum obſoniorum: quæ cum uincerẽt iam defierant eſſe : exacto tempore illis certaminibus conſtituto. Reuocantur. renouantur:ſed manent in eo ſtatu in quo fuerant dum uincerent.

VSq;. excuſat ſe quod uxorẽ ſuã urgẽte itineris celeritate diplomate adiuuerit. Diplomata litteras liberi itineris & ĩmunis. de quibus paulo ante. Tuam.ad te pertinentem:ut in tabellarium. regis Sauromatæ. Vxori meæ.Calphurniæ. Aui.Fabati. Amitam. Hiſpullam. de utriſq; libro .v.ad Põtium: eram cum proſocero meo: eram cum amita uxoris. Durum. inhumanum. Pietas.amor in maiores. Diſſimulaſſem.ſilentio præteriiſſem. Nõ dubitaui.ſ.facere. Sero.importune dũ expecto.tuam ſententiam.

MErito.reſcribit Traianus benefeciſſe Secundũ pro diplomate conceſſo Calphurniæ uxori.

petunt pro eo agone:qui a te Iſelaſticus factus ẽ: quanuis uicerint antequam fieret: aiunt enim cõgruens eſſe:ſicut non detur ſibi pro his certaminibus:quæ eſſe Iſelaſtica:poſtquam uicerunt deſierunt:ita ꝑ his dari quæ eſſe cœperunt.hic quoq; non mediocriter hæreo:ne cuiuſquam retro habeatur ratio:dandaq;: ꝙ tunc cum uincerent:nõ debebantur.rogo igitur ut dubitationem meam regere.i.beneficia tua interpretari ipſe digneris.

Traianus Imp.C.Plinio.S.

ISelaſticum tunc primum mihi uidetur incipere debere : cum quis in ciuitatem ſuam ipſe εισηλασεν obſonia eorum certaminum: quæ Iſelaſtica eſſe placuit mihi. ſi ante Iſelaſtica: non fuerunt retro nõ debentur. nec proficere pro athletarum deſyderio poteſt : tam eorum:quæ poſtea Iſelaſtica lege conſtitui: q̃ cũ uincerent eſſe deſierunt:mutata enim cõditione certaminum: nihilominus:quæ ante perægerãt: non reuocantur.

C.Plinius Traiano Imp.S.

VSq; in hoc tempus domine neq; cuiquã diplomata commodaui: neq; in rem ullam niſi tuam miſi:quam perpetuam obſeruationem meã quædam neceſſitas rupit.uxori enim meæ audita morte aui uolẽti ad amitam ſuam excurrere uſum eorum negare durum putaui : cum talis officii gratia in celeritate conſiſteret:ſciremq; te rationem itineris probaturum: cuius cauſa erat pietas.hæc tibi ſcripſi: quia mihi parum gratus fore uidebar.ſi diſſimulaſſeʒ inter alia beneficia hoc unum quoque me debere indulgentiæ tuæ : quod fiducia eius ĩconſulto te præcipere nõ dubitaui : quem ſi conſuluiſſem ſic ſero fæciſſem.

Traianus Imp.C.Plinio.S.

MErito habuiſti Secunde cariſſime fiduciam animi mei nec dubitandum fuiſſet ſi expectaſſes donec me conſuleres: aniter uxoris tuæ diplomatibus:q̃ officio tuo dedi: adiuuandũ eſſet:cũ apud amitã ſuã uxor tua deberet etiã celeritate gratiã aduentus ſui augere.

FINIS ENARRATIONVM IOANNIS MARIAE CATANAEI IN EPISTOLAS. C. PLINII CAECILII SECVNDI AD TRAIANVM.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

¶EMINENTISSIMO PRINCIPI IOANNI IACOBO TRIVLTIO MILITIAE GALLICAE MO
DERATORI: AETATISQVE NOSTRAE IMPERATORI CLARISSIMO IOANNES MA
RIA CATANAEVS .S.

IMprouidum arbitrarer diuini panagyrici commentarios ſine pfatione publicare:
etiã ſi nemo ſatis dign⁹ occurreret:cui noſtras qualeſcunq; uigilias dedicaremus.
uerum cum primũ eas aggreſſi ſumus.Ill.Princeps tu ſtatim hoc munuſculo: quã
uis maiori dignus:digniſſimus iudicatus es.Maxime autem nos ad hoc conſilium
impulit:quod uidebamus multa:quæ in te eminent:& excellũt conuenire cum il
luſtribus Traiani geſtis.nam ut is incunabula:& rudimenta ſua per ſtipendia exer
cuit:tu pariter iuuentutem non ocio:& deliciis: ſed aſperis militiæ laboribus uin
cendo tranſegiſti.dura Vlpius tempora prudenter ſuſtinuit.nec tu minus fortiter
malorum turbines ferendo ſuperaſti.diſſimilibus inuiſa Traiani uirtus:& Triuul
tio meo periculo fuit.primus Ille Tribunus optimus:anteq̃ fieret optimus imperator.tu præfectus equi
tum fortiſſimus anteq̃ dux exercitus præſtantiſſimus.Ille arduis in rebus ad imperiũ aſſumptus. tu feſ
ſis opportune ſubueniſti.meruit triumphum tantus Cæſar dum po.ro.imperium prorogat :tu dum ite
rum patriam recipis.expectatus in urbem uenerat Ille.te reducem paruuli noſcere:oſtentare iuuenes:mi
rari ſenes.corruptam caſtrorum diſciplinam emendauerat Vlpius. tu lapſam: extinctamq; reduxiſti:&
poſt longam deſuetudinem in melius reformaſti.Inde te agmina ducente hoſpitum nullus iniurias mi
litum ſenſit:inde(quod eſt pulcherrimum uictoriæ genus)ſolo terrore ſæpius hoſtem domuiſti.Qua ui
gilantia: quo labore:quanta alacritate: quod deniq; periculis bella ex bellis confeciſti?cum robur cor
poris ingens par animi fortitudo comitaretur?& tamen bellicis artibus innutritus pacem amas. non ti
mes bella:nec prouocas:quorum alterum fortitudine:alterum moderatione efficitur.In deditis quanta
clæmentia tua?q̃ta humanitas? edoctus experimento ſummi ducis eſſe in pugna ſtrenue reſiſtere:& fer
rũ cõtra armatos impigre ſtringere:inermes:& deuictos pro ciuibus habere.Poſſem hic pluribus immo
rari:ſi uellem recenſere quot hoſtes clariſſimos miti⁹ tractaueris:quot ſimultates reip.cauſa depoſueris.
Non noua dignitas ulla:non innumeri honores:& maximi:non ꝙ pro inuictiſſimo: potentiſſimoq; Re
ge noſtro tanti exercitus ſummus Imperator fueris:aliquid ex moribus tuis immutarunt. nihil.n. ĩ illos
fortunæ licuit:immo tanto humanior:quo felicior:& quia felicitatem tuam recte noueras:eam optime
ferre didiceras.Liberum eſt omnibus te alloqui:finemq; ſermonis ſuus cuiq; pudor:nõ tua ſuperbia fa
cit.Quã diligens in omnes:& conſtans amicitia:cumq; tibi larga demerẽdi ciues materia ſuppetat:quã
liber occaſionem uenatis:ut indies plures concilies: cumq; multa donaueris: longe tamen plura tibi ſu
perſunt.nam quod benignitate tua effundis:id diligentia reparas.ſcis.n.illam eſſe ueram munificentiã:
quæ dignis condigna diſtribuit:non quæ:quod huic donat:auferat illi. Tu uero cum ſis alieni abſtinẽs
pari laude uoluptatibus tuis moderaris:neq; ſuperfluo cœnarum luxui indulges.non.n.diſtentus crapu
la indigna principe loqueris.ſed ciborum modeſtiam honeſti ſermones condiunt. ſequuntur remiſſiões
feriæ tua conuiuia:non hiſtriones:& ſcurræ.& q̃q̃ rebus arduis implicitus amas ſtudia: nec fere ullũ in
termittis diem:quo uel Cæſaris geſta:uel alterius maximi ducis non relegas: ut teipſum in illo ſpecule
ris:conſilia cum tuis conferas.Deniq; domũ tuam ita inſtitueris:ut quandoq; beneuiuendi poſteris exẽ
plum datura ſit:nihilq; in laribus tuis non laudabile conſpiciatur:imprimis.Ill.uxor tua Beatrix mode
rationis:caſtitatis:ſanctitatis norma:q̃ cultu modeſta:q̃ parca comitatu: q̃ ciuilis inceſſu: diceres roma
narum ueterum principem aliquam. Verum cur præfationis formã excedimus?nam ſi uellemus clario
ra ſectari:in panagyricum alium panagyricũ contexeremus.Nos uero præter admirandas in te uirtutes
priuatum beneficium ad hoc conſiliũ compulit.cum.n. domus noſtra Catanæa diuulſa inuicẽ: alii alia
ſectaretur:& uetus iter gentiles ſimultas(nolo dicere diſcordiã)pridem inualuiſſet:tandem diuino nu
mine concordiã reſpiceret:idq; impetrandum eſſet a ſenatu:ſed iam propter nonnullorum occultũ bel
lum deſperaretur:tu cum prudentiſſimo Præſide:uos inquam huius urbis duo clariſſima lumina diſſi
dentes concordaſtis:& priuilegiis honeſtiſſimis familiam noſtram coniunxiſtis.argumẽtum firmiſſimũ
neutrum alicui factioni ſtudere:ſed orbe quodam ſocialitatis omnes pariter fouere. Num igi? tibi me
ritiſſimo dicare debuimus Traiano inuictiſſimo dictam orationẽ omnium eius generis præſtãtiſſimã?
a Secundo publicatam eo conſilio: ut imperatori optimo uirtutes ſuæ ueris laudibus cõmendarentur.
deinde ut futuri principes non quaſi a magiſtro:ſed tamen ſub exemplo præmonerẽtur : qua potiſſimũ
uia poſſent ad eandem gloriã niti:in ea tanta uis eloquentiæ fuit:ut illum ipſum Traianũ eodem uirtu
tis tenore ad extremũ uitæ finem perduxerit.humanum:liberalem; iuſtum conſeruauerit: feliciſſimum
eius imperium præſtiterit:quã Sidonius incomparabili principi comparabilem.i. admirandã acutiſſime
iudicauit:certe unicum futuris principibus regendi exemplar:ut credibile ſit:qui inſecuti ſunt Impera
torum optimos præſtitiſſe.nam ſi cenſent Iſocratis ad Philippum orationem plurimum Alexandro pro
fuiſſe ad ſuſcipiendam aduerſus Barbaros expeditionem : quantũ putamus hanc poſteris contuliſſe nõ

Traiano miſſam:ſed dictam in illo ſenatorum ordine clariſſimo:frequēti malorum Cæſarum recordatione:uel inuitum quæ poterat ad bonum trahere.Conſiſtit autem in genere demonſtratiuo diuini Cæſaris laudes complexa:cuius ordo mirabilis:& tranſitus rerum ita conuexus:ut idem corpus una ſuperficie contentum uideatur:uariis figuris tanq̄ luminibus decenter illuſtratū.ſine controuerſia inter panagyricas orationes princeps.quæ uerbis idoneis:& ſententiis ad inuentiōem accōmodatis exornata Traiani raram felicitatem puro dicendi flumine compræhendit. Verſatur io graui figura: quam interdum medioeris ſuſcipit:neq; n.ſemper affectanda ſunt elata:& excelſa.in ea ſplendorem:magnitudinem:grauitatem:uenuſtatem:celeritatem inuenies:neq; deſiderari poteſt artificium:dictio:figura:membrū:compoſitio:clauſula:ſonus.uitat enim uocaliū cōcurſum:& quæ reddunt orationē hiantē: inde de rhytmū fluit ſucculenta.facilitatem uero ita temperanit: ne in humilem ſermonem decideret : ſed dignitatem ſuam retineret:at dicendi libertatem:ut non monere:ſed probare uideatur.Nec mirandum ſi elocutio: & ars ſæpe detegitur:nam iis actionibus:quæ in aliqua ſine dubio ueritate uerſantur:& ſunt ad popularem aptæ delectationē:quales legimus panagyricos:totumq; hoc demonſtratiuum genus : permittitur adhibere plus cultus:omnemq; artē:quæ latere plærunq; in iudiciis debet non confiteri modo: ſed oſtētare hominibus in hoc aduocatis. Vna autem & maxima in hoc opere difficultas nos circumſtetit:Neruæ:Traianiq; geſta:quæ frequenter in hoc libro occurrunt publica litterarum iactura ferme deperdita. nam ueterum nemo circumfertur:qui illorum uitas luculenter a ſe ſcriptas nobis tranſmiſerit. Dionis enim & reliquorum compendioſa quædam admodum:& interciſa ſuperſunt.cum tn̄ legerim⁹ multos: ut Marium Maximū: Fabium Marcellinum: Aurelium Verum:Statium Valentem Traiani res poſteris tradidiſſe.Elaborandum igitur fuit non mediocriter circa hiſtoriæ conquiſitionem: & ut in integram: ueramq; lectionem Secundum reſtitueremus.quod ſi aliqua neceſſaria deſiderabūtur:ſcias Ill.Princeps nobis bonam mentem non defuiſſe:enixumq; pro uirili noſtra diligentis interpretis officio fungi. licet arduum fuerit in tanta rerum caligine:ac ꝓfunda diſciplina ingenii noſtri uiribus ubiq; paria feciſſe. homines.n.ſumus:& primi hoc opus ab aliis quãuis doctiſſimis hucuſq; intactū aggredimur nulli⁹ auxilio nixi. Veniam itaq; petimus ſi quid minus cōueniens offenderis:q̄q ſi ea facilitate:qua cæteroꝝ ſcripta noſtra reſpexeris:non ſolum uenia:ſed & laus ſperanda eſt.nobis tamen uenia ſufficit.

¶ Ad eundem Ill.Principem Hendecaſyllabum Thomæ Mayni

En qualis tibi Plinii Secundi
Traiano celebratus in ſenatu
Prætexta meliore nunc libellus
Excultus:quia falce diligenti
Purgauit ſegetem male occupatam
A rubigine:lolio:cicuta:
Morbo gramineo:ſituque turpi:
Clara difficiles notatione
Abſoluens Catanæus ille ſenſus:
Ritus:hiſtorias:genus loquendi
Romanum:lepidum:decens:uenuſtum:
Diuinum:graue:floridum:recoctum.
Nunc excultus ager:ſubacta terra:
Nunc læta eſt ſeges.Haud graui labore
Princeps collige fertiles labores.

Andreæ Sarrachī preſbyteri ad Interpretem

Ede opus egregium:maturos excute foetus:
Atq; panagyricus ſit Ducis iſte mei.
Traianum laudas:par eſt Triuultius Heros:
Qui ſeſe in diuo Cæſare ſæpe iuuat.
Iis oblectatur:ſtudioſos ſuſtinet:audit
Rhetoras:hiſtoricos:hos colit:hoſq; fouet.
Totus eris tanto ſub Principe.felle tumentes
Gorgoneo rabiem diſſimulare uolent

¶ IOANNIS MARIAE CATANAEI COMMENTARII IN PANAGYRICVM .C. PLINII SECVNDI NOVOCOMENSIS.

Ene.C.Plinius Conſul deſignatus cum Cornuto Tertullo Imperatori Traião gratias in ſena
b tu agit principem optimum a parentibus:& adoptione laudans:res geſtas: liberalitatẽq; com
mendans:ꝙ delatores expulerit.ꝙ uectigalia repſſerit:leges moderatus ſit:pantomimos ſuſtulerit:doctos fouerit.admirat̃ in eo humanitatẽ:ſtatuarũ:honorũq; modeſtiam:ſed plura de cõſulatibus eius:quos geſſerat:& gerendos recuſabat:tractat: iuſticiá: toleranciá: adeundi facilitatẽ diligenter exponens:illi uotorũ nuncupationes:illi inuſitatas acclamationes a ſenatu habitas: corporis bõa: ſed animi magis admiráda ubi poteſt malorũ Cæſarũ cõparatione:Domitiani præſertim: cuius uitam ubiq; exagitat:illius uirtutes reddit illuſtriores . totá deniq; domũ: Plotiná imprimis uxorẽ : & Martianá ſororẽ Traiano ſimilis extollẽs: quantoq; ſtudio coluerit amicicias ſuſpiciens.Illa ex tertio de oratore uerba commode huc tráſſerri poſſunt. ornat̃ oratio genere primum: & quaſi colore quodá: & ſucco ſuo:nam ut grauis:ut ſuauis:ut erudita ſit:ut liberalis:ut admirabilis: ut polita:ut ſenſus:ut dolores habeat:i toto ſpectantur hæc corpore : ut porro conſperſa ſit:quaſi uerborum:ſentẽtiarũq; floribus: id non debet eſſe fuſum æquabiliter per oẽm orationẽ: ſed ita diſtinctum : ut ſint quaſi in ornatu diſpoſita quædá inſignia: & lumina.ipſe ꝑterea Secundus apud Voconiũ huius orationis ordinẽ:tranſitũ: figuras:elocutionem cõmendat.

¶ C.PLINII CAECILII SECVNDI NOVOCOMENSIS PANAGYRICVS NERVAE TRAIANO AVGVSTO DICTVS.

BEne ac ſapiẽter patres .C. maiores inſtituerũt:ut rerum agendarũ : ita dicendi initium a ꝑcationibus caperetur:qđ nihil rite : nihilq; ꝓuidenter homines ſine deorũ ĩmortaliũ ope: conſilio honore:auſpicarẽtur. Qui mos cui potius quá cõſuli? aut qñ magis uſurpandus:colenduſq; eſt? quá cũ imperio ſenatus? authoritate reipu. ad agẽdas optio pricipi gr̃as excitamur? Quod eni ꝑſtabilius ẽ? aut pulchrius mun⁹ deorũ? quá caſtus:& ſanctus:& diis ſimillim⁹ priceps? Ac ſi adhuc dubiũ fuiſſet forte: caſuq; rectores terris: an aliquo numine darentur:pricipẽ tñ noſtrũ li

Panagyricæ orõnes demõſtratiuæ ſunt:inde græcorũ aliqui tradidere cauſarũ alias deliberatiuas:alias iudiciales: alias panagyricas eſſe:ná πανηγυρισ feſtiuitas:laus:cõuentus dici põt απὸ τοῦ πάντα ἀγυρόν ꝙ eſt totũ cõgrego.Philoſtratus lib.viii.i panagyri tẽpla ſunt:& deorũ cellæ:& ſtadia ad curẽdũ: ꝑinde ſcenæ & gentes plurimæ:ꝑtim ex finitimis:ꝑtim ex tranſmarinis regionibus uenientes:ex multis inſuper artib⁹ & ſophiſmatibus cõſtat panagyris:ex uera quoq; ſapiẽtia & poetica: ex cõſultatiuis etiá & diſputatiuis orõnibus:& muſicis cátibus.panagyrin quidẽ dico eſſe uirorũ conuentũ:& locũ ipſum:quo ipſos cõuenire neceſſe eſt.uñ merito inſcribitur panagyrica oratio: quod in cõuentu & celebritate ſenatorũ dicta fuit in laudẽ Traiani.dr̃ Secũdi Panagyric⁹ ſicut Iſocratis panagyticus ad τὸν λόγον reſpiciẽdo: apud græcos.n. iſcribi ſolet ὁ λόγος πανηγυρικός:ſicut apud nos oratio panagyrica:ná ὁ λόγος maſculino genere compræhendit̃:at oratio fœminino.præter Traianũ imperatorẽ lego alterũ Traianũ patriciũ ſub iuſtiniano Cæſare:q chronica ſcripſit cõpendia admodũ ꝓbata:& fidẽ orthodoxá ſecutus. Bene ac ſapienter:prooemiũ apparatũ:quod i deliberatiuo & demõſtratiuo laudabile:uerũ in iudiciali genere præcipit̃ inutile. Trapezuntius Hermogenẽ ſecutus hác prooemii expoſitionẽ uocat:qđ cũ fine cõuenit:ná ſicut a ꝑcationibus incipit:ita ꝑ eaſdẽ concludit. Vt rerũ agendarũ.ſatis cõſtát nunq̃ fere romanos iniiſſe magiſtratus:bella ſuſcœpiſſe:rẽ aliquá publicá tractaſſe:niſi prius nuncupatis uotis:capto augurio:ſacris rite peractis.inde lib.i. Valerius Max.priſco inſtituto rebus diuinis opa datur:cũ aliquid cõmendandũ eſt precatione:cũ expoſcendũ uoto:cũ exoluẽdũ gratulatione:cũ inquirendum uel extis:uel ſortibus impertito:cũ ſolemni ritu peragendũ ſacrificio:quo etiá oſtentorũ ac fulgurũ denunciatiões ꝓcurant̃. Ita dicẽdi.cõtenti erimus uno Liuio:i cuius initio cõcionũ ſæpe legius: qđ Felix fauſtũq; ſit ſenatui populoq;.ro.&alibi deos ĩmortales milites uẽos publicos meoſq; ab urbe ꝓficiſcẽs adoraui:ueniáq; ſupplex popoſci. Quod nihil rite.expoſitionis ratio ueriſſima. Rite.bñ.recte. Auſpicarent̃.iciperẽt. Cõſuli.q præeſt reip.& poſt ĩpatorẽ ſũmũ ius hẽt,añ ĩperatores primũ obtinuit. Vſurpádus.uſitádus.Colẽdus.obſeruádus. Impio.iuſſu. Optio.Traião. Gr̃as.ꝑ cõſulatu. Caſtus.abſtinuit Traianus ab adulteriis:ſed puerorum amoribus nõ caruit. Rectores.princeps. ná Homerus ſecundo

Panagyricus. Traianus. Princeps a deo.

queret diuinitus conſtitutū.nō.n. occulta ptāte fatorū:ſed ab ioue ipſo corā:ac palam repertus: electus eſt.quippe inter aras:& altaria:eodēq; loci: quem deus ille tam manifeſtus: ac præſens: q̄ cœlum:ac ſidera inſedit.Quo magis aptum:piumq; eſt te Iupiter Optime Maxime antea conditorem: nunc conſeruatorem imperii noſtri precari:ut mihi digna conſule : digna ſenatu : digna principe contingat oratio : utque omnibus quæ dicentur a me libertas : fides:ueritas cōſtet. Tantumq; a ſpecie adulationis abſit gratiarum actio mea:quantum abeſt a neceſſitate. Equidem non cōſuli mō:ſed oībus ciuibus enitendū reor:ne qd de principe nr̄o ita dicāt:ut idē illud de alio dici potuiſſe uideatur.Quare abeant: ac recedant uoces illæ; quas metus exprimebat . nihil quale ante dicamus:nihil enī quale antea patimur:nec eadem de principe:quæ prius:p̄dicemus:neq;.n. eadem ſecreto loquimur: quæ prius. Diſcernat orationibus noſtris diuerſitas tempoꝝ:& ex ipſo genere gratiaꝝ agendarum intelligatur: cui quā do ſint hactenus ut deo: nunc nuſquam: ut numini blandiamur.non.n.de tyranno:ſed de ciue:nō

Illiados egibus.inquit dignitas ab Ioue tribuitur.&.ix.ſcribit Agamēnonem ab Ioue regē factum.Cæſares etiam adeo dari opinatur Vegetius libro.ii.& ſecundos deo generi humāo præeſſe. apud græcos legiſſe memini.patrē filiū Numā admonuiſſe regnū ſuſciperet:tanq̄ diuinū donū & dei miniſteriū. Occulta.nobis incognita. Corā.Nerua ob ſenectutē deſpectus a militib⁹ Capitoliū ingreſſus exclamauit. quod felix fauſtūq; ſit ſenatui populoq; ro.& mihi.M.Vlpium Neruā Traianū adopto: & Cæſarem facio:quare Secūdus nō multo poſt inquit nō tua in cubiculo:ſed in templo:nec ante genialem torū: ſed ante puluinar Iouis optimi max. adoptio peracta eſt. ſequitur autē rhetorū præcepta: nā ſcripſit de oratore.M. Tullius noſtrā orationē ornari a rebus geſtis iudiciis hominū cōprobatis i quibus ēt felicitatē ipſam debrū imortaliū iudicio tribui laudationis ē. Inter aras & altaria. Seruius ſuper illud Virgilianū ten quattuor aras: Ecce duas tibi daphni:duoq; altaria phœbo: tradit: nouimus aras & diis ſuperis:& inferis cōſecratas:altaria uero eſſe ſuperiorum tantū deorū:ſic alterū ab altero Tacitus lib.xvi. diſtrinxit: poſt altaria & arā cōplexa dicens: altare quidā dictū uolunt ab altitudine:q̄ antiq diis ſupis i ædificiis a terra exaltatis ſacra faciebāt : diis terreſtibus i terra diis iferiorib⁹ i terra defoſſa uel altare appellatū : q̄ i eis ignis adolet .i.excreſcat ara:uel ab area dicta ē loco in urbe puro:q̄ ara deū pura ſit: uel ab ardore:ad quē ut ſit ſit ara: author Varro de lingua latia:ſed idē libris diuinaꝝ rerū dixerat ſi Macrobio credim⁹ aras primū anſas uocatas.q̄ eſſet neceſſariū a ſacrificātibus eas teneri. anſis āt teneri ſolere uaſa quis ambigit? Eodēq; loci.in eo loco.i. in Capitolio. Deus.Iupiter opt.max. Capitolinus.de extructione templi capitolini multa Plut.in Publicola: & Dionyſius lib.iiii. & Liuius primo: i illo fuerunt tria ſacella æqualia inter ſe cōia habētia latera:medium quidē Iouis:hinc inde Iunonis & Mineruæ ſub una aquila:unaq; uelata tectura. Manifeſtus.putabat antiquitas magis p̄ſentē Iouē ſupplicibus:in templo capitolino:q̄ alibi.q̄ ibi tanq̄ i arce cœli ſolemnibus ſacris:& cultu pompabiliore excoleret. Quo magis.redditio rōnis:quæ breuiter complectit̃ id: qd̄ expoſitione:& rōne cōficit̃:ueluti ipſius rei apta ꝓpoſitio. Conditorē. at Romulū oēs cōditorē urbis tradūt ſed quia nihil ſit ſine deo opt.max.cuius nutu ferunt Romulo aues addixiſſe nō iniuria cōditorē urbis Iouē appellauit. Cōſeruatorē.q a Domitiano:deinde a tumultuantibus militibus imperium tranſtulit in Traianū:cuius incolumitate temp.florentem & incolumem a diis ſeruari i epiſtolis retulit.

Ara.
Altare.
Capitolinū tēplū

Digna.repetitio. Libertas;fides:ueritas.diſſolutum. Conſtet.manifeſta ſit A neceſſitate.quia inuiti non cogimur ullo timore. Equidem.comprobatio:quæ eſt redditionis cauſa:remq; totam manifeſti⁹ tangit. Idem illud.ſimile. Alio.principe:claritas orationis:quā puritas & elegantia conficit. Illæ. blādæ & adulatoriæ. Exprimebat.extorquebat:educebat. Eadem.falſas laudationes.Eadem ſecreto.clā malis principibus maledicimus. Prius.ſub Domitiano:qui deus dici & credi uoluit:Aureliano:Dione. Euſebio:Tranqui.tradentibus.nam poſtq̄ ſcripſit epiſtolā ſuis procuratoribus:cuius initium fuit.Dominus:& deus noſter ſic fieri uoluit:inſtitutū poſt hac:ut ne ſcripto qdē ac ſermōe cuiuſq̄ appellaret̃ aliter quinimmo mulier quædā cū in cōſpectu imaginis illius ſe exuiſſet ſupplicio eſt affecta. Nuſq̄. nec publice nec priuati. Vt deo;addā prædictis Oroſium ſcribere in tantum ſuperbiæ ꝓlapſum Domitianū ut dominū ac deū ſeſe uocari:ſcribi: coliq; iuſſerit:Apolloniūq; philoſophū narrat Philoſtrat⁹ ab accuſatore iuſſum ut oium hominū deū Domitianū reſpiceret.illū āt oculos ad culmē domus.i.ad Iouē ſuſtuliſſe. Vt numini.tanq̄ deo. Nō.n.de tyrāno.cōtentio color.cōplectit̃ in hac oratiōe optimi Traiani:& peſſimi Domitiani uitam:ut gratior fiat:nam nec bonū uirum ꝓprie & copioſe laudari ſine uirtutum:nec improbum uituperari ſine uiciorum cognitione ſatis inſigniter atq; aſpere poſſe teſtatur Cic.

de domino:ſed de parente loquimur. Vnum ille ſe ex nobis:& hoc magis excellit: atq; eminet: ꝙ unũ ex nobis putat:nec minus hominẽ ſe: q̃ hominibus ꝑeſſe meminit. Intelligamus ergo bona nr̃a:dignoſq; nos illius uſu probemus:atq; identidẽ cogitemus:ſi maius principibus præſtamus obſequiũ:qui ſeruitute ciuiũ:quam qui libertate lætantur.& populus quidẽ ro.dilectum principem ſeruat:quantoq; paulo ante concentu formoſum alium:hũc fortiſſimũ perſonat: quibuſq; aliquando clamoribus geſtum alterius: & uocẽ: huius pietatem:abſtinentiam: manſuetudinẽ laudat. Quid nos ipſi?diuinitatem pricipis noſtri: an humanitatem:temperantiam:facilitatem : ut amor: & gaudium tulit: celebrare uniuerſi ſolemus?Iam quid tam ciuile:tam ſenatoriu3 q̃ illud additũ a nobis optimi cognomen?qđ peculiare huius:& ꝓpriũ arrogãtia priorum principum fecit.Enimuero quã cõe: quã ex æquo: qđ felices nos:felicẽ illũ ꝑdicamus:alterniſq; uotis hæc faciat:hæc audiat:q̃ſi nõ dicturi niſi fecerit: cõprecamur.Ad q̃s ille uoces lacrymis ẽt:ac multo pu

de oratore. Domino.cuius correlatiuũ ſeruus. Ex nobis.ex numero noſtro.i hominem. Hoc.ꝓpter humanitatem.oratio exacta & diligens:quæ ornatum in ſe continet. Hominibus.quos decet humaniter tractare. Dignos.bene obſequendo illi. Identidem.frequenter. Si præſtamus maius obſequium.ſi magis ſubiecti ſumus.cum ſane tyrãnis magis famulemur. Et populus.populus inquit romanus obſeruat Traianũ:& applaudit eius uirtutibus. Concentu.ſuaui uocum concordia.ſolebant enim Principum aliqui diſponere iuuenes robuſtiſſimæ uocis:qui per claſſes diuiſi applauderent imperatori.hoc legimus feciſſe Neronem : quẽ morem uidetur poeta tetigiſſe:cum canit Tyrios & Troianos applauſiſſe Iopæ canenti. Formoſum alium.Domitianu3 intelligit: cui ſpectacula edenti populus applaudebat: fuit autem is pulcher : & decens maxime in iuuenta: ſtatura procera : uultu modeſto: ruboriſq; pleno : grandibus oculis:uerum acie hebetior:& præter Tranqui. uerba Tacitus aſſerit habitu decorum:& crebrã oris confuſionem ignotis adhuc moribus pro modeſtia accipi ſolitã.quare de eodem Statius in Syluis ait par forma: decorq;:Par honor. Hunc fortiſſimũ. Traianũ ualuiſſe corporis uiribus conſtat uel uno Secundi teſtimonio : qui circa finem huius orationis multa de illius tollerãtia tractat:lætũq; opere corpus: & creſcentia laboribus membra commendans.Martialis etiam more ſuo.i. adulatorio Domitianum tanquã formoſiſſimum lib.viii.extollit.Hic ſtetit arctoi:formoſus puluere belli Purpureũ fundens Cæſar ab ore iubar: Hic lauro redimita comas: & cãdida uultu Roma ſalutauit uoce manuq; ducem.

Perſonat.alta uoce laudat.Huius pietatem.iſta obtinent narrationis locum:nam proponit de quibus dicturus ẽ:& a perſona Traiani quẽ laudat: & Domitiani quẽ uituperat:incipit ex arte:Fabius enĩ libro quatto:initium narrationis quidam utiq; faciendum a perſona putant:eamq; ſi noſtra ſit ornandam : ſi aliena infamandã ſtatim:& q̃q̃ is de iudiciali genere loquatur:tamen hæc per quandã ſimilitudinẽ deduci poſſunt ad demonſtratiuũ:ut pro noſtra perſona ſit illius quem laudamus:& pro aduerſarii:quem ex comparatione uituperare intendimus: narratio inquit Cicero in demõſtratiuo nulla erit quæ neceſſario conſequatur: ſed ſi qua inciderit cum aliquod factum eius de quo loquemur nobis narrandum ſit cũ laude aut uituperatiõe præceptio narrandi eadem quæ in iudicialibus. Quid nos ipſi?interrogatio grauis. nam hæc narratio q̃q̃ ſit lucida: tamen morata & cum dignitate ornata magnifice fluit. Nos ipſi.ſenatores. Vt amor:& gaudium tulit.pro ut quiſq; uel amore:uel gaudio incitatur. Ciuile.pertinens ad ciues. Optimi cognomen.iuxta finem inquit:iuſtis ne de cauſis ſenatus populuſq;.ro.optimi tibi cognomẽ adiecit ?nec magis diffinite: diſtincteq; deſignat:qui Traianũ q̃ qui optimum appellat. Huius peculiare.Traiani proprium. Arrogantia.qui dedignabant optimi cognomen:an potius: q̃a nõ merebant & ſi legimus optimi cognomẽ a ſenatu Gn.Scipionẽ Naſicã meruiſſe:& Tranqui. tradat Caium imperatorem cognomen optimi maximiq; ſumpſiſſe. Cõmune.& illi & nobis eſt. Felices.Traiano acclamarunt ſenatores:o te felicem: o nos felices:quod cum dicerent non opes illius:ſed animũ admirabantur:hæc cõpræhenſa breuius i narratione ſuis locis diffuſius tractabuntur. Felicem illum.Traianũ:ꝙ non moribus:ſed fortunæ datũ ẽ.

Alterniſq; uotis.precatus eſt Traianus ut ita precibus ſuis dii annuerent:ſi iudiciũ ſenatorum mereri perſeueraſſet:precari ſunt ſenatores:ut ſic Traianũ amarent dii quemadmodũ imperator ſe. Hæc faciat.qualia facit. Hæc audiat.qualia a nobis audit ſcilicet felices nos & illũ. Quaſi non dicturi. talẽ dicendi libertatẽ nobis conceſſit:ut non benediceremus de Traiano niſi & benefaceret. Lacrymis. nã præ lætitia effudit lacrymas.approbaſti inquit & ipſe acclamationũ noſtrarũ fidẽ:lacrimarũ tuarũ ueritate:uidimus humeſcentes oculos:demiſſumq; gaudio uultũ:tantumq; ſanguinis i ore:quantũ pudoris

In animo. Sibi.ſuis uirtutibus. Non principi.nō timore & adulatione:ut ſolent populi principibus di cere. Omnes.ſenatores. Pietatis calore.in illis repentinis acclamationibus:cū multa ſponte: plura in ſtinctu quodā fecerunt.hic dicit temperamentū habuiſſe in acclamationibus:illic uero modū exceſſiſſe. Meditati.ꝑparata orōne. Acclamationes.repentinas laudationes:de quibus ī epiſtolis copioſe diſſer uimus. Quantū ad me.a perſona de quo agit:& ſua facit auditorē attentū. Ad modeſtiā. ad imitatione Traiani:qui ſolet ī omnibus uti modeſtia. Submittā.deprimam:extenuem minus dicturus: q̄ uir tutes eius meruerint. Quid.niſi modeſtū.

dore ſuffunditur. Agnoſcit enim: ſentitq; ſibi: nō principi dici. Igitur quod temperamentum omnes ī illo ſubito pietatis calore ſeruauimus: hoc ſinguli quoq; meditati teneamus: ſciamuſq; nullum eſſe: nec ſincerius: nec acceptius genus gratiarum: q̄ ꝙ illas acclamationes æmulemur: quæ fingendi non habent tempus. Quantum ad me pertinet laborabo: ut orationem meam ad modeſtiam principis: moderationemq; ſubmittam: nec minus conſiderabo: quid aures eius pati poſſint: q̄ quid uirtutibus debeatur. Magna: & inuſitata principis gloria: cui gratias acturus non tam uereor: ne me in laudibus ſuis parcum: quam ne nimium putet. Hæc me cura: hæc difficultas ſola circunſtat. nam merenti gratias agere facile eſt patres conſcripti. non enim periculum eſt: ne cū loquar de humanitate: exprobari ſibi ſuperbiā credat: cum de frugalitate luxuriam: cum de clæmentia crudelitatem: cum de liberalitate auaritiam: cum de benignitate liuorem: cum de continentia libidinem: cum de labore inertiam: cum de fortitudine timorem. Ac ne illud quidem uereor ne gratus: ingratuſue uidear: prout ſatis aut parū dixero. Animaduerto enim et deos ipſos nō tam accuratis adorantium precibus: quam innocentia: & ſanctitate lætari: gratioremq; exiſtimari: qui delubris eorum puram: caſtamq; mētem: quam qui meditatum carmen intulerit. ſed parēdum eſt Senatuſconſulto: quod ex utilitate publica placuit: ut conſulis uoce ſub titulo gratiarum agendarum boni principes: quæ facerent recognoſcerent: mali quæ facere deberent. Id nūc eo magis ſolemne: ac neceſſariū eſt: quod parens noſter priuatas gratiarum actiones cohibet: & cōprimit. interceſſurus etiā publicis: ſi permitteret ſibi uetare: ꝙ ſenatus iuberet. Vtrunq; Cæſar Auguſte moderate: & qđ alibi tibi gratias agi nō ſinis: & qđ hic ſinis. nō enī a teipſo tibi honor iſte: ſed ab agētibus habetur. cædis affectibus noſtris

Quid.niſi excellēs & diuinū. Inuſitata. prioribus inſueta. Difficultas. ne uidear immodice laudare. Circumſtat.angit: obſedit.tranſlatū uerbum. Non.n.periculū eſt.quod erat ſub malis principibus:qui ſibi conſcii: cum laudarent ſuſpicabantur per contraria notari ſua uicia.eſt autē cōtentio color:nec minus iſta narrationis locum obtinent q̄ ſuperiora. Liuorem. inuidiam. Gratus.ſi ſatis dixero. Ingratus. ſi parum. Animaduerto enim.ſententia. Accuratis.elaboratis:elegantibus. Delubris. Aſconius: templa ſingulorum dīs attributorum locorum: delubra multarum ædiū ſub uno tecto a diluuio pluuia munitatū: alii delubra dicūt ea templa in quibus nunc delubra corporum abluendorum cauſa more dodonei Iouis: aut Apollinis delphici: ī quorum delubris lebetes tripodeſq; uiſuntur: ſunt etiam qui delubra ligna delibrata: ideſt decoriata pro ſimulachris deorum more ueterum poſita exiſtiment: ſed male. Varro Macrobio referente ait delubrum alios exiſtimare: ī quo ꝓter ædē ſit area aſſumpta deum cā: ut eſt ī Circo Flaminio Iouis ſtatoris: alios in quo loco dei ſimulachrū dedicatū ſit: ſicut locū in quo figerent candelā: candelabrū appellatū: ita in quo deū ponerent delubrū. Seruius ꝓterea quas rōnes Aſconius idem & ipſe retulit: ſed in hoc diſſentit Feſto ſimul concedente: ꝙ delubrum fuſtem delibratum: hoc eſt decorticatum: quē ꝓ deo uenerabantur: ꝓdit. Meditatum. excultum. Carmē.cantum. Senatuſcōſulto. decreto patrum. Sub titulo. ſub inſcriptione & uelamento: ac prætextu. Solemne.præcipuum. Priuatas.a priuatis hominibus. Cohibet. uetat fieri ſibi. Parens. qui nos diligit filiorum inſtar: & ideo pater patriæ iure nominatus. Interceſſurus publicis.prohibiturus etiam publicas gratiarum actiones.ſi uellet infringere ſenatuſconſultum. Cæſar Auguſte. a primo imperatore Octauio cæteri cognomen Cæſaris Auguſti ſibi uendicarūt. Moderate facis. Alibi.in loco priuato. Hic.ī ſenatu. Iſte honor. gratiarum actio. Non habetur tibi. tu non quæris hunc honorem. Sed ab agentibus.unde illud Ariſtotelis: honor ē honorātibus ideſt ī ꝑtāte dantis non autē accipientis. Cædis affectibus nřis. ꝑmittis

Delubrū

ꝙ cupimus. Nec eſt neceſſe.nec cogimur. Munera, beneficia. Gerantur. adminiſtrentur. Aequata poteſtas.qui parem poteſtatem haberet in terris:quam dii habent:quorum nutu omnia reguntur. Voto.paradoxon. Similem.talem & tantum.ſane Traianus fuit admirabilis:cuius uirtutes diuus Gregorius ſcriptis recognoſcens precibus a deo illi cæleſtem uitam impetraſſe traditur. Emicuit aliquis i bello.facit diuiſionem exponendo quæ dicturus ſit: nam .M. Tullius in rethoricis genus demonſtratiuum tractans diuiſione inquit hac utemur: exponemus quas res laudaturi ſumus: in ea ſi Hermogeni credimus ſumma conſiſtit elegantia: non ſolum uerbis: ſed etiam ſententiis: quando ſcilicet præparamus auditorem: & in ordinem dicenda redigimus. In bello:ut Anibal. Marius: teſtatur Auſonius Traianum bello:paceq́ claruiſſe. Aggreditur regimen uiridi Traianus in æuo Belli laude prior: cætera pacis habens. & Epitomata uitæ Traiani:non ut bellicoſus alia pacis neglexit: aut minus intellexit. ſed ſæpius pro tribunali iuſtiſſime iudicauit: tali dicendi modo quo Secũdus utitur Claudianus pro Stilicone. Corpus deſtituit: bellis inſignior ille: ſed pacem fœdat uitiis: hic publica felix: ſed priuata domus: partitũ ſingula quenquam Nobilitant: hunc forma decens:hunc robur in armis: Hunc rigor:hunc pietas: illum ſolertia iuris:Hũc ſoboles caſtiq́ tori: ſpargũtur in omnes: in te mixta fluunt: & quæ diuiſa beatos p ficiunt:collecta tenes: ſic Propertius libro .iii. Hic ſatus ad pacẽ:hic caſtrenſibus utilis annis. Toga.pax. qua.M. Tullius habilior & clarior. Honeſtarunt.extulerũt. Ille. alius qualis Caligula & Domitianus. Alius. qualis Claudius primus Cæſarum fidem militis etiam præmio pigneratus: & quodam cum ferro circa ſacrificantem ſe depræhenſo ſenatum per præcones propere conuocauit:lacrymiſq́ ac uociferatione miſeratus eſt conditioné ſuam:cui nihil tuti uſquam eſſet:ac diu publico abſtinuit.Sic Otho ad promerendum militum fauorem humili conciõe eos adhortatus eſt.item Nero:& domitianus largitionibus plærunq́ ſibi amorem conciliarunt. Domi. in re priuata. Confinio. contagio. commixtione. Concordia. coniunctió. Concentus. congratulatio: collaudatio. Seueritati.M. Tullius de Bruto.quid enim tam diſtans: ꝙ a ſeueritate comitas?quis tamẽ unquam te aut ſanctior eſt habitus?aut dulcior? Firmitas.fortitudo corporis. Iam honor capitis. canicies quæ quidem i homine graui uenerabilis eſt.refert Dion dum Traianus Agarenos oppugnat cognitum ab hoſtibus maieſtate caniciei:& grauitate oris:quãuis imperatoria iſignia depoſuiſſet itaq́ ſagittis petitum:& unum ex equitibus iuxta interfectum. Dignitas oris. maieſtas: pulchritudo digna imperio. Claudianus de Stilicone. Iam tum conſpicuus.iam tum uenerabilis ibas: Spondebatq́ ducem celſi nitor igneus oris:Membrorumq́ modus.laudat a bonis corporis a natura attributis:ea ſunt ut uelocitas:uires.ætas:dignitas:ualitudo. Ad hoc.præterea. Aetatis indeflexa maturitas.florida uirilitas: tradunt authores Traianum imperatorem electum in ætatis robore:ut pote qui quadrageſimum annũ agens imperare cœperit:ut alios omittam:unico Suidæ teſtimonio contenti erimus: Traianus princeps iuſtus:& corporis robore præſtans:quadrageſimo ætatis anno ſumpſit imperium:& quodammodo omnia pariter:quæ priuati ſolent:uoluit elaborare.Dionis abbreuiator.xl.unum addidit. Traianus inquit non mediocriter enituit in iuſticia:& fortitudine:morumq́ ſimplicitate:ac robore corporis:nam unum &.xl.annum agens imperator creatus etiam animo uigebat:ut neq́ iuuentute magis auderet neq́ ſenectute retardaretur: nam Onexander libro de imperatore eligendo præcipit nec iuuenem nimis: nec ſenem eſſe oportere imperatorem: quod alter credulus nimis & audax: imbecillus alter & timidus: alii etiam græcorum.xl.duos addiderunt:cui ſententiæ uidetur Euſebius concedere ſi diligenter annos cõputaueris unde miror Flauium Vopiſcum referre Tacitum imperatorem dicere ſolitum Traianum ſenem ad imperium ueniſſe. Inſignibus.canicie. Maieſtaté.reuerẽtiam:quæ maioribus habetur. Cæſa-

nec nobis munera tua prædicare: ſed audire tibi neceſſe eſt. Sæpe ego mecum, P.C. tacitus agitaui qualem: quantumq́ eſſe oporteret: cuius ditione nutuq́ Maria: terræ pax: bella gerantur: cum interea fingenti: formantiq́ mihi principem: quem æquata diis immortalibus poteſtas deceret: nunquam uoto ſaltem concipere ſuccurrit ſimilem huic: quem uidemus. Emicuit aliquis in bello: ſed obſoleuit in pace: alium toga: ſed nõ & arma honeſtarunt: reuerentiam ille terrore: alius amorem humilitate captauit: ille quæſitã domi gloriam in publico: hic in publico partam domi perdidit. poſtremo adhuc nemo extitit: cuius uirtutes nullo uitiorum confinio lederentur. At principi noſtro quãta concordia: quãtusq́ concentus omnium laudum: omniſq́ gloriæ contingit: ut nihil ſeueritati eius hilaritate: nihil grauitati ſimplicitate: nihil maieſtati humanitate detrahatur. Iam firmitas: iam proceritas corporis: iam honor capitis: & dignitas oris: ad hoc ætatis indeflexa maturitas: nec ſine quo-

ries.coma a cedendo dicta. longe lateq; manifeſtiſſime.hanc locum imitatus eſt Pacatus in panagyri co Theodoſii tua inquit hæc forma uenerabilis q̃ longe lateq; conſpicua commendat iperium. Oſtétant.indicant. Non bella ciuilia. reſpicit Auguſtum:quem romána reſpu. iam bellis ciuilibus feſſa libenter inperatorem accœpit:etiam ad Veſpaſianum referri poteſt. Adoptatio.electio:aſſumptio in filium per Neruam. Exorata.propicia:præcibus noſtris fauentia.Oroſius. Nerua Traianum in regnum adoptauit: per quem re uera afflictæ reip.diuina prouiſio conſuluit. An fas.interrogatio grauis. Qué dii.quem Traianum dii crearunt nobis.

dam munere deum feſtinatis ſenectutis inſignibus ad augendam maieſtaté ornata cæſaries: nóne longe:lateq; principem oſtentant? Talem eé oportuit: quem non bella ciuilia: nec armis oppreſſa.R.P.ſed pax:& adoptatio:& tandé exorata terris numina dediſſent. An fas erat nihil differre inter imperatorem: quem homines: & qué dii feciſſent? quoꝝ quidem in te Cæſar iudicium: & fauor tunc ſtatim:cum ad exercitũ proficiſceris:& quidé inuſitato enituit.nã cæteros principes: aut largus cruor hoſtiaꝝ: aut ſiniſter uolatus auium conſulentibus nunciauit:tibi aſcendéti de more capitolium q̃q̃ non id agentiũ ciuium clamor: ut iam principi occurrit. ſiquidé omnis turba:quæ limé inſederat ad ingreſſum tuum foribus recluſis iam quidem: ut tunc arbitrabatur: deum: certe: ut docuit euentus: te conſalutauit imperatorem:nec aliter a cunctis omen acceptũ eſt.nam ipſe intelligere nolebas. recuſabas enim imperare.recuſabas quod bene erat imperaturo. igitur cogendus fuiſti. cogi porro non poteras: niſi periculo patriæ: & mutatiõe reip. obſtinatũ enim tibi non ſuſcipere imperium: niſi ſeruandũ

Iudicium. Dyon in Domitiano. Traiano Vlpio & Acilio Glabrione coſſ. ſigna apparuiſſe ferunt: quibus Glabrioni mors: Traiano imperium portenderetur. Secundus in peroratione orationis Iouem appellans dicet.tu clara iudicii tui ſigna miſiſti cum proficiſcenti ad exercitum tuo nomine tuo honore decoraſti. Ad exercitum. germanicum:dum cũ imperio illuc a Domitião mitteris. Largus cruor. hecatombe. innumeræ uictimæ. Tranqui. memorat tribus mẽſibus ac ne totis quidem ſupra centum ſexaginta milia uictimarum cæſa pro.C. Cæſare. Siniſter. felix læuũ cum de humanis rebus eſt cõtrarium eſt: cum de cœleſtibus proſperum: nam q; nobis ſiniſtrum:diis dextrum eſt.unde pluribus quærit Plutarchus:quid eſt quod auſpiciorum q; ſiniſtrum dicitur proſperũ ac ſecundum putatur. De more. qui cũ imperio in prouinciam proficiſcebatur in capitolio uota nuncupabat litabatq;: Traianum igitur ut hoc faceret capitolinũ téplum ingrediétem romanorum turba cõſalutauit quáquam tunc non id intenderet:putabat enim conſalutaſſe Iouem optimum max.ſed euentus docuit conſalutaſſe Traianum:cui deinde cognomen optimi eſt inditum:& maximus omnium factus.ſecundum artem hũc locum tractat: dum explicat quibus inditiis dii futuram fœlicitatem promiſerint:hoc Fabius libro.iii. præcipit. Nõ id agentium.non intendentes te ſalutare. Limen.ingreſſum Iouis capitolini. Inſederat. circũſteterat. Foribus.templi. Conſalutauit deum.Iouem opt.max. Vt tunc arbitrabatur. ſic tunc omnes exiſtimabant Iouem ſalutatum. Euentus.cum tibi inditum optimi cognomentum: & factus es max.trahit argumentum ab iis quæ ſecuta ſunt rem.Dion uero tradit futuri principatus hoc omen extitiſſe Traiano.nam uidiſſe per ſomnum uirum ſeniorem in paludamento & purpurea ueſte:amplius hoc corona honeſtatum:quemadmodum forte ſenatum pingunt:annulo quodam ſigillum ei ad ſiniſtram: deinde ad dextram tranſpoſuiſſe.Tranqui.futuri ſæculi felicitatem a cornice nunciatam adhuc uiuo Domitiano:quæ in Capitolio græcis uerbis elocuta eſt ἔσται πάντα καλῶς erunt omnia bene. & Domitianum ſomniaſſe gibbam ſibi pone ceruicem auream enatam:pro certoq; habuiſſe beatiorem poſt ſe:lætioremq; portendi reipu.ſtatum:ſicut ſane breui euenit abſtinentia & moderatione inſequentium principum. Te conſalutauit imperatorem.non multo poſt eandem rem tractans inquit q̃ peculiare gaudium eorum:qui te primi in Capitolio conſalutauerunt imperatorem. A cunctis.circumſtantibus: q̃ ut te futurum principem crederent.

Omen. Omen.ſi Varroni fidem præſtamus ab ore dictum quaſi oſmé: q; in ore primum clarum eſt.eum ſecutus Donatus paria retulit:& ad rem diuinam referri credidit. Marcellus dixit omen uotum eſſe mentis:& uocis:in ſacrificiis dicitur bona habere omnia ideſt ut circunſtantes:& bona mente uelint:& recta oribus proferát. Intelligere.hoc omé recuſabas.traductio:eiuſdé uerbi crebra repetitio.enumerat Hieron tyrãnus apud Xenophonté:quot & quãtis uoluptatibus priuatus fuerit factus princeps qbus priuatus fruebatur:uñ nõ mirũ ſi Traianus tanq̃ bonus iperiũ ſpnebat: nec niſi neceſſario ſuſceperit. Impaturo.tibi. Bñ honeſtã futuꝝ. Periculo p̃riæ:q̃ ruenté ſuſtineres.p̃pa rat ſe ut ad alia trãſcat dicturus p̃io quõ milites inſurrexere cõtra Neruã:& ab eo Traiãus fit adoptat⁹.

fuiſſet. Quare ego illum ipſum furorem: motūq; caſtrēſem reor extitiſſe: quia magna ui: magnoq; terrore modeſtia tua uincenda erat. At ſicut maris: cæliq; temperiem: turbines: tempeſtateſq; cō mendant: ita ad augendam pacis tuæ gratiam: illum tumultū præceſſiſſe crediderim. Habet has uices cōditio mortalium: ut aduerſa ex ſecundis: ex aduerſis ſecunda noſcātur. Occultat utrorūq; ſæmina deus: & plærumq; bonorum: malorumq; cauſæ ſub diuerſa ſpecie latent. magnum quidem illud ſæculo dedecus: magnum reipu. uulnus impreſſum eſt. imperator: & parens generis humani obſeſſus: captus: incluſus. ablata mitiſſimo ſeni ſeruandorum hominum ptās: ereptumq; principi illud in pricipatu beatiſſimū: quod nihil cogit. Si tamē hæc ſola erat ratio: quæ te publicæ ſalutis gubernaculis admoueret: prope eſt ut exclamē: tanti fuiſſe. Corrupta eſt diſciplina caſtrorum: ut tu corector: emendatorq; continge-

Mutatione reip. dum prætoriani milites imperium detractant: & Domitiani interfectores ad pœnam pertinaciſſime expoſtulant. nam Tranquil. inquit occiſum miles grauiſſime tulit: ſtatimq; eum diuum appellare conatus paratus: & ulciſci niſi duces defuiſſent: quod quidem paulo poſt fæcit expoſtulans ad pœnam pertinaciſſimæ cædis authoribus: uerum Dion latius hunc locum complexus memorat Neruam Craſſo Calphurnio Craſſorum illorum nepoti inſidianti ſibi cum aliis in quodam ſpectaculo aſſediſſe: & ignorantibus detectam coniurationem enſes porrexiſſe: uerbo quidem ut inſpicerēt ſi acuti eſſent: quod fieri ſolebat. re autē ſignificās ſe nihil curare ſi quamprimum interficeretur. at Aelianus Caſperius præfectus prætorio ſub Domitiano: nec ullo a Nerua ſucceſſore accepto: contra imperatorem milites cum ſeditione ſtimulauit expoſtulans interfectores Domitiani ad ſupplicium: aduerſus quos Nerua tantum reſtitit: ut & ueſtem exueret: & ſe iugulandum præberet: nihil tamen profæcit: nam trucidati ſunt quos Aelianus deſtinauerat. quare Nerua ſentiens ſe ob ſenectutem deſpectui apud milites eſſe Capitolium conſcendit ſequente magna Romanorum turba: & in conſpectu Iouis bona inquit fortuna ſenatus populique Ro. & mei. M. Vlpium Traianum Neruam adopto: deinde in ſenatu Cæſarem declarauit: & manu propria ad eum ſcripſit tunc germanicis copiis præfectum. τισείαν Δαναοὶ ἐμὰ δακρυασοισι: Βελεσσῖν. id eſt luuant Danai meas lacrymas tuis ſagittis. Sic igitur imperium adeptus Traianus ad ſe euocauit Aelianū cum cæteris ſeditionis ſociis tanq̄ eorum opera indigens: & de omnibus meritum ſupplicium ſumpſit. Caſtrenſem prætorianorum militum. Extitiſſe. tanq̄ neceſſarium. Magna ui. cōiuratione prætorianorum. Modeſtia. tua. quæ recuſabat imperare. Turbines temperiē cœli cōmendant. aduerſa faciunt: ut magis proſpera intelligamus. turbines fiunt in fluminibus mariq; & in aere circa terrā de qbus Seneca libro qnto & .vii. naturalium quæſtionū: & nos alibi. Tumultū. timorem multum. Fabius lib. vii. quid enim eſt aliud tumultus: niſi perturbatio tanta: ut maior timor oriatur: unde et etiā nomē ductū eſt. Tumultū. prætorianorum inſolentiam. Aduerſa ex ſecundis noſcantur. nam ſi bonū eſt ut monet Seneca rerū ſcientia: nō poſſumus aduerſa intelligere: niſi ſecundorū cognitione: nec ſecunda niſi aduerſorū. Sæmina. principia. cauſas boni: & mali. Diuerſa. ut quod nobis bonū uidetur malorum cauſa ſit. Sæculo. ætati noſtræ. Impreſſum. inflictū. Imperator. Nerua. Parens generis humani. nam præter beneficia pauperibus: & ſenatoribus collata ab eo: iureiurando in ſenatu affirmauit ſe neminē ſenatorū interfecturum: præſtititq;: q̄q̄ inſidiis a quibuſdam petitus. Obſeſſus. a prorianis. Obſeſſus: captus: incluſus: articulus grauis.

Tumultus

Senis. Neruæ: qui uno anno & menſibus quattuor: diebus .ix. imperauit. uixit autē .lxv. annis mēſibus .x. diebus totidem: Eutropius in hoc diſſentit a Dione: q non diebus nouē: ſed uno minus iperaſſe: & .lxx. ac altero ætatis anno uixiſſe tradit: cui ſentētiæ accedit in Chrōicis Euſebius. Parens humāi generis. uidet Auſonius a Secūdo ſumpſiſſe argumētū illius diſtichi. Proximus extincto moderat ſceptra tyranno Nerua ſenex princeps nomine: mēte parens. Paulus Oroſius. Nerua admodū ſenex a Petronio præfecto prætorii & Parthenio ſpadone Domitiani: iperator creatus emēſo anno imperii ſui diē obiit. Seruandorū hominū. interfectorum Domitiani. Sextus Aurelius author milites expoſtulaſſe Domitiani interfectores ad cædem: & Petroniū uno ictu: Partheniū uero amputatis prius genitalibus: & in os coniectis iugulaſſe. q nō conuenit cū Oroſii uerbis: quo enim modo fieri potuit: ut ſpadōi genitalia amputarent: niſi genitalia accipiamus pro mēbro genitali. eſt autem oratio pathetica. commouēs ſummā miſerationē. Quod nihil cogitur. nam princeps nullius imperio ſubiacet. Ratio. uia. Gubernaculis. regiminі. Tanti fuiſſe. debuiſſe militē inſurgere in ſuum imperatorem: ut tu imperium ſuſciperes. Diſciplina caſtrorum. militū obedientia. Corrector. refert Dion Traianum continuiſſe milites ſic imperio: neq; unquam contra illum auſos inſurgere: neq; ſeditionē mouere: & Spartianus ſcribit Adia

Neruæ ætas

res: inductum peſſimum exemplum:ut optimu3 opponeretur. Poſtremo coactus princeps: quos nolebat occidere: ut daret principem: qui cogi non poſſet. Olim tu quidem adoptari merebare: ſed neſciiſſemus: q̃tum tibi deberet imperiũ: ſi ante adoptatus eſſes. Expectatum ẽ tempus in quo liqueret: non tam accepiſſe te beneficium: q̃ dediſſe: Confugit in ſinum tuum concuſſa reſpu. rueńſq; imperium ſuper imperatorem imperatoris tibi uoce delatum eſt. imploratus adoptione: & accitus es. Vt olim duces magni a peregrinis: externiſq; bellis ad opem patriæ ferendam reuocari ſolebant ita filius: ac parens uno: eodemq; momento rem maximã inuicem præſtitiſtis: Ille tibi imperiũ dedit: tu illi reddidiſti. ſolus ergo adhuc qui pro munere tanto paria accipiendo fecisti: imo ultro dantẽ obligaſti. cõmunicato. n. imperio ſolicitior tu: ille ſecurior factus eſt. O nouũ: atq; inauditum ad principatum iter: nõ te propria cupiditas: ꝓprius metus: ſed aliena utilitas: alienus timor principẽ fecit. Videaris licet quod eſt ampliſſimum conſecutus īter homines: fœlicius tamẽ erat illud: quod reliquiſti. ſub bono principe priuatus eſſe deſiſti. aſſumptus es in laborũ: curarumq; cõſortiũ. nec te læta: & ꝓſpera ſtationis iſtius: ſed aſpera: & dura ad capeſſendam eam cõpulerunt. Suſcepiſti imperium poſtq̃ alium ſuſcepti pœnitebat. Nulla adoptati cũ eo: qui adoptabat cognatio: nulla neceſſitudo: niſi q; uterque optimus erat: dignuſque alter eligi: alter eligere. Itaq; adoptatus es: nõ ut prius alius: atq; alius in

num militarem diſciplinam poſt Auguſtũ labantem incuria ſuperiorum principum retinuiſſe iã tamen a Traiano ordinatam: tam & ſi Tranqui. referat militẽ licentia & audacia ferocẽ a. Veſpaſiano ſub diſciplina contentũ. Peſſimum exemplum. ut milites uiolarent imperatorem. Optimum. ut a Traiano cogerentur in ordinem. Princeps. Nerua. Principem. Traianum. Ante priuſq̃ icideret tale diſcrimen. Liqueret. conſtaret. Accepiſſe. dum creatis imperator. Quam dediſſe. dum militum furorem tua adoptione comprimis. In ſinum. in tutelam. Imperatorem. Neruam. traductio color. Imperatoris uoce. eiuſdem adoptantis Traianum in Capitolio. Imploratus. cum ploratu petitus: & inuocatus. Paulus teſtatur Gratianum eadem prouiſione: qua quondam legerat Nerua Hiſpanum uirum Traianum: per quem reſp. reparata eſt: accitum Theodoſium ab Hiſpania fauentibus cunctis ſucceſſorem ſibi declaraſſe. Adoptione. arrogatione: de qua in præcedentibus ſatiſſuperque. Accitus: quia in prouincia erat. Duces magni. qualis Annibal: qui ab Italia reuocatus eſt ad opem ferendam Carthagini iam prope deuictæ. Ille. Nerua. Reddidiſti. ablatum prætorianorum ui. Fecisti paria. reddidiſti par beneficium: nam paria facere dicitur is qui æqua rependit: libro epiſtolarum ſeptimo idem. non feci tamen paria id eſt non ſatiſfeci beneficiis acceptis. Communicato. mox dicet: ſimul filius: ſimul Cæſar: mox imperator. & conſors tribunitiæ poteſtatis: & omnia pariter. & ſtatim factus es. Solicitior. intentior: inquietior. Ille. Nerua. Securior. te adoptato tanquam propugnatore aſſumpto. O nouum. præter ſpem & opinionem. Propria. tua. Aliena. Neruæ. Quod eſt ampliſſimum. imperium. circuitio color: cum rem ſimplicem elocutione circumſcribimus. Quod reliquiſti. uitam priuatam: quæ quidem modo ſit honeſta melior eſt conditione principum. Bono. Nerua. Priuatus eſſe deſiſti. factus es princeps. priuatum dixit reſpectu principis & ſi cum imperio erat. in eundem ſenſum: Tacitus decimoſeptimo de Galba loquens: maior inquit priuato uiſus: dum priuatus fuit: cum & ſæpe proconſul & cum imperio extiniſſet anteq̃ Cæſar fieret. alias priuatus dicitur ſine magiſtratu quaſi ſolus: quod in nullum imperium habeat: priuum enim dicebat antiquitas ſolum & ſingulum. Stationis iſtius. ſtatus & conditionis imperii. Alium. Neruam. Cognatio. authore Dione Traianus Cæſar & mox imperator a Nerua creatus: q̃uis cognatos is ſuos haberet: ſed uit prudentiſſimus cõmuni omniũ ſaluti cognationem poſtpoſuit: neq; Traiani genus hiſpanũ adoptioni obfuit: & ſi nullus antea romanorum imperator extitiſſet alienigena: putauit enim intuendam uirtutẽ in īperatore eligendo non patriam. Neceſſitudo. uinculũ. Vterq; optimus. Claudianus in laudibus Honorii. Hic illi mãſere uiri: quos mutua uirtus legit: & in nomen romanis rebus adoptas iudicio pulchram ſeriẽ: nõ ſanguine duxit. Hic proles atauũ deducens Aelia Neruam. Alius: atq; alius. Tiberius & Nero: quorum ille inſtante Liuia matre. ab Auguſto adoptatus eſt. ſcribit Tranqui. Tiberiũ primo uix impetraſſe per Liuiã: ut nomine legati in Rhodo eſſet: ubi cũ ſummo diſcrimine uerſaretur ipenſiſſimis matris precibus difficulter obtinuiſſe: ut

Priuatus.

in urbem rediret. deniq; ab uxore expugnatum Auguſtum adoptionem non abnuiſſe. Nero in gratiam Agrippinæ matris adoptatur a Claudio: uerum ſub exitu ſuo ſigna non obſcura pœnitētis de adoptione Neronis dedit. Tacitus tradit. C. Antiſtio. M. Suilio coſſ. adoptionem in Domitium Neronem authoritate Pallantis feſtinatam: qui obſtrictus Agrippinæ ut conciliator nuptiarum: & mox ſtupri eius illigatus ſtimulabat Claudium conſuleret reipub. Britannici pueritiam robore circumdaret. Vitricus. qualis Auguſtus Tiberio: Claudius Neroni. Erat. pater omnium. Aliter. quam eligēdo eum ab omnibus.

gratiam uxoris. aſciuit enim te filium non uitricus: ſed princeps: eodemque animo diuus Nerua pater tuus factus eſt: quo erat omnium. Nec decet aliter filium adſumi: ſi adſumatur a principe. An ſenatum. po. q. ro. exercitus prouincias: ſocios trāſmiſſurus uni: ſucceſſorem ex ſinu uxoris accipias? ſummæq; poteſtatis hæredem: tantum intra domum tuam quæras? non per totam ciuitatem circumferas oculos? & hunc tibi proximum: hunc coniunctiſſimum exiſtimes? quem optimum: quem diis ſimillimum inueneris? imperaturus oībus eligi debet ex oībus. non. n. ſeruulis tuis dominū: ut poſſis eſſe contentus q̄ſi neceſſario hærede: ſed principem ciuibus daturus imperator. Superbū iſtud: & regiū niſi adoptes eū: quē cōſtet imperaturū fuiſſe etiā ſi nō adoptaſſes. Fecit hoc Nerua: nihil intereſſe arbitratus genueris: an eligeris: ſi perinde ſine iudicio adoptent liberi: ac naſcuntur: niſi tamen quod æquiore animo ferūt homines: quem princeps parum feliciter genuit: quam quem male elegit. Sedulo ergo uitauit hunc caſum: nec iudicium hominum: ſed deorum etiam in conſilium aſſumpſit. Itaq; non tua in cubiculo: ſed in templo: nec ante genialem torū: ſed ante puluinar Iouis optimi maximi adoptio peracta eſt: qua tandem nō ſeruitus noſtra: ſed libertas: & ſalus: & ſecuritas fundabatur. Sibi enim dii gloriam illā uēdicauerūt. horū opus: horum illud imperium. Nerua tamē miniſter fuit. Vterq; qui adoptaret tam paruit: q̄ tu qui ad

Auſonius de Nerua. Nulla uiro ſoboles imitatur adoptio prolem: Quam legiſſe iuuat: quam genuiſſe uelit. Tranſmiſſurus. traditurus. relicturus. E ſinu. ex filiis: non ex iudicio. Hæredem. Tacitus decimoſeptimo. Auguſtus ſororis filium Marcellum: deinde generum Agrippam: mox nepotes ſuos: poſtremo Tiberium Neronem priuignum in proximo ſibi faſtigio collocauit: ſed is in domo ſucceſſorem quæſiuit. Summæ poteſtatis. imperii. Diis ſimillimus. diuinum. Onexander libro de imperatore eligendo. deligere oportet imperatorem non generis & maiorum: nec fortunarum & opimi habita ratione: Sed qui temperans ſit: continens: ſobrius: frugi: ac tenuis uictus: laborum patiens: acer ingenio: non auarus: non iuuenis: non ſenex: temperatus ne uoluptate abductus curam maximarum rerum abiiciat: quæ ſingula quodam prouidentiæ dono Traiano fuiſſe legimus. Eligi. Tacitus: finita Iuliorum: Claudiorumque domo optimum quenque adoptio inueniet: nam generari & naſci a principibus fortuitum: adoptandi iudicium integrum. Dominum: non es daturus Dominum tuis ſeruis: quando ſucceſſorem imperii adopras. Quaſi neceſſario hærede. perinde ac ſi neceſſe ſit relinquere proximiores hæredes. Iſtud. eſt. Regium. tumidum. imperioſum: contumax. Imperaturum. tanquam ſi diceret niſi adoptatus fuiſſet a Nerua omnino Traianus imperaſſet. Hoc. adoptauit: quem ſciebat futurum Principem. Genueris. Dion in Adriano. genuerim an elegerim multum intereſt: qui genitus filius: is erit: quem fata uoluerint. adoptatum autem unuſquiſque ſibi pro uoluntate aſſumit. quare plærunque per naturam ſtulti atque mutilati filii dantur: qui uero leguntur integro corpore: & ſana mente. Elegeris. adoptaueris. Papinius in ſyluis natos genuiſſe neceſſe eſt. At legiſſe iuuat. Ac naſcuntur. nam ſæpe naſcūtur filii perditiſſimi a parentibus optimis. eſt enim hoc in manu fortunæ ſiue bonos: ſiue malos ſuſcipias.

Ferunt. patiuntur dominum. Parum feliciter. malum. Caſum. cōditionem. Iudicio. uera lectio iudicium: ut ſit ſenſus non ſolū credidit iudicio hominū: qui optime de Traiano ſentiebant: ſed etiam deorum iudicium in conſiliū habuit. eſt autem in conſilium habere aliquem: ipſum conſulere. In templo Iouis Capitolini. antitheta manifeſta. Genialem. connubialem: uoluptuariū. Puluinar. lectum: qui ſterni diis ſolebat in templis. Tandem. poſt longum Domitiani ſeruitium. Fundabatur. inchoabatur. firmabatur. Gloriam illam. quod fuerint authores noſtræ libertatis. Horum. deorum. Opus. adoptio fuit. Illud imperiū. q; imperarunt Neruæ Traianum arrogari. Vterq; paruit. diis. Vterq;. Nerua & tu. Tam qui adoptaret. ſic ordināda uerba. Ablata. Traianus deuicit Pannonios. pro quibus

optabaris.allata erat ex pannonia laurea id agentibus diis:ut inuicti imperatoris exortum uictoriæ inſigne decoraret.hanc imperator Nerua in gremio Iouis locarat:cum repente ſolito maior:& auguſtior aduocata hominum concione:deorumq; te filium ſibi:hoc eſt unicum auxilium feſſis rebus aſſumpſit. Inde quaſi depoſito imperio qua ſecuritate? qua gloria lætus? nam q̃tulum refert deponas:an partiaris imperiũ:niſi quod difficilius hoc eſt.nõ ſecus ac præſenti tibi innixus: tuis humeris ſe:patriamq; ſuſtentans:tua iuuenta:tuo robore inualuit.ſtatim conſedit omnis tumultus.non adoptionis opus iſtud fuit:ſed adoptati.atq; adeo temere fecerat Nerua ſi adoptaſſet alium.obliti ne ſumus:ut nuper poſt adoptionem non deſierit ſeditio:ſed cœperit? irritamentum iſtud irarum:& fax tumultus fuiſſet:niſi incidiſſet in te.An dubium eſt:ut dare nõ poſſet imperiũ impator:q reuerẽtiã amiſerat? authoritate eius effectum eſt cui dabatur.Simul filius ſimul Cæſar:mox ipator:& cõſors tribunitiæ ptãtis:&

lauream meruit:quam Ioui Capitolino Nerua obtulit adoptionis tempore. Laurea.lauri corona:quæ proprie triumphis dicatur:ea enim triumphantes coronabantur.ipſa quidem pacifera:ut quam prætendi etiam inter armatos hoſtes quietis ſit indicium:romanis præcipuæ læticiæ:uictoriarumq; nuncia:faſces imperatorum decorat:ex iis in gremio Iouis optimi maximi deponitur: quoties læticiam uictoria nouam attulit.hæc ſcribit Pli.libro.xv.Pacatus in Panagyrico Theodoſii.depoſitis in gremio Capitolini Iouis laureis triumphales uiri ruſticabantur. Inuicti.Traiani.Exortum initium. Victoriæ inſigne.laurea. Auguſtior. amplior. hic locum habet eorum opinio:qui uerentur auguſtum ab auctu dictum. Deorumque.quia præſentibus diis & populo Ro.magna uoce Traianum in Capitolio arrogauit. Hoc eſt.interpretatio color. Feſſis rebus.ruenti imperio. Quaſi depoſito.aſſumpto in ſocium Traiano totam curam reipub.adminiſtrãdæ ei reliquit. Quantulum.minimum. Refert.diſtat. Hoc.partiri:cum regnum non capiat duos. Præſenti.in urbe: & opem ferenti: nam tunc aberat Traianus ſecundum Euſebium & Eutropium imperator apud Agrippinam in Galliis factus. Tua iuuenta. tua ætate robuſta. Martia.in commendationem eius:inquit & fortem iuuenemque martiumque in tanto duce militem uideret.

Iuuenta.ſecutus eſt opinionem illorum: qui ætatem hominis in tria tantum diſtinguunt:in pueritiam: iuuentam ſenectam: & primam ac ultimam inutilem:mediam robuſtam niſi interueniant fortuita corporis uicia. mediam ætatem Columella circumſcribit a trigeſimo uſque ad.l.annum. Tumultus.militaris. Iſtud.hæc quies. Adoptati: non deſtitit militaris turba:q; filiuz adoptaſſet Nerua:ſed quia ſciebant qualem uirum adoptaſſet. Temere.imprudẽter:fruſtra. Alium.q̃ Traianum. Obliti.correctio.cum milites audiuiſſent Neruam uelle ſibi filium adoptare magis exarſere in ipſum:ſed cum cognouiſſent eſſe Traianum:tunc omnes quieuere. Poſt adoptionem.non intellecto nomine adoptati.ſunt tamen qui referant ad Piſonem:quẽ Galba adoptauit.& ideo multos læſit:crebræq; defectiones fieri cœpiæ:ſed dum inquit nuper:facit ut libẽtius accedam ſuperiori ſententiæ.iam pridem enim Piſo interierat. An dubiũ.manifeſtũ: hoc agit interrogatio ut neges. Dare.alteri. Reuerentiam.obedientiam:authoritatẽ.erat enim deſpectui propter ſeniũ. Simul filius ſimul Cæſar.artificioſe dici putat Hermogenes cũ prima primo loco ac deinceps locantur:q; uideſ obſeruaſſe Secũdus: ſed hæc norma non ſemper ſeruãda:præſertim in iudiciali genere:nã interdũ oratio perderet uim & acrimoniam ſuam: unde laude dignus eſt noſter orator:qui pro cõmodo ſuo:modo ordinem rei ſequitur:interdũ præterit & commutat. Simul Cæſar. diximus ex authoritate Dionis ſtatim poſt adoptionem pronũciatum in ſenatu Cæſarem. Mox.cũ ab exercitu rediiſſet.

Impator. Imperator.memorat Dion Iulio Cæſari decretũ nomen Imperatoris non tanq̃ maximæ alicuius pugnæ uictori:neq; ſumma dignitate prædito:ſed ueluti omniũ rerũ domino:a quo cæteri imperatores nomen traxere:& ab illo iperatores romanos connumerandos:aliud enim eſſe iperatoris nomen olim uictoribus conceſſum:aliud per quod omniũ rerũ arbitrium ſignificaretur.nãq; poſſe nouos milites recenſere & conſcribere:pecunias contrahere:bellũ indicere:pacẽ conficere:ſenatores morte punire: ex cenſura uero uita:& mores oium itroſpicere:ac male meritos notare:ſenatũ legere:& quos uoluerit reiicere:ex pontificatu omniũ ſacrorũ facultatem habere:ex tribunatu pl.inter alia eſſe ſacroſanctum: neq; uerbis:neq; rebus ab aliquo poſſe lædi: eũq; qui id fæciſſe ſcleſtũ fore: indictaque cauſa damnatũ.demũ is imperator nullis legibus ſubiacet:q; nemini antea unq̃ fuerat conceſſum: Cæſaris & Auguſti appellatio diuerſum a rege ſignificat:nã illius generis ſucceſſionem:huius uero dignitatis ſplendorẽ monſtrat. Cõſors.collega:particeps:ſic prius fuerant Veſpaſianus & Titus:ſic poſtea nõnulli. Tribunitiæ poteſtatis.conſueuerant imperatores uẽdicare ſibi tribuniciam poteſtatẽ:quod eſſet ſacroſanctæ

& inuiolabilis: ac maxima pars imperii regalis:primus Auguſtus perpetuā recœpit:mox cæteri exemplū eius ſecuti. Oia.ſolebant his titulis imperatores inſignire:Cæſareo nomie & Auguſtano : pontificatu maximo:tribunitia poteſtate:ꝓconſulari iperio. Proxime.nō multo ante. Parens uerus.Veſpaſianus: quem uerum appellat tanq̄ naturalem Titi parentem:non per adoptionem. In alterum filium.in Titum:duos enim filios habebat Titum & Domitianum.Titus cum patre triumphauit:cenſuramq; geſſit eidē collega in tribunitia poteſtate &.vii.cōſulatibus:recœptaq; ad ſe prope omnium officiorum cura:

oīa pariter:& ſtatim factus es:q̄ ꝓxime parēs uerus tantū in alterū filiū cōtulit. Magnū hoc tuæ moderationis indiciū:quod nō ſolū ſucceſſor imperii:ſed particeps etiā:ſociuſq; placuiſti. nā ſucceſſor ēt ſi nolis habēdus es: nō es habendus ſocius:niſi uelis. Credent ne poſteri patricio: & cōſulari:& triūphali patre genitū:cū fortiſſimū: amplisſimū:amantiſſimū ſui exercitū regeret : imperatorē nō ab exercitu factū⸮eidem cum Germaniæ præſideret:germanici nomē hinc miſſum⸮nihil ipſum:ut iperator fieret:agitaſſe:nihil feciſſe niſi qđ meruit:& ꝑuit⸮ꝑuiſti.n.cæſar: & ad pricipatū obſeqo ꝑuēiſti: nihilq; magis a te ſubiecti aī factū eſt:q̄ quod iperare cœpiſti. Iā cæſar: iā iperator:iā germanicus abſens:& ignarus:& poſt tāta nomia:q̄tū ad te ꝑtinet priuatus. Magnū uideret:ſi dicerem:neſciſti te imperatorē futurū.eras impator:& eē te neſciebas.ut uero ad te fortunæ tuæ nūcius uenit:malebas quidē hoc eſſe : quod fueras:ſed nō erat liberū. An nō obſeq̄reris prin-

patris nomine & epiſtolas ipſe dictauit & edicta conſcripſit.hinc in procemio naturalis hiſtoriæ Pli.ſciantq; oēs q̄ ex æquo tecum uiuat triumphale & cēſorium ius: exeaſq; conſul : ac tribunitiæ poteſtatis particeps.libro ſeptimo capite de uarietate naſcendi Veſpaſianum & Titum ſimul Cæſares uocat. & libro ſecundo capitulo .xiii.eclipſin narrat accidiſſe Impp. Veſpaſianis patre.iii.filio iterum coſſ. Patricio & conſulari.laudat a genere: narrans traxiſſe originem a patre honeſtiſſimo : ſed ipſum magis parētem condecoraſſe. Onexander maiorum inquit & progenitorum ſplendor ſi adſit in imperatore amplectendus eſt ſin abſit haud magnopere deſyderandus. Atſi uerum illud Euripidis in Helena παιδὶ γὰρ κλέος τόδε κάλλιστον: ὅστις ἐκ πατρὸς χρηστοῦ γεγὼς εἰς ταυτὸν ἦλθε τοῖς τεκοῦσι τρόπους.ideſt filio enim gloria hæc:pulcherrima: quicunque ex patre bono natus in ſimiles ueit parentibus mores: q̄to magis laudandus Traianus : qui ſupergreſſus ſit paternas uirtutes . traxit autem originem ut omnes conſentiūt ab Hiſpania: quidam etiam illic natum prodidere in urbe Italica ſi Euſebio & Eutropio credimus ex familia antiqua magis q̄ clara:nam pater in ea primum conſul fuit:& decimæ legionis tribunus in bello iudaico cum duobus milibus peditum & equitibus mile mittitur a Veſpaſiano aduerſus Aphacam ciuitatem noua molientem ille oppidum captu difficile cognoſcens:nam natura munitū inſuper duplici muro cingebatur:& oppidanos cernens paratos eruptione facta ad reſiſtendū:prælium cum his tamen conſeruit:eoſq; pauliſper reluctantes in fugam uertit:quos ſubſecuti ro.exterioris muri ambitum:quo confugerant cū ipſis irrumpunt:ſecundum autem murum petentes excluſere ſuos:metu ne ſimul hoſtes irruerēt:quare ad unū omnes uel per ſe uel a romanis interiere numero hominū.xii.milia Traiāus pater oppidū pugnatoribus uacuū exiſtimās:uel ſi qui adhuc eſſent:nō auſuros repugnare:excidiū impatori reſeruauit.Titus cū paucis militibus miſſus ſic ordinata acie:ut in læuo cornu Traianus:ipſe in dextro ſtaret:oppidū cœpit cum magna Galilæorū ſtrage:pro quibus Traianus pater triūphalibus ornamētis poſtea donatus ē. Nō ab exercitu.q ſolebat ſuos ipetatores Cæſares dicere. Germanici nomē.nomē pro cognomine.extāt adhuc multæ in marmoribus memoriæ: qbus indicaẞ Traianū cognomēto Germanici honeſtatū:q; urbes trās Rhenū in Germāia reparaſſet: & ferā gētē repreſſiſſet:quare in laudibus Stiliconis apte teſtaẞ Claudianus illū uiciſſe Germanos:ſed ſūmo diſcrimie: multis annis: & ꝑ colloquia.quod Iuuenalis ſatyra.vi.reſpiciēs inquit Dacicus: & ſcripto radiat Germāicus auro:nā ēi Dacici cognomē meruit:q; li.ix.epiſto.ex authoritate Dionis ut ueteꝝ memorias omittā : ꝓbauimus.āt q ſatyrographū ſunt interꝑtati hactenus male Domitianū intelligūt:quē ubiq; lacerat & inſectaẞ:Traianū uero ut bonū & ſui tēporis impatorē cōmēdat:cuius reditū ex germāia ſatyra.x.uoto ꝓſequitur. Hinc.ab urbe. Agitaſſe.tractaſſe:ꝓcuraſſe. Meruit:& paruit.magna Traiani laus. qui ſuis uirtutibus meruerit impiū:& impiis paruerit. Obſequio.obediētia. Subiecti:humilis.humani. Imperare dū pares iuſſis Neruæ.eſt aūt admirabile. Iā Cæſar.creatus eras.frequētatio color. Quātū ad te pertinet.quātū in te erat. Priuatus.nō aſſumptus ad ipetiū. Impatorē neſciſti. frequēter utitur traductione:quæ fit cū uerbū crebro ponitur:ita ut nō modo offendat animū auditoris:ſed etiam orationē cōmodiorē reddat. Fortunæ.adoptionis. Hoc.priuatus. Liberū.in tua facultate. An non.fre-

Traiāi parentes.

Iuue.locus

quentatio cum res diſperſæ in unum coguntur:ut grauior:aut acrior ſit oratio:maxime ſi ſit cum interrogatione.

Legatus

Legatus Neruæ.qui ius proconſulare haberet.proconſulis enim legatus proprie dicitur. Vano ſentit legatum dictum : quod publice lectus eſſet : & huius opera conſilioq; imperator uteretur.

Vbi.fuiſſet militaris diſciplina:niſi paruiſſes imperatori tuo. Mos a maioribus.ut legatus proconſuli ſuo pareret:quod ius Caius Caligula imminuit. Prouincias . ſubiugandas:an per tranſlationem prouincias accipit:pro quouis magno munere. Ex bellis ſtatim finito bello : alterum iniungeret.nolo dicere hanc eſſe traductionem:nolo interrogationem:ne nimia repetitione exornationum in uicium decidam: & legentibus ſtomacum moueam. Eodem iure. imperandi ſcilicet par habere ius in te ad principatum reuocandi : quod habuit dũ te iuberet ire ad exercitum. In eo. in ea re : quam aliquis minus amat . ut ſit ſenſus : maiorem obſequii gloriam reportaſti dum accipis imperium.quod minus uolebas : quam dum legatus mitteris ad exercitum. Authoritatem iubentis.imperium:exiſtimationem. Iubentis.Neruæ: ut ſuſciperes imperium: cum uideres prætorianos rebellaſſe:& in illum inſurrexiſſe.boni enim cum uident alios a principe ſuo deficere : ipſi tanto magis ſunt in officio. Aliis. militibus ſeditionem mouentibus . Ad hoc.inſuper. Conſenſum. qui te unicum adoptari uolebant. Vbique.in toto orbe : ſub imperio Romano.

Hoc idem. ut fieres imperator. Ille. Nerua. Iure principis . in manu cuius erat te Cæſarem facere. Occupauit.præuenit:quod alii facturi erant. Nec hercule.ratio cur omnes cuperent Traianum imperatorem. Temperamento . modeſtia : a qua pluribus eum laudat. Titulis. inſcriptionibus cum laude. Imaginibus.picturis . ſolebant etiam imperatorum imagines in uexillis locare. Signis. ſtatuis marmoreis & aereis. Modeſtia. articulus grauis. Miles . Vlpia.ti.xxix.

Miles.

miles inquit appellatur uel a militia ideſt duritia : quam pro nobis ſuſtinet : uel a multitudine : aut a malo : quod arcere milites ſolent : aut a numero mile hominum : aut a uerbo græco tractum απὸ τοῦ χιλίων:nam græci mile hominum multitudinem τὰ χιλιὰ uocant: & ducem χιλίαρχον. Tuas aquilas . quibus ut prædiximus in ſignis romani bellicis utebantur. Magno gradu longa diſtantia : forti paſſu : ſumma celeritate: nam paulo poſt teſtatur pedibus duxiſſe : ſeu potius rapuiſſe legiones. Adſereres. aſſumeres. Huic nomini.filii:ut Nerua pater longo tẽpore uiueret:ſicq; tibi nomen filii diu reſtaret:uel. Huic nomini .ſ.paterno.quod ſequentia indicant. In primum locũ.dũ Nerua adhuc uiuens tibi reliquit habenas imperii. In ſecundo.contentus ut Nerua rempu.adminiſtraret. Seneſcere.diu uiuere filius. Priuatus. ſine imperio. Alius.Nerua . nota Traiani modeſtiam :qui nollet imperare niſi neceſſario. Audita. exaudita a diis. Sed in quantum . temporis . Dion ſcribit : cum Traianum imperatorem creaſſet Nerua migraſſe breui ab humanis. Optimo . nihil enim fæcit ſine patrum ſententia. Cœlo uendicauerunt . relatus eſt in numerum deorum decreto Senatorum authore Euſebio in Chronicis.

cipi ciuis? legatus imperatori? filius patri? Vbi deinde diſciplina? ubi mos a maioribus traditus? quodcunque imperator munus iniungeret æquo animo paratoq; ſubeundi? Quid enim ſi prouincias:ex prouinciis ex bellis bella mandaret? eodem illo uti iure poſſe putes : cum ad imperium reuocet:quo ſit uſus : cum ad exercitum miſerit? nihilq; itereſſe ire legatũ : an redire principem iubeat? niſi quod maior ſit obſequii gloria in eo:quod quis minus uelit. Augebat authoritatem iubẽtis:in ſummũ diſcrimen authoritas eius adducta : utq; magis parendũ imperãti putares: efficiebat: eo quod ab aliis minus parebat . Ad hoc audiebas ſenatus:populiq; conſenſum. Non unius Neruæ iudicium illud:illa electio fuit.nã qui ubiq; ſunt hoies:hoc idem uotis expetebant: ille tantum iure principis occupauit:primuſq; fecit:qđ omnes facturi erant : nec hercule tantopere cunctis factum placeret : niſi placuiſſet anteq̃ fieret. At quo tẽperamento dii boni ptãtem tuã: fortunãq; moderatus es? impator titulis:& imaginibus:& ſignis:cæterum modeſtia:labore: uigilantia:dux:& legatus:& miles: cũ iam tua uexilla:tu is aquilas magno gradu anteires:neq; aliud tibi ex illa adoptione:quam filii pietatẽ:filii obſequiũ adſereres:longamq; huic nomini ætatẽ: longã gloriã precarere:te prouidentia deorũ primũ in locum prouexerat:tu adhuc in ſecundo reſiſtere:atq; etiam ſeneſcere optabas. Priuatus tibi uidebaris q̃diu imperator : & alius eſſet . Audita ſunt uota tua:ſed inquãtum optimo illi:& ſanctiſſimo ſeni utile fuit:quẽ dii cælo uẽdicauerũt : ne

Illud.tuam adoptionem. Mortale. minus dignum inter homines. Deberi. aut pro deberi ſcribendum eſt decuit:aut ſubaudiendum. Venerationem.dignitatem. Conſecrandum. ſanctificandum.referendum inter deos. Quandoq;. a quibuſdam poſteris. Illud adoptionem Traiani. Iam deus. quamuis uiuus: tamen ob excellentiam facti uideri poterat deus. Publicus. omnium. Tuus. qui te optimum ſciuit aſſumere:& nobis principem relinquere. Ingens gloria.glorioſiſſimus. Abūde.multis experimentis. Tuis humeris.tua cura:tuo regimini. Sederet. conueniret>requieſceret. Reliquit. tegendas dum cœlum petit. Proſpexerat.cauerat. Deſyderaretur. optaretur uiuere relicto deteriore ſucceſſore. Lacrymis.dum funeratur. Templis.Diuinis honoribus: nam qui in deos referebantur: iis templum & ſacerdotum collegium dicabant. Gaſpar Blondus libro ſecundo Romæ tribu.pluribus enarrat quomodo imperatores conſecrarentur. Tertullianus in apologetico: uetus inquit erat decretum ne quis deus conſecraretur ab imperatore: niſi a ſenatu probaretur. Honeſtaſti. honoraſti. condecoraſti. Illos.principes. Hoc idem.ſublimando ſuos in cœlum. Alia diuerſa a te. ſecundum artem diſcutit quo conſilio: qua mente quid fæcerit. Dicauit. conſecrauit. dicamus proprie diis: ut ſacerdos Deo dicatus ideſt obſequio numini datus: & dicamus perpetuo: damus ad tempus. authores habeo Donatum & Seruium: nam quæ Nonius inſuper refert ſuper uerbo dicare conſulto omittimus. Tiberius Auguſtum. quinimmo uiuēti Auguſto diuinos honores habitos lego: & poſt obitum non defuiſſe prætorium uirum: qui ſe effigem cremati euntem in cœlum uidiſſe iuraret: q; a Tranqui.breui compræhēſum apertius a Dione tractatur. romani inquit Auguſtum conſecrantes: ſacerdotem Liuiam Auguſtam renunciauerunt: quæ datis dono .cc.ſextertiis cuidam Numeriæ Attico ſenatori iurare eum impulit ſe uidiſſe Auguſtum in cœlum euntem: quemadmodum olim Proculus Romulum: inde ſenatus illi ſimulachra ueluti deo decreuit. Seneca tamen de clæmentia ſcribit: deum eſſe non tanq̄ iuſſi credimus bonū principem Auguſtum. Vt maieſtatis numen induceret. ut uenerationem imperatoribus introduceret tanq̄ hii forent dii. Claudiū Nero.dicauit cœlo.Claudius poſt mortem conſecratus eſt Eutropio ſcribente: diuuſq; appellatus. Tranqui.funeratus eſt ſolemni principum pompa: & in numerum deorum relatus: quem honorem a Nerone deſtitutum aboletumq; mox per Veſpaſianum recœpit: Tacitus cœleſtes honores Claudio decernunt: & funeris ſolemne:peride ac diuo Auguſto æmulāte Agrippina proauiæ Liuiæ munificētiam:& alibi:decretū a ſenatu cēſoriū funus:& mox cōſecratio

Vt irrideret.tanq̄ ſtultū:naʒ cōſueuerat mortuū cōtumeliis iſectari mō ſtultitiæ arguens: & morari eū inter homines deſiiſſe pducta pria ſyllaba iocabat. Veſpaſianū Titus.dicauit cœlo. meminit Eutropius Veſpaſianū poſt obitū īter deos relatū:Diō tradit cū ſe moriturꝫ uidiſſet dixiſſe,iā deus fio.Domitian⁹ Titū,quē defunctū cōſecratiōis honore dignatū Domitianū teſtat Suetonius:q̄q̄ Euſebius decreto ſenatus īter deos relatū referat:ſed ītelligēdū authore Domitiāo. Ille.Titus. Ad metū ciuiū.opponunt iſta prædictis:nō ut maieſtatē numinis īduceres. In cōtumeliā ſicut Nero. Tuū.quod pater tuus eēt deus & tu dei filius. Hoc.referri in deos. Seſe deos putant.ut nō ſint qualis Domitiāus: qui ſe deū dici lætabatur. Aris.templis. Puluinaribus.lectiſternus. Flamine.ſacerdote. nam cōſecratis flamines eiuſdē cognomēti aſſignabāt:ſic Quirino Quirinales:& Auguſto auguſtales. Talis.deo ſimilis. Fato cōceſſit.obiit. Diuinitatis fides,q bene ſciuit eligere:qđ niſi a diuino fieri pōt. Num ergo.

quod poſt illud diuinum: & immortale factum: mortale faceret. deberi quippe maximo operi hanc uenerationem:ut nouiſſimum eſſet:authoremq; eius ſtatim conſecrandum:ut quandoq; inter poſteros quæreretur:an illud iam deus feciſſet. Ita ille nullo magis nomīe publicus parens: q̄ quia tuus. ingēs gloria:ingēſq; fama:cum abūde exptus eſſet: quam bene humeris tuis ſederet impiū:tibi terras:te terris reliquit: eoipſo carus omnibus:ac deſiderandus: quod proſpexerat ne deſideraret̄. Quē tu lacrymis primum ita ut filium decuit:mox tēplis honeſtaſti: non imitatus illos:qui hoc idē:ſed alia mēte fecerunt. Dicauit cælo Tiberius Auguſtū: ſed ut maieſtatis numē induceret:Claudiū Nero:ſed ut irrideret. Veſpaſianū titus:Domitiāus Titū:ſed ille:ut dei filius: hic ut frater uideret̄. tu ſyderibus patrēītuliſti: nō ad metū ciuiū:non in contumeliā numinū:nō in honorē tuū:ſed quia deū credis. Minus ē hoc cum fit ab his:q & ſeſe deos putant. Sed licet illū aris:puluinaribus:flamine colas:non alio magis tñ deum:& facis:& probas: q̄ quod ipſe talis es. in principe enim:qui electo ſucceſſore fato conceſſit una: itemque certiſſima diuinitatis fides eſt: bonus ſucceſſor. Num ergo tibi ex immor-

Dicare.

ſnterrogatio grauis. Proximos.ut Domitianū. Supbos.uana tumidos gloria:nā is principatū adeptus
in ſenatu iactare nō dubitauit:& patri ſe & fratri iperiū dediſſe:illos ſibi reddidiſſe. Veteres.bonos.fa
cit hoc iterrogatio ut neges. Qui.iperatores antiq:& optimi q ſua uirtute iperiū romanū cōpatarūt.
Quā ſi ab illis triūpharet.ſubiugaret a Dacis:an quia Domitianus ſecūdū Oroſiū prauiſſime iactātia
elatus ſub noie ſupatorū hoſtiū de extinctis legionibus triūphauit:ſic Dion memorat ꝑ defunctis i Da
cia triūphū duxiſſe:ſup quo mox plura cōmodius. Suſtulerāt aios.Daci ignauia Domitiani.digreſſio p
uituperationem Domitiani:ex qua confi-
citur repræhenſionis aliquid non argumē
tando:ſed augendo. De ſua libertate.ut
ſuis legibus uiuerent: neq; romanis pare-
rent.Noſtra ſeruitute. ut romanos ſubiu-
garent. Inducias. ſequeſtrem pacem.nā
Induciæ. induciæ ſunt pax intra breue tēpus dictæ
uel quod in diem dētur:uel ꝙ in dies ociū
ꝑbeant.Paulus de captiuis induciæ inquit
ſunt cum in breui & in præſenti tpe con-
uenit ne inuicē ſe laceſſerēt Varro ſi Gel-
lio credimus diffinit inducias eſſe pacem
caſtrenſem paucorum dierum:& belli feri
as.ſed hoc repræhēdit Gellius:cum indu-
ciæ neq; pax ſint: & interdum paucarum
horarū:quare græcos ait conſignatius di-
cere ceſſationē iſtam pugnæ pacticiā εκε-
χειρίαν.i.a manibus temperationem: &
Inducias ſic dictas arbitrat quaſi tu dicas
inde uti iam.Aurelius aūt Opilius induci
as refert dictas quaſi initus: atq; introitus
cū hoſtes.ſ.inter ſeſe utrinq; ultro citroq;
alteri ad alteros īpune: & ſine pugna ine-
unt.ueteres nōnunq̄ ſingulari numero ꝑ
tulere. Dabant.nobis imponebant. Oi
bus.hoſtibus. Imperata. quæ tu illis im-
peras. Nūc.Traiano principe:incipit lau
date a rebus geſtis. Ex illis.ex numero il
lorum.uirtute ſimilis antiquis. Imperatoriū nomen.cognomē triumphatoris.author Appianus in ꝓœ
mio ſuæ hiſtoriæ ꝙ imperator fuit priſcorū ducū nomē:a quo qui poſtea remp.ſuo nutu regebat:tanq̄
regē:imperatorē dictum.Tacitus.xii.cōmemorat ueros triumphos & glorioſos de populis regniſque in
tegris adquiri. Cædibus.non poterant conſequi legitimū triumphum imperatores:niſi certo numero
hoſtiū interfecto:quod paulopoſt monſtrabimus. Infecta:tincta ſanguine occiſoꝝ:& per hoc parta ui
ctoria. Maria.ſi fuiſſet bellū nauale.oratio in figura graui. Obſides.fidei ſequeſtres. Emimus.nobis
precio comparamus.ꝙ Tacitus in uita Agricolæ fecisse Domitianū teſtatur. Immenſiſq; muneribus.
nā motus eſt Traianus ad inferenda arma Decibalo propter annua tributa:quæ Domitianus illi pēdere
ſolebat. Paciſcimur.pacē inimus cū hoſte.Claudianus paria de Stilicone.Qui nec principibus donis
precibuſq; uocati Paruerant:iuſſi ꝑperant: & mox.Illi terribiles:quibus ocia uendere ſemp Mos erat:&
fœda requiē mercede paciſci.Natis obſidibus pacem:tam ſupplice uultu:Captiuoq; rogant. Vt uiceri
mus.quod uerū ſit nos uiciſſe ſequentia indicant:rogant:ſupplicant:quod ſolent uicti. Rogant.pacē.
Largimur.obſides:arma.Negamus.aliquibus nō concedimus rogata. Ex imperii maieſtate. pertinet
ad amplitudinem romani imperii cōcedere:& negare quodcūq; nobis uidet. Agunt gratias:tanquam
fautori. Non audent queri.cū ſentiant uirtutem tuam. An audeant.queri de te. Adſediſſe.contra
Aſſidere. ſtetiſſe.alias aſſidere eſt ꝑſentia opē ferre:unde aſſeſſores:adiutores:uicarios dicimus:de qbus in Alexā-
dro Lampridius.aſſeſſoribus ſalaria inſtituit:& fœmininum in uſu receptū aſſeſtrix. Ferociſſimus po
pulis.Germanis.quos feritate:ferociaq; & corporum animorumq; præſtantia in bello ꝑualere teſtātur
Strabo:Tacitus:Solinus.Pomponius inſup tradit Germanos animis:& corporibus imanes : ad inſitam
feritatem uaſte utraq; exercere:bellādo animos:corpora ad cōſuetudies laborum maxime:& Dionyſius
Germanoꝝ corpora ſunt a natura bellicoſa.gratiſſima illa laus eorum factoꝝ habet:quæ ſuſcepta ui
dentur a uiris fortibus cū labore & periculo ipſorū: nam habent ad laudādum uberrimam copiam.ea
.n.deniq; uirtus eſſe uidet præſtantis uiri.quæ eſt fructuoſa aliis:ipſi aūt laborioſa:aut periculoſa.hæc
.M.Tullius de oratore: quare merito laudat Traiāus:qui Germāis fortiſſimis hyeme ſæuiēte reſtiterit.

talitate patris aliquid arrogantiæ acceſſit: num
hos proximos diuinitate parentum deſides:ac ſu
perbos:potiuſq̄ illos ueteres:& antiquos æmule
ris: qui hoc ipſum imperium peperere:quod mo
do hoſtes inuaſerant : contempſerātq;:cuius pul
ſi fugatiq;: non aliud maius habebat indiciū: q̄ ſi
ab illis triūpharet.Ergo ſuſtulerāt aios : & iugū
excuſſerāt:nec iā nobiſcū de ſua libertate : ſed de
noſtra ſeruitute certabāt:ac ne inducias qdē:niſi
æquis cōditionibus inibāt:legeſq;: ut acciperēt:
dabāt.At nūc rediit oibus terror:& metus:& uo
tū imperata faciēdi.uident enim romanū ducem
unum ex illis ueteribus:& priſcis.quibus īpera-
toriū nomē addebant cōtecti cædibus cāpi:& in
fecta uictoriis maria.accipimus obſides ergo:nō
emimus.nec īgētibus dānis:imēſiſq; mūeribus pa
ciſcimur.ut uicerimus:rogāt:ſupplicāt.largimur:
negāus.utrūq; ex īpii maieſtate:agūt gras q īpe-
trauerūt:nō audēt q̄ri qbus negatū eſt. An aude
ant: qui ſciant te adſediſſe ferociſſimis populis

eo ipſo tempore: qđ amiciſſimũ illis: difficillimũ nobis: cũ Danubius rippas gelu iũgit: duratuſq; glacie ingẽtia tergo bella trãſportat: cũ feræ gẽtes nõ telis magiſq; ſuo cælo & ſuo ſydere armanť. Sed ubi in pximo tu: nõ ſecus ac ſi mutatæ tẽporũ uices eẽnt: illi quidẽ latibulis ſuis clauſi tenebanť: noſtra agmina pcurſare ripas: & aliena occaſione ſi permitteres uti: ultroq; hyemẽ ſuã barbaris inferre gaudebãt. Hæc tibi apud hoſtes ueneratio: quid apud milites: q̃ admirationẽ: quẽadmodum comparaſti: cum tecum inediam: tecũ ferrent ſitim: cũ in illa meditatione cãpeſtri militaribus turmis ĩperatoriũ puluerẽ: ſudorẽq; miſceres: nihil a cæteris niſi robore ac pſtantia differẽs: cũ libero marte: nũc cõinus tela librares: nũc uibrata ſuſcipes: alacer uirtute militũ: & lætus:

Ipſo tempore glaciali: hyemali. Amiciſſimũ. maxĩe cõmodũ & oportunũ. Danubius. Hic Iſter alio noĩe appellať: olim Matoas ſi Stephão credimus nauigabilis fluuius: q cũ ad orientẽ uertiť: multis aliis infuſis fluminibus cõualeſcens ſpumoſus tandẽ & obtectus caligine prope peucen p quinq; ingentes alueos ĩ Euxinũ pcipiť qua ſe ad boreã reflectit: multas ac uarias natiões irrigat quouſq; ad oſtiũ puenerit Mæotidis paludis nã germanos primũ perlabens: Sarmatas deinde ſecat: tũ uero Getas: ac Baſtarnas inũdans: qui ad occeanũ ſunt uerſi: Dacis facultatẽ adauget: neq; minus Alanos & Cauros pterfluẽs oĩbus nauigãdi facultatẽ pſtat. ſed de oſtiis aliqua inter authores diſſenſio: nã Tacito referẽte Danubius molli ac clæmẽter edito mõtis Arbonæ iugo effuſus plures populos adit: donec ĩ ponticũ mare ſex meatibus erumpit. ſeptimum.n. os paludibus hauriť: & Dionyſius cũ Strabõe cõueniẽs ex authoritate Ephori memorat Iſtrũ quinq; oſtiis ſe exonerare: at Mella totidem quot Nilus oſtiis: ſed tribus tenuibus: reliquis nauigabilibus effluere. Vibius Sequẽſter in pontũ decurrere per ſeptem oſtia. Herodotus lib.iiii. Iſter omniũ quos nouimus fluuiorũ maximus ſemp ſibiipſi par tã æſtate q̃ hyeme: fluit ab heſpero prim⁹ omniũ qui ſunt ĩ Scythia. Philoſtratus libro.iii. recitat Danubiũ eſſe maximũ fluuiorũ Europæ: aquaꝝ regnatorem: & primũ poſt Nilum Auſonius decantat. Seneca illoꝝ opinionem falſam redarguit: qui Danubiũ menſibus æſtiuis abundare: & fontes eius ignotos tradiderunt: mediũq; teſtatur inter pacata & hoſtilia fluere: Germanos auidã belli gentẽ repellentẽ. de illo Appianus in eo libro: cui titulus Illyrius. Rippas gelu iũgit ita congelať ut perpetua glacies utrãq; rippã nectat. Dion ĩ Antonino philoſopho tradit Iazyges uictos a romanis dũ per Iſtrũ congelatũ retrofugiunt. Ingentia bella: multa Germanoꝝ milia. Tranſportat: tranſmittit: traducit. Tergo glaciata ſuperficie. Feræ. inanes: truces. Telis. ſcribit Tacitus penuriã ferri eſſe apud Germanos. Suo cœlo. aeris rigore. Suo frigore. nam natos fluminibus durant: q ad Italos poeta tranſtulit. Durũ a ſtirpe genus: natos ad flumina primũ Deferimus: ſæuoq; gelu duramus & undis. geſta Traiani Iuuenalis uideť ibi tetigiſſe: Matur⁹ bello Armeniæ: Syriæq; tuẽdis Amnibus & Rheno atq; Iſtro: quæ loca Traianus domuit: circũferť etiã ſuo ſydere in eundẽ ſenſum: quo ſuo cœlo. Vbi eras. Tempoꝝ. ac ſi æſtas adeſſet iã ſoluto gelu Danubio. Latibulis. ſpelũcis. caſulis. Aliena. qua utebanť prius barbari. Si permitteres: tanq̃ cohiberet milites ab inuaſiõe Germanoꝝ contentos repreſſiſſe. Inferre hyemẽ ſuã barbaris. inuadere germanos ex occaſione gelu Danubii: qua prius in noſtros barbari utebanť. Veneratio. metus: ut nõ auderẽt Danubiũ tranſcurrere. Inædiam. famẽ. Tecũ. exemplo Catonis uticenſis oñditur quanto ardore milites incendanť ad ſuſtinẽda incõmoda: cũ uideãt ĩperatorẽ ſuũ quæcũq; munia fortiter ſubire. ille.n. galeã ſitientibus cũctis aqua plenẽ ſibi porrectã effudit: comes ĩ calamitate & dux ſuis effectus. Meditatione. pexercitatiõe. prælüſiõe ſolebãt.n. ĩmpatores priuſq̃ ĩ uerã deſcenderẽt pugnã milites exercere ad inſtar ueræ pugnæ: ne cũ hoſtibus cõgreſſi ueꝝ ſolẽ & puluerẽ formidarẽt. nã neq; lõgitudo ætatis: nec annorũ numerus artẽ bellicã tradit: ſed cõtinua exercitacionis meditatio ppterea ſine trepidatiõe ĩ acie faciebãt: qđ ludẽtes ĩ cãpo fecerant: quẽadmodũ.n. bñ exercitatus miles prœliũ cupit: ita formidat ĩdoctus. poſtrẽo ſciẽdũ ĩ pugna uſum amplius pdeſſe q̃ uires. hic a Tranq. Galba laudať: q ueteranũ ac tyronẽ militẽ ope aſſiduo corroboraſſet. Turmis. Vegetius ex lib.ii. cui⁹ ſupiora recitauim⁹: quẽadmodũ ĩquit Turma.
ĩter pedites cẽturia: uel manipulus appellať: ita ĩter eqtes turma dr: una ãt turma eqtes.xxxii. hẽt: huic q præeſt decurio noĩať. Aelianus uero turmã totã cõſumari eqtib⁹.cxiii. credidit: & turmã ex uerſantib⁹ ĩ oui ſpeciẽ fieri docet: & q̃ ſit altera pte longior. Feſto authore turma equitũ dicta q̃ſi ternia: qđ terdeni eqtes ex tribus tribubus tacienſiũ: rhamnenſiũ: luceꝝ fiebat. itaq; primi ſingulaꝝ decuriaꝝ decuriones dicti: q ex eo ſingulis turmis præſunt: & nũc trini. oĩa hæc mutuatus eſt Feſtus a Varrõe: niſi in q̃tũ hic tradit a terina turmam dictam mutatione e in.u. Libero marte. Libera pugna: quando licet unicuiq; aggredi quemlibet. Nunc cominus. compar graue: q conſtat ex pari fere numero ſyllabarum: quale illud. in prœlio mortem pater appetebat: domi filius nuptias comparabat. Suſciperes. ſcuto exciperes & declinares. Alacer & lætus. Pedianus exponens Tullianũ illud: alacri atq; læto ex ſecũdo Alacer.
&

quoties: aut caſſidi tuę: aut clypeo grauior ictus incideret, laudabas quippe ipſe ferietes: hortabariſq; ut auderét: & audebãt iam: cũ ſpectator moderatorq; ineuntiũ certamina uirorũ: arma cõponeres: tela tẽptares: ac ſi quod durius accipienti uideret: ipſe uibrares. Quid cum ſolatiũ feſſis: ægris opẽ ferres? Nõ tibi moris tua inire tẽtoria: niſi cõmilitonũ ante luſtraſſes: nec requiẽ corpori: niſi poſt oẽs dare. Hac mihi admiratõe dignus imperator nõ uideret: ſi inter Fabricios: & Scipiones: & Camillos talis eſſet. tunc enim illum imitationis ardor: ſemperq; melior aliquis accenderet: poſtq̃ uero ſtudium armorum a manibus ad oculos: ad uoluptatem a labore tranſlatum ẽ: poſtquam exercitationibus noſtris nõ ueteranorũ aliquis: cui decus muralis: aut ciuica: ſed græculus magiſter aſſiſtit: quam magnum eſt ex omnibus patrio more: patria uirtute lætari: & ſine æmulo: ac ſine exemplo ſecum certaret ſecum cõtenderet: ac ſicut imperat ſolus ſolum ita eſſe q de beat impare. Nõne incunabula hæc tibi Cæſar: & rudimenta: cũm puer admodũ parthica lauro

Verrinarum: alacer inquit ſiue alacris dicitur is: qui ingredit ſenſibus uniuerſis: quod eſt indiciũ erecti animi atq; ſublimis: nam e cõtrario lacer dicit: amputatis corpore ſenſuũ membris: hoc eſt auribus oculis ue: quæ ad animũ ſæpe trãſferunt: ut plerumq; afflicto animo ſenſibus nõ utamur erectis: ſic alacer dicit is: cui ois ſenſus in loco ſuo quiſq; degat: uiſu & auditu intentus: ut uultu indicet adeſſe animum
Lætus. nõ ſyncæp; ſenſibus ſuis. qua re cognita illud quoq; intelligit aliud eſſe alacrẽ: aliud lætum. Sunt qui alacrẽ feſtinantẽ & propep; dici putant: quaſi alis acrem. tanta autẽ ſeruabatur exercendi milites cura: ut non ſolum tribuni uel præpoſiti cõtubernales ſibi creditos ſub oculis ſuis iuberent quotidie meditari: ſed etiã ipſi armorum arte cæteros ad dimicationem proprio cohortarent exemplo. Laudabas. ſolet enim laus militẽ generoſum ad uirtutem incitare. Arma componeres. armares. docet Vegetius milites armãdos: & tela a præfectis inſpicienda cum ſæpe euenißet: ut remp. inermes pdidiſſent. Durius grauius telum. Accipienti. militi te præbente. Quid mirer. Aegris opem ferres. annotauimus apud Dionem in bello dacico concidiſſe propriam ueſtem Traianũ ad colliganda militum uulnera: pertinebat ad præfectuʒ caſtrorũ medicos ægris adhibere: ut uulnera ac morbos diligẽter curarent: quod nouo quodam humanitatis genere quãuis imperator in ſe tranſferebat: ſic arma omnium militum propriũ præfecti legionis officium. Niſi poſt omnes: de Annibale Liuius princeps prœliũ inibat: ultimus cõfecto prœlio excedebat. Talis: tam diligens rei militaris cuſtos. Ardor. amoris ipetus. Accenderet. imitatione ſui incitaret: ſed tu inquit Mart. ſub principe duro: Temporibuſque malis auſus es eſſe bonus. A manibus. ab uſu. a fortitudine. Ad oculos. ad pompam: & ſpectaculum. Ad uoluptatem. ad delicias. A labore: ab exercitatione: a rebus gerendis. Veteranorum. centurionũ: uel militum. muralis corona: quæ donabatur ab imperatore ei: q primus murum ſubiſſet inq; hoſtiũ oppidum per uim aſcendiſſet: iccirco quaſi muri pinnis decorata erat.
Corona muralis. Corona ciuica. ciuica uero corona appellatur: quã ciuis ciui a quo ſeruatus eſt in prœlio teſtem uitæ: ſalutiſq; perceptæ dat. ea fit e fronde querna: quoniã cibus uictuſq; antiquiſſimus e quercu capi ſolitus ſit fit etiam ex ilice quod genus ſuperiori proximum. Græculus magiſter. armorũ instructor græcus. nec aliud quicq̃ græcis ſeruitutem ac molliciem ac tuliſſe putant romani: quam gymnaſia & palæſtram: quibus relãgueſcant adoleſcentium animi: ut penitus effœminentur. hinc puerorum amores gigni: hinc ſomno: & deambulationibus iuuenum corpora corrumpi: hinc ſaltationibus: & motu compoſito: & certo: & delicato cibi genere debilitari: quibus de cauſis ab armis ſe delapſos eſſe non intellexerunt: contentiq; pro ſtrenuis ac fortibus militibus ſe bonos paleſtritas: & athletas dici: & haberi ad ſomnũ: molliciemq; defluxerunt authore Plutarcho hæc igitur ſi quis effugere ſtudet: in puluerẽ prodire: & ſub diuo manere oportet. græci enim referente Curtio profeſſionem honeſtarum artium malis moribus corruperũt: i quos Pli. ſemot acerrime inuehitur: genitores omnium uiciorum: & omnium corruptores appellans. memini legiſſe apud quendã græcũ latios appellaſſe græcos ignominiæ cauſa: quãto magis græculos: ut apud Iuuenalem Græculus eſuriens. Ex omnibus ex numero oium. extra cæterorum aleam. Patrio more. romana militia. Sine exẽplo. nouo. ſ. nam ueterum plura adhuc extant. Secũ certare. ſe imitari: niti ad uirtutem exemplo ſuo: & ſe ſibi æmulandum proponere. Solum incõparabilem. Incunabula. principia a teneris unguiculis fuerunt. Rudimenta. tyrocinia. Suidas recitat Traianum traſegiſſe iuuentutem tanta prudẽtia: ut neq; audacia periclitaret: & ſenectutẽ eo animi robore: ut: ocio nõ marceſceret. Parthica lauro. lautea pro geſtis contra Parthos. neq; intelligenda illa Traiani expeditio. qua Parthos ſuperauit ut Dion & alii græcorum meminere: unde illi Parthico cognomen inditum: ſed cum iuuenis

Mart.loc⁹

Parthorum incurſiones repreſſit:quod uidet Mart.ibi reſpicere.Parthoꝝ proceres:duceſq; Serũ. dum. iſta & quæ ſequunt in cõmendatione Traiani Scribit. Gloriã.triumphalem. Nomẽ.cognomẽ. Magno terrore illi decernebat ouatio:qui ſine ſanguine:ſed ſolo terrore:hoſtes domuiſſet:& equo albo coronatus lauro urbẽ ingrediebat. Rhenũ.Germanos ſuperans.Rhenus Germaniæ fluui⁹ Belgas a Germanis ſegregans:rheticaꝝ alpium inacceſſo:ac præcipiti uertice ortus:modo flexu in occidentẽ uerſus ſecundũ Tacitum ſeptemtrionali oceano miſcet:ut iquit Appianus Rhenus & Iſter potiſſimũ romanis fines imponunt:quoꝝ quidẽ Rhenus borealem oceanum ifluit ex mõte Adualla.

Rhenus.

gloriam patris augens: nomenq; germanici iá tũ merere: cum ferociam: ſuperbiam ꝗ parthorum ex ꝓxío auditus magno terrore cohiberes: Rhenum ꝑ: & Euphratem admirationis tuæ fama cõiungeres: cum orbem terrarũ non pedibus magis: q̃ laudibus pagrares. apud eos ſemp maior: & clarior: quibus poſtea contigiſſes: & nec dum imperator: nec dum dei filius eras; Germaniamq; cum plurimæ gentes: ac prope infinita uaſtitas interiacentis ſoli: tum pyrenæus: alpes: immẽſiq;

Mella Rhenus ab alpibus decidens prope a capite duos lacus efficit Venitũ & Acromũ:mox diu ſolid⁹: & certo alueo lapſus haud procul a mari huc & illuc diſpergitur:ſed ad ſiniſtrũ amnis etiã tũ: & donec effluat Rhenus:ad dextrã primo anguſt⁹: & ſui ſimilis: poſt rippis lõge ac late recedentibus iam nõ amnis: ſed ingens lacus: ubi camp⁹ ipleuit Fleuo dicit: eiuſdemq; nominis inſulam amplexus fit iterum arctior:iterumq; fluuius emittitur. at Plini⁹ helinus & fleuus appellant oſtia in q̃ effuſus Rhenus ab ſeptemtrione in lacus: ab occidẽte i flumen Moſam ſe ſpgit. Euphratẽ.Parthos:nã is fluuius Babylõa mediã ſecat:cui iperabát Parthi.poſt Gãgẽ flumia totius Aſiæ nobiliora Auphrates & Tygris ex armẽiæ mõtibus fontes hñt. diſtant át iter ſe ſtadiis mile & qngentis:delataq; p Mediã & Paretanos deſcendũt in Meſopotamiam: quã undiq; circũdantes regioni nomẽ indiderũt:deinde p Babyloniã fluentia i mare rubrum deferunt. hæc ſumpſiſſimus ex Diodoro:Herodoto:Strabone:cũ alibi:tũ lib.xi.Euphrates aũt a Boreali Tauri latere exoriens prío p Armeniã fluit occidentẽ uerſus:deinde ad auſtrũ flexus inter Armenios & Cappadocas & Cõmagenos Tauꝝ recidit:egreſſus uero cũ prope Syriã peruenerit:ad hyemales ortus reuertit uſq; Babyloniã & ad Tygrim Meſopotamiã efficit: ambo in perſicũ ſinũ finiunt:horũ Euphrates maior eſt:& plus regionis flexus alueo ꝑcurrit:Pli. orit Euphrates i ꝓfectura Armeniæ maioris Caráitide: ut ꝓdidere qui ꝓxime adierunt:Domitius Corbulo i mõte Aba:Licinius Mutianus ſub radicibus mõtis:quẽ Capoten appellant:ſupra Cymirã.xii.mil.paſ.initio Pixirates noiatus: & quæ latius ſequunt libro.v.cap.xxiiii.Philoſtratus lib.i.ſunt qui dicant quandã partẽ maximã Euphratis dilabi ita ut ad mare nõ perueniat:ſed in terra curſus ſui finẽ recipiat:quidã & audacius de eo loquẽtes aſſerunt ipſum cũ diutius ſub terra fluxerit:rurſus i Aegypto apparere:& Nilo cõpleri.p Rhenũ & Euphratẽ uoluit ſignificaſſe uictorẽ orientis & occidentis. Pedibus.qbus incedebat. Quã laudibus Xenophõ de laudibus Ageſilai:q tolerantia antecellit ubi laborãdi ſit tẽpus:& robore:ubi fortitudinis ſit ꝓpoſitũ: & mẽte ubi conſilii opus adſit:hic ꝓfecto uidet mihi iure optimo uir bonus apprime ꝓbandus. Maior.in dies creſcente uirtute. Contigiſſes.perueniſſes. Nec dum imperator.eras. Dei.Neruæ. Germaniã. oĩs Germania a Gallis Rhetiiſq; & Pannonus Rheno & danubio fluminib⁹:a Sarmatis: Daciſq; mutuo metu aut montibus ſeparat:cætera oceanus ambit:latos ſinus & inſulaꝝ imenſa ſpacia cõplectens. Põponi⁹ Germania inquit hic rippis Rheni uſq; ad Alpes:a meridie ipſis alpibus ab oriente Sarmaticaꝝ confinio gentiũ:qua ſeptemtrionẽ ſpectat oceanico littore obducta eſt:omitto quæ a Ptolemæo:& Plinio dicunt:quoꝝ ille iit terminatione ieiunior:hic nõ totã ſibi cognitã prouinciã fatet. Infinita uaſtitas.imẽſum ſpaciũ & ſolitudo: eſt.n.imenſa Germania:& in multis locis deſerta: quã terrã informẽ: aſperam cœlo:triſtẽ cultu:aſpectuq; ſcribit Tacitus. Pyrenæus.mons in Britannicũ ꝓcurrens oceanũ: tũ inter terras frõte cõuerſus Hiſpaniã irrũpit:& minore ei⁹ pte ad dextrã excluſa trahit ppetua latera cõtinu⁹: p oẽm donec ꝓuinciã longo limite imiſſus i ea littora:q̃ occidẽti ſunt aduerſa:ꝑueniat.hæc Põponius. at Diodorus Pyrenæi q uocant montes altitudine:& magnitudine longe alios excellũt:nã a mari qđ ad meridiẽ iacet:uſq; ad occeanũ ferme ad arctos ſitũ Galatiã ab Hiberia diuidũt:p Celtiberiã quoq; ꝓtẽdunt ſtadiis tribus milibus.ferunt olim igne a paſtoribus iniecto montanas oẽs regiones cõbuſtas:qua ex re mõtes aiunt cognominatos pyrenæos:aut Gallias Germanis cõnectit:aut decipit Secũdus i deſcriptiõe Germaniæ:nõ.n.pyrenæus Germaniã a Galliis diſterminat:ſed Hiſphaniã a Galliis ſecũdũ oĩum quos legerim deſcriptionẽ:quãuis unus Dionyſius diſſentire uideat: ſequit inquit Pyrenes mons: poſt hunc eſt Celtica tellus Eridani fontis contigens reuca fluenta. Alpes.a meridie recludũt germaniã ab Italia:ſicut ab occaſu Gallias:uerũ quæ Germaniã diſtingunt ptim pœnæ:ptim græcæ dictæ a cádore niuiũ Feſtus appellatas putat mutatiõe daſeæ i aſpiratã: nã φ nos albũ:græci αλφὸν dicũt ſiue ſecũdũ ſcriptores græcos ab Alpide ibi iterfecto:aut a multitudie albæ niuis:aut ab alto alpes qa ſũt emĩnẽtes

Euphrates

Germãia.

Pyrenæus.

Alpes.

& ii

Alii montes.quales Abn obii:& Sarmatici. Niſi his cōpararentur.nā cōparatione Pyrenæi & Alpium
Legio. minores ſunt. Legiones:pedites:quia fere tota peditibus cōſiſtebat legio quod Seruius & Vegetius te-
ſtantur:primo legionem triū milium fuiſſe prodit Varro.unde milites dictos.Plutarchus tamen in Ro-
mulo ſex milium peditū:& ſexcentorum equitū compleuiſſe numerū. Liuius refert legionem plærunq;
ſcribi ſolitam quinis milibus peditū:equitibus in ſuas legiones trecentis nono tamen belli punici legio
nem ſena milia ducenos pedites:& trecenos equites habuiſſe.in bello macedonico memorat: quina mi-
lia ducenos pedites & trecēos equites:Ser-
uius ſex milia peditum : & trecenos equi-
tes. Eutropius uero tantum ſex milia: ue-
rum Pompei⁹ meminit ſex milium & du-
centorum hominū primum .C. Marium
legionem deſcripſiſſe: cum ante quattuor
milium fuiſſet unde etiā quadrata appel-
labatur.ſatis conſtat militum numerum ī
legione modo auctum : modo imminutū
pro imperatorum iudicio. Gellius author
ī una quaq; legiōe fuiſſe centurias.lx. ma-
nipulos.xxx.cohortes.x. at Modeſtinus cē
turiones.lxvi. erant autem ipſi pedites in
duas diuiſi partes in legiones & auxilia. le
giones non niſi de ro.militibus dicebanť.
auxilia proprie ad confœderatos referebā
tur.romana autem uirtus præcipue in le-
gionum ordinatione excellebat . dicta le-
gio ab eligendo:ꝙ uocabulum eorum de-
ſyderat fidem:atq; diligētiam quibus mi-
lites probantur. Raperes. hiſtoricorum
uerbum:qui cum celeriter ductum exerci-
tum uolunt ſignificare raptum agmen in-
quiunt. Non uehiculum.notauit Domi-
tianum dum Traianum admiratur: illum
enim Suetonius Tranqui.commemorat ī
expeditione & agmine equo rarius:lectica
aſſidue uectum : nec minus notanda Caii

alii mōtes:niſi his cōpararenť:muniūt:dirimūt-
que:p hoc oē ſpatiū cū legiones duceres: ſeu po
tius(tāta uelocitas erat)raperes:nō uehiculū un
q̄:nō equū reſpexiſti.leuis hic:nō ſubſidiū itine-
ris:ſed decus:& cū cæteris ſubſequebať:ut cuius
nullus tibi uſus:niſi cū die ſtatiuoꝝ proximū cā-
pum alacritate: diſcurſu: puluere attolleres: Ini
tiū laboris mireŕ an finē? multū eſt qđ perſeue-
raſti:plus tñ qđ nō timuiſti:ne pſeuerare:nō poſ-
ſes.Nec dubito quin ille: q te iter illa germaniæ
bella ab Hiſpania,uſq; ut ualidiſſimū pſidiū exci
uerat:iners ipſe alienis uirtutibus tūc quoq; iui-
dus īperator:cū ope eaꝝ indigeret:tantā admirā
tionē tui nō ſine quodā timore cōceperit: quātā
ille genitus Ioue poſt labores: duraq; īperia regi
ſuo īdomitus ſp:īdefeſſuſq; referebat:cū aliis ſup
alias expeditiōibus mūere alio dignus iueniteris
Tribunus uero diſiunctiſſimas terras teneris ad
huc annis uiri firmitate luſtraſti.iā tūc p̄monen-

inconſtantia:qui bellum Britānicum confecit modo tam feſtinanter & rapide:ut prætorianæ cohortes
contra morem ſigna iumentis imponere: & ita ſubſequi cogerentur: interdum ita ſegniter : & delicate:
ut octophoro ueheretur:atq; a propinquarum urbium plebe uerri ſibi uias:& conſpergi propter pulue-
rem exigeret. Reſpexiſti. curaſti . aſcendiſti. Dion incedebat Traianus ſemper cum toto exercitu pedi
bus: flumina uero quæcunq; milites pedibus pariter ipſe uadebat. Leuis.agilis : Hic. equus non ut te
ueheret:ſed ut honeſtaret ſubſequebatur. Et cum cæteris.ſic legeñ.& cum ſubſequebatur nullum ha
bet ſenſum. Vſus. neceſſitas. Statiuorum. caſtrorum quando ſcilicet munitis caſtris ſtatiua habe-
bant : & per tempus ibi permanebant . Vegetius libro tertio docet quomodo ſtatiua caſtra uel hyeme
uel hoſte uicino firmanda ordinandaq; ſint. Campum.planiciem. Attolleres. excitares.equites non
ſolum in planis : ſed etiam in abruptis:& foſſarum hiatu difficillimis ſemitis: Seq; : & equos ſuos exer-
ceri uoluerunt rei militaris periti: ut nihil iis in neceſſitate prœlii accidere poſſet incognitum : nam &
quotidiana armorum exercitia:plus ad ſanitatem militum putauerunt prodeſſe q̄ medicos:& in confli-
ctu poſſe præſtare uictoriam. Initium laboris.dubitatio: cum quærere uidetur utrum de duobus di-
cat. Perſeueraſti. in laboribus. Plus tamen.maioris fortitudinis indicium eſt. Ille.Domitianus.or-
do eſt ille concœperit.& reliqua. Illa.immania.admiratiue dictum. Ab Hiſpania.ubi militabat Tra-
ianus. Vt ualidiſſimum præſidium.tanquam te fortiſſimum defenſorem ſui aduerſus germanicos tu-
multus. Iners.deſes:timidus. Virtutibus.uiris bonis. Tunc.eo tempore. Timore.ne ſibi imperium
auferres.Ille genitus Ioue.Hercules ex Alcumena.nota fabula. Dura.ardua:periculoſa:comparat Tra
iani geſta Heracleis laboribus. Regi ſuo.Euryſtheo ſæuo tyranno : cui in omnibus parebat Iunone
cogente. Indomitus.inuictus Hercules. Referebar.occiſis monſtris. Inueniteris . experimentis
comprobaſſes. Alias ſuper alias.pluribus. Expeditionibus.prouinciis:bellis:ab eo.ꝙ præcedit ad id ꝙ
ſequitur.nā expeditio eſt militaris apparatus:cū ſe explicant a cæteris negociis belli adeundi gr̄a. Alio
munere.hōeſtiori expeditiōe. Tribun⁹.militaris.de quo alibi copioſe. Diſiūctiſſimas. remotiſſimas.lō
ge diſtātes. Terras.Parthiā & Hiſpaniā ac Germaniā.in diuerſis orbis partibus ſitas.Firmitate. robore

Fortuna.laudat a præcedentibus. Penitus.optime. Præcipere.imperator creatus. Cõtentus. fuiſti. Proſpexi.Te.tm̃ procul uidiſſe:& factũ militiæ candidatũ. Aegiſti tribunũ.te in tribunatu geſſiſti: & tanta p̄ſtantia obiſti. Dux.iperator. Poſſes.deberes. Tp̄e docẽdi.cũ aliis ꝓpoſitus eſſes. Stipẽdia decẽ.decẽ militias decẽ annos:nã ſtipẽdiũ nõ ſolũ ſemeſtre:ſed annuũ militũ ſalariũ dicebaᷓ authore Varrone:dictũ a ſtipe nũmo ſignato:q2 ꝑ ſtipes ſecũdũ Vlp.i.ꝑ modica æra colligaᷓ. Mores gentiũ.Vlyſſes habitus prudẽs cognitiõe multaꝝ gentiũ:& diuerſoꝝ morũ. īfert ergo Traianũ ideo prudẽtiorẽ factũ. Stipendiũ.

te fortũa: ut diu penitus ꝑdiſceres: quæ mox p̄cipere deberes. necq;.n. proſpexiſſe caſtra: breuẽq; militiã quaſi trãſiſſe cõtentus ita egiſti tribunũ: ut eſſe ſtatim.dux poſſes:nihilq; diſcẽdũ haberes tempore docẽdi.Cognouiſti ꝑ ſtipendia decem: mores gentiũ: regionũ ſitus: opportunitates locoꝝ:& diuerſam aquaꝝ: cæliq; temperiẽ: ut patrios fontes:patriũq; ſydus ferre conſueſti:quoties equos:quoties emerita arma mutaſti.Veniet ergo tẽpus:quo poſteri uiſere:uiſendũ tradere minoribus ſuis geſtient:qs ſudores tuos hauſerit cãpus:quæ refectiões tuas arbores:q̄ ſomnũ ſaxa p̄texerint:qđ deniq; tectũ magnus hoſpes impleueris:ut tũc ipſi tibi ingentium ducũ ſacra ueſtigia iiſdẽ ĩ locis mõſtrabanᷓ.Vetũ hæc olim:impræſentia quidẽ quiſquis paulo uetuſtior miles : hic te cõmilitone cenſeᷓ. quotus.n. quiſq;: cuius tu non ante cõmilito q̄ Imperator?inde eſt : qđ prope oẽs nomine appellas:quod ſinguloꝝ fortia facta commemoras nec habent adnumeranda tibi pro repu.uulnera:quibus ſtatim laudator:& teſtis cõtigiſti . Sed magis p̄dicãda moderatio tua: quod inutritus bellicis laudibus pacẽ amas : nec

Situs.naturas & poſitiones quæ pertinẽt ad iperatores:referentibus.n.ſcriptoribus rei militaris:itinera oĩum regionũ i q̄bus bellũ geriᷓ:pleniſſime debent hẽre cognita:& pſcripta: ita ut locoꝝ interualla non ſolũ paſſuũ numero: ſed etiam uiarũ qualitates ꝑdiſcant:cõpendia:diuerticula: mõtes:flumina ad fidem deſcripta cõſiderẽt: uſq; eo ut ſolertiores duces:itinera ꝓuinciarum:in quibus neceſſitas geriᷓ: nõ tantũ annotata:ſed etiã picta habuiſſe firmẽtur. Opportunitates locoꝝ.ad quas ipſe uel hoſtes ſe recipe poſſent:ſi campi patẽtes:ĩ quibus ſolent equites magis ipugnare q̄ pedites:at uero in montibus ſylueſtribus uel mõtoſis:ſiue paluſtribus:pedeſtres magis formidandæ ſunt copiæ. Temperiem.qualitatẽ. Aquarum . nam aquarum differentia magna:alibi frigidæ:alibi calidæ:in plurimis terris tepidæ:gelidæq;.ſtagnantes : pigraſq; merito dãnant medici. utiliores quæ ꝑfluunt exiſtimantes has.n. tenuiores:illas grauiores & minus defæcatas putant. lege de aquis abunde Senecã: Vitruuium:Pli.Palladiũ. Cœli.aeris:ẽ.n. alibi frigidior:alibi ardentior:alicubi temperatoris:interdum denſior & grauior:interdũ purior. Patrios fontes. romanam aquam. Sydus. qualitatẽ cœli. Equos. quos publice accipiebãt præſertim ſi prioribus defectis ĩ bello rẽ optime nauaſſent. Emerita.uictricia:finem bellis imponẽtia. Veniet. laudat a futuris. Sudores. labores: meditationes. Refectiones. reparationes: prandia. Quæ ſaxa.quæ antra ſaxoſa:& ſpecus. Prætexerint.cooperuerint. Magnos hoſpes.magnus uir hoſpitio ſuſcœptus.ſic oſtendit Euander apud Virg.Herculem:ubi Cacum interfeciſſet: & illius exemplo hortatur ut ingrediatur domum ſuam:hæc inquit limina uictor Alcides ſubiit. Impleueris. uel alluſit ad magnitudinem:nam fuit Traianus proceræ ſtaturæ:uel ad amplitudinem maieſtatis. Tunc. cũ priuatus militares. Ipſi tibi. tibi ipſi. Ingentium ducum. magnorum imperatorum. Sacra. ueneranda. Veſtigia.ubi illi conſtitiſſent. Olim.in futurum fient.olim tria denotat tempora præſens:præteritũ. futurum. Impræſentia.nunc dicitur impræſentia & ĩpræſentiarũ a locupletiſſimis authoribus. Hic. ueteranus. Cenſetur.numeratur.fuit tibi cõmilito. Quotus.quis eſt tam infimus:& obſcuræ ſortis. Non ante fueris. Nomine appellas. imprimis debet iperator ſuos milites cognoſcere: legimus enim multas ſæpe clades accidiſſe romãis propterea quod annua uel ſemeſtria tantũ imperia ducibus cõmittebantur:quo breui tẽporis ſpacio:uix ſuis militibus aſſueſcebant. Cõmemoras. teſtis ſcilicet uirtutis uniuſcuiuſq;. Nec habent.tranſitio adornatio: cũ breuiter oſtenditur quid dictum ſit: & quod conſequatur:hucuſq; enim laudauit a rebus bellicis:nunc ad earum moderationẽ tranſitum facit. Habent adnumeranda illi poſſunt milites referre. Moderatio. quæ ẽ in animo cõtinens modeſtia cupiditatũ. Moderatõ ſunt qui inter ſe differre putant: moderationem & modeſtiam:quod illa ſit morum: hæc uultus probitas:a qua modeſtus: qui utriſq; præditus ſit.laudandi initium a uirtutibus animi ſumit: in quibus conſyderandum ſi quid iuſte:ſi quid fortiter:aliud honeſte:aliq̃ prudenter fecerit. Quod innutritus.frequentatio:cum ſcilicet res diſperſæ coguntur in unum locum : quo grauior ſit oratio. hic enim laudes bellicas:pentes:adoptionẽ laureã ex Pãnonia ſimul collegit. Quod innutritus bellicis. artibus pariter

quía: uel pr̃ tibí triũphalis : uel adoptionis tuæ die dícata capitolio Ioui laurus: íccirco ex occaſiõe oĩ q̃rís triũphos.nõ times bella:nec ꝓuocas. Magnũ eſt iperator Auguſte:magnũ ẽ ſtare ĩ Danubii ripa:ſi trãſeas certũ triũphi : nec decertare cupere cũ recuſantibus:quoꝝ alterꝝ fortitudíne: alterũ moderatiõe efficit .nã ut ipſe nolis pugnare moderatio:fortitudo tua pſtat: ut neq; hoſtes tui uelint. Accipiet ergo aliq̃n capitoliũ non inanes currus:nec falſæ ſimulachra uictoriç:ſed ipatore uerã:ac ſolidã gloriã reportãte trãquillitatẽ & tñ confeſſa hoſtium obſequia : ut uincẽdus nedũ poſſet uincere.

Statius.Mixta notis belli:placidãq; gerẽtia pacẽ. Pater.fuit. Adoptionis dic.eo die quo fuiſti adoptatus a Nerua iam.n.dixerat:allata erat ex Pannonia laurea id agentibus diis ut inuicti imperatoris exortũ uictoriæ inſigne decoraret: hãc imperator Nerua in gremio Iouis collocarat:cũ repente ſolito maior & auguſtior aduocata hominũ concione:deorũq;: te filiũ ſibi hoc eſt unicũ auxiliũ feſſis rebus aſſumpſit. Ex occaſione omni quæris triũphos.uerũtamẽ Dion tradit ſumpſiſſe Traianũ expeditionẽ aduerſum Armenios:& Parthos ſub ptextu quidẽ:ꝙ Armenioꝝ rex diadema nõ a ſe:ſed a rege Parthoꝝ cõepiſſet: re autẽ uera cupidine gloriæ. Nec prouocas.nec hoſtẽ incitas ad bellũ. Magnũ.magnæ moderationis argumentum. Stare.cũ exercitu. Si trãſeas.certus eras ſi Danubiũ trãſiſſes te ſuperaturũ hoſtes: & de eis triũphaturũ:tu tñ noluiſti cõſerere manus:cũ recuſantibus. Alterũ.ſtare ĩ rippis Danubii cõtra gentẽ imanẽ. Alterũ. nõ auidũ triũphi cohibere ſe: nõ diſſimile Mart.illud: q uirũ putat dũ põt ſcribere uerſus diſertos nec ſcribat.&.M.Tullii.ii.de oratore.dicere aiũt Enniũ facilius a ſapiente flãmam ore ĩ ardẽti opprimi: q̃ bona dicta tenere:unñ merito laudandus ẽ Traianus: q rebus bellicis & laudibus innutritus contentus fuerit hoſtẽ repreſſiſſe dũ poſſet uincere. Hoſtes tui. q nolunt pugnare uerentes fortitudinẽ tuam. Capitoliũ.in qđ triũphantes curru uehebant. Inanes.non ſolidã

Domitiani triumphi. gloriã:& uerũ triumphũ reportantes. Nec falſæ.Domitiani falſos triũphos mõſtrat: e qbuſ Germanicũ notat Tacitus in uita Agricolæ.inerat Domitiano conſcientia:deriſui fuiſſe nuper falſum e Germania triũphũ:emptis p cõmertia:quoꝝ habitus & crines ĩ captiuoꝝ ſpeciẽ formarent:ꝙ ĩ libello de moribus Germanoꝝ obſcurius tetigit:q̃ ut ſtatim p ſe conici poſſit:ide ĩquit ꝓximis tẽporib⁹ Cymbri mãgis triũphati q̃ uicti ſunt.Dion. Domitianus expeditionẽ ſumẽs ĩ germanos & nuſq̃ bellũ intuitus redíit.nã expeditiones ptim ſponte ſuſcepit: ptim neceſſario:ſponte in Cattos:neceſſario unã ĩ Sarmatas legione cũ legato ſimul cæſa:in Dacos duas:primã Oppio Sabino conſulari oppreſſo: ſecũdã Cornelio Fuſco præfecto cohortiũ prætorianaꝝ:cui belli ſummã cõmiſerat.de Cattis Daciſq; poſt uaria prœlia duplicem ægit triumphũ:de Sarmatis laureã modo Capitolino Ioui retulit.eadẽ fere ſcribit Eutropius. at Paulus ſub nomine inquit ſuperatorũ hoſtium de extinctis legionib⁹ triumphauit.Dion. bellum aduerſus Dacos ſumpſit:nunq̃ tamen cũ hoſte congreſſus:falſo in urbẽ ſcripſit ſe illos ſuperaſſe : ſenatus tamẽ tot ei decreuit:ut fere totus orbis romanis ſubiectus imaginibus: & ſtatuis Domitiani argenteis aureiſq; impleret.uerum Iulius Frontinus lib.i. ſtratagematicωn ſuoꝝ ſiue illud opus ſub Domitiano fuerit editum:& ideo non auſus ultra progredi: Imp. ĩquit Cæſar Domitianus Auguſtus Germanicus: cũ Germanos:qui in armis erant uellet opprimere:nec ignoraret maiore bellũ molitione inituros:ſi aduentũ tanti ducis pſenſiſſent: ꝓfectionẽ ſuam ſenſu obtexuit Galliaꝝ ſub quibus inopinato bello affuſus contuſa immaniũ ferocia nationũ prouinciis conſuluit : & paulo poſt.Imperator Cæſar Domitianus Auguſtus cũ Germani more ſuo e ſaltibus & obſcuris latebris ſubide impugnarent noſtros:tutũq; regreſſum ĩ ꝓfunda ſyluaꝝ haberẽt:militibus p.c.xx.milia paſſuũ actis:nõ mutauit tantũ belli ſtatum: ſed & ſubdidit ditioni ſuæ hoſtes: quorũ refugia nudauerat.huius expeditiõis Mart.& Papinius ſed cũ adulatiõe meminere:& Germanici triũphi Euſebius.ad hæc græcorũ quidã ſcripſere ꝙ ĩ Galliã irruẽs: & ſocioꝝ quædã depopulatus:admodũ elatũ tanq̃ magnũ aliquod feciſſet: quare militibus duplex ſtipendiũ dediſſe. Ioſephus lib.vii.Domitianus Cæſar audita Germanoꝝ defectione q̃q̃ iuuenis tantã rei magnitudinem ſuſcipere nõ detrectauit:illi autẽ expeditionis fama perculſi ei ſe dederunt: ſed hæc geſta uident adhuc Veſpaſiano uiuo. Non falſæ.Tacitus libro.xv.de Nerone ubi narrat Ceſenniũ Petũ cũ ſuis uictum a Parthis:at Romæ inquit trophæa de Parthis : arcuſq; medio Capitolini montis ſiſtebantur. Simulachra uictoriæ.in triumphis producebantur machinæ delatæ per ſeruos in tabulatis: in quibus prœliorũ ſimulachra reddebant:cernere erat uincentes romanos:cadentes cæſoſq; hoſtes una: fugientes alia hoſtes:inſequenteſq; Quirites:oppugnare urbes:defendiq; alia:alia capi:utiq;:excidiq;: & ſingulis ĩ machinis:& rebus:quæ gererent primarii hoſtiũ duces ſimulati eodẽ erant ueſtiũ hitu:in quo poſt ueri ante currũ uicti ſequebantur.nã & Appianus libro.ii. ubi explicat triũphos a Cæſare ductos: ſummoꝝ uiroꝝ imagines uel occiſoꝝ:uel fugatorũ ſolitas in pompã triũphi deferri monſtrat.quinimmo regionũ:urbiũ:caſtelloꝝ ſimulachra ꝓducebant. Sed. ordo eſt: ſed accipiet tranqllitatẽ iperatore Traiano reportãte uerã & ſolidã gloriã. Obſeqa.parẽt hoſtes iperiis noſtris: & ſpõte faciunt imperata:

mo fuerit. pulchrius hoc oĩbus triũphis: neq̃. n. unq̃: niſi ex contẽptu imperii noſtri factũ eſt: ut uinceremus. Quod ſi quis barbarus rex eo ĩſolẽtiæ: furoriſq̃ ꝓceſſerit: ut irã tuã: indignationẽq̃ mereatꝰ: næ ille: ſiue interfuſo mari: ſeu fluminibus immenſis: ſeu præcipiti mõte defendatꝰ: omnia hæc tam prona: tãq̃ cedentia uirtutibus tuis ſentiet: ut ſubſediſſe montes: flumina: exaruiſſe: interceptũ mare illataſq̃ ſibi nõ claſſes noſtras: ſ; terras ipſas arbitretꝰ. Videor iã cernere nõ ſpoliis ꝓuĩciaꝝ: & extorto ſociis auro: ſed hoſtilibus armis: captorũq̃ regũ cathenis triũphũ graue;. Videor ĩgẽtia ducũ noĩa: nec ĩdecora noĩbus corpora uocitare. Videor ĩtueri ĩ manibus ſequentẽ mox ipſũ te ſublimẽ: ĩſtantẽq̃ curru domitaꝝ gẽtiũ tergo: anñ currũ autẽ clipeos: quos ipſe ꝑfoderis. Nec tibi opima defuerint: ſi quis regũ ueni-

ut non opus fuerit eos uincere: ideo monſtratꝰ ouationẽ duxiſſe Traianũ. Hor. ouatio: uincere hoſtes ſine cæde: alibi de Spurinna. oſtẽtatoq̃ bello ferociſſimã gentẽ (qđ ẽ pulcherrimũ uictoriæ genus) terrore ꝑdomuit. Niſi ex contẽptu. niſi cũ hoſtes parere ĩperiis noſtris recuſarent. Barbarus. Decibalũ deſignabat Dacorũ regẽ iam tum bellũ parantẽ. Inſolentiæ. ſupbiæ. Næ. certe. ſi diphthongatꝰ affirmãtis Næ.
aduerbiũ: qđ etiã Diomedes ꝑcipit næ certe & ualde ſignificare memorãs: hoc deꝑhendes ĩ prima apud Terentiũ comœdia: & Secũdus nõ multo poſt ſcripſit næ ille in tã breui tpe effæcerit: & alibi: næ ſuffragiis cõſulariũ uiroꝝ: urbes: populi: gentes inferuntꝰ. M. Tullius ꝑ Roſcio: næ tu Eruci accuſator eſſes ridiculus. obſeruatꝰ autẽ apud græcos ut ναὶ ponatur affirmatiue: μὰ uero negatiue: q̃q̃ iterdũ poetæ hoc cõfundãt ut Hom. ναὶ μὰ τόδε σκῆπτρον. Immenſis. profondis. Præcipiti. arduo: ꝑrupto. Defendatꝰ. dirimitꝰ. munitꝰ: nã multi locorũ difficultate cõfiſi audẽt rebellare. Prona. ꝓna. Subſediſſe. cõplanaſſe: demiſiſſe. Ouidius flumina ſubſidunt. Iuuenalis. nutare urbes: ſubſidere terras. Interceptũ. ſublatũ. explanatio: quæ uerbis ꝓpriis cõſiſtit: eſt ꝓterea grãdis orõ. Illatas. ĩpulſas. Terras. ul' multitudinẽ nauiũ notauit: qbus equor contectũ uideretꝰ cõtinẽs: uel facilitatẽ expugnationis tanq̃ ſi a terra aggrederetꝰ. an magis hominũ multitudinẽ reſpexit: quã tantã futurã dicit: ut barbarꝰ ille poſſit arbitrari: nõ claſſes: ſ; urbes ipſas ĩ regnũ ſuũ illatas. Prouĩciarũ. noſtrorũ. nã ꝓuinciæ erant ſub ditione romanorũ: unde dicebatꝰ aliquod regnũ in formã ꝓuinciæ redigi: qñ ſublatis regibꝰ: miſſo cũ exercitu ꝓco nſule romanis legibus parebat: ac uectigalia pendebat. Extorto: ablato: direpto. reſpicit Domitianũ. Hoſtilibus. ſi legitꝰ hoſtibus erit articulus: & diſiunctim ꝑferemꝰ hoſtibus: armis. ſi uero (qđ magis ꝓbo) hoſtilibꝰ armis erit cõtẽtio: ut hoſtilia arma opponatꝰ ꝓuinciaꝝ ſpoliis: & captoꝝ regũ cathenæ: extorto ſociis auro. hoc dicẽdi mõ Naſo dũ Liuiã ſolatꝰ ẽ uſus. Aſpiciã regũ liuẽtia colla cathenis: Duraq̃ ꝑ ſæuas uincula nexa manus. Regũ cathenis. nã captiui reges cũ a portis uſq̃ ad forũ: triũphantiũ currus honeſtaſſent: ſimul atq̃ in Capitoliũ flectere cœperat imperator: abrepti cathenis: qbus currui deuincti fuerãt: & in carcerẽ tracti necabuntꝰ: teſtis eſt ille quicunq̃ panagyricũ Cõſtantino Conſtantii dixit. Grauẽ. reſpexit ad numeꝝ ingentẽ captiuoꝝ & ſpolioꝝ. uates nimiꝝ ſunt plærunq̃ regꝝ ſcriptores: nã non ſolũ hac orõne ſtimulatus eſt Traianus cõtra Decibalũ: ſed fere ſingula ꝓdixit: quæ ĩ Dacico triũpho geſta poſtmodũ fuere. Ingẽtia ducũ noĩa. an reſpexit ingentia Decibali facta: an ſicut indicant ſequentia ad ſonũ horrendũ barbaroꝝ nominũ: q̃ audientibus horrorẽ incutiũt. Nec indecora. ingentia. paria. Videor. ordo & ſenſus uideor intueri mox ipſum te ſublimẽ ſequentẽ ĩ manibus hoc eſt hoſtes ligatos manus: & curru inſtantẽ tergo domitarũ gentium. quantum ex Plut. in triũmpho. Aemylii licet cognoſcere: ꝑrio arma: & uniuerſa rerũ præda procedebat ĩ triũpho: deinde captiui: quos imperator purpura & auro cõtexta ueſte ĩdutus: & lauri ramũ dextra gerens curru ſublimis pone ſequebatur: circa quẽ milites partim iocos: partim Imperatoris laudes cõcinebant. Currũ. uideor intueri clypeos hoſtiles. Opima. ſpolia: quæ dux duci detrahit: trunco ſiquidẽ mõtanæ quærcus abſciſſo: & ĩ tro Opima. ſpolia.
phei modũ fabricato affixa quaq̃ uerſum ſpolia impendebãt ornate plurimũ ac decore diſpoſita: mox accedente populi frequentia imperator tollehatur in currũ: conſequebatur exercitus deo ac ĩperatori in condita carmina canens: inde ꝓcedens & ad Feretrii Iouis templũ aſcẽdens: ea illi ſolemni dedicatione ſuſpendebat: primus Romulus ab Acrone Ceninenſiũ rege detracta ſpolia opima retulit: extructo templo in uertice Capitolini collis: ſcđus. A. Cornelius Coſſus Tolũnio hetruſco: tertiꝰ & poſtremꝰ. M. Claudius Marcellus Galloꝝ rege Vſidomaro: ſiue Briomato: ut interdũ legimꝰ. nec multitudine commotũ eius doni uulgata laus eſt. Feretriũ autẽ Iouem appellãt: quod trophæa feretro uecta. ideſt e feretro tro- Feretrius Iupiter
phæa ferantur: alii ꝙ fulmine feriat: cæteri ꝙ in bello feriri ſoleat. ſi quis inquit Dionyſius uelit tropeuchon: ſiue ut quidã ſentiũt. ſcylophorõ: ſiue qa oẽs excellit oẽmq̃ ĩ circuitu cõpræhẽdit naturã rerũ: & motũ: hyperpheretrẽ: nõ aberrabit a uero. mãubias cões ſpolia: priuatas opima uocitant: Numã tñ Popiliũ ĩ cõmentariis. prima: ſecũda & tertia memoraſſe opima traditũ ẽ primaq̃ capta Ioui Feretrio: ſecũda

Marti:tertia Quirino conſecrari iuſſit:primo aſſes trecentos:ſecundo.lxxv.tertio.c.præmiū eſſe conſti-
tuit.Feſtus opima dicta credit magnifica:& ampla ſpolia ab ope:ſicut opimas hoſtias pingues:inde uer-
bū opimare ꝙ eſt pinguem facere deductū:quo Apuleius & Columella uſi ſunt.uerū Flauius Vopiſcus
Opimare. in Tacito opimare uſurpauit ꝓ abunde honerare:menſam inquit ſuam nunq̃ niſi agreſtibus opimauit.
Coniectū.aſpectū:repcuſſionē. Oppoſitū.uera lectio ut dicatur coniectū oppoſitū. Proxima.cū cō-
tentus fuiſti repreſſiſſe Germanor. Viciſſe.bellum geſſiſſe:& per id uiciſſe.cupidus.ſ.uincere:ut trium-
phares. Quia uiceris.quia cōtigerit uin-
cere: cōtrariū illi ex prio epiſtolarū libro:
nō ideo ꝑdicare qa fecerint:ſed ut prædi-
carent feciſſe credunt.cōtētio color. Ca-
ſtrorū.miliarē. nam Diōe ſcribēte Traia-
nus milites ſub diſciplīa cōtinuit: ut neq;
inſoleſcerēt:ne cōtra ſe auderent inſurge
re: ſed quieti imperia facerēt. Refouiſti.
reparaſti.reſuſcitaſti.emēdaſti. Malo.in-
obedientía:ſupbia. Inertia.iperatoꝝ.Cō
tumacia.inſolentia militū:q dedignabant
parere ſuis ducibus. Tutū.repetitio. Re
uerentiā.honorē cū timore. Charitatem.
amorē. Quiſq̄.eſt: q aut nō timet amari
.i.qui certus ē amari a militib⁹.Aut timet
amari:ꝗ amet. Offenſæ. cū dubitant de
amore militū.Gratiæ.cū certi ſunt amari.
Securi.iperatores fidē militū nō uerētes.
Operibus bellicis.Exercitationibus.me-
ditationibus iterſunt cāpeſtribus.ſimiliter
eadēs. Aptāt.adiunctio.cū uerbū poſtpo
nit: qđ ſupiores ptes orōnis cōpræhēdit.
Is eſt uere. Imminere. milites in pniciē
ſuā ipendere. Intēdi.machinari:ſtruere i-
ſidias:uim:uel piculū. Perſuaſio. ꝗ mili-
tes ſibi mala ſtruerēt. Illoꝝ. imperitoꝝ.
Hoſtilia. ĩniqua. crudelía. Timebant.
hoſtilia. Studía.artes. Corpora.quæ nō
exercent. Langueſcere.uileſcere:effœmi
nari:inſitū robur pdere.Incuria.ſitu:negli-
gentia. Hebetari.obſcurari. obturari.ex-
planatio ex propriis & uſitatis uerbis con
ſiſtens. Porro.certe. Cæterorū.hoſtiliū.
Principū.optimatū. Validoꝝ exort⁹.
maioꝝ ſydeꝝ eleuatio ad noſtrū hemiſpe
rium:ut exoriente ſole lunæ ſplendor ob-
ſcuratur illa lucente cæteraꝝ fulgor ſtel-
larum hebetatur.ē autem ſimilitudo:quæ
ſumitur ante oculos negocii ponendi cau
ſa. Aduentu. adueniente imperatore ad
exercitum.Legatorum. qui uicarias uices
abſente imperatore gerunt:& illius impe-
rio parent. Inumbratur.obſcuratur: mi-
nuitur. Eras.in exercitu. Vllius. digni-
tatis alicuius. Quiſq;.cū imperio:& magiſtratu. Ex eo.ex pſentia tua. Reuerētia acceſſerat.te pñte
magis obſeruabant. Sūmis.militibus in honore cōſtitutis. Infimis. priuatis: gregariis. laudat Adria
nus Traiani ſucceſſor a Dione: ꝙ milites ad oēm pugnæ ſpeciē exercebat: hos honore afficeret: illos
officii admoneret:ut exēplo ſuo meliores ac fortiores redderet. Sic īperatorē cōmilitonēq; miſcueras.
ſic imperatoriā grauitatem & militarem comitatem oportune retinebas. magna Traiani laus:qui duas
res diu diſiunctas ita coniunxerat:ut nullum repræhenſioni locum relinqueret:ſic Tacitus Neruam cō-
mendauit:quod res olim diſſociabiles miſcuiſſet principatū & libertatem.ſic Macrini uxor a Secūdo ce
lebrata:quod multas ex diuerſis ætatibus uirtutes ſumptas collegiſſet & conſociaſſet : non diſſimiliter

re ī manus audeat:nec modo telorum tuoꝝ : ſed
etiam oculoꝝ: minarumq; coniectum toto cam
po:totoq; exercitu oppoſitum perhorreſcat. Me
ruiſti proxima moderatione:ut quandocunq; te:
uel inferre:uel propulſare bellum coegerit impe
rii dignitas:nō ideo uiciſſe uidearis:ut triumpha
res:ſed triūphare:quia uiceris. Aliud ex alio mi-
hi occurrit. quā ſpecioſum eſt quod diſciplinam
caſtrorū lapſam : extinctamq; refouiſti? depulſo
prioris ſæculi malo:inertia:& cōtumacia:& dedi
gnatione parendi. Tutum eſt reuerentiā: tutum
charitatē mereri. nec ducū quiſquā:aut nō amari
a militibus:aut amari timet:& inde offenſæ:gra-
tiæq; pariter. ſecuri inſtant operibus:adſunt exer
citationibus:arma: mœnia: uiros aptāt. quippe
non is princeps:qui ſibi imminere: ſibi intēdi pu
tet:quod in hoſtes paretur. quæ perſuaſio fuit il
lorum:qui hoſtilia cum facerent:timebant. Eo-
dem ergo tempore militaria ſtudia : nec animos
mō:ſed:& corpora ipſa langueſcere: gladios etiā
incuria hebetari: retundique gaudebant. duces
porro noſtri non tam regum cæterorum: q̄ ſuoꝝ
principum inſidias:nec tam hoſtium : q̄ commili
tonum manus:ferrumq; metuebant. Eſt hæc na-
tura ſyderibus:ut parua:& exilia ualidorum ex-
ortus obſcuret. ſimiliter imperatoris aduentu le-
gatoruꝫ dignitas inumbratur. tu tamē maior om
nibus quidem eras:ſed ſine ullius diminutiōe ma
ior: eandem authoritatem præſente te quiſque:
quam abſente retinebat. quinetiam pleriſq; ex eo
reuerentia acceſſerat: qđ tu quoq; illos uereba
re. Itaq; perinde ſummis:atq; infimis carus: ſic i-
peratorem:commilitonemque miſcueras:ut ſtu-

Pacatus in panagyrico Theodoſii:duas inquit res diuerſiſſimas iunxi metũ & temeritatem. Exactor. cenſor. Intenderes.augeres. Releuares.leuiorem faceres cũ te uiderint operum participem. Conſecuti ſunt.hoc etiam amplius a te milites habẽt. Quã tibi.q optime illos noueras. Reuocabãt.in urbẽ ab exercitu.ordinẽ rei exeqˀ. Caſtrorũ.militũ. Iter.tuũ fuit ab exercitu ad urbẽ. Nec uero ego.occupatio:cũ dicimus nolle dicere:quod tũc maxie dicimus. In laudibus tuis.in numero tuarꝝ laudũ. Ad uentũ,hoſpiciũ. Nõ pater.ne liberos ſtuprares.itellectus exornatio:cũ res tota de parte cognoſcitur:

dium omniũ laboremq́;: & tanq̃ exactor intenderes:& tanq̃ particeps:ſociuſq́; releuares. Felices illos:quorũ fides:& induſtria nõ per iternũcios:& interpretes:ſed ab ipſo te:nec auribus tuis:ſed oculis:ꝓbanẽ.cõſecuti ſunt: ut abſens quoq́; de abſentibus nemini magis:q̃ tibi crederes. Iã te ciuium deſideria reuocabãt.amoréq́; caſtrorũ ſupabat charitas patriæ.iter ĩde placidũ:ac modeſtũ: ut plane a pace redeũtis. Nec uero ego in laudibus tuis ponã quod aduẽtũ tuũ: nõ pater quiſq̃: non maritus:expauit.affectata aliis caſtitas: tibi ingẽita:& ĩnata:iterq́; ea: quæ ĩputare nõ poſſis. Nullus in exigẽdis uehiculis tumultus:nullũ circa hoſpitia faſtidiũ.annona:quæ cæteris. ad hoc comitatus accinctus:& parẽs.diceres magnũ aliquẽ ducẽ: ac te potiſſimũ ad exercitus ire. adeo nihil:aut certe parũ itererat iter ĩpatorẽ factũ:& breui futuꝝ. quã diſſimilis nuꝑ alterius pricipis trãſitus:ſi tñ trãſitus ille: non populatio fuit:cũ abactus hoſpitum exerceret:oĩaq́; dextra:leuaq́; ꝑuſta:& attrita:ut ſi uis aliq̃: uel ipſi illi barbari:

q̃uis tradat Diõ Traianum puerorũ amatorem fuiſſe citra tamen alicuius iniuriã. Maritus.ne uxorez ſuam ui raperes.mouat Tacitus Vitellium apud ſenatum dixiſſe ſe a parentibus audiuiſſe: ipſos uidiſſe:arripi coniuges ad libita Cæſarum. ut alios priores omittam: q aliẽas uxores ſibi uſurparũt: Domitianus contractatis multorũ uxoribus Domitiam Longinam Aelio Lamiæ nuptã in matrimonium abduxit:& Iuliam fratris filiam alii collocatã corrupit.ad hæc Paulus Diacõus refert Conſtantinũ ĩperatorem adeo ſocios afflixiſſe:ut uxores a maritis:filii a parentibus ſepararentur. Affectata.comparata contra ſui naturam:ſimulata. Caſtitas.quæ refertur non ſolũ ad uirginitatem: ſed ẽt ad oium turpiũ obſcenarũq́; rerũ abſtinẽtiam. Ingenita.inſita.naturalis. Interq́; ea.bona caſtitas eſt cõnumerãda: quæ nõ poſſis tibi ipſi aſcribere:ſed deo:innata.n. fuerat:non cõparata abſtinẽtia. Imputare.aſcribere. Vehiculis.ad uehenda militũ impedimẽta. Faſtidiũ.ambiguũ ẽ an ꝙ hoſpitia uilia nõ faſtidiret: an ꝙ nõ eẽt faſtidio ſuſcipientibus ſe in hoſpitium. Caſtitas

Annona.cibus.uictus erat tibi par cæteris.Spartiãus libẽter Adriãus cibis caſtrẽſibus ĩ ꝓpatulo utebaˀ:hoc ẽ larido:caſeo: poſca:exẽplo Scipiõis Aemyliãi:& Metelli:& authoris ſui Traiãi:duro.n.& aſpo uictu cõtẽtus ſic rẽ militarẽ cõſtituit ut ꝑ multũ tpis ab eo facta ꝑ lege & militari ĩſtituto haberẽˀ.annonã aũt ꝑ copia frugũ Martiãus ad mũicipales uſurpat:nõ deberi ſcribẽs decuriões ultus ꝑſtare frumẽtũ ciuibus ſuis q̃ annona exigit.ſic Valẽt.de adminiſtratiõe rerũ ad ciuitatẽ pertinentiũ.ſatis conſtat annonã ꝓ commeatu.i. omni poculento & eſculento uſurpari.nam Varro libro.iii.rei ruſticæ & Tranq.in Tiberio annonam Macelli:Columella uini ac muſti annonã libro quarto: tertio Vegetius pro omni commeatu poſuere: ut pabula inqt frumẽtũ:cæteraq́; annonariæ ſpecies:quas a prouincialibus conſuetudo depoſcit:maturius exiganˀ.Iuuenalis ſatyra.ix.ueneni annonam etiam dixit.ſed commodius ad frugem refertur.nam Iulius Cæſar libro primo belli ciuilis annonam creuiſſe:& militũ uires inopia frumenti diminutas aſſerit:& Columella regiõis annonam ubi de paſtinato ſolo agit.Pli.libro.xviii.& Columella.viii. poſuerũt annonam pro ubertate frugũ & abundantia. apud Vegetium & Lampridium lego duplicem annonam pro duplo frumenti dari militibus.annonariam legẽ tulit.P.Clodius tr.pl.qua frumentũ populo gratis daretur. Ad hoc.præterea. Accinctus.paratus:expeditus:promptus. Te potiſſimum. te principem modeſtiſſimum.oratio uenuſta. Ire.tanto ordine redibat. Factum.inter te iam creatum. Et breui futurũ.tanta moderatione incedebas:nam poſtq̃ facti ſunt imperatores ſolent inſoleſcere ꝓpter fortunam:futuri uero modeſtiam prætendere:ut inde fauorem hominũ aucupentur. Quam diſſimilis.artificioſe hoc.nam Aphthonius in ſuis præexercitamentis iubet cõparatione uti debere in laudationibus: ꝙ nũc Secundus obſeruat:peſſimi principis iter & optimi inter ſe committens. Nuper. paucis ante annis. Principis.Domitiani. Tranſitus.per Italiam dum redit ab expeditione. Si tamen. dubitatio. Abactus.abſtractiones hoſpitũ per uim a ſedibus ſuis. Peruſta.trãſlatio ab igne. Attrita.cõculeata. Dextra leuaq́;.hinc inde:undiq́;. Vt.tanq̃. Vis.belli furor. Barbari.Getæ: Sarmatæ: Germani. faciunt hic ex oratione Pompeiana.M.Tullii uerba illa:propter auariciã imperatorũ quantas calamitates:quocũq́; uentũ ſit ueſtri exercitus ferant:quis ignorat?itinera quã per hoſce annos in Italia ꝑ agros: Annona.

quos fugiebat:inciderent.Perſuadendum prouinciis erat illud iter Domitiani fuiſſe:nō principis. itaq; non tā ꝑ tua gloria:q̄ ꝑ utilitate cōi edicto ſubieciſti:quid in utrūq; ueſtrū eēt impēſum. Adſueſcat imperator cū iperio calculū pōere.ſic exeat:ſic redeat tanq̄ rōne rediturus. edicat qd abſūpſerit.ita fiet:ut nō abſumat: qđ pūdeat dicere. Præterea futuri principes uelint:nolint:ſciāt.tm̄ cōſtat:ꝓpoſitiſq; duobus exēplis mēinerint ꝑide cōiecturā de moribus ſuis hoies eē facturos:ꝓut hoc:uel illud elegerit. Nōne his tot:tātiſq; meritis nouos aliquos honores: nouos titulos merebare?at tu ēt nomē patris patriæ recuſabas quā lōga nobis cū modeſtia tua pugna: q̄ tarde uicimus.nōne illud:qđ alii primo ſtati pricipatus die ut ipatoris:& cæſaris recœperūt: tu uſq; eo diſtuliſti: donec tu quoq; bn̄ficiorꝝ tuorꝝ parciſſimus æſtimator iā te mereri fatereris?Itaq; ſoli oiū cōtigit tibi:ut pater pr̄iæ eēs anteq̄ fieres.eras.n.in animis:i iudiciis nr̄is: nec publicę pietatis itererat:qd uocarere:niſi qđ ingrata ſibi uidebat':ſi te iperatorē potius uocaret:& cæſarē:cū patrē expiretur.Q uod qdē nomē: q̄ benignitate: q̄ idulgētia exerces: ut cū ciuibus tuis quaſi cū liberis parēs uiuis?V t reuerſus iperator:q priuatus exieras:agnoſcis:agnoſceris:eoſdē nos:eundē te putas:par oibus:& hoc tātū cæteris maior:quo melior.ac primū q dies ille:quo expectatus:deſidera

atq; oppida ciuium Ro.noſtri impetatores fæcerunt:recordamini: utrum plures arbitramini per hoſce annos militum ueſtrorum armis hoſtium urbes:an hybernis ſociorum eſſe deletas:neq; enim poteſt exercitum Is continere imperatot:qui ſe ipſum non continet. Quos fugiebat.ſupra monſtrauimus plures clades perpeſſum Domitianum per barbaros. Domitiani.crudeliſſimi & auariſſimi tyranni. Nō principis: cuius eſt curare ciues tanquam filios. Pro tua gloria.reſpectu gloriæ tuæ ſcilicet ꝙ hoc pertineret ad tuam gloriam. Edicto.a te facto poſt reditum in urbem de ratione expenſarum. Quid in utrunq; ueſtrum.quid expendiſſet in expeditione ſua Domitianus in Germanos & quid ru'. nam longe minora Traianus impenderat ſua modeſtia. Cum imperio.cum exercitu. Calculum ponere.cōputare:expenſarum rationem facere. Tāquam.nam ante occupatam remp.ab imperatoribus ſolebant duces rationem impendii reddere: ſic boni principes deberent expenſi curam tenere: tanq̄ ſi populo eſſent redituri rationem. Edicat.edicto oſtendet:& declaret. Ita.ſi omnibus pronunciabat. Quod pudeat. maximos theſauros.notat Domitianum: qui militibus ſtipendia duplicauit. Conſtat.refert. Duobus. Domitiani & Traiani.

Coniecturam. cognitionem per ſigna nam coniectura eſt directio quædam rationis per ſigna ad ueritatem:dicta a coniectu:unde etiam ſomniorum:atq; omniū

Cōiectura interpretes coniectores uocantur authore Fabio libro.iii. Hoc. Traiani exemplum. Vel illud Domitiani:qui nullam impenſam ſuæ expeditionis edixit. Non ne.multum illa ornant ſecundum Cic.de oratore habiti. honores: decreta uirtutis præmia. Nouos. repetitio. Titulos. ſplendida cognomina. Patris patriæ. primum Romulum patrem patriæ conditoremq; alterum urbis haud uanis laudibus:milites inter iocos Camillum de Gallis triūphantē appellauere: ſed ex decreto

Pater pr̄iæ patrū omniū primus Cicero detecta cōiuratiōe Catilinæ dictus ē referēte Plut.meminere huius rei Iuue.ſatyra.viii.Pli.ſenior libro.vii.Appianus libro.ii.poſtea multi hoc cognomētū recœpe ſiue adulatiōe: ſeu merito: ideo dicti patres patriæ ꝙ eā: quā patres in filios poteſtatē:ipſi in ciues haberēt:an potius hoc iſtitutū honoris q̄ ipii cauſa:ut ipſi tāq̄ pr̄es ſubiectos admonerēt ac amarēt ut filios:& ciues pricipes tāq̄ parētes obſeruarēt. Seneca libro.i.de Clæmētia patrē qdē pr̄iæ appellamus pricipē:ut ſciat datā ſibi ptātem patriā quæ eſt tēperatiſſima:liberis cōſulens:ſuaq; poſt illos reponēs.& Simonides apud Xenophontē præcipit ut princeps exiſtimet ciuitatem ſuam propriam eſſe domū:ciues uero ꝓpinquos:amicos autem filios:& filios uelut animā propriam:& hos omnes obligare nitatur officio. Pugna.contentio fuit ut aſſumeres cognomentū patris patriæ. Vicimus.obtinuimus. Primo ſtati die.ut Cæſar dictator.recœpit & Auguſtus:ſed uix a patribus expugnatus. Aeſtimator.iudex. Te mereri.beneficiis tuis in patriam collatis:cuius exemplum poſtea ſecutus eſt Antoninus Pius. Eſſes.affectu patrio & amore in ciues:ſicut iubet Xenophon. Fieres. cognomentū a ſenatu acciperes. Nec publicæ pietatis.nihil referebat ad amorem publicum quo nomine uocateris.nam & ſi Cæſarē te dicebant:parentē tamen patriæ intelligebant: ſed tua beneficia hoc uerbo uoluerunt exprimere:ne ingrati uiderentur:ſi te non appellaſſent hoc cognomine:cū uerus pater eſſes patriæ. Ingrata.patria. Quod quidē nomen.ſ.quū agis te parentē benigniſſimū & indulgētiſſimū. Vt.quomō. Agnoſcis.tuos ciues tāq̄ unus ex illis. Eoſdē.tibi pares & cōſortes. Par.hūanitate

Maior.illa uera maieſtas imperatoris:& diis proxima ſibi uenerationẽ comparare uirtutibus egregiis.
Ingreſſus.pedibus. Inuehi.equo. Importari.ceruicibus ſeruorum. Non dico. interpretatio, Al-
bentibus.candidis.n.equis trahebatur triumphantiũ currus. Arrogantius.ſuperbius. Proceritate.alti
tudine.prædiximus Traianũ fuiſſe ſtatura procera. Sed de ſuperbia.contrarium color.ſ.triumphaſti ꝙ
tua humanitate uiceris priorũ imperatorũ ſuperbiam.nõ.n.ut illi in urbem es importatus noſtris hume
ris:ſed pedibus introiſti. Aetas.ſeniũ:& pueritia. Inſolito ſpectaculo.ꝙ imperator ab exercitu ueniẽs
in urbem pedibus iret. Te paruuli no-
ſcere.diſtributio:cuꝫ in plures res:aut per-
ſonas negocia quædam diſpartimur: poſi
ta autem ſunt infinita pro præteritis im-
perfectis indicatiui. hic etiam(non enim
uerebor ne lectoribus ſim faſtidio : & ſim
licet modo proſim)compræhenditur diſ-
ſolutio: quæ coniunctionibus uerborum
e medio ſublatis: partibus ſeperatis effer-
tur: uidetur iuuenes & ſenes. eſſe ſimiliter
cadens. Sanitatemq;. ꝙ fæciſſe Veſpa-
ſianum locupletiſſimi authores prodide-
re:qui excremento oris reſperſit genas cæ
ci & oculorum orbes: & ſtatim illi dies il-
luxit.alium manu ægrum pede ſuo calca-
tum morbo ſoluit: quin & Spartianus me
morat mulierem oculis captam recœpiſſe
lumen: quod Genua Adriani fuiſſet exo-
ſculata. Prorepere.quadrupedes ire mo
re ſerpentum. Inde alii . ethopœia pul-
chra: de qua Aphthõius. ethopœia ẽ quæ
perſonam habet cognitam . morem uero
tantum fingit.hic romãi ſunt perſona co-
gnita:fingit aũt quæ dicere poſſent. Sa-
tis uixiſſe.ſe mori felicẽ.ſic Corœlius Ru-
fus optabat ſuperuiuere Domitiãõ:ut mo
riturus poſt illius tyrãni necẽ liber ſi rẽpu.
uidiſſet ſucceſſori bene cõmiſſaꝫ. Magis
eſſe uiuẽdũ.fruẽdũ diu felicitate tẽporum
ſub optimo principe. Fœcũditatis ſuæ.
copiæ filioꝝ ſuoꝝ. Videres. deſcriptio:
quæ rerũ conſequẽtiũ cõtinet perſpicuã:
& dillucidã cũ grauitate expoſitionẽ. Re
ferta.plena ſpectatoribus.pariter Claudia
nus de triũpho Honorii:quãtũ licuit con-
ſurgere tectis Vna teplet turbæ facies:un
dare uideres Ima uiris: altas effulgere ma-
tribus ædes. Tecta.qua Traiano erat trã
ſeundũ. Laborantia.uix ſufficiẽtia hone
ri. Suſpẽſuꝫ.ambiguũ:piculoſuꝫ.erãt.n.
occupata loca: ubi nemo poterat firmiter
ſtare.nec niſi cũ diſcrimine. Tramitẽ.uiam.a trãſuerſo dictũ opinatur Varro. Quã omnibus. æquali
ter uoniſti. In ſingulos gradus.per ſingulos paſſus.an per ſingulos coniugũ liberorũq; cœtus per ſexũ
& ætatẽ diſpoſitos:ꝙ refert Tacitus factũ in Nerõis ingreſſu. Oſculo excipes.at Nero ſi Tranq.credi-
mus:neq; aduenieẽs:neq; ꝓficiſcẽs quenq̃ oſculo ĩpartiuit:ac ne ſalutatiõe qdẽ.ipſa certe uirtus.M.Tul-
lio de oratore tradente in earũ rerũ uſu ac moderatione maxime cernit̃. tractanda in laudatiõibus etiã
hæc ſunt naturæ & fortunæ bona:in qbus:eſt ſumma laus nõ extuliſſe ſe in poteſtate:nõ fuiſſe inſolẽtẽ
propter abũdantiã fortunæ:& copiæ:nõ ſupbiæ ac libidini:ſed bonitati ac moderatiõi facultatẽ:& ma-
teriã dediſſe. Vt dimiſſus.ut deoſculatus fuerat ſenatores ab urbe ꝓficiſcẽs. Eqſtris ordis decora.i.eq
tes.circuitio color.decora dicẽs reſpexit ad auri fulgorẽ:quo eqtes illuſtrabãt̃. Gratũ.repetitio:& diſtri
butio. Honore noĩuꝫ.noĩabas cũ honore. Sine mõitore.ſine nomẽclatore: q ſuggerere ſolet noĩa ne-
ſciẽtibus. Tantũnũ.ẽt.ſup qua dictiõe ĩ præcedẽtibus plura. Cliẽtibus.Dionyſius tradit & Plut.Ro- Cliens.

tuſq; urbem tuam ingreſſus es . Iam hoc ipſum:
quod ingreſſus es:q̃ mirum:lætumq;. nam prio-
res inuehi:& importari ſolebant : non dico qua-
driiugo curru : & albentibus equis ſed humeris
hoĩum:quod arrogãtius erat.tu ſola corporis ꝓ-
ceritate elatior aliis:& excelſior: nõ de patientia
noſtra quendam triumphũ: ſed de ſuperbia prin
cipum egiſti. Ergo nõ ætas quẽquã:nõ ualitudo:
nõ ſexus retardauit:quo minus oculos ĩſolito ſpe
ctaculo impleret. Te paruuli noſcere:oſtẽtare iu
uenes:mirari ſenes:ægri quoq; neglecto medẽtiũ
imperio ad conſpectũ tui:quaſi ad ſalutẽ: ſanita-
tẽq; prorepere . Inde alii ſe ſatis uixiſſe te uiſo:te
recepto:alii nunc magis eſſe uiuendum prædica
bant. Fœminas etiam tunc fœcunditatis ſuæ ma
xima uoluptas ſubiit:cũ cernerẽt:cui principi ci
ues:ĩperatori milites pepiſſent. Videres referta
tecta:ac laborãtia:ac ne eum quidẽ uacãtẽ locũ:
qui nõ niſi ſuſpẽſum:& iſtabile ueſtigiũ caperet.
oppletas undiq; uias:anguſtũq; tramitẽ relictum
tibi:alacrẽ hinc atq; inde populũ : ubiq; par gau
dium:parẽq; clamorẽ.taꝫ æqualiter ab omnibus
ex aduentu tuo lætitia percepta eſt. q̃ omnibus
ueniſti:quæ tamen ipſa cum ingreſſu tuo creuit:
ac ꝓpe in ſingulos gradus adaucta eſt:gratũ erat
cunctis:quod ſenatũ oſculo excipes: ut dimiſſus
oſculo fueras:gratũ qđ equeſtris ordinis decora
honore noĩum ſine monitore ſignares : gratũ qđ
tantumnum ultro clientibus ſalutatis quaſdam
familiaritatis notas adderes:gratius tñ quod ſen

ſim: & placide: & quantum reſpectantium turba pateretur incederes: quod occurſantium populus te quoque: te immo maxime aſtaret: quod primo ſtatim die latus tuum crederes omnibus: neq; enim ſtipatus ſatellitum manu: ſed circunfuſus undiq;: nunc ſenatus: nunc equeſtris ordinis flore: prout alterutrum frequentiæ genus inualuiſſet: ſilentes: quietoſq; lictores tuos ſubſequebare. nam milites nihil a plebe habitu: tranquillitate: modeſtia differebant. Vbi uero cœpiſti capitolium aſcendere: q̃ læta omnibus adoptionis tuæ recordatio: q̃ peculiare gaudiũ eorũ: qui te primi eodem loco ſalutauerunt imperatorẽ. qn etiã deũ ipſum tuũ p̃cipuã uoluptatẽ opis ſui p̃cœpiſſe crediderim. Vt quidẽ iiſdẽ ueſtigiis inſtiſti: quibus parens tuus ingens illud deorũ ꝓlaturus arcanum: quæ circũſtantiũ gaudia: q̃ recẽs clamor: q̃ ſimilis illi dies: q hũc genuit diẽ: ut ple

mulum patronatum uocaſſe ſuſcœptum pauperum humiliumq; patrocinium & officia inſtituiſſe utriſ
Patronus. que: clientibus & patronis percommoda: beniuolas ciuileſq; actiones eorum fæciſſe. enarrare oportebat patronos clientibus ſuis legitima: quorum noticiam non habuiſſent: præſentibuſque ipſis ſiue abſentibus pariter omnia perficere quæcunq; faciunt pro filiis patres. pecuniarum quoq;: & qui circa eas uerſantur contractuum rationem explicare: cauſaſq; ipſos pro clientibus iniuſte oppreſſis ſuſcipere: ac ſi quis etiam pactionis alicuius nomine læderetur: accuſantibus reſpondere: deniq; omnem eis quietem priuatorum publicorumq; negociorum: cuius maxime indigent exhibere. Clientes autem patronis ſuis ad filiarũ dotem contribuebant: ſi pecuniis earum patres indigebant: proq; redemptione hoſtibus pecunias perſoluere: aut pro filiis eorum captiuis: mulctas publicas proprio ære & gratis diſſoluere. in magiſtratibus etiam & deductionibus: & aliis in republi. ſumptibus impendiorum participes tanq̃ genere proximos adeſſe. horum aliqui ſalutatores cum domum ueniren: alii deductores: cũ ad officium deducerent: tertii aſſectatores: cum comitarentur: dicebantur. promiſcuum autem utriſq;: neq; pium: neq; fas erat accuſare ſe inuicem: neq; aduerſus teſtimonium dicere: nec ſuffragium aduerſum ferre: nec cum inimicis adnumerari: & ſi quis horũ aliqua fæciſſe argueretur. lege eum teneri proditionis. nec ſub tutela patriciorum plebs tãtum erat urbana: ſed & coloniarum & ſociorum. quinimmo Gellius memorat clientem in fidem accœptum carioreꝫ haberi q̃ propinquos: tuendumque eſſe contra cognatos: & patrem primum: poſtea patronum proximum nomen hẽre: q̃q̃ Maſſurius ſcribat: in officiis apud maiores ita obſeruatũ eẽ: primũ tutelæ: deĩde hoſpitii: deĩde cliẽti: tũ cognato: poſtea affini locũ fuiſſe. Reſpectantiũ. remorãtiũ. Populus. multitudo. Te quoq; te. repetitio. Immo maxĩe. correctio. Aſtaret. adhæreret. ſtiparet. Latus. uitam. nam ſolẽt principes latus ſuũ munire ſatellitibus: unde etiã latrones dicti lateris cuſtodes. Circumfuſus. circũdatus. Flore. primoribus. Inualuiſſet. creuiſſet: ualidior incubuiſſet: ut modo ſenatorũ: modo equitũ caterua medius prout altera horũ maior unda circũſtantes ſub
Lictor. mouiſſet. Lictores ſuos. miniſtros publicos. xii. lictores cõſulem præcedebant cũ ſecuribus & uirgarũ faſce: ſiue lora gerentes authore Plutharcho: q iuſſu principis continuo cõpræhenſos uincirent: unde a ligãdo lictores dictos multi credidere: q̃q̃ Tyro libertus referẽte Gellio uel a lino uel a licio appellatos ſcribat. Habitu: tranqllitate: modeſtia. articulus: cũ ſingula uerba interuallis diſtinguñt cæſa oratiõe.
Capitoliũ. Capitoliũ. collem Saturnium: duplex in urbe fuit Capitolium uetus & nouum: authore. P. Victore: ubi omniũ deorũ ſimulachra celebrabantur in octaua regione at uetus in ſexta fuit & alibi ut Capuæ: & Pauſanias ſuper theatro Corinthiaco meminit fuiſſe templũ Iouis Capitolini. romanũ igitur Capitoliũ Tarpeiũ a Tarpeia uocatum: deinde iuſſu Tarquinii Superbi dum Iouis templi fondamenta aperiũtur inuentum eſt caput nuper occiſi hominis: faciemq; habens uiuis ſimilẽ: & a capite manentẽ ſanguinem calidũ adhuc & recentem: quæ uiſa ſpecies haud per ambages arcem eam imperii: caputq; rerũ fore portendebat: idq; ita cecinere uates: quiq; in urbe erant: quoſq; ob eam rem conſultandã ex Ethruria acciuerant. Dionyſius ut eſt Liuio copioſior: romanos uates non intellexiſſe oſtentũ tradit: & miſſos in Ethruriam legatos uatem ſenem conſulturos: qbus prius a iuuene uatis filio inſtructis ne deciperent a patre: reſponſum in hæc uerba. uiri romani dicite ueſtris ciuibus fato dari: caput totius Italiæ fore hũc locũ: in quo caput eſt repertũ: ex eo Capitoliũ ab inuento capite uocatur. Adoptionis tuæ. commoratio: cũ in loco firmiſſimo diutius manet & eodem ſæpius reditur. Primi. dum magna uoce adoptatis a Nerua. an q magis placet: dũ ad exercitũ iturus Capitolium aſcendiſſes cõſalutatus eſt imperator optimus. iã. n. dixit ois quæ limẽ Capitolii inſederat ad ingreſſum tuũ foribus recluſis: ut docuit euẽtus te cõſalutauit imperatorẽ: nec aliter a cũctis omen acceptũ eſt. Deũ ipſum tuũ. potius intellige Iouẽ: q̃ Neruam: illũ. n. aſſerit huius adoptionis authorẽ: hũc uero miniſtrũ. Operis ſui. adoptionis. nam prædixerat: deorũ hoc opus fuiſſe. Iiſdẽ ueſtigiis. eodẽ loci. Parens. Nerua. Illud arcanũ. adoptionẽ tuã.

Recens.magnus. Dies.iſte quam fuit ſimilis illi diei:quo adoptatus fuiſti:& per quem ad hunc per ueniſti. Altaribus. tunc ſtructis & excitatis:an excreſcentibus flammis; quia altaria dicta Feſtus arbitratur:q in eis excreſcat ignis. Auguſta.adaucta.hic facit illorum interpretatio: qui Auguſtum ab auctu deducunt. Vnius.Traiani. Se precari. ſibi ac liberis ſuis.pro ſalute ſua & ſuorum filiorum: nam te ſoſpite ſciebant ſibi & ſuis futurum bene. Palatium.domum imperatorum : docet Dion triumphantes ſolitos perforum adire Capitolium: inde redire in palatium. legimus etiam in Epiſtolis

na altaribus:auguſta uictimis cuncta:ut in unius ſalute collara omnium uota: cum ſibi ſe ac liberis ſuis intelligerent precari : quæ pro te precarentur. Inde tu in Palatium quidem : ſed eo uultu : ſed ea moderatione : ut ſi priuatam domum peteres. cæteri ad penates ſuos : quiſque iteraturus gaudii fidem: ubi nulla neceſſitas gaudendi eſt. Oneraſſet alium eiuſmodi introitus. tu quotidie admirabilior:& melior. Talis denique:quales alii principes futuros tantum ſe pollicentur. Solum ergo te commendat: augetq̃ temporis ſpacium. iūxiſti enim ac miſcuiſti res olim diuerſiſſimas ſecuritatem imperantis:& incipientis pudorem. Nō tu ciuium amplexus ad pedes tuos deprimis:nec oſculuꝫ manu reddis. Manet imperatori:quæ prior humanitas.incedebas pedibus:incedis:lætabaris labore:lætaris:eademq̃ oīa illa circa te:nihil ipſo te fortuna mutauit.liberum eſt ingrediente per publicū principe ſubſiſtere:occurrere:comitari:p̄terire:ambulas inter nos nō quaſi cōtingat: & copiā tui nō : ut iputes facis.hæret lateri tuo qſqs acceſſit : finéq̃ ſermoni ſuus cuiq̃ pudor:nō tua ſupbia facit. regimur qdē a te:& ſubiecti tibi:ſed quéadmodū legibus ſumus.nā:& illę cupiditates nr̃as:libidineſq̃ moderanť:nobiſcū tñ:& iter nos uerſanť.Emies:ex

Curtii palatium Traiani : Sed priuatam Traiani domum magis crediderim : cuius ſit mentio a Victore : ſi tamen ulla fides præſtanda eſt illis epiſtolis : quæ neque Curtii hiſtorici ſunt : neque alicuius ſcriptoris illuſtris : quibus ſi nomina ſpecioſa dēpſeris: nihil præter humile quoddam & pene barbarum dicendi genus offendes : immo magis offenderis. Priuatam.quam habuit in Auentino iuxta ædē Bonæ deæ. Ad penates ſuos. domum ſuam diſceſſere. Iteraturus.nouaturus.

Vbi nulla neceſſitas gaudendi. nam ſecreto & priuatis locis licet affectus libere detegere : utpote in tuto. oſtendit igitur ueram eſſe ciuium læticiam pro Traiano recœpto : quam etiam domi retinebant. At ſecus recitat Dion Neſonem urbem ingreſſum publice ueneratum:priuatim uero ubi impune licebat: quid ſentiret quiſque enunciare : acerrime laceratum. Oneraſſet. inflaſſet ſuperbia.

Eiuſmodi. tam gratus omnibus. Pollicentur. cum fiunt imperatores ſpondent ſe bonos futuros : & in initio plures fuere ; ſed procedente tempore mala reſpexere. Spacium.quo in imperio fuiſti. nam ſemper perſtitiſti in humanitate ingenita. Miſcuiſti.coniunxiſti. Res diuerſiſſimas olim. hæc eſt uera lectio: ut ſit ſenſus: ſecure imperas & cum pudore: q̃ nullus diu ante fæcerat. Olim diuerſiſſimas. quæ in aliis principibus inter ſe non conueniebant. Dion tamen ſcribit Veſpaſianum habitaſſe ut plurimum in ortis Saluſtianis: foreſque domus ſemper patuiſſe ſine cuſtode:ut liceret omnibus ingredi: facilemque fuiſſe acceſſu & colloquio. Securitatem imperantis:& incipientis pudorem.iam dixerat.ſic imperatorem commilitonemq̃ miſcueras:Tacitus in uita Agricolæ nūc primo ſtatim beatiſſimi ſæculi ortu:Nerua Cæſar res olim diſſociabiles miſcuit principatum:& libertatem:augetq̃ quotidie felicitatem imperii Nerua Traianus:nec ſpem modo uotorum ſecuritas publica ſed ipſius uoti fiduciam ac robur aſſumpſit : Dion author Traianum q̃ bonos honoraſſet & extuliſſet:nullum timuiſſe:neq̃ odiſſe. Securitatem.quod ſecurus eſſes in imperio nullis petitus inſidiis:q̄uis legamus Craſſum:& alios quoſdam in Traianum coniuraſſe : & ideo patrum ſententia damnatos. Incipientis.imperare. Pudorem.abſtinentiam a malis. Pedes.deoſculandos ideſt non ſinis pedes uel manus tuas a ciuibus oſculari.inde poſtea priores damnans: cum uelut inquit affixi curtulibus ſuis manum tantum:& hanc cunctanter:& pigre & imputantibus ſimiles promerent. Prior.ante aſſumptum imperium. Incedebas.hoc uerbum ut plurimum dignioribus perſonis aſcribitur.

Circa te.imperatorem:quæ erant circa priuatum. Ipſo te.a te ipſo talis es princeps : qualis priuatus fueras. Liberū eſt.licet ciuibus ſine diſcrimine. Subſiſtere:& quæ ſequunť: articulus exornatio. Cōtingat.tibi ambulare.i.forte. Vt iputes.ut iactes te ciuibus nimiū familiaré. Suus pudor.ſi magnus ɋ̃ to:ſi breuis tarde:loquiť qſq̃ tecū ꝑ arbitrio ſuo. Supbia.dedignatio.repulſa. Facit.adiūctio cū uerbū poſtremo collocamus. Legibus.i.rōne a te regimur:nō libidine. Illæ.leges:ſic tu. Nobiſcū.interę

humanitatem ut pote ductæ ex bono & æquo : & a nobis conſtitutæ : quibus niſi bonus princeps non ſubeſt. Vt honor.excellit. Quæ.imperatoriæ dignitates. Aequalitatis metu. ne nobis uiderentur æquales. Vſum.pedum amiſerant.non gradiebantur.circuitio color. Humeri: ceruiceſq.nam hexaphoro:uel octophoro uehebantur. Super ora noſtra.eminentiores.Iuuenalis.ſatyra.iii.turba cedente uehetur Diues:& ingenti curret ſuper ora liburno.Seneca.quos ſupra capita hominum : ſupraq turbam delicatos lectica ſuſpendit. Humus.mortales homines. Communia.nobiſcum:quia pedibus incedunt:ſed excellunt gloria. Nec uereor. licet interdum in media oratione uti exordio : & facere attentos auditores: q hic uſurpat ab eius perſona de quo loquitur. Ea.beneficia:uirtutes. Reuerentius.magis admirabile. Illibata.a me intacta. Carptim . modice. Perſtringi.deguſtari. Sequitur.accidit: ſuppreſſit aliam partem.ſcilicet quæ uero dicuntur : tanta quanta dicuntur dumtaxat eſſe uideantur: nam non ſemper omnia dicenda ſed aliqua ſupprimenda: quæ poſſit auditor per ſe intelligere. Leuiter. breuibus. Locupletatas tribus . triginta quinque tribus in urbe fuiſſe ſatis conſtat. hunc locum ut alia multa Claudianus in laudibus Honorii ſecutus inquit. tecum præclara uocauit Ditandas ad dona tribus. Congiarium . munus quod populo:ſicut donatiuum: quod militibus dabatur. Tacitus additum nomine Neronis donatiuum militi : congiarium plebi: congiarium dictum a congio menſuræ genere: cuius meminit Varro libro ſecundo rei ruſticæ: lactis inquit duos congios addunt:Fabius ſexto incuſans anguſtiam congiariorum: quæ amicis dabantur:exiguitatem Heminariam dixit Maximus: nam congiario commune liberalitatis atque menſuræ . Paulus.ff.xxxiii. pro uaſe uinario uſurpat.& Nouello Mediolanenſi tricongio a tribus congiis epotis uno ſpetu ſpectãte miraculi gratia Tiberio princiipe:cognomẽ fuit:ut ſcribit Pli.li.xiiii.p liberalitate Tacitus:plebiq cõgiariũ quadragẽi nũmi uiri tim dati.Tranq.in Auguſto.congiaria populo frequẽter dedit:ſed diuerſæ fere ſũmæ: modo quadragenos: modo tricenos:nonnunq̃ ducentos:quinquagenoſq nũmos:ac ne minores quidẽ pueros præteriit:q̃uis non niſi ab.xi.ætatis anno accipere conſueſcerent.noſtrorũ quidã tradidere ignorari unde deduceretur congiarium:ſed uerbum ſola conſuetudine ſibi notũ: & nullam habens priſcæ latinitatis originem:cũ multorum teſtimonio probetur congium eſſe uaſis genus:& inde ad uaria deductũ. Totũ.integrum.

Congiariũ

Donatiui.muneris. Milites.oſtendit Traiani animi magnitudinẽ:qui militibus partem donatiui ſuppreſſiſſet:cũ totũ alii imperatores ſolerẽt initio principatus ſui illis erogare: tanq̃ defenſoribus & cuſtodibus:populũ uero interdum præterire ſine congiario:ut quorum opera minus indigerent.at Traianus ſecus fæcit:ut doceret illam eſſe ueram liberalitatẽ:quã donamus iis:quibus nullo beneficio ſumus obnoxii. Repræſentare.donare:munerare Tranq.in Vitellio p ſubito inferre.uerbera inquit : & plagas: ſæpe uulnera:nonnũq̃ necem repræſentãtes aduerſantibus.Marcellus iuriſcõſultus p numeratione pecuniarũ ſubita.ff.xxxv.poſuit repræſentationem.interdum repræſentare ſignificat oſtendere.idem:ſed hæc uerba uidenẽ repræſentare fideicõmiſſum.Papinianus.ff.xxxvi.abſolute pro reddere. Quibus.popularibus. Diuerſitate.q populus plus:miles acceperit minus. Aequati.in hoc quod priores accœperunt:& ſi tãtũ donatiui partem:populus æquatus eſt militibus: q ſi poſterior in accipiẽdo munere fuit: tamẽ integrũ accepit:ita ut q fuerat in honore miles cõſecutus maius:id populus muneris maiore liberalitate adæquauerit. Statim.poſtq̃ promiſſum fuit:non ſero datũ. Edictũ tuum.congiarii pronunciationem. Eraſorũ.deletorũ e numero eorum qui accipiebant congiarium.eradere.n.delere. Tranq.

Repræſentare.

Euadere.

cellis:ut honor:ut poteſtas: quæ ſuper homines quidem:hominum ſunt tamen.ante te principes faſtidio noſtri:& quodam æqualitatis metu uſuʒ pedum amiſerant: illos ergo humeri : ceruiceſq ſeruorum ſuper ora noſtra: te fama : te gloria:te ciuium pietas:ſuper ipſos principes uehũt:te ad ſidera tollit humus:ita cõia: & confuſa principis ueſtigia. Nec uereor.P.C.ne longior uidear: cũ ſit maxime optandum : ut ea pro quibus agũtur principi gratiæ multa ſint: quæ quidem reuerentius fuerit integra : illibataq cogitationibus ueſtris reſeruari:quam carptim breuiterq:perſtringi:quia fere ſequit̃ ut illa quidem:de quibus taceas:tanta quãta ſunt:eſſe uideãtur. Niſi uero leuiter attigi placet:locupletatas:tribus:datũq cõgiariũ populo:& datũ totũ: cum donatiui partẽ milites accœpiſſent. An mediocris animi eſt his potius repſentare: qbus magis negari põt: quã q̃ in hac quoq diuerſitate æq̃litatis rõ ſeruata ẽ.æq̃ti ſunt.n.populo milites eo:qđ partẽ:ſʒ priores: populus militibus:qđ poſterior:ſed totũ ſtati ac cœpit.n.uero q̃ benignitate diuiſũ ẽ: quãtę curæ tibi fuit:ne qs exps liberalitatis tuæ fieret: Datũ eſt his: qui poſt edictum tuum in locum eraſorũ

in Domitiano refert equitem ro. eraſum iudicum albo. Subditi. ſubſtituti: aſcripti. Illi. ſobditi poſt edictum. Aequati ſunt cæteris. par congiarium acceperunt. Fluminibus auctis. ne poſſet uenire in urbem. Diſtinebatur. detinebatur: impediebatur. Veniret. ad congiarium. repetitio. Tuum. tibi conueniens. Munificentiæ ingenio. ſubtili inuentione liberalitatis. Contrahere. coniungere. Intercedere. opem ferre. oratio cæſa. Hominem. humanis caſibus ſubiectum: ut pote abſentem non participare congiarium. Quam ciuem. q̄ participem congiarii. Die. præſcripta per edictum. Egreſſum. a palatio. Examina. uerbum opportune tranſlatum pro multitudine nouæ prolis inſtar apum: q̄q̄ Columella libro primo etiam de aliis animalibus examina dixerit: & infeſtis inquit aculeis armata gignit animalia: quæ in nos denſiſſimis examinibus inuolant: culices præſertim intelligens. Inſidere. occupare. ſedendo expectare. Futurus populus. ueri mox futuri homines & populus. Oſtentare. principi. Paruulos. filios ſuos demonſtrare. exornatio. dabatur autem congiarium parentibus ad alendos filios. Edocere. inſtruere uerba precantia patres ſuos filios ſolebant. Illi. pueri. Reddebant. dicebant. Monebantur. dictabantur: ſuggerebantur a patribus. Plærique. filii. non. n. omnes qui petebant congiarium accipiebant. Surdas. ſimulātes: tergiuerſantes. Irritis. quibus nihil eſſent accepturi. Ignari. quia pueri & non intelligentes quid peterent. Plane ſcirent. iam adulti cognoſcerent ſe prætentos. Conſpectu ro. ſobolis. intuitu paruulorum. Soboles de uitibus & aliis arboribus dicitur pullulantibus præſertim ab radice: transfertur etiam ad animata: nam idem de equis ſobolem pullos filios dixit: & de hominibus frequentius. Recipi. adnumerari. Incidi. in æs notari. inferius. n. & quāto maiorem infantium turbam iterum atque iterū uidebis incidi: dabis congiaria ſi uoles: nā non ſcripti pueri ab imperatore publicis ſumptibus non alebantur. Parentem publicum. te patrem patriæ. Creſcerent. traductio. Tibi. i uſum tuum ſiue ad pacē ſiue ad bellum. Stipēdia. militiam. Omnes. paulominus quinque milia ingenuorum deberent. Spem. pueros in quibus ſpes laudari poteſt. Nullum eſt. n. ſentētia: Erogatur. diſtribuitur. In poſteros. in eos qui poſt te uicturi ſunt. Ingētia præmia. Trang. cū Auguſtus legē de maritandis ordinibus: quā. Qu. Metellus authore Liuio iduxerat: ſeuerius q̄ cæteras emēdaſſet: præ tumultu recuſantiū perferre non potuit: niſi adēpta demū lenitaue parte pœnarū: & uacatione triennii data: auctiſque præmiis: ſic quoque abolitionē eius publico ſpectaculo ptinaciter poſtulante equite accitos Germanici liberos: recœptoſque partim ad ſe ptim in patris gremiū oſtētauit manu uultuque ſignificans ne grauerenſ imitari iuuenis exēplū. inde abbreuiator Liuii. Qu. inquit Metellus cenſor cenſuit ut ducere uxores omnes cogerenſ omnio liberorū creandorū cauſa: extat oratio eius: quam Auguſtus Cæſar cū de maritādis ordinibus ageret uelut eo tēpore ſcriptam in ſenatu recitauit. Tacitus libro. xv. memorat patres habuiſſe ius petendi magiſtratus: & ſortiendi prouincias: ac hæreditates uſurpādi: & quæ

Examen

Soboles.

ſubditi fuerant: æquatique ſunt cæteris illi etiam: quibus non erat promiſſum. Negociis aliquis: ualitudine alius: hic maritiille fluminibus diſtinebatur, expectatum eſt prouiſumque ne quis æger: ne quis occupatus: ne quis denique longe fuiſſet: ueniret quiſque: cum uellet: ueniret quiſque: cū poſſet. Magnificū Cæſar: & tuū diſiūctiſſimas terras munificentiæ īgenio uelut admouere immenſaque ſpacia liberalitate cōtrahere: ītercedere caſibus: occurſare fortunæ: atque omni ope adniti ne quis e plebe romana dāte cōgiarium: te hominem magis ſentiret ſe fuiſſe: q̄ ciuem. Aduentante congiarii die obſeruare principis egreſſum ī publicum: inſidere examina infantiū: futuruſque populus ſolebat. labor parentibus erat oſtētare paruulos: impoſitoſque ceruicibus adulantia uerba: blandaſque uoces edocere. reddebant illi quæ monebantur: ac plærique irritis p̄cibus ſurdas pricipis aures adſtrepebāt: ignarique quid rogaſſent: quid nō impetraſſent: donec plane ſcirent: differebātur. Tu ne rogari quidem ſuſtinuiſti. Et quanquam lætiſſimum oculis tuis eſſet conſpectu romanæ ſobolis impleri: omnes tamen anteq̄ te uiderent adirentur: recipi: incidi iuſſiſti: ut iam inde ab infantia parentem publicum munere educationis experirentur. creſcerent de tuo: qui creſcerent tibi: alimentiſque tuis ad ſtipendia tua peruenirēt: tanrūque omnes uni tibi: q̄tum parentibus ſuis quiſque deberet. Recte Cæſar quod ſpem Romani nominis ſumptibus tuis ſuſcipis. nullum eſt. n. magno principe immortalitatemque meriruro impēdii genus dignius: q̄ quod erogatur in poſteros. Locupletes ad tollendos liberos ingentia p̄mia: &

pares pœnæ cohortantur: pauperibus educandis una ratio eſt bonus princeps. Hic fiducia ſui procreatos niſi larga manu fouet: auget: amplectitur. occaſum imperii: occaſum: reipu. accelerat. fruſtra princeps plebe neglecta ut defectum corpore caput: nutaturumq; inſtabili pondere tuetur. Facile eſt coniectare: quod perceperis gaudium cum te parentum: liberorum: ſenum: infantium: puerorum clamor exciperet. Hęc prima paruulorum ciuium uox aures tuas imbuit: quibus tu daturus alimenta hoc maximum præſtitiſti: ne rogarent. Super omnia eſt tamē: quod talis es: ut ſub te liberos tollere libeat: expediat. nemo iam parens filio niſi fragilitatis humanæ uices horret: nec inter inſanabiles morbos principis ira numeratur. Magnum quidem eſt educandi incitamentum: tollere liberos in ſpem alimentorum: in ſpem congiariorum: maius tamen in ſpem libertatis: in ſpem ſecuritatis. Atq; adeo nihil largiatur princeps: dum nihil auferat: non alat: dum non occidat: nec deerunt qui filios cō cupiſcant. Contra largiatur: & auferat: alat: & occidat. næ ille tam breui tempore effecerit: ut omnes non poſterorum modo: ſed ſui parentūq; pœniteat. Quo circa nihil magis in tua tota liberalitate laudauerim: q̄ quod congiariū das de tuo: alimenta de tuo: neq; a te liberi ciuium: ut ferarum catuli ſanguine: & cædibus nutriuntur: quodq; gratiſſimum eſt accipientibus: ſciunt dari ſibi: quod nemini eſt ereptū: locupletatiſq; tā multis pauperiorem eſſe factū principem tantū: q̄q̄ nec hunc quidem. nam cuius eſt quicquid eſt omnium: tantum ipſe: q̄tum omnes habet. Alio me uocat numeroſa gloria tua: alio autem: quaſi uero iam ſatis ueneratus: miratuſq; ſim: quod tātam pecuniam profudiſti: non ut Flagitii tibi conſcius ab inſectatione eius auerteres famam: nec ut triſtes hominum: mœſtoſque ſermōes læ-

ſibi ſubſequuntur. Vlpi. reſpondet. legibus cautum: ut ſinguli anni per ſingulos liberos remittantur ad honores: & in panagyrico Conſtantini & Maximiani ſcribitur: ſi leges hæ: quæ multa cælibes notauerunt: parentes præmiis honorarunt uere dicuntur eſſe fondamenta reipub. quia ſæminarium iuuentutis: & quaſi fontem humani corporis ſemper romanis exercitibus miniſtrarunt: & reliqua. Pares. ingentes. Ratio. uia. Bonus. liberalis. Occaſum. deficientibus ciuibus. eſt autem repetitio. Defectum corpore. ſine membris & thorace poſitum eo modo defectum a Secundo: quo a Martiale Dulcis deſecta modulatur carmina lingua: pro eo quod deficit. Tuetur. ſe & imperium ſuum. Parentum: liberorum. articulus grauis. Exciperet. applauderet tibi aduenienti. Ne rogarent. nam gratia quæ fit non rogata gratior eſt. Tollere. habere. Expediat. ſit utile. Niſi uices humanæ fragilitatis. niſi caſus mortalium præſertim mortem. circuitio. Inſanabiles. incurabiles: deſperatos. Principis ira. qua ſolebant abſumi interdum filii. In ſpem congiariorum. repetitio & ſimiliter cadens. Adeo certe. expletiua dictio interdum multum ſignificans utraque ſignificatione apud Terētium & Virgili. inuenies. Nihil. traductio. Largiatur: auferat: alat: occidat. contrarium exornatio. Concupiſcant. tollere. Cōtra. non inuenientur qui filios concupiſcant ſi imperator largiatur & auferat. uidetur notaſſe Domitianum: qui initio liberalitatis experimenta dedit: omnes circa ſe largiſſime proſecutus: congiarium populo nummorū. ccc. ter diſtribuit: epulum equiti: ſenatuique panariis plebeiſq; ſportellis cum obſonio diſtributis: omne genus rerum miſſilia ſparſit: ſed conuerſus ad rapinas nihil penſi habuit: quin prædaretur omni modo bona uiuorum & mortuorum: neque in clementiæ tenore permanſit fuit enim non ſolum magnæ: ſed & calidæ inopinatæque ſæuitiæ. Næ. certe. Ille. Domitianus. Breui. an quia ſero diſſimulatam ſæuitiam patefecit. Effecerit. ſua ſæuitia. De tuo. de rebus imperialibus: non ui & contra fas a ciuibus extortis. Vt ferarum catuli. ſimilitudo per breuitatem. Sanguine & cædibus. bonis occiſorū. Quod nemini eſt ereptum. Dion in hanc ſententiam pedibus iuit. Traianus inquit a pecuniis alienis & iniuſtis cædibus abſtinuit. Quanquam. correctio. Hunc. Traianum factum eſſe pauperem. Alio autē. correctio per interrogationem. Profudiſti. dilargitus es. Flagitii. ſceleris. Inſectatione eius. taxatione: infamia. hoc feciſſe Neronē poſt britānici funus legimus apud Tacitū largitione potiſſimū quęq; amicorum iungentem: nec defuerunt qui arguerent uiros grauitatem aſſeuerantes: quod domos uillaſq; id temporis quaſi prædas diuiſiſſent: alii neceſſitatē adhibitā credebant a principe

Adeo

tiore materia detineres: nullam cōgiario culpā: nullam alimentis crudelitatem redemiſti: nec tibi bene faciendi fuit cauſa: ut quæ male fæceras: impune fæciſſes: amor impendio iſto: non uenia quæſita eſt. p. q. ro. obligatus a tribunali tuo: nō exoratus receſſit. Obtuliſti enim congiariū gaudentibus gaudens: ſecuruſq; ſecuris: quodq; antea principes ad odium ſui leniendum tumentibus plebis animis obiectabant: id tu tam innocens populo dediſti: quam populus accepit. Paulo minus .P.C. quinque milia ingenuorum fuerunt: quæ liberalitas principis noſtri cōquiſiuit: inuenit: adſciuit. hi ſubſidium bellorum: ornamē tum pacis publicis ſumptibus aluntur: patriamque non ut patriam tantū: uerum ut altricē amare condiſcunt. Ex his caſtra: ex his tribus replebuntur: ex his quando ꝑ naſcentur: quibus alimētis opus non ſit. Dent tibi Cæſar ætatem dii: quam mereris: ſeruentq; animū: quem dederunt: & quanto maiorem infantium turbā iterum: atque iterum iubebis incidi (augetur enim quotidie: & creſcit non quia cariores parentibus liberi: ſed quia principi ciues) dabis congiaria ſi uoles: illi tamen propter te naſcuntur. Inſtar ego perpetui congiarii reor affluentiam annonæ: huius aliquando cura Pompeio non minus addidit gloriæ: q̄ pulſus ambitus campo: exactus hoſtis

ſceleris ſibi cōſcio: & ueniam ſperante: ſi largitionibus ualidiſſimum quenq; obſtrixiſſet. ad hæc tradēte Dione poſt necem matris Agrippinæ prætorianis Nero argentum diſtribuit: deinde multis editis ſpectaculis miſſilia ſparſit in populum: edulia: equos: ſeruos: currus: aurum: argentum: ueſtem uariam: per teſſeras dedit. Detineres. occupares. diuerteres. delectares. Alimentis. nam præter congiarium etiam promiſit deditq; alimenta. Nullam culpam redemiſti. adiunctio color. non abſoluiſti te ab ulla culpa & crudelitate: cum omni crimine careres. Impendio. liberalitate. Non uenia. antiteton. Tribunali. ſuggeſtu. loco edito: ſede. Exoratus. placatus. Gaudentibus gaudens. traductio.

Principes. præterea ſcimus Neronē poſt detectam coniurationem Piſonia nam bina nummum milia uiritim manipulatib⁹ diuiſiſſe & ſine precio frumētum addidiſſe. Tumentibus. iratis. Obiectabant. tanquam offam Cerbaro. Populus. qui nō excādeſcebat: ſed quieſcat. Ingenuorum. liberorum. Adſciuit. ſibi aſſumpſit nutiendos. Spartianus pueris ac puellis: quibus etiam Traianus alimenta detulerat: incrementum liberalitatis Adrianus adiecit. ſolitum dari frumentum liberis teſtatur Capitolinus. pueros narrat & puellis nouorum hominum frumētariæ præceptioni præcœperunt aſcribi. Subſidium: ſuppetiæ loco militum deficientium articulus grauis. Patriam. traductio. Ex his. quinq; milibus paulominus. Tribus. urbanæ. Ex his. repetitio. Naſcentur. diuites. Quam. longiſſimam. Quem. liberalem. Incidi. aſcribi. notari in ære.

Non. iccirco augetur. Ciues. cariores ſunt quam ipſis parentibus. Propter te. propter liberalitatem tuam. Affluentiā annonæ. copiam frugum. laudat ab accidentibus. Huius cura cōſtituti erāt præfecti frumento diuidundo in populum ſiue donaretur ſiue minimo diſtraheretur: non tam tributim q̄ uiritim: ut æquam portionem quiſque caperet. hoc officii genus excogitauit Auguſtus: qui in difficultatibus annonæ gratis plærunq; uel leuiſſimo precio frumentum dimenſus eſt: & i magna ſterilitate uenalitias & lauiſtarum familias: peregrinoſq; oēs excœptis medicis & præcœptoribus: & parte ſeruicioꝝ urbe expulit: quo facto annona conualuit. dicere ſolebat Aurelianus nihil po. ro. ſaturo lætius. at cōtra immanis ille Caius nonnunq̄ horreis publicis præcluſis populo famem indixit. Pompeio. Appianus lib. ii. bellorum ciuilium. Romani aſſidua fame diutius uexati Pompeium annonæ oīs præfectum & prouiſorem elegere: eidemq; ut in piratico bello uiginti ſenatorii ordinis uiros addidere: quos ille uiciſſim per prouincias partitus eſt: ipſe nationes undiq; percurrens urbem frumento cæteriſq; ad uictum neceſſariis repleuit: qua ex cauſa ad ampliorem adhuc gloriam peruenit ac poteſtatem. abbreuiator Liuii. Gn. Pompeio per quinquennium annonæ cura mandata eſt. ſed uberius in uita Pompeii Plut. Cicero inquit pro lege orans frumentaria quodam modo iterum oīs terræ: omniſq; pelagi po. ro. ſubiecti poteſtatem Pompeio integram dedit: & portus omnes: negociatorum conuentus: frugū diſpenſationes. & unico nomine oīa nautica atq; terreſtria Pompeio ſubdita. Clodius legē hanc a ſenato ꝓdiſſe ob annonæ caritatē aiebat: ſed anguſtiā annonæ emanaſſe: ut lex ꝓmulgaret: ueluti nō ferente Pōpeio potentiā ſuā extingui: ſed ex nouo quodā magiſtratu excitare eā ſemp q̄ritāte. alii dicūt hoc cōſulē Spinterē machinatū eſſe conātē ad maiorē magſatū ꝓmouere Pōpeiū ut ipſe ad regē Ptolemæū reſtituēdū mitteret. deſignat⁹ itaq; Pōpei⁹ rei frumētariæ dux: diuerſa i loca legatos amicoſq; mittit: i Siciliā ipſe atq; Sardiniā deide i Africā nauigans ui p magnā frumēti cōpauit. repetiturus Pomp. annona.

mari:oriens triumphis:occidenſq; luſtratus. Ne
cuero ille ciuilius: q̃ parens noſter: authoritate:
cõſilio:fide recluſit uias:portus patefecit:itinera
terris:littoribus mare: littora mari reddidit: di-
uerſaſq; gẽtes ita cõmercio miſcuit: ut quod ge-
nitũ eſſet uſquã : id apud omnes natum eſſe uide
retur. Nonnæ cernere datˊ: ut ſine ullius iniuria
omnis uſibus noſtris annus exuberetˊ quippe nõ
ut ex hoſtico raptæ: perituræq; ĩ horreis meſſes
nequicquã queritantibus ſociis auferuntˊ.deue-
hunt ipſi quod terra genuit: quod ſydus aluit:
quod annus tulit:nec nouis indictionibus preſſi

Romam cum mare procelis infeſtaretur:& gubernatores ſe alto committere timerent:primus nauem ĩ
greſſus ſolui iuſſit anchoram clamitans nauigare eſt neceſſe:uiuere neceſſe nõ eſt.hac audacia & animo
uſus læta cum fortuna omne foꝝ frumento : & omne mare nauibus impleuit: unde & cæteris extra ur-
bem incolis hic apparatus ſuperabundans fuit ueluti a fonte quodã imenſa frumenti copia manaſſet.
Non minus.non fuit minus glorioſum. Pulſus ambitus campo: a petentibus magiſtratus q dabanC
tur in campo Martio excluſa ambitio:& coruptella.Liuii abbreuiator.coniuratio eorum:qui in petitio
ne conſulatus damnati ambitus erant:fa-
cta de interficiendis cõſulibus oppreſſa ẽ.
Aſconius inſuper Pedianus refert a. Cn.
Pompeio conſule latam legẽ ex ſenatuſcõ
ſulto de ambito pœnã grauiorem & for-
mam iudiciorum breuiorem continentẽ:
prius enim teſtes dare:deinde uno die atq;
eodem:& ab accuſatore:& ab reo perota-
ri iubebat:ita ut duæ horæ accuſatori:tres
reo darentur:cui legi.M.Cælius tr.pl. ob-
ſiſtere conatus eſt:& cum pertinacius legẽ
uituperaret eo proceſſit iræ Pompeius: ut
diceret ſi coactus eẽt:armis ſe .R.P. defen
ſurum. nam ambitioſi nullo rubore ad lu
cra cõfluebant:populus non niſi mercede
accœpta ad ſuffragia ꝓdibat.ferunt octin
gentorum ſummam relentorũ magiſtra-
tus nomine ex ſequeſtro fuiſſe depræhen-
ſam:ita ut neq; coſſ.per ſingulos annos exercitum ducere:aut bellum gerere fas eſſet. Hoſtis.pirata Ci
lix:ſed cum pluribus hoc bellum Plut. in Pompeio: & Dion pariter: nec non Appianus : ac.M. Tollius
pro imperatore eligendo . pluresque alii tradant : ut Liuii compendia : rem tamen totam commodius
.L.Florus uidetur expreſſiſſe:cuius hæc peroratio : quid prius in hac miret uictoriaˊuelocitatemˊquod
quadrageſimo die parta eſtˊan perpetuitatem ˊ ꝙ amplius piratæ non fuerunt. Oriens triumphis.ſu-
peratis Mitridate:Tygrane : Albanis : Iberis: Arabibus. Occidenſque luſtratus . Domitium in Afri-
ca reliquias exercitus Marii colligentem uicit & occidit. Iarbam cœpit.omne uero belli Africani tem-
pus:atq; uictoriæ:ex quo domitis hoſtibus ſubægit regionem:quadraginta dierum fuit : pro quo Ma-
gnus a Sylla cognominatus ante tempus triumphauit.in Hiſpania Herenniũ: Perpennam: Sertorium
uicit:demum Syriam occupare concupiuit atque per Arabiam mare rubrum attingere: ut undique qui
orbem cingit occeanus trophæis ſuis impleretur : etenim primus in libya uſque exterius progreſſus eſt
pelagus:in Hiſpania apud atlanticum mare fines ro.imperii protendit. tertio Albanos proſequens fer-
me ad Hircanum pelagus progreſſus eſt . Iudæa ſubacta regem eius Ariſtobolum cœpit . memorantur
hæc & plura ab antedictis ſcriptoribus. Ille . Pompeius. Ciuilius. humanius. popularius. Parens.
Traianus pater patriæ. Vias . annonæ : compar graue. Patefæcit . præſtitit ut tuto adiri poſſent.
Reddidit.liberauit ab omni incurſione.totum orbem latronibus purgauit. Littoribus littora: mare
mari.traductio. Commercio. facultate commutandarum mercium:qui uſus maxime ex tota nauiga-
tione comparatur. Natum. quia abunde omnia quocunque terrarum importantur. Vllius. ſocio-
rum: maxime ſiculorum decimas populo romano perſoluentium . hoc ubertime tractat.M. Tullius in
Hoſticum. Verrinis. Exhuberet.fertilis fit. largiter ſatiſfaciat. Vt . tanquam. Hoſtico. hoſtili terra. hoſticam
gloriam dixit Spartianus in Peſcennio Nigro: & Vegetius hoſticas naues : unde Hoſtum Hoſtilium a
matre uocitatum peritiſſimi uetuſtatis referunt:ꝙ primus eſſet in hoſtico procreatus. Perituræque in
horreis. nulli uſui futuræ in horreis publicis. inueniuntur hodie in priuatis quas dominorum auaritia
corrumpit longius reconditas:q̃ frugum imbecillitas patiatur. Necquicquam queritantibus.fruſtra cõ
querentibus apud magiſtratus pro rapina Annonæ:quam non ſunt recœpturi. Deuehunt. ſua ſpon-
te ad nos tranſportant. Ipſi.ſocii. Quod ſydus aluit.poſſunt hic notari tres exornationes. diſiunctio:
Indictio. repetitio:compar. ſydus autem pro temperie cœli poſitum eſt. Nouis.inſolitis. Indictionibus. tribu-
tis: quæ ſingulis tribus luſtris patrimoniis indicebantur: unde etiam manſit apud quoſdam conſuetu-
do numerandorum annorum ab indictionibus .i. a ſpacio.xv. annorum . indicebantur prouinciis pri-
mo luſtro auri tributa:argenti ſecundo:aeris tertio:ut in authenticis:&.x. codicis de annonis & tribu-
tis: poſt quod ſequitur aliud caput de indictionibus: ubi reſcribit Diocletianus: indictiones non perſo-
nis:ſed rebus indici ſolere:& ideo ne ultra modum earundem poſſeſſionum quas poſſides conueniaris
Præſes prouinciæ proſpiciet.indicere enim iubere ſignificat:& Seruius ſuper illud templis indicit hono-
rem innuit indictiones fuiſſe extraordinarias. Ad.præter:uel in. Fiſcus.imperatoria pecunia. Vide-

tur.ad uſum publicum ſatis. Licentem. ementem.Pli.libro.xiiii. tunc auidi matronam oculi licentur. Liceri.
Apuleius ſecundo.ſi quis mortuum ſeruare uellet:de precio liceretur.dicitur etiam licitari.Pli.libro.vii. Licitari.
Ariſtidis thebani pictoris unam tabulam centum talentis rex Attalus licitatus eſt. & licitatio emptio:
conductio.Paulus de publicanis.licitatio uectigalium quæ calore licitantis ultra modum ſolitæ con-
ductionis inflauit:ita demum admittenda eſt: ſi fideiuſſores idoneos: & cautionem is: qui licitatione ui
cerit offerre paratus ſit.licitatores uectigalium ad iterandam conductionē: antequam ſuperiori condu
ctioni ſatiſfaciāt:admittendi non ſunt.

ad uetera tributa deficiunt.Emit fiſcus quicquid uidetur emere:inde copiæ: inde annona: de qua inter licentem: uendentemque coueniat: inde hi[c] ſacietas: nec fames uſquam. Aegyptus alendis:augendiſq; ſeminibus ita gloriata eſt:ut nihil hymbribus cæloq; deberet:ſi quidē proprio ſem per amne perfuſa:nec alio genere aquarum ſolita pingueſcere:quam quas ipſe deuexerat:tantis

Conueniat. facile ſint concordes precii
uilitate. Hic.in urbe. Aegyptus. exceſ- Aegyptus.
ſus pulcherrimus repetens rem altius. Ae-
gyptus terra exps hymbrium:mire tamen
fertilis:& hominum:aliorumque animali-
um fœcunda generatrix: difficilis acceſſu
marique importuoſa:& ab occidente qui-
dem ſecūdum Ioſephum libro quinto ari
dam Libyam habet obiectam. a meridie
uero limitem:qui Syenen ab Aethiopia di
rimit: nauibuſq; inuias Nili fluminis cata
ractas.itemq; ab oriente mare rubrum ad
Coſoton ciuitatem uſq; diffuſum: ſeptentrionale uero munimentum habet terram uſq; Syriam: & qđ
dicitur Aegyptium pelagus totum portubus carens.Strabo.xvii.antiqui id ſolum Aegyptum uocauere:
quod habitaꝛ & a Nilo irrigaꝛ:a locis Syene proximis incipientes uſq; ad mare:poſteriores uero ad hoc
uſq; tempus:e quibus Herodotus:oēs fere orientales partes aſſumpſerunt:quæ īter arabicū ſinum atq;
Nilū:ab occidente uero loca uſq; ad Abaſes:in ora maritima ab oſtio canopico:uſq; ad eū locū:qui Ca
tabathmus dicit:& ea quæ Cyrenæi tenent:nā Ptolemæi reges: qui Cyrenaicam tenuere: adeo quondā
poluerunt:ut eam ab Aegypto Cyproq; ſeperarent.Romani qui poſtea ſucceſſerunt illorum ꝓuinciam
Aegyptū iudicantes ī iiſdē finib⁹ ſeruauere.lege plura apud Diodorū lib.i.& Mellam.dicta Aegyptus ſi
Hammonio credimus ab Aegypto rege Beli filio:aut ab Aegypto Nili.nā prius Nilus dicebaꝛ.aut quaſi
αἰγὶ ϖοτος uñ αἰγίϖτος iuxta caprā:quam Aegyptii colunt.aut quia nutriat pingues capras:aut ſe
cundū Orum thebanum ὡσ ἐγγίζουσ ἀτω ϖοτ ωντω ϖοτ αμω.i. tanquam propinqua potui aut
fluuio aut ϖαρατο αἰθω καἰκαι ω.i.ab ardendo & comburendo:nā in Aegypto uiri aduſti ſunt ex ue-
hementi ſolis ardore. Gloriata.ſunt enim ægyptii uentoſi:diuites:fœcundi: inde noua ſæpe molieban
tur.authores habeo Vopiſcum:& Tacitum. Nihil hymbribus cœloq; deberet. hæc Claudianus uideꝛ
ad unguem expreſſiſſe in Nili deſcriptione. Felix qui pharias proſcindit uomere terras:Nubila non ſpe
rat tenebris condentia cœlum:Nec grauiter flantes pluuiali frigore chotos Inuocat:aut arcū uariata lu
ce rubentē.Aegyptus ſine nube ferax:hymbreſq; ſerenos Sola tenet ſecura poli:nō īdiga uenti Gaudet
aquis quas ipſa uehit:Niloq; redūdat.Iſocrates ī Buſiride.hymbris & ſiccitatis:quoꝝ aliis gētibus Iuppi
ter diſpenſator eſt:horū quiſq; ægyptius eſt dominus. Amne.Nilo.q amniū in noſtrū mare ꝑmeantiū Nilus.
maximus totam Aegyptū irrigat:qui uere ſecūdum Athenæū dici poteſt trahere arenas aureas:nam cū
ſegete uberrima uehit aurū īcorruptum tute excultū:ut cunctis ſatiſfaciat hominibus inſtar Triptole-
mi miſſus in uniuerſam terram:quare Parmenon Bizantius poeta Aegyptiū Iouem Nilū appellauit.cæ-
teræ enim prouinciæ niſi pluuia iuuanꝛ ſterileſcūt:Aegyptus uero ſola Nili inundatione contenta:etiā
alios alitis fluuius iuuat agros duab⁹ ex cauſis quod inūdat & oblinat: cū turbidus quicq̄d pingue ſe-
cū tulit ſiccis agris ſuperinducit.añ ortū caniculæ augeꝛ mediis æſtibus ultra æquinoctiū:ſecūdū Dio
dorū incremētū nili a ſolſtitio īcipiēs æſtiuo uſq; ad æqnoctiū:ſempq; nouū limū ſecū q̄rens rigat cul-
tas regiōes:tū incultas q̄to tēpore uelint agricolæ:aquā.n.leniter fluentē facile paruis aggeribus arcent
īducūtq;.ꝑ cōmodo terræ tantā uero fertilitatē infert: & agri colendi facilitatē: ut cū ſæuerit aut oues
introducāt in cāpos ad conculcanda iacta ſæmina:aut aratro leui terrā ſubducant:neq; niſi q̄ttuor:aut
qnq; exactis menſib⁹ ad meſſē redeūtes breui tēpore uberrimos fruct⁹ abſq; ulla impenſa aut damno
reportēt. uineæ quoq; eodē rigatæ modo uino abūdāt.terra inculta pecori ad paſtū relicta adeo exube
rat herbis:ut oues bis ī anno pariant:biſq; ꝓbeāt lanā:nimitū iſta fertilitas ēt ad hoīes ꝓceſſit:nā gemi-
ni ꝑtus familiares ac pene ſolēnes ægyptiis ſūt incrementū nili aſpicientib⁹ uideꝛ admirabile:īcredibi
le audiētibus ſol⁹.n.æſtate ī īmēſū exuberat:hyeme minuiꝛ:& q̄m pluria cura moleſtiaq; urgebat agri-
colas nili inūdatio: excogitata ē ī Memphi q̄dā incremēti mēſurandi a regibus obſeruatio: itaq; q̄bus
id negocii demādatū erat ꝑ ep̄ſas urbibus uiciſq; ſignificabāt:quot cubitus:quotue digitis fluuius auct⁹
eēt:& ſimul quo tpe cœpiſſet decreſcere:q̄uo uacuus reddebaꝛ ea ſolicitudine ꝑplus: incremēti magni-
tudine decremētoq; notis:ubertatē futuram e ueſtigio ab inūdationis mō notatis prioribus: tēporibus.
agnoſcebāt.ad hæc lege Strabonē lib.xvii.Pli.v.cap.ix.Diodorū primo:Senecā quarto &.vi.naturalium

Nili incrementum & Mellam. Proprio.ſuo.uel etiã ſi Diodoro:Stephão:& Hammonio credimus ꝙ Nilus dictus ſit Aegyptus a rege Aegypro. Induebatur.contegebatur. ueſtiebatur. Feraciſſimis:Sicilia:Africa:Italia. Ad iniuriam ſterilitatis.Pli.ſcribit iuſtum incrementũ eſſe cubitorum.xvi. minores aquas nõ omnia rigare: ampliores detinere tardius recedendo:nam hæ ſerendi tempora abſumunt ſolo madente:illæ nõ dant ſitiente:utrunq; reputat prouincia in.xii.cubitis famem ſentit:in.xiii.etiã eſurit.xiiii.cubita hilaritatẽ afferũt.xv.ſecuritatem.xvi.delicias.maximũ incrementum ad hoc æui fuit cubitorum.xviii. Claudio principe:minimumq; pharſalico bello:ueluti necem Pompeii magni prodigio quodã flumine auerſante:& quõdam fame preſſam Aegyptum tradit Diodorus libro.ii.& per nouennium Nili inundationem cohibitã teſtatur Ouidius in arte:ubi docet ſolitũ irritari ad incremẽta imolata hoſtia hũana. utitur autem Secundus amplificatiõe res niloticas iminuens:& Traiani augens. nam ut inquit Cicero libro.iii. de oratore ſumma laus eloquentiæ eſt amplificare rẽ ornando. ꝙ ualet non ſolum ad augendũ aliquid:& tollendum altius dicendo: ſed etiam ad extenuandum atq; abiiciẽdum. id autem deſyderatur cũ explanamus aliquid:nihil enim ad exaggerandam & amplificandam orationem eſt accommodatius q̄ laudare & uituperare cumulatiſſime: amplificatio igitur una laus oratoris

ſegetibus iduebat᷑:ut cũ feraciſſimis tertis quaſi nunq̄ ceſſura certaret.hæc inopina ſiccitate uſq; ad iniuriã ſterilitatis exaruit:quia piger nilus cũctanter alueo ſeſe: ac languide extulerat: ingẽtibus quoq; tunc quidẽ ille fluminibus conferendus. hinc pars magna terrarũ mergi palãti amne cõſueta alto puluere incanduit.fruſtra tunc ægyptus nubila optauit:cælumq; reſpexit:cũ ipſe fœcunditatis parens contractior: & exilior iiſdem ubertatem eius anni anguſtiis: quibus abundantiam ſuam cohibuiſſet.Neque enim ſolum uagus illc expanditor amnis intra uſurpata ſemper collium ſubſtiterat: atq; hæſerat:ſed ſupino etiã: ac

Nili origo eſt & propria. Quia piger Nilus.deſcriptio.Nilus ex monte Atlante procul dubio oritur: qui mons in Macennitide iuxta oceanum ad ueſperam longe ſuper cæteros erigitur:unde poetæ cœli columnã uocant. nemo enim unquam totum conſcendit:neq; uerticem uidit:ideo ſemper niuibus tectus & magna uis aquæ inde defluit in æſtu: inſuper circa radices totus eſt paludibus obſitus: tunc igitur magis repletur:inde Nilum tempore certo auget.fons eius gignit crocodilos & cætera animalia quæ Nilus:neq; miretur aliquis ſi ignota priſcis græcis inquit Dion inuenimus:nam Macennitæ iuxta inferiorem Mauritaniam habitant:& multi illinc milites ad Athlanta perueniunt:quem montẽ aſſiduis nubibus & aqua ſcatentem teſtatur Virg.in.iiii. iamq; uolans apicem & latera ardua cernit Athlantis duri: cœlum qui uertice fulcit:Atlantis:cinctum aſſidue:cui nubibus atris Pinniferum caput: & uento pulſat᷑. & hymbri Nix humeros infuſa tegit:tum flumina mento præcipitant ſenis:& glacie riget horrida barba.Pauſanias tamen libro primo memorans aquã defluentem ab Atlante nullum fluuium emittere quamuis ibi crocodilus naſcatur:ſed arenis abſorberi:& non multo procul ab Arena Nili fontem ebulire:at.ii.idem refert Euphratem abſorberi:& rurſus apud Aethiopas ſcaturientem oſtendi.Seneca.vi.naturalium uero proximiora:alii alia de ortu Nili:ut Mella & Strabo.Diodorus:Ptolemæus:Ioſephus.Solinus.Vitruuius:Tibullus. Piger.minor ſolito. Cunctanter.uix.ſegniter. Extulerat.creuerat:exierat. Tũc.quãuis minus excreuiſſet.maximus enim fluuiorum:qui in noſtrum mare exonerantur. Mergi. contegi.

Palanti.Effuſo & uago:in quam ſignificationem Liuium uſurpaſſe: cuius Secundus ſtudioſus extitit inuenies.nam palare ſecundum Feſtum errare ſignificat:& palos plantare apud Columellam Pliniũq;.

Incanduit.aruit.quicquid enim Nilus non adiuuit ſterile ac ſqualidum iacet. Fruſtra. quia illic non ſolet pluere:quare dixerat Seneca in Aegypto nemo aratorum aſpicit cœlum. Parens.Nilus. Contractior & exilior.idem Seneca in naturalibus.proinde Sterilis annus aut fertilis eſt prout Nilus magnus influxit:aut parcior.ordo & ſenſus eſt:cum ipſe parens fœcunditatis contractior: & exilior cohibuiſſet ubertatem eius anni iiſdem anguſtiis quibus cohibuiſſet abundantiam ſuam.i.tantũ excreuiſſet in.xii. cubitos:quibus authore Pli.famem ſentit Aegyptus. Expãditor.expaciator. effuſor. Intra uſurpata collium.ad incrementum conſuetum:ꝙ ut diximus dignoſcebatur quadam ratione in Memphi a regibus excogitata:cũq; Aegyptus ſit plana & campeſtris:urbes:uici:agricolarũ mapalia aggeribus munita aquæ inundationem repellunt:& tanquã cyclades intuentibus apparent. Semper.ut plurimum.iam.n. annotauimus Aegyptũ fame preſſam. Abſtulerat ſe refugum.refugerat. Supino.molli,Iuuenalis. &
Supinum. multũ referens de Mœcenate ſupino. Vel ſupino ſolo.eleuato.Apuleius ſi.Floridorum. alibi camporum ſupinam planiciem coæquauit.aliquando ſupinum ſignificat pigrum.idem in fine ſui aſini ſupinã procraſtinationem.Martialis libro.vi.ſupinam aurem:Venuleius.ff.xliii.reſupinam exiſtimationem dixerunt. interdum ſuperbum ſignificat. Martialis quinto. Hæc & alia dum refert ſupinus: interdum detectũ ut non multo poſt.& ſupinare ac reſupinare pro erigere uultũ ad cœlum frequenter uſurpant

eruditi. Detinenti.ſicco non ſatis irrigato. Non placido.uehementi.rapido. Terras humentes addide rat.ſuper induxerat limum. Ideſt ubertate.interpretatio color:nam ab inundatione ſequitur ubertas. Regio. Aegyptus. Sic.precibus:tanto deſyderio. Nec longius.non eſt paſſa Aegyptus famem niſi per illud ſpacium:quo Traianum certiorem fecit. Accincta.prompta;parata. Triſtius aliquod. infelicita tem aliquam. Tuo ſeculo.te uiuo. Vt ſcias.tantummodo ut cognoſcas mala: nam ſtatim rebus feſ ſis ſubuenis. Statum.conditionem famem.ad multa refertur:ut ſtatus rerum:ſtatus temporum. Fortunam.deum. Vigilantiam. diligẽtiam: prouidentiam. Cadat accidat. Campũ. copiam.tranſlatio. Proſterni.præberi. alluſit ad planiciem. eſt autem interrogatio grauis. Secũda felices.ſi recte fortunam ſuam ferre nouerint:nam ſine ratione errant: qui proſperis rebus omnes fortunæ impetus fugiſſe putãt. Aduerſa magnos probent. in aduerſitatibus uirorum magnanimitas cognoſcitur:ſi fortiter pati & prudenter prouidere ſciuerint. Percrebuerat. inualuerat fama. Tacitus lib.xii. ubi famẽ ſub Claudio narrat.at hercule olim Italiæ e regionibus longinquas in prouincias commeatus portabant:nec nũc infœcunditate laboratur: ſed Africam Potius & Aegyptum exercemus:nauibuſq; & caſibus uita.po.ro.permiſſa eſt. Vrbem noſtram. Romam. denominatio. Opibus. frugibus. Tranqui.refert auguſtum Aegyptum in prouinciæ formam redactam: ut feraciorem:habilioremq; annonæ urbicæ redderet: foſſas oẽs i quas Nilus æſtuaret oblimatas longa uetuſtate: militario opere deterſiſſe: & Aegyptum inter romanorum horrea numeratam: inde enim uehi frumentum in urbem ſolitum:iratumque ſub Nerone populum:q alexandrina nauis puluerem palæſtritis: non annonã famelicis importaſſet. Ventoſa. iſolens: uana.nam Vopiſcus & Adriani epiſtola teſtantur. Aegyptios leue & uentoſum genus hominum. Adhoc. furibundum iniurioſum:ſeditioſum. Victorem. romanum. Manibus: arbitrio. Eſſet. adiunctio. Refudimus. reddidimus.παρὰ λόξον Suas.proprias. quas nobis: miſerat. Reuexit.ab urbe in Aegyptum. Tributa.nã Cicero monſtrat Auletæ patri Cleopatræ quotãnis duodenũ milium & quingenum talentorum tributum afferre ſolitum ægyptum regnũ:quare cũ is qui peſſime: & ſegniſſime regnum adminiſtrabat tantos redditus haberet: quanta putanda ſunt quæ romanis præſtabantur tributa cum tanta diligentia exigerẽter. Seruiat.ſubiecta ſit romano imperio: nulla illius neceſſitate. Amet alueum ſuum.contentus ſit non inundare:& ſe rippis ſuis cõtinere.amare pro contentum eſſe latini uſurpant ad græcorum imitationem:apud quos in hoc ſenſu datiuo iungitur:apud nos uero ſemper accuſatiuo. Fluminis modum.menſuram cæterorum fluminum ſe ſuo alueo cõhibentium. Hoc.pertinet. Ad ægyptum.cum omnino luxuriet fertilitate ab urbe miſſa. Similia redeuntibus.exhauſta:qualia prius ſolebãt redire a nobis. Solent.prius. Venire.ab Alexãdria. Contrarium.exornatio:inania & uacua:plena & onuſta. Conuerſoq; munere.mutata uice:contrariis uotis.ſicut enim ſolebant romani optare celerem nauigationem nauium alexandrinaru ad urbẽ:

detinenti ſolo non placido ſe:molliq; lapſu refugum abſtulerat: nec dum ſatis humentes terras addiderat arẽtibus. Igitur inundatiõe ideſt ubertate regio fraudata: ſic opem Cæſaris inuocauit: ut ſolet amnem ſuum. nec longius illi aduerſorũ fuit ſpacium:quã dum nunciat. Tam uelox Cæſar potentia tua eſt:tamque in omnia pariter intenta bonitas:& accincta: ut triſtius aliquod ſæculo tuo paſſis ad remedium ſalutemq; ſufficiat: ut ſcias. Omnibus equidem gentibus fertiles:annos grataſque terras precor. crediderim tamen per hunc ægypti ſtatum tuas fortunam uires experiri: tuamque uigilantiam expectare uoluiſſe. nam cum omnia ubiq; ſecunda merearis: nonne manifeſtum eſt:ſi quod aduerſi cadat:tuis laudibus:tuiſque uirtutibus materiem: campumque proſterni? cum ſecunda felices: aduerſa magnos probent. Percrebuerat antiquitus urbem noſtrã niſi opibus ægypti ali: ſuſtentarique non poſſe. ſuperbiebat uentoſa: & inſolens natio: quod uictorem quidem populum paſceret tamen: quodque in ſuo flumine:in ſuis manibus uel abundantia noſtra:uel fames eſſet: Refudimus Nilo ſuas copias. recepit frumenta quæ miſerat. deportataſq; meſſes reuexit. Diſcat igitur ægyptus: credatq; experimento. nõ alimenta ſe nobis ſed tributa preſtare: ſciat ſe non eſſe.P.R. neceſſariam: & tamen ſeruiat. Poſt hæc ſi uolet nilus amet alueum ſuum:& fluminis modum ſeruet. nihil hoc ad urbem ac ne ad ægyptum quidem niſi ut inde nauigia inania: & uacua: & ſimilia redeuntibus: hinc plena:& onuſta:& qualia ſolent uenire:mittantur: conuerſoque munere maris hinc potius

ſic nunc Alexandrini celerem ab urbe reditum ad ſe uoto poſcebãt. Mirum.non eſt mirũ ſi Aegyptus laborauit penuria:per hoc enim declaratum eſt non poſſe uiuere ſine noſtro auxilio.mirum quidẽ fuiſſet ſi Nilus inundaſſet:non enim cognitum eſſet: non poſſe carere nobis. Vrbis annona. copioſiſſime in horreis publicis recondita: & ad uictũ noſtrum:& Aegyptiorũ.an potior ſenſus ẽ mirũ uideri debuit: ſi penuriã romana annona nõ ſentiret Aegypto ſterili ꝓpter ſuppreſſas Nili aquas. nũc uero q̃to mirabilius eſt:ꝙ Aegypti ſterilitatẽ urbis annona nõ mõ nõ ſenſit:quia ꝓpterea nõ eſt facta carior.ſed Aegyptiorũ etiã neceſſitatibus ſuffecit.tua.n.cura illucuſq; redũdauit. Actũ erat. interierat fonditus Aegyptus.deſperatõis ſũmæ uerbũ eſt: actũ eſt nã de iure tranſlatũ dr̃ in ea re de qua iã lata ſit ſnia:qua cauetur ne quis re acta apud iudices eam repetat.

Fœcundiſſima.Iſocrates meminit plurima:& multiplicia bona Aegyptum producere. Libera. ſui iuris : non romanæ ditionis. Erubeſcebat . exponere famem ſuam tibi. Stupebant agricolæ.ethopoeia:quæ fingit morem perſonæ. Agricolæ . Buſuris ſi fides præſtanda eſt Iſocrati diuiſit Aegyptios in tres partes in ſacerdotes: in opifices in quibus agricolas incluſit:& in milites.at Diodorus inquit fruct⁹ partim ſacerdotibus:partim regibus: partim militibus aſcripſit:eorum remp. i tria hominum genera partitus i paſtores:agricolas:opifices.agricolæ parua quadã mercede a ſacerdotibus regeq; aut militibus agros mercati per omnem ætatem ab ipſa pueritia rei ruſticæ ſine intermiſſione uacabant: quo factum eſt ut agriculturæ cæteris : tum ob doctrinam a parentibus percœptam:tum ob cõtinuum uſum præſtent. Referſiſſent . repleſſent. Amnis. Nilus:qui repleſſet horrea. Maligna ſterilis uiſa eſt Aegyptus. Et Nilus ſæpe fluxit obſequens Aegypto . ſæpe inundauit Aegyptum. Nunquam fluxit largior. nũquam fuit benignior. præbuit enim materiam ut poſſemus gloriari aluiſſe noſtris frugibus Aegyptum unde ſolebamus pe-
Ditio. tere annonam. Ditionem.imperiũ. Phocas in uſu tantum in ablatiuo & accuſatiuo ſingulari ditionem putat : nos tñ plærunque in genitiuo notauimus præſertim apud iuriſconſultos. Diremptam . diuiſam Aegyptum ab Italia. Mari.mediterrãneo:ut adriatico: libyco: ægyptio. Vtanquam. Benignitas. frugum largitas fuit. Simul.uno anno. Vberet.fœcundet.actiuum eſt:cuius paſſiuum.xi. Palladius protulit.hoc coitu inquit ſteriles arbores uberantur:prius etiam participio uberato fuerat uſus. Mala ſterilitatis.famẽ. Hic.repetitio. Bona fœcunditatis.copiam annonæ. Orientem: occidentémque. uel in genere de omnibus dixit : & erit ſuperlatio : uel reſpexit ad Alexandriam magis orientalem : & Italiam occidentaliorem. Feruntur . producuntur. Expetuntur . deſyderantur ut bona. Inuicem capiant. pariter per commertia ſuſcipiant. Et diſcant.& cognoſcant . quid quæque ferat regio. Libertate diſcordi . fere cacozelon . melius eſſe uni principi ſeruire . quam ſine principe ſuam rempu: diſcordem habẽre. Diſcretis . quod fit in repu. diſcordi. Sua cuiuſque mala . pertinent ad ſingulos. Sociatis. bonis omnium : ut ſub bono principe mala ſingulorum pertinent ad neminem nam leuantur partici-
Genius. patione aliorum : cum ſint omnibus communia. Sed ſiue terris . digreſſio. Genius : deus eſt

uenti ferentes:& breuis curſus opterit. Mirũ Cæſar uideret ſi deſidẽ Aegyptũ: ceſſantéq; Nilum; nõ ſenſiſſet urbis annona:q̃ tuis opibus: tua cura uſq; illuc redũdauit : ut ſimul probaretur:& nos ægypto poſſe: & nobis ægyptũ carere nõ poſſe: Actũ erat de fœcundiſſima gẽte: ſi libera fuiſſet: pudebat ſterilitatis iſolitæ: nec minus erubeſcebat famẽq̃ torquebat:cũ pariter a te neceſſitatibus eius: pudoriq; ſubuentũ ẽ. Stupebãt agricolæ plena horrea:quæ nõ ipſi referſiſſent: q̃bus de cãpis illa ſubuecta meſſis:que i ægypti pte alius amnis. Ita bñficio tuo:nec maligna tellus:& obſequẽs nilus ægypto q̃dem ſæpe: ſed gloriæ nr̃æ nunq̃ largior fluxit. Quã nũc iuuat ꝓuicias oẽs in fidẽ noſtrã:ditionẽq; ueniſſe:poſtq̃ cõtigit princeps terrarũ:qui fœcunditatẽ:nũc huc: nũc illuc ut tp̃s:& neceſſitas poſceret:trãſferret: referretq;: qui diremptã mari gẽtẽ: ut partẽ aliquã populi: plebiſq; romanæ aleret:ac tueret. Ex cælo quidẽ nunq̃ benignitas tanta: ut oẽs ſimul terras uberet: foueatq;. hic oĩbus pariter: ſi nõ ſterilitatẽ: at mala ſterilitatis exturbat. hic ſi nõ fœcũditatẽ: at bõa fœcũditatis iportat: hic æternis cõmeatibus orientẽ: occidentẽq; cõnectit: ut q̃ ubiq; ferunt: quæq; expetunt: oẽs gentes inuicẽ capiãt: & diſcant quanto libertate diſcordi ſeruiẽtibus ſit utilius unum eſſe cui ſeruiãt quippe diſcretis quidẽ bonis oĩum ſua cuiuſq; ad ſingulos mala: ſociatis autẽ atq; permixtis ſingulorum mala ad nemínẽ: ad omnes omnia bona pertinent. Sed ſiue terris diuinitas quædã: ſiue aliquis amnibus genius: &

ſolum illud:& flumen ipſum precor : ut hac principis benignitate contentũ molli gremio ſæmina recondat:multiplicata reſtituat.nõ equidẽ repoſcimus fœnus:putet tamẽ eſſe ſoluendũ:fallaceq; unius anni fidem omnibus annis: omnibuſq; poſtea ſæculis tanto magis:quia nõ exigimus:excuſet.Satiſfactum:qua ciuium:q̃ ſociorum utilitatibus.Viſum eſt ſpectaculũ inde nõ eneruẽ:nec fluxum:nec q᷑ animos uirorum molliret : & frangeret:ſed quod ad pulchra uulnera:contẽptumque mortis accenderet : cum in ſeruorum etiam: noxiorũq; corporibus amor laudis: & cupido uictoriæ cerneretur.Quam deinde in edendo liberalitatem:quã iuſticiã exhibuit oĩ affectiõe : aut

in tutela cuius:ut quiſq; natus eſt uiuit:ſiue etiam q᷑ ut generamur curat : ſiue q᷑ una gignitur nobiſcũ: ſiue etiam quod nos genitos ſuſcipiat ac tueatur.certe a gignendo genius appellatur. eundem eſſe Genium & Larem multi ueteres tradiderunt:inter quos.C.Flaccus: hunc in nos maximam immo omnem habere poteſtatem creditum eſt.nonnulli binos genios in his dumtaxat domibus:quæ eſſent maritæ colendos putauere:alii duplicem omnibus genium dicunt appoſitum.ita nobis genius appoſitus eſt aſſiduus obſeruator:ut ne puncto quidem temporis longius abſcedat:ſed ab utero matris acceptos ad extremum uitæ diem comitetur. hæc Cenſorinus.at de deo Socratis Apuleius deum bonum ſcribit ſuo periculo poſſe uocari genium:quoniam is deus: qui eſt animus ſui cuiuſq;:q̃q̃ ſit immortalis: tamen quodãmodo cum homine gignitur : ut ex preces:quibus genium precamur ad coniunctionem noſtram : geminos & lares miniſtros deorum arbitrantur cuſtodeſq; hominum:& interpretes:ſiquid a diis uelint. Seneca tradit ſingulis geniũ & Iunonem datam:Plut. in quæſtionibus genium tantum . Genium ubiq; ſcribit Seruius eſſe. hinc Virgi.dixiſſe : genium ne loci.notat Dionyſius inter diuinum & humanum genus tertiam quãdam extare naturam: qua geniorum natio continetur:quandoq; hominibus:quãdoq; diis admixta: ex qua fabulare illud heroum genus eſſe ortũ aiũt. Feſto tradente Genium appellabant deũ; qui uim obtineret rerum omnium gerendarum.genius eſt deorum filius & parens hominum:& propterea genius meus nominatur:quia me genuit.aliter genium eſſe putarunt uniuſcuiuſq; loci deum . geniales deos dixerunt elementa & ſæmina rerum.quæ græci γένεθλίους uocant.duodecim quoq; ſigna : & lunam & ſolem & hos computabãt.

Illud ſolum.ægyptiacam terram. Contentum.ut in poſterum redundet. Sæmina recondat.exuberet.nam dicitur recondere ſæmina molli gremio cum repreſſo diluuio recedit ad tempus nõ rapido curſu & repropero:ſed molliter ac ſenſim:ſic.n.q᷑ cœni inuexerat non ſecũ refert. Multiplicata.ſæmia in duplũ reddat nobis. Fœnus.hic conuenit illorũ ſententia qui opinãtur fœnus proprie dici naturalem terræ fœtũ:& quod a ſorte extrinſecus reqritur. Putet.Nilus. Quia non exigimus.quia modeſti ſumus & uerecundi:neq; repetimus:quæ præſtitimus:tãto magis debes eſſe ſingulis annis fœcũdus. Excuſet.expurget per deprecationẽ:cũ.ſ.peccaſſe confitetur reus:tamẽ ſibi pro maioribus beneficiis ignoſci poſtulat. Satiſfactum.a te eſt. Qua.tum. Ciuium.dum eis alimenta præſtas. Sociorũ.dũ famelicis ſuccurris.eſt autẽ tranſitio color:nam patat ad alia tranſitum. Spectaculũ: gladiatorũ:Dione memorante Traianus in Theatro gladiatores cõmiſit:nanq; his oblectabatur. Iulius Capitolinus in Maximo & Galbiano ſcribit proficiſcentibus ad bellũ uenatiões & munera dari ſolita ab iperatoribus more inde orto:debuiſſe romanos ad bellũ ituros:pugnas uidere: & uulnera : & ferrũ:ac nudas inter ſe cohortes:ne dimicantes in bello armatos hoſtes timerẽt:aut uulnera & ſanguinẽ perhorreſcerẽt. ſic Annibal priuſq̃ cũ Scipione apud Ticinũ congrederetur rebus magis q̃ uerbis adhortandos milites ratus: circũdato ad ſpectaculũ exercitu captiuos montanos uinctos in medio conſtituit: armiſq; gallicis ante pedes eorũ proiectis interrogare interpretem iuſſit:quis ſi uinculis leuaretur armaq; & equũ uictor acciperet.decertare ferro uellet:cũ ad unũ omnes ferrum pugnamq; poſcerẽt:ut cuiuſq; ſors acciderat alacer inter gratulantes gaudio exultans raptim arma capiebat:ubi uero dimicarẽt:is habitus animorũ nõ inter eiuſdẽ modo conditionis homines erat:ſed etiã inter ſpectantes uulgo : ut nõ uincentium magis q̃ bene morientiũ fortuna laudaretur. Noxiorumq;.damnatorũ uirorum. Amor laudis. cupiditas gloriæ:M.Tullius Thuſculanarũ ſecundo.gladiatores:quas plagas perferunt?quam ſæpe apparet nihil eos malleq̃ uel domino ſatiſfacere?uel populo?quis mediocris gladiator igemuit?quis uultũ mutauit: quis non modo ſtetit?uerũ etiam decubuit turpiter?quis cũ decubuiſſet : ferrum recipere iuſſus collum contraxit?tantũ exercitatio:meditatio:conſuetudo ualet. Edendo.munere gladiatorio. Liberalitatem.multa paria. Liberalitatem.ſpectacula.c.xxiii.Traianus fecit:in quibus mile feræ : interdum innumeræ confectæ ſunt:ſimiliter infinitus gladiatorũ numerus decertauit.hæc tradunt a Dione. Iuſticiam.ut uictores meritis præmiis afficeret. Affectione.animi motu.uicio.M.Tullius affectiões ſunt animi motus qui ſecundũ ſtoicos non cadunt in ſapientem græci πάθη.i.paſſiones uocant: de qui-

Gladiatores.

intactus:aut maior. Impetratum eſt:quod poſtu
labatur.oblatum quod non poſtulabatur. inſti-
tit ultro:& ut cõcupiſceremus admonuit. Ac ſic
quoq; plura inopinata:plura ſubita. Iam q̄ libe-
ra ſpectantium ſtudia: q̄ ſecurus fauor. nemini
impietas:ut ſolebat:obiecta:quod odiſſet gladia
torem:nemo ſpectator ſpectaculum factus miſe-
ras uoluptates unco:& ignibus expiauit. Demẽs
ille ueriq; honoris ignarus:qui crimina maieſta-
tis in harena colligebat:ac ſe deſpici: & conten-
ni:niſi etiam gladiatores eius ueneraremur: ſibi
male dici:in illis ſuam diuinitatem: ſuum numen
uiolari interpretabatur:cum ſe idem quod deos:
idem gladiatores: quod ſe putabat. At tu Cæ-
ſar q̄ pulchrum ſpectaculum pro illo nobis exe-
crabili reddidiſti. uidimus delatorũ iudiciũ quaſi

bus diuus Auguſtinus multa libro.ix.cap.iiii. Intactus.purus: Maior.ſuperior. Quod.par gladia
Mart.locus torum.exiſtimauerim Mart.illud tetraſtichon dictum in commendationem Traiani. Cum peteret pars
hæc Myrinum:pars illa Triumphum:Promiſit pariter Cæſar utraq; manu. Non potuit melius litem fi-
nire iocoſam: O dulce inuicti principis ingenium. Poſtulabatur.a populo. immo etiam oblatum:q
non poſtulabatur.conuerſio color. Inſtitit. Traianus:ut ſpectaremus plura q̄ rogauiſſemus. ſic Titus:
qui propoſito gladiatorio munere: non ad ſuum: ſed ad ſpectantium arbitrium editurum ſe profeſſus
eſt:& plane ita fecit: nam neque negauit
quicq̄ petentibus: & ut quæ uellent:pete-
rent ultro adhortatus eſt. Vltro.non ro
gatus. Sic. ultro monens. Plura. ſpe-
ctacula præſtitit. Plura.repetitio. Stu
dia.fauores. Libera.ut unuſquiſq; faue
ret illi:qui ſibi non imperatori placuiſſet.
Secutus.ſine diſcrimine. Vt ſolebat.
multos honeſti ordinis deformatos prius
ſtygmatum notis ad metalla. & munitio-
nes uiarum: aut ad beſtias condemnatos:
aut beſtiarum more quadrupedes cauea
cohercitos: aut medios ſerra diſſectos a
Caio ſcribunt Tranqui. & Dion. q̄ male
de munere ſuo opinati eſſent. Vitellius
etiam quoſdã de plebe ob id ipſum:quod
Venetæ factioni clare maledixerant inter
emit contemptu ſui: & noua ſpe id auſos
opinatus. Impietas.crudelitas: in princi
pem. Nerua a Domitiano impietatis dam
natos abſoluit. Spectaculum. uel feris
obiectus:uel coactus digladiare. C. Caligu
lam tradũt iuſſiſſe Proculum patre primi
pilari & ob egregiam corporis amplitudinem:& ſpeciem coloſeron dictum e ſpectaculis detrahi repen
te:& in arenam deductum thraci:ac mox oplomacho comparaſſe: biſq; uictorem conſtringi ſine mora
iuſſiſſe:& pannis obſitum uicatim circumduci:ac mulieribus oſtendi.deinde iugulari. Puteolis dedica-
tione pontis:quem excogitauerat:cum multos e littore inuitaſſet ad ſe:repẽte omnes præcipitauit:quoſ
dam gubernacula apprehendentes contis remiſq; detruſit in mare:ſed & Domitianus:quem puto im-
primis reſpexiſſe:patremfamilias:quod thracem mirmilloni parem:munerario imparem dixerat: detra-
ctum e ſpectaculis in arenam canibus obiecit cum hoc titulo: impie locutus parmularius. Vnco &
ignibus.tractus in arenam unco:& ignibus per obſcena immiſſis: quod nouum quæſtionis genus pri-
mum adinueniſſe Domitianum author eſt Trãqui. nam antea in carcere necatos uncis quibuſdam ma-
gnis trahi ſolitos a carnifice in forum: deinde in fluuium teſtatur Dion. Volcatius Gallicanus inquit
milites in crucem ſublatos ut ſtipitem grandem poneret Auidius pedum octoginta & centum:& a ſum
mo uſq; ad imum damnatos ligaret:ab imoq; focum ſubderet:incenſiſq; aliis:alios fumi cruciatu:timo
re etiam necaret. & Lampridius tradit Voconium Turinũ in foro tranſitorio ad ſtipitem ligari iuſſum:
& fumo appoſito:quem ex ſtipula:atq; humidis lignis fieri imperatũ fuerat:necatum. Seneca: ut omit-
tam quæ ab eodem libro.iii.epiſtolarũ referuntur:tertio de ira: oſtendenda eſt rabies iræ effrenatæ: &
attonita:apparatuſque illi reddendus eſt ſuus:eculeus & fidiculæ:& ergaſtula: & cruces: & circumdati
Iuue.locus de oſſis corporibus ignes:& cadauera quoq; trahens uncus. Iuuenalis ſatyra prima. fœda lucebis in illa:
Qua ſtantes ardent:qui fixo gutture fumant: Et latum media ſulcum deducit arena. Ille. Domitia-
nus. Colligebat.captabat. Crimina maieſtatis.diminutionem dignitatis: aut amplitudinis aut po-
teſtatis imperii romani:de qua maieſtate non multo poſt longe plura commodius explicabuntur. In
illis.gladiatoribus:ſi improbarentur a ſpectatoribus. Suum numen.nam dici dominus deuſq; uoluit:
unde exiit illud a Mart. Edictũ domini deiq; noſtri:tuliq; gratanter Alcides appellari:& ſub eius imagi
ne coli:quod multis carminibus Mart.confirmat: ut libro.ix. Appia quã ſimili uenerandus in Hercule
Cæſar Conſecrat. & ſtatim Herculis in magni uultus deſcendere Cæſar Dignatus. item. Alcide latio nõ
Iuue.locus agnoſcende tonãti Poſtq̄ pulchra dei Cæſaris ora uides. quare apud Iuue. ſatyra quarta Itur ad Atridẽ:
ubi ſane Domitianum intelligit. contenderem legendũ Itur ad Alciden:ut ironia ſatyrica eum appella-
uerit Alciden. qui pro Rombi coctione tanquam prolernea combuſtione ſenatores in cõſiliũ uocaſſet
nulla ratio:cur Atriden uocauerit:non enim fuit Domitianus parenticida. Se.deos. Illo.Domitia-
ni. Execrabili.pphano.impio. Spectaculũ.dũ ſenatores pelluntur ab urbe. Iudiciũ.te pnũciaſſe in

exilium delatores. Graſſatorum.latronum ex improuiſo uitatores adorientium: & necantium. Latronum.qui a lateribus uiarum craſſantur.in alia ſignificatiõe pro cuſtodibus laterum. Solitudinem. loca deſerta. ſub Domitiano Iuuenalis meminit littora etiam a delatoribus obſeſſa. Forum.romanum intelligit in quo erant roſtra:& templum Iulii Cæſaris:q̃uis.P.Victor ædem Victoriæ: & eius ſtatuam in templo Iouis.opt.max.locet.fora autem in urbe.xvii.romanum:quod dicitur magnum: Cæſaris:Auguſti:Boarium tranſitorium:olitorium:piſtorium: Traiani:Aenobarbi:Suarium: Archemorium: Dioclitiani:Gallorum:Ruſticorum:Cupe

graſſatorum:quaſi latronum:non ſolitudinem illi nouiter:ſed templum:ſed forum inſederãt.nulla iam teſtamenta ſecura:nullus ſtatus certus.nõ orbitas:non liberi proderant. Auxerat hoc malum principum auaritia. Aduertiſti oculos: atq; ut ante caſtris:ita poſtea pacem foro reddidiſti: excidiſti inteſtinum malum: & ꝓuida ſeueritate cauiſti:ne fundata legibus ciuitas:euerſa legibus uideretur.licet ergo cum fortũa:tum liberalitas tua uiſenda nobis prebuerit:ut ꝑbuit: nũc ĩgẽtia robora uirorum:& pares animos:nunc immanitatem ferarum:nũc manſuetudinem incognitam: nunc ſecretas illas:& arcanas: ac ſub te primum cões opes:nihil tamẽ gratius:nihil ſæculo dignius:q̃ quod cõtigit de ſuper intueri delatorum ſupina ora:retortaſq; ceruices.agnoſcebãus:& fruebamur:cũ uelut piaculares publicę ſolicitudinis uictimæ ſupra ſanguinem noxiorũ ad lẽta ſupplicia:grauioreſq; pœnas ducerentur.Congeſti ſunt in nauigia raptim cõquiſita: ac tempeſtatibus dediti:abirent: fugerẽtq; uaſtatas delationibus terras:ac ſi quem fluctus:ac procellę ſcopulis reſeruaſſent:hic nuda ſaxa: & inhoſpitale littus incoleret:ageret duram:& anxiam uitam: relictaque poſt tergum totius generis humani: ſecuritate

dinis:piſcarium:Saluſti. Inſederant.tanquam hoſtes in inſidiis locati. Teſtamẽta. hoc Tranqui. Secundi contubernalis declarauit.nihil inquit penſi Domitianus habuit:quin prædaretur omni modo bona uiuorum:ac mortuorum: uſquequaq; quolibet & accuſatore:& crimie corripiebantur:ſatis erat obiici qualecunq; factũ dictumq; aduerſus maieſtatem principis: confiſcabantur alieniſſimæ hæreditates: uel exiſtente uno: qui diceret audiuiſſe ſe ex defuncto cũ uiueret hæredem ſibi Cæſarem eſſe. Nullus ſtatus. quorumcunque hominum conditio. Non.repetitio.

Hoc malum. delatores: quos qui non caſtigat irritat:ut ipſe Domitianus dicere ſolebat:ſed ſimulate. Aduertiſti oculos. uidiſti hoc malum. Caſtris.prætorianis ſeditioſis contra Neruam. Foro. ciuibus urbanis. Inteſtinum malum. delatores.

Legibus.traductio. Euerſa legibus. priuata legibus euerteretur.uel potius legibus nimium ſeueris exciſa. Licet.q̃uis. Fortuna.felicitas. Nunc. pauloante. Ingentia robora. uirorum fortiſſimos gladiatores. circuitio. Pares. conſtantes. Nunc immanitatem ferarum: nunc manſuetudinem incognitam. hæc puto ad uerbum a Dione in ſuam hiſtoriam trãſlata:ubi enim de ſpectaculis Traiani mentionem facit:in quibus inquit immanes feræ: & manſuetæ mile interdum: quandoque innumere confectæ ſunt. Illas opes.Domitiani: quas ille tyrannus ſibi ſoli reſeruabat:eas Traianus publicauit partim ciuibus:partim diis diſtributas:unde.xii.Mart.Quicquid parrhaſia nitebat aula Donatum eſt oculis:deiſq; noſtris: Omnes cum Ioue nunc ſumus beati: At nuper pudet:at pudet fateri:Omnes cum Ioue pauperes eramus. Sæculo.tuo. Supina.detecta. Retortas.reflexas: quod fit in reſupinatione.Tranqui. Vitellii ſupplicia narrans tractum ſcribit religatis poſt tergũ manibus:iniecto ceruicibus laqueo:ueſte diſciſſa:ſeminudũ per totũ uiæ ſacræ ſpaciũ reducta coma a capite ceu noxii ſolent:atq; ẽt mento mucrone gladii ſubiecto:ut uiſendã præberet faciẽ:ne ue ſubmitteret:ſic legimus apud eundẽ.C.Caligulã ꝑter pedes ſuos trãſeũtiũ matronarũ faciẽ manu allauaſſe:ſi quæ pudore ſubmitterẽt:ut eas diligẽter itueref. Fruebãur.tali ſpectaculo. Piaculares uictimæ.datæ ad purgationẽ aliorũ hoiu꞉.lib.iii.dixerat uiliſſimo quoq; q̃ſi piaculari dato. Publicæ ſolicitudinis.q̇ ſolebãt oibus terrori eẽ. Noxiorũ.reoꝝ.aut lege inoxioꝝ. Lẽta.grauiora.nã mori qdã leue ſuppliciũ putabãt:uñ Carmiliũ cũ audiuiſſet Tiberius mortẽ anticipaſſe:exclamauit:Carmilius me euaſit.nec temere Caius ĩ queq̃ niſi crebris & miutis ictibus paſſus ẽ ſæuire:ut ſe mori ſentiret. Supplicia. exilia. Raptim congſita.ideo mala:qa ſine delectu. Dediti.expoſiti. Vaſtatas delationibus terras. Romanũ ĩperiũ cede delatorũ exhauſtũ:qbus Tiberius:Caius:Nero:Domitianus ſtati credebãt. Quẽ. aliquẽ delatorũ. Scopulis:e ſcopulis uel qbus ſcopulis exularẽt. Hic.q reſeruatus eẽt:uel ĩ ſcopulis ut in cycladibus. Nuda ſaxa.ſporades:quæ ſane Cycladibus obſcuriores ſi Strabõi credimus. Inhoſpitale.deſertum:incultum: aſperum:ferum. Duram.laborioſam: egenam. Securitate.ipſis extorribus.

Mart.Iocus.

Memoráda facies:demōſtratio color. Facies.aſpectus. Coacta.claſſis eſt. Iratos.tumidos:undoſos.
A portu.hoſtiēſi. Et apud:& iuuabat aſpicere multos. Clæmētia ſua ſalua.qa noluit eos iterficere.
Cautibus.ſcopulis.iſulari pœnæ. Innocétiſſimus.nocétiſſimus.annomiatio & cōtrariū:cū meriti de-
portarēt quo prius imeriti.dixit Apollōius philoſophus Dōitiano p delatores uiros ſceleſtiſſimos urbes
funditus iterire:iſulas exulibus repleri:cōtinēté doloribus abūdare:& exercitus formidíe: ſenatū ſuſpi-
Mart.locus. ciōibus nūq̄ carere. Delatoꝝ turba cōpleret.facit hoc ut credā Mart.ſcripſiſſe illud i traiāi laudē Tur
ba grauis paci: placidæq; inimica quieti:
Quæ ſemper miſeras ſolicitabat opes:
Tradita Getulis: nec cœpit arena nocen-
tes:Et delator habet quod dabat exilium.
plurima.n.ex ſpectaculis Mart.epigrāma-
ta in cōmēdationē Traiāi ſunt edita. Ner-
ua prius quoſdam delatorū morte puni-
uerat:reliquos Traianus exilio. Dionis ab
breuiator ut tantū rerū capita tangēs tra
dit ſolū non adhibuiſſe Traianū aures de
latoribus. In pñs. Tacitus ad præſens di-
xit. Indagine.inquiſitione. eſt enim inda
gare ſcienter feras inquirere & uenari.in-
dago pro uenatione Apuleius: & indagā-
ter Columella pro diligenter uſi ſunt. eſt
autē grauis nomiatio. Incluſos:detritos:
iuxta formā iuris antiqui: ei q cœperat ar
guere:aut uindicta propoſita erat: ſi uera
detuliſſet: aut ſuppliciū ſi feſelliſſet Imp.
Valēs & Val.i hūc modū reſcripſerūt:no
ſtris & parētū nr̄orū cōſtitutiōibus cōpræ
hēſum ē:eos q accuſationē alienis noibus
præſumpſiſſent delatoꝝ numero eſſe adii
ciēdos: atq; ideo calūnioſiſſimū caput:&
perſonā iudicio irritæ delatiōis infamiæ
ſuppliciū ſequat̃:quo poſthac ſinguli uni
uerſiq; cognoſcāt nō licere i eo: quod nō
poſſit oſtēdi iudicū aíos cōmoueri.deinde
fallaciter icuſantibus maxime poſt exhibitionē accuſati nullius iuris color uelut deriuata excuſatione
proficiat:nō publica abolitio:nō priuata tabulis ſubueniat pſonis:nō ſpecialis idulgētia:ne beneficiū q
dē eos generale ſubducat.adhæc Honorius & Theodoſius.Quiſquis crimē intēdit nō ipunitā fore no-
uerit licētiā mētiendi:cū calūniātes ad uindictam poſcat ſimilitudo ſupplicii:quæ uerba cōueniūt cū Se
cūdo dicēte ereptū pecunias eunt̃.i.ſi quærēt aliena delationibus rapere:ſua amittent ſimilitudine ſup-
plicii:ſimiliter ſi alicui exiliū intēderint:illi deportabūtur:quare dixerat iure poeta epigrāmatarius & de
lator habet ꝙ dabat exiliū.ſunt aūt hic exornatiōes duæ diſſolutio:& cōtrariū. Ferreā:durā:ferā. Cō
uulnerandā pūctis.pūctis cauteriādo notādā ſtygmate:iſcribēdā.ꝙ ſupplicii genus uulgo bullare dicit̃.
alluſit ad Domitiāi geſta:quē lego fiſcales calūnias primo magna calūniātiū pœna repreſſiſſe. Neqcq̄.
nā mox ad rapinas cōuerſus uel uni quæcūq; crla deferēti credidit. Paria p̄mio dāna.q̄druplatores.n.
quartā delati ptē ſolebāt accipe. Metus.niſi ꝙ itēderint ꝓbauerint pat adituri ſuppliciū. oēs aūt iudi-
ces iuigilare præcipit Cōſtātinus iperator:delatores ſine fiſci aduocato denūciātes pœnis afficere.aptiſſi
mi.n.iuris ē:ut qđ ex cuiuſq; patrimonio ceciderit I caſum:& legibus & retro ordie iuris fiſci aduocatis
agētibus uēdicet̃:ſed qa nōnulli p̄cipites:ſecūdū ius poſſeſſa p̄rimōia deferre nō ceſſant:oibus damus li
cētiā:q ſe læſos exiſtimāt:cōtra delatores ſeueritatē iudicū iplorare ferro deſtrictā.ſeruū uero dñi iubēt
leges i exēplū oium ꝓditoꝝ ſæuiſſimæ ſniæ ſubiugari: ēt ſi obiecta ꝓbauerit excœpto crīe maieſtatis.
Titus.quē Diō teſtat̃ expuliſſe ab urbe delatores.& Trāq.iqt iter aduerſa tp̄oꝝ & delatores:mādato-
reſq; erāt ex licētia ueteri:hos aſſidue i foro flagellis:ac fuſtibus cæſos: & nouiſſime traductos p amphi
theatri arenā:ptim ſubiici i ſeruos ac uenire iperauit:ptim i aſprima iſulaꝝ aduehi.utq; ēt ſimilia qñq;
auſuros ppetuo coerceret:uetuit iter cætera de eadē re pluribus agi.itaq; illud frōtē pūctis notatā refer
ri pōt ad Titū:ꝙ magis ꝓbo. Proſpexerat.cauerat meritis pœnis. Ideoq; nūinibus æq̄tus & ppea iter
deos relatus.hic quo me uertā neſcio:dicā ne ꝓ cōmodo ſuo alia alibi Secūdū interpretatiōe uſum:fate
bor neceſſe nō cōſtare ſibi:præſertī3 cū hāc oronē nō auditoribus:ſed lectoribus publicauerit̃accuſem
tāti uiri indulgentiā:q in emendatione tanta utebat̃ diligentiãdixerat.n.in præcedentibus a Domitia-

mœreret.Memorāda facies:delatorū claſſis per-
miſſa oíbus uentis:coactaq; uela tépeſtatibus pā
dere:iratoſq; fluctus ſeq quoſcūq; in ſcopulos de
tuliſſent.Iuuabat pſpectare ſtati3 a portu ſparſa
nauigia:& apud illū ipſu3 mare agere pricipi gra
tias:q clæmētia ſua ſalua ultionē hominū:terra-
rūq; diis matis cōmendaſſet.Quātū diuerſitas tē
porū poſſet tū maxime cognitū eſt: cū iiſdem:q-
bus antea cautibus innocētiſſimus quiſq;:tūc no
centiſſimus adfigeret̃:cū inſulas oēs:quas modo
ſenatorum:iā delatoꝝ turba compleret:quos q-
dem nō in præſens tantū:ſed in æternū repræſſi-
ſti mile pœnarū indagine incluſos:ereptū alienas
pecunias eūt̃pdant:quas habēt:expellere pēati
bus geſtiūt̃ſuis exturbēt̃:neq;:ut antea:exāguē
illā:& ferreā frōtē neqcq̄ cōuulnerādā p̄beāt pū
ctis:& notas ſuas rideāt:ſ3 ſpectēt paria p̄mio dā
na:nec maiores ſpes:q̄ metus hēant:timeātq; q̄tū
timebāt̃.igēti qdē aío diuus titus ſecuritati nr̄æ:
ultioniq; pſpexerat: ideoq; numinibus æquatus

no Titum cælo dicatum:ut ille dei frater uideretur:hic uero quia delatores puniuerat: niſi quis intelliгat ſub hoc prætextu impetratam a ſenatu Titi conſecrationem cum tantum Domitianus intenderet illam ſibi decori futuram. Quandoq;:poſt mortem:nã inter deos relatũ memorat Eutropius.& Spartianus inquit Traiano diuinus honores datis ad ſenatũ litteris & quidem accuratiſſimis Adrianus poſtulauit:& cunctis uolentibus meruit.ita ut ſenatus multa: quæ is non poſtulauerat in honoré Traiani ſponte decerneret.ad hæc libro.x.Gellius meminit templi Traiani:& in eo bibliothecæ?ſecundũ artem.

eſt:ſed quanto tu quandoq; dignior cælo:qui tot res illi adieciſti:propter quas illum deũ fecimus. Id hoc magis arduum fuit: quod imperator Nerua te filio: te ſucceſſore digniſſimus: per quem magna quædam edicto Titi aſtruxerat:nihilq; reliquiſſe tibi uidebatur:qui tam multa excogitaſti:ut ſi ante te nihil eſſet inuẽtum. Quæ ſingula q̃tũ tibi gratiæ diſpenſata adieciſſent? at tu ſimul omnia profudiſti:ut ſol: & dies nõ parte aliqua: ſed ſtatim totus: nec uni aut alteri: ſed omnibus in commune profertur. Quaʒ iuuat cernere ærariũ ſilens:& quietũ:& quale ante delatores erat: nunc templum illud: nunc uere deus: nõ ſpoliarium ciuium:cruentarumq; prædarum ſæuum receptaculũ: ac toto in orbe terrarũ adhuc locus: unus in quo optimo pricipe boni malis impares eſſent. Manet tamen honor legũ:nihilq; ex publica utilitate cõuulſum:nec pœna cuiquã remiſſa: ſed addita eſt ultio:ſolumq; mutatum: quod iam non delatores: ſed leges timentur. At fortaſſe non eadem ſeueritate fiſcum qua ærarium cohibes?immo tãto maiore: quãto plus tibi licere

tractãs oſtẽdit ex cõparatiõe plura Traianum præſtitiſſe. Res. recte facta. Illi. quam Titus fæcit.i.qui longe plura geſſiſti laudanda q̃ Titus. Fecimus.hinc apparet Titum a ſenatu inter deos relatum. Arduum.mirandũ.difficile.trãſit ad modeſtiam Traiani circa res fiſcales. Edicto Titi.nõ taʒ intelligendũ puto edictũ: quo omnia priorum Cæſarum priuilegia confirmauit:quam quo delatores puniuit & repreſſit:nam ſequentia huic ſententiæ magis conueniunt: ut ſcilicet plura Nerua:cauerit qué pariter legimus pœnis delatores cohibuiſſe ad imitatiõeʒ Titi quædã ſuo edicto aſtruẽtẽ. ſed tot & tãta Traianus ingeſſerat ad illorum caſtigationẽ: ut ipſe repertor & primus uideret. Aſtruxerat.addiderat. Nihil.quod faceret ad comprimendam delatorum calũniam. Excogitaſti.noua addidiſti. Vt.tanq̃. Inuentũ. a Tito & Nerua. Diſpenſata.diuerſis elargita:ut ſi aliquis accuſatus fuiſſet inique:& abſolutus a Traiano condẽnato calũniatore:quantũ gratiæ ſibi p ſingulos comparaſſet: ſic Nerua uno edicto priorũ liberalitates cõfirmauit: ne ſinguli a ſe haberẽt ipetrare:ſic paulo poſt dũ tradit uigeſſimas remiſſas: poſtremu dixit ſibi eripere tot beneficiorũ occaſiones:tam numeroſam obligãdi ĩputandiq; materiã. Simul.uno edicto.extat Traiãi reſcriptũ ad Aufidium Secundũ in hũc modum.ſcio relegatorum bona auaritia ſuperiorũ temporũ fiſco uendicara:ſed alud clæmentiæ meæ conuenit:qui inter cætera:quibus innocentiam rationũ meorũ temporũ:hoc quoq; remiſi exemplũ.hæc Pomponius de interdictis. Paulus de iure fiſci edicto inquit diui Traiani quod propoſuit ſignificatur:ut ſi quis anteq̃ cauſa eius ad ærariũ deferatur:profeſſus eſſet eã rem: quam poſſideret:capere ſibi non licere:ex ea partẽ fiſco inferat:partẽ ſibi retineat. idem poſtea edicto ſignificauit:ut quæcunq; profeſſa eſſet uel palam uel tacite relictũ ſibi:quod capere nõ poſſet: & ꝓbaſſet iam id ad fiſcũ pertinere:etiam ſi id fiſcus nõ poſſideret:ex eo quod redactũ eſſet:præfectus ærario partem dimidiam ferat. Vt ſol.comparatio. Profertur.elucet. Aerarium.Saturni ædem:in quã publicam pecuniam ſeruandam reponebant.alibi copioſius. Silens.non inquietatũ reis. nam damnatorum pecuniæ partim ad ærarium:partim ad fiſcũ referebantur. Templũ illud.Saturni. Deus.facit hic illorum ſententia:qui ſcripſere Saturni ædem ideo conſtitutam pecuniarum publicarũ recœptaculũ:q; nullum in eius finibus furtũ fuerit cõmiſſum. Spoliarium.locus ubi reſeruantur ſpolia:eadem forma qua Spoliariũ.
dicimus armarium.lego inſuper in uita Commodi apud Lampridiũ ſpoliariũ eſſe locum ubi noxii necarentur.& Seneca epiſtolarũ.xiiii.nunquid aliquem eſſe taʒ cupidũ uitæ putes?ut iugulari in ſpoliario q̃ in arena malit?ſiue ſpoliariũ appellatũ:q; uita priuarentur:ſiue q; ibi ſpoliati laniarentur. Cruentarum.occiſorum uirorum:quorum bona publicarentur. Locus.extat. Optimo principe.ſub Traião. Honor legum.ſeueritas legum fiſcalium. Ex publica utilitate.ex pecuniis publicis ærario inferẽdis. Conuulſum.ereptum. Vltio.calumniatoribus: qui prius impune debacchabantur. Fiſcum.ubi Fiſcus.
principales pecuniæ reconduntur fiſcus eſt: ſicut ærariũ ubi publicæ.uiderint ii: qui crediderunt ærarium & fiſcum idem eſſe.non negauerim tamen interdum confondi ſicut apud Claudianum Non tua priuatis creſcunt æraria damnis: q̃q̃ & ibi pro publicis liceat accipere: ut exponas tua pro tui imperii.

de tuo:quam de publico credis. Dicitur actori: atq; etia; procuratori tuo in ius ueni:ſequere ad tribunal. nam tribunal quoq; excogitatū crucia tu eſt par cæteris:niſi illud litigatoris amplitudi ne metiaris. Sors: & urna fiſco iudicē aſſignat. licet reiicere:licet exclamare hunc nolo: timidus eſt:& bona ſæculi parū intelligit. illū nolo:quia Cæſarem fortiter amat. Eodē foro utunt̃ principatus:& libertas. Quæ p̄cipua tua gloria eſt:ſæpius uincit̃ fiſcus:cuius mala cauſa nūq̄ ē:niſi ſub bono pricipe. īgens hoc meritū: maius illud:qđ eos p̄curatores habes:ut plerūq; ciues tui nō alios iudices malint. liberū eſt autē diſceptāti dicere:nolo eū eligere:neq; enim ullā neceſſitatē muneribus tuis addis: ut qui ſcias hanc eſſe beneficiorum principalium ſummam gratiam:ſi illis & non uti licet. Honera imperii plæraq; uectiga-

De tuo. de rebus fiſcalibus. de publico. quæ referuntur in ærarium. Actori. aduocato fiſcali. ipſe libro. ii. fama non unius actoris ideſt aduocati Vlpi. de iure fiſci actores uocat procuratores Cæſaris bonorum:caput eſt libro. ii. codicis de aduocato fiſci:quem primus Adrianus inſtituit authore Spartiano.
Procuratori. hodie quoq; fiſcus habet aduocatum:& procuratorem: cuius officium etiam eſt aliena negocia mandato domini adminiſtrare. poteſt autem eſſe unius rei. uel omnium. quod teſtatur Vlp. ff. .iii.&.ii. Codicis titulus eſt de procuratoribus. In ius ueni. non tantum ſi fiſcalia commoda occultauerat: q̄tum ſi nullo negocio exiſtente fiſci nomine priuatis audeat calumnias commouere. hoc imperator Conſtantinus cauit.& libro.xl.ff. de adminiſtratione reru; ad ciuitatem pertinentium. magiſtratus reipubli. non dolum ſolummodo ſed & latam negligentiam:hoc amplius etiam diligentiam debent. Tribunal. iudicem: nam magiſtratus erat conſtitutus a Traiano:per quem cogebantur aduocatus: & fiſci procurator:ſi iniuriam alicui inferrēt: ſtare legibus. Cruciatu. uexatione moleſtia:ſeueritate. Par cæteris. ius æque: ut in aliis ibi ſeruatur. Litigatoris. aduocati:& procuratoris Cæſaris ſenſus eſt: ibi omnibus par iuſtitia reddit̃:ſicut ī cæteris tribūalibus:niſi quis hoc diceret maius:quia litigāt:qui Cæſaris perſonam repræſentant. Sors & Vrna. hæc oīa Pedianus diligenter proſequitur. cū multi in iudices in urnam mitterētur ſortito:ut de pluribus neceſſarius numerus cōfici poſſet:permittebat̃ accuſatori:ac reo: ex illo numero reiicere:quos putabāt ſibi aut inimicos:aut ex aliqua re incōmodoſos fore:& Marcellus Eprius apud Tacitū memorat morem fuiſſe per ſortem & urnam:in quam iacebant ſortes iudicandi:unde in.vi. Virg. dixit Quæſitor Minos urnā mouet. Reiicere. iudices ſuſpectos remouere. a iudicādo:unde reiectio appellata: q̄ celebrata: moris erat & haberi in officio prætoris:& in arca reponi nomina iudicū delectorum ſecundum Aſconiū. Hunc. iudicem. Bona ſæculi. libertatem iudicibus liberam iudicandi quicquid uelint ſub principe Traiano.
Fortiter. uehemēter. alibi conſtāter. Eodem foro. iiſdem legibus. Principatus:& libertas. priceps:& liberi homines. denomiatio:quæ a finitimis rebus trahit orationē. qua poſſit ītelligi res:quæ nō ſuo uocabulo fit appellata. Vincit̃. cauſa cadit. Cuius cauſa mala. nunq̄ iudicat̃ aduerſus fiſcum. Meritum. beneficium tuū eſt. Eos. tam bonos. Honera imperii. ordo:honera imperii coegerūt īſtitui plæraq; uectigalia ut pro utilitate cōmuni:ita pro ſingulorū iniuriis. ideſt tam ad ſtipendia militū & annonam claſſemq; tuendam:quæ pertinent ad publicam utilitatem:q̄ ad ſalatiū magiſtratiuū:qui ad arcendas priuatorū iniurias conſtituuntur nam Cæſar dictator ſcribente Dione dicere ſolebat duo maxie neceſſaria affectantibus imperiū milites:& pecunias:& inuicem conſiſtere: nā ſtipendiis exercitus cōtrahi: illa ex armis cōparari:ſunt enim pecuniæ principatus nerui ſicut dicebat Mutiāus apud eūdē authorē. νευρα γαρ της ηγεμονιασ τα χρηματα αείποτε εινάι ελεγε. ideſt neruos enim principatus pecunias ſemp eſſe dicebat.& Demoſthenes in orationibus dixit δει δει χρηματων καί ανευ τουτων ουδεν εστι γινεσθαι των δεοντων. ideſt opus eſt:opus eſt pecuniarū:& ſine his nihil eſt fieri neceſſariorū. ſolutiones autem ſtipendiorū fiebant aliquando a ſtipendiariis ciuitatibus: aliquando ex ærario:quandoq; ex tributo Romæ impoſito militibus pecuniæ dabant̃. unde cū agitaret Nero an cuncta uectigalia omitteret ſenatores imperū eius continuiſſe meminit Tacitus: diſſolutionē imperii docendo:ſi fructus:qbus reſp. ſuſtineret̃ diminuerentur: & Appianus in præfatione totius hiſtoriæ ſcribit:ex nonnullis īperio parētibus:atq; ſuppoſitis plus detrimēti capere romanos:q̄ utilitatis:quos licet iutiles deſerere cū pudeat:principatum omnem magnis copiis:magniſq; præſidiis circumquaq; uallentes tārū terræ tantumq; maris quaſi fundum quendam ſeruaſſe:atq; continuiſſe: ſuiſq; tēporibus & quidē ſolis romanis adfuiſſe ingentes copias:peditū ducenta:equitum.xl.milia: elephantorum trecentorū bellicorum numerum:curruum ad prœlia inſtructorū duo milia:ac armorū in ſupplimētum.ccc.milia. & hæc quidem terreſtibus copiis:maritimis uero minorū nauiu; duo milia:triremiū a ſexcuplis in quinque remes mile quingentarum claſſem:inſtrumētorū quoq; naualium numerū bis totidem. ad hoc naues par-

lia inſtitui:ut ꝓ utilitate cōi:ita ſingulorū iniuriis coægerūt:His uigeſſima reperta ē:tributū tolerabile:& facile hæredibus dūtaxat extraneis: domeſticis graue. Itaq; illis irrogatū ē:his remiſſū. uidelicet qđ manifeſtū erat q̃to cū dolore laturi: ſeu potius nō laturi homines eēnt:deſtrīgi aliqđ & abradi bōis.q̄ ſanguīe:gētilitate:ſacrorū deniq; ſocietate metuiſſēt:quæq; nunq̄.ut aliena: & ſperanda:ſed ut ſua ſempq; poſſeſſa:ac deinceps ꝓximo cuiq; trāſmittēda cœpiſſent. Hæc māſuetudo legis ueteribus ciuibus ſeruabat̃. noui ſeu per latiū in ciuitate: ſeu bn̄ficio prīcipis ueniſſent: niſi ſimul cognatiōis iura īpetraſſēt:alieniſſimi habebant̃:quibus cōiunctiſſimi fuerant. Ita maximū bn̄ficiū uertebat̃ in grauiſſimā iniuriā: ciuitaſq;

tim auro proras:partim puppes exornatas:quas thalamegalas appellāt ad belli pompā. Dion ī Auguſto refert aluiſſe romanos Viginti tres exercitus:ſuis uero tēporibus.xix. Vigeſſima. uigeſſimam dicimus ſicut quadrageſimā:decimā: quintam.cum.ſ.de uigeſſimo:quadrageſſimo:decimo:quinto quoq; numero unum auſertur:ſiue tributi:ſiue pœnæ nomine. Tacitus de Nerone. uectigal quoq; quintæ:& uiceſſimæ uenaliū mancipiorū remiſſum ſpecie magis q̄ ui. Tranqui. Caius inquit ꝓ litibus ubicūq; cōcœptis exægit quadrageſſimā ſummæ:de qua litigaretur.& in Veſpaſiano meminit Sabinum publicanum quadrageſſimæ in Aſia ægiſſe.M. Tullius ad Atticum.portoriis Italiæ ſublatis: agro cāpano diuiſo:qđ uectigal ſupereſt domeſticum?præter uiceſſimam:quæ uidetur una conciuncula pediſe quoq; noſtrorum eſſe peritura.hinc Liuius.vii. ſecundi belli punici:ſcribit aurū uiceſſimariū. qui in ſanctiore ærario ad ultimos uſus reſeruabat̃ pro mi placuiſſe: ubi uiceſſimarium aurū ſane intelligim⁹ collectum ex uiceſſimis. quāuis ſciā; quoſdā legere cenſi marium: quod nō procedit: Aulus Ofili⁹ equeſtris ordinis & Cæſaris familiariſſimus libros de iure ciuili plurimos omnē partem operis fundantes: q reliquit de legibus uiceſſimæ primus conſcripſit:authore Pomponio de origine iuris. de uiceſſima. qua ex re frumētaria colligebat̃ nō loquit̃ ſecundus:ſed: quæ pro hæreditatibus conſtitua fuerat:nā peregrini & externi ēt ſi iure Latii:uel prīcipū liberalitate ī ciuitatē romanā ueniſſent: nō poterāt adire ſuorū hæreditatē:niſi prius uiceſſimā hæreditatis pſoluiſſent:quā legē prim⁹ īſtituit Auguſt⁹.nā Diō inqt poſtq̄ multitudinē romanorū exercituū enumerauit:pp copiā legionū & equitū Auguſt⁹ multis īdigēs pecūiis uiceſſimā hæreditatū & legatorū:q teſtamēto aliqbus p̄ter maxima cognatiōe aſtrictos:& paupes relinquunt̃:cōſtituit tanq̄ hoc uectigal ī Cæſaris cōmētariis ſcriptū fueniſſet.hāc legis iniuriā Nerua prius emēdauerat:ſ; pce:Traiāus multū liberalitati pīæ addidit: Grānus ī totū ſuſtulit. Auſoni⁹.n.mēinit Traianū tributa cōdonaſſe ſed ptib⁹ retētis q̄s poſtea ī totū Grānus remiſit ubi de uiceſſimis ītelligēdū annotam⁹ Iulius ēt Capitolius recitat Antoninū Philoſophū leges addidiſſe de uigeſſima hæreditatū. Extraneis.nulla cognatiōe cōiunctis:uel pegrinis:q lege Papia ꝓhibebant̃ uti ciuitate romana. Domeſticis.cōſanguineis:gētilib⁹:q ex eadē domo.i.familia ſūt. Illis.extraneis. Irrogatū.īpoſitū.His domeſticis. Remiſſum.ablatū:cōdonatū. Seu poti⁹ nō laturi.ipatiēter paſſuri.correctio. Deſtringi.tolli decurtari. Abradi:& diſtrīgi.trāſlata uerba. Bonis a bonis. Sanguine.cognatiōe:cuius gradus lege apud Iuſtinianū ī Inſtitutiōibus:&.ff.xxxviii. Gētilitate. gētilis ē:q ex eadē familia ē:uel eiuſdē nois:q̄ſi nomē familiæ hēat:ab hoc gētilitas dicta:quæ ꝓprie ē multitudo ipſa uel familie uel nationis alicuius authore Feſto.un̄ Varro lib.iii.rei ruſticæ cū Axiū libere de pauone dicere cohortat̃.q Fircellius cognomēto Pauo iā diſceſſerat:ſi qđ inqt diceres de hoc: gentilitatis cā fortaſſis an̄ eū duceret ſerrā:ſic hēt codex uetuſt⁹:uidelicet rē hāc tractaret: cū ſit ex familia pauonū: nam eodē libro Fircelliū Pauonē rheatinū dixerat.ſerrā autē ante eū duceret.i. ſe ſtrenue opponeret.ut de pauone diceret:nā ſerra Vegetio p̄cœptore ducit̃ ex abundātibus: quæ a ſtrenuiſſimis dirrecta ante frontē opponit̃ hoſtibus:ut turbata acies reparet̃.Gellius pariter tradit Serrā eē nomē ordinis ī militia. inſup ſerrula apud eundē Varronē inſtr̄m eſt ad metēdū ī extrēo linei baculi incurui. Societate ſacrorū.an qa aliqbus familiis ius faciendorū ſacrorū peculiare fuit:ut poticiis & pinariis:an magis ad iura cognationū referēdū putamus?ſacrū.n.matrimoniū p qđ multiplices fiūt cognatiōes. Sperāda. tanq̄ nō ſua:ſed extranea. Sua.gētilicia patrimonia. Deīceps.p gradus ꝓximiores. Trāſmittēda.ut ſub fidei cōmiſſo. Māſuetudo.ut gētiles ſuccederēt abſq; honere uigeſſimæ. Veterib⁹.iā pridē ī urbē recœptis.

Vigeſſima — Liuii locus — Auſonii locus. — Gentilis — Gentilitas. — Varronis locus. — Serra. — Serrula.

Noui.ciues. Per latiū.iure latii: qđ q fuerat adeptus ſine tributo uiuebat:ſolū īmune hēbat authore Paulo de cēſibus,ff.l.ad hoc ius petēdi magſ̃ratus. In urbe.nā Pedianus ſcribit:ueteribus colonis Pōpeius ius latii dedit.i.ut petēdi magſ̃ratus gr̃a ciuitatē romanā adipiſcerent̃.Strabo hoc ampli⁹ addidit: ut qbus ius latii foret cōceſſum nullū cū p̄toribus ueniētiū Roma negociū eēt. Bn̄ficio.munere:liberalitate.priuilegio. Simul.niſi cū a prīcipe donaret̃ ciuitate ro.ſimul ēt īpetraſſent iura cognatiōis.i. poſſe ſuccedere ī hæreditatib⁹ ſuorū p ius cognatiōis. Alieniſſimi.extranei.tanq̄ illos ſanguīe nō cōtingētes. nā ab his uigeſſima exigebat̃:maximū bn̄ficiū dōatio ciuitatis romāæ. In grauiſſimā iniuriā cū uigeſſi-

romana inſtat erat odii : & diſcordiæ : & orbitatis. cum cariſſima pignora ſalua ipſorum pietate diſtraheret. Inueniebantur tamen: quibus tantus amor nominis noſtri ineſſet: ut romanam ciuitatem non uigeſſimæ modo : uerum etiam affinitatum damno bene compenſati putarent . ſed his maxime debebat gratuita contingere:a quibus tam magno æſtimabatur . Igitur pater tuus ſanxit: ut quod ex matris ad liberos: ex liberorũ bonis perueniſſet ad matrem: etiam ſi cognationum iura non recepiſſent: cum ciuitatem adipiſcerentur : eius uigeſſimam ne darent . Eandem immunitatẽ in paternis bonis filio tribuit : ſi modo reductus eſſet in patris poteſtatem. ratus improbe: & inſolenter: ac pene impie his nominibus inſeri publicanum:nec ſine piaculo quodam ſanctiſſimas neceſſitudines uelut intercedente uigeſſima ſcindi : nullum eſſe tanti uectigal: quod liberos:ac parẽtes faceret extraneos . Hactenus ille: parcius fortaſſe: q̃ decuit optimum principem:ſed non parcius q̃ optimum patrem:qui optimum adoptaturus hoc quoque parentis indulgentiſſimi fecit:quod delibaſſe quædam ſeu potius demonſtraſſe contentus largam : ac prope intactam benefaciẽdi materiam filio reſeruauit. Statim ergo muneri eius liberalitas tua aſtruxit: ut quemadmodum in patris filius: ſic in hæreditate filii pater eſſet immunis:nec eodem momento quo pater eſſe deſiiſſet : hoc quoq; amitteret : quod fuiſſet . egregie Cæſar quod lacrymas parentum uectigales eſſe non pateris. Bona filii pater ſine diminutiõe poſſideat : nec ſocium hæreditatis accipiat:qui nõ habet luctus. nemo recentem : & attonitam orbitatem ad computationem uocet: cogatque patrem : quod relique-

ma auferretur bonorũ relictorum tanquam non eſſent ciues. Inſtar odii. tanquã odiũ. dicimus inſtar fine ad & cum ad:quod ſubinde reperies apud Apuleium. Orbitatis . quæ priuaret ciues debita hæreditate. Pignora.cognationes:quæ ſunt hypothecæ amoris. Salua ipſorũ pietate.etiam ſi inter ſe mutuo dilexiſſent. Diſtraheret.ſepararet. Noſtri.romani. Compenſari. Romanam ciuitatem. contentos eſſe Vigeſſimam ſoluere:& cognationum iure priuari:modo ciues romani eſſent. Gratuita.romana ciuitas gratis dari ſine honere Viceſſimæ. Tam magno precio.ſ. tributo Viceſſimæ: & affinitatum priuatiõe. Pater tuus.Nerua. Perueniſſet. ſiue condito teſtamẽto ſiue ab inteſtato. Cognationũm iura.Vt ꝓximior adiret hæreditatẽ. Non recœpiſſent.nõ impetraſſent. Eius. peculii. Ne darent. ne publicano ſoluerent. Immunitatẽ.ab honere Viceſſimæ. Reductus eſſet i patris poteſtatem. dupliciter poſſunt filii reduci in patriã poteſtatem:ſi emancipati iterum reuertantur ad patrem:aut ab hoſtibus capti iure poſtliminii:ſicut ſequẽtia indicãt: nam niſi reducti eſſent in patriam poteſtatem bona eorum pertinent ad quos pertinerent : eſt autẽ Poſtliminium ius amiſſæ rei recuperandæ ab extraneo in ſtatũ priſtinum reſtituendæ moribus legibuſq; cõſtitutum : quod adeptus quis eſſe dicitur: cũ extra limina: hoc eſt terminos prouinciæ in captiuitate detentus:rurſus ad propria limina reuertit:hinc Iuſtinianus titulo quibus modis ius patriæ poteſtatis diſſoluitur:dictum aſſerit poſtliminium a limine & poſt:unde eũ qui ab hoſtibus captus eſt·& in fines noſtros poſtea peruenit:poſtliminio reuerſum eſſe dicimus: nam limina ſicut in domibus finẽ quẽdam faciunt ſic & imperii finẽ limẽ eſſe ueteres uoluerunt:hinc & limes dictus eſt: quaſi finis quidam & terminus: ab eo poſtliminiũ dictũ eſt:quia ab eodẽ limine reuertebatur:quo amiſſus erat. plura iuriſcõſulti præſertim .ff.xlix. de captiuis & poſtliminio reuerſis & ab hoſtibus captis: pariter.viii. codicis. Inſolẽter.ſuperbe. His.noibus.parentũ & liberorum. Publicanũ publicũ exactorẽ Viceſſimæ.de publicãis alibi multa. Piaculo.ſcelere:monſtro extraneos tanquam inter ſe alienos. Ille. Nerua. Hactenus. hoc tantum de uiceſſimis ſanxit. Quam optimum patrem decuit. Adoptaturus. te filium optimum. Hoc.officium. Delibaſſe.tetigiſſe:pauca remiſiſſe. tranſlatio a guſtatoribus. Quædã. de Viceſſimis. Seu potius. correctio. Demonſtraſſe. Traiano. Proprie.intactam. delibatam. · Muneri.legi uiceſſimæ. Aſtruxit.addidit: tranſlatio a ſtrue lignorum. Filius. eſſet immunis in hæreditate patris. Immunis. liber ab honere Viceſſimæ. Quod fuiſſet.bona filii quibus uidebatur fuiſſe pater. Egregie.feciſti. Lacrymas.orbitatem. Vectigales. obnoxias uiceſſimæ. Bona filii.ut militis & emancipati:quæ etiam ab inteſtato ad proximiores deuoluuntur. Diminutione.uiceſſimæ. Socium.aliquem participem. Habet ſocium. Nemo.publicanus.attonitam.ſtupidam.mentis inopem. Orbitatem. orbos parentes. denominatio. Ad computationem ad calculum

Poſtliminium.

rit filius ſcire. Augeo. P. C. principis munus: cũ oſtendo liberalitati eius ineſſe rationem. ambitio enim: & iactantia: & effuſio: & quid uis potius q̃ liberalitas exiſtimanda eſt: cui ratio non cõſtar. Dignum ergo imperator mãſuetudine tua minuere orbitatis iniurias: nec pari quenquam filio amiſſo inſuper affici alio dolore: ſic quoque abunde miſera res ẽ pater filio ſolus hæres: quid ſi cohæredem non a filio accipiat? Adde quod cum diuus Nerua ſanxiſſet: ut in paternis bonis liberi neceſſitate uigeſimæ ſoluerentur: congruens erat eandem inmunitatem parentes in liberorum bonis obtinere. Cur enim poſteris amplior honor: q̃ maioribus haberetur? curue non retro quoque recurreret æquitas eadem? Tu quidem Cæſar illam exceptionem remouiſti: ſi modo filius ĩ poreſtate patris fuiſſet: intuitus opinor uim: legemque naturæ: quæ ſemper in ditione parentum eſſe liberos iuſſit: nec uti inter pecudes: ſic inter homines poteſtarem: & imperium ualentioribus dedit. Nec uero contentus primum cognationis gradum abſtuliſſe uigeſimæ: ſecundũ quoque cxemit: cauitque ut in ſororis bonis frater: & contra in fratris ſoror: utque auus auia in neptis nepotiſq;: & inuicem illi ſeruarentur immunes. His quoque quibus per latium ciuitas romana patuiſſet: idem indulſit: omnibuſque inter ſe cognationum iura commiſit ſimul & pariter: & more naturæ: quæ priores principes a ſingulis rogari geſtiebant: non tam præſtandi animo q̃ negandi. Ex quo intelligi poteſt quantæ benignitatis: quanti ſpiritus fuerit ſparſas: atque ut ita dicã laceras gentilitates colligere: atq; connectere & q̃ſi renaſci iubere: deferre q̄d negabat: atq; id p̃ſtare cũctis: q̄d ſæpe ſinguli nõ impetraſſent. Poſtremo ipſu3 ſibi eripere tot bñficiorꝫ occaſiões: tã numeroſam obligandi: ĩputandiq; materiã. indignũ credo ei uiſum ab homĩe peti: q̄d dii dediſſent. Sorores eſtis: & frater: auus: & nepotes: q̄d

hæreditatis: ut inde dematur uiceſſima. Ineſſe rationem. ratione uigeſſimam remiſiſſe. Effuſio. prodigalitas. qua poſſumus incuſare Neronem: qui bis & uicies mile ſextertium donationibus effudit. Ratio non conſtat. nulla honeſta ratio apparear. Dignum. eſt res digna. Iniurias. calamitates. Inſuper. ultra dolorem. quem pariter in obitu filii. Sic. per ſe. Solus. orbus. Quid. perinde ac ſi diceret: nonne miſerrimum? Non a filio. ſed a fiſco ut prius accidebat. Neceſſitate. honere. Congruens: conuen: ẽs. æquum. Poſteris. minoribus. ideſt filiis. Amplior. ut ſoluti eſſent a neceſſitate uigeſſimæ: patres uero non. Maioribus. patribus. Retro recurreret. reſpiceret: reuerteretur. ad maiores retro graderetur. Aequitas. inter ius & æquitatem hoc intereſt: ius eſt quod omnia recta & inflixibilia exigit: æq̄tas: quæ de iure multum remittit referente Donato. Apuleius. ix. tradit ſiniſtrã æquitati ſacratam: quod nulla caliditate: nulla ſolertia ſit prædita. Si modo filius in poteſtate patris. uerba iſta fuerant in edicto Neruæ. Intuitus reſpexiſti. Vti inter pecudes comparatio. Valentioribus. per hoc aperte oſtenditur captos ab hoſtibus intelligere. Abſtuliſſe uigeſſimæ. liberaſſe ab hõere uigeſſimæ. Primũ. parẽtis & filii. Caius iſta de gradibus affinitatũ ſcripſit: grad⁹ cognatiõis alii ſupioris ordinis ſũt: alii iſerioris: alii ex trãſuerſo ſiue a latere: ſuperioris ſunt ordinis parentes: inferioris liberi: ex tranſuerſo ſiue a latere fratres: & ſorores: liberiq; eorum: ſed & ſuperior quidem & inferior cognatio a primo gradu incipit: ex tranſuerſo ſiue a latere nullus ẽ primus gradus: & ideo incipit a ſecundo: itaque in primo gradu cognationis: ſuperioris quidem & inferioris ordinis cognati poſſunt concurrere: ex tranſuerſo uero nunquam eodem gradu: quiſquam concurrere poteſt. at in ſecũdo ac tertio & deinceps in cæteris poſſunt etiam ex tranſuerſo quidem concurrere: & cum ſuperioris ordinis cognatis: primo igitur gradu ſunt ſupra pater & mater: infra filius filia: ſecũdo ſunt gradu ſupra: auus auia: infra nepos neptiſ: ex tranſuerſo frater ſoror: & quæ illic tractantur latius. Secundum. fratris: & ſororis ex trãſuerſo. In fratris. bonis. traductio color: nam eadem uerba ſine uicio frequenter repetuntur. Illi. neptis & nepos. Immunes. liberæ a uectigali uiceſſimæ. Per latium. iure latii. Patuiſſet. data eſſet. Idem. immunitatem uiceſſimæ. Commiſit. coniunxit: nam intercedente uiceſſima uidebantur diſiuncta. More naturæ. quæ omnia pariter omnibus diſpenſat. A ſingulis. per priuilegia. Geſtiebant. uolebant: appetebant. Spiritus. magnaminitaris. Gentilitates. familias: domos. Deferre. dare ſponte non petentibus. Eripere ſibi. priuate ſe: nam per has conceſſiones multos obligaſſet. ſingulis ſingulas concedendo. Imputandi. ingratis uidelicet. Sorores eſtis. fingit hæc

eſt ergo:cut egitis:ut ſitis. uobis eſtis. Qui pro cætera ſua moderatione non minus inuidioſum putat dare hæreditatem:quam auferre. Læti ergo adite honores: capeſſite ciuitatem: neminem hoc neceſſitudinis abruptum uelut ttuncum amputatumq; deſtituet: iiſdem omnes quibus ante pignoribus:ſed honeſtiores perfruẽtur: ac ne remotus quidem:iamq; deficientis affinitatis gradus a qualibet quantitate uigeſſimam inferre cogetur. ſtatuit enim cõmunis omniũ parens ſummam:quæ publicanum pati poſſit. Carebit honere uigeſſimæ. parua: & exilis hæteditas: & ſi ita gratus hæres uolet: tota ſepulchro: tota funeri ſeruetur:nemo obſeruator: nemo caſtigator adſiſtet. Cuiuſcunq; modi ea pecunia ex hæreditate alicuius obuenerit:ſecurus hẽat:quietuſq; poſſideat. Ea lex uigeſſimæ dicta eſt:ut ad periculum eius perueniri niſi opibus non poſſit. conuerſa ẽ iniquitas in gratulationẽ: iniuria in uotũ. optat hæres ut uigeſimam debeat. Additum eſt: ut qui eiuſmodi ex cauſis in idem edicti uigeſimam deberent:nondum tamen intuliſſent: non inferrẽt. At in præteritum ſubuenire: ne dii quidem poſſunt:tu tñ ſubueniſti cauiſtiq;:ut deſineret quiſq; debere:quod nõ eſſet poſtea debiturus. Idem feciſti ne malos principes habuiſſemus: quo ingenio ſi natura pateretur: quam libenter tot ſpoliatis:tot trucidatis ſanguinem:& bona refudiſſes? Vetuiſti exigi quod deberi nõ tuo ſæculo cœperat. Alius ut cõtumacibus iraſcereť: tarditatẽq;

dici potuiſſe a Traião. Vt ſitis.ut fiatis immunes ſcilicet a uigeſima. Vobis eſtis.per uos:& ſine priuilegio. Qui.Traianus. Dare.concedere uigeſſimam per priuilegium. Auferre.iniuſte ut ui:ut Domitianus conſueuerat. Adite honores.mancipali iure magiſtratus petere poterant perinde,ac ſi ciues romani eſſent.hoc edictum tuum. Deſtituet neceſſitudinis.ſeperabit a neceſſitudine: uelut truncum abruptum & amputatum:tanquam a familia ſua excluſum:eſt autem tranſlatio ſic Iuuenalis ſatyra.iii.tãquam mancus:& extincta corpus non utile dextra. Pignoribus. cognationibus lata ſignificatione: more ſuo. Honeſtiores.facti. uigeſſimæ immunitate. Ac ne remotus quidem longe .ſ.a cognatione:ut in.v. &.vi.gradu. in illo cenium octoginta quatuor contineri perſonas:i hoc uero quadraginta octo teſtis eſt Paulus. ſeptimum autem gradum quis excedit? quatenus ultra eum fere rerum natura cognatorum uitam cõſiſtere non patitur ibidem referente Modeſtino.

Qualibet.minima cauerat ṕterea Traianus ut uſq; ad ſeptimum affinitatis gradũ modo eſſet parua hæreditas omnes ſoluerentur onere uiceſſima. Communis omnium parens.Traianus pater patriæ circuitio. Summam magnam hæreditatẽ obnoxiam uigeſſimæ. Tota ſepulchro. caput etiam in ea ſanctione fuit:at ſi quis q̃tumuis magnam hæreditatẽ funeri & ſepulchro faciundo totam impenderet honere uigeſſima careret. Obſeruator. cuſtos publicanus. Cuiuſcunq; modi . ſiue iure affinitatis:ſiue alio. Ea pecunia. funeri impendenda. Dicta eſt.edicto ſancita. Periculum. honus. Opibus. magna hæreditate. Iniquitas in gratulationem. contrarium. Vt uigeſſimam debeat. ut ſit tam ampla hæreditas. per quam debeat uigeſſimam. Additum.ordo: additum eſt i idem edicti.ideſt aliud caput cõtinetur in eodem tuo edicto:ut omnes: q fiſco aliquid i præterito uigeſſimæ cauſa debuiſſent: ſoluerentur. eſt autem tranſgreſſio perturbans ordinem uerborũ traiectione:quæ ſi rem non reddit obſcuram multum proderit ad continuationes: ſed maius remiſit debitum Adrianus: per edictum condonando omnia:ſiue ea ad ſe ptinerent:ſiue ad ærarium: decennium præſcribens a quo tempore debere quiſquam deſineret:nec poſtea debiturus eẽt. Eiuſmodi.p hæreditates. Intuliſſent.in fiſcũ.

Non inferrent.non tenerentur. Subuenire emendare præterita. Annibal enim apud Liuium præterita dixit magis repræhendi. q̃ corrigi poſſunt. Nec dii quidem poſſunt. in eandem ſententiam iam ſcripſerat Plinius ſenior libro ſecundo ubi de deo agit:nec inquit poteſt facere:ut qui uixit non uixerit:qui honores geſſit non geſſerit:nullumque habere in præterita ius præterquam obliuionis. Debere.ærario uigeſſimam præteriti. Quod. uectigal. Poſtea.in futurum in caſibus prædictis. Feciſti. dum abſoluis a præteritis. Ne malos principes. remittendo quæ ſub malis principibus fiſco debebantur. Quo ingenio: quanta diligentia.an potius.quo relatiue accipiatur. Si natura pateretur.ſi fieri poſſet. Refudiſſes.reddidiſſes:reſtituiſſes. Sanguinem.uitam trucidatis. Et bona.ſpoliatis a Domitiano Dionis abbreuiator memorat Neruam reſtituiſſe oẽs facultates quaſcunq; i fiſco comperit: iniuſte ſpoliatis a Domitião. Non tuo ſæculo. cum nondum imperares. Alius.princeps. Vt contumacibus.tanquam iis qui in tempore nõ ſatiſfeciſſent.

Irrogatione.collatione:pœna. Mulctaret.puniret:mulcta proprie pecuniaria: quamuis interdum ad alia trahatur. Referte nihil iniquitatis.eandem eſſe iniquitatem. Exigas.ſi redimis. Non opportuerit.in præteritum. An conſtituas.in futurum. Feres.patienter ſuſtinebis.eſt autẽ licentia aſtutior: qua aliquem obiurgamus quomodo ſe cupit obiurgari.præterea color frequentatio:cũ res in tota cauſa diſperſæ coguntur in unum locum:quo grauior:aut acrior oratio ſit. Solicitudinem conſularem.curam mei conſulis:cuius proprium curare publica. Collationes.extraordinaria uel ſuperindicta tributa.xii.

ſoluendi dupli:uel & quadrupli irrogatiõe mulctaret:tu nihil referre iniquitatis exiſtimas: exigas quod deberi non oportuerit: an conſtituas: ut debeatur. Feres Cæſar curam: & ſolicitudinẽ conſularem: nam mihi cogitanti eundem te collationes remiſiſſe: donariuum reddidiſſe: congiarium obtuliſſe:delatores abegiſſe:uectigalia rem peraſſe: interrogandus uideris ſatis ne compurarueris imperii redditus: an tãtas uires habeat frugalitas principis:ut tot impendiis:tot erogationibus ſola ſufficiat.nam quid eſt cauſæ: cur aliis quidem:cum omnia raperent:& rapta retinerẽt: ut ſi nihil rapuiſſent: defuerint: omnia? tibi cum tam multa largiatis: & nihil auferas omnia ſuperſint? Nunquam principibus defuerunt: qui fronte graui: & triſti ſupercilio utilitatibus fiſci contumaciter adeſſent: & erant prĩcipes ipſi ſua ſponte auidi:& rapaces:& qui magiſtris non egerent:plura tamen ſemper a nobis contra nos didicerunt:ſed ad tuas aures cũ cæteris omnibus: tum uel maxime auaris adulatiõibus obſtructus eſt aditus. Silent ergo:& quieſcunt:& poſtquam non eſt:cui ſuadeatur:qui ſuadent non ſunt. quo euenit:ut tibi:cum plurimum pro tuis: tum pro noſtris moribus debeamus. Locupletabant: & fiſcum: & ærarium non tam Voconiæ: & Iuliæ leges: q̃ maieſtatis ſingulare: & unicum crimen

Codicis titulus eſt de collatione fundorũ uel rei priuatæ: uel dominicæ: uel ciuitatum:uel templorum·&.x. eiuſdem de collatione donatorum uel releuatorum: aut tranſlatorum ſeu adæratorum: poſtquem ſequitur titulus de collatione æris. Congiarium obtuliſſe.compar graue:& ſimiliter deſinens. Imperii redditus. nam cum uectigalia ſecuudum Cice.pro Cn.Pompeio:ſint nerui reipu.debet princeps impenſas & redditus diligenter computare:ut ſi ingruerit neceſſitas eas tanquam ſubſidia opportuna paratas habeat.alii enim principes eum largitionibus ordinarios reditus exhauſerant.conuertebantur ad rapinas.pecuniarum autem in theſauris romanorum ſcribit Appianus ægyptiorum talentorum quattuor & ſeptuaginta milia ſuis temporibus fuiſſe. Frugalitas. temperantia ab impenſis ſuperfluis. Sufficiat.ſatiſfaciat.ꝙ ſcilicet donat:remittit: id frugalitate ſuppleat. Aliis. principibus. Domitianum imprimis notat. Omnia. hyperbole. Frõte graui. eum ſeueritate. ſic Mart. Triſte.ſupercilium:durique ſeuera Catonis Frons. Contumaciter.ſuperbe. Adeſſent.fauerent. Sua ſponte. a natura. Magiſtris.inſtructoribus. monitoribus. Plura.plures rapendi uias. A nobis. a malis ſubornatoribus, Contra nos.in ciuium perniciem: & detrimẽtum. Obſtructus.clauſus. Silent.auari adulatores.Philoſtratus libro ſeptimo recitat ſub Domitiano comparatas accuſationes aduerſus ditiſſimos: ꝙ immenſæ diuitiæ contumeliam parerent:& ceruicem ſupra multos extollerẽt: & animos erigerẽt nec obtemperare legibus ſinerent: alius item accuſatus eſt:quod Tarenti ſacrificatus publicis precibus non addiderat Domitianum eſſe Palladis filium:alius ꝙ in inſulam ſeceſſiſſet tanquam interfecta parente. Pro noſtris moribus. facis enim ut uel inuito careamus adulandi morbo. Voconia. Voconius legem tulit authore Pediano:ne quis cenſus: hoc eſt pecunioſus hæredem relinqueret filiam.Gellius tamen.xix.quid inquit utilius plebiſcito Voconii de cohercendis mulierum hæreditatibus.nam.M.Tullius pro Cor.Balbo dixerat apud maiores noſtros legem tulit Quintus Voconius de mulierũ hæreditatibus:& diuus Auguſtinus.iii.de ciuitate dei. lata eſt lex Voconia:ne quis hæredem fœminam faceret:nec unicam filiam. Iuliæ leges.apud iuriſcõſultos legimus multas leges appellatas Iulias.nam.ff.& Codice:titulus eſt ad legem Iuliá maieſtatis: ad legem Iuliam de ui publica:item repetundarum:ad legem Iuliam de ui priuata: ad legem Iuliã de annona.ad legem Iuliam peculatus:ad legem Iuliam ambitus. Iuliæ legis de maritandis ordinibus meminerunt Apuleius & Tranqui. ſed imprimis monſtraſſe autumo legem Iuliam in adulteros & ſtupratores ab Auguſto latam authore Vlpiano quam Domitianus deſuetam reuocauerat Martialis. teſtimonio Iulia lex populis ex quo Fauſtine renata eſt: Atque intrare domos iuſſa pudicicia. Maieſtatis.quamuis ſupra quid ſit maieſtas enarrauimus: addam tamen non importune maieſtatem minuere eſſe de di

Voconia lex.

Iuliæ leges.

Maieſtas.

eorum:qui crimine uacarent: huius tu me tũ pe
nitus ſubſtuliſti cõtẽtus magnitudĩe : q̃ nulli ma
gis caruerũt:q̃ qui ſibi maieſtatem uindicabant.
Reddita eſt amicis fides:liberis pietas:obſequiũ
ſeruis:uerentur:& parent:& dominos habent:nõ
enim iam ſerui principis noſtri amici:ſed nos ſu-
mus:nec pater patriæ alienis ſe mãcipiis chario
rem:q̃ ciuibus ſuis credit.omnis accuſatore do-
meſtico liberaſti : unoque ſalutis publicæ ſigno
illud(ut ſic dixeri)ſeruile bellũ ſuſtuliſti:in quo
non minus ſeruis:q̃ dominis præſtitiſti.hos.n.ſe
curos:illos bonos feciſti.nõ uis interea laudari:
nec fortaſſe laudãda ſint:grata ſunt tamen recor-
dantibus principem illum in capita dominorum
ſeruos ſubornantẽ:monſtrantemq; crimina:quæ
tanq̃ delata puniret.magnũ:& ineuitabile: ac to
ties cuique experiendũ malum quoties quiſque
ſimiles principi ſeruos haberet. In eodem gene-
re ponendum eſt ꝙ teſtamẽta noſtra ſecura ſunt:
nec unus omniũ nũc: quia ſcriptus hæres. nõ tu

gnitate aut amplitudine: aut poteſtate imperii romani aliquid derogare: crimen ſecundum Vlp. ad le-
gem Iuliam maieſtatis ſacrilegio proximum:quod Tiberius atrociter puniuit.Nero autem inſtituit: ut
lege maieſtatis dicta factaq; omnia:quibus modo delator non deeſſet tenerentur: & Domitianus quoſ-
dam maieſtatis reos in curiam induxerat:quibus more maiorum condemnatis liberum mortis arbitri-
um permiſit ſcribẽte Tranqui.lege.ff.xlviii.ad legem Iuliam maieſtatis:quot criminum ſpecies comple-
ctatur crimen læſæ maieſtatis. Locupletabant.Paulus & Martianus iuriſconſulti teſtantur bona reo-
rum maieſtatis læſæ etiam poſt mortem
fiſco applicari:filios autem eorum Hono
rius & Arcadius conſtituerunt ab omni-
bus bonis paternis & maternis repelli : &
ab omni alia quauis hæreditate: & ſucceſ
ſione:Falcidiam tantum filiabus ex bonis
matris reliquunt. maieſtatis damnati ca-
pite plectunt. Eorum.ciuium. Qui cri
mine uacarent.innocentium. Magnitu-
dine. maieſtatis amplitudine. Vendica-
bant.ni ſibi uſurpabant:male enim terro-
re ueneratio acquiritur.at Traiãus ſi Dio-
ni credimus magis amari a romanis q̃ ti-
meri gaudebat. : Amicis fides. non ampli
us ſe inuicem reos agunt:neq; liberi parẽ-
tes:neq; ſerui dominos. Verentur & pa-
rent. lego apud Dionem: Neruam ſeruos
atq; libertorum plurimos dominis & pa-
tronis inſidiantes ad unum occidi impe-
raſſe: & ne ſerui in poſterum dominos cri
minarẽtur ed icto uetuiſſe:quod etiã feciſ
Martialis. locus. ſe Traianum Mart. in laudem eius refert.
libro.x. qui ſua reſtituis ſpoliato iura pa-
trono:Libertis exul nõ erit ille ſuis. Nõ
enim.ordo eſt:non enim iam ſerui noſtri
ſunt amici principis:ſed nos ſumus . nam
Claudius libertis ſuis omnia credidit & i-
dulſit ſic Galba: & Suidas memorat Caiũ
ſanxiſſe ut ſerui domios de quocunq; crimine poſſent accuſare.Hermogenianus.ff.v.rñdet:lege pmiſſũ
ſeruis ĩ certis caſibus cõtra domios cõſiſtere. Mancipiis.ſeruis. Omnes.dominor. Seruile bellũ.pmu
tatio.nam ſeruoꝝ in dominos coniurationẽ ſeruile bellũ uocauit:reſpiciens ad illud:quod in Sicilia or
tũ cũ a prætoribus opprimi minime ualuiſſet.Cn. Fuluio conſuli mandatũ eſt : cuius belli initiũ fuit
Eunus ſeruus natiõe Syrus:qui cõtracta agreſtiũ ſeruoꝝ manu:& ſolutis ergaſtulis iuſti exercitus nũe-
rum ipleuit:Cleon quoq; alter ſeruus ad.lxx.milia ſeruorũ contraxit:& copiis iunctis contra populũ ro
manũ exercitũque eius:bellũ ſæpenumero geſſerunt.hæc Liuius & Marcellinus. Non minus. pſtitiſti.
Non minorẽ opẽ tuliſti. Hos.dominos. Securos.a delatione ſeruoꝝ. Nec fortaſſe.diminutio.ideſt
ponamus ꝙ non ſint laudanda. Illum. potius intelligo Domitianũ quã alium:in quẽ recenti ſcelerum
memoria gladiũ oratoriũ diſtringit:cũ is cuilibet accuſatori crediderit. In capita.in perniciem. Sub-
Subornare ornantẽ.clanculũ inſtruentem:quid obiecturi eſſent eſt enim ſubornare falſum inſtruere aliquem ſemo
tis arbitris:& ſemper in malum uſurpatur.Liuius quarto belli punici: militem ſubornant: ut Syracuſas
perferret nunciũ conuenientẽ eis:quæ ad Milam falſo nunciata erant.Tranqui. Iulius Cæſar ſuborna-
uit:qui.C.Rabirio perduellionis dĩc diceret. Delata.ab alio explicata:detecta. Similes pricipi.malos.
In eodẽ genere.ſimiliter laudandũ. Secura.rata.libera.Claudiũ ferunt r nuiſſe ab ullo qui cognatos
haberet ſe relinqui hæredẽ:& publicatas ab aliis imperatoribus hæreditates ſuis reſtituiſſe. Pertinacem
uero tradit Capitolinus legẽ tuliſſe:ut teſtamenta priora non prius eſſent irrita:q̃ alia perfecta eſſent:ne
ue ob hoc fiſcus aliquando ſuccederet:ipſeq; profeſſus eſt nullius ſe aditurũ hæreditatẽ: quæ aut adula
tiõe alicuius eſſet delata: aut lite:aut perplexa:ut legitimi hæredes & neceſſarii priuarent: inde Iuſtinia-
nus ĩ Inſtitutionibus:diuus inquit Pertinax expreſſit nõ admiſſurũ ſe hæreditatẽ eius: q litis cã principẽ
reliquerit hæredẽ:neq; tabulas nõ legitie factas.in qbus ipſe ob eã cãm hæres inſtitutus erat. Probatu
rũ.nec unus oĩum nũc tu es hæres:qa ſcriptus ĩ teſtõ olim fuiſſes:& poſtea ultio:qđ ualere debet.Præte-
rit⁹ ſis.reſpexit Tiberiũ:q ut irrita & uana putauit illoꝝ teſtamẽta:quoſcũq; qs diceret hærede Cæſare
mori deſtinaſſe.nã ſecũdũ Paulũ eius bõa q ſe iperatorẽ factuꝝ hæredẽ iactauerat: a fiſco occupari nõ

poſſunt : nec ex imperfecto teſtamento imperatorem hæreditatem uendicare poſſe ſæpe conſtitutum eſt. licet enim lex imperii ſolemnibus iuris imperatorem ſoluerit: nihil tamẽ tam proprium imperii eſt: q̃ legibus uiuere. Falſis.confictis. Iniquis.utpote præteritis filiis : quos hæredes inſtituere debuiſſet potius q̃ imperatorem.legimus Tiberium metu & langore ad faſtidium uitæ ægiſſe.Cn. Lentulum Augurem:cui cenſus maximus fuerat:ut ne quo : niſi ipſo hærede moreretur : Caium uero teſtamenta primipilarium:qui ab initio principatus Tiberii neque illum neque ſe hæredem reliquiſſent : ut ingrata reſcidiſſe: Neronem denicꝫ inſtituiſſe: ut ingratorum in principe teſtamenta ad fiſcum pertinerent: ac ne impune eſſet ſtudioſis uiris. qui ſcripſiſſent : uel dictaſſent ea.ſatis conſtat lecto teſtamento Agricolæ : ſicut Tacitus in eius uita refert : quo optimæ uxori: & piiſſimæ filiæ Domitianum ſcripſit : lætatum eum uelut honorẽ iudicioque . tam cœca & corrupta mens aſſiduis adulationibus erat : ut neſciret a bono patre : non ſcribi hæredem niſi malum principem: ubi mẽda ſatis obuia pro teſtamento legitur teſtimonio. Nullius iracundia confugit ad te . nullus te dixit hæredem : quod iratus eſſet in ſuos: quod impius : dum filios præterit : ꝙ furore non ratione ductus ſit. Nuncuparis. hæres nominaris : qua dictione iuriſconſulti plærunqꝫ utuntur . Vlp.ff.xxviii. de teſtamentis . hæredes palam ita ut exaudiri poſſint nuncupandi ſunt : licebit ergo teſtanti : uel hæredes nuncupare:uel ſcribere ſed ſi nuncupat : palam debet.ſ. ita ut exaudiri poſſit a teſtibus. Theodo. & Valent.Impp.libro ſexto cod.titulo de teſtamẽtis p nũcupationẽ dicũt hoc ẽ ſine ſcriptura:teſtamẽta quocꝫ nõ aliter ualere

Taciti locus.

Nũcupare.

falſis : non tu iniquis tabulis aduocaris . nullius ad te iracundia : nullius impietas : nullius furor confugit:nec quia offendit alius nuncuparis:ſed quia ipſe meruiſti. Scriberis ab amicis: ab ignotis præteriris:nihilqꝫ inter priuatum:& principẽ intereſt:niſi ꝙ nunc a pluribus amaris:nã & plures amas. Tenes Cæſar hũc curſum: & probatur experimento:ſit ne feracius:& uberius:nõ ad laudem modo:ſed ad pecuniam principi:ſi hærede illo mori homines uelint : quam ſi cogantur. Donauit pater tuus multa : & ipſe donaſti . ceſſerit parum gratus : manent tamen ii;qui bonis eius: fruãtur:nihilqꝫ ex illis ad te niſi gloria redit:nam liberalitatem iucundiorem debitor gratus : clariorem ingratus facit . Sed quis ante te laudem iſtam pecuniæ prætulit? quotus quiſque principum ne id quidem in patrimoniis noſtris ſuũ duxit:quod eſſet de ſuo.nõne ut regũ: ita Cæſarum munera illitos cibis hamos:oppertos p̃da laque-

ſancimus:q̃ ſi ſeptẽ teſtes:& ſimul uno eodẽqꝫ tẽpore collecti teſtatoris uoluntatẽ: ut teſtamentum ſine ſcriptura facientis audiuerint. Tacitus.nec defuerunt:qui monerent magna ex parte hæredẽ Cæſarem nuncupare. Tranqui.etiã in Caio opportune uſus eſt hoc uerbo.metu inquit iã & ab ignotis inter familiares:& a parentibus inter liberos palã hæres nuncuparetur:deriſores uocabat: quod poſt nũcupationẽ uiuere perſeuerabant. Quia alius offendit.te.ſ.per id putans poſſe imperatoriã indignationẽ mitigari. Vitellius equitem romanũ proclamantem cũ raperetur ad pœnam hæres meus es:exhibere teſtamenti tabulas coegit:utqꝫ legit cohæredem ſibi libertũ eius aſcriptũ:iugulari cum liberto imperauit. Meruiſti.ꝑpter tua in illũ merita:Tranq.narrat Auguſtũ accœpiſſe uiginti annis quaterdecies milies ſext. ex teſtamentis amicorum. Præteritis.non relinqueris hæres. Priuatim.dũ nondũ eras imperator.

Curſum.uitæ ordinẽ. Sit ne feracius.ſenſus eſt experientia oſtẽdis principẽ: qui ametur a ſuis:nõ ſolũ maiorem laudem:ſed etiam pecuniam ſibi comparare ab amicis illũ ultro hæredem relinquentibus:q̃ illos qui cogebãt ciues ſe nũcupare hæredes. Pater tuus.Nerua. Donauit multa.nã quaſcũqꝫ pecunias ĩ regiis theſauris cõperit reliquas:iniuſte ſpoliatis a Domitião reſtituit:paupibus rodecies quinquagies cẽtena milia erogauit agroſqꝫ ſua pecunia coẽptos præpoſitis ſenatorii ordinis uiris:q̃ illos egenis diuiderent.nihilo ſegnior in amicos extitit: cõpluribus ingentia beneficia conferens . nã Philoſtratus in uitis ſophiſtarũ tradit Atticũ declamatoris Herodis patrem domi ſuæ thæſaurũ ingentem effodiſſe:ac Neruæ ĩperatori ſcripſiſſe quid placeret fieri de illo cui Cæſarẽ reſcripſiſſe inuẽto uti debere.uerum Atticus ſibi metuens iterũ ſcripſit:ſed inuentũ excedit priuatam conditionem : ad quæ imperator reſcripſit:etiam pro arbitrio tuo abutere. Ceſſerit parum gratus. & ſi aliquis horũ inuentus eſt parũ gratus erga illũ:uel deceſſerit parũ gratus: ſi aliquis horum donatus a patre tuo deceſſit præterito te in teſtamento. Manẽt.uiuũt ſine diſcrimine hæredes ingrati defuncti. Eius.Neruæ. Illis.bonis:quæ pater tuus elargitus ẽ. Clariorẽ.illuſtriorẽ.notabiliorẽ.ſnia duplex. Sed qs.iterrogatio:quæ hoc agit ut neges. Prætulit laudẽ iſtã pecũiæ.potius uoluit laudari q̃ hẽre pecũiã. Quotus qſqꝫ.nullus ẽ q. In pĩmõiis uſis.ꝙ a maioribus & parẽtibus trãſmiſſũ fuerat ad nos. Duxit.putauit. Quod eẽt de ſuo. quod ipſe & ſupiores pricipes donaſſent. Illitos cibis hamos.cõtectos æſca uncos:q̃bus piſces capiunt

os æmulabantur: cum priuatis facultatibus uelut hauſta: & multiplicata: retro ſecum quicquid attigerant referrent. Quam utile eſt ad uſum ſecundorum per aduerſa ueniſſe. Vixiſti nobiſcum: periclitatus es: timuiſti: quæ tunc erat innocentium uita: ſcis: & expertus es quantopere deteſtentur malos principes etiam: qui malos faciūt. meminiſti quæ optare nobiſcum: quæ ſis queri ſolitus. nam priuato iudicio principem geris: meliorem imo te præſtas: q̄ tibi alium precabare. Itaq; ſic imbuti ſumus: ut quibus erat ſumma uotorū melior peſſimo princeps: iam non poſſimus: niſi optimum ferre. Nemo eſt ergo: tam tui: tam ignarus ſui: ut locum ipſum poſt te concupiſcat. facilius eſt: ut eſſe aliquis ſucceſſor tuus poſſit: quam ut uelit. quis enim curæ tuæ molem ſponte ſubeat? quis comparari tibi non reformidet? Expertus: & ipſe es: q̄ ſit honeroſum ſuccedere bono principi: & afferebas excuſationem adoptari. An prona: paruaque ſunt ad æmulandum: quod nemo incolumitatem turpitudine rependit? Salua eſt omnibus uita: & dignitas uitæ: nec iam conſideratus: ac ſapiens: qui ætatem in tenebris agit. Eadem quippe ſub principe uirtutibus p̄mia: q̄ i libertate: nec benefactis tm̄ ex cōſcīctia: ſed ēt præmia ſunt merces. Amas cōſtātiā

ſic & muneribus homines illaqueantur. Mart. captatores notans. Sic auidis fallax indulget piſcibus hamus. Calida ſic ſtultas decipit eſca feras. Illitos cibis hamos. opertos præda laqueos. tres exornationes notari poſſunt: compar: ſimiliter cadens: permutatio. Multiplicata. longe maiora munera. Referrent. hæredes inſtituti Cæſares. Priuatis. a priuatis. Quicquid attigerant. cuicunq; aliquid donaſſent. Ad uſum ſecundorum. ad felicitatem. Per aduerſa. quæ faciunt ut bona melius intelligamus. nam idem dixit habet has uices conditio mortalium ut aduerſa ex ſecundis: ex aduerſis ſecunda noſcantur. Periclitatus es. nobiſcum ſub Domitiano nam omnium primatum dies & horas: quibus nati erant inquirens: non paucos etiam eorum: qui deſperabāt aliquam potentiam conſequi: interfecit. Mar. Tullius de oratore magna laus illa & admirabilis uideri ſolet tuliſſe caſus ſapienter aduerſos: non fractum eſſe fortuna: retinuiſſe in rebus aſperis dignitatem.

Qui malos facient. adulatores. circuitio. Quæ. qualem principem. Quæ. Domitiani ſcelera. Principem geris. es princeps. Priuato iudicio. cum recte ſcias priuatorum iudicia de principe: uel te talem geris in principatu: qualem priuatus tibi principem optabas. Alium. principem eſſe. Imbuti. aſſueti. Quibus. nobis. Summa uotorum. ſummum uotum: ut nobis daretur. Melior. minus malus. Peſſimo. Domitiano. Niſi optimum. tibi ſimilem. Ignarus tui. alienus a cognatione tui. Tam ignarus ſui. tam ſtultus. Locum ipſum. imperii habenas. Poſt te. poſt obitum tuum. affectauit: tamen imperium Adrianus poſt mortem Traiani: q̄uis nō deſtinatus: neq; ab eo adoptatus: ſed potiſſimum fauente Plotina Cæſar creatus. multum Traiano diſſimilis: ſed non contemnendus imperator. Poſſit. eſſe neceſſario. Quam ut uelit. q̄ uoluntate cum uideat non poſſe tua ueſtigia ſubſequi. Molem. pondus.

Comparari tibi. quis non diffidet tuas uirtutes æquare? Bono principi. Neruæ. Adoptari. cur non debebas adoptari a bono: cum difficile eſſet illum imitari. Prona. in promptu. Nemo rependit incolumitatem turpitudine. nullus imperator incolumes facit: & abſoluit uiros: quod ſint turpes: & proboſi: ut olim fiebat: nam ſcimus Neronem profeſſis apud ſe obſcœnitatē: cætera quoq; cōceſſiſſe delicta: ut aptius dicā: nemo cogi eē turpis: ut icolumis ſit.

Dignitas uitæ. qa dignitates aſſeqtur nō flagitiis: ſed uirtutibus. ppulchre Cicero dixit ſcripſiſſe Platonē: q̄les in rep. pricipes eēnt: tales reliquos ſolere eē ciues. & Theopōpus referēte Athæneo recitauit Philippū Alexandri patrē extitiſſe prodigū & lurconē: unde amicos eius talibus uiciis laboraſſe: nā multos illi ſimiles: alios breui regio luxu corruptos ad eā uitā defluxiſſe. Conſyderatus. habetur. In tenebris. ſine honore. in ocio: in ſeceſſu ut faciebant ſub Domitiano. Præmia. ſunt conſtituta. Virtutibus. uiris bonis. Quæ. erant ordinata. Nec tantū ex cōſcientia merces benefactis. nā ſæpius factorū ſuorū conſcientiā præmiū facit. in primo enim epiſtolarum meminimus inquit quanto maiore animo fructus honeſtatis in conſcientia: quam in fama reponatur. ſub Traiano uero non ſolū hoc. ſed etiā honorū & diuitiarum pro uirtutibus præmium reportabant boni. ſapiens enim. & ſi nulla re indigeat tamen authore Seneca multis illi rebus opus eſt. merces noiatiui caſus eſt dicta a merēdo: quāquā apud iuriſconſultos merx p̄ mercimonio legat: cuius accuſatiuū pluralē merces Ouidius in heroidibus protulit. Neq; me crede fretum: merces portante carina Findere. apud Nonium ſic ſcriptum inuenies: merx: & mercatura hoc diſtant: q, merx eſt ſpecies ipſa: mercatura eſt actus ipſe: mercatus autem locus in quo

Merces. Merx.

agitur mercatura. Rectos.iuſtos. Vt alii principes ſolebant. Tacitus memorat Corbulonem ſam bellum Caucis Germanis parentem litteris Claudii repreſſum:quoſdam enim dicere ſolitos apud principem.quicquid proſpere fæciſſet Corbulo id caſurum in reipubli.damnum:formidoloſum paci uirum inſignem:& ignaro principi pergrauem. Cum ſatis ſit.bonis uiris. Si non nocet.eſſe bonis: ut fieri ſolebat ſub malis principibus : quibus uirtus erat ſuſpecta. His.bonis. Honores . magiſtratus. Sacerdotia.pontificatus.auguratus:& his ſimilia. Prouincias.imperia.diſſolutio color. Hi.boni. Florent . illuſtrantur. Iſti. alii.ſic

ciuium: rectoſq; : ac uiuidos animos non ut alii contundis ac deprimis:ſed foues: & attollis. Prodeſt bonos eſſe:cum ſit ſatis:abundeq; ſi non nocet.his honores:his ſacerdotia: his ꝓuincias offers:hi amicicia tua: hi iudicio florent : acuūtur iſti integritatis:& induſtriæ ꝑcio.ſimiles:diſſimiles alliciuntur.nam præmia bonorum:malorūq; bonos:ac malos faciunt.Pauci adeo ingenio ualent:ut non turpe honeſtūq;:prout bene ac ſecus ceſſit.expetant fugiantue:cæteri ubi laboris inertiæ:uigilātiæ ſomno:frugalitatis luxurię merces dat̄.eadem iſta quibus alios artibus aſſecuros uident:conſectantur:q̄leſq; ſunt illi:tales eſſe: & uideri uolunt:& dum uolunt fiunt : & priores qdē̄ principes excepto patre tuo:ꝑterea uno: aut altero:& nimis dixi:uitiis potius ciuium:q̄ uirtutibus lætabantur:primum qđ in alio ſua quęq; natura delectat.deinde quos patiētiores ſeruitutis arbitrabāt̄:quos nō deceret eē̄ niſi ſeruos:& hoꝝ

Antonius philoſophus ex malis bonos fæcit:ex bonis optimos : fuitque per omnia moderatiſſimus in hominibus deterrendis a malo: inuitandis ad bonum : remunerandis copia & indulgentia liberalis. Acuuntur.ad imitationem bonorum. Precio integritatis : cum uident integros uiros & induſtrios remunerari. Similes . boni. Diſſimiles . mali. Præmia bonorum. quæ dantur bonis a principe faciunt alios bonos : cum uident bonos eſſe in precio: ſicut malorum præmia faciunt malos. Pauci adeo ingenio ualent.pauci admodum reperiuntur ea natura præditi:ut uicia:aut uirtutes pro rationibus temporum expetant : aut fugiant. Turpe . uicium. Honeſtum . uirtutem. Pro ut bene ceſſit . ſi bene euenit pro uicio aut uirtute:expetunt uel unum: uel alterum: ſi male fugiunt. Ac ſecus. male ceſſit ideſt præponūt utile honeſto: neque ſequuntur honeſtum uirtutis cauſa:ſed ſpe ꝓmii. Cæteri.plurimi. Vbi merces laboris datur inertiæ . præmium quod debebatur laborioſis uiris erogatur inertibus:& quod uigilantibus : datur ſomniculoſis : & quod frugalibus : transfertur ad prodigos.

Eadem iſta.præmia. Conſectantur.conquirunt. Tacitus libro.xvi.de Nerone agens. Caio inquit Petronio dies per ſomnum : nox officiis & oblectamentis uitæ transigebatur.utque alios induſtria ita hunc ignauia ad famam protulerat.reuolutus ad uicia:ſeu uiciorū imitationem inter paucos familiariū Neroni aſſumptus eſt. Quibus artibus.malis. Illi.improbi:qui munera comparant p ſcelera.nā ſecundū Mart.Nemo ſuos:hæc eſt aulæ natura potentis:Sed domini mores Cæſarianus habet. Tales. cæteri. Dū uolunt.eſſe & uideri mali. Fiunt.tales re uera euadunt.traductio. Vno aut altero.Augusto:& Tito:quos conſtat fuiſſe bonos.unde Dion in Tito memorat Titū Auguſto comparandum in diuerſa ætate:huncq; ſi minus uixiſſet nunq̄ a romanis dilectū fuiſſe:neq; illū ſi plus:nam Auguſtus crudelior in principio propter hoſtes & ſeditiones:poſtea longo tempore multis in populū ro.beneficiis claruit:at Titus humāe iperans periit in robore gloriæ.fortaſſis nō uacaturus culpa:ſi diutius uexiſſet:qua fortuna maiori q̄ uirtute utebat̄. Nimis dixi.quia duos ante Traianū principes bonos fuiſſe retuli. Auguſtus enim inter initia crudelis fuit authoribus Dione:Appiano:Tranqllo.& Titus cū patre principatū adminiſtrans ſe inciuilius & uiolentius ægit.ſi quidem ſuſpectiſſimū quenq; ſibi:ſubmiſſis:qui per theatra & caſtra quaſi conſenſu ad pœnam depoſcerent:haud cunctanter oppreſſit in his Aulum Cecinnam conſularē uirū uocatum ad cœnam. ac uixdū triclinio egreſſum confodi iuſſit. Viciis. Tranq. in Domitiano:ſatis conſtat duos ſolos e notioribus uenia donatos:tribunū laticlauiū : & centurionem qui ſe quo facilius expertes culpæ oſtenderent:impudicos probauerant: & ob id neq; apud ducem:neq; apud milites ullius momenti eſſe potuiſſe.tribunū Dion nominat. Iulius ait Caluester tribunus militū accuſatus ꝙ ſæpius cū Antonio Saturnino ſecreto congrederetur:neq; hoc diluere poſſet:reſpondit ſe conuenire ſolitū ob amorem.etat enim eius ætatis & formæ: qui poſſet amari : inde abſolutus hoc ſolum dixit:ceſſabo ab iis:quæ conſuetam.remiſit igitur Domitianus crimen maieſtatis læſæ Caluestro: quia impudicus erat:nam & ipſe in mares pronior fuit. Sua natura delectat quenque in alio. ſententia ideſt unuſquiſq; delectatur cum uidet ſui ſimilem. Niſi ſeruos. uiciorum : qualem Criſpinum Iuuenalis pulſat . & ideo Domitiano gratum . uel. Niſi ſeruos . uilis animi : non affectantes principatum. Horū.malorū.in quos ſatyricus gladium diſtrinxit.Criminibus debent ortos:prætoria: menſas.

Tranqui. locus.

in ſinum omnia congerebant: bonos autem ocio: aut ſitu obſtruſos: & quaſi ſepultos non niſi delationibus: & periculis in lucem: ac diem proferebant. Tu amicos ex optimis legis: & Hercule æquum eſt eſſe eos cariſſimos bono principi: qui inuiſi malo fuerint. Scis ut ſicut diuerſa natura Dominatio: & principatus: ita non aliis eſſe principem gratiorem: q̃ qui maxime dominum grauentur. Hos ergo prouehis: & oſtentas quaſi ſpecimen: & exemplar: quæ tibi ſecta uitæ: quod hominum genus placeat. ideo nõ cenſuram adhuc: non præfecturam morum recœpiſti: quia tibi beneficiis potius quam remediis ingenia noſtra experiri placet. & alioquin neſcio an plus moribus conferat princeps: qui bonos eſſe patitũt: q̃ qui cogit. Flexibiles: quancunq; in partem ducimur a principe: atq;: ut ita dicã: ſequaces ſumus: huic enim cari: huic probati eſſe cupimus: quod fruſtra ſperauerunt diſſimiles: eoq; obſequii cõtinuatione peruenimus: ut ptope omnes homines unius moribus uiuamus. porro non tam ſiniſtre conſtitutum eſt: ut qui malum principem poſſumus: bonum non poſſimus imitari. Perge mõ Cæſar: & uim: effectũq; cenſuræ tuum propoſitum: tui actus obtinebũt. nam uita principis cenſura eſt: eaq; perpetua: ad hanc dirigimur: ad hãc conuertimur: nec tam imperio nobis opus eſt: q̃ exẽplo: quippe ĩfidelis recti magiſter ẽ metus. melius homines exẽplis docentur: quę ĩptimis hoc in ſe boni habent: qđ approbant: quę p̃cipiũt fieri poſſe. Et qs terror ualuiſſet efficere: qđ reuerentia tui effecit? obtinuit aliquis: ut ſpectaculũ pantomi-

Omnia: dona. ut Claudius Narciſſo & Pallanti: Nero Polycleto. Galba Icelo libertis. Situ. deſuetudine. priuatione munerum ciuilium. Lucem. noticiam & famam. Legis. ſecernis. Eos. uiros optimos. Malo principi. Domitiano. Diuerſa: ſunt a natura: nam dominatio: quę tyrannis dicitur: tanquam dominus ſeruis imperat: principatus: quod regnum appellamus: tanquam pater filiis. ita principem non eſſe gratiorem aliis ciuibus: quam qui maxime grauentur ideſt ægre patiuntur dominum tyrannum. Hos. bonos. Prouehis. ad honores promoues. Exemplar. indicium. Secta. ordo: uia: modus. Non recœpiſti cenſuram. noluiſti fieri cenſor. Non præfecturam morum. interpretatio cenſuræ. quæ nihil aliud eſt quam morum præfectura. Auguſtus rem ipſam ſine nomine recœpit: author enim Tranqui. recœpiſſe morum & legum regimen perpetuu; ſine honore cenſuræ. Remediis. notis cenſoriis. Experiri. an potius beneficiis ad beneuiuendum excitemur: qua; ignominia.

Alioquin. inſuper. Neſcio. dubitatio: qua tamen oſtenditur magis probari principem qui ſuos ciues patitur eſſe bonos. ideſt qui utitur clæmentia: q̃ qui cogit uicia. ſcilicet ſeuere reprimit admiſſa. latenter Domitianum mõſtrat qui ſuſcœpta morum correctione multa ſeuere exercuit. Sequaces. fautores. imitatores. conſecutores: unde ſequaces hederas appellamus a natura ſequentes: quibus adhæſerint. Huic. Traiano. Diſſimiles. peſſimi. Vnius. Traiani. Conſtitutu;. comparatum a natura. Vim. rem quam uis non recœperis nomen cenſoris. Tuum propoſitum. tuum inſtitutum beneuiuendi & faciendi optima. Obtinebunt uim. perinde erit in effectu ac ſi cenſor eſſes. Vita. bona. Cenſura. regimen morum. nam Traianus cum populo humaniter uerſabatur: & cum ſenatoribus grauiter: cunctis quidem amabilis: metuendus uero nulli: niſi hoſtibus. hæc Dion. quare non immerito: Xenophon tradit Ageſilaum priuatorum hominum errata modeſte tuliſſe: principum uero maxima exiſtimaſſe: iudicabat enim ab illis pauca: ſed ab his mala multa conſtitui. Nec tam imperio. ſic eſt enim ſic eſt: exaſperat homines imperata correctio: blandiſſime iubetur exemplo: authore Pacato: in Panagyrico Theodoſii. Mœtus eſt infidelis magiſter recti. iam dixerat libro nono timor abit ſi recedas Marcus Tullius aſſerit metum malum cuſtodem diuturnitatis. nam longe ualentior amor ad obtinendum quicquid uolueris: unde non iniuria dixit metum infidelem magiſtrum recti. Exemplis docentur melius: quam præcœptis. ſcribit enim Fabius. quantum græci præcœptis ualent: tantum romani: (quod eſt maius) exemplis: & quidem longe probabilius eſt ſe uirum bonum rebus: q̃ uerbis oſtendere: nihilq; recte ſine exemplo docetur: aut diſcitur. Boni. uſus. Approbant. re. hoc infert ut ad alia tranſeat. Obtinuit aliquis. qualis Tiberius quẽ narrat Dion exegiſſe pãtomimos ab urbe: & ne ea arte quis uteret̃ iuſſiſſe: quia mulieres corrũpebãt: & tumultus excitabãt. Nero pariter factiões pantomimorũ cũ ipſis ſimul relegauit: ſed magis hoc ad Domitianũ referendũ crediderim: qui ſcenam hiſtrionibus interdixit: tantũ intra domum exercendi

artem iure conceſſo:ſeruat præcœptum rhetorum ex comparatione peſſimi lauando optimum. repete
quæ de pantomimis alibi annotauimus. Vt uellet.ut eſſet contentus populus Ro. Rogatus es.pe-
tiuit precibus a te populus:ut pantomimos tolleres. Alius.Domitianus. Beneficium.id romani pro
beneficio reputarunt. Neceſſitas.parere imperio Domitiani. Concentu.conclamatione.concordia.
conſenſu. A patre tuo.a Nerua ſublata ſunt pantomimorum ſpectacula:quæ poſtea Traianus in thea
trum reduxit ſi Dioni credimus:refert enim hunc imperatorem hiſtrione Pylade non mediocriter oble
ctatum : in cuius laudem Boetus græcus
epigramma cecinit:quo ſignificatur illum
recitaſſe Bacchi tragœdiam. nõ omittam
Dionem:'quantum ex eius compendio li-
cet intueri:tradere Neruam impendia cõ-
traxiſſe : ſuſtuliſſe multa ſacrificia : equo-
rum curſus:atq; certamina:nec minus ſpe
ctacula quædam : nulla tamen de panto-
mimis particulariter habita mentione.

morum popu.Ro.tolli peteretur: ſed non obti-
nuit:ut uellet.rogatus es tu quod cogebat alius:
cœpitq; eſſe beneficium:quod neceſſitas fuerat.
neque enim a te minore concentu: ut tolleres pã
tomimos:quam a patre tuo:ut reſtitueret : exa-
ctum eſt.Vtrumque recte:nam: & reſtitui opor
tebat:quos ſuſtulerat malus princeps: & tolli re
ſtitutos.In his enim:quæ a malis bene fiunt:hic
tenendus eſt modus:ut appareat authorem : di-
ſplicuiſſe : non factum . Idem ergo populus ille
aliquando ſcenici imperatoris ſpectator : & ap-
plauſor : nunc in pantomimis quoque aduerſa-
tur : & damnat effœminatas artes : & indecora
ſæculo ſtudia.Ex quo manifeſtum eſt principum
diſciplinam capere etiam uulgus: cum rem:ſi ab
uno fiat : ſeueriſſimam fecerint omnes . Macte
hac grauitatis gloria Cæſar : Qua conſecutus
es : ut quod antea uis : & imperium : nunc mo-
res uocarentur . Caſtigauerunt uitia ſua ipſi :
qui caſtigari merebantur : idemque emendato-
res : qui emendandi fuerunt . Itaque nemo de ſe
ueritate tua queritur:& liberum ẽ queri.Sed cũ

Exactum eſt.poſtularunt cuncti. Vtrũ
que recte.factum eſt. Malus. Domitia-
nus. Tolli.remoueri. nam ſpectantium
mores ſolent inficere pantomimi : unde
merito diuus Auguſtinus libro : cui titu-
lus de ciuitate dei : plærunq; ingenii acu-
men intendit in deperditos pantomimo-
rum motus : & inhoneſtas ſaltationes.
Malis.hominibus. Bene.honeſta. Au
thorem.diſplicuiſſe:non factum quia bo-
num. Scenici imperatoris.Neronem re-
ſpicit : qui ſcænicis artibus imbutus pri-
mum Neapoli prodiit in ſcenam : deinde
etiam magni æſtimauit cantare Romæ:
inſuper non dubitauit priuatis ſpectacu-
lis operam inter ſcenicos dare:quodã præ
torum ſextertium decies offerente. tragœ
dias quoq; cantauit perſonatus heroum
deorumq;.Tranqui.author. legimus etiã
Caium fuiſſe cantatorem & ſaltatorem:
coq; die quo periit peruigilium indixiſſe:
ut initium in ſcenam prodeundi licentia temporum auſpicaretur. Applauſor.nam captus Nero mo-
dulatis Alexandrinorum laudationibus:plures Alexandria euocauit.nec eo ſegnius adoleſcentes eque-
ſtris ordinis:& quinq; amplius milia e plebe robuſtiſſimæ iuuentutis undiq; elegit : qui diuiſi in factio-
nes plauſuum genera condiſcerent. Effœminatas . molles:corruptrices. Sæculo . temporibus tuis.
Vulgus capere etiam diſciplinam principum. ſequi mores ſuorum principũ. Rem ſeueriſſimam.
exterminationem pantomimorũ a theatro. Fæcerint.ſecuti ſint libenter. Ab uno . principe Traia-
no. Macte Cæſar.cumulate:& magis aucte hac grauitatis gloria.a ſacris ſermo tractus referente Ser Macte:
uio:quoties enim aut thus:aut uinũ ſuper uictimã fondebaẽ:dicebãt mactus eſt taurus uino uel thure.
hoc eſt:cumulata eſt hoſtia.& magis aucta:inde ad eos:q uirtute uel honoribus aucti ſunt transferẽ.M.
Tullius de rep.ferunt laudibus:mactant honoribus.i.magis augent.Seneca.ix.epiſtolarũ.macte uirtutis
eſto.ſanguinolentis:& ex acie redeuntibus hoc dicit.Cato tamen in re ruſtica macte inqt uino inferiori
eſto:& macte hac illace dape pollucẽda eſto:ac interdũ aliter.coniũgi ſeptimo caſu authores ſunt Dona
tus & Diomedes.Martialis etiam genitiuũ aſcripſit.Macte animi dicens.uariari per caſus multorũ teſti
monio confirmaẽ:nam Pompeius nominatiuũ ſingularem ſicut Cato protulit : mactus hoc ferto ſcri-
bens:Curtius libro quarto pluralẽ:uos quidẽ macti uirtute eſtote:ſic Plinius ſenior libro.ii.macti inge-
nio & cœli interpretes.uerũtamen apud Liuium libro.ii.ab urbe condita indeclinabile poſitũ eſſe uide-
tur.iuberem inqt macte uirtute eſſe:ſic nõ multo poſt Secũdus:macte uterq; in remp.merito.qua dictio
ne uideẽ uſus Actius Nonio docente:qui multorum teſtimonia ſuper hoc uerbo citat. Mores. hone-
ſtum propoſitum tollendorum pantomimorum. Vicia.aliorũ. Ipſi.ut Caius:ut Claudius:ut Nero:
ut Domitianus:qui merebantur caſtigari.tranſgreſſio:quæ perturbat ordinem uerborum. Liberum
eſt.licet.nec igitur mirum ſi ea dicendi libertate Iuuenalis ſub Traiano ſit uſus : q̃uis conqueratur non
eſſe priorum libertatem : & tamen liberrime loquatur : quod indicium fuit : maximæ libertatis.

ita compatatum ſit : ut de nullo minus principe quetantut homines:q̄ de quo maxime licet : tamen in ſæculo nihil eſt : quo nõ omne hominum genus lætetur:& gaudeat:boni prouehũtur: mali:qui eſt tranquilliſſimus ſtatus ciuitatis:nec timent:nec timentur.mederis erroribus:ſed ĩplorãtibus oibuſq;:quos bonos facis hanc aſtruis laudẽ:ne coegiſſe uidearis. Quid uitã? quid mores iuuẽtutis? q̄ principaliter formas? quẽ honorẽ dicẽdi magiſtris: q̄ dignitatẽ ſapientiæ doctoribus habes? ut ſub te ſpiritũ:& ſanguinem:& patriã receperũt ſtudia:quæ priorũ tẽporũ ĩmanitas exiliis puniebat:cum ſibi uitiorũ oium cõſcius princeps inimicas uitiis artes nõ odio magiſq̄ reuerẽtia relegaret. At tu eaſdẽ artes ĩ cõplexu oculis: auribus habes. Præſtas.n.quæcũq; p̃cipiunt:tãtumq; eas diligis: quantum ab illis probaris. An

Comparatum.conſuetum:conſtitutum. Licet.libertas conceſſa eſt. In ſæculo temporibus noſtris: tuo principatu. Nihil eſt.nulla res fit. Omne.genus cuiuſcunq; conditionis. Boni prouehũtur.uirtute prædiri dignitatibus honeſtant. Suidas inquit Traianus nemini inuidit:neq; aliquẽ dignitate priuauit:ſed mirũinmodum omnes bonos fouit:icciteo neminem uerebatur:neq; oderat. Claudianus de Stiliſcone hũc locũ æmulatus eſt ſicut alibi in aliis plærũq;. Hinc priſcæ redeũt artes: fœlicibus ide ingeniis aperitur iter:deſpectaq; muſæ Colla leuant:opibuſq; fluens: & pauper eodẽ Nitit ad fructũ ſtudio : cũ cernat uterq; Quod nec inops iaceat p̃bitas : nec inertia ſurgat Diuitiis. Nec timent accuſatores: cum reliqui ſint boni. Nec timentur.a bonis: quia nullam lædendi facultatem habent. Erroribus. punis malos uiros. Implorantibus.cum ploratu opem petentibus : ut medearis. Aſtruis.addis: applicas. Ne coegiſſe uideatis.ut ſua ſponte boni uideantur effecti. Iuuentutis romanæ. conductis ſtipendio tuo rhetoribus : qui iuuenes eloquẽtia ſua excolãt. inter cæteros mõſtrat Fabium Quintilianum:qui ad imperium Traiani peruenit : & ſub eo profeſſus eſt. Dicendi magiſtris:rhetoribus.circuitio. nam Celſo ſtatuã publice poni iuſſit auctore Dione:& muneribus poetas affæcit dicente de eo Iuuenale. Nemo tamen ſtudiis indignũ ferre laborem Cogetur poſthac:nectit quicũq; canoris Eloquiũ uocale modis:laurumq; momordit. Sapiẽtiæ doctoribus.iam prædiximus quẽdã philoſophũ in curru triũphali a Traiano honoris cauſa poſitũ:addam etiam uſum fuiſſe præceptore Plutarcho philoſopho & hiſtorico grauiſſimo: extat adhuc eius epiſtola : q̄ Traianũ libere monet:ut ſe in principatu optime gerat. Spiritũ:& ſanguinem.uitam nam ſub Domitiano multi ſecũdũ Dionem interfecti:quod philoſophiæ operam darent:reliqui urbe pulſi. hunc locũ Tacitus in præfatiõe uitæ Agricolæ apertius exequit. legimus inquit cũ Aruleno Ruſtico Pætus Thraſea:Herennio Senectiõi Priſcus Heluidius laudati eẽnt:capitale fuiſſe:neq; in ipſos modo authores:ſed in liberos quoq; eorũ ſæuitũ eſſe:delegato triumuiris miniſterio:ut monumenta clariſſimorum ingeniorũ in comitio ac foro uterentur.ſcilicet illo igne uocẽ populi romani:& libertatẽ ſenatus:& conſcientiam generis humani aboleri arbitrabãtur:expulſis inſuper ſapientiæ p̃feſſoribus:atq; omni bona arte in exiliũ actã.ne qd unq̄ honeſtũ occurreret.nũc demũ redit animus Nerua Cæſare beatiſſimi ſæculi ortu:res olim diſſociabiles miſcente principatũ:& libertatem:augeatq; quotidie fœlicitatẽ imperii. Nerua Traianus : nec ſpẽ modo ac uotũ:ſecuritas publica:ſed ipſius uoti fiduciam ac robur aſſumpſerit. Patriam.Romã unde fuerunt expulſa. Studia.litterarũ.& erunt adhuc:qui diſſimulabunt Iuuenalẽ nõ ſcripſiſſe hæc de Traiano ſatyra.vii.Et ſpes & ratio ſtudiorũ in Cæſare tãtũ:Solus.n.triſtes hac tẽpeſtate camœnas reſpexit. ego ut ſupra multis argumentis cõprobaui ſub Traiano ſcriptã Iuuenalis ſatyram:ita de eo illic locutũ facile contenderim:nã q̄uis Dionis authoritate:nõ fuerit Traianus exactæ doctrinæ:tamẽ doctos & fouit:& extulit:& ne longius recedamus:nonne Secundũ oratorem excuſſum multis prouectũ dignitatibus imprimis carum habuit. Priorũ temporũ. Athenæus ait quidam Sophocles decreto eiecit omnes ab attica philoſophos:& romãi in omnibus optimi eoſdẽ ab urbe expulere tanq̄ iuuẽturis corruptores: nam Lucio Poſthumio conſule Alciũ & Phileſiũ epicureos : ſic Meſſenenſes epicureos oẽs abægerunt: pariter Antiochus rex cuiuſcũq; ſectæ regno ſuo ĩterdixit:neq; fatet ſcire quomodo poſtea a rõanis recœpti fuerint.ad hæc in Tiberio Tranqui.obiectũ eſt poetæ:quod in tragœdia Agamemnonẽ probris laceſſiſſet:obiectũ & hiſtorico:q; Brutum & Caſſium romanorũ ultimos dixiſſet:animaduerſum ſtatim in authores:ſcriptaq; abolita:q̄uis probarent ut etiã aliquot ante annos Auguſto audiente recitata.quibuſdam cuſtodia traditis nonmodo ſtudẽdi ſolatium ademptũ:ſed etiam ſermonis & colloquii uſum.

Princeps.Domitianus. Artes.philoſophiam:nã uera philoſophia eſt uiciis carere:& uirtutibus abundare. Reuerentia.timore. In complexu.in ſinu. Præſtas.te facis q; philoſophi præcipiũt:munerã enim ſapientis & non indocti hominis obibat:nihilq; oino erat:quod optime non exerceret. Quantũ ab illis probaris.unde Iuuenalis hortat iuuenes doctos ad laudes Traiani.Hoc agite o iuuenes circũ

ſpicit:& ſtimulat uos:Materiamq̧ ſibi ducis idulgētia quærit. Studia humanitatis. qbus edocemur ut humanis moribus utamur. Admiſſionū tuarū facilitatē. tranſit bono ordine: ad facilē aditū colloquē di cū Traiano unicuiq̧ permiſſum:ſic laudatur Veſpaſianus apud Tranq. ſic Ageſilaus apud Xenophontē:quod lætaretur aditum ad ſe oibus patere:contra notat Perſaꝝ regē gloriantē difficilē ad ſe præbere acceſſum:cū ergo Traianus ſtudiis humanitatis auſcultaret:ſequebatur eū eſſe facilē admittere quoſcunq̧ ad congreſſum ſui. Hos.Flauios.anteq̄ Domitianus ꝓueheretur cū ſuis:ciuilibus bellis cōcuſſa

quiſq̄ ſtudia humanitatis ꝓfeſſus: nō cū oia tua: tū uel imprimis laudibus ferat admiſſionū tuarū facilitatē: Magno quidē animo parens tuus hāc ante hos principes arcē publicarū ædiū noie inſcripſerat:fruſtra tn̄:niſi adoptaſſet:qui hītare ut ī publicis poſſet. Quā bn̄ cū titulo iſto moribus tuis conuenit:q̄q̄ oia ſic facis: tanq̄ nō alius īſcripſerit. Quod.n. forū: quæ tēpla tā reſerata: non capitoliū:ipſaq̧ illa adoptionis tuæ ſedes magis publica:magis oium. Nullæ obices: nulli contumeliarū gradus:ſuperatiſq̧ iā mile liminibus ultra ſemp aliqua dura: & obſtātia. Magna an̄ te: magna poſt te:iuxta tn̄ maxia quies:tm̄ ubiq̧ ſilentiū:tā altus pudor:ut ad ꝑuos penates:& larē anguſtū ex domo prīcipis modeſtiæ: & trāq̄llitatis exēpla referant. ipſe āt:ut excipis:oēs: ut expectas:ut magnā ptē dieꝝ iter tot iperii curas q̄ſi ꝑ ociū trāſigis. Itaq̧ nō ut alias attoniti: nec ut

rep. Arcē.domū palatinā. Nomine.titulo:inſcriptione. Publicaꝝ ædium. quod uellet imperatoris palatiū ciuibus oibus patere:& publicū eſſe. non autē intelligendū de Priuata Traiani domo:quam.P. Victor in.xii. urbis regiōe locat. Fruſtra tamen. inſcripſerat arcē palatinā titulo publicarū ædiū. Adoptaſſet. te principē bonū. Vt in publicis. ſine cuſtodia:quo oēs conuenire poſſunt nullo repellente. Moribus tuis. qui ſinis fores palatii omnibus patere. Nō alius. ſed tu fueris author: & inſtitutor huius moris: qd̓ ſane maius eſt: q̄ ſubſequi aliū. Reſerata. cunctis aperta ſunt:q̄ tuū palatiū. Sedes.templū Iouis Capitolini. Magis omniū eſt. Obices. repagula:feræ:peſſuli dicimus hic obex:& hæc obex apud antiquos: quos Virg. ſecutus i.x. Ecce maris magna claudit nos obice pontus. Sulpitiū Apollinarē tradit Gellius obices cū o littera correpta ſolitū dicere. Onexander de impetatore eligendo: delectus inquit imperator facilis eſto: comis: & ſe uolētibus adire pateat: nō tamē ea ſit facilitare: atq̧ comitate: ut cōtēptui fiat:nec acerbus:& durus ut odium in ſe concitet. Gradus.conditiones:differentiæ:quia ſub aliis principibus inferiores: & uiliores homines per cuſtodes contumelioſe repellebanť ab aditu palatii. Mile liminibus.immuneris oſtiis:quibus ad Domitianum tranſcendebatur. Aliqua.limina ſupererant.

Dura.ſurda:clauſa:difficilia aperiri. Pudor.modeſtia. Paruos.priuatos:uirorum tenuium. Anguſtum larem.pauperem domum.larem pro domo uſurpari ſatis obuium eſt a laribus diis tracta deno- Lar. minatione:quos Corybantas & Idæos dactylos:treſq̧ fuiſſe tradit Diomedes:nam authore Seruio maiores omnes in ſuis domibus ſepeliebantur: unde ortum ut lares. colerentur in domibus: quos Tertullianus ſic irridet domeſticos deos:quos lares dicitis domeſtica poteſtate tractatis:pignerando:uenditando demutādo. Cēſorinus author eundē eſſe geniū & larē. Apuleiꝰ de deo Socratis. ex lemuribus:q poſterorum ſuorum curam ſortitus pacato:& quieto numine domum poſſidet lar dicitur familiaris: neq̧ iniuria Plut. in quæſtionibus præſides:& domus cuſtodes lares dixit:alienis formidoloſos:domeſticis mites:unde canis eis aſſiſtit:ipſi autem canum pellibus ueſtiūtur:an q̧ Chryſippus opinatur demonia quædam mala circumire:quibus dii quaſi carnificibus:& ſcelerū ultoribus aduerſus iniuſtos: & impios utūtur:ſic lares furiales quidam ſunt pœnarū exactores uitæ & operationum ſpeculatores:iccirco fit ut caninis pellibus induantur: quibus: & canis ideo aſſiſtit: quod ad inueſtiganda ſcelera:& ulciſcendos improbos ſagaces ſint. Pompeius deos inferos putat: quibus tot pilæ ideſt effigies quot eſſent liberi ponebantur:ut uiuis pcerent:& eſſent his pilis & ſimulachris contenti: de qbus plura Macrobius Sat. prio: Latariū Lāpridius appellat locū in domo:in quo colebat antiquitas ſanctiores aias: quaꝝ ſtatuas ibidē locabant. a laribus umbras laruas dicimus:nā dii penates alii ſunt Plut. in Numa mediā ignis ſedē larē uocari refert. lar ēt uiri ꝓpriū:cuius genitiuus lartis. Exēpla referanť. magna Traiani laus: un̄ priuati modeſtiæ & q̄eris exēplū ſumerēt. Dion monumētis reliqt nō ſolū domi Traianū:uerū ēt i bello facilē: & ſine piculi metu adeūtibus ſe pſtitiſſe:quare parū abfuit ne a qbuſdā Decibali tranſfugis dolo trucidareť:māſuetudinē Traiani Claudianus ī panagyrico Honorii cōmendat:uictura fereť Gloria Traiani: nō tā q Tygride uicto Noſtra triūphati fuerat ꝓuincia Parthi. Alta qđ inuectus fractis Capitolia Dacis: Quā patriæ qđ mitis erat. Vt.quā hūane. Excipis.ſuſcipis ad te uenientes. Vt.q̄ta patiētia. Quaſi ꝑ ociū.iocis. iucundiſſimis ſermōibus:& remiſſionibus honeſtiſſimis. tanq̄ ſi nō eſſes occupatus circa īperialia negocia. Vt alias.ſub malis imperatoribꝰ. Attoniti.ſtupidi.Domitiani tēpora notauit:ſicut

periculū capitis adituri tarditate:ſed ſecuri:& hilares cum cōmodū eſt cōuenimus: & admittente principe interdū eſt aliquid:quod nos domi quaſi magis neceſſariū teneat. excuſati ſemper tibi: nec unquā excuſandi ſumus: Scis.n.ſibi quemq; præſtare:quod te uideat:qđ te frequentet:ac tāto liberalius : ac diutius uoluptatis huius copiā præbes. Nec ſalutationes tuas fuga:& uaſtitas ſequitur: remoramur: reſiſtimus ut in cōmuni domo:quā nuper immaniſſima bellua plurimo terrore munierat:cū uelut quodā ſpecu incluſa nūc ꝓpinquoꝝ ſanguinē lamberet: nūc ſe ad clariſſimorū ciuiū ſtrages:cædeſq; ꝓferret. Obuerſabātur for bus horror:& minæ: & par metus admiſſis:& excluſis. Ad hæc ipſe occurſu quoque: uiſuque terribilis; ſuperbia in fronte: ira in oculis:

Iuue.ſatyra quarta de ſenatoribus ab eo cōuocatis mētionē faciens:quos albanā dux magnus i arcē Traxerat attonitos:& feſtinate coactos. Tarditate.ſi ſero aduenisſent.uñ exiit illud ſatyricū: rapta ꝓperabat abolla. Securi.cōtrariū exornatio. Admittēte.libēter excipiente. Interdō ē aliquid. ſenſus eſt q̃. uis humane nos Traianus intromittat ad ſe: aliqñ rñ domi nos cōtinemus tanq̃ aliquod officiū magis neceſſariū facturi:q̃ ad principē ire. laudat principis & humanitatē:& libertatē. Excuſati ſumus. ſemp credis nos domi fuiſſe honeſta rōne. Excuſandi.p aliū. Præſtare ſibi.ꝓ ſe niti. Ac.quia ſcis ſingulos contendere ut te uideant. Voluptatis huius.conſpiciendi te. Fuga: ſecretum. quod Domitianus ſolebat maxime in albana uilla ubi multum temporis contere bat authores ſunt Tranqui. & Dion. Vaſtitas.ſolitudo ut Tiberius capreis. Remoramur. te detinemus. Immaniſſima bellua.crudeliſſimus Domitianus. imago cū uituperatiōe. Propinquorum ſanguinē.Eutropius:conſobrinos ſuos Domitianus interfecit. nam Flauiū Sabinū alterū ex patruelibus occidit: ꝙ eū comitioꝝ cōſulariū die deſtinatum : perperā præco nō conſulem ad populū: ſed imperatorē pronunciaſſet. Deniq; Flaoiū Clæmentem alterum ex patruelibus contemptiſſimæ inertiæ:repente ex tenuiſſima ſuſpitiōe:quo maxime facto maturauit ſibi exitium. alii etiam ſcriptorum prodiderunt conualuiſſe famam Titum fratrem a Domitiano dolo necatum. ut Philoſtratus lib.vi. memorans lepore marino qui piſcis quoſdā humores occultos atq; mortiferos habet de medio ſublatum:quod graue moleſtumq; uideretur ſimul cum fratre imperare : quare dixerat Tito Apolonius caueret a propinquiſſimis. Tranqui. refert correptum graui ualitudine priuſquam plane animam eflaret pro mortuo deſeri iuſſiſſe. alii ægrorum ſed iam conualeſcentem abiici mandaſſe in arcam niue plenam: tanquam ad ualitudinis remedium opus eſſet celeri refrigeratione:ſicque interiiſſe.

Lamberet. tanquam fera tygris. Clariſſimorum ciuium. Iuuenalis ſatyra qoarta. Atque utinam his potius nugis tota illa dediſſet Tempora ſæuitiæ: elaras quibus abſtulit urbi Illuſtres animas impune:& oindice nullo. Sed periit poſtquam cerdonibus eſſe timendus Cœperat : hoc nocuit lamiarum cæde madenti. Tacitus in uita Agricolæ. nō oidit armis Domitiani clauſum ſenatum: & eadem ſtrage rot conſularium cædes: tot nobiliſſimarum fœminarum exilia & fugas. complures enim ſenarores : in his aliquot conſulares interemit:ex quibus Ciuicam Cerealem in ipſo Aſiæ proconſulatu, Saluidienom Orfitum:& Acilium Glabrionem:exilio puniuit. occidit Aeliom Lamiam: Saluium Cocceanum : Metium Pōpoſianom : Saluſtium Lucullum Britanniæ legatum. Iunium Ruſticum: Heluidium filium : Maternum declamatorem: poſt ciuilis belli uictoriam ſeuior : Xenophon de tyrannide memorat ſummos uiros:& uirtute præditos interfici a tyrannis:quia illos timeant:quam ſententiam tranſtulit ex Icetidibus Eoripidis. Proferret.extenderet. Horror & minæ.denominatio qualis Virgil. in ſexto Veſtibulum ante ipſum primiſque in faucibus orci : Luctis & ultrices poſuere cubilia curæ : Pallenteſque habitant morbi:triſtiſque ſenectus. Et metus.eſt autem oratio in graui figura. Par metus. pariter timebant: quos hilari uultu ſuſcipiebat:ſicut quos truci:nam fuit non ſolum magnæ: ſed & calidæ inopinatæque ſeuitiæ.authorem, ſummarum pridie q̃ crucifigeret in cubiculum uocauit:aſſidere in toro iuxta coegit: hilaremqoe dimiſit:partibos etiam de cœna dignatus eſt.& Aretinum Clæmentem capitis condemnaturus in eadem oel etiam maiore gratia habuit : quo ad nouiſſime ſimul geſtanti conſpecto delatore eius:uis inquit hunc nequiſſimum cras audiamos? unde Iuue. ſatyra quarta pallorem dixit magnæ : & miſeræ amiciciæ.amicos Domitiani deſignans:qui non bene crederent blandiciis illius pernicioſis. Ad hæc. præterea. Ipſe.Domitianus. Viſu terribilis conoenit Taeitus in uita Agricolæ eom Secundo ubi de Domitiano ſcribens cum inquit denotādis tot hominum palloribus ſufficeret ſæuus ille uultus & rubor:quo ſe contra pudorem muniebat. Ira in oculis. quod etiam in eius nomiſmate monſtratur quare Philoſtratus libro ſeptimo loquitur Domitianus ſuperbe etiā ſi placide manſueteq; loqui uoluerit:ſupercilia uero oculis ſuperiacent:genæ autē bile refertæ ſunt:idq; in conſpicuū maxime eſt:ſont .n. naturæ uicia:ſemperq; eodē modo ſeſe hñtia. nā ſi Dioni credimus erat audax:iracundus:inſidiator:

diſſimulator.memorát Tacitus & Tranqui.fuiſſe ira præcipitē: & quo obſcuriore: eo irreuocabiliore.p oculos át maxie animus emanat:ut citra motú quoq;: & hilaritate eniteſcát: & triſticiæ quoddá nubilū ducant:quin ēt lacrymas his natura mentis indices dedit:q̄ aut erúpunt dolore:aut lætitia manant: mo tu uero intenti remiſſi:ſupbi:torui:mites:aſperi fiūt.fuit.n.grandibus oculis:ſed acie hebetiore. Fœmineus.mollis.ipudicus. Multo rubore.uultu ruboris pleno:qd refert Tranq. & libro.xx.Tacitus ignotis inqt adhuc moribus crebra oris cōfuſio p modeſtia accipiebať. Secretū captanté.inter initia principatus ſecretū ſibi horarium ſumere ſolebat:

fœmineus pallor ī corpore: ī ore ipudétia multo rubore ſuffuſa.nō adire qſq̄:nō alloq audebat tenebras ſemp: ſecretūq; captanté:nec unq̄ ex ſolitudine ſua p deuntē:niſi ut ſolitudiné faceret: ille tū qbus ſibi parietibus: & muris ſalutē ſuā tueri uidebať:dolū ſecū: & inſidias: & ultoré ſcelerū deū iclusit. dimouit: perfregitq; cuſtodias pœna

nec quicq̄ ampli⁹ q̄ muſcas captare:ac ſtilo præacuto cōfigere:ut cuidā interroganti eſſet ne quis intus:nō abſurde rñſum ſit a Vibio criſpo:ne muſca quidē: & nec niſi ſecreto atq; ſolus plæraſq; cuſtodias re cœptis quidē in manu cathenis audiebat authores ſunt Trāqui. Dion: Euſebius in Chronicis.Xenophon mala tyrannorū cōmemorás ait:timeo celebritatē hominū:timeo ſolitudiné: timeo incuſtoditos adit⁹: timeo ipſos cuſtodes:neq; inermes illos hēre uellē circa latus:neq; armatis inultū confido. Solitudine.ſecreto. Solitudiné.cædē.uaſtationē.traductio color. Parietibus.tpe ſuſpectæ ſibi cædis appropinquá te ſolicitior in dies: porticuū in qbus ſpaciari cōſueuerat:parietes phengite lapide diſtinxit: e cuius ſplé dore p imagines qcquid a tergo fieret: puideret. Dolū & inſidias.interfecerat Domitianus clæmété ui Domitiāi
rū conſulatē:cui ppriá ſororē matrimonio deſponderat. palá ēt dixerat poſt tertiá quartáue diē ipſam mors.
quoq; ad uitú eſſe pfecturá.Stephanus igiť Domicillæ libertus: cuius nomē coroná quandá Iridi ſimilē circa ſolē & radios eius ac lumē obſcurátē ſignificabat:ſiue p interfecto Clæméte cogitás:ſiue oium romanorū cōditioné miſeratus:ſiue ſibi metuens qđ erat intercœptarū pecuniarū reus:tyránū iterficere aggreſſus ē adiuuátibus amicis: & libertis intimis cōſpiratiōe ēt Parthenii cubicularis: & Saturii decuriōis cubiculariorū nec nō Entelli a libellis:Clodii Cornicularii: & Maximi Parthenii liberti:neq; cōiuratiōis exps uxor eius Domitia fuit:neq; ꝓtorii pfectus Norban⁹:neq; collega ei⁹ Petroni⁹.ná Domitia illi iuiſa morté ſibi uerebať: & alii nō ulteri⁹ Domitiāi ſcelera ferre poterát : quos oés dū ſuſpectos habuiſſe & pdere deſtinaſſe: & eorū noia delata i ſcriptis habuiſſe iuxta ceruical:q puerulū iprudēter ſublata Domitiæ legēda porrexiſſe:ea reis expoſita necé maturare fecerūt.Stephanus igiť cōſiliū operáq; obtulit:ac ſiniſtro brachio uelut ægro lanis faſciiſq; p aliquot dies ad auertēdá ſuſpitioné obuoluto ibiq; breuem gladiū tegés: ad ipſá horá dolū iteriecit : pfeſſuſq; cōſpiratiōis idiciū: & ob hoc a Parthenio táq̄ cæteris robuſtior admiſſus:legenti traditū a ſe libellū: & attonito ſuffodit inguina: nō tñ lætaliter ſauciū ac repugnanté adorti Clodius: & Maximus: & Saturius. & qdá e gladiatorio ludo uulneribus ſepté cōtrucidarūt.Philoſtratus lib.viii.teſtať Stephanū Domitiāo redeunti a foro obuiá pceſſiſſe: & rogaſſe ſecretū tanq̄ magna & admirabilia detecturū.q̄re i porticū: q̄ regiæ adiacebat deductū : dixiſſeq; nō ē mortu⁹ ut arbitratis inimiciſſimus tibi clæmēs:ſed uiuit adhuc:egoq; id optime ſcio: & ipſe ē:q núc aduerſus te irruit:clamátis.autē iperatoris & ob ea q̄ audierat perturbari Stephanū ab alligato brachio gladiū educenté fœmur pfodiſſe uulnere quidē ad ſubitá morté inferendá nō ſufficiēti: ſed qđ diutius cruciatū extinguere tandē poſſet cū nullis medicamentis eſſet curabile.at Domitianū ætate adhuc integra: & corpore robuſto minime cōcidiſſe:ſed arepto Stephano ſuperincūbenté eruere oculos enixū: & facié aureo calice:q forte ſacrorū cā aſtabat per tudiſſe.Palladē ut ſibi ferret auxiliū inuocanté.nō omittá q a græcis tradiť Apolloniū Tyaneū pythagoricū philoſophū magicæ peritiſſimū túe Epheſi multis differenté auditoribus:cū Domitianus cōfoſſus fuit:per aliquod téporis ſpaciū ſtetiſſe attonitū:deide exclamaſſe.Euge Stephane:pulchre Stephane:percute ſcœleſtū:pcuſſiſti uulneraſti.interfeciſti. Vltoré ſcelerū deum.Iouē:ná Mineruá:quam ſuperſtitioſe colebat:ſomniauit excedere ſacrario: negantem ſe ultra tueri eū poſſe:qđ exarmata eſſēt a Ioue:ná prætar Tranqui.Dion inquit Domitianus in inſomniis uidit Palladē:cuius effigiē in cubiculo habebat arma exuentē: & in curru equorū atratorū decidentē in baratrū. uidit etiá per quieté Ruſticū accedenté ad ſe cum enſe poſſemus ultoré ſcelerū deum: interpretari Nemeſim:quæ diuina iuſticia dicitur:ea nanq; petulantes: & ſuperbos ulciſcitur. Cuſtodias.carcerem:an Cuſtodia.
guſtos aditus.ipſos cuſtodes: & miniſtros: Vir.cernis cuſtodia qualis Veſtibulo ſedeat.ſic cuſtodelam dicebant antiqui Feſto tradente cuſtodiá:quæ ſcilicet cuſtodit:in qué ſenſum plærūq; annotauim⁹ Apuleiū poſſuiſſe:interdū pro ipſo carcere & ergaſtulo.Columella.xii.itaq; mancipia uincta:quæ ſunt ergaſtuli:per nomina quotidie citare debebit:atq; explorare.ut ſint cōpedibus diligenter inexa.tū etiá cuſtodiæ ſedes an tuta: & recte munita ſit.Celſus de accuſationibus homo qui ex cuſtodia producitur: plærunq; pro carcerariis: & incluſis.Modeſtinus de publicis iudiciis cuſtodias auditurus:tam clariſſimos uiros quam patronos cauſarum adibere debet : & feriatis diebus cuſtodias audiri poſſe reſcriptum eſt.

anguſtoſq; p̱ aditus:& obſtructos nõ ſecus ac per
apertas fores:& iuitãtia limia irrupit:lõgeq; tũc
illi diuinitas ſua:lõge archana illa cubilia:ſæuiq;
ſeceſſus:i quos timore:& ſup̱bia: & odio hoĩum
agebaẽ. Quãto nũc tutior: quãto ſecurior eadẽ
domus: poſtq̃ nõ crudelitatis: ſed amoris excu-
biis:nõ ſolitudie:& clauſtris defẽdiẽ: & qd ergo
nõ diſcimus experimẽto fidiſſimã eſſe cuſtodiam
principis ipſius innocẽtiã? hæc arx inacceſſa:hoc
inexpugnabile munimentũ munimẽto nõ egere.
fruſtra ſe terrore ſuccixerit:q ſeptus charitate nõ
fuerit. armis.n. arma irritanẽ. Nũ aũt ſerias tm̃
ptes dierũ in oculis noſtris cœtuq; cõſumis? num
remiſſiõibus tuis eadẽ frequẽtia:eadẽq; illa ſocia
litas itereſt? nũ tibi ſemp̱ in medio cibus? ſp̱ men
ſa cõmunis? nũ ex cõuictu nr̃o mutua uoluptas?
nũ ꝓuocas:reddiſq; ſermones? num ipſum tẽpus
epularũ tuarũ:cũ frugalitas contrahat: extendit
humanitas. Nõ enim ante mediũ diem diſtentus

etiam in numero unius dicitur:ut ne quis receptam cuſtodiã ſine cauſa dimittat: i numero tñ plurium
frequentius:ut plærunq; cuſtodias receptis quidẽ in manu cathenis audiebat:itẽ Caius cuſtodiarũ ſeriẽ
Cuſtoditio recognoſcens:cuſtoditio uero ẽ opera ad cuſtodiendũ aliqd ſumpta. Anguſtos.difficiles a cuſtodibus
obſeſſos. Obſtructos.munitos:ſeptos. Inuitãtia incuſtodita. Tunc.cũ obtruncatus eſt. Diuinitas
ſua.ſume extrinſecus erat.nã ſe deũ:& dici:& credi uoluit: quin etiã filius Palladis authore Philoſtrato
uocabatur. Longe.quia nõ fuerunt arcana: in quæ multi infeſtis mucronibus irrupere. Sæui ſeceſſus.
nã ibi ſtruebat necẽ innocentibus uñ non
multo poſt Secũd⁹ alii intra cubicula ſua
illis ipſis cõſulibus: qbus cõſules renuncia
banẽ:exilia: & cædẽ machinabãẽ. ſolebat
aũt Domitian⁹ ad horã ſomni nihil aliud
q̃ ſecreto ſol⁹ ambulare. Timore.res ue-
ra eſt authore Seneca ut q a multis timeẽ
multos timeat. Superbia. caput eſt apud
Tranqui.de elatiõe:& eius uanagloria: &
Eutropius memorat i eo ſuperbiã execra-
Excubiæ. bilẽ extitiſſe. Eadẽ domus.palatiũ. Ex-
Vigiliæ. cubiis.uigiliis tã nocturnis q̃ diurnis:ſicut
uigiliæ tm̃ nocturnæ ſunt. Vegeti⁹ libro
iii. quaterni pedites: qui noctibus excubi-
tum faciunt:eliguntur:quem locũ ad uer-
bum Modeſtus trãſcripſit: & iam.ii. libro
Vegetius dixerat:quotidianas etiam uigi
lias in pace:item excubitũ uiciſſim milites
faciunt:ubi excubitũ utrobiq; excubias ſi
gnificat. Solitudine.loco ſecreto.conten
tio color. Cuſtodiã. quæ cuſtodit. Calli-
ſtratus:quoties quis cuſtodiam militũ eua
ſerit. Arx.munimentũ.tutela:propugna-
culum:ſnia. Munimẽto.traductio. Ter
rore.cuſtodibus armatis. Nũ. interroga-
tio grauis. Serias partes dierũ.horas diei
circa res ſerias & graues.ſeriũ.n.triſte & ſine riſu dixit antiquitas. In oculis noſtris. in cõſpectu ciuiũ:
ſed maxime ſenatorũ.contra dãnaẽ Caius:qd in conſpectu eius prandentis uel cõmeſantis ſæpe ſeriæ
quæſtiones p̱ tormẽta haberenẽ: cum miles decolãdi artifex quibuſcunq; e cuſtodia capita amputabat.
Remiſſionibus.iocis.opponunẽ ſeriis remiſſiones.faciunt hic:quæ libro ſexto de eodẽ ſcribunẽ:ubi ſe
ueros inquit dies iucũdiſſimæ remiſſiones ſequebanẽ:adhibebamur quotidie cœnæ:erat modica:ſi pri-
cipem cogitares:interdũ acroamata audiebamus:interdum iucundiſſimis ſermonibus nox ducebaẽ. Ea
dem frequentia.par multitudo conuiuarum.Dion in Traiano uenationes:conuiuia:ſeria:iocos frequen
ter cũ amicis:& familiaribus exercebat. In medio.in cõmuni:in aperto.Eutropii uerba: conuiuia cum
amicis indiſcrete uiciſſim habens:ſic Tranqui.tradit Auguſtũ conuiuatũ aſſidue: nec unq̃ niſi recta: nõ
ſine magno ordinũ hominumq; delectu:ad aliquam Lycurgi imitationẽ:qui authore Xenophonte ſym
poſia in publicũ edixit:exiſtimans Lacedæmonios minime hoc pacto tranſgredi imperata poſſe: ac ci-
bum ſtatuit:ut neq; is nimius:neq; multus foret. Conuictu. cõuiuio: qd nos melius q̃ græci ſympoſiũ
appellamus. Mutua.& tibi & nobis exiſtit:cum malorũ principũ cõuiuia cõuiuis grauia ſint. Prouo-
cas.inuitas nos ad colloquia.paria ſolitũ ſcriptis reliqt Tranqui. Auguſtũ:cõuiuia.n. nonnunq̃ & ſerius
inibat:& maturius relinqbat: cũ cõuiuæ & cœnare iciperẽt priuſq̃ ille diſcũberet: & p̱manerẽt digreſſo
eo:cœnã ternis epulis:aut cũ abũdantiſſime ſenis p̱bebat:ut nõ nimiu ſumptu:ita ſũma comitate:nã ad
cõem ſermonẽ racẽtes:ẽt ſubmiſſim fabulantes ꝓuocabat. Frugalitas. ciborũ modeſtia. nã alibi dixe-
rat cœna erat modica:ſi pricipẽ cogitares.dãnaẽ Car⁹:q nepotinis ſũptib⁹ oium ꝓdigorũ igenia ſupans
dictitabat: aut frugi hoiem eẽ oportere:aut Cæſarẽ.author Athenæ⁹ maiorẽ ex cibo uoluptatẽ ſentire
tẽperatos:q̃ edaces:& apud eũdẽ tradit Ariſto philoſoph⁹ Polemonẽ academicũ ſolitũ admonere cõui-
uas curarẽt:ut ſuauẽ portũ biberẽt nõ ſolũ ad pñs:ſed & i craſtinũ. Cõtrahat.cõpẽdioſũ & breue faci-
at Humãitas.cõitas. Aũ mediũ diẽ.añ nonã diei horã:q cœnæ cõſtituta fuerat. Mart. Impat extructos
frãgere nona toros:& culpaẽ ideo a luue.Marius Priſcus:q ab octaua cœnaret. Diſtẽtus.Plenus.refert
Tranqui.Domitianũ prandere ſolitũ ad ſacietatẽ:ut nõ temere ſuper cœnã p̱ter Martianũ malum: &
modicã i ampulla potiunculã: ſed pene raptim: Claudium nunq̃ triclinio egreſſum niſi diſtentũ ac ma
dentẽ.Neronẽ e medio die epulas ad mediã noctẽ ꝓtraxiſſe: Vitelliũ trifariam interdum quadrifariam

epulas partitum:in ientacula:& prandia:& cœnas commeſſationeſq; facile omnibus ſufficientem uomi randi conſuetudine. Solitaria:ſecreta:per ſe: ſine conuiuis. notauit Domitianũ Iuue.ſatyra quarta illo carmine tanq̃ uoracem. Quales tũc epulas ipſum glutiſſe putamus Induperatorem? Spectator.deinde. Adnotator. ſi quis amplius comeſſet. Papinius tamen mirandum in modum extollit adulando: quod interfuiſſet publico epulo: quo tradente Tranqui. initium ueſcendi primũ fecit. Et tu quin etiam(quis hoc uocare? Quis promittere poſſit hoc deorum)Nobiſcũ ſocias dapes iniſti.Iam ſe:quiſquis is ẽ inops: beatus. Conuiuam ducis eſſe gloriatur.

ſolitaria cœna ſpectator: adnotatorq; conuiuis tuis imines: nec ieiunis: & inanibus plenus ipſe eructãs nõ tam apponis:quã obiicis cibos: quos dedigneris attingere:ægreq; perpeſſus ſuperbam illã conuictus ſimulationẽ:rurſus te ad clandeſtinam ganeã:occultumq; luxum refers. Ergo non aurũ:nec argentũ:nec exquiſita ingenia cœnarũ: ſed ſuauitatẽ tuã iucũditatẽq; miramur:qbus nulla ſacietas adeſt:qñ ſincera oia:& uera: & ornata grauitate.neq; .n. aut peregrinæ ſupſtitionis myſteria: aut obſcœna petulantia menſis principis oberrat:ſed benigna iuitatio:& liberales ioci: &

Immines.aſtas in perniciem illorũ. Eructans.hinc illa in Criſpinum ſatyrica indignatio:magni ructaret ſcurra palati:& ructum Vitellium feciſſe legimus ex nimia ientaculi repletione. Obiicis. exprobas notando. Aegreq; perpeſſus.uix contegens:nam raptim ſe a conuiuio ſubtrahebat: Superbam ſimulationem. contemptum ſcilicet cum tamen ſimularet ſodalitatem. Clandeſtinam ganeam.per interpretationem declarat occultũ luxum. nã ganea pro gula:& re lauta uſurpatur. Pli. ix.ubi de ſuibus agit:nec alio animali numeroſior materia ganeæ.Sidonius: diſruptum ganea ſtomachum nulla res ſarcire melius q̃ parſimonia poteſt:Tranq.in Nerone parabantur inſignes ganeæ: & in Tiberio:dato ædilibus negotio popinas ganeaſq; uſq; eo inhibendi: ut ne opera quidem piſtoria proponi uenalia ſinerent.Columella libro primo:mox deinde ut apti ueniamus ad ganeas quotidianam cruditatem laconicis excoquimus.pro loco in neutro uſurpant.Terentius: ubi illũ quæram?credo obductũ in ganeum aliquo. Apuleius in.ii.apologia.a magiſtris nunc in ganeũ profugit: ganeũ antiquitas dixit ſecundum Feſtum locũ abditum uelut ſub terra: cui aſtipulatur Donatus ueteres dicens ganeũ meretricum tabernã dixiſſe αωοτιισ γαιασ.quod ipſa ſit in terra:& ganeones appellamus guloſos catillões. Tacitus nou ganeo & profligator:ut pleriq; ſua haurientium. Exquiſita ingenia cœnarũ: cœnas lautas ingenioſe ſtructas.Pacatus Theodoſiũ pariter laudat a frugalitate. Iucunditatem.fuit.n.uini amator Traianus citra tñ uiciũ:nam triſtes mero ſolicitudines expulit.unde Mart.xii. in commendationem eius ſcribens Catonianæ hilaritati cõparat.quod & Cato mero incaluerit: & Adrianũ recitat Spartianus uino indulſiſſe Traiani moribus obſequentẽ:atq; ob hæc a Traiano locupletiſſime muneratum:ad hæc Lampridius in Alexandro teſtatur Traianũ poſt ſecundã menſam uſum potandi uſq; ad quinq; pocula inſtituiſſe. Quando.quandoquidem. Omnia.dicta Traiani ſunt. Sincera.candida aperta:non ſimulata:neq; conficta:ut abſit cauillũ:& mordacitas a conuiuio præcipit Athenæus multorum ueterum authoritate. Ornata grauitate.mixta ſeriis:non laſciua:& petulãnia.faciunt Ennii uerba:q a Gellio libro xi.recitanẽ.Hocce locutus uocat:qui cũ bene ſæpe libenter Menſam ſermoneſq; ſuos:rerũq; ſuarũ Comiter impartit:magna cũ lapſa diei Pats foret e ſũmis rebus:paruiſq; regẽdis:Parte fuiſſet:de paruis ſũmiſq; gerẽdis Cõſilio induforo:lato:ſanctoq; ſenatu Cui res audacter magnas: paruaſq;:iocũq; Eloqueret:ſi quid uellet:tutoq; locaret.Quo cũ multa uolup.ac gaudia:& quæ ſequũtur. Myſteria.ſacra. Peregrinæ ſupſtitionis.enixe conati ſunt romani ſemp externas religiões ab urbe exterminare authore Liuio eo negocio triumuiris a ſenatu de mãdato: ut omittã Valeriuз Max.nam legibus cautum erat ſecũdum Ciceronẽ ne aliquis ſeperati deos haberet:neue nouos:ſed ne aduenas niſi publice aduectos priuatim coleret:quare Trãqui.aſſeruit peregrinas Auguſtũ cærimonias ſicut ueteres ac p̃ceptas reuerẽtiſſime coluiſſe:ita cæteras habuiſſe contẽptui:& Tiberius laudatur:qđ externas cærimonias: ægyptios: iudaicoſq; ritus compeſcuerit:coactis q ſuperſtitione ea tenebantur religioſas ueſtes cũ ueſtimẽto omni combutere. Superſtitionis.ſuperuacuæ religionis. Obſcena petulantia.turpis laſciuia morionũ:cinædorum:meretricũ. Oberrat. circuit menſas.idem libro.viii. ad genitorem. quereris tœdio tibi fuiſſe q̃uis lautiſſimã cœnã:quia ſcurræ:cinædi:moriones menſæ inerrabant. Liberales ioci.libero homine digni:quos cũ amicis & familiaribus exercuiſſe Dion recitat:nam ſi iocos exigis:hos cũ dignitate ſapientiæ gere:ut te nec grauent tanq̃ aſperum:nec contemnant tanquã uilem.nõ erit tibi ſcurrilitas:ſed grata urbãitas.ſales tui ſint ſine dente: ioci ſine uilitate. cõtra notatur Veſpaſianus:qđ ſuper cœnã: & ſemper alias cum amicis fuerit dicacitatis plurimæ; & ſic ſcurrilis ac ſordidæ: ut ne turpibus quidem uerbis abſtineret. Studiorum honor.ſi aliquis ſtudioſus eloquebatur:illi plurimum reuerẽtiæ adhibebat.

Inde.quia nos amas:& ſemper cupis nobiſcum uerſari:an magis quia frugalis: & parcus breui ſomno

Ganea.

Ganeum.

detineris:nã crapola diſtenti profondiori ſomno premuntur: Anguſtius.breuius. Vt participes. tanꝗ
aliqua pars illaꝶ ſit noſtra. Prioribus.ueris. Omne ſtagnũ. ꝗuis legaẗ Domitianũ nihil pẽſi habuiſſe
quin prædaretur omni modo bona uirorũ ac mortuoꝶ: hæc tñ magis Neronis geſta reſpicere uidenẗ
qui piſcinã inchoauerat a Miſeno ad Auernũ lacum conteċtã:porticibuſq; concluſam:quo quicquid to
tis Baiis calidaꝶ aquarum eſſet committeretur.item ſtagnũ maris inſtar circumſeptum ædificiis ad ur-
bium ſpeciẽ:rura inſuper aruis atq; uinetis & paſcuis: ſyluiſq; uaria cũ multitudine oĩs generis pecudũ
ac ferarum. Circumuenis. muro circum
cludis. Deſeruiũt.ſubiecta ſunt.ſane mõ
ſtrauit auream Neronis domũ : in quam
uulgatum illud apud.Tranqui.extat: Ro-
ma domus fiet:Veios migrate quirites:Si
nõ & Veios occupat una domus:& Mart.
eam i ſpectaculis mordet nam poſt incen-
dio abſumptam prioré domum: qua pala
tium & Mecœnatis ortos continuauerat:
alteram extruxit: in qua haud perinde gẽ-
mæ & aurũ miraculo eſſent: ꝗ arua & ſta-
gna:& in modum ſolitudinum: hinc ſyl-
uæ:ĩde aperta ſpacia:& proſpectus autho-
re Tacito. Imperiũ.quia ciues dicto Tra-
iani ſunt audientes.ſiue quod aliorũ prin-
cipũ tam latũ erat patrimoniũ quã impe-
rium: nunc uero ſecus: qñ nõ oẽs imperii
agros ſolus princeps poſſideret. Patrimo
nio.ex rebus ſuis. In imperium.ad utilita
tem publicam. Occupabãt.iniuſte rapie-
bant. Ne quis alius frueretur.ut inculta:
& inutilia relinquerentur. Pares.nobiles.
Immigrant.redeunt.migrare eſt diſcede
re a ſolita habitatione in alium locũ.Liui
us primo ab urbe condita : conſilium mi-
grandi a Tarquiniis cœpit:& dixerat.iam
continens agmẽ migrantium impleuerat
uias. Recœptacula.ædes. Habitatore
ſeruo.malos notat principes: qui ad dela-
tores ſeruos dominorũ enectorũ domos
tranſferebant. Vaſtitate.ſpacioſa ſolitu
dine. Procumbunt.ruunt.cadunt. Da-
tur.licet. Deterſo ſitu.ſublata uetuſtatis
putredine. Reparatas.refectas: libro eni.
vi.hortatur Fabatum ut uelit reficere uil-
lam Camillianã uetuſtate uexatam. Siſte
re ruinas.reparare ruẽtes domos. Solitu-
dinẽ pellere. immittere qui deſertas incolant.rem ipſam ꝓpoſitam tractat. Eodem.ingenti. Aĩa ca-
rentia.ſine ſenſu:& rõne uoceq;.nã ſecũdũ Diogenẽ lib.vii.ptes aĩæ octo ſunt.quinq; ſenſus:& quæ no-
bis ſunt ſæminales rationes:uocaliſque & rationalis pars. Niteant.ſplendeant:reparata:& ſuperindu-
cta noua ſuperficie. Domini.poſſeſſoris:patriſfamiliæ. Tabula ingens. nomina multarum rerum no
tata in tabula:quas Traianus uenales ꝓpoſuerat: ſic Nerua liberalitatibus pecuniæ inops ueſtes primũ:
& uaſa aurea atq; argentea : precioſam præterea ſuppellectilem ſiue ſua etiam ſiue imperialia auctioni
ſubiecit auctore Dione. & Capitolinus refert Antoninũ philoſophũ ne in bello Marcomanico iam ex-
hauſto ærario extraordinẽ prouincialibus aliquid imperaret in foro diui Traiani auctionẽ ornamento-
rum imperialiũ feciſſe:uendidiſſeq; aurea pocula:& chriſtallina:& myrrina:uaſa etiã regia: & ueſtẽ uxo-
riã ſerica:& auratã:gẽmaſq; ẽt quas multas i repoſtorio ſanctiore adriani repererat: & p duos qdẽ men-
ſes hãc uenditionẽ celebratã:tantũq; auri redactũ:ut reliquias belli Marcomãici ex ſnia proſecutus po-
ſtea dederit ptãtem emptoribus:ut ſi quis uellet empta reddere:atq; aurũ ſuum recipere liceret: nec mo-
leſtus illi fuit:ꝗ uel nõ reddidit empta:uel reddidit. Quod ſit.qua re deteſtari poteſt. Illius.Domitiãi.
Tam multa.traductio color. Superuacua.non neceſſaria.ille.n. auarus eſt : qui ſuperuacua quærit &
cõparat. Exitialis.exitii cã.Laxior.pulchrior latior.Amœnior uilla.ædificiũ i ꝑdiis lautius extructũ: ꝙ

ſtudioꝶ honor.Inde tibi ꝑcus:& breuis ſomnus:
nullũq; amore noſtri anguſtius tẽpus:quã quod
ſine nobis agis.Sed cũ tuis ut participes perfrua
mur:quæ habemus ipſi:quã ꝓpria:quã nr̃a ſunt.
nõ.n.exturbatis prioribus dñis omne ſtagnũ om
nem lacum: omnẽ etiã ſaltum immenſa poſſeſſio
ne circũuenis: nec unius oculis flumina: fontes:
Maria deſeruiũt. Et quid cæſar nõ ſuũ uidet : tan
demq; imperiũ principis:quã patrimoniũ maius
eſt.multa.n. ex patrimonio refert in ĩperiũ: quæ
priores principes occupabant:nõ ut ipſi frueren
tur:ſed ne quis alius. Ergo in ueſtigia: ſedeſq; no
biliũ immigrãt pares dñi:nec iam clariſſimoꝶ ui
rorũ receptacula habitatore ſeruo terũẗ: aut fœ-
da uaſtitate ꝓcumbunt.Datur intueri pulcherri
mas ædes deterſo ſitu auctas:ac uigẽtes. Magnũ
hoc tuũ nõ erga homines mõ: ſed erga tecta ipſa
meritũ:ſiſtere ruinas:ſolitudinẽ pellere:ingentia
opera eodẽ quo extructa ſunt animo ab interitu
uendicare:muta quidẽ illa:& aĩa carẽtia : ſentire
tñ: & lætari uidenẗ : qđ niteant : qđ frequẽtenẗ:
quod aliquando cœperint eſſe domini nõ ſeruien
tis.Circũferẗ ſub nomine Cæſaris tabula ingens
rerum uenaliũ: quod ſit deteſtanda auaricia illi-
us:qui tam multa concupiſcebat: cũ haberet ſu-
peruacua tã multa : tũc exitialis erat apud prin-
cipem huic laxior domus:illi amœnior uilla.nũc

eruditi prætorium uocant. In hæc eadem.ædificia ſplendida. Inducit.contra malus princeps expellebat Ortoſ.neronianos. Magni.ironia. Niſi Cæſaris.imperatoris tantum.nulli commune. Licemur.emimus:inde licitatio oblario precii in uenditione. Implemus. noſtris rebus : & habiratione.

Suburbanum.poſſimus intelligere albanam uillam:in quam plurimum Domitianus ſecedebat. neqꝫ aliquem moueat:ꝙ Alba diſtaret ab urbe.clx.ſtadiis: nam & libro.ix.ſuburbana de remotioribus dixerat. Principalibus.Cæſarianis.utitur hoc uerbo etiam alibi:neqꝫ ſolus Secundus: ſed & Tranqui.Ca- Pricipalis.

principes in hæc eadem dominos quærit: ipſe inducit:ipſos illos magni aliquãdo imperatoris ortos:illud nũq̄ niſi Cæſaris ſuburbanum licemur: emimus:iplemus. Tanta benignitas principis:tãta ſecuritas temporum eſt:ut ille nos principalibus rebus exiſtimet dignos:nos nõ timeamus:qđ digni eſſe uidemur. nec uero emendi tantũ ciuibus tuis copiã prębes:ſed amœniſſima quæqꝫ largiris:& donas:ita inquam donas in quæ electus: in quæ adoptatus es:trãſſers qđ iudicio accœpiſti:ac nihil magis tuũ credis: q̄ qđ per amicos habes. Idẽ tã parcus in ædificãdo:q̄ diligẽs ĩ tuẽdo. Itaqꝫ nõ ut ante ĩmaniũ traſuectiõe ſaxorũ urbis tecta quatiunť.ſtant ſecuræ domus: nec iã tẽpla nutãtia. Satis ẽ tibi: nimiũqꝫ cũ ſucceſſeris frugaliſſimo pricipi magis reiicere aliqd: & amputare ex his:q̄ priceps tanq̄ neceſſaria reliqt. Præterea pater tuus uſibus ſuis detrahebat:q̄ fortuna iperii dederat : tutius ꝙ pater. At quam magnificus in publicum es: hinc porticus : inde delubra

ligula dicens pœnitẽtiam ſimulans : quod principalium rerum priuatis copiam faceret:idenridem offendes apud iuriſconſultos: Apuleius.viii. uirum principalem pro optimate & ampliſſimo in ciuitate dixit. & principalis porta nominatur : quod in eo loco eſt : in quo principes ordinis tendunt. Largiris.fuit enim amicis liberalis:nam domum Marcello Cultori donauit:cuius rei adhuc ueſtigium Romæ durat in hunc modum.Imperatori Cæſari diui Neruæ filio Traiano Auguſto Germanico:Dacico.pont.max.trib.pot.viiii.imp.iiii.cos.v. Marcelli Cultoris domus Auguſta. In quæ.bona.imitatus patris ſui Neruæ exemplum : quem ſcimus omnia uendidiſſe præter admodum neceſſaria: nihilo tamen ſegniorem adiuuandis & extollendis amicis:quibus complura contulir beneficia. Iudicio . exiſtimatus bonus a Nerua ut eras. Per amicos. quod donaſti amicis : & apud eos tanquam tuum repoſuiſti . an magis iudicio amicorum. Parcus.modeſtus circa res proprias. In ædificando . in excitandis nouis ædificiis.quare nõ immerito notatur Nero:qui in nulla alia re damnoſior fuerit:q̄ in ædificãdo: & Claudius ꝙ magna opera potius q̄ neceſſaria præfecerit.excitauit & multa Domitianus:in quibus illa ſuperflua uideri poſſunt:ſtadium:methodeum:naumachia. Tuendo.reparando quæ iam ſtructa neceſſario fuerant. Vt ante.ſub aliis principibus. Tecta quatiuntur.parietes domorum ex tranſuectione columnarum concutiuntur: quod incõmodum Iuue.ſatyra.iii.non præteriit.longa coruſcat Sarraco ueniente abies:atqꝫ altera pinũ Plauſtra uehunt.nutant alte:populoqꝫ minantur.Nam ſi procubuit:q ſaxa liguſtica portat Axis: & euerſum fudit ſuper agmina montẽ:qd ſupereſt de corporibus: magis tamen hic conueniunt Senecæ uerba ex ep̄lis.in hunc inquit uſum pinus aut abies deferebatur longo uehiculorũ ordine uicis intremẽtibus.

Nutantia ſe mouentia:ruinam minitantia. Frugaliſſimo principi.Neruæ:qui niſi neceſſaria retinuit.

Reiicere.q̄uis enim multa uendidiſſet Nerua:tamẽ ex illis : quæ uidebanť neceſſario relicta quædam Traianus diſtraxit. Amputare circũcidere.abradere:tanq̄ ſuperuacua:quod eſt continentis authore Seneca. Detrahebat.amputabat.omnia p̃ter uſui ſuo opportuna. Tutius ꝙ pater.ſecurius hoc faciebat quia pater erat:ut qui liberum in bonis imperiũ haberet. Magnificus.ille magnificus dicitur authore Ariſtotele:qui in magnis pro dignitate ſumptũ facit:ut in remp.uel qui res p̃claras gerit:unde nec iniuria Theſeus apud Ouidium magnificus appellať. In publicũ,circa publica ædificia. Eutropius author orbem terrarum ab eo extructũ.multa enim & ualde neceſſaria cõſtruxit.ut uias in q̄bus ſternẽdis nullius ſanguinem uitamqꝫ abſumpſit:pariter in portubus:& publicis ædibus:nã fuit natura magnificus:& gloriæ non incurioſus. hæc traduximus ex Dione:ad hæc:& gymnaſium: item Theatrũ in cãpo martio poſuit:deduxit & aquam in urbem:quæ ab eo Traiana eſt appellata.columnã cochlidẽ:quæ adhuc extat ĩ foro erexit ibi geſta ſua ĩcidẽs.q̄re a Plutarcho in Publicola iure Dominanus rep̄hendiť.ſi q̄s inq̄t Capitolii luxuriam miratur:is ſi unam in Domitiani domo porticũ aut baſilicam uel balneũ:aut concubinarum diætam uidiſſet:profecto quale eſt illud Epicarmi contra prodigũ: dictũ nõ beneficus tu quidem morbo afficeris:ædificare gaudes:tale quid ĩ Domitianũ uſurparet:non religioſus tu quidẽ:aut honoris cupidus:morbo afficeris:ædificare gaudes. Porticus.nuſq̄ memini legiſſe Traianũ portic⁹ extruxiſſe:ſed portus.teſtimonio Dionis & ipſius Secundi. Delubra.templa nam Iani templum in melius & Magnificus.

occulta celeritate ꝑpetant᷑:ut nõ conſumata:ſed
tantũ cõmutata uídeant᷑:hínc ímenſum latus cír
ci téplorũ pulchrítudiné ꝓuocat: digna populo
uíctore gẽtiũ ſedes:nec mínus ípa uíſenda:q̃ quę
ex illa ſpectabunt᷑:uíſenda auté cũ cętera ſpecie;
tũ quod ęquatus plebís ac prĩcipís locus.Sí qdẽ
per omne ſpaciũ una facies: omnía cõtinua & pa
ría:nec magis ꝓprius ſpectãdí cæſaris ſuggeſtus:
q̃ ꝓpría:quæ ſpectet.lícebit ergo cíuibus tuis íuí
cẽ cõtuerí.dabit᷑ nõ cubículũ príncipis : ſed ípm
príncipẽ cernere ín publíco:ín populo ſedẽtẽ:po
pulo cuí locoꝝ quínq; mílía adíecíſtí.auxeras.n.
numerũ eíus cõgiarií facílítate:maíoremq; ín po
ſterum ſuſcípí líberalítatis tuæ fide íuſſeras.hoꝝ
unũ ſi præſtítiſſet alíus eídẽ íamdudũ radíatũ ca
put & medía íter deos ſedes auro ſtareta:ut ebo-
te:auguſtotíbuſq; arís : & grandíoríbus uíctímis

maius erexit:de quo Mart.x.Armorum nitidiq; ſator pulcherrime mundi:Publica quem primùm uota
preceſq; canunt.Peruius exiguos habitabas ante penates:Plurima qua medium Roma terebat iter:Nũc
tua Cæſareis cinguntur limina donis:Et fora tot numeras Iane quot ora geris. At tu ſancte pater tan-
to pro munere gratus Ferrea perpetua clauſtra tuere ſera. Occulta celeritate.de repente: ex improui-
ſo. Conſumata.perfecta ab ipſis fondamentis. Cõmutata.reparata:refecta.q; celerius fit. Immen-
Circus. ſum latus Circi.ex lapide naumachiæ: quam Domitianus fabricauerat per Traianum maximus circus
aduſtis utrinq; lateribus extructus eſt:Di-
on inquit Circum collapſum ampliorem
atq; etiam elegantiorem Traianus reſtitu
it:quod ideo ſe feciſſe inſcripſit: ut popu-
lum romanum capere poſſet . tres in urbe
Circi fuere:unus ad templum Floræ ſexta
urbis regiõe alius nona: qui dictus eſt Fla
minius:tertius undecima cognomẽto ma
ximus q capiebat loca .ccclxxxv.Mil.xii.
portæ.nam & Auſonius monſtrat a ſingu
lis lateribus ſex portas habuiſſe : præter
oſtium : quod patebat ad medium ſtadi-
um Oſtia quot pro parte aperit ſtridentia
Circus:excœpto mediuʒ quod patet a ſta-
dium.Circum ergo Max. nunc Secundus
intelligit. Latus protenditur.n. in lon-
gitudinem: & hinc inde parietibus muni-
tur:in quibus extructa ad ſpectandum lo
ca. Prouocat.imitatur. Populo.roma
no. Victore gentium.& hercle ſi omnes
hiſtorias diſcutiamus:nullam gentẽ inue-
niemus:q̃ tot uictoriis claruerit:ac fines i-
perii tã late ꝓtulerit:tãq; diu rẽuerit. Vi
ſenda:admirãda.cõtẽplãda. Quæ.ſpecta
cula:ludi ꝑſertim Circẽſes:neq; tamẽ me fugit alia ludorũ genera teſtimõio Tranq.exhiberi ſolita ĩ Cir-
co. Ex illa.ſede & loco. Viſenda.epanalepſis. Specię.facie.forma. Aequatus.par eſt. Omne ſpa-
cium cuneorum longitudinẽ. Vna facies.eadem apparentia:cũ anteq̃ exueretur diſtincta eſſent loca
nam per quingentos & quinquaginta octo annos ſenatus populo mixtus ſpectaculo ludoꝝ iterfuit:ſed
hunc morem. Attilius Seranus & Lucius Scribonius ædiles:ludos matri deũ faciẽtes poſterioris Africãi.
ſententiam ſecuti:diſcretis ſenatus populiq; locis ſoluerunt:eaq; res auertit uulgi animũ:& fauorẽ Sci-
pionis magnopere quaſſauit. Continua.coniuncta:& ſimilia. Magis proprius.decentior:auguſtior.
Suggeſtus.pulpitum.ſedes excelſior. Propria.ſui & non alterius.nam ſpectacula erant cõmunia. In
uicem.mutua uice te inſpicere ſicut tu illos.cõtra Nero primũ accubans paruis foraminibus:deide toto
podio adaperto ſpectauit:Auguſtũ recitat Tranq.Circenſes ex amicorũ fere:libertorũq; cœnaculis ſpe
ctaſſe:interdum e puluinari.unde ſequitur cubiculũ:quod imprimis referri poteſt ad Neronẽ: quẽ accu-
bãtem.i.in lecto iacentem ſpectaſſe diximus. In populo.inter populũ romanum pari ſede. Populo.
repetitio. Locorum.ſedilium. Adieciſti.addidiſti ad ueterem circi numerum. Eius populi.paulo.n.
minus:ſupra teſtatus eſt:quinq; milia ingenuoꝝ de publico alẽdos ſuſcœpiſſe. Cõgiarii facilitate.libe
ralitate in præbendis alimentis. Maiorem.numerum filiorum. Iuſſeras.incitaueras. hortatus fueras.
Suſcipi.tolli.generari a parentibus. Fide.ſub ſpe quibus.ſ.daturus eſſes alimenta. Vnum.munus.
Horum.tot:quæ tu præſtitiſti. Alius.imperator. Radiatũ.radiis diſtinctum. argentea.n.imperato-
rum numiſmata radiis diſtincta uidimus:quo modo nunc beatos nondũ tamẽ cõſecratos pingũt.noui-
mus Caium diuinam maieſtatẽ ſibi aſſeruiſſe dato negocio ut ſimulachra numinũ religione & arte præ
clara inter quæ olympiaci Iouis apportarent᷑ egregia:quibus capite dempto ſuũ imponeretur: & cõſiſtẽ-
tem ſæpius iter fratres deos mediũ adorandum ſe adeuntibus exhibuiſſe:& quẽdam eũ latialem Iouem
cõſalutauiſſe:templum etiam numini ſuo propriũ:& ſacerdotes:& excogitatiſſimas hoſtias iſtituiſſe:in
templo ſimulachrum aureum iconiũ ſtetiſſe.iſta tamen potius ad Domitianũ referẽda:ſicut indicãt cõ-
ſequẽtia:nam ei ſacrificatũ largo cruore Mart.meminit:& quidaʒ ſcripſere ſe deũ ſcripto & ſermõe ap-
pellari uoluiſſe poſt trucidatos duce Flacco Naſamones:ꝑ qbus adeo elatũ:ut in ſenatu iactauerit: q; il
Hoſtiæ los ab humanis ſuſtuliſſet:itaq; dignũ ſe deum dici. Media inter deos.poſita ĩ medio deorũ:Domitia-
maiores. nus.n.authore Tranq.ſtatuas ſibi in Capitolio non niſi aureas:& argẽteas poni ꝑmiſit; ac põderis certi.
Auguſtioribus.nobilioribus:& cũ maiori maieſtate. Grandioribus.bobus albis cũ auratis cornibus.

ínuocaret̃.tu delubra nõ niſi adoraturus íntras: tibi maxius honor excubare ꝓ tẽplis: poſtibuſq; ꝓtexi. Sic fit: ut dei ſummũ iter hoies faſtigiũ ſeruẽt:cũ deoꝝ ipſe nõ adeptus.itaq; tuá ſtatuá i ueſtibulo Iouis optimi maximi unã alteráue & hác æreá cernimus.at paulo ante aditus oés:oés gradus:totaq; area hinc auro : hic argẽto relucebat: ſeu potius polluebat̃:cũ inceſti pricipis ſtatuis ꝑmixta deoꝝ ſimulachra ſorderent. Ergo iſtæ qdẽ æreæ:& paucæ manẽt: manebũtq; quãdiu tẽplũ ipm:illę át aureę & inumerabiles ſtrage:& ruina publico gaudio litauerũt.iuuabat illidere ſolo ſuꝑbiſſimos uultus:iſtare ferro:ſęuire ſecuribus:ut ſi ſingulos ictus ſanguis dolorq; ſeqret̃. nemo tã tẽperatus gaudii ſeræq; lætitiæ: qn iſtar ultionis uideretur cernere laceros artus: trũcata mẽbra: poſtremo truces:horrendaſq; imagines abiectas

nam hæ dicebantur maiores hoſtiæ:& deorum honori imolabantur : de quibus Athenæus libro.ix.niſi mẽda eſt in ordine librorum:ibi inquam ubi deorum pompas enarrat.ibát tauri duo milia eiuſdem coloris auratis cornibus & frontibus coronati:Pli.libro.xxxiii.deorum honori in ſacris nihil aliud excogitatum eſt:q̃ ut auratis cornibus hoſtiæ maiores dũtaxat imolarẽtur : eas Liuius ab urbe cõdita opimas appellat.P.iquit Decium cõſul cẽtum bobus:eximioq; uno albo opimo auratis cornibus dõauit: quem Publius Marti.imolauit.hoſtiarum duo genera ꝓdidit Macrobius libro.iii.Sat.ubi plura q̃ huc tráſferre deceat:explicantur. inter hoſtiam & uictimam hoc differre Seruius exiſtimat qd hoſtiæ fiant ab iis : qui in hoſtem pergũt: uictimæ:quæ poſt uictoriam fiũt ſed hæc licenter confundi idem eſt author.ferunt Caium iſtituiſſe ut ſibi imolarent phœnicopteros:pauones:tetraões:numidicas:meleagrides:phaſianos. Inuocaretur. propiciaretur. Excubare pro templis. ſtatuas tuas poni ante fores templorum. Prætexi.præponi.præſtrui. Sic fit.tu cauſa es: ut dii uere pro numinibus colãtur ab hominibus. Non adeptus. uidelicet ſis ſummum deoꝝ faſtigium.i.cum unus nõ coleris pro deo:nam cum imperatores uolebant in uita coli pro diis faciebant : ut ſe nõ ſolũ:ueꝝ & deos hoies negligerẽt. In ueſtibulo.ante fores.ſi qs quærit qd ſit ueſtibulũ:reqrat lib.ii.quæ a nobis recitant̃. Iouis.Capitolini. Vnã alteráue. duas. Hác.uná.ſecũdá.ſ.ſtatuá. Pauloante.uiuo Dõitiano. Aditus.fores. Gradus.ſcalaꝝ.ná capitoliũ cẽtũ gradibus aſcẽdebat̃ referẽte Tacito lib.xix.qd Domitiáus refecerat Vitelliano bello incẽſum ſub titulo ſuo tñ:ac ſine ulla priſtini authoris memoria. nouam iſuper ædẽ excitauit i Capitolio cuſtodi Ioui. Area.tẽpli Iouis Capitolini. Plut.i publicola Dõitianũ notas ut nuda ingt Syllæ i Capitolio extruẽdo:ita aurea tibi oia eẽ cupis. Seu potius.correctio. Polluebatur. ꝓphanabat̃.deturpabat̃. Inceſti principis.Dõitiani:q fratris Titi filiá Iuliá alii collocatá corrupit: mox patre ac uiro orbatá ardẽtiſſime paláq; dilexit:ut ẽt cá mortis extiterit coactæ cõceptũ a ſe ab gere.uñ exiit illa idignatio ſatyrica cũ tot abortiuis fœcũdá Iulia uuluá Solueret:& patruo ſimiles effũderet offas. Simulachra.deoꝝ effigies:i quẽ ſenſũ ſæpe offendes apud Tráq. Sorderẽt.ignarẽtur. Iſtæ æreæ.tuæ ex ære. Tẽplũ ipm.Capitolini Iouis manebit:ſic Oratius augurat̃ ſua carmina uictura : q̃diu iperiũ romanũ.ſed hic ut miora ſuis ſcriptis tpa attribuit:ſic Mart.æterna tẽplo flauiæ gẽtis ſ3 diuerſa rõne. Illæ át aureæ.Euſebius i Chrõicis:Dõitianus nullá ſibi niſi aureá & argẽteá ſtatuá poni i Capitolio paſſus ẽ.& Diõ:cũ agmẽ ingt i Dacos duxiſſet:nihil tñ mẽorabile gerẽs i urbẽ ſcripſit tanq̃ uiciſſet:qre tot honores illi decreti:ut uniuerſus orbis romáæ ditionis ſtatuis illius repleret̃.ide ſecũdus iure inumerabiles appellauit quas poſt necẽ odio i eũ ciues:oẽs cõflarunt:unde Euſebius ait:clypei & imagies Dõitiani ubiq; ꝑ urbẽ i terrá ſunt deiectæ:& a populo ꝑ ignominiá publice ſunt cõculcatæ:ex qbus ſecũdũ Dionẽ i Nerua uis ingẽs pecuniæ cõparata fuit. Tráq.ꝓterea:ſenatus morte eius adeo lætatus ẽ:ut repleta certatim curia nõ tẽperarit:qn mortuũ cõtumelioſiſſimo:atq; acerbiſſimo acclamationũ genere laceraret:ſcalas iferri:clypeoſq; & imagies ei⁹ corá detrahi:& ibidẽ ſolo affligi iuberet: nouiſſime eradẽdos ubiq; titulos:abolẽdáq; oẽ3 mẽoriá decerneret. Litauerũt.ſatiſfecerũt:ná nõ oĩs q ſacrificat:litat:cũ ſacrificat̃ ſit uẽiá petet̃:litat̃ uero ꝓpiciat̃:& uotũ ipetrat̃.Plaut⁹ i penulo:ſi hercle iſtuc unq̃ factũ ẽ: tũ me Iupiter faciat:ut ſp ſacrificẽ.neq; unq̃ litẽ:& Macro.ſup illud Virg.aiaq; litádũ argolica:litare dicit ẽ ſacrificio facto placare numẽ legimuſq; qd litare ſola nõ põt ofo:niſi is:q deos ꝓcat̃:ẽt aras máibus appræhẽdat:deductũ litare a ꝓcibus:q̃s græci λιτας uocát.cõueniẽter igit̃ dictũ ſtrage & iternicióe ſtatuaꝝ peſſimi pricipis litatũ gaudio publico:qd.ſ.illaꝝ ſacrificio ſit ipetratũ a diis publicũ gaudiũ. Illidet̃.cõcutet̃. Inſtat̃ ferro.ferit̃.rẽ ipá3 tractat ꝑ áplificatiõe3:& ꝑ deſcriptiõe3 añ oculos põit. Vt ſi.táq̃ ſi ex ſingulis ictib⁹ dolorẽ ſentirẽt ſtatuæ:& ſáguis manaret. Art⁹.ſtatuaꝝ.ſũt át art⁹ corpis ꝑtes iter iũcturas cõnexæ:dicti art⁹ qd iter ſe arctent̃:ſiue ἀπὸ τοῦ ἀρθρου authore Feſto. Mẽbra.ſeptẽ illa ꝑferti: q̃ in apto ſunt:intelligit:caput:pectus:brachia:tibias:& pudẽdũ:ná quæ Macrobius lib.i.de ſomnio Scipionis numerat intra hominem ſunt:ſuperioribus adiungi poſſunt:aures:manus:pedes. Truces.reſpexit

Litare.

excoctaſq; flãmis: ut ex illo terrore: & minis ĩ uſũ hominũ: ac uoluptates ignibus mutarent̃. Simili reuerẽtia Cæſar nõ apud geniũ tuũ bonitati tuæ gr̃as agi: ſed apud numẽ Iouis optimi maximi pa teris. Illi debere nos qcqd debeamus: illius qđ be ne facias muneris ẽẽ: q re dedit. ante quidẽ ĩgẽtes hoſtiarũ greges per capirolinũ iter magna ſui pte uelut itercœpri diuertere uia cogebant: cũ ſęuiſ ſimi dñi atrociſſima effigies rãro uictimarũ cruo re coleret̃: q̃tũ ipſe humani ſanguinis pfundebat. Omnia. P. C. q̃ de aliis pricipibus a me: aut dicũ tur: aut dicta ſunt eo ptinẽtrut oñdã q̃ lõga cõſue tudie corruptos: deprauatoſq; mores pricipatus parens noſter reformet: & corrigat: alioqn nihil nõ parũ grate ſine cõparatione laudat̃. Præterea hoc primũ erga optimũ iperarorẽ piorũ ciuiũ of ficiũ eſt iſequi diſſimiles: neq; enim ſatis amarint bonos pricipes: q malos ſatis nõ oderint. Adiice ꝙ imparoris noſtri nõ aliud amplius: ac diffuſius meritũ eſt: q̃ quod ĩſectari malos pricipes rutũ ẽ. An excidit dolori noſtro modo uĩdicatus Nero? permitreret credo famã uitãq; eius carpi: q mor tẽ ulciſcebarur? nec ut in ſe dicta interpreraret̃: quæ de ſimillimo dicerent̃? Quarc ego re Cæſar muneribus oĩbus tuis: oĩbus cõparo: multis ante pono: qđ licet nobis: & in præterirũ de malis ipe raroribus quotidie uindicari: & futuros ſub exẽ plo pmõere: nullũ locũ: nullũ ẽẽ rẽpus quo fune ſtorũ pricipũ manes a poſterorũ execratiõibus cõ quieſcãt. Quo cõſtantius. P. C. & dolores nr̃os:

Domitiani uultũ: de quo iã dixerat: ſupbia in fronte: ira in oculis. Excoctaſq;. flãmis liquæfacta igni & trãſformata in aliũ uſum: cui rei uidet̃ Iuuẽalis ſimile illud ſatyra. x. deſcẽdũt ſtatuæ: reſtẽq; ſequũt̃. Ipſas deide rotas bigarũ ĩpacta ſecuris Cædit & imeritis frãgũt̃ crura caballis. Iã ſtridũt ignes: iã follibus: atq; caminis Ardet odoratũ populo caput: & crepat ingẽs Seianus: deide ex facie toto orbe ſcđa Fiũt urceoli pelues: ſartago: patellæ. Ex illo terrore. e metuẽdo & ſæuo tyrãno. Mutarent̃. imagines. In uſuʒ ho minũ. i uaſa & iſtrumẽta ad uſuʒ & uoluptatẽ humanã. Geniũ. ſtatuã. deũ: i cuius tutela uiuis poſtq̃ ge nitus es. Bonitati tuæ. pro uirtutibus tu is. Illi. Ioui. pateris nos debere: quicquid tibi debemus: & ſane oẽ bonuʒ p quẽcũq; noſtrum ſit ad deũ referẽdũ eſt. Qui re dedit. nobis imperatorem nã in ſinu Iouis præfatus eſt Traianum factã principem.

Per capitolinum iter. p uiam quæ ducit ad Capitolium. Intercœpti. ablati: per di uerticula. n. ducebant̃ ad collem Tarpeiũ cum recta uia nõ poſſet ſimul oẽs capere.

Domini. Domitiãi. Tãto cruore. quod etiam teſtatur Mart. Ante colebatis uotis & ſanguine largo Maiorem Alciden: nũc minor iſte colit: Hunc magnas rogat alter opes: rogat alter honores: illi ſecurus uo ta minora facit. Eo pertinent. ad id ten dunt: & ſpectant. Parens noſter. Traia nus. Alioquin. inſuper. Nihil. non etiã.

Parum grate. inelegãter: inculte: cũ puo decore. pter artem cum Aphthonius pci piat ex cõparatione laudandũ colligendo maius eſſe quod laudat̃: q̃ quod trahit̃ in cõparationẽ. Laudat̃. Traianus. Piorũ. bonoruʒ. Diſſimiles. malos. Neq;. n. cõ tentio. Satis. traductio. Tutũ eſt. hinc & trahitur cõiectura Iuuenalem ſatyram ſuam: & ſcribere & publicare auſum ſub Traiano: libertate ſæculi permittẽte. Ne ro Domitiãus ſanguinarius qualis Nero: unde caluum Neronem Iuuenalis appel lauit. Cum iam ſemianimen laceraret Fla uius orbem Vltimus: & caluo ſeruiret Ro ma Neroni. placet tamen magis ut ſim pliciter intelligatur. Modo uindicatus Nero. quia paulo ante q̃ moreretur Do mitiãus ſuppliciũ ſumpſit de Epaphrodi to ĩ uĩdictã Nerõis tradẽte Diõe Domitia nũ Neronis Epaphroditũ prius expuliſſe: deinde iugulaſſe: quod Neronẽ in nece iu uiſſet ut ex huius ſupplicio ſuos libertos deterreret: ne quid tale unq̃ in ſe auderẽt.

Permitteret. libertarẽ daret Domitianus. Eius. Neronis. quãto diligẽtius intueor: eo illorũ indiligẽtiã admiror: qui aſſeruerũt Iuuenalẽ auſum ſcribere ſatyrã uiuo Domitiano: cũ hic locus Secũdi a pte repu gnet. Mortẽ. Neronis. argumentũ a minori ad maius. Vt in ſe dicta. tanq̃ quæ de Nerone dicceren tur: de Domitiano intelligerent̃. nã ſi Heluidiũ filiũ occidit: quod quaſi ſcenico exodio ſub pſona Pari dis & Oenones diuortiũ ſuum cum uxore Domitia tractaſſet: quanto magis ulciſceret̃: qui ſæuitiã Ne ronis & iperatoris & ſibi ſimillimi damnaret. Muneribus tuis omnibus: cõparo te omnibus. i. tu ſolus æquaſti ſi tua omnia beneficia cõputantur: omnium iperatorũ munera: multorum uero ſuperaſti. Mu neribus munus tripliciter ſumitur ſecũdum iuriſcõſultos: aut pro dono: aut p onere: a quo imunitas ua catio ab oneribus: tertio pro officio. unde municipes deducti ab officiis capiẽdis cũ populo ro. Omni bus. iperatoribus. In præteritum. quia iam fuerunt. Manes. animæ. Execrationibus. imprecationi bus. omnis enim. execratio triſtis authore Plutarcho: & maximã uim habet. ſcriptũ eſt apud Appianum

Anteiũ tribunũ cũ nõ poſſet obſiſtere Craſſo,pfecturo ad bellũ parthicũ ſudẽ igne tortẽtẽ ante poſuiſ-ſe Ianuæ obuio Craſſo:& delibatis auide ſacris execrationẽs diras & horrendas extuliſſe: ſæua quædã nomina & immãnia inuocaſſe:atq; in eũ imprecatũ.has qdẽ execrationes romani cõdi ſolitas: & antiquas profitenẽ:talẽ quoq; habere poteſtatẽ:ut nemini fas ſit:qui in eas inciderit effugere : peſſime tñ operari his utentẽ:ſi nõ a conuenientibus & a multis excitenẽ.meminit Plut.in Ariſtide alterius generis execrationis:quæ ſolet fieri in perfidos. Illis.malis. Patiebamur.ſub Domitiano. Simul.& dolores & gaudia perferre. Hoc.repetitio. Incolumen.uiuum.ſuperſtitem. Secus meriti.mali. Eadem.repræhendenda. Præſentem.uiuum principem. Et quis iam locus.in ſummum locum proceſſerat adulatio temporibus Domitiani:quod aperte oſtẽdit Iuuenalis ſatyra quarta.ubi introducit piſcatorem imperatori blãdientem. Et tua ſeruatum cõſume in ſæcula Rhõbum:ipſe capi uoluit: quid apertius?& tamen illi Surgebant criſtæ: nihil eſt : quod credere de ſe Nõ poſſit:cum laudatur diis æqua poteſtas. Ludis.multa apud Mart. epigrammata ſunt : quibus applaudit ludis & muneribus Domitiãi: & Statius epulum publicum uerſiculis celebrat. Comeſſationibus. caput extat apud Trãquil. de potu.& comeſatiõibus Tiberii:ubi notatur is princeps q admodum bibaculus noctem continuumq; biduum epulando potandoq; conſumpſit . unum de multis epigrãma Mart.recitabo : ĩ quo more ſuo adulãdo cœnam Domitiani imprimis cõmẽdat. Ad cœnã ſi me diuerſa uocaret in aſtra Hic ĩuitator Cæſaris ĩde Iouis:Aſtra licet ppius:palatia longius eẽnt: Reſponſa ad ſuperos hæc referenda darem:Quæ rite qui malit fieri cõuiua tonãtis:me meus in terris Iupiter ecce tenet.comeſatio aũt cibus quacũq; hora extra ordinẽ ſumptus:pprie tamen qui Comeſatio. poſt cœnã capitur:dicta comeſatio αϖοτησ κωμησ.a uico:prius enim in uicis habitabant: quibus in locis alii alios inuitabant:nõ negauerim tamẽ deduci poſſe αϖοτου κωμου.a laſciuia & feſto ebrietatis ac intẽperãtiæ. Saltarenturq;.per pãtomimos:quos ſupra memorauimus in theatro curſitaſſe:exultaſſe:obſtipuiſſe:ac deinde ſingulos dominorũ geſtus cum canticis reddidiſſe. In omne ludibrium.in omne genus ludi.pariter Auguſtinus pantomimorũ ludos ludibria appellat. Effœminatis.mollibus.laſciuis.libidinoſis. Modis.geſtibus.diſſolutio color. Frangerenẽ.fracta uoce pronunciarenẽ.emollirentur:eneruate agerenẽ. Scena.ubi hiſtriones ſaltabant. In ſenatu.a conſule laudabaẽ princeps.

& gaudia proferamus : ingemiſcamus illis : quæ patiebamur . Simul utrunq; faciẽdũ eſt ſub bono principe. Hoc ſecreta noſtra : hoc ſermones: hoc ipſæ gratiarũ actiones agãr. meminerintq; ſic maxime laudari incolumen imperatorẽ:ſi priores ſecus meriti repræhendãrur. Nã cu; de malo principe poſteri tacent:manifeſtũ eſt eadẽ facere præſentem. Er quis iã locus miſeræ adulationis manebat?cũ laudes imperatorũ ludis etiã:& cõmeſſationibus celebrarenẽ:ſaltarẽturq;:atq; in omne ludibrium effœminaris uocibus:modis:geſtibus frãgerẽtur:ſed illud ĩdignũ: quod eodẽ rẽpore in ſenatu:& in ſcena ab hiſtriõe: & a cõſule laudabãtur. Tu procul a tui cultu ludicras artes remouiſti. ſeria ergo te carmĩa:honorq; ęternus annaliũ: nõ hęc breuis:& pudẽda pdicatio colit.qnetiã rãto maiore cõſenſu in uenerationẽ tui theatra ipſa conſurgent : quanto magis de te ſcenæ ſilebunt. Sed quid ego iſtud admiror? cum eos quoq; honores:q tibi a nobis offerũtur: aut delibare par-

Cultu.laude. Ludicras artes.uiles:infames.Iulianus & Vulp.ff.iii.q artis ludicræ pnunciandi ue cauſa in ſcenã pdierit infamis eſto:ubi iuriſcõſulti athletas:xyſticos: & multos alios ſecernũt ab arte ludicra. Pegaſus autẽ eos qui quæſtus cauſa in certamina deſcendunt:& omnes ppter præmiũ in ſcenã prodeuntes famoſos eſſe & filius Nerua reſpõderũt. Ludicra ars. Seria carmina.continentia res graues:& geſta Traiani admiranda.hæc tamen cũ cæteris intercidere. Annalium.hiſtoriarũ.annales ſunt ueluti hiſtoriarũ Annales argumenta:& res geſtæ pluriũ annorũ:quæ obſeruato cuiuſq; anni ordine deinceps conſcribunẽ.unde is Liuius qui romanorũ geſta.xviii.libris complexus eſt annales inſcripſit: quod fere ſingulorũ annoru; actus continerent.at εφημεριϲ ſingulorũ dierũ acta declarat : qualia ſunt Taciti : & a nobis diurnales actus uocati.nec me præterit Macrobiũ dicere pontificibus permiſſam poteſtatem cõferendi memoriã rerum geſtarũ in tabulas:& hos annales maximos:q a põtificibus magnis:appellatos.& Seruiũ ſcripſiſſe annales eſſe annorũ & temporũ:quæ ætas noſtra non uidit:quã opinionem tanq̃ falſam Verrius Flaccus repræhẽdit authore Gellio:apud quẽ libro.v.multa ſup hoc diligẽtius diſputata ĩuenies: monumẽtis uero litterarũ uitã Traiãi apud nos mãdauere Mari[9] Maxius. Fabi[9] Marcellius. Aureli[9] Verus. Statius Valẽs. Diõ apud græcos:ſed proh dolor niſi cõpẽdia admodũ breuiſſima ad mãus nr̃as puẽere. Hæc.p hiſtriões. Prædicatio.laudatio ſcẽica. Breuis.mom̃tãea.cito iteritura. Pudẽda.laſciua. Ipã theatra.ipi ſpectatores. Scẽæ.hiſtriões. Iſtud.qđ ſpnas p hiſtriões pbari.occupatio. Nobis.ſẽatorib[9]. Delibaẽ.

decerpere:partē eorū:& leuiter deguſtare:præſtruit quæ dicturus ſit. Recuſare.ꝗ.ſ.cõſulatū.& cẽſura recuſaueris. Quibuſcūq́.ſenatoribus. Cenſendi.ſentẽtiā dicẽdi. De ampliãdo gladiatoꝝ numero. Tranq.in Iulio Cæſare cautū inqt a ſenatoribus de numero gladiatoꝝ:quo ne maiorē cuiq̃ habere Romæ liceret:cū m̃ltiplici undiq́ familia cõparata cæſar inimicos exteruiſſet.& Tacitus mẽinit ſenatuſcõſulto ꝑmiſſum ciuitati Syracuſanorū egredi numeꝝ edendis gladiatoribus finitū:& Petū Thraſeam cõtradixiſſe:materiãq́ ꝓbuiſſe obtrectatoribus arguendæ ſententiæ:ſed hic aperte de Domitiano loquit̃.

ciſſime:aut oĩno ſoleas recuſare.nihil ante tã uulgare:tã paruū i ſenatu agebat̃:ut nõ laudibus pricipū imoraret̃:qbuſcūq́ cẽſendi neceſſitas acciditſet.de ampliãdo numero gladiatorū:aut de inſtituẽdo collegio fabrorū cõſulebamur:& q̃ſi ꝓlatis īperii finibus nūc ingẽtes arcus:exceſſuroſq́ tẽplorū faſtigiū titulos:nūc mẽſes ẽt: nec hos ſingulos nomini Cæſarū dicabamus.patiebant̃ illi:& quaſi meruiſſent:lætabãtur. At nūc qs noſtrū tã̄ oblitus eius:de quo refert̃ cẽſendi officiū pricipis honor̃ cõſumũt?tuę moderatiõis hęc laus:cõſtãtię nr̃æ:& tibi obſeqmur: qd̄ in curiā nõ ad certamẽ adulationū:ſed ad uſū: munuſq́ iuſtitiæ cõuenimus:hãc ſimplicitati tuę: ueritatiq́ grãm relaturi:ut te q̃ uis uelle:q̃ nõ uis nolle credãus. incipimus īde:deſinimus ibi:a quo icipi:ī quo deſini ſub alio pricipe nemo poſſet.nam plæroſque ex decretis honoribus: & alii non receperunt:

Collegio fabrorum.caput eſt apud Vegetium de officio præfecti fabrorum: nã legio habebat fabros lignarios: ſtructores: carpentarios: ferrarios.pictores: reliquoſq́ artifices ad hybernorum ædificia fabricanda:ad machinas: turreſq́ ligneas cæteraq́:quibus:uel oppugnantur aduerſariorum ciuitates. uel defenduntur propriæ:præparatos:etiam qui arma:uehicula: cæteraq́ tormẽtoꝝ genera formabãt: horum omnium iudex proprius erat præfectus fabrorum. Quaſi prolatis.tanq̃ ſubacta imperio Ro.Germania: & Dacia cum turpiter ceſſiſſet. Ingentes arcus.triumphales.recitauimus Domitianuȝ innumeros Ianos arcuſq́ cū quadrigis & inſignibus triumphorum per regiones urbis ſtruxiſſe. maximū omnium Mart. carmine celebrat iuxta templū fortunæ reducis:Grande loci meritum teſtant̃ & altera dona: Stat ſacer edomitis gentibus arcus ouans: Hic gemini currus numerant elephãta frequẽter.Sufficit imẽſis aureus ipſe iugis Hæc ẽ digna tuis Germanice porta triũphis: Hos aditus urbẽ Martis habere decet. Exceſſuros titulos.arcus cū inſcriptionibus honorum tantæ altitudinis ut templorū uerticem traſcenderẽt. Vel titulos.imẽſos & ſupra ueritatẽ ne.ſ.ſecūdū Dionẽ ſi modica decreuiſſent ſenatores exiſtimaſſet Domitianus ſua facta notari. Mẽſes.ſeptẽbrẽ & octobrẽ.Domitianus.n.Germãici cognomine aſſumpto ſeptẽbrẽ mẽſem & octobrẽ ex appellationibus ſuis Germanicū Domitianūq́ trãſnominauit:ꝗ altero ſuſcœpiſſet iperiū:altero natus eẽt.hic li.x.Mart.aſſeruit duraturꝝ tẽplū gẽtis Flauiæ dū Ianus hyemes:Domitiãus autūnos: Auguſtus annis cõmodabit æſtates:Dū grande famuli nomẽ aſſeret Rhæni Germanicaꝝ magna lux calendaꝝ. Patiebant̃ illi.uirtute ipſa nõ tã multi præditi eſſe q̃ uideri uolūt:hos delectat ambitio:his fictus ad eoꝝ uoluptatẽ ſermo cū adhibetur orationẽ illã uanã teſtimoniū eſſe laudū ſuaꝝ putant.nemo tamẽ ſecūdū Cic.apte adulantẽ nõ uidet:niſi q admodū ẽ excors.

Illi.nam præter Domitianū Nero aprilẽ in Neroneū cõmutauit: & poſtea Cõmodus Auguſtū in Cõ-

Quis. modū:ſeptẽbrẽ:in Herculẽ.Octobrẽ in inuictū.nouẽbrẽ in exuperatoriū:decẽbrẽ in amazoniū. Quis

Aliquis. noſtrū cõſumũt?uetus dicẽdi modus:pro q ſenatores cõterunt: ꝓprie nanq́ ueteres qs & aliquis:& qſq̃

Quiſq́. nõ obſeruabãt quo genere:aut quo numero declinarẽt:q̃re Terẽtius in adelphis dixit aperite aliqs actu-

rū oſtiū:& Paulus de uerboꝝ ſig.uerbū hoc ſi qs tã maſculos q̃ fœmĩas cõplectit̃ Tacitus.xix.eo ſuffragio turbidiſſimus qſq́ delecti.& ſtatim:optimus quiſq́ adſciti. cuius obſeruationis qdã rudes lectionẽ peruertũt ſcribẽdo apud Secundū cõſumir. Officiū cẽſendi.dicẽdi ſentẽtiã de eo quod relatū fuerat.

Principis honore.in laudibus pricipis.Pacatus in Panagyrico Theodoſii:nõ.n.iã coacta laudatio:& expreſſæ metu uoces periculū ſilentii redimunt.fugerit abſeritq́ triſtis illa facūdiæ ancillãtis neceſſitas:cū trucem dominū auras omnes:plauſum publicorū uentoſa popularitate captantem: mendax aſſentatio titillabat:iã gratias agebãt dolentes:& tyrãnū nõ ꝓdicaſſe:tyrãnidis accuſatio uocabat̃. Hæc laus eſt.

Tuæ moderationis.qd̄ nõ uis extra ordinẽ laudari. Noſtræ cõſtãtiæ:laus eſt qui libertate cenſendi apte utimur. Tibi obſeqmur.facimus iperiū tuū. In curiã.i ſenatū. Ad certamẽ adulationū.ut inuicẽ cõtendamus qs melius laudet iperatorẽ. Simplicitati.ſincæritati:bonitati:quã expõit dū ſubiũgit: ut credamus te uelle:q̃ oſtẽdis uelle:& nolle:q̃ dicis nolle:Domitianū notabiliter taxat: quẽ memorant hiſtorici fuiſſe ſummū ſimulatorẽ & diſſimulatorẽ:cū poteſtatẽ regiã ſecūdū Ageſilaū apud Xenophõtẽ oporteat nõ uerſutia inſignẽ eſſe:ſed probitate. Inde.a re quæ proponit̃ in cõſultationẽ. Alio.malo: ſub quo opus erat porare i laudibus eius. Alii.pricipes.ut Tiberius:q ex plurimis maximiſq́ honoribus

præter paucos & modicos nõ recœpit.& Claudius nimios honores recuſauit. Veſpaſianus tribunitiam ptãtẽ: & pr̃is patriæ appellationẽ niſi ſero recœpit.hæc ſumpta ex Trãq. Nemo.ĩpator. Añ.ſe p̃ceſſit. Tãtus.tãti aĩ &uirtutis. Noluiſſe decerni.ſed p hũc cõtẽptũ ſibi famã q̃ſiſſe. Quod.ſimpliciter recipere honores. Titulis.laudibus. Nõ trabibus:aut ſaxis.ædificiis:q̃ cõſtant lapidũ cõgerie:& lignorũ cõtignatiõe.circuitio color. Monumẽtis æternæ laudis.hiſtoriis & carminibus. Ibit ĩ ſæcula.durabit in ppetuũ. Florẽti.grato.uictori. Incolumi.uiuẽti. Nulli honores q̃uis merito. Certare.cõtẽdere enixi⁹ laudare Traianũ q̃ Domitianũ feceram⁹.

nemo añ tãtus fuit:ut crederet̃ noluiſſe decerni. Quod ego titulis oĩbus ſpacioſius reor:qñ non trabib⁹:aut ſaxis nomẽ tuũ:ſed monumẽtis æternæ laudis incidit̃ Ibit ĩ ſæcula fuiſſe pricipẽ: cui florenti:& icolumi nunq̃ niſi modici honores:ſæpius nulli decernerẽt̃. Et ſane ſi uelimus cũ priorũ tempoꝝ neceſſitate certare:uinceremur. ingenioſior ẽ.n.ad excogitãdũ ſimulatio ueritate: ſeruitus libertate: metus amore. Simul cũ iãpridẽ nouitas oĩs adulatiõe cõſumpta ſit: nõ alius erga te nouus honor ſupeſt:q̃ ſi aliqñ de te tacere audeamus. Age ſi qñ pietas nr̃a ſilentiũ rupit: & uerecũdiã tuã uicit:q̃:qualiaq; decernimus nos: tu nõ recuſas:ut appeat nõ ſupbia:& faſtidio te amplìſſimos honores repudiare: q minores nõ dedigneris.Pulchri⁹ hoc Cæſar:quã ſi recuſares oẽs: nã recuſare oẽs ambitiõis: moderatiõis ẽ eligere pciſſimos.Quo tẽperamẽto:& nobis: & ærario pdes:quo ſũptibus eius adhibes modũ: q exhauſtũ nõ ſis ĩnocẽtiũ bonis repleturus. Stãt igit̃ effigies tuæ q̃les olim ob egregia ĩ rẽpu.merita priuatis dicabant̃.uiſunt̃ eadẽ e materia Cæſaris ſtatuæ:q̃ Brutoꝝ:q̃ Camilloꝝ. Nec diſcrepat cã. illi.n. reges hoſtẽq; uictorẽ mœnibus depulerũt. hic regnũ ipſũ:quęq; alia captiuitas gignit:arcet: ac ſubmouet:ſedẽq; obtinet pricipis:ne ſit dño locus.ac mihi ituẽti ſapiẽtiã tuã min⁹ mirũ uidet̃: qđ mortales iſtos:caducoſq; titulos:aut dep̃ceris

Ingẽioſior.ſubtilior: acutior diligẽtior. Ad excogitandũ.ad inueniẽdũ noua.Seneca:adulatio nõ tm̃ imitat̃ amiciciã: ſed uincit & p̃terit. Simulatio ueritate.cõtentio. Simul.ẽt.Liuius.i.belli punici: ſimul cõquiſitoribus ĩ ciuitates miſſis quattuor milia deſcripta iuuentutis.Cæſar.iii. belli gallici.ſimul qđ q̃rũ in ſe facinus admiſiſſent ĩtelligebãt. nõ ĩprobo tñ ſi legat̃ ſed: quæ ſcriptura melius procedit. Nouitas. oĩs.oĩs honoꝝ inuentio inuſitata. Conſumpta.ab aliis p̃occupata:& p̃repta. De te tacere.deſiſtere a laudibus tuis. at tyrãnus ſecundũ Xenophontẽ oẽs q tacent de ſe male ſentire putat. Silẽtiũ rupit. incipit fari de te. Qualiaq;. quãuis minimos honores. Ampliſſimos. quale patris patriæ cognomẽ:& cõſulatus.Hoc. recipere minores. Ambitionis ẽ.eſt offm̃ ambitioſi:& hoc exigit ambitio. Quo tẽperamẽto.qa tẽperat⁹ es:neq; ſinis ĩgentes arcus: tẽpla: ſtatuas aureas tibi extrui: hæc.n. de publica pecunia fiebãt. Nobis.dũ nõ reples ærariũ ex bonis innocẽtiũ. Aeratio. dũ ſumptibus eius modũ adhibes. Effigies.ſtatuæ te effigiãtes: & reddẽtes. Priuatis.poſt exactos reges ſine ĩpio: cũ reſp. uigeret.nõ.n.oĩno ĩtelligit illos nõ habuiſſe ĩperium:ſed ſubiectos legibus & reipu. hic ergo priuatũ opponit pricipi: q nullis legibus ſubiacet. Eadẽ e materia. ænea. Brutoꝝ.triũ p̃ſerim.L.Bruti:q Tarqnios expulit.M. Bruti Cæſaris interfectoris.L. Bruti ſtatuæ meminit Pli.li.xxiii. & Plut. ĩ Vita.M.Bruti.illũ ĩquit priſci romanoꝝ in Capitolio ex ære fixerũt mediũ inter reges enſem ſtrictũ exerentẽ:q; is cõſtantiſſime Tarquinios euertiſſet: ille ueluti quædam fulmine enſis acies durum & inexorabile ingenium nactus adeo animi intẽperantis aduerſus tyrãnos fuit:ut tanquam inſano impetu uectus:uſq; ĩ liberorum ſuorum cædem ſæuierit.ibi etiã leges ſubſcriptum fuiſſe illius ſtatuæ paulo anteq̃ Cæſar interficeretur utinam Brute nunc uiueres:& nunc Brutus eſſes.M.uero Bruti ſtatuam extitiſſe Mediolani ibidem Plut.& Tranqui.de claris oratoribus teſtantur. Camillorum.M.Furium Camillũ imprimis reſpexit: qui urbem captã a Gallis ſeruauit: & ſeruatã in bello patriam:iterum in pace haud dubie p̱texit p̱hibens migrare Vehios.notior hiſtoria q̃ ut a nobis latior dicatur.recitat Pli.libro.xxiiii.Camilli ſtatuam in roſtris ſine tunica. Nec diſcrepat cauſa.eadem cã poſitæ.ſunt tibi ſtatuæ:qua Brutis & Camillis. Illi.Bruti & Camilli. Reges.nã.L. Brutus Tarquinios eiecit.D.Brutus Cæſarem:qui regnũ affectabat:occidit. Hoſtemq; uictorẽ.Gallũ. nã Camillũ deſignat. Hic.Traianus. Regnũ. improprie p̱ tyrannide: nam regnũ proprie eſt quando optimus regnat æquo iure:& arcet ac ſubmouet alia mala quæ captiuitas gignit. regnũ igit̃ Tarquinios reſpicit: & captiuitas Gallos.ut illud Domitianũ:hoc milites in Neruã inſurgentes. Sedẽ.uicẽ. Domino.tyrãno.cõtraria ſunt princeps & dominus. Iſtos.ſcenicos:& marmoreos. Dep̃ceris.refutes.amoliaris.auer

Simul.

aut tépes.ſcis.n.ubi uera prīcipis: ubi ſépiterna ſit gloria:ubi ſint honores:ī quos nihil flāmis:nihil ſenectuti:nihil ſucceſſorib⁹ liceat: Arcus.n.& ſtatuas:aras etiā:tēplaq̃ demolit᷑:& obſcurat obliuio:negligit:carpitq̃ poſteritas:cōtra cōtēptor ambitiōis:& īfinitæ ptātis domitor:ac frenator aīus īpa uetuſtate floreſcit:nec ab ullis magis laudat᷑:quā qbus minime neceſſe ē.Nō ergo ꝑpetua pricipi fama:q̃ inuitū manet:ſed bōa cō cōcupiſcēda ē.ea porro nō imaginib⁹: & ſtatuis: ſed uirtute ac meritis ꝓrogat᷑. Q uinetiā leuiora hæc: formā pricipis:figurāq̃:nō aurū melius:uł argētū q̃ fauor hoīum expriat: teneatq̃. qđ qdē ꝓlixe tibi: cumulateq̃ cōtingit: cuius lætiſſima facies:& amabilis uułtus ī oīum ciuiū ore:oculis:aīo ſedet adnotaſſe uos credo patres cōſcripti iā dudū me ñ eligere:q̃ referā.ꝓpoſitū ē.n.mihi pricipē laudare:nō pricipis fcā. nā laudabilia młta ēt mali faciūt: ipſe laudari niſi optius nō poteſt. Q uare nō alia maior ipator Auguſte gloria tua: quam quod agentibus tibi gratias nihil uelandū eſt:nihil omittēdū eſt.Q uid eſt.n. in principa

tas prece adhibita:uel quo alio mō. Ouidi⁹ Sæpe ꝓcor mortē:mortē quoq̃ d ꝓcor idē. Virg.merui:nec deprecor. M. Tullius de rep.nō mō in inuidia pari nō erāt:ſed ēt Claudii inuidiā Gracchi charitas deprecabat᷑ Idē ꝓ Aulo Licinio:nō ne cōcedas iterdū:ut excuſatiōe ſūmæ ſtulticiæ:ſummæ ꝓbitatis odiū depcet᷑. Iuſtinus.cōtra Phocenſiū legati adhibitis Lacedæmoniis:& Atheniēſibus bellū deprecabant᷑. aliqñ purgare & excuſare ſicut apud græcos παραιτουμαι ſigñat. ut.M. Tullius ī Verrē:qd faciet Horrēſius auaritiæ ne cria: frugalitatis laude deprecabit᷑:iterdū īprecari. Catullus Leſbia mi dicit ſꝑ male: nec tacet unq̃ De me: diſpereā me niſi Leſbia amat: Cui ego quaſi eadē totidē mox depcor illi Aſſidue: uerū diſpeā niſi amo. nonnunq̃ ualde precor:tūc.n. de præpoſitio ad augendū & cumulādū ualet.Cicero ꝓ Sylla:quā multorum hic uitā a Sylla deprecatus eſt. Cæſar.ii.belli gallici: dixerūt unū petere:& deprecari.lege quædā ſuper hoc uerbo apud Gelliū lib.vi. Téperes. modicos recipias. Honores. uirtutis dignitates. Nihil.flāmis. ſic credidit Ouidius fuiuꝫ operi ſuo igenioſiſſimo: in fine metamorph.iamq̃ opus exægi:qđ nec Iouis ira:nec ignes:Nec poterit ferrum: nec edax uiolare uetuſtas. Succeſſoribus.maiorū.n.uirtutes nō tradunt᷑ ꝑ ſucceſſionē: ut cætera:ſed eius manent: cuius ſunt: effinge ergo Caninio ſcripſit: aliqd & excude qđ ſit ꝑpetuo tuū:nā reliqua reꝝ tuaꝝ poſt te aliū atq̃ aliū dominū ſortiet᷑: hoc nunq̃ tuū deſinet eē ſi ſemel cœperit.quare nō imerito Iuue.gladiū diſtrinxit ī eos: q tm̄ maioꝝ imaginibus nitunt᷑. Statuas.Xenophō author Ageſilaū uetuiſſe ſtatuas ſibi poni:cū hoc qdā honoris cā facerent: ſed aī dotes nunq̃ elaborare deſtitiſſe:putabat.n.ſtatuarioꝝ illud: hoc ſuū eē opus. Demolit᷑. dirruit.nam Mors ēt ſaxis nominibuſq̃ uenit. Obſcurat. abradit.ſitu obducit. titulis priuat. Carpit.taxat tanq̃ ſuperba. Cōtra contemptor. ſnīa color: ſed tñ illa habet᷑ oro uicioſa cuius dictiōes ab eadē ſyllaba icipiunt:ut hic cōtra cōtēptor. Floreſcit.magis illuſtrat᷑. Quibus minime neceſſe eſt. a poſteris:q nullo bñficio erūt affecti.Pacatus in panagyrico Theodoſii:neminē magis laudare Iperatorē decet: quā quē minus neceſſe eſt. Perpetua fama.mala.ſ.nā & peſſimoꝝ fama interdū durat:ſed in eoꝝ contemptū & ludibriū.Neroni fuit æternitatis cupido.ſed inconſulta: ſi Tranq. credimus. Inuitū manet. uelit:nolit:duratura eſt.peſſimi.n.æque ut optimi nominant᷑.hi ut nobis recte uiuendi ſint exēplo:at ut ꝑ illos quæ fugienda ſunt diſcamus. Ea.bona. Prorogat᷑. diffundit᷑ ad poſteros. Leuiora hæc. minoris facienda:quia ſunt fortunæ bona. Figurā ſimilitudinē.imaginē.oris.liniamēta. Aurum. aureæ ſtatuæ. Fauor.amor. Exprimat.effingat.Nazarius.hic uultus uniuerſorū pectoribus infixus eſt: nec cōmendatione ceræ:aut pigmentoꝝ ſuccis renitet.ſed deſyderio effloreſcit animorum. Cumulate.large & abunde. Lætiſſima facies.decorē uultus cum grauitate in Traiano cōmendat Dion. Amabilis. idem author amabilem cunctis fuiſſe.

Iamdudū. Iamdudū.a principio orationis:dicitur etiam iamdudū de multis diebus contra opinionē Laurentii Vallenſis. Apuleius libro.v.ſui aſini:iamdudū:q̃ ſciam:fidei atq̃ parciloquio meo perpendiſti documēta.ſed apertius.xi.nec fuit nox una:uel quies aliqua uiſu deæ monituq̃ ieiuna:ſed crebris imperiis ſacris ſuis me iamdudum deſtinatū:nunc ſaltem cenſebat initiari. Terentius in Eunucho.iamdudum te amat.iamdudum illi facile fit quod doleat. Virg.in Georgicis:& iamdudum incumbere aratris. Eligere:electa geſtoꝝ dicere. Principē.qualia debeat facere princeps:quæ ſi fecerit aliquis merito laudandus erit:nam Traiani geſta principem ſuperant. Principis. Traiani: qui ſupra principē eſt. Mali.unus nobis Tranqui.hic ſatiſfaciet qui.xii. Cæſarum uitas complexus nullū deſcribit ſine aliquo laudabili facto præfuiſſe rebus. Ipſe:princeps quiſquis fuerit. Laudari.uera affici laude. Optimus.omnibus uirtutibus præditus: cognomento enim optimi plurimum Traianus lætatus. Nihil uelandū. nullum tuum factum diſſimulandum: ſed omnia tua dicenda: cum omnia ſint

tu tuo:q̃d cu´uſq; p̃dicatio uel trãſilire:uel præ-
teruehi debeat?quod momentũ : quod imo tem
poris punctũ:aut bñficio ſterile?aut uacuũ lau-
de?nũ omnia eiuſmodi ? ut is optime te laudaſſe
uideatur:qui narrauerit fideliſſime?Q uo fit:ut
ꝑpe in imenſum diffundatur oratio mea : & nec
dum de biennio loquor . Q uã multa dixi de mo
deratione:& quãto plura adhuc reſtant:ut illud
quod ſecundũ conſulatũ recœpiſti:qa princeps:
& pater deferebat. At poſtq̃ ad te Iperii ſummã:
& cũ omniũ rerũ:tum etiã tui ꝑtãtem dii tranſtu
lerint: tertiũ cõſulatũ recuſaſti: cũ agere tam bo
num conſulẽ poſſes. Magnũ eſt differre honorẽ:
gloriã maius . Geſtũ cõſulatũ mirer?an nõ recœ
ꝑtũ?geſtus nõ i hoc urbis ocio:& intimo ſinu pa
cis:ſed iuxta barbaras gentes:ut illi ſolebant: q-
bus erat moris paludamẽto mutare p̃textã:igno
ta ſq; terras uictoria ſeq.pulchrũ imperio:glorio
ſum tibi:cũ te ſocii:atq; amici ſua in patria: ſuis i
ſedibus adierunt.Decora facies conſulis:multa
poſt ſæcula tribunal uiridi ceſpite extructũ:nec
faſcium tantum:ſed piloꝶ ſignorũq; honore cir-

admiranda. Prædicatio.laus. Trãſilire.omittere:diſſimulare. Momentũ.breue ſpaciũ.Pli.ſenior lib. Momẽtũ.
.ii.Mercurii ſtationes breuiori momẽto:q̃ ut depræhẽdi poſſit.Tranq.in Veſpaſiano:ea momẽta dome
ſtici ad aliquid petendũ magnopere captabant: & momẽtariã uitã.i.breuiſſimã: pariter momẽtariũ ma-
ritũ:momentariã ſalutẽ:momentariũ uenenũ.i.ſubitũ & præſentaneũ dixit Apuleius:ſic Papinianus de
alimẽtis momentariã curã ꝑ breui:& pñti. Aut bñficio ſterile.ad imitationẽ Titi: q quõdã recordatus
ſuper cœnã:q̃d nihil cuiq̃ toto die p̃ſtitiſſet:memorabilẽ illã: meritoq; laudandã uocẽ edidit: amici ho-
die diem perdidi. Eiuſmodi. ſunt benefi
cio:uel laude plena. Narrauerit. res tuas
geſtas ſine artificio dixerit. Fideliſſime.
ſincære : ſine adulatione & amplificatiõe.
Quo. cũ res tuæ ſint ampliſſimæ. De
biennio . de geſtis a Traiano per bienniũ.
Reſtant . dicenda. Princeps & pater.
Nerua obtulit ſecundum cõſulatum Tra-
iano:dum eſſet cũ imperio aduerſus Ger-
manos:nã priorem recœperat ſub Domi-
tiano : huius ſecundi conſulatus Traiani
meminit Tacitus i libello de morib⁹ Ger
manorum:& quidem græcorũ illi in prio-
re collegam Acilium Glabrionem aſſignã
tes. At poſtquam dii.tranſtulerunt ſum-
mam imperii ad te : & poteſtatem omniũ
rerum:tum etiaꝫ tui: ut de te libere poſſes
conſtituere quicquid uelles: nõ enim ſub-
iacet legibus princeps. Agere tam bonũ
conſulem . tam bene exercere cõſulatum.
Gloriam.uitam famam.gloria ſecundũ Gloria
Senecam umbra uirtutis eſt:& quẽadmo-
dum umbra aliquando antecedit: aliquã-
do ſequitur : uel a tergo eſt: ita gloria ali-
quando ante nos eſt: uiſendãq; ſe præbet:
aliquando in aduerſo eſt:maiorq; quo ſe-
rior:ubi inuidia ſeceſſerit. quandiu Cato-
nem Roma ignorauit:reſpuit:nec intelle-
xit:niſi cũ perdidit.dicam uid interſit in-
ter claritatem & gloriam. gloria multorũ
iudiciis conſtat:claritas bonorum. at Cicero ſic illam deſcribit: gloria eſt frequens de aliquo fama cum
laude. Mirer.dubitatio utrum de duobus eligat. Geſtus. eſt a te ſecundus conſulatus. Non in hoc
ocio urbis.non in urbe Roma ubi quies a bello. Barbaras.germanas. Illi.ueteres conſules. Mutare
prætextam paludamento.pro prætexta ueſte conſulari induere paludamentũ ueſtem imperatorum eun Paludamẽ
tium in expeditionem. Liuius libro.i.belli punici refert Flaminiũ conſulem ad prouinciam iuiſſe palu- tum.
datum anteq̃ conſulatũ iniret:ſumpturũ p̃textam in diuerſorio hoſpitali:q̃ apud penates ſuos.inuenies
apud Tranqui.Cæſarẽ in oppugnatione pontis alexandrini narrando paludamẽtũ mordicus traxiſſe:ne
ſpolio potiretur hoſtis.&.M. Antonius eodem ſcribente recitat Auguſtũ pro prætorem in primo bello
mutinenſi fugiſſe:ac ſine paludamento:equoq; poſt biduũ demum apparuiſſe:& Vitellius paludatus:fer
roq; ſuccinctus ad claſſicũ quoq; urbẽ introiit. unde Iuuenalis duces paludatos appellauit: & Claudia-
nus togæ paludamentũ oppoſuit: alterum pro pace:alteꝶ pro bello uſurpãs in laudibus Honorii.duci
bus circũſtipata togatis Iura paludatæ iam curia militat aulæ.& alius hiſtoricus paludamentũ Curiatii
dixit:cũ tñ miles:nõ aũt Iperator is foret : quia ſecundũ Feſtũ oĩa militaria ornamẽta paludamẽta uo-
carũt antiq.& paludatos armatos. Ignotaſq; terras.q̃uis.n.Italiæ cõtigua ſit Germania tñ diu icognita
fuit:neq; ad id tẽporis ab ullo romanoꝶ deuicta.nuꝑ authore Tacito cognitis q̃buſdã gẽtib⁹ quos bel
lum aperuerat:nã feritas animoꝶ:& cœli aſperitas nõ facile.quenq̃ ad ſe admittit. Sua i patria.ubi cõ
ſul exercitui præeras. Adierunt.ut ius redderes. Sæcula.tẽpora. Tribunal. ſedes cõſulis ius dicentis.
Ceſpite.herbida terra.ẽ autẽ ceſpes terra in modũ lateris cæſa cũ herba ſiue frutex reciſus:uel trunca-
tus authore Feſto. Faſciũ.lictorũ. Pilorũ.miſſilia:quibus utebatur pedeſtris exercitus pila uocabãtur: Pilum.
ferro ſubtili trigono præfixa:nouẽ unciarũ ſiue pedali:quæ i ſcuto fixa nõ poſſint abſcidi: & loricã ſciẽ
ter:ac fortiter directa facile prærunpunt:hoc libro prio Vegetius:at ſecundo inquit miſſile maius ferro
triangulo unciaꝶ nouẽ haſtile pedũ quinq; & ſemis:quod pilum uocabant : nunc ſpiculum dicitur:ad

condatũ:augebãt maieſtaté pſidentis diuerſi po-
ſtulantium habitus:ac diſſonæ uoces: raraq; ſine interprete oro. Magnificũ ẽ: ciuibus iura: qd hoſtibus reddere? ſpecioſum certá fori pacé: qd im manes cãpos ſella curruli: uictoriſq; ueſtigio premere? imminere minacibus rippis tutũ quietũq;: qd ſpernere barbaros fremitus? hoſtiléq; terroré nõ armorũ magiſq̃ togarũ oſtẽtatione cõpeſcere? Itaq; nõ te apud imagines:ſed ipſum pñtem: audientéq; cõſalutabant imperatoré: nomenq; qd alii domitis hoſtibus tu cõtẽptis merebare. hæc laus acti cõſulatus:illa dilati:qđ adhuc initio principatus ut iam excuſatus honoribus:& expletus cõſularũ recuſaſti: quẽ noui imperatores deſtinatum aliis in ſe transferebãt. Fuit etiã qui i principatus ſui fine conſulatũ:quẽ dederat:ipſe magna ex parte iã geſtũ extorq̃ret:& raperet: hoc ergo honore: quẽ: & incipiẽtes pricipes:& deſinẽtes: adeo cõcupiſcũt ut auferant:tu otioſo ac uacãte priuatis ceſſiſti. Inuidioſus ne erat aut tibi tertius cõſulatus? aut pricipi prius? nã ſecũdũ Imperator qdẽ ſub Impatore tñ iniſti: nihilq; iputari i eo uel honori põt: uel exẽplo: niſi obſequiũ. Ita uero quæ ciuitas q̃nquies:atq; ẽt ſexies conſules

cuius ictum exercebãt præcipue milites:qđ arte:& uirtute directũ:& ſcutatos pedites:& loricatos equites ſæpe tranſuerberat. mendã addubito eſſe in ſuperioribus:ſi utranq; ſcripturã penſitaueris:nã & Modeſtus dicit miſſile maius ferro triãgulo unciarũ nouẽ:haſtili pedũ quinq; ſemis: quod pilũ uocabãt &c. pariter. Liuius.ix.ab urbe pilum memorat haud paulo q̃ haſta uehemẽtius ictu:erãt & pila mutalia tormẽtis excuſſa:qđ docet Curtius.vii. Diuerſi hitus.diuerſæ gẽtes hitu diſtinctæ. Diſſonæ.uarietate linguarũ. Poſtulãtiũ.ius. Sine iterpte p ſe clara & itellecta. Quid hoſtibus.pinde ac ſi diceret magnificẽtius eſt? Certã fori pacẽ.reddere ius in foro ubi ẽ certa pax. Immães.iſeſſos a feris: & barbaris natiõibus.cõtrariũ exornatio. Sella curruli.i curuli ſella maiores magſtratus ius dicturi ſedebant:ut cõſul:ut ptor. Victoris.ubi tu uiceras hoſtes. Rippis. Danubii. Minacibus.infeſtis ultra a germanis atrocibus. Spernere. paruipẽdere. Togarũ oſtentatiõe.pacis forma dũ ius i cõſpectu hoſtiũ ſociis reddis. Imagines. conſulis:cuius effigiẽ geſtabant milites in uexillis:ẽt ſi nõ adeſſet: mõ legiones dicto illius parerẽt:prima cohors in legiõe imagines imperatorũ ſuſcipit:has.n.tanq̃ diuina & præſentia ſigna ſinguli uenerantꝰ: q illas ferunt imaginarii uel imaginiferi dicuntur ſicut q aquilã aquiliferi. authores habeo Vegetiũ & Modeſtũ. Nomẽ. triũphatoris. Contemptis. cũ aduẽtu ſuo in latibula repuliſſet.pulchrius.n. hoc oĩbus triũphis:nunq̃ factũ ẽ ut romani uincerẽt niſi ex cõtemptu iperii. Illa.laus eſt. Dilati cõſulatus.reſeruati in aliud tẽpus. Initio principatus inter initia tui iperii. Excuſatus honoribus. qui in cãm: & excuſationẽ tuã: quod nõ recœperis tertium cõſulatũ adducebas repentinos alios honores in unũ tibi collatos: nã ſimul factus imperatoris filius:ſimul Cæſar:mox iperator: & cõſors tribunitiæ ptãtis: & oĩa pariter: & ſtatim. Noui.ſtatim in principio ſui iperii: Deſtinatũ.deſignatũ. inde deſignati coſſ. in ſequentes annos deſtinati & ordinati Fuit etiã.aliquis iperator.Domitianũ notat:q Aciliũ Glabrionẽ Traiano in cõſulatu collegam interfecit:quod cum feris pugnaret:re uera propter inuictum robor.cui ſe conſulem ſuffecit:multa autem in conſulatu Traiani & Acilii ſigna apparuerunt:quibus Traiano imperium:mors Acilio protendebatur:authore Dione. In fine ſui principatus.nam paulo poſt occiſus eſt. Extorqueret. iniuſte & per uim in ſe trãſferret. Incipientes.dum ineunt conſulatum. Priuatis. hominibus non imperantibus. Ocioſo.conſulatu nemini deſtinato. Tertius.ſi reſpicimus ad duos conſulatus:quos iã priuatus geſſerat:hic tertius:primus erat poſtq̃ priceps creatus fuerat. Secundum.conſulatũ. Imperator quidem. nõ imperii romani princeps:ſed exercitus germanici dux. Sub imperatore.Nerua. Imputari.repræhẽdi.obiici. Vel honori.quod non fuerit honeſtiſſimus ut pote cum imperio. Vel exemplo quod non ita te geſſeris in eo:ut non poſſis eſſe poſteris exemplo. Niſi obſequium. niſi quod eras ſub alieno imperio:& tuo imperatori paruiſti:ſi tamen hoc imputandũ eſt:& non potius laudandũ. Ita uero. an ne. Quinquies. Liuius Fabiũ Maximũ tradit quitũ cõſulatũ geſſiſſe cũ.Qu.Flacco.Fuluio: & pariter.M. Marcellũ cũ.Qu.Criſpino: ut numeretꝰ cõſulatus:quẽ uicio creatus non geſſit:cui aſtipulatur Valerius Max. Aretii quoq; in tabula repertũ eſt.Qu.F.Maximũ dictatorẽ bis.cos.v.quinquies etiã.M.Furius dictator conſul fuit ſi Liuio & Plutarcho credimus. Sexies.M. Valerius coruinus centum annos impleuit:cuius inter primum & ſextũ conſulatũ.xl.& ſex anni fuere: idem ſella curruli ſemel ac uicies ſedit: quoties nemo alius.authores habeo Pli.libro.vii.cap.xlviii.M.Tullium in Catone.Valerium Max.libro viii.Auſonium ad Gratianum.cum magis demonſtraſſe quam Marium crediderim: quia ſequitur non illos. qui expirante iam libertate per uim ac tumultum creabantur; ubi ſane.C. Marium poſſumus

uidit: nõ illos qui expirãte iã libertate p uim ac tumultũ creabanť:ſed quibus ſepoſitis:& abſentibus i rura ſua cõſulatus ferebãť. i hac ciuitate tertiũ conſulatũ princeps generis humani ut per grauẽ recuſaſti? Tãto ne Papyrius etiã:& Quintius moderatior? Auguſtus:& Cæſar:& pater patriæ? At illos reſpu. ciebat. qd te nõ eadẽ reſpu? non ſenatus? nõ cõſulatus ipſe? q ſibi tuis humeris attolli:& augeſcere uideť. Nõ te ad exemplar eius uoco: qui cõtinuis cõſulatibus fecerat longũ quendã:& ſine diſcrimine annũ: his te cõfero: quos certũ eſt: quoties: cõſules fuerunt non ſibi pſtitiſſe. Erat in ſenatu ter conſul; cũ tu tertiũ cõſulatũ recuſabas. Oneroſum neſcio quid uerecũdiæ tuæ conſenſus noſter indixerat: ut princeps toties cõſul eſſes: quoties ſenator tuus. nimia modeſtia iſtud ẽt priuatus recuſaſſes. An conſularis uiri triũphaliſq; filius cũ tertio conſul creať aſcẽdit nõ debitũ hoc illi: nõ uel ſola generis claritate pmeritũ? Cõtigit ergo priuatis aperire annũ:

intelligere: quẽ memorant hiſtorici ſeptimũ conſulatũ ſibi arripuiſſe cũ Cinna. hoc ſcribunt Auſoni⁹. Pli. Plutarchus: Iuſtinus. M. Tullius. & Aretii i tabula repertũ fuit. C. Mariũ. C. F. Cos. vii. mẽda apud Appianũ in prim̃o bellorũ ciuiliũ ubi legiť Mariũ octies functũ conſul iiii: pro ſepties: pter ſuperiorũ teſtimoniũ: uť ex augurio ſeptẽ pullorũ aquilarũ: ſatis obuia: qđ ab eodẽ ſicut a Plut. ſtati ſubiiciť. Per uim. abbreuiator Liuii ẽt refert Mariũ ſextũ cõſulatũ p tribus ſparſa pecunia emiſſe: uirũ q dẽ ſi examinaren tur cũ uirtutibus uicia: haud facile dictu utrũ bello meliorẽ: an pace pniciosiorẽ: adeo quã rẽp. armatus ſeruauit: eã primo togatus oi genere fraudis: poſtremo armis euertit. Expirante. monẽte. In rura ſua. aperte deſignat. L. Quintiũ Cincinatũ, quẽ trãſtyberim quattuor iugerũ colentẽ agrũ: ſeu foſſam fodientẽ palo innixũ: ſeu arantẽ: operi certe: id quod conſtat: intentum: legati a. po. ro. miſſi dictatorẽ ſalutauerunt: qui inſignibus ſumptis. Qu. Minutiũ conſulem obſidione liberauit & Volſcorũ ac Sabinorũ ducẽ in deditiõem accoepit: ſexto decimo die dictaturã depoſuit: & ad agriculturã reuerſus: iterũ poſt. xx. annos dictator dictus eſt. uidẽ inſuper quæ de eo tradũtur a Valerio Max. li. iiii. cap. de paupertate. Pacatus rẽ ſine noie tetigit. agreſtes Curii ueteres: Corũcani: noia reuerẽda Fabricii cũ induciæ bella ſuſpẽdebant: inter aratra uiuebãt. accoepimus datos ſecuribus faſces: & miſſos in currilibus ſuis p rura palmatas: agricolas conſulares: paſtores trabeatos: dictatores iter armẽta ueſtiros: & Claudianus i cõſulatu Manlii Theodori Attamen inuitã blãde ueſtigat: & ultro Ambit honor: docuit toties a rure pfectus lictor: & in mediis cõſul quæſitus aratris. Quintiũ Seranũ nominat idem in Rufinũ. Sudabatq; graui conſul Seranus aratro: qa Pli. ſcripſerat: Sereniẽ inuenere dati honores Seranũ: ũñ cognomẽ aranti quattuor ſua iugera i uaticano: quæ prata Quintia appellanť: Cincinato uiator attulit dictaturã: & quidẽ (ut tradit Norbanus) nudo plenoq; puluere: tũ ẽt ore. Tãto ne Papyrius. ſenſus ẽ fuiſſent ne Papyrius & Quintius ita moderati: ut nõ recoepiſſent tertiũ cõſulatũ ſi uterq; extitiſſet Auguſtus: & Cæſar. & pr̃ patriæ qlis Traianus: uel dicať: tãto ne Papyriis: & Quintiis moderatior Auguſtus: &: Cæſar. & pr̃ patriæ. ſ. potuit ne fieri ut Traianus rerũ dñs extiterit modeſtior i recipiẽdis honoribus priſcis illis admirãdis? plurimos lego Papyrios illuſtres: ſed pſertim. L. Papyriũ Curſorẽ patrẽ uirũ haud dubie dignũ oi bellica laude: nõ ai ſolũ uigore ſed ẽt corporis uiribus excellentẽ: pcipua pedũ pnicitas inerat: quæ cognomẽ ẽt dedit uictoreq; curſu oĩum ætatis ſuæ fuiſſe ferũt: & ſeu uiriũ ui: ſeu exercitatiõe multa: cibi uiniq; eundẽ capaciſſimũ: nec cũ ullo aſperiorẽ: qa ipſe inuicti ad laborẽ corporis eẽt: fuiſſe militiã pediti pariter equitiq;. Quintus. Cincinatus. Reſp. pinde ac ſi diceret: uerũ Papyrius & Quintius p romanos liberos: creabanť conſules. Eadẽ reſp. uocat: libera. n. reſp. & ſenatus ſicut añ Cæſares tuo auxilio idiget nõ minus quã oli Papyrii & Cincinati. Tuis hũeris attolli. dignior effici te gerẽte. Eius. Domitianus: apud Tacitũ ẽt uidimus poſt deleta p Corbulonẽ Artaxata Neroni ſupplicatiões decretas: ſtatuaſq; & arcus & cõtinuos cõſulatus. Voco. ad cõſulatũ ſuſcipiẽdũ. Cõtinuis cõſulatibus. decẽ ut ſeptẽ: ſed ex his quoſdã añ principatũ Domitianus ſuſcoeperat. Annũ longũ. quindecim annorũ uidebatur is unũ annũ feciſſe: cũ fere toto illo ſpacio quo regnauit cõſul fuiſſet. alluſit autẽ ad cõſuetudinem cõſulatus: q annu⁹ magiſtratus erat. His antiquis. Nõ ſibi. nõ ſua cã: ſed ad utilitatẽ publicã. Ter. conſul. Virginiũ Rufum poſſumus itelligere: quẽ alibi notauimus geſſiſſe tertiũ conſulatũ cũ Nerua imperatore & deſtinatũ a Traião: q̃rto iteriſſe. Cõſenſus noſter. cõcordia ſenatorũ. Indixerat. denunciauerat: impoſuerat. Neſcio qd honeroſum. nõ facile excuſandũ: graue tuæ modeſtæ. Toties. tertio. Senator. Virgini⁹. Iſtud. recipe tertiũ cõſulatũ. Priuatus. nondũ puectus ad pricipatũ. Fili⁹ cõſularis & triũphalis uiri. mõſtrauerat iã Traiani patrẽ extitiſſe patriciũ: cõſularẽ: triũphalẽ. Nõ hoc debitũ illi. excedit cõditionẽ ſuã. reſpexit Virginiũ tm̃ ex familia equeſtri: pr̃e ignoto. Generis claritate. Eutropius mẽinit Traianũ antiq̃ familia natũ magiſq̃ clara: ut pote ĩ q̃ pr̃ eius primũ cõſul fuit. Promeritũ.

honorē debitū. Aperire annū. inire cōſulatū ī principio anni:annos.n.a cōſulib⁹ numerabāt romani. Pacatus:cōſul creaſ hiturus ē nomē annus.Ianuario.n.mēſe cōſulatū inibāt:q anno pricipiū dat: & tūc annus aperiri dicebaſ:Ouidius.Ergo ubi Iane biceps longū reſeraueris annū:Pulſus & a ſacro mēſe decēber erit. Reſerare faſtos.dare prīcipiū anno.faſti.n.libri:qbus & noia cōſulū:& dies feſtos ſcribebāt p ordinē mēſiū a Ianuario ꝓcedētes:uñ Naſo ſuos libros Faſtos appellauit:qbus.ſ. feſtos dies totius anni cōplexus fuerat:ſunt aūt dies faſti teſte Macrobio:qbus licet fari ꝑtori tria uerba ſolēnia do:dico:addico:his cōtrarii ſūt nefaſti:q Ouidi⁹ doobus carminibus cōplexus ē.& Cæſarē tradunt adiectos oēs a ſe dies faſtos notaſſe: ut maiorē daret actionibus libertatē Cn. Fuluios authoribus Liuio & Pli.faſtos circa forū ī albo ꝓpoſuit:ut qñ lege agi poſſet ſciref:Numa faſtos iſeſtoſq; : quos aliqui ꝓfeſtos.i.a feſtiuitate uacuos dicūt:fecit.Pōpeius inqt faſtoꝝ libri appellanſ qbus totius anni fit deſcriptio: faſti.n. dies feſti ſunt: feſtis diebus iucūda fari licebat: nefaſtis qdā nō fari licebat.faſti ergo ꝑ annis ponunſ. Auſonius Ignota æternæ ne ſint tibi tēpora Romæ Regibus & patrū ducta ſub iperiis Digeſſi faſtos. Indiciū. fuit. Liber annus.libere creati ſunt cōſules expulſis ab urbe Tarqniis. Olim. idē p diuerſa tan olim.i.paulo añ Domitiano cōfoſſo: & libertate reſtituta per Neruā & Traianū. Induxit.aſcripſit. Miſeros ambitionis.ſume extrīſecus:dicā eos. Cōſules ſemp erāt. Vitellius comitia ī decē annos ordinauit:ſe ue ꝑpetuū cōſulē authore Tranq.& Diō refert Domitianū cōſolatus decē cōtinuos geſſiſſe. Oēs annos poſſidere.ſibi uēdicare cōſulatū oī anno. Sūmūq; illud purpuræ decus. cōſulatū. nā ꝑ ꝑtextā purpureā:q̄ induebanſ cōſules ipſā dignitatē circūſeribit. Præcerptū.ꝑlibatū. Præfloratū.ꝑtractatū. Trāſmittere. ī aliū trāſferre.Domitian⁹ ex.xvii.cōſulatib⁹:quos cœpat.ſeptē medios cōtinuauit ſi Tranq. credimus: oēs uere pene titulo tenus geſſit:nec q̄q̄ ultra cal.Maii.plures ad idus uſq; Ianuarias.Cæſar dictator tertiū:& q̄rtū cōſulatū titulo tenus:binos.n. cōſules ſubſtituit ſibi i ternos nouiſſimos mēſes Auguſt⁹ uero:qnq; medios cōſulatus à.vii.ad.xi.annuos geſſit.cæteros āt aut ſex:aut q̄ttuor: aut trib⁹ exercuit mēſibus ſcdm pauciſſimis horis : nā die cal.Ian.cū māe ꝑ æde Iouis Capi. paululū curruli ſella ꝑſediſſet:honore abiit:ſuffecto alio ī locū ſuū:& Claudi⁹ ex q̄ttuor cōſulatib⁹ ſemeſtrē nouiſſimū: bimeſtres cæteros geſſit. Nero pariter q̄ttuor:primū bimeſtrē:ſecūdū ac nouiſſimū ſemeſtres: tertiū q̄drimeſtrē. Expetito.exoptato ab aliis ipatorib⁹. Tuā uero.dubitatio.qrit.n.qd potiſſimū de multis dicat. Modeſtia.cōtinētia cupiditatis.nā q cōtinēs ē circūcidit ſuperflua.. Benignitas.liberalitas. Frui.cōſulatu. Per alios.gerētib⁹ aliis. Te ꝑſtate ipſi cōſulatui.te accōmodare ad gerēdū cōſulatū. Maiorē.digniorē.maioris amplitudinis ſæpe.n.ꝑ gerētiū maieſtate illuſtriores fiūt magr̄atus. Ambiguā.ſuſpectā. Minorē.q̄ te deceat:recitat Appian⁹ Sylla dictatorē ſub diſſimulatiōe ſpecimē quoddā reip. tenuiſſet.ac demuo cū Metello Pio cōſulatū iniſſe.hoc igiſ fortaſſe exēplo:q nūc romāoꝝ iperio ꝑſidēt cōſules declarātes : nōnūq̄ cōſulatū & ipſi aſſūpſere:nō idecoꝝ exiſtimātes cū maiore dignitate cōſulatū gerere. Et nō recu
Trophæū. ſaueris.recipias.ſ. Trophæa.colūnas tuaꝝ uictoriaꝝ idices ſpolia tū hoſtiū affixa ſtipitib⁹ ꝓprie trophæa dr̄:dcā trophæa αωοτιισ τρου σ.i.a fuga:qd ubi hoſtes cōuerſi fuerāt i fugā ſolerēt trophæa ſtatui:ea āt mō p colūnas:mō p ſtatuas deſignabāſ:iterdū ēt,erectis turrib⁹:& armis hoſtilib⁹ ſupimpoſitis:græcis hic mos frequēs extitit:ide tractū ē:ut trophœa:quoq; ī urbib⁹ figerenſ arcubus ad hoc extructis.Vir,trophæū Aeneæ de Mezētio mire exꝑſſit. Deꝑcaris.abnuis. Tibi.i honorē tuū:& tm̄ tua cā:ea tñ ex ꝑthica uictoria tradēte Diōe poſtmodū recepit. Doceas.exēplo ſis. Inertiæ renūciare.rēp. adminiſtrare ī cōſulatu. Delitias.regias:prīcipales. Sōno.ocio. Excitatos.deſopitos.ꝑſtat ī metaphora. Induere ꝑtextā.recipe cōſulatū:qa toga ꝑtexta erat cōſulis idumētū. Quā.ꝑtextā. Occuparint,

faſtoſq; reſerare : & hoc quoq; redditæ libertatis indiciū fuit:qđ cōſul alius q̄ Cæſar eēt. Sic exactis regibus cœpit liber annus. Sic olim ſeruitus pulſa priuata faſtis noia iduxit.miſeros ambitionis:q ita cōſules ſp:ut ſemp pricipes erāt : q̄q̄ nō ambitio magis: q̄ liuor: & malignitas uideri pōt oēs annos poſſidere:ſummūq; illud purpuræ decus nō niſi ꝑcerptū:ꝑfloratūq; tranſmittere. tuā uero magnanimitatē:an modeſtiā: an benignitatē prius mirerſ Magnāimitas fuit expetito ſemp honore abſtinere: modeſtia cedere: benignitas p alios frui. Sed iā tp̄s ē te ipſū cōſulatui ꝑſtare: ut maiorē eū ſuſcipiēdo gerēdoq; facias.nā ſæpi⁹ recuſare ambiguā ac poti⁹ illā iterꝑtatiōnē hēt:tā q̄ minorē putes. Tu qdē ut maximū recuſaſti : ſ; hoc pſuadere nēini poteris niſi aliqñ : & ñ recuſaueris. Cū arcus:cū trophea:cū ſtatuas deꝑcaris: tribuēda ē uerecūdiæ tuæ uenia. illa.n. ſane tibi dicāſ:cū uero poſtulāus:ut futuros pricipes doceas iertię renūciare:pauliſp delitias differr̄:pauliſp:& ſaltē ad breuiſſimū tp̄s ex illo felicitatis ſōno uelut excitatos iduere ꝑtextā:q̄ cū daſ poſſet

ſibi cõtinuo uſurparint. Dare poſſent.priuato.nã ĩpatores ſuffragia cõſularia:quæ olim ĩ manu populi fuerãt:ad ſe tranſtulerant:qđ Iuue.uellicat. Currulẽ.ſellã in qua cõſules:& reliqui maiores magiſtratus ſedebãt.Gm. Baſſus Gellio referẽte ſenatores uocat:q currulẽ magiſtratũ geſſiſſent:& curru ſolitos honoris gr̃a ĩ curiã uehi:ĩ quo ſella eſſet ſupra quã cõſiderẽt quæ ob eã cauſam currulis appellaret̃: cui ſn̄iæ aſtipulat̃ Põpeius.aſcendere igit̃ currulẽ ſellã quã detineant.i.gerere cõſulis officiũ: qđ ꝓpriũ erat in currulı ſella ꝓ tribunali poſtulantibus ius dicere:nec tantũ titulo tenus conſulẽ agere. Eſſe.re uera conſulatũ gerere perficiendo oĩa conſulis munia. Quod cõcupierunt.quandoquidem affectarunt eſſe conſules. Vt fuerint.modo titulo tenus fuerint.i.ut tantũmodo dicantur fuiſſe conſules: & tamen munia conſulum nõ ſint executi. Alterꝫ.ſecundũ.Cæteris. barbaris.externis. Imputare.aſcribere.opponere in excuſationẽ tuam. Nobis romanis.nam procul a nobis illum geſſiſti. Munus. officiũ. Sed audiuimus. ſed tantum auditu non uiſu: quod maius eſt percepimus. Fuiſſe.ĩ tuo ſecundo conſulatu. Sed diceris. ſed hoc tãtum ab alııs aſſeritur. Nos. romanos. Rumoribus.ſamis ſine certo authore:nã fama certum habet authorẽ. Quouſq. perinde ac ſi diceret ſemper ne? Abſentes.per auditũ:nec intuendo te conſulem. De abſente.de te gerente conſulatũ procul a nobis. Medius annus.annus unus: qui fluxit poſt actum a te ſecundũ conſulatum. Io principum plus. plus ualet annus in commutãdis moribus principũ: nã in prouerbiis receptum eſt honores mutare mores.quod apparuit in Caio:qui initio principatus bonus: mox ad uicia deflexit. Dicimus.ex philoſophoꝝ ſententia: qui putãt oẽs uirtutes ineſſe : cui una uirtus pfecte ſit. Experiri.re ipſa cognoſcere:q plus eſt:q̃ præceptis inſtitui. Duas poteſtates.conſulatũ & principatũ. Cum principem deceat quam diſſimillimũ conſuli.cum conueniat principi. facere diuerſa a conſule : non enim idem principatus & conſulatus:hic legibus ſubiacet:ille nequaquam:hic reip.cauſa conſtitutus ut iuri dicundo præſit:ille ut omnibus. conſulem decet ꝓ tribunali petentibus ius reddere:& totum diem litigantes audire:principem uero non pati diſceptantium obliquas orationes:non palam repræhendi. Proximo.præterito. Abſens.procul ab urbe. Gerere.ius dicere. Votis publicis.memorat libro.x.Mart.quanto deſyderio Traianus expectaretur a romanis. Quid eſt.nihil optatius q̃ cõſulatus. Quæ.qualitatẽ rerum notat. Conuocas.conſul poterat conuocare ſenatũ:quod monſtrauimus ex teſtimonio Ouidii:Gellii.Tranquilli. Præſides.nam ſine præſidentia conſulis aliqua res in ſenatu agi non poterat.uñ ubi Marii Priſci accuſationẽ retulit:priceps inquit pſidebat:erat.n.cõſul. Cenſentes.ſenatores ſn̄iam dicentes. Prorogas. differas in aliũ diẽ rem de qua agit̃.hoc.o.i cõſulis ptãte.uel magis roges.ſ.ſn̄iam:qđ erat officiũ cõſulis. Reddere maieſtati ſuæ.reſtituere cõdignã:& ueterẽ authoritatẽ pſidẽdo. Auguſtiſſimũ.nobiliſſimũ: maieſtatis plenũ. Aſcẽde.illud tribunal.i.cõſul fias. Cõſtare reuerẽtiã.ieſſe reſpectũ & timorẽ. Magſatib⁹.cõſulatui pſertim. Legibus.qa cõſul ius reddebat. Adi.aſcẽde tribunal cõſul. Quod.n.ſenſus ẽ tm̃ differt te eẽ principẽ.& nõ cõſule:q̃tũ ſi abſq ĩperio eẽs ſolũ cõſul:& nõ ſenator:qđ quidẽ dedeceret:& præter

occuparit:aſcẽdere currulẽ:q̃ detineãt:eẽ deniq qđ cõcupierunt : nec ideo tm̃ uelle cõſules fieri: ut fuerint.geſſiſti alterꝫ conſulatũ:ſcio: illũ exercitibus:illũ prouinciis: illũ etiã cæteris gẽtibus poteris ĩputare:nõ potes nobis . audiuimus qdẽ te oẽ munus cõſulis obiiſſe:ſed audiuimus.diceris iuſtiſſimus:hũaniſſimus:patiẽtiſſimus fuiſſe: ſed diceris:æquũ ẽ aliqñ nos iudicio noſtro:nr̃is oculis:nõ famæ ſp:& rumoribus credere.Quouſq abſẽtes de abſẽte gaudebimus? liceat experiri: an aliqd ſupbiæ tibi ille ipſe ſcđus conſulatus attulerit. multũ ĩ cõmutandis moribus hominũ medius annus ualet: ĩ principũ plus.dicimus qdẽ:cui uirtus aliqua cõtingat:oẽs ieſſe:cupimus tñ experiri: an nũc quoq una : eadẽq res ſit bonus cõſul:& bonus princeps.nã præter id:qđ eſt arduũ:duas: eaſq ſimul capere ptãtes ſũmas : tũ ĩeſt utriq nõnulla diuerſitas:cũ principẽ q̃ diſſimillimũ cõſuli deceat.Atq ego uideo ꝓximo anno cõſulatus recuſandi hãc præcipuã fuiſſe rationẽ: qđ eum abſens gerere nõ poteras : ſed iam urbi:uotiſq publicis redditus : qd eſt ĩ quo magis ſis approbaturus:quæ:q̃taq fuerint: quæ deſiderabamus? Parũ eſt ut ĩ curiã uenias:niſi & cõuocas:ut ĩterſis ſenatui:niſi & pſides:ut cẽſentes audias:niſi & ꝓroges.uis illud auguſtiſſimũ cõſul aliqñ tribunal maieſtati ſuæ reddere? aſcẽde. uis cõſtare reuerẽtiã magr̃atibus: legibus authoritatẽ:modeſtiã petulãtibus? adi. Q đ.n.itereẽt reip. ſi priuatus eſſes cõſulẽ re hr̃et tm̃ : an & ſe-

conſuetudinem fieret. Noſtri.Traiani. Ceſſit.tertium conſulatum recœpit:cuius libro.xi. mentio fit a Mart. Et qui purpureis iam tertia nomina faſtis Iane refers Neruæ : uos præcor ore pio Hunc omnes ſeruate ducem:ſeruate ſenatum:Moribus hic uiuat principis.ille ſuis. Non ut faceret ſe parem priuatis.non ut dimitteret aliquid de maieſtate imperatoria:& æquaret̃ priuatis in numero conſulatus. Pares.tertium conſules quemadmodum ſe. Vt daret:ut alios faceret pariter tertium conſules. Pudoré. ſenatorum.qui iam fuerant ſecundum conſules. Tertio. tertio conſul eſt tertio loco creatus . & duos ante factos ſignificat : tertium uero cõſul tempus adſignificat & ter ante factũ conſulem fuiſſe:uerbi cá.P. Valeriũ Publicolam dicemus tertio conſulé fuiſſe: cũ primo fuerit.L.Brutus:ſecundo.L.Tarquinius tertio Publicola: ſed tertiũ conſulé dicemus Fabiũ ut qui tres conſulatus geſſerit: huius rei lõga diſputatio apud Gelliũ lib.ix.ex authoritate Varronis ſed hic tertio indifferéter accipit̃. Cum ter cõſule. cũ Traiano ter cõſule. cæteri ut Liuius cũ tertiũ conſule dixiſſent: ſed & hoc plinianum nõ abſurdũ:nam ſicut idem dixit iterum conſulem:& alii bis conſulé pro ſecũdum conſule:quid prohibet ter conſulem dicere pro tertio cõſule? Iſtud. tertius cõſulatus. Olim.uigente rep. Sociis bellorum.ut magiſtris equitũ. Parce.raro: nõ .n. inuenies paſſim tertium conſulatũ adeptos apud ueteres ſed rarenter:nã niſi ſoluerentur legibus:non poterant alterũ cõſulatum petere: niſi interpoſito decennio.

Singularibus uiris.Frontonem poſſum⁹ intelligere propter ſequentia : nam mox dicet uterq; nuper conſulatum geſſerat a patre tuo : & Dion Frontonem unum ex his recitat : alterum adhuc quærimus: nã Arrium Antoninum uirum ſimilem antiquis ſanctitate: uerecundia : ætate ſcimus tantum bis conſulem fuiſſe. Quod.tertiũ conſulatum: tu præſtitiſti ſingularibus uiris:ac de te quidem bene & fortiter meritis: ſed ĩ toga ideſt tibi beneficiis: circa res ciuiles . perturbauit ordinem uerborum: quod ſi prudenter fiat : multum ornatus affert orationi. Vtriuſq; uiri:ſcilicet debes his duobus:quos elegiſti conſules propter curam: & diligentiam: qua uſi ſunt in rebus tuis. Vt ſe putet obligatum . ut credat debere ciuibus:a quibus beneficiũ accœperit:nã alii principes quantũuis obligati:tñ ſe nihil ſuis debere credunt. Amet contẽtus ſit:ampleɫatur:gratiã referat.non oderit. Ter conſules.tertiũ cõſules illos ſingulares uiros. Non.ideo. Non ingratus.ut q debitũ beneficiũ pſoluis. Fortunæ tuæ uiribus.qa magna retribuis:nã poteſtcũ ſis ĩperator:& ſic quæ ciues tibi pſtitere:q̃uis pua:reſpectu tñ tuæ remunerationis magna uident̃. Niſi obligeris: ut alii in te bñficia cõferant:ut tu illis maiora retribuas:qbus tibi deuicias. Expediat.illis utile ſit. Tibi debere bñficiũ a te ſumere. An præſtitiſſe.an in te cõtuliſſe:nã longe maiora recipiunt. Antiquũ: ante imperatores:cũ reſp.ſtaret. Aſſidente.iuxtã te in pari ſella curruli: præſidebat enim Traianus aſſidebat eius collega. Tertio conſulé.Secundus eſt ſecutus Cæliũ:qui in pricipio libri idem dixit.&.Qu. Claudium libro.xix.dicentem.C.Marium creatum ſeptimo conſulem:& Gellius ad hæc ait Romæ doctum uirum dicere ſolitum tertio & quarto conſulem:non tertiũ quartumq;. Rogari ſniam. cõſules rogabãt primũ deſignatos cõſules:ac deinceps alios ſenatores. Illi.ter cõſules. Quãtus. quã magnus: & cõſpicuus:pſidebat.n. Admota.cõparata. Decreſcãt.minora uideant̃. Faſtigii tui.ĩpatoriæ maieſ

natorem:hoc nũc ſcito intereſſe principẽ re habeat tñ an: & cõſulé : his tot tantiſq; rationibus q̃q̃ multũ reluctata uerecundia principis noſtri tandẽ tñ ceſſit.At quemadmodũ ceſſit: non ſe ut priuatis: ſed ut priuatos pares ſibi faceret . Recœpit.n.tertiũ conſulatũ:ut daret:nouerat moderationem hoĩum: nouerat pudoré: qui nõ ſuſtinerent tertio conſules eſſe: niſi cũ ter conſule. Belloꝝ iſtud ſociis olim: periculoꝝ conſortibus parce tñ tribuebat̃ : qđ tu ſingularibus uiris ac de te quidẽ bñ ac fortiter præſtitiſti : ſed in toga meritis utriuſq; cura : utriuſq; uigilantia obſtrictus es Cæſar.Sed ĩ principe rarũ ac ꝑpe inſolitum eſt:ut ſe putet obligatũ: aut ſi putet: amet. Debes ergo Cæſar:& ſoluis:ſed cũ ter cõſules facis:nõ tibi magnus princeps:ſed nõ ĩgratus amicus uideris : quinetiã per q̃ modica quædã ciuiũ merita fortunæ tuæ uiribus in maius extollis: efficis.n.ut tñ tibi quiſq; præſtitiſſe uideat̃ :quãtũ a te recœpit.Quid iſti benignitati precer.niſi ut ſemper obliges: obligeris : incertũq; facias: utrũ magis expediat ciuibus tuis debere tibi: an pſtitiſſe.Equidẽ illũ antiquũ ſenatũ contueri uidebar:cũ ter conſule aſſidente tertio conſulẽ deſignatum rogari ſententiam cernerem . Quanti tunc illi:quantuſq; tu.Accidit quidem ut corpora quamlibet ardua:& excelſa procerioribus admota decreſcant: item ut altiſſimæ ciuium dignitates collatione faſtigii tui quaſi deprimantur:

ſtatis. Quantoq́ꝫ propius.& quo fuerint maiores. A ſua.inſita magnitudine. Illos.ter conſules. Aequare.parem dignitatem tribuere.nam regnum non capit duos. Cum uelles.cum optares tibi æquare. Inpedito.in altiſſima dignitate. Cæteros.ſenatores:tanto enim interuallo ſuperabant reliquos dignitate præditos:quanto ipſi ſuperabantur ab imperatoria maieſtate. Si unius.argumentum a minori ad maius ideſt ſi tertium conſulatum contuliſſes eo anno:quo tu eundem accepiſti:magnanimi fuiſſet argumentum: ſed tertium conſulatum duobus eodem anno conferre hoc maius. Velle

quantoq́ꝫ propius ad magnitudinem tuam aſcenderint:tanto etiam a ſua deſcendiſſe uideantur.illos tamen tu q̃quam non potuiſti tibi æquare cũ uelles:adeo in edito collocaſti: ut tantum ſuper cæteros: quantum infra te cernerentur. Si unius tertium cõſulatũ eundẽ annũ.in quẽ tuũ cõtuliſſes:ingentis aĩ ſpecimẽ haberetur.ut.n.fœlicitatis eſt quantũ uelis poſſe: ſic magnitudinis uelle quãtũ poſſis.laudãdus quidẽ:& ille qui tertiũ cõſulatũ meruit:ſed magis ſub quo meruit:magnus memorãduſq́ꝫ qui tantũ p̃mium cepit: ſed maior qui capiẽti dedit.quid? q̄ duos pariter tertio cõſulatu collegas tui ſcitate decoraſti? ut ſit nemini dubiũ hãc tibi p̃cipuaꝫ cauſam fuiſſe extẽdẽdi cõſulatus tui:ut duorũ conſulatus amplecteret̃:& collegã te uni daret. Vterq́ꝫ nuper conſulatũ alterũ geſſerat a patre tuo.i.q̃to minus quam a te datuꝫ: utriuſq́ꝫ adhuc oculis pauloãte dimiſſi faſces oberrabãt:utriuſq́ꝫ ſolẽnis ille lictorꝝ:& p̃nũcius clamor auribus inſederat.cum rurſus curruliſ:rurſuſq́ꝫ purpura: ut olim cum hoſtis in proximo:& in ſummum diſcrimen adducta reſp.expertum honoribus uirũ poſceret:nõ conſulatus hominibus iiſdẽ:ſed iidem homines cõſulatibus reddebantur. Tanta tibi benefaciendi uis: ut indulgentiam tuam neceſſitas æmuletur. modo prætextas exuerant: reſumant. modo lictores abire iuſſerãt:reuocent. modo gratulãtes amici receſſerãt:reuertant̃ hoĩs ne iſtud ĩgeniũ ẽ? hoĩs p̃tãs? renouare gaudia: redĩtegrare lætitiã:nullãq́ꝫ reqẽm gratulationis dare: neq́ꝫ alia repetẽdis cõſulatibus interualla p̃mittere niſi dũ finiunt̃? Facias iſta ſemp: nec unq̃ ĩ hoc ope aut aĩus tuus:aut fortuna laſſet̃.des quãplurimis tertios cõſulatus:& cũ plurimis tertios cõſulatus dederis:ſemp tamẽ plures:qbus debeas dare ſupſint.Oĩum qdẽ beneficiorũ q̃ merentibus tribuũtur nõ ad ipſos gau-

quantum poſſis.extendere magnanimitatem ſuam: quantum liceat. Sed magis. laudandus eſt Traianus. Maior. imperator. Quid.dicam. Duos.collegas. creauerat Traianus ſe & alterum collegaꝫ tertium conſules in ſex menſes:alium uero tertium deſignauerat conſulem in poſteriores ſex menſes ut ſuo conſulatu duos tertium conſules faceret: uni uero ſemper collega extitit:nam per totum annum duos collegas habuit.ide ut utroſq́ꝫ complecteretur protulit ſuum conſulatum uſque in finem anni:quem tantum ſemeſtrẽ geſſiſſet. Collegam perpetuum.per totum annum. Vni. priori. Vterque. quos tu tertium conſules fæciſti. Alterum.ſecundum. A patre tuo. Nerua:a quo Frontonem ſactum conſulem legimus apud Dionem. nam Virginium alterũ intelligere non licet: q̃uis a Nerua creatum:quia iam geſſerat tertium conſulatũ ante imperium Traiani. Ideſt.interpretatio. Quanto minus. dicit Secundus horum conſulatum fuiſſe minoris dignitatis:q̄ accepiſſent a Nerua q̃ tertium:qd' accœpiſſent a Traiano qui maior erat patre Nerua: Dimiſſi faſces.depoſiti conſulatus:quem deſignat p faſces:quos lictores coſſ.præferebant. Prænuncius. nũcians adeſſe cõſules: ut populus uia diſcederet.præcedebant.n.lictores:ad quod reſpiciẽs Ouidius dixit Iamq́ꝫ noui præeũt faſces. Currulis.ſella. Solẽnis.annuus celeberrimus. Purpura.toga prætexta oblata eſt. In proximo.eſſet iuxta urbẽ ut Annibal. Poſceret.exigeret ad tutelam ſui. Virum expertum honoribus. iam multoties factũ cõſulem. ut Fabium Max. Sed iidem homines cõſulatibus reddebãtur.ſed cõſulatus idigebat talibus hominibus:nõ aũt ipſi cõſulatu:quare cõſulatui reſtituebãtur tãq̃ ipſum defenſuri. Neceſſitas.ut olim neceſſario creabãtur etiã præter leges:qbus itra decẽniũ nemo poterat iterũ creari cõſul. Gratulãtes. ob ſuſcœptũ cõſulatũ. Reuertantur.gratulatum. Hominis ne iſtud igeniũ eſt? agit hoc interrogatio ut confiteamur nõ eſſe iſtud humanũ: ſed diuinum. Nullã requiẽ.nullã intermiſſionẽ:ſed cõtinuare cõſulatũ.utiſ amplificatiõe. Niſi dũ finiũt.niſi finitis tertiis cõſulatibus. Iſta.cõtinuare cõſulatus. Aut aĩus tuus.ſis ſemper eodẽ aĩo. Aut fortuna.uiuas ſemp in ĩperio. Quibus debeas dare.

diũ maius q̃ ad ſimiles redũdat: p̃cipue tamen ex horũ cõſulatu nõ ad partẽ aliq̃ ſenatus: ſed ad totũ ſenatũ tãta lætitia peruenit: ut eundẽ honorẽ oẽs ſibi: & dediſſe: & accepiſſe uideant̃. Nẽpe. n. hi ſunt: quos ſenatus cũ publicis ſumptibus minuẽdis optimũ quenq; p̃ficeret; elegit equidẽ primos. hoc eſt igit̃: hoc eſt quod penitus illos aio Cæſaris iſinuauit. An parũ ſępe expti ſumus: hãc eſſe rerũ cõditionẽ: ut ſenatus fauor apud principẽ: aut ꝓſit: aut noceat? Nonne paulo ante nihil magis exitiale erat quã illa principis cogitatio? hũc ſenatus ꝓbat: hic ſenatui carus ẽ, oderat quos nos amaremus: ſed & nos quos ille. nũc iter principẽ ſenatũq; digniſſimi cuiuſq; charitate certat̃. demõſtramus inuicẽ: credimus inuicẽ: quodq; maximũ amoris mutui ſignũ eſt: eoſdẽ amamus ꝓinde. P. C. fauete apte: diligite cõſtãter. Nõ iã diſſimulãdus eſt amor: ne noceat: nõ ptemẽdũ odiũ: ut proſit. eadem Cæſar quæ ſenatus probat: iprobatq;. uos ille præſentes: uos etiã abſentes in cõſilio habet. tertio cõſules fecit: quos uos elegeratis: & fecit hoc ordine: quo electi a uobis erant. Magnus uterq; ur̃ ſiue eoſdẽ maxĩe diligit: quos ſcit uobis eẽ cariſſimos: ſiue illis neminẽ p̃fert: q̃uis aliquẽ magis amet. Propoſita ſunt ſenioribus p̃mia: iuuenibus exẽpla. adeant: frequẽtent ſecuras tandẽ aç patẽtes domos. quiſquis ꝓbatos ſenatui uiros ſuſcipit: hic maxĩe principẽ ꝓmeret̃: ſibi enim accreſcere putat: quod cuiq; adſtruat̃: nullãq; in eo gloriã ponit: quod ſit omnibus maior: niſi maximi fuerit: quibus maior ẽ. Perſta Cæſar in iſta ratiõe ꝓpoſiti: taleſq; nos crede: q̃lis fama cuiuſq; eſt. huic aures: huic oculos intẽde. nę reſpexeris clãdeſtinas exiſtimatiões: nulliſq; magis quã audientibus inſidiantes ſuſurros. melius omnibus quã ſingulis creditur ſinguli enim decipere: & decipi poſſunt: nemo omnes: neminem omnes fefellerunt. reuertor iam ad cõſulatũ tuũ:

qui digni ſint tertio conſulatu. Similes. bonos: benemerentes. Horum. duorum. Publicis ſumptibus minuendis. temporibus Neruæ hoc ſcias factũ: qui Dione ſcribente: ut ipendia publica cõtraheret: ſacrificia non pauca: equorũ curſus atq; certamina nec minus ſpectacula quædã ſuſtulit. Primos. p̃cipuos imprimis: nec mirum ſi dixit ſenatus: nihil enim unq̃ fecit Nerua ſine cõſilio ſenatus. Hoc eſt. repetitio. i. quia iudicio ſenatus tanq̃ optimi electi fuerant. Inſinuauit. latenter conciliauit. Proſit. ſi bonus eſt princeps. Noceat. ſi malus. Paulo ante. ſub Domitiano. Nos. ſenatores: oderamus. Quos ille. malos quos Dõitianos amabar. Nũc iter. ſenſus eſt & princeps & ſenatus amãt effuſiſſime uiros optimos: ac i amore cõtendũt: quis eorũ magis diligat. Demonſtramus. digniſſimos. Inuicem. & ſenatus & princeps. Dion: Traianus bonos & ſtudioſos honorib9 & dignitate auxit. Fauete. bonis. Aperte. libere. ſine periculo. Non iam amor eſt diſſimulãdus. nõ opus eſt fingere illos odiſſe quos amamus: ne id nobis nocumento ſit: quod ſolebat euenire ſub Domitiano: ut q bonos amarent & laodarent pariter periclitarentur. Premendum. tacendum cælandom. Odium. aduerſus malos. Vt. hoc premere odium nobis utilitati cædat. Probat. bona. Improbat. mala. Vos. ſenatores. Abſentes. nam conſulebat ſenatores per litteras ſi abſens erat de eo: q facturus erat: fuit enĩ ſenatui dilectus & carus: quẽ iocunde & honorifice appellabat. In cõſilio habet. conſulit. Hoc ordine. ut quẽ priorem in ſumptibus minuendis uos eligeratis: eundem priorẽ & ipſe tertiũ cõſulẽ renũciauerit. Vterq; uidetur. cõuertit orationem ad illos tertium conſules magis tñ placet ut legat̃: magnũ utrũq; uidetur: ut referat̃ ad illa duo q ſtati ſubſequũtur: & ſit ſenſus: ſiue Traianus eos re uera maxie amet: quos a ſenatu amari itelligit: ſiue illis: quos ſenatus amat neminẽ ſenatus reuerẽtia p̃fert: q̃uis alios hẽat ſibi cariores: magnũ utrũq; ur̃. Illis neminẽ p̃fert uiris quos a ſenatu diligi ñ ignorat. p̃fert. Siue. rõnes cur magni ſint. Nobis. ſenatorib9. Illis. uobis. a ſcḋa pſona ad tertiã uertit orõnẽ. Præfert. dignitate: mgſtatu. Seniorib9. hic colligit̃ fuiſſe grãdæuos. Domos. optimorũ uirorũ. Adeãt. freq̃ntẽt. reſpiciũt illa ſupiora nõ iã diſſimulãd9 eſt amor. Suſcipit. tuẽdos: an magis. Suſpicit. i. admirat̃ & colit. Promeret̃. obligat. Accreſcere. addi. Quod. honoris. Cuiq;. bono. Põit. putat eẽ. Maximi. maxia cõſeq̃nt̃ ſenatores. Maior. uide cõparatiuũ q̃nq; habere maiorẽ uim ſuplatiuo ſicut alibi notauimus. Fama. certa gloria. Clandeſtinas. paucorum. Exiſtimationes opiniones. famam. Suſurros. delatores tacite obmurmurantes. Iuuenalis: ſæuior illo Põpeius tenui iugulos apire ſuſurro: ſed delatoribus aures clauſit Traiãus. Nemo oẽs;

feſellit.ſententia Ariſtotelis qui tertio politicorum inquit:in multitudine difficile eſt omnes labi & errare. Omnes.quia impoſſibile eſt non eſſe aliquos bonos:qui non ſolent fallere. Ante conſulatum. ordine procedit & ſecundum artem:ut anteꝗ̄ rem attingamus de qua dicturi ſumus: exponamus quæ præceſſerint. Ante conſulatum tamen.iſta tamen præceſſerunt tuum conſulatum. Imprimis.laudauerim. Comitiis tuis.quibus tu fuiſti renunciatus tertium conſul. Non tantum candidatus conſulatus.non tantum ueſte candida indutus conſulatum petiſti. Mirarentur. ꝙ princeps generis humani dignatus eſſet prodire in comitium candidatus conſulatus more priuatoruꝫ.

& ſi ſunt quædam ad conſulatum quidem pertinentia: ante conſulatum tamen: imprimis quod cōitiis tuis interfuiſti candidatus non cōſulatus tantū:ſed īmortalitatis:& gloriæ:& exēpli quod ſeꝗ̄rentur boni principes: mali mirarētur. Vidit te.P.R.in illa uetere poteſtatis ſuę ſede.perpeſſus es longū illud carmen comitiorū:nec iam irridendā morā:cōſulꝗ ſic factus es:ut unus ex nobis:quos facis cōſules.Quotus qſꝗ principū antecedentiū honorē iſtū aut cōſulatui habuit? aut populo? nō alii marcidi ſomno: heſternaꝗ cœna redūdātes comitioꝝ ſuoꝝ nūcios oppiebāt? alii ſane puigiles:& iſōnes:ſed ītra cubilia ſua illis ipſis cōſulibus: qbus cōſules renūciabāt:exilia:& cędē machinabāt.o praua:& iſcia uerī maieſtatis ambitio:cōcupiſcere honorē:quē dedigneris:dedignari quē cōcupiſces:cūꝗ ex ꝓximis ortis cāpū & comitia ꝓſpectes:ſic illis abeſſe tanꝗ̄ danubio rhenoꝗ diriare.auerſeris tu honori tuo ſpata ſuffragia? renunciarique te conſulem iuſſiſſe contētus liberæ ciuitati ne ſimulatiōem quidē ſerues?

In illa ueteri ſede.in comitio. Poteſtatis ſuæ.cum haberet in manu ſua te cōſulem declarare. Longum illud carmē. longum uerborum ordinem: quo in comitiis utebantur. uſurpauit carmen præter aliorum conſuetudinem: qui noluere quicquid pedibus conſtaret carmen eſſe. Mart.in diſtichis pro libro poſuit carmē. Carmina Naſonis quinꝗ decemꝗ gerit interdum tamen pro ſoluta oratione ut hic Secundus: item in fine huius orationis:tu noſtris comitiis præſidere: tu nobis ſanctiſſimum illud carmen præire dignatus es. & Liuius quinto belli punici:ex huius Martii duobus carminibus & reliqua. Cenſorinus inquit:carmen eſt modus uocibus iunctus: cuius diſcrimina cantus: modus:motus. Irridendam moram.ſimulatam.nam anteꝗ̄ haberentur comitia ſciebant imperatorem conſulem renunciandum: quare illa comitiorum mora merito ab omnibus irridebatur. Nobis.ſenatoribus priuatis. Sic.eo modo. Honorem iſtum.petendi conſulatū ut ꝓdiret in comitiū. Populo. ut ab illo ſoffragia peteret. Alii.imperatores. Heſternaꝗ cœna redūdantes.Neronē poſſumus accipere:cuius crapulā Iuuenalis pulſat noctesꝗ Neronis iam medias:aliamꝗ famem ſcribens:& Tranq.ait epulas e medio die ad mediam noctem protrahebat. Redundantes.nimium repleti: crapula diſtenti. Peruigiles & inſomnes. Caius Caligula nō pluſꝗ̄ tribus nocturnis horis quieſcebat: ac ne his qdē placida qete:ſed pauida miris rerū imaginibus:idcoꝗ magna parte noctis uigiliæ: cubādiꝗ tœdio nūc toto reſidens:nūc per longiſſimas porticus uagus inuocare frequenter atꝗ expectare lucē cōſueuerat: ſed imprimis Domitianū reſpicit:q multū de nocte ſulus ambulabat:ſæuoſꝗ ſeceſſus incolebat:ibi clariſſimis uiris necē ſtruens. Quibus conſules renunciabant:per quos ipſi declarabantur conſules: Tiberiū recitat Dion omnes ſuis in cōſulatibus collegas uiolēter interfæciſſe: onde cū Druſus ſimul hūc iniſſet honorem:ſtatim cunctos necem illi iudicaſſe. Tranq.author Domitianū aliquot cōſulares interemiſſe.

O praua.exclamātio opportuna:a græcis epiphonema dicitur ſecundū Hermogenem nō rem geſtam narrans:ſed acclamans. Honorem.conſulatū. Proximis ortis.ab ortis imperatoris uicinis cāpo Martio:ubi comitia habebant.campū martis.P.Victor in nona regione locat:inter urbem & Tiberim in eo fuit uilla publica ubi primū populi cenſus eſt actus:olim fuit Tarquinioꝝ: mox adepta libertate ſacrū Marti fæcere:equis prarū:iuuenibus ſe ad bellicas meditationes exercentibus ludū opportuniſſimū authores habeo Liuiū & Dionyſiū.Gellius tamen libro.vi.tradit in.xii.tabulis ſcriptū fuiſſe Caiam Tarratiam cāpū Tyberinum ſiue Martiū po.ro.condonaſſe.plura de Campo Martio Strabo libro.v.per cāpū igit & comitia īterꝑ̄tamur cāpū martiū ubi declarabāt cōſules cōitiis cēturiatis.nā & paulopoſt dicet ſacratū cāpū fuiſſe cōitioꝝ locū:&.M.Tulliꝰ ꝓ domo ſua cōſtat.n.nullis unꝗ̄ comitiis cāpū martiū tāta celebritate:tāto ſplēdore ōis generis hominū:ætatū.ordinū floruiſſe & Liuius: cōſul i cāpo Martio comitiis priuſꝗ̄ cēturias i ſuffragiū mitteret.Trāq.I Cæſare dictatore. illū cāpo ꝑ comitia tribꝰ ad ſuffragia uocātē ꝑtibꝰ diuerſis ex pōte ut deiicerēt:atꝗ excœptū trucidarēt cogitaſſe: Mamertinꝰ.illis priſcis tꝑibꝰ multoꝝ ambitu fuit cāpꝰ iſamis:nā de comitio ꝙ i foro fuit iā ꝑdixius. Abeē.aio & cogitatiōe. Auerſeris.oderis.maximā ui obtiet hæc iterrogatio. Iuſſiſſe.ipſi uerbū. Ne ſimulationē qdē ſerues.

Carmen.

Campus Martius.

aperte oſtendis:fuit enim Domitianus maximus ſimulator:& diſſimulator. Liberæ ciuitati.quæ ſuis legibus utitur.quæ cæteris imperat. Abſtineas comitiis. ne otiis ea deſpicias. Abſtruſus. remotus.
Abrogari. ſecluſus in cubiculo. Illic.in comitiis. Abrogetur.tollatur ſi interſis comitiis:nam abrogare eſt tollere.Liuius libro quarto belli punici.M.Fundanius &.L.Valerius tribuni pl. ad plebem tulerant de Oppia lege abroganda.M.&.T.Iunius tribuni pl.eam legem tuebantur neq; ſe abrogari paſſuros aiebant Tranqui.capiti legis Papiæ a Tiberio Cæſare quaſi ſexagenarii generare non poſſent:edicto abrogauit: & in Caio Conſulibus oblitis de natali ſuo edicere abrogauit magiſtratum fuitque per triduu3 ſine ſumma poteſtate reſpubli. Modeſtinus de uer.ſig. derogatur legi cum pars detrahitur. abrogatur lex cum prorſus tollitur. Feſtus tamen ait abrogare eſſe infirmare. Quid. ciuile.

abſtineas deniq; comitiis abſtruſus:atq; abditus: quaſi illic tibi non conſulatus detur: ſed abroget imperiũ.hæc perſuaſio ſupbiſſimis dominis erat: ut ſibi uiderentur principes eſſe deſinere: ſi quid facerent tanquam ſenatores.plæriq; tamen nõ tã ſuperbia:quã metu quodam ſubmouebantur.an ſtuprorũ ſibi:inceſtarumq; noctium cõſcii auſpicia polluere: ſacratumq; campum nefario auderent contaminare ueſtigio? non adeo deos homineſq; contempſerant: ut in illa ſpacioſiſſima ſede hominum:deorũq; cõiectos in ſe oculos ferre ac perpeti poſſent. Tibi cõtra & moderatio tua ſua ſit & ſanctitas:ut te & religioni deorum: & iudiciis hominum exhiberes. Alii conſulatum anteq̃ acciperent: tu & dum accipis meruiſti. peracta erant ſolemnia comitiorum ſi principem cogitares:iamq; ſe omnis turba commouerat: cum tu mirantibus cunctis accedis ad conſulis ſellam: adigendum te præbes in uerba principibus ignota:niſi cum iurare cogerent alios. uides quam neceſſarium fuit conſulatum non recuſare? non putaſſemus iſtud facturu3 te fuiſſe:ſi recuſaſſes. Stupeo. P. C. nec dum ſatis aut oculis meis:aut auribus credo:atq; idemtidem me an audierim: an uiderim iterrogo. Imperator ergo:& Cæſar:& Auguſtus:pontifex maximus ſtetit ante gremiũ cõſulis? ſeditq; cõſul pricipe ante ſe ſtãte? & ſed it in turbatus:interitus:& tanq̃ ita fieri ſoleret? quin etiam ſedens præbuit iuſiurãdum? & ille iurauit? expræſſit:explanauitq; uerba: quibus caput ſuum:domum ſuam:ſi ſcienter fefelliſſet:deorũ iræ

Tanquam ſenatores. perinde ac ſi ipſi fuiſſent ſenatores: ſi deſcendiſſent in campum candidati conſulatus. Plærique. principum. Quam metu.duos præſertim monſtrat: Caium: & Domitianum: quorum ille libidinoſiſſimus tres imprimis ſorores inceſtauit hic Iuliam fratris filiam:ultro corrupit: fuit enim nimiæ libidinis in mulieres & pueros ſi Dioni cre-
Stuprum. dimus. Stuprorum. pro adulterio & uicio ſtuprum promiſcue ponunt. Plautus in amphitryone ſtupro dedecoris a uiro arguta meo:& Saluſtius: ac ſtatim fugitiui contra præceptum ducis rapere ad ſtuprum potuerunt uirgines matronaſque: & pro turpitudine antiqui dixerunt: authore Feſto:ut fœde ſtupreque caſtigator quotidie.inter ſtuprum & adulterium ſecundum iuriſconſultos hoc intereſſe quidam putant: quod adulteriu3 in nuptam: ſtuprum in uirginem & uiduam committitur: ſed lex Iulia de adulteriis hoc uerbo indifferenter utitur. Auſpicia.auguria proſpera: quæ captabat antiquitas: cum comitia eſſet habitura. Sacratumque campum.Marti conſecratum. Spacioſiſſima ſede. in ſpacio campi martii diffuſo: nam ampliſſimum fuiſſe memorat Strabo libro quinto. Deorum.in eo nãque multa diis conſtructa delubra: & ſtatuæ uiris illuſtribus erectæ. Alii. principum uel priuatorum meruerũt. Dum accipis.propter humanitatem tuam: qui dignatus eſſes candidati munia ſuſtinere. Solẽnia.ordo conſuetus. Si principẽ cogitares.ſi reſpiceres conditionem principis:qui non cogebatur iurare in uerba:ſi uero priuatum:nondum erant expleta. Commouerat. a ſuo loco ſubſecutura principem. Conſulis. ordinarii.ſecundum Appianum libro primo bellorum ciuilium:Comitia conſulũ: qui magiſtratũ finiſſet ꝑponere ſolebat:quod ſi forte creatio conſulis non ſucceſſiſſet: interim rex aliqs conſulari tamẽ electione creabatur. In uerba.quod legibus ſtaret:& pareret:nã ſedens conſul ſtanti Traiano iuriſiurandum præbuit; ille iurauit:expræſſit:explanauitq; uerba:quibus caput ſuum: domũ ſuam ſi ſciẽter fefelliſſet deoꝝ iræ conſecrabat. Principibus ignota.non conſueta iurari a principibus. Alios.cõſules deſignatos. Iſtud. iuraſſe in uerba. Necdũ ſatis.adhuc ambigo an Traianus iurauerit:nam hoc uidetur excedere bonitatem omnium principũ. Idemtidem.frequenter. Pont.max.in epiſtolis ad Traianum aperte monſtratur fuiſſe pontifex max. Inturbatus.hoc non tãtum ad laudem conſulis q̃ principis pertinet:cuius

fiducia conſul audenter iuſiurandum obtulit. Domũ ſuam ſuos domeſticos:& cognatos. Cõſecraret. deuoueret:obnoxiã faceret. Tertio. hic aperte ut ſupra interdũ refellitur illa Gellii opinio: tertium. n. ſi ei credimus dicendũ fuit: tertio igitur conſul dum imperator eras: primo autem dũ priuatus. Idem. iuraſſe ĩ uerba. Sub ĩperatore. Dõitiano a Nerua. Pulchrius. laudabilius. Iſtud. p illud poſuit qđ prĩceps legibus te aſtrinxiſti in comitiis. Præeũte nullo. exẽplo nullius præteriti ĩperatoris. Alio præeũte. quod alius imperator tibi dederit exemplũ iurandi: in roſtris paria: quæ in comitiis iuraueras. Religione. ſacramẽto. In roſtris. in foro ubi ius eras dicturus.

conſecraret. Ingens Cæſar:& par gloria tua: ſiue fecerint iſtud poſtea principes: ſiue non fecerint. Vlla ne ſatis prędicatio digna eſt: idem tertio cõſulem feciſſe: quod primo: idẽ principẽ: quod priuatum: idem imperatorẽ: quod ſub imperatore. neſcio iã: neſcio pulchrius ne ſit iſtud: quod p̃eunte nullo: an hoc qđ alio p̃eunte iuraſti. in roſtris quoq; ſimili religione ipſe te legibus ſubieciſti: legibus Cæſar: q̃s nemo prĩcipi ſcripſit. Sed tu nihil amplius uis tibi licerẽ: q̃ nobis: ſic fit ut nos tibi plus uelimus. Quod ego nũc primum audio: nunc primũ diſco: nõ eſt princeps: ſunt leges: ſed leges ſupra principẽ: idẽ Cæſari cõſuli: quod cæteris nõ licet: iurat in legẽ attendentibus diis: nã cui magis q̃ Cæſari attendãt. iurat obſeruãtibus his: quibus idem iurandum eſt: non ignarus alioquin nemini religioſius quod iurauerit cuſtodiẽdum: q̃ cuius maxima intereſt non peierare. itaq; & abiturus conſulatu iuraſti te nihil cõtra leges feciſſe. Magnum hoc erat cum promitteres: maius poſtq̃ præſtitiſti. iã toties procedere ĩ roſtra: inaſcenſumq; illum ſuperbiæ prĩcipum locum terere: hic ſuſcipere: hic põere magiſtratus. quã dignũ te: q̃q; diuerſum cõſuetudine illorũ: qui paucis diebus geſtũ conſulatũ: immo non geſtum abiiciebant p edictũ: hoc pro cõtione: p roſtris: pro iureiurando. ſ. ut primis extrema cõgruerẽt: utq; hoc ſolo intelligerentur ipĩ cõſules fuiſſe: qđ alii nõ fuiſſent. nõ tranſiliui patres cõſcripti prĩcipis noſtri cõſulatũ: ſed eundẽ ĩ locũ cõtuli: q cq đ de iureiurãdo dicẽdũ erat. neq;. n. ut in ſterili ieiunaq; materia eãdeʒ ſpeciem laudis diducere ac

Te legibus ſubieciſti. Pacatus pro Theodoſio: tantum tibi per te licet: quãtum per leges licebat: ius ſummum facultate & copia commodandi nõ ſecuritate peccandi experiris. Legibus Cæſar. te ſubieciſti. cum admiratione repetitio interrogatiua. Nemo legiſlator: iuriſconſultus. Scripſit. condidit. Dion in Auguſto: ĩperatores adepti ſunt: quod nulli romanorũ olim unquã conceſſum fuerat: ſoluti eniʒ ſunt omnibus: legibus: nulliſque ſcriptis tenentur: hinc. ff. primo Vlpia. princeps legibus ſolutus eſt. uoluntate tamen ſua ſeipſum ſubiicit: eadem Paulus. ff. xxxii. & imperator Alexander libro ſexto Codicis: ac Iuſtinianus in inſtitutionibus: ſed apertius in codice. digna inquit uox eſt maieſtate regnantis legibus alligatum: ſe principem profiteri: adeo de authoritate iuris noſtra pendet authoritas: & re uera maius imperio eſt ſubmittere legibus principatum: & oraculo præſentis edicti: quod nobis licere non patimur: indicamus. quare Apollonius Veſpaſiano præcœpit legem imperatori dominari debere: quia in illis ferendis erit modeſtior: ſi eas nõn contempſerit. Nobis. priuatis licet. Velimus. licere pluſq̃ licet. Non eſt princeps. quia ipſe pariter nobiſcum legibus paret. Sunt leges. omnes reguntur legibus. Attendentibus. audientibus. Obſeruantibus. uidentibus ſenatoribus. Alioquin. inſuper. Quam. ſibi principi. Abiturus. depoſiturus. Præſtitiſti. longe enim maius obſeruate promiſſa: q̃ tantum polliceri. Toties. Claudium Tranquillus meminit conſulem: & extra hunc. honorem ius laborioſiſſime dixiſſe: etiam ſuis ſuorũq; diebus ſolẽnibus: nõnũq̃ feſtis quoq; antiquitus & religioſis. Inaſcenſum. nũquã ab aliis ſuperbis principibus aſcenſum: ut ius publice dicerent. Domitianum tamen ſcribit Tranq. ius diligenter & induſtrie dixiſſe plærunq; & in fore pro tribunali: & extra ordinẽ. Hic. in roſtris. Immo non geſtum. ſed tantum titulo tenus: & non re ipa. correctio color. Hoc. ſignificaſti. Ipſi. Traianus & collega. Alii. priores: qui morem conſulum non fuerant executi. Non tranſiliui. quia iam de conſulatus depoſitione locutus fuerat: dicit nõ ideo trãſmiſiſſe quæ in eo geſta fuerint: hoc dicendi genus reficit auditorem & magis attentum facit. Eundem in locũ. in unum. ut per ſpecies rerum procederet. Speciem laudis. iuſiurandi cæteris inſuetam. Deducere. protrahere. eſt enim oratoris res amplificare uel minuere pro commodo ſuo: quod q̃uis Secundus facit: tamen artẽ diſſimulat: cũ præcipua ars ſit diſſimulare artẽ præſertim in iudiciali & deliberatiuo genere: in demonſtratiuo iterdũ,

Princeps nullis legibus.

Spargere.diuerſis locis tractare. Idẽtidem.frequenter:quod ſolet fieri:ubi materia exilis eſt:& per amplificationem eandem tractando uarie & diuerſimode eam augere conamur:ſed hic ubi inquit materia ſupcurrit nõ opus eſt eloqui ea ratiõe. Primus dies.calẽdæ Ianuarii. Cõſulatus tui.tertiꝰ Curiã.ſenatũ. Singulos.ſenatores. Reſumere.reſpicit:qa diu p tyrãnos depſſa fuerat. Quaſi cõis.pinde ac ſi ipſi pticipes forẽt ipii. Inſurgeꝛ.itẽdeꝛ diligẽtiã. Oẽs.pricipes. Creditũ ẽ.qa credebãt ſimulata dici. Erãt ſub oculis.aiaduertebãt.cõſiderabãt. Naufragia.picula. Cædes.trãſlatio. Turbo.tẽpeſtas.pſtat ĩ metaphora. Inuidioſa trãqllitate.ex ſeceſſu. qđ pricipes iuiderẽt illoꝝ qeti. an melior erit lectio iſidioſa q̃ iuidioſa: qa blãde ꝓuecti repẽte cõciderũt. Prouectos.honoribus auctos. Inſidũ. cui nõ ſit credẽdũ. cõparatio. Quã blãdiciæ pricipũ.ĩprimis reſpexit Tiberiũ & Domitianũ: q a ſe iterficiẽdis maxime blandiebanꝛ: authoribus Tranq.& Dione. Lenitas.clæmẽtiæ ſimulatio. Facilius.melius. Seqmur quo uocas.facimus qđ iubes. Liberos. libere loqui: & libertatẽ defendere. Promere in medium.dicere palã. Adhuc.in præteritum. Inſito torpore.natiua pigritia. Miſera prudentia.p miſerias cõparata. Ex periculis. noſtrorũ & aliorũ. Monebat. nos ne libera ai:ut inquit ſatyricus:uerba proferremus:& uitã ꝓ uero ipenderemus.

Erat autẽ.correctio. ubi tyrãni dominãtur nulla reſp.eſt. Dextera.auxilio. Diutina ſeruitute. Domitiani quindecim annos imperantis. Frenatam.cohibitam.retentam. Tales.liberos ĩ dicẽda ſnia. Fucatũ.falſum diſſimulatũ.tectũ.fucus.n.authore Seruio genus eſt herbæ: qua ueſtes tinguntꝛ:& fucũ poſuit Terẽtius in Eunucho ꝓ inſidiis & fraude.fucũ inquit factũ mulieri.ſic ad.Qu.fratrẽ cicero. iã illud teneto diligẽter:ſi eũ q tibi ꝓmiſerit fucum (ut diciꝛ)faceꝛ uelle ſenſeris ut te id audiſſe:aut ſciſſe diſſimules: nã fucus beſtiola ex eqs naſcẽs ſine aculeo tanq̃ apis ipſecta mel ſurripit apibus:uñ a Varrõe dꝛ fucus fur:& fucilis falſa dꝛ quaſi fucata: authore Pompeio. Deniq̀.nihil eſt. Nõ ſine piculo fallentis. nã q fallit plærũq̀ falliꝛ.

Fucatum.

Neq̀.n.ſnia. Ipſe.qualis Domitianus.

Hũc ſenſum.talẽ & uerã ſniam. Parẽtis.publici. Traiãi pris.priæ. Exhortatiõe.cũ nos ad bonũ publicũ prouocaret.

Sẽtẽtiaꝝ. q̃s ſpargebat p orõnẽ ſuã: an magis ĩ ſentẽtiis dicẽdis. Inaffectata.facilis:naturalis:apta.ueritas.n.caret fuco: & ꝑtextu uerborũ. Tenebit. erit ſemper in hac ſnia ut ꝓ utilitate reip.libere loqmur.

Sibi parere.faceꝛ qđ iuſſerit. Si fidelitate tẽporũ.ſi cõfidimꝰ ſuis tpibus. Quos. ſenatores. Aliter.tacitos.obſequẽtes uoluntati Domitiani:& ſi diuerſa ſenſiſſent.

Nuncupare uota.pſeuerat exẽplo docẽs poſſe oẽs libere loqui. Propter illos. non ꝓpter nos. Pro æternitate ipii,ut roma.

ſpargete:atq̀ idemtidem tractare debemus. Illuxerat primus conſulatus tui dies:quo tu curiam ingreſſus nunc ſingulos:nunc uniuerſos adhortatus es reſumere libertatem: capeſſere quaſi communis imperii curas:inuigilare publicis utilitatibus:& inſurgere. Omnes ante te eadem iſta dixerunt:nemini tamen ante te creditum eſt. Erant ſub oculis naufragia multorum: quos inuidioſa tranquillitate prouectos improuiſus turbo perculerat. Quod.n.tam inſidum mare:q̃ blãdiciæ principum illorum: quibus tanta lenitas: tanta fraus:ut facilius eſſe iratos: quam propitios haberꝛ?te uero ſecuri:& alacres quo uocas ſeqmur. iubes eẽ liberos? erimus.iubes:quę ſentimus promere in mediũ? proferemus. Neq̀.n.adhuc ignauia quadã:& inſito torpore ceſſauimus. Terror: & metus:& miſera illa ex periculis facta prudentia monebat:ut a rep.(erat autem omnino nulla reſp.)oculos:aures:animos auerteremus. at nũc tua dextera tuiſq̀ ꝓmiſſis freti: & innixi obſepta diutina ſeruitute ora reſeramus: frenatamq̀ tot malis linguã reſoluimus. Vis enim tales eſſe nos: quales iubes:nihilq̀ exhortationibus tuis fucatum:nihil ſubdolum: deniq̀ quod credentem fallere paret non ſine periculo fallentis: neq̀ enim unq̃ decœptus eſt princeps:niſi qui prius ipſe decœpit. Equidem hunc parentis publici ſenſum cum exhortatiõe eius:tum pronunciatiõe reſpexiſſe uideor. Quæ enim illa grauitas ſentẽtiaꝝ? quam inaffectata ueritas uerborum? quæ adſeueratio in uoce? quæ affirmatio in uultu? quãta in oculis:habitu:geſtu: toto deniq̀ corpore fides? tenebit ergo ſemp quod ſuaſerit:ſcietq̀ nos quoties libertatẽ quam dedit experiemur ſibi pareꝛ: nec uerendum eſt ne incautos putet ſi fidelitate temporum cõſtanter utamur:quos meminit ſub malo pricipe aliter uixiſſe. nũcupare uota ꝓ ęternitate iperii:& ꝓ ſalute ciuiũ:imo ꝓ ſalute pricipũ: ac pp illos & ꝓ æternitate iperii ſolebamus.

num imperium ſemper floreret in epiſtolis ad Traianum noua inquit uota ſuſcœpimus precati deos ut te rempubli.q; florentem & incolumen ea benignitate ſeruarent:quam ſupes magnas plurimaſq; uirtutes præcipu & ſanctitate conſequi deorum honore meruiſti. Hæc.uota.ſuſcœpta ſunt. Pro imperio noſtro.ut dii romanum imperium tueantur. Si bene.cum hac conditione nũcupauimus. Aegit. pacta eſt:conuenit. Si tu cæteros præſtitiſſes. ſi tuos incolumes ſeruaſſes. Si contra. fæciſſes ideſt male tractaſſes. Illi.dii. Votis. imprecationibus. execrationibus. Non palam. ſecreto propter metum. Superſtites reipubli. oppreſſa republi.Neronem notat: qui cum in ſermõe quodam diceretur ἐμοῦ θανόντος γαῖα μειχθήτω πυρί.ideſt me mortuo terra miſceatur igni: immo inquit ἐμοῦ ζῶντος.ideſt me uiuente.q; plane fæciſſe ſecitat Suetonius. Optantibus.ciuibus. Omnibuſque annis. nam ſingulis annis uota ſuſcipiebant pro ſalute imperatoris non ſolum conſules:ſed & prouinciarum præſides cum militibus: & prouincialibus. In conſilium.facis ut dii de te conſulant an dignus ſis eſſe ſoſpes. Mutent.te perdant. Qualis.optimus. Ingenti. rectiſſima: & ſanctiſſima fretus.

Præfecti manum armaui. rem tangit nunquam ſatis laudatam cuius Dion & alii græcorum meminere: nam cum præfectum prætorio quem creauerat circumdaturus eſſet enſe: quem nudum illi porrexit: cape hunc dixit: ſi quidem bene imperauero pro me hoc utere:ſi male aduerſus me: quanuis qui Traiani uitam ex Dione tranſtulit aliter latinitate hunc locum donauerit. quinetiam ſcribens cum tribunatum militum ei traderet parazonium:quo pro dignitate accingẽdus erat: nudum ei porrexit. at talis inquit enſem accipe:quem p me ita demum ſtrinxeris:ſi iuſte imperauero: quod ſi perpesam quicquam p me fieri cognoueris: eo in pniciẽ mei utaris uelim: at græce ſic ſcriptuʒ eſt. ἀλλὰ καὶ ὅτε τῷ πρώτῳ τῷ μέλλοντι τῶν δορυφόρων ἐπάρξειν τὸ ξίφος ὃ παραζώννυσθαι αὐτὸν ἐχρῆν ὤρεξεν: ἐγύμνωσέ τε αὐτὸ: καὶ ἀνατείνας ἔφη. λάβε τοῦτο τὸ ξίφος: ἵνα ἂν μὲν καλῶς ἄρχω: ὑπὲρ ἐμοῦ: ἂν δὲ κακῶς: κατ' ἐμοῦ χρήσῃ: quæ ſic transferri poſſe uidentur: quinetiam quando primum futuro haſtatis præeſſe: enſem: quo cingi ipſum opus erat:porrexit:nudauitque eum:& extendens dixit:cape hunc enſem: ut ſi quidem bene imperauero:pro me ſin autem male contra me utaris.ille igitur tribunum: nos præfectum prætorii intelligimus: qui haſtatis præerat: nam Suidas δορυφόρους cuſtodes regum armatos interpretatur: quibus præfectus uocabatur prætorio Præfectus:pro magiſtro equitum ab imperatoribus conſtitutus: & Dion ab Auguſto memorat primum creatos δύο ἐπάρχους τῶν δορυφόρων.ideſt duos præfectos prætorianorum:& Suidas quem ἔπαρχον τῶν δορυφόρων uocat:ſcilicet præfectũ haſtatoꝝ alibi ἔπαρχον τῶν πραιτωρίων.ideſt præfectum prætorianorum appellat. Præfecti. prætorii nomie Suræ. Ne deprecor.nullis precibus auerto. Inuita.me male imperante. Ne debeat.ne teneat perſoluere. Glorioſiſſimũ fructum ſalutis tuæ.quod ſaluus es quia optime remp.regis:eſt enim cũ gloria fructus. Seruent.te incolumẽ præſtent. Dies.primus & interdum ſequentes dies Ianuarii:qbus ubiq; prouinciasũ uota pro ſalute ĩperatoris ſuſcipiebant:& milites ſolẽni iureiurando ſe in fidẽ eius aſtringebãt

Dionis locus.

Hæc pro imperio noſtro in quę ſint uerba ſuſcœpta operæprecium eſt adnotare:ſi bene rempu.& ex utilitate omnium rexeris. Digna uota: quæ ſemper ſuſcipiantur:ſemperq; ſoluantur. Egit cũ diis ipſo te authore Cæſar reſpu. ut te ſoſpitem: incolumenq; præſtarent: ſi tu cæteros præſtitiſſes:ſi cõtra:illi quoq; a cuſtodia tui corporis oculos dimouerent:teq; relinquerent uotis: quæ nõ palam ſuſciperentur. Alii ſe ſuperſtites reipubli. optabant: faciebantq;.tibi ſalus tua inuiſa eſt: ſi non ſit cum reipubli. ſalute coniuncta: nihil pro te pateris optari:niſi expedit optantibus:omnibuſq; annis in cõſilium de te deos mittis:exigiſq; ut ſententiam ſuam mutent: ſi talis eſſe deſieris: qualis electus es. Sed ingenti conſcientia Cæſar paciſcetis cum diis: ut te ſi mereberis ſeruent: cum ſcias an merearis neminem magis q̃ deos ſcire. Nonne uobis.P.C. hæc diebus ac noctibus agitare ſecum uidetur? ego quidem in me:ſi omnium utilitas ita poſceret etiam pręfecti manum armaui:ſed ne deorum quidem:aut iram:aut negligentiam deprecor: quæſo immo: & obteſtor: ne unq̃ pro me uota reſpu. inuita ſuſcipiat: aut ſi ſuſceperit inuita ne debeat. Capis ergo Cæſar ſalutis tuæ glorioſiſſimum fructum: ex conſenſu deorum:nam cum excipias: ut ita demum te dei ſeruent:ſi bene rempubli. & ex utilitate omnium rexeris:certus es te bene rempubli. gerere cũ ſeruent. Itaq; ſecurus tibi: & lætus dies erit: qui prĩcipes alios:cura:& metu diſtinebat:cum ſuſpẽſi:

&attoniti:parumq; confiſi patientia noſtra hinc
atq; inde publicæ ſeruitutis nuncios expectarét:
ac ſi forte aliquos flumina:niues: uéti præpediſ-
ſent:ſtatim hoc illud eſſe credebant: quod mere-
bantur:nec erat diſcrimé ullum pauoris:propte-
rea quod cum a malo principe tanq̃ ſucceſſor ti-
meatur:quiſquis ē dignior:cũ ſit nemo nõ digni-
or:omnes timétur. Tuam ſecuritaté nõ mora nũ
cioruȝ:nõ litterarũ tarditas differt.ſcis tibi ubiq;
iurari:cũ ipſe iuraueris omnibus.Nemo hoc ſibi
nõ præſtat:amamus quidé te inq̃tũ mereris:iſtud
tamen non tui facimus amore:ſed noſtri:nec unq̃
illuceſcat dies: quo pro te nũcupet uota nõ utili
tas noſtra:ſed fides Cęſar. Turpis tutela pricipis
cui poteſt imputari.Q ueri libet quod in ſecreta
noſtra nõ inquirãt pricipes:niſi quos odimus.nã
ſi eadé cura bonis quæ malis eſſet:q̃ ubiq; admira
tioné tui:quod gaudiũ:exultationéq; depræhé-
deres:quos omnium cum coniugibus:ac liberis:
quos etiam cum domeſticis aris:fociſq; ſermões?
ſcires moliſſimis iſtis auribus parci . & alioquin
cum ſint odium amorq; contraria:hoc perquãſi-
mile habent : q̃ ibi intemperantius amamus bo-
nos principes:ubi liberius malos odimus.Cœpi
ſti tamen:& affectus noſtri:& iudicii experimétũ
q̃tũ maximũ p̃ſens capere potuiſti illo die:quo ſo
licitudini:pudoriq; cãdidatorũ ita cõſuluiſti: ne
ullius gaudiũ alterius triſtitia turbaret.alii cũ lę
titia:alii cũ ſpe receſſerũt:mltis gratulãdũ:nemo
cõſulãdus fuit.Nec ideo ſegnius iuuenes nr̃os ex
hortatus es cõſulatũ circũirét : ſenatui ſupplica-
rét:atq; ita a pricipe ſperarét honores:ſi a ſenatu
petiſſent.Q uo quidé in loco:ſi quibus opus exé
plo:adiecciſti ut te imitarétur.Arduũ Cæſar exé-

mali igitur imperatores anxii expectabant nuncium talium rerum:uerentes ne aliqui exercitus & pro-
uinciæ defæciſſent a ſe:& in alterius uerba iuraſſent. Patientia noſtra.noſtrum ſenatorum:qui in ur-
be eramus:& iugum patiebamur præſtantes iuſiurandum principi:& uota ſuſcipientes: ac ſidem noſtrã
obligantes. Hinc atq; inde.ex diuerſis prouinciis imperio Ro.ſubiectis. Publicæ ſeruitutis.dum uni
uerſi ſe tyranno aſtringerent ſacramento. Aliquos.nuncios horum uocorum & fidei. Flumina.ex
creſcentia ſupra modum. Niues.ingentes:quod aſſolet in locis frigidioribus. Venti.aduerſi naui-
gantibus. Illud.defectionem.prouincia
rum & exercituum. Merebantur. ſuis
ſceleribus. Vllum diſcrimen pauoris.
quia omnes præfectos pariter metuebãt.
Propterea.cum quiſquis eſt dignior ti
meatur a malo principe tanq̃ futurus ei
ſucceſſor in imperio. Cum ſit nemo nõ
dignior. omnes illo digniores cum ſint:
merito ab illo omnes timentur. Non
differt tuam ſecuritatem . quia ſemper es
ſecurus. Iurari tibi.in tuam fidem & ſa
lutem. Vbique.per omnes prouincias.
Iuraueris omnibus . q̃ dii non aliter te
ſeruent:niſi pro commodo omnium rem-
publi.rexeris. Nemo hoc non præſtat
ſibi.ideſt omnis iurat pro ſalute tua : quia
uidet hoc ſibi utile eſſe. Tamen faci-
mus iſtud non amore tui ſed noſtri . ſed
utilitate noſtra.nam amamus te : q̃ uide-
mus expedire nobis ut uiuas. Fides.
qua ſumus obſtricti ſic facere. ſenſus eſt:
nunquam fiat ut pro te uota nũcupemus
fide iureiurandi aſtricti : & non utilitate
noſtra.perinde ac ſi diceret : ſemper bene
regas:& ideo pro communi omnium uti-
litate uota faciamus: neque unquam eue-
niat:ut male regas : & perſoluamus uota
pro fide ſacramenti:quo fuerimus deuin-
cti . eſt autem fides ſecundum Senecam
ſanctiſſimum humani pectoris bonum:
ea nulla neceſſitate ad fallendum cogi-
tur : nullo corrumpitur præmio. Tur-
pis.eſt. Imputari. aſcribi ut aliquid tu-
telæ faciat tantum reſpectu ſui:ut ſcilicet
ſe tueatur utilitate propria & non omni-
um. Queri libet.iuuat conqueri. Nõ
inquirant in ſecreta noſtra . non perſcru-
tantur & extorquent quid de illis ſecreto.
ideſt uere ſentiamus. Niſi mali & cru-
deles : nam boni ſua conſcientia contenti
ſunt. Eadem cura . perquirendi noſtra
ſecreta. Vbique.apud omne hominum
genus. Quos . admirabiles. Dome-
ſticis aris priuatim.in laribus. Parci.ab
ſtineri a maledicentia tui. Moliſſimis
iſtis.tuis mitiſſimis. Alioquin. inſuper.
Perquamſimile.in libertate:non re ipſa: nam ſunt diſſimilia. Ibi.ſecreto & priuatim. Affectus.
amoris. Alii.candidati. Cum lætitia. quia fuerant deſignati conſules. Alii cum. ſpe. quod pro-
miſſis honoraueras. Multis.adeptis conſulatum. Conſulandus.quod præteritus eſſet. Circum-
irent conſulatum .M.Tullius ad.Qu. fratrem de petitione conſulatus ſcribens hunc locum declarat:
monet enim neceſſe eſſe omnem rationem & curam : laborem : diligentiam in petitione magiſtratuum
eſſe adhibendam:inibiq; hæc res diffuſe tractatur. Opus.erat. Imitarentur.qui ſenatui ſupplicaueras

& pp uirtutes carus eras. Reuerẽtior ſenatus.q maiorẽ ſenatui reuerẽtiã pſtiterit. Quo iudicas. quo cẽſes qs candidatoꝝ dignior eſſet cõſulatũ cõſequi. Senatus reuerẽtia. an quã Traiãui ſenatui hẽbat: an quã candidati iuuenes. Iuuenibus.Candidũ & Quadratũ poſſumus itelligere:q iterũ cõſules a Traiano creati fuerũt authore Spartião. Generi.familiæ.maioribus. Anteq̃ deberet.añ tp̃s legibus pfinitum lege.n.dabat cõſulatus uiris.q.xxx.annũ expleſſent. Obſcurat.deprimit.Dion.oibus apud Neronẽ publicũ crimẽ erat uirt⁹:gen⁹:diuitiæ:qbus pditi aut ſe ipſos iterfecerũt:aut ab aliis trucidati ſunt:

plũ:& qđ imitari nõ magis quiſq̃ candidatoꝝ: q̃ pricipũ poſſit. Quis.n.uel uno die reuerẽtior ſenatus cãdidatus:q̃ tu:cũ oi uita:tũ illo ipſo tpe: quo iudicas de cãdidatis: An aliud a te q̃ ſenat⁹ reuerẽtia obtinuit:ut iuuenibus clariſſimæ gẽtis debitũ generi honorẽ: ſed anteq̃ deberet: offerres: Tandẽ ergo nobilitas nõ obſcurat: ſed illuſtrat a pricipe:tãdẽ illos ingẽtiũ uiroꝝ nepotes: illos poſteros libertatis:nec terret Cæſar:nec pauet:quinimo feſtiatis honoribus amplificat:atq̃ auget:& maiorib⁹ ſuis reddit: ſiqd uſq̃ ſtirpis antiquæ:ſiqd reſiduæ claritatis: hoc amplexat: & refouet:& i uſũ reip. pmit.ſunt i honore hoium: & i honor famæ magna noia ex tenebris obliuionis idulgẽtia Cæſaris:cuius ẽ ut nobiles:& cõſeruet:& efficiat.pfuerat puiciæ q̃ſtor unus ex cãdidatis:i quẽ ea ciuitas ampliſſima redditus egregia cõſtitutiõe fundauerat. hoc ſenatui allegãdũ putaſti.Cur.n.te pricipe:q generis tui claritatẽ uirtute ſupaſti:deterior eẽt cõditio eoꝝ: q poſteros hr̃e nobiles mererẽt:q̃ eoꝝ q parẽtes habuiſſent: O te dignũ q de magratibus nr̃is ſemp hæc nũcies: nec pœnis maloꝝ: ſed bonoꝝ pmiis bonos facias:accenſa eſt iuuentus: erexitq̃ aios ad æmulãdũ:qđ laudari uidebat:nec fuit quiſq̃:quẽ nõ hæc cogitatio ſubiret: cũ ſciret quicqd a quoque i puinciis bñ fieret:oia te ſcire. Vtile eſt Cæſar:& ſalutare pſidibus puinciaꝝ hanc hr̃e fiduciã:paratã eẽ ſanctitati:induſtriæ ſuæ maximũ præmium iudicium principis: ſuffragiũ princi-

ĩprimis tñ notat Domitianũ:ſub quo nobiles deprimebant:& monſtrũ erat in nobilitate ſenectus:nã principũ multi uerentur aliquẽ ſuoꝝ fieri pſtãtiorẽ ſe. Poſteros libertatis.reſeruatos ad hoc liberũ ſæculũ.an magis reſpicit: qđ Quadrat⁹ fuit ex gente Caſſia: ex qua Caſſius libertatis cã in Iuliũ Cæſarẽ cõiurauit:& Nero Caſſiũ Longinũ iuriſconſultũ interfecit:q in ueteri gẽtili ſtẽmate.C. Caſſii percuſſoris Cæſaris imagines retinuiſſet:& Tranq. author quẽdã hiſtoricũ interfectũ q Caſſiũ & Brutũ ultimos romanoꝝ dixiſſet. Feſtinatis.nondũ ætate legitima. Reddit. æquat data pari dignitateq̃ maiores fuerant illuſtrati. Stirpis. domus: nã multæ familiæ olim clariſſimæ penitus iterierãt. In uſum reip.ad publicos magratus.lib. iiii.Secũdus uaticinat cõſules a Traião declaratos futuros quales maxime oporteret. Magna noia.magnoꝝ uiroꝝ nepotes. Ex tenebris obliuionis. qui penitus erãt ab admiſtratiõe reip.ſecluſi:& in obſcuro iacebãt:ſub Domitiano.n.cõſideratus & ſapiens habebat: q ætatẽ i tenebris agebat. Cuius officiũ:& pptiũ. Efficiat. uel iure annuloꝝ uel alia rõne: cũ in manu principis ſit ex obſcuris parentibus:nobilẽ facere:& libertinũ natalibus reſtituere. Præfuerat quæſtor.quæſturã geſſerat ſumma cum induſtria Candidus. Ea ciuitas ampliſſima. eius puinciæ maxia ciuitas i qua fuerat q̃ſtor. In quẽ fundauerat reddit⁹. p quẽ firmos certoſq̃ colligebat puentus publicos. Egregia cõſtitutione. ob ſingularẽ ordinationẽ ab eo factã. Hoc.hãc cõſtitutionẽ. Allegandũ. cõnumerandũ.nã candidatoꝝ recte facta numerabãt i comitiis laudatores: & teſtes eoꝝ pducebãt. Generis claritatẽ.dixim⁹ Traianũ fuiſſe ex familia magis antiqua q̃ clara:i qua pater eius primũ cõſul extitit:eã Traianus clariſſimã magnitudine fortunæ:& rerũ geſtaꝝ pſtitit. Qui.uirtute ſua.colligimus ãt hũc de quo agit fuiſſe reb⁹ geſtis ſupiorẽ patri ſuo:ut ſit ppoſitus ad cõfirmãdũ qđ Traiãus nobiles efficiat. Habere poſteros nobiles.illuſtrare ſuã familiã. Qui parẽtes hũiſſent.q nõ uirtute ppria:ſed maioꝝ fulgerẽt:ita ut duo gñā pmoueret ad dignitates: & gentis clariſſimæ & uirtutis exactiſſimæ. O te dignũ.dicã ſicut paulopoſt o nos felices.M. Tulli⁹ o te miſerũ o te ifelicẽ.q exclamatio ad oẽm affectũ cõuenit uł miſeratiõis uł idignatiõis:uel exultatiõis.Nazarius.o tuã ipator nõ uictoriã magiſq̃ clæmẽtiã pdicãdã. Hæc.talia. Facias bonos.icites cæteros ad bonũ.Bonoꝝ pmiis.dũ bonos pmiis pſequeris.ſupra latius hãc rẽ tractauit.bonis honores: ſacerdotia: puicias offers:hi amicitia tua:hi iudicio florẽt:acuunt iſti itegritatis:& iduſtriæ pcio:ſimiles:diſſimiles alliciũt. nã pmia bonoꝝ:malorũq̃ bonos:ac malos faciũt. Laudari.iduſtriã. A quoq̃.magratu. uř eẽ ſoloeciſmus:cũ plurale oia:qcqd ſingularis reſpiciat:qđ tñ apud ueteres pluralis nũeri uim obtinebat.Sãctitati.

pis. adhuc ãt q̃libet ſineera rectaq̃ ĩgẽía: & ſi ñ de torq̃bat hẽtabat tñ miſera: ſʒ uera ṙputatio uides ſiqd bñfecero neſciet Cæſar: aut ſi ſcierit ı teſtioniũ ñ reddet. Ita eadẽ illa ſeu negligẽtia: ſeu malignitas prĩcipũ cũ male cõſultis ĩpunitatẽ: recte fcis nullũ p̃miũ polliceret̃: nec illos a crĩe: & hos deterrebat a laude. at nũc ſi bñ aliqs ꝓuĩciã rexerit: huic q̃ſita uirtute dignitas offert̃. patʒ. n. oĩb⁹ honoris: & gloriæ cãpus. ex hoc q̃ſq; qd cupit petat: & aſſecutus ſibi debeat. Prouĩciis quoq; ĩ poſterꝝ: & iniuriaꝝ metũ: & accuſãdi neceſſitatẽ remiſiſti. nã ſi p̃fuerit qbus gr̃as egerit: de nullo q̃ri cogẽt̃: & aliogn nihil magis ꝓdeſſe cãdidato ad ſeq̃ntes honores: q̃ pactos optĩe magr̃at⁹ magr̃atu. honore honor petit̃. Volo ego q ꝓuĩciã rexerit: nõ tm̃ codicillos amicoꝝ: nec urbana cõiuratiõe eblãditas p̃ces: ſʒ decreta coloniaꝝ: decreta ciuitatũ alleget: Næ ſuffragiis conſulariũ uiroꝝ urbes: ppl̃i: gẽtes ĩſerũt̃. efficaciſſimũ ꝓ cãdidato gẽus ẽ rogãdi: gr̃as ager̃. iã quo aſſẽſu ſenat⁹: quo gaudio exceptũ ẽ: cũ cãdidatis: ut quẽq; noiaueras: oſculo occurreres: deuex⁹ qdẽ ĩ planũ: & q̃ſi unus ex gratulãtib⁹ te mirer magis: an ĩprobẽ illos: q effecerũt: ut iſtd magnũ uideret̃: cũ uelut affixi currulib⁹ ſuis manũ tm̃: & hãc cũctãter: & pigre: & ĩputãtib⁹ ſiĩes ꝓmerẽt. cõtigit ergo oculis nr̃is ĩſolita facies: prĩceps & cãdidatus eqtis ſimul ſtãtes: ĩtuẽri parẽ accipiẽtibus honorẽ: q dabat. qd factũ tuũ a cũcto ſẽatu q̃ uera acclamatõe celebratũ ẽ: tãto maior: tãto auguſtior. nã cui ni

integritati. Quãlibet. ualid: ſſime. maxie. Detorq̃bat. deuiabat ab itinere uirtutis. Hẽtabat. retundebat. obſcurabar. Reputatio. illa cõſideratio maloꝝ prĩcipũ: q ĩdignis p̃mia cõferebãt. Vides. ethopoeia: q̃ morẽ effingit dicẽtis: & ſcd̃m Aphthoniũ norã hẽt pſonã: uerba ãt ficta: ſʒ q̃ ueriſimil̃ dici poterãt. Bñfecero. ſub malis prĩcipibus: teſtimoniũ bñ geſtoꝝ. Seu negligẽtia. dubitat quo noie eã appellet. Male cõſultis. malũ cõſiliũ p̃bẽtibus. Illos. malos. A laude. a reb⁹ laudãdis. Nũc. ſub Traião. Cãpus ſpaciũ. reſpexit ad cãpũ martiũ: ubi magr̃atus creabant̃. Sibi. ſuæ uirtuti. Aſſecutus. fact⁹ uoti cõpos.

Remiſiſti metũ. liberaſti a metu. Iniuriarũ. qa boni p̃futuri ſũt ꝓuĩciis. Accuſãdi neceſſitatẽ remiſiſti. unũ depẽdet ab altero: nã ſi boni p̃erũt nõ opus erit eos accuſare repetũdaꝝ. ĩ eplis ad Traianũ ſic dixerat remiſit mihi neceſſitatẽ. Quibus gr̃as ægerit boni: qbus ſolet ꝓuĩcia gr̃as agere ꝓ bñ admiſtrata rep. Aliogn. ad hoc. Prodeſſe. nouim⁹. Quã pactos optĩe. q̃ quos pri⁹ bñ geſſerit: hos. n. ĩ petitiõe cæteroꝝ exponebãt. Magr̃atus magr̃atu. p gradus a minorib⁹ ad maiores puenit̃ p̃ſerri ſi cõſtat ĩ anteactis ĩtegritas. Codicillos. epl̃as.

Vrbana cõiuratiõe. cõſpiratiõe quorũdã ciuiũ. Eblãditas p̃ces. blãdis p̃cibus ĩpetrata teſtimõia: q. ſ. aliq fautores: & ſtudio ſi ilius p̃ſidis ĩpetrauerit a qbuſdã ſuis p̃cibus lr̃as: qbus teſtent̃ illũ p̃fuiſſe ꝓuiciæ ĩtegerrime. M. Tulli⁹ ꝓ Plãco ĩ eundẽ ſenſum dixit eblãdita ſuffragia: Ticit⁹ libro .xv. laus falſa: & p̃cibus exp̃ſſa pinde cohibeatur: q̃ malicia q̃ crudelitas: & authore prĩcipe Nerõe ſãxerũt ſenatores ne qs ad cõciliũ ſocioꝝ referret: agẽdas apud ſenatũ ꝓp̃toribus ꝓue cõſulibus grates: neu qs ea legatiõe fungeret̃. Decreta coloniaꝝ. publicũ teſtimoniũ factũ p decutiõẽs: qui tanq̃ ſenatores ĩ urbe p̃erãt colõiis & municipiis: nã decretũ ẽ qd prĩcẽps uel ſenatus ꝓ oĩbus cõſtituũt: ſiue ciuitates ꝓ ſingulis. M. Tullius ꝓ. P. Sextio hũc morẽ ex-

Decretum

preſſit: nõ recito decretũ officio aliquo ex p̃ſſuʒ uicinitatis: aut cliẽtelæ: aut hoſpitii publici: aut ambitionis: aut cõmoditatis gr̃a: ſed recito mẽortã p̃functi p̃iculi: p̃dicationẽ ampliſſimi beneficii: uicem officii p̃ñtis: teſtimoniũ p̃teriti tp̃is. Næ. certe.

Cõſulariũ ſuffragiis q ꝓ cõſulatu fiunt.

Vrbes. iudicia urbiũ. Gẽtes. nationes: ꝓuinciæ. Inſerunt̃. miſcent̃. Gr̃as agere. populos. quos bñ rexerit candidatis publice gr̃as agere. Aſſenſu. concordia. Deuexus. ꝓnus: deſcendens e tribunali. Vnus. par: humilis. Te. humanitatẽ tuam. Illos ſuperbos principes. Iſtud. tuum factum. Affixi. unde declinare nõ poſſent. Currulibus. ſedibus. Cũctanter. ſuperbe: cũ deſpectu oſculantium. Promerent. extenderent: porrigerent. Manũ. deoſculandam. iam de Traiano dixerat: nõ tu ciuiũ amplexus ad pedes tuos deprimis: nec oſculũ manu reddis. notatur Domitianus quod Cenidi patris Veſpaſiani cõcubinæ ex Hiſtria reuerſæ: oſculumq; ut aſſueuerat offerenti manum præbuerit. Inſolita facies. inſueta res uiſu. Candidatus equitis. petens equeſtrem dignitatem. ſed melior ſcriptura æquales: & ſimul ſtantes: ut intelligamus illũ: qui Traiano equatus loco fuit candidatum conſulatus: non equeſtris dignitatis extitiſſe. Simul: æquo loco cum imperatore ſtans. Intueri. repete contigit. Qui dabat honorem. Traianum qui dignitatem equeſtrem dandi poteſtatẽ habebat. Parẽ. ſtantẽ pedibus pariter illis: qui dignitates ab eo accipiebant: Acclamatione. laude cũ clamore & alta uoce ꝓlata: quæ ſtatim ſequit̃ tanto maior: tanto auguſtior es. ſ. cum te deprimis. Cui. ut Traiano. qui maximus

oium erat. Submittat.humiliauerit hũane ſe geſſerit. Secut⁹ magnitudinis. Suæ.ſatis ſciẽs ſe eẽ magnũ. Quá ab hũilitate.nõ ẽ timẽdũ ut pricipes icidát in humilitate: cũ ſit eoꝝ cõditio altiſſima. Intẽtio.pſectio.diligẽs cura. Orõni.tuæ. Cõmodares.applicares.cõcordares ſcdm oratoꝝ pcœpta. Oculos uocẽ:manũ.de qbus abũde pnotatũ ex ſnia Fabii. Vt.tanq. Alii.priuatoq obſequeref tibi. Nũeros.grad⁹.ſpecies.Eutropi⁹:honorib⁹ auxit Traianus:quos medIocri familiaritate cognouiſſet. Comitatis.hũanitatis:facilitatis. Suffragatoꝝ.q dabát ſuũ ſuffragiũ cãdidatis.Excipenf. approbarenf a ſenatorib⁹ cõſueto honore:& laude. Inter excipiẽtes. in nũero laudantiũ. Senatorius aſſenſus.quo utunf ſenatores i ſuffragiis.

hil ad augẽdũ faſtigiũ ſupeſt: hic uno mõ creſcere põt ſi te ipſe ſubmittat: ſecurus magnitudinis ſuæ:neq.n.ab ullo piculo fortunæ principũ longius abeſt:q̃ ab humilitate.Mihi qdẽ nõ tã hũanitas tua: quã intẽtio eius admirabilis uidebaf. Quippe cũ orationi oculos:uocẽ:manũ cõmodares:ut ſi alii eadẽ iſta mandaſſes oẽs comitatis numeros obibas. atq etiã cũ ſuffragatoꝝ nomina honore:quo ſolent:exciperentur:tu quoq inter excipientes eras:& ex ore principis ille ſenatorius aſſenſus audiebatur: quodque apud principẽ perhibere teſtimoniũ merentibus gaudebamus:perhibebaf a principe.Faciebas ergo cum diceres optimos.nec ipſoꝝ mõ uita a te:ſed iudiciũ ſenatus cõprobabaf: ornariq ſe nõ illos magis:quos laudabas:lætabaf. nam quod præcatus es:ut illa ipſa ordinario comitiorũ bñ ac feliciter eueniret nobis: reip. nonne tibi tale eſt? ut nos hũc ordinẽ uotoꝝ cõuertere debeamus? deos deniq obſecrare:ut oia quæ facis:quæq facies proſpere cedãt tibi:reip.nobis: uel ſi breuius ſit optandum:ut uni tibi: in quo: & reſp. & nos ſumus. Fuit tempus:ac nimiũ diu fuit: quo alia aduerſa:alia ſecunda principi:& nobis: nunc cõmunia tibi nobiſcũ tã lęta:q̃ triſtia:nec magis ſine te nos eſſe felices:q̃ tu ſine nobis potes. An ſi poſſes? i ſine uotoꝝ adieciſſes: ut ita pcibus tuis dii annuerẽt:ſi iudiciũ nr̃uꝫ mereri pſeueraſſes? Adeo nihil tibi amore ciuiũ antiquius:ut añ a nobis: deide a diis: atq ita ab illis amari uelis: ſi a nobis ameris. Et ſane prioꝝ pricipũ exitus docuit:ne a diis qdẽ amari:niſi quos hoies ament. arduũ erat has pcationes tuas laudibus adæquare: adæquauimus tñ.q amoris ardoreſq ſtimuli? q̃ faces? illas nobis acclamatiões ſubiecerũt? Nõ noſtri Cæſar igenii:ſed tuæ uirtutis:tuorũq meritorũ uoces fuerũt:quas nulla unquã adulatio inuenit:nullus cuiuſq̃ terror expſſit. Quẽ ſic timuſus ut hæc fingeremus? quẽ ſic amauimus ut hæc faceremur. Noſti neceſſitatem ſeruitutis: qñ ſimi-

Gaudebamus.alias. Merẽtibus.bonis. Perhibebaf a pricipe.ipſe Traianus erat teſtis integritatis uniuſcuiuſq. Faciebas. illos optimos: tanti putat iudiciũ Traiani ut dum dicit eos optimos faciat optimos. Iudiciũ ſenatus. a quo iã fuerãt probati. Lætabaf.ſenat⁹. Se ornari.iudiciũ ſuũ cõprobari. Illos.cãdidatos. Nã qđ præcatus es.M. Tullius p Murena q̃ depcat⁹ ingt a diis imortalib⁹ ſum cõſul more inſtitutoq maioru in illo die:quo auſpicato comitiis cẽturiatis.L.Murenã cõſulẽ renũciaui ut ea res mihi magiſtratuiq meo populo plebiq romanæ bñ atq feliciter eueniret: & mox. qđ ſi illa ſolẽnis comitiorũ pcatio cõſularibus auſpiciis cõſecrata tantã hẽt i ſe uim:& religionẽ:q̃tã reip.dignitas expoſtulat. Illa ipſa ordinario comitioꝝ. aut gñaliter accipiẽdũ ẽ p creatiõe magr̃atuũ p comitia:aut q magis pbo tãgit ordinẽ comitioꝝ a Traião imutatũ reuocata lege tabelaria:cuius rei mẽinit lib. .iii.epl'a ad Meſſiũ Maximũ. Bñ ac feliciter.i primis comitiis bñ ceſſit: ſed i ſequẽtibus multa iocularia ac fœda ſunt facta: quod ẽt lib.iiii. refert. Tale. eius gñis. Vni tibi.oia pſpere cedãt. In quo. a quo. dependet reip. ſalus & nr̃a. Nimiũ diu. qa Domitianus ſæuus nimium diu fuit i iperio. Quo. pcabamur. Alia aduerſa alia ſecũda.nã ſi bona malo pricipi pcabamur nobis mala iprecabamur:q.n. pſpera tyranno ſunt ea ciuibus aduerſa. Nunc cõia. nunc uero & ſecũda: & aduerſa etiã nobis cõia ſunt: qa bonus es: & tanq̃ noſtrum unus:bonũq publicũ amas. Nos. poſſumus eſſe felices. Potes.eẽ felix:quia doles cõi oium calamitate. Si poſſes.eſſe felix ſine nobis. Ita.hac cõditione. Mereri iudiciũ nr̃um comprobari ab uniuerſo ſenatu. Antiquius. carius acceptius potius. Exitus.mors uiolẽta:qualis.Caii Claudii:Neronis: Galbæ: Othonis Vitellii:Domitiani. Adæq̃uim⁹. nr̃is acclamationib⁹. Ardor:ſtimuli:faces.trãſlata uerba p icitamẽtis. Voces.acclamatiões.laudes.Nullus terror cuiuſq̃. nulli unq̃ principũ dictæ fuerũt ob metũ. Hæc.q̃lia tibi acclamauius.Seruitutis.ſub Dõitiano:cui

le aliqd audiſti:& qñ dixiſti. Multa qdē excogi-
tat metus:ſed q̄ appareāt q̄ſita ab iniciis aliud ſoli
citudinis:aliud ſecuritatis igeniū ē:alia triſtiū in
uentio:alia gaudētiū. neutrū ſimulatiões exp̄ſſe
rint.hñt ſua uerba miſeri: ſua uerba felices : ut q̄
iā maxie ab utriſq; dicant. Teſtis ipſe es: q̄ ī oīu ʒ
ore lætícia.nō amictus cuiq̄:nō habitus:quē mō
extulerat:īde reſultātia uocibus tecta:nihilq; tā
tis clamoribus ſatis clauſū. Quis tūc nō e ueſti-
gio ſuo exiluit?qs exiluiſſe ſenſit?Multa fecimus
ſpōte:plura īſtinctu quodā: & iperio. Nā gaudio
quoq; cogēdi uis ieſt. Nū ergo modū ei tua ſaltē
modeſtia ipoſuit?nā q̄to magis a te reprimebat:
exarſimus nō cōtumacia Cæſar:ſed ut ī tua ptāte
ē an gaudeamus:ita inq̄tū:nec ī nr̄a. Cōprobaſti
& ipſe acclamationū nr̄arū fidē lacrymaꝝ tuaꝝ
ueritate. uidimus humeſcētes oculos tuos:demiſ
ſūq; gaudio uultū:tm̄q; ſanguinis ī ore:quātū in
aīo pudoris. Atq; hoc magis icenſi ſumus:ut p̄ca
remur:ne qñ tibi nō eadē cā lacrymaꝝ:utq; non
nunq̄ frōtē tuā abſtergeres. hoc ipſum: has ſedes
nobis q̄ſi rn̄ſuras interrogemus: uiderint ne unq̄
prīcipis lacrymas?at ſenatus ſæpe uiderūt. One
raſti futuros prīcipes:ſed & poſteros noſtros. nā
& hi a prīcipibus ſuis exigēt:ut eadē audire me-
reant:& illi qd nō audiāt:idignabunt. Nihil ma
gis poſſum pprie dicere q̄ qd dictū ē a cūcto ſe-
natu:o te felicē:qd cū diceremus:nō opes tuas:
ſed animū mirabamur:eſt.n.demū uera felicitas

oēs adulari cogebant. Dixiſti.nā & Traianus erat ex ſenatoribus:imo cōſularis: Excogitat.noua fin-
git:idē alibi.n. igenioſior ē ad excogitādū ſimulatio ueritate:ſeruit⁹ libertate: metus amore. Quæſita
inuēta ab eo qd p̄ceſſit. Aliud.diuerſum. Neutrū ſimulatiões exp̄ſſerit.pñt ſimulatiões triſticiā & gau
diū fingere:ſed nequaq̄ exprimere. Sua.ppria cōueniētia miſeris.i. triſticia: nā cū ſit oīo maxia cordis
p̄nūcia: difficile ē quoquomō nō oñdere uerbis affectus aī. Pacatus:fingit qdē timor gaudiū:ſed ita inti
mos mētis affectus pditor uultus enūciat:ut ī ſpeculo frōtiū imago extat aīorū. Sua felices. læta:exul-
tātia. Iā maxie. q̄ plurimū. Ab utriſq;.
miſeris & felicibus. Dicunt. cōſueta ſint
Habitus. dici. Hitus:remāſit.ē āt hitus corpis qua
litas:nō natura:ſed īduſtria cōparata:ma-
xime ptinēs ad geſtū ſiue triſtē ſiue hilarē
Habitudo hitudo uero bona mēbroꝝ cōpactio: Apu
leius cōtinuatio īrati laboris hitudinē te-
nuat &.ii.aſini oēm Fotidis hitudinē ſcri-
bit diligēter exploraſſe:nono utrunq; cō-
plexus eſt:qdā inqt pcerus: & ut īdicabat
hitus:atq; hitudo miles. Terētius ī Eunu-
cho:quæ hitudo corpis.at Macrobi⁹: ſed
tota Daretis fatigatio hitu depingit.aſt il
lū fidi æq̄les & reliqua. Extulerat. a do-
mo ſua ī curiā. Veſtigio.loco. Ineſt gau
dio.gaudiū cogit hoīes facere:quæ nō in-
tendunt:eſt.n.aī paſſio: Vñ Gellius lib.iii.
cap.xv.tradit multos inſpirato gaudio ex
piraſſe. Et. noſtro gaudio. Tua mode-
ſtia. quæ nos iubebat īponere finē accla-
mationibus. Exarſimus.tanto magis:ſu-
me extrinſecus. An gaudeamus. bñ regē
do. In quātū.ad quātā menſurā gaudea-
mus. Nec in noſtra. eſt: cū in gaudio ſit
uis īperii. Fidē.quod eēnt ueræ. Lacry-
matū tuarū ueritate.quia tuis lacrymis: q̄
gaudio erumpebant credidiſti nr̄as accla-
mationes eē ueras. Sanguinis ī ore.rubo
ris in facie:nihil aliud ē rubor:q̄ color ſan
guinis:q gaudent ideo rubeſcunt:qa gau-
diū extrinſecus cōtingit:ad hoc aīoſo cur
ſu natura feſtinat : quā ſangnis comitan-
do quaſi alacritate integritatis ſuæ cōpo-
tē tingit cutē: & inde ſimilis color naſcit.
hæc Macrobius in Satur.ſequentia tñ in-
dicant rubuiſſe Traianū pudore:nā rubor
ex aī pudore naſcitur:cuius hæc cānatu-
ra cū quid ei occurrit honeſto pudore di-
gnū imū petendo penetrat ſanguinē:quo
cōmoto atq; diffuſo cutis tingitur:& inde
naſcitur rubor.dicunt & phyſici:quod natura pudore tacta ita ſanguinem ante pro uelamento tendat:
ut uidemus quēq; erubeſcentem manum ſibi ante faciē frequenter opponere. Ne quando nō. ut ſæpe
daretur. Hoc ipſum ordo eſt:ut interrogaremus:has ſedes quaſi nobis reſponſuras hoc ipſum .i. totidē
uoces per echo ſaliē reddituras:uiderint ne unq̄ principis lachrymas:perinde ac ſi diceret nemo īperato
rū unquā tam tenere & præ pudore in ſenatu lacrymas effudit:quāuis ſcribat Tranq. Tiberiū in ſenatu
fleuiſſe:ſed alia de cā.eſt autē ſpecies idolopoeiæ cū ſenſum mutæ perſonæ dare conetur. At ſenatus.
lacrymas. Poſteros.ſenatores. Eadem.quæ tu præcatus es p ſalute oīum. Quod nō audiant. eaſdē
Felicitas. acclamationes:quas intelligent Traiano dictas. Animū doces animi. Vera felicitas. Plato felicitatem
quinq; ptrā diffinit:primā eius partē bñ cōſulere:ſecundā ſenſibus & bona ualitudine corporis uigere:
tertiā in rebus gerēdis fortunatū eē:quartā gloria & claritudine apud hoīes excellere:quintā pecuniis re
buſq; cæteris ad oēs uſus humanitatis affluere:primū illud ex eruditiōe:multarūq; rerū pitia:& expimē
to cōtingere:ſequēs ex corpis mēbris accidere:ut ſi qs uidet oculis, audit aurib⁹:manū p̄terea & oris ſēſu

uiget:& integritate mẽbrorũq; quæ ſenſuũ inſtrumẽta ſunt: tertiũ ide ꝓuenire: ſi qs qđ agere intendit: ita agerent ut decet ſapientẽ & ſtrenuũ uirũ: q̃rtũ illud. ſ. gloriæ celebritatẽ ex opiniõe bonitatis manare: poſtremũ rerũ affluentia eſt: cũ cui ad uitæ uſus ita ſuppeditat pecuniaꝝ copia: ut & amicos fouere bñficio: & large ac liberaliter cuncta neceſſaria ſubminiſtrare ualeat: hæc cui ſuppetant oĩa: eũ pfecte felicẽ ac beatũ eſſe. Videri dignũ felicitate. exiſtimari bonũ: ita ut merearis eſſe felix. Illo die. quo tibi acclamauimus. Crede nobis. crede nr̃o teſtimonio: te felicẽ eẽ. crede ẽt tuo q̃ nõ crederes te felicẽ niſi eſſes.

felicitate dignũ uideri. Sed cum multa illo die dictá ſunt ſapienter & grauiter: tum uel imprimis hoc: crede nobis: crede tibi. Magna hoc fiducia noſtri: maiore tamen tui diximus. alius enim forſaſſe alium: ipſum ſe nemo decœperit: introſpiciat modo uitam: ſeque quid mereatur interroget. Proinde dabat uocibus noſtris fidem apud optimum principem: quod apud malos detrahebat: quamuis enim faceremus: quæ amantes ſolent: illi tamen non amari ſe credebant ſibi. Super hæc precati ſumus: ut ſic te amarent dii: quemadmodum tu nos: Quis hoc aut de ſe: aut principi diceret mediocriter amanti? Pro nobis ipſis quidem hæc fuit ſumma uotorũ: ut nos ſic amarent dii quomodo tu. Eſtne uerum quod inter iſta clamauimus. O nos fœlices. Quid enim felicius nobis? quibus non iam illud optandũ eſt: ut nos diligat princeps: ſed dii quemadmodum princeps? Ciuitas religionibus dedita: ſemperq; deorum indulgentiam pie merita nihil felicitatis ſuæ putat aſtrui poſſe: niſi ut dii Cæſarem imitentur. Sed quid ſingula conſector: & colligo: q̃ſi uero aut oratione complecti: aut memoria conſequi poſſim: quæ uos. P. C. ne qua interciperet obliuio: & in publica acta mitenda: & incidenda in ære cenſuiſtis. Ante orationes principũ tantũ eiuſmodi genere monumentorum mandari æternitati ſolebant: acclamatiões quidem noſtræ parietibus curiæ claudebantur: erant enim quibus nec ſenatus gloriari: nec pr̃iceps poſſent. has uero & in ſingulis exire & poſteris prodi cũ ex utilitate: tum ex dignitate publica fuit: primum ut orbis terrarum pietatis noſtræ adhiberetur teſtis & conſcius: deinde ut manifeſtum eſſet audere nos de bonis maliſq; principibus: non tantum poſt ipſos iudicare: poſtremo ut experimento cognoſceret: & ante nos gratos: ſed miſeros fuiſſe: quibus eſſe nos gratos probare antea non licuit. At qua cõtentione: quo niſu: quibus clamoribus expoſtulatũ ẽme affectus noſtros: ne tua merita

Hoc. te felicẽ eẽ crede nobis & tibi. Alĩũ. decœperit dum uirtutem ſimulat malus. Nemo ſe ipſum. ut q ſe intus & icute nouerit. Mõ. dúmodo. Introſpiciet. recte examinet: & diſcutiat. Vitã. ſuã. Quid. cõſcientia principis de ſe boni bona. mali mala. Illi. mali. Sibi. intra ſe. De ſe. ut dii ſic ſe amarẽt ſicut ille deos. Mediocriter amãti. ꝑcati ſumus hoc qa certo ſcimus: te nos amare plurimũ. Tu. amares nos. Inter iſta. inter ꝑcandũ ſupiora. nã quædã cõſueuerãt peculiaria uerba ꝑcibꝰ iterponere dũ acclamarẽt imperatoribus: qualia ſunt apud Lampridiũ in acclamationibus Alexandri: dii te ſeruent: pariter apud Volcatiũ i Auidio: & Lampridiũ in Cõmodo exaudi Cæſar. Ciuitas religionibus dedità. M. Tullius de rñſis a ruſpicũ: deoꝝ numine hoc tñ imperiũ natum eſt & auctum: & retentũ nec enim numero hiſpanos: nec robore gallos: nec calliditate pœnos: nec artibus græcos: ſed pietate & religiõe: atq; hac una ſapiẽtia: q̧ deorũ imortaliũ nũmie oĩa regi gubernariq; ꝑſpeximus oẽs gentes nationeſq; ſupauimus. lege plura de religiõibus romanorũ libro. i. apud Maximũ. Pie merita. qa in deos extitiſſet pia & religioſa. Aſtrui. addi. Imitentur. ita nos amet: ſicut Traianus. Singula. tua dicta. Quæ. quas acclamatiões. Ne qua iterciperet obliuio. ne forte deperirent & interciderẽt. In publica acta. in tabulis: in q̃bus publica acta incidebant relege ꝑnotata. Orões principũ. a principibus hitas: an principibus dictas. qđ magis placet. Eiuſmodi gñe monumentoꝝ. in acta publica. Parietibus curiæ. tñ in ſenatu dicebant. Erãt. eiuſmodi. i. falſæ: adulatoriæ. In ſingulis. tradere unicuiq; uñ multi poſtmodũ hoc ſecuti ſunt. Nõ tñ poſt ipſos. ſed ẽt dum uiuũt. Gratos fuiſſe. mõ pricipes bonos hũiſſemus: q̃bus deberemꝰ tales dicere acclamatiões. Antea. ex directo tpa Domitiãi notat: nã ſatis cõſtat Tito uiuẽti multas acclamatões dictas: & mortuo tãtas ſenatũ gr̃as laudeſq; egiſſe: q̃ntas cõgeſſit: nec uiuo unq̃: nec pñti. Nõ licuit. qa pricipes erãt peſſimi. Gratos. traductio color. Expoſtulatũ. a te expetitũ cũ uelles ĩponi modũ. alias cõqueſtũ. Affectꝰ. alacritatẽ. gaudiũ. Tua merita. laudes ob merita

ſupprimeretes: denicq ut in poſterũ exẽplo ꝓuide res. Diſcant & principes acclamatiões ueras: falſaſq; diſcernere: habeãtq; muneris tuiſq; iã decipi nõ poterũt. Nõ inſtruẽdũ illis iter ad bonã famã: ſed nõ deferendũ: nõ ſubmouẽda adulatio: ſed nõ reducẽda ẽ. certũ ẽ: & quæ facere: & quæ debeãt audire: ſi faciãt. Quid nũc ego ſup ea. quæ ſũ cũ toto ſenatu ꝑcatus ꝑ ſenatu ꝑcer: niſi ut hæreat aĩo tuo gaudiũ: qđ tũc oculis ꝑtuliſti. Ames illũ diẽ: & tñ uincas: noua merearis: noua audias: ea dẽ. n. dici niſi ob eadẽ facta nõ poſſunt. Iã quã antiquũ: q̃ cõſulare: qđ triduũ totũ ſenatus ſub exẽplo tui ſedit: cũ interea nihil ꝑter conſulẽ ageres. Interrogauit quiſq; qđ placuit: diſſentire: diſcedere: & copiã iudicii ſui reip. facere tutũ fuit. cõſulti oẽs atq; ẽt dinumerati ſumus: uicitq; ſñia non pria: ſed melior. At quis antea loq̃ q̃s hiſcere audebat: ꝑter miſeros illos: q primi interrogabant: cæteri q̃dẽ defixi: & attoniti ipſam illã mutã ac ſedẽtariã aſſentiẽdi neceſſitatẽ: quo cum dolore animi: quo cũ totius corporis horrore ꝑpetiebãtur? Vnus: ſoluſq; cẽſebat: qđ ſequerent oẽs: & oẽs iprobarent: iprimis ipſe q cẽſuerat: adeo nulla magis oibus diſplicẽt: q̃ q ſic fiũt. tanq̃ oibus placeant. Fortaſſe imperator in ſenatu ad reuerẽtiam eius cõponebatur: cæterum egreſſus ſtatim ſe recipiebat in principẽ: oiaq; conſularia officia

quæ in nos cõtuliſti. Exẽplo: ut hoc nrum factũ poſteri imitarent tanq̃ formulã: & indicẽ. Habeãtq; muneris tui. hoc acceptũ tibi referãt. Inſtruẽdũ. ẽ parãdũ: inſtituendũ. Nõ deferendũ. a te iã icœptũ. Nõ ſub mouẽda adulatio. cui. Traianus aures obſtruxerat: ide Mart. i cõmendatione illius: Fruſtra blãdiciæ uenitis ad me Attritis miſerabiles labellis. Quæ. bona. Si faciãt. mõ illa faciãt. Oculis. cũ præ nimio gaudio fleſti. Ames illũ diẽ. libẽter recorderis illius diei. Vincas. maiora facias. Noua. iuſitatos honores: quare ad Seuerũ ſe cõſulẽtẽ qđ cõſul deſignat⁹ i honorẽ pricipis cẽſeret dixerat recẽtia opa maximi pricipis ꝓbẽt facultatẽ noua: magna: uera cẽſendi. Niſi ob eadẽ facta: niſi ſimilia feceris. Iã q̃ antiquũ. laudabile: antiqs ſimile. traſit ad iudiciũ Marii Priſcũq reperũd. qui reus dãnatus ẽ iterdicta ei Italia: quod latius ep̃la ex lib. ii. narrauit: ubi fere eadẽ; quæ hic dicunt: ſcripta offendes iã. ſ. hoc ipm pulchrũ & antiquũ ſenatũ nocte dimitti: triduo reuocari: triduo cõtineri: cõfido nũc nõ iuẽturos: q audeãt negare Iuuenalẽ nõ ſcripſiſſe ſatyrã ſuam ſub Traiano: cũ expſſe p Secũdũ colligat. iudiciũ illud Marii: cuius i pria ſatyra fit mẽtio: factũ ſub Traiãno: & pñte eo. Conſulare. cõſulis ꝓpriũ: & ad officiũ conſulis ptinẽs: erat. n. cõſul tũc Traianus & ꝓſidebat. Triduũ totũ. ſupra recitauerat occupatũ triduũ i hac tm̃ Marii & ſocioꝝ ei⁹ accuſatiõe: & cõdẽnatiõe. Sub exẽplo tui. ad imitationẽ tui: te ꝓſidẽte. Sedit. fuit in cõſilio. Præter cõſulẽ. ꝑter officiũ cõſulis: & nõ pricipis. Quiſq. ſenator. Diſſentire: diſcedere licuit: nã cũ Tertullus cenſuiſſet ſeptingẽta milia q Afris Marius extorſerat: ærario iferenda: Mario urbe Italiaq; iterdicẽdũ: Martiãno hoc ampli⁹ Africa: oẽs aſſenſere uſq; ad Põpeiũ Collegã: q & ſeptingẽta milia ærario iferẽda: & Martianũ i quinqueniũ relegãdũ: Mariũ repetundaꝝ pœnæ: quã iã paſſus eſſet cenſuit relinquẽdũ. erãt in utraq; ſñia multi: fortaſſe ẽt plures i hac uel ſolutiore uel molliore: nã q̃dã ex illis quoq;: q Cornuto aſſidebant aſſenſi: hũc q poſt illos cẽſuerat ſequebant: ſed tũ fieret diſceſſio. q ſellis conſulũ aſtiterant: i Cornuti ſñiam ire cœperunt: tũ illi q ſe Collegæ annumerari patiebãt: i diuerſum trãſierũt: Collega cũ paucis relictus ẽ: & libro. vi. Traianũ laudãs: malis inqt hic optimũ ſepari nõ aliõ magis poterat q̃ diuerſitate cẽſendi. Tacitus ẽt memorat ſub iperatore Traiano licuiſſe ſentire q̃ uelles: & q̃ ſentires dicere. Et copiã iudicii ſui reip. facere. dicere ſñiam ſuã ꝓ bono reip. Dinumerati. qa nõ poterat fieri ullũ ſenatuſcõſultũ niſi maior ps ſenatoꝝ iter fuiſſet: an cũ diſſentirẽt numerati ſunt utra i pte plures eſſent. Nõ pria. nõ qa pria: fuit. n. pria: ſed qa melior iõ Cornuti ſñia obtinuit. Quis. ſenator. antea. ſub Domitiãno: cũ nemo poterat libere loq. Miſeros. qa metu mortis cogebãt ſentire: q̃ ipator uolebat. Cæteri. ſenatores. Sedẽtariã neceſſitatẽ. aſſenſũ neceſſariũ ſedẽdo: nõ. n. audebãt cõtradicere ſolũ. igit tanq̃ ad ſedẽdũ cõuocati aſſentiebãt priæ ſñiæ ueluti ex ore iparoris ꝓlatæ. ſedẽtaria igit. a ſedẽdo dicta. Apuleius i prio libro ſui aſini: ut ẽt fatigatiõẽ ſedẽtariã iceſſus uegetatiõe diſcuterẽ.

Sedentaria Columella li. xiii. neq; p. ſedẽtaria eius opa eſt. Vn⁹ cõſul. deſignat⁹: q id decernebat: qđ ſentiebat ipatorẽ uelle. Oẽs iprobarẽt. qa iniuſtũ erat. Ipſe. cõſul deſignat⁹. Sic fiũt. ſine ulla cõtrouerſia: & nemine diſſentiẽte. nã illa iuſto decernunt: id ãr fit ſub tyrãno. Fortaſſe. aliqñ. Impator. Domitianus ſiue alius. Eius ſenatus. Cõponebat. lectica deferebatur: ꝓſidebat. Egreſſus. e curia. In pricipẽ. i qualitatẽ & pſonã pricipis. Cõſularia officia. reddẽdi ius: locandi publicos redditus. ſuptus reperandi. de rebus dubiis cõſultãdi. hic Ouidius ad Sex. Põpeiũ ſcripſit: Aut reget ille ſuos dicendo iura Quirites Conſpicuũ ſignis cũ pmet altus ebur. Aut populi reditus

poſitā cōponet ad haſtā:Et minui magnæ nō ſinet urbis opes. Aut ut erūt patres I Iulia tēpla uocati. De tāto dignis cōſule reb⁹ aget. Aut feret auguſto ſolitā:natoq; ſalutē:Deq; pace noto cōſuler officio. Cōtēnere.q ualidiſſimū fuit in fine locauit.maius.n.eſt cōtēnere:q̄ abigere qa multos:ut dixius: cōſulatus titulo tenus geſſit Dōitianus. Ille.Traiāus:tāq̄ de abſente loquitur:an magis reſpexit ad tertiū cōſulatū:quo iā functus erat:cū hæc ſcriberet. Ita cōſul.ita cōſulatū geſſit. Tātū cōſul.& nō priceps.tātū cōſulatū gerēs:& nō ſimul pricipatū. Nihil putabat.ſenſus ē ſolū ſe cōſulib⁹ parē exiſtimabat & nihilo ſupra.ſed hoc p contrariū dixit.

abigere:negligere:cōtēnere ſolebat. Ille uero ita conſul:ut ſi tantū cōſul foret:nihil infra ſe putabat:niſi q infra cōſule eēt:ac primū ita domo pgrediebatur:ut illū nullus apparatus arrogātiæ principalis:nullus pcurſoꝝ tumultus detineret. una erat in limine mora cōſultare aues:reuererīq; numinū monitus:nemo pturbabat nemo ſummouebat:tāta uiatoribus qes:tātus pudor faſcibus:ut plerūq; aliena turba ſubſiſtere & cōſule:& pricipē cogeret:ipſius quide officiū tā modicū:tam tempatū:ut antiquus aliquis:q; magnus conſul ſub bono pricipe incedere uideret. cū ātē illi ſæpius in forū:frequēter tamen & in cāpū:nā comitia conſulū obibat ipſe:tātū ex renūciatiōe eoꝝ uoluptatis:quātum prius ex deſtinatiōe capiebat. Stabāt candidati ante curulem principis:ut ipſe ante cōſules ſteterat:adigebāturq; in uerba:in quæ paulo ante ipſe iurauerat princeps:qui tantū putat eſſe in iureiurando:ut illud & ab aliis exigat. reliqua pars diei tribunali dabat. ibi uero quanta religio æquitatis:quāta legū reuerētia. Adibat aliquis ut principē:rñdebat ſe cōſulē eſſe. Nullius ab eo magiſtratus ius:nullius authoritas immi-

Arrogantiæ principalis.pōpa qua ſolent uti principes. Præcurſorū. anteambulonum. Detineret.moraretur. Nullus.repetitio Secunde familiaris:cum ab eodē uerbo ī rebus ſimilibus & diuerſis principia ſumuntur. In limine.in ingreſſu palatii. Conſultare aues.captare auguria. Numinū monitus.idē per diuerſa: nā auguriis credidit antiquitas quæ facienda: uitandaue hōibus deos indicaſſe. monita autē deorū & in numero multitudinis neutri ac maſculini gñis Virg. illē Iouis monitis imota tenebat Lumina. Perſius hos pueris monitus patres infundere lippos. monemus conſilio:& ante tē. Perturbabatur.a uia. Viatoribus. miniſtris a uia dictis. erant enim uiatores magr̄atibus parentes: & ſenatores duceſq; ex agris ad officia uocantes.unde.M.Tullius ſcripſit a uia ſenatū accerſebantur & Curius & cæteri ſenes:ex quo qui eos accerſebant uiatores nominati ſunt:& Pli.lib.xviii. Cincinato ſquit uiator attulit dictaturā dicēs uela corpus: ut pferā ſenatus populiq; ro.mādata: ex quo appet fuiſſe miniſtros publicos. Viator. Pudor. modeſtia. Faſcib⁹.lictorib⁹. Aliena turba.nō pricipalis:ſed populariū. Et cōſulē & pricipē. Traianū uadētē pedib⁹. Tā modicū.tāta modeſtia. Antiqu⁹.optius.filis antiqs. Sub bono pricipe.ſub iperio boni pricipis alicuius. Illi.Traiāo erat. In forū.ad ius dicēdū pplo. In cāpū.martiū ubi renūciabant cōſules a ſenatu deſignati. Comitia cōſulū:q̄ cēturiata dicebat. Renūciatiōe.declaratiōe.i fine eadē fere tractat:tuo igr iudicio cōſules facti:tua uoce renūciati ſumus:ut idē honoribus nr̄is ſuffragator in curia ī cāpo declarator exiſteres. renūciare alioqn dicius eā rē:quæ in placito & pmiſſiōe uenit authore Pediano:Agreſtius autē ſic diſtīxit nūciat de lōginquo:denūciat de pſenti:annūciat de futuro: renūciatur de excuſando & repudiando:uel renunciare eſt quaſi ſecretū narrare:nā illud re ſupuacuum eſt:Cicero renunciat mihi. Secundus poſtq̄ renunciatū fuit: Terentius in Andria:id here tibi renuncio futuꝝ. Renūciare
Ipſe.Traianus candidatus. Ante.ſellā currulem:quod iā latius tractauit. Imperator ergo & Cæſar & Auguſtus pont.max.ſtetit ante gremiū cōſulis:ſeditq; cōſul principe ante ſe ſtante: & ſedit inturbatus: interritus: & tanq̄ fieri ſoleret:quinetiā ſedens præbuit iuſiurādum:& ille iurauit:expreſſit:explanauitq; uerba:qbus caput ſuum:domum ſuā:ſi ſcienter fefelliſſet: deorum iræ cōſecraret. Adigebant.a conſule cogebant iurare. Tātum putat.tātum fidei & religioni tribuit. Tribunali.iuridicendo. Auguſtū pariter Tranquil.laudat q ius dixerit aſſidue & in nocte:nonnunq̄ ſi parum ualeret corpore: lectica pro tribunali poſita:uel etiā domi cubans. Aequitatis.clæmentia:iuſticia:benignitas:fides:fortitudo in periculis cōmunibus iucunda eſt auditu in laudatiōibus: & quoniā ſingularum uirtutum ſunt certa quædā officia ac munera:& ſui cuiq; uirtuti laus ppria debet:erit explicādū in laude iuſticiæ: q nūc obſeruat Secundus ex præcepto Cic.qd cum fide:qd cum æquitate.quid cuꝫ eiuſmodi aliquo officio is q laudabitur fecerit. Legum.fuit enim iuſtiſſimus Traianus:q Mart.teſtat hēdecaſyllabo ſenatorē omnium iuſtiſſimum appellando:nā ſecundum Eutropium militarē gloriam ciuilitate & moderatione ſupauit.
Vt principem.qui maius iperium habet oībus magr̄atibus.quiq; mitigare & irēdere leges pōt. Se cōſulē.ſe legibus ſtare:quod ē cōſulis. Ius.arbitriū:ptās:nā oīa ſuis magr̄atibus cognoſcēda remittebat

at Claudius authore Tacito cūcta legū ac magſtratuū munia i ſe trahebat. Plæraq;.ad cõſulē ptinētia: cõſules.n.& ƥtores iter cæteros magſtatus hēbant facultatē in urbe dicēdi ius. Collegas.ƥtores appara tu pene pares cõſulib⁹ erāt nā uirgas ſecurib⁹ alligatas moř cõſulū p ſex lictores tm̄ pferebāt:nec mi- qppe cõſulibus collegæ dati iiſdē auſpiciis q̄uis ipio miores creabant.: unde ſi qs minor ƥtorē uidiſſe ex equo deſiliebat honoris cā:caput ādapiebat:ſæmita cædebat.creatus aūt ƥtor primū cū cõſules auoca- rent a bellis finitimis:neq; eēt q in urbe ius reddere poſſet. Populare.id ſit populo gratū. Sētiebat.ue re credebat ſibi collegas. Dignatiõis honoris. dignitatis. authoritatis. Tacitus libro.xiii.ſed ope Senecæ dignationeȝ Burro retentam: & libro.xvii. illi authoritatē ſenatus:hic dignationem Cæſaris laturus erat. Apuleius: nam maiorem domum dignatione tui fæceris. Plini. lib. xxxv. dignatio aūt ƥcipua Romæ increuit picturæ a .M. Valerio Maxi. conſulē. nā dignati eſt dignum exiſtimare honore aliquo. Apuleius. xi. ſuo ille uenerādo me dignatus affatus: ſic ... Columella libro.xii. uelit aliis quoq; honoribus dignari. Virg. haud eqdem tali me dignor honore. In ipſo honore. ƥturæ.ſ. Amplius. ſupra maius. Quod. cur. Aſſiduus. diutius ſedebas. Sudoris. laboris ab eo quod ſequitur. Deſeruit. uacat. Cæteris. ſine iperio. Fortunæ indignum. fortunam rem indignam fæciſſe.

Doceat. exemplo ſui cõſules inſtituat:q cõſules facturus ſit: iterū.n. repete cõſules: ſic: facturus cõſules doceat cõſules. Ampliſſimū. cõſulatum. Quid ſit. uim eius.

Illi. conſules. declarati a bono principe.

Quo. iccirco: qa iā fuerāt expti q̄to uſui oībus fuiſſet tertius cõſulatus. Quartū conſularū. Spartianus in Adriano refert Traianū geſſiſſe quartum cõſulatū cū Articuleio qbus coſſ. Adrianus quæſtor fuit.

Imperii hoc uerbum. fuit. ſ. iubere quod pertinet ad maiores. Nõ adulatiõis. non iõ iuſſit ſenatus ut quarū conſulatū ſuſciperes qa hoc blandū fore tibi exiſtimaret ꝙ. ſ. imperatori iubere poſſet ſenatus: ſed re uera ꝙ tu illi parere ſoles. Quod. obſequiū. Alia in re. q̄ accipiēdis conſulatibus. Cæteroꝝ. priuatoꝝ. ſnia prius ab Horatio uſurpata mortem oībus cõem.

Optimū. pricipē. Poſt ſe. exēplo ſuo: multi.n. poſt Traianū ſecuti ſunt laudabiles principes. Monumētis. mēoria. Quæ prima. iprimis moderationē & iuſticiā. Statuere. erigere: extruere. Libertatē. ſignāt hūiſſe i aio Traianū reſtituere romāos in priſtinā libertatē: depoſito iperio: id quod agitaſſe prius Auguſtuȝ Tranq. meminit.

nuta eſt: aucta etiam: ſiquidem plæraq; ad prætores remittebat: atq; ita ut collegas uocaret: non quia populare: gratumq; audientibus: ſed quia ita ſentiebat. Tantum dignationis in ipo honore ponebat: ut nõ amplius eē cēſeret: qd̓ aliqs collega appellaret a principe: q̄ quod ƥtor eēt. ad hæc tā aſſiduus i tribūali: ut labore refici: ac reparari uideret. Quis nr̄m idē curæ: idē ſudoris ſumit? qs adeo expetitis honoribus aut deſeruit: aut ſufficit. Et ſane æquū ē tm̄ cæteris ƥſtare cõſulibus ipm: q cõſules facit: quippe ēt fortūæ uidebat indignū ſi poſſet honores dare: q gerere nõ poſſet: facturus cõſules doceat: accepturiſq; ampliſſimū honorē pſuadeat ſcire ſe qd ſit qd̓ daturus ſit: ſic ſit ut illi quoq; ſciāt: qd acceperint. Quo iuſtius ſenatus ut ſuſciperes quartū cõſulatū & rogauit: & iuſſit. Imperii hoc uerbū: nõ adulatiõis eē: obſequio tuo crede: qd̓ nõ alia in re magis: aut ſenatus exigere a te: aut tu ƥſtare ſenatui debes: ut. n. cæteroꝝ haium: ita pricipū illoꝝ oium: qui dii ſibi uident: æuū oē & breue: & fragile ē. Itaq; optimū quēq; niti & cõtēdere decet: ut poſt ſe quoq; reip. pſit. moderatiõis. ſ. iuſtitiæq; monumētis: q̄ prima ſtatuere cos. poteſt. Hæc nēpe intētio tua ut libertatē reuoces: ac reducas. Quē ergo honorē magis amare? quod nomē uſurpare ſæpius debes? quā quod primū inuenit recuperata libertas? Nõ eſt minus ciuile & principē eſſe pariter: & conſulē: quā tantū conſulē. Habes etiam rationē uerecundiæ collegarū tuorum: Collegarum inquā ita enim & ipſe loqueris: & nos loqui uis: onerosa erit modeſtiæ illorū tertii conſulatus ſui recordatio: donec te cõſulē uideāt. neq; enī ƥt nõ nimiū eſſe priuatis: qd̓ principi ſatis eſt. Annuas

Quē ergo honorē. illa iqt Cicero cõcīna ē iterrogatio. q̄ cū numerata ſunt neceſſaria cõfirmat oronē ſuperiorē: ut hoc loco. Quod primū inuenit recuperata libertas. ſatis cõſtat poſt exactos reges: & rēp. in libertatē uīdicatā: creatos cõſules annuū magſtatū & duoꝝ tm̄. Ciuile. humanū. gratū. Et cõſulē q̄ tm̄ cõſulē. traductio color. Verecūdia collegaꝝ tuoꝝ. ut q tertiū cõſulatū pariter ac tu geſſerūt abſoluas a uerecūdia: qd̓ tibi pares i cõſulatu fuerit. redimes aūt ſi q̄rtū cõſulatū receperis. Collegaꝝ. repetitio. Cõſulē. q̄rto. Priuatis. ſine iperio. Quod. tertius cõſulatus. Annuas. recipias q̄rtū cõſulatū

Prætor cos. collega.

Dignatio.

Quibuſq;.ordo & ſēſus & ipſe facias nos cōpotes uotoꝝ:quoꝝ potes.i.accipias q̄rtū cōſulatū:ꝑ qbꝰ nobis cōſueuiſti eē cōpos apud deos:uidelicet cōſecutus es a diis q̄cūq; optabamus: an magis qbꝰ uotis tu cōſueuiſti eē cōpos apud deos:nā q̄cūq; a diis exigis cōſeq̄ris. Tāto minus.ob modeſtiā tuā:q̄ incitamur ut ſæpius cōſul fias. Ille.tertius cōſulatus tuus. Remiſſius.lenius.frigidius.Sciremꝰ expti eēmus. Expimētū tui.quo ſumus expti quātū eo honore ꝓſtares. Vſum.utilitatē iā cognitā. Quis ꝓxime. redidit ambiguū an de uotoꝝ nūcupatiōe:an de acclamatiōibꝰ ītelligat:nō multo.n.ante dixerat uota

Cæſar optātibus: quibuſq; apud deos eſſe cōſueſti:quoꝝ potes ipſe uotoꝝ cōpotes facias.fortaſſe ſufficiat tibi tertius cōſulatus: ſed nobis tanto mīus ſufficit.ille nos īſtituit: & īduxit ut te iteꝝ; iterūq; cōſulē habere cupiāus. remiſſius iſtud cōtēderemus:ſi adhuc nō ſciremus q̄lis eēs futurus. tolerabilius fuit expimētū tui nobis:q̄ uſuȝ negari.dabit̄ ne rurſus uidere cōſulē illū? audiet:reddet q̄s ꝓxime uoces:ꝓſtabitq; gaudiū q̄tū ipſe ꝑcipiet:ꝓſidebit lętitię publicę author eius: & cāitē ꝑtabitq; affectus nr̄os:ut ſolet cohibere:nec poterit? pietati ſēatus cū modeſtia pricipis felix ſpecioſūq; certamē ſeu fuerit uicta ſeu uicerit:eq̄dē īcognitā quādā: ꝓxiaq; maiorē ꝓſumo lætitiā.q̄s .n.eſt tā ibecilli igenio : q nō tāto meliorē cōſulē ſperet:quāto ſæpius fuerit? alius labores:ſi nō cōtinuo deſidię:ac uoluptati dediſſet:ocio tñ:& q̄ te recreaſſet.hic cōſulatibus curis exolutus:pricipales reſumpſit:tā diligēs tēpamēti: ut nec cōſulis officiū priceps:nec pricipis cōſul appeteret. Videmus ut ꝓuiciaꝝ deſideriis; ut ſingulaꝝ ēt ciuitatū ꝓſidiis occurrat.nulla ī audiēdo difficultas: nulla ī rn̄dēdo mora.adeūt̄ ſtatī: dimittūt̄ ſtati: tādēq; pricipis fores excluſa legationū turba nō obſidet.q̄d ī q̄ibus excogitatiōibus: quā mitis ſeueritas? q̄ nō diſſoluta clęmētia? nō locupletādo fiſco ſedes:nec aliud tibi ſnīæ tuæ ꝑciū:quā bene iudicaſſe.ſtāt ante te litigatores nō de fortūis ſu-

ꝑ Traiano ſuſcœpta ſi bñ rēpu. & ex utilitate oium rexiſſet: & ipſum obteſtatum ne unq̄ pro ſe reſp.uota ſuſciperet inuitas aut ſi inuita ſuſcœpiſſet: non teneretur:& acclamatum illi ab oi ſenatu . Traianūq; ſenatorū ardorē cōnatū reprimere:an per hæc monſtrauit iuſiurandū a cōſule datū & a Traiano ſuſcœptuȝ ſe ſuaq; deorum iræ deuouēte ſi ſcienter fefelliſſet. Gaudiū.tātū nobis ex hoc. Præſidebit.princeps erit ſenatus ut in epiſtolis dixerat. Lætitiæ publicæ.omnibus ſenatoribus lætis illius conſulatu. Affectus nr̄os.acclamationes ob immēſum gaudiū. Nec poterit.nam dixerat: quāto magis a te reprimebamur eo plus exarſimus non cōtumacia Cæſar:ſed ut i tua ꝑtāte eſt an gaudeamus:ita nec in nr̄a in quantū gaudeamus. Pietati. ordo eſt felix ſpecioſumq; certamen fuit pietati ſenatus cū modeſtia principis : ſeu illa pietās fuerit uicta.i.exceſſerit imperiū pricipis: ſeu uicerit.i.non potuerit cohiberi a laudibus Traiani. Præſumo.ꝓuideo:nā & a futuris laudaē licet:ab anteactis argumentando. Incognitā.admirādā:inauditā. Proxia.quā ex tertio tuo cōſulatu cœpimus. Sæpius.experiētia.n.& uſus excolit hominū mores. Alius.imperator. Si nō dediſſet.ſi non omne tēpus ſui cōſulatus q̄d laboribꝰ occupare debuiſſet uoluptatibus cōſumpſiſſet. Ocio.interpoſito: quo uires aī & corporis reficiunt̄. Hic.Traianus.Cōſulatibus curis exolutꝰ:depoſito cōſulatu. Pricipales.ad pricipē ꝑtinētes. Tā diligēs tēperamēti.tāta uſus tēperātia. Princeps.dū tm̄ gereret ꝑſonā pricipis. Prouiciaꝝ deſyderiis.libellis ꝓuicialiū:& legatiōibus audiēdis. Occurrat.ſatiſfaciat. Ciuitatū ꝓſidiis.q ꝓſidio eēt ciuitatibꝰ miſſis ī eas militibꝰ ne ab hoſtibus īfeſtarent̄:& q̄d ꝓuidebat ne ciuitates afficerent̄ iniuria a ꝓſidiis romāoꝝ. In audiēdo.i adeūdo Traianū:ut quæ poſtularēt audiret. Statim.cōuerſio color:ꝑ quē ad poſtremū uerbū cōtinēter reuertimur:exornatio ſane repetitioni cōtraria. Tandēq;.poſtquā hoc diuerſum diu ſub Dōitiano uidimus.

Obſidet.ambit:occupat. Mitis ſeueritas.hæc eſt ꝑcipua laus diuerſas uirtutes i unū miſcere:neq; ad ſummū alicuius ꝓcedere:ſed alterius aſperitatē cum manſuetudine alterius condire. Non diſſoluta. non remiſſa:non indulgens. Clæmentia.neq; enim quiſq̄ eſt q imperatorē romanū melius commendet gentibus q̄ clæmentia:hæc Cæſarē deū fæcit:hæc Auguſtū conſecrauit:hæc Antōinū Pii cognomine ornauit.eſt autē tēperantia animi in poteſtate ulciſcendi:uel lenitas ſuperioris aduerſus inferiorē in pœnis conſtituendis & quæ ſequunt̄ apud Senecā libro.ii.de clæmentia at Cicero in rhethoricis. Clæmētia eſt ꝑ q̄ animi temere in odiū alicuius concitati comitate retinentur:nā clæmēs eſt:q de iuſto multū remittit dictꝰ q̄d colat mētē ſuā:nec eā uexat iraſcēdo. Sedes.occupatꝰ es:itērꝰ. Fiſco.ipialibꝰ reddītibꝰ. Snīæ tuæ.quā ꝓnūcias i rebꝰ ambiguis:nullū tibi emolumētū q̄ iuſtitiæ laudis. Fortūis.rebꝰ:de q̄bus contēdūt. Exiſtimatione.opinione:qualem de eis hābeas. Cauſa.lite. O ueri principis.officiū. Clæmētia.

Aemulas ciuitates.cõtendẽtes īter ſe de finibus uel dignitate. Tumẽtes.iratos diſcordes. Imperio.
principali ptãte. Intercedere.occurrere ꝓuidere. Iniquitatibus magiſtratuũ.Mariũ.n.Priſcũ ꝓcõſulẽ
africæ:& Cecíliũ claſſicũ Bethycæ q̃uis defũctũ paſſus ẽ repetũdaꝝ dãnari:& Iulii baſſi Bithyniæ ꝓcõ
ſulis acta reſcindi:dariq; a ſenatu ius oĩbus:de qbus ille aliqd cõſtituiſſet ex ĩtegro agẽdi dũtaxat p biẽ
niũ:unde ſtari ſubiũxit ĩfectũq; reddere:qcquid fieri nõ oportuerit.ĩfectũ igitur ꝓ nõ facto. Velociſſi
mi ſyderis.ſolis:diebus ſingulis orbẽ percurrentis. Velut.nõ.n.præſentia: ſed potẽtia poterat ſuis opẽ
ferre ſubito. Aſſiſtere.patrocinati. Ta-
lia. talis prouidentiæ. Temperat. regit.
Nutu.Ioui in conſenſu mitum præcipui
poetarum Hom.& Virgi.aſſignant. Mitẽ
Tullius Iouis nutu omnia regi ꝓdidit : &
Mamertinus pro conſulatu:poetæ inquit
ferunt altiſſimũ illum & cuncta poteſtate
cohibentem deũ: qui ditione perpetua di-
uina atq; humana moderatur:cum deſpi-
ciat ĩ terras habitu otis tempeſtatũ ĩcerta
mutare eius nutu mondum tremiſcere:ab
lios bilaritate turbines abigi:nubes fuga-
ri:nitentia per orbem ſerena refundi. Si
quãdo oculos demiſit in terras. ſi aliqñ di
uertit curã ſuã a cœleſtibus ad humana:
falſo tñ finxit antiquitas p interualla deũ
mortalia curare:ut Virg. poſt Aeneæ nau
fragium cum Iupiter æthere ſummo De-
ſpiciens mare ueliuolum: terraſq; iacẽtes.
hic locus non caret adulatione. Inter di-
uina.ad ſuã curam pertinẽtia. Per te.te
idem curante. Liber.ab adminiſtratione
reꝝ humanarũ. Cœlo.tantũ uacat. ſolũ
occupatur circa regimen cœleſtiũ. Suf-
ficis mandãti.ſatiſfacis iperio Iouis. Cõ-
datur.firmat. Fæciſti paria. ſatiſfæciſti:
officiũ tuũ executus es : & par ei fuiſti: ſic
alibi dixerat. Influẽtibus.occurrẽtibus.
Quæ.n.remiſſio. tranſit ad bona corpo
ris : & laudat a uenatione : cuius ſtudio
Adrianus eius ſucceſſor in iperio uſq; ad
inſaniam & periculũ detentus eſt: & Clau
dianus Stiliconem a uenatiõe cõmendãs
cecinit.Quis Stilicõe prior ferro penetra-
re leones Cõminus?aut longe uirga tranſ
figere ceruos? Saltus.quos agros non co
lebant pp ſyluas:aut id genus ubi poſſit
paſci:& poſſidebant ab uſu ſuo ſaltus au-
thore Varrõe nominarũt:unde Virg.Sal-
tibus in uacuis paſcũt. Excutere.excitare canibus odoris. Supare imẽſa:ac deinceps uerba grauitatẽ
orationis monſtrãt:quæ conſtat.ix.uerboꝝ grauiũ magna & ornata cõſtructiõe. Gradũ inferre.ingre
di.Xenophon in libello de uenatiõe oportet uenatoriæ rei ſtudioſum ſtatura eẽ agilẽ:& ualidũ:aĩo uero
patientẽ:ut laboris uictor re ipſa lætet. Nullius.præducis miniſtri. Inter hæc.inter uenandũ. Lu-
cos.religioni cõſecratos:quos cædere nefas erat. Numinibus.diis ꝓſerti ſylueſtribus:ut faunis:ſatyris:
Dianæ.nã Xenophon in libello præmemorato refert uenationis ꝓceptorũ ſuorum memores dei cultO
res fieri & pios:bonos in parentes:in patriã:in amicos:in oẽs ciues. Hæc experiẽtia iuuentutis in uena-
tione iuuentus experiebat ſuã uirtutem:uenationis.n.ſtudioſi fuerũt Cephalus:Aeſculapius: Milaniõ
Neſtor:Theſeus:Hippolytus:Palamedes:Vliſſes:Mneſtheus:Diomedes:Caſtor:Pollux:Machaõ: Podali
rius:Antilochus: Aeneas:Achilles. Futuri duces.recitat Xenophon ex uenatione bonã ualitudinem cõ
parari:ad bellũ optĩe inſtitui:hinc bonos milites:& pares iperatores euadere. Fugacibus.ceruis:dãmis:
leporibus. Audacibus.urſis:leõibus. Callidis.uulpib⁹. Cãpis.frugibus.nã ciuib⁹ uenatores utiles idẽ
eſt author:ferarũ interniciõe:exẽplo Calidonii apri:qui ſcribẽte Ouidio in metamorph. ſata uaſtabat

is:ſed de tua exiſtimatione ſoliciti:nec tam ueren
tur quid de cauſa ſua: quam quid de moribus ſen
tias.O ueri principis: atq; etiam conſulis recon-
ciliare æmulas ciuitates:tumenteſq; populos nõ
imperio magis:q̃ ratione compeſcere : intercedẽ
re iniquitatibus magiſtratuum: infectumq; red-
dere quicquid fieri non oportuerit:poſtremo ue
lociſſimi ſideris more oĩa inuiſere : oĩa audire:&
undecũq; inuocatũ ſtatim uelut numẽ adeſſe : &
aſſiſtere. Talia eſſe crediderim:quæ ipſe mũdi pa
rẽs tẽperat nutu:ſi qñ oculos demiſit in terras:&
facta mortaliũ inter diuina opera numerare di-
gnatus eſt:quibus nũc per te liber:ſolutuſq; cæ-
lo tantũ uacat.poſtquã te dedit: q erga omne ho
minum genus uice ſua fungereris:fungeris.n.ſuf
ficiſq; mãdãti:cũ tibi dies oĩs ſumma cũ utilitate
noſtra:cum tua laude condatur. Quod ſi quan-
do cum influentibus negociis paria fęciſti:inſtar
refectionis exiſtimas mutationem laboris.Quę
enim remiſſio tibi niſi luſtrare ſaltus? excutere cu
bilibus feras? ſupare imenſa mõtium iuga? & hor
rentibus ſcopulis gradũ inferre ? nullius manu?
nullius ueſtigio adiutum? atq; inter hæc pia men
te adire lucos? & occurſare numinibus? oliꝫ hęc
experientia iuuentutis:hæc uoluptas erat:his ar
tibus futuri duces imbuebãtur: certare cum fu
gacibus feris curſu:cũ audacibus robore:cũ cal-
lidis aſtu : nec mediocre pacis decus habebatur
ſubmota cãpis irruptio feraꝝ: & obſidiõe quadã

& agros. Labor agreſtiũ.frugẽs:ſata. Gloriã.uenandi. Illi.conueniunt Tranq.uerba:laboris inquit Domitianus impatiẽs p urbẽ pedibus nõ temere ambulauit:in expeditionẽ & agmine equo tarius:lecti-ca aſſidue uectus eſt:armorũ nullo:ſagittarũ uel præcipuo ſtudio tenebatur:centenas uarii generis feras ſæpe in albano ſeceſſu cõficientẽ ſpectauere plærique:atq; ẽt ex induſtria ita quarundã capita figentẽ:ut duobus ictibus quaſi cornua efficeret:nõnunq̃ in pueri procul ſtantis præbentiſq; pro ſcopo diſpanſam dextræ manus palmam ſagittas tanta arte direxit:ut omnes per interualla digitorum innocuæ euade-rent. Lampridius & Herodianus pariter Commodi ſummã iu ſagittando peritiã tradidere. Obire.eam aſſequi. Fractas clauſtris. aſſuetas cauea: & ideo depoſita feritate. Ipſorum.imperatorum. Lu-dibriũ.deriſionem. Mentita ſagacitate. falſa induſtria:quia utebantur ſcopo in ſa-gittando. Colligerent.præuenirent:con-ficerent. Huic.Traiano. Sudor.labor: exercitationis plærũq; finis eſſe debet ſu-dor:aut certe laſſitudo i quæ citra fatiga-tionem fit. In maria proferre.experiri na-uigatione: geſtationum: leuiſſima eſt na-ui:uel in portu:uel in flumine: uehemen-tior in alto:atq; hæc ipſa intendi uel leni-ri poſſunt:Traianus intendebat: Domitia-nus lenibat. Sequitur uela. nauigat ſecũ-do uento. Manibus.contrahendo tanq̃ nimium tumida.nulla aũt res æque adiu-uat curſuz nauis q̃ ſumma pars ueli:illinc maxime nauis urget:Itaq; quoties uentus increuit:maiorq; eſt q̃ expedit:antẽna ſub mittit:minuſq; habet uiriũ flatus. Aſſi-det.regit nauẽ. Valentiſſimo.robuſtiſſi-mo. Frangere fluctus.niti cõtra uentos. Trãſfretare.trãſire. Illi.Dõitiano. Al-bani lacus.lacus albanus in nemore alba-no a tumulis circũiacẽtibus iclusus: bello tñ aduerſus ueios auctus p foſſas emiſſus: ſatiſfecit & uati uẽti:& delphico oraculo

liberatus agreſtiũ labor. Vſurpabãt gloriã iſtam illi quoq; pricipes qui obire nõ poterãt: uſurpãt autẽ ut domitas fractaſq; clauſtris feras:ac deide in ipſorũ quidẽ ludibriũ emiſſas mẽtita ſagacitate colligerẽt. huic par capiẽdi: quęrendiq; ſudor:ſũ muſq;:& idẽ gratiſſimus labor iuenire. Eniuero ſi qñ placuit idẽ corpis robur i maria pferre:non ille fluitãtia uela:aut oculis ſeqtur: aut mãibus: ſed nũc gubernaculis aſſidet: nũc cũ ualẽtiſſimo quoq; ſodaliũ certat frãgere fluctus: domitar uẽtos reluctãtes: remiſq; trãſfretare obſtãtia freta. quãtũ diſſimilis illi qui nõ albãi lac⁹ ociũ:baiãiq; torporẽ:& ſilẽtiũ ferr: nõ pulſũ ſaltẽ fragorẽq; re morũ pperi poterat:qui ad ſingulos ict⁹ turpi formidie horreſceret. itaq; pcul ab oĩ ſono i cõcuſſus ipe:& im ot⁹:religato reuinctoq; nauigio ñ ſec⁹ ac piaculũ aliqd trahebat. fœda facies cũ.P.R. ipa tor alienũ curſũ:alienũq; rectorẽ uelut capta naue ſeqret. nec dformitate iſta ſaltẽ flũina carebãt: atq; amnes: dãubi⁹:ac rhen⁹ tm̃ illd nñi dedecoris ueher gaudebãt: nõ minor cũ pudor ipii: qd hęc romanæ aqlę: romana ſigna romana deniq; ripa:

quæ res latius li.v.ab urbe cõdita narrat a Liuio:delectatũ ſeceſſu albão Dõitianũ:Iuuena.ſatyra.iiii.& Mart.li.xi.ac Tranq.cum Diõe meminere in uita eiuſdẽ:erat autẽ albanum ſub mõte albano:unde etiã appellationẽ accœpit:ueluti arx quædã. Ocium.ſeceſſum. Baiani.Baiarum portum in Campãia poſt Baias.
Miſenum locat Pli.& Strabo libro primo poſt Miſenum:nec minus libro.v.deinde dicẽs pfundũ littus reductũ i ſinũ baias apit:aq̃ſq; calidas & ad uoluptatẽ & ad ſanãdos morbos habet accõmodiſſimas.ob hoc deuitãdus ille locus ſecũdũ Senecã:q̃ habet quaſdã naturales dotes:qb⁹ illũ ſibi celebrãdũ luxuria ſumpſit:q̃re Horatius illarũ luxuriã libro.i.epiſtolarũ pariter notat.Mart.xi.multis laudat:ibi Littus beatæ Veneris aureũ Baias:Baias ſuphæ blãda dona Mineruæ. denomiationẽ traxiſſe a Baio Vliſſis ſocio teſtãt Strabo:& Seruius: Torporẽ.trãqllitatẽ. Incõcuſſus.ſtabilis:qetus:quod fieri nõ potuiſſet ſi huc & illuc fluctib⁹ agitaret. Religato.ad mai⁹ nauigiũ:ut & pcedẽs fluct⁹ ſi q forte fierẽt frãgeret:& ſubſequẽs nullo remorũ pulſu cõcuteret. Piaculũ.peſtis:cõtãinatio. Fœda facies.turpe ſpectaculũ. Alienũ rectorẽ.pcedẽtis nauis gubernatorẽ. Velut capta naue.tanq̃ nauis q̃ Dõitianus trahebat ab hoſtibus capta foret. Deformitate iſta.turpi aſpectu ac idecoro.Flumia: atq; amnes flumẽ dictũ qd fluat:a Fluuium
quo ſtillicidia fluuia:q̃ ut ita fluãt:cadãtq;:amnis id flumẽ qd circuit aliqd:nã ab ambitu amnis author Amnis.
Varrõe deducit:cui aſtipulat Põpeius:amnis inqt pprie dicit a circũnando:ex græca ppoſitiõe αμ qd ẽ circũ tractũ.& nare fluer.Seneca.iii.naturaliũ quæſtionũ:flumẽ ẽ fluẽs aq̃:& p fluxu Virg.uſus ẽ:aut rapidus mõtano flumie torrẽs Pli.li.xxxii.reciproci æſtus inenarrabilẽ uim mare in flumen uerſum dixit. amnis autẽ incerto genere fuit apud antiquos authoribus Feſto & Seruio. Tantũ illud nñi dedecoris. Domitianũ romanis ingẽs opprobriũ:q Dacis annua tributa pẽdebat. Danubius & Rhenus. ſumptis expeditionibus i Sarmatas & Getas:de qbus Mart.lib.ix.Cornua ſarmatici ter perfida cõtudit hiſtri:Sudantẽ getica ter niue lauit equũ. Hæc talia uiſu deformia.Domitianum trahi nauigio religato. Romanæ aqlæ exercitus romanus:repetitio & cõpar. Romana rippa.inſeſſa a romanis: & ditioni noſtræ

ſubiecta. Quã quod hoſtiũ.q̃ quod ſigna & hoſtiũ rippã:hæc pſpectarẽt. Hoſtiũ.germanoꝝ alterius rippæ dñorũ:reſumiť idẽ uerbũ p repetitionẽ. Illa.Danubiũ & Rhenũ. Nũc.iterdũ. Cãpis ſupflua. excreſcẽtia:inũdãtia. Lipida.deſecata:quod ſolet euẽire decreſcẽtibus fluminibus. Deſerẽtia.cãpos: & in ſuũ alueũ redeũtia. Nãdoq; ſupare.imo cõcreta pedibus tranſire. Per ſe.ſolã: ſine prudẽtia:fortuna inqt Xenophon de uenatione:corporis & animi fortitudinẽ comitať:tãgit aũt Domitianũ: q ſecũdũ Dionẽ fuit corpore robuſto & audaci aĩo:ſed has dotes nimio luxu debilitauerat. Duriciẽ.robur.

q̃ q hoſtiũ proſpectarent: hoſtiũ quibus moris ẽ eadẽ illa nunc rigẽtia gelu flumia:aut cãpis ſupflua:nunc limpida ac deſerẽtia luſtrare uauigiis: nãdoq; ſupare.nec uero laudauerĩ p ſe magnope duriciẽ corporis ac lacertoꝝ:ſed ſi his ualidior toto corpote animus iperitet: quẽ nõ fortunæ ĩdulgẽtiæ molliãt:non copiæ principales ad ſegnitiẽ luxũq; detorqueãt:tũc ego ſeu mõtibus:ſeu mari exerceať: & lætũ ope corpus:& creſcẽtia laboribus mẽbra mirabor.uideo.n.iã ĩde antiqtus maritos deaꝝ:ac deoꝝ liberos:nec dignitate nuptiarũ magiſq̃ his artibus ĩclaruiſſe.Simul cogito cũ ſint iſta ludus:& auocamẽtũ huius:illę ferię & ĩrętę:& a qb⁹ ſe i tale ociũ recipit uoluptates:ſũt.n. uoluptates:qbus optie de cuiuſq; grauitate:ſcirate:tẽperãtia crediť. Iã qs adeo diſſolutus: cuius non occupationibus aliq̃ ſpecies ſeueritatis inſidať? Ocio pdimur.An nõ plærią; principes hoc

Validior.fortior. fortitudo.n.animi eſt: nam nec oĩbus q fuerunt uiri manu pmpti fortis nomẽ cõceſſerim:quia ſine uirtute intelligi non põt fortitudo : cuius contrarium ignauiã pfert Gellius: illa authore Seneca de beneficiis eſt pericula iuxta contẽnens:aut ſcientia repellendoꝝ:excipiendoꝝ:prouocandoꝝ : ac timendorum contẽptrix:terribilia:& ſub iugum libertatem noſtrã timentia deſpicit.puocat.frangit:cuius perpeſſio patientia: & tolerantia rami ſunt:illic eſt prudentia ſine qua nullum inuenitur conſiliũ:quæ ſuadet. quod effugere non poſſis conſtantiſſime ferre:illic eſt conſtantia : quæ deiici loco nõ põt & propoſitum nulla ui extorquere dimittit:fortitudo qdem circumſiſtiť:hic audacia: inde timiditate. audacia confidentiæ fit abundantia : metus uicium deficientis audaciæ.hæc ſumpta ex Apuleio. Indulgentiæ fortunæ.rerum copiæ : imperiales luxus.bona fortunæ:quæ maxime ſunt in principibus. Molliãt.eneruent:debilitẽt: deliciis.n.plærũq; corporis & aĩ robur frãgiť:quare in præfatiõe totius opis Liuius: nuper inquit diuitiæ auaritiã.& abũdãtes uoluptates deſyderiũ p luxũ atq; libidinẽ pereũdi pdendiq; oĩa inuexere.diuitiæ ſecundũ Senecã inflãnt aĩos:ſuperbiã & arrogantiã pariunt:inuidiã trahũt: corpus emolliunt. Lætũ.bonæ habitudinis. Maritos deaꝝ.qualis fuit Peleus:q ob fortitudinẽ Thetidis nuptias meruit:Cephalus a dea raptus:& Hippolytus ob uenationẽ Dianæ carus. Deoꝝ liberos.q̃les nouimus Theſeum:Caſtorẽ:Pollucẽ:& alios plures. Dignitate nuptiaꝝ.claritate parẽtũ:& nataliũ. His artibus.uenatione. Simul.&c. Iſta.uenatio:geſtatio:exercitatio. Auocamẽtũ.ſolatiũ.delinimentũ: pprie tñ cũ uocibus attrahimur. Apuleius in Apologia.reputo poſſe animũ humanũ: & puerilẽ pſertim: ſimplicẽq;:ſeu carminũ auocamẽto:ſeu odoꝝ delinimẽto ſoporari.libro tñ.ix.Secũdus aduocamẽtũ di xit:ubi plura inuenies. Huius.Traiani. Illæ.adminiſtratiões publicæ.repete ſint. Voluptates feriæ & inrẽtæ.hypbaton:nã mutauit ordinẽ uerboꝝ:ſenſus eſt ex rebus grauibus uoluptates q̃s ſentit Traianus:ſed ferias & ſũmas.at ẽ aliud uoluptatis genus cũ aĩus remittiť:& oblectať luſibus:& hõeſtis corporis exercitatiõibus uoluptatẽ.n.ponere ſolemus ad demõſtrãdã aĩ hilarẽ affectionẽ:ẽ aũt ſecũdũ Senecã nõ illa leuis & fugax:& ſubĩde reficiẽda:ſed ſtabilis:& certa:ſũma uoluptas.poſſe.ſ.capere ex horridis uoluptatẽ.& ad id ſe reduxiſſe:qd eripe nulla fortũæ iniqtas poſſit.Apuleius lib.de philoſophia duplicẽ uoluptatẽ dicebat:eã ĩprimis laudãs:quæ glorioſis actibus ueniat:q̃ ſit hõeſta: ut p aliq̃ pclarã adminiſtratiõe ſuſcepta:lege plura apud Gelliũ cũ alibi:tũ lib.viii.ubi de uoluptate diuerſæ philoſophorũ ſñiæ recitanť.itẽ Laertiũ:& Athenæũ lib.xi. Recipit.refouet:remittit ſe Traiãus. In tale ociũ.i uenationẽ & geſtationẽ res laudabiles:pulcherrimũ.n.& hũaniſſimũ i una ſeueritatẽ comitatẽq; miſcere:ne illa in triſtitiã:hæc i petulãtiã excidat:nã author Seneca i declamatiõib⁹:oĩbus q̃dẽ pdeſt aĩuz relaxare:excitať.n.q̃ete uigor. Sũt.n.uoluptates:ſecũdũ Apuleii ſñiam q eas exiſtimat uoluptates:& appetibiles:q uerſanť circa honeſtos actus. Crediť.credit:cognoſcit Traiãus. Cuiuſq;.cãdidati:ſenatoris:litigãtis. Iã.ꝑterea. Quis.pricipũ fuit. Occupatiõibus.adminiſtratiõibus. Species.forma:nã Domitianus: quẽ pcipuũ reſpicit:plura ſeuere fæcit:ſcenã hiſtriõibus iterdixit:caſtrari mares uetuit: ius diligẽter & induſtrie dixit:nũmarios iudices cũ ſuo quẽq; cõſilio notauit:magiſtratib⁹ quoq; urbicis:puinciarũq; pſidib⁹ coercẽdis tm̃ curæ adhibuit:ut neq; modeſtiores unq̃:neq; iuſtiores extiterit. Ocio delidia.paulati effœminať aĩus:atq; i ſimilitudinẽ ocii ſui & pigriciæ i q̃ iacet ſoluiť neq; imerito ſcd̃m Columellã maiores nři cẽſuerũt tã ocii q̃ negocii reddẽdã rõnẽ. Plerią;.mlti.ut alios omittã:Auguſtũ i plurimis laudatũ pricipẽ

a cœpimus aleā:ſtupris:& luxu oblectatū:q̄q̄ ſcio īprimis Domitianū mōſtrari:quē recitat Trāq.quoties ociū eēt alea ſolitū auocari ēt p feſtis diebus matutiniſq̄ horis:libidinis āt nimiæ: aſſiduitatē cōcubitus uelut exergitatiōis genus clinopalē uocaſſe:famāq̄ fuiſſe q̄ſi cōcubinas ipſe diuelleret: nataretq̄ īter uulgatiſſimas meretrices. Aleā. genus ludi:cū ſpecies uetitas & cōceſſas iuriſcōſultus enūerat: alea ſtudioſiſſime luſit Claudiꝰ de cuius arte librū quoq̄ emiſit: trāſlatiue ad alia trāſfert Mart. ī diſtichis Alea pua nuces & nō dānoſa uidet:Sæpe tn̄ pueris abſtulit illa nares. Liuiꝰ.i.ab urbe cōdita:ī dubiā īperii ſeruitiiq̄ aleā imus.

idē tp̄s ī aleā:ſtupra:luxū cōferebāt:cū feriaꝝ laxamēta curaꝝ uitioꝝ cōtētiōe ſupplerēt. hēt hoc primū magna fortūa:q nihil tectū:nihil occultū eē patit:pricipū uero nō mō domos: ſ; cubicula ipſa:ītimoſq̄ ſeceſſus recludit:oīaq̄ arcana noſcēda famæ ꝓpōit:atq̄ explicat. Sed tibi cæſar nihil accōmodatiꝰ fuerit ad gloriā:q̄ pēitus īſpici. ſunt qdē p̄clara:q̄ i publicū pfers:ſed nō minora ea:q̄ limīe tenes. Eſt magnificū qd̄ te ab oī cogitatiōe uitioꝝ reprimis ac reuocas: ſed magnificētius q tuos. Quāto.n. magis arduū ē alios p̄ſtare q̄ ſe: tāto laudabilius:q cū ipſe ſis optius: oēs circa te ſimiles tuí effeciſti. mltis illuſtribꝰ dedecori fuit: aut icōſultiꝰ uxor aſſūpta:aut retēta patiētiꝰ:ita foris claros dōeſtica deſtruebat īfamia:& ne maximi ciues hērēt hoc efficiebat: q mariti mīores erāt. tibi uxor ī decus:& gloriā cedit:qd.n.illa ſāctius:qd antiquius: Nōne ſi pōtifici maxīo deligēda ſit cōiunx:aut hāc:aut ſimilē (ubi ē āt ſimilis) elegerit:q̄ illa nihil ſibi ex fortūa tua niſi gaudiū uendicat:q̄ conſtanter nō potentiā tuam:ſed ipſum te reueretur: Idem eſtis inuicē: quod fuiſtis

Cū feriaꝝ. ſenſus ē: cū ſi qn̄ a rebus ſeriis animū relaxarēt luxuriæ & ignauiæ idē tp̄is abſumerēt. Cōtētiōe. oppoſitiōe. opponunt.n. uicia ſeriis. Hēt hoc primū. ſnīa color. Magna fortuna. magr̄atus. optiates:pricipes. Quod nihil tectū. nō uſq̄ quaq̄ diſſimile Iuue. illd oē aī uiciū tāto cōſpectius ī ſe crimen hēt q̄to maior:qui peccat hētur. Pricipū uero domos. Claudiāus ī panagyrico Honorii. Hic te p̄terea erebro ſermōe monebo: Vt te totius medio telluris ī orbe Viuere cognoſcas:cūctis tua gētibꝰ eē facta palā: nec poſſe dari regalibꝰ uſq̄ Secretū uiciis: nā lux altiſſima fati occultū nihil eē ſinit: latebraſq̄ p oēs intrat:& obſtruſos explorat fama receſſus. Accōmodatius. ꝓpriꝰ: cōueniētius. Gloriā tuā. Penitus. ītime. introrſus. Limine. domi ſecreto. Tuos. domeſticos more boni patriſfamiliæ. laudat a bōis externis ſcdm p̄cœpta:ut eoꝝ cām extitiſſe Traianū argumētet. Alios p̄ſtare. bonos facere. Circa te. familiares: aulicos. ſic Tranq. de Domitiāo. oēs circa ſe largiſſime pſecutus. Similes tui. optios. Multis dedecori fuit. q̄lis Pompeia Tertia Cæſari dictatori uxor:quā nō multā Clodius amauit: Iulia Tiberio: adulteriis flagrās: ſimulata ēt fuit Sēprōia tāq̄ marito .P. Scipiōi Africāo uenenū porrexiſſet. q̄re Euripides ī Iphigēia mādat domi ſapiēti mulierē:pbā:& bonā habēdā:aut ñ habēdā. χρὴ χέν δωμοῖσ ἴν ἀνδρα τὸν σοφὸν: τρέφειν γυναῖκα χρηστὴν καὶ ἀγαθὴν ἢ μὴ τρέφειν. Incōſultius. ñ exaīata priꝰ eius pudicitia. qd̄ īprimis fecit. M. Anto. ſupīducta Cleopatra: & Caius:quē nō facile ē diſcernere an mr̄imōia turpiꝰ cōtraxerit. an dimiſerit:an tenuerit. & Claudiꝰ recœpta ī mr̄imoniū Agrippia Germāici fr̄is ſui filia:pellectꝰ i amorē p ius oſculi & blādiciaꝝ occaſiōes .M. Cato Cēſorinꝰ hūit uxorē Actoriā Paulā hūili loco natā:uiolētā: mētis ipotē.& q nēo poſſet credere Catōi ſupbā:mēinit diuꝰ Hiero. Retēta patiētiꝰ. ſicut idē Claudiꝰ primū retēta īpudica Meſſallina: deide Agrippia fera & ueneficap quā demū iterijt: & Ciceroīs Terētiam male de pudicitia audiuiſſe accœpimꝰ:Socratē a ſuis uxoribꝰ male affectū. ſatis cōſtat author diuo Hiero. Syllā ul' ob hoc uere felicē nō fuiſſe:qd̄ Metellā uxorē palā īpudicā hūerit:addit ēt Pōpeio Mutiā uxorē adulterā. Philippū Macedonū regē ex mor cubiculū itroeūtē uxor excluſit irata:excluſus tacuit:& ſuā iniuriā uerſu tragico ſolatꝰ ē: Dōitianꝰ demū:quē ex pfeſſō flagellat Dōitiā Lōginā Aelio Lamiæ nupiā ī mr̄imoniū abduxit:eādē Paridis hiſtriōis amore depditā repudiauit:itaq̄ breue tp̄s ipatiēs deſidii:q̄ſi efflagitāte pplo, reduxit. Foris. circa publica. Claros. illuſtres pp res geſtas. Dōeſtica īfamia. uxoris libidies. Deſtruebat. denigrabar:p̄mebat. Mariti mīores. īfelices ī mr̄imōiis:& iō felicioribꝰ miores. Vxor. Plotia:quā Sedus ī epl'is ſctiſſimā uocat hæc author Diōe primū palatiū īgreſſa e gradibꝰ ad pplm cōuerſa talis īqt:huc īgredior q̄lis egredi uolo:itaq̄ p oēm pricipatū ita ſe geſſit: ut nullā meruerit rep̄hēſionē: Traiāo āt ſupuixit authorībꝰ Sptiāo:Iunio iuriſcōſulto:Diōe græco. Antiquus. grauiꝰ modeſtiꝰ:antiqs illas ſctitate referēs. laudat a ꝓpinqs:quos.M.T. īter bōa fortūæ nūerat:ſ; nitit Sedus pbare Traianū ſuos feciſſe imitātiōe ſui bonos:qd̄ ſane laudabiliꝰ:cū aī bōa lōge p̄cedāt fortūæ mūera. Pont. max. Traiāo: quē alibi ſignauimꝰ fuiſſe Pont. max. Hāc. Plotinā:ubi ē āt ſiſ pinde ac ſi cūctas uirtutibus excelleret. Quā. certe: qd̄ ωσ īterdū græce dr̄. Fortūa tua. īpio. Niſi gaudiū. niſi qd̄ lætior ē:gaudet.n. tuis bonis. Te ipſum. tua aī bōa:& qa maritus es: Idē eſtis inuicē. piter uos mutuo amatis ī magna fortūa:ac faciebatis ī priuata.

. Probatis exæquo. mutuo laudatis uos. Felicitas. iꝑatoria dignitas. Quã bñ. ꝗ modeſte: & tẽpate. Eadẽ. Plotia. Cultu. ueſtitu: mũdo muliebri. Ciuil' iceſſu. dẽiſſo uſtu: cõtra taxaẽ ſole apud Ouidiũ: qđ elata facie ꝓdiret: Dat uultũ pplõ ſublie ſub Hercule uicto. grãmatici obſeruãt iceſſũ ptineẽ ad nobiliores.

Hoc opus. hoꝝ cã Traiãus ẽ. Obſequii glia. ſatis ẽ gliæ Plotiæ ſi obſeqtur mariti mõitis. Nullꝰ terror. nulli ſatellites terrorẽ ĩtuẽtibus faciẽtes: hoc referẽ ad comitatũ: ãbitio ad cultũ & iceſſũ. In q̃tũ patiẽ ſexus. q̃tũ licet mulieri: q naturæ debilioris ẽ. i. ſaltẽ p urbẽ. Decuerit hoc illã. icedere pedibꝰ: Plotiæ decoꝝ eẽt: ẽt ſi tu geſtareris. Sub hac modeſtia uiri. ſub exẽplo tuæ modeſtiæ. Debet uerecũdiã. q̃to pudore uti debet uxor reſpectu mariti & ſui: honeſtat. n. plurimũ mulieres pudor. Soror ãt tua. Martiana: cui poſtea Auguſtæ cognomẽtũ fuit: & a ſenatu iter deas cõſecrata. Sororẽ. modeſtã exẽplo frĩs. In illa. i illiꝰ moribꝰ. Tuus cãdor. tua bõitas. cãdori oppõiẽ uictũ: ſicut cãdido nigrũ. Sit efficaciꝰ. maiorẽ ui teneat. Bñ iſtitui. hoc ad uxorẽ Plotinã refert q a Traião bõis moribꝰ ibuta fuerat: adoleſcentẽ. n. ad modũ duxerat illã. Feliciter naſci. at iſtud ſororẽ Martianã reſpicit: q frem ſortita fuerat iꝑatorẽ. ſẽſus ẽ. utrãq; eẽ optimis moribꝰ. Simultates. inimicitias. Aemulatio. cõtẽtio de pari cõditione. Ea porro naſciẽ. gradatio. Ex cõiũctiõe. iter affinitate cõiũctos. Aliẽ æq̃litate. creſcit iter pes. Mulieribꝰ duabꝰ. Plotinæ & Martiãæ. Suſpiciũt. ueneraẽ ſe. Sua itereẽ. ad ſe ptinere. Nihil. fit ab illis. Duas diſcordes. Eoſdẽ optios hẽt. Inde. ex tuis moribꝰ. Moderatio utraq; modeſta ẽ. nõ piclitabũẽ eẽ priuatæ. ñ piculũ erit ut dignitatẽ pdãt. Quæ nõ deſierũt. q uixerũt ẽt i pricipatu tanq̃ eẽnt priuatoꝝ & uxor & ſoror. nã modeſte & ſcẽ i ſũma ptãte uitã duxerũt: ut iure nẽo de illis cõqueri potuerit. Cognomẽ Auguſtaꝝ. id qđ ẽt nũc durat i marmoribus Plotinã & Martianã appellatas Auguſtas: nã uxores & ſorores iꝑatoꝝ cognomie Auguſtaꝝ iſignire cõſueuerãt romãi. Deꝑcatæ. abnuerãt ꝑcibꝰ. Appellationẽ pr̃is p̃riæ. ſupra mẽoratũ ſenatũ diu cõtẽdiſſet ut cognomẽ pr̃is p̃riæ reciperet Traiãus: & tãdẽ obtiuiſſe qđ itẽderat. Seu. recuſabãt. Plus. dignitatis.

In eo. i hac appellatiõe. Hoc. tãto laudat utraſq; a modeſtia. In ſplẽdore tituloꝝ. i noibus honorificis. In iudiciis hoĩu3. i ueritate. Magnis noibus. auguſtis. Pares ſe faciãt. uere dignæ ſint. Etiã dũ recuſant. ſua modeſtia. Exoleuerat. deſueuerat.

Amicitia. Amicitia. q ẽ oium diuinaꝝ hũanarũq; rerũ cũ beniuolẽtia & charitate ſũma cõſẽſio: & nihil aliud q̃ diligere ipm quẽ ames: nulla idulgẽtia: nulla utilitate reqſita. Seneca amare iqt & amicũ eẽ iter ſe differũt: imò diſſimilia ſũt: q amicus ẽ amat: q amat nõ utiq; amicꝰ ẽ. itaq; amicicia ſp ꝓdeſt: amor aliqñ ẽt nocet q̃re Donatus dixit amicꝰ ai ẽ: amator uero corpis. at alibi amator ad tps: amicꝰ i ppetuũ. Paulus de uer. ſig. amicos appellare oẽs debemꝰ nõ leui noticia cõiũctos: ſed qbus fuerit iura cũ patref. hõeſtis familiaritatis q̃ ſita rõnibus. lege alia aiciciaꝝ gñera apud Apuleiũ lib. de p̃bia. Priſcũ mortaliũ bonũ. freq̃ẽs apud priſcos cũ

ꝓbatis exæquo: nihilq; uobis fœlicitas addidit: niſi q ſcire cœpiſtis quã bñ uterq; ur̃m fœlicitatẽ ferat. Eadẽ quã modica cultuẽ quã pca cõitatuẽ quã ciuilis iceſſuẽ mariti hoc opus: q ita ĩbuit: ita iſtituit. nã uxori ſufficit obſequii glia. An cũ uideat quã te nullꝰ terror: nulla cõiteẽ ãbitio: ñ: & ipſa cũ ſilẽtio icedatẽ igrediẽteq; pedibꝰ maritũ in q̃tũ patiẽ ſexus imiteẽ? Decuerit hoc illã ẽt ſi diuerſa tu facias. Sub hac uero modeſtia uiri q̃ta3 debet uerecũdiã uxor maritoẽ fœmia ſibiẽ Soror ãt tua ut ſe ſororẽ eẽ mẽinitẽ ut i illa tua ſimplicitasẽ tua ueritasẽ tuus cãdor agnoſciẽ ẽ ut ſi qs eã uxori tuæ cõferat: dubitare cogaẽ: utri ũ ſit efficacius ad recte uiuẽdũ bñ iſtitui: aut fœliciter naſci. Nihil ẽ tã ꝓnũ ad ſimultates quã æmulatio i fœminis ꝑſerti: ea porro maxie naſciẽ ex cõiũctiõe: aliẽ æq̃litate: exardeſcit ĩuidia: cuiꝰ finis ẽ odiũ. Quo qdẽ admirabiliꝰ exiſtimãdũ ẽ: q mulieribꝰ duabꝰ i una domo: pic; fortũa nullũ certamẽ: nulla cõtẽtio ẽ. ſuſpiciũt iuicẽ: iuicẽ cedũt: cumq; te utraq; effuſiſſie diligat nihil ſua putãt itereẽ: utrã tu magis ames. idẽq; utriq; ꝓpoſitũ: idẽ tẽor uitę: nihil q ex quo ſentias duas eẽ: te. n. imitari: te ſubſeq ſtudẽt: iõ utraq; mores eoſdẽ: qa utraq; tuos hẽt. Inde moderatio: ide ẽt ꝑpetua ſecuritas. neq; . n. unq̃ piclitabũẽ eẽ priuatæ: q̃ nõ deſierũt. Obtulerat illi ſenatꝰ cognomẽ Auguſtaꝝ: qđ certatĩ deꝑcatæ ſũt q̃diu appellationẽ pr̃is p̃riæ tu recuſaſſes: ſeu qđ plus eẽ i eo iudicabãt: ſi uxor: & ſoror tua: q̃ ſi Auguſtæ diceteẽ. S3 q̃cũq; illis tõ tã tã modeſtiã ſuaſit. hoc magis dignæ ſunt qđ i ais nr̃is: & ſint: & hẽanẽ Auguſtæ: qa ñ uocãẽ. Quid n. laudabiliꝰ fœminis quã ſi uerꝝ honorẽ: ñ i ſplẽdore tituloꝝ: ſ3 i iudiciis hoĩu3 reponãtẽ magniſq; noibus pes ſe faciãtẽ ẽt dũ recuſãtẽ lã ẽt: & in priuatoꝝ ais exoleuerat priſcũ mortaliũ bonũ ami-

cícia:cuius ĩ locũ mígrauerãt aſſẽtatíões: blãdí‑
tíæ:& peior ordo amoris ſimulatio: &.n.ĩ prĩcí‑
pũ domo nomẽ tm̃ amicitiæ ĩane.ſ.irriſũqꝫ mane
bat. nã q̃ poterat eẽ ĩter eos amicitia : quoꝝ ſibí
alíí dñí: alíí ſuí uidebãt? Tu hãc pulſã: & errãtẽ
reduxiſtí.hẽs amicos:qa amicꝰ ipſe es neqꝫ .n. ut
alía ſubiectís: íta amor ĩperat : neqꝫ ẽ ullꝰ affectꝰ
tã erectus:& líber:& dñatíõis ĩpatiẽs:nec q ma‑
gís uices exigat.Põt fortaſſe prĩceps íníqꝫ:põt tñ
odío eẽ:nõnullis ẽt ſi ipſe oderit.amarí: ñ ſi ñ ipẽ
am&t:nõ põt.Dilígis ergo cũ dilígarís:& ĩ eo qd
utriqꝫ hõeſtiſſimũ ẽ:tota glᷓ a tua eſt: q ſupíor fa‑
ctus deſcẽdís ĩ oía familiarítatis officia:& ĩ ami‑
cũ ex ĩpatore ſubmitterís: ĩmo tũc maxíe ĩpator
cũ amícũ ex ĩpatore agís.Etení cũ plrimís amící
cíís fortũa prĩcípũ ĩdígeat:p̃cípuũ ẽ prĩcípis opꝰ
amícos pare.Placeat tibí ſp hæc ſecta:& cũ alías
uírtutes tuas:tũ hãc cõſtãtiſſie teneas:nec unq̃ p
ſuadeat hũile eẽ prĩcípi:niſi odiſſe. Iucũdiſſimũ
ẽ ĩ rebus hũanís amarí:ſꝫ nõ minus amare:quoꝝ
utroqꝫ íta frueris:ut cũ ĩpẽ ardẽtiſſie díligas:ad‑

ueri repti ſunt amici:de qbus Valerius Max. lib.iiii.bonũ ãt: nihil ẽ tã naturæ aptũ tã cõueniens ad res uel ſecũdas uel aduerſas:& ſolẽ e mõdo tollere uidẽt Cic.teſtionio:q amiciciã tollũt:q̃ a diis ĩmortalibꝰ nihil melꝰ.nihil iucũdiꝰ habẽus:nec ſine uirtute amicicia eẽ ullo pacto põt:quoquo uerteris p̃ſto ẽ:nul lo loco excludit:nũq̃ itẽpeſtiua:nunq̃ moleſta ẽ:nã & ſecũdas res ſplẽdidiores facit & aduerſas ptiẽs cõ municãſqꝫ leuiores. Migrauerãt.ĩuaſerãt. Aſſentatiões.adulatiões aſſẽtatio.n.uicioꝝ adiutrix p̃cul ab amicicia amoueat:q ñ mõ amico:ſꝫ ne libero qdẽ digna:nulla ĩ amiciciis peſtis maior. Simulatio.oium reꝝ ſimulatõ ẽ uicioſa:tollit.n.iudiciũ ueri:idqꝫ adulterat:ſine quo nomẽ amiciciæ ualere nõ põt. Peior ordo. pniciofior ſpecies amiciciæ ſimulatio q̃ aſſentatio. Inane.ſimulatũ. Pricipũ.maloꝝ:nã Auguſtꝰ coluit amicicias: & mutuas reqſiuit: pariter & Titus. Alii dñi alii ſerui.ĩ tyrãnoꝝ uita nulla fides:nulla charitas: nulla ſtabilis beniuolẽtiæ p̃t eẽ fiducia.oĩa ſp ſuſpecta atqꝫ ſolicita ſũt:nullꝰ locꝰ ẽ amiciciæ: qs .n. aut eũ diligat quẽ metuit ? aut eũ a quo ſe metui putet?hũc locũ uidet ſubſecutus ĩ panagyrico Honorii Pacatus.ecqs iqt ĩpatoꝝ unq̃ putauit amiciciæ cultũ ĩ regia laude ponẽdũ?hũilis hæc uirtꝰ:dubiũ qꝫ an uirtꝰ iudicabat:nec palatiis digna:ſꝫ piculis hẽbat:oprius ille ditabat:nõ ẽt diligebat: p̃deſſe nouerat:amare neſciebat. tu amiciciã nomẽ añ priuatũ nõ ſolũ ĩtra aulã uocaſti:ſꝫ ĩdutã purpura:auro:gẽmiſqꝫ redimitã ſolio recæpiſti: eaqꝫ nõ uerbis aſſeruiſti. Pulſã.p̃ſerti a Dõitião:qte merito Iuue.illius amiciciã uocat miſerã. Vt alia.ut aliæ res iperãt. Amor iperat.amamꝰ ut.hic Claudiãus dixit:nõ ex torqbis amari. Affectus.ai paſſio.q̇ dupliciter ſumit:aut corruptiõis cã:aut pfectõis:ai paſſionũ qttuor gñera ſũt:triſtitia:metus:deſyderiũ:uoluptas. Erectus.magnanimꝰ.nobilis. Dñationis.inæqlitatis. Vices exigat.redamari qrat: quã amor. Iniqꝫ.iniuſte odio eẽ aliqbus. Si ipſe nõ amet.nullũ hẽt maius malũ occupatus hõ : & bõis ſuis obſeſſus authore Seneca:q̃ qd amicos ſibi putat qbus ipſe nõ ẽ. qre.M.T. ſed plæriqꝫ iqt puerſe ne dicã ĩpudẽter amicũ hrẽ talẽ uolũt:qles ipſi eẽ nõ poſſũt:quæqꝫ ipſi nõ tribuũt amicis:hæc ab his deſiderãt. Vtriqꝫ.tibi & amicis tuis:nã uera amicicia ĩ oibus laudãda Pacatus tñ Traianũ recitauit ſuos ditaſſe:nõ amaſſe.fortaſſe more oratoꝝ hoc in rẽ ſuã ĩtrahẽs cũ hiſtorici ſecus ſcribãt. Supior.dignitate & fortuna. Deſcẽdis ĩ oia familiaritatis officia:demittis te ad munia ueræ amicitiæ.maximũ.n. in amicitia ſupiorẽ parẽ eẽ inferiori imitãduſqꝫ Scipio:ut ſi quã p̃ſtãtiã uirtutis:igenii:fortunæ cõſecuti ſumus: eã nris ĩpertiamur:cõicemuſqꝫ cũ p̃ximis. Auſoniꝰ Author Traianũ ægrotãtes amicos uiſere ſolitũ:Eutropius uero Romæ & p̃puincias æqualẽ ſe oibꝰ exhibuiſſe:amicos ſalutãdi cã freqntaſſe: uel ægrotãtes:uel cũ feſtos dies ageret ſæpe ĩ uehiculis eoꝝ ſediſſe.& Diõ ſæpenũero cũ tribꝰ curru uectũ ſine ſatellite:& familiarius apud amicos diuertiſſe.nõ ãt q̃ttuor comitãtibꝰ ut male trãſtulit:q Traiani uitã ex Diõe latinitate dõauit:apd quẽ legit πολλακις και τεταρτος ὠχειτο.ſæpiꝰ ẽt q̃rtꝰ curru uehebat: neqꝫ.n.illi q̃ttuor cõites eẽ poterãt:ſi q̃rtꝰ uectabat:ſed tres tm̃. Tua glia ẽ.Simonides apd Xenophõtẽ ſi priuatꝰ iqt & prĩceps piter ægrotãtẽ uiſãt:nẽini dubiũ:qn ĩ hac quoqꝫ re potẽtiſſimoꝝ hoium magis ſit grata hũanitas:ut.n.qſqꝫ maxie uirtute & ſapia ſic mũitus ẽ:ut nullo ægeat:ſuaqꝫ oĩa ĩ ſeipſo poſita iudicet:ita ĩ amicitiis expetẽdis:colẽdiſqꝫ maxie excellit. In amicũ.in pſonã:& ſtudiũ amici. Impator es.i.facis ĩpatoris offm̃.amicis culpãtibus Traianũ:q nimiũ cũ oibus cõis eẽt: rñdit talẽ ſe impatorẽ eẽ priuatis oportere:qles eẽ ſibi impator priuatos optaſſet. Præcipuũ principis.M. Tullius qd aũt ſtultiꝰ q̃ ut plurimũ copiis:facultatibus:opibus poſſint cætera parare:q parant:pecũiã:equos:famulos: ueſtes: gloriã:uaſa p̃cioſa:amicos nõ parare optimã:& pulcherrimã uitæ ſuppellectilem. Secta:opinio parãdi amicos. Humile eẽ.deſcẽdere ĩ oia familiaritatis officia: & amare oẽs.. Nõ minus.iucũdũ ẽ. Amare. Plato tres amores cõnumerat unũ diuinũ.cũ incorrupta mẽte & uirtutis tõne cõueniẽtẽ:nõ pœnitẽdũ: alteꝝ degeneris ai:& corruptiſſimæ uoluptatis:tertiũ ex utroqꝫ pmixtũ mediocris ingenii & cupidinis

modicæ. Vnũ.te. Multos.tuos amicos. Tãta facultas obligãdi.pp ĩ mplí fortunã bñfaciẽdi copiam large ꝓſtãs. Lellius tñ apud Cic. a Scđo diſcrepare uidet᷑:q aſſerit cõtrahi amiciciã uerã nõ bñficioꝝ cã: uerũtñ idẽ author amorẽ cõfirmari bñficio accœpto:& ſtudio ꝑfecto cõſuetudĩe adiũcta. Tormẽtũ. paſſionẽ:triſtitiã. Amico Licinio Suræ. Dimiſiſti.a ꝑfectura ꝑtorii. Optimũ uirũ tibiq; amiciſſimũ. de quo uide ĩ ꝓcedẽtibus addã tñ Adrianũ ſuffragãte Sura ad pleniorẽ Traiani amiciciã ꝑueniſſe:a quo ẽt ſe adoptãdũ cõperiſſe:mortuo ſepulchrũ fieri:& ſtatuã de publico Traiãus mãdauit quẽ:uiuũ cũ multi ĩſimularẽt: nunq̃ tñ is ĩpator adduci potuit: ut quicq̃ mali ab eo timeret. Deſyderio.abſentia. Vinceris.illi morẽ ĩuitus geris. Diuerſas.tu uolebas ut ꝑfecturã ꝑtorii ſuſcœptã gereret : ille ſeceſſũ optabat. O rẽ.exclamatio oportũa poſt rẽ explicatã:male qdã hãc exornationẽ uſurpãt anteq̃ uſi ſint amplificatiõe ĩ pricipio ſtati locãtes:cuius ipſa ps ẽ:& nõ ſolũ ponit᷑ in re lucubri:ſed ẽt læta ac admirãda. Lr̃is. hiſtoriæ. Præfectũ ꝑtorii.alibi oñdimus Liciniũ Surã a Traião declaratũ ꝑfectũ ꝑtorio:cui cũ enſẽ nudũ quo erat accingendus traderet: ſume dixit hũc:& ſi iuſte ĩpa uero ꝓ me utere:ſin minus cõtra me. Ex ĩgerẽtibus.ex nũero qrentiũ: & ambientiũ honores. Ex ſubtrahẽtibus. ex iis q ociũ amant:& dignitates refugiunt. Reddere ocio.exauthorare:dimittere a ꝑfectura. Similẽ pariter nulli ꝑfectoꝝ: Scđm ĩuitũ ex cẽturiõe ab Adrião Diõ recitat accœpiſſe ꝑfecturã:quã deĩde depoſuit.uix tñ ĩpetrata uacatiõe:ĩ agro ſeptẽ ãnos : qđ uitæ eiꝰ reliquũ fuit.ocio:& qeti dedit:atq; moriẽs ſepulchro hæc iſcribi iuſſit. Silis hic iacet : cuius ætas qdẽ multoꝝ annoꝝ fuit:ſeptẽ tñ dũtaxat annos uixit. Diſtẽtus. occupatus. Laborioſa iſta ſtatiõe. ꝑſeuerãtia ad miniſtrãdi ĩperii. Excita. ĩquieta: & ſane multũ debemus pricipi: cuius opera bellũ remouet᷑ & imperiũ felicitat᷑. Ociũ . uacatio ab adminiſtratiõe rerũ publicaꝝ : q̇ cũ aliis cõcedat᷑: ut res optia: tibi tñ nihil ĩndulges nec abſtines a publica cura. Cõfuſionẽ.dolorẽ:aĩ ꝑturbationẽ. Digrediẽtẽ.ſecedentẽ Surã. Proſequereris.comitareris.honoris & officii gr̃a. In illa amiciciæ ſpecula.ĩ ꝑpatulo & cũctis intuẽtibus Cæſar maximũ amiciciæ ſignũ oſtendit.

Maria per quæ nauigaturus erat Sura.

Recurſũ.reditũ ĩ urbẽ. Si tñ ipſe uoluiſſet.ſi aliqñ pœnituiſſet ocii. nec ñ ſuſtiuit ẽt atq; ẽt ꝓſeq recedẽtẽ uotis & lacrymis.i.ĩ receſſu ꝓ ſalute illius multũ uouit:multũ fleuit. De liberalitate taceo. occupatio: docet.n. Traianũ ꝓſecutũ Surã abeũtẽ mltis mũeribꝰ. Cura. q̃ uſus es ĩ amicũ. Nimiũ fortis.obſtiatus dũ ſñiæ tuæ repugnat. Durus.ruſticꝰ: uicio dat᷑. Agitauerit.tractauerit poſtq̃ iã ſoluerat. Gubernacula retorqret.rediret ad te uictus tot officiis. Et feciſſet.& renauigaſſet.

Deſyderare.deſyderiũ ẽ reꝝ abſẽtiũ.ſenſus ergo:iucũdiꝰ fere ẽ amicũ pricipẽ deſyderio qrere: q̃ pñte frui. Ille.Sura. Fructꝰ ſuſcepti.an ꝑfecturæ.an magis ocii: quo tũc fruebat᷑. Depoſiti officii.ꝑfecturæ ꝑtorii:ñ.n. minus gl'ioſũ aſſeq meritos honores:q̃ cõſecutos honeſte depõere. Facilitate iſta.ĩdulgẽtia: q̃ ꝑmiſiſti Surã abire a magr̃atu. Retiere.ĩ officio eſſe. Ciuile.hũanũ. Parẽti publico.tibi:tui appellationẽ pr̃is pr̃iæ ĩdidimꝰ. Ptãtẽ.dignitatẽ. Depõere optãtibꝰ. bõis uiris. Requiẽ. ſeceſſũ:a publicis officiis:quẽ ſexagẽarii iure ĩpetrabãt. Relinq.deſeri:ſpni. Qui ſp.repete dignꝰes. Ex ocio reuoces.ex ſe-

huc tñ ardẽtius diligaris: ꝑmũ: qa faciliꝰ ẽ unũ amare q̃ mltos:deĩde qa tibi amicos tuos obligãdi adeſt facultas tãta:ut nẽo poſſit te niſi ĩgratus nõ magis amare. Operæpreciũ ẽ referre qđ tormẽtũ tibi iniunxeris: ne qd amico negares . dimiſiſti optimũ uirũ tibiq; cariſſimũ ĩuitus:& triſtis: & q̃ſi retinere nõ poſſes:q̃tũ amares eũ deſiderio exꝑtus es:diſtractꝰ ſeꝑatuſq; dũ cedis:& uinceris. Ita qđ fando ĩauditũ:cũ priceps: & pricipis amicus diuerſa uelleris : id potius factũ ẽ qđ amicus uolebat. O rẽ mẽoriæ lr̃iſq; mãdandã: ꝑfectũ ꝑtorii nõ ex ĩgerẽtibus:ſed ex ſubtrahẽtibus legere: eundẽq; ocio:quẽ ꝑtinaciter amet:reddere: cũq; ſis ipſe diſtẽtus ĩperii curis : nõ qetis gloriã cuiq̃ ĩuidere. Intelligimus Cæſar q̃tũ tibi ꝓ laborioſa iſta ſtatiõe:& exercita debeamus:cũ ociũ a te tãq̃ res optia:& petat᷑ & det᷑. Quã ego audio cõfuſionẽ tuã fuiſſe:cũ digrediẽtẽ ꝓſequeris: ꝓſecutus .n. nec tẽperaſti tibi quominus exeunti in littore amplexus oſculũ ferres. Stetit Cæſar ĩ illa amiciciæ ſpecula:ꝓcatuſq; Maria: celereq; ſi tñ ipſe uoluiſſet: recurſũ: nec ſuſtiuit recedẽtẽ ñ ẽt atq; etiã uotis : lacrymis ſeq. nã de liberalitate taceo:qbꝰ .n. muneribus æq̃ri hæc cura pricipis: hæc patiẽtia põt᷑ q̃ meruiſti:ut ille ſibi nimiũ fortis: ac ꝓpe durus uideret᷑. Nec dubito qn agitauerit ſecũ an gubernacula retorqret: & feciſſet: niſi qđ pene ipſo cõtubernio pricipis felicius: iucundiuſq; eſt deſiderare ꝑcipẽ. Et ille quidẽ ut maxĩa fructus ſuſcepti:ita maior depoſiti officii gl'ia fruit᷑: tu autem facilitate iſta conſecutus es ne quem retinere uideatis inuitũ. Ciuile hoc erat: & parẽti

ceſſu ad dignitates ꝓmoueas. Ocio reddas.ex magr̃atibꝰ. Vos.cõuertit orõnẽ ad ſenatores pñtes. Fo
uet.ãplectit̃. Iudiciũ eiꝰqđ hic hẽt de uobis.qđ bñ ſentiat de uobis ut ſitis bõi ẽ labor ĩ máu ur̃a:nã q̃ꝰ
to magis eritis bõi tãto ẽt eariores illi eritis. laborate igit̃ ut optimi ac p hoc cariſſimi pricipi ſitis.uľ po
tius legat̃.fouete iudiciũ eius qđ de uobis hẽt.i. pſeuerate ĩ aĩcicia:quã credit eẽ mutuã. hic ur̃ labor ẽ:
ut eũ ametis ſi.n.ſecꝰfaceretis:id cederet uobis honori. Probauit.experimẽtũ dedit. In uno.i aliquo ut
ĩ Sura. Se ſcire amare.qđ amat bñ de ſe meritos. Vacat elpa.ñ ẽ elpádꝰ. Si minꝰ alios amat.utpote mi
nꝰbonos:nã q unũ recte amauerit : ĩdicat
& alios ſe poſſe amare:mõ bñ meriti ſint.

publico cõueniẽtiſſimũ nihil cogere:ſempq; me-
miniſſe nullã tantã ptãtẽ cuiq̃ dari poſſe: ut non
ſit gratior ptãte libertas.Dignus es Cæſar q offi
cia mãdes deponere optãtibus:q petẽtibus uaca
tionẽ iuitus qdẽ:ſed tñ tribuas:q ab amicis otã-
tibus requiẽ nõ te relinq putes:qui ſp ĩuenias:&
quos ex ocio reuoces:& quos ocio reddas. Vos
quoq; quos pens nr̃ familiariter iſpicere dignat̃:
fouet: iudiciũ eius: qđ de uobis hẽt hic: ur̃ labor
ẽ.priceps.n.cũ i uno ꝓbauit amare ſe ſcire:uacat
culpa ſi alios minus amat. Ipſum quidẽ quis me-
diocriter diligat̃ cũ leges amãdi nõ det: ſed acci-
piat:hic p̃ſens : ille mauult abſens amari : uterq;
amet̃ :ut mauult:nẽo ĩ tœdiũ pñtia:nẽo ĩ obliuio
nẽ abſentia uẽiat.tenet quis locũ: quẽ ſp meruit:
faciliuſq; ẽ ut oculis eius uultus abſentis : q̃ ut aio
charitas excidat.Plæriq; pricipes cũ eſſent ciuiũ
dñi libertoꝝ erãt ſerui:horum cõſiliis:hoꝝ nutu
regebant̃:p hos audiebant:p hos loquebãt̃: per
hos p̃turæ ẽt:& ſacerdotia:& cõſulatus imo & ab
his petebant̃. Tu libertis tuis ſũmũ qdẽ honorẽ:
ſed tanq̃ libertis hẽs:abũdeq; ſufficere his credis:
ſi ꝓbi:& frugi exiſtient̃. Scis.n. p̃cipuũ eẽ indi-
ciũ nõ magni pricipis magnos libertos. Ac pri
mũ nẽinẽ ĩ uſu hẽs:niſi aut tibi:aut patri tuo:aut
optio cuiq̃ pricipũ dilectũ: ſtatiq; hos ipſos quo
tidie:deide ita formas:ut ſe nõ tua fortũa:ſed ſua
metiant̃:& tanto magis digni:quibus honor ois

Sed accipiat:ſed cedat amico.Hic. aliqs
amicꝰ Traiani. Pñs.i cõtubernio ipſius:ĩ
urbe:ĩ magr̃atu. Abſens.i ocio & ſeceſſu.
Vterq; amet̃ ut mault.uide libertatẽ cõ
ceſſã aĩcis a Traiáo: ut & pñtes & abſẽtes
amiciciã pricipis ſp retierẽt. Vterq;.utri
uſq; gñis: & abſentiã & q pñtiã malet. In
tœdiũ.nimia interdũ familiaritas ſacieta
tẽ & tœdiũ pit:ſicut abſẽtia abliuionẽ. ſe
cus tñ ĩ Traiáo euẽiebat. Locũ.gradũ &
cõditionẽ amoris. Vt uultus abſentis ex
cidat oculis eius .ut elonget̃ amicus e cõ-
ſpectu Traiái. Abſẽtis.amici. Eius:Tra
iani. Charitas amor. Plæriq; pricipes.ut
Claudiꝰ& Galba: q̃re Apollõiꝰ Veſpaſiáo
p̃cœpit ut libertis & ſeruis. quibus ĩperiũ
cõceſſerat:delicias auferret:eo hũiliꝰipſos
ſeruire aſſuefaciẽs:quo maiori dño ſubdi
ti eẽnt. Horũ cõſiliis:horũ nutu regebãt̃.
cõpẽdio libertinoꝝ uľ ẽr ſtudio ac libidie
honores exercitꝰ:ĩpũitates:ſupplicia largi
tꝰẽ Claudiꝰ & qdẽ inſciẽs plærũq; ac igna
rꝰ:Galba duoꝝ arbitrio rapere oĩa pmiſit
Põpeius Demetriꝰ Põpeii Magni libertus
pecũiis ſuis extruxit ĩ urbe teatrũ poſtea
ſub noĩe Põpeii magni dicatũ: ne uideret̃
libertꝰ eiꝰ tm̃ pecũiaꝝ cumulaſſe ut ſuffi
ceret ad ĩpẽſam tãti opis author Diõ. Per
hos p̃turæ. Facit Iuue.illđ ex ſatyra.vii.de
pide. Ille & militiæ mľus largit̃ honorẽ:
Semeſtri uatũ digitos circũligat auro. qđ
nõ dãt ꝓceres: dabit hiſtrio: & q ſequunt̃.
nõ abſonũ hoc loco qđ Trãq.ĩ Domitiáo
refert.p oẽ gladiatoꝝ ſpectaculũ ante pe-
des eiꝰ ſtabat puerulꝰcocciatus portẽtoſo
puoq; capite:cũ quo plrimũ fabulabat̃:nõnũq̃ ſerio:auditꝰ ẽ certe dũ ex eo q̃rit : & qd ſciret: & qd ſibi
uiſũ eẽt:ordiatiõe ꝓxia p̃ſiceret Aegypto Metiũ Rufũ. Prætura.aut ĩ urbe:aut extra urbẽ ut ĩ ꝓuiciis
Sicilia: atq; Hiſpania.q̃re nõ diſplicet ſi legat̃ p̃ſecturæ. Sacerdotia.põtificatꝰ.auguratꝰ flãiniũq;. Ab
his.tãq̃ ipſi liberti forẽt dñi reꝝ. Tãq̃ libertis.ꝓ cõditiõe libertoꝝ:uñ cũ Eurythmꝰ Traiái libertis & ꝓ-
curator crie falſi teſti ſubſtitueret̃: & hæredes q̃ſi reuerẽtia Eurythmo rẽitterẽt accuſationẽ:pulcherrie
dixerat Traiáus nec ille Polycletꝰẽ:nec ego Nero. Frugi.epithetõ bonoꝝ ſeruoꝝ:& libertoꝝ. Magnos
libertos eẽ p̃cipuũ ĩdiciũ ñ magni pri.ñ.n.fieri põt:ut q pri.obſcuris hoibus oĩa tribuat:ſit magnanimꝰ:
& generoſus:nã q uiles extollũt oñdũt ſordidis delectari:& illuſtres uereri. In uſu hẽs.uteris ĩ tuis rebꝰ
carꝰ:& accœptꝰ ẽ libertoꝝ aliqs. Pri tuo.Neruæ. Optio cuiq; ut Veſpaſiáo & Tito. Tua fortũa.qd ſiue
ĩpatoris liberti. Sua.qđ ſint libertiæ cõditiõis. A nobis ſenatoribꝰ. Quia ñ ẽ neceſſe.qa ñ cogimur.Iu
ſtis.tot:& tãtis. Optimi cognom̃.Diõ refert poſt deuictos armẽios ĩ honorẽ Traiái mľta ſẽatũ decreuiſ
ſe:atq; illđ iprimis ut optĩus appellaret̃:uñ mox niſibi:& bactris potitꝰParthicꝰẽt appellatꝰẽ:nihil tñ eũ
magis q̃ cognomẽ optimi oblectauit:huiꝰ tm̃ mẽoriæ delatũ ẽ:ut p mľta ſcľa poſt ñ aliter ĩ ſenatu pri
cipibꝰ acclamaret̃:ne ſis felicior Auguſto.melior Traiáo:adeo ĩ eo glĩa bõitatis obtinuit:ut uľ aſſẽtatori
bus uľ uere laudãtibꝰ occaſionẽ magnificẽtiſſimi p̃ſtiterit exẽpli: Põponiꝰ tñ de origĩe iuris optimi co-
gnomẽtũ a ſenatu.C.Scipionẽ meruiſſe teſtat̃:& Trãq. Caiũ appellationẽ optimi & maximi ſumpſiſſe.

Paratū.facile. In medio.i.ppłatulo oibus notū. Nouū tñ. nōdū alicui pricipū a ſenatu īditū: Scipio .n. nō hūit pricipatꝰ hēnas:& Caiꝰ id ſibi uſurpauit. Nēinē.ipatoꝝ nullū dignū fuiſſe cognomēto optimi. Excogitādū.cū difficultate reqrēdū. An ſatiꝰ fuit felicē.rē tractat p āplificationē:opoꝝter.n. ex pcœ-
Sylla felix. pro.M.T.i demōſtratiuis orōnibꝰ crebras & breues āplificanōes iterpōere. Felicē.reſpicit Syllā cognomēto felicē:nā cū puulꝰ a nutrice ferret̄ mulier obuia ſalue iqt puer tibi & reip.tuæ felix.Mario filio p̄neſte iterfecto felicē ſe edicto appellauit.Plut. tradit cū reꝝ geſtaꝝ rōnē redderet dictaturā depoſiturꝰ i porone felicē annū appellari iuſiſſe. Appiāus i bellis ciuilibꝰ mēinit imagini Syllæ aureæ īſcriptū fuiſſe Cor.Syllæ ipatori fortūato.ſic.n.illū adulatores i hoſtes feliciter pugnātē uocare cōſueuerāt.q̄ adulatio ſtabile tādē nomē obtinuit.q̄re Pli. ſeniot li.vii. unꝰ iqt holum ad hoc æui felicis ſibi cognomē aſſeruit.L. Sylla ciuili nempe ſāguie: ac p̄riæ oppugnatiōe adoptatꝰ: & qbuſdā iductꝰ felicitatis argumētis:qd̄ pſcribere tot milia hoīum ac trucidare potuiſſet.o p̄ua iterp̄tatō & futuro tpe īfelix fuit āt ſi Appiāo credimꝰ ad oia feliciſſius uſq; ad finē:& quēadmodū cognōiatꝰ ē: ſic felix hitus:tm̄ pſ̄pitatis q̄tū cōcupierat aſſecutꝰ:q̄uis diuus Hie.eū i mr̄imonio infelicē recitet:dictꝰ p̄terea Sylla authoribꝰ Plut.& Ap. Venuſtꝰ:qd̄ nomē nō icōueniens uidet̄:ex quo Fauſtꝰ cognōiatꝰ: ñ.n. lōge a Felici & Fauſto: Venuſti nom̄ diſtat. at Plut.filiū Fauſtū:& filiam Fauſtā appellaſſe ſcribit. Fortūæ datū ē.iditū ē Syllæ felicis cognom̄:qa fuerit fortūatꝰ:ñ āt bonis moribꝰ p̄ditus. nā felicitatē ac fortūæ fauorē libēter admiſit:& i maiꝰ extulit:ſiue iactātia q̄dā:ſiue ita dedis ſentiret:&.n. i ſuis cōmētariis ſcriptū reliqt eū cōſultaſſet:q̄ cōtra ai ſui ſnīam p tpe audaciꝰ aggred ēdi eēnt:ſecūdiora ſibi euēiſſe: rurſꝰ eū ſe ſe ad fortunā:q̄ ad bellū meliꝰa nā i ſtitutū eē dicit:plꝰ fortūæ uī: q̄ uirtuti tribuiſſe & oio ſeip̄z i fortūæ ptāte feciſſe.felix ergo fot.ē:ut alibi mōſtrauimꝰ. Satiꝰ Magnū meliꝰne fuit te magnū appellare:
Pompeius Magnus. ad imitatōnē Pōpeii:nā & felicis & magni appellatiōes i medio ſūt. Magni cognom̄ Pōpeio iditū alii ab aliis ſcripſere:nā Appiāus:& Plut.i uita illiꝰ redacta tota i ditionē Africa tradūt i urbe reuerſū igēti uoce Magnū a Sylla cōſalutatū:q̄uis idē i Craſſo recitet Magni cognomē ultro a ciuibus delatū:alii dn̄t hoc prio iditū i Africa ab uniuerſo exercitu:deide ui atq; cōſuetudinē ex Syllæ affirmatiōe hūiſſe Pōpeiꝰ ſane mlto poſt pcōſul i Iberiā aduerſus Sertoriū miſſus ſe i ep̄lis ſuis actiſq; Magnū Pōpeiū iſcripſit:eū iā ex cōſuetudie id cognomē iuidia careret. Pulchritudinis.honoris.laudis.Optius pri.Nerua moribꝰ optimis. In ſuū.i ſuā appellatōnē optimi:ut pıter eēs cognomīto optimi:an i ſuū .i.Ner.dictꝰ.n. Traiāus ē Nerua ab adoptāte.plꝫ poſterior ſnīa:qa ſeq̄t̄:hoc cognom̄ optimi tā ē tibi pprıū pp optīas uirtutes:q̄ pr̄nū:qd̄ relictū ē tibi a pr̄e Traiāo. Diſticte.appoſite:ad unguē. Deſignat.definit:deſcribit. Optimū.q̄ appellatō apd̄ mltos & nūc durat.optimū.n.ipatorē cū dicimꝰ Traianū itelligimꝰ. Frugalitate Piſōes.a piſedo dci ſūt Piſōes authore Pli.li.xviii.frugi igit̄ cognōiati ſūt:ñ qa abſtinētes eēnt:ſed qa utiles mltis.i.fructuoſi:uñ frugalitas dcā Fabio referēte:q̄q̄ idē author utat̄ p abſtinētia cibi ſupuacui ſcd̄m Philoſtratū frugalitas ſapiētiæ & ueritatis magr̄a ē: & frugi hoiēꝫ dici mltū hēt laudis.recitat.M.T.qd̄ frugi ñ ſolū utilis ſit:ſꝫ moderatꝰ & tēpans:& pcus dicat̄:qd̄ cognom̄ i.L.P. maxie laudatū ē:quē Seneca ebriū mēorat:ſed i p̄fectura urbis ſobriū.lege p̄terea:q de Calphurnio Piſone
Lællius ſapiens. recitāt̄ a Val.Max.li.iiii.cap.de abſtinētia. Sapiētia Lællii.C.L. Scipiōis amicū iprimis deſignat: q legi agrariæ ſuccurrer̄ iſtituit:ſꝫ aduerſāte locupletū factiōe ueritꝰ pturbationē: atq; ciuitatis diſcordiā ab i cœpto deſtitit:ob eāq; rē author Plu.ſapiēs poſtea uocitatꝰ q̄re.M.T.p Murēa:qs uero iqt ē.L.comior?
Metellus pius. qs iucūdior?qs illo grauior?qs ſapiētior?fuit.n.i dicēdo illuſtris:i agēdo ſapiēs.eodē de claris orat.recitāte.Pietate.Metel.duos p̄ferri mōſtrat.L.C.M. q piꝰ i deos extitit ſeruato ab icēdio palla.d quo Pli.ſe.li.

p̄ſtet̄ a nobis: qa ñ ē neceſſe. Iuſtis ne de cāis.S.P.Q.R. optimi tibi cognomē adiecit? Paratū id qdē & i medio poſitū:nouū tñ ſcias neminē añ meruiſſe: qd̄ nō erat excogitādū: ſi qs meruiſſet. An ſatiꝰ fuit felicē uocar̄? qd̄ ñ moribꝰ ſꝫ fortūæ datū ē. Satius magnū? cui plus iuidiæ q̄ pulchritudinis ieſt. Adoptauit te optius prin.i ſuū:ſenatꝰ i optimi nom̄.hoc tibi tā ppriū q̄ pr̄nū:nec magis diffinite:diſticteq; deſignat q Traianū q̄ q optimꝰ appellat:ut oli frugalitate Piſōes: ſapiētia .L.pietate Metelli mōſtrabāt̄:q̄ ſimł oia uno iſto noie cōtinēt̄: nec uideri pōt optius:niſi q ē oibus optimis i ſua cuiuſq; laude p̄ſtātior. Merito tibi ergo poſt cæteras appellatiōes hæc eſt addita ut maior. Minꝰ ē.n.ipatorē: & cæſarē: & Auguſtū: quā oibus ipatoribus:& Cæſaribꝰ:& auguſtis eē meliorē ideoq; ille pens hoīum deorūq; optimi priꝰ: deide maximi noie colit̄: quo p̄clarior laus tua: quē ñ minus cōſtat optimū eē quā maximū. Adſecutus es nomē qd̄ ad aliū trāſire nō poſſit: niſi ut appeat i bono pricipe alienū:i malo falſum: qd̄ licet oēs poſtea uſurpēt:ſp tñ agnoſcet̄ ut tuū. Et.n.ut noie aug.admonēur eius: cui priuꝫ dicatū ē: ita hæc optimi appellatio nūq̄ mēoriæ hoīnū ſine te recurret: quotieſq; poſteri nr̄i optimū aliquē uocar̄ cogēt̄: toties recordabūt̄: qs meruerit uocari. q̄to nūc diue Nerua gaudio frueris: cū

vii.diffuſe:piter Dioꝫ.li.ii.ſuaꝝ antiqtatũ: &.Qu.Metel.piũ nũidici filiũ:piũ ĩquã:qa pr̃e; lacrymis & p̃cibꝰ aſſiduis ab exilio reuocauit:nã ſcdm Appia.lib.i. belloꝝ ciuiliũ iterfecto a tribũis Apu.S.po.q̃.ro. una uoce claꝫaẽ occipiũt Metel.eẽ reuocãdũ.cæteꝝ.P.Furiꝰ tri.pl.libertio pr̃e gẽitꝰ audacter admodũ ac cõſtãtee illis reſiſtebat:ut neq̃ Metel.filii p̃cibꝰ ĩ cõſpectu ppl̃i ſupliciter eũ dep̃cãtis:& ad pedes eiꝰ p uoluti lacrymãtiſq̃ flecti potuerit:q̃ ex cã puer idẽ ab huiuſmõi p̃ſpectu piꝰ ſubide cognõinatꝰ ẽ:ĩ ſeqn ti ãno Metel.tãdẽ reditu cõceſſo.at Val.li.

uides:& eẽ optiuꝫ:& dicí:quẽ tãq̃ optiuꝫ elegiſtí. q̃ lętũ tibí qđ cõparatus filio tuo uiceris.neq;.n. alio magis approbaẽ aĩ tuí magnitudo:q̃ qđ optimus ip̃e nõ tiuiſti eligeř melioré.ſed:& tu pr̃ Traiãe:nã tu quoq̃ ſi nõ ſydera:p̃ximã tñ ſideribꝰ obties ſedẽ:quãtã p̃cipis uoluptatẽ:cũ illũ tribunũ: illũ milité tuũ:tm̃ ĩpatoré: tm̃ pricipé cernis?cũ q̃ eo q adoptauit amiciſſime cõtẽdis:pulchriꝰ fuiſſe gẽuiſſe talẽ:an elegiſſe.macte uterq̃ ĩgẽti ĩ rẽpu.merito:cui hoc tm̃ bõi cõtuliſtis: licet alteri ur̃m filii uirtꝰ triũphalia:cœlũ alteri dederit: nõ mior tñ ur̃a laus:qđ iſta p filiũ quã ſi ipi meruiſſetis.ſcio.P.C.cũ cęteros ciues: tũ p̃cipue cõſules oporteř ſic affici:ut ſe publice magiſq̃ p̃uati obligatos putẽt.ut.n.malos pricipes rectiꝰ:pulchriuſq̃ ẽ ex cõmũibꝰ iniuriis odiſſe q̃ p̃priis: ita bõi ſpecioſiꝰ amãẽ:ob ea:q̃ generi hũano q̃ q̃ hoibꝰ p̃ſtãt:qa tñ ĩ cõſuetudiné uenit: ut cõſules publica gr̃arũ actiõe p̃lata: ſuo quoq̃ noie quãtũ debeãt pricipi: p̃fiteãẽ:cõcedite me nõ p me magis mũcre iſto:q̃ p collega meo cornuto Tertullo.C.V. fũgi.cur.n.nõ p illo quoq̃ gr̃as agã? p quo nõ minꝰ debeo? p̃ſerti cũ ĩdulgẽtiſſimꝰ ĩpator ĩ cõcordia nr̃a ea p̃ſtiterit ambobꝰ:q̃ ſi tm̃ ĩ alteꝝ cõtuliſſet: ãbos tñ ęq̃liter obligaſſet. utrũq̃ nr̃m ille optimi cuiuſq̃ ſpoliator:& carnifex ſtragibꝰ amicoꝝ:& ĩ p̃xiuꝫ iacto fulmie afflauerat:iiſdẽ.n.aicis gl̃iabamur:eoſdẽ aiſſos lugebamꝰ:ac ſicut nũc ſpes:gaudiũ q̃ ita tũc cois no. do. & me. erat. hũerat hũc honoré piclis nr̃is diuꝰ Ner. ut nos:& ſi minꝰ ut

.v.Metel.uero piꝰ p̃tinaci erga pr̃em exulẽ amoř:tã claꝝ clariſſimis q̃ alii uictoriis cognom̃ aſſecutꝰ:nõ dubitauit cõſul p.Qu. Callidio p̃toẽ cãdidato ſupplicař pp̃lo: qđ tri.pl. legẽ q̃ pr̃ ĩ ciuitaté reſtitueret tulerat: qn ẽt p̃ronꝰ eũ domꝰ & fãiliæ ſuæ ſp dictauit: q̃re ubi iterp̃s appiãi pueꝝ uocat reponẽdũ cẽſemꝰ filiã: nã παῖς apđ græcos utrũq̃ ſigñat:ut cõueniat cũ Valerio.

Quæ.frugalitas.ſapiẽna. pietas. Vno iſto noie.optimi. Niſi q ẽ.niſi ille q ſupat oẽs optios ĩ oĩ uirtutis gñe.i. q oẽs uirtutes ſit cõſecutꝰ ſupra oẽs alios. In ſua cuiuſq̃ laude.ut piſões ĩ frugalitate:lælios ĩ ſapiẽtia:ĩ pietate Metel. Cæteras appellatiões.ĩpatoris:cæſaris:Augu. poſſumꝰ addeř germãici:pr̃is pr̃iæ: q̃ cognõina recoeplt añ optimi appellatiõem. Hæc.optimi appellatio. Mius ẽ.maiꝰ ẽ uirtutibꝰ excelleř oẽs ĩpatores & cæſares:& Augu.q̃ eẽ ĩpator & Cæ.& Auguſtꝰ. Illc.lupř. Optimi priꝰ.dictꝰ ẽ añ lupř optius q̃ maxius:nã .M.T.referẽte maiꝰ& gratiꝰ ẽ p̃deſſe oibꝰ: q̃ magnas opes hr̃e: p domo.n.ſua Iouẽ dicit pp bñficia po.ro.optimũ:pp ui maxiuꝫ noiari.Laertiꝰ li.vii.Apul.de mõdo: & magnꝰ etymologicꝰ plura noia & p̃rãtes Ioui aſcribũt. Maximũ ĩpatoré.militaꝝ gẽtiũ.

Nom̃.appellatiõeꝫ maximi. Aliẽuꝫ.priꝰ a te ſũptũ. In malo faiſuꝫ.ĩ malo pricipe cognom̃ optimi falſũ ẽ. Vt tuũ.cui tu origine dederis. Eiꝰ.Octauii. Dicatũ.decretũ tãq̃ rẽ ſacrã.auguſtũ.n. idẽ qđ augurio cõſecratũ:qđ cognom̃ priꝰ Octauio ĩditũ deĩceps ĩpatores ſibi aſſũpſeř. Cogẽẽ.uel iuř:uel iniuria. Nerua.iã fato fũctũ neruã alloqĩ ẽ ãt ethopœiæ ſpecies. Et eẽ optimũ.traianũ. Viceris.ĩferior illi es & rebꝰ geſtis & moribꝰ. Melioré.traiãuꝫ.aduerte cõparatiuũ maiꝰ ſigñate q̃ ſuplatiuũ. Pr̃ traiãe.pr̃ ſcdm nãꝫ:nerua.n.p adoptiõeꝫ pẽ fuit:q̃ imitaẽ nãm. Sydera.cõſecratiõeꝫ.referri ĩ nũeꝝ deoꝝ. Proxiaꝫ.iter heroas:triũphalia.n.ornam̃ta pp res p̃clař ĩ bello iudaico geſtas meruit. Tribunũ.militũ.tẽdit ad epilogũ.colligit.n.q̃ ſp̃ſerat p uniuerſã orõnẽ. Militẽ tuũ.gerẽtẽ militiã auſpiciis tuis & diſciplia. Eo.nerua. Aiciſſime.placido certãine.qetis ſtudiis. Genuiſſe. refer ad traiãuꝫ pr̃eꝫ nãlẽ. Elegiſſe.ad neruã adoptiuũ cui.ſ.maiori laudi:filiꝰ ſit. Macte.laudabiliter. Hoc tm̃ bõi.traiãuꝫ optiuꝫ:unꝰ gñando:aliꝰ adoptãdo. Alteri ur̃ꝫ.pr̃i traião. Filii uirtꝰ.traiãi bõitas. Triũphalia.ornam̃ta.qbꝰ utebãẽ q iuſtũ triũphũ meruiſſẽt:ſꝫ plærũq̃ ĩpatoꝝ facilitas ſine triũpho ĩdignis ↄtulit. Alteri.neruæ:q:ex ſẽatuſcõ.iter diuos ĩlatꝰ ẽ p̃curãte traião. Iſta.iſtos honores. Per filiũ. p traiãuꝫ optiuꝫ. Ipi.uiui. Præcipue ↄſules.q reip.gr̃ia ↄſtituũẽ. Affici.diſpõi. Publice.utilitatis publicẽ cã. Priuati ſua.p̃pria. Bõi.pricipes. Specioſiꝰ.hõeſtiꝰ. Gñi hũano.ad oiuꝫ reꝝ ↄſeruatiõeꝫ. Hoibꝰ.ſinglis p̃ticulari. Pro collega meo cornuto.uiro egregio:& p ueritate firmiſſio:qđ.n.illo meliꝰ qđ ſãctiꝰ?qđ ĩ oĩ gñe laudis ad exẽplar ãtiqtatis exp̃ſſiꝰ?li.v.mẽinit ſibi cornutũ fuiſſe collegã ĩ p̃fectura ærarii & cõſulatu. Cõſulari uiro.q iã alteꝝ ↄſulatũ geſſerat. In ↄcordia.ĩ aicitia. ſuſpexit.n.cornutũ & dilexit miꝝ ĩ modũ. Ea.p̃fecturã ærarii:& ↄſulatũ. Ille ſpoliator & carñfex dõitianꝰ rapax & crudelis. Stragibꝰ aicoꝝ.occiſis ſenectiõe:ruſtico:heluidio.ẽlegatis maurico:arĩhẽidoro:gratilla:aria:fãnia. In p̃xiuꝫ iacto fulmie.piclitatꝰ ẽ ſcdus ſub illo ñ mediocriter:q̃ ĩ epi.mẽorat ſeř iiſdẽ uer.poſt cõnũerãs aicoꝝ ſuoꝝ calãitates.

tot iqt circa me iactis fulmib⁹ q̄ſi ábuſt⁹: mihi quoq; íp̄edere idẽ exitiũ certis qbuſdã notis augurarer.
Afflauerat.flãma ſtrixerat nã q fulmie ſtrigũť afflati ꝓprie dñr. Iiſdẽ.n.amicis gl'iabáur. ſic alibi.una dilexim⁹ fere oẽs:quos ætas nr̃a æmuládos i utroq; ſexu tulit:q ſocietas amicieiaꝝ arctiſſima nos familiaritate cõiúxit. Núc.ſub Traiáo:tãdẽ.n.ſub eo nõ ad picula ut prius:ſed ad honores uirtute homines peruenieb at. Túc.ſub Domitiáo. Habuetat.retulerat. Periculis nr̃is.q paſſi fueram⁹ ſub Domitiáo.
Et ſi minus.& ſi nõ bonos.modeſte de Tertullo:qa una de ſe loqtur:ſubtractũ eſt tamẽ: nã ſequebať: ut eũ dixiſſet & ſi minus:ſubiũgeret tamẽ ut bonos:id qđ etiã fæcit Tacitus libro.xi.ubi ingt: nã Parthi q̄q̄ uictores lõgiquã militiã aſpnebáť. Promouť.extolleť ad maiores magr̃at⁹. Mutati ſcli.trãſlati ipii a malo pricipe ad bonũ. Et.ẽt:iter cætera. Floreret.bõi hõeſtareť. Añ.ipáte Dõitiáo. Vt mẽoriæ pricipis elabereť:ur ſui Dõitiá⁹ obliuiſcereť. uá ſi recordat⁹ bonos fuiſſ;:illis uitæ picu lũ imiebat. In officio laborioſiſſimo.i p̄fectura ærarii:q̄ li.i.p hæc đſignat. diſtrigor officio ur maxio ſie moleſtiſſio:ſedeo p tribúali:ſobnoro libellos:ↄficio tabulas: ſcribo pl'imas:ſ; illiteratiſſimas lr̃as. đ p̄fectura ærarii alibi plr̃a diſeruius. Sũmũ honoré.cõſulatũ:q ſeť i oib⁹par regiæ dignitati & ptãti erat:niſi qđ.ii.& ãnui magr̃at⁹eõſtituti. tõnẽq; reꝝ a ſe geſtaꝝ reddeť cogebáť.ſic ergo lu.ſũmũ honoré pria ſaty.dixit. Gl'ia celeritatis.ut ſtati p̄fecturã ærarii cõſulat⁹ſine itermiſſiõe excipet. Ex difficultate.dũ teddbát ſe difficiles ad p̄ſtãdũ qđ rogabáť. Captabát.q̃rebát.aucupabáť.
Tœdiũ.rogãdi:ſolicitãdi. Sil'is repulſæ. ignõiniosa. Notã.opprobriũ.ignõimiã:iſamiã.dedec⁹. Verecũdia.pudor nr̃.đdecet .n.apđ notos ſe laudaŕ. Teſtionio.elogio laude. Recti.iuſtitiæ. Priſcis.optimis:q̃les fuerũt antiq̃ eõſules. Nec ne.an imerito nos laudaueris. Derogaŕ.cõtradicere. detraheŕ. Hõeroſũ.iprobũ.iſolẽs. Magnifica.honorifica. Poſſis.ueŕ. Iſta.talia: tã magnifica. Tribuas ueniã.cõcede hoc amicicíæ nr̃æ. Rutſus.i cõſulatu:cũ pri⁹ fuiſſem⁹ i p̄fectura ærarii. Tẽor uitæ. ꝓpoſitũ & inſtitutũ uiuẽdi : cũ uterq; eoſdẽ amaret & p eadẽ ſtudia ꝓcederet:ſtudia in quã iuſtitiæ:utilitatis publicæ. Vt morũ ſilitudo.cũ iqt uiuáus iiſdẽ morib⁹:qđ ſolet cõciliaŕ aicitiã:nõ uideť mltũ gl'ioſũ:ſi tã bñ cõuẽim⁹:qa id ñ uſq; adeo refert ad uirtutẽ nr̃a;:q̄ qđ i ꝓuerbio ſit motũ ſilitudinẽ pare cõcordiã. A collega. ab altero.
Ac ſi a ſeipſo diſſẽtiat.uideť fere ipoſſibile ut aliqs a ſeipſo diſcordet:p hæc igiť mõſtrat uerã aicitiã:cui⁹ ꝓpriũ ẽ idẽ uelle: & idẽ nolle.tãq̃ una aia i duob⁹corpib⁹:ut ẽ i ꝓuerbio apđ græcos μια ψυχη εν δυο ιν σωμασιν. Tpatiũ.reeẽs:mõntaneũ: breue. Tãq̃ iteꝝ ſuo.i.duplex uterq; nr̃m p cõſulatu gaudiũ accœpim⁹.& reſpectu ſui: & collegæ: neq;.n.alter min⁹ lætat⁹ ẽ cõſulatu collegæ: q̄ ſuo ꝓprio. Rutſus.
ſcdo. S; diuerſis tpib⁹.ñ.n.fieri poterat ut un⁹ piter & ſimul duos cõſulat⁹ gereret:ſ; diuerſis ánis. Simul.eodẽ tpe. Alterq; i altero cõſul.uterq; hẽt duos cõſulat⁹:cũ uterq; ſentiat i ſe eſſe cõſulatũ: q in altero ẽ. Iteꝝ.bis cõſules. Pariter.collegæ. Anteq̃ ſucceſſoré.priuſq̃ ſubſtitueres nobis alios i p̄fectura. Dignitate.cõſulatu. Gẽinat⁹.ut ſimul eẽmus & p̄fecti ærario & cõſules. Ptãtis alteri⁹.i p̄fecturæ.

bonos promouere uellet : quia mutati ſæculi ſignũ & hoc eſſet quod florerent: quorum præcipuũ uorum ante fuerat:ut memoriæ pricipis elaberet. Nõdum biẽnium cõpleramus in officio laborioſiſſimo:& maximo: cum tu nobis optie pricipum:fortiſſime iperatorum cõſulatum obtuliſti:ut ad ſummum honoré gloria celeritatis accederet.tãtum iter te:& illos pricipes intereſt: q beneficiis ſuis cõmendationẽ ex difficultate captabát:gratioreſq; accipiẽtibus honores arbitrabáť: ſi prius illos deſpatio:& tædium : & ſimilis repulſę mora i notã quãdã:pudoreq; uertiſſent.obſtat uerecũdia:quominus pcẽſeamus: quo utrũq; nr̃m teſtimõio ornaris:ut amore recti:amore reip.priſcis illis cõſulibus æquẽris:merito nec ne:ne utrã in partẽ decernere audeáus: quia nec fas eſt affirmatiõi tuæ derogare:& honeroſum cõfiteri uera eſſe:quę de nobis p̄ſertim:tã magnifica dixiſti.tu tamẽ dignus es:qui eos cõſules facias:de quibus poſſis iſta p̄dicare. Tribuas ueniã:quod iter hæc beneficia tua gratiſſimu; eſt nobis:quod nos rurſus collegas eſſe uoluiſti: ita charitas mutua: ita cõgruens tenor uitæ:ita una eadẽq; ratio ꝓpoſiti poſtulabat:cuius ea uis:ut morũ ſimilitudo cõcordiæ noſtræ gloriã minuat:ac perinde ſit miꝝ: ſi alter noſtrũ a collega ac ſi a ſe ipſo diſſentiat.nõ ergo tẽporariũ & ſubitũ eſt:quod uterq; collegę cõſulatu tanquam iterum ſuo gaudet : niſi quod tamen:qui rurſus conſules fiunt:bis quidẽ:ſed tẽporibus diuerſis obligáť.nos duos cõſulatus accipimus ſimul:ſimul gerius : alterq; i altero Cõs ſed iterum:& pariter ſumus. Illud uero q̄ inſigne: quod nobis præfectis ærario conſulatũ antequã ſucceſſorem dediſti . Aucta eſt dignitas dignitate : neque continuatus tantum : ſed geminatus eſt honor:finemque poteſtatis alterius tanquam

Præuenit.honor cõſu atus p̄occupauit. Excipe.finitã dignitatẽ dignitate fulcire:nã excipiunt cadẽtia. Nõ dubitares.p certo haberes. Maximũ officiũ.p̄fecturã ærarii. Priuatos.ſine magſtatu. Quid dicã. Eũdẽ in annũ cõſulatũ tuũ ac noſtrũ cõtuliſti.tu geſſiſti conſulatũ per quoſdã mẽſes: & reliquã anni partẽ noſtro conſulatui reliquiſti. Non alia.eadẽ. Nos accipiẽt.noſtra nomia ſcribent. Faſtis.libris in qbus conſulũ nomina notabant. Præſcriberis.p̄poneris:quia priorẽ anni partẽ tuo cõſulatus præſcripſeras. Comitiis noſtris.cẽturiatis:quibus cõſules declarati ſumus. Præſidere.præeſſe:erat.n. Traiãus tũc cõſul. Sanctiſſimũ illud carmẽ.ordinẽ illorum comitiorum uenerandum:alibi dixerat perpeſſus es longũ illud carmen comitiorum. Tua uoce.qui præſidebat comitiis conſularibus cõſul declaratos conſules populo renũciabat. In curia.in ſenatu: ubi ſenatores primũ conſules deſtinabant:idem ſupra:tantum ex renũciatione conſulũ uoluptatis: quantum prius ex deſtinatiõe capiebat.reſpicit autẽ illud:tuo iudicio cõſules facti. Renũciati.M.Tullius p Planco breuiter ordinem ſuffragiorum tãgit:uocatæ tribus: latum ſuffragiũ:deſcriptæ:renũciatæ. In cãpo.martio:ubi poſtea declarabant. Declarator exiſteres.quod dixerat tua uoce renũciati ſumus. Que tuus natalis exornat.quo tu natus es:ex ſequentibus colligitur fuiſſe quartum decimum calen.Octobris.ſi idem quo Domitianus occiſus fuit:nam Tranqui.monumentis reliquit obtruncatum.xiiii.calend. Octobris.C. Valente.C.Antiſtio coſſ.referente Dione. Edicto.quo populo indicemus iuſtitiũ & ſpectaculum in honorem natalis tui: & recuperatæ libertatis. Peſſimum.Domitianũ. Optimum.Neruam. Meliorem.Traianum. Sub oculis tuis.te aſtante. Auguſtior.maior.uenerabilior. Currus.curulis ſella: qua uehemur in Capitolium publice uota nuncupaturi. Secunda omnia.quia nihil publice magiſtratus aggrediebantur: niſi aues addixiſſent. Vota certantia. certatim a cunctis ſuſcœpta. Incerti.erimus. Ex utraqꝫ parte.a dextra an a ſiniſtra. excitabit eniꝫ par clamor utrinqꝫ. Conſules eſſe.libere officiũ conſulum exercere. Inuitis. contra ſententiam ſuam. nam ſub malis pricipibus unus decernebat: quod alii ſequerentur. inde Domitianum notans dixerat in præcedentibus:at quis ante loqui?quis hiſcere audebat?præter miſeros illos: qui primi interrogabantur:cæteri quidem defixi & attoniti ipſam illam mutam ac ſedentariam aſſentiendi neceſſitatem quo cum dolore animi: quo cum totius corporis horrore patiebamur.unus ſoluſqꝫ cenſebat quod ſequerentur omnes: & omnes improbarent:imprimis ipſe:qui cenſuerat. Honori.conſulatui. Sua.debita ideſt maxima. Nec perdemus ſecuritatẽ authoritate.nec piclitabimur:quia ſimus magna authoritate apud ſenatũ:& populũ: ſecus ſub Domitiano factum legimus:ſub quo uix priuati & obſcuri ſecure inuebant. Faſtigio. ſumma dignitate:& ptãte. Sæculi.iperatoris Traiãi.quãtũ pmittit a pricipe. Tales.liberos.ſummos. Agere.ſuſtinere:eẽ. Ante pricipes.ante rẽp.oppreſſam:priuſq̃ unus iperio oia ſubiicerent. Pro bñficiis.in utrũqꝫ noſtrũ collatis. Tuos.p te:tuo beneficio:uberæ ptãtis. Conſularibus digna.quæ cõueniãt bonis cõſulibus. Eſſe rẽp.eſſe libertatem:& bonũ publicũ curari a principe. Subtrahamus.ab utilitate publica.

parũ eſſet excipe:p̄uenit. tãta tibi ĩtegritatis nr̃æ fiducia fuit:ut nõ dubitares te ſalua diligẽtię tuę rõne eẽ factuꝝ: ſi nos poſt maximũ officiũ priuatos eẽ nõ ſineres.qd qđ eũdẽ ĩ annũ cõſulatũ nr̃m cõtuliſti?ergo nõ alia nos pagina:quã te conſulẽ accipiet:& nr̃a quoqꝫ noia addẽt faſtis:qbus ipſe p̄ſcriberis. tu comitiis nr̃is p̄ſidere: tu nobis ſanctiſſimũ illud carmẽ p̄ire dignatus es:tuo iudicio cõſules facti:tua uoce renũciati ſumus:ut idẽ honoribus nr̃is ſuffragator ĩ curia:ĩ cãpo declarator exiſteres.nã qđ eũ potiſſimũ menſem attribuiſti: quẽ tuus natalis exornat: quã pulchrũ nobis?qbus edicto: qbus ſpectaculo celebrat cõtiget diẽ illũ triplici gaudio lætũ? qui pricipẽ abſtulit peſſimũ:dedit optimũ:meliorẽ optio gẽuit?nos ſub oculis tuis auguſtior ſolito currus accipiet: nos ĩter ſcđa oia:& uota certãtia: q̃ p̄ſenti tibi cõferẽtur:uehemur alacres: & ĩcerti ex utra pte maior auribus nr̃is accidat clamor.Sup oĩa tñ p̄dicãdũ uidet:q̄ pateris cõſules eẽ:quos fęciſti:qppe nullũ piculũ:nullus ex pricipe metus cõſulares aĩos debilitat:& frãgit:nihil iuitis audiẽdũ: nihil coactis decernẽdũ erit.manet:mãebitqꝫ honori uenera tio ſua:nec ſecuritatẽ authoritate pdemus.ac ſi qd forte ex cõſulatus faſtigio fuerit diminutũ:nr̃a hæc erit culpa:nõ ſæculi:licet.n.quãtũ ad pricipẽ:licet tales cõſules:agere:quales ante pricipes erãt. Vllã ne tibi p beneficiis referre gratiã parẽ poſſumus? niſi tñ illã ut ſemp nos meminerimus conſules fuiſſe:& conſules tuos. Ea ſentiamus:ea cenſeamus:quæ conſularibus digna ſunt. Ita uerſemur in republi. ut credamus eſſe rempubli.nõ conſiliũ noſtrum: non operam ſubtrahamus:nec

diſiũctos nos:& q̃ſi dimiſſos cõſulatu:ſed q̃ſi aſtrictos:& deuictos puteus: eũdẽq; locũ laboris:& curæ:quẽ reuerẽtiæ dignitatiſq; teneãus. In fine or̃onis p̃ſides: cuſtodeſq; ĩperii deos ego cõſul ꝓ rebus humãis ac te p̃cipue capitoline iuppiter p̃cor:ut beneficiis tuis faueas:tãtiſq; mũeribus ad das ꝑpetuitatẽ.audiſti q̃ malo pricipi p̃cabamur: exaudi quæ ꝓ diſſimillimo optamus. nõ te diſtrigimus uotis:nõ.n.pacẽ:nõ cõcordiã: nõ ſecuritatẽ:nõ opes oramus:nõ honores: ſimplex cũctaq; iſta cõplexũ unũ oium uotũ ẽ: ſalus pricipis.nec uero noua tibi iniũgimus:tu.n.iã tũc illũ in tutelã recœpiſti:cũ p̃dõis auidiſſimi faucibus eripuiſti.neq;.n.ſine auxilio tuo cũ altiſſima queq; quaterent:hic q oibus excelſior ĩcõcuſſus ſtetit p̃teritus ẽ a peſſimo pricipe:q p̃teriri ab optĩo nõ potuit.tu clara iudicii tui ſigna miſiſti:cũ ꝓficiſcẽti ad exercitũ tuo noĩe:tuo honore ceſſiſti. tu uoce impatoris qd ſentires locutus:filiũ illi:nobis parẽtẽ:tibi põtificẽ maximũ elegiſti. quo maiore fiducia iiſdẽ illis uotis:q̃ ip̃e pro ſe nũcupari iubet oro:& obteſtor.ſi bñ rẽp.ſi ex utilitate oiu; regit: primũ:ut illũ nepotib⁹ nr̃is:ac ꝓnepotib⁹ ſerues: deĩde ut qñq; ſucceſſorẽ ei tribuas:quẽ genuerit: quẽ formauerit:ſĩleq; fecerit adoprato:aut ſi hoc fato negaẽ ĩ ↄſilio ſis eligẽti:mõſtreſq; aliquẽ:quẽ adoptari i capitolio d̃ceat.uobis.P.C.q̃tũ d̃beã:

Diſiũctos cõſulatu.umbrã tñ cõſulũ p̃ ſe ferẽtes:& nõ uere cõſules. Dimiſſos.ſolutos. Teneãus eũdẽ locũ laboris & curæ.ſuſtineãus labores & cõſulares curas:q̃nquidẽ ut cõſules uenetãur. In fine oronis demõſtratiuæ:q ſcd̃m rhetoꝝ p̃cœpta uoto ac p̃cibus termĩari debet: & fœlicitatẽ ip̃am ſi.M.Tullio credimus deoꝝ ĩmortaliũ iudicio tribui laudatiõis ẽ.i poratiõe aũt idẽ mõet cõcluſiõibus breuibus utẽdũ:quã rõnẽ apprime Scd̃us obſeruat. Præſides & cuſtodes ipũ deos.p̃ſerti.xii.illos a Trãq.deſignatos.Sexq; deos uidit Mãlia ſexq; deas:& ab Ouidio li.vi.Bis ſex cœleſtes medio Ioue ſedib⁹ altis Auguſta grauitate ſedẽt: quoꝝ noĩa lib.ii.belli punici a Liuio referunẽ:hi aũt ſunt.Iuppiter:Iuno:Neptunus: Mierua:Mars: Ven⁹: Apollo:Diana:Vulcan⁹:Veſta:Mercuri⁹. Apuleius eoſdẽ tñ mutato ordie libro de deo Socratis ex authoritate ennii recẽſet. quos piter græcos coluiſſe ĩterp̃s apollõii cõnumerat.Δια.ηραν.ποσειδωνα.Δημητερα.ερμην.ηφαιστον.απολλωνα.αρτεμιδα.εστιαν.αρην.αφροδιτην.και.αθηναν. Præſides.tutores.fautores. Capitoline Iuppiter.q coleris ĩ Capitolio:nã aliis ẽt appellatiõibus ĩ urbe colebaẽ. Beneficiis tuis. Traião ĩpatori i tuo gremio adoptato. Perpetuitatẽ.æternitatẽ. Audiſti.exaudiſti.dũ illũ facis a ſuis confodi.

Malo pricipi. Dõitiano. Diſſimillimo. Traião optimo. Diſtringimus uotis.multitudie uotoꝝ fatigamus. Salus.pricipis eſt ſimplex:unũ oium uotũ & cõplexũ cũcta iſta:quo ĩcolumi pacẽ:cõcordiã:ſecuritatẽ:opes:honores abũde cõſeq̃mur. Tu. Iuppiter. Illũ.Traianũ. Prædõis auidiſſimi.Dõitiani tyrãni crudeliſſimi. Altiſſima quæq;.oẽs uiri clariſſimi. Quatereẽ. afficereneẽ morte uel exilio. Excelſior.illuſtrior.dignior. Incõcuſſus.tut⁹:illeſus.

Præteritus.nõ pturbatus. Peſſimo.Dõitião. Optimo.Nerua: a quo ẽ adoptat⁹.

Tu clara iudicii tui. cũ iturus ad exercitũ Traiãus Capitolini Iouis tẽplũ igredereẽ:eũ populus romãus iperatorẽ cõſalutauit.res iſta latius tractata in principio orationis. Tuo noie.iperatoris: nã Iuppiter cognomẽto regis & ipatoris ornaẽ ab Orpheo. Voce ipatoris.Neruæ: nã quæ de Traião cum eum adoptaret præfatus eſt: te authore locutus eſt. Illi.Neruæ: ſupra dixerat.ſibi dii gloriam illam adoptandi uendicarunt: horum opus:horum iſtud imperium:Nerua tamen miniſter fuit. Parentem.uero affectu patrio:non tantum patris patriæ appellatione. Tibi pontificem maximum.fæciſti Traianum pontificem maxi.ut religionem curaret:& res diuinas tractaret.erant enim omnia ſacra in manu pontificis maxi. Tibi.tua cauſa.ipſe.Traianus. Nuncupari.nominari.ſuſcipi publice. Si bene rempubli. dictum eſt nuncupata publica uota pro ſalute Traiani modo bene rempubli. & ex utilitate omnium rexiſſet: ſi ſecus feciſſet:illum ne dii ſeruarent. Nepotibus noſtris.filiis noſtrorum liberorum: eos Iuriſconſultus in ſecundo loco ponit. Pronepotibus.nepotum filiis in tertio cognationis gradu exiſtentibus ſecundum Caium. Quem genuerit. deceſſit tamen Traianus ſine liberis naturalibus. Formauerit. inſtituerit. Adoptato.electo. imperaturus omnibus eligi debet ex omnibus. Hoc. ſuſcipere filios. In conſilio ſis eligenti.conſulas: quem eligere debeat. In Capitolio.a diis & per id optimum: qualis eſt Traianus: cuius adoptatio peracta eſt ante puluinar Iouis optimi. Auſonius meminit Traianum adoptaſſe Adrianum.uerum Spartianus:Eutropius:Dion:& alii grecorum teſtãẽ Adrianum creatum principem præter ſententiam & adoptionem Traiani:ſed operam dante Plotina.frequens opinio fuit Traianũ i aĩo habuiſſe ut Neratiũ Priſcũ ſucceſſorẽ relinq̃ret:multis amicis i hoc cõſentiẽtibus uſq; eo: ut Priſco aliquãdo dixerit:cõmẽdo tibi ꝓuincias:ſi qd mihi fatale cõtigerit:alii ſcribũt ſenſiſſe Traianũ:ut

exéplo Alexádri macedōis ſine certo ſucceſſore moreret:multi ad ſenatũ eũ ꝓoné uoluiſſe mittere petiturũ:ut ſi qd ſibi eueniſſet principé romáæ reip.ſenatus daret:additis dũtaxat nominibus:ex qbus optimũ idé ſenatus eligeret:nec deſunt:q factióe Plotiæ mortuo iá Traiáo Adrianũ in adoptioné aſcitũ eé ꝓdiderũt:ſuppoſito:q ꝓ Traiáo feſſa uoce loqret:& morté Traiái aliquot dies iõ occuliá:ut adoptio ꝓcederet:q̃ res deide ex litteris eius ad ſenatũ patuit:ná epl̃s nõ ipe:ſed Plotia ſubſcripſit:id qd̃ i nullo añ alio fecerat. Publicis mōumétis.tabulis æreis.ſenatuſcōſultis. In tribũatu.plebis. Quietis.cũ multi in eo excitauerit ſeditiões & turbuléti fuerit. In ptura.quá geſſit ſub Dōitiáo. In iſtis officiis.i aduocatióe: in agédis cauſis.

publícis etiá mōumētis cōtineť.uos mihi ī tribunatu quietis:ín ptura modeſtiæ:uos in iſtis officiis:ét quæ e ſtudiis nřis circa tuédos ſocios iniũxeratis:cũcti conſtátiæ antiquiſſimũ teſtimoniũ phibuiſtis. Vos proxime deſtinationé cōſulatus mei his acclamationibus approbauiſtis: ut intelligá etiá atq; etiá enitendũ mihi:ut hunc conſenſum ueſtrum cōplectar:& teneá:& in dies augeá. Et enim memini tũc ueriſſime iudicari:metuerit quis honoré:necne:cũ adeptus eſt. Vos modo fauete huic ꝓpoſito:& credite:ſi curſu quōdá ꝓuectus ab illo inſidioſiſſimo principe anteq̃ ꝓfiteretur odiũ bonorũ:poſtq̃ ꝓfeſſus é:ſubſtiti:cũ uiderem:quę ad honores cōpédia paterét:lōgius iter malui:ſi malis téporib⁹ iter mœſtos: & pauétes: bonis iter ſecuros:gaudéteſq; numeror:ſi deniq; in.tantũ diligo optimũ principé:inquantum inuiſus peſſimo fui. Ego reuerentiæ ueſtræ ſic ſemper inſeruiam:non ut me conſulem:& mox conſularem: ſed ut candidatum conſulatus putem.

Studiis nřis.eloquétiæ. Iniũxeratis.dabáť.n.ſubide aduocati a ſenatu. Socios ꝓuinciales.ut Afros & Bethycos ꝓ qbus ſubéte ſenatu dixit cám Secũdus. Antiqſſimũ.maximũ.nobiliſſimũ:antiqs ſiľe. Teſtimoniũ cōſtátiæ.ná cōtra Mariũ cũ dixiſſet méinit tertullũ deſignatũ cōſulé i fine ſnlæ adiecíſſe:Tacitũ & Scdm aduocatióe diligéter fortiterq; functos:& ſenatũ arbitrari ita illos feciſſe:ut dignũ mádatis ptibus fuerit: & aduerſus claſſicũ eodé iqi ſenatuſcōſulto iduſtria:fides:cōſtátia noſtra pleniſſimo teſtimōio cōprobata fuit. Acclamatiōib⁹.approbatiōib⁹:laudib⁹. Cōplectar & teneá. hoc uideor recte facere ſi cōſulatũ bene geſſero:& uos reueritus fuero. Cũ adeptus eſt.cũ expiméto ꝓbatur.

Quōdá ꝓuectus.ꝓmotus uſq; ad ꝓturá. Ordo eſt.ego ſemp ſic iſeruiá ueſtræ reuerétiæ ut nõ puté me cōſulé & mox cōſularé:ſed ut puté me cádidatũ cōſulatus: ſi & reliq̃ an melius:ſi oía depédeát ab illis uerbis fauete & credite: ut ſit expeditior ſenſus atq; ordo:fauete:& credite:ſi ſubſtiti:ſi malui:ſi muneror:ſi diligo.q̃ dicédi cōſuetudo pulcherria:cũ ponimus ſi ꝑiculũ cũ īdicatiuo nõ tá dubitátes q̃ ré geſtá ſignificátes:ut apd M.Tulliũ:ſi illuſtráť:ſi erũpũt oía:& Ouidiũ hoc duce ſi dixi felicia ſæcula.ꝓ quo Cæſar thura pia cæſaribuſq; dedi:ſi fuit hic aíus nobis:ita pcite diui. Inſidioſiſſmo.Dōitiano crudelitatis callidæ. Profiteretť. publice & paſſim oñderet:q ꝓſertim fecit poſt uictoriá ciuilis belli:ná iter initia uſq; adeo ab oí cæde abhorrebat:ut abſente adhuc pře recordatus Virg.uerſum Impia quá cæſis gés é epulata iuuécis:edicere deſtinauerit ne boues imolareť. Subſtiti.a curſu.receſſi ab illo icœpto gerédoꝝ magſtatuũ. Cōpédia.uias breuiores:p adulatiões & malas artes. Lōgius iter malui.actitádo cás: & ꝓſtoládo meliora tpa. Malis tpibus.ſub Dōitiáo.ſic Mart.ſed tu ſub pricipe duro:tpibuſq; malis auſus es eé bōus Dōitiái tpa carpés. Mœſtos.bonos. Bōis.tpibus Traiani. Inuiſus peſſimo.Secũdũ odio fuiſſe Domitiáo:& iterdum delatoꝝ calũniis piclitatũ legimus in epiſtolis. Inſeruiam reuerentiæ ueſtræ.colá uos ſenatores. Cōſularé.iam peracto conſulatu:hi.n.conſulares dicebantur:qui conſules fuerant. Candidatum conſulatus.uobis ſupplicem:nam candidati in omne genus ſe ſubmittebant ſuffragatoribus.

FINIS.

REGISTRVM HVIVS OPERIS.

a iiiii b iiii c iiii d iiii e iiii f iiii g iiii h iiii i iiii k iiii l iiii m iiii n iiii o iiii p iiii q iiii r iiii ſ iiii t iiii u iiii x iiii y iii z iiii & iiii ? iii ꝝ iii A iii B iiii C iii D iii.

Impreſſum Venetiis Per Ioannem Et Bernardinum Fratres De Liſona Vercellenſes Anno Dominii Ab Incarnatione .M.CCCCC.X.Die Decimoquarto Menſis Decembris.

Google